Amenan pe paapaya uyetato’kon

Macushi New Testament

Contents

Mateus 1
Marcos 62
Lucas 95
João 159
Atos 194
Romanos 250
1 Coríntios 276
2 Coríntios 302
Gálatas 318
Efésios 328
Filipenses 337
Colossenses 343
1 Tessalonicenses 349
2 Tessalonicenses 355
1 Timóteo 358
2 Timóteo 366
Tito 371
Filemom 374
Hebreus 376
Tiago 397
1 Pedro 403
2 Pedro 411
1 João 416
2 João 422
3 João 423
Judas 424
Apocalipse 427

Amenan pe paapaya uyetato'kon

New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Macushi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Macushi [mbc], Brazil

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macushi

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

ISBN 978-1-5313-0393-8

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016

677467a0-0559-5466-b865-742352ca2032

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

JESUS CRISTO YEKARE
MATEUS NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta ese' wanî Mateus pe maasa pra mîîkîrî Mateusya imenuka'pî. Mîîkîrî Mateus wanî'pî Jesus nenupa'pî pe. Mîîkîrî asarî'pî Jesus yarakkîrî moropai imaimu eta'pîiya. Moropai mîîkîrîya Jesus Yekare menuka'pî.

Sîrîrî kaareta wanî e'mai'non pia'pî, manni' amenan Paapa kaaretarî pî', maasa pra moro awanî, asakî'ne Paapa kaaretarî, penaro' moropai amenan. Moropai sîrîrî kaareta wanî, e'mai'non pia'pî amenan Paapa kaaretarî po. Mîîkîrî Mateus pî' teeseurîmasen tiaron kaaretarî ya', itese' wanî Levi pe, maasa pra asakî'ne itese' wanî.

Sîrîrî kaareta menuka'pîiya 75 kono' Jesus Cristo esenpo'pî tîpo. Erenka ya, epu'tî Judeuyamî' ton pe imenuka'pîiya. Jesus Cristo wanî Judeuyamî' esa' pe, rei pe manni' yarima tîuya Paapaya taasa' epu'to'pe to'ya imenuka'pîiya. Tu'ke ite'ka sîrîrî kaareta ya' penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan nurî'san nîmenuka'pî pî' eeseurîma era'maya'nîkon. Moropai î' kai'ma Jesus Cristo iipî'pî rei pe, inkamoroya ekareme'sa' yawîrî.

Moropai Judeuyamî' pî' Mateus eseurîma'pî Jesus Cristo iipî'pî inkamoro pîika'tînen pe neken pra tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ton pe aaipî'pî. Moropai amenan pe tîpemonkonoyamî', Judeuyamî', Judeuyamî' pepîn ko'mannî'nen pe aaipî'pî. Î' kai'ma inkamoro ko'mannîpîiya ekaremekîiya. Moropai î' kai'ma tînenupa'san yarima'pî Jesusya tamî'nawîrî pata pona tekare ekareme'se ekaremekîiya. Tamî'nawîrî mîrîrî pî' teeseurîmasen mîrîrî, Mateus kaaretarî.

Jesus Cristo Tamorî'san
(Lc 3.23-38)

1 Sîrîrî wanî penaronkon Jesus Cristo rawîronkon pî' teeseurîmasen pe. Jesus Cristo wanî Abraão nurî'tî pa'rî pe moropai Davi nurî'tî pa'rî pe ekareme'nen pe awanî.
2 Pena Abraão wanî'pî.
Mîîkîrî wanî'pî Isaque yun pe.
Moropai Isaque wanî'pî Jacó yun pe.
Moropai Jacó wanî'pî Judá yun pe moropai itonpayamî' yun pe.
3 Moropai Judá wanî'pî monoi' pe esenpo'san yun pe, to' ese' wanî'pî Perez moropai Zerá. Inkamoro yankon wanî'pî itese' Tamar.
Moropai Perez wanî'pî Esrom yun pe.
Moropai Esrom wanî'pî Arão yun pe.
4 Moropai Arão wanî'pî Aminadabe yun pe.
Moropai Aminadabe wanî'pî Naassom yun pe.
Moropai Naassom wanî'pî Salmom yun pe.
5 Moropai Salmom wanî'pî Boaz yun pe. Mîîkîrî yan wanî'pî Raabe.
Moropai Boaz wanî'pî Obede yun pe. Mîîkîrî yan wanî'pî itese' Rute.
Moropai Obede wanî'pî Jessé yun pe.
6 Moropai Jessé wanî'pî Davi yun pe, pata esa' pe tîwe'sen.
Moropai Davi wanî'pî Salomão yun pe. Mîîkîrî yan wanî'pî Urias no'pî rî'pî pe.
7 Moropai Salomão wanî'pî Roboão yun pe.
Moropai Roboão wanî'pî Abias yun pe.
Moropai Abias wanî'pî Asa yun pe.
8 Moropai Asa wanî'pî Josafá yun pe.
Moropai Josafá wanî'pî Jorão yun pe.
Moropai Jorão wanî'pî Uzias yun pe.
9 Moropai Uzia wanî'pî Jotão yun pe.
Moropai Jotão wanî'pî Acaz yun pe.
Moropai Acaz wanî'pî Ezequias yun pe.
10 Moropai Ezequias wanî'pî Manassés yun pe.
Moropai Manassés wanî'pî Amom yun pe.
Moropai Amom wanî'pî Josias yun pe.
11 Moropai Josias wanî'pî Jeconias yun pe moropai itonpayamî' yun pe. Mîrîrî yai Babilônia pata pona Israelponkon yaapîtî'pî Babilônia ponkonya tîpoitîrîkon pe to' e'to'pe itarumai'pî pe.
12 Babilônia pona to' yarî'pî to'ya tanne Jeconias wanî'pî. Mîîkîrî Jeconias wanî'pî Salatiel yun pe.
Moropai Salatiel wanî'pî Zorobabel yun pe.
13 Moropai Zorobabel wanî'pî Abiúde yun pe.
Moropai Abiúde wanî'pî Eliaquim yun pe.
Moropai Eliaquim wanî'pî Azor yun pe.
14 Moropai Azor wanî'pî Sadoque yun pe.
Moropai Sadoque wanî'pî Aquim yun pe.

Moropai Aquim wanî'pî Eliúde yun pe.
15 Moropai Eliúde wanî'pî Eleazar yun pe.
Moropai Eleazar wanî'pî Matã yun pe.
Moropai Matã wanî'pî Jacó yun pe.
16 Moropai Jacó wanî'pî José yun pe. Mîîkîrî José wanî'pî Jesus Cristo yan Maria niyo pe. Mîîkîrî Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe, Cristo pe tesa'sen pe.
17 Sîrîrî warantî Abraão nurî'tî payanî'san wanî'pî. Inkamoro wanî'pî asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14) kaisarî. Moropai Davi nurî'tî payanî'san wanî'pî Babilônia pata pona Israelyamî' yarî to'ya pîkîrî to' wanî'pî asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14) kaisarî nîrî. Moropai mîrîrî tîpo Cristo esenpoto' weiyu pîkîrî asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14) kaisarî nîrî to' wanî'pî.

Jesus Cristo Esenpo'pî
(Lc 2.1-7)

18 Jesus Cristo esenpoto' wanî'pî sîrîrî warantî. Maria tîîse maasa tîniyotapa tînyo ton José yarakkîrî. Tîîse irawîrî more yan pe eenasa' wanî'pî Morî Yekaton Wannî winîpai. 19 Mîîkîrî José yarakkîrî Maria e'to' warayo' wanî'pî Paapa maimu yawîrî tîîko'mansen pe. Mîrîrî ye'nen yarakkîrî tîwanî namai José esenumenka'pî teesepanto'kon yaretî'ka pî', tîîse anî'ya epu'tî pra yu'se awanî'pî. Maasa pra tewasirî Maria winîkîi imakui'pî pe anî' eseurîma namai. 20 Mîrîrî pî' José esenumenka ko'mannîpî tanne Uyepotorîkon narima'pî inserî esenpo'pî José pia iwe'ne'. Moropai ta'pîiya ipî': —José, Davi nurî'tî paarî'pî, eranne' pe pra e'kî. Ano'pî pe Maria yapi'kî. Maasa pra mîîkîrî more yan pe Maria wanî manni', mîîkîrî man Morî Yekaton Wannî winîpainon pe. 21 Moropai mîîkîrîya more warayo' yenpo pe man. Moropai mîîkîrî ese'tîya pe nai Jesus pe itese'. Maasa pra mîîkîrîya tîpemonkonoyamî' pîika'tî pe man, to' nîkupî'pî imakui'pî winîpai —ta'pîiya ipî'.
22 Tamî'nawîrî mîrîrî e'kupî'pî maasa pra awe'kupî kupî sîrîrî ta'pî Uyepotorîkonya tîmaimu ekareme'nen profeta nurî'tî pî'. 23 Ta'pîiya see warantî:

Aurîno'pî, warayo' yarakkîrî si'pî pepîn ena pe man more yan pe.
Moropai tînre ton yenpoiya warayo' pe.
Mîîkîrî ese'tî to'ya pe man Emanuel kai'ma
Is 7.14

ta'pîiya. Uurî'nîkon yarakkîrî Paapa wanî taato' mîrîrî Emanuel.
24 Moropai José paka'pî tîwetun ye'ka pe. Moropai î' kai'ma ta'pî Uyepotorîkon narima'pî inserîya yawîrî ikupî'pîiya. Moropai Maria yarî'pîiya tewî' ta tîno'pî pe. 25 Tîîse yarakkîrî awanî pra José wanî'pî. Tînre yenpoiya tîpose aako'mamî'pî yarakkîrî tîwe'se pra. Moropai Joséya mîîkîrî inre ese'tî'pî Jesus kai'ma.

2

Jesus Esenposa' Era'mapî'se Itî'san Ipîkkukon

1 Jesus esenpo'pî Judéia pata po tîwe'sen cidade itese' Belém po. Mîrîrî yai Judéia pata ponkon ko'mannî'nen pe Herodes wanî'pî. Miarî ya warayo'kon epu'nenan pe tîwe'sanon wîtî'pî kaiwano' era'ma tîuya'nîkon wenairî wei epa'kapî'to' winîpai Jerusalém pona. 2 Moropai miarî teerepansa'kon pe ekaranmapo'pî to'ya: —O'non pata Judeuyamî' yepotorî pe esenpo'pî more nai? —ta'pî to'ya. —Anna yi'nî pî' man yapurîi maasa pra kaiwano', manni' Uyepotorîkon esenpo ekareme'nen era'ma pî' anna man wei epa'kapî'to' winîkîi —ta'pî to'ya.
3 Mîrîrî taa to'ya eta tîuya ye'nen, pata esa' Herodes atasi'sirunpa'pî. Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' Jerusalém ponkon esi'nîpî'pî mîrîrî pî'. 4 Taatasi'sirunpai tîwanî ye'nen, mîîkîrîya teepîremasanon esanon muurukuntî'pî. Moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon eperepî'pî. Moropai inkamoro ekaranmapo'pîiya o'non pata mîîkîrî Cristo, Paapa nîmenka'pî esenpo e'painon kai'ma. 5 Mîîkîrî maimu yuuku'pî to'ya: —Judéia pata po tîwe'sen Belém po. Maasa pra mîrîrî warantî Paapa maimu ekareme'nen profeta nurî'tîya imenukasa' man —ta'pî to'ya.
6 —See warantî awe'menukasa' man:

“ ‘Judéia pata po tîwe'sen, Belém wanî si'mîrikkî pe.
Mîîwîni tîîse ipîkku pe pu'kuru awanî tiaronkon cidade yentai.
Maasa pra mîrîrî Belém cidade winîpai ipîkku pe tîwe'sen esenpo pe man pemonkonyamî' esa' ton.
Mîîkîrî wanî pe man upemonkonoyamî' Judeuyamî' ye'mai'norî pe’ ta'pî Paapaya”
Mq 5.2; 2Sm 5.2

ta'pî profeta nurî'tîya.
7 Mîrîrî eta tîuya tîpo, pata esa'
Herodesya aminke pai iipî'san yanno'pî
tîîpia, tamî'nawîronkonya epu'tî pra
tîîse. Moropai to' ekaranmapo'pîiya:
—Î' pensa pu'kuru see mîrîrî kaiwano'
esenposa' era'ma'pîya'nîkon? —ta'pîiya.
8 Moropai to' yaipontî'pîiya to' wîtîto'pe
Belém pona. Ta'pîiya to' pî': —Atîtî
moropai mîîkîrî more mîwatîi morî pe
epu'tîkonpa. Moropai mîîkîrî more esen-
posa' eposa'ya'nîkon ya, upî' ekareme'se
maai'tîi, uurî nîrî uttîto'pe yapurîi —
ta'pîiya to' pî'.
9 Mîrîrî taasa' pata esa'ya tîpo inkamoro
epu'nenan wîtî'pî. E'ma taawîrî tuutîkon
ye'ka pe, inkamoroya wei epa'ka winî
tînera'ma'pîkon kaiwano' era'ma'pî.
Mîrîrî kaiwano' wîtî'pî to' rawîrî, mo-
ropai eemî'pamî'pî wîttî, ita mîîkîrî
more e'to' yepoi. 10 Inkamoro wanî'pî
mararî pra taatausinpai mîrîrî kure'nan
kaiwano' era'masa' tîuya'nîkon ye'nen.
11 Teerepansa'kon pe to' ewomî'pî wîttî
ta moropai mîîkîrî more eporî'pî to'ya.
Isan Maria pia awanî'pî. To' e'sekunka'pî
irawîrî moropai mîîkîrî yapurî'pî to'ya.
Mîrîrî tîpo iipia tîntîrîkon pe tînarî'pîkon
yettapurîka'pî to'ya. Mîrîrîkon wanî'pî
ouro pe moropai a'pusin pe moropai kara'
pe. Mîrîrîkon tîrî'pî to'ya iipia.
12 Moropai Paapaya ta'pî inkamoro
epu'nenan pî' to' we'ne'pî'to' ya', to'
wetun tanne. Tîwenna'pokon pe pata esa'
Herodes poro to' enna'po namai. Mîrîrî
ye'nen inkamoro enna'po'pî tîpatakon ya'
tiaron e'ma taawîrî.

Jesus Yen Pe Iyunmanenya Egito Pata Pona.

13 Inkamoro epu'nenan, aminke pai
iipî'san enna'po'pî tanne Uyepotorîkon
narima'pî inserî esenpo'pî José pia, iwetun
tanne iwe'ne'. Moropai ta'pîiya ipî': —
Epekî more isan yarakkîrî epekî Egito pata
pona. Miarî mako'mamîi, apî' î' tauya
pîkîrî. Maasa pra Herodesya mîîkîrî more
yuwa pe man iwîpa kai'ma —ta'pî inserîya
ipî'.
14 Mîrîrî ye'nen José paka'pî moropai
more isan yarakkîrî eepe'pî ewaron
ya' Egito pata pona. 15 Moropai to'
ko'mamî'pî miarî Herodes sa'manta tîpose.
Mîrîrî e'kupî'pî pena awe'kupî kupî sîrîrî
ta'pî Uyepotorîkonya yawîrî, tîmaimu
ekareme'nen profeta nurî'tî pî'.
Uurîya unmu yanno'pî Egito pata poi
eepa'kato'pe *Os 11.1*
ta'pî profeta nurî'tîya.
16 Inkamoro epu'nenan aminke
pai iipî'san warayo'konya tenku'tîsa'
epu'tî tîuya ye'nen pata esa' Herodes
ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîronkon moreyamî' warayo'kon
tî'ka me'po'pîiya asakî'ne kono' ma'rankon
Belém po. Moropai iwoi tîîko'mansenon.
Inkamoro moreyamî' asakî'ne kono'
ma'rankon tî'ka me'po'pîiya maasa
pra inkamoro warayo'kon aminke pai
iipî'sanya, î' pensa kaiwano' era'ma'pî
tîuya'nîkon ekareme'sa' ye'nen. 17 Mîrîrî
warantî awe'kupî'pî pena Paapa maimu
ekareme'nen profeta Jeremias nurî'tîya
ta'pî yawîrî.
18 Entaimepî'nîto' eseta pe man Ramá pata
po.
Mîrîrî wanî karawannîto'.
Mîrîrî wanî Raquel nurî'tî payanî'san karau
tînmukuyamî' sa'manta pî'.
Mararî pra to' karau pe man anî'ya to'
tî'napannîpî eserîke pra.
Maasa pra tamî'nawîronkon to'
munkîyamî' e'tî'ka'pî ye'nen *Jr 31.15*
ta'pî Jeremiasya.

Egito Pata Yapai To' Enna'po

19 Pata esa' Herodes sa'mantasa' tîpo Uye-
potorîkon narima'pî inserî esenpo'pî José
pia iwe'ne' Egito pata po. 20 Moropai
ta'pîiya: —Apakakî, enna'pokî. More
isan yarakkîrî tarîpai enna'pokî Israel pata
pona. Maasa pra manni'kan more wîî yu'se
si'san sa'manta'pî man.
21 Mîrîrî ye'nen José paka'pî. More
moropai isan yarakkîrî to' enna'po'pî Is-
rael pata pona. 22 Tîîse itekare eta'pîiya
Herodes munmurî'pî Arquelau wanî Judéia
pata ko'mannî'nen pe tîyun pata'pî ya'.
Mîrîrî ye'nen eranne' pe awanî'pî, mi-
arî ya iko'manse itîîpai pra. Moropai
tîwe'ne' inî'rî Paapa eseurîma eta'pîiya attî
namai Judéia pata pona. Mîrîrî ye'nen
José wîtî'pî Galiléia pata pona Judéia pata
pona pra. 23 Moropai mîîkîrî ko'mamî'pî
Galiléia pata pon cidade itese' Nazaré po.
Mîrîrî warantî awe'kupî'pî maasa pra pena
awe'kupî kupî sîrîrî ta'pî Paapa maimu
ekareme'nenya. Mîîkîrî profeta nurî'tîya
ta'pî yawîrî awe'kupî'pî. See warantî
ta'pîiya:

Mîîkîrî esatî to'ya pe man Nazaré pon kai'ma *Is 11.1*
ta'pîiya.

3

João Batistaya Paapa Maimu Ekaremekî
(Mc 1.1-8; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)

1 Mîrîrî yai Jesus arentasa' tanne, João Batista nurî'tî erepamî'pî keren pona Judéia pata po. Miarî Paapa maimu ekareme'pîtî'pî João Batistaya. 2 Ta'pîiya: —Paapa yeseru yapisî pî' esenumenkatî imakui'pî ayeserukon tîrumakai. Maasa pra aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseponî pî' man! Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî —ta'pîiya.

3 Mîîkîrî João pî' pena Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî. Moropai mîîkîrîya imenuka'pî see warantî:
Pemonkon entaimepî'nî pî' man keren po.
Taiya: "Uyepotorîkon erepamî ye'marî ton konekatî.
E'ma yarakkanmokatî to'sarî eerepanto'pe", taiya *Is 40.3*
ta'pî Isaíasya. Mîrîrî warantî Joãoya ta'pî pemonkonyamî' ekonekato'pe Jesus Cristo erepamî rawîrî.

4 Mîîkîrî João pon wanî'pî camelo si'potî'pî pe. Moropai iworomî wanî'pî paaka pi'pî pe. Mîîkîrî João ya're' wanî'pî. Moropai ito' wanî'pî kaira pe. Moropai wan wanî'pî iwuku pe. 5 Mîrîrî yai Jerusalém po tîîko'mansenon moropai tamî'nawîronkon Judéia pata po tîîko'mansenon, moropai iren Jordão rî'pîkîrî tîîko'mansenon wîtîpîtî'pî João pia imaimu etai. 6 Inkamoroya imakui'pî pe tîwe'to'kon ekaremekî'pî miarî. Moropai inkamoro yenpatakona'pî Joãoya iren Jordão ka.

7 Mîrîrî yai Joãoya mararî pra fariseuyamî' moropai saduceuyamî' iipî era'ma'pî tîîpia esenpatakonai. Inkamoro pî' ta'pî Joãoya: —Amîrî'nîkon wanî nari' îkîiyamî' ye'katonkon warantî. Maasa pra imakui'pî pe awe'to'kon ayeserukon tîrumakai pra Paapa ekore'mato' yapai e'pîika'tîpai awanîkon. Tîîse mîrîrî warantî awe'pîika'tîkon eserîke pra naatîi. 8 Mîrîrî ye'nen ayeserukon imakui'pî pe awe'to'kon rumakatî. Morî ayeserukon ton yapi'tî tamî'nawîronkonya ayeseru rî'pîkon rumakasa'ya'nîkon epu'to'pe. 9 Moropai kîkatî Paapaya utaruma'tîkon pepîn ipemonkono pe anna wanî ye'nen, maasa pra Abraão payanyamî' pe anna wanî kîkatî. Î' pe pra rî mîrîrî taaya'nîkon manni' wanî. Maasa pra Abraão payanî'san pe Paapaya seeni' tî', miakanma e'painon ayentakon. 10 A'kî, wa'ka moro man, yei ya'tîto' ton ikara kî'pî yapî'. Manni' yei morî pe teperu tîînen pepîn ya'tîto' ton tamî'nawîrî. Moropai mîrîrî yenumî to'ya apo' ya' aaranto'pe.

11 Tîîse uurîya amîrî'nîkon yenpatakona sîrîrî tuna ke neken, ayeserukon imakui'pî ku'to'ya'nîkon rumakasa'ya'nîkon ekareme'nen pe. Tîîse uye'ma'pî pî' tiaron iipî. Mîîkîrî wanî uurî yentai meruntî ke. Ipîkku pe awanî ye'nen mîîkîrî pisa'sa' yewa yeukauya eserîke pra awanî, uyentai awanî ye'nen. Mîîkîrîya amîrî'nîkon yenpatakona pe man ayesa'kon pe Morî Yekaton Wannî e'to'pe moropai apo' ke amîrî'nîkon yenpatakona pe man. ⌞Mîrîrî warantî ikupîiya tamî'nawîrî imakui'pî mo'kapa kai'ma.⌟ 12 Maasa pra mîîkîrî yenya' trigo sururukato' wanî. Mîrîrî ke isururukaiya. Ipi'pî kore'tapai imenkaiya. Mîrîrî sururukasa' tîuya yara'tîiya itense' ya'. Mîrîrî pi'pîrî'pî yannukuiya moropai ipo'tîiya apo' ya' eesi'nîpî neporîton pepîn ya' —ta'pî Joãoya to' pî'.

Jesus Yenpatakona Joãoya
(Mc 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Mîrîrî yai Jesus wîtî'pî Galiléia poi iren Jordão ka, João Batistaya tenpatakonato'pe kai'ma. 14 Tîîse Joãoya teseru miakanma'pî ka'ne' pe. Ta'pîiya: —Uurî neken yenpatakonaya e'pai tîîse uyenpatakonakî taaya mîrîrî upî' —ta'pî Joãoya.

15 Tîîse Jesusya imaimu yuuku'pî: —Tîwîrî mîrîrî warantî ikupî e'pai awanî. Maasa pra mîrîrî warantî ikupîya yairî itu'se Paapa e'to' yawîrî awanî. Moropai —Î' wani' pra man —ta'pî João Batistaya.

16 Mîrîrî pe rî tenpatakonasai'ya tîpo, tuna kapai Jesus eseu'ka pe, ka' esettapuruka'pî. Moropai Jesusya Paapa winîpainon Morî Yekaton Wannî autî era'ma'pî tîpona waku'ka warantî. Moropai tîpona eereuta era'ma'pîiya. 17 Moropai ka' poi Paapa eseurîmato' eta'pîiya. Ta'pî Paapaya: —Mîserî unmu, uwakîri pu'kuru. Kure'ne ipî' uurî atausinpa —ta'pî Paapaya.

4

Imakui'pî Kupî Jesusya Yu'se Makui Wanî
(Mc 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Mîrîrî tîpo Jesus yarî'pî Morî Yekaton
Wannîya keren pona Makuiya yonpato'pe
kai'ma. 2 Mîîkîrî ko'mamî'pî miarî keren
po. Asakî'ne pemonkon wei (40) moropai
asakî'ne pemonkon ewaron kaisarî Jesus
epîremapîtî'pî Paapa pî' tekkari tonpai
pra. Mîrîrî tîpo Jesus wanî'pî emi'ne.
3 Mîrîrî tanne Makui, pemonkonyamî'
yeka'nunkanen, iipî'pî iipia. Moropai
ta'pîiya ipî': —Innape see Paapa Munmu pe
awanî. Mîrîrî ye'nen seeni' tî' miakanmakî
ayu pe —ta'pîiya Jesus pî'.
4 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —
Paapa maimu e'menukasa' man see
warantî:
"Tiyu pî' neken pemonkon ko'mamî pepîn.
Tîîse tamî'nawîrî î' taasa' Paapaya manni'
yawîrî aako'mamî", *Dt 8.3*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya.
5 Mîrîrî tîpo Makuiya Jesus yarî'pî
Jerusalém cidaderî pona. Moropai
yanu'nîpî'pîiya kawînan panpî' epîre-
manto' yewî' neka'ta pona. 6 Moropai
ta'pîiya Jesus pî': —Innape Paapa munmu
pe awanî ye'nen, arapunkî tarîpai. Maasa
pra Paapa maimuya taasa' man:
"Paapaya inserîyamî' yarima
amîrî pîika'tîi to' ii'to'pe.
Inkamoroya ayapisî tenyakon ke
tî' pona a'pu pa'tîya namai", *Sl 91.11,12*
taasai'ya man —ta'pî Makuiya.
7 Jesusya imaimu yuuku'pî: —A'kî, Paapa
maimu e'menukasa' man see warantî:
"Ayepotorî Paapa tonpai pra e'kî", *Dt 6.16*
taasa' Paapa maimuya man —ta'pî Jesusya.
8 Moropai inî'rî Makuiya Jesus yarî'pî
kawînan wî' pona. Miarî si'ma
tamî'nawîron patakon yenpo'pîiya, morî
pe pata wanî moropai ipîkku pe awanî
yenpo'pîiya Jesus pia. 9 Moropai ta'pîiya
Jesus pî': —Tamî'nawîrî sîrîrî tîrîuya
e'painon aapia amîrî pe ipîkku pe awanîpa,
sîrîrî uyapurîi awe'sekunka ya —ta'pî
Makuiya.
10 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî.
Ta'pîiya Makui pî': —Uyeyaton, atarimakî
uupiapai. Maasa pra Paapa maimu
e'menukasa' man see warantî:
"Ayepotorî neken Paapa yapurîkî.
Mîîkîrî maimu yawîrî neken ako'mankî", *Dt 6.13*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya Makui pî'.
11 Mîrîrî tîpo Makuiya Jesus rumaka'pî.
Moropai inserîyamî' iipî'pî Jesus pia.
Inkamoroya ipîika'tî'pî.

Jesus Esenyaka'ma Pia'tî Galiléia Po
(Mc 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 João Batista yarakkansa' to'ya yekare
etasa' tîuya pe, Jesus wîtî'pî Galiléia pata
pona. 13 Nazaré po aako'mamî pra awanî'pî.
Tîîse Cafarnaum cidaderî pona iko'manse
attî'pî. Mîrîrî wanî'pî Galiléia ku'pî ena po
tîwe'sen pe. Zebulom pata po tîwe'sen pe,
moropai Naftali pata pon pe nîrî awanî'pî.
14 Mîrîrî poro attî'pî maasa pra pena attî
pe man ta'pî Paapa maimu ekareme'nen
profeta Isaías nurî'tîya yawîrî.
15 Miarî Zebulom pata pona
moropai Naftali pata pona
moropai iku'pî rî'pîkîrî pata pona
moropai iren Jordão ratai pata,
manni' pata Judeuyamî' pepîn pata'se'
pona a'ka erepamî kupî sîrîrî.
Mîrîrî patakon wanî Galiléia pe itese'.
16 Miarî pemonkonyamî' ko'mamî ewaron
ta.
Tîîse inkamoroya kure'nan a'ka era'ma
kupî sîrîrî.
Eranne' pe inkamoro ko'mamî
tîîsa'mantato'kon pî',
tîîse kure'nan a'ka erepamî kupî sîrîrî to'
pia *Is 9.1,2*
ta'pî Paapa maimu ekareme'nen Isaías
nurî'tîya.
17 Mîrîrî pata pai Jesusya Paapa maimu
ekaremekî pia'tî'pî. Taapîtî'pîiya see
warantî to' pî': —Paapa yeseru yapisî pî'
esenumenkatî, imakui'pî ankupî'pîkon
tîrumakai sîrîrî pata pai. Maasa pra aminke
pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to'
eseponî pî' man. Tîpemonkonoyamî'
pîika'tîiya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya
pemonkonyamî' pî'.

Moro'yamî' Yapi'nenan Yanno Jesusya Asakîrîronkon
(Mc 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Mîrîrî yai Galiléia ku'pî rî'pîkîrî
tuutî ye'ka pe, asakî'nankon takon
yarakkîronkon moro'yamî' yapi'nenan
era'ma'pî Jesusya. Tarrafa ke inkamoro
wanî'pî Simão, tiaron itese' Pedro. Moropai
itakon André wanî'pî. Moro'yamî'
yapisî pî' to' wanî'pî mîrîrî iku'pî ka.
19 Jesusya ta'pî to' pî': —Aase'nîkon upîkîrî

ayenupato'peuya'nîkon. Î' kai'ma upemonkono pe pemonkonyamî' kupîkonpa. Moro'yamî' yapisîya'nîkon manni' warantî to' maakonpa —ta'pîiya.

20 Inkamoroya ka'ne' pe teesemi'tapai moro'yamî' yapi'to' tîuya'nîkon rumaka'pî moropai to' wîtî'pî Jesus pîkîrî.

21 Inî'rî miarî ya panpî' tuutîi, tiaronkon takon yarakkîronkon nîrî era'ma'pî Jesusya. Inkamoro wanî'pî Zebedeu munkîyamî' pe. Tiago moropai itakon João, inkamoro wanî'pî tîyunkon pokonpe kanau ya'. Tîtarrafarikon rumentannî'pîtî pî' to' tîîse Jesusya to' yanno'pî. 22 Moropai inkamoroya tîyunkon nîmî'pî moropai tîkanaukon nîmî'pî to'ya. Moropai to' wîtî'pî Jesus pîkîrî.

Itekare Ekaremekî Pinunpa Jesusya
(Lc 6.17-19)

23 Mîrîrî yai Jesus asarî'pî tamî'nawîrî Galiléia pata poro to' epere'to'kon yewî' tapî'. To' yenupa pinunpa'pîiya morî itekare pî'. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî ekareme'pîtî'pîiya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tî pinunpa'pîiya tamî'nawîron to' yeparankon yapai. 24 Mîrîrî warantî ikupî Jesusya yekare eseta'pî tamî'nawîrî Síria pata poro. Mîrîrî ye'nen pemonkonyamî'ya tonpakon pri'ya pra tîwe'sanon enepî'pî to'ya. Tîmoronkon epu'nenan tamî'nawîron pî' o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon moropai asakoi'kon pepîn eke'nepamî'san enepî'pî to'ya to' yepi'tîto'pe Jesusya kai'ma. Moropai inkamoro yepi'tî'pîiya tamî'nawîrî. 25 Arinîkon pemonkonyamî' wîtîpîtî'pî Jesus pîkîrî Galiléia pata ponkon Decápolis pata ponkon Jerusalém pata ponkon Judéia pata ponkon moropai iren Jordão ratai ponkon wîtîpîtî'pî Jesus pia.

5

Wî' Po Si'ma Jesusya Itekare Ekaremekî

1 Arinîkon pemonkonyamî' era'ma tîuya pe Jesus enuku'pî wî' pona. Moropai eereuta'pî. Eereutasa' tanne inenupa'san ipemonkonoyamî' iipî'pî iipia aminke pra. 2 Moropai inkamoro yenupa pia'tî'pîiya. Ta'pîiya to' pî':

Morî Pe E'nîto' Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 6.20-23)

3 —Morî pe pu'kuru mannankan î' ton pra tîwe'sanon wanî. Mannankan Paapa pia tîntîrîkon ton pra awanî epu'nenan.
Morî pe to' wanî maasa pra inkamoro esa' pe Paapa wanî moropai ipemonkono pe to' ko'mamî.
4 Morî pe pu'kuru mannankan tîkaruwasenon wanî.
Imakui'pî pî' to' karau tanne, Paapaya to' pîika'tî taatausinpai to' e'to'pe.
5 Morî pe pu'kuru mannankan moo tîwe'sanon, tiwinarî teekore'masanon pepîn wanî.
Morî pe to' wanî maasa pra sîrîrî pata tîrî Paapaya to' pata'se' ton.
6 Morî pe pu'kuru mannankan wanî kure'ne Paapa yeseru anku'pai tîwe'sanon.
Inkamoro wanî mannankan emi'ne tîwe'sanon moropai tuna aninnîpai tîwe'sanon warantî.
Maasa pra kure'ne yairî e'pai to' wanî ye'nen.
Morî pe to' wanî maasa pra inkamoro pia Paapaya teseru ku'to'pe to'ya itîrî to' pia.
7 Morî pe pu'kuru mannankan pemonkonyamî' sa'namanenan wanî,
maasa pra to' sa'nama Paapaya.
8 Morî pe pu'kuru mannankan imakui'pî ton pra tîwe'sanon wanî,
maasa pra inkamoroya Paapa era'ma.
9 Morî pe pu'kuru mannankan pemonkonyamî' ekore'ma'san mana'pokanenan wanî.
Maasa pra inkamoro mana'pokanenan esatî to'ya Paapa munkî pe.
10 Morî pe pu'kuru mannankan tîwe'taruma'tîsanon wanî.
Yairî Paapa yeseru kupî to'ya wenai to' taruma'tî to'ya.
Inkamoro awanî taatausinpai maasa pra Paapa, tesa'kon pia to' ko'mamî ipemonkono pe,
—ta'pî Jesusya to' pî'.

11 —Morî pe pu'kuru amîrî'nîkon wanî teuren amu'tunpakon to'ya tanne. Moropai awinîkîi'nîkon to' eseurîma seru'ye' pe. Moropai tu'ke imakui'pî kupî to'ya awinîkîi'nîkon upemonkono pe awanîkon wenai. 12 Mîrîrî ye'nen taatausinpai pu'kuru e'tî mararî pra. Maasa pra aapia'nîkon tîntîrî ton konekasa' Paapaya man ka' po. Mîrîrî warantî nîrî pena amîrî'nîkon rawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'san taruma'tî'pî to'ya, ataruma'tîuya'nîkon manni' warantî —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Pan Pî' Moropai Uweiyukon Pî'

(Mc 9.50; Lc 14.34-35)

13 Jesusya to' yenupa ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Amîrî'nîkon yeseru wanî
pan warantî morî pe pemonkonyamî'
pîika'tîton pe. Tîîse inî'mîra pan enasa' ya,
morî pe awanî pepîn. Ipo'mîra awanî. Pan
pe awanî pepîn. Moropai mîrîrî wanî î' pe
pra rî. Moropai mîrîrî papo to'ya poro pona
pemonkonyamî'ya mîrîrî yaki'tapapîtî
tuutîkon kaisarî.
14 Moropai tiaron ekaremekî'pîiya.
Ta'pîiya: —Amîrî'nîkon yeseru wanî
pata weiyu warantî tamî'nawîronkon
nera'maton pe. A'kî, cidade konekasa'
wî' po tîwe'sen era'ma tamî'nawîronkonya
e'painon. Teesera'masen pepîn eena
eserîke pra awanî, kawîne tîwanî ye'nen
aronne eesera'ma ko'mannîpî. 15 Moropai
anî'ya tî'kuma'tu yawittanîpî pepîn
e'painon waikîra'pî yo'koi itîrîpa. Tîîse
yawittanîpîiya itaponse' pe tînkoneka'pî
pona itîrîpa. Tamî'nawîronkon
wîttî ta tîwe'sanonya era'mato'pe to'
weiyu'mato'peiya. 16 Mîrîrî warantî nîrî
amîrî'nîkon yeseru e'pai awanî aweiyukon
warantî. Tiaronkonya ayeserukon
era'mato'pe morî pe pu'kuru. Moropai
mîrîrî ayeserukon wenai inkamoroya nîrî
Paapa ka' pon yapurîto'pe —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Moisés Nurî'tîya Yenupanto' Pî'

17 Inî'rî Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —
Moisés nurî'tîya ayenupato'kon moropai
penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' nurî'tîya ayenupato'kon
yaretî'kai uui'sa' kai'ma kîsenumenkatî.
Mîrîrî yaretî'kai uui'sa' pra wai. Tîîse
uuipî'pî î' taato'pe awanî ekareme'se
apî'nîkon. Moropai mîrîrî unkupî
ekareme'sai'ya yawîrî iku'to'peuya
uuipî'pî. 18 Maasa yairon pî' tauya
etatî. Ka' moropai pata ataretî'ka pîkîrî,
Moisésya yenupanto' ataretî'ka pepîn.
Tîîse tamî'nawîrî aako'mamî itonpa
emo'ka pepîn. Tîîse tamî'nawîrî taasai'ya
yawîrî awe'kupî e'to' yawîrî tamî'nawîron
ataretî'ka pîkîrî. 19 Tîîse anî'ya Moisésya
yenupanto' yawîrî ikupî tanne tîîse tiwin
mîrikkî ipureme'sai'ya ya, moropai mîrîrî
ke tiaron yenupaiya ya, ikupî tîuya manni'
warantî. Paapa pia mîîkîrî wanî tiaronkon
ipemonkonoyamî' ma're awanî. Tîîse
anî'ya Moisésya yenupanto' yawîrî pu'kuru
ikupî ya moropai mîrîrî ke tiaronkon yenupaiya
ya innape kupî tîuya manni' warantî,
mîîkîrî wanî ipîkku pe pu'kuru Paapa
pia, tiaronkon ipemonkonoyamî' yentai.
20 Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon. Morî
ayeserukon awanî ya, manni'kan Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
yeseru kaisarî moropai fariseuyamî' yeseru
kaisarî, ipemonkono pe aako'mamîkon
pepîn Paapa pia. Tîîse morî panpî' to'
yeseru yentai ayeserukon e'pai awanî
aako'mamîkonpa Paapa pia ipemonkono
pe —ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Eseurîma Esewanmîrînto' Pî'

21 Jesusya ta'pî: —Pena atamokon rî'san
pî' î' ta'pî epu'tî pî' naatî? Ta'pî see warantî:
"Pemonkon kî'wîtî. Anî'ya pemonkon
wîîsa' ya mîîkîrî yarî e'pai awanî
ipîkku tîwe'sen juiz pia". *Êx 20.13; Dt
5.17*
22 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon. Anî'
ekore'masa' ya tonpa yarakkîrî mîîkîrî yarî
to'ya e'pai awanî ipîkku pe tîwe'sen juiz
pia. Moropai anî'ya taa ya tonpa winîkîi "Î'
epu'nen pepîn amîrî", taiya ya ipî', mîîkîrî
yarî to'ya ipîkku pe tîwe'sanon to' yepurukon
pia itaruma'tîto'pe to'ya. Moropai
anî'ya tonpa esatî ya, "Imakui'pî amîrî,
pakko", taiya ya, nari' pe awanî. Tîwarî
e'pai awanî mîîkîrî yenumî Paapaya namai
apo' ya' aaranto'pe.
23 Mîrîrî ye'nen Paapa yapurî pe antîrî
tîrîya yai tîîse awenpenata ayonpa awinîkîi
ekore'ma'pî moro awanî pî'. 24 Mîrîrî tanne,
moro antîrî nîmîkî moropai atîkî e'mai' pe
ayonpa pia. Yarakkîrî ayeseru konekata.
Moropai tamî'nawîrî morî pe teekonekai
enna'pokî Paapa yapurî pe antîrî tîrîpa.
25 Mîrîrî warantî ayeyatonya ayarî ya
juiz pia, ka'ne' pe ayeserukon konekatî
ayeyaton yarakkîrî apî' eeseurîma rawîrî.
Mîrîrî kupîya pra awanî ya, ayarîiya ipîkku
pe tîwe'sen pia. Moropai mîîkîrî juizya
amîrî rumaka surara yenya'. Moropai
mîîkîrîya ayarakkamo atarakkannîto' ta.
26 Tauya sîrîrî apî' mîrîrî atarakkannîto'
tapai eepa'ka pepîn ka'ne' pe. Tamî'nawîrî
mîrîrî ankupî'pî ye'maya pîkîrî aako'mamî
—ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma Imakui'pî Pe Uno'pîkon Tîrumakai Tiaron Yarakkîrî E'nîto' Pî'

27 —Î' taasa' to'ya epu'tî pî' naatîi.

"Tîno'pî ke si'ma wîri'sanyamî' yarakkîrî
tîwe'se pra e'tî. Moropai tînyo
ke si'ma tiaron warayo' yarakkîrî
tîwe'se pra e'tî". *Êx 20.14; Dt 5.18*
28 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon anî'ya
wîri' era'ma ya, moropai yarakkîrî e'pai
tîwanî pî' eesenumenka ya, yarakkîrî
mîîkîrî e'sa' mîrîrî tewan ya'. 29 Mîrîrî
ye'nen wîri' era'maya ya ayenu meruntî
winon ke imakui'pî kupîya emapu'tîiya.
Mîrîrî namai imo'kakî, yenunkî imakui'pî
kupîya namai. Maasa pra asakî'ne ayenu
tîîse, imakui'pî ku'sa'ya ya, attî apo' ya'
ankupî'pî wenai. Mîrîrî ye'nen morî
pe panpî' awanî itenu pra aako'mamî
ya imakui'pî tîku'se pra. 30 Moropai
ayenya meruntî winonya imakui'pî kupîya
emapu'tî ya, mîrîrî merenkî'kî moropai
yenunkî imakui'pî kupîya namai. Maasa
pra ayenya merenkî'sa'ya ya, aako'mamî
enen ipatîkarî. Mîrîrî wanî morî pe panpî',
asakî'ne ayenya tîîse apo' ya' attî yentai
—ta'pî Jesusya.

Imakui'pî Pe Awanî

Tîno'pî Rumaka Pî' Teesenumenkasen Pia
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Lc 16.18)

31 —Taasa' to'ya man nîrî see warantî:
"Anî'ya tîno'pî rumaka ya, irumaka tîuya
kaaretarî tîrîiya e'pai awanî iipia",
Dt 24.1
taa to'ya. 32 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon,
anî'ya tîno'pî rumaka ya tiaron warayo'
yarakkîrî awe'sa' pra tîîse, mîîkîrîya
imakui'pî kupî tîno'pîya emapu'tî mîrîrî.
Maasa pra tiaron warayo' yarakkîrî awanî
emapu'tîiya aaniyotasa' ya. Moropai
manni' warayo' yarakkîrî awanî manni'ya
nîrî imakui'pî kupî —ta'pî Jesusya.

Seru' Pe Unkupîkon Ton Pepîn Pî'

Eseurîman E'pai Pra Awanî

33 —Epu'nenan nîrî amîrî'nîkon pena ata-
mokon nurî'tî pî' î' kai'ma ta'pî.
"Î' taasa'ya'nîkon ya Paapa pî',
ta'pîya'nîkon yawîrî iku'tî, seru'ye'
pe tîwe'se pra", *Lv 19.12; Nm 30.2*
taa to'ya. 34 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon.
Amîrî'nîkon esenumenka see warantî.
Paapa winîkîi pra tauya ya, î' wani' awanî
pepîn î' ta'pîuya yawîrî pra ikupîuya,
taaya'nîkon. Tîîse ka' winîkîi teeseurîmai
pra e'tî. Maasa pra Paapa yaponse' pe
awanî mîrîrî mîîto'pe. 35 Moropai pata
winîkîi tîkai pra e'tî. Maasa pra Paapa
puu yaponse' pe awanî mîrîrî mîîto'pe.
Moropai Jerusalém cidaderî winîkîi tîkai
pra e'tî. Maasa pra Paapa pata'se' pe awanî
mîrîrî mîîto'pe. 36 Moropai apu'pai winîkîi
tîkai pra e'tî. Maasa pra apu'pai si'po
miakanmaya pepîn e'painon aimutun pe
awe'to'pe. Moropai aimutun miakanmaya
pepîn îrikkutun pe awe'to'pe. 37 Mîrîrî
ye'nen î' winîkîi takai pra e'tî, innape
amaimukon wanî ekaremekîkonpa. Tîîse
amaimukon e'pai awanî see warantî:
Inna, kaane, kai'ma. Maasa pra tu'kan
î' taato'ya'nîkon amaimukon wanî makui
winîpai tui'sen pe.

Tiaron Pî' Ese'man E'pai Pra Awanî
(Lc 6.29-30)

38 Jesusya ta'pî: —Î' ta'pî to'ya epu'nenan
amîrî'nîkon:
"Anî'ya ayenu pona apa'tî ya, mîîkîrî ayenu
yai apa'tîtîponya tîmoron epu'tî
e'pai awanî akaisarî. Moropai mîrîrî
warantî aye pona apa'tîtîponya tî-
moron epu'tî e'pai awanî akaisarî
aye'mapa", *Êx 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21*
taa Moisés nurî'tîya yenupanto'. 39 Tîîse
uurîya taa sîrîrî apî'nîkon, amîrî winîkîi
imakui'pî ku'nen pî' teese'mai pra e'kî.
Anî'ya ayenpata pona apa'tî ya, iratai winî
era'tîkî apa'tîto'peiya. 40 Moropai anî'ya
ayarî ya ipîkku tîwe'sen juiz pia apon ke
ye'mapa, tîwî apon mo'kaiya. Tîwî aya'san
nîrî yarîiya î' rî kî'kupîi mîîkîrî yarakkîrî.
41 Moropai anî'ya taa ya apî': "Uyemanne
yaakî aminke pu'kuru pra tiwin quilómetro
kaisarî", taiya ya, itîîpai pra awanî tanne,
tîîse yaakî asakî'ne quilómetros kaisarî
yarîya e'pai awanî, tu'se awanî'pî yentai.
42 Moropai anî' erepamî ya aapia î' rî esa'se.
Mîîkîrî pia inesatî'pî tîîkî. Moropai anî'
erepamî ya aapia tîniru esa'se, a'noko'pî pe
era'makî tîwî tîku'se pra —ta'pî Jesusya.

Uyeyatonkon Pe Tîwe'sen Sa'nama E'pai Awanî
(Lc 6.27-28,32-36)

43 —Î' ta'pî to'ya epu'nenan amîrî'nîkon:
"Ayonpa awakîrikon pu'kuru sa'nama e'pai
awanî. Moropai ayeyaton ku'tî
ayewanma pe", *Lv 19.18*
taa to'ya. 44 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon,
anî' ayeyatonkon pe tîwe'sen wanî ya,
mîîkîrî sa'namatî kure'ne. Moropai
epîrematî mîîkîrî ataruma'tînenkon pona.
45 Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, ayunkon

ka' pon munkîyamî' pe awanîkonpa.
Maasa pra mîîkîrîya tamî'nawîronkon
ton pe wei tîrî, morîkon ton pe moropai
imakui'san ton pe. Mîîkîrîya kono' tîrî,
morî ku'nenan ton pe moropai imakui'pî
ku'nenan ton pe. 46 Tîîse amîrî'nîkonya
awakîrikon neken ayonpakon sa'nama ya
tiaronkon tîsa'namai pra. Tîîse î' ton pe
mîrîrî warantî si'ma "Paapa winîpainon
yapisîuya", kai'ma eesenumenkakon? A'kî,
mîrîrî warantî nîrî imakui'sanya, tîniru
yapisî pî' teesenyaka'masanonya ikupî.
47 Moropai eeseurîmakon ya awakîrikon
neken ayonpakon yarakkîrî, tiaronkon
yarakkîrî teeseurîmai pra, î' pe pra rî awanî.
Mîrîrî warantî Paapa epu'nenan pepînya
nîrî ikupî. 48 Mîrîrî ye'nen yairî pu'kuru e'tî
e'to' yawîrî. Yairî pu'kuru ayunkon Paapa,
ka' pon awanî manni' warantî awanîkonpa
—ta'pî Jesusya.

6

*Tîwe'taruma'tîsanon Pia Untîrîkon Pî'
Eeseurîma*

1 Jesusya taa ko'mannîpî: —Aka! tîwarî
panpî' e'tî Paapa yapurî yeseru pî'.
Tiaronkonya ayera'mato'kon pe pra neken.
Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, Paapa,
ayunkon ka' pon nîtîrî, iwinîpainon
yapisîya'nîkon pepîn.
2 Mîrîrî ye'nen anî' tîwe'taruma'tîsen pia
î' rî tîîsa'ya'nîkon ya, "Mîrîrî kin tîrî pî'
wai koo iipia rî", kîkatî, manni'kan seru'ye'
pe teesenku'tîsanonya ikupî warantî pra.
Maasa pra inkamoroya iku'pîtî Judeuyamî'
epere'to'kon yewî'kon kaisarî. Moropai
pemonkonyamî' wîtîto'kon, e'makon
kaisarî pemonkonyamî'ya tapurîto'kon
pe kai'ma. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn,
maasa Paapa winîpainon yapisî to'ya
pepîn. Maasa pra aasîrî pemonkonyamî'
piapai yapisî'pî to'ya. 3 Tîîse amîrîya î' rî
tîrî ya, tîwe'taruma'tîsen pia itîîkî ama'
pe, anî' ayonpa pî' teekareme'se pra, î'
ku'sa'ya epu'tîiya namai. 4 Mîrîrî antîrî'pî
epu'tî anî'ya e'pai pra man. Tîîse ayun,
tamî'nawîron era'manenya î' ku'sa'ya
era'ma. Mîrîrî wenai aapia tîntîrî tîrîiya.

*Jesusya Yenupan Epîremanto' Pî'
(Lc 11.2-4)*

5 —Eepîremakon ya, manni'kan
seru'ye' pe tîwe'sanonya ikupî warantî
kî'ku'tîi. Maasa pra inkamoro epîremapîtî
Judeuyamî' epere'to'kon yewî'kon
tapî' satippe si'ma. Moropai to'
epîremapîtî e'makon, pemonkonyamî'
wîtîto', e'makon era'tîto'kon ta pî' si'ma.
Tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
tera'mato'kon pe kai'ma, mîrîrî kupî to'ya.
Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Inkamoroya
tamî'nawîrî tînapisîkon yapisî'pî pe-
monkonyamî' winîpai, Paapa winîpai
î' yapisî to'ya pepîn. 6 Tîîse mîrîrî
warantî pra amîrî'nîkonya ikupî e'pai man.
Eepîremakon ya, ayewî'kon ta ewontî.
Moropai ayewî'kon mana'ta yarakkantî,
anî'ya ayera'makon namai. Moropai
epîrematî, manni' anî' nera'ma pepîn,
Paapa pî'. Moropai mîîkîrî tamî'nawîrî î'
konekaya'nîkon era'manenya tîntîrî tîrî
aapia'nîkon.
7 Eepîremato'kon yai, eepîremakon ya,
se' tapairî mai tinna'popî'se pra e'tî,
manni'kan Paapa epu'nenan pepînya ikupî
manni' warantî. Maasa pra inkamoro
epîrema kusan pe tiwinan mana'popîtî
pî' to' ko'mamî. Mîrîrî warantî neken
Paapaya teepîremanto'kon eta kai'ma
to' esenumenka. 8 Mîrîrî ye'nen tauya
sîrîrî, inkamoro warantî pra e'tî. Maasa
pra Paapa ayunkonya tamî'nawîron î'
itu'se awe'to'kon epu'tî pî' man, maasa
esatîya'nîkon rawîrî epu'tî pî' man. 9 Mîrîrî
ye'nen tauya sîrîrî, epîrematî see warantî:

"Paapa anna yunkon, amîrî ka' po
tîîko'mansen.
Tamî'nawîronkonya morî pe pu'kuru amîrî
wanî epu'tî yu'se wai.
10 Amîrî wanî tamî'nawîronkon esa' pe.
Asi'kî anna pia, anna esa' pe awanîpa.
Itu'se awe'to' yawîrî ikupî annaya yu'se
wai,
tarîni' sîrîrî non pona, morî pe pu'kuru ka'
po awanî manni' warantî.
11 Sîrîrîpe itu'se anna e'to' tîîkî, anna
yekkari ton.
Itîîkî anna pia î' ton pra anna wanî namai,
Paapa.
12 Moropai Paapa, anna nîkupî'pî imakui'pî
awinîkîi iku'kî aawanmîra,
anna wanmîra tamî'nawîronkon nîkupî'pî
imakui'pî anna winîkîi kupî annaya
warantî.
13 Moropai anna pîika'tîkî, imakui'pî ena
namai anna yentai.
Moropai Makui mo'kakî anna piapai, Paapa.
Maasa pra amîrî wanî anna esa' pe.

Meruntî ke amîrî wanî tamî'nawîronkon
yentai ipatîkarî.
Morî pe aako'mamî ikî'pî ton pra.
Mîrîrî warantî awanî pe man”.
Sîrîrî warantî epîrematî —ta'pî Jesusya.
14 —A'kî, tauya sîrîrî apî'nîkon. Anî'kan
nîkupî'pî imakui'pî awinîkîi'nîkon
kupîya'nîkon ya aawanmîra'nîkon, Paapa
ka' ponya nîrî tîîwanmîra ikupî, imakui'pî
ankupî'pîkon. 15 Tîîse aawanmîra'nîkon
imakui'pî to' nîkupî'pî kupîya'nîkon pra
awanî ya, mîrîrî warantî nîrî Ayunkonya
ankupî'pîkon imakui'pî kupî pepîn tîîwan-
mîra.

Yekkari Wanî Tonpai Pra Epîreman Pî'

Jesus Eseurîma

16 Moropai ayekkarikon tonpai pra
eepîremakon ya, yairî ma're ayen-
patakon tîku'se pra e'tî, manni'kan
teesenku'tîsanonya ikupî manni' warantî.
A'kî inkamoroya mîrîrî warantî ikupî
maasa pra tamî'nawîronkonya tekkarikon
tonpai pra teepîremakon era'mato'pe
kai'ma. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn,
aasîrî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
tera'matîpono'san winîpai yapisî'pî to'ya.
Inî' panpî' yapisî to'ya pepîn Paapa piapai.
17 Tîîse amîrî'nîkon epîrema ya, ayekkarikon
tonpai pra, ayenpatakon ronatî. Mo-
ropai apu'paikon yakinatî, 18 tiaronkonya
ayekkarikon tonpai pra eepîremakon
epu'tî namai. Tîîse Ayunkon neken,
Paapa anî' nera'ma pepînya ayepu'tîkon
ayekkarikon tonpai pra eepîremakon.
Moropai mîîkîrîya, ama' pe î' kupîya'nîkon
era'manenya tîntîrî tîrî aapia'nîkon.

Uyemannekon Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 12.33-34, 11.34-36, 16.13, 12.22-31)

19 Moropai ta'pîiya: —Tarî non po ipîkku
pe awanîkon pî' teesenumenkai pra e'tî.
Maasa pra tarî mîrîrî ayemannekon,
aponkon yaku o'ma'konya. Moropai tarî
ama'ye'konya ayama'runpakon. 20 Mîrîrî
warantî awanî namai, ayemannekon ton
konekaya'nîkon yuwatî ka' po. Miarî
o'ma'ya aponkon yaku pepîn. Miarî
ayemannekon karau pepîn, aataretî'ka
pepîn. Moropai miarî ama'ye'konya
ayama'runpakon pepîn. 21 Miarî ikonekatî,
maasa pra o'non pata po ayemannekon
konekasa'ya'nîkon ya, manni' pata eesenu-
menkato'kon wanî aako'mamîkon pî' —
ta'pî Jesusya.
22 Jesusya ta'pî: —A'kî, î' kai'ma
esenumenkan wenai yairî, yairî pra
uyeserukon wanî epu'tî, u'kuma'tuya
itu'na uweiyu'makon warantî. Yairî esenu-
menkan ya, anne' pe pra si'ma esenku'tîn
pepîn. 23 Tîîse yairî pra esenumenkan ya,
anne' pe e'nî ye'nen, esenku'tîn mîrîrî.
Mîrîrî ye'nen uuwarîrî'nîkon esenku'tînsa'
ya, kure'ne pu'kuru esenku'tînsa' mîrîrî,
ewaron ta e'nî warantî.
24 Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —Anî' wanî
eserîke pra man, asakî'ne tîkaraiwarî ke.
Maasa pra tiaron yapurîiya morî pe tiaron
yentai. Moropai tiaron mu'tunpaiya tiaron
maimu yawîrî awanî. Tîîse tiaron pîina-
maiya pepîn. Mîrîrî warantî Paapa poitîrî
pe e'nî eserîke pra man, inî' panpî' tîniru
yu'se eseka'nunkan ya —ta'pî Jesusya.

Tarî Ko'mannîto' Pî' Esenumenkanto'

25 —Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon,
ayekkarikon ton pra awanî pî' teesenu-
menkai pra e'tî, moropai awukukon ton pra
awanî pî'. Moropai aponkon ton pra awanî
pî' kîsenumenkatî. Maasa pra tauya sîrîrî
apî'nîkon, ipîkku pe panpî' Paapa nîtîrî'pî
uuko'mannîto'kon wanî uyekkarikon
yentai. Moropai intîrî'pî uyesa'kon wanî
ipîkku pe panpî' uponkon yentai. ⌞Manni'
ipîkku pe tîwe'sen tîîsai'ya ya, ima're tîrîiya
nîrî.⌟ 26 Maasa esenumenkatî toronyamî'
pî'. To' esenyaka'ma pepîn tekkarikon
ton pîmî pî'. Moropai tekkarikon mo'ka
pî' to' esenyaka'ma pepîn. Moropai
tekkarikon yewî' ton koneka to'ya pepîn.
Tîîse Ayunkonya inkamoro ko'mannîpî
mîrîrî. To' ya're' ton tîrîiya. Amîrî'nîkon
kanan? Î' kai'ma eesenumenkakon?
Inkamoro toronyamî' ko'mannîpî tîuya
yentai aako'mannîpîkon Paapaya, maasa
pra toronyamî' yentai awanîkon ye'nen.
27 Mîrîrî warantî teesenumenka wenai
anî'ya inî' panpî' tîîko'manto' ton kupî
pepîn tarî non po. Mîrîrî ye'nen
kîsenumenkatî mîrîrî pî'.
28 Tîîse î' ton pe aponkon ton pra awanî
pî' eesenumenkakon mîrîrî? Maasa esenu-
menkatî parî' yari'ku, kono' waiyi keren
pon pî'. To' esenyaka'ma pepîn mîrîrî
eporîpa moropai tîponkon ton si'pîmî to'ya
pepîn. 29 Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon, to'

yari'kukon wanî morî pe pu'kuru. To'
warantî anî' epontî pepîn. Teuren Sa-
lomão nurî'tî ipîkku pe tîwe'sen epontî
morî tîpon ya'. Teuren tîîse to' warantî
awanî pepîn. 30 Paapaya parî' keren pon
yari'kutannîpî. Tîîse manni' parî' ko'mamî
pepîn kure'ne. Sîrîrîpe eesera'ma moropai
penane awa'pi'ta. Mîrîrî kupî tîuya yentai
pu'kuru Paapaya amîrî'nîkon epontî morî
pe awanîkonpa. Î' ton pe mararî mîrikkî
innape ikupîya'nîkon mîrîrî?
31 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî, mîrîrî
aako'manto'kon pî' teesenumenkai pra
e'tî. Kîkatî aawarîrî'nîkon: "O'non pata
uya're' ton moropai uwuku ton moropai
upon ton eporîuya e'painon?" kîkatî.
32 Manni'kan Paapa epu'nenan pepînya
mîrîrî warantî taa ko'mannîpî maasa pra
itu'se tîwe'to'kon pî' to' esenumenka
kure'ne. Mîrîrî warantî pra amîrî'nîkon
e'pai awanî. Maasa pra ayunkon Paapa
ka' ponya tamî'nawîrî î' itu'se awe'to'kon
epu'tî pî' man. 33 Tîîse e'mai' pe Paapa
yenya' eturumakatî, ayepotorîkon pe
awe'to'pe. Moropai î' itu'se Paapa e'to'
yawîrî iku'tî. Mîrîrî kupîya'nîkon ya,
tamî'nawîrî manni' itu'se awe'to'kon tîrîiya
aapia'nîkon. 34 Mîrîrî ye'nen penanan
wei pî' teesenumenkai pra e'tî. Tîîse
sîrîrîpan pî' neken esenumenkatî. Maasa
pra penanan weiyu yainon ton moro man.
Moropai wei kaisarî moro man mîrîrî weiyu
yainon ton. Mîrîrî ye'nen eerepamî rawîrî
kîsenumenkatî mîrîrî pî' —ta'pî Jesusya.

7

Tiaronkon Pî' Atako'menkan Namai, Taa Jesusya

(Lc 6.37-38,41-42)

1 Jesusya ta'pî: —Tiaronkon nîkupî'pî pî'
taatako'menkai pra e'tî, anî' atako'menka
namai ankupî'pîkon pî'. 2 Maasa pra
tiaronkon pî' aatako'menkakon warantî
tiaron atako'menka apî'nîkon. Tiaronkon
pî' ankupî'pîkon warantî ikupîiya
apî'nîkon. 3 Moropai ta'pîiya inî'rî: —Î'
wani' awanî ye'nen kin ayonpa nîkupî'pî,
iteseru era'maya mîrîrî morî pe, ayeseru
itentai ankupî'pî nura tera'mai pra. 4 Tîîse
î' ton pe mîrîrî warantî taaya ayonpa pî'.
"Maasa ayenu yawon mo'kato'peuya",
taaya si'mîrikkî pe tîwe'sen pî'. Tîîse î'
wani' awanî ye'nen kure'nan yei warantî
tîwe'sen ayenu ya' era'maya pepîn?
5 Amîrî'nîkon seru'ye'kon teesenku'tîsanon
aawarîrî'nîkon. E'mai' pe ayeserukon
era'matî, ikonekatî morî pe. Mîrîrî ayeseru
tîkonekai ayonpa yeseru konekai attîpa.
6 Moropai ta'pîiya: —Paapa maimu
etatîponkon tîîse innape iku'nenan
pepîn, inkamoro ye'ka pî' kîsekareme'tî.
Inkamoro wanî sokoro' pe arin-
marakayamî' warantî. Mîrîrî yu'se
pra tîwanîkon wenai awinîkîi'nîkon to'
ekore'ma. Moropai morî epe'ke pe
tîwe'sen diamante itese' yenumî e'pai
pra awanî porcoyamî' kore'ta. Maasa pra
inkamoroya yaki'tapapîtî. Mîrîrî warantî
inkamoro Paapa maimu yu'sankon pepîn
pemonkonyamî' wanî porcoyamî' warantî
—ta'pî Jesusya.

Paapa Pî' Esa'to' Pî' Jesus Eseurîma

(Lc 11.9-13)

7 —Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon esatî
pî' ako'mantî teeseta'kai pra, moropai
yapisîya'nîkon. Moropai yuwa pî'
aako'mantî moropai eporîya'nîkon. Mo-
ropai mana'ta pa'tî pî' ako'mantî moropai
wîttî esa'ya yarakkanmoka. 8 Maasa
pra tamî'nawîronkon esa'nenanya tîne-
satî'pîkon yapisî. Moropai yuwanenanya
tînuwakon eporî. Moropai mana'ta
pa'tînen pia mana'ta atarakkanmoka.
9 A'kî, anmukukonya tiyu ton esatî ya
apî'nîkon, inesatî'pî pepîn tî' tîrîya'nîkon
e'painon iipia, ikei esa'sai'ya tanne?
10 Moropai tiyo' ton moro' esa'sai'ya tanne,
inesatî'pî pepîn îkîi tîrîya'nîkon pepîn
iipia? Kaane, inesatî'pî tîrîya'nîkon
e'painon. 11 Amîrî'nîkon wanî imakui'pî
ku'nenan pe teuren. Tîîse anmukukon
pia morî tîînenan amîrî'nîkon, imakui'pî
tîînenan pepîn. Mîrîrî morî tîrîya'nîkon
manni' yentai, Paapa ka' ponya manni'kan
tîpî' esa'nenan pia morî tîrî —ta'pî Jesusya.
12 —Mîrîrî ye'nen tiaronkon yarakkîrî
morî ku'tî, inkamoroya nîrî morî kupî
yu'se awanîkon yawîrî. Mîrîrî warantî
iku'to'pe Moisés nurî'tîya yenupanto'
wanî mîrîrî. Moropai penaronkon Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'ya
yenupanto' wanî mîrîrî.

Asakî'nan E'ma

(Lc 13.24)

13 Moropai ta'pî Jesusya: —E'ta'ka
mana'ta yai ewontî. Maasa pra awene'
mana'ta moropai awene' e'ma, mîrîrî
wanî ataka'manto' ya' yaaton pe. Mîrîrî

wanî sa'me pra. Mîrîrî ye'nen tu'kankon
pemonkonyamî' esenku'tîsa' wîtî mîrîrî
ataka'manto' ya'. 14 Tîîse mana'ta e'ta'ka
tauya manni' moropai e'ma siiruru mîrîrî
wanî yaaton pe ipatîkarî ko'mannîto' pata
pona. Mîrîrî wanî sa'me. Mîrîrî ye'nen
tu'kankon pepîn pemonkonyamî' wîtî
mîrîrî e'ma taawîrî —ta'pî Jesusya.

Seru'ye'kon Profetayamî'
(Lc 6.43-44)

15 Moropai Jesusya ta'pî: —Tîwarî
panpî' e'tî seru'ye' pe yenupatonkon pî'.
Inkamoro iipî Paapa pemonkonoyamî'
yenku'tîi innape tîmaimukon wanî kai'ma
to' e'to'pe. Tîîse mîrîrî to' yeseru to'
nîkupî wanî kaikusiyamî' yeseru warantî
nari' uurî'nîkon pia. 16 Mîrîrî ye'nen
amîrî'nîkonya epu'tî to' nîkupî wenai.
Maasa sîrîrî epu'tî —ta'pîiya. —Mî'nî ye'
epeta pepîn e'painon uva pe. Moropai figo
pe mî'nî ye' epeta pepîn e'painon. 17 Tîîse
tamî'nawîron yei morîya morî pe teperu
tîrî. Moropai yei pakkori'tasa'ya teperu tîrî
imakui'pî pe. 18 Mîrîrî ye'nen yei morîya
imakui'pî pe teperu tîrî pepîn. Moropai
yei pakkori'tasa'ya morî pe teperu tîrî
pepîn. 19 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî yei morî
pe pra teperu tîînen ya'tî to'ya. Moropai
mîrîrî yenumî apo' ya' aaranto'pe. 20 Mîrîrî
warantî inkamoro seru'ye' pe tîwe'sanon
yeseru epu'tîya'nîkon î' to' nîkupî wenai.
Mîrîrî warantî to' epu'tîya'nîkon —ta'pî
Jesusya.

Anî' Ewomî Pe Nai Paapa Pia
(Lc 13.25-27)

21 Ta'pî Jesusya: —Tamî'nawîronkonya
taa kupî sîrîrî upî': "Anna yepotorî",
taa to'ya. Tîîse tamî'nawîrî inkamoro
mîrîrî taatîpono'san wîtî pepîn Paapa
pia. Tîîse manni'kan neken î' itu'se uyun
Paapa e'to' manni' yawîrî ikonekanenan,
inkamoro neken wîtî iipia, ipemonkono
pe. 22 Î' pensa mîrîrî taa to'ya weiyu
erepamî yai, tu'kankon pemonkonyamî'ya
taa kupî sîrîrî. "Anna yepotorî, anna
eseurîma'pî Paapa maimu ekaremekî pî'
ayese' wenai tiaronkon pî'. Moropai amîrî
anna yepotorî ese' pî' pemonkonyamî'
ya' ewomî'san imariwa'yamî' yenpa'ka'pî
annaya tu'ke. Moropai tu'ke ite'ka anî'
nîkupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pî annaya
ayese' pî'", taa to'ya kupî sîrîrî. 23 Inkamoro
maimu yuukuuya kupî sîrîrî see warantî:
"Anî'kan pe awanîkon epu'tîuya pra wai.
Atarimatî uupiapai. Umaimu yu'nenan
pepîn amîrî'nîkon. Imakui'pî kupî pî'
tîîko'mansenon amîrî'nîkon", tauya to' pî'
—ta'pî Jesusya.

Asakî'nankonya Tewî'kon Koneka
(Lc 6.47-49)

24 Tamî'nawîrî mîrîrî taa yaretî'ka tîuya
pe, Jesusya ta'pî: —Mîrîrî ye'nen o'non
ye'ka pe umaimu etanen neken pepîn
tîîse iku'nen wanî? Mîîkîrî wanî epu'nen
pe pu'kuru. Awanî manni' warayo'
epu'nen pe tîwe'sen warantî. Mîîkîrîya
tewî' ton koneka'pî sa'man po eesenumî
namai. 25 Tewî' konekasai'ya tanne, kono'
rena'pî mararî pra. Tuna kuma'pî kure'ne
ipona eerepamî'pî. Moropai a'situn
erepamî'pî ipona yenumîpa kai'ma. Tîîse
yenumîiya pra awanî maasa pra sa'man
pona ikonekasa' pe awanî ye'nen.
26 Tîîse manni' umaimu etanen tîîse
iku'nen pepîn pemonkon wanî, manni'
yairî pra teesenumenkasen warantî. Yairî
pra teesenumenka ye'nen, tewî' ton
koneka'pîiya sa'man pepîn kasapan pona.
27 Tewî' konekasai'ya tanne, kono' rena'pî
mararî pra. Tuna kuma'pî kure'ne ipona.
Moropai a'situn erepamî'pî meruntî ke
ipona. Aapîtato' ton pra awanî ye'nen
yenumî'pîiya tamî'nawîrî. Î' e'nîmî pra
awanî'pî —ta'pî Jesusya.

Meruntî Ke Jesus Maimu Wanî

28 Mîrîrî warantî teeseurîmato' yaretî'ka
Jesusya tanne tu'kankon pemonkonyamî'
esenumenka'pî mararî pra teese-
wankono'mai tenupatoi'ya'nîkon pî'.
29 Maasa pra mîîkîrî yeseru era'ma'pî
to'ya Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon warantî pra. Tîîse epu'nen
pe tenupatoi'ya'nîkon epu'tî'pî to'ya,
meruntî ke tîwe'to' ke tenupaiya'nîkon
epu'tî'pî to'ya.

8

Jesusya Erekî'pan Warayo' Yepi'tî
(Mc 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Mîrîrî tîpo Jesus autî'pî wî' poi. Moropai
arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî ipîkîrî.
2 Mîrîrî ya pri'ya pra tîwe'sen e'rennuku'pî
iipia. Mîîkîrî sa'ne wanî'pî paran, ere' pî'
tîwe'sen pe. Moropai mîîkîrî e'sekunka'pî
Jesus rawîrî. Mîîkîrîya ta'pî Jesus pî':
—Yepi'tîton amîrî, Uyepotorî. Uurî
anepi'tîpai awanî ya, uyepi'tîkî —ta'pîiya.

3 Mîrîrî taiya ye'nen, Jesusya tenya
kainumî'pî yapîpa kai'ma. Moropai ta'pî
Jesusya ipî': —Inna, esepi'tîn pî' nai.
Mîrîrî taa Jesusya pe rî, eesepi'tî'pî.
Inî'rî ere' ton pra eena'pî. 4 Mîîkîrî pî'
ta'pî Jesusya: —A'kî, esepi'tîn pî' nai
tîîse anî' pî' eesepi'tîsa' kîsekaremekîi —
ta'pîiya. —Tîîse atîkî teepîremasen pia
î' kai'ma amîrî esepi'tîsa' era'mato'peiya
iipia matîi. Moropai mîrîrî tîpo, Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî teepîremasen
pia antîrî ton marîi, î' kai'ma eesepi'tîsa'
ekaremekîpa tamî'nawîrî —ta'pî Jesusya.

Surara Poitîrî Yepi'tî Jesusya
(Lc 7.1-10)

5 Pemonkonyamî' yeurîma yaretî'ka
tîpo, Jesus wîtî'pî Cafarnaum cidaderî
pona. Miarî Cafarnaum po surarayamî'
yepotorî wanî'pî Roma pata pon. Mîîkîrî
poitîrî kure'ne inapurî enasa' wanî'pî pri'ya
pra. Aasa'manta eserîke awanî'pî. Mîrîrî
ye'nen Jesus ponaya attî'pî eporîpa kai'ma.
Moropai eposa' tîuya pe ta'pîiya Jesus pî'
tîpoitîrî yepi'tîto'peiya. 6 Ta'pîiya Jesus pî':
—Uyepotorî, upoitîrî sa'ne man mararî pra
pri'ya pra uyewî' ta. E'mî'sa'kakoi pepîn
kure'ne tîmoron epu'tî pî' aako'mamî
mîrîrî —ta'pîiya.

7 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Uutî
moriya yepi'tîi —ta'pîiya ipî'.

8 Mîrîrî yuuku'pî surarayamî' esa'ya: —
Kaane Uyepotorî, uurî sa'ne wanî Judeu
pepîn. Mîrîrî ye'nen uyewî' ta eewomî
eserîke pra nai, Judeu pe awanî ye'nen.
Tîîse amaimu ke neken taaya yu'se wanî
sîrîrî upoitîrî enato'pe pri'ya, eewomî pra
tîîse —ta'pî surarayamî' esa'ya. 9 —Epu'tî
pî' wai seru' pepîn. Kure'ne uurî wanî
tîîse uyesanon moro to' man, uyentain-
okon. Inkamoro maimu yawîrî tîwe'sen
uurî. Moropai mîrîrî warantî nîrî upe-
monkonoyamî' moro to' man, surarayamî',
umaimu yawîrî tî'we'sanon. Tauya ya ti-
winan pî' "atîkî" tauya ya, attî umaimu
pe. Tiaron pî' "Asi'kî" tauya ya, aaipî
uupia umaimu pe. Moropai "seeni' ku'kî"
tauya ya upoitîrî pî', umaimu pe ikupîiya.
Mîrîrî warantî nîrî ikupîya ya, epu'tî pî'
wai awe'kupî sîrîrî. Uyentai pu'kuru awanî
ye'nen, amaimu pe awe'kupî sîrîrî —ta'pî
surarayamî' yepotorîya.

10 Mîrîrî warantî taa surarayamî' yepo-
torîya pî' Jesus esenumenka'pî mararî
pra teesenumenkai. Moropai ta'pîiya
tîpîkîrî tîwe'sanon pemonkonyamî' pî':
—Tauya sîrîrî apî'nîkon, kure'ne innape
ukupî pî' nai. Mîrîrî ye'ka eporîuya pra
wai Paapa pemonkonoyamî' Judeuyamî'
kore'ta —ta'pîiya. 11 —Enpenatatî maasa
sîrîrî pî'. Maasa tamî'nawîronkon esa' pe
tîwanî Paapaya yenpoto' weiyu erepansa'
yai, tu'kankon pemonkonyamî' iipî kupî
sîrîrî wei epa'ka winîpai, moropai wei
ewomî winîpai. Inkamoro Judeuyamî'
pepîn ereuta kupî sîrîrî Abraão nurî'tî,
Isaque nurî'tî, moropai Jacó nurî'tî
yarakkîrî kure'nan entamo'kanto' ya.
12 Tîîse Judeuyamî', Paapa pemonkono pe
awanîtonkon teuren, ereuta e'pai tîîse
Paapaya to' yenumî kupî sîrîrî ewaron ta.
To' ewomî pepîn Paapa pia. Iipiapai to'
ko'mamî. Miarî to' karau mararî pra. "Ane"
taapîtî to'ya teekon tîpa'tîi.

13 Moropai ta'pî Jesusya surarayamî' esa'
pî': —Enna'pokî ayewî' ta, innape pu'kuru
uku'to'ya yawîrî awe'kupî sîrîrî —ta'pî Je-
susya. Moropai surarayamî' esa' poitîrî
esepi'tî'pî ka'ne' pe Jesus maimu pe.

Tu'kankon Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Je-
susya
(Mc 1.29-34; Lc 4.38-41)

14 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Pedro yewî'
ta. Moropai mîîkîrî yawo'pî era'ma'pîiya
tette' ta pri'ya pra. Eekomi'masa'
awanî'pî mararî pra. 15 Mîîkîrî yenya pî'
Jesusya yapisî'pî moropai mîrîrî pe rî
eekomi'makapî'pî, pri'ya eena'pî. Moropai
mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî moropai mîîkîrî
yekkari ton koneka pia'tî'pîiya.

16 Ko'mamîiya pata enasa' tanne, pe-
monkonyamî'ya o'ma' yarakkîrî tîwe'sanon
pemonkonyamî' yarî'pî Jesus pia o'ma'kon
yenpa'kato'peiya. Moropai tîmaimu
ke neken to' yenpa'ka'pîiya. Moropai
tamî'nawîrî insamoro pri'yawonkon pepîn
yepi'tî'pîiya. 17 Jesusya ikupî'pî mîrîrî
warantî, maasa pra awe'kupî sîrîrî ta'pî
penaro' Paapa maimu ekareme'nen Isaías
nurî'tîya yawîrî. Ta'pîiya see warantî:
Mîîkîrîya uyeparankon yaasa' man tîpona,
moropai ne'ne' pe e'nîto' mo'kasai'ya man
Is 53.4
ta'pî Isaías nurî'tîya pena.

Jesus Wenairî Itîîpai Tiaronkon Wanî
(Lc 9.57-62)

18 Mîrîrî taa tîpo, Jesus era'tî'pî tu'kankon
pemonkonyamî' tîwoi tîwe'sanon era'mai

moropai tîmenka'san yaipontî'pîiya to'
wîtîto'pe iku'pî ratai pona. 19 Mîrîrî taa
Jesusya tanne, Moisés nurî'tîya yenupanto'
pî' yenupaton erepamî'pî Jesus pî' kai.
Moropai ta'pîiya: —Uyenupanen, uurî wanî
sîrîrî tarî, o'non pata attî ya, awenairî uttî —
ta'pîiya. 20 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya.
Ta'pîiya: —A'kî, maikanyamî' yeutta
mororon, to' yewî'. Moropai toronyamî'
tî'moikon yenpo yaponse' nîrî mororon.
Tîîse uurî, ka' poi iipî'pî pemonkon pe
uyewî' ton pra man —ta'pî Jesusya.
21 Moropai tiaron Jesus wenairî tu-
utîsenya ta'pî ipî': —Uyepotorî, maasa
awenairî uutîto'pe e'mai' pe enna'po
tanne uyun pia aasa'manta pîkîrî —ta'pî
tiaronya ipî'. 22 Jesusya imaimu yuuku'pî:
—Tîwî inkamoro innape umaimu ku'nenan
pepînya isa'manta'san yu'na'tîi —ta'pîiya.
—Tîîse amîrî wîtî yu'se wai upîkîrî —
ta'pîiya ipî'.

Jesusya A'situn Tî'napannîpî
(Mc 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Mîrîrî tîpo Jesus asara'tî'pî kanau ya'
moropai attî'pî tînenupa'san pokonpe.
24 To' wîtî tanne tiwinarî ka'ne' pe kure'nan
sipa sipa erepamî'pî, a'situn wanî'pî mararî
pra. To' kanau yeuronkaiya eserîke sipa
sipa wanî'pî narî' pe. Mîrîrî tanne Jesus
we'nasa' ko'mamî'pî miarî kanau ya'.
25 Mîîkîrî yenpakai inkamoro imenka'san
wîtî'pî ka'ne' pe teesi'nî'se. Ta'pî to'ya: —
Uyepotorî, apakakî e'tî'kan pe man. Î' pî'
awetun mîrîrî anna pîika'tîkî —ta'pî to'ya
Jesus pî'.
26 Moropai Jesus e'mî'sa'ka'pî moropai
ta'pîiya to' pî': —Î' wani' awanî ye'nen
eranne' pe awanîkon mîrîrî? Innape
ukupîya'nîkon pepîn mîrîrî? —ta'pî Jesusya
to' pî'.
Mîrîrî taa tîpo awe'mî'sa'ka'pî moropai
ta'pîiya a'situn pî' moropai tuna pî':
—Atî'napankî. Moropai tamî'nawîrî
aatî'napamî'pî Jesus maimu pe.
27 Mîrîrî warantî Jesusya ikupî era'ma
tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon
wanî'pî kure'ne teesenumenkai. Moropai
inkamoroya ta'pî tîîwarîrî'nîkon: —O'non
ye'ka see warayo' mîserî imaimu yawîrî
a'situn moropai tuna e'to' —ta'pî to'ya
tîîwarîrî'nîkon.

Asakî'nankon Warayo'kon Yepi'tî Jesusya
(Mc 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Moropai Jesus wîtî'pî Galiléia ku'pî
rataipon pata Gadara pona. Miarî Jesus
eseu'ka tanne, kanau yapai asakî'nankon
imariwa'ka'pankon warayo'kon wîtî'pî
Jesus ponaya epose. Inkamoro iipî'pî
uuruwai kore'tapai maasa pra inkamoro
ko'manto' wanî'pî uuruwai kore'ta.
Inkamoro e'pîtî'pî meruntî ke o'non ye'ka
pe ikupî eserîke pra nari' pe to' wanî'pî.
To' rî'pîkîrî e'ma taawîrî wîtîn eserîke pra
to' e'pîtî'pî. 29 Inkamoro entaime'pî. Ta'pî
to'ya: —Amîrî Paapa ka' pon munmu. Î'
ku'se aai'sa' sîrîrî anna pî'? Anna taruma'tîi
ka'rî aai'sa'? Anna kî'taruma'tîi maasa
e'taruma'tînto' weiyu erepamî pra tîîse —
ta'pî warayo'konya Jesus pî'.
30 Miarî, aminke panpî' porcoy-
amî' wanî'pî tu'kankon, tekkarikon
yena'nenan. 31 O'ma'konya Jesus pî' esatî'pî
teeseka'nunkai inkamoro porcoyamî'
ya' teewomîkonpa kai'ma. —Anna
yenpa'kaya ya, inkamoro porcoyamî'
ya' anna ewonto'pe —ta'pî to'ya. 32 —
Inna moriya, atîtî —ta'pî Jesusya to'
pî'. Mîrîrî ye'nen inkamoro o'ma'kon
epa'ka'pî warayo' yapai. Moropai to'
ewomî'pî porcoyamî' ya'. Tîîse mîrîrî pe
rî porcoyamî' eka'tumî'pî irama yai, to'
e'soroka'pî tuna ka, moropai to' e'tî'ka'pî
tîîna'se.
33 Warayo'kon porcoyamî' pî'
teesenyaka'masanonya mîrîrî e'kupî
era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen inkamoro
e'tîrîka'pî, moropai to' wîtî'pî cidade pona.
Miarî mîrîrî tînerama'pîkon ekaremekî'pî
to'ya tamî'nawîrî. Moropai inkamoro
asakî'nankon warayo'kon imariwa'ka'
pe si'san esepi'tîsa' yekare pî' nîrî to'
eseurîma'pî. 34 Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon
ye'nen, tamî'nawîronkon mîrîrî cidade
po tîîko'mansenon wîtî'pî Jesus epose.
Moropai mîîkîrî eposa' tîuya'nîkon pe,
tîpatakon yapai Jesus wîtîto'pe esatî'pî
to'ya.

9

Jesusya Warayo' Eke'nepamî'pî Yepi'tî
(Mc 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Moropai Jesus asara'tî'pî kanau ya'
tuutîpa iku'pî ratai pona. Moropai
attî'pî, eerepamî'pî tîpata ya'. 2 Mîrîrî
yai tiaronkon pemonkonyamî'ya Jesus pia
pri'yawon pepîn warayo' asakoi pepîn
enepî'pî tette' ta tîîse. Jesusya innape

pu'kuru tîkupî to'ya epu'tî'pî. Mîrîrî
ye'nen ta'pîiya mîîkîrî pri'yawon pepîn
pî': —Mooyi, meruntî ke e'kî. Maasa
pra imakui'pî ankupî'pî kupî pî' wai
uuwanmîra —ta'pîiya.
3 Mîrîrî warantî taa Jesusya eta
tîuya'nîkon ye'nen, warayo'kon Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon. —Iseruku
mîrîrî. Anî'ya imakui'pî pe warayo' e'to'
mo'ka pepîn, Paapa pe pra si'ma. Tîîse
Paapaya neken imo'ka —ta'pî to'ya.
4 Mîrîrî warantî tewankon ya' to'
esenumenka epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî
ye'nen ta'pîiya to' pî': —Î' ton pe see mîrîrî
warantî eesenumenkakon mîrîrî imakui'pî
pe? —ta'pîiya. 5 —Imakui'pî ankupî'pî rona
pî' wai taa pî' wai mîserî pri'yawon pepîn
pî'. Tîîse innape iku'sau'ya epu'tîya'nîkon
eserîke pra awanî. 6 Mîrîrî ye'nen
uurîya, pemonkon pe ka' poi iipî'pîya
anera'makon ton kupî sîrîrî. Meruntî ke
wai imakui'pî ronato'peuya, seru' pe pra
eseurîma epu'tîkonpa, mîîkîrî pri'yawon
pepîn yepi'tîuya. I'mî'sa'kauya, tette'
yanmako'mato'peiya aasato'pe —ta'pî
Jesusya.
7 Mîrîrî pe rî mîîkîrî warayo'
e'mî'sa'ka'pî. Moropai attî'pî tewî' ta.
8 Mîrîrî warantî ikupî Jesusya era'ma
tîuya'nîkon ye'nen, pemonkonyamî'
esi'nîpî'pî mararî pra ipî'. Moropai Paapa
yapurî'pî to'ya inamai'ma mararî pra. —
Tîîse sîrîrî warantî meruntî tîîsa' Paapaya
era'ma sîrîrî pemonkon pia —ta'pî to'ya.

Jesusya Mateus Eta Tîpîkîrî Attîto'pe
(Mc 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî moropai
attî'pî. Tuutî ye'ka pe e'ma taawîrî
warayo' era'ma'pî Jesusya itese' Mateus.
Mîîkîrî ereutasa' wanî'pî tîniru tîrî to'ya
yaponse' pia. Maasa pra mîîkîrî wanî'pî
tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapisî pî'
teesenyaka'masen pe. Mîîkîrî pî' ta'pî
Jesusya: —Aase uwenairî —ta'pîiya. Mîrîrî
ye'nen Mateus e'mî'sa'ka'pî moropai attî'pî
Jesus pîkîrî.
10 Mîrîrî yai tu'kan entamo'kanto' wanî'pî
Mateus yewî' ta. Miarî Jesus entamo'ka
tanne, tiaronkon tîniru yapi'nenan
erepamî'pî to' kore'ta. Moropai tiaronkon
pemonkonyamî' Moisésya yenupanto'
yawîrî pra tîwe'sanon nîrî erepamî'pî.
Inkamoro wanî'pî to' entamo'kato'
yaponse' pia Jesus pokonpe moropai
Jesus nenupa'san pokonpe. 11 Mîrîrî
yai tiaronkon fariseuyamî'ya to' yeseru
era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus nenupa'san
ekaranmapo'pî to'ya: —Î' wani' awanî
ye'nen kin amîrî'nîkon yenupanenya
tekkari yonpa mîrîrî, inkamoro Moisésya
yenupanto' yawîrî pra tîwe'sanon pe-
monkonyamî', moropai tîniru yapisî pî'
teesenyaka'masanon pokonpe si'ma?
12 Inkamoro tînenupa'san ekaranmapo
to'ya eta'pî Jesusya. Moropai yuuku'pîiya:
—A'kî, pri'yawon pemonkonya tepi'tînen
ton yuwa pepîn. Tîîse pri'ya pra tîwe'senya
tepi'tînen ton yuwa e'painon —ta'pî
Jesusya. 13 Moropai ta'pîiya: —Paapa
maimuya taasa' see warantî:
"Paapa yapurî pe anpo'tîkon po'tîya'nîkon
yu'se pra wai.
Tîîse eetî'noko'mato'kon yu'se wai
anpo'tîkon yentai", *Os 6.6*
ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen î' taato'pe awanî
epu'tî. Maasa pra uui'sa' pra wai morî
pe tîwe'ku'sanon yannoi, tîîse imakui'pî
pe tîwanîkon epu'nenan pemonkonyamî'
yannoi uui'sa' sîrîrî —ta'pîiya.

João Batista Nenupa'sanya Jesus Ekaran-
mapo
(Mc 2.18-22; Lc 5.33-39)

14 Mîrîrî tîpo João Batista nenupa'san
erepamî'pî Jesus pia ekaranmapoi.
Inkamoroya ta'pî ipî': —Î' wani' awanî
ye'nen anna moropai fariseuyamî'
nenupa'san epîremapîtî tu'ke ite'ka
tekkarikon tonpai pra, tîîse anenupa'sanya
mîrîrî warantî ikupî pra awanî? —ta'pî
to'ya Jesus pî'.
15 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya:
—Tîneta'san pokonpe tîwe'marimasen
wanî tanne ta're'kon tonpai pra to' wanî
pepîn. Tîîse to' entamo'ka moropai
to' atausinpa mararî pra. Tîîse tiwin
wei mîîkîrî tîwe'marimasen mo'kato'
weiyu erepamî kupî sîrîrî. Mîrîrî yai
tekkarikon yonpa to'ya pepîn kupî sîrîrî
teesewankono'makon ye'nen —ta'pî
Jesusya.
16 Inî'rî to' nepu'tî ton ekaremekî'pî Je-
susya. Ta'pîiya: —A'kî, anî'ya amenan
kamisa wanî poi'pî iipia'pî ya'tî pepîn
e'painon, ipoi'pî pon e'karakasa' irumen-
tanî'to'pe. Maasa pra amenan emo'ka
ipoi'pî poi moropai inî' panpî' awe'karaka.

17 Moropai ta'pîiya inî'rî: —Anî'ya ame-
nan wo' yara'tî pepîn e'painon, ipoi'pî
pe tîwe'sen itense' ya'. Maasa pra wo'
mai'taya tense' ya'morikka. Moropai wo'
eti'kamo, aama'ta. Mîrîrî namai wo' ame-
nan yara'tî e'pai awanî amenan itense' ya'
—ta'pî Jesusya. ⌞Mîrîrî ta'pîiya amenan
esenupanto' pî' tenupaiya'nîkon epu'to'pe
to'ya.⌟

Jesusya Wîri' Yepi'tî

Moropai Maasaron Wîri' Pîmî'sa'ka
(Mc 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Miarî Jesus eseurîma ko'mannîpî tanne
pemonkonyamî' pî', to' epere'to'kon esa'
Judeu erepamî'pî Jesus pia. Moropai
awe'sekunka'pî irawîrî. Moropai ta'pîiya
Jesus pî': —Uyensi sa'mantan pî' man.
Mîrîrî ye'nen aase uyewî' ta uyensi pona
ayenya tîîtane'kî awennapanto'pe.
19 Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî iwenairî mo-
ropai inenupa'san nîrî wîtî'pî ipîkîrî.
20 Mîrîrî yai wîri' wanî'pî asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai kono' kaisarî mîn i'kamo
pî' tîîko'mansen. Mîîkîrî iipî'pî Jesus
mopai winî moropai mîîkîrîya Jesus pon
ye'pi pî' yapî'pî. 21 Mîîkîrî wîri' esenu-
menkasa' wanî'pî see warantî: —Ipon ye'pi
pî' yapîsau'ya ya, esepi'tî —kai'ma eesenu-
menkasa' wanî'pî.
22 Jesus era'tî'pî mîîkîrî wîri' era'mai,
moropai ta'pîiya ipî': —Eranne' pe pra
e'kî, ma'non. Innape ukupîya ye'nen
esepi'tîn pî' nai —ta'pîiya. Moropai mîrîrî
pe rî eesepi'tîsa' wanî'pî. 23 Mîrîrî tîpo
Jesus wîtî'pî to' epere'to'kon esa' yewî'
ta. Teerepamî pe, pemonkonyamî'ya wîri'
sa'mantasa' yeremu ye'nunpa eta'pîiya.
Moropai pemonkonyamî'ya mararî pra
“waawa” ta'pî, tîkaraukon ye'ka pe.
24 Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Tamî'nawîrî
epa'katî tarîpai. Maasa pra mîserî more
sa'mantasa' pra man iwe'nasa' neken
man —ta'pîiya. Mîrîrî warantî taasai'ya
ye'nen, Jesus pî' to' o'ma'ta pia'tî'pî.
25 Miarî pai inkamoro pemonkonyamî'
epa'ka'pî tanne, Jesus ewomî'pî, o'non pata
mîîkîrî wîri' isa'manta'pî e'to' ta. Moropai
mîîkîrî yenya pî' Jesusya yapisî'pî, moropai
mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî. 26 Mîrîrî ku'sa'
Jesusya mîîkîrî wîri' yarakkîrî yekare eta'pî
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya,
mîrîrî pata ponkonya.

Asakî'nankon Enkaru'nankon Yepi'tî Je-
susya

27 Moropai Jesus wîtî'pî mîrîrî pata poi.
Attî tanne, e'ma taawîrî asakî'nankon
warayo'kon enkaru'nankon iipî'pî ite'ma'pî
pî', tîwentaimepîtîkon ye'ka pe. Ta'pî to'ya
ipî': —Amîrî Davi paarî'pî, pemonkonyamî'
pîika'tîton, anna era'makî a'noko'pî pe
sa'ne —ta'pî to'ya ipî'.
28 Wîttî ta Jesus ewomî'pî, moropai
inkamoro enkaru'nankon erepamî'pî Jesus
pia aminke pra. Moropai inkamoro
ekaranmapo'pî Jesusya: —Innape
ayepi'tîuya'nîkon kupî pî' naatî? —
ta'pîiya. —Inna, anna yepotorî —ta'pî
to'ya ipî'. 29 Jesusya to' yenukon yapî'pî.
Moropai ta'pîiya: —Innape pu'kuru
ukupîya'nîkon ye'nen, ayepi'tîuya'nîkon
sîrîrî. 30 Moropai inkamoro yenu esepi'tîsa'
wanî'pî. Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —
Anî'kan pî' sîrîrî eesepi'tîsa'kon manni'
kîsekareme'tî —ta'pîiya.
31 Tîîse inkamoro esepi'tîsa' wîtî'pî.
Moropai inkamoroya tepi'tîsa'kon Jesusya
ekaremekî'pî tamî'nawîronkon mîrîrî pata
poronkon pî'.

Eseurîmakoi Pepîn Eseurîma Emapu'tî Je-
susya

32 Inkamoro wîtî'pî tanne, tiaronkon
pemonkonyamî'ya warayo' eseurîmakoi
pepîn yarî'pî, Jesusya yepi'tîto'pe. Mîîkîrî
wanî'pî ya' o'ma' tîwe'sen pe. Mîrîrî
ye'nen eeseurîma pra awanî'pî. 33 Mîîkîrî
o'ma' yenpa'ka'pî Jesusya pata'pî pe
warayo' eseurîma pia'tî'pî. Mîîkîrî
eseurîmakoi pepîn era'ma tîuya'nîkon
ye'nen tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
wanî'pî kure'ne teesenumenkai mîrîrî pî'.
Inkamoroya ta'pî: —Sîrîrî ye'ka e'kupî
era'masa' pra man tarî Israel pata po.
34 Tîîse fariseuyamî'ya ta'pî: —Mîîkîrî
wanî mîrîrî o'ma'kon yepuru pe tîwe'sen
winîpai meruntî yapi'nen pe. Mîrîrî ye'nen
ikupîiya mîrîrî meruntî ke. Maasa pra
mîîkîrî o'ma'kon yepuruya iipia meruntî
tîîsa' iku'to'peiya —ta'pî to'ya.

Jesusya Tî'noko'pî Pe Pemonkonyamî'
Era'ma

35 Jesus asarî'pî cidadekon poro
tamî'nawîrî moropai pemonkonyamî'
ko'manto'kon poro aasarî'pî. To' yenupa
pinunpa'pîiya Judeuyamî' epere'to'kon
yewî'kon tapî'. Moropai morî itekare
ekaremekî'pîiya, tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa iipî kupî ekaremekî'pîiya.

Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
yepi'tî'pîiya. Tu'kan parankon winîpai to'
yepi'tî'pîiya. 36 Arinîkon pemonkonyamî'
era'ma tîuya pe, Jesusya tî'noko'pî pe
to' era'ma'pî. Maasa pra inkamoro
pemonkonyamî' wanî'pî itesa' pînon
carneiroyamî', ata'ka'ma'san warantî
to' era'ma'pîiya. To' e'taruma'tîsa', to'
pîika'tînen ton pra era'ma'pîiya. 37 Mîrîrî
ye'nen ta'pîiya tînenupa'san pî': —Maasa
era'matî. Esenyaka'manto' man mararî
pra, tîîse teesenyaka'masen ton pra man.
Tu'ke pra teesenyaka'masanon man —
ta'pîiya. 38 —Mîrîrî ye'nen Paapa pî'
esa'tî inî' panpî' teesenyaka'masanon
tonkon yarimato'peiya, mararî pra
esenyaka'manto' pî' to' esenyaka'mato'pe
—ta'pî Jesusya to' pî'.

10

Jesusya Tîpemonkono Ton Warayo'kon Yanno
(Mc 3.13-19; Lc 6.12-16)

1 Jesusya warayo'kon asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai'nîkon yanno'pî tîîpia.
Moropai inkamoro pia meruntî tîrî'pîiya,
o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon yapai to'
yenpa'kato'pe to'ya tîmaimu ke. Moropai
tamî'nawîron paran winîpai to' yepi'tîto'pe
to'ya to' yeparankon winîpai. 2 Inkamoro
asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon ese'
wanî'pî see warantî. E'mai'non wanî'pî
Simão, tîîse Pedro kai'ma esatî'pî to'ya
moropai itakon André. Tiago moropai
itakon João Zebedeu munkîyamî'. 3 Moropai
Filipe moropai Bartolomeu moropai Tomé
moropai Mateus manni' tesanonkon pia to'
nîtîrî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masen.
Moropai Tiago Alfeu munmu moropai
Tadeu. 4 Moropai Simão, manni' teepîsen
Zelote taato', moropai Judas Iscariotes
manni' Jesus rumakatîpon iteyatonon pia.

Jesus Nenupa'san Esenyaka'mato'
(Mc 6.7-13; Lc 9.1-6)

5 Inkamoro warayo'kon yaipontî'pî
Jesusya to' wîtîto'pe. Tîmaimu tîrî'pîiya
to' pia see warantî: —Attîkon ya, katîtî
Judeuyamî' pepîn pata ya'. Moropai
Samaria cidaderî pona kewontî —ta'pîiya.
6 —Tîîse aminke Paapa piapainokon Israel
ponkon kore'ta itesa' pînon carneiro
warainonkon muwatîi —ta'pîiya to'
pî'. 7 —Atîtî inkamoro pî' "Aminke pra
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' man",
makatîi to' pî'. "Tîpemonkonoyamî'
pîika'tîiya kupî sîrîrî", makatîi. 8 Moropai
ere'kîpankon mepi'tîtîi, moropai tiaron
paran pî' tîwe'sanon mepi'tîtîi. Moropai
isa'manta'san mi'mî'sa'katîi. Moropai
o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon yapai
menpa'katîi. Mîrîrî warantî mîku'tîi
te'mai pra. Maasa pra te'mai pra sîrîrî
meruntî yapisî'pîya'nîkon. Mîrîrî warantî
nîrî itîîtî antîrîkon itepe'pî tuwai pra.
9 Attîkon ya î' rî kîsatî asakunikon ya'.
Ouro moropai prata moropai tîniru ena'pî
kîsatî itense' ya'. 10 Attîkon ya aponkon
ton kîsatî moropai a'sa'sakon ton kîsatî.
Moropai ame'sipukon kîsatî aapîtato'kon
ton. Maasa pra teesenyaka'masanonya
ta're'kon ton yapisî e'pai awanî —ta'pîiya
to' pî'.
11 —Eerepamîkon ya cidade pona
pemonkonyamî' kore'ta, eewomîkon ya
amîrî'nîkon anapi'pai tîwe'sen pemonkon
muwatîi. Moropai mîîkîrî pia mako'mantîi
attîkon pîkîrî. 12 Mîîkîrî pemonkon yewî'
ta eewomîkon ya makatîi tîîwanmîra
e'nîto' wanî pe man sîrîrî wîttî ta. 13 Anî'
amîrî'nîkon yapi'nen wanî ya morî pe
mîîkîrî pia morî tîîwanmîn wanî yarakkîrî.
Tîîse amîrî'nîkon yapisîiya pra awanî ya,
atîtî iipiapai, iipia tîwe'se pra. Mîrîrî
ye'nen tîîwanmîn wanî pepîn iipia, tîîse
aapia'nîkon neken awanî. 14 Moropai
miarî tewî'kon ta cidade po ayapisîkon
to'ya pra to' wanî ya morî pe, moropai
amaimukon anetapai pra to' wanî ya,
miarî pai mepa'katîi to' kore'tapai.
Moropai eepa'kakon pe miarîpai a'sa'sakon
pî' atapisî'pî non pa'tîya'nîkon e'pai
awanî. Mîrîrî kupîya'nîkon ya, Paapa
pia morî pe pra to' wanî, amaimukon
anetapai pra to' wanî ekaremekîya'nîkon.
15 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Î' pensa
pemonkonyamî' yenumî Paapaya weiyu
erepamî yai to' e'taruma'tî pe man.
Mîrîrî yai to' e'taruma'tî pe man mararî
pra, manni'kan Sodoma cidaderî ponkon
nurî'tî moropai Gomorra cidaderî ponkon
e'taruma'tî'pî yentai —ta'pî Jesusya.

Epu'nîto' Moropai E'taruma'tînto'
(Mc 13.9-13; Lc 21.12-17)

16 —Maasa î' tauya etatî. Amîrî'nîkon
yarimauya sîrîrî nari'kon kaikusiyamî'
warainonkon kore'ta attîkonpa.
Amîrî'nîkon wanî carneiroyamî' warantî.
Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî, epu'nen pe

eesenku'tîkon namai. Tîîse eranmîra e'tî
tiaronkon pî' î' imakui'pî tîku'se pra nari'
pe pra waku'kaimîyamî' warantî. 17 Moropai
tepu'se e'tî, ayarîkon to'ya ya to' epere'to'
yewî'kon ta, apî'nîkon teeseurîmakonpa.
Mîrîrî yai tiaronkonya apo'pîtîkon mîrîrî
to' epere'to'kon yewî' tapî' po'pînnîto' ke.
18 Uurî wenai mîrîrî warantî akupîkon to'ya.
Pata esa' pia ayarîkon to'ya moropai pata
esanon esa' pia ayarîkon to'ya. Mîrîrî yai
inkamoro pî' umaimu ekaremekîya'nîkon.
Moropai manni'kan Judeuyamî' pepîn pî'
nîrî umaimu ekaremekîya'nîkon. 19 Î'
pensa amîrî'nîkon yarî to'ya yai e'taruma'tînto'
ya', kîsewankono'matî î' kai'ma amaimu
ton pra awanî pî'. Maasa pra uurîya
amaimukon ton tîrî î' kai'ma epu'nen pe
awanîkonpa. To' maimu yu'to'yakon ton
tîrîuya mîrîrî pe rî —ta'pî Jesusya. 20 —
Mîrîrî amaimukon yu'to'ya'nîkon wanî
pepîn aawarîrî'nîkon aneporî'pîkon pe.
Tîîse awanî Paapa yekaton winîpainon pe.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî eseurîma amîrî'nîkon
pe.

21 Mîrîrî ye'nen tepu'se e'tî maasa pra
amîrî'nîkon rumaka tiaronkon pepîn rî
ayonpakonya aasa'mantakonpa. Mo-
ropai to' yunkonyamî'ya tînmukukon
rumaka to' sa'mantato'pe nîrî. Moropai
to' munkîyamî' ena tîyunkon yeya-
ton pe moropai tîyunkon wîî me'po
to'ya. 22 Moropai tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' yewanma pe amîrî'nîkon
ena uyese' wenai. Tîîse anî'ya yapîtanîpî
ya, e'taruma'tînto' meruntî ke tîîsa'manta
pîkîrî, mîîkîrî e'pîika'tî pe man. 23 O'non
pata amîrî'nîkon yewanmîrî to'ya ya,
moropai amu'tunpakon to'ya ya, cidade
poi mepetîi tiaron pata pona. Maasa pra
tauya sîrîrî apî'nîkon. Eesenyaka'mato'kon
yaretî'kasa'ya'nîkon eserîke pra naatîi,
tamî'nawîrî cidadekon poro Judeuyamî'
pata poro, uurî, ka' poi iipî'pî erepamî
rawîrî.

24 A'kî, teesenupasen wanî pepîn tenu-
panen yentai. Moropai tîkaraiwarî yentai
ipoitîrî wanî pepîn. 25 Tîîse teesenupasen
wanî ya tenupatîpon kaisarî, morî pe awanî.
Moropai tîkaraiwarî kenan poitîrî wanî ya
tîkaraiwarî kaisarî, morî pe awanî. Itentai
awanî eserîke pra. Mîrîrî ye'nen Belzebu
winîpai meruntî yapisîiya taa to'ya ya
upî' itentai panpî' taa to'ya awinîkîi'nîkon,
maasa pra uwenaironkon pe awanîkon —
ta'pî Jesusya.

Anî' Nama E'pai Awanî
(Lc 12.2-7)

26 —Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra
e'tî inkamoro ye'kakon warayo'kon
seru'ye'kon pî'. Maasa pra tamî'nawîrî
uyeserukon teesera'mai pra si'pî, esera'ma
kupî sîrîrî aronne. Moropai tamî'nawîrî î'
ta'pî uurî'nîkonya ama' pe, umaimukon
esepu'tî kupî sîrîrî. 27 Mîrîrî warantî î'
tauya manni' apî'nîkon tiaronkonya eta pra
tîîse mîrîrî mekareme'tîi tamî'nawîronkon
pî' epu'to'pe to'ya. Moropai uwinîpai
aneta'pîkon tiaronkon neta'pî pepîn, mîrîrî
mekareme'tîi aronne tamî'nawîronkonya
epu'to'pe. 28 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî
apî'nîkon. Eranne' pe pra e'tî manni'
amîrî'nîkon wîînen pî'. Awîtîpo'nokon
ayekatonkon wîiya eserîke pra man. Tîîse
tauya sîrîrî eranne' pe e'tî Paapa pî'.
Maasa pra mîîkîrîya awîkon tarî moropai
ayekatonkon yenumîiya e'painon apo' ya'
—ta'pî Jesusya. 29 Moropai ta'pîiya: —
A'kî, îrîwo'yamî' ke to' e'repa epe'mîra
tiwin prata ena'pî. Tîîse inkamoro
kore'ta tiwin ena ya non pona, Paapa,
Uyunkonya epu'tî. Iwanmînon pepîn
inkamoro. To' ko'mannîpîiya. 30 Mîrîrî
warantî amîrî'nîkon pu'pai si'po wanî
tu'ke teuren, tamî'nawîrî Paapaya epu'tî,
maasa pra iku'ne'tîsai'ya ye'nen. 31 Mîrîrî
ye'nen eranne' pe pra e'tî. Maasa pra
inkamoro toronyamî' ko'mannîpî tîuya
yentai Paapaya amîrî'nîkon ko'mannîpî
tamî'nawîrî —ta'pî Jesusya.

Innape Cristo Kupî Kaane
(Lc 12.8,9)

32 —Pemonkonyamî'ya taa ya aronne
tiaronkonya eta tanne, upemonkono pe
tîwanî taiya ya. Mîrîrî warantî nîrî tauya
Paapa ka' pon rawîrî si'ma upemonkono
mîserî tauya ipî'. 33 Tîîse anî'ya tiaronkon
rawîrî si'ma "Uurî kaane, ipemonkono
pepîn uurî", taiya ya, uurîya nîrî mîrîrî
warantî taa Paapa ka' pon rawîrî si'ma.
"Upemonkono pepîn mîîkîrî", tauya —ta'pî
Jesusya.

Tîwanmîn Pepîn Tîîse Eseyaton Pî' E'nîto'
(Lc 12.51-53; 14.26,27)

34 —Tîîse kîsenumenkatî morî tîwanmîn
enepîuya kai'ma sîrîrî non pona uuipî pî'.

Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon, morî tîwan-
mîn ene'sau'ya pra wai. Eseyaton pî' pe-
monkonyamî' wanî kupî sîrîrî uwenai.
35 Maasa pra tîyunkon yarakkîrî to'
munkîyamî' wanî pe man
teekore'mai.
Moropai to' munkîyamî' wîri'sanyamî'
wanî pe man tîsankon yarakkîrî
teekore'mai.
Moropai to' pa'setonon wanî pe man
tawo'pîkon yarakkîrî teekore'mai.
36 Mîrîrî warantî ayonpakon rî wanî pe man
ayeyatonkon pe, tiaronkon pepîn
Mq 7.6
—ta'pî Jesusya.
37 —Anî'ya tîyun, tîsan yapurî ya, uyapurî
tîuya yentai mîîkîrî wanî eserîke pra
awanî upemonkono pe. Moropai anî'ya
tînmukuyamî' yapurî ya, uyapurî tîuya
yentai, mîîkîrî wanî eserîke pra awanî
upemonkono pe. 38 Manni' uyapurînen
wanî ya, mîîkîrîya uwenai tamî'nawîrî
tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpîiya pra awanî
ya, upemonkono pe eserîke pra awanî.
Moropai uwenairî aaipî eserîke pra awanî.
39 Anî'ya tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpî
pra awanî ya, kure'ne tîîko'manto'
pînînmaiya ye'nen tarî non po, mîîkîrîya
ipatîkarî tîîko'manto' ton eporî pepîn
tîîse aasa'manta pe man. Tîîse anî'ya
tîwe'taruma'tîto' nama pra awanî ya
uwenai, mîîkîrîya enen tîîko'manto' ton
eporî ipatîkarî —ta'pî Jesusya.

Paapaya Uye'mato'kon
(Mc 9.41)

40 —A'kî, anî'ya amîrî'nîkon yapisî
morî pe, mîîkîrî ayapisîtîponkonya
morî pe uyapisî nîrî. Moropai mîîkîrî
uyapisîtîponya uyarimatîpon Paapa yapisî
nîrî. 41 Moropai morî pe Paapa maimu
ekareme'nen yapi'sa' anî'ya ya tewî'
ta, morî eporîya pe man. Maasa pra
yapisî'pîiya Paapa maimu ekareme'nen
pe awanî ye'nen. Mîîkîrî repa Paapaya,
tîmaimu ekareme'nen repa tîuya warantî.
Moropai anî'ya morî ku'nen yapisî ya
tewî' ta, morî eporîiya pe man. Maasa
pra yapisî'pîiya, morî pe mîîkîrî wanî
ye'nen. Moropai mîîkîrî repa Paapaya,
morî ku'nen repa tîuya warantî. 42 Anî'ya
tuna tîrî ya, i'nî' kenan tiwin copo
kaisarî upemonkonoyamî' ya'mi'pî pia,
si'mîrikkî pe tîîse iwo'paiya ya, mîîkîrî
wanî upemonkono pe. Ayenku'tîuya pepîn,
mîîkîrî nîrî repa Paapaya. Iwa'kaiya pepîn
—ta'pî Jesusya.

11

João Batista Yekare Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 7.18-35)

1 Mîrîrî warantî tînenupa'san yeurîma
tîpo, Jesus epa'ka'pî miarî pai. Mo-
ropai attî'pî. Pemonkonyamî' yenupa
pia'tî'pîiya. Paapa maimu ekaremekî pin-
unpa'pîiya mîrîrî cidadekon poro aminke
pra.
2 Mîrîrî yai João Batista wanî'pî
atarakkannîto' yewî' ta. Miarî si'ma
Cristoya î' kupî yekare eta'pî Joãoya. Mîrîrî
ye'nen tînenupa'san yarima'pî Joãoya.
3 Jesus ekaranmapoi to' wîtîto'pe taato'pe
to'ya: —Amîrî manni' tarîwaya aaipîton
anna nînîmîkî, kaane ka'rî tiaron moro nai
aaipîton? —ta'pî to'ya ipî'.
4 Jesusya inkamoro maimu yuuku'pî: —
Enna'potî moropai João pî' anera'ma'pîkon
moropai aneta'pîkon mekareme'tîi —
ta'pîiya to' pî'. 5 —Tarî enkaru'nankonya
era'ma pî' man. Moropai asakoi'kon pepîn
asanî pe man. Moropai pri'yawonkon
pepîn erekî'pankon esepi'tîsa' man.
Moropai pana'tî'pankonya eta pî' man.
Moropai isa'manta'san e'mî'sa'kan pî'
man. Moropai Paapa maimu esekareme'nî
pî' man manni'kan pemonkonyamî'
tîwe'taruma'tîsanon pî'. Tamî'nawîrî
mîrîrî makatîi João pî'. ⌞Pena Paapa
nîmenka'pî pî' teeseurîmasen profeta
warantî eesekareme'sa' man.⌟ —ta'pî
Jesusya. 6 —Taatausinpai pu'kuru manni'
innape pu'kuru uku'nen, tîwî tîku'se pra
moropai teesenumenka yawîrî pra unkupî
pî' teesewankono'mai pra mîîkîrî wanî —
ta'pîiya.
7 Inkamoro João nenupa'san wîtî'pî
tanne, tîîpiapai Jesusya pemonkonyamî'
yeurîma pia'tî'pî, João Batista yekare
pî': —Keren pona attîsa'kon yai, João
yarakkîrî esepose Î' era'ma'pîya'nîkon?
Konoi' yepu yarimapîtî a'situnya ka'rî?
—ta'pîiya. 8 —Î' era'ma'pîya'nîkon kin,
warayo' morî pe epontî'pî ka'rî morî
tîpon ya' era'ma'pîya'nîkon? A'kî, tauya
sîrîrî apî'nîkon. Warayo' morî pe tîpon
ya' epontî'pî wanî ya, mîîkîrî ko'mamî
e'painon morî pu'kuru wîttî ta, ipîkku pe
tîwe'sen yewî' ta —ta'pîiya. 9 —Moriya ka'tî

upî' î' era'ma'pîya'nîkon? Paapa maimu
ekareme'nen penaron profeta ka'rî? Inna,
seru' pepîn tauya sîrîrî apî'nîkon. Paapa
maimu ekareme'nen profeta yentainon
era'ma'pîya'nîkon. 10 Maasa pra mîîkîrî João
wanî manni' Paapaya ta'pî yawîrî.
"A'kî mîserî umaimu ekareme'nen yari-
mauya kupî sîrîrî arawîrî attîto'pe.
Aye'marî ton konekai e'mai' pe attîto'pe",
Ml 3.1
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya. 11 —
Ayenku'tîuya pepîn. Mîîkîrî João wanî
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yentai
tîwe'sen pe. Tîîse anî' wanî ya innape
uurî ku'nen ipîkku pe pra si'ma, mîîkîrî
esa' Paapa wanî moropai mîîkîrî wanî
João yentai —ta'pîiya. 12 Jesusya taa
ko'mannîpî'pî: —Joãoya pemonkonyamî'
esa' pe Paapa ii'to' ekaremekî pia'tî'pî
patapai, sîrîrî tîpose Paapa pemonkono
pe enapai arinîkon pemonkonyamî'
wanî'pî. Mîrîrî anetapai to' wanî kure'ne.
13 Maasa pra tamî'nawîronkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'san
moropai Moisés nurî'tîya yenupanto'ya
taasa' pîikatîton iipî pe man. Moropai
mîrîrî ekareme'se João iipî'pî. 14 Mîîkîrî João
wanî mîrîrî Elias pe, manni' Paapa maimu
ekareme'nen profetaya aaipî ta'pî. Mîîkîrî
ku'tî innape anku'pai awanîkon ya. 15 Sîrîrî
itekare anepu'pai awanîkon ya, etatî morî
pe —ta'pîiya.
16 Mîrîrî ye'nen ta'pî Jesusya: —
Anî'kan warantî see sîrîrî pankon
pemonkonyamî' kupîuya e'painon?
Inkamoro wanî moreyamî' poroyi'pî po
si'ma tîsu'minansenon warantî. Tiaron
moreyamî' entaimepîtî to' pî' to' pokonpe
tîsu'minkonpa. 17 Ta'pî to'ya:
"Tîwe'marimasen waiyi ye'nunpa'pî an-
naya amananukonpa
tîîse amanunukon pra awanî'pîkon.
Moropai isa'manta'pî kararunpato' yeremu
kupî'pî annaya,
tîîse akaraukon pra awanî'pîkon",
ta'pî to'ya. 18 Tonpakonya ikupî warantî pra
João Batistaya tekkari yonpa pra awanî'pî
tui'sa' yai. Moropai tîwuku enîrîiya pra
awanî'pî. Mîîkîrî pî' tamî'nawîronkonya
o'ma' yarakkîrî tîwe'sen pe awanî mîrîrî
ta'pî. 19 Moropai uurî, ka' poi iipî'pî
entamo'ka pî' moropai uwuku enîrîuya
pî' taa to'ya upî': "A'kî mîîkîrî warayo'
wanî kure'ne ta're' yonpanen pe moropai
kure'ne tîwuku enî'nen pe awanî", taa
to'ya. "Moropai tesanonkon pia to' nîtîrî
tînîru yapi'nenan yonpa pe awanî mîrîrî",
taa to'ya. "Imakui'san pemonkonyamî'
yonpa pe awanî", taa to'ya. Tîîse tauya
anî'ya Paapa winîpainon epu'nen yapisî ya,
mîîkîrî yeseru wanî morî pe —ta'pî Jesusya.

Innape Jesus Ku'nenan Pepîn Cidadekon Ponkon
(Lc 10.13-15)

20 Mîrîrî yai Jesusya mîrîrî cidadekon po,
eserîkan pepîn kupî tîuya era'matîponkon
yeka'nunka'pî mararî pra, maasa pra
tîmakuyikon rumakasa' to'ya pra to'
wanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya
to' pî': 21 —Aka sa'ne, amîrî'nîkon
Corazim cidaderî po tîîko'mansenon.
Aka sa'ne, amîrî'nîkon Betsaida cidaderî
po tîîko'mansenon. Maasa pra mîrîrî
ikupî eserîkan pepîn apatakon ya' e'kupî
e'ku'sa' ya, Tiro cidaderî po moropai
Sidom po, miarî tîîko'mansenonya
imakui'pî pe tîwe'to'kon rumaka'pî to'ya
e'painon pena. Moropai imakui'pî rumaka
tîuya'nîkon ekaremekî'pî to'ya e'painon,
moropai saaku ya' yeka'ma'pî to'ya
e'painon, urunu'pî tîrî'pî to'ya e'painon
tîpu'paikon pona, teesewankono'makon
ekaremekîkonpa. 22 Ayenku'tîuya'nîkon
pepîn. Tamî'nawîronkon yenumî Paapaya
weiyu yai, eesewankono'makon kupî
sîrîrî mararî pra, Tiro cidaderî ponkon
pemonkonyamî' esewankonoma'pî yentai.
Moropai Sidom ponkon e'taruma'tî'pî
yentai, amîrî'nîkon e'taruma'tî kupî sîrîrî.
Maasa pra innape imaimu ku'sa'ya'nîkon
pra awanîkon ye'nen. 23 Amîrî'nîkon kanan
Cafarnaum ponkon, ka' pona attîkon
kai'ma eesenumenkakon. Tîîse ka' pona
ayanu'nîpîkon Paapaya pepîn amakuyikon
wenai. Tîîse Paapaya atî'kakon kupî sîrîrî.
Maasa pra mîrîrî î' ikupî eserîkan pepîn
apatakon ya' e'kupî'pî e'ku'sa' ya Sidom
cidaderî po, moro tîîko'mansenon tî'ka'pî
Paapaya pepîn e'painon sîrîrî tîpose —ta'pî
Jesusya. 24 —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn.
Paapaya amîrî'nîkon taruma'tî kupî sîrîrî
mararî pra, Sodoma ponkon taruma'tî tîuya
yentai, pemonkonyamî' yenumî tîuya yai —
ta'pî Jesusya.

Erî'ka'tane'tî Uupia Taa Jesusya
(Lc 10.21-22)

25 Mîrîrî yai Jesus epîrema'pî Paapa
pî': —Paapa, tamî'nawîron yepotorî

amîrî. Ka' konekatîpon amîrî, moropai
non konekatîpon. Morî pe man tauya
apî'. Maasa pra epu'nen pe awe'to'
anenomî'pî yenposa'ya epu'nenan pepînya
ayepu'to'pe. Epu'nen pe tîwe'sanonya
epu'tî namai yenomî'pîya moropai pakko
pe tîwe'sanon pia yenposa'ya epu'to'pe
to'ya. 26 Inna Paapa. Sîrîrî kupî'pîya itu'se
awanî yawîrî ikupî'pîya.
27 Inî'rî ta'pî Jesusya: —Uyunya
tamî'nawîron tîîsa' man uupia. Anî'ya
uurî, Paapa munmu epu'tî pra man tîîse
uyunya neken epu'tî. Moropai anî'ya uyun
epu'tî pra man. Tîîse uurî, inmuya neken
epu'tî. Moropai manni'kanya nîrî epu'tî,
epu'tî to'ya yu'se uurî e'to'ya. Inkamoro
pî' ekaremekîuya —ta'pî Jesusya.
28 Moropai ta'pîiya to' pî': —Asi'tî
uupia tamî'nawîronkon amîrî'nîkon
apî'kapî'san. Amîi'ne pe imakui'pî wanî
ye'nen aapî'ka'sa'kon. Eturumakatî uupia
moropai ipata'pî ya' eerî'ka'to'kon ton
tîrîuya. 29 Uurîya ayenupato'kon yapi'tî.
Esenupatî uyeseru pî' maasa pra uurî
eranmîra tîwe'sen mîîpan pepîn. Mîrîrî
warantî eerî'ka'to'kon eporîya'nîkon
uupia. 30 Maasa pra sa'me pra uyeseru wanî,
ikupîkonpa. Moropai aapia'nîkon meruntî
tîrîuya amîi'mîra awe'to'pe —ta'pî Jesusya.

12

Jesus Wanî Erî'kannîto' Weiyu Esa' Pe
(Mc 2.23-28; Lc 6.1-5)

1 Tîîse tîîko'manse pu'kuru pra
erî'ka'nîto' weiyu yai Jesusya mararon
pepîn trigo ye'ka rukku'nîtî'pî iratai
winîpai tiaron iratai pona tînenupa'san
pokonpe si'ma. Mîrîrî yai emi'ne to'
wanî'pî kure'ne. Mîrîrî ye'nen inkamoroya
trigo pikka pia'tî'pî moropai mîrîrî yaku'pî
to'ya. 2 Mîrîrî kupî to'ya era'ma'pî
fariseuyamî'ya. Inkamoroya ta'pî Jesus
pî': —A'kî, anenupa'san esenyaka'man
pî' man erî'ka'nîto' weiyu yai. Moisés
nurî'tîya uyenupa'pîkon yawîrî pra, yairî
pra to' wanî mîrîrî. Erî'ka'nîto' weiyu yai
to' esenyaka'ma —ta'pî to'ya.
3 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya.
Ta'pîiya to' pî': —Awenpenatakon pra
naatî, pena e'menuka'pî kaareta pî', î'
kai'ma Davi nurî'tî pî' teeseurîmasen? Pena
emi'ne awanî'pî moropai itonpayamî' nîrî
wanî'pî emi'ne. 4 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
ewomî'pî Paapa yewî' ta. Moropai Paapa
pia to' nîtîrî'pî trigo puusa' mo'ka'pîiya
Moisésya yenupanto' yawîrî pra. Moropai
tonpayamî' pia itîrî'pîiya. Mîrîrî yaku'pî
to'ya. Teepîremasanon neken naku
to' nîtîrî'pî yaku'pî to'ya. ⌞Tîîse mîrîrî
pî' Paapa ekore'masa' pra awanî'pî.⌟
5 Moropai Moisés nurî'tî kaaretarîya
taasa' erenkasa'ya'nîkon pra naatî?
Erî'ka'nîto' weiyu yai teepîremasanon
esenyaka'ma Paapa pia tîntîrîkon po'tî pî'
epîremanto' yewî' ta. Mîîwîni tîîse Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra to' wanî
pepîn. 6 Tauya sîrîrî apî'nîkon. Mîrîrî
epîremanto' yewî' era'maya'nîkon manni'
yentainon tarî man —ta'pî Jesusya. ⌞Tîpî'
eeseurîma'pî epîremanto' yewî' yentai
tîwanî pî'.⌟ 7 —Paapa maimu e'menukasa'
see warantî:

> "Uurî wanî sîrîrî itu'se morî pe
> e'sa'namanto'kon tiaronkon
> yarakkîrî anpo'tîkon pe antîrîkon
> yu'se wanî yentai," *Os 6.6*

ta'pî Paapaya. Mîrîrî epu'tîya'nîkon
ya, î' taato'pe awanî, î' ku'nenan pî'
aatako'menkakon pepîn e'painon. 8 Maasa
pra uurî ka' poi iipî'pî wanî erî'ka'nîto'
weiyu yai, tamî'nawîronkon nîkupî ton
ekareme'nen pe —ta'pî Jesusya.

Jesusya Warayo' Itenya Apîta'pî Yepi'tî
(Mc 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Jesus epa'ka'pî miarî pai moropai attî'pî
to' epere'to'kon yewî' ta. 10 Miarî to'
epere'to'kon yewî' ta tiwin warayo' wanî'pî
pri'yawon pepîn itenya apîta'pî. Mîrîrî yai
miarî manni'kan fariseuyamî' wanî'pî î'
kupî Jesusya anepu'pai, teserukon yawîrî
pra, "A'kî, yairî pra awanî," taakonpa
kai'ma. Mîrîrî ye'nen ekaranmapo'pî
to'ya: —Morî pe awanî e'painon? Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra pemonkon
yepi'tîto'pe erî'ka'nîto' weiyu yai? —ta'pî
to'ya.
11 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya.
Ta'pîiya to' pî': —Amîrî'nîkon kore'ta
tekîn kenan wanî ya, itekîn carneiro
enasa' ya, itu'nakan ya' erî'ka'nîto' weiyu
yai, itesa'ya kin imo'ka pepîn e'painon,
erî'ka'nîto' weiyu pe awanî ye'nen? —
ta'pîiya. 12 —Moriya pemonkon wanî
mîrîrî ipîkku pe, carneiro yentai. Mîrîrî
ye'nen Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî pemonkonyamî' pîika'tîto'pe awanî
mîrîrî erî'ka'nîto' weiyu yai. 13 Moropai

Jesusya ta'pî mîîkîrî warayo' pî': —Ayenya
kainunkî —ta'pîiya. Moropai temekon
kainumî'pîiya. Mîîkîrî esepi'tî'pî. Tiaron
itenya ratai warantî, morî pe eena'pî.
14 Tîîse mîrîrî tîpo fariseuyamî' epa'ka'pî
to' epere'to'kon yewî' tapai. Moropai
inkamoroya teserukon koneka'pî î' kai'ma
Jesus wîî tîuya'nîkon pî'.

Paapa Nîmenka'san Ipoitîrîtonon

15 Mîrîrî warantî taasa' to'ya yekare
epu'tî tîuya pe, Jesus wîtî'pî miarîpai.
Arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî ipîkîrî.
Tamî'nawîronkon pri'yawonkon pepîn
yepi'tî'pîiya miarî. 16 Moropai inkamoro
pî' ta'pî Jesusya teesepi'tîsa'kon ekaremekî
to'ya namai. 17 Sîrîrî warantî awe'kupî'pî
maasa pra awe'kupî pe man taasa'
Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaías
nurî'tîya yawîrî.
18 Ta'pî Paapaya: —Mîseni' upoitîrî wanî
umenka'pî pe, unsa'nama pe.
Kure'ne uurî atausinpasa' pu'kuru wanî
ipî'.
Mîîkîrî pia uyekaton tîrîuya.
Moropai mîîkîrîya î' kai'ma Judeuyamî'
pepîn pîika'tî kupî yekare ekare-
mekî, yairî to' e'to'pe.
19 Mîîkîrî wanî teesiyu'pî'sen pe pra
tiaron yarakkîrî, moropai tîwen-
taimepî'sen pe pra.
Moropai e'ma tapî' mîîkîrî maimu eta pe-
monkonyamî'ya pepîn.
20 Itarumai'san pemonkonyamî' wanî
a'tu'mîra mana ye' yaki'tapapî'sa'
warantî to' wanî. Tîîse iwaikî'
tu'kaiya pepîn.
Moropai apo' iparu e'tî'ka'pî ye'nen
a'tu'mîra tîwe'sen yi'nîpîiya pepîn.
Tîîse inkamoro yapîtanîpîiya pe-
monkonyamî' yenumî Paapaya
pîkîrî. Mîrîrî yai yairî ku'nenan
wanî imakui'pî ku'nenan yentai.
21 Mîrîrî yai Judeuyamî' pepînya innape
ikupî pe man.
Moropai mîîkîrî winî tîwe'pîika'tîto'kon
nîmîkî pî' to' ko'mamî pe man, *Is 42.1-4*
ta'pî Isaías nurî'tîya pena.

Jesus Pî' Makui Poitîrî Taa To'ya
(Mc 3.20-30; Lc 11.14-23)

22 Mîrîrî yai warayo' enkaru'nan mo-
ropai imaimu pîn yarî'pî to'ya Jesus pia.
Maasa pra imariwa'ka' pe awanî'pî. Mîîkîrî
yepi'tî'pî Jesusya moropai mîîkîrîya era'ma
pia'tî'pî moropai eeseurîma'pî nîrî. 23 Mîrîrî
kupî Jesusya era'masa' tîuya'nîkon pî',
arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî mararî pra
teesewankono'mai. Moropai inkamoro es-
ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Pîika'tîton,
Davi nurî'tî paarî'pî, Paapa nîmenka'pî
manni' pepîn kin mîserî warayo'? —ta'pî
to'ya.
24 Mîrîrî taa to'ya eta tîuya'nîkon ye'nen,
fariseuyamî'ya yuuku'pî: —Inkamoro
ye'kakon imariwa'yamî' yenpa'kaiya,
meruntîri ton tîîsa' imariwa'yamî' yepo-
torîya mîrîrî iipia Belzebuya, maasa pra
makui mîîkîrî Belzebu —ta'pî to'ya.
25 Tîîse î' kai'ma tîpî' to' esenumenkato'
epu'tî'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya: —
A'kî, tiwinan pata ya' tîîko'mansenon wanî
ya eseyaton pî', inkamoro eseya'nama.
Moropai to' e'tî'ka tamî'nawîrî. Moropai
tonpakon pokonpe tîmurukun pe tiwinan
wîttî ta tîîko'mansenon wanî ya, inkamoro
ko'mamî teesiyu'pîtîkon pî' morî ton pra.
Moropai to' ekore'ma tu'ka. To' e'tî'ka
tamî'nawîrî. Mîrîrî warantî meruntî ke
to' wanî pepîn e'painon. 26 Mîrîrî warantî
makui ko'mamî ya, tîpemonkonoyamî'
pokonpe teesiyu'pîtî pî'. Meruntî ke awanî
pepîn tîpemonkonoyamî' pokonpe. Mîrîrî
ye'nen Makuiya tîpoitîrîtonon yenpa'ka
pepîn pemonkonyamî' yapai. 27 Tîîse
taaya'nîkon upî': "Belzebu meruntîri ke
o'ma'kon yenpa'kaiya mîrîrî", taaya'nîkon
upî' —ta'pîiya. —Tîîse mîrîrî warantî awanî
ya, anî'ya meruntî tîrî anenupa'sankon
pia o'ma'kon yenpa'kato'pe to'ya?
Inkamoroya taa e'painon apî'nîkon:
"Esenku'tî'san pe awanîkon", taa to'ya,
⌞Maasa pra inkamoroya meruntî yapisî
warantî yapisîuya nîrî —ta'pîiya.⌟ 28 —
Tîîse Paapa yekaton meruntîri ke
o'ma'kon yenpa'kauya ya, Paapa ii'sa' man
epu'tîya'nîkon ayesa'kon pe.
29 A'kî, tauya anî' ewomî pepîn e'painon,
warayo' tîyurapai kenan tewî' era'manen
pe tîwe'sen yewî' ta yama'runpai. Maasa
pra meruntî ke awanî ye'nen. Tîîse e'mai'
pe mîîkîrî yewa'tîpîtî yu'se wanî moropai î'
rî itemanne yama'runpato'pe.
30 Mîrîrî ye'nen ta'pî Jesusya: —
Anî'ya innape ukupî pra awanî ya,
uyeyaton pe awanî mîrîrî. Moropai
anî' esenyaka'ma pra awanî ya uurî ton
pe, uurî esenyaka'mato' taruma'tîiya

mîrîrî —ta'pî Jesusya. 31 —Mîrîrî wenai
tauya sîrîrî apî'nîkon. Î' rî imakui'pî
warayo'kon nîkupî'pî mîrîrî kupî Paapaya
tamî'nawîrî tîîwanmîra. Moropai imakui'pî
pe Paapa winîkîi to' eseurîmato'kon, mîrîrî
kupîiya tîîwanmîra. Tîîse anî' eseurîma
ya Morî Yekaton Wannî winîkîi, Makui pe
awanî mîrîrî kai'ma, imakui'pî pe mîrîrî
kupî Paapaya pepîn tîîwanmîra. Tîîse
aako'mamî ipatîkarî imakui'pî pe Paapa
winîkîi. 32 Moropai ta'pîiya: —Anî' eseurîma
ya uurî ka' poi iipî'pî winîkîi imakui'pî pe,
mîrîrî imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya
tîîwanmîra. Tîîse anî' eseurîma ya Morî
Yekaton Wannî winîkîi imakui'pî pe, mîrîrî
kupî Paapaya pepîn tîîwanmîra sîrîrî pata
po tîîse aako'mamî ipatîkarî —ta'pî Jesusya.

Yei Teperu Tîînen Esepu'tî Iteperu Pîkînsa'
(Lc 6.43-45)

33 Moropai Jesusya ta'pî: —A'kî,
amîrî'nîkon pî' tauya î' kai'ma yei, teperu
tîînen wanî esepu'tî iteperu wenai. Morî
pe iteperu wanî ya, eesepu'tî morî pe ite
wanî. Moropai imakui'pî pe iteperu wanî
ya, eesepu'tî imakui'pî pe ite wanî nîrî.
34 Amîrî'nîkon wanî imakui'pî pe îkîiyamî'
munkîyamî' wanî imakui'pî pe warantî.
Tîîse o'non ye'ka pe morî pe eeseurîmakon,
imakui'pî pe si'ma? Maasa pra ayewankon
tîwe'sen yawîrî eeseurîmakon. 35 Tîîse
warayo' morî pe tîwe'sen eseurîma morî
pe, maasa pra morî pe itewan wanî ye'nen.
Mîrîrî warantî nîrî warayo' imakui'pî pe
tîwe'sen eseurîma imakui'pî pe, maasa pra
imakui'pî pe itewan wanî ye'nen, —ta'pîiya.
36 —Mîrîrî pî' tauya —ta'pî Jesusya.
—Tiwin wei Paapaya tamî'nawîronkon
yenumî yai î' ta'pî tîuya'nîkon ekareme'se
to' e'mî'sa'ka kupî sîrîrî Paapa rawîrî.
Mîrîrî tamî'nawîrî î' ta'pî tîuya'nîkon, se'
tapairî ekareme'to'pe to'ya Paapa pî' —
ta'pî Jesusya. 37 —Maasa pra amaimu'pîkon
wenai Paapaya taa kupî sîrîrî: "Imakui'pî
pe naatîi. Ayenumîuya'nîkon sîrîrî", taiya.
Mîîwîni pra awanî ya, morî amaimu'pîkon
wenai Paapaya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: "Î'
wani' pra man, morî pe naatîi", taiya kupî
sîrîrî.

Tînera'makon Ton Esatî To'ya Jesus Pî'
(Mc 8.11-12; Lc 11.29-32)

38 Mîrîrî yai tiaronkon Moisés nurî'tîya
yenupato' pî' yenupatonkonya, moropai
fariseuyamî'ya ta'pî Jesus pî': —Anna yenu-
panen, anna nera'maton anî' nîkupî es-
erîkan pepîn kupîya yu'se anna man —ta'pî
to'ya.
39 Tîîse inkamoro maimu yuuku'pî
Jesusya: —Î' warantî see sîrîrî pankon
pemonkonyamî' wanî sîrîrî imakui'pî pe
pu'kuru. Anera'makon ton esatîya'nîkon
innape uurî kupîkonpa. Tîîse ikupîuya
pepîn anera'makon ton. Tîîse penaron
Paapa maimu ekareme'nen Jonas nurî'tî
yekare neken epu'tîya'nîkon yu'se wai.
40 Maasa pra Jonas ko'mamî'pî seurîwî'ne
wei moropai seurîwî'ne ewaron kaisarî
kure'nan moro' ro'ta ya'. Mîrîrî warantî
nîrî uurî ka' poi iipî'pî ko'mamî kupî sîrîrî
seurîwî'ne wei moropai seurîwî'ne ewaron
kaisarî non ya'. 41 A'kî, tiwinano'pî wei yai,
Paapaya apo' ya' pemonkonyamî' yenumî
yai Níniveponkon pemonkonyamî' nurî'tî
e'mî'sa'ka pe man. Moropai inkamoroya
taa kupî sîrîrî apî'nîkon: "Î' wani' awanî
ye'nen amakuyikon rumakaya'nîkon pra
awanîkon?" taa to'ya. "Maasa pra pena
Jonasya itekare ekaremekî yai, umakuyikon
rumaka'pî annaya," taa to'ya. Mîrîrî ye'nen
tauya sîrîrî apî'nîkon. Uurî tarî awanî
manni' akore'ta'nîkon, uurî wanî Jonas
yentai, tîîse amakuyikon rumakaya'nîkon
pepîn —ta'pîiya. 42 Inî'rî ta'pîiya: —Mîrîrî
yai nîrî pata esa' pe tîwe'sen nurî'tî wîri'
Sabá poinon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Moropai
mîîkîrîya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: "Î' wani'
awanî ye'nen innape ikupîya'nîkon pra
awe'sa'kon", taiya. Maasa pra mîîkîrî wîri'
nurî'tî ii'pîtî'pî aminke pai epu'nen pe
tîwe'sen Salomão nurî'tîya tenupato'pe
kai'ma etai. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî
apî'nîkon. A'kî, uurî wanî akore'ta'nîkon
manni' Salomão epu'nen pe si'pî yentai —
ta'pî Jesusya.

O'ma' Enna'po Inî'rî Warayo' Ya'
(Lc 11.24-26)

43 Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —
Pemonkon yapai teepa'ka tîpo, o'ma'
asarî ko'mannîpî tuna ton pîn yapî',
teerî'ka'to' ton yuwa pî'. Tîîse eporî tîuya
pra tîwanî ya, taiya: 44 "Kaane, enna'poi
ya'ta yapai epa'ka ne'tîkini ya'rî" taiya.
Moropai mîîkîrî enna'po. Mîîkîrîya yapai
teepa'ka'pî eporî yawon pra tîîse, morî
yeka'maiya pra tîîse. 45 Moropai mîîkîrî
o'ma' wîtî iipiapai tiaronkon o'ma'kon

etai tarakkîrî to' ko'manto'pe kai'ma.
Mîîkîrîya tiaronkon o'ma'kon enepî
asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî. Inî'
panpî' imakui'san enepîiya mîîkîrî warayo'
ya' inkamoro ko'manto'pe. Inkamoroya
mîîkîrî taruma'tî mararî pra. Pena e'mai'
pe imakui'pî tîwanî'pî yentai mîîkîrî
warayo' yeseru wanî. Maasa pra inkamoro
wanî ye'nen itewan ya'. Mîrîrî warantî
awanî pe man, imakui'pî sîrîrî pankon
pemonkonyamî' yarakkîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Yan Moropai Itonpayamî'
(Mc 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Mîrîrî yai Jesus eseurîma ko'mannîpî
tanne pemonkonyamî' pî', isan mo-
ropai itonpayamî' ita'mi'san erepamî'pî.
Inkamoroya poro po si'ma yanno me'po'pî
yarakkîrî teeseurîmakonpa. 47 Tiaronya
ta'pî ipî': —A'kî, asanya moropai
ayakontononya ayanno pî' man, ayarakkîrî
eseurîmapai to' wanî —ta'pîiya ipî'.
48 Mîrîrî taiya yuuku'pî Jesusya: —Anî'
ye'ka see pemonkon pî' maama' moropai
mooyi tauya e'painon? 49 Moropai tî-
nenupa'san winîkîi era'ma'pîiya, moropai
ta'pîiya: —Tarî tiaronkon man uupia —
ta'pîiya. —Insamoro pî' maama' moropai
mooyi tauya e'painon. 50 Uyun Paapa ka'
pon yeseru ku'nenan pî' mooyi moropai
ma'non moropai maama' tauya. Maasa
pra Paapa maimu yawîrî tîwe'sanon wanî
uyonpa pe pu'kuru —ta'pî Jesusya.

13

Tînmîri Pînnen Warayo'
(Mc 4.1-9; Lc 8.4-8)

1 Mîrîrî weiyu yai Jesus wîtî'pî wîttî
tapai Galiléia ku'pî yena pona. 2 Arinîkon
pemonkonyamî' ii'sa' wanî'pî tîpatakon
yapai. Inkamoroya mararî pra Jesus
woima'tîsa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus
asara'tî'pî kanau ya'. Mîîkîrî e'tukka'pî
tuna ka. Moropai eereuta'pî. Moropai
pemonkonyamî' e'nîmî'pî kasapan po.
3 Mîîkîrîya to' yenupa pia'tî'pî tu'kan
panton ke. Ta'pîiya:
—Warayo' wîtî'pî tînmîri pînse. 4 Tînmîri
ya' tînpîmî pîmî'pîiya tîsorokai'ma.
Moropai tiaron inpîmî'pî yonpa ena'pî
e'ma ena po. Mîrîrî era'ma'pî toronyamî'ya
moropai yenno'mapîtî'pî to'ya tamî'nawîrî,
maasa aaro'ta pra tîîse —ta'pîiya. 5 —
Moropai tiaron inpîmî'pî yonpa ena'pî
mararon non ya' tî' parappa pe tîwe'sen
pona. Moropai ka'ne' pe aaro'ta'pî tîîse
aakaratato' pata'se' ton pra awanî'pî.
6 Mîrîrî inpîmî'pî yonpa aro'ta'pî tîîse
a'ne' pe pu'kuru wei a'na'pî. Mîrîrîya
ya'pi'tanîpî'pî maasa pra kure'nan ikara
wîtîto' ton pra awanî ye'nen. 7 Moropai
tiaron inpîmî'pî yonpa ena'pî mî'nî
ye'kon kore'ta. Mîrîrî aro'ta'pî mî'nî ye'
pokonpe. Mîrîrî mî'nî ye'ya itaruma'tî'pî
teperu tîrîiya pra tîîse. 8 Moropai tiaron
inpîmî'pî yonpa ena'pî morî pe tîwe'sen
non pona. Mîrîrî aro'ta'pî, aarenta'pî
moropai eepeta'pî. Tiaron epeta'pî 30
kaisarî moropai tiaron epeta'pî 60 kaisarî.
Moropai tiaron epeta'pî 100 kaisarî. Sîrîrî
warantî morî non pona ena'pî epeta'pî,
mararî pra e'mai' pe awanî'pî yentai
pu'kuru —ta'pî Jesusya.
9 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —
Anepu'pai awanîkon ya, etatî, epu'tî —
ta'pîiya.

Î' Tonpe Jesusya Panton Ekaremekî
(Mc 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Mîrîrî pe rî Jesus nenupa'san
erepamî'pî iipia. Inkamoroya ekaran-
mapo'pî. —Î' wani' awanî ye'nen
pemonkonyamî' yenupaya mîrîrî panton
pe —ta'pî to'ya ipî'.
11 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Paapa
yekare anî' nepu'tî pepîn ekaremekîuya
sîrîrî apî'nîkon. Î' kai'ma pemonkonyamî'
esa' pe Paapa iipî ekaremekîuya sîrîrî
epu'tîkonpa. Tîîse inkamoro Paapa
yu'sankon pepîn pî' aronne ekaremekîuya
pepîn. Tîîse panton pe neken ekare-
mekîuya epu'tî to'ya namai. 12 Tîîse mararî
Paapa maimu epu'tî anî'ya ya, inî' panpî'
epu'nen tîrî Paapaya iipia. Moropai
epu'tîiya itu'se tîwanî pîkîrî. Tîîse Paapa
maimu yu'san pepîn awanî ya, tamî'nawîrî
imo'ka Paapaya iipiapai. Mararî epu'tî
tîuya kai'ma mîîkîrî esenumenka. Tîîse
Paapaya imo'ka iipiapai —ta'pî Jesusya.
13 Ta'pî Jesusya: —Mîrîrî ye'nen panton pe
neken to' yenupapîtîuya.
Maasa pra uyera'ma to'ya tîîse anî' pe wanî
epu'tî to'ya pepîn.
Moropai umaimu eta to'ya tîîse î' taa-
sai'ya pe awanî epu'tî to'ya pepîn —
ta'pîiya.
14 —Mîrîrî ye'nen to' wanî Paapa maimuya
taasa' yawîrî, penaro' Paapa maimu
ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî kaare-
tarîya taasa' yawîrî. Ta'pî Paapaya pena:

"Etaya'nîkon apanakon ke
tîîse î' aneta'pîkon epu'tîya'nîkon pepîn.
Moropai era'maya'nîkon ayenukon ke.
Tîîse î' anera'ma'pîkon epu'tîya'nîkon pepîn.
15 Maasa pra inkamoro pemonkonyamî' yewan ena'pî sa'man pe pu'kuru.
Tu'ke î' eta to'ya tîpanakon ke.
Tîîse epu'tî to'ya pepîn.
Moropai tenukon yenpinnuku'pî to'ya,
mîrîrî ye'nen î' era'ma to'ya pepîn.
Tîîse eta to'ya ya,
moropai era'ma to'ya ya,
epu'tî to'ya e'painon.
Mîrîrî wenai tîmakuyikon rumaka to'ya e'painon.
Moropai inkamoro pîika'tîuya e'painon", *Is 6.9,10*
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya.
16 —Tîîse amîrî'nîkon wanî taatausinpai pu'kuru epu'tîya'nîkon ye'nen. Maasa pra era'maya'nîkon. Moropai etaya'nîkon ye'nen, epu'tîya'nîkon —ta'pîiya tî-nenupa'san pî'. 17 —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Inna pî' pu'kuru tauya sîrîrî. î' anera'ma'pîkon uwinîpai, anera'mapai arinîkon penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî wanî'pî. Moropai yairî tîwe'sanon arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî nîrî. Tîîse mîrîrî yai uyera'ma to'ya eserîke pra awanî'pî. Moropai î' aneta'pîkon uwinîpai anetapai nîrî to' wanî'pî. Tîîse eta to'ya eserîke pra to' wanî'pî nîrî —ta'pî Jesusya.

Jesusya Panton Ekaremekî

Epu'to'pe To'ya Î' Taato'pe Awanî
(Mc 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Jesusya ta'pî to' pî': —Maasa etatî. Î' taa mîserî warayo' tînmîri pînnen pantoniya ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon. 19 Inpîmî yonpa enasa' e'ma ena pona warantî pemonkonyamî' wanî. Paapa maimu eta to'ya. Î' kai'ma Paapa iipî tesa'kon pe kupî yekare eta to'ya. Tîîse mîrîrî pîinama to'ya pra awanî. Mîrîrî ye'nen Makui iipî ka'ne' pe itekare to' neta'pî mo'kai. Mîîkîrîya to' neta'pî itekare mo'ka inî'rî ipî' to' esenumenka namai —ta'pîiya. 20 —Moropai tiaronkon pemonkonyamî' wanî tî' parappa pona ena'pî warantî. Itekare eta to'ya moropai inkamoroya yapisî mararî pra taatausinpai. 21 Tîîse inkamoroya sa'me pu'kuru yapisî pepîn tewankon ya'. Tîîse Paapa maimu yapi'sa' to'ya wenai tiaronkonya tîmu'tunpakon ya, irumaka to'ya ka'ne' pe. Maasa pra ikara ton pra, yei wanî manni' warantî tî' parappa po to' apîtato' ton pra awanî. Mîrîrî wenai itekare etato' tîuya'nîkon rumaka to'ya. 22 Moropai tiaronkon wanî mî'nî ye'kana' ena'san warantî. Itekare eta to'ya. Mîrîrî pî' to' atausinpa. Tîîse tiaron pensa Paapa maimu yawîrî ikupî to'ya pepîn. Maasa pra kure'ne inkamoro esenumenka tarîron non yeseru pî'. Moropai inkamoroya teesenku'tîi kure'ne temannekon yapurî Paapa yapurî tîuya'nîkon yentai. Mîrîrî ye'nen inkamoro arenta pepîn Paapa munkîyamî' pe —ta'pîiya. 23 —Moropai tiaronkon wanî morî non pona ena'san warantî. Inkamoroya Paapa maimu eta to'ya moropai epu'tî to'ya. Î' kai'ma inpîmî epeta'pî warantî eepeta'pî. Mararî panpî' eepeta'pî warantî tiaronkonya Paapa maimu kupî mararî. Kure'ne panpî' eepeta'pî warantî tiaronkonya Paapa maimu kupî kure'ne panpî'. Moropai tiaron epeta'pî mararî pra warantî tiaronkonya innape Paapa maimu kupî mararî pra —ta'pî Jesusya.

Jesusya Kansipu'kurai Yekare Ekaremekî

24 Jesusya inî'rî panton ekaremekî'pî. Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî ekaremekî'pîiya. Ta'pîiya: —See warantî awanî, warayo'ya tekkari yena'pî pîmî'pî ipapoi'ma tînmîri ya. Moropai ipîmî tîpo eemikku'pî tewî' ta. Moropai iwe'na'pî ewaron ya' teseru ta. 25 Tîîse tamî'nawîronkon wetun tanne, iteyaton wîtî'pî inmîri ya'. Mîîkîrîya inpîmî'pî trigo ye' kore'ta kansipu'kurai ena'pî pîmî'pî. 26 Inpîmî'pî arenta'pî moropai eepeta winîkîi kansipu'kurai ye' nîrî arenta'pî ipokonpe. Ikore'ta awanî'pî.

27 Mîrîrî ye'nen umî esa' poitîrîtonon wîtî'pî iipia. Moropai ta'pî to'ya ipî': "Anna karaiwarî, amîrîya morî pîmî'pîya innape nai?" ta'pî to'ya ipî'. Inkamoro maimu yuuku'pî to' karaiwarîya. "Inna morî pîmî'pîuya", ta'pîiya. "Tîîse o'non pata pai kin kansipu'kurai erepansa' mîrîrî ikore'ta?" ta'pî to'ya.

28 Moropai to' maimu yuuku'pî warayo' umî esa'ya. "Uyeyatonya mîrîrî ku'sa'" ta'pîiya. Moropai ipoitîrîtononya ta'pî ipî': "Mîrîrî kansipu'kurai yaroka annaya yu'se nan?" ta'pî to'ya.

29 “Kaane kîsarokatî maasa” ta'pîiya.
“Maasa pra yarokaya'nîkon ya trigo
ye' yarokaya'nîkon nîrî ipokonpe”
ta'pîiya. 30 “Tîwî narentai tîmurukun pe.
Trigo ya'tîto' weiyu eseposa' yai, tauya
ya'tînenan pî'. E'mai' pe kansipu'kurai
ya'tîtî moropai mîrîrî yaironpî'tî apo' ya'
aaranto'pe. Tîîse trigo konekatî uyewî'
ta aako'manto'pe tauya to' pî'”, ta'pî
warayo'ya —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî warantî
awanî, tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî
yai.

Mostarda Ena'pî Yekare
(Mc 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Moropai tiaron panton ekaremekî'pî
Jesusya tînenupa'san pî'. Ta'pîiya: —
Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa
ii'to' wanî ekaremekîuya sîrîrî. Awanî
see warantî: Warayo'ya tînpîmî mostarda
ena'pî pîmî'pî tînmîri ya' —ta'pîiya. 32 —
A'kî, mîrîrî inpîmî mostarda ena'pî wanî
si'mîrikkî pe pu'kuru. Tiaronkon umî ya'
tîpînsenkon yena'pî ma're awanî. Tîîse
aarenta yai, kure'ne aarenta tiaronkon yen-
tai. Mîrîrî ena kure'ne yei pe. Mîrîrî
ye'nen tu'ke toronyamî' erepamî ipona.
Inkamoroya taponse'kon ton konekapîtî
ipanta pona —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî
warantî awanî, tamî'nawîronkon esa' pe
Paapa iipî yai —ta'pîiya.

Trigo Yai'meto' Fermento Yekare
(Lc 13.20-21)

33 Tiaron panton ekaremekî'pî Jesusya
î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa
iipî ekaremekîpa kai'ma. Ta'pîiya: —
See warantî awanî. Wîri'ya kîsere'na
kore'ta fermento tîrî'pî moropai mîrîrî
yai'me'pîiya. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî
kîsere'na sa'mo'pî fermentoya —ta'pî
Jesusya. —Mîrîrî warantî awanî,
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî yai —
ta'pîiya.

Î' Ton Pe See Panton Pe Jesusya Ekaremekî
(Mc 7.33-34)

34 Tamî'nawîrî mîrîrî ekaremekî'pî
Jesusya panton pe. Î' rî ekaremekîiya pra
awanî'pî panton pe pra. Tîîse panton pe
neken to' yeurîma'pîiya. 35 Mîrîrî warantî
awe'kupî'pî maasa pra penaro' Paapa
maimu ekareme'nen profeta nurî'tîya
taasa' yawîrî awe'ku'to'pe. Pena ta'pî
profeta nurî'tîya:
Paapa maimu ekaremekîuya panton pe.
Pena sîrîrî pata koneka'pî tîuya pata pai
anî' nepu'tî'pî pepîn ekaremekîuya kupî
sîrîrî *Sl 78.2*
ta'pî profeta nurî'tîya.

Î' Taato'pe Kansipu'kurai Yekare Wanî
Ekaremekî Jesusya

36 Mîrîrî tîpo arinîkon pemonkonyamî'
nîmî'pî Jesusya. Moropai attî'pî wîttî ta.
Miarî tîîse inenupa'san erepamî'pî iipia.
Inkamoroya ta'pî ipî': —Î' taato'pe mîrîrî
kansipu'kurai pantoni wanî ekareme'kî
anna pî' —ta'pî to'ya.
37 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —
Uurî ka' poi iipî'pî wanî tînpîmî morî
pînnen pe —ta'pîiya. 38 —Mîrîrî umî
wanî tamî'nawîrî pata pe sîrîrî non po.
Inpîmî wanî Paapa pemonkonoyamî' pe,
manni'kan tesa'kon pe awe'to'pe Paapa
pia eturumaka'san pe. Tîîse kansipu'kurai
wanî Makui pemonkonoyamî' pe —ta'pîiya.
39 —Moropai kansipu'kurai pînnen wanî
Makui pe. Trigo ya'tîto' weiyu tauya
manni' wanî tamî'nawîron ataretî'kasa'
pe. Inkamoro ya'tînenan wanî inserîyamî'
pe —ta'pîiya. 40 —Umî esa' poitîrîtononya
kansipu'kurai ya'tî'pî moropai apo' ya'
yenumî'pî to'ya aaranto'pe. Mîrîrî warantî
ikupî inserîyamî'ya kupî sîrîrî tiwinano'pî
weiyu yai tamî'nawîron ataretî'kasa' yai
—ta'pîiya. 41 —Mîrîrî weiyu yai uurî,
ka' poi iipî'pîya inserîyamî' yarima
upemonkonoyamî' kore'ta. Tiaronkonya
imakui'pî kupî emapu'tînenan menka
to'ya. Moropai pemonkonyamî' imakui'pî
ku'nenan menka inserîyamî'ya tamî'nawîrî
—ta'pîiya. 42 —Moropai inkamoro imakui'pî
ku'nenan pemonkonyamî' yenumî in-
serîyamî'ya apo' kure'nan ya'. Miarî apo'
ya' si'ma to' karau mararî pra teekon
tîpa'tîi ne'ne' pe apo' wanî ye'nen —
ta'pîiya. 43 —Tîîse manni'kan yaironkon
Paapa maimu yawîrî si'san wanî kupî sîrîrî
ipîkku pe, Paapa, to' yunkon pata ya'.
Ipîkku pe weiya tamî'nawîron weiyu'ma
warantî to' wanî kupî sîrîrî —ta'pîiya. —
Umaimu anepu'pai awanîkon ya, mîrîrî
epu'tîya'nîkon —ta'pî Jesusya.

Epe'ke Tîwe'sen Yenonsa' Yekare

44 Tiaron panton ekaremekî'pî Jesusya.
Ta'pîiya: —Î' kai'ma tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa ii'to' wanî see warantî:
Pena epe'ke tîwe'sen yenonsa' eporî'pî
warayo'ya umî ya'. Mîrîrî eposa' tîuya ya,

inî'rî yenomî'pîiya. Moropai taatausinpai
attî'pî. Tamî'nawîron temanne ke
awe'repa'pî. Moropai mîrîrî yepe'pî ke
manni' umî, o'non pata epe'ke tîwe'sen
yenomî tîuya ya, mîrîrî yenna'pîiya —ta'pî
Jesusya. Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî warantî
awanî, tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to'
—ta'pîiya.

Epe'ke Diamante Yekare

45 —Moropai tiaron panton ekaremekîuya
sîrîrî, î' kai'ma tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa iipî epu'tîkonpa —ta'pî Je-
susya. —Awanî see warantî: Warayo'
wanî'pî diamante yennanen. 46 Kure'nan
diamante, epe'ke eposa' tîuya ya,
tamî'nawîrî temanne ke mîîkîrî e'repa'pî,
mîrîrî yepe'pîkon ke kure'nan diamante
epe'ke pu'kuru eposa' tîuya yennapa —
ta'pî Jesusya. —Mîrîrî warantî awanî,
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ya —
ta'pîiya.

Moro'yamî' Wîrîrîkato' Yekare

47 Jesusya ta'pî: —Inî'rî tiaron pan-
ton ekaremekîuya sîrîrî, î' kai'ma
pemonkonyamî' esa' pe Paapa iipî
epu'tîkonpa. See warantî awanî:
Moro'yamî' atawî'to'pe iku'sa' yenumî'pî
warayo'konya iku'pî ka. Inkamoroya
moro'yamî' yapisî'pî tu'ke si'ta —
ta'pîiya. 48 —Mîrîrî moro'yamî' yapi'to' ya'
moro'yamî' atapi'sa' yai tu'ke intapîkîrî.
Mîrîrî woroka warayo'konya a'mun pona.
Mîrîrî yai warayo'kon ereuta moro'yamî'
era'mai. Moropai inkamoroya morîkon
moro'yamî' menka. To' yense' ya' to'
yara'tî to'ya. Tîîse tiaronkon moro'yamî'
morîkon pepîn inkamoro papo to'ya poro
pona —ta'pîiya. 49 —Mîrîrî warantî awanî
pe man, tiwin wei tamî'nawîron atarètî'ka
ya. Mîrîrî yai moro'yamî' yapi'nenan
warayo'kon warantî ikupî inserîyamî'ya
kupî sîrîrî. Inkamoro wîtî imakui'pî
ku'nenan pemonkonyamî' menkai yairî
tîwe'sanon kore'tapai. 50 Moropai inkamoro
tîmenka'sankon yenumî inserîyamî'ya
kure'nan apo' ya'. Miarî inkamoro
imakui'pî ku'nenan karau ko'mannîpî
mararî pra teekon tîpa'tîi ne'ne' pe
tîwanîkon ye'nen —ta'pîiya.

Amenan Wanî Yairî Moropai Penaro'

51 Jesusya tînenupa'san ekaranmapo'pî:
—Tamî'nawîrî umaimu epu'tî pî' naatî,
mîrîrî tauya manni'? —ta'pî Jesusya tî-
nenupa'san pî'. —Inna, epu'tî pî' anna man
—ta'pî to'ya.
52 Mîrîrî yai ta'pî Jesusya to' pî': —Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' esenupa'san es-
enupa ya, uyesa'kon pe Paapa iipî kupî
yekare pî' esenupa'san, inkamoro wanî un-
ekaremekî pî' esenupa'san wanî wîttî esa'
pe tîwe'sen warantî. Maasa pra mîîkîrîya
miarî pai temannekon amenan pe tîwe'sen
mo'ka. Moropai amenan pe pra tîwe'sen
mo'kaiya nîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Wanî Nazaré Pon Pe
(Mc 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Moropai mîrîrî pantonkon ekaremekî
tîpo, Jesus epa'ka'pî moropai attî'pî.
54 Mîrîrî yai Jesus enna'po'pî tarenta'pî pata
pona. Miarî pemonkonyamî' yenupa'pî
Jesusya to' epere'to'kon yewî' ta. Moropai
arinîkon imaimu etanenan esenumenka'pî
kure'ne teesewankono'mai. Inkamoro
esekaranmapopîtî'pî. Ta'pî inkamoroya:
—O'non pata epu'nen pe tîwanîpa Jesus
esenupa'pî mîrîrî ye'ka anî' nîkupî eserîkan
pepîn ku'to'peiya? —ta'pî to'ya. 55 —Maasa
pra mîîkîrî Jesus wanî pepîn kin manni'
wîttî konekanen munmu pe? Maria more
pepîn kin mîîkîrî Jesus? Moropai Tiago,
José, Simão, Judas ruinankon pepîn mîîkîrî?
—ta'pî to'ya ipî'. 56 —Moropai iwîrisitonon
tarî to' man tîîse î' kai'ma tamî'nawîrî ikupî
mîîkîrî Jesusya? —ta'pî to'ya.
57 Mîrîrî wenai Jesus maimu aneta-
pai pra miarîronkon pemonkonyamî'
wanî'pî. Tîîse ta'pî Jesusya to' pî': —
Morî pe pu'kuru tamî'nawîronkonya Paapa
maimu ekareme'nen eseurîma eta. Tîîse
tonpayamî' ipata yawonkon neken wanî
imaimu anetapai pra —ta'pî Jesusya.
58 Mîrîrî yai Jesusya tu'ke anî' nîkupî es-
erîkan pepîn kupî eserîke pra awanî'pî mi-
arî Nazaré po. Maasa pra innape ikupî
miarîronkon pemonkonyamî'ya pra awanî
ye'nen.

14

João Batista Wîî To'ya
(Mc 6.14-29; Lc 9.7-9)

1 Mîrîrî yai Galiléia pata esa' pe
Herodes wanî'pî. Mîîkîrîya tamî'nawîrî
î' kupî Jesusya yekare eta'pî. 2 Moropai
mîîkîrîya ta'pî tîpemonkonoyamî'
teesenyaka'masanon pî': —Seru' pepîn see
João Batista nurî'tî mîîkîrî. Awe'mî'sa'kasa'

mîrîrî. Mîrîrî wenai mîîkîrîya anî' nîkupî
eserîkan pepîn ku'pîtî mîrîrî meruntî ke
—ta'pîiya.
3 Mîrîrî ta'pî mîîkîrî pata esa' Herodesya
maasa pra João yarakkamo me'posa'
tîuya ye'nen atarakkannîto' ta. Mîrîrî
kupî'pî Herodesya, maasa pra takon Filipe
no'pî Herodias yarakkîrî awanî pî' João
eseurîmasa' ye'nen. 4 Tu'ke ite'ka João
Batistaya taapîtî'pî pata esa' Herodes pî':
—Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton
pe yairî pra, imakui'pî ku'sa'ya mîrîrî,
ayakon no'pî Herodias yarakkîrî tîwe'se —
ta'pîiya. 5 Mîrîrî wenai pata esa' Herodes
ekore'ma'pî. João Batista anwîpai awanî'pî.
Tîîse eranne' pe awanî'pî Judeuyamî' pî'.
Maasa pra Paapa maimu ekareme'nen pe
awanî kai'ma to' esenumenka'pî.
6 Tîîse pata esa' Herodesya teesenpo'pî
weiyu yai, entamo'kanto' mararon pepîn
koneka'pî. Moropai pemonkonyamî'
eta'pîiya mararî pra entamo'kai to'
wîtîto'pe. Mîrîrî yai Herodias more,
maasaron wîri' aurîno'pî mananu'pî,
tamî'nawîronkonya tera'ma tanne. Mîîkîrî
mana'to' pî' pata esa' Herodes atausinpa'pî
mararî pra. 7 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya mîîkîrî
maasaron wîri' pî': —Seru' pe pra tauya
sîrîrî apî'. Upî' î' rî itu'se awe'to' esatîya ya,
tamî'nawîrî itîrîuya —ta'pîiya.
8 Moropai wîri' wîtî'pî tîsan Herodias
pia. Ekaremekî'pîiya. Moropai ta'pî isanya
João pu'pai mesatîi. Ta'pî tîsanya yawîrî
esatî'pîiya. —João Batista pu'pai'pî yu'se
wai sunpa po —ta'pîiya.
9 Mîrîrî taiya ye'nen, pata esa' Herodes
ena'pî yairî ma're. Tîîse tamî'nawîronkon
tîneta'sanya eta tanne, î' itu'se awe'to'
esatîya ya itîrîuya, taasa' tîuya ye'nen,
maasaron wîri' nesatî tîrî tîuya ta'pîiya,
seru' pe tîwanî namai. 10 Mîrîrî ye'nen
João Batista pu'paraikkîtî me'po'pîiya
atarakkannîto' ta. 11 Mîîkîrî pu'pai'pî
enepî'pî to'ya sunpa po. Mîrîrî tîrî'pî to'ya
maasaron aurîno'pî wîri' pia. Moropai
mîîkîrîya tîsan pia yarî'pî. 12 Mîrîrî yekare
etasa' tîuya'nîkon pe João Batista nurî'tî
nenupa'san iipî'pî iipia itesa'rî'pî era'mai.
Moropai mîîkîrî yu'na'tî'pî to'ya. Moropai
mîrîrî ekareme'se to' wîtî'pî Jesus pî'.

Jesusya 5.000 Kaisaronkon Pemonkonyamî' Yekkari'tî
(Mc 6.30-44; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)

13 Tamî'nawîron mîrîrî e'ku'sa' yekare
etasa' tîuya tîpo, Jesus moropai in-
enupa'san wîtî'pî kanau ya' miarîpai
keren pona tuutîpa tiwinsarî. Tîîse
o'non pata awanî epu'tî'pî arinîkonya.
Mîrîrî ye'nen to' epa'ka'pî tîîko'manto'kon
yapai. Moropai to' wîtî'pî a'mun poro
Jesus epose. 14 Moropai miarî Jesusya to'
yeporî'pî. To' erepansa' wanî'pî irawîrî,
kanau yapai tawautî pe. Jesusya kure'ne to'
era'ma'pî tî'noko'pî pe, inkamoro itî'san.
Mîrîrî ye'nen pri'yawonkon pepîn sa'ne
yepi'tî'pîiya, miarî tîwe'sanon.
15 Pata ko'mamî tanne, Jesus nenupa'san
erepamî'pî iipia. Moropai inkamoroya ta'pî
ipî': —Insamoro arinîkon pemonkonyamî'
wîtîto'pe ka'kî wîttîkon ta. Maasa pra
ko'mamîiya pata enasa' man, î' ton pra e'nî
tanne tarî keren po. To' wîtîsa' ya, morî
pe awanî tekkarikon ton yennato'pe to'ya
—ta'pîiya.
16 Tîîse Jesusya to' maimu yuuku'pî: —
Insamoro pemonkonyamî' wîtî e'pai pra
man —ta'pîiya. —Tîîse amîrî'nîkonya to'
yekkari'tî e'pai man —ta'pî Jesusya tî-
nenupa'san pî'.
17 Tîîse inkamoroya yuuku'pî. Ta'pî
to'ya: —Î' kai'ma see, anna pia mia'taikin
neken pão man. Moropai asakî'ne
neken moro'yamî' man —ta'pî to'ya. —
Tamî'nawîronkon pia itîrîiya pepîn —ta'pî
to'ya.
18 —Ene'tî moriya uupia —ta'pî Jesusya to'
pî'.
19 Moropai pemonkonyamî' ereutato'pe
parî' pona ta'pîiya to' pî'. Moropai
mîîkîrîya mia'taikinan pão yapisî'pî mo-
ropai asakî'nankon moro'yamî'. Moropai
tenu yanumî'pîiya ka' ekaya. Moropai
eepîrema'pî yekkari wanî pona. —Morî
pe pu'kuru man Paapa —ta'pîiya. Mîrîrî
tîpo pão pirikkapîtî'pîiya. Mîrîrî tîrî'pîiya
tînenupa'sanya itîîto'pe pemonkonyamî'
pia. 20 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon es-
ekkari'tî'pî itu'se tîwanîkon pîkîrî. Moropai
inkamoro yekkari yonparî'pî yannuku'pî
Jesus nenupa'sanya asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai waikara'pî kaisarî. 21 Inkamoro
pemonkonyamî' esekkari'tî'san wanî'pî
5.000 yairî warayo'kon, wîri'sanyamî'
moropai moreyamî' tîku'ne'tîi pra to' tîîse.

Jesus Asarî Tuna Poro
(Mc 6.45-52; Lc 6.15-21)

22 Mîrîrî tîpo Jesusya tînenupa'san pî'
ta'pî kanau ya' to' asara'tîto'pe. Moropai
to' wîtîto'pe tîrawîrî iku'pî ratai pona. To'
wîtî tanne Jesusya arinîkon yaipontî'pî to'
emi'to'pe. 23 Pemonkonyamî' emi'to'pe to'
yaipontî tîpo Jesus enuku'pî wî' pona epîre-
mai tiwinsarî. Miarî tîîse pata ewaron-
pamî'pî tiwinsarî tîîse. 24 Mîrîrî tanne, in-
enupa'san wanî'pî iku'pî arakkita kanau
ya'. Miarî to' tîîse a'situn pe eena'pî.
Mararî pra sipa sipa pe awanî'pî. Kanau
pona eerepamî'pî meruntî ke.
25 Anoinna pata tîîse, maasa erenmapî
rawîrî, tuna poro Jesus asarî era'ma'pî
inenupa'sanya tîponaya'nîkon. 26 Tuna
poro mîîkîrî asarî era'ma tîuya'nîkon pe,
inenupa'san wanî'pî mararî pra teesi'nî'se.
Inkamoroya ta'pî: —Katonpî mîîkîrî!
To' entaime'pî teesi'nî'se mararî pra.
27 Inkamoro pî' Jesus e'pamî'pî ka'ne' pe.
Ta'pîiya to' pî': —Meruntî ke e'tî, eranne'
pe pra. Uurî mîîkîrî, Jesus —ta'pîiya.
28 Moropai Pedroya ta'pî ipî': —
Uyepotorî, amîrî pe pu'kuru awanî ya,
o'non pata awanî manni' pata uutîto'pe
ka'kî tuna poro —ta'pîiya.
29 —Asi'kî see —ta'pî Jesusya Pedro pî'.
Moropai Pedro autî'pî kanau yapai mo-
ropai mîîkîrî asarî'pî tuna poro Jesus ekaya.
30 Mîîkîrî asarî tanne, a'situnya ipuma'pî.
Mîrîrî ye'nen eranne' pe eena pia'tî'pî. Mo-
ropai eeseuronka pia'tî'pî. Mîrîrî ye'nen
teesi'nîpî pe awentaime'pî Jesus pî'. —
Uyepotorî, upîika'tîkî! —ta'pîiya.
31 Ka'ne' pe Jesusya tenya kainumî'pî Pe-
dro yapisîpa moropai ta'pîiya Pedro pî': —
Innape ukupîya pra awanî mîrîrî. Î' wani'
awanî ye'nen innape uurî kupîya pepîn?
32 Mîrîrî tîpo inkamoro asara'tî'pî
kanau ya'. Moropai kure'nan a'situn
atî'napannîpî'pîiya. 33 Moropai in-
enupa'sanya Jesus yapurî'pî. Yapurî ye'ka
pe inkamoroya ta'pî: —Innape see, Paapa
munmu pe amîrî wanî sîrîrî —ta'pî to'ya.

Jesusya Genesaré Pon Yepi'tî
(Mc 6.53-56)

34 Iku'pî ratai pona teerepansa'kon pe,
inkamoro autî'pî. Genesaré pata pona to'
erepamî'pî. 35 Miarî mîrîrî pata po, moro-
ronkon pemonkonyamî'ya Jesus epu'tî'pî.
Moropai inkamoroya pri'yawonkon
pepîn, tamî'nawîrî mororonkon moropai
tîwoi'nîkon tîîko'mansenon ene'to'pe to'ya
to' yepi'tîto'peiya. 36 Moropai pri'yawonkon
pepînya Jesus pon ye'pi pî' yapîto'pe to'ya
esatî'pî to'ya. Maasa pra ipon ye'pi pî'
yapîtîponkon esepi'tîsa' wanî'pî mîîto'pe.
Mîrîrî warantî to' esepi'tî'pî.

15

Jesus Yeseru Moropai Judeuyamî' Yeseru
(Mc 7.1-13)

1 Mîrîrî yai fariseuyamî' moropai Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
wîtîsa' wanî'pî Jerusalém poi Jesus
yarakkîrî eseurîmai. 2 Inkamoroya ta'pî
Jesus pî':
—Î' wani' awanî ye'nen kin anenupa'san
wanî pepîn utamokonya uyenupa'pîkon
yawîrî pra to' wanî? Tenyakon rona to'ya
pepîn tekkarikon yonpa tîuya'nîkon rawîrî.
Mîrîrî yawîrî kupî to'ya pra awanî ye'nen
upanama'pîkon utamokonya yawîrî pra to'
wanî mîrîrî —ta'pî to'ya.
3 Jesusya to' maimu yuuku'pî. Moropai
ta'pîiya to' pî': —Î' wani' kin awanî ye'nen
Paapa maimuya taasa' yawîrî ikupîya'nîkon
pra, atamokonya ayenupa'pîkon yawîrî
ikupî pî' aako'mamîkon? —ta'pîiya. 4 —
Maasa pra Paapaya ta'pî ankupîkon ton pî'.
"Ayunkon yapurîtî moropai asankon ya-
purîtî", *Êx 20.12; Dt 5.16*
ta'pîiya. Moropai ta'pîiya nîrî:
"Anî' eseurîma ya imakui'pî pe tun winîkîi
moropai tîsan winîkîi, mîîkîrî wîî
e'pai awanî", *Êx 21.17; Lv 20.9*
ta'pî Paapaya —ta'pîiya. 5 —Tîîse tiaronkon
yenupaya'nîkon yairî pra. Amîrî'nîkonya
taa to' pî'. Tiaron moro awanî tîyun
anpîika'tîpainon tîîse taaya'nîkon: "
'Kaane, untîrî ton pra man uyun pia
ipîika'tîto' ton, maasa pra Paapa pia untîrî
pe seeni' mo'kasau'ya sîrîrî' taato'pe
to'ya", taaya'nîkon seru' pe. 6 Moriya
mîrîrî warantî taaya'nîkon ya, ayunkon
yapurîya'nîkon pepîn mîrîrî. Mîrîrî
warantî Paapa maimu yu'se pra awanîkon
esera'ma mîrîrî, ayeserukon neken yawîrî
ikupîkonpa. 7 Seru'ye'kon teesenku'tîsanon
tîîwarîrî'nîkon. Apî'nîkon penaro' Paapa
maimu ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî
eseurîma'pî yairî.
8 "Morî pe eseurîmakoi'kon insanan pe-
monkonyamî' upî'" taa Paapaya.
"Tîîse to' yewan wanî aminke upî'" taiya.

9 “Mîrîrî ye'nen uyapurîto' to'ya wanî î' pe
pra rî.
Penaronkonya tîpanama'pîkon yawîrî ton-
pakon yenupa to'ya,
uurîya tîpanama'pîkon pe tîku'se” ta'pî
Paapaya, *Is 29.13*
ta'pî profeta Isaías nurî'tîya —ta'pî Jesusya
to' pî'.

Imakui'pî Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 7.14-23)

10 Mîrîrî taa tîpo Jesusya arinîkon
yanno'pî moropai ta'pîiya to' pî': —Maasa
umaimu etatî moropai epu'tîya'nîkon
yuwatî —ta'pîiya. 11 —Imakui'pî pe e'nî
pepîn uya're'kon unenapîkon wenai. Tîîse
imakui'pî pe e'nî imakui'pî pe eseurîma
wenai, imakui'pî pî' esenumenkan wenai.
Mîrîrîya imakui'pî pe ukupîkon —ta'pîiya.
12 Mîrîrî taasai'ya tîpo, Jesus nenupa'san
wîtî'pî iipia. Moropai inkamoroya ta'pî
ipî': —Uyepotorî, î' taaya manni' pî'
fariseuyamî' atasi'sirunpasa' man amaimu
pî' —ta'pî to'ya.
13 Jesusya ta'pî: —Tamî'nawîronkon
tînpîmî'pî pepîn aro'tasa' yaroka umî
esa'ya. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon
Paapa pemonkono pe pra tîwe'sanon
mo'kaiya tîpemonkonoyamî' kore'tapai —
kai'ma to' maimu yuuku'pî Jesusya. 14 —
Inkamoro ye'kakon tîpîinamai pra e'tî.
Maasa pra to' wanî enkaru'nankon warantî.
Mîrîrî ye'nen tiaronkon yenupa to'ya
eserîke pra to' wanî. Enkaru'ne si'ma
enkaru'nanya tiaron yarî eserîke pra awanî.
Yarî yu'se tîwanî ya to' e'soroka itu'nakan
ya' sa'nîrî.
15 Mîrîrî taiya ye'nen, Pedroya Jesus pî'
esatî'pî. —Mîrîrî panton ekareme'kî anna
pî' —ta'pîiya.
16 Jesusya ta'pî: —Sîrîrî tîpose pakko pe
aako'mamîkon mîrîrî? —ta'pîiya. 17 —A'kî,
uya're'kon unenno'makonya imakui'pî pe
ukupîkon pepîn. Maasa pra uyewankon
ya' eewomî pepîn, uro'takon ya' neken
yenno'ma moropai yenpa'ka. 18 Tîîse eseurî-
manto' wanî uyewankon yapai teepa'kasen
esenumenkanto' wenai. Mîrîrîya ukî'pakon
imakui'pî pe. 19 Maasa pra uyewankon
ya' tîîko'mansen imakui'pî wenai esenu-
menkan imakui'pî pe, pemonkon anwî-
pai e'nî, moropai tiaron no'pî yarakkîrî
e'nî, moropai se' tapairî wîri'sanyamî'
yarakkîrî e'nî. Moropai ama' pe e'nî,
moropai seru'ye' pe e'nî, imakui'pî pe
eseurîman tiaronkon winîkîi. 20 Sîrîrîkon
imakui'pî uyewankon ya' tîîko'mansen we-
nai, imakui'pî kupî pî' ko'mannî. Mîrîrî
tîîse uyenyakon tîronai pra uya're'kon yon-
pasa' wenai, imakui'pî pe e'nî pepîn —ta'pî
Jesusya tînenupa'san pî'.

Judeupa' Pepîn Wîri' Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 7.24-30)

21 Mîrîrî pata yapai Jesus ese'ma'tî'pî.
Attî'pî Tiro pata poro aminke pra cidade
pî'. Moropai Sidom pata poro attî'pî.
22 Miarî wîri' wanî'pî Cananeu pon, Judeupa'
pepîn. Jesus erepansa' tanne, mîîkîrî iipî'pî
iipia. Moropai ta'pîiya tîwentaimepîtî
ye'ka pe: —Uyepotorî, amîrî wanî Davi
nurî'tî paarî'pî pe. Pîika'tîton amîrî.
A'noko'pî pe sa'ne uyera'makî. O'ma'
ewonsa' man unre wîri' ya'. Mîîkîrîya tone'
ikupî pî' man —ta'pîiya.
23 Tîîse Jesusya imaimu yuuku pra
awanî'pî. Mîrîrî tanne, inenupa'san
erepamî'pî iipia aminke pra. Moropai
inkamoroya ta'pî: —Mîîkîrî wîri' wîtîto'pe
ka'kî, uwenairî'nîkon aaipî ko'mannîpî
mîrîrî taa enepîiya. Moropai awentaimepîtî
ko'mannîpî —ta'pî to'ya.
24 Jesusya yuuku'pî: —Paapaya uyari-
masa' man upemonkonoyamî' neken
pîika'tîto'peuya, Judeuyamî' ataka'ma'san,
carneiro wanî itesa' pra warantî tîwe'sanon
—ta'pîiya.
25 Tîîse mîîkîrî wîri' iipî'pî Jesus rawîrî
moropai awe'sekunka'pî moropai mîîkîrîya
ta'pî: —Uyepotorî, upîika'tîkî sa'ne —
ta'pîiya.
26 —A'kî —ta'pî Jesusya ipî'. —More ya're'
tîrî ya arinmaraka pia, morî pe pra awanî.
Mîrîrî warantî awanî apîika'tî tîuya ya,
Judeupa' pe pra awanî ye'nen.
27 Tîîse wîri'ya ta'pî Jesus pî': —Innape
man, Uyepotorî. Mîrîrî ye'ka pe tîîse
tesa'kon ya're' ya'punu'pî e'soroka enapî
arinmarakayamî'ya itaponse' yo'koi si'ma.
Mîrîrî ye'nen mararî mîrikkî itîîkî uupia.
28 Jesusya ta'pî ipî': —Mîrîrî taaya ye'nen,
innape ukupîya epu'tî pî' wai, ma'non —
ta'pî Jesusya. —Mîrîrî ye'nen î' taaya
manni' mîrîrî kupîuya. Moropai mîrîrî
taa Jesusya pe mîîkîrî wîri' more o'ma'
yarakkîron esepi'tî'pî.

Tu'kankon Pemonkonyamî' Yepi'tî Jesusya

29 Miarî pai Jesus ese'ma'tî'pî moropai
attî'pî Galiléia ku'pî rî pîkîrî. Moropai
mîîkîrî enuku'pî wî' pona moropai
eereuta'pî miarî. 30 Miarî nîrî arinîkon
pemonkonyamî'ya pri'yawonkon pepîn
yarî'pî. Asakoi'kon pepîn, moropai ma'tîkî'
pankon, moropai enkaru'nankon, moropai
imaimu pînon moropai tu'kan paran pî'
tîwe'sanon yarî'pî to'ya Jesus pia to'
yepi'tîto'peiya kai'ma. Moropai inkamoro
yepi'tî'pîiya. 31 Mîrîrî kupî Jesusya era'ma
tîuya'nîkon pî' pemonkonyamî' esenu-
menka'pî mararî pra teesewankono'mai,
maasa pra imaimu pîn eseurîma ye'nen,
moropai ma'tîkî' pankon esepi'tîsa' ye'nen,
moropai asakoi'kon pepîn asarî ye'nen,
moropai enkaru'nankonya era'ma ye'nen.
Mîrîrî pî' Judeuyamî' yepotorî Paapa
yapurî'pî to'ya mararî pra.

Jesusya 4.000 Kaisaronkon

Pemonkonyamî' Yekkari'tî
(Mc 8.1-10)

32 Jesusya tînenupa'san yanno'pî tîîpia
to' yeurîmapa kai'ma moropai ta'pîiya:
—Eseurîwî'ne wei kaisarî insanan pe-
monkonyamî' ko'mansa' man uupia.
U'noko'pî pe to' era'ma pî' wai to' ya're'
ton pra tîîse —ta'pîiya. —To' anaipontîpai
pra wai tekkarikon yonpa to'ya pra to' tîîse.
Maasa pra yai to' wîtî eserîke wanî e'ma
taawîrî emi'ne tîwanîkon pî' —ta'pîiya.
33 Inenupa'sanya Jesus ekaranmapo'pî: —
O'non ye'ka pe insanan mararonkon pepîn
pemonkonyamî' yekkari ton eporî e'painon
tarî keren po si'ma? Î' ton pîn ya' e'nî tanne
—ta'pî to'ya.
34 Inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya: —Î'
warapo kaisarî trigo puusa' nai? —ta'pîiya.
—Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî mo-
ropai moro'yamî' mîrikkî —ta'pî to'ya.
35 Moropai tamî'nawîronkon pî' ta'pî
Jesusya: —Non pona ereutatî —ta'pîiya.
36 Moropai Jesusya asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai kaisaron trigo puusa' yapisî'pî,
moropai moro'yamî' nîrî. Mîrîrî tîpo eep-
îrema'pî Paapa pî'. —Morî pu'kuru amîrî,
anna ya're' ton tîînen —ta'pîiya Paapa pî'.
Mîrîrî tîpo trigo puusa' pirikkapîtî'pîiya.
Mîrîrî tîrî'pîiya tînenupa'san pia itîîto'pe
to'ya pemonkonyamî' pia. 37 Mîrîrî
pî' tamî'nawîronkon entamo'ka'pî
teesepi'tîkon pîkîrî. Mîrîrî yonparî'pî yan-
nuku'pî inenupa'sanya asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai kaisarî waikara'pî. 38 Inkamoro
Jesus nekkari'tî'san wanî'pî warayo'kon
4.000 kaisarî wîri'sanyamî' tîku'netîi pra
moropai moreyamî'.
39 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî'
yaipontî'pî to' wîtîto'pe. Moropai Jesus
asara'tî'pî kanau ya', moropai attî'pî Mag-
adã pata pona.

16

Tînera'makon Ton Esatî To'ya
(Mc 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Jesus yarakkîrî eseurîmai tiaronkon
fariseuyamî' moropai tiaronkon sa-
duceuyamî' wîtî'pî iipia. Jesus anaka'mapai
to' wanî'pî mîîto'pe. Paapa winîpaino
pe mîîkîrî wanî pepîn kai'ma to' esenu-
menka'pî. Mîrîrî ye'nen ka' winîpainon,
tînera'makon ton esatî'pî to'ya Jesus pî'.
2 Tîîse Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Wei
ewomî tanne suuyu pe tîwe'sen ka' pî'
era'maya'nîkon ya, taawonan amîrî'nîkon:
"Penane morî pe pata wanî pe man. A'kî,
ka' pî' suuyu pe awanî", taaya'nîkon.
3 Moropai penane pu'kuru suuyu pe pata
wanî ya taaya'nîkon: "Sîrîrîpe kono' rena
pe man", taaya'nîkon. Maasa pra ka'
pî' katupuru era'masa'ya'nîkon ye'nen,
moropai ewaron pe pata wanî ye'nen. Ka'
era'maya'nîkon kaisarî, taapîtîya'nîkon
î' e'kupî epu'tîya'nîkon. Tîîse î' wani'
awanî ye'nen anera'ma'pîkon ayenukon
ke, kupîya'nîkon pepîn innape? Î' e'kupî
epu'tîya'nîkon pepîn, î' ikupî eserîkan
pepîn era'maya'nîkon tîîse —ta'pîiya. 4 —
Î' ye'ka pe amîrî'nîkon sîrîrî pankon wanî
imakui'pî pe, innape ukupî ye'ka pe pra.
Anera'makon ton esatîya'nîkon upî'. Tîîse
î' rî anera'makon ton kupîuya pepîn.
Tîîse tiwinan neken Jonas nurî'tî yarakkîrî
e'kupî'pî. Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se wai.

Mîrîrî taa tîpo, Jesus epa'ka'pî moropai
attî'pî to' piapai.

Fariseuyamî' Moropai Saduceuyamî'
Yeseru Fermento Warainon
(Mc 8.14-21)

5 Jesus nenupa'sanya iku'pî nuurukku'sa'
yai, tîwanmîra'nîkon tekkarikon yaasa'
to'ya pra to' wanî'pî.
6 Mîrîrî yai ta'pî Jesusya: —Enpen panpî'
e'tî, fariseuyamî' moropai saduceuyamî' pî'
tîwarî e'tî. Aka, tîwî to' piawon trigo
sa'moto' to' piawon nîsi —ta'pîiya.

7 Mîrîrî taiya pî' Jesus nenupa'san
eseurîma'pî teken si'ma. Ta'pî to'ya: —
Mîrîrî taiya maasa pra uyekkarikon ton
ene'sa' pra awanî ye'nen —ta'pî to'ya.

8 Inkamoro eseurîmato' eta'pî Jesusya.
Mîrîrî ye'nen to' ekaranmapo'pîiya.
Ta'pîiya: —Î' ton pe see eeseurîmakon
ko'mannîpî mîrîrî, ayekkarikon ton pra
awanî pî'? Î' ye'ka pe see mararî innape
uku'to'ya'nîkon awanî mîrîrî! 9 Uupia Paapa
meruntîri wanî epu'tîya'nîkon pra naatî
mîîto'pe? Epu'tîya'nîkon pra awanîkon
mîrîrî ayewankon ya'. Manni' unkupî pî'
awenpenatakon pra naatî? Mia'taikinan
trigo puusa' pîrikkapîtî'pîuya 5.000
kaisaronkon warayo'kon yekkari'tî'pîuya.
Moropai î' warapo waikara'pî kaisarî
itonparî'pî yannuku'pîya'nîkon pî' en-
penatatî. 10 Moropai manni' asakî'nan
mia' pona tîîmo'tai kaisaron trigo
puusa' mîrîrî ke 4.000 kaisaronkon
warayo'kon yekkari'tî'pîuya. Moropai
î' warapo waikara'pî kaisarî itonparî'pî
yannuku'pîya'nîkon? 11 Mîrîrî tauya manni'
epu'tîya'nîkon pra awanîkon mîrîrî. Maasa
pra trigo puusa' pî' eseurîma pepîn sîrîrî.
Tîîse fariseuyamî' moropai saduceuyamî'
yeseru pî' eseurîma, mîrîrî tîwarî e'tî.
Mîrîrî to' yeseru wanî kîsere'na sa'moto'
fermento warantî.

12 Mîrîrî Jesus eseurîmato' epu'tî'pî
inenupa'sanya. Maasa pra kîsere'na
sa'moto' pî' eeseurîma pe pra epu'tî'pî
to'ya. Tîîse pemonkonyamî' yenupato'
fariseuyamî'ya moropai saduceuyamî'ya
pî' eeseurîma epu'tî'pî to'ya. To' yeseru pî'
tîwarî tîwanîkonpa epu'tî'pî to'ya.

Jesus Wanî Cristo Pe Taa Pedroya
(Mc 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Moropai Jesus wîtî'pî tiaron pata poro,
itese' Cesaréia Filipe. Miarî teerepansa'kon
pe tînenupa'san ekaranmapo'pîiya: —
Anî' kai'ma uurî, ka' poi iipî'pî pî'
pemonkonyamî' wanî? —ta'pîiya.

14 Inkamoroya yuuku'pî: —Tiaronkonya
taa apî': "João Batista nurî'tî mîîkîrî", taa
to'ya. Moropai tiaronkonya taa: "Pe-
naro' Paapa maimu ekareme'nen profeta
Elias nurî'tî mîîkîrî", taa to'ya —ta'pî
to'ya. —Moropai tiaronkonya taa: "Pe-
naro' itekare ekareme'nen profeta Jeremias
nurî'tî mîîkîrî", taa to'ya. "Paapa maimu
ekareme'nenan nurî'san yonpa pe awanî",
taa to'ya —ta'pî inenupa'sanya.

15 —Amîrî'nîkon kanan? Anî' pe ukupî pî'
naatî? —ta'pîiya.

16 Simão Pedroya yuuku'pî: —Amîrî
Paapa nîmenka'pî, Cristo. Ipatîkarî
tîîko'mansen Paapa munmu pe awanî —
ta'pî Pedroya.

17 Jesusya ta'pî Pedro pî': —Mîrîrî taaya
ye'nen, morî pe pu'kuru awanî sîrîrî,
Simão, João munmu —ta'pî Jesusya ipî'.
—Maasa pra sîrîrî yairon epu'tîya manni'
wanî pepîn pemonkon winîpainon pe
pu'kuru. Tîîse uyun ka' pon nîtîrî'pî
pe awanî aapia —ta'pî Jesusya Pedro pî'.
18 Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî Pedro pî':
—Tauya sîrîrî apî', amîrî Pedro sa'man,
tî' warainon. Moropai sîrîrî tî'parappa
pona usoosirî konekauya sîrîrî. Mîrîrîya
upemonkonoyamî', usoosirî tawonkon
ena pe man meruntî ke, tamî'nawîronkon
yentai. Sa'mantanto' yentai to' ena pe man,
Makuiya to' taruma'tî tîîse —ta'pî Jesusya.
19 —Sîrîrî meruntî ke uurî e'to' tîrîuya aapia.
Î' taaya'nîkon umaimu pe sîrîrî non po,
mîrîrî pî' inna taa Paapaya ka' po —ta'pîiya.

20 Mîrîrî taa tîpo, Jesusya ta'pî tî-
nenupa'san pî': —Tîîse Paapa nîmenka'pî
pe uurî wanî kîsekareme'tî anî' pî' —ta'pî
Jesusya tînenupa'san pî'.

Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Pî'
Moropai Tîîwe'mî'sa'ka Pî'
(Mc 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

21 Moropai mîrîrî pata pai Jesus eseurîma
pia'tî'pî tîîsa'manta pî'. Tînenupa'san pî'
ta'pîiya: —Uutî e'pai awanî sîrîrî Jerusalém
pona moropai miarî Judeuyamî' esanonya
moropai teepîremasanon esanonya uye-
wanmarî kupî sîrîrî. Moropai Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkonya
nîrî uyewanmarî kupî sîrîrî. Inkamoroya
utaruma'tî mararî pra. Inkamoroya uwî
me'po kupî sîrîrî. Tîîse uusa'manta tîpo,
iteseurîno weiyu yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —
ta'pîiya.

22 Mîrîrî taiya ye'nen, Pedroya Jesus
yarî'pî tiaronkon kore'tapai tarakkîrî
teeseurîmapa, imaimu yuwa'tîpa. Moropai
ta'pîiya ipî': —Uyepotorî, mîrîrî warantî
eeseurîma e'pai pra man. Paapaya mîrîrî
kupî e'pai pra man ayarakkîrî —ta'pî
Pedroya Jesus pî'.

23 Jesus era'tî'pî Pedro winîkîi. Moropai
ta'pîiya Pedro pî': —Uupiapai atarimakî,

Makui. Uurî ma'nîpa yu'se awanî
mîrîrî. Paapa esenumenka warantî
eesenumenka pra awanî mîrîrî. Tarî non
po tîîko'mansenon esenumenka warantî
eesenumenka —ta'pîiya.
24 Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san
pî'. Ta'pîiya: —Uwanîyakon pe e'pai
awanîkon ya, ayeserukon, itu'se awe'to'kon
mîrumakatîi moropai itu'se uurî e'to'
ku'tî. Uwanîyakon pe e'pai awanîkon
ya, e'taruma'tînto' namapai pra e'tî.
Moropai uwenairî maai'tîi —ta'pîiya.
25 —Tîîse anî'ya tîîko'manto' pînînma ya
kure'ne, tîwe'taruma'tî namaiya. Mîrîrî
ye'nen Paapa pia ipatîkarî tîîko'manto'
ton eporîiya pepîn. Tîîse aminke
aako'mamî Paapa pî'. Tîîse uwenai
anî'ya tîîko'manto' pînînma pra awanî
ya, tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpîiya ya,
ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya
Paapa pia. 26 Tamî'nawîron sîrîrî non
pon yemanne esa' pe anî' ena ya, tîîse
ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya
pra awanî ya, eporîiya kupî pepîn rî mîrîrî.
Aasa'manta yai tekaton yepe' ton eporîiya
pepîn. Awe'pîika'tî pepîn. 27 Maasa pra
uurî, ka' poi iipî'pî iipî kupî sîrîrî Paapa
meruntîri yarakkîrî, inserîyamî' pokonpe.
Moropai mîrîrî yai tamî'nawîronkon pia
untîrî tîrîuya kupî sîrîrî to' nîkupî'pî
wenai. 28 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn sîrîrî.
Uurî, ka' poi iipî'pî pemonkon pe wanî
pe man tamî'nawîronkon esa' pe. Mîrîrî
era'ma amîrî'nîkon yonpayamî'ya pe man
tîîsa'mantakon rawîrî —ta'pî Jesusya.

17

Jesus Moropai Moisés Moropai Elias
(Mc 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Tiwin mia' pona tîîmo'tai wei
tîpo, Jesus wîtî'pî kawînan wî' pona
tînenupa'san yonpa pokonpe. Pedro
wîtî'pî moropai Tiago moropai itakon João
wîtî'pî ipokonpe. 2 Miarî Jesus yenpata
etinyaka'ma'pî to' rawîrî si'ma. Inke' pe
awanî'pî, wei warantî moropai ipon wanî'pî
aimutun pe pu'kuru, inke' pe apo' ya'karu
warantî. 3 Mîrîrîya tiwinarî asakî'nankon
warayo'kon, Moisés nurî'tî moropai Elias
nurî'tî esenpo'pî to' rawîrî. Moropai Jesus
yarakkîrî to' eseurîma era'ma'pî to'ya.
4 Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî Jesus pî': —
Uyepotorî, morî pe pu'kuru e'nî man tarî.
Mîrîrî ye'nen itu'se awanî ya, eseurîwî'ne
kaisarî tappîi ton konekauya sîrîrî, tiwin
amîrî ton moropai tiwin Elias ton moropai
tiwin Moisés ton kai'ma —ta'pîiya.
5 Mîrîrî warantî Pedro eseurîma
ko'mannîpî tanne, katupuru inke'ya to'
napontî'pî. Moropai mîrîrî kore'ta Paapa
eseurîmato' eta'pî to'ya. Ta'pî Paapaya:
—Unmu mîserî uwakîri pu'kuru ipî'
atausinpato'. Mîîkîrî unmu yu'san uurî
mararî pra. Mîîkîrîya î' taato' etatî —ta'pî
Paapaya.
6 Paapa eseurîmato' eta tîuya'nîkon pe,
Jesus nenupa'san ena'pî mararî pra er-
anne' pe. Mîrîrîya to' yenkasi'pannîpî'pî.
Non pona tenpatakon erennuku'pî to'ya.
7 Tîîse Jesus iipî'pî to' pia moropai to'
yapî'pîiya. Ta'pîiya to' pî': —E'mî'sa'katî,
eranne' pe tîwe'se pra e'tî —ta'pîiya to' pî'.
8 Inkamoro kuranta'pî moropai tîwoi'nîkon
era'ma tîuya'nîkon ya, anî' era'ma to'ya
pra awanî'pî, tîîse Jesus neken, tiwinsarî
era'ma'pî to'ya.
9 Wî' poi tawautîkon pe, Jesusya ta'pî to'
pî': —Anî' pî' anera'ma'pîkon kîsekareme'tî
—ta'pîiya. Uusa'manta tîpo, uurî, ka' poi
iipî'pî e'mî'sa'kasa' tîpo ekaremekîkonpa.
10 Mîrîrî ye'nen inenupa'sanya Jesus
ekaranmapo'pî: —Î' wani' kin awanî
ye'nen Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkonya taapîtî mîrîrî? "E'mai' pe
penaro' Paapa maimu ekareme'nen Elias
nurî'tî iipî pe man. Moropai mîrîrî tîpo
Paapa narima'pî Cristo iipî", taa to'ya —
ta'pî to'ya ipî'.
11 Jesusya yuuku'pî: —Inna, seru'
pepîn Elias nurî'tî warainon ii'sa' man
tamî'nawîron konekai Paapa maimu yawîrî.
12 Aaipî'pî tîîse tarîronkonya epu'tî pra
awanî'pî. Tîîse itaruma'tî'pî to'ya itu'se
tîwanîkon pîkîrî. Mîrîrî warantî nîrî
uurî ka' poi iipî'pî taruma'tî inkamoro rî
pemonkonyamî'ya.
13 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma ye'nen,
inenupa'sanya imaimu epu'tî tu'ka'pî. João
Batista yekare pî' eeseurîma kai'ma to'
wanî'pî.

Jesusya Maasaron Warayo' Yepi'tî
(Mc 9.14-29; Lc 9.37-43a)

14 Arinîkon pemonkonyamî' pia to'
erepansa' ya, warayo' iipî'pî Jesus pia. Mo-
ropai irawîrî awe'sekunka'pî. 15 Mîîkîrîya
ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, unmu sa'ne
a'noko'pî pe era'makî. O'ma' ewonsa' man
mîîkîrî ya'. Moropai yeporîiya ya, non pona

yenumîiya moropai inta arakkunta. Tu'ke
ite'ka apo' ya' imasai'ya man. Moropai tuna
ka yenunsai'ya man. [16] Mîîkîrî enepî'pîuya
anenupa'sanya yepi'tîto'pe kai'ma. Tîîse
yepi'tî to'ya eserîke pra to' wanî'pî —
ta'pîiya ipî'.

[17] Jesusya warayo' maimu yuuku'pî: —
Amîrî'nîkon, sîrîrîpankonya ukupî pra
awanî innape. Imakui'san amîrî'nîkon. Î'
pîkîrî ayapîtanîpîuya'nîkon e'pai awanî?
Î' pîkîrî amîrî'nîkon yarakkîrî uuko'mamî
sîrîrî? —ta'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya:
—Mîîkîrî warayo' maasaron ene'tî uupia
—ta'pîiya.

[18] Mîîkîrî epa'kato'pe ta'pî Jesusya. Mo-
ropai o'ma' epa'ka'pî mîîkîrî warayo' ya-
pai mîrîrî pe rî. Mîrîrî ye'nen eesepi'tîsa'
wanî'pî.

[19] Mîrîrî ku'sa' Jesusya tîpo, inenupa'san
erepamî'pî Jesus pia tiwinsarî tîîse. Ekaran-
mapo'pî to'ya: —Î' wani' awanî ye'nen
o'ma' tîrîka annaya eserîke pra awanî
mîrîrî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.

[20] Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Maasa
pra innape ukupîya'nîkon pra awanîkon
ye'nen. A'kî, innape ikupîya'nîkon
ya, tîwîrî si'mîrikkî pe mîrikkî innape
iku'to'ya'nîkon tîîse, manni' mostarda
yena'pî warantî tîîse, taaya'nîkon ya
seeni' wî' pî': "Seeni' patapai emo'kakî
moropai atîkî" taaya'nîkon ya, moropai
amaimukon pe mîrîrî wîtî e'painon. Mîrîrî
warantî ikupîya'nîkon ya, tamî'nawîron
mîrîrî ye'ka kupîya e'painon, innape
ikupîya'nîkon ya —ta'pî Jesusya. [[21] —
Tîîse mîîkîrî o'ma' yarakkîrî tîwe'sen
yepi'tîya'nîkon e'painon eepîremakon
ye'ka pe, ayekkarikon tonpai pra tîîse.
Mîrîrî warantî neken mîserî o'ma'
warainon yenpa'kaya'nîkon e'painon —
ta'pî Jesusya to' pî'.]

Jesus Eseurîma Inî'rî Tîîsa'manta Pî'

Moropai Tîwe'mî'sa'ka Pî'
(Mc 9.30-32; Lc 9.43b-45)

[22] Tînenupa'san pokonpe teemurukuntîi
Galiléia po, Jesusya ta'pî to' pî': —Uurî ka'
poi iipî'pî rumaka tiaronkonya kupî sîrîrî
uyeyatonon yenya'. [23] Moropai inkamoroya
uyapisî kupî sîrîrî. Moropai uwî to'ya kupî
sîrîrî. Tîîse uwîsa' to'ya tîpo, iteseurîno
weiyu yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya.

Moropai mîrîrî taa Jesusya eta
tîuya'nîkon pî', inenupa'san ese-
wankono'masa' wanî'pî mararî pra.

Jesus Eseurîma Tîniru To' Ne'ma Pî'

[24] Cafarnaum cidaderî po Jesus
erepansa' tanne tînenupa'san pokonpe,
to' epîremato' yewî' ta tîniru yapisî pî'
teesenyaka'masanon wîtî'pî Pedro pia.
Inkamoroya Pedro ekaranmapo'pî: —
Amîrî'nîkon yenupanenya tîniru tîrî pepîn
anna pia? —ta'pîiya.

[25] —Inna, aye'maiya'nîkon —ta'pî Pe-
droya. Mîrîrî taasa' to'ya tîpo, Pedro
ewomî'pî wîttî ta, Jesus e'to' ta. Moropai
Jesus eseurîma'pî e'mai' pe Pedro eseurîma
pra tîîse. Ta'pîiya: —Î' kai'ma esenu-
menkan pî' nan, Pedro? Anî'kanya ye'ma
e'painon manni'kan ipîkkukon pata esanon
esanon reiyamî' pia tarîronkonya tiaron
pata ponkonya ka'rî?

[26] —Tiaron pata ponkonya ye'ma —ta'pî
Pedroya. —Inna —ta'pî Jesusya. —Tîîse tarî
tîîko'mansenonya ye'ma pepîn e'painon
maasa pra to' yonpayamî' pe to' wanî
ye'nen —ta'pî Jesusya. [27] —Tîîse ye'ma pra
awanî ya, ye'ma annaya pepîn taa to'ya
namai ye'mapai man —ta'pî Jesusya. —
Mîrîrî ye'nen konoi' pî' atîkî iku'pî ka.
E'mai'non moro' yeu'kasa'ya ya, mîîkîrî
mata ya' tîniru ena'pî eporîya. Mîrîrî
e'to'pe uurî tonpe moropai amîrî tonpe,
teepîremasanon pia untîrîkon pe —ta'pî
Jesusya.

18

Anî' Wanî Ipîkku Pe Panpî' Tiaronkon Yen-
tai
(Mc 9.33-37; Lc 9.46-48)

[1] Moropai mîrîrî yai inenupa'sanya Je-
sus ekaranmapo'pî. —Anî' wanî e'painon
ipîkku pe panpî' anna kore'ta, Paapa pe-
monkonoyamî'? —ta'pî to'ya.

[2] Mîrîrî taa to'ya ye'nen, to' rawîrî si'ma
Jesusya more yanno'pî tîîpia. Moropai
mîîkîrî tîrî'pîiya to' rawîrî. [3] Moropai
ta'pîiya: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn, yairî
tauya sîrîrî. Tiaron pe eesenumenkakon
pra awanîkon ya, moropai tiaronkon
ma're e'pai pra awanîkon ya, mîserî more
warantî, Paapa wanî pepîn ayesa'kon pe,
ipemonkono pe awanîkon pepîn. [4] Mîrîrî
ye'nen anî' wanî ya tiaronkon ma're e'pai,
mîserî more warantî, mîîkîrî wanî ipîkku
pe panpî' Paapa pemonkonoyamî' kore'ta.

5 Moropai anî'ya mîserî more warainon
yapisî ya tîwakîri pe, uyapurî tîuya ye'nen,
mîrîrî warantî uurî nîrî yapisîiya tîwakîri
pe more yapisî tîuya manni' warantî —ta'pî
Jesusya tînenupa'san pî'.

Nari' Pe Imakui'pî Wanî
(Mc 9.42-48; Lc 17.1-2)

6 —Tîîse anî'ya innape uku'nenan
moreyamî' kore'ta tiwinan to' yonpa
yenupa ya imakui'pî ku'to'peiya, mîîkîrî
imakui'pî kupîiya emapu'tîtîpon taruma'tî
Paapaya mararî pra. Morî pe panpî'
awanî e'painon, mîîkîrî pîmî pî' kure'nan
a' pe ikonekasa' tî' yewa'tî to'ya
ya, moropai mîîkîrî yenumî to'ya ya
iren ka'. Maasa pra mîrîrî yentai
itaruma'tî Paapaya imakui'pî kupî tiaronya
emapu'tîsai'ya ya. 7 Aka, tîwarî e'tî,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' sîrîrî
pata po tîîko'mansenon. Maasa pra
imakui'pî kupî to'ya emapu'tîsanon
moro awanî. Mîrîrî e'kupî e'pai awanî,
tîîse manni' tiaronya imakui'pî kupî
emapu'tînen, mîîkîrî taruma'tî Paapaya pe
man mararî pra —ta'pî Jesusya.

8 —A'kî, imakui'pî kupîya emapu'tî
ayenya ya, mîrîrî ya'tîkî. Moropai a'puya
nîrî imakui'pî kupîya emapu'tî ya, mîrîrî
ya'tîkî moropai yenunkî imakui'pî kupîya
namai. Morî pe awanî ma'tîkî' si'ma enen
aako'manto' ton eporîya ya, morî pe e'to'
yawîrî si'ma apo' ya' ayenumî Paapaya
yentai, manni' apo' î' pensa eesi'nîpî ton
pepîn ya'. 9 Moropai ayenuya imakui'pî
kupîya emapu'tî ya, mîrîrî ayenu ratai
mo'kakî moropai mîrîrî yenunkî poro pona
imakui'pî kupîya namai. Maasa pra morî pe
awanî, taiken ayenu tîîse, aako'manto' ton
eporîya ya, sa'nîrî tîîse apo' ya' ayenumî
Paapaya yentai —ta'pî Jesusya.

Carneiro Ataka'ma'pî Yekare
(Lc 15.3-7)

10 —Mîrîrî ye'nen, aka tîwarî e'tî
manni'kan moreyamî' innape uku'nenan
kupîya'nîkon namai ayewanmakon pe.
Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon, inkamoro
ko'mannî'nenankon pe inserîyamî' wanî
aminke pra Paapa pia, î' e'kupî to' yarakkîrî
ekareme'nenan pe. [11 Moropai uurî, ka' poi
iipî'pî sîrîrî non pona ataka'ma'san pîika'tîi
—ta'pî Jesusya.]

12 Jesusya to' nepu'tî ton ekaremekî'pî.
Ta'pîiya: —Î' kai'ma eesenumenkakon
e'painon. Warayo' wanî ya 100 kaisarî
carneiroyamî' esa' pe tîwe'se, tîîse
inkamoro yonpa esepu'tî pra awanî ya
tiwin, î' kupîiya e'painon? Tîwî inkamoro
99 kaisaronkon nîmîiya tekkarikon yonpa
to'ya tanne. Moropai attî eesera'ma pra
awanî manni' yuwai, innape nai? —ta'pî
Jesusya. 13 —Moropai tauya mîîkîrî epo-
sai'ya ya, kure'ne aatausinpa. Inkamoro 99
kaisaronkon pî' aatausinpa yentai. 14 Mîrîrî
warantî nîrî Paapa ayunkon ka' pon wanî
tiwin mîrikkî more, tîpemonkonoyamî'
yonpa ataka'ma yu'se pra, imakui'pî ya'
attî namai —ta'pî Jesusya.

Uyonpakonya Imakui'pî Ku'sa' Ya

15 Moropai ta'pîiya: —Ayonpaya
imakui'pî ku'sa' ya awinîkîi, iipia atîkî
imakui'pî inkupî'pî konekata yarakkîrî.
"Yairî pra awe'sa' nai, uyonpa", ka'ta ipî'.
Tîîse mîrîrî konekakî sa'nîrî si'ma neken
amîrî'nîkon, tiaronkon kore'ta pra si'ma.
Morî pe tîpanamato'ya eta ayonpaya ya,
morî pe awanî, maasa pra ipîika'tîya ye'nen
mîrîrî winîpai. 16 Tîîse tîpanamato'ya
anetapai pra awanî ya, tiwin asakî'nankon
innape Jesus ku'nenan yaakî ayarakkîrî.
Paapa maimu e'menukasa' manni' yawîrî
awanîkonpa. Maasa pra see warantî
awe'menukasa' man:

Asakî'ne eseurîwî'ne etatonkon e'pai awanî
innape yairî eseurîmannî'pî e'to'pe,
Dt 19.15

taasai'ya man. 17 Tîîse to' maimu ane-
tapai pra awanî ya, tamî'nawîronkon in-
nape Jesus ku'nenan soosi tawonkon pî'
ekareme'tî. Mîrîrî warantî tîîse to' maimu
anetapai pra wanî ya, mîîkîrî pî' e'tî Paapa
epu'nen pepîn pî' awanîkon warantî iku'tî,
imakui'pî pe tîwe'sen warantî iku'tî —ta'pî
Jesusya.

18 —Yairî tauya sîrîrî apî'nîkon, mîrîrî
amaimukon pî' inna taa Paapaya. Moropai
amaimukon anetapainon yapisîya'nîkon ya
inî'rî ayonpa pe mîrîrî amaimukon pî' inna
taa Paapaya nîrî.

19 Moropai inî'rî tauya apî'nîkon î' rî
anesatîkon asakî'ne si'ma esatîya'nîkon ya,
Paapa pî' eepîremato'kon ke, tamî'nawîrî
mîrîrî eta Paapaya. Mîrîrî ye'nen itîrî
uyun ka' ponya aapia'nîkon. 20 Maasa
pra o'non pata si'ma uyapurînenan
emurukuntîsa' wanî ya, asakî'nankonya
eseurîwî'nankonya uyapurî ya uyese' pî'

inkamoro kore'ta uurî ko'mamî —ta'pî
Jesusya.

Imakui'pî Ipoitîrî

21 Moropai Pedro wîtî'pî Jesus pia. Mo-
ropai ta'pîiya Jesus pî': —Uyepotorî, î'
warapo ite'ka uyonpa nîkupî'pî imakui'pî
uwinîkîi ku'to'peuya uuwanmîra? Î' wani'
pra man taato'peuya ipî'? —ta'pî Pedroya.
—Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai ite'ka ka'rî
tauya e'painon?

22 Jesusya yuuku'pî: —Asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai kaisarî tauya pepîn. Tîîse
tu'ke ite'ka ka'kî, 77 kaisarî ka'kî —ta'pî
Jesusya ipî'. 23 —Maasa pra mîrîrî warantî
pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sen Paapaya
ikupî tîpemonkonoyamî' yarakkîrî. Awanî
Reiya epe'mîra to' e'to' era'ma warantî —
ta'pîiya. 24 —Mîrîrî kupî pia'tî to' yepuruya
epe'mîra tîwe'sanon pî'. Tiaronkon
pemonkonyamî'ya tiwin ipoitîrî enepî'pî
iipia. Mîîkîrî ipoitîrî wanî'pî tepuru pia
mararî pra epe'mîra 400 milhão kaisarî.
25 Tîîse mîrîrî epe'mîra tîwe'to' ye'maiya
eserîke pra ipoitîrî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen
ta'pî itepuruya surarayamî' pî': "Mîserî
warayo' ke e'repatî. Moropai ino'pî
ke moropai inmukuyamî' ke. Moropai
tamî'nawîrî itewî' ta tî'we'sen itemanne
ke e'repatî mîrîrî yepe'pî ke epe'mîra
awe'to' ye'makonpa", ta'pîiya. 26 Mîrîrî
taiya ye'nen, mîîkîrî ipoitîrî e'sekunka'pî
irawîrî. Moropai ta'pîiya tepuru pî':
"Uyepuru, maasa ye'mauya nîmî'pai man.
Aye'mauya pra wanî pepîn tîîse aye'mauya
tamî'nawîrî" ta'pî ipoitîrîya.

27 Mîrîrî taiya ye'nen, mîîkîrî tîpoitîrî
era'ma'pî itepuruya tî'noko'pî pe sa'ne.
Mîrîrî ye'nen ta'pîiya tîpoitîrî pî': "Î' wani'
pra man, tîwî natîpamîi uurî kîse'mai",
ta'pîiya ipî'. Moropai attîto'pe ta'pî itepu-
ruya tîîpiapai.

28 Tîkaraiwarî piapai tuutî pe, tiaron
warayo', tepuru pia esenyaka'ma'pî
eporî'pîiya. Mîîkîrî sa'ne wanî'pî iipia
itarumai'pî pe. Mîîkîrî wanî'pî mararî
epe'mîra iipia 300 kaisarî. Mîîkîrî sa'ne
yapisî'pîiya i'mî pî' yapisî'pîiya. Moropai
ta'pîiya ipî': "Uupia epe'mîra awe'to'
ye'makî tarîpai", ta'pîiya ipî'.

29 Mîrîrî taiya ye'nen, mîîkîrî sa'ne
e'sekunka'pî irawîrî. Moropai ta'pîiya
mîîkîrî pî': "Maasa aye'mauya nîmî'pai
man. Ye'mato' ton eposau'ya. Aye'mauya
pra wanî pepîn tamî'nawîrî aye'mauya"
ta'pîiya.

30 Tîîse, inna î' wani' pra man, taiya
pra mîîkîrî iipia epe'mîra awe'to' wanî'pî.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî yarî'pîiya ama'ye'kon
atarakkanto' yewî' ta. Miarî yarakkamo
ye'ka pe ta'pîiya: "Tarî ako'mankî
uupia epe'mîra awe'to' ye'maya pîkîrî",
ta'pîiya ipî'. 31 Tîîse mîrîrî warantî
mîîkîrîya ikupî era'ma'pî tiaronkon itepuru
poitîrîtononya. Inkamoro ena'pî yairî
ma're mararî pra, mîrîrî era'ma tîuya'nîkon
ye'nen. Tarîpai mîrîrî ekareme'se to'
erepamî'pî tepurukon pia. Moropai
mîrîrî ekaremekî'pî to'ya ipî'. 32 Moropai
itepuruya mîîkîrî tîpoitîrî e'mai'non yanno
me'po'pî aai'to'pe tîîpia. Mîîkîrî pî' ta'pî
itepuruya: "Amîrî imakui'pî. Teuren
uupia epe'mîra awe'to' pî' î' wani' pra
man moriya, taasau'ya tanne, esatîya
ye'nen. 33 Tîîse î' wani' awanî ye'nen
tiaron upoitîrî era'maya pepîn a'noko'pî
pe, uurîya u'noko'pî pe ayera'ma'pî
warantî?" ta'pî itepuruya ipî'. 34 Mîrîrî
yai mîîkîrî pî' itepuru ekore'ma'pî mararî
pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî tîpoitîrî ru-
maka'pîiya surarayamî'ya yarakkamoto'pe
atarakkannîto' yewî' ta. Mîrîrî warantî
awe'taruma'tî'pî tamî'nawîrî epe'mîra
tîwe'to' ye'ma tîuya pîkîrî.

35 Sîrîrî warantî uyun ka' po manni'ya
ikupî kupî sîrîrî tiwin pî' amîrî'nîkon
yarakkîrî, awinîkîi'nîkon imakui'pî ay-
onpakon nîkupî'pî ku'sa'ya'nîkon pra
awanîkon ya, aawanmîra'nîkon —ta'pî
Jesusya to' pî'.

19

Jesus Eseurîma No'pîrî Wanî Rumakato' Pî'
(Mc 10.1-12)

1 Mîrîrî warantî teeseurîma yaretî'ka
tîpo, Jesus wîtî'pî Galiléia pata poi.
Awenna'po'pî Judéia pata pona. Iren
Jordão ratai poro attî'pî. 2 Mîrîrî yai
arinîkon pemonkonyamî' epere'pîtî'pî
iipia. Moropai pri'yawonkon pepîn
yepi'tî'pîiya miarî.

3 Tiaronkon fariseuyamî' erepamî'pî Je-
sus pia. Jesus anaka'mapai to' wanî'pî
iteseru era'makonpa kai'ma. Mîrîrî ye'nen
ekaranmapo'pî to'ya: —Warayo'ya tîno'pî
rumakasa' ya î' wenai pra, yairî awanî
mîrîrî? Moisés nekaremekî'pîya taasa'
yawîrî? —ta'pî to'ya.

4-5 Jesusya yuuku'pî: —Paapa maimu erenkasa'ya'nîkon pra naatî, î' kai'ma Paapaya taasa' epu'tîkonpa? Awe'menukasa' see warantî: "Tamî'nawîron koneka tîuya yai, pemonkon koneka'pî Paapaya warayo' pe moropai wîri' pe." Moropai Paapaya ta'pî:

"Mîrîrî ye'nen tîîno'pîta yai, warayo'ya tîsan moropai tîyun rumaka, inî'rî to' pia aako'mamî pepîn. Tîîse tîno'pî yarakkîrî neken aako'mamî. Inkamoro enasa' mîrîrî, tiwinan pemonkon warantî", *Gn 1.27, 2.24*

ta'pîiya. 6 Mîrîrî ye'nen asakî'nankon warantî pra tîîse, tiwinan warantî to' wanî. Mîrîrî warantî to' ku'sa' Paapaya ye'nen, anî'ya to' pantaka e'pai pra man. Tîno'pî rumakaiya eserîke pra man.

7 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, fariseuyamî'ya Jesus ekaranmapo'pî: —Tîîse î' ton pe Moisésya kaareta menuka me'po'pî warayo'ya tîno'pî pia tîîto'pe? " 'Tarîpai inî'rî uno'pî pepîn amîrî' taiya ya, tîno'pî pî' irumakaiya moropai attî", ta'pî Moisés nurî'tîya —ta'pî to'ya Jesus pî'.

8 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Mîrîrî warantî ankupîkon ton menuka'pîiya, maasa pra sa'me pu'kuru ayewankon wanî era'ma tîuya ye'nen. Morî kupîya'nîkon eserîke pra awanîkon ye'nen. Tîîse pena Paapaya pata koneka yai, mîrîrî warantî itu'se pra Paapa wanî'pî. 9 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Warayo'ya tîno'pî rumaka ya tiaron warayo' yarakkîrî awe'sa' pra tîîse, moropai tiaron wîri' yarakkîrî awanî ya, imakui'pî kupî mîîkîrîya, mîrîrî Paapa winîkîi —ta'pîiya.

10 Moropai Jesus nenupa'sanya ta'pî Jesus pî': —Moriya tîno'pî rumaka warayo'ya namai, moropai wîri'ya tînyo rumaka namai, warayo' no'pîta e'pai pra awanî mîrîrî. Moropai wîri' etinyoma e'pai pra awanî nîrî —ta'pî to'ya.

11 Tîîse Jesusya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Moriya kano'pîtatî taaya'nîkon eserîke pra awanîkon tamî'nawîronkon pî'. Tîîse manni'kan warayo'kon ino'pî pra tîîko'mansenon ton pe neken sîrîrî esenupanto' wanî. Maasa pra Paapaya yapîtanîpî to'ya meruntîri tîîsa' ye'nen. 12 Maasa pra inkamoro ye'kakon warayo'kon esenpo mararî, tu'ke pra yemukasa'kon warantî. Mîrîrî ye'nen to' no'pîta eserîke pra to' wanî, maasa pra mîrîrî warantî teesenposa'kon ye'nen. Tîîse tiaronkon warayo'kon yemuka tiaronkonya, mîrîrî warantî ino'pî pra to' e'to'pe. Moropai tiaronkon no'pîta pepîn maasa pra tesa'kon pe Paapa wanî ye'nen, to' eturumaka eesenyaka'mato' kupîkonpa. Anî' wanî ya, sîrîrî esenupanto' yawîrî iko'manpai, yapîtanîpî tîuya eserîke awanî ya, iku'kî —ta'pî Jesusya.

Jesus Moropai Moreyamî' (Mc 10.13-16; Lc 18.15-17)

13 Moropai tiaronkonya moreyamî' yarî'pî Jesus pia tenya tîîto'peiya to' pona moropai to' pîremato'peiya. Tîîse inenupa'sanya ta'pî pemonkonyamî' pî': —Insanan moreyamî' mo'katî Jesus piapai —ta'pî to'ya. 14 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Tîwî moreyamî' ii'to'pe uupia, to' tîmanenpai pra e'tî —ta'pîiya tînenupa'san pî'. —Maasa pra insamoro moreyamî' warantî Paapa pemonkonoyamî' wanî. Imîrî pe to' wanî —ta'pî Jesusya.

15 Inkamoro pona tenya tîtîse Jesus epîrema'pî. Mîrîrî tîpo attî'pî to' piapai.

Maasaron Warayo' Ipîkku Pe Tîwe'sen (Mc 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Moropai maasaron warayo' ipîkku pe tîwe'sen erepamî'pî tiwin wei Jesus pia. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya: —Uyenupanen, morî pu'kuru amîrî —ta'pîiya. —Î' morî kupîuya e'painon ipatîkarî uuko'manto' ton epoto'peuya Paapa pia? —ta'pîiya.

17 Jesusya ta'pî ipî': —Î' wani' awanî ye'nen morî amîrî taaya mîrîrî upî'? Tiwinan morî moro man, Paapa neken mîîkîrî, tiaron ton pra man —ta'pîiya. —Mîîkîrî pia pu'kuru aako'manto' ton yu'se awanî ya, î' taasa' Paapa maimuya unkupîkon ton, manni' yawîrî ikonekakî —ta'pî Jesusya warayo' pî'.

18 —Î' ye'ka see Paapa maimu yawîrî iku'to'peuya? —kai'ma Jesus maimu yuuku'pîiya. Jesusya yuuku'pî: —Pemonkon kî'wîi moropai se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra e'kî. Moropai tiaron kîsama'runpai, moropai seru'ye' pe teeseurîmai pra e'kî. 19 Moropai ayun asan namakî. Moropai ayonpa sa'namakî kure'ne aawarîrî amîrî e'sa'nama manni' warantî —ta'pîiya.

20 Warayo'ya yuuku'pî: —Pena more pe
wanî'pî patapai sîrîrî tîpose, mîrîrîkon
ku'nen uurî tamî'nawîrî —ta'pîiya. —Tîîse
î' tiaron kupîuya e'painon? —ta'pîiya.
21 Jesusya yuuku'pî: —Inna, tamî'nawîrî
e'to' yawîrî anku'pai awanî ya, tiwinano'pî
ankupî ton moro man. Tamî'nawîrî
ayemanne ke e'repata, moropai mîrîrî
yepe'pî mîrataikkai manni'kan sa'ne î'
ton pra tîwe'taruma'tîsanon pia. Mîrîrî
warantî ikupîya ya, inî' panpî' ayemanne
ton eporîya ka' po. Moropai maaipîi
uwenairî —ta'pî Jesusya.
22 Mîrîrî warantî taa Jesusya eta tîuya
ye'nen, mîîkîrî maasaron warayo' ipîkku
esewankono'ma'pî mararî pra. Maasa pra
mîrîrî anku'pai pra tîwanî ye'nen ipîkku
pe tîwe'to' pînînma'pîiya. Mîrîrî ye'nen
attî'pî. 23 Mîîkîrî esewankono'masa' era'ma
tîuya pe, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —
A'kî, yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Sa'me
pu'kuru awanî ipîkku pe tîwe'sen eturu-
makato'pe Paapa yenya' tesa' pe awe'to'pe.
24 Moropai inî'rî tauya sîrîrî sa'me pu'kuru
see awanî ipîkku ewonto'pe Paapa pia,
itesa' pe Paapa e'to'pe. Mararî kameru
ewomî pepîn akkusa yeutta yai, kure'ne
tîwanî ye'nen. Mîrîrî warantî ipîkku
pe tîwe'sen ewomî pepîn Paapa pata'se'
ya'. ⌞Maasa pra kure'ne tewan yapi'sai'ya
ye'nen temanne pî'⌟ —ta'pî Jesusya.
25 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya'nîkon pe,
inenupa'san wanî'pî teesewankono'mai
mararî pra. Mîrîrî ye'nen ekaranmapo'pî
to'ya Jesus pî': —Moriya anî'kan e'pîika'tî
e'painon?
26 Inkamoro era'ma'pî Jesusya moropai
to' maimu yuuku'pîiya: —Anî' e'pîika'tî
wanî sa'me pu'kuru, pemonkon pia
ikupîiya eserîkan pepîn. Tîîse mîrîrîkon
wanî sa'me pra mîîkîrî Paapa pia. Mîrîrî
ye'nen ikupîiya —ta'pî Jesusya.
27 Moropai Pedroya ta'pî Jesus pî':
—Tamî'nawîrî anna ko'manto', anna
yewî'kon nîmî'sa' annaya sîrîrî awenairî
anna wîtîto'pe kai'ma. Î' kin yapisî annaya
e'painon? —ta'pîiya.
28 Jesusya yuuku'pî: —Yairî tauya sîrîrî
apî'nîkon. Uurî ka' poi iipî'pî wanî kupî
sîrîrî meruntî ke tiwin wei. Moropai
Paapaya tamî'nawîron koneka amenan
pe. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon esa' pe
ereuta kupî sîrîrî uyaponse' pona ipîkku
pata'se' ya'. Mîrîrî yai amîrî'nîkon,
uwenaironkon nîrî ereuta pe naatîi,
asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'non apono'kon
pona, tamî'nawîronkon ayonpakon esa'
pe awanîkonpa. Mîrîrî warantî inkamoro
Israel ponkon yepuru pe eenakon kupî
sîrîrî —ta'pî Jesusya to' pî'. 29 Jesusya
ta'pî: —Manni' tewî' moropai tîno'pî,
moropai takon tonpayamî' nîmî'nen wanî
ya uwenai, moropai tînmukuyamî' moropai
tîyun, tîsan, moropai tîpata nîmî'nen
uwenai, Paapaya tannosa' yai, mararî pra
mîîkîrîya yapisî kupî sîrîrî inî' panpî' î'
nîmî'pî tîuya manni' yentai. Moropai
tîîko'manto' ton ipatîkaron eporîiya
tiwinano'pî wei yai. 30 Tarî sîrîrî non po
tiaronkon pemonkonyamî' wanî ipîkku pe.
Tîîse Paapa pia teerepansa'kon yai, to' wanî
pepîn ipîkku pe. Tiaronkon wanî pepîn
ipîkku pe sîrîrî pata po, tîîse Paapa pia
teerepansa'kon yai, ipîkku pe to' ena kupî
sîrîrî —ta'pî Jesusya.

20

Uva Ye'kana' Teesenyaka'masanon

1 Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî î'
kai'ma pemonkonyamî' esa' pe Paapa iipî
ekaremekîpa kai'ma. —Tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa iipî yai, awanî pe nai see
warantî: Warayo' wanî'pî tekkari ye' ton
uva ye'ka pîmîtîpon pe. Mîîkîrî wîtî'pî
penane pu'kuru, maasa wei epa'ka pra tîîse,
tîîpia eesenyaka'makon ton yuwai, tînmîri
era'makon ton. 2 Moropai to' eseposa'
tîuya pe, to' yarakkîrî eeseurîma'pî.
Ta'pîiya to' pî': "Uupia eesenyaka'makon
e'painon? Aye'mauya'nîkon. Tiwin wei
tîîse tiwin pî' akaisarî'nîkon prata ena'pî
ke aye'mauya'nîkon". Moropai inkamoro
yaipontî'pîiya to' wîtîto'pe esenyaka'mai
tînmîri ya'. 3 Moropai 9 horas yairî tîîse
attî'pî tiaron pata sararu ke to' e'repato'
pata'se' ya'. Moropai miarî tiaronkon
warayo'kon era'ma'pî mîîkîrîya, î' pî' pra
tîwe'sanon era'ma'pîiya. 4 Inkamoro pî'
ta'pî warayo'ya: "Amîrî'nîkon nîrî unmîri
ya' esenyaka'matantî. Uyekkari ye'ka, uva
ye'kana' eesenyaka'ma'pîkon ye'mauya
morî pe", ta'pî umî esa'ya to' pî'.
5 Moropai to' wîtî'pî inmîri ya' es-
enyaka'mai. Ineka'ta pairî wei tîîse mîrîrî
warantî tiaronkon teesenyaka'masanon
eporî'pîiya, moropai wei era'tîsa'
tanne, 3 horas tîîse ko'mamîiya mîrîrî
warantî tiaronkon teesenyaka'masanon

yarakkîrî ikupî'pîiya. 6 Moropai tiaronkon
teesenyaka'masanon ton eporî'pîiya
ko'mamîiya 5 horas yairî tîîse tîwenna'poi
pra'ca pona. Inkamoro ekaranmapo'pîiya.
"Î' pî' tarî aako'mamîkon sîrîrî wei
tamî'nawîrî î' tîkonekapî'se pra?" ta'pîiya.
7 Inkamoroya yuuku'pî: "Anna ko'mamî
sîrîrî maasa pra anî' eseurîmasa' pra man
anna yarakkîrî", ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî warayo'ya ta'pî to' pî': "Moriya
unmîri ya' esenyaka'matantî uva ye'kana'",
ta'pîiya.

8 Moropai to' esenyaka'mato' weiyu
atarètî'kasa' yai, to' karaiwarîya
teesenyaka'masanon esanon pe tîwe'sen
pî' ta'pî to' yannoto'peiya. Ta'pî umî esa'ya:
"To' yannokî moropai to' ye'makî ikînî'pî
esenyaka'ma pia'tî'pî patapai. E'mai' pe
esenyaka'ma'san pîkîrî to' ye'makî", ta'pî
umî esa'ya.

9 Mîrîrî ye'nen inkamoro 5 horas
tîîse ko'mamîiya esenyaka'ma'sanya
tiwin pî' prata ena'pî yapisî'pî
tîkaisarî'nîkon. 10 Tîîse tiaronkon e'mai'
pe esenyaka'ma'san esenumenkasa'
wanî'pî, inkamoro yentai tepe'pîkon
yapisî tîuya'nîkon kai'ma. Tîîse
inkamoroya yapisî'pî kaisarî tiwin pî'
prata ena'pî yapisî'pî to'ya tîkaisarî'nîkon.
11 Inkamoroya tîtînirurîkon yapisî'pî
moropai inkamoro wo'ma'ta pia'tî'pî
tîkaraiwarîkon pî'. Tîkaisarî'nîkon
tiaronkon ye'masai'ya ye'nen. 12 Ta'pî to'ya
tîîwarîrî'nîkon: "Insamoro warayo'kon
esenyaka'ma'pî mararî, tiwin hora kaisarî
neken. Uye'ma'pîkon pî' to' erepamî'pî
teuren. Tîîse uurî'nîkon pena patapai
wei kaisarî a'ne' pe wei moronka'pî.
Tîîse inkamoroya yapisî kaisarî yapisî
uurî'nîkonya", ta'pî to'ya.

13 Tîîse yuuku'pî mîîkîrî umî esa'ya ti-
winan teesenyaka'masen pî'. "Uyonpa,
maasa etakî, imakui'pî ku'sau'ya pra wai
awinîkîi. Maasa pra tiwin prata ena'pî ke
aye'mauya tauya yai, inna, morî pe man
ta'pîya. Innape nai? 14 Mîrîrî ye'nen sîrîrî
ayepe'pî atînirurî yapi'kî moropai atîkî
ayewî' ta. Mîserî warayo', ikînî'pî uneta'pî
ye'mapai wai aye'ma pî' wai warantî, se'
kaisarî. 15 Î' anku'pai e'to' kupîuya uye-
mannekon ke. Moropai utînirurîkon ke
ikupîuya. Tîîse mîrîrî wanî pepîn imakui'pî
pe. Tîîse uyemannekon ke morî ku'sau'ya
wenai akinmu mîrîrî", ta'pî warayo'ya ipî'.

16 Moropai Jesusya teeseurîmato'
yaretî'ka'pî. Ta'pîiya: —Mîrîrî warantî
tîpemonkonoyamî' kupî Paapaya. E'mai' pe
e'kupî'san wanî kupî sîrîrî ikînî'pî. Moropai
ikînî'pî esi'san wanî kupî sîrîrî e'mai' pe,
itu'se Paapa e'to' yawîrî —ta'pî Jesusya.

Inî'rî Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Pî'

Moropai Tîîwe'mî'sa'ka Pî'
(Mc 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Jerusalém pona tuutîkon pe, Jesusya
tînenupa'san yarî'pî tiaron winîkîi.
Inkamoro pî' eeseurîma'pî, iponarî to'
taase tuutîkon ye'ka pe e'ma taawîrî.
18 Ta'pîiya: —Wîtî'nîkon sîrîrî Jerusalém
pona. Miarî uurî ka' poi iipî'pî rumaka to'ya
kupî sîrîrî teepîremasanon esanonkon pia.
Moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon pia. Inkamoroya uwî me'po
kupî sîrîrî. 19 Moropai inkamoroya utîrî
kupî sîrîrî Judeuyamî' pepîn pia. Inkamoro
wo'ma'ta kupî sîrîrî upî'. U'po'pîtî to'ya.
Moropai upokapîtî to'ya pakî'nan pona.
Tîîse uusa'manta tîpo, iteseurîno weiyu yai,
e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Zebedeu No'pîya Jesus Pî' Itu'se Tîwe'to' Esatî
(Mc 10.35-45)

20 Mîrîrî yai Zebedeu no'pî erepamî'pî
tînmukuyamî' pokonpe Jesus pia. Mo-
ropai irawîrî si'ma tîpu'pai enu'tî'pîiya
non yekaya. Moropai Jesus pî' esatî'pîiya
itu'se tîwe'to' ku'to'peiya kai'ma. 21 Mîîkîrî
ekaranmapo'pî Jesusya: —Î' yu'se kin awanî
mîrîrî? —ta'pîiya ipî'. Mîîkîrîya yuuku'pî:
—Tamî'nawîronkon esa' pe eena yai, in-
sanan unmukuyamî' asakî'nankon ereu-
tato'pe ka'kî, tiwin ameruntîri winî, mo-
ropai tiaron kamai' winî. Tamî'nawîronkon
esa' pe to' e'to'pe awarantî —ta'pîiya Jesus
pî'.

22 Jesusya ta'pî inkamoro inmukuyamî'
pî': —Anesatîkon kupîuya pepîn e'painon.
Anesatîkon epu'tîya'nîkon pra naatîi.
Tiaronkonya utaruma'tî kupî sîrîrî, mîrîrî
yapîtanîpîuya kupî sîrîrî. Amîrî'nîkon
kanan? Uyese' pî' awanîkon wenai
tiaronkonya atarumatîkon ya, yapî-
tanîpîya'nîkon pe naatî? —ta'pîiya. —Inna
—ta'pî to'ya Jesus pî'.

23 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Inna seru'
pepîn. Innape uurî e'taruma'tî warantî

awe'taruma'tîkon nîrî —ta'pî Jesusya. —
Tîîse tauya pepîn apî'nîkon umeruntîri
winî ereutakî, moropai kamai' winî
ereutakî tauya pepîn apî'nîkon. Maasa
pra uyunya taa kupî sîrîrî manni'kan
uupia ereutatonkon tîmenka'san pî' to'
ereutato'pe.
24 Mîrîrî kai'ma Jesusya to' yeurîma eta'pî
inenupa'san mia' tamî'nawîronkonya.
Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî inkamoro
asakî'nankon winîkîi. 25 Inkamoro yanno'pî
Jesusya tamî'nawîrî tîîpia. Moropai ta'pîiya
to' pî': —Sîrîrî non po pata esanonya
tîpemonkonoyamî' yaipontî, epu'nenan
amîrî'nîkon. Maasa pra to' esa' tîwanîkon
ye'nen. 26 Tîîse amîrî'nîkon mîrîrî warantî
pra e'tî. Tonpakon yentai e'pai anî' wanî
ya, to' ma're e'pai awanî. 27 Moropai anî'
esenumenka ya tonpayamî' esa' pe e'pai
mîîkîrî wanî e'pai wanî to' poitîrî pe. Mîrîrî
warantî neken to' ye'mai'norî pe awanî.
28 Mîrîrî warantî uurî, ka' poi iipî'pî yeseru
wanî. Tîpoitîrî ke e'to'pe kai'ma uui'sa' pra
wai. Tîîse to' poitîrî pe e'to'pe moropai
tu'kankon pîika'tîto'peuya kai'ma uuipî'pî.
Arinîkon nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe
uusa'mantato'pe kai'ma uuipî'pî —ta'pî
Jesusya.

Jesusya Asakî'nankon Enkaru'nankon Yepi'tî

(Mc 10.46-52; Lc 18.35-43)

29 Mîrîrî tîpo Jesus moropai inenupa'san
wîtî tanne Jericó pata poi, arinîkon
pemonkonyamî' wîtî'pî to' wenairî. 30 Miarî
mîrîrî e'ma taawîrî, to' wîtîto' ena pona
asakî'nankon enkaru'nankon ereutasa'
wanî'pî. Inkamoroya eta'pî mîrîrî e'ma
taawîrî Jesus wîtî yekare. Mîrîrî ye'nen to'
entaimepîtî pia'tî'pî: —Uyepotorî, amîrî
Davi nurî'tî paarî'pî, pîika'tîton amîrî,
a'noko'pî pe sa'ne anna era'makî —ta'pî
to'ya.
31 Mîrîrî pî' arinîkonya ta'pî moo to'
e'to'pe. Tîîse yuuku to'ya pra, inî' panpî'
to' entaimepîtî'pî. —Anna yepotorî, Davi
nurî'tî paarî'pî, a'noko'pî pe sa'ne anna
era'makî —ta'pî to'ya.
32 Inkamoro maimu eta tîuya pe, Je-
sus emî'pamî'pî inkamoro pia. Inkamoro
pî' ta'pîiya: —Î' kupîuya yu'se awanîkon
mîrîrî? —ta'pîiya to' pî'.
33 —Anna Yepotorî, anna yenu
yenponkaya yu'se anna wanî sîrîrî,
era'mato'pe annaya —kai'ma yuuku'pî
to'ya.
34 Jesusya tî'noko'pî pe sa'ne to'
era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen to' yenukon
yenponka'pîiya, inî'rî era'mato'pe to'ya.
Ka'ne' pe to' yenu ekoneka'pî. Moropai
inkamoro wîtî'pî Jesus wenairî.

21

Jesus Ewomî Jerusalém Cidaderî Pona
(Mc 11.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)

1 Jerusalém pona tuutîkon pe, aminke
pra rî tîîse to' erepamî'pî pemonkonyamî'
ko'manto' pata itese' Betfagé pona, Oliveira
kîrî po tîwe'sen pona. Miarîpai Jesusya
asakî'ne tînenupa'san yaipontî'pî e'mai'
pe tîrawîrî to' wîtîto'pe. 2 Ta'pîiya to'
pî': —Atîtî mîrîrî pata pona e'mai' pe.
Moropai miarî eerepansa'kon pe jumenta
eporîya'nîkon mîîtî ewa'tîsa' pe tînre ke-
nan. Mîîkîrî meukatîi, moropai to' mene'tîi
sa'nîrî —ta'pîiya. 3 —Anî'ya taa ya: "Î' tonpe
mîîkîrî yarîya'nîkon mîrîrî", taa to'ya ya,
"Uyepotorîkon man itu'se", makatîi ipî'.
Mîrîrî warantî taaya'nîkon ya, irumakaiya
to' enepîkonpa —ta'pîiya.
4 Mîrîrî warantî awe'kupî'pî maasa pra
penaro' Paapa maimu ekareme'nen pro-
feta nurî'tîya imenuka'pî yawîrî awe'to'pe.
5 Ta'pîiya see warantî:

Makatîi Jerusalém ponkon pî' Paapa pe-
monkonoyamî' pî':
"A'kî ayesa'kon iipî pe man
jumenta more pona teenu'se.
Eranmîra eerepamî pe man" makatîi to' pî'.
Zc 9.9

Mîrîrî warantî penaro' Paapa maimu
ekareme'nenya imenuka'pî.
6 Moropai Jesus nenupa'san wîtî'pî
e'mai' pe. Moropai inkamoroya î'
kai'ma ta'pî Jesusya yawîrî ikupî'pî to'ya.
7 Inkamoroya jumenta enepî'pî inre
yarakkîrî. Inkamoroya ta'sankon tîrî'pî
ipona. Moropai Jesus enuku'pî ipona.
8 Mîîkîrî iipî era'ma tîuya'nîkon ye'nen,
arinîkon pemonkonyamî'ya ta'sankon
yarenka'pî non pona, iporo Jesus wîtîto'pe
kai'ma. Moropai tiaronkonya yu' yare
soroka'pî e'ma ta, irawîrî. 9 Yarakkîrî
tuutîsanon entaimepîtî'pî irawîrî si'ma,
moropai ite'ma'pî pî' si'ma mararî pra:

—Yapurîpai'nîkon man Davi parî'pî pe
tîwe'sen.

Morî pe pu'kuru man, aaipî'pî manni' Uyepotorîkon maimu pe —ta'pî to'ya tîwentaimepî'se.
—Paapa ka' pon manni' yapurîpai'nîkon man —taa pî' to' ko'mamî'pî. *Sl 118.26*

10 Jesus ewonsa' pe cidade pona, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî tataimurunpai mararî pra. Moropai ekaranmapo'pî to'ya: —Anî' pe see mîîkîrî wanî mîrîrî? —ta'pî to'ya.

11 Mîrîrî taa to'ya yuuku'pî arinîkonya: —Manni' Paapa maimu ekareme'nen profeta Jesus, Galiléia pata pon, Nazaré poinon —ta'pî to'ya.

Jesus Wanî Epîremanto' Yewî' Ta
(Mc 11.15-19; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)

12 Miarî Jerusalém po, epîremanto' yewî' ta teewomî pe, Jesusya pemonkonyamî' eporî'pî. Carneiroyamî' ke moropai paakayamî' ke, waku'kaimîyamî' ke tîwe'repasanon eporî'pîiya. Inkamoro yenpa'ka'pîiya teekore'mai. Tamî'nawîrî inkamoro e'repa yaponse'kon ra'tî'pîiya. To' tînirurî yense' ra'tî'pîiya non pona tîsorokai. 13 Moropai ta'pîiya to' pî': —Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî. Paapaya ta'pî:
"Uyewî' wanî pe man epîremanto' yewî' pe. Tîîse amîrî'nîkonya uyewî' ku'sa' ama'ye'kon yewî' pe", *Is 56.7; Jr 7.11*
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya.

14 Mîrîrî yai enkaru'nankon moropai ma'tîkî'pankon yarî'pî to'ya iipia, epîremanto' yewî' ta to' esepi'tîto'pe. Inkamoro yepi'tî'pîiya. 15 Tîîse mîrîrî ikupî eserîkan pepîn kupî Jesusya era'ma tîuya'nîkon pî' teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon ekore'ma'pî. Moropai epîremanto' yewî' ta moreyamî'ya Paapa yapurî'pî tîwentaimepî'se. —Morî pu'kuru Paapa nîmenka'pî, Davi nurî'tî paarî'pî man yapurîto'pe —ta'pî to'ya Jesus pî'. Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî mararî pra.

16 Moropai Jesus pî' ta'pî to'ya: —Î' taa to'ya eta pî' nan? —ta'pî to'ya. Yuuku'pî Jesusya: —Innape awanî —ta'pîiya. —Î' taasa' Paapa maimuya epu'tîya'nîkon pra kin naatî? Ta'pî Paapa maimu ekareme'nenya:
Insanan moreyamî' yenupa'pî Paapaya tapurîto'pe to'ya morî pe pu'kuru e'to' yawîrî *Sl 8.2*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya.

17 Taa tîpo Jesusya to' nîmî'pî. Eepa'ka'pî to' pata cidade poi. Moropai attî'pî pemonkonyamî' ko'manto' Betânia pona attî'pî. Moropai miarî eewaronpamî'pî moropai eerenmapî'pî.

Jesusya Figo Ye' Pa'nîpî
(Mc 11.12-14,20-24)

18 Tiaron wei yai, penane pu'kuru cidade Jerusalém pona tîwenna'po pe, Jesus wanî'pî emi'ne. 19 Mîîkîrîya yei, figo ye' era'ma'pî e'ma ena po. Moropai mîîkîrî wîtî'pî itekare pî' iteperu moro wanî kai'ma. Tîîse iteperu eporîiya pra Jesus wanî'pî tîîse yare pe neken awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî figo ye' pî': —Ipatîkarî teepetai pra aako'mamî tarîpai —ta'pîiya. Moropai tiwinarî aawa'pi'ta'pî.

20 Mîrîrî era'ma'pî inenupa'sanya. Mîrîrî kure'ne teesenumenkai to' wanî'pî, mîrîrî taasa' Jesusya pî'. Moropai inkamoroya ta'pî: —Î' kai'ma see aawa'pi'ta mîrîrî ka'ne' pe? —ta'pî to'ya.

21 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Jesusya ta'pî: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Yairî tauya sîrîrî. Innape pu'kuru Paapa ku'to'ya'nîkon wanî ya yairî, mîîkîrî tîmu'tunpai pra, mîrîrî yei figo ye' pî' iku'sau'ya manni' warantî nîrî ikupîya'nîkon e'painon, innape iku'to'ya'nîkon wenai. Mîrîrî neken figo ye' pî' ikupîya'nîkon pepîn, tîîse seeni' wî' pî' taaya'nîkon ya: "Seeni' apata'se' yapai amo'takî, atîkî tuna ka", taaya'nîkon ya, moropai "Esenunkî", taaya'nîkon ya, innape iku'to'ya'nîkon wenai, mîrîrî e'kupî e'painon —ta'pî Jesusya. 22 —Innape pu'kuru Paapa kupîi'ma esatîya'nîkon ya, eepîremakon pe anesatîkon yapisîya'nîkon —ta'pî Jesusya.

Anî' Maimu Pe Jesusya Ikupî
(Mc 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Mîrîrî tîpo Jesus enna'po'pî Jerusalém pona. Miarî epîremanto' yewî' ta si'ma, pemonkonyamî' yenupaiya tanne, teepîremasanon esanon, moropai Judeuyamî' esanon erepamî'pî iipia. Moropai inkamoroya ekaranmapo'pî: —Anî' maimu pe see ko'manpara manni'kan yenpa'ka'pîya mîrîrî? Anî'ya ikupîpa taasa' mîrîrî apî'? —ta'pî to'ya.

24 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Uurî nîrî amîrî'nîkon ekaranmapouya sîrîrî. Yairî ayekaranmapoto'konuya yuukuya'nîkon ya, uurî nîrî anî' maimu

pe sîrîrî ye'ka unkupî ekaremekîuya
apî'nîkon —ta'pîiya. 25 —Tarîpai yu'tî. Anî'
maimu pe kin Joãoya tamî'nawîronkon
yenpatakona'pî? Paapa maimu pe ka'rî,
pemonkonyamî' maimu pe ka'rî? O'non
ye'ka pe epu'tî pî' naatî?
Mîrîrî taiya ye'nen to' eseurîma'pî
tîîwarîrî'nîkon. —Inna Paapa maimu
pe taasa' ya, uurî'nîkon ekaranmapoiya
eserîke awanî. "Tîîse î' tonpe innape
João Batista nurî'tî kupîya'nîkon pra
awanîkon?" taiya eserîke awanî —ta'pî
to'ya. 26 —Moropai pemonkon maimu
pe taasa' ya, arinîkon pemonkonyamî'ya
uurî'nîkon taruma'tî eserîke awanî. Maasa
pra inkamoroya João Batista nurî'tî
epu'tî'pî, Paapa maimu ekareme'nen pe
awanî epu'tî'pî mîîto'pe. 27 Mîrîrî ye'nen
inkamoroya Jesus maimu yuuku'pî: —
Epu'tî annaya pra man —ta'pî to'ya. —Uurî
nîrî anî' maimu pe seeni' ye'ka kupîuya
ekaremekîuya pepîn —ta'pî Jesusya.

Jesusya Asakî'nankon Inmukuyamî'

Yekare Ekaremekî

28 Jesusya tiaron panton ekaremekî'pî.
Ta'pîiya: —Î' ye'ka pe sîrîrî pî' eesenu-
menkakon eserîke awanî? Warayo' wanî'pî
asakî'nankon inmukuyamî'. Mîîkîrîya ta'pî
tînmu irui pî': "Unmu, sîrîrîpe umî ya'
uva ye'kana' esenyaka'mai attî yu'se wanî
sîrîrî", ta'pîiya. 29 Tîîse mîîkîrîya tîyun
maimu yuuku'pî. "Itîîpai pra wai", ta'pîiya.
Tîîse mîrîrî tîpo awenpenata'pî moropai
attî'pî. 30 Moropai itakon pî' ta'pî itunya irui
pî' ta'pî tîuya warantî: "Inna, paapa, uutî",
ta'pîiya tîyun pî'. Tîîse attî pra awanî'pî.
31 O'non ye'ka inmuya itu'se tîyun e'to'
yawîrî ikupî'pî? —ta'pî Jesusya. Moropai
inkamoroya imaimu yuuku'pî: —Manni'
iruiya ikupî'pî —ta'pî to'ya.
Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —
Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Manni'kan
tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapisî pî'
teesenyaka'masanon, moropai manni'kan
wîri'sanyamî' tesa'kon ke tîwe'repasanon
se' tapairî. Imakui'san, inkamoro ye'ka
esa' pe Paapa iipî pe man amîrî'nîkon
rawîrî innape pu'kuru ikupî to'ya ye'nen.
32 Mîrîrî warantî João Batista nurî'tî iipî'pî
pena yairon pu'kuru e'ma ekareme'se.
Tîîse innape mîîkîrî nekaremekî'pî
ku'sa'ya'nîkon pra awanîkon. Tîîse
inkamoro tîniru yapi'nenanya innape
pu'kuru ikupî'pî. Moropai wîri'sanyamî' se'
tapaironkon, itesa' pînonya innape pu'kuru
ikupî'pî. Teuren mîrîrî ye'ka era'ma tîpo,
amîrî'nîkon enpenata pra aako'mamîkon
imakui'pî rumaka pî' innape ikupîkonpa
—ta'pî Jesusya.

Imakui'san Pe Teesenyaka'masanon Wanî
(Mc 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 Jesusya ta'pî inî'rî: —Sîrîrî pan-
ton ekaremekîuya etatî —ta'pîiya. —
Warayo'ya tekkari ye' ton uva ye'ka pîmî'pî
mararî pra. Moropai mîrîrî iwatî'pîiya
inonkon tî'kon ke. Moropai tî' yai
uva yekku asu'kato' ton koneka'pîiya.
Moropai kawînan koneka'pîiya ipo si'ma
tamî'nawîron era'mato'pe tîpoitîrîtononya
kai'ma. Inkamoro tînmîri era'manenan
pî' ta'pîiya: "Seeni' uyekkari yonpa ke
aye'mauya'nîkon" ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen
to' wîtî'pî moropai to' karaiwarî wîtî'pî
tiaron pata pona. 34 Mîrîrî tîpo itekkari
emîrî pia'tî'pî. Mîrîrî ye'nen umî esa'ya
tîpoitîrîtonon yarima'pî umî era'manenan
pia tîmîrî ton tekkari yonpa era'mai.
35 Tîîse inkamoro yapisî'pî umî
era'manenanya. Moropai inkamoro
taruma'tî'pî to'ya. Moropai tiaron
po'pîtî'pî to'ya. Moropai tiaron ipoitîrî
wî'pî to'ya. Moropai tiaron pona tî'
yenunpîtî'pî to'ya. Mîrîrî warantî ikupî'pî
to'ya ipoitîrîtonon pî'. 36 Mîrîrî tîpo inî'rî
tiaronkon yarima'pî umî esa'ya e'mai' pe
to' yarima'pî tîuya yentai. Mîrîrî warantî rî
ikupî'pî to'ya inkamoro yarakkîrî. 37 Mîrîrî
warantî tamî'nawîrî ikupî tîpo umî esa'ya
tînmu yarima'pî. Eesenumenka'pî maasa
pra "mîserî unmu yarimasau'ya ya, î'
kupî to'ya pepîn e'painon. Inama to'ya
eserîke awanî", ta'pî umî esa'ya. 38 Tîîse
mîîkîrî umî esa' munmu era'ma tîuya'nîkon
pe, inkamoro umî era'manenanya ta'pî:
"A'kî, mîserî umî esa' munmu pî' î' ku'pai
nai yarakkîrî", ta'pî to'ya. "Iwîpai'nîkon
uurî'nîkon pe sîrîrî umî eturumakato'pe
itun sa'manta yai, inmu pe awanî namai",
ta'pî to'ya. 39 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî, umî esa'
munmu yapisî'pî to'ya yenpa'ka'pî to'ya
umî yapai poro pona, moropai iwî'pî to'ya
—ta'pîiya.
40 Mîrîrî pî' to' ekaranmapo'pî Jesusya:
—Î' pensa mîîkîrî umî esa' enna'po ya,
î' kupîiya eserîke awanî inkamoro umî
era'matîponkon warayo'kon yarakkîrî?

41 Inkamoroya yuuku'pî: —Inkamoro
warayo'kon tînmu wîîtîponkon tî'kaiya
eserîke awanî. Mîrîrî tîpo tiaronkon
warayo'kon eporîiya tînmîri era'matonkon.
Moropai inkamoroya itekkari yonpa tîrî
iipia, emîrî weiyu yai —ta'pî to'ya.
42 Inî'rî Jesusya to' ekaranmapo'pî.
Ta'pîiya: —Paapa maimu e'menukasa'
erenkasa'ya'nîkon pra kin naatî, î'
taasai'ya? Sîrîrî warantî awe'menukasa':
Wîttî konekanenanya tî' yenumî'pî, seeni'
tî' wanî morî pe pra taa tîuya'nîkon
ye'nen.
Tîîse mîrîrî to' newanmîrî'pî tî' wanî'pî
morî pe pu'kuru tiaronkon tî'kon
to' nîmenka'pî yentai.
Mîrîrî kupî'pî Uyepotorîkonya.
Moropai morî pe pu'kuru awanî anna pia.
Sl 118.22,23
43 Tarîpai tauya sîrîrî amîrî'nîkon
Judeuyamî' piapai imo'ka Paapaya tîpe-
monkono pe pu'kuru awanîkon namai.
Moropai tiaronkon esa' pe eena. Manni'kan
se' tapairî innape iku'nenan pepîn pia,
Paapa maimu yawîrî tîîko'mansenon pia
itîrîiya, to' esa' pe tîwe'to'pe. 44 Anî'
atare'mo ya manni' tî' pona, mîîkîrî ma'ta
mîrîrî. Tîîse manni' tî' ena ya ipona, mîîkîrî
yankaiya tamî'nawîrî.
45 Mîrîrî taa Jesusya eta'pî teepîre-
masanon esanonya moropai fariseuyamî'ya.
Mîrîrî epu'tî'pî to'ya, tîpî'nîkon Jesus
eseurîma pe awanî. 46 Mîrîrî ye'nen Jesus
yapisî tîuya'nîkon pî' to' esenumenka'pî.
Tîîse arinîkon rawîrî si'ma ikupî to'ya
pra awanî'pî maasa pra eranne' pe to'
wanî'pî. Maasa pra pemonkonyamî'ya
Jesus epu'tî'pî, Paapa maimu ekareme'nen
pe awanî.

22

Pata Esa' Reiya Tînmu E'marimato' Festarî Koneka
(Lc 14.15-24)

1 Jesusya inî'rî panton ekaremekî'pî
pemonkonyamî' nepu'tî tonpe. Ta'pîiya:
2 —Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî
yai awanî pe man sîrîrî panton warantî.
Ipîkku pata esa' pe, rei pe tîwe'sen tînmu
e'marimato' festarî koneka pî' awanî'pî.
3 Mîîkîrîya tîpoitîrîtonon yaipontî'pî to'
wîtîto'pe pemonkonyamî' yannoi to'
ii'to'pe tînmu festarî pî'. Tîîse inkamoro
to' neta'san iipî pra awanî'pî. Ii'pai pra
to' wanî'pî. 4 Moropai inî'rî tiaronkon
tîpoitîrîtonon yarima'pîiya tîmaimu
yaato'pe to'ya to' pia: "Makatîi to' pî'",
ta'pîiya. " 'Tamî'nawîrî ekonekasa' man
festa yainon tonpe, taa pî' man', makatîi.
'Paakayamî' kaiwankon tî'kasau'ya wai,
taa pî' man' makatîi. 'Tamî'nawîron
konekasai'ya man. Mîrîrî ye'nen asi'tî festa
pona', makatîi" ta'pîiya.
5 —Tîîse innape nai, taa to'ya pra
ineta'san wanî'pî. Mîrîrî ye'nen puwana
pî' tîwe'to'kon pî' to' wîtî'pî. Tiaron
wîtî'pî tekînon pata'se' ya' to' era'mapî'se.
Moropai tiaron wîtî'pî temanne yewî' pe
tînkoneka'pî ya' ekaya pra. 6 Moropai
tiaronkonya inkamoro ipîkku poitîrîtonon
yapisî'pî moropai to' po'pîtî'pî to'ya.
Moropai to' wî'pî to'ya. 7 Mîrîrî pî'
mîîkîrî ipîkku rei ekore'ma'pî mararî pra.
Inkamoro tîpoitîrîtonon wîîtîponkon tî'ka
me'po'pîiya moropai to' pata cidade po'tî
me'po'pîiya.
8 Mîrîrî tîpo inî'rî tîpoitîrîtonon
yanno'pîiya moropai ta'pîiya to' pî':
"Manni'kan uneta'san iipî pra man maasa
pra î' pe pra rî to' wanî ye'nen" ta'pîiya.
9 "Tarîpai atîtî seeni' e'makon taawîrî.
Moropai tamî'nawîrî pemonkonyamî'
eporîya'nîkon pîkîrî to' metatîi" ta'pîiya
tîpoitîrîtonon pî'. 10 Moropai ipoitîrîtonon
wîtî'pî e'makon taawîrî. Inkamoroya to'
eta'pî tamî'nawîrî to' eporî tîuya'nîkon
kaisarî. To' muurukuntî'pî to'ya. Morîkon
pemonkonyamî' moropai îririkon pe-
monkonyamî'. Inkamoroya mîrîrî to'
pata'se' pe ikonekasa' yannîpî'pî. Intapîkîrî
awanî'pî. 11 Mîîkîrî ipîkku epa'ka'pî
inkamoro etasa'kon erepansa' era'mai.
Moropai mîrîrî to' pata'se' pe tînkoneka'pî
ya' eewomî'pî. Miarî warayo' era'ma'pîiya
festa pî' tîwanî pon ya' pra tîwe'sen
maasa pra tiwin to' pon wanî'pî mîîto'pe.
12 Moropai mîîkîrî yekaranmapo'pîiya:
"Uwanîyakon, o'non ye'ka pe eewonsa'
sîrîrî tarîwaya, festa pî' awanî pon teka'mai
pra?" ta'pîiya. Tîîse imaimu yuukuiya pra
awanî'pî. 13 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ipîkku
reiya ta'pî tîpoitîrîtonon pî': "Mîserî
warayo' yewa'tîtî i'pu pî' moropai itenya
pî'. Moropai yenuntî poro pona, ewaron
pe tîwe'sen ya', o'non pata karawannîto'
pata'se' ya'. Mîîkîrî karawato'pe, tee
ye'kaiya mararî pra ne'ne' pe tîwanî
ye'nen", ta'pî ipîkkuya —ta'pî Jesusya.

14 Moropai Jesusya teeseurîmato'
yaretî'ka'pî. Ta'pîiya: —Tu'ke etasa'kon
pemonkonyamî' wanî sîrîrî Paapa pia
aako'mamîtonkon. Tîîse tu'kankon
iipî pepîn Paapa pia yairî inkamoro
yapi'to'peiya —ta'pî Jesusya.

Roma Ponkon Esa' Ye'mato' Pî'

Jesus Ekaranmapo To'ya
(Mc 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Mîrîrî tîpo fariseuyamî' epa'ka'pî mo-
ropai inkamoroya teserukon koneka'pî, î'
kai'ma Jesus anapi'pai tîwanîkon pî', iiwan-
mîra teeseurîmakonpa kai'ma ipî'. 16 Mîrîrî
ye'nen tiaronkon warayo'kon yarima'pî
to'ya î' kupî Jesusya era'matonkon.
Moropai inkamoro pokonpe pata esa'
Herodes pemonkonoyamî' wîtî'pî Jesus
ekaranmapopî'se. Ta'pî to'ya:

—Anna yenupanen, yairon pe pu'kuru
amîrî wanî epu'tî pî' anna man —ta'pî
to'ya. —Maasa pra yairon Paapa maimu
ke yenupaton pe awanî ye'nen. Moropai
tiaronkon pemonkonyamî'ya taa ya apî':
"Mîrîrî warantî kîseurîmai". Mîrîrî taa
to'ya pî' tîpîinamai tîwe'sen pepîn amîrî.
Maasa pra se' kaisarî pemonkonyamî' pî'
tîwe'sen amîrî —ta'pî to'ya. 17 —Mîrîrî
ye'nen î' kai'ma epu'tî pî' nan? Yairî
awanî ka'rî, kaane ka'rî, yairî pra awanî?
Uyesa'kon pe tîwe'sen Romanoyamî' esa'
César ye'ma annaya ya?

18 Tîîse Jesusya î' anku'pai to' wanî
tarakkîrî epu'tî'pî. Moropai ta'pîiya to' pî':
—Seru'ye'kon amîrî'nîkon. Aawarîrî'nîkon
teesenku'tîsanon morî pe tîwanîkon
kai'ma. Î' wani' awanî ye'nen uuwanmîra
uurî anapi'pai awanîkon mîrîrî? —
ta'pîiya. 19 Moropai ta'pîiya: —Moriya
mîrîrî ye'mato'ya'nîkon ene'tî uupia
era'mato'peuya —ta'pîiya.

Mîrîrî enepî'pî to'ya. 20 Moropai
inkamoro yekaranmapo'pîiya: —Anî' ese'
mîserî? Anî' yekaton sîrîrî pîrata ena'pî
pî'? —ta'pîiya. 21 Inkamoroya yuuku'pî: —
Romanoyamî' esa' César ese' —ta'pî to'ya.
Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Jesusya ta'pî: —
Moriya itîîkî iipia, imîrî pe awanî ye'nen, î'
ta'pî Césarya yawîrî iku'tî. Moropai î' ku'tî
ta'pî Paapaya yawîrî nîrî iku'tî —ta'pîiya.

22 Mîrîrî taa Jesusya pî' to' esenumenka'pî
mararî pra teesenumenkai, î' taiya eta
tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen Jesus piapai
to' wîtî'pî. Î' kupî to'ya pra awanî'pî Jesus
pî'.

Sa'mantan Tîpo E'mî'sa'kan Pepîn

Taa Saduceuyamî'ya
(Mc 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Mîrîrî yai saduceuyamî' wîtî'pî
Jesus pia. Inkamoro esenumenkato'
wanî'pî isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn
taawonan pe. Mîrîrî ye'nen isa'manta'san
e'mî'sa'ka pepîn taapîtî'pî to'ya. 24 Moropai
inkamoroya ta'pî Jesus pî':

—Anna yenupanen, pena Moisés
nurî'tîya anna yenupa'pî see warantî —
ta'pî to'ya. —Tiwin warayo' no'pîta,
tîîse tînmu ton tepose pra aasa'manta
mîîkîrî no'pîrî'pî e'nîmî. Mîîkîrî yarakkîrî
itakono'pî wanî e'pai awanî —ta'pîiya.
—Moropai more yan pe tîrui no'pîrî'pî
enasa' ya, tînre ton yenpoiya. Mîîkîrî more
pî' urui munmu'pî taiya, tînmu pe tîîse.
25 Moro to' man anna kore'ta asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai kaisarî warayo'kon. To'
ruinankon no'pîta'pî, tîîse aasa'manta'pî
inmu ton pra si'ma. Mîîkîrî no'pî rî'pî
yarakkîrî itakono'pî wanî'pî. 26 Tîîse
mîrîrî warantî rî mîîkîrî nîrî sa'manta'pî
inmu ton pra tîîse. Moropai to' eseurîno
yarakkîrî mîrîrî warantî awanî'pî. Moropai
tamî'nawîrî to' sa'manta'pî inmuku pra to'
tîîse. Inkamoro sa'manta'pî. 27 Mîrîrî tîpo
wîri' nîrî sa'manta'pî —ta'pîiya. 28 Mîrîrî
ekaranmapo'pî saduceuyamî'ya Jesus
pî'. Ta'pî to'ya: —Inkamoro warayo'kon
e'sa' asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî
mîîkîrî wîri' yarakkîrî. Tamî'nawîronkon
e'mî'sa'ka yai o'non ye'ka warayo' no'pî pe
awanî kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya. —Maasa
pra tamî'nawîrî yarakkîrî to' e'sa' ye'nen.

29 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Aka,
eesenku'tîsa'kon mîrîrî, î' taasa' Paapa
maimu e'menukasa'ya epu'tîya'nîkon
pra naatîi. Meruntî ke Paapa wanî
epu'tîya'nîkon pepîn mîrîrî —ta'pî Jesusya
to' pî'. 30 A'kî, isa'manta'san e'mî'sa'ka yai
tîno'pî ke anî' wanî pepîn. Maasa pra mîrîrî
to' wanî inserîyamî' warantî, ka' ponkon
warantî. Mîrîrî ye'nen tîno'pî ke to' wanî
pepîn. 31 Tîîse isa'manta'san e'mî'sa'kato'
pî' Paapa eseurîmapîtî'pî pena. Mîrîrî
erenkasa'ya'nîkon pra naatî? See warantî
ta'pî Paapaya:

32 “Uurî Paapa, Abraão nurî'tî yepotorî, mo-
ropai Isaque nurî'tî yepotorî. Mo-
ropai Jacó nurî'tî yepotorî pe wanî”,
Êx 3.6
ekaremekî'pîiya. Sa'mantasa' pe inkamoro
ko'mamî pepîn ipatîkarî. Paapa wanî enen
tîîko'mansenon yepotorî pe. Isa'manta'san
yepotorî pe pra awanî.
33 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya'nîkon pe,
arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî teesenu-
menkai mararî pra, î' kai'ma to' yenupa-
toi'ya pî'.

Tamî'nawîron Paapa Nekaremekî

Unkupîkon Ton Ipîkku Panpî'
(Mc 12.28-34; Lc 10.25-28)

34 Mîrîrî tîpo fariseuyamî' eperepî'pî
Jesus pia. Maasa pra saduceuyamî'
tî'napamî emapu'tîsai'ya ye'nen, to' iipî'pî
iipia. 35 Warayo' epu'nen Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî' yenupaton iipî'pî iipia
maasa pra seru'ye' pe Jesus eseurîma
anepu'pai awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus
ekaranmapo'pîiya.
36 —Anna yenupanen, o'non wanî mîrîrî
ipîkku pe panpî' unkupîkon ton pe Paapa
nekaremekî'pî pe? —ta'pîiya.
37 Jesusya yuuku'pî:
—Ayepotorî Paapa yapurîkî tamî'nawîrî
ayewan ke, moropai tamî'nawîrî
ayekaton ke. Moropai tamî'nawîrî
eesenumenkato' ke *Dt 6.5*
—ta'pîiya. 38 —Mîrîrî wanî e'mai'non, ipîkku
pe itu'se Paapa e'to'pe. 39 Moropai itakon
moro wanî manni' e'mai'non warantî rî.
Taiya:
Ayonpa sa'namakî kure'ne aawarîrî amîrî
e'sa'nama manni' warantî. *Lv 19.18*
40 Mîrîrî warantî mîrîrî asakî'nan yawîrî
ku'sa'ya'nîkon ya, tamî'nawîron sîrîrî
Moisés nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî
awanîkon. Moropai penaronkon Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tî nekaremekî'pîya taasa' yawîrî
awanîkon —ta'pî Jesusya.

Anî' Munmu Pe Paapa Nîmenka'pî Wanî
(Mc 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Moropai fariseuyamî' emurukuntîsa'
tanne, Jesusya to' ekaranmapo'pî:
42 —Î' kai'ma see eesenumenkakon mîrîrî
mîîkîrî Paapa nîmenka'pî pî'? Anî' paarî'pî
pe awanî mîrîrî? —ta'pîiya.
—Davi nurî'tî paarî'pî mîîkîrî —ta'pî
to'ya ipî'.
Moropai inî'rî to' ekaranmapo'pî Je-
susya: 43 —Î' wani' awanî ye'nen kin Davi
nurî'tî eseurîma'pî Paapa nîmenka'pî pî'
pena? Morî Yekaton Wannîya eeseurîma
emapu'tî'pî. “Uyepotorî” ta'pîya. Davi
nurî'tî maimu rî'pî sîrîrî.
44 Uyepotorî pî' Paapaya ta'pî:
“Uupia ereutakî umeruntîri winîkîi
ayeyatonon yaretî'kauya pîkîrî” ta'pîiya *Sl 110.1*
ta'pî Daviya, sîrîrî imaimu. 45 A'kî, Davi
paarî'pî pe neken Paapa nîmenka'pî wanî
ya. Î' wani' awanî ye'nen Uyepotorî taa
Daviya ipî', manni'? —ta'pî Jesusya.
46 Mîrîrî taa Jesusya yuuku to'ya pra to'
wanî'pî. Moropai mîrîrî patapai inî'rî Jesus
anekaranmapopai pra to' ena'pî.

23

Fariseuyamî' Moropai Moisés Nurî'tîya Yenupanto' Pî' Yenupatonkon Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 12.38-39; Lc 11.43-46, 20.45-46)

1 Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî moropai
arinîkon pî'. 2 Ta'pîiya: —Insamoro
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupa-
tonkon, moropai fariseuyamî' esenyaka'ma
amîrî'nîkon yenupa pî', Moisés nurî'tîya
ikupî'pî manni' warantî. 3 Mîrîrî ye'nen to'
maimu yawîrî e'pai awanîkon. Moropai
tamî'nawîrî ayenupato'kon to'ya yawîrî
e'pai awanîkon. Tîîse to' nîkupî, to'
yeseru kî'ku'tî. Maasa pra ayenupa'pîkon
tîuya'nîkon yawîrî pra to' ko'mamî ye'nen.
4 A'kî, pemonkonyamî' narîton amîi'ne pe
pu'kuru tîwe'sen ewa'tî to'ya. Tîîse mîrîrî
yarî pî' to' pîika'tî to'ya pepîn, mararî
tenyakon yeperu yaretî ke. Mîrîrî warantî
to' yenupato' to'ya pî' Jesus eseurîma'pî.
⌞Maasa pra ta'pî tîuya'nîkon yawîrî ikupî
to'ya pra awanî ye'nen.⌟
5 Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'ka
kupî to'ya maasa pra tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya tera'makon yu'se to'
wanî ye'nen. Maasa era'matî, Paapa
maimu e'menukasa' menukapîtî to'ya
moropai mîrîrî yewa'tî to'ya tepinkon pî'
moropai temekonkon pî' eesera'mato'pe
kai'ma. Moropai tîponkon sonpan ye'pi
kupî to'ya kusan pe, mîî pe tîwanîkon
ye'nen. 6 Moropai inkamoroya festa
weiyu yai, teereutato'kon ton morî apono'
menka. Moropai epere'nîto' yewî' ta nîrî,
morî menka to'ya tapurîto'kon pe to'ya.

7 Moropai inkamoro wanî tamî'nawîronkon
esekaremekî yu'se, aronne panpî'. Moropai
uyenupanen kai'ma tesatîkon to'ya yu'se
to' wanî.
8 Tîîse inkamoro warantî "Uyepotorî"
kai'ma ayonpakon esatîya'nîkon e'pai
pra man. Maasa pra tamî'nawîronkon
amîrî'nîkon wanî se' warantî, e'kaisarî
ayonpakon pokonpe. Maasa pra Ayepo-
torîkon moro man tiwinan. 9 Moropai tarî
non po anî'rî esatîya'nîkon e'pai pra man
Paapa anna yunkon kai'ma. Maasa pra
amîrî'nîkon yunkon moro man, tiwinan
neken ka' pon —ta'pîiya. 10 —Moropai anî'
esatîya'nîkon e'pai pra man e'mai'non
mîîkîrî tamî'nawîronkon ye'mai'norî
taaya'nîkon e'pai pra man. Maasa
pra amîrî'nîkon ye'mai'norî moro man
tiwinan, Cristo mîîkîrî, Paapa nîmenka'pî.
11 Maasa pra anî' wanî ya amîrî'nîkon
kore'ta ipîkku panpî' e'pai awanî apoitîrî pe
tiaronkon ma're. 12 Anî' wanî ya tiaronkon
yentai e'pai mîîkîrî kupî Paapaya to' ma're.
Moropai anî' wanî ya tiaronkon ma're e'pai,
mîîkîrî kupî Paapaya tiaronkon yentai —
ta'pî Jesusya.

Jesusya To' Yeseru Yewanmîrî
(Mc 12.40; Lc 11.39-42,52; 20.47)

13 —Aka tîwarî e'tî, amîrî'nîkon
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon moropai fariseuyamî'.
Seru'ye'kon amîrî'nîkon! Pemonkonyamî'
ma'nîpanenan pe awanîkon Paapa pe-
monkono pe to' ena namai. Ayesa'kon
pe Paapa kupîya'nîkon pepîn moropai
tiaronkonya ikupî tîrîya'nîkon pepîn.
Maasa pra to' yenupaya'nîkon yairî pra.
Mîrîrî wenai ataruma'tîkon Paapaya kupî
sîrîrî.
14 Aka tîwarî e'tî, Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî' yenupatonkon moropai
fariseuyamî' morî pe tîwe'ku'senon
pe awanîkon seru'ye' pe. Maasa
pra inyo isa'manta'san wîri'sanyamî'
yama'runpapîtîya'nîkon ama' pe. Mo-
ropai mîrîrî si'ma eepîremapîtîkon
kure'ne kusan pe tiaronkonya ay-
era'mato'konpe. Mîrîrî wenai tiaronkon
yentai awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî —ta'pî
Jesusya.
15 —Aka tîwarî e'tî, Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî' yenupatonkon mo-
ropai fariseuyamî'. Seru'ye'kon
teesenku'tîsanon. Attîpîtîkon patakon
kaisarî, moropai erenkon ratai poro.
Mîrîrî yai tiaronkon anku'pai awanîkon
ayeserukon warantî to' e'to'pe. Tîîse
ayeserukon ya' eena'pî wanî imakui'pî
ku'nen pe ayentai'nîkon. Mîîkîrî yenumî
Paapaya apo' ya' emapu'tîya'nîkon mîrîrî
warantî —ta'pî Jesusya.
16 —Aka tîwarî e'tî. Maasa pra enkaru'nan
warantî si'ma tiaronkon ye'mai'norî pe
e'pai awanîkon ye'nen. To' yenupaya'nîkon
sîrîrî warantî: "Anî'ya taa ya, 'Epîremanto'
yewî' winîkîi mîrîrî kupîuya pe wai', taiya
ya, tîîse mîrîrî kupîiya pra awanî ya,
î' wani' awanî pepîn kai'ma. Moropai
taa tiaronya ya 'Ouro epîremanto' yewî'
tawon winîkîi mîrîrî kupîuya' taiya ya,
ikupîiya e'pai awanî mîrîrî". Kai'ma to'
yenupaya'nîkon. 17 Pakkokon, î' epu'nenan
pepîn, enkaru'nankon amîrî'nîkon. Î'
wanî ipîkku pe tîwe'sen, ouro ou epîre-
manto' yewî' ka'rî ipîkku pe tapurîsen?
Epîremanto' yewî' wanî ipîkku pe panpî'
maasa pra Paapa yewî' pe awanî ye'nen.
Moropai mîrîrî ouro wanî imîrî pe maasa
pra itewî' ta awanî ye'nen —ta'pîiya.
18 —Moropai amîrî'nîkonya tiaronkon
yenupapîtî taapîtîya'nîkon. Anî'ya taa ya,
taransen mîrîrî altar winîkîi ikupîuya taiya
ya moropai ikupîiya pra awanî ya, î' wani'
awanî pepîn kai'ma taaya'nîkon. Tîîse altar
po tîwe'sen itîîsa' winîkîi ikupîuya taiya
ya, tîwî ikupîiya e'pai pra awanî kai'ma
to' yenupaya'nîkon. 19 Epu'nenan pepîn,
amîrî'nîkon enkaru'nankon warainonkon.
Î' wanî ipîkku pe tîwe'sen? Mîrîrî to'
naranî'pî yaponse' ou ipo manni' taransen?
Mîrîrî to' naranî'pî yaponse' wanî Paapa
yemanne pe, moropai ipo manni' taransen
wanî imîrî pe nîrî, itemanne po awanî
ye'nen —ta'pîiya. 20 —Mîrîrî ye'nen anî'ya
taa ya taranse yaponse' altar winîkîi
ikupîuya taiya ya. Tamî'nawîron taransen
ipo manni' winîkîi taiya nîrî. ⌊Mîrîrî ye'nen
ikupîiya e'pai awanî mîrîrî.⌋ 21 Moropai
anî'ya taa ya epîremanto' yewî' winîkîi
ikupîuya taiya ya, mîîkîrîya taa nîrî mîrîrî
epîremanto' yewî' tawon, Paapa winîkîi.
22 Moropai anî'ya taa ya, ka' winîkîi ikupîuya
taiya ya, Paapa yaponse' eereutato' winîkîi
taiya nîrî moropai Paapa ereutasa' manni'
winîkîi taiya nîrî. ⌊Mîrîrî ye'nen î' ta'pî
tîuya yawîrî ikupîiya e'pai awanî mîrîrî.⌋
23 Aka tîwarî e'tî amîrî'nîkon Moisés

nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
moropai fariseuyamî'. Maasa pra
awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî. Yairî
Paapa yapurîya'nîkon kai'ma tamî'nawîrî
antîrîkon ke Paapa repaya'nîkon, ayo'kon
wosi yonpa ke nîrî irepaya'nîkon. Tîîse
morî panpî' ankupîkon ton pe ta'pî
kupîya'nîkon pepîn, tiaronkon winîkîi
yairî pra awanîkon ye'nen moropai to'
sa'namaya'nîkon pra awanîkon ye'nen.
Î' taasa' Paapaya yawîrî kupîya'nîkon pra
awanîkon ye'nen. Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî
kupî'pîya'nîkon e'painon tîwî ankupî'pîkon
manni' tîku'se pra. 24 Tiaronkon ye'mai'norî
pe e'pai awanîkon enkaru'nan warantî
si'ma. Maasa pra kankî'yamî' enasa'
yainonkaya'nîkon awukukon ya' warantî
tamî'nawîrî antîrîkon ke Paapa re-
paya'nîkon si'mîrikkî pe tîwe'sen ke nîrî.
Tîîse kankî' yentainon kameru warainon
kure'nan yenno'maya'nîkon, maasa pra
ipîkku pe panpî' ankupîkon ton Paapa
nekaremekî'pî kupîya'nîkon pepîn, tîîse
mararî mîrikkî neken kupîya'nîkon.

25 Aka tîwarî e'tî, amîrî'nîkon Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon,
moropai fariseuyamî'. Seru'ye'kon.
Awe'taruma'tîkon pe naatîi. Apisaukon
ronapîtîya'nîkon poroporo neken, morî
pe eesera'mato'pe kai'ma. Tîîse ita nura
awanî tanne. Mîrîrî ta'pî Jesusya to'
yeseru ekaremekîpa kai'ma. Maasa pra to'
esenumenkato' ya' wanî imakui'pî nura pe
awanî mararî pra. Kure'ne temannekon ton
yu'se to' wanî moropai itu'se tîwe'to'kon
yawîrî e'pai to' wanî. 26 Mîrîrî ye'nen
fariseuyamî' enkaru'nankon, e'mai' pe
apisaukon ronatî ita, morî pe awe'to'pe.
Morî pe ita wanî ya, poroporo nîrî morî pe
eesera'ma.

27 Aka tîwarî e'tî, fariseuyamî' moropai
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupa-
tonkon. Seru'ye'kon amîrî'nîkon wanî pe-
naron uuruwai kî'pasa' iporo aimutun pe
warantî. Iporo morî pe pu'kuru eesera'ma.
Tîîse ita, itu'na mararî pra pemonkonyamî'
ye'pî rî'pî wanî. Moropai mîrîrî wanî ikî
pe pu'kuru. 28 Mîrîrî warantî amîrî'nîkon
esera'ma morî pemonkon warantî. Tîîse
ayewankon ya' nura wanî mararî pra.
Seru'ye' wanî moropai tu'kan imakui'pî
ku'to'ya'nîkon wanî mararî pra —ta'pî Je-
susya.

Seru'ye'kon E'taruma'tîto'
(Lc 11.47-51)

29 —Aka tîwarî e'tî fariseuyamî' moropai
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenu-
patonkon. Seru'ye'kon amîrî'nîkonya
penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' nurî'tî uuruwasi ton
koneka'pî morî pe pu'kuru, inkamoro
yairî ko'mamî'san yapurîya'nîkon kai'ma.
30 Moropai taaya'nîkon: "Pena inkamoro
wîîtîponkon anna tamorî'san yai anna e'sa'
ya, inkamoro Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' nurî'tî wî'pî annaya pepîn
e'painon, to' wî'pî to'ya warantî. Mîrîrî
iku'sa' to'ya manni' warantî ikupî'pî
annaya pepîn e'painon", taaya'nîkon.
31 Anna tamorî'san taaya'nîkon wenai,
inkamoro profetayamî' wîîtîponkon
payanî'san anna, taaya'nîkon. 32 Mîrîrî
ye'nen mîrîrî warantî to' yeserurî'pî
pî' ako'mantî yaretî'kaya'nîkon pîkîrî.
33 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon wanî îkîi
ye'katon munkîyamî' warantî. Îkîiyamî'
pe awanîkon. Tîîse î' kai'ma Paapaya
apo' ya' ayenunto'kon winîpai e'pîika'tîpai
awanîkon mîrîrî? Awe'pîika'tîkon pepîn
tiwin kin. 34 Mîrîrî ye'nen apî'nîkon
umaimu ekareme'nenan yarimauya kupî
sîrîrî warayo'kon epu'nenan, moropai
yenupatonkon. Tîîse inkamoro yonpa
wîîya'nîkon kupî sîrîrî. Moropai tiaron
pokapîtîya'nîkon kupî sîrîrî pakî'nan
pona. Moropai tiaronkon po'pîtîya'nîkon
kupî sîrîrî epere'nîto' yewî'kon ta.
Moropai to' pokonomaya'nîkon kupî
sîrîrî to' patakon cidade kaisarî. 35 Mîrîrî
kupîya'nîkon wenai ataruma'tîkon Paapaya
kupî sîrîrî. Tîîse ankupî'pîkon neken
wenai pra tîîse penaronkon nîkupî'pî
wenai awe'taruma'tîkon, tamî'nawîronkon
morîkon to' nîwî'san penaro' Abel nurî'tî
wî'pî irui Caimya patapai, moropai Paapa
maimu ekareme'nen Baraquias munmu,
profeta Zacarias nurî'tî wî'pî to'ya pîkîrî.
Manni' anwî'pîkon Paapa ton pe to'
nîpo'tî yaponse' yarappana. Paapa
yewî' ta teepîremasanon neken wîtîto'
pata iwî'pî to'ya. 36 Ayenku'tîuya pepîn,
mîrîrî tamî'nawîron ku'sa' to'ya wenai
amîrî'nîkon, sîrîrî pankon pemonkonyamî'
taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî —ta'pî
Jesusya.

Jesusya Jerusalém Ponkon Sa'namato'

Kure'ne
(Lc 13.34-35)

37 Jesusya tîmaimu yaretî'ka'pî
see warantî Jerusalém ponkon pe-
monkonyamî' pî': —Amîrî'nîkonya
umaimu ekareme'nenan wî'pî. Moropai
tî' ke tiaronkon pa'tîpîtî'pîya'nîkon,
umaimu ekareme'se unaipontî'san. Î'
warapo ite'ka amîrî'nîkon muurukuntî
yu'se wanî'pî tamî'nawîrî, kariwanaya
tînmukuyamî' muurukuntî tapî'sa' yo'koi
warantî. Tîîse itu'se pra awanî'pîkon.
38 A'kî, tarîpai apatakon ena kupî sîrîrî
itesa' pra. Yawon pra eena pe man.
Maasa pra Paapaya ataruma'tîkon kupî
sîrîrî. 39 Tauya sîrîrî apî'nîkon. Sîrîrî
patapai inî'rî uyera'maya'nîkon pe pra
naatîi. Uyapurîto'ya'nîkon weiyu erepamî
pîkîrî aako'mamîkon. Mîrîrî yai neken,
taaya'nîkon
"Mîîkîrî morî Uyepotorîkon ese' pî' tui'sen
yapurîpai'nîkon", *Sl 118.26*
taaya'nîkon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

24

Epîremato' Yewî' Yarankato' To'ya Pî'

Jesus Eseurîma
(Mc 13.1-2; Lc 21.5-6)

1 Epîremanto' yewî' tapai teepa'kakon pe,
aasarî tuutîkon ye'ka pe, Jesus nenupa'san
erepamî'pî iipia. Moropai inkamoro
eseurîma'pî wîttî, epîremanto' yewî'
konekasa' pî'. Maasa pra morî pe pu'kuru
awanî ye'nen. 2 Jesusya to' maimu yuuku'pî.
Ta'pîiya: —Ayenku'tîuya pepîn. Seeni' wîttî
kure'nan era'ma pî' naatî? Tîîse aako'mamî
pepîn kupî sîrîrî. Maasa pra tiaronkonya
yaranka to' weiyu erepamî yai. Tamî'nawîrî
isoroka to'ya tiwinan tî' e'nîmî pepîn tonpa
po. Tîîse tamî'nawîrî yenumî to'ya kupî
sîrîrî.

Epu'nîto' Moropai E'taruma'tînto'
(Mc 13.3-13; Lc 21.7-19)

3 Mîrîrî tîpo Oliveira ye'ka kîrî po, Je-
sus ereutasa' wanî'pî. Mîrîrî tanne in-
enupa'san erepamî'pî iipia, tiaronkon ton
pra tîîse. Moropai Jesus ekaranmapo'pî
to'ya: —O'non ye'ka pe mîrîrî e'kupî kupî
sîrîrî? O'non ye'ka pe mîrîrî kupî to'ya
epu'tî annaya e'painon? Î' esera'ma we-
nai aminke pra aai'to'pe wanî moropai
tamî'nawîron e'tî'ka epu'tî annaya? —ta'pî
to'ya.

4 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Tîwarî
e'tî aka, anî'ya ayenku'tîkon namai. 5 Maasa
pra tu'kankon asarî kupî sîrîrî uyese' pî'
teeseurîmasanon pe tîwe'ku'se. Moropai
taa to'ya: "Uurî Cristo, Paapa nîmenka'pî",
taa to'ya. Moropai mîrîrî taa to'ya pî'
tu'ke pemonkonyamî' esenku'tî kupî sîrîrî.
6 Moropai pemonkonyamî' eseya'namato'
etaya'nîkon pî' teesi'nî'se pra me'tîi
moropai teepîsanon yekare etaya'nîkon
ya. Tamî'nawîrî mîrîrî ye'ka e'kupî
kupî sîrîrî, tîîse maasa pata atarеtî'ka
pepîn. 7 Pemonkonyamî' eseya'nama
tiaron pata ponkon yarakkîrî. Moropai
pemonkonyamî' esanon eseya'nama
tiaronkon esanon yarakkîrî. Moropai
pata eserentîkî'ma kupî sîrîrî tiaron pata
poro. Mîrîrî yai emi'nan wanî kupî sîrîrî
pata po. 8 Sîrîrî ye'ka e'kupî kupî sîrîrî
manni' e'mai'non ne'ne' epu'tî more yan
pe tîwe'sen wîri'ya warantî —ta'pî Jesusya.

9 —Mîrîrî yai tiaronkonya ayapisîkon
kupî sîrîrî tesanonkon pia. Ayarîkon
to'ya atarumatîto'kon pe to'ya. Moropai
inkamoroya amîrî'nîkon wîî. Moropai
tamî'nawîronkonya amu'tunpakon uurî
yapurîya'nîkon wenai. 10 Mîrîrî yai
tu'kankon uyapurînenanya uyapurîto'
tîuya'nîkon kupî tîwî. Maasa pra innape
ukupî to'ya pra to' enasa' ye'nen, tiaronkon
yewanmîrînenan pe to' wanî kupî sîrîrî.
Moropai tonpakon rumaka to'ya kupî
sîrîrî teeyatonon yenya'. 11 Mîrîrîya Paapa
maimu ekareme'nenan, profetayamî'
pe tîwe'ku'sanon seru'ye'kon esenpo
kupî sîrîrî pemonkonyamî' yenku'tîi.
Inkamoroya tu'ke to' yenku'tî. 12 Mîrîrî
warantî imakui'pî e'paraipîka kupî sîrîrî
ka'ne' pe. Mîrîrî wenai mararonkon
pepîn innape Paapa yapurînenanya Paapa
yapurîto' tîuya'nîkon yenomî inî' to'
enpenata pepîn. 13 Tîîse tamî'nawîron
mîrîrî ye'ka yapîtanîpîtîpon wanî ya
ikî'pî tîpose, mîîkîrî pîika'tîsa' Paapaya
mîrîrî —ta'pîiya. 14 —Moropai mîrîrî yai î'
kai'ma pemonkonyamî' esa' pe Paapa wanî
esekaremekî kupî sîrîrî tamî'nawîrî pata
poro. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
eta kupî sîrîrî uyekare pî'. Moropai mîrîrî
yai tamî'nawîron e'tî'ka weiyu erepamî —
ta'pî Jesusya.

Kure'nan E'taruma'tînto'
(Mc 13.14-23; Lc 21.20-24)

15 Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî:
—Penaro' Paapa maimu ekareme'nen
Daniel nurî'tî eseurîma'pî.

"Tamî'nawîronkon yewanma pe tîwe'sen
imakui'pî, Paapa newanma pe
tîwe'sen tîrî tiaronkonya epîre-
manto' yewî' ta. Mîrîrî ye'ka
pata'se' pepîn ya' itîrî to'ya", *Dn
9.27*

ta'pî Daniel nurî'tîya. Mîrîrî
era'maya'nîkon yai, epu'tîya'nîkon yu'se
wai î' taato'pe awanî —ta'pîiya. 16 Mîrîrî
ye'nen anî' wanî ya Judéia pata po, ka'ne'
pe eepe e'pai awanî wî' pona. 17 Moropai
anî' wanî ya tewî' po ka'ne' pe awautî
e'pai awanî moropai eepe e'pai awanî,
tewî' ta temanne era'mai teewonse pra.
18 Moropai anî' wanî ya keren po mîîkîrî
enna'po e'pai pra wanî tewî' ta tîponkon
era'mai, tîîse eepe e'pai awanî ka'ne'
pe. 19 Mîrîrî yai aka sa'ne wîri'sanyamî'
more yankon moropai mana'pokonkon
to' munkîyamî'. Inkamoro e'taruma'tî
kupî sîrîrî mararî pra maasa pra ka'ne'
pe to' epe eserîke pra to' wanî ye'nen.
20 Mepîrematîi Paapa pî' maasa pra kono'
yai mîrîrî ye'ka e'kupî namai. Moropai
erî'ka'nîto' weiyu yai awe'kupî namai.
21 Maasa pra kure'nan e'taruma'tînto'
iipî kupî sîrîrî. Paapaya pata koneka'pî
patapai esera'ma'pî pepîn e'kupî kupî sîrîrî
ikaisaron ton pra. 22 Tamî'nawîronkon
e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra. Tîîse
Paapaya ipîra to' e'taruma'tîto' yaretî'ka
kupî sîrîrî maasa tînku'ne'tî'pî weiyu
eseporî pra tîîse. Mîrîrî ku'sai'ya pra awanî
ya enen anî' ko'mamî pepîn e'painon. Tîîse
Paapaya tînmo'kakon pînînma kure'ne
tîpemonkono pe to' wanî ye'nen. To'
yaretî'ka e'taruma'tînto'ya tîrîiya pepîn.

23 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya apî'nîkon:
"Paapa nîmenka'pî Cristo tarî man",
taiya ya, innape mîîkîrî maimu kî'ku'tî.
Moropai "Siini' pata man", taa to'ya ya
apî'nîkon, innape inkamoro ye'ka maimu
kî'ku'tî. 24 Maasa pra seru'ye'kon iipî,
uurî pe tîwe'ku'sanon, Paapa maimu
ekareme'nenan pe tîwe'ku'se to' iipî.
Inkamoroya anî' nîkupî eserîkan pepîn
kupî pemonkonyamî' nera'makon ton kupî,
to' yenku'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî wenai
tamî'nawîronkon yenku'tî to'ya e'painon
Paapa nîmenka'san nîrî to' yenku'tî to'ya
tîrî Paapaya ya. Tîîse itîrîiya pepîn. 25 Tîîse
mîrîrî rawîrî apî'nîkon ekaremekî pî' wai
epu'tîkonpa.
26 —Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya apî'nîkon:
"A'kî, sinpata man keren po", taiya ya,
era'mai katîtî. Inî'rî taa anî'ya ya apî'nîkon:
"A'kî, tarî man eesenonsa'", taa to'ya ya, in-
nape to' maimu kî'ku'tî ayenku'tîkon to'ya
pî'. 27 Maasa pra uurî ka' poinon ii'to' wanî
kupî sîrîrî aronne ama' pe pra. E'winî pairî
ka' pî' wara'napi e'sisiuka esera'ma manni'
warantî tamî'nawîronkonya era'ma uuipî
yai —ta'pîiya.
28 —A'kî, o'non pata anî' sa'mantasa'
ya, mîîkîrî pî' watunaiyamî' emurukuntîsa'
wanî. Mîrîrî warantî uurî iipî inkamoro
imakui'pî ku'nenan kore'ta apo' ya' to'
yenunto'peuya —ta'pî Jesusya.

Ka' Poinon Ii'to' Sîrîrî Non Pona
(Mc 13.24-27; Lc 21.25-28)

29 Jesusya ta'pî inî'rî: —Mîrîrî yai
tamî'nawîronkon e'taruma'tî'pî tîpo,
wei esi'nîpî kupî sîrîrî.
Moropai kapoi ena kupî sîrîrî a'ka pe pra.
Moropai siirikkîyamî' e'soroka kupî sîrîrî.
Moropai tamî'nawîrî ka' pî' tîwe'sanon
e'tîtîtî'ka kupî sîrîrî. *Is 13.10, 34.4*

30 Mîrîrî tîpo ka' poi iipî'pî pe-
monkon pe era'ma tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya. Uuipî katupuru kore'ta
a'ka pe ka' winîpai. Mîrîrî yai tamî'nawîrî
pata ponkon karau kupî sîrîrî mararî pra.
Maasa pra meruntî ke uuipî a'ka pe, wei
warantî. 31 Mîrîrî yai kure'nan usinarî
ye'nunpa pe upoitîrîtonon inserîyamî'
yarimauya upemonkono pe umenka'san
muurukuntîi. Tamî'nawîrî patakon kaisarî
to' wîtîto'pe upemonkono pe umo'ka'san
era'mai sîrîrî non po —ta'pî Jesusya.

Arawen Ye' Yekare Pî' Esenupanto'
(Mc 13.28-31; Lc 21.29-33)

32 Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —Sîrîrî
figo ye' yekare pî' esenupatî. E'mai' pe
aarenta. Moropai eepantakasa' ya, aareta.
Mîrîrî pî' taaya'nîkon aminke pra kono'pîtî
wanî sîrîrî taawonan amîrî'nîkon. 33 Mîrîrî
warantî nîrî ekaremekîuya manni' e'kupî
era'maya'nîkon yai, Cristo enna'po kupî
sîrîrî ka' poi, taaya'nîkon. Mîrîrî warantî
aminke pra uui'to' wanî epu'tîya'nîkon.
34 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Sîrîrî
ye'ka e'kupî kupî sîrîrî seru'ye' pe pra.
Tamî'nawîronkon sîrîrî pankon enenankon
sa'manta pepîn sîrîrî e'kupî rawîrî. 35 Tauya
sîrîrî, tamî'nawîron atareti'ka kupî sîrîrî ka'

moropai non, pata, tîîse umaimu ataretî'ka pepîn tiwin kin, ipatîkarî aako'mamî —ta'pî Jesusya.

Anî'ya Iweiyu Epu'tî Pepîn
(Mc 13.32-37; Lc 17.26-30,34-36)

36 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya:
—Î' pensa moropai î' weiyu yai uuipî inî'rî
sîrîrî non pona epu'tîya'nîkon eserîke pra
naatîi. Moropai inserîyamî' ka' ponkonya
nîrî epu'tî pra man. Moropai uurî, Paapa
munmuya epu'tî pepîn. Tîîse uyunya neken
iweiyu epu'tî. 37 A'kî, pena Noé nurî'tî
wanî yai, awe'kupî'pî warantî, uurî ka'
poi iipî'pî sîrîrî non pona enna'poto' wanî
pe man. 38 Maasa pra mîrîrî e'kupî rawîrî
pemonkonyamî' wanî'pî teserukon yawîrî.
To' entamo'ka'pî mararî pra moropai
tîwukukon enîrî'pî to'ya. Moropai mîrîrî
yai warayo'kon no'pîtapîtî'pî, moropai
wîri'sanyamî' etiyomapîtî'pî teserukon
yawîrî. Mîrîrî kupî'pî to'ya tîkanau ya'
Noé nurî'tî asara'tî pîkîrî, ikupî'pî to'ya.
39 Mîrîrî kupî pî' to' ko'manpîtî'pî maasa pra
î' e'kupî epu'tî tîuya'nîkon pra tîwanîkon
ye'nen. Mîrîrî kupî pî' to' ko'mamî
tanne, Paapaya pata ma'tînîpî'pî tuna ke.
Moropai tamî'nawîrî inkamoro tî'ka'pîiya.
Mîrîrî warantî nîrî uurî ka' poinon ii'to'
weiyu wanî pe man. Inîmîkî to'ya pra
tîîse uuipî. 40 Mîrîrî yai asakî'nankon
warayo'kon wanî teesenyaka'makon pî'
tînmîri ya'. Tîîse iwanîyakon yarîuya tiwin
moropai tiaron e'nîmî. 41 Moropai asakî'ne
wîri'sanyamî' wanî teesenyaka'makon
pî'. To' esenyaka'ma a'nai ye'pa pî' a'
yai. Mîîkîrî wanîyakon yarîuya tiwin
moropai tiaron e'nîmî. Mîrîrî warantî
awe'kupî pe man. 42 Mîrîrî namai tîwarî
panpî' ako'mantî maasa pra î' pensa uurî
ayepotorîkon erepanto' weiyu sîrîrî non
pona, epu'tîya'nîkon pra naatîi. 43 Maasa
esenumenkatî sîrîrî pî': A'kî, manni' wîttî
esa'ya sîrîrîpe ama'ye' erepamî epu'tî ya
tewî' yama'runpai, mîîkîrîya eerepamî
nîmîkî e'painon, tewî' yama'runpaiya
namai, innape nai? 44 Mîrîrî warantî nîrî
amîrî'nîkon ko'mamî e'pai awanî tîwarî.
Maasa pra uurî ka' poinon enna'poto'
weiyu sîrîrî non pona epu'tîya'nîkon pra
naatîi. Enpen e'tî unîmîkîya'nîkon pra
awanîkon tanne, ayeporîuya'nîkon namai
—ta'pî Jesusya.

Ipoitîrî Yairon Moropai Yairon Pepîn
(Lc 12.41-48)

45 Inî'rî Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —
O'non ye'ka mîîkîrî tîkaraiwarî maimu
yawîrî tîwe'sen yairon moropai epu'nen?
Manni' mîîkîrî ikaraiwarîya tewî'
ko'mannî'nen pe itîrî'pî. Moropai
tiaronkon teesenyaka'masanon esa' pe
itîrî'pî. Moropai to' ya're' ton tîînen
pe itîrî'pîiya. Moropai tamî'nawîrî ta'pî
tîkaraiwarîya yawîrî iku'nen pe awanî'pî
—ta'pîiya. 46 —Taatausinpai pu'kuru
mîîkîrî ipoitîrî wanî î' pensa tîkaraiwarî
erepanto' weiyu yai, maasa pra î' ta'pî
tîkaraiwarîya yawîrî iku'sa' tîuya ye'nen.
47 Yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Mîrîrî warantî
tîkaraiwarî nîtîrî'pî ko'mannî'sai'ya
ye'nen. Ikaraiwarîya mîîkîrî tîpoitîrî pia
inî' panpî' tamî'nawîron temanne tîrî
iipia iko'mannî'to'peiya. 48 Tîîse mîrîrî
warantî pra ipoitîrî wanî ya imakui'pî pe.
Maasa pra taiya: "Ka'ne' pe ukaraiwarî
iipî pe pra man", taiya. Tîîwarîrî si'ma
eeseurîma. 49 Mîrîrî ye'nen tiaronkon
tîkaraiwarî poitîrîtonon tonpayamî'
taruma'tî pia'tîiya. To' po'pîtîiya to'
ya're' ton tîrîiya pepîn. Moropai mîîkîrîya
ta're' yonpa mararî pra, moropai eetîmî
mai' enî'nenan pokonpe. Mîrîrî kupîiya
maasa pra tîkaraiwarî iipî pra awanî
ye'nen ka'ne' pe. 50 Moropai mîrîrî
tîpo, tîîko'manse pu'kuru pra ikaraiwarî
erepamî. Mararî enpen pra tîîse tîpoitîrî
eporîiya. 51 Mîrîrî yai inkupî'pî era'ma tîuya
pe, ikaraiwarîya itaruma'tî mararî pra.
I'po'pîtîiya, moropai yenumîiya tîmaimu
yawîronkon pepîn, seru'ye'kon pata'se'
ya', tîmoron epu'to'peiya. Inkamoro
seru'ye'kon pokonpe mîîkîrî karau pe man,
mararî pra tee tîpa'tîi, ne'ne' pe tîwanî
ye'nen —ta'pî Jesusya.

25

Mia' Tamî'nawîronkon Wîri'sanyamî' Yekare

1 Inî'rî Jesusya panton ekaremekî'pî:
—Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa ii'to' wanî pe man, sîrîrî
e'marimato' warantî —ta'pîiya. —
Mia' tamî'nawîronkon wîri'sanyamî'
maasaronkon wanî'pî. Inkamoroya
tî'kuma'tukon ton lamparinha yapisî'pî
moropai to' wîtî'pî tîwe'marimasen
ponaya. 2 Tîîse to' yonpayamî' wanî'pî

mia'taikin kaisarî tîwe'ne'nokon. Moropai
mia'taikin to' wanî'pî tîwe'ne' pra,
epu'nenan pe to' wanî'pî. 3 Mîrîrî ye'nen
inkamoro wîri'sanyamî' tîwe'ne'nokonya
tî'kuma'tukon paru ton yarî to'ya
pra to' wanî'pî itense' ya', maasaron
ton. 4 Tîîse tiaronkon epu'nenan
wîri'sanyamî'ya tî'kuma'tukon lamparinha
paru ton yarî'pî itense' ya' maasaron
ton. Inkamoroya tîwe'marimasen iipî
nîmîkî'pî. 5 Tîîse tîwe'marimasen erepamî
pra aako'mamî'pî. Moropai iwe'nunpai to'
ena'pî. Moropai inkamoro we'na'pî ka'ne'
pe.

6 To' we'nasa' tanne, anoinna
tîwe'marimasen erepamî'pî. Mîîkîrî
erepamî ye'nen, to' entaime eta'pî
wîri'sanyamî'ya. Ta'pî to'ya: "Tîwe'marimasen
erepannî pî' man! Asi'tî iipia ka'ne' pe
erepantî", ta'pî to'ya.

7 Mîrîrî taa to'ya pe, inkamoro
mia' tamî'nawîronkon maasaronkon
wîri'sanyamî' paka'pî. Moropai
inkamoroya tî'kuma'tukon lampar-
inha yawittanîpî'pî. 8 Tîîse inkamoro
mia'taikinankon tîwe'ne'nokonya ta'pî
tiaronkon epu'nenan pî': "Anna kuma'tu
paru ton ke anna repatî maasa pra anna
kuma'tu esi'nî'nî pî' man", ta'pî to'ya.

9 Tîîse inkamoroya yuuku'pî: "Kaane,
anna kuma'tu paru man anna pe neken".
Tîîse ta'pî to'ya to' pî': "A'kuma'tukon paru
ton yu'se awanîkon ya, tîwe'repasanon pia
anennatantî", ta'pî to'ya.

10 Mîrîrî ye'nen inkamoro epu'nenan
pepîn tîwe'ne'nokon wîri'sanyamî' wîtî'pî
tî'kuma'tukon paru ton yennai. Maasa
inkamoro tîîse poro po tîwe'marimasen
erepamî'pî. Mîrîrî ye'nen mia'taikinankon
epu'nenan wîri'sanyamî' ewomî'pî
yarakkîrî tîwe'marimasen festarî pî'.
Moropai mîrîrî tîpo mana'ta yarakkamo'pî
to'ya.

11 Tîko'man pe pu'kuru pra, inkamoro
wîri'sanyamî' erepamî'pî. Moropai
inkamoro entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pî to'ya:
"Anna yepotorî, anna ewonto'pe mana'ta
yarakkanmokakî", ta'pî to'ya.

12 Tîîse tîwe'marimasenya yuuku'pî.
Ta'pîiya: "Anî'kan amîrî'nîkon?
Ayepu'tîuya'nîkon pra wai", ta'pîiya to' pî'.

13 Moropai Jesusya teeseurîmanto'
yaretî'ka'pî see warantî:

—Mîrîrî ye'nen tîwarî panpî' ako'mantî.
Maasa pra î' pensa, î' weiyu yai, erepamî
weiyu epu'tîya'nîkon pra naatîi —ta'pî Je-
susya.

Eseurîwî'nankon Ipoitîrîtonon
(Lc 19.11-27)

14 Inî'rî tiaron panton ekaremekî'pî
Jesusya: —Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa
ii'to' wanî pe man see warantî. Warayo'
tiaron pata pona tuutîsen wanî'pî. Tuutî
rawîrî tîpoitîrîtonon yanno'pîiya moropai
tîpata rumaka'pîiya iko'mannî'to'pe
to'ya. 15 Moropai mîîkîrîya tiwin pî' to'
tîîse to' nenyaka'ma ton tîniru tîrî'pî
yenyaka'ma to'ya eserîke era'ma tîuya
ye'nen. E'mai'non warayo' pia itîrî'pîiya
5.000 pîrata ena'pî kaisarî. Moropai
tiaron pia itîrî'pîiya 2.000 kaisarî, pîrata
ena'pî. Moropai tiaron pia itîrî'pîiya
1.000 kaisarî, pîrata ena'pî. Mîrîrî tîpo
mîîkîrî wîtî'pî. 16 Mîîkîrî e'mai'non warayo'
5.000 kaisarî pîrata ena'pî yapisîtîpon
epa'ka'pî yenyaka'mai moropai mîîkîrîya
mîrîrî ke tiaron 5.000 kaisarî eporî'pî.
17 Mîrîrî warantî nîrî mîîkîrî 2.000 kaisarî
yapisîtîponya yenyaka'ma'pî. Moropai
tiaron eporî'pîiya mîrîrî ke 2.000 kaisarî.
18 Tîîse tiaron warayo' 1.000 kaisarî pîrata
ena'pî yapisîtîpon epa'ka'pî. Moropai
a'ta yaka'pîiya non yai. Moropai mîrîrî
tîkaraiwarî tîniru yu'na'tî'pîiya non ya'.

19 Moropai kure'ne tîîko'mamî tîpo, to'
karaiwarî enna'po'pî. Moropai to' nîkupî'pî
anepu'pai awanî'pî, to' eesenyaka'ma'pî
konekapa kai'ma to' yarakkîrî. 20 Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî e'mai'non 5.000 kaisarî
pîrata ena'pî yapisîtîpon erepamî'pî
iipia, moropai 10.000 kaisarî tîniruri'pî
rumaka'pîiya. Ta'pîiya: "Seeni' manni'
uupia itîrîya ne'tîkini, 5.000 pîrata ena'pî ke
tiaron eporî'pîuya 5.000 kaisarî", ta'pîiya
tîkaraiwarî pî'. 21 Mîîkîrî pî' ta'pî ikarai-
warîya: "Morî pe pu'kuru man, innape
yairî pu'kuru ikonekasa'ya nai", ta'pîiya.
"Mîrîrî ye'nen aapia tu'kan anko'mannîpî
ton tîrîuya, morî pe eesenyaka'masa'
ye'nen. Mararon tîrî'pîuya aapia, tîîse
morî pe yenyaka'masa'ya nai. Mîrîrî ye'nen
asi'kî uyarakkîrî aatausinpapa". 22 Moropai
tiaron ipoitîrî 2.000 kaisarî pîrata ena'pî
yapisîtîpon erepamî'pî iipia. Moropai
ta'pîiya tîkaraiwarî pî': "Uupia 2.000 pîrata
ena'pî tîrî'pîya. Mîrîrî ke seeni' eposau'ya
sîrîrî inî' panpî' 2.000 kaisarî", ta'pîiya.

23 Mîîkîrî pî' ikaraiwarîya ta'pî: “Morî pe
pu'kuru man, upoitîrî”, ta'pîiya. “Morî
pe mararî untîrî'pî yenyaka'masa'ya nai.
Mîrîrî ye'nen inî' panpî' aapia tu'kan
tîrîuya, anko'mannîpî ton. Mîrîrî ye'nen
asi'kî uyarakkîrî aatausinpapa”, ta'pîiya.
24 Mîrîrî tîpo tiaron ipoitîrî 1.000 kaisarî
pîrata ena'pî yapisîtîpon erepamî'pî iipia
moropai ta'pîiya: “Ukaraiwarî, ayeseru
epu'tî pî' wai, ari'ke' pe awanî. Mararî
eesenyaka'ma tanne tu'ke î' eponen pe.
Moropai o'non pata î' tîpînse pra miarî
imo'kanen amîrî mararî pra. 25 Mîrîrî
ye'nen uurî wanî'pî eranne' pe amîrî pî'.
Sa'man amîrî. Mîrîrî ye'nen seeni' pîrata
ayemanne yu'na'tî'pîuya itî'kauya namai.
Mîrîrî mana'pouya sîrîrî aapia yapisî'pîuya
warantîrî”, ta'pîiya.
26 Mîîkîrî pî' ta'pî ikaraiwarîya: “Amîrî
wanî mîrîrî imakui'pî pe, moropai enya'ne
pe awanî mîrîrî. Anenyaka'ma pe itîîsa'
yenyaka'masa'ya pra awanî. Epu'nen amîrî
uyeseru, mararî esenyaka'ma tanne, tu'ke
î' eponen pe uurî wanî. Moropai î' tîpînse
pra î' mo'kanen pe uurî wanî mararî pra”,
ta'pîiya. 27 “Tîîse î' wani' awanî ye'nen
mîrîrî utînirurî pîrata ena'pî tîrîya pra
awanî'pî itewî' ta itaponse' pona? Sîrîrî
itîîsa'ya ya enna'posa' yai, inî' panpî' eep-
ansa' tanne eporîuya e'painon” ta'pî ikarai-
warîya.
Mîrîrî taa tîpo tiaronkon tîpoitîrîtonon
winîkîi eera'tî'pî moropai ta'pîiya:
28 “Mîîkîrî pia manni' pîrata ena'pî mo'katî.
Mîrîrî tîîtî manni' mia' tamî'nawîron pîrata
ena'pî yarakkîron pia”, ta'pîiya. 29 Tîîse
ta'pî to'ya: “Î' ton pe see mîîkîrî mia'
tamî'nawîronya inî' panpî' yapisî?” ta'pî
to'ya. Moropai to' maimu yuuku'pîiya:
“Inna, tauya sîrîrî apî'nîkon. Manni' tu'ke
panpî' yapisîtîponya yapisî e'pai awanî
sîrîrî tu'ke panpî'. Tîîse anî' wanî ya
mararon yarakkîrî, mîrîrî konekasai'ya pra
awanî ye'nen iipiapai imo'ka e'pai awanî,
î' ton pra awe'to'pe”, ta'pîiya. 30 Moropai
ta'pîiya: “Tarîpai mîîkîrî enya'ne imakui'pî
pe tîwe'sen yenumî e'pai awanî ewaron ta
awe'taruma'tîto'pe. Mîîkîrî karau mararî
pra miarî teekon tîpa'tîi”, ta'pîiya to' pî'
—ta'pî Jesusya.

Tiwinano'pî Wei Yainon

31 Jesusya teeseurîmato' yaretî'ka'pî
see warantî: —Î' pensa uurî ka' poinon
iipî'pî erepamî ya inî'rî, ipîkku pe, rei
pe, tamî'nawîronkon upoitîrîtonon in-
serîyamî' pokonpe uuipî. Uyaponse' pona
teereutai uuipî pe man pemonkonyamî'
esa' pe. 32 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' pata ponkon emurukuntî
kupî sîrîrî urawîrî. Uurîya pemonkonyamî'
menka pe man, manni' carneiroyamî'
era'manenya bodeyamî' menka carneiroy-
amî' kore'tapai teken to' e'to'pe warantî.
33 To' menkauya yai carneiroyamî' tîrîuya
umeruntîri winî. Moropai bodeyamî'
tîrîuya kamai' winî to' e'to'pe. 34 Tarîpai
mîrîrî yai, uurî, ipîkku ayepurukonya taa
kupî sîrîrî inkamoro meruntî winonkon
pî': “Asi'tî uupia amîrî'nîkon Paapa
nîpîika'tî'san asi'tî. Aapia'nîkon tîntîrî
pe Paapa nîkoneka'pî yapi'tane'tî. Pena
sîrîrî koneka'pî Paapaya maasa pata
koneka tîuya rawîrî, apata'se'kon ton
koneka'pîiya, aapia'nîkon itîrîpa kai'ma.
35 Maasa pra emi'ne wanî tanne uya're' ton
tîrî'pîya'nîkon. Moropai tuna aninnîpai
wanî tanne uwo'pa'pîya'nîkon. Moropai
ayewî'kon ta erepamî'pî, anepu'tîkon
pe pra si'ma tîîse uyapisî'pîya'nîkon
ayewî'kon ta. 36 Moropai ipon pra uurî
wanî'pî tîîse upon ton tîrî'pîya'nîkon.
Moropai pri'ya pra wanî tanne upî'
eesenyaka'ma'pîkon. Moropai ama'ye'kon
atarakkanto' ta wanî tanne, uyera'mapî'se
attî'pîkon”.
37 Mîrîrî taiya manni' ekaranmapo
inkamoro morîkonya. Taa to'ya: “Anna
yepotorî, î' pensa see emi'ne awanî tanne,
aya're' ton tîrî'pî annaya? Moropai
tuna aninnîpai awanî tanne awo'pa'pî
annaya? 38 Anna yepotorî, î' pensa see
ka'ran pe awanî tanne, anna nepu'tî
pe pra awanî tanne, ayapisî'pî annaya
anna yewî' ta? Moropai î' pensa ipon
pra awanî era'ma'pî annaya apon ton
tîrî'pî annaya?” taa to'ya. 39 “Moropai
î' pensa see amîrî era'ma'pî annaya
pri'ya pra apî' anna esenyaka'mato'pe?
Moropai î' pensa ama'ye'kon atarakkanto'
yewî' ta awanî tanne ayera'mapî'se anna
wîtî'pî?” 40 Mîrîrî yai ayepurukonya
yuuku: “Tauya sîrîrî apî'nîkon, mîrîrî
kupî'pîya'nîkon manni'kan uya'mi'san pî'
moropai uyonpayamî' pî'. Tîîse inkamoro
pî' pra ikupî'pîya'nîkon tîîse upî'” taiya.
41 Mîrîrî yai taa ayepurukonya kupî
sîrîrî, manni'kan kamai' winonkon pî':
“Uupiapai atarimatî amîrî'nîkon Paapa

nîtîrî anapi'pai'nîkon pepîn, atîtî itu'se
awanî'pîkon apo' ya'. Mîrîrî apo' Paapa
nîkupî'pî makui moropai ipemonkonoy-
amî' itansuriyamî' pata'se' pe. Mîrîrî
ya' atîtî", tauya. 42 "Maasa pra emi'ne
wanî tanne, uya're' ton tîîsa'ya'nîkon pra
naatîi. Moropai tuna aninnîpai wanî tanne
uwo'pasa'ya'nîkon pra naatîi. 43 Moropai
uyapi'sa'ya'nîkon pra naatîi ayewî'kon ta
ka'ran pe wanî ye'nen. Moropai ipon pra
e'taruma'tî tanne, upon ton tîîsa'ya'nîkon
pra naatîi. Moropai pri'ya pra wanî tanne,
moropai ama'ye'kon atarakkanto' ta wanî
tanne, uyera'mapî'se attîsa'kon pra naatîi".
44 Mîrîrî pî' ekaranmapo to'ya kupî sîrîrî:
"Anna Yepotorî, î' pensa see emi'ne awanî
era'ma'pî annaya? Moropai tuna aninnîpai
awanî era'ma'pî annaya? Moropai î' pensa
anna yewî' ta eerepamî'pî anna nepu'tî
pe pra si'ma? Moropai î' pensa ipon pra
awanî era'ma'pî annaya? Moropai î' pensa
pri'ya pra awanî'pî, î' pensa ama'ye'kon
atarakkanto' ta awanî tanne, ayera'mapîtî
annaya pra awanî'pî?" taa to'ya.
45 Ayepurukonya yuuku pe man: "Yairî
tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî'. Tu'ke ite'ka
insanan pemonkonyamî' ipîika'tîpainokon
pîika'tîsa'ya'nîkon pra naatîi, nem tiwinan
ipîkku pepîn pîika'tîsa'ya'nîkon pra
naatîi. Inkamoro pepîn neken tîîse uurî
pîika'tîsa'ya'nîkon pepîn mîrîrî".
46 Sîrîrî warantî Jesusya teeseurîmato'
yaretî'ka'pî. —Mîrîrî ye'nen insamoro
wîtî pe man uupiapai, ipatîkarî to'
e'taruma'tîto'pe. Tîîse morîkon wîtî pe
man uupia ipatîkarî enen to' ko'mannîto'pe
—ta'pî Jesusya.

26

Teserukon Koneka To'ya Jesus Winîkîi
(Mc 14.1-2; Lc 22.1,2; Jo 11.45-53)

1 Sîrîrî warantî pemonkonyamî' yenupa
tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': 2 —
Epu'tî pî' naatî tarîpai asakî'ne wei tîpo
entamo'kanto' weiyu wanî, itese' páscoa —
ta'pîiya. —Mîrîrî yai uurî, ka' poi iipî'pî ru-
maka to'ya uyeyatonon pia, pakî'nan pona
ipokapî'to'pe to'ya.
3 Mîrîrî tanne teepîremasanon esanon
moropai Judeuyamî' ye'mai'norî'san
eperepî'pî tepotorîkon Caifás yewî' ta.
4 Inkamoroya ta'pî: —Ama' pe Jesus yapi'pai
awanî sîrîrî iwîto'pe, era'ma arinîkonya pra
tîîse —ta'pî to'ya.
5 —Tîîse festa weiyu yai, sîrîrî ku'pai
pra awanî sîrîrî. Maasa pra mîrîrî yai
ikupî'nîkon ya, pemonkonyamî' ekore'ma
eserîke man uwinîkîi'nîkon —ta'pî to'ya.

Jesus Karapaima Wîri'ya A'pusin Ke
(Mc 14.3-9; Jo 12.1-8)

6 Jesus wanî'pî pemonkonyamî'
ko'manto' pata Betânia po leproso itese'
paran pî' si'pî Simão yewî' ta. 7 Miarî wîri'
erepamî'pî Jesus pia. Mîîkîrî e'rennuku'pî
aminke pra iipia. Mîîkîrîya kara' a'pusin
yense' ene'sa' wanî'pî tenya', non ka'sa'
itese' alabastro. Mîrîrî ya' a'pusin wanî'pî
intapîkîrî. Mîrîrî wanî'pî epe'ke pe pu'kuru
moropai Jesus entamo'ka tanne, wîri'ya
i'kanpîtî'pî ipu'pai pona.
8 Mîrîrî kupî wîri'ya era'ma tîuya'nîkon
pe, Jesus nenupa'san ekore'ma'pî ipî'. Mo-
ropai mîîkîrî ekaranmapo'pî to'ya: —Î' ton
pe see mîrîrî a'pusin kanpîtîya mîrîrî, î' pe
pra rî? 9 Mîîkîrî wîri' pî' ta'pî to'ya: —
Mîrîrî i'kanpîtîya manni' a'pusin, mîrîrî ke
awe'repa e'painon se' tapairî tîma'tînî'se
pra. Tîniru yapisîya e'painon mararî
pra, moropai mîrîrî ke tîwe'taruma'tîsanon
pîika'tî e'painon —ta'pî to'ya.
10 Tîîse mîrîrî taa to'ya epu'tî'pî Jesusya.
Moropai ta'pîiya to' pî': —Î' wani' wanî
ye'nen yairî ma're wîri' kupî yu'se
awanîkon mîrîrî? Mîrîrî ikupîiya manni'
wanî mîrîrî morî pe pu'kuru uurî ton
pe —ta'pîiya. 11 —Î' ton pînon sa'ne
wanî mîrîrî wei kaisarî aapia'nîkon.
⌞Inkamoro anpîika'tîpai awanîkon ya, morî
tîrîya'nîkon e'painon.⌟ Tîîse uurî kaane,
aapia'nîkon uuko'mamî pepîn. 12 Mîrîrî
iku'sai'ya manni' wanî mîrîrî Judeuyamî'ya
isa'manta'pî karapaima manni' warantî.
Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Ukarapaimasai'ya
mîrîrî uusa'mantasa' yu'na'tî to'ya rawîrî.
13 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. O'non pata
Paapa maimu ekaremekî to'ya eseta ya
mîserî wîri' nîkupî'pî nîrî yekare eseta.
Moropai mîîkîrî pî' to' enpenata —ta'pî
Jesusya.

Judasya Jesus Ekaremekî Iteyatonon Pî'
(Mc 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Mîrîrî tîpo asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai'nîkon Jesus nenupa'san yonpa
wîtî'pî itese' Judas Iscariotes eseurî-
mai teepîremasanon esanon yarakkîrî.
15 Moropai mîîkîrîya ta'pî to' pî': —
Î' warapo kaisarî uye'maya e'painon

aapia'nîkon Jesus rumakauya ya? —
ta'pîiya. Teepîremasanon esanonya ta'pî:
—30 prata ena'pî kaisarî aye'ma annaya
—ta'pî to'ya. Moropai mîrîrî tîrî'pî to'ya
iipia. 16 Mîrîrî patapai î' kai'ma Jesus yapisî
tîuya ama' pe yuwa'pî Judasya inkamoro
pia irumakapa.

Jesus Entamo'ka Entamo'kanto' Itese' Páscoa Pî'
(Mc 14.12-21; Lc 22.7-14,21-23; Jo 13.21-30)

17 E'mai'non wei yai, isa'moto' ton pîn
trigo puusa' yaku tîuya'nîkon rawîrî, Je-
sus nenupa'san erepamî'pî iipia ekaran-
mapoi. —O'non pata see entamo'kanto'
páscoa koneka annaya e'painon? —ta'pî
to'ya.
18 Jesusya inkamoro maimu yuuku'pî mo-
ropai ta'pîiya: —Atîtî cidade pona. Mi-
arî eerepansa'kon pe, warayo' wîttî esa'
mîwatîi. Moropai makatîi ipî': "Uyenu-
panenkonya anna yarimasa' sîrîrî upata'se'
ton yu'se wai ayewî' ta, moro unenupa'san
yarakkîrî entamo'kato'pe páscoa pî', maasa
pra uweiyu eseposa' man, taa pî' uyenupa-
nenkon man", makatîi —ta'pîiya.
19 Moropai inenupa'sanya tîwen-
tamo'kato'kon ton koneka'pî miarî ta'pî
Jesusya yawîrî. Páscoa koneka'pî to'ya.
20 Moropai pata ewaronpamî pe, Jesus
moropai inenupa'san ereuta'pî mesa pona
tîwentamo'kakonpa kai'ma.
21 Mîrîrî pe rî tîwentamo'kakon ye'ka pe,
Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Yairî tauya
sîrîrî apî'nîkon. Amîrî'nîkon kore'tawonya
uyekaremekî pe man uyeyatonon pî'.
22 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, inenupa'san
ena'pî yairî ma're mararî pra. Mîrîrî ye'nen
tîîwarîrî'nîkon to' esekaranmapopîtî'pî ti-
win pî'. Moropai ta'pî to'ya Jesus pî': —
Uurîya mîrîrî kupî pepîn e'painon? Innape
nai? —ta'pî to'ya.
23 Tîîse Jesusya yuuku'pî. Ta'pîiya: —
Tiwinan ayonpakon uyarakkîrî tiwinan
pratopon yanîiya, manni'ya uyekare-
mekî kupî sîrîrî uyeyatonon pî', mîîkîrî
uyarakkîrî tekkari yonpaiya manni'ya.
24 Mîrîrî warantî uurî, ka' poi iipî'pî
sa'manta e'pai awanî sîrîrî. Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' yawîrî. Tîîse aka
mîîkîrî uurî ka' poi iipî'pî rumakatîpon
uyeyatonon yenya'. Mîîkîrî sa'ne yenposa'
isanya pra awanî ya, morî pe panpî' awanî
e'painon. Maasa pra awe'taruma'tî pepîn
e'painon. 25 Mîrîrî taiya ye'nen mîîkîrî
Judasya Jesus ekaranmapo'pî: —Yai pra
uurî pî' taaya, uyenupanen, innape nai? —
Amîrî pe awanî ye'nen taaya mîrîrî —ta'pî
Jesusya Judas pî'.

Jesus Eseurîma Tîmînî Pî'
(Mc 14.22-26; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

26 Tîwentamo'kakon ye'ka pe, Jesusya
trigo puusa' yapisî'pî tenya' moropai eep-
îrema'pî. Ta'pîiya: —Morî pu'kuru amîrî,
uyun. Anna yuu ton tîrî pî' nai —ta'pîiya
Paapa pî'. Mîrîrî tîpo ipîrikkapîtî'pîiya.
Moropai itîrî'pîiya to' kaisarî. Itîrî tîuya pe
ta'pîiya: —Maa, sîrîrî yapi'tî. Moropai ya'tî,
maasa pra sîrîrî wanî upun pe.
27 Moropai mîrîrî tîpo uva yekku yense'
pisa yapisî'pîiya. Moropai eepîrema'pî.
—Morî pu'kuru amîrî, uyun. Anna wuku
ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî
tîpo itîrî'pîiya to' kaisarî. Ta'pîiya to' pî':
—Sîrîrî enî'tî tamî'nawîrî si'ma. Moropai
tamî'nawîronkonya enîrî'pî. 28 Jesusya
ta'pî: —Sîrîrî wanî sîrîrî umînî. Tu'kankon
nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe i'kamouya
kupî sîrîrî. Mîrîrî wenai Paapaya tu'kankon
nîkupî'pî kupî e'painon tîîwanmîra,
ekaremekî'pî tîuya yawîrî —ta'pîiya. 29 —
Tauya sîrîrî apî'nîkon. Inî'rî uva yekku
enîrîuya pepîn kupî sîrîrî apokonpe'nîkon
tamî'nawîron esa' pe tîwanî Paapaya yenpo
pîkîrî. Mîrîrî yai amenan uva yekku
enîrîuya apokonpe'nîkon inî'rî —ta'pîiya.
30 Mîrîrî tîpo to' eserenka'pî Paapa yapurî
pe. Moropai to' wîtî'pî Oliveira ye'ka kîrî
pona.

Jesusya Pedro Panama
(Mc 14.27-31; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

31 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Sîrîrîpe
ewaron ya, eranne' pe awanîkon wenai,
tamî'nawîrî eepekon pe naatîi. Moropai
urumakaya'nîkon pe naatîi, Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' yawîrî. Pena Paapaya
ta'pî:
"Carneiroyamî' era'manen wîuya yai,
inera'makon carneiroyamî' e'paraipîka
kupî sîrîrî," *Zc 13.7*
ta'pî Paapaya pena. Tîpî' Jesus eseurîma'pî.
32 —Tîîse uusa'manta tîpo, Paapaya
u'mî'sa'kasa' yai, arawîrî'nîkon uutî
Galiléia pona —ta'pî Jesusya to' pî'.
33 Mîrîrî taa Jesusya yuuku'pî Pedroya: —
Tamî'nawîronkonya arumaka e'painon er-
anne' pe tîwanîkon wenai, tîîse uurîya aru-
maka pepîn, Uyepotorî. Tîîse tiaronkonya
neken ikupî.

34 Tîîse Jesusya ta'pî ipî': —Kaane Pedro, ayenku'tîuya pepîn. Sîrîrîpe ewaron
ya, maasa e'mai' pe kariwana yunkon
etun rawîrî taaya pe nai. Ayekaranmapo
to'ya ya, seurîwî'ne ite'ka "unepu'tî pepîn",
taaya pe nai —ta'pî Jesusya.
35 Tîîse Pedroya yuuku'pî: —Unepu'tî
pepîn mîîkîrî Jesus tauya pepîn. Awî to'ya
ya, uurî nîrî tîwî uwî to'ya —ta'pîiya.
Moropai tamî'nawîronkonya nîrî mîrîrî
warantî ta'pî Jesus pî'.

Jesus Epîrema Tîpemonkonoyamî' Wetun Tanne
(Mc 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Moropai Jesus wîtî'pî inenupa'san
pokonpe. Eewomî'pî jardim itese'
Getsêmani ya' moropai ta'pîiya: —Maasa
tarî e'tî, epîremai uutî tanne sinpata —
ta'pîiya tînenupa'san pî'.
37 Mîîkîrîya Pedro yarî'pî moropai Zebe-
deu munkîyamî' yarî'pî takon yarakkîrî.
Mîrîrî yai Jesus esewankono'ma'pî mararî
pra. Ipîra yairî ma're awanî'pî. 38 Moropai
ta'pîiya: —Esewankono'mato'ya uyewan
yannî'sa' man. Mîrîrîya uwî pe man —
ta'pîiya. —Maasa tarî e'tî tîwarî panpî' e'tî
unîmîkî pî' ako'mantî.
39 Inkamoro piapai mîîkîrî atarima'pî
mararî. Moropai non ekaya tenpata
enu'tî'pîiya, eepîrema'pî. Ta'pîiya: —Uyun,
tamî'nawîron kupîya e'painon. Upîika'tîkî
e'taruma'tî namai. Tîîse itu'se wanî yawîrî
kî'kupîi. Itu'se awanî yawîrî neken iku'kî
—ta'pîiya Paapa pî'.
40 Moropai awenna'po'pî inkamoro
eseurîwî'nankon pia. Inkamoro tî-
nenupa'san wetun tanne, to' eporî'pîiya.
Moropai ta'pîiya Pedro pî': —Awetunkon
mîrîrî tîwarî aako'mamîkon eserîke pra
naatî? Mararî rî tiwin hora kaisarî
aako'mamîkon eserîke pra naatî? —
ta'pîiya. 41 —Tîwarî ako'mantî moropai
epîrematî. Paapa yarakkîrî eseurîmatî,
makuiya imakui'pî kupîya'nîkon emapu'tî
namai. Ayewankon ya' Paapa maimu yawîrî
iko'manpai awanîkon. Tîîse ikupîya'nîkon
eserîke pra awanîkon a'tu'mîra awanîkon
ye'nen.
42 Moropai inî'rî itakon ite'ka pe, attî'pî
epîremai, Paapa yarakkîrî eseurîmai.
Ta'pîiya: —Paapa, e'taruma'tî namai
upîika'tîkî. Tîîse mîrîrî yu'se pra awanî
ya, î' itu'se awanî manni' yawîrî iku'kî —
ta'pîiya.
43 Mîîkîrîya tîwenna'posa' pe, inî'rî to'
wetun tanne to' eporî'pî. Maasa pra mararî
pra iwe'nunpai to' wanî'pî mîîto'pe. Mararî
ipokonpe to' wanî eserîke pra. 44 Iteseurîno
ite'ka pe, Jesus wîtî'pî to' piapai epîremai.
Moropai e'mai' pe teepîrema'pî warantî
ta'pîiya.
45 Moropai awenna'po'pî inî'rî to' pia.
Inkamoro ekaranmapo'pîiya: —Sîrîrî
tîpose awetunkon ko'mannîpî mîrîrî?
Aasîrî man, aase'nîkon, wîtî'nîkon. Sîrîrî
pu'kuru uurî, ka' poi iipî'pî rumakato' to'ya
weiyu eseponî pî' man imakui'san yenya'.
46 E'mî'sa'katî aase'nîkon wîtîn. A'kî, mîîkîrî
warayo' iipî era'matî uyeyatonon pia utîrî
ton —ta'pî Jesusya.

Jesus Yapisî To'ya
(Mc 14.43-50; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

47 Jesus eseurîma tanne, tiwinan
inenupa'san yonpa, Judas, erepamî'pî.
Teepîremasanon esanonkon moropai
Judeuyamî' panamanenan narima'san
erepamî'pî ipokonpe. Arinîke pe-
monkonyamî' erepamî'pî tetawaraikon,
moropai tîtaikapukon yarakkîrî. 48 Mîîkîrî
Judasya taasa' wanî'pî inkamoro Jesus
yeyatonon pî'. Manni' warayo' yu'nauya
era'maya'nîkon ya, mîîkîrî anapisîkon
ton. Mapi'tîi taasai'ya wanî'pî. 49 Moropai
teerepamî pe, Judas wîtî'pî Jesus pia.
Moropai ta'pîiya:
—Uyenupanen, tîwanmîn wanî mîîtî
aapia —taa ye'ka pe, Jesus yu'na'pîiya
itenpata yai. 50 Jesusya imaimu yuuku'pî.
Ta'pî Jesusya: —Uyonpa, î' anku'pai awanî
ya uyarakkîrî iku'kî ka'ne' pe. Moropai
Judas ponkon pe iipî'sanya Jesus yapisî'pî.
51 Mîrîrî kupî to'ya era'ma tîuya'nîkon
pe, Jesus nenupa'san yonpaya tetawarai
mo'ka'pî. Moropai teepîremasanon esanon
yepotorî poitîrî pana ya'tî'pîiya. 52 Tîîse
Jesusya ta'pî: —Kaane, mîrîrî warantî pra,
ayetawarai yeka'makî iwon ya'. Maasa
pra etawara ke epîpainon wanî ya, mîîkîrî
sa'manta e'pai awanî etawara kamo pe —
ta'pî Jesusya. 53 —Uyun pî' upîika'tînenkon
ton esatîuya ya, yarimaiya pra awanî
kai'ma eesenumenkakon mîrîrî? To'
esatîuya e'painon ipî'. Moropai ka'ne'
pe arinîkon inserîyamî' yarima uyunya
e'painon. 54 Tîîse esatîuya e'pai pra awanî.
Maasa pra sîrîrî warantî awe'kupî pe man
kai'ma, Paapa maimu e'menukasa' ye'nen.
Mîrîrî e'kupî pe man taasai'ya yawîrî.

55 Moropai Jesusya ta'pî inkamoro
pemonkonyamî' pî': —Uyapi'se aai'sa'kon
sîrîrî akasuparaikon moropai akaitapukon
yarakkîrî, manni' pemonkon wîîtîpon
yapisî to'ya warantî. Teuren wei kaisarî
akore'ta'nîkon wanî tanne, ayenupakon pî'
epîremanto' yewî' ta, mîrîrî ku'sa'ya'nîkon
pra naatîi uyapisîkonpa. 56 Tîîse tamî'nawîrî
sîrîrî e'kupî sîrîrî maasa pra penaronkon
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'sanya imenuka'pî yawîrî.

Mîrîrî taa Jesusya pe, inenupa'sanya Je-
sus rumaka'pî moropai iipiapai to' wîtî'pî.
To' epe'pî.

Jesus Yarî Surarayamî'ya

Teepîremasanon Esanon Rawîrî

(Mc 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jo 18.12-14,19-24)

57 Inkamoro Jesus yapisîtîponkonya
yarî'pî teepîremasanon esanon yepotorî
Caifás pia. Miarî to' epere'sa' wanî'pî.
Moisés nurî'tî yenupato' pî' yenupa-
tonkon moropai Judeuyamî' panamanenan
inkamoro epere'sa' wanî'pî moro. 58 Tîîse
Pedro wîtî'pî aminke Jesus pî' to' ye'ma'pî
pî'. Teepîremasanon esanon yepotorî
yewî' eporî tîuya pîkîrî. Mîîkîrî e'nîmî'pî
poro po surarayamî' pokonpe miarî
si'ma î' kupî to'ya era'mapa kai'ma.
59 Imakui'pî pe Jesus winîkîi teeseurîmasen
ton pemonkon yuwa'pî teepîremasanon
esanonya, moropai tamî'nawîronkon
ipîkkukon Judeuyamî' yepotorîtononya.
Innape Jesus nîkupî'pî ekaremekî to'ya
ya, iwîkonpa kai'ma yuwa'pî to'ya.
60 Tîîse mîrîrî warantî to' eseurîma pra
awanî'pî Jesus winîkîi. Teuren arinîkon
eseurîma'pî seru' pe iwinîkîi. Tîîse
asakî'nankonya î' ta'pî Jesusya ekaremekî
tu'ka'pî. 61 Moropai ta'pî to'ya: —See
warantî ta'pîiya epîremanto' yewî' pî':
"Seeni' epîremanto' yewî' koneka'pî
pemonkonyamî'ya. Tîîse yarankauya
kupî sîrîrî. Moropai i'mî'sa'kauya inî'rî
eseurîwî'ne wei tîpo", ta'pîiya —ta'pî to'ya
teepîremasanon esanon pî'.
62 Mîrîrî ya, Jesus eseurîmasa' eta tîuya
pe, teepîremasanon esanon yepotorî
e'mî'sa'ka'pî. Moropai Jesus ekaran-
mapo'pîiya: —A'kî imakui'pî pe insanan
warayo'kon eseurîman pî' man apî', î'
kai'ma awanî pe nan? —ta'pîiya. 63 Tîîse
Jesus wanî'pî moo î' taiya pra. Inî'rî
teepîremasanon esanon yepotorîya Jesus
ekaranmapo'pî: —Inna, Paapa ka' pon ese'
pî' taaya yu'se wanî sîrîrî. Amîrî Paapa
nîmenka'pî Cristo, Paapa munmu amîrî?
64 Jesusya yuuku'pî: —Inna, amîrîya taa
mîrîrî. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon, maasa
amîrî'nîkonya uurî ka' poi iipî'pî ereutasa'
era'ma kupî sîrîrî Paapa meruntîri winî. Î'
pensa sîrîrî non pona uuipî yai, katupuru
po autî era'maya'nîkon kupî sîrîrî.
65 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya pe, teep-
îremasanon esanon yepotorî ekore'ma'pî
mararî pra. Mîrîrî ye'nen tîpon
karaka'pîiya teesewankono'masa' warantî
tîwe'ku'se. Moropai ta'pîiya: —Innape
man. Paapa pe e'ku'nî pî' man. Inî'rî anî'
yuwapai pra man iteseru pî' teeseurîmasen
ton. Maasa pra aasîrî imakui'pî pe eseurî-
man pî' man Paapa winîkîi. Eeseurîma eta
pî' naatîi. 66 Î' ye'ka pe mîserî ku'pai nai?
—ta'pîiya to' pî'. Yuuku'pî to'ya: —Iwîpai
awanî mîrîrî, enen awanî e'pai pra man —
ta'pî to'ya.
67 Moropai mîrîrî taa tîpo, tiaronkonya
tetakukon yenumî'pî itenpata pona. Mo-
ropai ipa'tîpîtî'pî to'ya. 68 Ipa'tîpîtî ye'ka
pe ta'pî to'ya: —Anî'ya apa'tîsa' pe awanî
epu'kî, innape Paapa nîmenka'pî pe awanî
ya —ta'pî to'ya ipî'.

Jesus Pî' Unepu'tî Pepîn Taa Pedroya

(Mc 14.66-72; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18,25-27)

69 Mîrîrî tanne Pedro ereutasa' wanî'pî
poro po wîttî iwa'to' pona. Moro tîîse teep-
îremasanon esanon poitîrîpa' iipî'pî iipia.
Moropai ta'pîiya ipî': —Amîrî nîrî wanî'pî
mîîkîrî Jesus Nazaré poinon yarakkîrî?
70 Tîîse Pedroya iwapu'tî'pî tamî'nawîronkon
rawîrî si'ma. Ta'pîiya: —Anî' pî' eeseurî-
makon epu'tîuya pra wai. 71 Moropai Pedro
mo'ta'pî wîttî iwa'to' mana'ta pia. Inî'rî
tiaron to' poitîrîpa'ya era'ma'pî moropai
ta'pîiya moro tîwe'sanon pî', warayo'kon
pî': —Mîîkîrî wanî'pî Jesus Nazaré pon
yarakkîrî —ta'pîiya.
72 Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî itakon te'ka pe:
—Unepu'tî pepîn mîîkîrî. Useruku pepîn
sîrîrî, Paapaya uyera'ma pî' man. Seru'ye'
pe pra wanî.
73 Mararî tîîko'mamîkon tîpo, moro
tîwe'sanon e'rennuku'pî inî'rî Pedro
pia. Moropai ta'pî to'ya: —Maasa pra
eeseurîmato'ya mîîkîrî yonpa pe awanî
ekaremekî, iwarantî eeseurîma ye'nen.
74 Mîrîrî pî' ta'pî Pedroya: —Seru' pe pra
tauya sîrîrî, unepu'tî pepîn mîîkîrî warayo'.

Seru' pe eseurîma ya, Paapaya utaruma'tî
e'painon.
Mîrîrî taiya tanne, kariwana yunkon
e'na'pî. 75 Moropai Pedro enpenata'pî î'
kai'ma ta'pî Jesusya pî'. Maasa pra ta'pîiya:
—E'mai' pe kariwana yunkon etun rawîrî,
unepu'tî pepîn mîîkîrî, taaya kupî sîrîrî
eseurîwî'ne ite'ka —ta'pîiya ipî'.
Mîrîrî tîpo Pedro epa'ka'pî miarî pai.
Mararî pra tîkarau ye'ka pe attî'pî.

27

Jesus Yarî To'ya Pilatos Pia
(Mc 15.1; Lc 23.1-2; Jo 18.28-32)

1 Pata erenmapî pe, tamî'nawîronkon
teepîremasanon esanon, moropai
Judeuyamî' panamanenan emurukuntî'pî.
Î' kai'ma Jesus kupî tîuya'nîkon pî'
eseurîmai iwîkonpa. 2 Moropai inkamoroya
surarayamî' yaipontî'pî Jesus yairon-
pîtîto'pe to'ya. Moropai mîîkîrî rumaka'pî
to'ya pata esa' Pilatos pia.

Iteyatonon Pia Jesus Rumakatîpon Judas Sa'manta
(At 1.16-19)

3 Mîrîrî warantî Jesus wîî to'ya epu'tî
tîuya pe, Judas, Jesus rumakatîpon ese-
wankono'ma'pî mararî pra. Moropai mîrîrî
wenai Jesus rumaka'pî tîuya iteyatonon pia
yepe'pî tîniru 30 prata ena'pî tînapisî'pî
mana'po'pî teepîremasanon esanon pia
moropai Judeuyamî' panamanenan pia.
4 Ta'pîiya: —Kure'ne imakui'pî ku'sau'ya
sîrîrî. Maasa pra î' konekatîpon pepîn
warayo' tîrumakai aasa'mantato'pe —ta'pî
Judasya to' pî'.
Imaimu yuuku'pî to'ya: —Î' wani' kin nai,
î' ton pra man anna yarakkîrî. Tîîse amîrî
yarakkîrî neken.
5 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Judasya tîniru
papo'pî epîremanto' yewî' ta, moropai
eepa'ka'pî. Moropai attî'pî, mîîkîrî
e'mutunuku'pî moropai aasa'manta'pî.
6 Mîrîrî tîniru yapisî'pî teepîremasanon
esanonya moropai mîrîrî pî' ta'pî to'ya:
—Sîrîrî tîniru wanî pepîn morî pe,
uurî'nîkonya itîrî ya epîremanto' yewî'
pratarî kore'ta. Maasa pra sîrîrî wanî
tîîsa'mantasen yepe'pî pe itîîsa' —ta'pî
to'ya. 7 Tamî'nawîrî mîrîrî pî' teeseurî-
makon tîpo mîrîrî tîniru ke tiwin pata
yenna'pî to'ya, kamote ka'nen pata'se'.
Mîrîrî pata ya' ka'ranyamî' sa'mantasa'
yu'na'tîto' ton yenna'pî to'ya. 8 Mîrîrî
ye'nen mîrîrî pata to' nenna'pî esatî to'ya
sîrîrî tîpose mîn pata'se' kai'ma. Maasa pra
anî' sa'mantato' wenai yenna'pî to'ya.
9 Sîrîrî warantî penaro' Paapa maimu
ekareme'nen profeta Jeremias nurî'tîya
taasa' yawîrî awe'kupî'pî.
Inkamoroya tîniru yapisî'pî 30 prata ena'pî
kaisarî. Mîrîrî warapo aye'ma an-
naya ta'pî Judeuyamî'ya yawîrî.
10 Moropai mîrîrî ke pata yenna'pî to'ya,
kamote ka'nen pata'se'. Î'
kai'ma ta'pî Uyepotorîya yawîrî
iku'to'peuya *Zc 11.12,13; Jr 19.1-13, 32.6-9*
ta'pî profeta Jeremias nurî'tîya.

Jesus Wanî Pilatos Rawîrî
(Mc 15.2-5; Lc 23.3-5; Jo 18.33-38)

11 Mîrîrî tanne, pata esa' Pilatos rawîrî
Jesus wanî yai, Pilatosya ekaranmapo'pî.
Ta'pîiya: —Amîrî, mîîkîrî Judeuyamî'
esa' pe tîwe'sen? —ta'pîiya. —Inna,
amîrîya taa mîrîrî —ta'pî Jesusya. 12 Tîîse
inkamoro teepîremasanon esanon, mo-
ropai Judeuyamî' panamanenan maimu
yuuku Jesusya pra awanî'pî. 13 Moropai Pi-
latosya ta'pî: —To' maimu yuukuya pepîn.
“Mararon pepîn imakui'pî ku'sai'ya”, taa
pî' to' man apî'. Mîrîrî etaya pra nan?
14 Tîîse Jesus eseurîma pra awanî'pî. Mo-
ropai mîrîrî pî' pata esa' Pilatos wanî'pî
mararî pra teesenumenkai ipî'.

Jesus Rumaka To'ya Î' Ku'to'pe To'ya
(Mc 15.6-15; Lc 23.13-25; Jo 18.39–19.16)

15 Pilatosya festa, itese' Páscoa kaisarî,
tînarakkamo'pî rumaka e'pîtî'pî atarakkan-
nîto' tapai. Manni' pemonkonyamî'
nesatî'pî teseru ya', mîîkîrî rumakaiya.
16 Mîrîrî yai atarakkannîto' ta, tiwin warayo'
wanî'pî tamî'nawîronkon nepu'tî Barrabás.
17 Mîrîrî yai arinîkon pemonkonyamî'
emurukuntî'san ekaranmapo'pî mîîkîrî
pata esa' Pilatosya. —Anî' rumakauya yu'se
naatî, Jesus Paapa nîmenka'pî, Barrabás
ka'rî? —ta'pîiya. 18 Ipî' tîkinmukon ye'nen,
Jesus ene'sa' to'ya epu'tî'pî Pilatosya.
19 Moropai ipîkku pe tîwe'to' yaponse'
pona Pilatos ereutasa' tanne, ino'pîya
tîmaimu yarima'pî taato' see warantî: —
Mîîkîrî warayo' winîkîi î' kî'kupîi, maasa
pra morî pu'kuru mîîkîrî, î' kupîtîpon
pepîn. Maasa pra sîrîrîpe uwe'ne'
e'taruma'tî pî' wai mararî pra, mîîkîrî
wenai —taasai'ya wanî'pî.

20 Tîîse teepîremasanon esanonya ta'pî
moropai Judeuyamî' panamanenanya
tamî'nawîronkon pî': —Barrabás rumakaya
yu'se anna man ka'tî ipî' —ta'pî to'ya. —
Moropai Jesus wîî me'poto'peiya —ta'pî
to'ya. 21 Inî'rî pata esa'ya tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' ekaranmapo'pî: —O'non
ye'ka rumakauya yu'se naatî? Yuuku'pî
to'ya: —Barrabás rumakakî —kai'ma
imaimu yuuku'pî to'ya.
22 Inî'rî Pilatosya ta'pî to' pî': —Moriya
î' kin kupîuya e'painon mîserî Jesus
manni' Cristo tesa'sen yarakkîrî? —
Pakî'nan pona ipokapîtî me'pokî —ta'pî
tamî'nawîronkonya Pilatos pî'.
23 Pilatosya ta'pî inî'rî to' pî': —
Î' kin imakui'pî inkupî'pî moro nai
mîîto'pe? —taiya ye'nen, tamî'nawîronkon
entaimepîtî'pî —Pakî'nan pona ipokapîtî
me'pokî —ta'pî to'ya ipî'.
24 Mîrîrî warantî î' koneka tîuya es-
erîke pra tîwanî Jesus yarakkîrî epu'tî'pî
Pilatosya. Moropai Pilatosya tîpî' pe-
monkonyamî' ekore'ma epu'tî'pî. Mîrîrî
ye'nen tuna enepî me'po'pîiya. Moropai
mîrîrî ke tenya rona'pîiya, î' ton pra tîwanî
ekaremekîpa mîîkîrî yarakkîrî, arinîkon
pemonkonyamî' rawîrî si'ma. Moropai
ta'pîiya: —Uurî wanî pepîn mîserî warayo'
sa'mantanto' esa' pe. Tîîse amîrî'nîkonya
ikupî sîrîrî —ta'pîiya.
25 Moropai tamî'nawîronkonya yuuku'pî:
—Mîîkîrî sa'mantato' wenai, tîwî anna
pona e'taruma'tînto' nenai, moropai anna
munkîyamî' pona eena —ta'pî to'ya.
26 Mîrîrî taasa' to'ya pe, Pilatosya
Barrabás rumaka'pî atarakkannîto' tapai.
Tîîse Jesus po'pî'to'pe to'ya ta'pî Pilatosya
pemonkon po'pî'to' ke, moropai iru-
maka'pîiya pakî'nan pona ipokapî'to'pe
to'ya.

Surarayamî' Wo'ma'ta Jesus Pî'
(Mc 15.16-20; Jo 19.2-3)

27 Moropai surarayamî'ya Jesus yarî'pî
pata esa' Pilatos yewî' ta. Moropai
tamî'nawîronkon surarayamî' emu-
rukuntî'pî iwoi. 28 Inkamoroya Jesus pon
mo'ka'pî ipokon moropai ipata'pî ya'
tiaron ta'sankon suuyu yeka'ma'pî to'ya,
ipon ton. 29 Moropai Jesus yarakko ton
koneka'pî to'ya mî'nî ye' ke rei yarakko,
coroa warantî. Ipî' tîwo'ma'takon ye'nen,
rei pe ikupî'pî to'ya. Moropai rei me'sipu
ye'ka tîrî'pî to'ya itenya' meruntî winî.
Mîrîrîkon tîrî tîpo, to' e'sekunka'pî irawîrî.
Moropai inkamoro wo'ma'ta pia'tî'pî ipî'.
Ta'pî to'ya: —Anna yepuru pe awanî,
Jesus. Amîrî wanî Judeuyamî' esa' pe
pu'kuru awanî rei pe —ta'pî to'ya. 30 Mîrîrî
taa ye'ka pe, ipona tetakukon yenumî'pî
to'ya. Moropai manni' me'sipu mo'ka'pî
to'ya, moropai mîrîrî ke ipa'tîpîtî'pî to'ya
ipu'pai pona. 31 Ipî' tîwo'ma'takon tîpo,
ipon tîneka'ma'pîkon suuyu mo'ka'pî
to'ya. Moropai ipon pu'kuru tîmo'ka'pîkon
yeka'ma'pî to'ya inî'rî. Mîrîrî tîpo Jesus
yarî'pî to'ya pakî'nan pona ipokapî'se.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Pona
(Mc 15.21-32; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)

32 Miarî pai teepa'kakon pe, warayo'
eporî'pî to'ya Simão itese', Cirene cidaderî
pon. Moropai mîîkîrî pî' ta'pî to'ya
pakî'nan yaato'peiya mîrîrî Jesus narî.
33 Moropai to' erepamî'pî pata'se' itese'
Gólgota. Mîrîrî Gólgota, pemonkon pu'pai
rî'pî yepin, taato' mîrîrî. 34 Miarî Jesus
wuku ton tîrî'pî to'ya, vinho yai'mesa'
mai' ke enî'to'peiya kai'ma. Tîîse yonpasa'
tîuya pe, itu'se pra Jesus wanî'pî. 35 Miarî
ipokapîtî'pî to'ya. Moropai Jesus pon
pantakapîtîkonpa kai'ma tî' more'san
pî' to' su'mina'pî. Anî' pia tî' ena
epu'tî'nîkonpa. 36 Mîrîrî tîpo to' ereuta'pî,
moropai inkamoroya Jesus koneka'pî mi-
arîpai anî'ya imo'ka namai. 37 Inkamoroya
Jesus pu'pai yepoi imenuka'pî î' wani'
awanî ye'nen ipokapîtî tîuya'nîkon kai'ma.
Taato' see warantî:

MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' ESA' REI

kai'ma imenuka'pî to'ya. 38 Moropai Jesus
pokonpe asakî'ne ama'ye'kon pokapîtî'pî
to'ya iratai winî, tiwin meruntî winî mo-
ropai tiwin kamai' winî.
39 E'ma taawîrî tuutîsanon wo'ma'ta'pî
ipî' tuutîkon kaisarî. 40 —Taapîtî'pîya:
"Epîremanto' yewî' yarankauya
tamî'nawîrî. Moropai mîrîrî pîmî'sa'kauya
seurîwî'ne wei tîîse", ta'pîya. Innape see
Paapa munmu pe awanî ya, maasa kin see
autîkî pakî'nan poi. Aawarîrî e'pîika'tîkî
—ta'pî to'ya.
41 Teepîremasanon esanon moropai
Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupa-
tonkon moropai Judeuyamî' panamanenan
pokonpe si'ma to' wo'ma'ta'pî Jesus pî'.
42 Ta'pî to'ya: —Tiaronkon pîika'tîpîtî'pîya
tîîse î' wani' awanî ye'nen aawarîrî

awe'pîika'tî pepîn! Moriya Judeuyamî'
esa' pe awanî pepîn mîrîrî. Seru'ye' pe
awanî. Maasa see autîkî mîrîrî pakî'nan
poi, innape awautîsa' era'ma annaya ya,
innape akupî annaya —ta'pî to'ya ipî'. 43 —
Pena "Paapa narima'pî uurî", taapîtî'pîiya,
innape Paapaya ipîika'tî tîku'se. Moropai
"Paapa munmu uurî", ta'pîiya. Maasa
kin see, Paapa munmu pe awanî ya, tîwî
Paapaya ipîika'tî sîrîrîpe, era'mato'pe
annaya —ta'pî to'ya.
44 Moropai mîrîrî warantî inkamoro
ama'ye'kon Jesus ratai winî ipokapî'sa'kon
wo'ma'ta'pî nîrî Jesus pî'.

Jesus Sa'manta
(Mc 15.33-41; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

45 Mîrîrî tîpo ineka'ta pairî wei tîîse, pata
ewaronpamî'pî. Tamî'nawîrî pata wanî'pî
ewaron pe, 3 horas kaisarî aako'mamî'pî
ewaron pe. 46 Moropai ko'mamîiya 3 horas
tîîse, Jesus entaime'pî meruntî ke:
—Eloi, Eloi lamá sabactâni? —ta'pîiya
tîmaimu ta. Paapa, uyun, î' wani' awanî
ye'nen urumaka pî' nan? taato' mîrîrî
umaimukon ta.
47 Mîrîrî taa Jesusya eta'pî tiaronkon
pemonkonyamî'ya. Moropai ta'pî to'ya:
—A'kî, Elias, taiya —kai'ma to' esenu-
menka'pî tîîse yairî pra etasa' to'ya wanî'pî.
48 Ka'ne' pe tiwin yonpa eka'tumî'pî
tuna yu'nanen esponja era'mai. Mîrîrî
yeuronka'pîiya uva yekku ka. Moropai
mîrîrî tîrî'pîiya, yei po'tî pî' tasi'tîi inta
pona, Jesusya yu'nato'pe kai'ma. 49 Tîîse
tiaronkonya ta'pî ipî': —Kaane, tîwî mîîkîrî
nîsi. Maasa Elias iipî era'mapai'nîkon
pakî'nan poi imo'kai, ipîika'tîpa —ta'pî
to'ya.
50 Moropai Jesus entaime'pî meruntî ke
tiwin kano'pî pe moropai tekaton eeturu-
maka'pî, aasa'manta'pî.
51 Mîrîrî yai epîremanto' yewî', Paapa
pata'se' yuwa'to' kamisa e'karaka'pî
arakkita pairî, kakîsiya pai mai winîkîi
non ekaya. Moropai non eserentîkî'ma'pî,
moropai sa'man pe tîwe'sen tî'kon
e'rataika'pî. 52 Mîrîrî yai tu'kankon Paapa
pemonkonoyamî' e'tî'ka'san uuruwasikon
atarakkanmoka'pî. Moropai inkamoro
isa'manta'san e'mî'sa'ka'pî. 53 Moropai
inkamoro epa'ka'pî uuruwai yapai. Mo-
ropai tîîsa'manta tîpo Jesus e'mî'sa'kasa'
yai inkamoro ewomî'pî Jerusalém cidaderî
pona, o'non pata tu'kankonya to' era'ma'pî.
54 Surarayamî' yepotorî Romanoya, mo-
ropai mîîkîrî yarakkîrî tîwe'sanonya, Jesus
era'ma pî' tîwe'sanon anî'ya imo'ka namai,
inkamoroya pata eserentîkî'ma era'ma'pî
tamî'nawîrî mîrîrî tîwe'ku'sen. Mîrîrî
ye'nen eranne' pe to' ena'pî mararî pra.
Moropai ta'pî to'ya: —A'kî, innape Paapa
munmu pe awe'sa' man —ta'pî to'ya.
55 Miarî wîri'sanyamî' wanî'pî aminke
si'ma, Jesus era'ma pî' tîwe'sanon.
Inkamoro wîri'sanyamî' wanî'pî Jesus
wenairî itî'san Galiléia poi ipîika'tîi itu'se
awe'to' pîkîrî. 56 Inkamoro wanî'pî Maria
Madalena, moropai Maria, Tiago moropai
itakon José yankon, moropai Zebedeu
munkîyamî' yankon wanî'pî.

Jesus Yu'na'tî To'ya
(Mc 15.42-47; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

57 Pata ewaronpamî kupî tanne, ipîkku
warayo', José itese', Arimatéia cidaderî
pon erepamî'pî. Mîîkîrî wanî'pî innape
Jesus ku'nen pe. 58 Mîîkîrî José wîtî'pî
Pilatos pia Jesus esa'rî'pî esa'se yu'na'tîpa,
moropai Pilatosya itîîto'pe to'ya ta'pî.
59 Mîrîrî ye'nen Jesus esa'rî'pî yapisî'pîiya.
Moropai iwontî'pîiya amenan ita'san morî
pu'kuru kamisa linho ke. 60 Moropai mîîkîrî
yara'tî'pîiya ituruwasi pe ikonekasa',
sa'man tî' yai, amenrî to' nîkoneka'pî
ya'. Moropai mîrîrî uuruwai yettapuru pe
ikonekasa' kure'nan tî' ke yettapurî'pîiya.
Moropai mîrîrî tîpo attî'pî miarî pai.
61 Mîrîrî kupîiya era'ma'pî Maria Madale-
naya moropai tiaron Maria nîrî wanî'pî
miarî. Mîrîrî uuruwai pia to' ereutasa'
wanî'pî.

Surarayamî'ya Uuruwai Era'ma Iipia Si'ma

62 Tiaron wei yai, sexta feira esuwa'kasa'
tanne, teepîremasanon esanon moropai
fariseuyamî' emurukuntî'pî pata esa'
Pilatos pia. 63 Moropai inkamoroya ta'pî
pata esa' governador pî': —Anna yepotorî,
anna enpenatan pî' man manni' seru'ye'ya
ta'pî pî'. Pena enen tîwanî yai, ta'pîiya:
"Eseurîwî'ne wei tîpo e'mî'sa'ka kupî
sîrîrî", ta'pîiya —ta'pî to'ya. 64 —Mîrîrî
ye'nen uuruwai era'manenan tonkon
surarayamî' yarimakî, morî pe era'mato'pe
to'ya iteseurîno wei pîkîrî neken. Maasa
pra inenupa'sanya itesa'rî'pî yama'runpa
namai. Moropai yama'runpa tîpo taa to'ya:
"Mîîkîrî e'mî'sa'kan pî' man", taa to'ya
seru'ye' pe. E'mai' pe seru' pe Jesus wanî'pî
yentai, seru' pe to' wanî —ta'pî to'ya.

65 Mîrîrî pî' ta'pî Pilatosya: —Insamoro
surarayamî' yaatî, uuruwai erasi'tîi. Atîtî
uuruwai era'mai. Morî pe mera'matîi,
era'maya'nîkon pîkîrî —ta'pîiya.
66 Moropai inkamoro wîtî'pî. Inkamoroya
uuruwai yettapuru koneka'pî moronpî ke,
selo pe tîku'se aatarakkanmoka namai. Mo-
ropai era'manenan tonkon nîmî'pî to'ya,
morî pe uuruwai era'mato'pe to'ya.

28

Jesus E'mî'sa'ka Uuruwai Yapai
(Mc 16.1-10; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

1 Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu esuwa'kasa'
tanne, e'mai'non wei yai, domingo yai,
maasa pata erenmapî pra tîîse, Maria
Madalena moropai tiaron Maria pokonpe
to' wîtî'pî uuruwai pona era'mai. 2 Mîrîrî
yai ka'ne' pe kure'ne pata e'tînka'pî. Uye-
potorîkon narima'pî inserî erepamî'pî ka'
poi. Mîîkîrîya uuruwai yettaputo' tî'
mo'ka'pî moropai mîrîrî pona eereuta'pî.
3 Mîîkîrî wanî'pî wara'napiya sisiu taato'
warantî. Moropai ipon wanî'pî aimutun
pe, imu warantî. 4 Mîrîrî pî' mîrîrî uu-
ruwai era'manenan surarayamî' ena'pî er-
anne' pe. Mararî pra tîtîtî pe to' esi'nî'sa'
wanî'pî. Inkamoro esenumî'pî non pona,
isa'manta'san warantî.
5 Mîrîrî ye'nen inserîya ta'pî inkamoro
wîri'sanyamî' pî': —Eranne' pe pra e'tî. Je-
sus yuwaya'nîkon epu'tî pî' wai seru' pepîn,
manni' pakî'nan pona to' nîpokapîtî'pî.
6 Tîîse tarî anî' ton pra man. Mîîkîrî
e'mî'sa'kan pî' man, ta'pî tîuya ne'tîkini
yawîrî. Maasa ipata'pî era'matane'tî o'non
pata itîrî'pî to'ya pata'pî. 7 Tarîpai ka'ne' pe
atîtî ekareme'se inenupa'san pî'. "Mîîkîrî
e'mî'sa'kan pî' man", ka'tantî. Moropai
"Mîîkîrî wîtî pe man arawîrî'nîkon Galiléia
pona. Miarî era'maya'nîkon kupî sîrîrî",
ka'tantî to' pî'. Mîrîrî yekare ekaremekî pî'
wai apî'nîkon —ta'pîiya.
8 Inkamoro wîtî'pî ka'ne' pe teeka'tunse
uuruwai poi. Maasa pra mararî pra to'
esi'nî'sa' wanî'pî. Tîîse to' atausinpasa'
wanî'pî nîrî mararî pra. Mîrîrî ye'nen Jesus
nenupa'san pî' ekareme'se to' wîtî'pî.
9 To' wîtî tanne, ka'ne' pe Jesusya to'
eporî'pî. Moropai ta'pîiya: —Tîwamîn wanî
aapia'nîkon!
Mîrîrî taiya pe to' erepamî'pî aminke
pra iipia. Inkamoro e'sekunka'pî irawîrî.
Inkamoroya Jesus puu pî' tapi'se yapurî'pî.
10 Moropai Jesusya ta'pî: —Eranne' pe pra
e'tî, tîîse atîtî uyonpayamî' pî' ekareme'se
to' wîtîto'pe Galiléia pona. Miarî uy-
era'mato'pe to'ya —ta'pî Jesusya.

Seru'ye' Pe Surarayamî' Wanî

11 Inkamoro wîri'sanyamî' tîîse e'ma
ta, tiaronkon, uuruwai era'manenan
surarayamî' enna'po'pî cidade pona.
Moropai inkamoroya teepîremasanon
esanon pî' tamî'nawîrî î' kai'ma awe'ku'sa'
ekaremekî'pî. 12 Inkamoro emurukuntî'pî
teserukon pî' teeseurîmakonpa Judeuyamî'
panamanenan pokonpe si'ma. Inkamoroya
ikoneka'pî. Mîrîrî ye'nen surarayamî' pia
tîniru tîrî'pî to'ya mararî pra. 13 Moropai to'
yaipontî'pî to'ya: —Ka'tantî "Inenupa'san
iipî'pî man, mîrîrî pe ewaron ya' anna
wetun tanne. Inkamoroya Jesus esa'rî'pî
yama'runpa'pî man", makatîi. 14 Mîrîrî
etasa' pata esa'ya ya, "Inna to' seruku pepîn
mîrîrî", taa annaya ipî'. Mîrîrî warantî
awanî'pî man, seru' pîn taato'pe annaya.
Mîrîrî ye'nen î' e'kupî pepîn amîrî'nîkon
yarakkîrî.
15 Inkamoro surarayamî'ya tîniru
yapisî'pî. Moropai î' kai'ma teepîre-
masanon esanonya ta'pî yawîrî ikupî'pî
to'ya. Mîrîrî seru' pe to' e'to' eseta'pî
Judeuyamî' kore'ta pî' mîrîrî yai. Sîrîrî pe
rî seru' pe to' e'to' ko'mamî sîrîrî tîpose.

Jesus Esenpo Tînenupa'san Pia
(Mc 16.14-18; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

16 Inkamoro Jesus nenupa'san tiwin pu'
pona tîîmo'tai'nîkon wîtî'pî Galiléia pona.
Inkamoro erepamî'pî wî' Jesus nekare-
mekî'pî pia. 17 Miarî teerepansa'kon pe,
Jesus era'ma'pî to'ya. Moropai yapurî'pî
to'ya. Tîîse tiaronkonya innape ikupî pra
awanî'pî. 18 Mîrîrî ye'nen Jesus erepamî'pî
to' pia aminke pra. Moropai ta'pîiya:
—Tamî'nawîron meruntî yapisî'pîuya
ka' po moropai non po. 19 Mîrîrî
ye'nen ayaipontîuya'nîkon sîrîrî. Atîtî
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' kore'ta.
Moropai inkamoro mîmatîi upemonkono
pe tamî'nawîrî. Innape ukupî to'ya wenai
to' menpatakonatîi uyun, Paapa ese' pî',
moropai uurî, inmu ese' pî', moropai
Morî Yekaton Wannî ese' pî'. 20 Moropai
inkamoro menupatîi tamî'nawîrî î' ta'pîuya
yawîrî to' komanto'pe, umaimu yawîrî.
Moropai enpenatatî aapia'nîkon uurî
ko'mamî pe wai wei kaisarî. Amîrî'nîkon
rumakauya pepîn. Sîrîrî pata ataretî'ka

pîkîrî aapia'nîkon uuko'mamî —ta'pî Jesusya.

JESUS CRISTO YEKARE
MARCOS NÎMENUKA'PÎ

Anî'ya sîrîrî kaareta menuka'pî? Warayo' itese' Marcosya imenuka'pî. Tiaron pata Paapa maimu ya' mîîkîrî esatî to'ya João Marcos kai'ma. Mîîkîrî e'sa' pra awanî'pî Jesus naipontî'san kore'ta. Jesus yarakkîrî aasarî pra awanî'pî, tîîse innape ikupî'pîiya. Moropai Jesus yekare menuka'pîiya, mîrîrî ineta'pî tiaronkon piapai moropai tînepu'tî'pî nîrî imenuka'pîiya. Tiaronkon Jesus nenupa'san esenyaka'ma tanne, inkamoro pokonpe João Marcos wanî'pî. Tiaronkon pemonkonyamî' esenumenka Pedroya tu'ke Jesus yekare ekaremekî'pî ipî'.

Î' pî' teeseurîmasen sîrîrî kaareta? Asakîrîronkon warayo'konya Jesus yekare menuka'pî. Î' kai'ma Jesus ko'mamî'pî tarî sîrîrî non po ekaremekî'pî to'ya. Tiaronya inî' panpî' menuka'pî Jesus yenupato' pî'. Tîîse Marcosya imenuka'pî Jesus nîkupî'pî pî'. Imenuka'pîiya pemonkonyamî'ya epu'to'pe, innape mararî pra meruntî ke Jesus wanî kai'ma. Moropai yaretî'ka pe ekaremekî'pîiya Jesus wîîsa' to'ya pî'. Tîîse mararî imenuka'pîiya Jesus e'mî'sa'kato' pî'. Mîrîrî ye'nen tiaronkonya inî' panpî' menuka'pî ikînî'pî pî'. Tiaronkon teesenupasanon esenumenka yai pra 70 kono' esuwa'kasa' Jesus esenpoto' tîpo, sîrîrî kaareta menuka'pî Marcosya. Moropai imenuka'pîiya Judeuyamî' ton pe pra tîîse Judeuyamî' pepîn ton pe, Jesus nîkupî'pî tarî tîwanî yai epu'to'pe to'ya.

João Batistaya Itekare Ekaremekî
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)

1 E'pîika'tînto' yekare, Jesus, Paapa nî-
menka'pî pî' teeseurîmasen ekaremekîuya
sîrîrî. Mîîkîrî Jesus Cristo wanî Paapa
munmu pe. Sîrîrî warantî penaro' Paapa
maimu ekareme'nenya imenuka'pî, Isaías
nurî'tîya.
2 Paapaya ta'pî: —A'kî, umaimu
ekareme'nen yaipontîuya kupî
sîrîrî arawîrî.
Mîîkîrîya aye'marî ton koneka kupî sîrîrî
keren po. *Ml 3.1*
3 "Uyepotorîkon erepamî ye'marî ton
konekatî.
To'sarî yarakkanmokatî eerepanto'pe",
taiya kupî sîrîrî —ta'pî Paapaya. *Is 40.3*
Mîrîrî warantî menuka'pî Isaías nurî'tîya
yawîrî Joãoya ta'pî pemonkonyamî'
ekonekato'pe Jesus Cristo erepamî
rawîrî. 4 Isaíasya imenuka'pî yawîrî
João iipî'pî keren pona. Arinîkon pe-
monkonyamî' eperepî'pî iipia. Tiaronkon
yenpatakona'pîiya moro. Paapa maimu
ekaremekî'pîiya. —Imakui'pî ankupî'pîkon
pî' enpenatatî teesewankono'mai —
ta'pîiya. —Moropai irumakatî, imakui'pî
ankupî'pîkon ku'to'pe Paapaya tîîwanmîra.
Moropai esenpatakonatî —ta'pîiya. 5 Judéia
pata poro tîîko'mansenon wîtî'pî João pia,
tamî'nawîrî. Jerusalém ponkon wîtî'pî
nîrî. Imakui'pî tînkupî'pîkon ekaremekî'pî
to'ya, moropai to' yenpatakona'pî Joãoya
iren Jordão ka'. 6 Mîrîrî yai João pon
wanî'pî camelo si'potî'pî pe. Moropai
iworomî wanî'pî paaka pi'pî pe. Ito' wanî'pî
kaira pe. Moropai wan wanî'pî iwuku pe.
⌊Penaron Paapa maimu ekareme'nen Elias
nurî'tî ko'mamî'pî warantî aako'mamî'pî.⌋
7 Itekare ekareme'pîtî'pîiya: —Uye'ma'pî pî'
uyentainon iipî kupî sîrîrî —taapîtî'pîiya.
—Ipîkku pe awanî ye'nen i'sa'sa' yewa
yeukauya eserîke pra awanî, itarumai'pî
pe wanî ye'nen. 8 Uurîya ayenpatakonakon
tuna ke. Tîîse Mîîkîrîya Morî Yekaton
Wannî yarima kupî sîrîrî ayesa'kon pe
aako'manto'pe, ayewankon ya' —ta'pî
Joãoya.

Jesus Esenpatakona
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9 Moropai Jesus iipî'pî Nazaré poi. Mîrîrî
Nazaré wanî'pî Galiléia pata po tîwe'sen pe.
João Batista pia aaipî'pî. Moropai mîîkîrî
Joãoya Jesus yenpatakona'pî iren Jordão
ka'. 10 Tuna kapai teeseu'ka pe, ka' esetta-
puruka era'ma'pî Jesusya. Moropai Morî
Yekaton Wannî autî era'ma'pîiya tîpona,
waku'kaimî warantî awautî era'ma'pîiya.
11 Ka' po si'ma Paapa eseurîma'pî: —Amîrî
unmu, uwakîri pu'kuru kure'ne apî' uurî
atausinpa —ta'pîiya.

Makuiya Jesus Maa Yonpa Imakui'pî Ya'
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Mîrîrî tîpo Morî Yekaton Wannîya Jesus
yarî'pî keren pona. 13 Moro aako'mamî'pî
asakî'ne pemonkon (40) wei kaisarî keren
po. Kamoyamî' pata ya' awanî'pî. Imakui'pî
kupî Jesusya emapu'tî yonpa'pî Makuiya,

pemonkonyamî' yeka'nunkanenya teuren. Tîîse ikupîiya pra awanî'pî. Moropai iipiapai Makui wîtî'pî. Mîrîrîya ka' poi inserîyamî' autî'pî iipia moropai ipîika'tî'pî to'ya.

Jesus Esenyaka'ma Pia'tî Galiléia Pata Po
(Mt 4.12-22; Lc 4.14,15; 5.1-11)

14 João Batista yarakkamo me'po'pî iteyatonya. Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Galiléia pata pona. Miarî morî Paapa yekare ekaremekî pinunpa'pîiya. 15 —Aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseponî pî' man. Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya. —Imakui'pî ankupî'pîkon pî' enpenatatî teesewankono'mai. Moropai irumakatî. Innape itekare ku'tî —ta'pîiya.

16 Galiléia ku'pî rî'pîkîrî Jesus wîtî'pî. Tuutî pe Simão era'ma'pîiya, moropai itakon André yarakkîrî. Moro' yapi'to' tîuya'nîkon yenunpîtî pî' to' wanî'pî, moro' yapisî pî', moro' yapi'nenan pe inkamoro wanî'pî mîîto'pe. 17 —Aase'nîkon upîkîrî —ta'pî Jesusya to' pî'. —Moro'yamî' yapisî pî' eesenyaka'makon ko'mannîpî sîrîrî. Tarîpai ayenupauya'nîkon pemonkonyamî' maakonpa upemonkono pe —ta'pîiya. 18 Teesemi'tapai moro' yapi'to' tîuya'nîkon nîmî'pî to'ya. To' wîtî'pî Jesus pîkîrî.

19 Inî' panpî' tuutîkon ye'ka pe, Zebedeu munkîyamî' era'ma'pîiya, Tiago moropai itakon João. Tîkanaukon ya' to' wanî'pî moro' yapi'to' tîuya'nîkon rumentannî'pîtî pî'. 20 Inkamoro yanno'pîiya. Tunkon Zebedeu nîmî'pî to'ya kanau ya' tîpoitîrîtonon pokonpe tîîse, moropai Jesus pîkîrî to' wîtî'pî.

O'ma' Tîrîka Jesusya
(Lc 4.31-37)

21 To' erepamî'pî Cafarnaum cidaderî pona. Tonpakon Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu yai, Jesus ewomî'pî to' epere'to' yewî' ta moropai tamî'nawîronkon yenupa'pîiya. 22 Kure'ne to' esenumenka'pî Jesusya tenupato'kon pî', maasa pra tînepu'tî pî' eeseurîma epu'tî'pî to'ya, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon warantî pra. 23 Mîrîrî yai o'ma' yarakkîrî tîwe'sen warayo' wanî'pî. Jesus era'ma tîuya pe mîîkîrî entaime'pî.

24 —Jesus Nazaré poinon, î' ku'se aai'sa' sîrîrî anna pî'? —ta'pîiya. —Anna taruma'tîi aai'sa' sîrîrî? —ta'pîiya. —Ayepu'nen uurî. Amîrî morî, Paapa piapai iipî'pî. 25 Jesusya ta'pî ipî': —Moo e'kî, mîîkîrî warayo' yapai epa'kakî.

26 O'ma'ya warayo' perenperenma'pî. Aronne panpî' tîwentaimepîtî ye'ka pe, eepa'ka'pî mîîkîrî yapai. 27 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon esenumenka'pî kure'ne. Tîmurukun pe si'ma to' eseurîma'pî. —Î' taato'pe see awanî mîrîrî? —ta'pî to'ya. —A'kî, uneta'pîkon pepîn pî' uyenupaiya'nîkon mîrîrî. Paapa meruntîri ke o'ma'kon yaipontîiya moropai yuuku to'ya —ta'pî to'ya.

28 Moropai pata kaisarî tamî'nawîronkon eseurîma'pî Jesus yekare pî'. Tamî'nawîrî Galiléia pata poro to' eseurîmato' eseta'pî.

Pedro Yawo'pî Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jesus epa'ka'pî epere'nîto' yewî' tapai moropai attî'pî Tiago, João pokonpe Simão yewî' ta. Itakon André yewî' pe nîrî awanî'pî. 30 Pri'ya pra Simão yawo'pî wanî'pî paran pî'. Jesus erepansa' pe, mîîkîrî pri'yawon pepîn ekaremekî'pî to'ya ipî'. 31 Iipia Jesus wîtî'pî. Itenya pî' yapisî'pîiya. Moropai i'mî'sa'ka'pîiya. Eekomi'makapî'pî moropai to' yekkari ton koneka pia'tî'pîiya.

Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Ko'mamîiya wei ewomî tanne, pri'yawonkon pepîn enepî'pî to'ya Jesus pia. O'ma'kon e'to'kon to' ya' enepî'pî to'ya nîrî. 33 Tamî'nawîronkon moro-ronkon epere'sa' wanî'pî mana'ta pia. 34 Moropai arinîkon pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiya. Tu'kan paran pî' tîwe'sanon yepi'tî'pîiya. Moropai tu'kankon o'ma'kon yenpa'ka'pîiya. Inkamoro o'ma'konya Paapa narima'pî pe Jesus wanî epu'tî'pî. Tîîse inkamoroya tekaremekî yu'se pra Jesus wanî'pî.

Jesus Asarî Galiléia Pata Poro
(Lc 4.42-44)

35 Penane marî, pata erenmapî pra tîîse, Jesus e'mî'sa'ka'pî, moropai attî'pî wîttîkon tapai keren pona. Miarî eepîrema'pî. 36 Tîwe'mî'sa'kakon pe, Simão moropai yarakkîronkonya Jesus yuwa'pî. 37 Eporî'pî to'ya moropai ta'pî to'ya ipî': —Ayuwa pî' tamî'nawîronkon man. 38 Ta'pî Jesusya: —Tiaron pata

pona wîtînpai'nîkon, miarî nîrî itekare
ekareme'to'peuya. Mîrîrî ku'se yi'nî pî' wai
—ta'pîiya. Moropai to' wîtî'pî. 39 Galiléia
poro Jesus wîtî'pî tamî'nawîrî. To' epere'to'
yewî' tapî' itekare ekareme'pîtî'pîiya
moropai o'ma'kon yenpa'kapîtî'pîiya.

Pri'yawon Pepîn Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Moropai ere' pokon warayo' wîtî'pî
Jesus pia, paran pokon, leprosia itese'.
Awe'sekunka'pî Jesus rawîrî. —Uyepi'tîpai
awanî ya, Uyepotorî, uyepi'tîkî —ta'pîiya
Jesus pî'. 41 Jesusya era'ma'pî tî'noko'pî pe.
Tenya tîrî'pîiya ipona. —Inna, ayepi'tîuya
—ta'pîiya ipî'.
42 Mîrîrî pe rî erekî' pe pra eena'pî.
Eesepi'tî'pî.
43 Meruntî ke Jesusya mîîkîrî panama'pî.
44 —Anî' pî' kîsekaremekîi —ta'pîiya. —Atîkî
teepîremasanon pia ayera'mato'pe to'ya.
Pena Moisés nurî'tîya ta'pî: "Leprosia
pokon esepi'tîsa' ya, asakî'ne mayayamî'
tîrîiya teepîremasanon pia, teesepi'tîsa'
ye'nen", ta'pîiya. Mîrîrî warantî itîîta,
eesepi'tîsa' ye'nen. Atîkî, ka'ne' panpî'
—ta'pîiya. 45 Tîîse mîîkîrî epa'ka'pî mo-
ropai tamî'nawîronkon pî' ekaremekî'pîiya.
Mîrîrî pata pai Jesus ewomî pra eena'pî
pemonkonyamî' pata ya' maasa pra ar-
inîkon pemonkonyamî' iipî'pî iipia. Poro
po aako'mamî'pî, tîîse tamî'nawîron pata
yapai arinîkon wîtî'pî iipia.

2

Itesa' Eke'nepamî'pî Warayo' Yepi'tî Je-
susya
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Pata poro taasarî tîpo, Cafarnaum
pona Jesus enna'po'pî tewî' ta. Tewî' ta
awanî eta'pî tamî'nawîronkonya. 2 Arinîkon
eperepî'pî iipia. To' pata'se' ton pra
awanî'pî wîttî ta moropai mana'ta po. Miarî
Paapa maimu ekaremekî pî' Jesus wanî'pî
to' pî'. 3 Mîrîrî tanne pemonkonyamî'
erepamî'pî. Eke'nepamî'pî warayo' ene'sa'
to'ya wanî'pî Jesus pia. Tamî'nawîrî
itesa' eke'nepansa' wanî'pî. Asakîrîronkon
warayo'konya mîîkîrî yarî'pî. 4 Jesus pia
mîîkîrî yarî to'ya yentai awanî'pî. Mîrîrî
ye'nen wîttî pona to' enuku'pî. Maasa
pra se' kaisarî wîttî wanî'pî, ineka'ta ton
pra. Moropai yamîka'pî to'ya Jesus kaisarî.
Moropai mîîkîrî pri'yawon pepîn yenu'tî'pî
to'ya Jesus pia, mîrîrî a'ta yai, tette' ta
tîîse. 5 Innape tîkupî to'ya epu'tî'pî Jesusya.
Mîrîrî ye'nen ta'pîiya eke'nan pî':

—Mooyi, imakui'pî ankupî'pî rona pî' wai
—ta'pîiya.
6 Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupanenan ereutasa' wanî'pî moro.
Jesus maimu pî' to' esenumenka'pî
tîîwarîrî'nîkon. 7 —Î' ton pe mîîkîrî
eseurîma mîrîrî warantî? Anî'ya imakui'pî
pe warayo' e'to' mo'ka pepîn, Paapa pe
pra si'ma, tîîse Paapaya neken imo'ka.
Mîrîrî ye'nen Paapa pe awe'ku'sa' mîrîrî
—kai'ma to' esenumenka'pî. 8 Mîrîrî
warantî to' esenumenka tîpî' epu'tî'pî
Jesusya. Mîrîrî ye'nen to' pî' ta'pîiya: —
Î' ton pe mîrîrî warantî eesenumenkakon
mîrîrî ayewankon ya'? 9-10 Imakui'pî
ankupî'pî rona pî' wai taa pî' wai mîserî
pri'yawon pepîn pî'. Tîîse innape
iku'sau'ya epu'tîya'nîkon eserîke pra
awanî. Mîrîrî ye'nen Uurîya, pemonkon
pe ka' poi iipî'pîya anera'makon ton
kupî sîrîrî. Meruntî ke wai imakui'pî
ronato'peuya —ta'pî Jesusya. —Seru' pe pra
eseurîma epu'tîkonpa, mîîkîrî pri'yawon
pepîn yepi'tîuya. I'mî'sa'kauya, tette'
yanmako'mato'peiya aasato'pe —ta'pî
Jesusya.
11 Moropai Jesusya pri'yawon pepîn
yeurîma'pî: —E'mî'sa'kakî. Ayette'
yanmako'makî. Ayewî' ta enna'pokî
—ta'pîiya. 12 Moropai awe'mî'sa'ka'pî.
Ka'ne' pe tette' yanmako'ma'pîiya mo-
ropai tamî'nawîronkonya tera'ma tanne,
eepa'ka'pî. Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon
esenumenka'pî kure'ne. —Morî pu'kuru,
Paapa —ta'pî to'ya. —Mîrîrî ye'ka
era'manenan pepîn anna —ta'pî to'ya.

Jesus Pemonkono Pe Levi Ena
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî mîrîrî
cidaderî yapai. Moropai attî'pî inî'rî
Galiléia ku'pî ka'. Miarî arinîkon
pemonkonyamî' wîtî'pî iipia. Moropai
inkamoro yenupa pia'tî'pîiya. 14 Taasarî
ye'ka pe Alfeu munmu eporî'pîiya, itese'
Levi. Tîniru yapi'nen pe awanî'pî.
Teesenyaka'mato' pata'se' ya' eereutasa'
wanî'pî. —Aase upîkîrî, ayenupato'peuya
—ta'pî Jesusya ipî'.
Moropai attî'pî Jesus pîkîrî. 15 Mîrîrî
tîpo Levi yewî' ta Jesus entamo'ka
tanne, arinîkon imposto ton tîniru

yapi'nenan entamo'ka'pî ipokonpe mo-
ropai tînenupa'san pokonpe. Imakui'san
pemonkonyamî' entamo'ka'pî nîrî to'
pokonpe. Arinîke to' wanî'pî Jesus pîkîrî
itî'san. 16 Moisés nurî'tîya yenupanto'
pî' yenupanenan moropai fariseuyamî'
wanî'pî moro. Inkamoroya Jesus era'ma'pî.
Imakui'san pemonkonyamî' moropai
imposto yapi'nenan pokonpe awentamo'ka
era'ma'pî to'ya. Mîrîrî pî' ta'pî to'ya
Jesus nenupa'san pî': —Î' ton pe mîîkîrî
entamo'ka imposto yapi'nenan pokonpe,
imakui'san pokonpe? ⌞Morîkon pe-
monkonyamî' anna warainîkon entamo'ka
pepîn imakui'san pokonpe. Imakui'pî
kupîiya mîrîrî⌟ —ta'pî to'ya. 17 Mîrîrî taa
to'ya eta'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya to'
pî': —Pri'ya pu'kuru e'nî ya, uyepi'tînenkon
ton pemonkon yuwa pepîn. Tîîse pri'ya
pra e'nî ya, uyepi'tînenkon ton pemonkon
yuwa e'painon. Mîrîrî warantî morî pe
tîwe'ku'sanon pemonkonyamî' yannoi
uui'sa' pra wai. Tîîse imakui'pî pe
tîwe'ku'sanon pemonkonyamî' yannoi
iipî'pî uurî. ⌞Imakui'pî pe tîwanîkon epu'tî
tîuya'nîkon ye'nen, tîpîika'tîto'kon ton
yu'se to' wanî⌟ —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma

Tekkarikon Tonpai Pra Fariseuyamî' Wanî Pî'

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Judeuyamî' yeseru yairî Paapa yapurî
ye'ka pe, ta're'kon tonpai pra João Batista
pemonkonoyamî' wanî'pî. Tiaronkon
wîtî'pî Jesus pia moropai ta'pî to'ya ipî': —
Ta're'kon tonpai pra João pemonkonoyamî'
man, fariseuyamî' man nîrî mîrîrî warantî.
Tîîse apemonkonoyamî' wanî inkamoro
warantî pra. Î' wani' awanî ye'nen
uyeserukon yairî pra to' wanî mîrîrî? —
ta'pî to'ya.
19 Ta'pî Jesusya to' pî': —Tîneta'san
pokonpe tîwe'marimasen wanî tanne,
ta're'kon tonpai pra ineta'san wanî pepîn.
To' pokonpe tîwe'marimasen ko'mamî
pîkîrî ta're'kon tonpai pra to' wanî pepîn.
To' entamo'ka, moropai to' atausinpa.
20 Uurî wanî tîwe'marimasen warantî,
moropai unenupa'san wanî ineta'san
warantî. Maasa umo'ka tiaronkonya
kupî sîrîrî unenupa'san piapai. Mîrîrî
yai unenupa'sanya ta're'kon yonpa pepîn
teesewankono'makon ye'nen —ta'pîiya.
21 —Ipoi'pî uponkon rumentannî'pî pepîn
e'painon kamisa amenan ke. Irumentanî'pî
ya, irumentanî'to' emo'ka ipoi. Ame-
nan emo'ka ipoi'pî poi moropai inî' panpî'
awe'karaka. 22 Moropai amenan wo', mai'
pe teenasen tîrî pepîn e'painon penaro'
itense' ya', cabra pi'pî konekasa' penaro'
ya' —ta'pîiya. —Maasa pra wo', mai' pe
teenasen yannîpî, moropai awannî'sa' pe
penaro' cabra pi'pî karakaiya, moropai wo'
eti'kamo. Mîrîrî epu'tî'nîkon ye'nen, ame-
nan wo' tîrî amenan itense' ya' —ta'pî Je-
susya. ⌞Mîrîrî ta'pîiya amenan esenupanto'
pî' tenupaiya'nîkon epu'to'pe to'ya.⌟

Jesus Eseurîma Erî'ka'nîto' Weiyu Pî'

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23 Mîrîrî tîpo erî'ka'nîto' weiyu yai, Jesus
asarî'pî trigo ye'kana' pî'. Tuutîkon ye'ka
pe inenupa'sanya trigo pikka'pî. 24 Mîrîrî
kupî to'ya era'ma'pî fariseuyamî'ya. —A'kî,
to' esenyaka'ma mîrîrî erî'ka'nîto' weiyu
yai. Trigo pikka pî' to' man, erî'ka'nîto'
weiyu yai. Moisés nurî'tîya uyenupa'pîkon
yawîrî pra to' wanî ye'nen, yairî pra to'
wanî mîrîrî —ta'pî to'ya. 25-26 Moropai
ta'pî Jesusya to' pî': —Pena Judeuyamî'
yepotorî rî'pî Davi nurî'tî wanî'pî î' ton
pra. Emi'ne awanî'pî tîpokonpankon
pokonpe. Abiatar wanî'pî teepîremasanon
yepotorî pe mîrîrî yai. Paapa maimu pe
awe'menukasa' mîrîrî, to' nîkupî'pî. Paapa
yewî' ta Davi ewomî'pî. ⌞Moro awanî'pî
trigo puusa' teepîremasanon nîtîrî'pî
Paapa pia. Paapaya taasa' wanî'pî mîrîrî
tîîto'pe to'ya moropai aako'mamî tîpo,
ya'to'pe to'ya. Tîîse teepîremasanonya
neken yaku taasa' Paapaya wanî'pî.⌟ Tîîse
emi'ne tîwanî ye'nen, Daviya yaku'pî
moropai itîrî'pîiya nîrî tîpokonpankon
pia. ⌞Tîîse mîrîrî pî' Paapa ekore'ma pra
awanî'pî.⌟ 27 Pemonkonyamî' koneka'pî
Paapaya e'mai' pe. Mîrîrî tîpo erî'ka'nîto'
weiyu ekaremekî'pîiya pemonkonyamî' ton
pe to' pîika'tîpa kai'ma. Pemonkonyamî'
konekaiya pra awanî'pî erî'ka'nîto' weiyu
yeseru pî' to' esekatonkato'pe. 28 Moropai
uurî, ka' poi iipî'pî, uurî wanî erî'ka'nîto'
weiyu yai tamî'nawîronkon nîkupî ton
ekareme'nen pe —ta'pî Jesusya.

3

Apîta'pî Itenya Warayo' Yepi'tî Jesusya

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

1 Inî'rî Jesus ewomî'pî epere'nîto' yewî'
ta. Moro awanî'pî warayo' apîta'pî itenya.
2 Tiaronkon esenumenka'pî Jesus pî'.
Erî'ka'nîto' weiyu yai mîîkîrî yepi'tî Jesusya
anepu'pai to' wanî'pî, imakui'pî konekaiya
taakonpa kai'ma. 3 —Asi'kî uupia —ta'pî
Jesusya apîta'pî itenya pî'. —E'mî'sa'kakî
tamî'nawîronkonya ayera'mato'pe.
4 Tamî'nawîronkon ekaranmapo'pî
Jesusya: —Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî, î' kupîuya e'painon erî'ka'nîto'
weiyu yai? Morî kupîuya ya, morî pe
awanî? Imakui'pî kupîuya ya, morî pe
awanî? Anî' pîika'tîuya ya aasa'manta
namai, morî pe awanî? Anî' rî wîuya ya,
morî pe awanî? O'non ye'ka pe eporî pî'
naatî? Ka'tî upî' —ta'pîiya.
Tîîse moo to' wanî'pî, yuuku to'ya
pra. 5 Teekore'masa' ye'ka pe, Jesus
esenumenka'pî tamî'nawîronkon pî'.
Eekore'ma'pî maasa pra mîrîrî pri'yawon
pepîn sa'nama to'ya pra awanî ye'nen.
—Ayenya kainunkî —ta'pîiya apîta'pî
itenya pî'. Tenya kainumî'pî warayo'ya
moropai eesepi'tîsa' wanî'pî. 6 Mîrîrî tîpo
fariseuyamî' epa'ka'pî epere'nîto' yewî'
tapai. Moropai Herodes pemonkonoyamî'
pokonpe to' eseurîma'pî Jesus pî', iwîkonpa
kai'ma.

Tiaronkon Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Jesusya

7 Moropai Jesus wîtî'pî tîpemonkonoyamî'
pokonpe iku'pî ena pona. Arinîkon Galiléia ponkon wîtî'pî nîrî.
8 Moropai Judéia ponkon, Jerusalém
ponkon, Iduméia ponkon, Jordão ratai
ponkon, Tiro moropai Sidom poro
tîîko'mansenon wîtî'pî arinîke Jesus wenairî. Pri'yawonkon pepîn yepi'tîpîtî'pîiya
yekare etasa' tîuya'nîkon ye'nen to'
wîtî'pî. 9-10 Arinîkon pri'yawonkon pepîn
yepi'tîsai'ya wanî'pî. Tamî'nawîronkon
pri'yawonkon pepînya iwoima'tî'pî kîrîppe
yapîkonpa, teesepi'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî
ye'nen Jesusya ta'pî tînenupa'san pî':
—Kanau ene'tî, ya' enu'to'pe. Pemonkonyamî'ya uwoima'tî pî' man kîrîppe.
Arinîke to' man —ta'pîiya. 11 Moropai
imariwa'ka'pankon moropai maawariyamî'
poitîrîtononya Jesus era'masa' tîuya'nîkon
ye'nen, to' esenunpîtî'pî iipia, tentai'nîkon
Jesus wanî epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.
Aronne panpî' taapîtî'pî to'ya: —Amîrî
Paapa munmu —ta'pî to'ya.
12 Moropai Jesusya to' yaipontî'pî. —Uurî
kîsekareme'tî —ta'pîiya to' pî'.

Tîpemonkono Ton Warayo'kon Mo'ka Jesusya
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Moropai Jesus epa'ka'pî wî' kîrîkon
kore'ta pî'. Itu'se tîwe'to'kon pemonkonyamî' yanno me'po'pîiya. Moropai
iipia to' wîtî'pî. 14 Moropai asakî'ne
pu' pona tîîmo'tai pemonkonyamî'
mo'ka'pîiya tarakkîrî to' e'to'pe to' yenupapa kai'ma, to' yarimapa kai'ma itekare
ekareme'se. 15 To' meruntîri ton tîrî'pîiya,
imariwa'yamî' moropai maawariyamî'
yarimato'pe to'ya pemonkonyamî' piapai. 16 Simão mo'ka'pî Jesusya moropai
ese'tî'pîiya Pedro pe. 17 Tiago, Zebedeu
munmu, mo'ka'pîiya takon João yarakkîrî.
Inkamoro ese'tî'pîiya Boanerges pe.
Wara'napi warainokon taato' mîrîrî
Boanerges. 18 André, Filipe, Bartolomeu,
Mateus, Tomé, Alfeu munmu itese' Tiago,
Tadeu, moropai Simão teepîsen Zelote
taato', inkamoro mo'ka'pîiya tamî'nawîrî.
19 Moropai Judas Iscariotes mo'ka'pîiya
nîrî. Manni' Jesus yapisîton iteyatonon
pia itîrîpa. ⌞Moropai mîrîrî tîpo, Jesus
emikku'pî tewî' ta.⌟

Jesus Eseurîma Makui Yeseru Pî'
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Mîrîrî warantî inkamoro mo'ka'pîiya tî-
naipontîkon ton pe. Moropai inî'rî arinîkon
pemonkonyamî' eperepî'pî Jesus pia. To'
pî' Jesus esenyaka'ma'pî, to' yenupa pî'.
Mîrîrî ye'nen Jesus moropai inenupa'san
entamo'ka yentai awanî'pî. 21 Mîrîrî yekare
eta tîuya'nîkon pe, Jesus yonpayamî'ya
ta'pî:
—Ayawî' pe eena tu'kasa' man. A'kî,
awentamo'ka pra awanî era'matî —ta'pî
to'ya. Era'mai to' wîtî'pî. 22 Moropai Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
Jerusalém poi iipî'san eseurîma'pî. —
Maawariyamî' yepotorî poitîrî pe Jesus
wanî mîrîrî, Belzebu poitîrî pe. (Makui
mîîkîrî Belzebu) Maawariyamî' yepotorî
meruntîri ke maawariyamî' yaipontîiya
mîrîrî, Makui meruntîri ke —ta'pî to'ya.
23 Moropai Jesusya to' yanno'pî tîîpia.
Morî panton ke to' yenupa'pîiya.
—Makuiya maawariyamî' yarima pepîn
pemonkonyamî' piapai, imaimu pe
imakui'pî kupî to'ya mîîto'pe. 24 Tiwinan

pata ya' tîîko'mansenon esiyu'pîtî ya, to'
ko'mamî pepîn. To' epantaka. 25 Moropai
tiwinan wîttî ta tîîko'mansenon esiyu'pîtî
ya, to' ko'mamî pepîn. To' epantaka.
26 Mîrîrî warantî Makuiya tîpoitîrîtonon
yarima ya pemonkonyamî' yapai, tîîwarîrî
eesiyu'pîtî e'painon moropai aako'mamî
pepîn, awe'tî'ka e'painon. 27 Tîîse meruntî
yewî' ta ewonpai ama'ye' wanî ya itemanne
yama'runpai, e'mai' pe meruntî ke
tîwe'sen yaironpîtîiya kapuya ke. Mîrîrî
tîpo yama'runpaiya e'painon. ⌞Makui
yentainon nekenya maawariyamî' yarima.⌟
28 Tamî'nawîron imakui'pî pe-
monkonyamî' nîkupî'pî moropai imakui'pî
pe to' eseurîma'pî Paapa winîkîi kupî
Paapaya tîîwanmîra. 29 Tîîse Morî Yekaton
Wannî pî' imakui'pî pe teeseurîmasen
wanî ya, inkupî'pî kupî Paapaya pepîn
tîîwanmîra. Ipatîkarî imakui'pî pe awanî
Paapa pî' —ta'pî Jesusya.
30 Mîrîrî ta'pî Jesusya, yairî pra tîpî' to'
eseurîma ye'nen. Makuiya iku'sa' meruntî
ke maawariyamî' yarimato'peiya, imariwa'
yarimato'peiya, taasa' to'ya wanî'pî ipî'.
Morî Yekaton Wannîya ikupî'pî meruntî ke,
tîîse mîrîrî kupî to'ya pra awanî'pî innape.

Jesus Yuwa Itonpayamî'ya
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Mîrîrî tîpo Jesus yan moropai ita'mi'san
erepamî'pî. Poro po si'ma yanno me'po'pî
to'ya. 32 Arinîkon pemonkonyamî' ereutasa'
wanî'pî iipia. —A'kî, asan moropai
aya'mi'san man poro po. Ayanno pî' to'
man —ta'pî to'ya ipî'. 33 Mîrîrî pî', ta'pî
Jesusya: —Î' ye'ka kin pemonkonyamî'
pî', maama' moropai mooyi tauya?
34 Tîîpia ereuta'san pî' eesenumenka'pî.
—Tiaronkon tarî to' man. Inkamoro pî'
maama' moropai mooyi tauya e'painon.
35 Maasa pra itu'se Paapa e'to' ku'nen wanî
ya, uyonpa pe awanî. Mîîkîrî pî', mooyi
moropai ma'non moropai maama' tauya
e'painon —ta'pî Jesusya.

4

Warayo' Tînmîri Pînnen
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

1 Tiaron pensa inî'rî Jesusya pe-
monkonyamî' yenupa'pî. Iku'pî ena
po arinîkon pemonkonyamî' eperepî'pî
iipia. Arinîke to' wanî ye'nen, Jesus
asara'tî'pî tuna katawon kanau ya' moropai
eereuta'pî. Pemonkonyamî' wanî'pî a'mun
po, tamî'nawîrî. 2 Inkamoro yenupa'pîiya
morî panton ekaremekî ye'ka pe. Ta'pîiya
to' pî': 3 —A'kî, warayo' wîtî'pî tînmîri
pînse. 4 Tînmîri ya' tînpîmî pîmî'pîiya
isorokai'ma. Mîrîrî inpîmî yonpa ena'pî
e'ma ta. Toronyamî' iipî'pî moropai
yenno'ma'pî to'ya. 5 Moro nîrî inmîri ya',
tî' parappa pon non mararon pona, tiaron
inpîmî yonpa ena'pî. Mararî non wanî'pî.
Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe aaro'ta'pî. 6 Tîîse
wei a'nasa' pe awa'pi'ta'pî. Kure'ne ikara
wîtîto' ton pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
awa'pi'ta'pî. 7 Moropai tiaron inpîmî yonpa
ena'pî mî'nî ta. Mîrîrî kore'ta aaro'ta'pî.
Tîîse mî'nî ye'ya itaruma'tî'pî. Mîrîrî
ye'nen eepeta pra awanî'pî. 8 Moropai
tiaron inpîmî yonpa ena'pî morî non pona.
Mîrîrî aro'ta'pî, kure'ne eena'pî, moropai
eepeta'pî. Tiaron epeta'pî, tîîse mararî
iteperu wanî'pî. Tiaron epeta'pî moropai
tu'ke panpî' iteperu wanî'pî. Tiaron
epeta'pî mararî pra, tu'ke iteperu wanî'pî
—ta'pîiya. 9 Moropai ta'pî Jesusya to' pî':
—Anepu'painon wanî ya, etakî —ta'pîiya.

Î' Ankapai Mîrîrî Panton Wanî Ekaremekî Jesusya
(Mt 13.10-23; Lc 8.9-15)

10 Mîrîrî tîpo pemonkonyamî' wîtî'pî.
Tîîse asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon
Jesus nenupa'san e'nîmî'pî. Tiaronkon
e'nîmî'pî to' pokonpe. Mîrîrî yai
inkamoroya Jesus ekaranmapo'pî. —Î' taa
yu'se awanî sîrîrî morî panton ke anna pî'?
—ta'pî to'ya. 11 —Ekaremekîuya apî'nîkon
—ta'pî Jesusya. —Tiaronkon nepu'tî
pepîn epu'tîya'nîkon kupî sîrîrî. Î' kai'ma
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî
sîrîrî ekaremekîuya sîrîrî. Tiaronkonya
epu'tî pepîn, tepotorîkon pe Paapa kupî
to'ya pra awanî ye'nen. Unekaremekî eta
to'ya panton pe, tîîse epu'tî to'ya pepîn.
12 Mîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nen
Isaías nurî'tî eseurîma'pî pena. Isaíasya
ta'pî:
"Eta to'ya moropai era'ma to'ya,
tîîse î' pe awanî epu'tî to'ya pepîn.
Mîrîrî ye'nen imakui'pî winîpai to' era'tî
pepîn.
Imakui'pî to' nîkupî'pî kupî Paapaya pepîn
tîîwanmîra," *Is 6.9,10*
ta'pî Isaías nurî'tîya.
13 Unekaremekî'pî tînmîri pînnen
pantoni epu'tîya'nîkon pra awanî ya,

tiaron unekaremekî epu'tîya'nîkon eserîke
pra awanî nîrî —ta'pî Jesusya. 14 —
Ipapoi'ma tînmîri pînnen warayo' warantî,
ekareme'nenya itekare ekaremekî pata
kaisarî. 15 E'ma ta ena'san warantî
tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya, tîîse
ka'ne' pe Makui wîtî moropai itekare,
to' neta'pî mo'kaiya, inî'rî to' enpenata
namai ipî'. 16 Moropai tî' pon non pona
ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare
eta tîuya'nîkon pe yapisî to'ya. Mararî pra
to' atausinpa. 17 Tîîse sa'me yapisî to'ya
pra awanî tewankon ya'. Mîrîrî ye'nen
mararî rî to' ko'mamî mîrîrî. Itekare wenai
to' e'taruma'tîsa' ya, ka'ne' pe irumaka
to'ya. Tiaronkonya to' taruma'tîsa' ya,
itekare rumaka to'ya. 18 Mî'nî ye'ka kore'ta
ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare
eta to'ya, 19 tîîse to' yewan wanî sîrîrî pata
po tînkonekakon pî' pu'kuru. Moropai
kure'ne pu'kuru temannekon yapurî to'ya.
Moropai inî' panpî' temannekon ton yu'se
to' wanî. Mîrîrî ye'kaya itekare taruma'tî.
Moropai mîrîrî wenai eepeta pepîn.
20 Moropai yanunsa' non pona ena'san
warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya
moropai yapisî to'ya. Mararî tiaron inpîmî
yonpa epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa
maimu kupî, tîîse mararî. Tu'ke panpî'
tiaron epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa
maimu kupî kure'ne panpî'. Mararî pra
tiaron epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa
maimu kupî mararî pra —ta'pî Jesusya.

Uweiyukon Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 8.16-18)

21 Tiaron morî panton ekaremekî'pî
Jesusya: —Uweiyukon enepî pepîn wari'sa'
yo'koi itîîto'pe —ta'pîiya. —Itîrî pepîn
nîrî we'nannîto' yaponse' yo'koi, tîîse
enepî itaponse' pona itîîto'pe. 22 Sîrîrî î' rî
esenonsa' ya, mîrîrî esera'ma tiaron pensa.
Mîrîrî warantî morî panton unekaremekî
epu'tî tiaronkonya pepîn sîrîrî. Tîîse
tiaron pensa epu'tî to'ya. 23 Anepu'pai
awanîkon ya, moo si'ma etatî —ta'pî
Jesusya. 24 —Morî pe etatî —ta'pîiya to'
pî'. —Etaya'nîkon kaisarî inî' panpî'
Paapa maimu epu'tîya'nîkon. Moropai
etanenanya inî' panpî' epu'tî. 25 Umaimu
anepu'painon wanî ya, Paapaya itîrî inî'
panpî' epu'to'peiya. Tîîse anepu'painon
pepîn wanî ya, epu'tîiya pepîn. Maasa pra
tîneta'pî kupîiya tîîwanmîra.

Unpîmîkon Ton Yena'pî Pî' Jesus Eseurîma

26 Inî'rî morî panton ekaremekî'pî
Jesusya. Î' kai'ma awanî pe man
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ya
epu'to'pe to'ya. See warantî ta'pîiya:
—Warayo'ya tekkari yena'pî pîmî'pî
ipapoi'ma kawai yena'pî pîmî warantî.
Moropai eemikku'pî tewî' ta. 27 Teseru
ta ewaron ya' iwe'napîtî'pî moropai wei
epa'ka tanne, aapakapîtî'pî. Mîrîrî tanne,
inpîmî'pî aro'ta moropai aarenta. Tîîwarîrî
aaro'ta'pî non yapai, aareta'pî. 28 Moropai
aarenta'pî. Moropai eepeta'pî. 29 Mîrîrî
tîpo ya'tî'pîiya ya'tîto' weiyu eseposa'
ye'nen. Tîîse î' wani' awanî ye'nen
tînpîmî'pî aro'ta epu'tîiya pra awanî'pî.
Î' wani' awanî ye'nen eepeta epu'tîiya
pra awanî. ⌞Mîrîrî warantî tiaronkonya
Paapa yapisî tepotorîkon pe, itekare eta
tîuya'nîkon ye'nen. Tîîse o'non ye'ka pe
Paapa esenyaka'ma epu'tî to'ya pepîn,⌟ —
ta'pî Jesusya.

Mostarda Ye' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 —Tiaron morî panton ekare-
mekîuya sîrîrî, î' kai'ma awanî pe man
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ya
epu'tîkonpa —ta'pî Jesusya. —See warantî
arinîkon pemonkonyamî' yepotorî pe
Paapa wanî pe man —ta'pîiya. 31 —
Mostarda ye' ta'sen yare ena'pî wanî
tamî'nawîron ena'pî ma're simonkokon
pe itena'pî. 32 Tîîse mîrîrî ena'pî pînsa',
moropai aarenta, moropai kure'ne eena
tamî'nawîron parî' yentai. Mararî pra aa-
pantatapîtî. Toronyamî'ya taponse'kon ton
koneka iporo i'nî' ya. E'mai' pe si'mîrikkî
pe itena'pî wanî'pî, tîîse maasa kure'ne
ite' ena'pî. Mîrîrî warantî mararonkonya
Paapa yapisî'pî sîrîrî tepotorîkon pe. Tîîse
maasa arinîkonya yapisî kupî sîrîrî —ta'pî
Jesusya.

33 Mîrîrî warantî morî panton ke itekare
ekaremekî'pîiya to' pî'. Ekaremekî'pîiya
epu'tî to'ya kaisarî. 34 Panton pe pra
to' yeurîmaiya pra awanî'pî. Tîîse tîpe-
monkonoyamî' yarakkîrî neken tîwanî yai,
tînekaremekî'pî ekareme' tu'ka'pîiya to'
pî'.

A'situn Tî'napannîpî Jesusya
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Mîrîrî ko'mamîiya yai, ta'pîiya
tîpemonkonoyamî' pî': —Iyarî'nîkon.
Kuru'nî'nîkon —ta'pîiya. 36 Aasîrî kanau

ya' awanî'pî. Tamî'nawîronkon nîmî'pî
to'ya moropai Jesus yarî'pî inenupa'sanya.
Moropai tiaronkon wîtî'pî tîkanaukon ya'
ipîkîrî. 37 Mîrîrî iku'pî nuurukkutî to'ya
tanne, kure'nan a'situn iipî'pî tiwinarî.
Sipa sipa pe tuna wanî'pî. Tuna ewomî'pî
kanau ya. Kanau yannîpî yonpa'pî tunaya.
38 Mîrîrî tanne, Jesus we'nasa' wanî'pî kanau
maikko ya'. Tî'mî ye'pî ya'santîsai'ya
wanî'pî. Moropai mîîkîrî yenpaka'pî
to'ya: —Apakakî —ta'pî to'ya. —Î' ton
pe sa'mantan tanne, awetun mîrîrî î'
kupîya pra? Apakakî. 39 Mîrîrîya Jesus
paka'pî moropai a'situn tî'napannîpî'pîiya
tîmeruntîri ke. A'situn pî' ta'pîiya: —
Tî'napankî. Tuna pî' ta'pîiya: —Tî'napankî.
Tuna nîrî tî'napannîpî'pîiya tîmeruntîri
ke. Se' kaisarî tuna eena'pî. 40 Mîrîrî tîpo
ta'pîiya to' pî': —Î' ton pe eesi'nî'pîtîkon?
Innape ukupîya'nîkon pra awanîkon mîrîrî,
aapia'nîkon pu'kuru wanî tanne —ta'pîiya.
41 Mîrîrî mararî pra to' esenumenka'pî
ipî'. Tîmurukun pe si'ma to' eseurîma'pî
ipî': —Î' ye'ka Mîîkîrî pemonkon? A'situn
tî'napannî'nen tîmeruntîri ke moropai
tuna tî'napannî'nen nîrî tîmeruntîri ke.
O'non ye'ka pe renamo awanî? —ta'pî
to'ya.

5

O'ma'kon Tîrîka Jesusya
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

1 To' erepamî'pî iku'pî ratai pona.
Gerasenoyamî' pata pona to' erepamî'pî.
2 Kanau yapai Jesus eseu'ka pe, uu-
ruwai kore'tapai warayo' iipî'pî iipia.
O'ma' ewonsa' wanî'pî mîîkîrî warayo'
ya'. 3 Uuruwai kore'ta tîîko'mansen pe
mîîkîrî wanî'pî, tî' ta, e'pîyamî' kore'ta
tîîko'mansen. 4 Tu'ke ite'ka yewa'tîpîtî'pî
to'ya sa'man ferro ke itenya pî' moropai
i'pu pî'. Tîîse yewa'tî to'ya kaisarî tewa'tîto'
ya'tîpîtî'pîiya tiwinarî. Anî'ya yewa'tî
yentai awanî'pî. 5 Awentaimepîtî'pî ewaron
kaisarî moropai wei kaisarî uuruwai
kore'ta si'ma. Aako'manto'pe rî awanî'pî.
Awe'pa'tîpîtî'pî nîrî tî' ke.
6 Aminke si'ma Jesus era'ma tîuya pe,
eeka'tumî'pî iipia moropai awe'sekunka'pî
irawîrî. Tamî'nawîronkon yentainon
mîserî, kai'ma eesenumenka'pî Jesus
pî'. 7-8 Jesusya ta'pî ipî': —Mîîkîrî yapai
epa'katî, o'ma'kon —ta'pîiya. Meruntî
ke warayo' entaime'pî. —Jesus amîrî ka'
po tîîko'mansen munmu. Amîrî Paapa
munmu. Î' ku'se aai'sa' uyarakkîrî?
Ayeka'nunkauya sîrîrî. Paapaya eta tanne,
ataruma'tîuya pepîn ka'kî upî' —ta'pîiya.
9 Moropai Jesusya mîîkîrî ekaranmapo'pî.
—Anî' ayese'? —ta'pîiya. —Uyese'
tu'kan, maasa pra arinîkon anna —ta'pîiya.
10 Mararî pra Jesus yeka'nunka'pî o'ma'ya.
—Anna kîsaipontîi tiaron pata pona —
taapîtî'pî to'ya.
11 Aminke pra ikîrî po arinîkon por-
coyamî' wanî'pî tekkarikon ena'nenan.
12 O'ma'konya Jesus yeka'nunka'pî. —
Anna yaipontîkî porcoyamî' kore'ta anna
ewonto'pe to' ya' —ta'pî to'ya. 13 —Atîtî,
moriya —ta'pî Jesusya. O'ma'kon epa'ka'pî
mîîkîrî warayo' yapai moropai porcoyamî'
ya' to' ewomî'pî. Moropai porcoyamî'
eka'tumî'pî ikîrî poi tuna kata. Moropai to'
e'soroka'pî tuna ka' moropai to' anarî'pî.
Arinîke to' wanî'pî, 2.000 kaisarî.
14 Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon yai, porcoy-
amî' era'manenan wîtî'pî. Tînera'ma'pîkon
ekaremekî'pî to'ya tamî'nawîronkon pî',
cidade ponkon pî' moropai poroponkon
pî'. Mîrîrî ya pemonkonyamî' wîtî'pî
o'non ye'ka pe awanî era'mai. 15 Moropai
Jesus pia to' erepamî'pî. Mîîkîrî warayo'
o'ma'kon yenpî' eporî'pî to'ya. Eereutasa'
wanî'pî, tîpon ke ayawî' pe pra. Mîîkîrî
arinîkon o'ma'kon wanî'pî ya' eporî'pî
to'ya mîrîrî. Mîrîrî pî' to' esenumenka'pî.
Moropai eranne' pe to' ena'pî. 16 Moropai
o'non ye'ka pe eena'pî ekaremekî'pî
era'ma tîponkonya, porcoyamî' yekare
moropai warayo' o'ma'kon yenpî' yekare
ekaremekî'pî to'ya. 17 Moropai Jesus
yeka'nunka'pî tamî'nawîronkonya at-
tîto'pe tîpatakon yapai.
18 Kanau ya' Jesus asara'tî tanne, mîîkîrî
warayo' o'ma'kon yenpî' wîtî'pî iipia. —
Uurî nîrî, itîîpai wai apîkîrî —ta'pîiya.
19 —Kaane —ta'pî Jesusya. —Ayewî'
ta enna'pokî ayonpayamî' pia. Paapa
nîkupî'pî apî' ekareme'ta. Tî'noko'pî pe
uyera'ma'pîiya ka'ta —ta'pî Jesusya ipî'.
20 Mîîkîrî wîtî'pî. Jesus nîkupî'pî tîpî'
ekaremekî pinunpa'pîiya Decápolis poro.
Moropai tamî'nawîronkon esenumenka'pî
ipî'.

Jairo Yekare
(Mt 9.18-19; Lc 8.40-42)

21 Moropai inî'rî Jesus enna'po'pî iku'pî
ratai pona kanau ya. Eerepansa' tanne,
arinîkon pemonkonyamî' eperepî'pî iipia.
Iku'pî ena po Jesus wanî'pî. 22 Judeuyamî'
epere'to' yewî' era'manen wîtî'pî Jesus
pia, itese' Jairo. Jesus era'ma tîuya pe,
mîîkîrî Jairo esenumî'pî non pona, Jesus
rawîrî moropai yeka'nunka'pîiya. 23 —Aase,
uyewî' ta uyensi sa'manta pe man —ta'pî
Jairoya Jesus pî'. —Aase uyewî' ta ayenya
tîrîpa ipona eesepi'tîto'pe aasa'manta na-
mai —ta'pîiya. 24 Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî
ipîkîrî. Arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî to'
pokonpe. Jesus woima'tî'pî to'ya. Yatun-
nuku'pî to'ya.

Mîn Kannen Wîri' Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.20-22; Lc 8.43-48)

25 Arinîkon kore'ta wîri' wanî'pî
pri'yawon pepîn, mîn kannen. Asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai kono' kaisarî aako'mansa'
wanî'pî pri'ya pra. 26 Arinîkon ne'ne'kon
yepi'tîtonkon wanî'pî yepi'tî yu'se. Tîîse
yepi'tî to'ya pra awanî'pî. Yepi'tî
to'ya tanne inî' panpî' ne'ne' eena
tu'ka'pî. Inkamoro ye'matîuya ke temanne
tî'ka'pîiya wanî'pî tamî'nawîrî. Tîîse
eesepi'tî pra awanî'pî. Inî' panpî' pri'ya
pra eena'pî. 27-28 Jesus yekare etasa' mîîkîrî
wîri'ya wanî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
wîri' esenumenka'pî Jesus pon ye'pi pî'
yapîsau'ya ya esepi'tî e'painon kai'ma, wîri'
esenumenka'pî. Jesus poi winî aaipî'pî
moropai ipon ye'pi pî' yapî'pîiya. 29 Mîrîrî
pe rî mîn asa'tî'pî, yapîiya pe, moropai
eesepi'tîsa' epu'tî'pî mîîkîrî wîri'ya.

30 Tîmeruntîri ke tiaron yepi'tîsa' tîuya
epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî pe rî eera'tî'pî
arinîkon kore'ta. —Anî'ya uyapî pî' nai
upon pî'? —ta'pîiya. 31 —Arinîkon pe-
monkonyamî' kore'ta si'ma, anî'ya upon pî'
uyapî pî' nai taaya. Pakko pe awanî mîrîrî —
ta'pî Jesus pemonkonoyamî'ya ipî'. 32 Tîîse
tîwoinokon pî' Jesus esenumenka'pî anî'ya
ikupî'pî epu'tîpa kai'ma. 33 Teesepi'tîsa'
epu'tî tîuya ye'nen, mîîkîrî wîri' esi'nîpî'pî.
Moropai tîwe'kîkî'ma ye'ka pe attî'pî Je-
sus pia. Eesenumî'pî non pona irawîrî.
Moropai tekare ekaremekî'pîiya Jesus pî'
tamî'nawîrî. 34 —Ma'non, innape ukupîya
ye'nen eesepi'tîsa' mîrîrî —ta'pî Jesusya
mîîkîrî wîri' pî'. —Tîwanmîra atîkî. Inî'rî
ayeparanya ayeporî pepîn —ta'pîiya.

Jairo Yensi Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.23-26; Lc 8.49-56)

35 Jesus eseurîma tanne, tiaronkon
warayo'kon erepamî'pî epere'nîto' yewî'
era'manen, Jairo yewî' tapai'nîkon. —
Ayensi sa'mantan pî' man. Inî' uyenu-
panenkon kîsarîi —ta'pî to'ya. 36 —To'
eseurîmato' tîpîinamai pra —ta'pî Jesusya
epere'nîto' era'manen pî'. —Kesi'nîpîi.
Innape neken uku'kî. Kîsewankono'mai
—ta'pîiya.

37 Pedro, moropai Tiago, moropai
Tiago yakon João, inkamoro neken wîtî
tarakkîrî tîrî'pî Jesusya. Tiaronkon
wîtî tîrîiya pra awanî'pî. 38 Epere'nîto'
yewî' era'manen yewî' ta teerepansa'
pe, arinîkon pemonkonyamî' era'ma'pî
Jesusya. Tiaronkon karau moropai
tiaronkon entaimepîtî eta'pîiya. 39 Wîttî
ta teewonsa' pe, ta'pîiya to' pî': —Î' ton
pe aronne awentaimepîtîkon mîrîrî? —
ta'pîiya to' pî'. —Moropai akaraukon
mîrîrî? Ma'non sa'mantasa' pra man.
Iwe'nasa' mîrîrî —ta'pîiya. 40 Moropai to'
siira'pî Jesus pî' mîrîrî taiya ye'nen.

Tîîse poro pona to' yenpa'ka'pîiya.
Moropai eewomî'pî isa'manta'pî pia itun
moropai isan, moropai eseurîwî'nankon
tînenupa'san pokonpe eewomî'pî. 41 Mîîkîrî
isa'manta'pî yenya yapisî'pîiya. —
Tarita kumi —ta'pîiya ipî' tîmaimu
ta. Ma'non, e'mî'sa'kakî, taato' mîrîrî
umaimukon ta. 42 Mîrîrî pe rî wîri'
e'mî'sa'ka'pî moropai aasarî'pî. Asakî'ne
pu' pona tîîmo'tai kaisarî ikono po
awanî'pî. Kure'ne tamî'nawîronkon esenu-
menka'pî eesepi'tîsa' pî'. 43 Jesusya ta'pî
tamî'nawîronkon pî': —Anî' pî' unkupî'pî
kîsekareme'tî —ta'pîiya. Moropai wîri'
yun, isan pî' ta'pîiya: —Ma'non yekkari ton
antîîtî —ta'pîiya.

6

Jesus Enna'po Nazaré Pona
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Moropai Jesus wîtî'pî mîrîrî pata
pai tînenupa'san pokonpe. Tîpata ya
eerepamî'pî to' pokonpe. 2 Erî'ka'nîto'
weiyu yai tamî'nawîronkon yenupa
pia'tî'pîiya epere'nîto' yewî' ta. Eta
tîuya'nîkon pe arinîkon esenumenka'pî
kure'ne ipî': —O'non pata mîrîrî ye'ka
esenumenkanto' ku'nen pe tîwanîpa
epu'nen eporîiya? O'non ye'ka pe epu'nen
pe eena'pî? Anî' winîpai tîmeruntîri

ton eporîiya anî'ya ikupî eserîkan pepîn
konekapa? —ta'pî to'ya. 3 —Mîîkîrî manni'
wîttî konekanen, Maria more, innape
nai? —ta'pî to'ya. —Tiago, moropai
José, moropai Judas, moropai Simão rui
mîîkîrî. Tarî iwîrisitonon man —ta'pî to'ya.
Moropai Jesus yu'se pra to' ena'pî. Yapurî
to'ya pra awanî'pî. 4 Jesusya to' yeurîma'pî:
—Tamî'nawîron pata ya Paapa maimu
ekareme'nen yapurî to'ya. Tîîse ipata ya
yapurî to'ya pepîn. Itonpayamî'ya yapurî
pepîn. Itewî' tawonkonya yapurî pepîn —
ta'pîiya. 5 Anî'ya ikoneka eserîkan pepîn
tu'kan konekaiya yentai awanî'pî tîpata ya.
Pri'yawonkon pepîn pona tenya tîrî'pîiya,
arinîkon pepîn, moropai to' yepi'tî'pîiya.
6 Kure'ne Jesus esenumenka'pî inkamoro
pî', innape tîkupî to'ya pra awanî ye'nen.

Moropai aasarî'pî tiaronkon pata yapî'
to' yenupa'pîiya mîrîrî rî pata poro to'
yenupa'pîiya.

Tînenupa'san Yarima Jesusya
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

7 Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon
yanno'pî Jesusya tîîpia. To' yaipontî'pîiya
pata kaisarî to' wîtîto'pe asakî'ne'ne.
Moropai to' meruntîri ton tîrî'pîiya
meruntî ke o'ma'kon maawariyamî'
yenpa'kato'pe to'ya. 8 To' yaipontî'pîiya:
—Attîkon pe î' rî kîsatî. Ame'sipukon
neken maatîi. Aya're'kon ton kîsatî.
Asakunikon kîsatî. Atînirurîkon ton kîsatî.
9 A'sa'sakon yeka'maya'nîkon moropai
aponkon tiwin, apî'nîkon asakî'ne pra.
10 Pemonkonyamî' pata ya eerepansa'kon
ya, eewomîkon to' yewî' ta. Moropai
moro pu'kuru mako'mantîi, mîrîrî pata pai
attîkon pîkîrî —ta'pî Jesusya to' pî'. 11 —
Tiaron pata po ayapisîkon to'ya pra awanî
ya, moropai amaimukon anetapai pra to'
wanî ya, mîrîrî pata pai matîtîi. Moropai
attîkon pe a'pukon pî' non atapi'sa',
mîrîrî mîsorokatîi eepa'kakon pe. Mîrîrî
kupîya'nîkon ya, Paapa maimu yu'se pra
to' wanî ye'nen Paapaya to' taruma'tî pe
man ekaremekîya'nîkon mîrîrî —ta'pîiya.

12 Mîrîrî tîpo to' ese'ma'tî'pî. Inkamoroya
itekare ekaremekî'pî to' pî': —Ayeserukon
winîpai enpenatatî teesewankono'mai
era'tîtî —ta'pî to'ya tamî'nawîronkon
pî'. 13 Moropai tu'kankon o'ma'kon
yenpa'ka'pî to'ya. Pri'yawonkon pepîn
pu'pai karapaima'pî to'ya. To' yepi'tî'pî
to'ya.

João Batista Wîî Me'po Herodesya
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

14 Tamî'nawîrî Jesus nîkupî'pî yekare
eta'pî tamî'nawîronkonya. Mîrîrî
yai pata esa' Herodesya eta'pî nîrî.
Tiaronkonya taapîtî'pî: —João Batista
nurî'tî e'mî'sa'ka'pî man isa'manta'san
kore'tapai. Mîrîrî ye'nen anî'ya ikupî
eserîkan pepîn kupîiya mîrîrî —taapîtî'pî
to'ya. 15 Moropai tiaronkonya ta'pî: —
Elias nurî'tî mîîkîrî. Moropai tiaronkonya
ta'pî: —Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' warainon mîîkîrî.

16 Tîîse itekare eta tîuya pe Herodesya
ta'pî: —João mîîkîrî, uni'mîrîkîtî'pî ipu'pai.
Tîîse awe'mî'sa'kasa' mîrîrî tîîsa'manta
tîpo, isa'manta'san kore'ta pai —ta'pîiya.

17 Maasa pra mîîkîrî rî Herodesya
João yarakkamo me'po'pî tîuya ye'nen
atarakkannîto' yewî' ta. Mîrîrî kupî'pî
Herodesya maasa pra takon Filipe no'pî
Herodias yarakkîrî awanî pî' João eseurî-
masa' ye'nen. 18 Taapîtî'pî Joãoya ipî':
—Ayakon no'pî yarakkîrî awanî Paapa
nekaremekî'pî unkupîkon ton pe yairî pra.
Imakui'pî ku'sa'ya mîrîrî —taapîtî'pîiya.
19 Mîrîrî wenai Herodes no'pî Herodias
ekore'ma'pî ipî'. Moropai João Batista
anwîpai awanî'pî. —João Batista wîî
me'pokî —ta'pîiya Herodes pî'. 20 —Kaane —
ta'pîiya. Mîrîrî ta'pîiya maasa pra morî pe
Paapa maimu yawîron pe João wanî epu'tî
tîuya ye'nen. Moropai inama'pîiya. João
maimu eta tîuya pe aataka'ma'pî. Mîîwîni
tîîse tîwakîri pe eta'pîiya.

21 Mîrîrî tanne, tîîko'mamî tîpo, Herodias
esenumenka'pî teseru koneka pî'. Mo-
ropai Herodesya entamo'kanto' koneka'pî
teesenpo'pî weiyu yai. Tîpoitîrîtonon
eta'pîiya entamo'kai. Surarayamî' yepo-
torîtonon eta'pîiya. Moropai ipîkkukon
tîniru esanon Galiléia ponkon eta'pîiya
nîrî entamo'kai. 22 Herodias more wîri'
ewomî'pî to' kore'ta imanunse. Moropai
imananu'pî. Herodes wakîri pe awanî'pî.
Herodes neta'san wakîri pe nîrî awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen Herodesya ta'pî wîri' pî': —
Î' rî yu'se awanî ya, esa'kî upî' moropai
anesatî'pî tîrîuya —ta'pî Herodesya. 23 —
Paapaya uyera'ma pî' man. Ayenku'tîuya
pepîn sîrîrî. Î' rî esatîya ya itîrîuya. Itu'se
awanî ya, upata tîrîuya arakkita pîkîrî —
ta'pîiya wîri' pî'.

24 Moropai wîri' epa'ka'pî. Tîsan pia
attî'pî, Herodias pia. —Î' esatîuya yu'se
awanî mîrîrî? —ta'pîiya tîsan pî'. —
João Batista pu'paraikkî'to'peiya ka'kî ipî'
—ta'pî Herodiasya tînre pî'. 25 Teesemi'tapai
mîîkîrî wîtî'pî Herodes pia esa'se: —João
Batista pu'paraikkîtîya'nîkon yu'se wai.
Sunpa pona ipu'pai'pî enepîya'nîkon yu'se
wai uupia era'mato'peuya —ta'pî wîri'ya
Herodes pî'.
26 Mîrîrî pî' Herodes esewankono'ma'pî
kure'ne. Itîrîuya taasa' tîuya pî' mo-
ropai mîrîrî etasa' tîneta'sanya pî' eese-
wankono'ma'pî. Mîrîrî ye'nen wîri' pî'
ani'nînmapai pra awanî'pî. 27 Moropai
ka'ne' pe Herodesya surara yaipontî'pî: —
Atîkî. João pu'pai era'mata —ta'pîiya.
Surara wîtî'pî. Atarakkannîto' ta João
pu'paraikkîtî'pîiya. 28 João pu'pai'pî yarî'pî
suraraya sunpa pona moropai itîrî'pîiya
wîri' pia. Mîîkîrîya yarî'pî tîsan pia. 29 Mîrîrî
eta tîuya'nîkon pe João nenupa'san wîtî'pî
itesa'rî'pî era'mai. Moropai yu'na'tî'pî
to'ya.

Arinîkon Yekkari'tî Jesusya, 5,000 Kaisaronkon
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)

30 Jesus naipontî'san enna'po'pî iipia.
Tamî'nawîron tînkupî'pîkon moropai
pemonkonyamî' yenupa'pî tîuya'nîkon
ekaremekî'pî to'ya Jesus pî'. 31 Arinîkon
pemonkonyamî' erepanpîtî'pî to' pia Jesus
era'mapî'se. Jesus moropai inenupa'san
entamo'ka eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî
ye'nen Jesusya ta'pî tînenupa'san pî':
—Aase'kon see upokonpe keren pona
erî'ka'se'nîkon —ta'pîiya.
32 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon piapai
to' wîtî'pî kanau ya' keren pona, Jesus
moropai inenupa'san. 33 Tîîse arinîkonya
to' wîtî era'ma'pî. Jesus nenupa'san
pe to' epu'tî'pî to'ya. Itîîpai nîrî to'
wanî'pî. Tîpatakon yapai to' esemi'tîpa'pî
tuutîkonpa. Inkamoro wîtî'pî a'mun
poro teeka'tunse keren pona. Jesus
moropai inenupa'san rawîrî to' erepamî'pî.
34 Kanau yapai teeseu'ka pe, mararonkon
pepîn pemonkonyamî' era'ma'pî Jesusya.
Carneiroyamî' itesa' pînon ataka'ma'san
warantî to' era'ma'pîiya. Mîrîrî ye'nen
to' sa'nama'pîiya. Tu'kan pî' to' yenupa
pia'tî'pîiya.
35 Pata ko'mamî pe, Jesus nenupa'san,
ipemonkonoyamî' wîtî'pî iipia. —Keren
po e'nî tanne, pata ko'mannî pî' man.
36 Tamî'nawîronkon yaipontîkî cidade pona,
moropai poro po tîîko'mansenon pia
ta're'kon ton yennato'pe to'ya —ta'pî to'ya.
37 Tîîse to' maimu yuuku'pî Jesusya: —
Amîrî'nîkonya neken to' ya're' ton tîrî
sîrîrî. —O'non ye'ka pe? —ta'pî Jesus
nenupa'sanya. —Trigo puusa' yenna
annaya yu'se awanî mîrîrî mararî pra tîniru
ke, tu'ke kapoi kaisarî esenyaka'manto'
yepe' yentai awanî. Mîrîrî warantî to'
yekkari'tî annaya yu'se awanî. Tîîse
tîniru ton pra man —ta'pî to'ya. 38 —Î'
warapo pão moro nai aapia'nîkon? Maasa
era'matantî —ta'pî Jesusya. Era'mai to'
wîtî'pî. Ekaremekî'pî to'ya Jesus pî': —
Pão moro man mia'taikin neken moropai
moro'yamî' asakî'ne —ta'pî to'ya.
39-40 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî'
pantakapîtî'pî tîponarî'ne, tiaronkon
50 kaisarî'ne, tiaronkon 100 kaisarî'ne.
To' yaipontî'pîiya parî' pona to' ereu-
tato'pe. 41 Mia'taikinan pão moropai
asakî'nankon moro'yamî' yapisî'pîiya
tenya'. Moropai ka' ekaya tenu tanunse
ipîrema'pîiya. Moropai trigo puusa'
pirikkapîtî'pîiya. Mîrîrî tîrî'pîiya tîpe-
monkonoyamî' pia. Inkamoroya itîrî'pî
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia.
Moro'yamî' waikapîtî'pîiya nîrî pe-
monkonyamî' kaisarî. 42 Tamî'nawîronkon
entamo'ka'pî mîrîrî pî' teesepi'tîkon
pîkîrî. 43 Trigo puusa' yonparî'pî moropai
moro'yamî' yonparî'pî e'nîmîsa' yara'tî'pî
to'ya waikîra'pî ya'. Asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai waikîra'pî kaisarî itonparî'pî
awanî'pî. 44 Jesus nîtîrî'pî pî' entamo'ka'san
warayo'kon wanî'pî 5.000 kaisarî.

Jesus Asarî Tuna Poro
(Mt 14.22-33; Jo 6.15-21)

45 Teesemi'tapai Jesusya tînenupa'san
yaipontî'pî kanau ya to' asara'tîto'pe,
tîrawîrî to' wîtîto'pe iratai pona, Betsaida
pona. —Attîkon tanne pemonkonyamî'
yarimauya to' emi'to'pe —ta'pîiya to' pî'.
Jesus nenupa'san ese'ma'tî'pî. Mîrîrî tîpo
Jesusya ta'pî e'nîmî'san pî': —Ayewî'kon ta
atîtî see. Morî pe enna'potî. Uurî nîrî, uutî
sîrîrî —ta'pîiya. 46 Teesekaremekî tîpo, Jesus
wîtî'pî wî' more'pî pona epîremai tiwinsarî.
47 Pata ewaronpamî tanne, Jesus
nenupa'san wanî'pî iku'pî yarakkita kanau
ya' moropai mîîkîrî wanî'pî tiwinsarî a'mun
po. 48 Mîrîrî yai meruntî a'situn ponaya

kanau yawonkon wîtî'pî. Tîmoronkon
tepu'se to' e'kura' era'ma'pî Jesusya.
Kariwana etun tanne attî'pî to' pia tuna
poro tî'si po. To' yuwa'ka yonpa'pîiya.
49 Tîîse aaipî era'ma'pî inenupa'sanya. Tî'si
po tuna poro aaipî era'ma tîuya'nîkon pe,
o'ma' mîîkîrî kai'ma to' esenumenka'pî
ipî'. Mîrîrî pî' to' esi'nîpî'pî. To'
entaimepîtî'pî. 50 To' esi'nîpî era'ma
tîuya pe, ka'ne' pe Jesus eseurîma'pî to'
yarakkîrî: —Meruntî ke e'tî, teesi'nî'se
pra, maasa pra uurî Jesus —ta'pîiya to'
pî'. 51 Moropai Jesus asara'tî'pî to' kanaurî
ya'. Mîrîrî pe rî a'situn atî'napamî'pî.
Mîrîrî pî' ta'pî inenupa'sanya: —Î' ye'ka
see mîîkîrî pemonkon, mîrîrî ye'ka
a'situn tî'napannî'nen? 52 Jesus meruntîri
era'ma'pî to'ya trigo puusa' pirikkaiya
yai. Mîîwîni tîîse iipia Paapa meruntîri
wanî epu'tî to'ya pra awanî'pî, pakko
pe tîwanîkon ye'nen. Maasa pra ipî' to'
esenumenka pra awanî'pî, anî' pe awanî
epu'tî to'ya pra awanî'pî.

Genesaré Ponkon Yepi'tî Jesusya
(Mt 14.34-36)

53 Iku'pî ratai pona teerepansa'kon
pe to' eseu'ka'pî Genesaré pata pona.
Mîrîrî iku'pî ka tîkanaukon yewa'tî'pî
to'ya. 54 Moropai kanau yapai to' eseu'ka
pe Genesaré ponkon pemonkonyamî'ya
Jesus epu'tî'pî. 55 Teeka'tunse to' wîtî'pî
iipia, Jesus erepansa' yekare etasa'
tîuya'nîkon ye'nen. O'non pata Mîîkîrî
wanî etasa' tîuya'nîkon ya, mîîkîrî pia
pri'yawonkon pepîn yarî'pî to'ya to'
yepi'tîto'peiya kai'ma. 56 Moropai o'non
pata Jesus erepansa' pia, si'mîrikkî cidade
pona, kure'nan cidade pona, cidade po
pra tîîko'mansenon pia, moro pu'kuru
pri'yawonkon pepîn enepî'pî to'ya iipia,
erepanto' pata'se' ya'. Moropai Jesus
yeka'nunka'pî to'ya ipon ye'pi yapîkonpa
kai'ma. Moropai yapîtîponkon esepi'tî'pî.

7

Jesus Eseurîma Judeuyamî' Yeseru Pî'
(Mt 15.1-9)

1 Fariseuyamî' epere'sa' wanî'pî Je-
sus pia Moisés nurî'tîya yenupato' pî'
yenupatonkon kore'ta. Inkamoro Moisés
nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon ii'sa'
wanî'pî Jerusalém poi. 2-4 Fariseuyamî'ya
tenyakon rona tu'ke ite'ka tiwin ite'ka
tîîse. Mîrîrî tîpo ta're'kon enapî to'ya.
Tamî'nawîronkon Judeuyamî' yeseru pe
awanî. Tîtamokonya tîpanama'pîkon
yawîrî to' wanî mîrîrî. E'repanto' pata'se'
yapai teemi'se tîwe'ronakon pra awanî
ya, ta're'kon enapî fariseuyamî'ya pepîn.
Mîrîrî warantî nîrî teserukon yawîrî tu'ke
ite'ka copo ronapîtî to'ya, îinî ronapîtî
to'ya, pisa ronapîtî to'ya.

Moropai Jesus nenupa'sanya ta're'kon
enapî era'ma'pî to'ya. Tîîse fariseuyamî'ya
tenyakon rona manni' warantî tenyakon
rona to'ya pra awanî'pî. 5 Mîrîrî ye'nen
fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya
yenupato' pî' yenupatonkonya ta'pî
Jesus pî': —Î' ton pe see utamokonya
uyenupa'pîkon yairî pra apemonkonoy-
amî' wanî mîrîrî? Î' ton pe tenyakon
rona tîuya'nîkon rawîrî ta're'kon enapî
to'ya? 6 Jesusya ta'pî: —Yairî pu'kuru
Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî
eseurîma'pî apî'nîkon pena. Paapa
yapurînen pe pra si'ma Paapa yapurînenan
patakaya'nîkon eserîke pra naatîi seru'
pe. Sîrîrî Isaías nurî'tî maimu rî'pî
inmenuka'pî:

"Morî pe eseurîmakoi'kon insanan pe-
monkonyamî' upî'", taa Paapaya.

"Tîîse aminke to' yewan wanî mîrîrî.

7 Î' pe pra rî uyapurî to'ya mîrîrî.

Penaro'konya tîpanama'pîkon yawîrî ton-
pakon yenupa to'ya,

uurîya tîpanama'pîkon pe tîku'se" taa Paa-
paya. *Is 29.13*

Mîrîrî Isaías maimu rî'pî —ta'pî Jesusya to'
pî'. 8 —Paapaya upanama'pîkon unkupîkon
ton pe mîrîrî rumakasa'ya'nîkon. Tîîse ata-
mokonya apanama'pîkon yawîrî awanîkon,
irumakaya'nîkon pata pe pra. 9 Paapaya
upanama'pîkon rumakasa'ya'nîkon
atamokonya apanama'pîkon yawîrî
awanîkonpa kai'ma. Epu'nen pe awanîkon
kai'ma eesenku'tîkon mîrîrî —ta'pî Jesusya.
10 —Moisés nurî'tîya ta'pî:

"Ayunkon, moropai asankon yapurîtî.
Imakui'pî pe anî' eseurîma ya tîyun
winîkîi, moropai tîsan winîkîi,
mîîkîrî mîwîtîi," *Êx 20.12, Êx 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16*

ta'pîiya —ta'pî Jesusya.

11 —Mîrîrî ye'ka pe pra amîrî'nîkon
eseurîma mîrîrî. Amîrî'nîkonya taa:
"Uyunkon, moropai usankon pia untîrîkon

ton unmo'ka'pîkon tîrî e'painon Paapa
pia. Corbã mîrîrî. Paapa pia neken
untîrî ton sîrîrî taato' mîrîrî corbã".
12 Mîrîrî warantî taa ye'ka pe, amîrî'nîkonya
taa: "Uyunkon moropai usankon pîika'tî
pra wanî ya, î' wani' pra awanî Paapa
pî'". Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon
yenupaya'nîkon seru' pe —ta'pî Jesusya.
13 —Atamokonya apanama'pîkon yawîrî
awanîkon ye'nen Paapa maimu pîina-
maya'nîkon pra awanî. Tamî'nawîronkon
panamaya'nîkon ayeserukon yawîrî neken
to' ko'manto'pe kai'ma. Tu'ke ayeserukon
poi'pî moro awanî mîrîrî ye'ka —ta'pî
Jesusya fariseuyamî' pî'.

Jesus Eseurîma Imakui'pî Uyeserukon Pî'
(Mt 15.10-20)

14 Moropai inî'rî Jesusya tamî'nawîronkon
yanno'pî tîîpia. —Umaimu etatî moropai
epu'tîya'nîkon yuwatî —ta'pîiya. 15 —Paapa
pia imakui'pî pe e'nî pepîn uya're'kon
unenno'makon wenai. Tîîse imakui'pî pe
e'nî uyewankon ya tîîko'mansen imakui'pî
wenai. 16 Anetapainon wanî ya, etakî,
moropai epu'kî —ta'pîiya.
17 Poro po tîwe'sanon piapai Jesus
ewomî'pî wîttî ta. Mîîkîrî ekaranmapo'pî
inenupa'sanya: —Î' pî' eeseurîma manni'?
—ta'pî to'ya ipî'. 18 —Amîrî'nîkonya nîrî
epu'tî pra awanîkon mîrîrî? —ta'pî Jesusya.
—Uya're'kon unenno'makonya ukupîkon
pepîn imakui'pî pe. 19 Maasa pra uye-
wankon ya eewomî pepîn. Uro'takon ya'
neken eewomî moropai mîrîrî tîpo iwekan-
nîpî. Tamî'nawîron entamo'kanto' wanî
morî pe. Tamî'nawîron entamo'kanto' pî'
entamo'kan e'painon —ta'pî Jesusya.
20 —Imakui'pî uyewankon ya'
tîîko'mansen wanî imakui'pî pe.
21 Uyewankon ya' tîîko'mansen imakui'pî
wenai imakui'pî pî' esenumenkan,
tamî'nawîronkon wîri'sanyamî', warayo'kon
poro wîtîn, ama'ye' pe e'nî, tiaron wîî,
22 moropai tiaron no'pî, tiaron niyo
yarakkîrî e'nî, moropai tiaron yemanne
yu'se e'nî, imakui'pî kupî, tiaronkon
yenku'tî, nura pe e'nî, kinmuwan,
imakui'pî pe tiaron pî' eseurîman, moropai
mîî pe e'nî, eranne' pe pra e'nî imakui'pî
pî'. 23 Tamî'nawîrî imakui'pî pe e'nî maasa
pra imakui'pî ko'mamî ye'nen uyewankon
ya'. Mîrîrî wenai imakui'pî kupî pî'
ko'mannî —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

O'ma' Tîrîka Jesusya Judeupa' Pepîn More Yapai
(Mt 15.21-28)

24 Mîrîrî tîpo Jesus ese'ma'tî'pî. Tiro
pata poro moropai Sidom pata poro
attî'pî. Tîîko'manto' yewî' ton eporî'pîiya.
Moro tîwanî epu'tî anî'ya yu'se pra
awanî'pî. Mîrîrî ye'ka pe tîîse epu'tî'pî
tiaronkonya. 25-26 Moropai wîri' wanî'pî
moro. Mîîkîrî wanî'pî Judeupa' pe pra,
Siro-fenicia pon mîîkîrî. Imaimu wanî'pî
grego pe. Inre wanî'pî wîri'. O'ma'
ewonsa' wanî'pî mîîkîrî more ya'. Mîrîrî
ye'nen Jesus erepansa' eta tîuya pe, attî'pî
iipia. Moropai Jesus puu pia eesenumî'pî,
yeka'nunka'pîiya. Ta'pîiya Jesus pî': —
O'ma' yenpa'kakî unre yapai.
27 Moropai Jesusya ta'pî: —Kaane.
E'mai' pe upemonkonoyamî' pîika'tîuya,
Judeuyamî'. Amîrî Judeu pepîn. Ar-
inmaraka pia more ya're' tîrî ya, yairî
pra awanî. Mîrîrî warantî tamî'nawîron
Judeuyamî' pîika'tîuya pra tîîse, amîrî
pîika'tîuya ya, Judeu pe pra awanî
tanne, yairî pra awanî —ta'pî Jesusya.
⌞Judeuyamî'ya Judeu pepîn esatî'pî
arinmaraka pe tewanmakon pe to' kupî
tîuya'nîkon ye'nen.⌟
28 Tîîse wîri'ya ta'pî: —Innape man,
piipi'. ⌞Arinmaraka taa Judeuyamî'ya
upî', seru' pepîn.⌟ Mîrîrî ye'ka pe tîîse
moreyamî' ya're' ya'punu'pî e'soroka enapî
arinmarakayamî'ya itaponse' yo'koi si'ma.
Mîrîrî warantî arinmarakayamî' e'pîika'tî
manni' warantî, upîika'tîkî sa'ne —ta'pîiya.
29 Jesusya ta'pî ipî': —Innape ukupîya
epu'tî pî' wai, mîrîrî taa pî' nai epu'nen pe.
Ayewî' ta enna'pokî. O'ma' wîtîn pî' man
anre piapai —ta'pîiya. 30 Moropai mîîkîrî
emikku'pî tewî' ta. Tînre eporî'pîiya tette'
ta. O'ma' wîtî'pî wanî'pî.

Imaimu Pîn Pana'tî'pan Yepi'tî Jesusya

31 Moropai Jesus enna'po'pî Tiro pata
pai. Tuutî pe Sidom pata pona attî'pî,
moropai Decápolis pata poro. Eerepamî'pî
Galiléia ku'pî ka. 32 Miarî tiaronkon
pemonkonyamî'ya imaimu pîn moropai
pana'tî'pan warayo' yarî'pî Jesus pia. Jesus
yeka'nunka'pî to'ya: —Ayenya tîîkî ipona
eesepi'tîto'pe —ta'pî to'ya. 33 Arinîkon
pemonkonyamî' piapai Jesusya mîîkîrî
mo'ka'pî tiwinsarî. Tenya yeperu tîrî'pî
Jesusya mîîkîrî pana ya'. Tetaku ma'pîiya
tenya pona. Moropai mîrîrî ke inu

yapî'pîiya. 34 Moropai tî'noko'pî pe era'ma
tîuya ye'nen, Jesus yettapusin enuku'pî ka'
era'mai'ma. —Epata —ta'pîiya tîmaimu ta.
Esettapuruka'kî taato' mîrîrî umaimukon
ta. 35 Moropai ipana esettapuruka'pî. Inu
ekoneka'pî. Morî pe eeseurîma'pî.
36 Jesusya to' yaipontî'pî. —Anî' pî' un-
kupî'pî kîsekareme'tî —ta'pîiya to' pî'. Tîîse
yuuku to'ya pra awanî'pî. Inî' panpî' to'
panamaiya tanne, inî' panpî' ekaremekî'pî
to'ya. 37 Mararî pra tamî'nawîronkon esenu-
menka'pî Jesus pî': —Tamî'nawîron mîrîrî
morî panpî' ku'sai'ya. Pana'tî'pankon
pana yettapurîkasai'ya moropai imaimu
pînon pemonkonyamî' konekasai'ya nîrî to'
eseurîmato'pe —ta'pî to'ya.

8

Jesusya Arinîkon Yekkari'tî, 4.000 Kaisaronkon
(Mt 15.32-39)

1 Mararî tîîko'mamîkon tîpo, arinîkon
eperepî'pî inî'rî Jesus pia. To' narî'pî, to'
ya're' e'tî'ka'pî. Mîrîrî ye'nen Jesusya tî-
nenupa'san yanno'pî tîîpia to' yeurîmapa
kai'ma. 2 —Seurîwî'ne wei kaisarî insanan
ko'mansa' sîrîrî uupia —ta'pîiya. —Tarîpai
to' ya're' e'tî'kan pî' man. Mîrîrî ye'nen
to' sa'nama pî' wai. 3 Iwan pe to' tîîse to'
yarimauya ya tewî'kon ta, to' enkîsi'panpîtî
tuutîkon pe. Aminke pai tiaronkon ii'sa'
mîrîrî —ta'pîiya.
4 —Keren po si'ma to' ya're' ton tîrî es-
erîke pra awanî —ta'pî inenupa'sanya Jesus
pî'.
5 —Î' warapo trigo puusa' moro nai
aapia'nîkon? —ta'pî Jesusya. —Asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai kaisarî man —ta'pî
to'ya.
6 Tamî'nawîronkon pî' ta'pî Jesusya:
—Maasa non pona ereutatî. Asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai'non trigo puusa'
yapisî'pîiya. Moropai eeseurîma'pî
Paapa yarakkîrî: —Morî pu'kuru amîrî,
Paapa. Anna ya're' ton tîrî pî' nai —
ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî tîpo trigo
puusa' pirikkapîtî'pîiya. Tînenupa'san
pia itîrî'pîiya tamî'nawîronkon kaisarî
itîîto'pe to'ya. Moropai to' kaisarî itîrî'pî
to'ya. 7 Moro'yamî' mîrikkî wanî'pî mararî
to' pia. Inkamoro nîrî yapisî'pîiya. —
Morî pu'kuru amîrî, Paapa. Anna yo' ton
tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. —Maa.
Seeni' tîîtî tamî'nawîronkon kaisarî —
ta'pîiya tînenupa'san pî'. Moropai itîrî'pî
to'ya tamî'nawîronkon kaisarî. 8 Moropai
inkamoro entamo'ka'pî teesepi'tîkon
pîkîrî. Inkamoroya ta're'kon yonpa rî'pî
yannuku'pî. Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
waikîra'pî kaisarî wanî'pî. 9 Entamo'ka'san
wanî'pî 4.000 kaisarî. 10 Mîrîrî tîpo
tamî'nawîronkon yarima'pî Jesusya to'
wîtîto'pe. Moropai to' enuku'pî kanau ya'
tînenupa'san yarakkîrî. Dalmanuta itese'
pata pona to' wîtî'pî.

Tînera'makon Ton Meruntî

Esatî Fariseuyamî'ya Jesus Pî'
(Mt 16.1-4)

11 Moropai fariseuyamî' wîtî'pî Jesus pia.
To' esiyu'pîtî pia'tî'pî yarakkîrî. —Anna
nera'ma ton anku'kî innape Paapa winî-
pai tui'sen pe ameruntîri wanî era'mato'pe
annaya —ta'pî to'ya. Mîrîrî ta'pî to'ya
maasa pra innape Paapa winîpai imerun-
tîri iipî kupî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen.
12 Ne'ne' pe itewan ku'sa' to'ya wanî'pî.
—Sîrîrî pankon wanî tînera'makon ton
yu'se. Tîîse ayenku'tîuya'nîkon pepîn.
Anera'makon ton tîrî Paapaya pepîn —
ta'pîiya. 13 Inkamoro Fariseuyamî' piapai
attî'pî. Kanau ya' to' enuku'pî. Moropai
tînenupa'san pokonpe eese'ma'tî'pî iratai
pona.

Fariseuyamî', Herodes Yeseru Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 16.5-12)

14 Tîîwanmîra'nîkon ta're'kon ton yarî
to'ya pra awanî'pî. Trigo puusa' tiwinan
neken wanî'pî moro kanau ya'. 15 Moropai
Jesusya to' panama'pî: —Tîwarî panpî'
e'tî. Tîwî fariseuyamî' piawon moropai
Herodes piawon trigo sa'moto' nîsi —
ta'pîiya. 16 Teepere'se to' eseurîma'pî mîrîrî
pî': —Î' pî' taiya manni'? Uya're'kon ton
ene'sa' pra awanî ye'nen mîrîrî taa pî' man
—ta'pî to'ya.
17 ⌞Trigo puusa' pî' pra eeseurîma
manni'. Fariseuyamî' moropai Herodes
yeseru pî' eeseurîma.⌟ Tîîse trigo puusa'
ton pra tîwanîkon pî' to' eseurîma
epu'tî'pî Jesusya. —Î' ton pe aya're'kon
ton pra awanîkon pî' eeseurîmakon
mîrîrî? Uyeseru pî' eesenumenkakon
pepîn. Anepu'pai pra awanîkon mîrîrî.
Ayewankon ya unekaremekî'pî enasa' pra
awanî. 18 Tenu kenankon amîrî'nîkon. Tîîse

enkaru'nan warantî awanîkon. Tîpana
kenankon amîrî'nîkon. Tîîse pana'tî'pan
warantî awanîkon. 19 Mia'taikin trigo
puusa' ke manni' 5.000 pemonkonyamî'
ya're'tîuya yai, to' ya're' yonpa rî'pî
yanumî'pîya'nîkon. Î' warapo waikîra'pî
kaisarî awanî'pî? —ta'pîiya. —Asakî'ne
pu' pona tîîmo'tai waikîra'pî kaisarî —
ta'pî to'ya. 20 —Moropai asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai trigo puusa' ke 4.000 kaisaronkon
pemonkonyamî' ya're'tîuya yai, to' ya're'
yonparî'pî yanumî'pîya'nîkon. Î' warapo
waikîra'pî kaisarî awanî'pî? —ta'pîiya. —
Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai waikîra'pî
kaisarî awanî'pî —ta'pî to'ya. 21 —
Sîrîrî tîpose uyeseru epu'tîya'nîkon pra
awanîkon mîrîrî? —ta'pîiya to' pî'.

Enkaru'nan Betsaida Pon Yepi'tî Jesusya

22 Moropai to' erepamî'pî Betsaida
itese' pata pona. Miarî enkaru'nan
warayo' yarî'pî tiaronkonya Jesus pia.
Jesus yeka'nunka'pî to'ya enkaru'nan
yapîto'peiya kai'ma. 23 Enkaru'nan
yarî'pîiya itenya pî' tapi'se pemonkonyamî'
pata yapai. Tetaku ma'pîiya enkaru'nan
yenu ya'. Moropai tenya tîrî'pîiya itenu
pona. Tenya mo'ka'pîiya. —Pata era'ma
pî' nan? —ta'pîiya. 24 Teesenumenka tîpo
ta'pîiya: —Inna. Pemonkonyamî' asarî
era'ma pî' wai, tîîse morî pe pra. Yei
warantî to' era'ma pî' wai —ta'pîiya.
25 Inî'rî tenya tîrî'pî Jesusya itenu
pona. Tenya mo'ka'pîiya. Tîwoi'nîkon
pî' teesenumenka pe, enkaru'nan yenu es-
epi'tî'pî. Tamî'nawîron era'ma'pîiya morî
pe. 26 Moropai mîîkîrî yarima'pî Jesusya
tewî' ta: —To'sarî atîkî. Pemonkonyamî'
kore'ta katîi —ta'pîiya.

Pedroya Jesus Epu'tî Cristo Pe
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Moropai Jesus wîtî'pî tiaron pata
itese' Cesaréia-Filipe poro tînenupa'san
pokonpe. Tuutîkon ye'ka pe tînenupa'san
ekaranmapo'pîiya: —Anî' pe rî ukupî pî'
tarîronkonya? —ta'pîiya. 28 —Tiaronkonya
ta'pî: "João Batista yekatono'pî mîîkîrî".
Tîîse tiaronkonya ta'pî: "Pena itekare
ekareme'pîtîtîpon Elias yekatono'pî
mîîkîrî". Moropai tiaronkonya ta'pî:
"Penaro' Paapa maimu ekareme'nen
yekatono'pî mîîkîrî". Mîrîrî warantî apî' to'
eseurîma —ta'pî Jesus nenupa'sanya ipî'.
29 —Amîrî'nîkon kanan. Anî' pe uyepu'tî
pî' naatî? —ta'pî Jesusya to' pî'. Pedroya
ta'pî: —Amîrî Paapa nîmenka'pî, Cristo —
ta'pîiya. ⌞Paapa nîmenka'pî taato' mîrîrî
Cristo.⌟ 30 —Inna. Tîîse maasa sîrîrî Paapa
nîmenka'pî pe wanî kîsekareme'tî —ta'pî
Jesusya.

Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Pî'
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Moropai Jesusya to' yenupa'pî: —
Uurî ka' poi iipî'pî. Kure'ne e'taruma'tî
kupî sîrîrî. Judeuyamî' panamanenan,
moropai teepîremasanon esanon, Moisés
nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon,
inkamoro ena kupî sîrîrî uyu'se pra. Uwî
to'ya kupî sîrîrî. Uusa'mantasa' ko'mamî
kupî sîrîrî asakî'ne wei kaisarî moropai
iteseurîno wei yai e'mî'sa'ka —ta'pîiya.
32 Mîrîrî ta'pîiya aronne, tiaronkonya epu'tî
yu'se tîwanî ye'nen. Moropai Pedroya
yarî'pî tiaronkon kore'ta pai. —Mîrîrî
ye'ka pe teeseurîmai pra e'kî. Mîrîrî
warantî aasa'manta e'pai pra man —ta'pî
Pedroya Jesus pî'. 33 Tîîse Jesus era'tî'pî
tiaronkon tînenupa'san winîkîi moropai
ta'pîiya Pedro pî': —Sinpata atîkî uupiapai.
Makui maimu warantî amaimu wanî mîrîrî.
Paapa esenumenka warantî eesenumenka
pra awanî mîrîrî. Eesenumenka non po
tîîko'mansenon esenumenka warantî —
ta'pîiya.
34 Mîrîrî tîpo tînenupa'san pokonpe
tamî'nawîronkon yanno'pîiya tîîpia.
Ta'pîiya to' pî': —Uwanîyakon pe e'pai
anî' wanî ya, iteseru, itu'se tîwe'to'
rumaka e'pai awanî. Uwanîyakon pe
tîwanî wenai, tîwe'taruma'tîto' namaiya
e'pai pra awanî. Uwanîyakon pe tîwanî
wenai, tîsa'mantato' namaiya e'pai pra
awanî. Moropai uwenairî aaipî e'pai awanî.
35 Maasa pra anî'ya tîîko'manto' pînînma
ya kure'ne, tîwe'taruma'tî namaiya. Mîrîrî
ye'nen Paapa pia ipatîkarî tîîko'manto' ton
eporîiya pepîn. Tîîse aminke aako'mamî
Paapa pî'. Tîîse uwanîyakon pe tîwanî
wenai, tîîko'manto' pînînmaiya pra tîwanî
ya, tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpîiya ya,
ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya
Paapa pia. 36 Tamî'nawîron sîrîrî non
pon manne esa' pe anî' wanî ya, tîîse
ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya
pra awanî ya, eporîiya kupî pepîn rî mîrîrî.
Aasa'manta yai tekaton yepe' ton eporîiya
pepîn, awe'pîika'tî pepîn. 37 Î' ton pra
awanî sîrîrî pata po, itekaton yepe' pe.

38 Imakui'san sîrîrî pankon kore'ta uurî pî'
moropai umaimu pî' anî' eppepî ya, uurî
ka' poi iipî'pî eppepî kupî sîrîrî ipî'. Uurî
ka' poi iipî'pî. Inî'rî uuipî pe wai, Paapa
pia tîîko'mansenon inserîyamî' pokonpe.
Uuipî yai Uyun kaisarî wanî kupî sîrîrî
meruntî ke. Mîrîrî yai eppepî kupî sîrîrî
ipî'.

9

1 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —
Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa ii'to' eseporî pe man. Mîrîrî
yai tamî'nawîronkon yentai meruntî ke
pu'kuru awanî epu'tî tamî'nawîronkonya.
Mîrîrî era'ma tiaronkon tarîronkonya
tîîsa'mantakon rawîrî —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Moisés, Elias Yarakkîrî
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Tiwin mia' pona tîîmo'tai wei tîpo, Jesus
wîtî'pî kawînan wî' pona. Pedro, moropai
Tiago, moropai João wîtî'pî yarakkîrî.
Inkamoro pokonpe neken awanî'pî. Miarî
Jesus etinyaka'masa' wanî'pî to' yenu
kaisarî. 3 Ipon etinyaka'masa' wanî'pî
inke' pe pu'kuru. Aimutun pe awanî'pî.
Uponkon ronapîtî e'painon mararî pra
tîîse mîrîrî kaisarî aimutun pe eena pepîn.
4 Moropai penaronkon era'ma'pî Jesus
pokonpe tîwe'sanonya, Elias moropai
Moisés. Jesus yarakkîrî to' eseurîma
era'ma'pî to'ya. 5-6 Mararî pra to' esi'nî'sa'
wanî'pî. Î' taa tîuya epu'tîiya pra Pedro
wanî'pî. Mîrîrî warantî tîîse eeseurîma'pî.
Ta'pîiya tepotorî Jesus pî': —Morî pe
tarî e'nî sîrîrî. Seurîwî'ne tappîi koneka
annaya sîrîrî, amîrî ton, moropai Moisés
ton, moropai Elias ton —ta'pîiya. 7 Mîrîrî
taiya tanne, katupuruya to' napontî'pî.
Moropai Paapa eseurîma'pî katupuru
kore'ta si'ma. Ta'pî Paapaya: —Unmu
mîserî. Unmu yu'san Uurî. Mîserî maimu
etatî —ta'pîiya. 8 Mîrîrî tîpo tenukon yarî'pî
ipokonpankonya tîwoi'nîkon, tîîse Moisés,
moropai Elias era'ma to'ya pra awanî'pî.
Jesus neken era'ma'pî to'ya.

9 Wî' poi tawautîkon pe, Jesusya ta'pî to'
pî': —Sîrîrî anera'ma'pîkon kîsekareme'tî.
Pemonkon pe ka' poi iipî'pî uurî sa'manta
tîpo e'mî'sa'ka kupî sîrîrî, mîrîrî tîpo ekare-
mekîkonpa. 10 Mîrîrî ye'nen ekaremekî
to'ya pra awanî'pî. Tîîse to' eseurîma'pî
teepere'se: —Uusa'manta tîpo e'mî'sa'ka
taiya manni', î' pî' eeseurîma mîrîrî? —ta'pî
to'ya.

11 Mîrîrî ye'nen Jesus ekaranmapo'pî
to'ya. —A'kî. Moisés nurî'tîya yenupato'
pî' yenupatonkonya taa: "E'mai' pe Elias,
penaro' Paapa maimu ekareme'nen iipî pe
man. Mîrîrî tîpo Cristo, Paapa nîmenka'pî
iipî ite'ma'pî pî'", taa to'ya. Î' wani' awanî
ye'nen mîrîrî taa to'ya? —ta'pî to'ya Jesus
pî'.

12 —Innape Elias warainon iipî yairî
panpî' Paapa yapurîto' ku'se. Î' wani'
awanî ye'nen sîrîrî menuka'pî penaronkon
Paapa maimu ekareme'nenanya? Uurî
ka' poi iipî'pî pemonkon pe e'taruma'tî
kupî sîrîrî mararî pra. Arinîkonya
uyapurî pe pra man. Mîrîrî ye'nen
tepotorîkon pe ukupî to'ya pepîn. Mîrîrî
nîrî menuka'pî penaronkonya. 13 Aasîrî
Elias warainon iipî'pî. Penaronkon Paapa
maimu ekareme'nenanya imenuka'pî
yawîrî imakui'pî kupî'pî tiaronkonya
iwinîkîi itu'se tîwe'to'kon yawîrî —ta'pî
Jesusya. João Batista pî' eeseurîma mîrîrî.

Warayo' More'pî Yepi'tî Jesusya
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43a)

14 Moropai tiaronkon Jesus nenupa'san
pia teerepamîkon pe, arinîkon epere'sa'
era'ma'pî to'ya to' pia. Inenupa'san
pokonpe Moisés yeseru rî'pî pî' yenu-
patonkon esiyu'pîtî era'ma'pî to'ya.
15 Mîrîrî pe rî Jesus era'ma tîuya'nîkon
pe, tamî'nawîronkon esenumenka'pî ipî'
mararî pra moropai to' eka'tumî'pî iipia
esekareme'se. 16 —Î' pî' eeseurîmakon
manni'? —ta'pî Jesusya tamî'nawîronkon
pî'. 17 —Uyenupanen —ta'pî tiaronya ipî'.
Unmu enepî pî' wai aapia. imaimu pra
iku'sa' o'ma'ya ye'nen. 18 O'non pata
tîîse eporî tîuya ya, non pona yenumîiya,
o'ma'ya. Moropai inta arakkunta. Moropai
tee ye'kaiya. Moropai aapîta non po
si'ma. Anenupa'san pî' esatî pî' wai o'ma'
tîrîkato'pe to'ya teuren, tîîse î' kupî to'ya
yentai awanî. 19 —Sîrîrî tîpose innape ukupî
to'ya pra tamî'nawîronkon wanî —ta'pî
Jesusya. —Tîko'man pe uuko'mansa' sîrîrî
akore'ta'nîkon tînîn pî' ayenupakon pî'.
Mîîwîni tîîse innape ukupîya'nîkon pra
awanîkon. Mîîkîrî ene'tî uupia —ta'pîiya.

20 Mîîkîrî more enepî'pî to'ya iipia. Jesus
era'ma tîuya pe, o'ma'ya more yenumî'pî
non pona. Awe'perenperenma'pî non
pona. Inta arakkunta'pî. 21 —Î' pensa
eporî pia'tî'pîiya? —ta'pî Jesusya iyun pî'.

—More pe tîîse eporî'pîiya. 22 Iko'noro
o'ma'ya imapîtî apo' ya', moropai tuna ka'
iwîpa kai'ma. Ameruntîri yentai pra awanî
ya, a'noko'pî pe anna era'makî. Anna
pîika'tîkî —ta'pî iyunya. 23 —Umeruntîri
moro man tîîse innape Paapa kupî pî'
nan? Innape Paapa kupîya ya, anmu
yepi'tîuya. Tamî'nawîron e'kupî e'painon
innape Paapa ku'nenan ton pe —ta'pî Je-
susya. 24 —Innape Paapa kupî pî' wai. Inî'
panpî' innape iku'tou'ya ton ke urepakî —
ta'pî more yunya.
25 Tîîpia tamî'nawîronkon emurukuntî
era'ma'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe
o'ma' pî' ta'pîiya: —Amîrî imaimu pra anna
ku'nen, pana'tî' anna ku'nen. Epa'kakî
mîserî yapai. Atîkî. Inî'rî kaiipîi mîserî
pia —ta'pî Jesusya. 26 O'ma' entaimepîtî'pî.
Warayo' yenunpîtî'pîiya non pona. Mîrîrî
tîpo eepa'ka'pî. Isa'manta'pî warantî
warayo' esenunsa' wanî'pî. —A'kî.
Aasa'mantasa' man —ta'pî tiaronkonya.
27 Tîîse Jesusya i'mî'sa'ka'pî itenya pî'
tapi'se. Awe'mî'sa'ka'pî. 28 Wîttî ta Jesus
ewomî'pî. —Î' wani' awanî ye'nen o'ma'
tîrîka annaya yentai awanî mîrîrî? —
ta'pî inenupa'sanya ipî'. 29 —Kure'ne Paapa
yarakkîrî eeseurîmakon e'pai awanî mîrîrî
mîîkîrî ye'ka o'ma' tîrîkakonpa —ta'pî
Jesusya to' pî'.

Inî'rî Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Kupî Pî'
(Mt 17.22-23; Lc 9.43b-45)

30 Moropai mîrîrî pata pai to' wîtî'pî
Galiléia pata poro. Mîrîrî poro tuutî epu'tî
anî'ya yu'se pra Jesus wanî'pî, 31 maasa
ma're tînenupa'san yenupa tîuya ye'nen.
To' yenupa'pîiya mîrîrî warantî: —Uurî
ka' poi iipî'pî pemonkon pe. Tiaronya
uyekaremekî kupî sîrîrî uyeyatonon pî'.
Inkamoroya uyapisî kupî sîrîrî. Uwî to'ya
kupî sîrîrî. Uwî to'ya tîpo, iteseurîno wei
yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya. 32 Î'
taiya epu'tî to'ya pra awanî'pî, tîîse anekaran-
mapopai pra nîrî to' wanî'pî ipî'. Maasa pra
eranne' pe to' wanî'pî.

Tonpakon Yentai Tîwanîkon Kai'ma
Jesus Nenupa'san Eseurîma
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 To' erepamî'pî Cafarnaum pata
pona. Tîîko'manto' wîttî ta teewomî
tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —
Î' pî' eesiyu'pîtîkon manni' e'ma taawîrî
yi'nî pe? 34 Yuuku to'ya pra awanî'pî.
Uurî insanan yentaino panpî' kai'ma to'
esenumenkasa' wanî'pî tamî'nawîrî. Mîrîrî
pî' to' esiyu'pî'sa' wanî'pî tuutîkon pe.
Mîrîrî ye'nen yuuku to'ya pra awanî'pî.
35 Jesus ereuta'pî. Asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai'nîkon yanno'pîiya tîîpia. —
Tamî'nawîronkon yentai e'pai awanîkon
ya, to' ma're e'tî. Tamî'nawîronkon
poitîrî pe e'tî —ta'pîiya. 36 Moropai more
yapisî'pîiya itenya pî'. Yarî'pîiya to'
kore'ta. Yanumî'pîiya tena'. 37 —Uyapurî
tîuya ye'nen, anî'ya ipîkku pepîn yapi'sa'
ya, mîserî ye'ka more warantî, uurî nîrî
yapisîiya mîrîrî. Moropai uurî yapisîiya ya,
uyarimatîpon Paapa yapisîiya mîrîrî.
38 —Uyenupanen —ta'pî Joãoya ipî'. —
Ayese' esatî tîuya ye'ka pe, o'ma'kon
yenpa'kanen warayo' era'ma'pî annaya.
Tîîse ipî' ta'pî annaya inî' ikupîiya namai,
uurî'nîkon pokonpe pra awanî ye'nen.
39 —Mîîkîrî pî' mîrîrî kî'kupîi kîkatî —
ta'pî Jesusya. —Uyese' esatî ye'ka pe,
ikupî eserîkan pepîn konekanen wanî ya,
ka'ne' pe eeseurîma eserîke pra awanî upî'
imakui'pî pe. 40 Uyeyatonkon pe pra to'
wanî ya, uyonpakon pe to' wanî —ta'pîiya.
41 —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anî'ya
awo'pakon ya tuna ke uurî yapurînen
pe awanîkon wenai, Paapaya mîîkîrî
awo'patîponkon ye'ma —ta'pîiya.

Nari' Pe Imakui'pî Wanî
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Moropai ta'pî Jesusya to' pî': —Innape
uku'nen more yenupa anî'ya ya, imakui'pî
ku'to'peiya kai'ma, mararî pra Paapaya
mîîkîrî taruma'tî. A'kî, anî' sa'manta ya tî'
tewa'tîi i'mî pî' tuna ka tenunse, imakui'pî
pe pu'kuru awanî. Tîîse itentai imakui'pî
pe awanî insamoro moreyamî' yonpaya
imakui'pî kupî emapu'tîiya ya. 43 Imakui'pî
konekaya emapu'tî ayenya ya, imerenkî'kî.
Itenya imerenkî'sa' pe ipatîkarî aako'mamî
ya, morî pe panpî' awanî mîrîrî, asakî'ne
ayenya tîîse apo' ya' attî yentai, esi'nî'koi
pepîn apo' ya' attî yentai. 44 Miarî ipatîkarî
tamî'nawîronkon e'taruma'tî mîrîrî pata
ya', moropai î' pensa apo' esi'nîpî pepîn.
45 Moropai imakui'pî konekaya emapu'tî
a'puya ya, imerenkî'kî imakui'pî kupîya
namai. Maasa pra morî pe panpî' awanî
mîrîrî ipatîkarî Paapa pia aako'mamî ya
i'pu imerenkî'sa' pe, asakî'ne a'pu tîîse
apo' ya' attî yentai. 46 Miarî ipatîkarî

tamî'nawîronkon e'taruma'tî mîrîrî pata
ya', moropai î' pensa apo' esi'nîpî pepîn.
47 Moropai imakui'pî konekaya emapu'tî
ayenuya ya, imo'kakî imakui'pî kupîya na-
mai. Maasa pra morî pe panpî' awanî
mîrîrî ipatîkarî Paapa pia enen aako'mamî
ya tiwin ayenu tîîse, sa'nîrî ayenu tîîse apo'
ya' attî yentai. 48 Mîrîrî pî' Paapa maimuya
taasa' pena:

"Miarî ipatîkarî tamî'nawîronkon
e'taruma'tî mîrîrî pata ya'
moropai î' pensa apo' esi'nîpî pepîn." *Is 66.24*

taasai'ya man. 49 Tamî'nawîronkon
uyapisîtîponkon e'taruma'tî sîrîrî non po.
Mîrîrî wenai, tîwe'taruma'tîkon ye'nen, inî'
panpî' Paapa yapurî to'ya. Paapa wakîri pe
panpî' to' ena.

50 Morî pe pu'kuru pan wanî. Tîîse
inî'mîra eenasa' ya, inî'rî inî'ne pe ikupî
pepîn e'painon. Morî pan warantî,
inî'ne pan wanî warantî e'tî. Inî'ne
panya uyo'kon ko'mannîpî warantî
ayewankon ko'mannî'tî morî pe, imakui'pî
kupîya'nîkon namai. Mîrîrî warantî
awanîkon ya ayonpakon pokonpe tîwan-
mîra aako'mamîkon —ta'pî Jesusya.

10

Warayo'ya Tîno'pî Rumaka Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

1 Moropai Jesus wîtî'pî mîrîrî pata poi.
Judéia pata poro attî'pî moropai iren Jordão
ratai poro. O'non pata arinîkon epere'sa'
ya tîîpia, inkamoro yenupa'pî Jesusya.
Inî'rî arinîkon eperepî'pî iipia moropai
inî'rî teseru warantî rî to' yenupa'pîiya.
2 Fariseuyamî' wîtî'pî nîrî Jesus pia. Jesus
anaka'mapai to' wanî'pî. Ta'pî to'ya ipî':
—Tîno'pî rumakasa' warayo'ya ya, yairî
awanî mîrîrî? 3 —Î' ye'ka pe Moisés nurî'tîya
ankupîkon ton ekaremekî'pî? —ta'pî Je-
susya. 4 —Moisésya ta'pî:

"Warayo'ya taasa' ya tîno'pî pî' kaareta
pona tîmenukai, uno'pî pe pra
awanî sîrîrî tarîpai, taiya ya, tîno'pî
pî' irumakaiya e'painon," *Dt 24.1-3*

ta'pîiya —ta'pî to'ya Jesus pî' 5 Tîîse Je-
susya ta'pî: —Yairon pepîn mîrîrî. Tîîse
mîrîrî warantî ankupîkon ton menuka'pî
Moisésya maasa pra morî kupîya'nîkon es-
erîke pra awanîkon epu'tî tîuya ye'nen.
6 Tîîse tamî'nawîron koneka tîuya yai Paa-
paya warayo' koneka'pî moropai wîri'.
7 Mîrîrî ye'nen warayo' no'pîta yai eemo'ka
tun moropai tîsan pia pai moropai tîno'pî
yarakkîrî eena. 8 Mîrîrî ye'nen asakî'ne
to' tîîse tiwinan warantî to' ena mîrîrî.
Mîrîrî ye'nen asakî'nankon warantî pra to'
wanî. Tîîse tiwinan warantî to' enasa'
mîrîrî. 9 Uyepotorîkonya sa'nîrî to' wanî
emapu'tîsa' ye'nen. Anî'ya to' eturumaka
emapu'tî yu'se awanî pepîn.

10 Mîrîrî tîpo wîttî ta tîîse, Jesus
nenupa'sanya ekaranmapo'pî mîrîrî taiya
manni' pî'. 11 Jesusya ta'pî: —Anî'ya
tîno'pî rumakasa' ya, moropai tiaron wîri'
yarakkîrî awanî ya, imakui'pî kupîiya mîrîrî
tîno'pî winîkîi. 12 Moropai wîri'ya tînyo
rumakasa' ya, moropai tiaron warayo'
yarakkîrî awanî ya, imakui'pî kupîiya mîrîrî
tînyo winîkîi —ta'pîiya.

Moreyamî' Wîtî Jesus Pia
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Moropai tiaronkonya moreyamî'
yarî'pî Jesus pia tenya tîîto'peiya to' pona,
to' pîremato'peiya. Tîîse inenupa'sanya
ta'pî to' pî': —Insamoro ye'kakon
moreyamî' kîsene'tî Jesus pia. 14 Tîîse
epu'tî tîuya pe Jesus ekore'ma'pî. —
Tîwî moreyamî' ii'to'pe uupia —ta'pîiya
tînenupa'san pî'. —To' tîma'nîpai pra e'tî.
Maasa pra Paapa pemonkonoyamî' wanî in-
sanan moreyamî' warantî. Insanan warain-
okon innape tîku'nenan esa' pe Paapa
wanî —ta'pîiya. 15 Ayenku'tîuya'nîkon
pepîn. Anî' eturumaka pra awanî ya Paapa
yenya' tesa' pe awe'to'pe, tesa'kon yenya'
moreyamî' eturumaka manni' warantî,
Paapa pia tîîko'manto'kon eporî to'ya
pepîn. 16 Mîrîrî tîpo moreyamî' yapisî'pî
Jesusya tena'. Moropai ta'pîiya Paapa pî':
—Paapa, insanan moreyamî' ko'mannî'kî
morî pe —ta'pîiya.

Ipîkku Warayo' Wîtî Jesus Pia
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Mîrîrî tîpo Jesus ese'ma'tî tanne,
teeka'tunse warayo' erepamî'pî iipia.
Ikaisarî awe'sekunka'pî inama ye'ka
pe. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya:
—Uyenupanen, morî amîrî —ta'pîiya.
—Î' kupîuya e'painon ipatîkarî enen
uuko'manto'pe Paapa pia? —ta'pîiya. 18 —
Î' wani' awanî ye'nen morî amîrî taaya
manni' upî'? —ta'pî Jesusya. —Tiwinan
morî moro man, Paapa neken. Tiaron
ton pra awanî. 19 Uyeserukon pe Paapa
nekaremekî'pî epu'nen amîrî.

Pemonkon kî'wîi,
moropai tiaron no'pî yarakkîrî tîwe'se pra e'kî,
ama'ye' pe pra e'kî,
seru'ye' pe teeseurîmai pra e'kî ayonpa pî',
ayonpa tenku'tîi pra e'kî,
ayun, moropai asan sa'namakî *Êx 20.12-16; Dt 5.16-20*
Paapa nekaremekî'pî sîrîrî, tamî'nawîrî unkupîkon pe —ta'pî Jesusya. 20 —Inna, uyenupanen —ta'pî warayo'ya. —Mîrîrî yawîron uurî pena pata pai sîrîrî tîpose. 21 Jesus esenumenka'pî ipî'. Itu'se awanî'pî kure'ne. —Maasa, inî' tiwinano'pî ankupî ton moro man —ta'pîiya. —Ayemanne ke e'repata tamî'nawîrî. Moropai itepe'pî mîtîrîi î' ton pînon sa'ne tîwe'taruma'tîsanon pia. Mîrîrî kupîya ya, ka' po eerepansa' yai, morî pu'kuru tîrî Paapaya aapia. Uyeseru pî' esenupai maaipîi —ta'pî Jesusya ipî'.

22 Mîrîrî taa Jesusya pî' mîîkîrî a'manta'pî. Maasa pra mararon pepîn itemanne mîîto'pe. Temanne yapurî'pîiya kure'ne pu'kuru. Mîrîrî ye'nen kure'ne teesewankono'mai attî'pî.

23 Tîwoi'nîkon pemonkonyamî' era'ma'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya tînenupa'san pî': —Sa'me pu'kuru see awanî Paapa pia ipîkku pe tîwe'sen eturumaka tesa' pe awe'to'pe. 24 Mararî pra inenupa'san esenumenka'pî imaimu pî'. Tîîse inî'rî Jesusya ta'pî to' pî': —Sa'me pu'kuru tîniru esanon ewonto'pe Paapa pia ipemonkono pe, ⌞kure'ne tînirurîkon pînînma to'ya ye'nen.⌟ 25 A'kî, sa'me awanî camelo ewonto'pe akkusa yeutta yai, itentai tîwanî ye'nen. Mîrîrî warantî ipîkku pe tîwe'senon wanî. Sa'me pu'kuru awanî, inkamoro eturumaka pepîn Paapa pia tesa'kon pe awe'to'pe —ta'pî Jesusya to' pî'.

26 Mararî pra to' esenumenka'pî mîrîrî taiya pî'. —Mîrîrî warantî awanî ya, anî' e'pîika'tî e'painon moriya? —ta'pî to'ya. 27 Inî'rî Jesus esenumenka'pî to' pî': —Tîîwarîrî anî' e'pîika'tî pepîn. Tîîse Paapaya tamî'nawîronkon pîika'tî e'painon. Tamî'nawîron kupî Paapaya e'painon —ta'pîiya. 28 —A'kî —ta'pî Pedroya Jesus pî'. —Tamî'nawîron rumakasa' annaya moropai awenairî anna ii'sa' sîrîrî.

29-30 Jesusya ta'pî: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Uyapurîto' tîuya wenai itekare ekareme'se anî' wîtî ya tonpayamî' piapai, mîîkîrîya, inî' panpî' tonpa ton eporî. Tonpayamî' tîwîrisitonon, tîsan, tîyun moropai tînmukuyamî' piapai attî ya, arinîke tonpa ton eporîiya, takon ton, tîwîrisi ton, tîsan ton, tînre ton. Moropai tewî', tîpata, rumakaiya ya, inî' panpî' tu'ke tewî' ton moropai tîpata ton eporîiya tu'ke. Moropai tiaronkonya itaruma'tî umaimu yawîrî awanî wenai, sîrîrî non po mîrîrî warantî eporîiya. Moropai ka' po ipatîkarî mîîkîrî ko'mamî Paapa pia. 31 Tiaronkon wanî arinîkon esa' pe sîrîrî non po. Tîîse Paapa pia teerepansa'kon yai, anî' esa' pe to' wanî pepîn. Tiaronkon wanî anî' esa' pe pra sîrîrî non po. Tîîse Paapa pia teerepansa'kon yai, arinîkon esa' pe to' ena —ta'pî Jesusya.

Inî'rî Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Kupî Pî' (Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32-34 Jesus nenupa'san wanî'pî Jerusalém pona tuutîsanon pe, moropai Jesus wanî'pî to' rawîrî. Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon mo'ka'pîiya inî'rî moropai to' yenupa'pîiya tîpî', o'non ye'ka pe tîwanî kupî pî'. —A'kî —ta'pîiya. —Jerusalém pona wîtîn sîrîrî. Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe. Tiaronya utîrî kupî sîrîrî teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon pia. "Iwî e'pai man," taa to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî tîpo teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya utîrî kupî sîrîrî Judeuyamî' pepîn pia. Inkamoro wo'ma'ta kupî sîrîrî upî'. Tetakukon yenumî to'ya upona. U'po'pîtî to'ya moropai uwî to'ya. Uwîsa' to'ya tîpo, iteseurîno wei yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya. Kure'ne inenupa'san esenumenkasa' wanî'pî ipî'. Tiaronkon to' wenairî itî'san wanî'pî eranne' pe Jerusalém pona Jesus wîtî ye'nen.

Jesus Warantî Arinîkon Esa' Pe E'pai Tiago, João Wanî (Mt 20.20-28)

35 Mîrîrî tîpo Tiago, moropai João wîtî'pî iipia. Zebedeu munkîyamî' inkamoro. —Anna yenupanen —ta'pî to'ya. —Apî' anna nesatî tîrîya yu'se anna man, anna pia —ta'pî to'ya. 36 —Î' kupîuya yu'se awanîkon? —ta'pî Jesusya to' pî'. 37 —Tamî'nawîronkon esa' pe eena yai, ereutapai anna wanî, tiwin meruntî winî, tiwin kamai' ya' to' esa' pe anna e'to'pe awarantî —ta'pî to'ya. 38 Jesusya ta'pî: —Anesatîkon kupîuya pepîn e'painon. Epu'tîya'nîkon

pra naatîi. Tiaronkonya utaruma'tî kupî
sîrîrî. Mîrîrî yapîtanîpîuya kupî sîrîrî.
Amîrî'nîkon kanan? Uyese' pî' awanîkon
wenai tiaronkonya ataruma'tîkon ya,
yapîtanîpîya'nîkon e'painon? 39 —
Inna. Yapîtanîpî annaya e'painon —
ta'pî to'ya. —Innape e'taruma'tî warantî
awe'taruma'tîkon nîrî —ta'pî Jesusya. —
Uwî tiaronkonya warantî tiaronkonya
awîkon nîrî. 40 Tîîse umeruntîri winî
moropai kamai' winî ereutatî tauya pepîn
apî'nîkon. Uyunya neken taa e'painon
tînmo'ka'san pî' —ta'pî Jesusya.
41 To' yonpayamî' mia' tamî'nawîronkonya
to' nesatî'pî eta'pî moropai to' ekore'ma'pî
Tiago moropai João pî'. 42 Jesusya
to' yanno'pî tîîpia. —Sîrîrî non
po tamî'nawîronkon esanonya tîpe-
monkonoyamî' yaipontî to' taimerunpai
epu'tî pî' naatîi. To' yepotorîtononya to'
panama to' teta'kai —ta'pîiya. 43 —Tîîse
mîrîrî warantî pra e'tî. Ayonpakon yentai
e'pai awanîkon ya, to' ma're e'tî. 44 To'
esa' pe e'pai awanîkon ya, to' poitîrî pe
e'tî —ta'pî Jesusya to' pî'. 45 —Uurî ka' poi
iipî'pî aruinankon ton pe —Jesusya ta'pî.
—Tîpoitîrî ke e'to'pe kai'ma uui'sa' pra wai.
Tîîse tamî'nawîronkon pîika'tîto'peuya
kai'ma uuipî'pî. Arinîkon nîkupî'pî
imakui'pî yepe' pe uusa'mantato'pe kai'ma
uuipî'pî —ta'pî Jesusya.

Enkaru'nan Yepi'tî Jesusya, Itese' Bartimeu
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Mîrîrî tîpo to' wîtî'pî Jericó pata poro.
Jericó pata pai to' ese'ma'tî'pî, Jesus,
inenupa'san, moropai tiaronkon arinîkon.
Moropai enkaru'nan ereutasa' wanî'pî
e'ma ena pona, itese' Bartimeu. Timeu
munmu mîîkîrî. Tuutîsanon yeka'nunka
pî' aako'mamî'pî tîniru tîîto'pe to'ya. 47 —
Jesus Nazarépon erepansa' man —ta'pî
tiaronkonya. Mîrîrî eta tîuya pe, Bartimeu
entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pîiya: —Jesus,
Davi nurî'tî paarî'pî amîrî, pîika'tîton
amîrî. A'noko'pî pe sa'ne uyera'makî —
ta'pîiya. 48 Arinîkon ekore'ma'pî ipî'. —
Moo e'kî —ta'pî to'ya ipî'. Tîîse inî' panpî'
awentaimepîtî'pî, yuukuiya pra. —Davi
nurî'tî paarî'pî, a'noko'pî pe uku'kî sa'ne
—ta'pîiya.
49 Jesus emî'pamî'pî imaimu eta tîuya
ye'nen. —Mîîkîrî yannotî —ta'pîiya.
—Ayanno pî' Jesus man —ta'pî to'ya
enkaru'nan pî'. —Atausinpakî. E'mî'sa'kakî
—ta'pî to'ya. 50 Sonpan ke awe'wontîsa'
wanî'pî. Mîrîrî tîmo'kai awe'mî'sa'ka'pî.
Moropai Jesus pia attî'pî. Tiwinarî mîîkîrî
yenu esepi'tî'pî. —Ayewî' ta enna'popai
awanî ya, tîwanmîra atîkî —ta'pî Jesusya.
Tîîse Jesus wenairî attî'pî. 51 —Î' kupîuya
yu'se awanî apî'? —ta'pî Jesusya ipî'. —
Uyenupanen, uyenu konekakî sa'ne —ta'pî
enkaru'nanya ipî'. 52 —Innape uku'sa'ya
ye'nen, ayepi'tîuya sîrîrî —ta'pî Jesusya ipî'.
Tiwinarî mîîkîrî yenu esepi'tî'pî. —Ayewî'
ta enna'popai awanî ya, tîîwanmîra atîkî
—ta'pî Jesusya. Tîîse Jesus wenairî attî'pî.

11

Jerusalém Pona Jesus Wîtî
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)

1 Oliveira ye'ka kîrî pona to' erepamî'pî.
Aminke pra to' wanî'pî Jerusalém pî'. Moro
awanî'pî pata mîrikkî pemonkonyamî'
ko'manto' Betfagé moropai Betânia mîrikkî
aminke pra nîrî. Oliveira kîrî pona
teerepamîkon pe, Jesusya asakî'nankon
tînenupa'san yarima'pî taponse' ton
jumenta era'mai. 2 To' yarima tîuya pe
ta'pîiya to' pî': —Aminke pra pata mîrikkî
man. Mîrîrî pona atîtî. Eerepansa'kon pe
jumenta more yewa'tîsa' eporîya'nîkon anî'
enuku'pî pepîn ipona. Mîîkîrî meukatîi
moropai mene'tîi. 3 "Î' ton pe mîîkîrî
yarîya'nîkon mîrîrî?" taa anî'ya ya,
"Uyesa'kon man itu'se," makatîi, "Maasa
tîîko'manse inna'poiya" makatîi —ta'pî
Jesusya.
4 Imaimu pe to' wîtî'pî. Jumenta more
yewa'tîsa' eporî'pî to'ya e'ma ta aminke
pra mana'ta pî'. Mîîkîrî yeuka'pî to'ya.
5 Mororonkonya ta'pî: —Î' ton pe ju-
menta more yarîya'nîkon mîrîrî kai'ma?
6 Jesus maimu ekaremekî'pî to'ya, mo-
ropai yaato'pe to'ya to' rumaka'pî to'ya.
7 Jumenta more yarî'pî to'ya Jesus pia.
Teerepansa'kon pe, tîponkon tîrî'pî to'ya
ipona Jesus enu'to'pe, moropai eenuku'pî
ipona. 8 Arinîkonya tîponkon tîrî'pî e'ma
tapî'. Tiaronkonya tîna'tî'pîkon yu' yare
tîrî'pî nîrî. ⌊Mîrîrî kupî'pî to'ya itekîn
wîtîto'pe iporo, Jesus yapurî tîuya'nîkon
ye'nen.⌋ 9 Tiaronkon wîtî'pî irawîrî moropai
tiaronkon ite'ma'pî pî'.
—Morî pe pu'kuru Paapa man —ta'pî to'ya
mararî pra tîwentaimepî'se.
—Morî pe pu'kuru man taapai'nîkon Paapa
narima'pî pî', Jesus pî'.

Mîîkîrî yapurîpai'nîkon —ta'pî to'ya.
[10] —Penaronkon esa' pe Davi nurî'tî wanî'pî warantî upatakon esa' pe
mîîkîrî ena kupî sîrîrî uyesa'kon pe.
Mîîkîrî yapurîpai'nîkon.
"Morî pe pu'kuru man," taapai'nîkon.
Morî pe pu'kuru Paapa man taa ka' po tîîko'mansenonya e'pai awanî *Sl 118.25,26*
—ta'pî to'ya.
[11] Mîrîrî tîpo Jesus erepamî'pî Jerusalém pona. Epîremanto' yewî' ta eewomî'pî. Tîîse pata ko'mansa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen, tamî'nawîron era'ma tîuya tîpo eepa'ka'pî. Moropai Betânia pona attî'pî, asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon tînenupa'san pokonpe. Moro to' we'na'pî.

Figo Ye' Pa'nîpî Jesusya
(Mt 21.18-19)

[12] Pata erenmapî pe, Betânia poi to' ese'ma'tî'pî. Jerusalém pona to' wîtî'pî. Tuutîkon pe, emi'ne Jesus ena'pî. [13] Aminke si'ma figo ye' aretasa' era'ma'pîiya. Mîrîrî yekare pî' attî'pî iteperu pikkai. Tîîse iteperu pra awanî'pî. Yare neken eporî'pîiya maasa pra eepeta yai pra awanî'pî mîîto'pe. [14] Mîrîrî yei pî' ta'pî Jesusya: —Ipatîkarî teepetai pra ako'mankî tarîpai. Mîrîrî taiya eta'pî inenupa'sanya.

Epîremanto' Yewî' Tapai

Tîwe'repasanon Tîrîka Jesusya
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)

[15] Mîrîrî tîpo to' erepamî'pî Jerusalém pona. Epîremanto' yewî' ta eewomî'pî. Epîremanto' yewî' ta si'ma tîwe'repasanon moropai yennanenan tîrîka'pîiya. Moropai tîniru miakanmanan yaponse' ra'tî'pîiya. Mayayamî' ke tîwe'repasanon yaponse' ra'tî'pîiya. Inkamoro tîrîka'pîiya imakui'pî kupî to'ya ye'nen epîremanto' yewî' ta, to' e'repa ye'nen. [16] Epîremanto' yewî' tapî' temannekon mankanan pî' ta'pîiya: —Sîrîrî poro katîtî. E'ma pepîn sîrîrî. Epîremanto' yewî' sîrîrî —ta'pîiya. [17] Mîrîrî tîpo tamî'nawîronkon yenupa'pîiya: —Penaro' Paapa maimu ekareme'nenya Paapa maimu menuka'pî.
"Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ton pe epîremanto' yewî' pe uyewî' wanî mîrîrî," *Is 56.7; Jr 7.11*
ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî imenuka'pî Paapa maimu ekareme'nenya —ta'pî Jesusya. —Tîîse ama'ye'kon yewî' pe iku'sa'ya'nîkon mîrîrî. Tarî epîremai iipî'san yenku'tîya'nîkon awe'repato'kon ke. [18] Mîrîrî eta'pî teepîremasanon esanonya moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya. Tamî'nawîronkon esenumenka kure'ne Jesusya tenupakon pî' epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen inama'pî to'ya. —Maasa o'non ye'ka pe mîîkîrî wîî'nîkon e'painon? —ta'pî to'ya.
[19] Pata ewaronpamî pe, Jesus moropai inenupa'san enna'po'pî cidade poi Betânia pona. Betânia po to' we'na'pî.

Jesus Eseurîma Epîremanto' Pî'
(Mt 21.20-22)

[20] Pata erenma'sa' pe, Jerusalém pona to' wîtî'pî inî'rî. Tuutîkon pe, figo ye' era'ma'pî to'ya. Awa'pi'tasa' wanî'pî irupukon pîkîrî. [21] Jesus nîkupî'pî pî' Pedro enpenata'pî. —Uyenupanen, maasa figo ye' era'makî. Anpa'nîpî'pî sa'mantasa' sîrîrî era'makî —ta'pîiya Jesus pî'. [22] Jesusya ta'pî ipî': —Innape Paapa ku'tî. [23] Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. "Seeni' wî' yarimakî parau ka," taaya'nîkon ya Paapa pî', ikupîiya. Tîîse Paapa tîmu'tunpai pra esatîya'nîkon e'pai awanî. Innape ikupîya'nîkon e'pai awanî. [24] Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî apanamauya'nîkon sîrîrî. Paapa yarakkîrî eeseurîmakon pe "Innape unesatî kupîiya pe nai," makatîi. Imu'tunpa pra awanî ya, ikupîiya. [25] Paapa yarakkîrî eeseurîmakon yai, awinîkîi'nîkon imakui'pî ayonpakon nîkupî'pî wenai teekore'mai aako'mamîkon ya, mîrîrî ku'tî aawanmîra'nîkon. Awinîkîi'nîkon ayonpakon nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon ya aawanmîra'nîkon, ayunkon ka' po tîîko'mansenya tîwinîkîi ankupî'pîkon imakui'pî kupî nîrî tîîwanmîra. [26] Aawanmîra'nîkon ayonpakon nîkupî'pî awinîkîi'nîkon kupîya'nîkon pra awanî ya, ankupî'pîkon tîwinîkîi kupî Paapa pepîn nîrî tîîwanmîra —ta'pî Jesusya.

Anî' Maimu Pe Jesus Esenyaka'ma

Anepu'pai Judeuyamî' Esanon Wanî
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

[27] Jesus moropai inenupa'san erepamî'pî inî'rî Jerusalém pona. Epîremanto' yewî' ta Jesus asarî tanne teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon wîtî'pî a'yeke'tonon Judeuyamî' panamanenan yarakkîrî iipia eseurîmai. [28] —Anî' maimu pe insanan

tîrîka'pîya sîrîrî epîremanto' yewî' tapai?
Anî'ya ayaipontî'pî mîrîrî warantî ikupîpa?
—ta'pî to'ya ipî'.
29 —Ayekaranmapouya'nîkon e'mai'
pe —ta'pî Jesusya to' pî'. —Apî'nîkon
unekaranmapo ekaremekîya'nîkon ya, anî'
maimu pe insanan tîrîka'pîuya ekare-
mekîuya nîrî apî'nîkon —ta'pîiya. 30 —Anî'
maimu pe João Batistaya tamî'nawîronkon
yenpatakonapîtî'pî mîrîrî? Paapa maimu
pe ka'rî? Pemonkon maimu pe ka'rî? O'non
ye'ka pe epu'tî pî' naatî? —ta'pîiya. 31 Mîrîrî
taa Jesusya pî' to' eseurîma'pî teepere'se
î' ye'ka pe yuuku tîuya'nîkon epu'tîkonpa
kai'ma. João Batista nurî'tî eseurîmapîtî'pî
Paapa maimu pe kai'ma tamî'nawîronkon
esenumenka'pî ipî'. Mîrîrî epu'tî'pî
teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya
yenupato' pî' yenupatonkon moropai
Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tononya.
Mîrîrî ye'nen inkamoro João Batista nurî'tî
yapurînenan nama'pî to'ya. —Paapa
maimu pe Joãoya to' yenpatakona'pî
taasa' ya, "Î' wani' awanî ye'nen João
kupîya'nîkon pra awanî'pîkon innape
moriya?" taa Jesusya eserîke awanî —
ta'pî to'ya. 32 —Tîîse tiaron pemonkon
maimu pe to' yenpatakona'pîiya taasa'
ya, tamî'nawîronkon ekore'ma upî'nîkon.
Imakui'pî kupî to'ya eserîke awanî
upî'nîkon —ta'pî to'ya.
33 Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya Jesus pî': —
Epu'tî annaya pra man. Mîrîrî pî' ta'pî
Jesusya: —Moriya anî' maimu pe un-
kupî kupîuya ekaremekîuya pepîn nîrî —
ta'pîiya.

12

Jesus Eseurîma Uva Ye'kana' Pî'
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

1 Moropai to' yeurîma pia'tî'pîiya panton
pe: —Warayo'ya tînmîri ton ya'tî'pî.
Tekkari ton pîmî'pîiya mararon pepîn
uva ye'ka. Iwatî'pîiya inonkon tî'kon ke.
Kure'nan tî' yai a'ta ton yaka'pîiya uva
yekku asu'kato' ton. Tînmîri era'manenan
yaponse' ton kawînan koneka'pîiya, ipo
si'ma o'ma'kon ewomî era'mato'pe to'ya.
Mîrîrî tîpo tiaronkon warayo'kon pî'
ta'pîiya: "Umîri pî' eesenyaka'makon
ya uyekkari yonpa ke aye'mauya'nîkon.
Itonpa wanî uyekkari pe moropai itonpa
wanî ayekkarikon pe," ta'pîiya. "Inna. Î'
wani' pra man," ta'pî to'ya. Moropai attî'pî
tiaron pata pona. 2 Mîrîrî tîpo itekkari
emîrî'pî. Mîrîrî yai tîpoitîrî yarima'pîiya,
inkamoro warayo'kon pia tekkari yonpa
era'mai. Eerepamî'pî. 3 Tîîse mîîkîrî
yapisî'pî to'ya. I'po'pîtî'pî to'ya. Î' rî
tîtîse pra tîîse mîîkîrî tîrîka'pî to'ya. Î'
ton pra awenna'po'pî tîkaraiwarî pia.
4 Moropai tiaron tîpoitîrî yarima'pî umî
esa'ya. Mîîkîrî pa'tîpîtî'pî to'ya ipu'pai
yai. Imakui'pî kupî'pî to'ya yarakkîrî.
5 Moropai inî'rî tiaron yarima'pîiya. Mîîkîrî
wî'pî to'ya. Mîrîrî warantî tiaronkon
yarimapîtî'pîiya tiwin pî'. Moropai mîrîrî
warantî inkamoro pî' imakui'pî kupî'pî
to'ya to' yarakkîrî. Tiaronkon po'pîtî'pî
to'ya moropai tiaronkon wî'pî to'ya.
6 Moro awanî'pî tiwinano'pî warayo'.
Umî esa' munmu mîîkîrî. Kure'ne tînmu
yapurî'pîiya. Upoitîrîtonon yapurî to'ya
pra awanî'pî. Tîîse mîserî unmu ya-
purî to'ya kai'ma eesenumenka'pî. Mîrîrî
ye'nen tînmu yarima'pîiya.
7 Tîîse inkamoro warayo'kon pia mîîkîrî
erepamî pe, ipî' to' eseurîma'pî teepere'se.
"A'kî. Umî esa' sa'manta yai, inmurî'pî pata
pe umî ena. Mîrîrî ye'nen iwîpai'nîkon.
Mîrîrî tîpo umî esa' sa'manta yai, upatakon
pe eena itesa' ton pra awanî ye'nen,"
ta'pî to'ya. 8 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî umî
esa' munmu yapisî'pî to'ya. Moropai
iwî'pî to'ya. Itesa' rî'pî yenumî'pî to'ya
umî yapai —ta'pîiya. 9 —Mîrîrî epu'tî
tîuya pe, î' kupî uva ye'ka esa'ya eserîke
awanî? —ta'pî Jesusya to' pî'. —Tînmîri
ya' attî moropai inkamoro warayo'kon,
inmu wîîtîponkon tî'kaiya eserîke awanî
tamî'nawîrî. Mîrîrî tîpo tiaronkon
warayo'kon eporîiya tînmîri era'manenan
ton —ta'pî Jesusya. 10 —Sîrîrî Paapa maimu
e'menukasa' epu'nenan amîrî'nîkon. Sîrîrî
warantî Paapa eseurîma'pî. Sîrîrî warantî
imenuka'pî to'ya:

Tî' pe wîttî konekanenanya ta'pî: "Sîrîrî
tî' wanî pepîn morî pe, wîttî
konekato'pe", taa to'ya.

Moropai yenumî'pî to'ya.

Tîîse to' nenumî'pî wanî'pî morî pe pu'kuru
tamî'nawîron tî' yentai.

Tarîpai wîttî ko'mannîpîiya tamî'nawîron
tî' yentai eesenumî namai.

11 Uyepotorîkonya to' nîrumaka'pî kupî'pî
tamî'nawîron yentai.

Kure'ne esenumenkan inkupî'pî pî'. *Sl 118.22,23*
Mîrîrî warantî Paapa maimu menuka'pî penaro'konya —ta'pî Jesusya.

12 Tîwinîkîi'nîkon Jesus eseurîma panton pe epu'tî'pî teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon, moropai Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tononya. Mîrîrî ye'nen anapi'pai to' wanî'pî. Tîîse tamî'nawîronkon nama'pî to'ya arinîke to' wanî ye'nen. Jesus rumaka'pî to'ya. Moropai to' wîtî'pî.

Jesus Eseurîma Imposto Pî'
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Mîrîrî tîpo fariseuyamî' yarima'pî tiaronkonya Jesus pia Herodes pemonkonoyamî' pokonpe. Jesus anaka'mapai to' wanî'pî. Yairî pra eeseurîma yu'se to' wanî'pî, "A'kî, imakui'pî pe eeseurîma," taakonpa kai'ma. 14 To' erepamî'pî iipia. —Anna yenupanen —ta'pî to'ya ipî'. —Ayeseru epu'nenan anna. Seru'ye' pepîn amîrî. Ipîkkukon pepîn yentai ipîkkukon yapurînen pepîn amîrî. Paapa yeseru ekaremekîya tiaronkon ipîkkukon tînamai pra. Ayekaranmapo annaya sîrîrî. Uyesa'kon César nekaremekî'pî tamî'nawîronkon ne'maton pe, tîîpia ye'ma annaya ya, morî pe awanî? Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton pe yairî anna wanî mîrîrî? —ta'pî to'ya. 15 —O'non ye'ka pe epu'tî pî' nan? Ye'ma annaya ka'rî? Ye'ma annaya pepîn ka'rî? Tîîse seru' pe tenku'tî to'ya epu'tî'pî Jesusya. —Yairî pra amaimukon yuukuuya yu'se awanîkon epu'tî pî' wai eeseurîmakonpa kai'ma —ta'pîiya. —Maasa, tîniru ene'tî era'mato'peuya. 16 Tîniru ena'pî enepî'pî to'ya. Jesusya yapisî'pî. —Anî' ese' e'menukasa' sîrîrî? —ta'pîiya to' pî'. —Uyesa'kon César mîîkîrî —ta'pî to'ya. 17 —Inna, moriya —ta'pî Jesusya. —Itîîkî iipia, imîrî pe awanî ye'nen. César nekaremekî'pî unkupîkon ton pe ku'tî moropai Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton pe ku'tî nîrî.

Mîrîrî taiya pî' ta'pî to'ya: —Akaya, epu'nen mîîkîrî.

Jesus Eseurîma E'mî'sa'kanto' Pî'
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Mîrîrî tîpo saduceuyamî' wîtî'pî Jesus pia. Saduceuyamî' inkamoro Judeuyamî'. Tiaron pe rî to' esenumenka. Sa'mantan tîpo ipatîkarî tîpannî kai'ma to' esenumenka. E'mî'sa'kan pepîn sa'mantan tîpo kai'ma to' esenumenka. Inkamoro wîtî'pî Jesus pia. Moropai ekaranmapo'pî to'ya. 19 —Anna yenupanen —ta'pî to'ya. —Moisés nurî'tîya uyeserukon ton menuka'pî. Mîrîrî warantî ta'pîiya inmu pîn warayo' sa'manta ya itakono'pîya ino'pî rî'pî yapisî e'pai awanî tîno'pî pe. Mîrîrî tîpo more yan pe irui no'pîrî'pî enasa' ya tînre yenpoiya yai, "Urui munmu'pî mîserî", taa warayo'ya tînmu pe tîîse. Mîrîrî Moisés nurî'tî nîmenuka'pî uyeserukon ton pe. 20 Tarîpai, moro awanî'pî warayo'kon asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon kaisarî. To' ruinankon no'pîta'pî tîîse inmu pra si'ma aasa'manta'pî. 21 Mîrîrî tîpo tîrui no'pî rî'pî yarakkîrî itakono'pî wanî'pî. Tîîse mîrîrî warantî nîrî aasa'manta'pî inmu pra si'ma. Moropai mîîkîrî yakono'pîya tîruinankon nurî'tî no'pî rî'pî yapisî'pî tîno'pî pe mîrîrî warantî. Moropai mîrîrî warantî nîrî inmu pra si'ma aasa'manta'pî. 22 Tamî'nawîrî to' sa'manta'pî, tiwin pî' tîruinankon nurî'tî no'pî rî'pî yarakkîrî tîwanîkon tîpo, to' e'tî'ka'pî. Moropai warayo'kon sa'manta tîpo, mîîkîrî wîri' nîrî sa'manta'pî. 23 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî warayo'kon e'sa' wanî'pî. Mîîkîrî wîri' yarakkîrî inkamoro wanî'pî inyo pe tamî'nawîrî. Innape isa'manta'san e'mî'sa'ka ya, o'non ye'ka warayo' no'pî pe mîîkîrî wîri' wanî e'painon to' e'mî'sa'ka yai? —ta'pî saduceuyamî'ya Jesus pî'.

24 —Paapa maimu epu'tîya'nîkon pra naatîi —ta'pî Jesusya. —Moropai meruntî ke pu'kuru Paapa wanî epu'tîya'nîkon pra naatîi. Mîrîrî ye'nen eesenku'tîkon mîrîrî. 25 Isa'manta'san e'mî'sa'kasa' yai, anî' wanî pepîn tîno'pî ke. Moropai tînyo ke wîri' wanî pepîn. To' ko'mamî ka' ponkon Paapa maimu ene'nenan inserîyamî' warantî —ta'pî Jesusya. 26 —Maasa isa'manta'san e'mî'sa'kato' pî' ayeurîmauya'nîkon. Moisés nurî'tî nîmenuka'pî itekare epu'nenan amîrî'nîkon. Manni' parî' aramorî'pî aramî ekaremekî tîuya pe, tarakkîrî Paapa eseurîma'pî ekaremekî'pîiya. Paapaya ta'pî:

"Uurî Paapa wanî Abraão nurî'tî yepotorî pe,
moropai Isaque nurî'tî yepotorî pe,
moropai Jacó nurî'tî yepotorî pe," ta'pîiya.
Êx 3.6

ta'pî Moisés nurî'tîya. [27] Ipatîkarî pe-
monkon tîpamî ya, itesa' pe Paapa wanî
pepîn e'painon aatîpansa' ye'nen. Enen
tîîpia tîîko'mansenon esa' pe awanî. Mîrîrî
ye'nen mîrîrî taa Paapaya manni' we-
nai enen Abraão nurî'tî wanî, moropai
Isaque nurî'tî wanî, moropai Jacó nurî'tî
wanî Paapa pia epu'tî mîrîrî. Mararî pra
amîrî'nîkon esenku'tîsa' mîrîrî —ta'pî Je-
susya.

Jesus Eseurîma

Paapa Nekaremekî'pî Unkupîkon Ton Pî'
(Mt 22.34-40; Lc 10.25-28)

[28] Moisés nurî'tîya yenupato' pî'
yenupaton warayo' erepamî'pî to' pia.
Jesus yarakkîrî saduceuyamî' esiyu'pîtî
eta'pîiya. Morî pe Jesusya saduceuyamî'
maimu yuuku eta'pîiya. Moropai Jesus
ekaranmapo'pîiya. —Uyeserukon ton pe
Paapa nekaremekî'pî moro man. Tîîse
o'non wanî to' yentai panpî'? O'non yawîrî
ko'mannî yu'se Paapa wanî kure'ne panpî'?
—ta'pîiya.
[29] Jesusya ta'pî: —Sîrîrî to' yentaino
panpî'. See warantî awe'menukasa':
Etatî, Israel yonparî'san. Ayesa'kon Paapa
tiwinan. Tiaron ikaisaron ton pra
man.
[30] Paapa yapurîtî tamî'nawîrî ayewankon ke.
Mîîkîrî ku'tî ayesa'kon pe.
Kure'ne eesenumenkato'kon ke yapurîtî.
Moropai tamî'nawîrî ameruntîrikon ke es-
enyaka'matî iipia. *Dt*
6.4,5
Mîrîrî warantî awe'menukasa' —ta'pî Je-
susya. [31] —Itonpa nîrî moro man. Sîrîrî
itonpa:
Tamî'nawîronkon pînînmatî aawarîrî
eetî'nînma manni' warantî. *Lv 19.18*
Mîrîrî warantî awe'menukasa' man —ta'pî
Jesusya. [32] —Innape man, uyenupanen —
ta'pî mîîkîrî Moisés nurî'tîya yenupato'
pî' yenupanenya. —Tiwinan Paapa seru'
pepîn. Innape ikaisaron ton pra awanî
taaya manni' warantî. [33] Kure'ne itu'se e'nî
e'pai awanî. Ipî' esenumenkan e'pai awanî
mararî pra. Meruntî ke iipia esenyaka'man
e'pai awanî. Moropai uuwarîrî'nîkon
etî'nînman kaisarî tamî'nawîronkon
pînînma e'pai awanî seru' pepîn. Mîrîrî
warantî ikupî ya, Paapa wakîri pe panpî'
e'nî. Tîwakîri pe ikupîiya iipia untîrîkon
pe uyekînkon po'tî yentai, moropai
uyekînkon wîî yentai —ta'pîiya. [34] Epu'nen
pe mîîkîrîya tîmaimu yuuku epu'tî tîuya
ye'nen, Jesusya ta'pî ipî': —Ayesa' pe Paapa
yapisîya eserîke epu'tî pî' wai. Mîrîrî tîpo
tamî'nawîronkon ena'pî eranne' pe Jesus
pî'. Inî' anekaranmapopai pra to' awanî'pî.

Jesus Eseurîma Anî' Pe Cristo Wanî Pî'
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

[35] Moropai Jesusya tamî'nawîronkon
yenupa'pî epîremanto' yewî' ta. Ta'pîiya
to' pî': —Moisés nurî'tîya yenupato' pî'
yenupatonkonya taa: "Penaro' Judeuyamî'
esa' Davi nurî'tî parî'pî neken mîîkîrî
Cristo, Paapa nîmenka'pî," taa to'ya. Î'
wani' awanî ye'nen mîîkîrî taa to'ya? —
ta'pî Jesusya. [36] —Cristo pî' Davi nurî'tî
eseurîma'pî pena. Morî Yekaton Wannîya
eeseurîma emapu'tî'pî. Sîrîrî Davi nurî'tî
maimu rî'pî:
Uyesa' pî' Paapaya ta'pî:
"Uupia ereutakî meruntî winî
ayeyatonon aretî'kauya pîkîrî" ta'pîiya. *Sl*
110.1
Sîrîrî Davi maimu rî'pî. [37] Davi paa pe
neken Cristo wanî ya, î' wani' awanî ye'nen
uyesa' taa Daviya manni' ipî'? —ta'pî Je-
susya. Arinîkonya Jesusya tenupakon eta'pî
tîwakîrikon pe.

Jesus Eseurîma

Moisés Nurî'tîya Yenupato' Pî' Yenupa-
tonkon Pî'
(Mt 23.1-36; Lc 20.45-47)

[38] To' yenupa tîuya pe Jesusya
ta'pî: —Tîwarî panpî' e'tî Moisés
nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya
ayenku'tîkon namai. Kusan panpî' sonpan
tîponkon yeka'ma to'ya tîwakîrikon pe
tiaronkon yentai tîwanîkon epu'to'pe
tamî'nawîronkonya. Tamî'nawîronkon
esekaremekî yu'se to' wanî aronne
panpî' e'repanto' pata ya tîwanîkon ya.
[39] Epere'nîto' yewî' ta tîwanîkon yai,
tamî'nawîronkon yenu kaisarî ereutapai
to' wanî aronne panpî' teesera'makonpa.
Arinîkon kore'ta entamo'kai tuutîkon
ya, e'mai' pe entamo'kapai to' wanî
tamî'nawîronkon rawîrî. [40] Tîîse inyo
isa'manta'san wîri'sanyamî' yemanne
moropai to' pata mo'ka to'ya. Mîrîrî tanne
kure'ne to' epîrema epîremanto' yewî' ta
morî pe tîwanîkon kai'ma tamî'nawîronkon
esenumenkato'pe tîpî'nîkon. Mîrîrî
warantî inkamoro Moisés nurî'tîya yenu-
pato' pî' yenupatonkon wanî mîrîrî. Mararî

pra Paapaya to' taruma'tî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma Paapa Pia Wîri' Nîtîrî'pî Pî'
(Lc 21.1-4)

41 Mîrîrî tîpo Jesus ereuta'pî tîniru yapi'to' yense' pia. Paapa yapurî pe arinîkonya tîtînirurîkon tîrî itense' ya era'ma'pîiya. Mararon pepîn tîniru tîrî'pî arinîkonya tîniru esanonya. 42 Inyo isa'manta'pî wîri' iipî era'ma'pîiya. Tîwe'taruma'tîsen mîîkîrî, tîniru esa' pepîn. Mîîkîrîya asakî'ne tîniru ena'pî mîrikkî tîrî'pî itense' ya. Tiwin ite'ka tîwentamo'kato' yepe' kaisaron tîrî'pîiya mîrîrî.

43 Mîrîrî era'ma tîuya pe, tî-nenupa'san pî' ta'pî Jesusya: —Mîîkîrî era'matî. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tîwe'taruma'tîsen mîîkîrî wîri' inyo isa'manta'pî. Tîîse tîniru yense' ya tamî'nawîronkon nîtîrî'pî yentai intîrî'pî era'ma Paapaya tîwakîri pe. 44 Inkamoro tînirurî wanî kure'ne moropai itonpa pe neken itîîsa' to'ya. Tîîse î' ton pra si'ma wîri'ya tîtînirurî tîrî'pî tamî'nawîrî. Tekkari ye'mato' tîîsai'ya mîrîrî Paapa pia —ta'pî Jesusya.

13

Jesus Eseurîma Epîremanto' Yewî' Atanka Pî'
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

1 Epîremanto' yewî' tapai teepa'kakon pe, Jesus nenupa'pî warayo'ya ta'pî ipî': —A'kî, seeni' epîremanto' yewî' konekasa' to'ya morî pe, inonkon panpî' tî' ke era'makî —ta'pîiya tepotorî Jesus pî'. 2 Jesusya ta'pî ipî': —Kure'nan seeni' wîttî era'ma pî' naatîi. Tîîse tiaronkonya seeni' wîttî yaranka kupî sîrîrî tamî'nawîrî. Yaranka to'ya tîpo tonpa po tiwinan tî' e'nîmî pepîn. Yenumî to'ya tamî'nawîrî.

Tînenupa'san Yeurîma Jesusya

O'non Ye'ka Pe Pata Ena Kupî Pî'
(Mt 24.3-14; Lc 21.7-19)

3 Mîrîrî tîpo Oliveira kîrî po Jesus ereutasa' wanî'pî tiaronkon yarakkîrî. Moro si'ma epîremanto' yewî' era'ma'pî to'ya. Tonpakon kore'tapai teemo'kai Pedro, moropai Tiago, moropai João, moropai André, inkamoroya ta'pî Jesus pî': 4 —Maasa, î' pensa mîrîrî taaya manni' kupî to'ya? —ta'pî to'ya. —O'non ye'ka pe mîrîrî kupî to'ya pe awanî epu'tî annaya e'painon?

5 Jesusya to' yeurîma pia'tî'pî. —Tîwarî e'tî, anî'ya ayenku'tîkon namai. 6 Uurî pe arinîkon e'kupî kupî sîrîrî seru' pe. "Uurî Cristo. Paapaya uyarimasa' sîrîrî," taa to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî warantî arinîkon yenku'tî to'ya kupî sîrîrî. 7 Aminkankon pepîn eseya'nama moropai aminkankon eseya'nama yekare etaya'nîkon. Tîîse mîrîrî pî' teesi'nî'se pra me'tîi. Mîrîrî warantî pata wanî pe man. Tîîse maasa tamî'nawîron atareti'ka pepîn mîrîrî. 8 Pemonkonyamî' eseya'nama tiaron pata po tîîko'mansenon yarakkîrî. Moropai pemonkonyamî' esanon eseya'nama tiaronkon esanon yarakkîrî. Tu'ke ite'ka pata e'tîtîtîkka kupî sîrîrî. Iwan wanî kupî sîrîrî kure'ne pata kaisarî'ne. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon e'taruma'tî pia'tî mîrîrî.

9 Tîwarî ako'mantî. Judeuyamî'ya ayapisîkon moropai tesanonkon pia ayarîkon to'ya. Epere'nîto' yewî' ta a'po'pîtîkon to'ya. Pemonkonyamî' esanon governadoryamî' pia moropai pemonkonyamî' esanon reiyamî' pia ayarîkon to'ya upemonkono pe awanîkon wenai. Inkamoro pî' nîrî uyeseru ekaremekîya'nîkon yu'se Paapa wanî. 10 Paapa yekare ekaremekîya'nîkon e'pai awanî tamî'nawîronkon pî' sîrîrî non po. Mîrîrî ekareme'sa'ya'nîkon tîpo, sîrîrî non atareti'ka. 11 Moropai tesanonkon pia ayarîkon to'ya yai, "Aka, yu'tou'ya ton epu'tîuya pra wai," kîkatî. Aawarîrî'nîkon eeseurîmakon e'pai pra awanî. Tîîse Morî Yekaton Wannîya anekaremekîton ekaremekî ya, mîrîrî mekareme'tîi.

12 Warayo'konya takonkon wîî me'po. Tiaronkonya tînmukukon wîî me'po. Tiaronkon ekore'ma tunkon, moropai tîsankon pî'. Tunkon, tîsankon wîî me'po to'ya. 13 Moropai tewanmakon pe tamî'nawîronkonya akupîkon, up-emonkono pe awanîkon wenai. Tîîse aasa'mantakon pîkîrî uyapurîya'nîkon ya, Paapaya apîika'tîkon.

14 Penaro' Paapa maimu ekareme'nen wanî'pî itese' Daniel. Mîîkîrî maimu rî'pî e'menukasa' pî' esenupatî. Mîîkîrîya ta'pî:

Tamî'nawîronkon yewanma pe tîwe'sen imakui'pî tîrî tiaronkonya kupî sîrîrî epîremanto' yewî' ta. Mîrîrî

ye'ka tîîto' pepîn mîrîrî teuren, tîîse
moro itîrî to'ya *Dn 9.27, 11.31, 12.11*
ta'pî Daniel nurî'tîya. Mîrîrî kupî to'ya
yai, wî'kon kore'ta Judéia pata ponkon
epe e'pai awanî —ta'pî Jesusya. 15 —Mîrîrî
tauya manni' kupî to'ya ya, poro pona
teepa'kasa'kon ye'ka pe, ka'ne' pe to'
epe e'pai awanî, temannekon era'mai
teewonse pra wîttî ta. 16 Tînmîrikon
ya teesenyaka'makon yai mîrîrî kupî
to'ya ya, ka'ne' pe to' epe e'pai awanî
tîponkon tînmo'ka'pîkon tananse pra.
17 Aka more yan pe tîwe'sanon mo-
ropai mana'pokonkon to' munkîyamî'
wîri'sanyamî'. Inkamoro e'taruma'tî kupî
sîrîrî mîrîrî yai. To' epe eserîke pra
awanî, more yan pe tîwanîkon ye'nen,
mana'pokonkon pe to' munkîyamî' wanî
ye'nen. 18 Mepîrematîi kono' yai mîrîrî
imakui'pî iipî namai. Maasa pra kono'
yai aaipî ya, anî' epe eserîke pra awanî
kure'ne tuna wanî ye'nen. 19 Mîrîrî warantî
eena yai, enen tîwe'sanon e'taruma'tî
ipîra. Sîrîrî non koneka'pî Paapaya
pata pai sîrîrî tîpose anî' e'taruma'tî pra
awanî, inkamoro e'taruma'tîto' ton kaisarî.
Moropai mîrîrî warantî to' e'taruma'tî
tîpo inî' anî' e'taruma'tî pepîn mîrîrî
warantî. 20 Tîko'man pe tamî'nawîronkon
e'taruma'tî ya mîrîrî warantî, enen anî'rî
ko'mamî pepîn. Tîîse tînmo'ka'san
pînînma Paapaya kure'ne. Inkamoro
tînmo'ka'san wenai, kure'ne tîko'man pe
tamî'nawîronkon e'taruma'tî tîrîiya pepîn.
21 Mîrîrî yai anî'ya taasa' ya apî'nîkon:
"A'kî, Paapa nîmenka'pî tarî man, Cristo,"
innape mîîkîrî kî'ku'tî. "A'kî siini' pata
Cristo man" taa tiaronya ya, mîîkîrî maimu
kî'ku'tî innape. 22 Maasa pra seru' uurî
pe tîwe'ku'sanon iipî. "Uurî Cristo," taa
to'ya kupî sîrîrî. Moropai seru' pe Paapa
maimu ekareme'nen pe tîwe'ku'sanon iipî
kupî sîrîrî nîrî. Ikupî eserîkan pepîn kupî
to'ya tamî'nawîronkon nera'ma ton pe.
Moropai mîrîrî wenai tiaronkon esenku'tî.
"Innape Paapa narima'pî pe man," taa
to'ya. Tîpemonkono pe Paapa nîmo'ka'san
anaka'mapai inkamoro seru'ye'kon wanî,
mîrîrî kupî tîuya'nîkon eserîke awanî ya.
23 Mîrîrî namai tîwarî ako'mantî. Maasa
mîrîrî warantî eena pra tîîse amîrî'nîkon
pî' ekaremekî pî' wai epu'tîkonpa. Mîrîrî
ye'nen tîwarî ako'mantî.

Tînenupa'san Yeurîma Jesusya Inî'rî Tuipî Pî'

(Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

24 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon e'taruma'tî
tîpo,
wei esi'nîpî pe man.
Moropai a'kare pra kapoi ena pe man.
25 Moropai sirikkîyamî' e'soroka pe man ka'
poi.
Ka' pî' tîwe'sanon e'tîtî tîkka tamî'nawîrî. *Is*
13.10, 34.4
26 Mîrîrî tîpo, pemonkon pe ka' poi iipî'pî
uurî era'ma tamî'nawîronkonya katupuru
kore'ta. Upî' to' eseurîma mîrîrî yai:
"Ikaisaron meruntî ton pra man. Ikaisaron
ipîkku ton pra man," taa to'ya. 27 Mîrîrî
yai upoitîrîtonon inserîyamî' yarimauya
upemonkono pe unmo'ka'san muurukun-
tîi. Tamî'nawîrî pata kaisarî to' wîtî upe-
monkonoyamî' unmo'ka'san era'mai, sîrîrî
non po moropai ka' po.
28 A'kî, arawen ye' yeseru epu'nenan
amîrî'nîkon. Arawen ye' ari'kutasa' ya
aminke pra, "Kono' pîtî wanî sîrîrî,"
taaya'nîkon. 29 Mîrîrî warantî nîrî
mîrîrî ekaremekîuya manni' kupî to'ya
era'maya'nîkon yai, "Cristo enna'po kupî
sîrîrî ka' poi. Eerepamî kupî sîrîrî,"
taaya'nîkon mîrîrî era'maya'nîkon pî'.
30 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tamî'nawîrî
sîrîrîpe enen tîîko'mansenon sa'manta
pepîn mîrîrî tauya manni' iipî rawîrî. 31 Ka'
moropai non e'tî'ka, tîîse umaimu esuwa'ka
pepîn. Ipatîkarî yairî pu'kuru aako'mamî.
32 Î' yai moropai o'non poro wei tîîse
uuipî inî'rî sîrîrî non pona esepu'tî pepîn.
Ka' ponkon inserîyamî'ya epu'tî pepîn.
Uurîya nîrî, epu'tî pra man. Uyunya
neken tamî'nawîrî epu'tî. 33 Tîwarî panpî'
ako'mantî. Î' pensa enna'po epu'tîya'nîkon
pra naatîi. 34 See warantî awanî pe
man: Tiaron pata pona warayo' wîtî yai,
tewî' tapai tîpoitîrîtonon pî' taiya, tewî'
era'ma pî' to' ko'manto'pe. To' kaisarî
to' esenyaka'mato' ton ekaremekîiya.
Moropai tiaron pî' taiya: "Mana'ta po
ako'mankî. Morî pe uyewî' era'makî"
taiya. 35 Uurî wanî wîttî esa' warantî.
Amîrî'nîkon wanî ipoitîrîtonon warantî.
Î' pensa enna'posa' iipî epu'tîya'nîkon pra
naatîi. Yai pra pata ewaronpansa' tanne
uuipî. Yai pra anoinna yai, yai pra kariwana
etun tanne, yai pra pata erenmapî tanne
uuipî. 36 Mîrîrî ye'nen tîwarî ako'mantî,
erepamî namai unîmîkîya'nîkon pra tîîse.
37 Apî'nîkon tauya manni' ekaremekîuya

nîrî tamî'nawîronkon pî': Enpen panpî' ako'mantî.

14

Jesus Anapi'pai To' Wanî
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jo 11.45-53)

1 Kono' kaisarî Judeuyamî' eperepî'pî
isa'moto' ton pîn trigo puusa' mo-
ropai carneiro pî' entamo'kai. Penane
tîîko'manse Judeuyamî' entamo'kato'kon
weiyu wanî'pî, itese' Páscoa. Mîrîrî
yai teepîremasanon esanon eseurîma'pî
Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupa-
tonkon yarakkîrî. —Ama' pe Jesus yapisî
e'pai man iwîto'pe —ta'pî to'ya. 2 —Tîîse
entamo'kan yai arinîkon kore'ta si'ma
yapisî eserîke pra man. Tamî'nawîronkon
epere'sa' tanne yapisî ya, to' ekore'ma
eserîke awanî upî'nîkon. Uurî'nîkon
yarakkîrî to' epî eserîke awanî —ta'pî to'ya.

Jesus Karapaima Wîri'ya A'pusin Ke
(Mt 26.6-13; Jo 12.1-8)

3 Betânia po Jesus wanî'pî Simão yewî'
ta. Manni' Simão paran pî' si'pî, itese' lep-
rosia. Mîîkîrî yewî' ta Jesus wanî'pî tîwen-
tamo'ka pî'. Moropai awentamo'ka tanne
wîri' iipî'pî iipia. A'pusin enepî'pîiya, itese'
nardo tî' konekasa' itense', itese' alabas-
tro. Nardo ke isa'manta'san kî'panenan
Judeuyamî'. Epe'ke pu'kuru awanî. Itense'
pottî waikîtî'pî wîri'ya. Moropai mîrîrî
nardo kamo'pîiya Jesus pu'pai pona.
4 Mîrîrî pî' tiaronkon ekore'ma'pî. —Î' ton
mîrîrî a'pusin kanpîtî mîîkîrîya î' pe pra rî?
—ta'pî to'ya tonpakon pî'. 5 Mîîkîrî wîri' pî'
ta'pî to'ya: —Kane kane amîrî. Anna pia
mîrîrî tîîsa'ya ya, anna e'repa'pî e'painon.
Tiwin kono' warayo' esenyaka'mato' yepe'
kaisaron, 300 denari kaisarî ye'ma'pî
tiaronkonya e'painon. Mîrîrî tîrî'pî annaya
e'painon tîwe'taruma'tîsanon pia teuren
—ta'pî to'ya.
6 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Tîwî mîîkîrî
wîri' nîsi. Î' ton pe ipî' eekore'makon?
Morî pe pu'kuru inkupî'pî wanî uurî ton
pe. 7 Wei kaisarî tîwe'taruma'tîsanon
tîniru esanon pepîn wanî sîrîrî non po.
Inkamoro anpîika'tîpai awanîkon ya, morî
tîrîya'nîkon e'painon to' pia. Tîîse uurî,
uutî kupî sîrîrî aapiapai'nîkon. Uutî tîpo,
morî tîrîya'nîkon pepîn e'painon uupia.
8 Ikupî tîuya eserîkan ku'sai'ya manni',
isa'manta'pî karapaima yu'na'tî rawîrî.
Mîrîrî warantî ukarapaimasai'ya mîrîrî
uyu'na'tî to'ya rawîrî. 9 O'non pata uyekare
eseta ya, sîrîrî non po, mîserî wîri' nîkupî'pî
yekare eseta nîrî tamî'nawîronkonya
inkupî'pî epu'to'pe. Ayenku'tîuya'nîkon
pepîn —ta'pî Jesusya.

Judasya Jesus Ekaremekî Iteyatonon Pî'
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Mîrîrî tîpo inkamoro asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai'nîkon kore'tawon, itese' Judas
Iscariotes, wîtî'pî teepîremasanon esanon
pia. —Jesus anapi'pai awanîkon ya, apîika'tî
tîuya'nîkon —ta'pîiya to' pî'. 11 —Inna, morî
pe man —ta'pî to'ya. —Anna pîika'tîya ya
tîniru ke aye'ma annaya —ta'pî to'ya. Mîrîrî
ye'nen Judas esenumenka'pî kure'ne,
o'non ye'ka pe inkamoro pîika'tîto' tîuya
ton pî' Jesus yapi'to'pe to'ya.

Jesus, Inenupa'san Entamo'ka Páscoa Pî'
(Mt 26.17-25; Lc 22.7-14,21-23; Jo 13.21-30)

12 Isa'moto' ton pîn trigo puusa' pî'
to' entamo'kato' esippia'tî yai, páscoa pî'
tîwanîkonpa carneiroyamî' tî'ka'pî to'ya.
Mîrîrî yai Jesus nenupa'sanya ta'pî ipî': —
O'non pata entamo'kanto' koneka annaya
yu'se awanî? O'non pata páscoa pî' e'nî
kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya.
13 Jesusya asakî'ne tînenupa'san mo'ka'pî
to' yarimapa kai'ma. —Cidade pona
atîtî. Moro tuna mankanen warayo'
eporîya'nîkon. Mîîkîrî wenairî matîtîi wîttî
ta eerepamî pîkîrî. 14 Wîttî ta eerepamîkon
pe wîttî esa' meurîmatîi. "Uyenupa-
nenkonya tîmaimu yarima pî' man aapia.
Upata'se' ton yu'se wai, moro unenupa'san
yarakkîrî entamo'kato'pe, páscoa pî' anna
e'to'pe, taa pî' uyenupanenkon man,"
makatîi —ta'pî Jesusya to' pî'. 15 —Moropai
upata'se'kon ton ekaremekîiya apî'nîkon,
kure'nan sala, kawînan. Aasîrî eekonekasa'
era'maya'nîkon. Tamî'nawîron î' rî yu'se
awanîkon ya moro awanî aasîrî. Moro
entamo'kanto' ton mîkonekatîi —ta'pî
Jesusya.
16 Moropai Jesus nenupa'san ese'ma'tî'pî.
Cidade pona to' wîtî'pî. Taa Jesusya
manni' warantî pu'kuru eporî'pî to'ya,
tamî'nawîrî. Moro to' entamo'kato' ton
koneka'pî to'ya páscoa pî' to' e'to'pe.
17 Moropai pata ewaronpamî pe,
Jesus wîtî'pî to' pia tîîpia e'nîmî'san
tînenupa'san yarakkîrî. 18 Entamo'kanto'
yaponse' pia tîwentamo'kakon pe Jesusya
ta'pî to' pî': —Amîrî'nîkon kore'tawon

tarîronya uyekaremekî kupî sîrîrî uyey-
atonon pî'. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn.
Uyarakkîrî tîwentamo'kasenya ikupî
kupî sîrîrî —ta'pîiya. 19 Mîrîrî pî' to'
esewankono'ma'pî. —Uurîya ikupî pepîn,
innape nai? —ta'pî to'ya ipî' tiwin pî' si'ma.
20 —Unenupa'san amîrî'nîkon, asakî'ne pu'
pona'nîkon. Tîîse tiwin akore'tawonkon
ayonpakonya uyekaremekî kupî sîrîrî.
Uyarakkîrî awentamo'ka manni' tiwinan
prato po, mîîkîrîya uyekaremekî kupî
sîrîrî. 21 Uurî ka' poi iipî'pî aruinankon
pe. Paapa maimu e'menukasa' manni'
yawîrî, uusa'manta kupî sîrîrî. Tîîse aka
sa'ne mîîkîrî uyekaremekîton. Pena isanya
mîîkîrî tînre yenposa' pra awanî ya, morî
pe panpî' awanî'pî e'painon. Eesenposa'
pra awanî ya, awe'taruma'tî pepîn teuren.
Tîîse kure'ne awe'taruma'tî kupî sîrîrî —
ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma Tîmînî Pî'
(Mt 26.26-30; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

22 Tîwentamo'kakon pe Jesusya trigo
puusa' yapisî'pî moropai eepîrema'pî. —
Morî pu'kuru amîrî, Paapa. Anna yekkari
ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî
tîpo ipîrikkapîtî'pîiya moropai itîrî'pîiya
to' kaisarî. —Maa. Sîrîrî upun —ta'pîiya.
23 Mîrîrî tîpo pisa yapisî'pîiya. —Morî
pu'kuru amîrî, Paapa. Anna wuku ton
tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî tîpo
itîrî'pîiya to' kaisarî. Tamî'nawîronkonya
enîrî'pî. 24 Jesusya ta'pî to' pî': —Sîrîrî
umînî. Umînî eti'kamo kupî sîrîrî arinîkon
nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe. Mîrîrî
wenai Paapaya tamî'nawîron kupî e'painon
apîika'tîto'peiya'nîkon ekareme'pîtîuya
yawîrî —ta'pîiya. 25 —Inî'rî uva yekku
enîrîuya pepîn tamî'nawîronkon esa' pe
tîwanî yenpo Paapaya pîkîrî. Mîrîrî yai
amenan uva yekku enîrîuya —ta'pîiya.
26 Moropai to' eserenka'pî Paapa yapurî pe.
Mîrîrî tîpo to' epa'ka'pî. Oliveira kîrî pona
to' wîtî'pî. To' erepamî'pî.

Jesusya Pedro Panama
(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

27 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Eranne'
pe awanîkon ye'nen urumakaya'nîkon
kupî sîrîrî, tamî'nawîrî. Mîrîrî warantî
awe'menukasa' Paapa kaaretarî pî'.
Paapaya ta'pî:
"Carneiroyamî' era'manen wîuya
moropai carneiroyamî' e'tîrîka." *Zc 13.7*
Mîrîrî warantî awe'menukasa'. Uwî
to'ya kupî sîrîrî moropai amîrî'nîkon
e'tîrîka. 28 Tîîse uusa'manta tîpo, Paapaya
u'mî'sa'ka. Mîrîrî tîpo Galiléia pata
pona uutî arawîrî'nîkon —ta'pî Jesusya.
29 Pedroya ta'pî ipî': —Tamî'nawîronkonya
arumaka ya, eranne' pe tîwanîkon ye'nen,
uurîya arumaka pepîn. 30 Jesusya ta'pî ipî':
—Kaane, Pedro. Sîrîrî ewarono' ya' itakon
ite'ka pe kariwana etun rawîrî amîrîya
taa kupî sîrîrî, "Unepu'tî pepîn mîîkîrî
Jesus". Ayenku'tîuya pepîn, seurîwî'ne
ite'ka mîrîrî taaya kupî sîrîrî —ta'pîiya.
31 Mîrîrî pî' Pedro eseurîma'pî meruntî
ke. —Awî to'ya yai uurî nîrî wîî to'ya ya,
mîîwîni tîîse "Unepu'tî pepîn Jesus," tauya
pepîn —ta'pîiya. Mîrîrî warantî nîrî ta'pî
to'ya, tamî'nawîrî.

Jesus Epîrema Tîpemonkonoyamî' Wetun Tanne
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Moropai Jesus yarakkîrî to' ewomî'pî
Oliveira ye'kana' pî'. Oliveira ye'ka ese'
Getsêmani. Moropai Jesusya ta'pî tî-
nenupa'san pî': —Tarî ereutatî uyun Paapa
yarakkîrî eseurîma tanne. 33 To' yonpayamî'
piapai Pedro, moropai Tiago, moropai
João yarî'pîiya. Eranne' pe eena pia'tî'pî.
Ipîra eesewankono'ma'pî. 34 Inkamoro
pî' ta'pîiya: —Ipîra esewankono'man pî'
wai. Esewankono'mato'ya uwî eserîke man.
Maasa, tarî e'tî. Tîwarî e'tî. Pemonkon iipî
era'matî —ta'pîiya.
35 To' piapai Jesus atarima'pî mararî.
Eesenumî'pî non pona epîremai. Paapa
pî' esatî'pîiya tîwe'taruma'tî namai. 36 —
Paapa —ta'pîiya. —Tamî'nawîron kupîya
e'painon. Upîika'tîkî e'taruma'tî namai.
Tîîse itu'se wanî yawîrî kî'kupîi. Itu'se
awanî yawîrî neken iku'kî —ta'pîiya.
37 Moropai inkamoro seurîwî'nankon pia
awenna'po'pî. To' we'nasa' eporî'pîiya. To'
kurantanîpî'pîiya. Pedro pî' ta'pîiya: —
Awetun mîrîrî? Mararî tîwarî aako'mamî
yentai awanî mîrîrî? 38 Tîwarî ako'mantî.
Paapa yarakkîrî eseurîmatî Makuiya
ayenku'tîkon namai. Ayewankon ya
Paapa maimu yawîrî iko'manpai awanîkon,
tîîse ikupîya'nîkon eserîke pra awanîkon
a'tu'mîra pu'kuru awanîkon ye'nen.
39 Moropai inî'rî to' piapai attî'pî Paapa
yarakkîrî eseurîmai. E'mai' pe mîrîrî
ta'pî tîuya manni' warantî eepîrema'pî
inî'rî. 40 To' pia tîwenna'posa' pe, inî'rî

to' we'nasa' eporî'pîiya. Mararî pra
iwe'nunpai to' wanî'pî yapîtanî'pî to'ya
yentai. To' yenpaka'pîiya inî'rî. To'
eppe'sa' wanî'pî tîwe'nasa'kon pî'. Î' taa
tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra awanî'pî Jesus
pî'.
41 Iteseurîno ite'ka pe Jesus wîtî'pî to' pi-
apai epîremai. Moropai inî'rî awenna'po'pî
to' pia. —Sîrîrî tîpose awetunkon mîrîrî —
ta'pîiya to' pî'. —Aasîrî man. Uurî ka' poi
iipî'pî era'mai tiaron iipî. Sîrîrî pu'kuru
utîrîiya kupî sîrîrî imakui'san warayo'kon
pia. 42 E'mî'sa'katî. Wîtîn sîrîrî. A'kî,
imakui'san pia utîrîton warayo' yi'nî pî'
man —ta'pîiya.

Jesus Yapisî To'ya
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

43 Moropai mîrîrî pe rî Jesus eseurîma
tanne, tiwin inenupa'pî warayo' Judas
erepamî'pî. Teepîremasanon esanon,
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupa-
tonkon, moropai Judeuyamî' panamane-
nan a'yeke'tonon, inkamoro narima'san
erepamî'pî Judas pokonpe. Arinîke
to' wanî'pî. Tîkasuparaikon moropai
tîtaikapukon ene'sa' to'ya wanî'pî.
44 Tîîse tuutîkon rawîrî Judasya taasa'
wanî'pî tîpokon pe tuutîsanon pî':
—Warayo' pî' esekaremekî moropai
yu'nauya. Mîîkîrî anapisîkon ton. Mapi'tîi
moropai tîwarî si'ma maatîi ayesanonkon
pia —ta'pîiya. 45 Moropai teerepamî pe
Judas wîtî'pî Jesus pia. —Aapia yi'nî
pî' wai —ta'pîiya tepotorî pî'. Moropai
Jesus yu'na'pîiya itenpata pî'. 46 Moropai
Judas pokonpe iipî'sanya Jesus yapisî'pî.
47 Moro awanî'pî warayo', Jesus nenupa'pî.
Mîîkîrîya teepîremasanon esanon yepotorî
poitîrî wîî yonpa'pî tîkasuparai ke. Tîîse
ipuremekî'pîiya. Ipana neken ya'tî'pîiya.
48 —Uyapi'se aai'sa'kon tiaronkonya ama'ye'
yapisî warantî —ta'pî Jesusya to' pî'.
—Akasuparaikon moropai ataikîpukon
ene'sa'ya'nîkon mîrîrî. 49 Wei kaisarî epîre-
manto' yewî' ta akore'ta'nîkon e'pîtî'pî
tamî'nawîronkon yenupa pî'. Mîrîrî
kupîuya tanne, uyapisî'pîya'nîkon wanî'pî
e'painon. Tîîse ikupîya'nîkon pra awanî'pî.
Tîîse Paapa maimu e'menukasa' manni'
yawîrî eenasa' mîrîrî —ta'pîiya. 50 Moropai
Jesus nenupa'sanya irumaka'pî. To' epe'pî,
tamî'nawîrî iipiapai. 51 Jesus yarî'pî to'ya.
Tiaron warayo', maasaron wîtî'pî to' pîkîrî.
Kamisa tîîsai'ya wanî'pî ta'san pe. Mîîkîrî
yapisî'pî inkamoroya ita'san pî'. 52 Tîîse
mîîkîrîya tîpon rumaka'pî. Eeka'tumî'pî
ipon pra.

Imakui'pî Jesus Nîkupî'pî Yuwa To'ya
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jo 18.13-14,19-24)

53 Moropai Jesus yarî'pî to'ya teepîre-
masanon esanon yepotorî pia. Teep-
îremasanon esanon, Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî' yenupatonkon, Judeuyamî'
panamanenan a'yeke'tonon, inkamoro
epere'sa' wanî'pî moro. 54 Aminke Jesus pî'
Pedro iipî'pî ite'ma'pî pî' teepîremasanon
esanon yepotorî yewî' poro yi'pîrî
pîkîrî. Moro awe'nîmî'pî. Mororonkon
surarayamî' pokonpe eereuta'pî. To' atap-
ina'pî apo' pia. 55 Imakui'pî pe Jesus winîkîi
teeseurîmasanon yuwa'pî teepîremasanon
esanon moropai Judeuyamî' esanon
tiaronkonya. Se' kaisarî asakî'nankon
eseurîma yu'se to' wanî'pî imakui'pî
inkupî'pî pî' mîrîrî wenai iwîkonpa kai'ma
teuren. Tîîse mîrîrî warantî to' eseurîma
pra awanî'pî. 56 Arinîkon eseurîma'pî ipî'
seru' pe. Tîîse se' kaisarî asakî'nankon
eseurîma pra awanî'pî.
57 Tiaronkon e'mî'sa'ka'pî moropai seru'
pe to' eseurîma'pî. —Jesus eseurîma'pî
epîremanto' yewî' pî' —ta'pî to'ya. 58 —
See warantî ta'pîiya: "Seeni' epîremanto'
yewî' koneka'pî pemonkonyamî'ya. Tîîse
yarankauya kupî sîrîrî. Moropai seurîwî'ne
wei tîpo inî'rî ikonekauya. Wîttî koneka
warantî awe'koneka pepîn manni' ame-
nan", ta'pî Jesusya —ta'pî to'ya. Mîrîrî
warantî to' eseurîma'pî Jesus pî'. 59 Mîrîrî
ye'ka pe tîîse, se' kaisarî asakî'nankon
eseurîma pra awanî'pî.
60 Teepîremasanon esanon yepotorî
e'mî'sa'ka'pî. To' yarakkita attî'pî. Jesus
pî' ta'pîiya: —Imakui'pî pe insanan
warayo'kon eseurîman pî' man apî'.
To' maimu yuukuya pepîn? 61 Tîîse
yuukuiya pra Jesus wanî'pî. Moo awanî'pî.
Inî'rî teepîremasanon esanon yepotorî
eseurîma'pî: —Cristo amîrî, Paapa munmu,
Paapa nîmenka'pî? —ta'pîiya. 62 —Inna,
Cristo uurî —ta'pî Jesusya. —Ka' poi
iipî'pî uurî pemonkon pe. Paapa meruntî
winî ereutasa' era'maya'nîkon kupî sîrîrî.
Katupuru kore'ta uuipî era'maya'nîkon
kupî sîrîrî.
63 Mîrîrî eta tîuya pe, teepîremasanon
esanon yepotorî ekore'ma'pî kure'ne.

Mîrîrî ye'nen tîpon karaka'pîiya. —Inî'rî
imakui'pî inkupî'pî yuwapai pra man
—ta'pîiya. 64 —Imakui'pî pe eeseurîma
Paapa winîkîi eta'nîkon man. O'non
ye'ka pe epu'tî pî' naatî? Î' ye'ka pe
iku'pai nai? —ta'pîiya. —Iwîpai man
—ta'pî tamî'nawîronkonya. 65 Moropai
tiaronkonya tetakukon yenumî'pî ipona.
Itenpata yettapurî tîuya'nîkon tîpo
ipa'tîpîtî'pî to'ya. —Anî'ya apa'tî pî' nai?
Epu'kî, Cristo pe awanî ya —ta'pî to'ya
ipî'. Moropai surarayamî'ya ipa'tîpîtî'pî
tenyakon ke.

Unepu'tî Pepîn Taa Pedroya Jesus Pî'
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18,25-27)

66 Mîrîrî tanne Pedro wanî'pî poro po.
Teepîremasanon esanon yepotorî poitîrîpa'
epa'ka'pî poro pona. 67 Apo' pia Pedro at-
apina era'ma'pîiya. Eesenumenka'pî ipî'.
—Amîrî nîrî Jesus Nazarépon pokonpan —
ta'pîiya. 68 —Kaane —ta'pî Pedroya. —
Unepu'tî pepîn mîîkîrî. Mîrîrî tîpo wîttî
iwa'to' mana'ta pia attî'pî.
69 Mîrîrî poro tuutî pe, inî'rî mîîkîrî
wîri'ya era'ma'pî. Mana'ta piawonkon
pî' ta'pîiya: —Mîîkîrî Jesus pemonkono —
ta'pîiya. 70 —Iseruku —ta'pî Pedroya inî'rî.

Aako'mamî'pî mararî moropai moro-
ronkon warayo'konya ta'pî ipî': —Innape
Jesus pemonkono pe awanî eserîke awanî.
Galiléia pon mîîkîrî, amîrî nîrî Galiléia pon
—ta'pî to'ya. 71 Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —
Unepu'tî pepîn mîîkîrî ipî' eeseurîmakon
manni'. Useruku pepîn Paapaya uyera'ma
pî' man. Seru' pe eseurîma ya Paapaya
utaruma'tî —ta'pîiya.
72 Mîrîrî pe rî kariwana e'na'pî itakon
ite'ka pe. Mîrîrî eta'pî Pedroya. Mo-
ropai awenpenata'pî Jesusya teurîma'pî
pî'. "Itakon ite'ka pe kariwana etun
rawîrî, unepu'tî pepîn mîîkîrî Jesus, taaya
eseurîwî'ne ite'ka," taasa' Jesusya pî' awen-
penata'pî. Moropai tîkauware attî'pî, seru'
pe tîwe'sa' ye'nen.

15

Jesus Yarî To'ya Pilatos Pia
(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jo 18.28-38)

1 Pata erenmapî pe, teepîremasanon
esanon, Moisés nurî'tîya yenupato'
pî' yenupatonkon, Judeuyamî' pana-
manenan a'yeke'tonon, Judeuyamî'
esanon tiaronkon, inkamoro eperepî'pî
tamî'nawîrî î' kupî tîuya'nîkon pî' eseurî-
mai. Teeseurîmakon tîpo tîpoitîrîtononkon
surarayamî' pî' ta'pî to'ya: —Jesus
yaironpî'tî. Moropai yaatî pata esa'
Governador Pilatos pia —ta'pî to'ya. Mîrîrî
warantî ikupî'pî surarayamî'ya. 2 Pilatosya
Jesus ekaranmapo'pî. —Tamî'nawîron
esa', rei amîrî, Judeuyamî' esa'? —
ta'pîiya Jesus pî'. —Amîrîya taa mîrîrî.
—ta'pî Jesusya. 3 Teepîremasanon esanon
eseurîma'pî seru' pe ipî'. —Mararon pepîn
imakui'pî ku'sai'ya mîrîrî —ta'pî to'ya.
4 Pilatosya ta'pî: —To' maimu yuukuya
pepîn? Mararon pepîn imakui'pî ku'sai'ya
taa pî' to' man apî'. 5 Tîîse inî' Jesus
eseurîma pra awanî'pî. "Kaane, imakui'pî
ku'sau'ya pra wai," taiya pra awanî'pî.
Mîrîrî pî' Pilatos esenumenka'pî kure'ne.

Jesus Wîî Me'po Pilatosya
(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jo 18.39–19.16)

6 Pilatos yeseru wanî'pî Páscoa
pî' Judeuyamî' wanî kaisarî tiwin
pî' tînarakkamo'san rumakapîtîiya.
Tînepu'tîkon esa'pîtî'pî Judeuyamî'ya.
Inkamoro rumakapîtî'pîiya tiwin, ti-
win kono' tîîse. 7 Atarakkannîto'
ta warayo'kon wanî'pî imakui'pî
kupîtîponkon. Tamî'nawîronkon esanon
pî' teekore'makon yai to' poitîrîtonon
wîîsa' to'ya wanî'pî. To' kore'ta warayo'
wanî'pî itese' Barrabás. 8 Arinîkon wîtî'pî
pata esa' Pilatos pia. Ipî' ta'pî to'ya: —Tiwin
anarakkamo'pî anna yonpa rumakakî.
Kono' kaisarî ikupîya manni' warantî
irumakakî —ta'pî to'ya ipî'.
9 —Anî' rumakauya yu'se awanîkon
moriya? —ta'pî Pilatosya. —Mîserî
Judeuyamî' esa' rei taaya'nîkon manni'
ipî', mîserî rumakauya ka'rî —ta'pîiya.
10 Ipî' tîkinmukon ye'nen Jesus ene'sa'
teepîremasanon esanonya wanî'pî epu'tî'pî
Pilatosya. Mîrîrî ye'nen anrumakapai
awanî'pî. 11 Tîîse teepîremasanon esanonya
ta'pî tamî'nawîronkon pî': —Barrabás
rumakaya yu'se anna man, ka'tî ipî'
—ta'pî to'ya. Mîrîrî warantî ta'pî
tamî'nawîronkonya.
12 —Tîîse mîserî kanan, Judeuyamî' esa',
rei taaya'nîkon manni' ipî', î' kupîuya yu'se
awanîkon ipî'? —ta'pî Pilatosya. 13 —Iwî
me'pokî —ta'pî to'ya. —Pakî'nan pona
ipokapîtî me'pokî. 14 —Î' wenai anwîpai
awanîkon mîrîrî? —ta'pî Pilatosya. —Î' see

mîrîrî imakui'pî inkupî'pî? Tîîse aronne panpî' to' entaimepîtî'pî: —Pakî'nan pona ipokapîtî me'pokî —ta'pî to'ya.

15 Tamî'nawîronkon wakîri pe e'pai Pilatos wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Barrabás rumaka me'po'pîiya. Jesus po'pîtî me'po'pîiya pemonkon po'pî'to' ke. Mîrîrî tîpo Jesus tîrî'pîiya surarayamî' pia pakî'nan po ipokapî'to'pe to'ya.

Jesus Pî' Surarayamî' O'ma'ta
(Mt 27.27-31; Jo 19.2-3)

16 Surarayamî'ya Jesus yarî'pî pata esa' Governador Pilatos yewî' ta. Governador yewî' ese' pretório. Tonpakon surarayamî' muurukuntî'pî to'ya tamî'nawîrî. 17 Sonpan Jesus pon mo'ka'pî to'ya moropai suuyu sonpan rei pon ye'ka yeka'ma'pî to'ya ipon ton ipî' tîwo'ma'takon pe. Mî'nî kapî'pî to'ya itarako ton, rei yarakko warantî. Ipu'pai pona itîrî'pî to'ya. 18 Tîwo'ma'takon pe ipî' to' esekaremekî'pî. —Viva Jesus. Judeuyamî' esa' amîrî. Rei amîrî —ta'pî to'ya. Itaruma'tî'pî to'ya mîrîrî. 19 Moropai ipa'tîpîtî'pî to'ya ipu'pai pona yei ke. Tetakukon yenunpîtî'pî to'ya ipona. Tese'mukon pona to' enapîtî'pî ikaisarî yapurî pe, tîîse to' seruku mîrîrî. Ipî' to' o'ma'ta mîrîrî. 20 Kure'ne ipî' tîwo'ma'takon tîpo, sonpan mo'ka'pî to'ya. Sonpan ipon tîrî'pî to'ya ipona. Mîrîrî tîpo yarî'pî to'ya pakî'nan pona ipokapî'se.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Po
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)

21 Tuutîkon pe warayo' eporî'pî to'ya, keren poi tui'sen cidade poro tuutîsen, itese' Simão. Cirene pon mîîkîrî, Alexandre moropai Rufo yun. Mîîkîrî pî' ta'pî to'ya meruntî ke: —Ka'ne' pe panpî' aase sîrîrî pakî'nan yarîpa —ta'pî surarayamî'ya ipî'. Moropai yarî'pîiya. 22 Jesus yarî'pî to'ya Gólgota kîrî pona. Pemonkon pu'pai'pî warainon taato' mîrîrî Gólgota. 23 Moro iwuku ton tîrî'pî to'ya uva yekku yai'mesa' remédio itese' mirra yarakkîrî ⌞ne'ne' epu'tîiya namai⌟. Tîîse enîrîiya pra awanî'pî.

24-25 Ineka'ta winîkîi wei tîîse ipokapîtî'pî to'ya pakî'nan pona. Tî'kon mîrikkî pî' to' su'mina'pî ipon rî'pî pantakapîtî tîuya'nîkon epu'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî warantî ipantaka'pî to'ya. 26 MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' ESA', REI, kai'ma kaareta pona itekare menuka'pî to'ya. Moropai itîrî'pî to'ya pakî'nan yepoi tamî'nawîronkonya era'mato'pe. Mîrîrî kupî'pî to'ya î' wani' awanî ye'nen ipokapî'sa' tîuya'nîkon epu'to'pe tamî'nawîronkonya. 27 Moropai asakî'ne ama'ye'kon pokapîtî'pî to'ya ipokonpe. Tiwin ipokapîtî'pî to'ya tiaron pakî'nan po, Jesus meruntî winî moropai tiwin ipokapîtî'pî to'ya kamai' winî. 28 Mîrîrî warantî pena Paapa maimu e'menukasa' yawîrî ikupî'pî to'ya. Pena Isaías nurî'tîya ta'pî:

Mîîkîrî taruma'tî to'ya imakui'san taruma'tî to'ya warantî *Is 53.12*

ta'pîiya. 29 E'ma taawîrî tuutîsanon o'ma'ta'pî ipî'. —Kane kane amîrî. "Epîremanto' yewî' yarankauya. Inî' ikonekauya. Seurîwî'ne wei tîpo ikoneka aretî'kauya," ta'pîya seru' pe. 30 Mîrîrî kupîpa kai'ma, meruntî ke awanî ya, aawarîrî e'pîika'tîkî. Autîkî pakî'nan poi —ta'pî to'ya Jesus pî'.

31 Teepîremasanon esanon o'ma'ta'pî nîrî ipî', Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon pokonpe si'ma. —Tiaronkon pîika'tî'pîiya. Tîîse aawarîrî awe'pîika'tî pra awanî —ta'pî to'ya. 32 Jesus pî' ta'pî to'ya: —Paapa nîmenka'pî pe awanî ya, autîkî pakî'nan poi. Awautî era'ma annaya ya, yai pra innape Israel nurî'tî paa rî'san esa' pe awanî kupî annaya e'painon —ta'pî to'ya. Insanan ipokonpe to' nîpokapîtî'san pakî'nan pona o'ma'ta'pî nîrî ipî'.

Jesus Sa'manta
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

33 Ineka'ta pairî wei tîîse pata ewaronpamî'pî. Ewaron pe aako'mamî'pî wei autî tîpose. 34 Wei autîsa' tanne Jesus entaime'pî aronne. —Eloi, Eloi, lamá sabactâni —ta'pîiya tîmaimu ta.

—Paapa, Paapa, î' wani' awanî ye'nen urumakaya sîrîrî? *Sl 22.1*

—taato' mîrîrî umaimukon ta.

35 Tiaronkon ipî' teesenumenkakon ye'ka pe mîrîrî taiya eta'pî yairî pra. Elias, Elias, taiya kai'ma to' esenku'tî'pî. Moropai ta'pî to'ya: —A'kî. Elias nurî'tî yannoiya etatî maasa —ta'pî to'ya.

36 Tiaron eka'tumî'pî tuna yu'nanen esponja era'mai. Mîrîrî tîrî'pîiya so'ri uva yekku ka' yu'nato'peiya. Mîrîrî tîpo yei yaretî pî' yasi'tî'pîiya. Inta pona irennuku'pîiya yu'nato'peiya kai'ma. Mîrîrî tîpo ta'pîiya: —Maasa, pakî'nan poi

imo'kai Elias nurî'tî iipî era'mapai'nîkon
—ta'pîiya.
37 Meruntî ke Jesus entaime'pî. Moropai
aasa'manta'pî.
38-39 Surarayamî' yepotorî wanî'pî moro
Jesus era'ma pî'. Mîrîrî warantî aasa'manta
era'ma tîuya pe, —Innape Paapa munmu pe
mîserî man —ta'pîiya. Mîrîrî tanne epîre-
manto' yewî' tawon Paapa pata'se' yuwa'to'
kamisa e'karaka'pî ineka'ta poi mai winîkîi.
Kure'nan soren pe tîwe'sen pe awanî'pî.
Ere'sin pe nîrî awanî'pî.
40 Wîri'sanyamî' wanî'pî moro nîrî Jesus
era'ma pî' aminke si'ma. Moro to' wanî'pî
Maria Madalena, Salomé, moropai tiaron
Maria, José moropai Tiago maasaron panpî'
yan mîîkîrî Maria. 41 Galiléia pata po Jesus
asarî yai, inkamoro wîri'sanyamî' wanî'pî
ipîkîrî asarî'san pe. Itekkari ton koneka
tîpokon pe. Tiaronkon wîri'sanyamî'
wanî'pî moro nîrî, Jesus wenairî iipî'san
Jerusalém pona.

Jesus Yu'na'tî To'ya
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

42 Sábado wanî'pî Judeuyamî' erî'ka'to'
weiyu pe. To' yeseru wanî'pî to' ekoneka
sexta feira yai sábado yai teerî'kapîkonpa.
To' ekonekato' weiyu yai Jesus sa'manta'pî.
43 Mîrîrî ye'nen José Arimatéia pon wîtî'pî
Pilatos pia. José wanî'pî Judeuyamî'
panamanen pe. Tamî'nawîronkon esa' pe
Paapa iipî nîmîkî pî' tîwe'sen pe awanî'pî
nîrî. Eranne' pe pra attî'pî Pilatos pia, pata
ewaronpamî tanne. Eerepamî'pî. Pilatos
pî' ta'pîiya: —Jesus esa'rî'pî anmo'kapai
wai pakî'nan poi yu'na'tîto'peuya. Sábado
yai pakî'nan po aako'mamî yu'se pra anna
man —ta'pîiya. 44 —Aasîrî aasa'mantasa'
mîrîrî? —ta'pî Pilatosya. Imu'tunpa'pîiya.
Surarayamî' esa' yanno me'po'pîiya.
Aaipî'pî. —Aasîrî Jesus sa'mantasa' mîrîrî?
—ta'pî Pilatosya ipî'. 45 —Inna, aasîrî
aasa'mantasa' man —ta'pî surarayamî'
esa'ya. —Moriya itesa'rî'pî mo'kata —
ta'pî Pilatosya José pî'. 46 Mîrîrî tîpo
Joséya kure'nan kamisa yenna'pî. Attî'pî
tiaronkon yarakkîrî Jesus esa'rî'pî mo'kai.
Imoka'pî to'ya. Moropai iwontî'pî to'ya
mîrîrî kamisa ke. Ikîrî yai a'ta yakasa'
Joséya wanî'pî isa'manta'san yense' ton pe.
Kure'ne awanî'pî. Mîrîrî ya' Jesus esa'rî'pî
wonnîpî'pî to'ya Judeuyamî' yeseru yawîrî.
Moropai a'ta yettapurî'pî to'ya kure'nan
tî' ke. 47 Tamî'nawîrî mîrîrî kupî to'ya
era'ma'pî Maria Madalenaya moropai
tiaron Mariaya, José yan Mariaya.

16

Tîîsa'manta Tîpo Jesus E'mî'sa'ka
(Mt 28.1-8; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

1 Sábado esuwa'kasa' tîpo inkamoro
wîri'sanyamî' wîtî'pî Salomé pokonpe
a'pusin yennai Jesus esa'rî'pî karapaimato'
ton, Judeuyamî' yeseru yawîrî ikupîkonpa
kai'ma. 2 E'mai'non wei erenmapî pe,
domingo yai to' wîtî'pî a'ta pia itesa'rî'pî
karapaimai. Penane marî pu'kuru to'
ese'ma'tî'pî wei epa'kasa' tanne. 3 Tuutîkon
pe to' eseurîma'pî. —Anî'ya a'ta yettapuru
tî' mo'ka ewonnîto'pe? —ta'pî to'ya.
4 Mîrîrî ta'pî to'ya kure'ne tî' e'sa'
ye'nen. Moropai teerepamîkon pe a'ta
esettapurukasa' era'ma'pî to'ya. itettapuru
era'tîsa' era'ma'pî to'ya. 5 A'ta ya' to'
ewomî'pî. Moro warayo' ereutasa' eporî'pî
to'ya meruntî winî. Aimutun pe ipon
wanî'pî sonpan. ⌞Inserî pe awanî'pî.⌟
Mîîkîrî pî' to' esi'nîpî'pî. 6 Mîîkîrîya ta'pî to'
pî': —Teesi'nî'se pra e'tî. To' nîpokapîtî'pî
pakî'nan pona yuwaya'nîkon mîrîrî. Jesus
Nazarépon yuwaya'nîkon. Tîîse tarî Jesus
ton pra man. Awe'mî'sa'ka'pî man. A'kî,
ipata'pî era'matî —ta'pîiya. 7 —Galiléia
pona wîtîn pî' man arawîrî'nîkon. Miarî
era'maya'nîkon kupî sîrîrî apî'nîkon ta'pî
tîuya manni' yawîrî. Mîrîrî ekareme'tantî
Pedro moropai tiaronkon inenupa'san pî'
—ta'pîiya.
8 To' epa'ka'pî. To' esi'nî'sa' wanî'pî î'
taa yentai. To' e'tîtîtîkka'pî. A'ta piapai
to' eka'tumî'pî. Tuutîkon pe anî' yarakkîrî
to' eseurîma pra awanî'pî, teesi'nî'sa'kon
ye'nen.

Maria Madalenaya Jesus Era'ma Enen
(Mt 28.9-10; Jo 20.11-18)

9 Domingo yai Jesus e'mî'sa'ka'pî mîrîrî
penane marî pu'kuru. Maria Madalenaya
Jesus e'mî'sa'kasa' era'ma'pî domingo yai,
penane marî pu'kuru, tiaronkonya era'ma
rawîrî. Mîîkîrî Maria Madalena pena
o'ma'kon ewonsa' wanî'pî ya', asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai kaisarî. Inkamoro
tîrîka'pî Jesusya. Mîîkîrîya Jesus era'ma'pî
tiaronkonya era'ma rawîrî. 10 Inenupa'san
esewankono'masa' karau tanne, to' pia
Maria Madalena erepamî'pî. —Jesus
e'mî'sa'kasa' man —ta'pîiya to' pî'. 11 —
Enen awanî sîrîrî. Uyenu ke era'ma pî' wai

—ta'pîiya. Tîîse innape imaimu kupî to'ya
pra awanî'pî.

Jesus Era'ma Inenupa'sanya, Asakî'nankonya
(Lc 24.13-35)

12 Mîrîrî tîpo asakî'nankon inenupa'sanya
Jesus era'ma'pî cidade poi tuutîkon pe.
Tiaron pe eetinyaka'masa' ye'nen, ka'ne'
pe epu'tî to'ya pra awanî'pî. 13 Tepu'tî
to'ya emapu'tîsai'ya tîpo, to' enna'po'pî
tonpakon pia ekareme'se. Tîîse innape to'
maimu kupî to'ya pra awanî'pî.

Jesus Era'ma Inenupa'sanya,

Tiwin Pu' Pona Tîîmo'tai'nîkonya
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

14 Mîrîrî tîpo Jesus era'ma'pî
inenupa'sanya, tiwin pu' pona
tîîmo'tai'nîkonya. Tîwentamo'kakon yai
era'ma'pî to'ya. Jesusya to' panama'pî. —
Uyewankono'ma pî' naatîi —ta'pîiya to'
pî'. —Î' ton pe see innape e'mî'sa'kasa'
kupîya'nîkon pra awanîkon? E'mî'sa'ka
tîpo akore'tawonkonya uyera'ma'pî enen.
Mîîwîni tîîse innape ikupîya'nîkon pra
awanî'pîkon. Innape anku'pai pra
awanîkon mîrîrî —ta'pîiya.
15 —Pata kaisarî matîtîi. Tamî'nawîronkon
pî' Paapa yekare mekareme'tîi.
16 Tiaronkonya innape Paapa yekare kupî
ya moropai to' yenpatakonaya'nîkon e'pai
man. Mîrîrî warantî inkamoro e'pîika'tî.
Tîîse tiaronkonya innape Paapa yekare
kupî pepîn. Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka
yarima Paapaya apo' ya' —ta'pîiya. 17 —
Innape tîku'nenan kupî Paapaya meruntî
ke ikupî eserîkan pepîn ku'to'pe to'ya.
Mîrîrî kupî Paapaya innape itekare wanî
epu'to'pe tamî'nawîronkonya. Umeruntîri
ke o'ma'kon tîrîka to'ya. Tiaron to'
nepu'tî pepîn tîrîuya to' maimu ton.
18 ⌞Tînepu'tîkon pe pra⌟ sokoro'pan îkîi
yanunsa' to'ya ya, to' yeparantîiya pepîn.
⌞Tînepu'tîkon pe pra⌟ tîmai'pato'kon
enîrî tîuya'nîkon ya to' emai'pa pepîn.
Pri'yawonkon pepîn pona to' epîrema. To'
yepi'tî Paapaya. Mîrîrî warantî innape
Paapa ku'nenan wanî kupî sîrîrî —ta'pî
Jesusya.

Jesus Wîtî Ka' Pona Paapa Pia
(Lc 24.50-53; At 1.9-11)

19 To' yarakkîrî teeseurîma tîpo, Jesus
wîtî'pî ka' pona. Paapaya yarî'pî tîîpia enen
tîîse. Paapa meruntîri winî eereuta'pî,
ikaisarî tamî'nawîronkon esa' pe tîwanîpa.
20 Inenupa'san wîtî'pî pata kaisarî itekare
ekareme'se. Uyepotorîkon Jesusya to'
pîika'tî'pî. Meruntî ke to' kupî'pîiya ikupî
eserîkan pepîn ku'to'pe to'ya. Mîrîrî
era'ma tîuya'nîkon wenai arinîkonya to'
maimu kupî'pî innape.

JESUS CRISTO YEKARE
LUCAS NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta Lucas nîmenuka'pî wanî Jesus Cristo yekare ekareme'nen pe. Lucas wanî'pî Paulo wanîyakon pe. Ipî' Paulo eseurîma (Co 4.14), pri'ya wonkon pepîn yepi'nen pe Lucas wanî'pî. Judeu pepîn awanî'pî. Paulo yarakkîrî to' wîtî'pî tu'ke pata poro itekare ekaremekî pinunpa'pî to'ya.

Lucasya sîrîrî kaareta menuka'pî Teófilo pia, morî pe Jesus yekare epu'to'peiya. Tamî'nawîrî Jesus ko'manto' yeseru pî' ekaremekî'pîiya. Î' kai'ma Jesus esenpo'pî ekaremekî'pîiya. Innape Jesus wanî ka' poi iipî'pî pemonkon pe ekaremekîiya. Moropai ekaremekî'pîiya î' kai'ma pemonkonyamî' pîika'tî pî', î' kai'ma to' yenupa pî', î' kai'ma Paapa yeseru yenpo pî' ekaremekî'pîiya. Moropai awe'taruma'tî pî', aasa'manta pî', awe'mî'sa'ka pî', ka' pona eenuku pî' tamî'nawîrî ekaremekî'pîiya.

Teófilo Pia Kaareta Menuka Lucasya

1 Uyonpa Teófilo, tu'kankon pemonkonyamî'ya sîrîrî Jesus yekare menuka'pî ukore'ta'nîkon e'kupî'pî ekareme'nen pe. 2 Jesusya to' yenupa pia'tî'pî pata pai tamî'nawîrî inkupî'pî era'matîponkon winîpai eta'pî uurî'nîkonya, maasa pra mîrîrî itekare ekareme'pîtî'pî to'ya. 3 Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' esenupa'pî tamî'nawîrî morî pe epu'to'peuya kai'ma. Eesippia'tî'pî pata pai sîrîrî tîpo see î' e'kupî'pî pî' esenupa'pî. Moropai esenumenka'pî tamî'nawîrî morî pe imenukauya pî', amîrîya epu'tîto'pe. Mîrîrî ye'nen Teófilo, uwanîyakon, aapia imenukauya sîrîrî. 4 Yairî eesenupa'pî wanî epu'tîpa kai'ma imenukauya sîrîrî.

João Batista Esenpoto' Ekaremekî Inserîya

5 Pena Judéia pata esa' pe tîwe'sen pe Herodes wanî yai, teepîremasen wanî'pî itese' Zacarias. Mîîkîrî wanî'pî teepîremasanon Abias ponkon yonpa pe. Mîîkîrî no'pî wanî'pî itese' Isabel. Mîîkîrî nîrî wanî'pî teepîremasen yonpa pe. Arão nurî'tî, teepîremasanon yepotorî, parî'pî pe awanî'pî. 6 Mîîkîrî ko'manpîtî'pî tîno'pî yarakkîrî morî pe, imakui'pî ton pra. Paapa rawîrî yairî to' ko'manto' wanî'pî. Tamî'nawîrî inekaremekî'pî yawîrî ikupî'pî to'ya. 7 Tîîse mîîkîrî wanî'pî inmu ton pra. Maasa pra ino'pî wanî'pî more yenponen pe pra. Moropai a'yeke'ton pe inyo wanî'pî. Ino'pî wanî'pî no'santon pe.

8-9 Tiwin wei teepîremasen Zacarias pokonpankon esenyaka'ma yai epîremanto' yewî' ta, mîîkîrî Zacarias menka'pî to'ya eewonto'pe a'pusin po'tîi Paapa yapurî pe. Mîîkîrî menka'pî to'ya teserukon yawîrî, tî' yenumî pî'. Mîrîrî tî' ena'pî Zacarias pia. Mîrîrî ye'nen a'pusin po'tîto' weiyu eseporî yai Zacarias ewomî'pî epîremanto' yewî' ta. 10 Mîrîrî a'pusin aramî tanne, poro po Paapa yapurîi eperepî'san pemonkonyamî' epîrema'pî. 11 Mîrîrî yai Uyepotorîkon narima'pî inserî esenpo'pî Zacarias pia. Inpo'tî yaponse' winî, meruntî winîkîi satippe, o'non pata a'pusin aramî manni' pata'se' ya' eesenpo'pî. 12 Mîîkîrî era'ma tîuya pe, eesi'nîpî'pî mararî pra. 13 Tîîse mîîkîrî pî' ta'pî inserîya:

—Eranne' pe pra e'kî, Zacarias! Paapaya eepîremato' etasa' man, moropai amaimu yuukuiya pe man —ta'pîiya. —Ano'pîya tînre yenpo pe man, warayo' pe. Mîîkîrî more ese'tîya e'pai man João kai'ma —ta'pîiya. 14 —Mîîkîrî esenposa' pî' aatausinpa kure'ne. Moropai tu'kankon pemonkonyamî' ena taatausinpai, mîîkîrî esenposa' pî'. 15 Maasa pra kure'ne mîîkîrî warayo' wanî pe man Paapa pia. Mîîkîrîya mai' enîrî e'pai pra awanî. Tîîse eesenpo pata pai Morî Yekaton Wannî ko'mamî yarakkîrî itesa' pe. 16 Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya tu'ke Judeuyamî' enpenata emapu'tî kupî, Paapa tepotorîkon epu'to'pe to'ya. 17 Mîîkîrî wanî pe man meruntî ke, moropai Morî Yekaton Wannî naipontîton pe, penaro' Paapa maimu ekareme'nen Elias nurî'tî wanî'pî warantî. Mîîkîrîya morî pe pemonkonyamî' ena emapu'tî kupî sîrîrî, tîyunkon moropai tînmukukon pokonpe. Mîrîrî warantî Paapa maimu yawîrî pra tîwe'sanon enna'po emapu'tîiya kupî sîrîrî yairî to' e'to'pe Paapa rawîrî. Mîrîrî warantî pemonkonyamî' Judeuyamî' ena yairî emapu'tîiya kupî sîrîrî Uyepotorîkon erepamî yaino ton pe —ta'pî inserîya Zacarias pî'.

18 Mîrîrî ye'nen Zacariasya inserî ekaranmapo'pî. Ta'pîiya:

—O'non ye'ka pe see innape sîrîrî
kupîuya e'painon? Maasa pra uurî wanî
a'yeke'ton pe sa'ne, moropai uno'pî sa'ne
wanî no'santon pe nîrî —ta'pîiya.
19 Moropai mîîkîrî inserîya Zacarias
maimu yuuku'pî: —Tîîse uurî Gabriel,
Paapa poitîrî, iipia tîîko'mansen. Mîîkîrî
Paapaya uyarimasa' sîrîrî ayarakkîrî
eseurîmai sîrîrî morî yekare pî' —ta'pîiya.
20 —Innape î' tauya manni' kupîya pra awanî
mîrîrî. Tîîse awe'kupî kupî sîrîrî, mîrîrî
weiyu eseporî ya. Innape iku'sa'ya pra
awanî ye'nen, imaimu pra eena kupî sîrîrî,
mîîkîrî anmu esenpoto' weiyu eseporî
pîkîrî —ta'pî inserîya ipî'.
21 Mîrîrî tanne pemonkonyamî'ya
Zacarias nîmîkî'pî poro po. Î' wani' awanî
ye'nen aako'mamî epîremanto' yewî' ta
epu'tî to'ya pra awanî'pî. 22 Epîremanto'
yewî' tapai teepa'ka pe, eeseurîma pra
awanî'pî. Mîrîrî ye'nen epu'tî yonpa'pî
to'ya î' rî e'ku'sa' epîremanto' yewî'
ta, maasa pra eeseurîma pra awanî'pî.
Tîîse tenya ke taapîtî'pîiya. Mîrîrî wenai
epu'tî'pî to'ya we'ne'pî'nîto' warainon
e'ku'sa' yarakkîrî. (Paapa nenpoto'
era'ma'pîiya.)
23 Moropai teesenyaka'mato' aretî'kasa'
Zacariasya tîpo epîremanto' yewî' tapai
awenna'po'pî tewî' ta. 24 Mîrîrî tîpo
mararî tîîko'mamî tîpo ino'pî Isabel ena'pî
more yan pe. Mîîkîrî asarî pra awanî'pî
mia'taikin kapoi kaisarî. 25 Moropai Isabelya
ta'pî:
—Uyepotorîkonya upîika'tî tu'ka pî'
man. Mîrîrî ye'nen anî'ya umu'tunpa
eserîke pra awanî inî'rî. "Tînre yenponen
pepîn mîserî," taa to'ya pepîn tarîpai —
ta'pîiya.

Jesus Esenpoto' Ekaremekî Inserîya

26 Tiwin mia' pona tîîmo'tai kapoi kaisarî
more yan pe Isabel tîîse, Paapaya inserî
Gabriel yarima'pî Nazaré cidaderî pona
Galiléia pata pona. 27 Miarî inserîya
itekare yarî'pî maasaron wîri' pia, warayo'
yarakkîrî si'pî pepîn. Mîîkîrî niyotasen
warayo' itese' José yarakkîrî. Mîîkîrî
warayo' wanî'pî penaron rei Davi nurî'tî
parî'pî pe. Mîîkîrî wîri' wanî'pî itese' Maria.
28 Mîrîrîya Maria pia mîîkîrî inserî
erepamî'pî. Moropai ta'pîiya: —Morî pe
ko'mannî pî' nan, Maria? Taatausinpai e'kî.
Maasa pra tîwakîri pe Paapaya akupî pî'
man. Mîîkîrî Uyepotorîkon ko'mamî aapia
—ta'pîiya.
29 Mîrîrî ye'nen î' taa tîuya epu'tîiya pra
Maria wanî'pî mîrîrî î' ta'pî inserîya pî'.
Teesewankono'mai eesenumenka'pî î' taa
yu'se inserî wanî epu'tî yu'se. 30 Tîîse in-
serîya ta'pî:
—Eranne' pe pra e'kî, Maria.
Maasa pra Paapa atausinpasa' man kure'ne
amîrî pî' —ta'pîiya.
31 —Mîrîrî ye'nen more yan pe eena pe nai.
Anre ton yenpoya pe nai warayo' pe.
Moropai Mîîkîrî esatîya pe nai Jesus pe
itese'.
32 Mîîkîrî wanî pe man kure'ne.
Mîîkîrî esatî Paapa tamî'nawîronkon yen-
tainonya tînmu pe.
Mîîkîrî Paapaya ikupî kupî sîrîrî
tamî'nawîronkon esa' pe
pata esa' itamo Davi nurî'tî pata'pî ya'
taasa' tîuya yawîrî —ta'pîiya.
33 —Mîîkîrî ko'mamî tamî'nawîronkon Jacó
payanî'san esa' pe
ipatîkarî aataretî'ka ton pe pra —ta'pî in-
serîya Maria pî'.
34 Mîrîrî pî' ta'pî Mariaya inserî pî': —
Î' kai'ma see mîrîrî wanî mîrîrî warayo'
yarakkîrî pra uurî tîîse? —ta'pîiya.
35 Tîîse inserîya imaimu yuuku'pî.
Ta'pîiya: —Morî Yekaton Wannî iipî pe
man aapia. Moropai Paapa tamî'nawîron
yentainon meruntîri wanî pe man aapia —
ta'pîiya ipî'. —Mîrîrî wenai mîîkîrî more,
imakui'pî ton pîn teesenposen wanî pe
man Paapa munmu pe —ta'pîiya. 36 —
Enpenatakî maasa ayonpa Isabel pî'. Pena
taapîtî'pî to'ya tînre ton yenponen pepîn,
taapîtî'pî to'ya ipî'. Tîîse sîrîrî more yan pe
eenasa' man. Tiwin mia' pona tîîmo'tai
kapoi kaisarî ikapoi wanî, no'santon pe
tîîse —ta'pîiya. 37 —Maasa pra Paapa pia
sa'man ton pra man. Î' inkupî pepîn ton
pra man Paapa pia. Tamî'nawîrî ikonekaiya
—ta'pîiya.
38 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Mariaya: —
Uurî wanî Paapa poitîrîpa' pe. Mîrîrî
ye'nen î' rî e'kupî ya uyarakkîrî, Uyepo-
torîya ta'pî yawîrî, î' taaya manni' î' wani'
pra man —ta'pîiya.
Mîrîrî tîpo inserî wîtî'pî iipiapai.

Isabel Era'mapî'se Maria Wîtî

39 Mîrîrî tîpo Maria ekoneka'pî wî' pona
tuutîpa, Judéia pata pona tonpa Isabel pia.
40 Miarî teerepansa' pe Zacarias yewî' ta
eewomî'pî. Moropai ino'pî Isabel yarakkîrî

to' atapisî'pî tîwakîri pe pu'kuru. [41] Maria
maimu eta Isabelya pe more iro'ta ya'
tîwe'sen eraikka'pî taatausinpai. Mîrîrî
yai itesa' pe Morî Yekaton Wannî iipî'pî,
imeruntîri ton tîrî'pîiya. [42] Moropai Isabel
eseurîma'pî meruntî ke. Ta'pîiya:
—Morî pe amîrî yapurî'pî Paapaya
tamî'nawîronkon wîri'sanyamî' yapurî
tîuya yentai.
Moropai mîîkîrî more yenpoya kupî
manni' nîrî yapurî Paapaya —ta'pîiya.
[43] —Anî' kin uurî Uyepotorî yan ii'to'pe
uyera'mapî'se, ipîkku pe pra sa'ne wanî
tanne. [44] Uupia eerepamî pe, uyarakkîrî
eeseurîma yai, uro'ta yawon unre eraikkan
pî' man kure'ne, taatausinpai —ta'pîiya.
[45] —Amîrîya morî yapisî kupî taatausinpai,
maasa pra innape î' e'kupî ta'pî Paapaya
kupîya ye'nen —ta'pî Isabelya Maria pî'.

Maria Eserenka Paapa Yapurî Pî'

[46] Moropai Mariaya ta'pî Paapa yapurî
tîuya pe:
—Uyewan wanî kure'ne taatausinpai Uye-
potorî pî'.
[47] Moropai uyekaton atausinpasa' kure'ne
mîîkîrî upîika'tînen Paapa pî'.
[48] Maasa pra uurî sa'ne tîpoitîrîpa' pî' awen-
penatasa' ye'nen.
Tarîpai sîrîrî patapai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî'ya taa upî':
"Mîîkîrî Maria yapurî'pî Paapaya" taa to'ya.
[49] Mîrîrî warantî taa to'ya
maasa pra mîîkîrî meruntî Paapaya kure'ne
î' ku'sa' uurî ton pe.
Mîîkîrî Paapa wanî morî pe pu'kuru
imakui'pî ton pra, tamî'nawîronkon
yentai.
Maasa pra itese' taato' wanî teken morî.
[50] Mîîkîrî Paapa wanî tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' i'noko'manen pe,
manni'kan innape tînamanenan
i'noko'maiya.
Moropai manni'kan penaronkon tamokon
moropai to' payanî'san nîrî i'noko'maiya.
[51] Moropai tîmeruntîri ke
manni'kan pemonkonyamî' mîîpankon
esenumenkato' imakui'pî tîwe'sen
yaretî'ka'pîiya tiwinarî,
tiaronkon ma're to' kupî'pîiya.
[52] Moropai ipîkkukon reiyamî' e'to' ipîkku
pe yaretî'ka'pîiya.
Ipîkku pe pra to' ena'pî.
Tîîse manni'kan morîkon mîîpankon pepîn
pîika'tî'pîiya,
tiaronkon esa' pe to' e'to'pe, ipîkku pe.
[53] Moropai ita're' pînon sa'ne ya're' ton
tîrî'pîiya
emi'ne to' wanî namai.
Tîîse ipîkku pe tîwe'sanon pia î' tîrîiya
pepîn.
[54] Mîîkîrî Paapaya pena î' ta'pî tîuya yawîrî
ikupî'pî penaronkon pokonpe.
Moropai tîpemonkonoyamî', Israel ponkon
pîika'tî'pîiya
to' pîika'tîuya taasa' tîuya yawîrî.
[55] Penaron Abraão nurî'tî pî' awenpenata'pî.
Morî kupî'pîiya Abraão ton pe.
Moropai tamî'nawîronkon ipayanî'san ton
ikupîiya ipatîkarî
—ta'pî Mariaya, Paapa yapurî ye'ka pe.
[56] Mîrîrî tîpo Maria ko'mamî'pî
eseurîwî'ne kapoi tonpa Isabel yarakkîrî.
Moropai awenna'po'pî tewî' ta.

João Batista Esenpo

[57] Moropai Isabelya tînre yenpoto' weiyu
esporî'pî. Tînre yenpo'pîiya warayo' pe.
[58] Mîrîrî pî' to' atausinpa'pî. Moropai
itonpayamî' moropai iwoi tîîko'mansenon
atausinpa'pî nîrî ipokonpe. Maasa pra morî
pe Uyepotorîkon e'to' era'ma'pî to'ya Is-
abel yarakkîrî.
[59] Mîrîrî tîpo tiwin semana tîîko'mamî
tîpo more yarî'pî to'ya imere pi'pî pottî
ya'tîi teserukon yawîrî. Mîrîrî yai mîîkîrî
ese' ton antîîpai to' wanî'pî itun ese' ya
Zacarias kai'ma. [60] Tîîse isanya ta'pî:
—Kaane, itese' wanî pe man João kai'ma
—ta'pîiya.
[61] Tîîse ta'pî itonpayamî'ya ipî': —Tîîse
ayonpa ton pra man mîrîrî ye'ka itese' —
ta'pî to'ya ipî'.
[62] Mîrîrî yai iyun ekaranmapo'pî to'ya,
era'mato'peiya ikupî'pî to'ya, mîîkîrî more
ese' ton kupî ye'ka pe.
[63] Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Zacariasya
tabua esatî'pî ipona imenukapa kai'ma.
Mîîkîrîya itese' ton menuka'pî João kai'ma.
Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon esenumenkasa'
wanî'pî mararî pra. [64] Mîrîrî pe rî Zacarias
eseurîma pia'tî'pî Paapa yapurî ye'ka
pe. [65] Mîrîrî etasa' tîuya'nîkon yai,
eranne' pe inkamoro iwoi tîîko'mansenon
wanî'pî. Moropai mîrîrî yekare eta'pî
tamî'nawîrî Judéia pata poronkonya, wî'
poronkon tîîko'mansenonkonya. Moropai
mîrîrî pî' to' eseurîmapîtî ko'mannîpî'pî.
[66] Tamî'nawîronkon etatîpono'san esenu-
menka'pî mîrîrî pî'. Ekaranmapo'pî to'ya:

—Anî' pe see mîserî more wanî kupî sîrîrî?
—ta'pî to'ya.
Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî maasa
pra Uyepotorîkon meruntîri wanî ye'nen
mîîkîrî yarakkîrî.

Paapa Yapurî Zacariasya

67 Zacarias esa' pe Morî Yekaton Wannî
iipî'pî. Mîrîrî ye'nen eeseurîma pia'tî'pî î'
awe'kupî ton pî'. Ta'pîiya:
68 —Uyepotorîkon Paapa yapurîpai'nîkon
maasa pra tîpemonkonoyamî' Judeuyamî'
ko'mannîpî'pîiya.
Moropai mîîkîrîya to' pîika'tî'pî,
to' e'taruma'tîto' yapai to' mo'ka'pîiya.
69 Paapaya upîika'tînenkon ton esenpo
emapu'tî'pî
tîpoitîrî Davi nurî'tî paarî'pî yai.
70 (Pena pata pai Paapa eseurîma'pî sîrîrî pî'
penaronkon tîmaimu ekareme'nenan pro-
fetayamî' winîpai.
Sîrîrî pî' to' eseurîma'pî pena.)
71 Mîîkîrî Paapaya upîika'tîkon tîuya ta'pî
uyeyatonkon winîpai.
Moropai tamî'nawîronkon manni'kan
uurî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon
winîpai
upîika'tîiya'nîkon ta'pîiya.
72 Tî'noko'pî pe utamokon nurî'san era'ma
tîuya ta'pîiya.
Moropai tîpemonkonoyamî' yarakkîrî
teesetato' pî' tîwenpenatai pra
mîîkîrî wanî pîn.
73-74 "Ayeyatonkon winîpai apîika'tî
tîuya'nîkon
tîîwanmîra uyapurîkonpa umaimu yawîrî,
eranne' pe pra"
ta'pîiya utamokon Abraão nurî'tî pî'.
Mîrîrî tîmaimu tîrî'pîiya
tînena'poka tonpe pra tînkupî tonpe.
75 Mîrîrî kupîiya, morî pe pu'kuru,
imakui'pî ton pra e'nîto'pe'nîkon kai'ma
iipia.
Imakui'pî kupî pî' ko'mannî namai
sa'mantan pîkîrî —ta'pî Zacariasya.
76 —Amîrî unmu, tamî'nawîronkon yen-
tainon Paapa maimu ekareme'nen
pe awanî kupî sîrîrî,
uyepotorîkon iipî yekare ekaremekîya pe
nai.
Uyepotorîkon iipî rawîrî e'ma konekaya,
Uyepotorîkon ye'marî ton.
Tamî'nawîrî konekaya morî pe Uyepo-
torîkon erepanto'pe
77 Maasa pra itekare ekaremekîya pe nai
pemonkonyamî' pî', e'pîika'tînto' yekare.
Mîrîrî itekare wenai imakui'pî pe
tîwe'to'kon rumaka to'ya kupî sîrîrî.
Moropai mîrîrî kupî Paapaya tîîwanmîra.
78 Maasa pra Paapa wanî Uyepotorîkon pe
pu'kuru uurî'nîkon i'noko'manen
pe.
Erenmapî ya, wei epa'ka warantî,
mîîkîrîya upîika'tînenkon ton yarima pe
man uupia'nîkon.
79 Mîîkîrî narimaya ewaron ta tîîko'mansenon
pemonkonyamî' weiyu'ma.
Inkamoro pîika'tîiya to' sa'mantato' winî-
pai.
Moropai morî tîrîiya uurî'nîkon pia,
morî pe asanîto'pe tîîwanmîra, teese-
wankono'mai pra
—ta'pî Zacariasya.
80 Mîrîrî tîpo mîîkîrî Zacarias munmu
arenta'pî. Kure'ne aarenta'pî. Moropai
meruntî ke itewan ena'pî, itesa' pe Morî
Yekaton Wannî wanî ye'nen. Moropai
aako'manpîtî'pî keren po. Israel ponkon pî'
teesenpo pîkîrî aako'mamî'pî keren po.

2

Jesus Esenpo
(Mt 1.18-25)

1 Mîrîrî yai reiyamî' esa' tîwe'sen Augus-
toya tamî'nawîronkonya tese'kon menuka
me'po'pî. Maasa pra tamî'nawîronkon
tîîko'mansenon anepu'pai awanî'pî
mîîto'pe. 2 Mîrîrî wanî'pî e'mai'non
tese'kon menukato' to'ya. Mîrîrî yai
Quirino wanî Síria pata ko'mannî'nen pe.
3 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon enna'po'pî
tîpata'se'kon teesenpo'pîkon ya' tese'kon
menukai.
4 Mîrîrî warantî José wîtî'pî Galiléia pata
pon Nazaré poi Judéia pata pon Belém
pona, Davi nurî'tî esenpo'pî ya'. Miarî
ya José wîtî'pî maasa pra Davi paarî'pî pe
awanî'pî. 5 Attî'pî tawasirî Maria yarakkîrî
tese'kon menukai. Mîîkîrî Maria wanî'pî
more yan pe.
6 Mîrîrî yai mîîkîrî Mariaya tînre yenpoto'
weiyu eseporî'pî miarî Belém po. 7 Mîîkîrîya
e'mai'non tînre yenpo'pî warayo' pe.
Mîîkîrî more ya'santî'pîiya moropai
itîrî'pîiya paakayamî' ya're' yense' ya'.
Maasa pra paakayamî' yewî' ta to' wanî'pî
to' pata'se' ton pra awanî'pî wîttî ta.

Carneiroyamî' Era'manenan Pia In-
serîyamî' Esenpo

8 Miarî mîrîrî pata po tekînkon carneiroyamî' era'manenan wanî'pî. Keren po si'ma
tekînkon ko'mannîpî'pî to'ya. 9 Mîrîrî
tanne, Uyepotorîkon narima'pî inserî
esenpo'pî to' pia. Moropai Uyepotorîkon
ya'karuya inkamoro weiyu'ma'pî. Mîrîrî
pî' to' esi'nîpî'pî mararî pra. 10 Tîîse inserîya
ta'pî to' pî': —Eranne' pe pra e'tî. Kesi'nî'tî.
Maasa pra morî itekare ekareme'se yi'nî pî'
wai kure'ne aatausinpakonpa. Amîrî'nîkon
moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
atausinpato'pe itekare ekaremekîuya sîrîrî.
11 Maasa pra sîrîrîpe Davi nurî'tî esenpo'pî
pata po, pîika'tîton esenposa' man
amîrî'nîkon ton pe. Mîîkîrî wanî Cristo,
Paapa nîmenka'pî pe, Uyepotorîkon pe —
ta'pîiya. 12 —Sîrîrî warantî eporîya'nîkon
yairî pu'kuru awanî epu'tîkonpa. More
eporîya'nîkon kupî sîrîrî kamisa ke
ya'santîsa' pe awanî, paakayamî' ya're'
yense' ya' —ta'pîiya to' pî'.

13 Mîrîrî pe rî inserî pokonpe tu'kankon
inserîyamî' esenpo'pî, Paapa poitîrîtonon.
Inkamoroya Paapa yapurî'pî. Ta'pî to'ya:

14 —Paapa yapurî e'pai awanî ipata ya' ka'
po.
Maasa pra tarî non po tîîwanmîn tîîsa' Paa-
paya man pemonkonyamî' pia,
Paapa wakîrikon pia.

15 Mîrîrî taa tîpo, inserîyamî' enna'po'pî
ka' pona. Mîrîrî tîpo inkamoro tekînkon
era'manenan eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon.
Inkamoroya ta'pî: —Aase'nîkon, wîtî'nîkon
Belém pona, î' e'ku'sa' era'mai Uyepo-
torîkon nekaremekî'pî —ta'pî to'ya.

16 Moropai inkamoro wîtî'pî ka'ne' pe
teesemi'tapai. Teerepansa'kon yai eporî'pî
to'ya, Maria moropai José. Moropai more
era'ma'pî to'ya paakayamî' ya're' yense'
ya'. 17 Mîîkîrî more era'ma tîuya'nîkon
tîpo inkamoro wîtî'pî, î' ta'pî inserîya
to' pî' ekareme'se. 18 Mîrîrî ekaremekî
to'ya pî' tamî'nawîronkon esenumenka'pî
kure'ne teesewankono'mai. 19 Tîîse
tamî'nawîrî mîrîrî pî' Maria esenumenka'pî
kure'ne. Moropai mîrîrî koneka'pîiya
tewan ya', tîwîrî teesenumenkapa. 20 Mîrîrî
tîpo inkamoro tekînkon era'manenan
enna'po'pî Paapa yapurî ye'ka pe
tîneta'pîkon pî' moropai tînera'ma'pîkon
pî'. Tamî'nawîrî inserîya ekaremekî'pî
yawîrî awanî'pî.

More Ese'tî To'ya Jesus Pe

21 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai wei tîpo,
teserukon yawîrî more mere pi'pî pottî
ya'tîsa' to'ya yai, itese' ton tîrî'pî to'ya Jesus
kai'ma, manni' inserî nîtîrî'pî maasa Maria
ro'ta ya' awe'kupî pra tîîse.

Jesus Yarî To'ya Epîremanto' Yewî' Ta

22 Moropai to' ko'mamî'pî Maria ekoneka
pîkîrî teserukon yawîrî. Maasa pra Moisés
kaaretarîya taasa' wanî'pî aako'manto'pe
asakî'ne pemonkonyamî' (40) wei kaisarî.
Mîrîrî tîpo José moropai Mariaya more
yarî'pî Jerusalém pona Uyepotorîkon pî'
ekaremekîkonpa kai'ma. 23 Maasa pra mîrîrî
warantî awe'menukasa' Uyepotorîkon
maimu pe,
E'mai'ne esenpo'pî warayo' pe tînmukukon
mo'kato'pe to'ya Uyepotorîkon ton
pe. *Êx 13.2,12*
24 Moropai Uyepotorîkon pia tîn-
tîrîkon tîîto'pe tîuya'nîkon, asakî'ne
waku'kaimîyamî' yarî'pî to'ya, Paapa
maimuya taasa' yawîrî. Mîrîrî ton
pra awanî ya, asakî'ne wîrîwo'yamî'
tîîto'pe to'ya, tînre yenpotîpono'pîkon
ekonekato'pe morî pe, taasai'ya. Mîrîrî
warantî ikupî'pî to'ya.

25 Mîrîrî yai tîîko'mansen wanî'pî
Jerusalém po Simeão itese'. Yairî pu'kuru
iteseru e'pîtî'pî moropai Paapa yapurînen
pe awe'pîtî'pî. Moropai pena pata
pai mîîkîrîya Judeuyamî' e'taruma'tîto'
winîpai to' pîika'tînen iipî nîmîkî'pî.
Kure'ne anera'mapai awanî'pî. Moropai
Morî Yekaton Wannî wanî'pî iipia itesa'
pe. 26 Maasa pra Morî Yekaton Wannîya
taasa' wanî'pî ipî': —Aasa'manta rawîrî
mîîkîrî pîika'tîton tînmenka'pî yarimasa'
Uyepotorîkonya era'maya pe nai —ta'pîiya.
Mîrîrî ye'nen inîmîkî'pîiya. 27 Mîrîrî ya
Simeão ewomî'pî epîremanto' yewî' ta
Morî Yekaton Wannî maimu pe. Mîrîrî
yai itunya moropai isanya mîîkîrî Jesus
yaasa' wanî'pî epîremanto' yewî' ta, Moisés
nurî'tîya yenupanto'ya taasa' yawîrî.
28 Era'ma tîuya pe Simeãoya mîîkîrî more
yanumî'pî temekon pona. Moropai Paapa
yapurî'pîiya. Mîîkîrîya ta'pî:

29-32 —Paapa, morî pe pu'kuru nai.
Amaimu yawîrî iku'sa'ya nai.
Pîika'tîton anarima'pî era'ma pî' wai uyenu
ke pu'kuru.
Mîîkîrî pîika'tîton yarimasa'ya Judeuyamî'
pia neken pra

tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia,
tîpîika'tînenkon ton yarimasa'ya
a'ka pe awe'to'pe,
î' kai'ma tîîko'manto'kon wanî epu'to'pe
to'ya.
Moropai mîîkîrî pîika'tîton wenai ape-
monkonoyamî' Judeuyamî' yapurî
to'ya.
Tarîpai uusa'manta pe wai tîîwanmîra
maasa pra pîika'tîton era'masau'ya ye'nen
—ta'pî Simeãoya.
33 Mîrîrî warantî more pî' Simeão
eseurîmasa' pî' itun moropai isan wanî'pî
kure'ne teesenumenkai. 34 Simeãoya ta'pî
inkamoro pî': —Paapaya morî tîrî pî'
man aapia'nîkon —ta'pîiya. Moropai
Maria Jesus yan pî' ta'pîiya: —A'kî,
mîserî more wanî sîrîrî Paapa nîmenka'pî
pe, tu'kankon Judeuyamî' pîika'tîton pe
moropai tu'kankon newanmîrî tonpe.
Paapaya imenka'pî î' kai'ma morî pe
tîwanî ekareme'to'peiya. Mîrîrî era'ma
tîuya'nîkon wenai tu'kankon eseurîma
imakui'pî pe iwinîkîi. 35 Mîrîrî taa
tîuya'nîkon wenai imakui'pî pe tewankon
wanî ekaremekî to'ya esera'ma. Mîrîrî
warantî eesewankono'mato' wanî kupî
sîrîrî, Maria. Kure'ne ne'ne' pe epu'tîya,
tauraya ayewan ya'tî warantî —ta'pî
Simeãoya Maria pî'.
36 Moro awanî'pî itekare ekareme'nen
no'santon profetisa inyo isa'manta'pî
itese' Ana. Mîîkîrî wanî'pî Aser nurî'tî
paarî'pî pe, Fanuel yensi pe. Asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai (7) kono' tîno'pîta tîpo
inyo sa'manta'pî. 37 Tarîpai mîîkîrî wanî'pî
84 kaisarî ikono po. Aako'manpîtî'pî
epîremanto' yewî' ta. Mîîkîrîya Paapa
yapurîpîtî'pî wei, ewaron kaisarî tekkari
tonpai pra eepîremapîtî'pî. 38 Mîîkîrî Ana
iipî'pî inkamoro pia Simeãoya taasa' tanne.
Mîrîrî yai Paapa yapurî'pîiya mîîkîrî more
yarimasai'ya ye'nen. —Morî pe man, Paapa
—ta'pîiya. Moropai tamî'nawîronkon
pî' ekaremekî'pîiya mîîkîrî more yekare
inkamoro Jerusalém ponkon pîika'tînen
nîmî'nenan pî'.

Nazaré Pona To' Enna'po

39 Mîrîrî tîpo tamî'nawîron Paapa
maimuya taasa' yawîrî ikupî tîpo'nîkon,
José moropai Maria enna'po'pî Galiléia pata
pona, tîpata Nazaré cidaderî pona. 40 Miarî
mîîkîrî more arenta'pî moropai meruntî
ke eena'pî. Epu'nen pe awanî'pî moropai
Paapa wanî'pî iipia, iko'mannîpî'pîiya morî
pe.

Judeuyamî' Yenupanenan Yenupa Jesusya Maasaron Pe Si'ma

41 Kono' kaisarî Jesus yuntonon wîtîpîtî'pî
Jerusalém pona Páscoa Judeuyamî' festarî
pî'. 42 Mîrîrî warantî to' wîtî'pî festa pî'
asakî'ne pu' pona tîîmo'tai (12) Jesus
kono po tîîse teserukon ta. 43 Tamî'nawîrî
festa ataretî'kasa' tîpo to' enna'po pia'tî'pî
tewî'kon ta. Tîîse Jesus e'nîmî'pî Jerusalém
po tuntononya epu'tî pra tîîse. 44 Itun
esenumenka'pî tonpayamî' pokonpe
attî kai'ma awanî'pî. Mîrîrî ye'nen to'
ese'ma'tî'pî. To' wîtî'pî tiwin wei kaisarî
tîîse to' enpenata'pî ipî'. Inkamoroya
yuwa'pî itonpayamî' kore'ta pî'. 45 Tîîse
eporî to'ya pîn. Mîrîrî ye'nen to' enna'po'pî
Jerusalém pona yuwai. 46 Eseurîwî'ne
wei kaisarî tîîko'mamîkon tîpo, eporî'pî
to'ya epîremanto' yewî' ta. Judeuyamî'
yenupanenan kore'ta to' eseurîma
eta pî' awanî'pî moropai to' yekaran-
mapo'pîtî'pîiya. 47 Tamî'nawîronkon mîîkîrî
eseurîma etatîponkon esenumenka'pî
kure'ne teesewankono'mai. Maasa pra
epu'nen pe awe'to' pî' moropai to' maimu
yu'toi'ya pî' to' esenumenka'pî kure'ne
epu'tî tîuya'nîkon yentai. 48 Mîîkîrî
era'ma tîuya'nîkon yai, ituntonon ese-
wankono'ma'pî. Mîrîrî yai isanya ta'pî
ipî': —Unre, î' wani' awanî ye'nen mîrîrî
warantî awanî? Ayunya moropai uurîya
anna esewankono'ma kure'ne ayuwa pî'
—ta'pîiya.

49 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Î' ton pe
see uyuwaya'nîkon mîrîrî? Epu'tîya'nîkon
pra naatî uyun yewî' ta uurî wanî e'pai
awanî? —ta'pîiya.

50 Tîîse inkamoroya î' taa Jesusya epu'tî
to'ya pra awanî'pî.

51 Mîrîrî tîpo Jesus enna'po'pî
tuntonon pokonpe Nazaré pona moropai
aako'mamî'pî. Tuntonon maimu yawîrî
awanî'pî. Tamî'nawîrî mîrîrî iteseru
tînera'ma'pî pî' isan enpenatapîtî'pî.

52 Mîrîrî yai Jesus arenta'pî, kure'ne
eena'pî. Moropai epu'nen pe awe'to' nîrî
ena'pî kure'ne. Paapa wakîri pe awanî'pî
moropai pemonkonyamî' nîrî wakîri pe
awanî'pî.

3

João Batista Eseurîmato'
(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Jo 1.19-28)

1 Reiyamî' esa' pe tîwe'sen Tibério
wanî'pî Roma pata esa' pe. Mia'
tamî'nawîrî tîîse, mia'taikin kaisarî ipona
kono' (15) kaisarî awanî'pî pata esa' pe.
Mîrîrî yai Pôncio Pilatos wanî'pî Judéia
pata esa' pe. Herodes wanî'pî mîrîrî yai
Galiléia pata esa' pe. Moropai Herodes
yakon Filipe wanî'pî Ituréia pata esa' pe,
moropai Traconites pata esa' pe. Moropai
Lisânias wanî'pî Abilene pata esa' pe. 2 Anás
moropai Caifás wanî'pî teepîremasanon
esanon pe. Mîrîrî yai Paapa eseurîma'pî
Zacarias munmu, João yarakkîrî keren
po. 3 Moropai Joãoya itekare ekaremekî
pinunpa'pî. Tamî'nawîrî Jordão iren ratai
poro tîîko'mansenon pî'. Taapîtî'pîiya
see warantî: —Morî Paapa yeseru
yapi'tî, imakui'pî ankupî'pîkon tîrumakai
tamî'nawîrî, Paapaya tîîwanmîra iku'to'pe.
Moropai esenpatakona'tî —ta'pîiya. 4 Mîrîrî
warantî ekareme'pîtî'pî Joãoya penaron
profeta Isaías nurî'tîya imenuka'pî tîkaare-
tarî po yawîrî. Awe'menukasa' wanî'pî see
warantî:

Keren po pemonkon man tîwentaimepîtî
pî'. See warantî taapîtîiya:
"Uyepotorîkon erepanto' ton konekatî.
Morî pe to'sarî ite'marî ton konekatî,
eerepanto'pe.
5 Tamî'nawîron wî'kon yarappana pî'
tîwe'senkon ena kupî sîrîrî yetta-
pusa' pe.
Moropai inonkon wî'kon wanî kupî sîrîrî se'
kaisarî awe'to'pe.
Moropai wayai wayai pe tîwe'sen e'makon
wanî kupî sîrîrî to'saron pe
moropai e'makon sakîsakîpankon ena kupî
sîrîrî se' kaisarî.
6 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî'ya pîika'tînto'pe
Paapa nîtîrî'pî epu'tî kupî sîrîrî," taiya *Is 40.3-5*
kai'ma Isaías nîmenuka'pî. Mîrîrî yawîrî
ikupî'pî Joãoya.

7 Mîrîrî yai arinîkon pemonkonyamî'
wîtî'pî esenpatakonai João pia. Tîîse
Joãoya taapîtî'pî to' pî': —Îkîiyamî'
amîrî'nîkon. Anî'ya ekareme'sa' apî'nîkon,
Paapa ekore'mato' yapai awe'pîika'tîkon
kai'ma, amakuyikon rumakaya'nîkon
pra tîîse? Paapaya atarumatîkon kupî
sîrîrî. 8 Mîrîrî ye'nen ayeserukon imakui'pî
ku'to'ya'nîkon rumakatî. Moropai
amenan morî ayeserukon ton yapi'tî
tamî'nawîronkonya ayeserurî'pîkon
rumakasa'ya'nîkon epu'to'pe. Tîîse
aawarîrî'nîkon rî kîkatî: "Paapa yapurîne-
nan anna maasa pra Abraão payannî'san
pe anna wanî ye'nen," kîkatî. Mîrîrî
taaya'nîkonya ya î' pe pra rî awanî,
awe'pîika'tîkon pepîn. Tîîse tauya
sîrîrî, ayentakon Abraão payannî'san pe
tiaronkon kupî Paapaya e'painon seeni'
tî'kon ke. 9 A'kî, wa'ka moro man yei
ya'tîto'pe ikara yawîrî teeperu tîînen
pepîn. Mîrîrî yenumî to'ya apo' ya'
aaranto'pe. ⌞Mîrîrî warantî Paapaya ikupî
kupî sîrîrî inkamoro imakui'pî teserukon
rumakatîponkon pepîn pî'.⌟

10 Mîrîrî ekaranmapo'pî pemonkonyamî'ya
João pî': —Moriya î' kin kupî annaya
e'painon? —ta'pî to'ya.

11 Inkamoro maimu yuuku'pî Joãoya: —
Anî' wanî ya asakî'ne ipon mîîkîrîya itakon
tîrî e'pai awanî î' ton pîn pia. Moropai anî'
wanî ya tekkari ke tiaron yentai, mîîkîrîya
irataika e'pai awanî î' ton pîn pia —ta'pîiya.

12 Mîrîrî yai João pia tiaronkon tesa'kon
ton pe tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon
erepamî'pî esenpatakonakai. Moropai João
ekaranmapo'pî to'ya. Ta'pî to'ya: —Anna
yenupanen, î' kupî annaya e'painon? —
ta'pî to'ya ipî'.

13 Moropai to' maimu yuuku'pî Joãoya:
—Tîniru tîînenan winîpai kure'ne tîniru
yapisîya'nîkon kai'ma ke'tî. Yapi'to'pe
ta'pî yentai yapisîya'nîkon kai'ma ke'tî —
ta'pîiya.

14 Moropai tiaronkon surarayamî'ya nîrî
João ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Anna
kanan, î' kupî annaya e'painon?

Ta'pî Joãoya: —Anî'rî taruma'tîya'nîkon
e'pai pra man, tîniru yu'se awanîkon we-
nai, seru'ye' pe, î' inkupî'pî ton pra tîîse.
Tîîse tauya taatausinpai e'tî ayepe'pîkon
anapisîkon pî' inî' panpî' itu'se tîwe'se pra
—ta'pîiya.

15 Mîrîrî yai pemonkonyamî' esenu-
menka'pî pîika'tîton pe João yarimasa'
Paapaya kai'ma. ⌞Maasa pra Paapa
nîmenka'pî Cristo nîmîkî pî' to' wanî'pî.⌟
—Yai pra Cristo mîîkîrî, Paapa nîmenka'pî
pe awanî —taapîtî'pî to'ya João pî'.

16 Mîrîrî epu'tî tîuya ye'nen Joãoya ta'pî
tamî'nawîronkon pî':
—Uurîya ayenpatakonakon tuna ke
neken. Tîîse tiaron yi'nî pî' man uye'ma'pî
pî', ipîkku pe tîwe'sen uyentainon. Mîrîrî
ye'nen uurîya mîîkîrî pisa'sa' yewa yeuka
eserîke pra awanî, itarumai'pî pe wanî
ye'nen. Mîîkîrîya amîrî'nîkon ⌊imakui'pî
rumakatîponkon⌋ yenpatakona kupî sîrîrî
Morî Yekaton Wannî enato'pe ayesa'kon
pe. Moropai apo' ke eesenpatakonakon
kupî sîrîrî. ⌊Mîrîrî warantî ikupîiya
tamî'nawîrî imakui'pî mo'kapa kai'ma.⌋
17 Mîîkîrî yenya trigo sururukato' wanî.
Mîrîrî ke isururukaiya. Ipi'pî kore'tapai
yaimenkaiya. Morîkon konekaiya itense'
ya'. Mîrîrî pi'pîrî'pî po'tîiya apo' ya'
eesi'nîpî neporîton pe pra —ta'pî Joãoya.
18 Mîrîrî warantî itekare ekaremekî tîuya
yai, pemonkonyamî' panamapîtî'pîiya
tu'ke teeseurîmato' ke. Maasa pra
imakui'pî teserukon rumaka to'ya yu'se
awanî'pî kure'ne. 19 Mîrîrî yai pata
ko'mannî'nen Herodes panamapîtî'pîiya
kure'ne imakui'pî ku'sai'ya wenai. Tîîse
Herodes ekore'ma'pî ipî'. Maasa pra
takon no'pî Herodias yarakkîrî awanî
pî' eeseurîmasa' wenai. 20 Mîrîrî ye'nen
inî' panpî' imakui'pî kupî'pîiya. João
yarakkamo me'po'pîiya atarakkannîto' ta
inî' itekare ekaremekîiya namai.

Jesus Yenpatakona'pî Joãoya
(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

21 Tîîse mîrîrî rawîrî pemonkonyamî'
yenpatakonasai'ya yai Jesus nîrî yen-
patakona'pî Joãoya. Mîrîrî yai Jesus
epîrema tanne, ka' esettapuruka'pî.
22 Moropai Morî Yekaton Wannî autî'pî
ipona waku'kaimî pe. Moropai mai ka'
poinon eseurîma'pî taawon see warantî:
—Amîrî unmu, uwakîri pu'kuru amîrî.
Kure'ne apî' atausinpa sîrîrî —ta'pî
Paapaya.

Jesus Tamorî'san
(Mt 1.1-17)

23 Mîrîrî yai teesenyaka'mato' pia'tî Je-
susya yai, ikono po wanî'pî 30 kono'
kaisarî. Mîîkîrî pî' to' esenumenkapîtî'pî
José munmu pe awanî kai'ma.
Mîîkîrî José wanî'pî Heli nurî'tî munmu
pe.
24 Heli wanî'pî Matã nurî'tî munmu pe.
Matã wanî'pî Levi nurî'tî munmu pe.
Levi wanî'pî Melqui nurî'tî munmu pe.
Melqui wanî'pî Janai nurî'tî munmu pe.
Janai wanî'pî José nurî'tî munmu pe.
25 José wanî'pî Matatias nurî'tî munmu
pe.
Matatias wanî'pî Amós nurî'tî munmu
pe.
Amós wanî'pî Naum munmu pe.
Naum wanî'pî Esli nurî'tî munmu pe.
Esli wanî'pî Nagaí nurî'tî munmu pe.
26 Nagaí wanî'pî Máate nurî'tî munmu pe.
Máate wanî'pî Matatias nurî'tî munmu
pe.
Matatias wanî'pî Semei nurî'tî munmu
pe.
Semei wanî'pî Joseque nurî'tî munmu pe.
Joseque wanî'pî Jodá nurî'tî munmu pe.
27 Jodá wanî'pî Joanã nurî'tî munmu pe.
Joanã wanî'pî Resá nurî'tî munmu pe.
Resá wanî'pî Zorobabel nurî'tî munmu
pe.
Zorobabel wanî'pî Salatiel nurî'tî
munmu pe.
Salatiel wanî'pî Neri nurî'tî munmu pe.
28 Neri wanî'pî Melqui nurî'tî munmu pe.
Melqui wanî'pî Adi nurî'tî munmu pe.
Adi wanî'pî Cosã nurî'tî munmu pe.
Cosã wanî'pî Elmadã nurî'tî munmu pe.
Elmadã wanî'pî Er nurî'tî munmu pe.
29 Er wanî'pî Josué nurî'tî munmu pe.
Josué wanî'pî Eliézer nurî'tî munmu pe.
Eliézer wanî'pî Jorim nurî'tî munmu pe.
Jorim wanî'pî Matate nurî'tî munmu pe.
Matate wanî'pî Levi nurî'tî munmu pe.
30 Levi wanî'pî Simeão nurî'tî munmu pe.
Simeão wanî'pî Judá munmu pe.
Judá wanî'pî José nurî'tî munmu pe.
José wanî'pî Jonã nurî'tî munmu pe.
Jonã wanî'pî Eliaquim nurî'tî munmu pe.
31 Eliaquim wanî'pî Meleá nurî'tî munmu
pe.
Meleá wanî'pî Mená nurî'tî munmu pe.
Mená wanî'pî Matatá nurî'tî munmu pe.
Matatá wanî'pî Natã nurî'tî munmu pe.
Natã wanî'pî Davi nurî'tî munmu pe.
32 Davi wanî'pî Jessé nurî'tî munmu pe.
Jessé wanî'pî Obede nurî'tî munmu pe.
Obede wanî'pî Boaz nurî'tî munmu pe.
Boaz wanî'pî Salmom nurî'tî munmu pe.
Salmom wanî'pî Nassom nurî'tî munmu
pe.
33 Nassom wanî'pî Aminadabe nurî'tî
munmu pe.
Aminadabe wanî'pî Admim nurî'tî
munmu pe.
Admim wanî'pî Arni nurî'tî munmu pe.
Arni wanî'pî Esrom nurî'tî munmu pe.
Esrom wanî'pî Farés nurî'tî munmu pe.
Farés wanî'pî Judá nurî'tî munmu pe.

Judá wanî'pî Jacó nurî'tî munmu pe.
34 Jacó wanî'pî Isaque nurî'tî munmu pe.
Isaque wanî'pî Abraão nurî'tî munmu pe.
Abraão wanî'pî Terá nurî'tî munmu pe.
Terá wanî'pî Nacor nurî'tî munmu pe.
35 Nacor wanî'pî Serugue nurî'tî munmu pe.
Serugue wanî'pî Ragaú nurî'tî munmu pe.
Ragaú wanî'pî Faleque nurî'tî munmu pe.
Faleque wanî'pî Éber nurî'tî munmu pe.
Éber wanî'pî Salá nurî'tî munmu pe.
36 Salá wanî'pî Cainã nurî'tî munmu pe.
Cainã wanî'pî Arfaxade nurî'tî munmu pe.
Arfaxade wanî'pî Sem nurî'tî munmu pe.
Sem wanî'pî Noé nurî'tî munmu pe.
Noé wanî'pî Lameque nurî'tî munmu pe.
37 Lameque wanî'pî Matusalém nurî'tî munmu pe.
Matusalém wanî'pî Enoque nurî'tî munmu pe.
Enoque wanî'pî Jarete nurî'tî munmu pe.
Jarete wanî'pî Maleleel nurî'tî munmu pe.
Maleleel wanî'pî Cainã nurî'tî munmu pe.
38 Cainã wanî'pî Enos nurî'tî munmu pe.
Enos wanî'pî Sete nurî'tî munmu pe.
Sete wanî'pî Adão nurî'tî munmu pe.
Adão wanî'pî Paapa nîkupî'pî pe.

4

Imakui'pî Kupî Jesusya

Emapu'tî Yonpa Makuiya Teuren
(Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

1 Morî Yekaton Wannî yarakkîrî Jesus enna'po'pî iren Jordão kapai. Itesa' pe mîîkîrî Morî Yekaton Wannî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus yarî'pîiya keren pona.
2 Miarî Jesusya imakui'pî kupî yu'se Makui ko'mamî'pî asakî'ne pemonkon wei kaisarî. Mîrîrî yai î' tonpai pra Jesus wanî'pî. Mîrîrî ye'nen emi'ne awanî'pî.
3 Mîrîrî yai Makuiya ta'pî ipî': —Innape Paapa munmu pe awanî. Mîrîrî ye'nen aawarîrî ka'kî tî' pî' eetinyaka'mato'pe ayu pe —ta'pîiya.
4 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Paapa maimu e'menukasa' man pena see warantî:
"Tiyu pî' neken pemonkon ko'mamî pepîn", *Dt 8.3*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya.
5 Mîrîrî tîpo inî'rî Makuiya Jesus yonpa'pî. Moropai yarî'pîiya kawînan wî' pona. Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ko'manto'kon patakon yenpo'pîiya tiwinarî.
6 Moropai ta'pî Makuiya Jesus pî': —Tamî'nawîrî sîrîrî morî tîrîuya aapia ipîkku pe awanîpa, pemonkonyamî' esa' pe awanîpa. Mîrîrîya meruntî ke awanî amaimu yawîrî tamî'nawîronkon ko'mamî. Tamî'nawîrî sîrîrî uupia itîîsa' tîrîuya e'painon, anî' itu'se uurî e'to' pia.
7 Mîrîrî ye'nen tîrîuya aapia, awe'sekunka ya uyapurîi —ta'pîiya Jesus pî'.
8 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:
"Ayepotorî Paapa yapurîkî. Mîîkîrî maimu yawîrî neken ako'mankî", *Dt 6.13*
taasai'ya man —ta'pîiya.
9 Mîrîrî tîpo inî'rî Makuiya Jesus yarî'pî Jerusalém pona epîremanto' yewî' neka'ta pona, kawînan panpî' pona yanu'nîpî'pîiya. Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Innape Paapa munmu pe awanî. Maasa arapunkî tarîpai non pona.
10 Maasa pra Paapa maimuya taasa' man:
"Paapaya tîpoitîrîtonon inserîyamî' yarima pe man aapia
apîika'tîto'pe to'ya.
11 Tenyakon ke ayapisî to'ya
tî' pona a'pu pa'tîya namai", *Sl 91.11,12*
taasai'ya man —ta'pî Makuiya ipî'. —Mîrîrî ye'nen arapunkî —ta'pîiya Jesus pî'.
12 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Tîîse Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:
"Ayepotorî Paapa tonpai pra e'kî", *Dt 6.16*
taasai'ya man —ta'pîiya.
13 Tamî'nawîrî mîrîrî warantî Jesusya imakui'pî kupî emapu'tî yonpa'pî Makuiya, tîîse ikupîiya pra awanî'pî. Imaimu yawîrî Jesus wanî pîn. Mîrîrî ye'nen Makuiya irumaka'pî mararî, moropai tîîko'manse pu'kuru pra iipia tîwenna'popa.

Jesus Esenyaka'ma Pia'tî Galiléia Pata Po
(Mt 4.12-17; Mc 1.14,15)

14 Mîrîrî tîpo Jesus enna'po'pî Galiléia pata pona. Moropai Morî Yekaton Wannî meruntîri wanî'pî yarakkîrî. Moropai Jesus yekare eta'pî tamî'nawîronkon mîrîrî pata ponkonya.
15 Mîîkîrîya pemonkonyamî' yenupa'pî to' epere'to'kon yewî'kon

ta pî'. Moropai mîîkîrî yapurîpîtî'pî
tamî'nawîronkonya miarî.

Nazaré Po Jesus Wanî
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

16 Mîrîrî yai Jesus wîtî'pî Nazaré cidaderî
pona. Mîrîrî cidade wanî'pî aarenta'pî
pata'pî pe. Miarî teseru warantî rî sábado
yai attî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'
ta. Moropai miarî mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî
Paapa maimu e'menukasa' erenkai.
17 Moropai tiwin warayo'ya penaro' Paapa
maimu ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî
kaaretarî tîrî'pî iipia. Mîîkîrîya kaareta
arakkanmoka'pî, moropai mîrîrî kaareta
po awe'menukasa' eporî'pî see warantî:
18 —Uyepotorî yekaton man uupia.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya umo'ka'pî tekare
ekareme'to'peuya kai'ma
manni'kan sa'ne î' ton pînon pî'.
Moropai manni'kan to' e'pîika'tî es-
erîkankon pepîn,
teeyatonon newa'tî'san inkamoro ru-
makato'peuya umo'ka'pîiya.
Moropai enkaru'nankon sa'ne yenu yen-
ponkato'peuya inî'rî era'mato'pe
to'ya.
Moropai tîwe'taruma'tîi tîîko'mansenon
e'taruma'tî namai
to' pîika'tîto'peuya umo'ka'pîiya.
19 Moropai tîpemonkonoyamî' pia
uyarima'pîiya
î' pensa to' pîika'tî Uyepotorîkonya
ekareme'to'peuya *Is 58.6, 61.1,2*
—ta'pîiya.
20 Mîrîrî erenkasa' tîuya tîpo, Jesusya
mîrîrî kaareta yettapurî'pî. Mîrîrî
tîrî'pîiya mîîkîrî warayo' itîrîtîpon pia.
Moropai eereuta'pî. Mîîkîrî yenu pîkîrî
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî
mîrîrî epere'to' yewî' ta. 21 Mîrîrî yai
eeseurîma pia'tî'pî: —Innape see mîrîrî
Paapa maimuya taasa' yawîrî awe'ku'sa'
man sîrîrîpe, mîrîrî etaya'nîkon manni'.
⌞Manni' pemonkon yarima tîuya taasa'
Paapaya manni' uurî⌟ —ta'pîiya.
22 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' eseurîma'pî morî pe Jesus
maimu pî'. Mararî pra teesenumenkai to'
wanî'pî, morî imaimuya î' taasa' pî'. Tîîse
ta'pî to'ya tîîwarîrî'nîkon: —José munmu
pepîn kin mîîkîrî? —ta'pî to'ya.
23 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Epu'tî
pî' wai, sîrîrî taato' ankapai awanîkon
upî'. "Pri'yawonkon pepîn yepi'tînen
amîrî. Mîrîrî ye'nen aawarîrî esepi'tîkî,
era'mato'pe annaya", taaya'nîkon. Mo-
ropai taaya'nîkon kupî sîrîrî: "Cafarnaum
po pemonkonyamî' pri'yawonkon pepîn
yepi'tî'pîya yekare eta'pî annaya. Mîrîrî
ye'nen mîrîrî warantî iku'kî tarî apata ya'",
taaya'nîkon kupî sîrîrî upî' —ta'pîiya.
24 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —
Innape tauya apî'nîkon, Paapa maimu
ekareme'nen yapisî to'ya pepîn, iton-
payamî'ya morî pe, maasa pra innape ikupî
to'ya pra awanî ye'nen —ta'pîiya. 25 —
Yairon pî' eseurîma etatî. Pena Paapa
maimu ekareme'nen Elias nurî'tî wanî
yai, kono' rena pra awanî'pî seurîwî'ne
kono' arakkita pairî kaisarî. Mîrîrî ye'nen
kure'ne iwan wanî'pî miarî Israel po. Moro
to' wanî'pî tu'ke pu'kuru wîri'sanyamî'
inyo isa'manta'san, Elias pata ya'. 26 Tîîse
inkamoro pia Elias yarimasa' Paapaya pra
man to' pîika'tîto'peiya, iwan pe to' wanî
tanne. Maasa pra innape ikupî to'ya pra
awanî ye'nen. Tîîse tiaron pata pona Sidom
pata pon Sarepta itese' yarima'pî Paapaya,
wîri' inyo isa'manta'pî pia ipîika'tîto'peiya.
27 Mîrîrî warantî awanî'pî nîrî pena Eliseu
nurî'tî ko'mamî yai. Tu'ke pri'yawonkon
pepîn ere' pokonkon wanî'pî, paran itese'
leprosia. Tîîse inkamoro Judeuyamî'
yepi'tî Eliseuya pra awanî'pî, innape ikupî
to'ya pra awanî ye'nen. Tiwinan neken
esepi'tî'pî tiaron pata pon, Síria pata pon,
Judeu pepîn Naamã itese' esepi'tî'pî —ta'pî
Jesusya.
28 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon yai,
tamî'nawîronkon mîrîrî epere'to' yewî'
tawonkon pemonkonyamî' ekore'ma'pî
mararî pra ipî'. ⌞Maasa pra epu'tî'pî to'ya,
to' pî' Jesus eseurîmasa' ye'nen.⌟ 29 Mîrîrî
ye'nen Jesus yapi'se to' e'mî'sa'ka'pî.
Yapisî'pî to'ya moropai iworoka'pî to'ya
poro pona. Moropai cidade poi yarî'pî
to'ya. Mîrîrî kawînan wî' ipo cidade e'to'
pona yarî'pî to'ya, mîîkîrî yenumîkonpa
kai'ma miarî poi non pona. 30 Tîîse
mîîkîrî epa'ka'pî arinîkon pemonkonyamî'
emurukuntî'san kore'tapai. Moropai
attî'pî.

O'ma' Yarakkîrî Tîwe'sen Warayo' Yapai

Yenpa'ka Jesusya
(Mc 1.21-28)

31 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Cafarnaum
cidaderî pona, Galiléia pata pon. Miarî

to' epere'to' yewî' ta pemonkonyamî'
yenupa'pîiya erî'ka'nîto' weiyu yai.
32 Mîîkîrî maimu pî' mararî pra pe-
monkonyamî' esenumenka'pî miarî. Maasa
pra eeseurîmato' wanî'pî meruntî ke
pu'kuru, Paapa maimu pe awanî'pî.
33 Moro to' epere'to' yewî' ta, o'ma'
yarakkîrî tîwe'sen warayo' wanî'pî. Jesus
eseurîma eta tîuya pe, mîîkîrî o'ma' en-
taime'pî meruntî ke pu'kuru. 34 Ta'pîiya
Jesus pî': —Jesus amîrî, Nazaré pon, î' ku'se
aai'sa' sîrîrî anna pî'? Anna tî'kai ka'rî
aai'sa'? —ta'pîiya. —Morî pe ayepu'nen
uurî, amîrî wanî morî pe pu'kuru. Paapa
narima'pî pe awanî —ta'pîiya Jesus pî'.
35 Tîîse Jesusya ta'pî o'ma' pî': —Moo
e'kî, kîseurîmai —ta'pî Jesusya. Mo-
ropai ta'pîiya: —Mîîkîrî warayo' yapai
epa'kakî. Moropai o'ma'ya mîîkîrî warayo'
yenumî'pî non pona, tamî'nawîronkonya
era'ma tanne. Moropai eepa'ka'pî warayo'
yapai tîpa'tîi pra.
36 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon esenu-
menkasa' wanî'pî mararî pra. Moropai
inkamoroya ta'pî tîîwarîrî'nîkon: —Î' ye'ka
see mîserî? Meruntî imaimu —ta'pî to'ya.
—Mîserî warayo' wanî meruntî ke pu'kuru.
Maasa pra o'ma'kon pî' taiya: "Epa'katî",
taiya moropai to' epa'ka. Imaimu yawîrî to'
wîtî —ta'pî to'ya. 37 Mîrîrî tîpo mîrîrî Jesus
nîkupî'pî yekare esekaremekî'pî mîrîrî pata
poro.

Mararonkon Pepîn

Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.14-17; Mc 1.29-34)

38 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî to' epere'to'
yewî' tapai. Moropai attî'pî Simão yewî'
ta. Miarî pri'yawon pepîn Simão yawo'pî
wanî'pî. Eekomi'masa' mararî pra. Mîrîrî
ye'nen Jesusya ipîika'tîto'pe esatî'pî to'ya.
39 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî camarî pia Jesus
e'rennuku'pî. Moropai ta'pîiya paran
pî': —Atî'napankî —ta'pîiya. Moropai
eekomi'makapî'pî ka'ne' pe. Moropai
mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî. Moropai to' ya're' ton
koneka pia'tî'pîiya.
40 Moropai pata ewaronpamî pe
tamî'nawîron pri'yawonkon pepîn tu'kan
paran pî' tîwe'sanon yarî'pî to' yon-
payamî'ya Jesus pia. Moropai tenya
tîrî'pîiya to' pona tiwin pî' tîîse. Mo-
ropai inkamoro yepi'tî'pîiya. 41 Moropai
o'ma'kon yenpa'ka'pîiya tu'kankon
pemonkonyamî' yapai. O'ma'kon en-
taimepîtî'pî teepa'kakon pe. Taapîtî'pî
to'ya ipî': —Amîrî wanî Paapa munmu pe
pu'kuru —ta'pî to'ya. Paapa nîmenka'pî pe
Jesus wanî epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen
tîpî' to' eseurîma tîrî Jesusya pra awanî'pî.

Jesusya Itekare Ekaremekî
(Mc 1.35-39)

42 Pata erenma'sa' pe, Jesus epa'ka'pî
mîrîrî cidade poi. Moropai attî'pî keren
pona. Mîîkîrî yuwa pia'tî'pî arinîkon pe-
monkonyamî'ya. Mîîkîrî eposa' tîuya'nîkon
pe tîîpiapai'nîkon attî yu'se pra to' wanî'pî
mîrîrî pata poro. 43 Tîîse Jesusya ta'pî
to' pî': —Tiaron cidadekon po sîrîrî morî
itekare ekaremekîuya e'pai man Paapa pe-
monkono pe to' e'to'pe. Î' kai'ma Paapa iipî
tamî'nawîronkon esa' pe anekareme'pai
wai. Maasa pra sîrîrî tîmaimu ekareme'se
Paapaya uyarima'pî —ta'pîiya.
44 Mîrîrî warantî sîrîrî itekare Paapa
maimu ekaremekî pinunpa'pîiya, to'
epere'to'kon yewî'kon tapî' tamî'nawîrî
mîrîrî pata poro.

5

Jesus Maimu Pe Mararon Pepîn

Moro'yamî' Yapisî To'ya
(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

1 Moropai Jesus wanî'pî kasapan po Gene-
saré ku'pî ena po itekare ekaremekî pî'. Ar-
inîkon pemonkonyamî' ii'sa' wanî'pî iipia
Paapa maimu etai. Kîrîppe to' wanî'pî.
2 Mîrîrî yai asakî'nan kanaukon era'ma'pî
Jesusya mîrîrî iku'pî ka aminke pra mîrîrî
kasapan pî'. Mîrîrî kanaukon wanî'pî
moro'yamî' yapi'nenan nîrennuku'pî pe
moro' worokato' tîuya'nîkon ronakonpa
kai'ma. 3 Mîrîrî kanau yakon ya' Jesus
asara'tî'pî Simão e'to' kanau ya'. Moropai
Simão pî' ta'pî Jesusya mîîkîrî atarimato'pe
mararî kasapan poi. Moropai eereuta'pî
kanau ya moropai inkamoro arinîkon pe-
monkonyamî' yenupa pia'tî'pîiya.
4 Teeseurîma aretî'ka tîpo ta'pîiya Simão
pî': —Mairon ke tîwe'sen ya' kanau yaakî,
moropai ayonpayamî' pokonpe si'ma mîrîrî
moro' worokato'ya'nîkon yenuntî moro'
yapisîkonpa —ta'pîiya.
5 Tîîse Simãoya ta'pî: —Uyenupanen,
anna esenyaka'masa' sîrîrî kure'ne ewaron
ya' eerenmapî pîkîrî, tîîse anî' yapisî an-
naya pra man. Tîîse "Yenuntî" taaya

ye'nen, amaimu pe yenumî annaya sîrîrî —
ta'pîiya.
6 Mîrîrî moro' worokato' yenumî'pî
to'ya tuna ka. Mîrîrî ke moro'yamî'
yapisî'pî to'ya mararî pra. To' worokato'
to'ya ya moro'yamî' yapîtanîpî yonpa
pra awanî'pî. Awe'karaka yonpa'pî
tu'ke to' wanî ye'nen. 7 Mîrîrî ye'nen
tiaron kanau ya' tîwe'sanonkon tonpakon
yanno'pî to'ya, tîpîika'tîi'nîkon to' ii'to'pe
kai'ma. Inkamoro wîtî'pî to' pia. Moropai
tîkanaukon, sa'nîrî yannîpî'pî to'ya
moro'yamî' ke. Inkamoro kanau eseuronka
yonpa'pî amîi'ne pe moro'yamî' wanî
ye'nen.
8 Mîrîrî warantî awe'kupî era'ma tîuya
ye'nen, Simão Pedro e'sekunka'pî Jesus pia.
Moropai ta'pîiya: —Uyepotorî, uurî sa'ne
wanî imakui'pî ku'nen pe. Mîrîrî ye'nen
uupiapai atarimakî. ⌊Morî pe awe'to'
warantî pepîn uurî⌋ —ta'pîiya Jesus pî'.
9 Mîrîrî warantî eeseurîma'pî maasa
pra moro'yamî' yapi'sa' tîuya'nîkon
era'ma'pîiya. Mîrîrî ye'nen Simão moropai
tiaronkon ipokonpe tîwe'sanon inkamoro
esenumenka'pî mararî pra. 10 Moropai
Tiago moropai João, Zebedeu munkîyamî'
inkamoro Simão pokonpe si'san, nîrî
esenumenka'pî mararî pra.
Moropai Jesusya ta'pî Simão pî': —
Eranne' pe pra e'kî. Sîrîrî pata pai amîrî
esenyaka'ma pe nai moro'yamî' yapisî
pî' pra. Tarîpai eesenyaka'ma pe nai
pemonkonyamî' pî', upemonkono pe to'
enato'pe —ta'pîiya.
11 Moropai inkamoroya tîkanaukon
yeku'na'pî kasapan pona. Miarî inîmîkî'pî
to'ya tamî'nawîrî moropai to' wîtî'pî Jesus
wenairî.

Leprosa Pî' Tîwe'sen Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)

12 Tiaron pensa Jesus wanî'pî cidade
po. Leprosa itese' paran pî' tîwe'sen
wanî'pî. Mararî pra itesa' poro ere' pe
awanî'pî. Mîîkîrîya Jesus era'ma'pî. Ipîkku
pe awanî epu'tî tîuya ye'nen, inama tîuya
pe mîîkîrî e'sekunka'pî irawîrî, non pona
tenpata tîrennu'se. Moropai mîîkîrîya Je-
sus yeka'nunka'pî. Ta'pîiya Jesus pî': —
Epu'tî pî' wai, amîrî uyepi'tî ton, Uyepo-
torî. Uurî anepi'tîpai awanî ya, uyepi'tîya
—ta'pîiya.
13 Mîrîrî taiya ye'nen Jesusya tenya
kainumî'pî. Moropai yapî'pîiya. Moropai
ta'pîiya: —Inna, ayepi'tîuya —ta'pîiya.
Mîrîrî pe rî iteparan esera'ma pra eena'pî.
Eesepi'tî'pî.
14 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Anî' pî'
mîrîrî eesepi'tîsa' manni' kîsekaremekîi.
Tîîse matîi teepîremasen pia, î' kai'ma
eesepi'tîsa' era'mato'peiya. Moropai Paapa
pia antîrî ton mayayamî' marîi teepîre-
masen pia Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî.
Eesepi'tîsa' epu'to'peiya mîrîrî mîkupîi —
ta'pîiya ipî'.
15 Tîîse Jesusya mîrîrî ye'ka ku'sa' yekare
etasa' tîuya'nîkon pe ekaremekî'pî to'ya,
tamî'nawîronkonya epu'tî'pî. Moropai
mîrîrî etasa' tîuya'nîkon pe arinîkon pe-
monkonyamî' iipî'pî iipia, imaimu etai mo-
ropai esepi'tîi teparankon winîpai. 16 Tîîse
tu'ke ite'ka Jesus atarimapîtî'pî tiaronkon
kore'tapai tiwinsarî epîremai. Moro eep-
îremapîtî'pî.

Eke'nepamî'pî Warayo' Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)

17 Mîrîrî yai Jesusya pemonkonyamî'
yenupa tanne, fariseuyamî' moropai
Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupa-
tonkon nîrî ereutasa' wanî'pî iipia etai.
Inkamoro wanî'pî iipî'san pe Galiléia
pata poi, moropai Judéia pata poi,
moropai Jerusalém cidaderî poi. Jesus
pia Uyepotorîkon meruntîri wanî ye'nen,
pri'yawonkon pepîn yepi'tîpîtîiya. 18 Mîrîrî
yai tiaronkon warayo'kon asakîrîronkonya
pri'yawon pepîn eke'nepamî'pî enepî'pî
tette' ta tîîse, Jesusya yepi'tîto'pe kai'ma.
Mîîkîrî sa'ne anawonnî'pai to' wanî'pî
Jesus rawîrî itîrîkonpa. 19 Tîîse yawonnîpî
to'ya eserîke pra awanî'pî. Maasa pra
intapîkîrî mîrîrî wîttî ita to' e'to' wanî'pî,
to' ewomî yentai. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
sa'ne pri'yawon pepîn yanu'nîpî'pî to'ya
wîttî neka'ta pona. Moropai Jesus kaisarî
wîttî yamî'to' yaranka'pî to'ya. Moropai
mîîkîrî sa'ne enu'tî'pî to'ya tette' ta tîîse,
pemonkonyamî' kore'ta pî' Jesus rawîrî.
20 Kure'ne innape tîkupî to'ya epu'tî
tîuya ye'nen, Jesusya ta'pî mîîkîrî
pri'yawon pepîn eke'nepamî'pî pî': —
Uyonpa, imakui'pî ankupî'pî kupî pî' wai
uuwanmîra —ta'pî Jesusya ipî'.
21 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon pe,
inkamoro Moisés nurî'tîya yenupanto'
pî' yenupatonkon moropai tiaronkon
fariseuyamî' eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon.
—Anî' see mîserî warayo', Paapa pe

tîwe'ku'sen, mîrîrî warantî eeseurî-
mato'pe. Maasa pra anî'ya imakui'pî pe
pemonkon e'to' mo'ka pepîn Paapa pe
pra si'ma. Tîîse Paapaya neken ikupî
tîîwanmîra —ta'pî to'ya.
22 Tewankon ya' to' esenumenka epu'tî'pî
Jesusya. Moropai ta'pîiya to' pî':
—Î' ton pe see mîrîrî warantî eesenu-
menkakon mîrîrî? —ta'pîiya. 23 —Î' ye'ka pe
awanî e'painon sa'me pra mîîkîrî warayo'
eke'nepamî'pî pî' tauya ya, "Imakui'pî
ankupî'pî kupî pî' wai uuwanmîra" tauya
ya, ou "E'mî'sa'kakî moropai asakî" tauya
ya —ta'pîiya. —Sa'me pu'kuru awanî uyen-
tai kai'ma eesenumenkakon —ta'pîiya. 24 —
Tîîse meruntî man uupia, uurî ka' poi iipî'pî
pia. Tarî non po umaimu pe uuwanmîra
imakui'pî anî' nîkupî'pî ku'nen pe wanî.
Mîrîrî epu'tîkonpa mîserî eke'nepamî'pî pî'
tauya sîrîrî, e'mî'sa'kakî moropai ayette'
yanmako'makî moropai atîkî ayewî' ta —
ta'pîiya.
25 Mîrîrî pe rî ka'ne' pe mîîkîrî warayo'
e'mî'sa'ka'pî tamî'nawîronkonya era'ma
tanne. Tette' yanmako'ma'pîiya. Moropai
attî'pî tewî' ta. Mararî pra taatausinpai Paapa yapurî'pîiya tuutî ye'ka
pe. 26 Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon ye'nen,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî
teesenumenkai mararî pra ipî'. Moropai
inkamoroya Paapa yapurî'pî inamai'ma
mararî pra. —Sîrîrî ye'ka esenumenkanto'
era'masa' pra man tîîse sîrîrîpe era'ma
sîrîrî —ta'pî to'ya.

Levi Yanno Jesusya Tîwenairî Attîto'pe
(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

27 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî moropai
attî'pî. Tuutî ye'ka pe warayo' Levi itese'
ereutasa' era'ma'pîiya teesenyaka'mato'
yaponse' po. Tesanonkon pia to' nîtîrî
tîniru yapisî pî' teesenyaka'masen. Mîîkîrî
pî' ta'pî Jesusya: —Aase upîkîrî —ta'pîiya.
28 Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî moropai tamî'nawîrî
teesenyaka'mato' rumaka'pîiya. Moropai
attî'pî Jesus pîkîrî.
29 Tîko'man pe pu'kuru pra kure'ne
taatausinpai entamo'kanto' tu'kan
koneka'pî Leviya Jesus tonpe tewî' ta.
Inkamoro kore'ta arinîke tiaronkon tîniru
yapisî pî' teesenyaka'masanon wanî'pî.
Moropai tiaronkon pemonkonyamî' nîrî
ereutasa' wanî'pî to' kore'ta. 30 Mîrîrî
yai fariseuyamî', moropai Moisés nurî'tî
yenupanto' pî' yenupatonkon, itonpayamî'
pe tîwe'sanon inkamoro ekore'ma'pî Jesus
nenupa'san winîkîi. Moropai ta'pî to'ya:
—Î' wani' awanî ye'nen amîrî'nîkonya
aya're'kon yonpa, moropai awukukon
enîrîya'nîkon inkamoro tîniru yapisî pî'
teesenyaka'masanon pokonpe, moropai
tiaronkon pemonkonyamî' imakui'san
to' yeserukon pokonpe —ta'pî to'ya.
⌞Maasa pra teeserukon yawîrî nurakon
pemonkonyamî' pokonpe ta're'kon yonpa
to'ya pepîn tiwin kin.⌟
31 To' maimu yuuku'pî Jesusya: —A'kî,
pri'ya pu'kuru tîwe'sanonya tepi'tînenkon
ton yuwa pepîn. Tîîse pri'ya pra
tîwe'sanonya neken yuwa —ta'pî Jesusya.
32 —Mîrîrî warantî morîkon pemonkonyamî'
yannoi uui'sa' pra wai. Tîîse imakui'san
pemonkonyamî' yannoi uui'sa' sîrîrî,
imakui'pî to' nîkupî'pî rumakato'pe to'ya
—ta'pî Jesusya.

Tekkari Tonpai Pra Epîremanto' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

33 Mîrîrî tîpo inkamoroya ta'pî Jesus
pî': —João Batista nenupa'san epîremapîtî
e'pîtî tekkarikon tonpai pra. Mîrîrî warantî
nîrî fariseuyamî' nenupa'san wanî —ta'pî
to'ya. —Tîîse anenupa'san wanî mîrîrî
warantî pra, ta're'kon yonpa to'ya moropai
tîwukukon enîrî to'ya.
34 To' maimu yuuku'pî Jesusya: —
Tîneta'san pokonpe tîwe'marimasen wanî
tanne ta're'kon tonpai pra ineta'san wanî
pepîn. To' pokonpe tîwe'marimasen
wanî pîkîrî ta're'kon tonpai pra to' wanî
pepîn. Tîîse to' entamo'ka moropai to'
atausinpa mararî pra. 35 Tîîse tiwin wei
mîîkîrî tîwe'marimasen mo'ka tiaronkonya
kupî sîrîrî. Uurî wanî tîwe'marimasen
warantî, moropai unenupa'san wanî
ineta'san warantî. Umo'ka to'ya ya
unenupa'sanya ta're'kon yonpa pepîn,
teesewankono'makon ye'nen —ta'pî
Jesusya.
36 Moropai Jesusya panton ekaremekî'pî.
⌞Amenan esenupanto' pî', penaron es-
enupanto' pî' to' esenumenkato'pe ekare-
mekî'pîiya.⌟ Ta'pîiya: —A'kî, anî'ya ame-
nan kamisa poi i'pia'pî ya'tî pepîn e'painon
ipoi'pî pon e'karakasa' rumentannî ton.
Maasa pra mîrîrî ku'sai'ya ya, amenan ena
a'ta ke. Moropai ipoi'pî pon nîrî ena
imakui'pî pe. Mîrîrî pia'pî imo'kasa' e'tîrî
pepîn ipoi'pî pon yarakkîrî, imakui'pî pe

awanî sa'nîrî —ta'pî Jesusya. 37 —Moropai
anî'ya amenan wo' konekasa' yara'tî pepîn
nîrî e'painon penaro' ipoi'pî cabra pi'pî
konekasa' ya', wo' yense' pe. Maasa pra
amenan wo' yara'tîsa'ya wo' mai'ta ya,
ipoi'pî tense' ya'morikkaiya, moropai wo'
eti'kamo, aama'ta. 38 Mîrîrî namai amenan
wo' konekasa' yara'tî e'pai awanî amenan
itense' cabra pi'pî konekasa' ya. Mîrîrî
warantî morî pe awanî. 39 Tîîse penaro' wo'
enîrîtîponkonya amenan wo' enîrî pepîn.
Maasa pra taa to'ya: "Penaro' wo' wanî
morî pe amenan yentai". Mîrîrî ta'pî Je-
susya ⌊amenan ke to' yenupa tîuya ye'nen.⌋

6

Erî'ka'nîto' Weiyu Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

1 Erî'ka'nîto' weiyu sábado yai Jesus
asarî'pî trigo ye'ka kore'ta pî' tînenupa'san
pokonpe. Mîrîrî yai tuutîkon ye'ka
pe inenupa'san ena'pî emi'ne. Mîrîrî
ye'nen trigo pikka'pî to'ya. Mîrîrî
pi'ka'pî to'ya tîsikiisiki'mai tenyakon ke.
Mîrîrî yaku'pî to'ya. 2 Miarî tiaronkon
fariseuyamî' wanî'pî to' kore'ta. Mîrîrî
era'ma tîuya'nîkon ye'nen ta'pî to'ya: —Î'
ton pe see trigo pikka pî' eesenyaka'makon
mîrîrî? Moisés nurî'tîya sîrîrî erî'ka'nîto'
weiyu yai esenyaka'manto'pe taasa' pra
man —ta'pî to'ya.

3 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —
A'kî, î' kai'ma kaareta erenkasa'ya'nîkon
pra naatî? Pena rei Davi nurî'tî nîkupî'pî
pî' teeseurîmasen? Pena emi'ne awanî'pî
moropai ipokonpankon wanî'pî. 4 Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî ewomî'pî Paapa yewî' ta mo-
ropai Paapa pia to' nîtîrî'pî pão mo'ka'pîiya.
Moropai yaku'pîiya moropai itîrî'pîiya nîrî
tîpokonpankonya ya'to'pe. Mîrîrî pî' Paapa
ekore'ma pîn, teepîremasanon neken naku
itîîsa' ya'sa' to'ya pî' —ta'pîiya. 5 Jesusya
teeseurîmato' yaretî'ka'pî see warantî:
—Uurî ka' poi iipî'pî wanî erî'ka'nîto'
weiyu yai tamî'nawîronkon nîkupî ton
ekareme'nen pe —ta'pîiya.

Itemekon Atapîmî'pî Warayo' Yepi'tî Je-
susya
(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

6 Tiaron pensa Jesus ewomî'pî erî'ka'nîto'
weiyu yai to' epere'to' yewî' ta. Moropai
to' yenupa pia'tî'pîiya. Mîrîrî yai
warayo' wanî'pî meruntî winon itemekon
atapîmî'pî. 7 Mîrîrî yai miarî tiaronkon
Moisés yeserurî'pî pî' yenupatonkon
wanî'pî moropai fariseuyamî' nîrî wanî'pî.
Inkamoro wanî'pî Jesus yenu pîkîrî. Maasa
pra erî'ka'nîto' weiyu yai anî' yepi'tîiya
era'makonpa kai'ma. Î' ku'sai'ya ya,
ipî' teeseurîmakonpa teserukon yawîrî
pra awanî ye'nen. 8 Tîîse Jesusya to'
esenumenkato'kon epu'tî'pî. Mîrîrî
ye'nen ta'pîiya mîîkîrî warayo' itemekon
atapîmî'pî pî': —E'mî'sa'kakî moropai
satippe e'kî inkamoro kore'ta. Moropai
warayo' e'mî'sa'ka'pî satippe eena'pî to'
kore'ta. 9 Moropai ta'pî Jesusya to' pî': —
Uurîya ayekaranmapokon sîrîrî. Î' kai'ma
uyeserukonya taasa' nai erî'ka'nîto' weiyu
yaino pî'? Î' wanî mîrîrî, morî ku'to'pe
sábado yai, morî ou imakui'pî? Anî' pîika'tî
ou tîwî anî' sa'manta tanne era'mapîtî? —
ta'pîiya.

10 ⌊Tîmaimu yuuku to'ya pra ye'ka pe⌋,
Jesusya tamî'nawîronkon tîwoinokon
era'ma'pî. Moropai ta'pîiya mîîkîrî warayo'
pî': —Ayemekon kainunkî. Moropai
warayo'ya temekon kainumî'pî. Mîîkîrî
esepi'tî'pî.

11 Mîrîrî era'masa' tîuya'nîkon ya pe to'
ekore'ma'pî mararî pra. Moropai teeseurî-
makon pia'tî'pî to'ya, î' kupî tîuya'nîkon pî'
Jesus winîkîi.

Tînenupatonkon Menka Jesusya, 12
Kaisaronkon
(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

12 Mîrîrî tîpo mararî tîîko'manse, Jesus
enuku'pî wî' pona epîremai. Moropai
ewaron iwa'ka'pîiya teepîrema pî' Paapa
pî'. 13 Eerenma'sa' pe tînenupatonkon
yanno'pîiya tîîpia. Inkamoro menka'pîiya.
Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon
menka'pîiya. Inkamoro yarimapa kai'ma
itekare ekareme'se to' menka'pîiya.
Mîrîrî warantî insamoro asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai'nîkon wanî'pî. 14 Awanî'pî
Simão. Mîîkîrî ese'tî'pîiya Pedro kai'ma.
Moropai itakon André wanî'pî. Tiago
moropai João moropai Filipe moropai
Bartolomeu. 15 Mateus moropai Tomé,
moropai Afeu munmu itese' Tiago, moropai
Simão manni' teepîsen Zelote taato'.
16 Moropai awanî'pî Tiago munmu, Judas.
Moropai Judas Iscariotes manni' Jesus
yapisîton iteyatonon pia itîrîpa. Inkamoro
menka'pîiya tînaipontîkon ton pe.

Pri'yawonkon Pepîn Pemonkonyamî'

Yepi'tî Jesusya
(Mt 4.23-25)

17 Mîrîrî tîpo Jesus autî'pî wî' poi to'
pokonpe wî' parakon pona. Moro to'
wanî'pî tu'kankon inenupa'san. Moropai
tiaronkon pemonkonyamî' tîpatakon poi
iipî'san wanî'pî miarî. Judéia pata ponkon
moropai Jerusalém cidaderî ponkon.
Moropai Tiro cidaderî ponkon moropai
Sidon cidaderî ponkon, tuna rî'pîkîrî
tîwe'sanon. 18 Inkamoro wanî'pî iipî'san
pe Jesus eseurîma etai. Moropai Jesusya
tepi'tîto'kon pe teparankon winîpai.
Moropai o'ma' yarakkîrî tîwe'sanon nîrî
wanî'pî miarî. Moropai inkamoro yepi'tî'pî
Jesusya. 19 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon
wanî'pî Jesus anapîpai. Maasa pra imeruntîri wenai pemonkonyamî' esepi'tî'pî.
Mîrîrî ye'nen anapîpai tamî'nawîronkon
wanî'pî.

Atausinpanto' Pî' Moropai Esewankono'manto' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 5.1-12)

20 Mîrîrî yai Jesusya tînenupa'san
era'ma'pî moropai ta'pîiya to' pî':
—Morî pe awanî amîrî'nîkon
î' ton pra tîwe'sanon ton pe.
Maasa pra amîrî'nîkon yapisî Paapa
ayesa'konya,
tîpemonkono pe awe'to'pe'nîkon.
21 Morî pe awanî amîrî'nîkon
emi'nankon ton pe,
maasa pra awore awanîkon kupî sîrîrî.
Morî pe awanî amîrî'nîkon
tîkauware eesewankono'mato'kon pî'.
Maasa pra kure'ne asisikon kupî sîrîrî
taatausinpai.
22 Morî pe awanî amîrî'nîkon,
ka' poi iipî'pî pemonkon pe uurî wenai
ayewanmîrîkon to'ya ya,
ayenpa'kakon to'ya ya tîkore'tapai'nîkon,
moropai amu'tunpakon to'ya ya,
moropai tamî'nawîrî ataruma'tîkon
to'ya ya,
morî pe awanî amîrî'nîkon ton pe.
23 Mîrîrî ye'nen atausinpatî, arapunpî'tî
taatausinpai. Maasa pra mararon pepîn
amîrî'nîkon ton konekasa' Paapaya man
ka' po. Taatausinpai e'tî, maasa pra
mîrîrî warantî inkamoro atarumatîkon
to'ya manni'kan tamorî'sanya penaronkon
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tî taruma'tî'pî.
24 Tîîse "ekenne" taaya'nîkon pe naatîi,
ipîkkukon pe tîwe'sanon.
Maasa pra aasîrî itu'se awe'to'kon
yapisî'pîya'nîkon tamî'nawîrî.
Inî' panpî' yapisîya'nîkon pepîn —
ta'pîiya.
25 —"Ekenne" taaya'nîkon pe naatîi,
amîrî'nîkon awore tîwe'sanon.
Maasa pra emi'ne awanîkon kupî sîrîrî.
"Ekenne" taaya'nîkon pe naatîi,
amîrî'nîkon tîsi'rîsanon.
Maasa pra akaraukon kupî sîrîrî teesewankono'mai.
26 "Ekenne" taaya'nîkon pe naatîi,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' napurî'san.
Maasa pra pena mîrîrî warantî inkamoro
tamorî'sanya seru'ye'kon profetayamî' yapurî'pî.
Moropai to' e'taruma'tî'pî warantî
amîrî'nîkon e'taruma'tî kupî sîrîrî
—ta'pîiya to' pî'.

Ayeyatonon Sa'nama E'pai Awanî
(Mt 5.38-48)

27 —Tîîse tauya amîrî'nîkon eseurîma
etanenan pî' —ta'pî Jesusya. —
Ayeyatonkon sa'namatî. Moropai morî
ku'tî ayewanmîrî'nenkon pî'. 28 Moropai
amu'tunpanenkon yapurîtî, moropai epîrematî inkamoro ye'kakon ataruma'tînenkon
pona —ta'pîiya. 29 —A'kî, anî'ya ayenpata'mo ya, mîîkîrî pa'tîya kîsuwai. Tîîse
iratai winî era'tîkî apa'tîto'peiya inî'rî.
Moropai anî'ya aya'san yarî'pî ya, tîwî
nîsi, inî' panpî' apon anapai tîwanî ya,
yaato'peiya. 30 Î' rî esatî anî'ya ya, iipia
itîîkî. Tiaronya î' rî ayemanne mo'ka'pî
ya, kîsina'poi iipiapai. Mîrîrî ye'ka pe iku'tî
tîwîrî apî'nîkon mîrîrî ku'nenan yarakkîrî.
31 Tiaronkon pî' morî kupîya'nîkon e'pai
man, inkamoroya amîrî'nîkon pî' mîrîrî
warantî ikupî yu'se awanîkon, manni'
warantî.
32 Awakîrikon neken sa'namaya'nîkon ya,
î' pe pra rî mîrîrî ku'sa'ya'nîkon wenai î'
rî tîrî Paapaya pepîn aapia'nîkon. Maasa
pra tiaronkon imakui'pî ku'nenanya nîrî
ikupî mîrîrî warantî. 33 Moropai nîrî
morî pe awanîkon manni'kan apî'nîkon
morî pe tîwe'sanon pî' neken, î' pe pra
rî awanîkon. Mîrîrî ku'sa'ya'nîkon pî'
Paapaya ayapurîkon pepîn. Maasa pra
tiaronkon imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî
mîrîrî warantî. 34 Mîrîrî warantî ayemanne
tîrîya'nîkon ya, ka'ne' pe manni'kan

ye'mato' esanon pia î' pe pra rî mîrîrî wanî. Aapia'nîkon Paapaya î' rî tîrî pepîn mîrîrî ku'sa'ya'nîkon wenai. Maasa pra imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî mîrîrî warantî inna'pokonpa kai'ma. 35 Tîîse mîrîrî warantî pra ikupîya'nîkon e'pai awanî. Ayeyatonkon pe tîwe'sanon inkamoro sa'namatî. Morî ku'tî inkamoro ton pe. Ayemannekon tîîtî inna'poya'nîkon pata pe pra. Mîrîrî kupîya'nîkon ya Paapa nîtîrî kure'ne yapisîya'nîkon. Mîrîrî warantî kupîya'nîkon ya, tamî'nawîronkon yentainon Paapa munkî pe awanîkon. Mîrîrî ye'nen morî ku'tî. Maasa pra Paapa wanî morî pe pu'kuru manni'kan iwinîpai tînapisî'pîkon "Morî pe man" taawonan pepîn pî'. Moropai îrirîkon pî' nîrî morî pe awanî. 36 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon era'matî a'noko'pîkon pe tî'noko'pî pe amîrî'nîkon era'ma Paapa uyunkonya manni' warantî —ta'pîiya.

Tiaronkon Yako'menkato' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 7.1-5)

37 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Tiaronkon nîkupî'pî pî' taatako'menkai pra e'tî, Paapaya ankupî'pîkon pî' ayako'menkakon namai. "Yairî pra awanîkon" kîkatî tiaronkon pî', mîrîrî warantî Paapaya taa namai apî'nîkon. Tîîse ka'tî to' pî': "Tamî'nawîrî î' rî ankupî'pîkon uwinîkîi kupî pî' wai uuwanmîra, î' wani' pra man", ka'tî. Mîrîrî taaya'nîkon ya, mîrîrî warantî ankupî'pîkon kupî Paapaya tîîwanmîra. 38 Tiaronkon nesatî antîîtî to' pia. Mîrîrî tîîsa'ya'nîkon ya, to' pia Paapaya nîrî itîrî aapia'nîkon. Mîrîrî tîîtî kure'ne antîîpai awanîkon pîkîrî, anne' pe tîwe'se pra. Mîrîrî tîrîya'nîkon ya mîrîrî tîîtî mararî pra tîsa'mannî'pî'se tu'ke awe'to'pe. Maasa pra mîrîrî warantî rî itîrî Paapaya nîrî aapia'nîkon itîrî'pîya'nîkon kaisarî — ta'pîiya.

39 Jesusya to' nepu'tîton panton ekaremekî'pî. Ta'pîiya see warantî: —A'kî, enkaru'nan pemonkonya tiaron pemonkon enkaru'nan yarî pepîn e'painon itu'nakan pe tîwe'sen ekaya. Maasa pra mîrîrî warantî to' wîtî ya, itu'nakan ya' to' e'soroka sa'nîrî —ta'pîiya. 40 Moropai ta'pîiya inî'rî: —A'kî, teesenupasen wanî pepîn ipîkku pe tenupanen yentai. Tîîse teesenupato' yaretî'kasa' tîuya ya tamî'nawîrî tenupanenya tenupato' epu'sai'ya ya iwarantî awanî. Maasa pra teesenupa'pî pîkîrî neken tenupasai'ya ye'nen. Tenupatîpon kaisarî awanî itentai pra.

41 Moropai ta'pîiya inî'rî: —Î' wani' awanî ye'nen kin ayonpa nîkupî'pî iteseru era'maya morî pe. Tîîse itentai ikupîtîpon pe si'ma. Ayeseru nura era'maya pepîn ayewan ya' mararî pra tîîse. Si'mîrikkî pe tîwe'sen ayonpa yenu yawon era'maya kure'nan yei warantî, ayenu ya' tîwe'sen tera'mai pra? —ta'pî Jesusya iteseru imakui'pî pî'. 42 —Tîîse o'non ye'ka pe ayonpa pî' taa yu'se awanî. "Uyakon maasa ayenu ya' tîwe'sen mo'kato'peuya" taa yu'se awanî? Tîîse mîrîrî kure'nan ayeseru imakui'pî ankupî'pî tera'mai pra aawarîrî. Amîrî seru'ye' pe aawarîrî morî pe tîwe'se awe'ku'sen. E'mai' pe ayeseru imakui'pî ankupî'pî era'makî. Ayeseru konekakî morî pe. Moropai mîrîrî tîpo morî pe tepu'se ayonpa nîkupî'pî imakui'pî pî' pîika'tîpa — ta'pî Jesusya.

Teperu Tîînen Yei Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 7.16-20; 12.33-35)

43 Mîrîrî tîpo Jesusya ta'pî: —Morî yeiya, imakui'pî pe teperu tîrî pepîn e'painon. Moropai yei, apakkori'ta'pîya morî pe teperu tîrî pepîn. 44 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' yei tîîse iteperu pî' eesepu'tî. Anî'ya figo yeperu pikka pepîn mî'nî ye' poi. Moropai uva yeperu pikka pepîn mî'nî ye' poi. 45 Tîîse warayo' morî pe tîwe'sen, eseurîma morî pe maasa pra morî pe itewan wanî ye'nen. Mîrîrî warantî warayo' imakui'pî pe tîwe'sen eseurîma imakui'pî pe. Maasa pra tewan ya' tîwe'sen yawîrî eeseurîma — ta'pî Jesusya.

Asakî'nankon Wîttî Konekanen Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 7.24-27)

46 —Î' ton pe see "Uyepotorî" kai'ma uyesatîya'nîkon sîrîrî umaimu yawîrî iku'tî ta'pîuya yawîrî ikupîi'ma pra —ta'pîiya. 47 —Tarîpai anepu'tîkon ton ekaremekîuya sîrîrî. Manni' umaimu etanen moropai ikonekanen wanî morî pe, innape ikupîiya ye'nen. 48 Mîîkîrî wanî manni' warayo' tewî' ton konekanen warantî. Mîîkîrîya non yaka itu'na moropai tî' tîrîiya ite'se' ton, sa'me awe'to'pe tî' pona. Mîrîrî konekasai'ya tanne, tuna yannîpî moropai ipona eerepamî. Tîîse yenumîiya pepîn, sa'man pe awanî ye'nen. 49 Tîîse manni'

umaimu etanen tîîse ikonekanen pepîn, mîîkîrî wanî, manni' warayo' tewî' ton konekatîpon sa'man pepîn non ya' warantî. Î' pensa tuna erepamî ya ipona, yenumîiya ka'ne' pe. Tamî'nawîrî eesenumî, sa'me pra awanî ye'nen —ta'pî Jesusya.

7

Surarayamî' Yepotorî Poitîrî Yepi'tî Jesusya (Mt 8.5-13)

1 Pemonkonyamî' yeurîma aretî'ka tîpo, Jesus wîtî'pî Cafarnaum cidaderî pona.
2 Miarî Cafarnaum po surarayamî' yepotorî wanî'pî Roma pon, Judeu pepîn. Mîîkîrî poitîrî kure'ne inapurî iwakîri ipoitîrî enasa' wanî'pî pri'ya pra. Mararî pra aasa'manta yonpasa' wanî'pî. 3 Jesus pî' to' eseurîma etasa' tîuya yai mîîkîrî surarayamî' esa'ya tiaronkon Judeuyamî' esa' pe tîwe'sanon yarima'pî Jesus pia to' wîtîto'pe. Jesus yanno me'po'pîiya itewî' ta aai'to'pe mîîkîrî sa'ne ipoitîrî yepi'tîi. 4 Inkamoro wîtî'pî epose. Moropai eposa' tîuya'nîkon ya yai, attîto'pe taa pî' to' ko'mamî'pî ipî' tîko'man pe mîîkîrî surarayamî' esa' yewî' ta. Ta'pî to'ya: —Mîserî pîika'tîya e'pai awanî, maasa pra morî pe tîwe'sen mîserî —ta'pî to'ya. 5 —Maasa pra anna yonpayamî' sa'namaiya mararî pra. Moropai mîserîya epere'nîto' yewî' ton koneka me'po'pî anna ton pe —ta'pî to'ya.

6 —Inna, moriya. Uttî yepi'tîi —ta'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî to' pokonpe. Mîîkîrî erepamî ko'mannîpî tanne, aminke pra surarayamî' esa'ya tonpayamî' yarima'pî Jesus ponaya kai, to' wîtîto'pe. Ta'pî surarayamî' esa'ya to' pî': —Makatîi ipî': " 'Uurî sa'ne wanî î' pe pra rî arawîrî maasa pra uyentai amîrî wanî ye'nen, uyewî' ta eewomî eserîke pra nai', taa pî' man" makatîi. 7 "Moropai 'anî' pe pra uurî wanî uutîto'pe aapia. Tîîse taaya yu'se wai miarî si'ma, amaimu ke upoitîrî esepi'tîto'pe ka'kî', taa pî' man", makatîi.
8 " 'Epu'tî pî' wai kure'ne uurî wanî tîîse uyesanon moro to' wanî uyentainonkon inkamoro maimu yawîrî tîwe'sen uurî. Moropai mîrîrî warantî nîrî uurî pemonkonoyamî' moro to' man surarayamî' umaimu yawîrî tîwe'sanon. Tauya ya tiwinan pî': "atîkî", tauya ya, moropai attî umaimu pe. Tiaron pî': "asi'kî", tauya ya, moropai aaipî uupia. Moropai tauya ya upoitîrî pî': "seeni' ku'kî", tauya ya, moropai ikupîiya umaimu pe. Mîrîrî warantî nîrî ikupîya epu'tî pî' wai tamî'nawîrî î' taaya ya, amaimu pe awanî. Itentai pu'kuru awanî ye'nen', taa pî' man", makatîi —ta'pîiya to' pî'. Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Jesus pia. Tamî'nawîrî ekaremekî'pî to'ya.

9 Mîrîrî taasa' mîîkîrî warayo'ya eta tîuya pî' Jesus esenumenka'pî kure'ne. Mîîkîrî era'tî'pî arinîkon pemonkonyamî' winîkîi. Moropai ta'pîiya to' pî': —A'kî, tauya apî'nîkon. Amîrî'nîkon Israel ponkon, Paapa pemonkonoyamî' kore'ta sîrîrî warantî innape uku'nen era'masau'ya pra wai. Tîîse mîserî esa'ya uku'sa' man innape, ka'ran pe tîwanî tîîse —ta'pîiya.

10 Mîrîrî tîpo mîîkîrî surarayamî' esa' narima'san enna'po'pî wîttî ta. Moropai inkamoroya mîîkîrî surarayamî' esa' poitîrî eporî'pî miarî pri'ya eesepi'tîsa' wanî'pî Jesus maimu pe.

Jesusya Wîri' Inyo Isa'manta'pî More Pîmî'sa'ka

11 Tîko'man pe pu'kuru pra tîîko'mamî tîpo, Jesus wîtî'pî Naim cidaderî pona. Inenupa'san moropai tu'kankon pemonkonyamî' wîtî'pî nîrî ipokonpe.
12 Mîrîrî cidade pona Jesus erepamî tanne, aminke pra tîîse, pemonkonyamî' epa'ka'pî, isa'manta'pî esa'rî'pî yaanenan. Mîîkîrî wanî'pî tiwinan ye' inyo isa'manta'pî wîri' more pe. Mîîkîrî pîkîrî arinîkon pemonkonyamî' mîrîrî cidade ponkon wîtî'pî uuruwai pona. 13 Mîîkîrî sa'ne wîri' karau era'ma'pî Uyepotorîkonya tî'noko'pî pe. Mîrîrî ye'nen wîri' pî' ta'pîiya: —Tîkarawai pra e'kî —ta'pîiya.

14 Mîîkîrî yaponse' pia eerepamî'pî. Moropai itaponse' yapî'pîiya. Mîîkîrî yaanenan emî'pamî'pî. Moropai ta'pî Jesusya maasaron warayo' pî': —E'mî'sa'kakî tauya apî' —ta'pîiya. 15 Mîrîrî taiya pe mîîkîrî isa'manta'pî e'mî'sa'ka'pî tîmaikko pona. Moropai eeseurîma pia'tî'pî. Moropai Jesusya isan pia irumaka'pî tepi'tîi.

16 Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon pî' tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esenumenka'pî mararî pra Jesus namai'ma. Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî. Ta'pî to'ya: —Mîserî see kure'nan Paapa maimu ekareme'nen uurî'nîkon kore'ta aai'sa'

sîrîrî. Paapa ii'sa' man tîpemonkonoyamî'
pîika'tîi —ta'pî to'ya.
17 Mîrîrî ku'sa' Jesusya yekare
eta'pî mîrîrî Judéia patapon pe-
monkonyamî'ya. Moropai mîrîrî Judéia woi
tîîko'mansenonkonya epu'tî'pî.

João Batista Nenupa'san
(Mt 11.2-19)

18 João Batista nenupa'sanya tamî'nawîrî
î' ku'sa' Jesusya ekaremekî'pî. Mo-
ropai Joãoya asakî'nankon tînenupa'san
yanno'pî. 19 Inkamoro yarima'pîiya Uye-
potorîkon pia ekaranmapoi to' wîtîto'pe
kai'ma, taato'pe to'ya: —"Amîrî manni'
⌊ka' poi⌋ tarîwaya aaipî ton anna nînîmîkî,
tiaron ka'rî moro nai inîmîkî annaya
manni'", makatîi ipî' —ta'pî Joãoya to' pî'.
20 Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Jesus pia.
Moropai ta'pî to'ya: —João Batistaya anna
yarima pî' man ayekaranmapoi. Amîrî
manni' tarîwaya eerepamî ton kaane
ka'rî? Tiaron moro nai anna nînîmîkî? —
ta'pî to'ya ipî'. 21 Mîrîrî taa to'ya tanne,
tu'kankon ne'ne'kon pemonkonyamî'
paran pokonkon yepi'tî'pî Jesusya.
Moropai o'ma' yarakkîrî tîwe'sanonkon
yapai o'ma'kon yenpa'ka'pîiya, moropai
tu'kankon enkaru'nankon yenu yen-
ponka'pîiya. 22 Moropai inkamoro maimu
yuuku'pîiya. —Enna'potî moropai João
pî' anera'ma'pîkon moropai aneta'pîkon
mekareme'tîi. Makatîi ipî' see warantî:
"Tarîpai enkaru'nankonya era'ma pî'
man. Moropai asakoi pepîn asanî pî'
man. Moropai erekî'pankon esepi'tîsa'
man. Moropai pana'tî'pankonya eta pî'
man. Moropai isa'manta'san e'mî'sa'kan
pî' man. Moropai itekare Paapa winîpainon
esekareme'sa' man î' ton pînon pî'",
makatîi, ⌊penaron Isaías nurî'tîya taasa'
yawîrî Paapa nîmenka'pî pî'⌋ —ta'pîiya.
23 —Taatausinpai pemonkonyamî' wanî,
manni'kan innape uku'nenan tîwî tîku'se
pra. Moropai teesenumenkakon yawîrî pra
unkupî pî' teesewankono'mai pra to' wanî
—ta'pîiya.
24 João Batista nenupa'san enna'po'pî
tanne, Jesus eseurîma pia'tî'pî pe-
monkonyamî' pî' João yekare pî': —Keren
pona attîsa'kon yai João yarakkîrî epose,
î' era'ma'pîya'nîkon? Konoi' yepu ye'
yari'mapîtî a'situnya ka'rî —ta'pîiya. 25 —
Î' era'mai attî'pîkon kin warayo' epontîsa'
ka'rî morî pe tîpon ya' era'mai? A'kî, tauya
warayo' morî pe epontî'pî morî tîpon ya'
mîîkîrî ko'mamî e'painon morî pu'kuru
wîttî ta ipîkku pe tîwe'sen yewî' ta —
ta'pîiya. 26 —Ka'tî upî', î' era'ma'pîya'nîkon?
Paapa maimu ekareme'nen profeta ka'rî.
Inna, tauya sîrîrî apî'nîkon. Tîîse profeta
Paapa maimu ekareme'nen yentainon
era'ma'pîya'nîkon. 27 Maasa pra mîîkîrî João
wanî Paapa nîmenka'pî iipî rawîrî aaipîton
pe, manni' Paapaya ta'pî yawîrî.
A'kî, mîserî umaimu ekareme'nen
yarimauya kupî sîrîrî
arawîrî attîto'pe,
aye'marî ton konekai e'mai' pe *Ml 3.1*
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya. 28 Moropai
Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Tauya
amîrî'nîkon pî', mîîkîrî Paapa maimu
ekareme'nen João wanî tamî'nawîronkon
warayo'kon yentai tîwe'sen pe awanî. Tîîse
anî'ya innape uurî kupî ya, mîîkîrî esa' pe
Paapa wanî. Mîrîrî ye'nen ipîkku pe mîîkîrî
wanî João yentai —ta'pîiya.
29 Mîrîrî taiya eta'pî tîniru yapisî
pî' teesenyaka'masanonya moropai
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya.
Inkamoro wanî'pî manni'kan yairî Paapa
maimu wanî epu'nenan pe. Inkamoro
wanî'pî João Batista nenpatakona'san pe.
30 Tîîse fariseuyamî' moropai Moisés yeseru
rî'pî pî' yenupatonkon wanî'pî Joãoya
tenpatakonakon yu'se pra. Maasa pra itu'se
Paapa e'to' kupî to'ya pra, yewanmîrî'pî
to'ya.
31 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Anî'kan
warantî see sîrîrî pankon pemonkonyamî'
kupîuya e'painon? Î' kai'ma to'
wanî? 32 Inkamoro wanî moreyamî'
tîsu'minansenon warantî. Inkamoro wanî
poro yi'pî po. Tiaronkon pî' to' entaimepîtî
ko'mannîpî.
"Manannîto' waiyi ye'nunpa'pî annaya
tîîse amîrî'nîkon mananu pra awanî'pî",
taapîtî'pî to'ya.
"Moropai isa'manta'pî kararunpato'
kupî'pî annaya
tîîse amîrî'nîkon karau pra awanî'pî",
taapîtî'pî to'ya. 33 Inkamoro moreyamî'
ye'kakon amîrî'nîkon, sîrîrî pankon
wanî. ⌊Awakîrikon pe anî' ku'sa'ya'nîkon
pepîn.⌋ Maasa pra João Batista ii'sa' yai
tekkari yonpa pra awanî'pî tiaronkon
pemonkonyamî'ya yonpa warantî pra.
Moropai tîwuku vinho enîrîiya pra

awanî'pî. Mîîkîrî pî' taaya'nîkon:
“O'ma'kon yarakkîrî tîwe'sen pe awanî
mîrîrî”, taaya'nîkon. 34 Moropai uurî
ka' poi iipî'pî entamo'ka ya, moropai
uwuku enîrîuya ya taaya'nîkon upî':
“A'kî, mîîkîrî warayo' kure'ne ta're'
yonpanen. Moropai kure'ne tîwuku
enî'nen, teetînsen” taaya'nîkon. “Moropai
tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon
yonpa mîîkîrî. Moropai pemonkonyamî'
imakui'san pokonpe tîwe'sen mîîkîrî”,
taaya'nîkon upî'. 35 Tîîse tauya anî'ya Paapa
winîpainon epu'nen yapisî ya mîîkîrîya
yairî tîwanî epu'tî mîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Wanî Simão Fariseu Yewî' Ta.

36 Tiwin fariseuya Jesus eta'pî entamo'kai
attîto'pe tewî' ta. Mîrîrî ye'nen Jesus
wîtî'pî itewî' ta. Moropai teerepansa'
pe eereuta'pî to' yaponse' pona takira'
tekkari yonpai mesa pia. 37 Mîrîrî yai
miarî cidade po wîri' wanî'pî imakui'pî
kupîtîpon. Mîîkîrîya Jesus entamo'ka
yekare eta'pî mîîkîrî fariseu yewî' ta.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya tîkarapa a'pusin
kara' yense' yarî'pî moropai attî'pî Jesus
pia. 38 Mîîkîrî wanî'pî Jesus pai winî
si'ma aminke pra tîkarau pî'. Moropai
ikaruwato' ya' Jesus puu yamannîpî'pî
itenu paruya. Moropai mîrîrî tîpo tîpu'pai
si'po ke Jesus puu yamannî'sa' tîuya
ya'mananîpî'pîiya. Moropai mîîkîrîya
Jesus puu yu'napîtî'pîiya. Moropai mîrîrî
tîkarapa a'pusin tînarî'pî kanpîtî'pîiya
Jesus puu pona.

39 Mîrîrî era'ma tîuya pe fariseu es-
enumenka'pî tîîwarîrî ta'pîiya: —Mîserî
warayo' wanî ya innape profeta pe, anî' pe
mîserî wîri' epu'tîiya e'painon. Imakui'pî
kupîtîpon pe wanî epu'tîiya ya, ⌞yai pra
awe'rennuku tîrîiya pepîn e'painon tîîpia⌟
—ta'pîiya.

40 Mîîkîrî fariseu pî' Jesusya ta'pî: —
Simão, apî' unekaremekî ton moro man —
ta'pîiya.

—Ka'kî moriya, uyenupanen —ta'pî
Simãoya Jesus pî'.

41 Moropai Jesusya ta'pî: —Asakî'nankon
warayo'kon wanî epe'mîra tiwinan warayo'
pî'. Mîîkîrî tîniru esa'sa'ya itîînen pî'
epe'mîra to' wanî'pî. Tiwinan ne'ma
ton wanî'pî 500 prata ena'pî kaisarî.
Moropai tiaron ne'ma ton wanî'pî 50
prata ena'pî kaisarî. 42 Tîîse tiwinanya
ye'ma pra awanî'pî sa'nîrî si'ma ye'ma'pî
to'ya e'painon teuren mîrîrî tînesatîpîkon.
Mîrîrî kupî'pî mîîkîrî epe'mîra to' e'to'ya
iipia tîwî, ye'ma to'ya namai, ta'pîiya.
O'non ye'kaya tîwakîri pe ikupî'pî kure'ne?
—ta'pî Jesusya ipî'.

43 Simãoya yuuku'pî: —Uurî pia manni'
kure'ne panpî' epe'mîra tîwe'senya
tîwakîri pe ikupî'pî, ye'makî taiya pra awanî
ye'nen —ta'pî Simãoya.

—Innape man, yairî taa pî' nai —ta'pî
Jesusya.

44 Mîrîrî taa tîpo Jesus era'tî'pî wîri'
ekaya. Moropai ta'pîiya Simão pî': —
Mîserî wîri' era'ma pî' nan? Ayewî' ta
ewonsa' tanne, amîrîya tuna tîrî pra man
u'pu ronato' ton. Tîîse mîserîya u'pu rona
sîrîrî tîkarawato' ke, tenu paru ke. Moropai
tîpu'pai si'po ke u'pu ya'mananî pî' man.
45 Moropai amîrîya uyu'na pra man ayewî'
ta ewonsa' tanne. Tîîse mîserî wîri'ya
yu'napîtî ko'mannîpî u'pu pî', ayewî' ta
ewomî'pî pata pai. 46 Moropai amîrîya
upu'pai pona akarapa yonpa tîrî pra man.
Tîîse mîserî wîri'ya tîkarapa a'pusin kamo
pî' man u'pu pona —ta'pîiya. 47 —Tauya apî',
mîîkîrîya kure'ne uyapurî esera'ma mîrîrî.
Maasa pra kure'nan imakui'pî inkupî'pî
kupîuya uuwanmîra. Tîîse manni' mararî
uyapurînen mîîkîrî nîkupî'pî kupîuya
uuwanmîra mararî, mararî uyapurîiya
ye'nen —ta'pî Jesusya.

48 Mîrîrî yai Jesusya wîri' pî' ta'pî: —
Imakui'pî ankupî'pî kupî pî' wai uuwan-
mîra —ta'pîiya.

49 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe mesa po
ereuta'san esekaranmapopîtî pia'tî'pî
tîîwarîrî'nîkon. Ta'pî to'ya: —Anî'
see mîserî mîîto'pe imakui'pî ku'nen
tîîwanmîra kai'ma?

50 Tîîse Jesusya ta'pî wîri' pî': —
Innape pu'kuru ukupîya ye'nen, imakui'pî
ankupî'pî kupî pî' wai uuwanmîra. Mîrîrî
ye'nen atîkî tîîwanmîra —ta'pî Jesusya wîri'
pî'.

8

Wîri'sanyamî' Wîtî Jesus Pîkîrî

1 Mîrîrî tîpo Jesus wîtîpîtî'pî patakon
kaisarî morî yekare ekaremekî pin-
unpa'pîiya pemonkonyamî' pî'. Ta'pîiya:
—Tîpemonkono pe ayapisîkon Paapaya
sîrîrî, ayesa'kon pe tîwe'to'pe kai'ma
to' pî' ekareme'pîtî'pîiya. Asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai'nîkon (12) Jesus nenupa'san
wîtî'pî ipokonpe. 2 Moropai arinîkon

wîri'sanyamî' Jesus nepi'tî'san wîtî'pî nîrî.
Inkamoro wîri'sanyamî' kore'ta awanî'pî
Maria Madalena. Mîîkîrî ya' asakî'ne mia'
pona (7) kaisaronkon o'ma'kon ewonsa'
wanî'pî. Tîîse Jesusya tîmeruntîri ke
mîîkîrî yapai o'ma'kon yenpa'kasa' wanî'pî.
3 Moropai Joana Herodes poitîrî Cuza
no'pî nîrî wanî'pî to' kore'ta. Susana nîrî
awanî'pî to' kore'ta moropai tiaronkon
wîri'sanyamî' wanî'pî. Inkamoroya
temannekon yonpa ke Jesus moropai
inenupa'san pîika'tîpîtî'pî moropai to'
ya're' ton tîrî'pî to'ya.

Warayo' Tînmîri Pînnen
(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

4 Moro to' tîîse arinîkon pemonkonyamî'
emurukuntîsa' ko'mamî'pî Jesus eseurîma
etakonpa kai'ma. Inkamoro ii'pîtî
ko'mannîpî'pî tu'ke patakon yapai. Mîrîrî
tanne inkamoro yenupa'pî Jesusya morî
panton ke.
5 Ta'pîiya to' pî': —Warayo' wîtî'pî tînmîri
pînse. Mîîkîrîya tînmîri pîmî tanne inpîmî
yonpa ena'pî e'ma ena pona. Mîrîrî
yaki'tapa'pî pemonkonyamî'ya maasa
aaro'ta pra tîîse. Moropai mîrîrî era'ma'pî
toronyamî'ya moropai yenno'mapîtî'pî
to'ya. 6 Moropai tiaron inpîmî yonpa
ena'pî mararon non tî' parappa po tîwe'sen
pona. Mîrîrî aro'ta'pî tîîse aakaratato'
pata'se' ton pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
awa'pi'ta'pî. 7 Moropai tiaron ena'pî mî'nî
ye' kore'ta. Mî'nî ye' pokonpe aarenta'pî.
Moropai mîrîrî taruma'tî'pî mî'nî ye'ya.
Mîrîrî ye'nen eepeta pra awanî'pî. 8 Tîîse
tiaron ena'pî morî non pona. Mîrîrî
aro'ta'pî aarenta'pî, moropai eepeta'pî.
Mararî pra eepeta'pî e'mai' pe awanî'pî
yentai pu'kuru —ta'pî Jesusya.
—Anepu'pai anî' wanî ya, etakî —ta'pîiya.

Î' Taato'pe Panton Wanî Ekaremekî Jesusya
(Mt 13.10-23; Mc 4.10-20)

9 Inenupa'sanya ekaranmapo'pî: —Î' taa
yu'se awanî sîrîrî morî panton ke anna
pî'? —ta'pî to'ya. 10 Jesusya yuuku'pî:
—Paapa yeseru anepu'tîkon pepîn ekare-
mekîuya sîrîrî. Î' kai'ma awanî pe nai
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî yai
ekaremekîuya sîrîrî epu'tîkonpa. Tîîse
Paapa yu'sankon pepîn pî' ekaremekîuya
pepîn aronne. Tîîse panton pe neken ekare-
mekîuya moropai epu'tî to'ya pepîn ⌊itu'se
pra tîwanîkon ye'nen⌋.
Eta to'ya tîpanakon ke tîîse î' tîneta'pîkon
epu'tî to'ya pepîn.
Moropai era'ma to'ya tenukon ke tîîse î' pe
tînera'ma'pîkon wanî epu'tî to'ya
pepîn. *Is 6.9*
kai'ma penaron Isaías nurî'tîya ekare-
mekî'pî.
11 Ayeurîmauya'nîkon sîrîrî morî panton
pî'. Manni' inpîmî wanî Paapa maimu
warantî. 12 Moropai inpîmî e'ma ena pona
ena'san warantî pemonkonyamî' wanî.
Paapa maimu eta to'ya tîîse ka'ne' pe Makui
erepamî. Itekare to' neta'pî mo'kaiya to'
yewan yapai, innape ikupî to'ya namai,
moropai to' e'pîika'tî namai. 13 Moropai
inpîmî tî' parappa pon non pona ena'san
warantî tiaronkon pemonkonyamî' wanî.
Paapa maimu eta to'ya moropai yapisî
to'ya kure'ne taatausinpai. Mîî pîkîrî
innape ikupî to'ya. Tîîse to' yewan ya'
to' esenumenkato' ton pra awanî. Mîrîrî
ye'nen innape iku'to' tîuya'nîkon wenai
to' e'taruma'tîto' erepamî yai, tîneta'pîkon
rumaka to'ya tiwinarî. 14 Moropai inpîmî
mî'nî ye' kore'ta ena'san warantî tiaronkon
wanî. Itekare eta to'ya tîîse to' yewan wanî
kure'ne sîrîrî pata po tînkonekakon pî'.
Moropai ipîkku pe pu'kuru temannekon
ton yu'se to' wanî. Moropai sîrîrî non po
taatausinpato'kon yu'se to' wanî. Mîrîrî
ye'nen innape ikupî pî' to' ko'mamî pepîn.
Inî' panpî' Paapa yeseru yu'se pra to'
wanî. 15 Tîîse inpîmî morî non pona ena'san
warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya
moropai innape ikupî to'ya tewankon ke.
Inkamoro ko'mamî Paapa maimu yawîrî
ikoneka. Mîrîrî ye'nen to' e'taruma'tîto'
erepamî yai tîneta'pîkon rumaka to'ya
pepîn. To' ko'mamî Paapa maimu yawîrî.
Mîrîrî ye'nen to' yeseru wanî morî pe
pu'kuru —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

U'kuma'tukon Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 4.21-25)

16 Inî'rî Jesusya sîrîrî panton ekare-
mekî'pî. —Anî'ya tî'kuma'tu yawittanîpî
tîpo yenomî pepîn wari'sa' yo'koi —
ta'pîiya. —Moropai itîrî pepîn nîrî
we'nannîto' yaponse' yo'koi. Tîîse enepî
itaponse' pona itîîto'pe aronne panpî'
awe'to'pe tewonsenon weiyu'mato'peiya.
17 Mîrîrî warantî tamî'nawîrî î' esenomî'pî
e'naponka kupî sîrîrî tiwin wei. î'
kai'ma epu'sa' pepîn esepu'tî kupî
sîrîrî. Esenomî'pî esenpo kupî sîrîrî

tamî'nawîronkonya epu'to'pe. 18 Mîrîrî
ye'nen, aka. Tîwarî e'tî Paapa maimu
etaya'nîkon pî'. Maasa pra imaimu
anepu'painon wanî ya, Paapaya itîrî inî'
panpî' epu'to'peiya. Tîîse anepu'painon
pepîn wanî ya, epu'tîiya pepîn. Mararî
ineta'pî ena kupî sîrîrî iiwanmîra, î' ton
pra eena —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Jesus Yan Moropai Ita'mi'san
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)

19 Jesus yan moropai ita'mi'san
erepamî'pî Jesus era'mapî'se teuren. Tîîse
iipia to' e'rennuku eserîke pra awanî'pî
maasa pra arinîke pemonkonyamî' wanî
ye'nen. 20 Mîrîrî tiwinanya ta'pî Jesus pî':
—A'kî, asan moropai aya'mi'san man poro
po ayuwa pî', ayarakkîrî teeseurîmakonpa
—ta'pîiya Jesus pî'.
21 Tîîse Jesusya ta'pî tamî'nawîronkonya
eta tanne: —Maama' tauya moropai mooyi
tauya manni'kan innape Paapa maimu
ku'nenan pî' moropai ikonekanenan pî' —
ta'pî Jesusya.

Jesus Maimu Pe A'situn Moropai Tuna Atî'napamî
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)

22 Tiaron wei yai Jesus asara'tî'pî tî-
nenupa'san pokonpe kanau ya'. Moropai
ta'pîiya to' pî': —Miarî'nîkon ruku'nî iku'pî
ratai pona. Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî. 23 Mîrîrî
iku'pî nuurukkutî tîuya'nîkon ye'ka pe, Je-
sus we'na'pî kanau ya'. Mîrîrî pe rî meruntî
ke a'situn ata'se'ma pia'tî'pî iku'pî ka. Mo-
ropai kanau ya' to' e'to' yannîpî pia'tî'pî
tuna ke. Nari' pe eena'pî tamî'nawîronkon
mîrîrî kanau yawonkon pia. 24 Mîrîrî ye'nen
Jesus nenupa'sanya Jesus yenpaka'pî iwe-
tun tanne. Ta'pî to'ya teesi'nî'se: —Anna
yenupanen, sa'mantan pe man, tîînase.
Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Jesus
e'mî'sa'ka'pî. Moropai ta'pîiya a'situn
pî' moropai tuna pî': —Atî'napankî.
Aatî'napamî'pî tamî'nawîrî. 25 Mîrîrî yai
Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Innape
ukupîya'nîkon pra awanîkon sîrîrî. O'non
pata innape uku'to'ya'nîkon nai? ⌞Anî' pe
wanî epu'tîya'nîkon pra naatî?⌟ —ta'pîiya.
Tîîse inkamoro esenumenkasa' wanî'pî,
teesewankono'mai mararî pra teesi'nî'se.
Moropai ta'pî to'ya tîîwarîrî'nîkon: —Î'
ye'ka see warayo' mîserî, imaimu yawîrî
a'situn moropai tuna e'to'. "Atî'napankî"
taiya ya, aatî'napamî —ta'pî to'ya.

O'ma'kon Yenpa'ka Jesusya Warayo' Yapai
(Mt 8.28-34; Mc 5.1-20)

26 To' erepamî'pî Galiléia iku'pî
ratai po tîwe'sen Gerasa pata pona.
27 Teerepansa'kon pe Jesus eseu'ka tanne
kanau yapai, warayo' iipî'pî cidade poi
iponaya epose. O'ma'kon ewonsa' wanî'pî
mîîkîrî warayo' ya'. Pena pata pai
aako'mansa' wanî'pî ipon ton pra. Wîttî
ta awanî pra, aako'mansa' wanî'pî. Tîîse
aako'manto' e'pîtî'pî uuruwai kore'ta
e'tî'ka'san kore'ta. 28 Jesus era'ma tîuya
pe mîîkîrî warayo' entaime'pî. Moropai
awe'sekunka'pî Jesus rawîrî. Moropai
ta'pîiya meruntî ke: —Jesus Paapa ka' po
tîîko'mansen munmu amîrî. Î' ku'se aai'sa'
uurî yarakkîrî? Esatîuya sîrîrî apî', uurî
kî'taruma'tîi. 29 Mîrîrî ta'pîiya maasa pra
Jesusya o'ma' yenpa'kasa' ye'nen yapai.
Tu'ke ite'ka yapi'pîtî'pî o'ma'ya. Mîrîrî
ye'nen yewa'tîpîtî'pî to'ya i'pu pî' moropai
itenya pî' sa'man ferro ke. Tîîse mîrîrî
ya'tîpîtî'pîiya to' yentai awanî ye'nen.
Moropai o'ma'ya yaapîtî'pî keren pona.
30 Jesusya mîîkîrî ekaranmapo'pî: —Anî'
ayese'? —ta'pîiya.
Yuuku'pîiya: —Uyese' tu'kan —ta'pîiya.
Maasa pra tu'ke o'ma'kon ewomî'pî wanî'pî
mîîkîrî warayo' ya'. 31 Moropai o'ma'konya
ta'pî Jesus pî' mararî pra teka'nunkai apo'
ya' tenumîiya'nîkon namai.
32 Tu'kankon porcoyamî' wanî'pî
tekkarikon yena'nenan ikîrî po aminke
pra. Mîrîrî ye'nen o'ma'konya esatî'pî
Jesus pî' porcoyamî' ya' teewomîkonpa
kai'ma. Moropai inna ta'pî Jesusya. 33 Mîrîrî
ye'nen o'ma'kon epa'ka'pî mîîkîrî warayo'
yapai. Moropai to' ewomî'pî porcoyamî'
ya'. Mîrîrî pe rî porcoyamî' eka'tumî'pî
irama yai. To' e'soroka'pî tuna ka. Moropai
to' naarî'pî.
34 Warayo'kon porcoyamî' pî'
teesenyaka'masanonya mîrîrî e'kupî
era'masa' yai to' e'tîrîka'pî moropai mîrîrî
yekare ekaremekî'pî to'ya cidade po,
moropai iwoi tîîko'mansenon pî'. 35 Mîrîrî
ye'nen tu'kankon pemonkonyamî' wîtî'pî
mîrîrî era'mai. Miarî ya teerepamîkon pe
Jesus pia, warayo' era'ma'pî to'ya. Yapai
o'ma'kon epa'ka'pî. To' esi'nîpî'pî ipî'.
Maasa pra Jesus pia eereutasa' wanî'pî.
Tîpon ke awanî'pî moropai morî pe,
ayawî' pe pra. 36 Tamî'nawîronkon mîîkîrî
era'ma'tîponkonya mîrîrî ekaremekî'pî

tiaronkon pemonkonyamî' pî' î' kai'ma
warayo' esepi'tîsa'. 37 Mîrîrî wenai Gerasa
pata ponkon ena'pî kure'ne eranne' pe.
Mîrîrî ye'nen Jesus epa'kato'pe esatî'pî
to'ya tîpatakon yapai. Moropai Jesus
asara'tî'pî kanau ya' moropai attî'pî.
38 Mîîkîrî warayo' o'ma'kon yenpî'
esepi'tîsa'ya Jesus yeka'nunka'pî ipîkîrî
tuutîpa kai'ma. —Uutî apîkîrî, Uyepotorî —
ta'pîiya. Tîîse Jesusya yarima'pî. Ta'pîiya:
39 —Enna'pokî ayewî' ta. Moropai î' ku'sa'
Paapaya mekaremekîi. Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî warayo' enna'po'pî tamî'nawîrî
cidade poro î' ku'sa' Jesusya tîmîrî tonpe
ekaremekî'pîiya pemonkonyamî' pî'.

Jairo Yensi Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

40 Inî'rî iku'pî ratai pona Jesus enna'posa'
pe arinîkon pemonkonyamî'ya Jesus
yapisî'pî kure'ne taatausinpai. Maasa pra
tamî'nawîronkon wanî'pî inîmîkî pî' miarî
si'ma. 41 Mîrîrî yai warayo' erepamî'pî
itese' Jairo. Mîîkîrî wanî'pî Judeuyamî'
epere'to' yewî' esa' pe tîwe'sen pe miarî.
Mîîkîrî e'sekunka'pî Jesus pia moropai
Jesus wîtîto'pe esatî'pîiya tewî' ta. 42 Maasa
pra tiwinan ye' itensi asakî'nan pu' pona
tîîmo'tai (12) kaisaron ikono po sa'manta
ko'mannîpî ye'nen yepi'tîi attîto'pe.
Jesus wîtî ko'mannîpî tanne e'ma taawîrî
arinîkon iipî'pî iwenairî. Inkamoroya
yatunnuku'pî arinîke tîwanîkon ye'nen, Je-
sus era'tî eserîke pra. 43 Mîrîrî yai wîri'
iipî'pî Jesus pia mîn kannen. Asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai kono' kaisarî mîn kamo pî'
aako'mansa' wanî'pî. Tamî'nawîrî temanne
tî'kasai'ya wanî'pî yepi'tî tonkon ye'ma pî'
tîîse eesepi'tî pra awanî'pî. 44 Mîîkîrî iipî'pî
Jesus poi winî pî'. Moropai mîîkîrîya ipon
ye'pi pî' yapî'pî. Moropai mîrîrî pe rî mîn
teeti'kansen asa'tî'pî.
45 Jesusya to' ekaranmapo'pî: —Anî'ya
uyapî mîrîrî? —ta'pîiya.
Tîîse, —Anî'ya ayapî pra man —ta'pî
to'ya. Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —
Uyenupanen, arinîkon pemonkonyamî'
man awoi. Tamî'nawîronkonya ayatun-
nuku pî' man —ta'pîiya.
46 Tîîse Jesusya ta'pî: —Tîîse tiwinanya
uyapî epu'tî pî' wai. Maasa pra meruntî
epa'ka epu'tî pî' wai —ta'pîiya.
47 Mîrîrî eta tîuya pe teesenomî eserîke
pra awanî epu'tî'pî mîîkîrî wîri'ya.
Mîrîrî ye'nen tîwe'kîkî'ma ye'ka pe
aaipî'pî. Moropai awe'sekunka'pî Jesus
pia. Tamî'nawîronkonya era'ma tanne
moropai eesekaremekî'pî. Î' ton pe yapîsa'
tîuya ekaremekî'pîiya. Moropai ka'ne' pe
teesepi'tî epu'tî'pîiya. 48 Mîîkîrî pî' Jesusya
ta'pî: —Ma'non, innape ukupîya ye'nen
eesepi'tîsa' sîrîrî. Tarîpai tîîwanmîra atîkî
—ta'pîiya.
49 Miarî maasa Jesus eseurîma tanne Jairo
poitîrî erepamî'pî Jairo yewî' tapai. Mo-
ropai mîîkîrîya ta'pî Jairo pî': —Ayensi
sa'mantan pî' man. Mîrîrî ye'nen uyenupa-
nenkon wîtî yu'se awanî pepîn.
50 Mîrîrî eta'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya
Jairo pî': —Teesi'nî'se pra e'kî. Innape
neken uku'kî. Moropai ayensi ennapamî —
ta'pîiya.
51 Jairo yewî' ta teerepansa' pe, tarakkîrî
Pedro, João moropai Tiago ewomî
tîrî'pîiya, moropai Jairo moropai wîri'
yan, inkamoro neken. Tiaronkon ewomî
tîrîiya pra awanî'pî. 52 Mîrîrî tanne
tamî'nawîronkon wanî'pî moro tîkaraukon
pî' tîwentaimepîtîkon pî', mîîkîrî wîri'
sa'mantasa' pî'. Inkamoro pî' ta'pî Jesusya:
—Tîkauware pra e'tî. Wîri' sa'mantasa' pra
man. Iwe'nasa' man —ta'pîiya.
53 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon ye'nen
tamî'nawîronkon siira'pî ipî'. Maasa pra
aasa'mantasa' epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.
Ta'pî to'ya: —Î' tonpe aasa'mantasa' era'ma
ye'ka pe mîrîrî taiya —ta'pî to'ya. 54 Tîîse
Jesus wîtî'pî iipia. Moropai yapisî'pîiya
itenya pî'. Moropai ta'pîiya meruntî ke:
—Ma'non, e'mî'sa'kakî, kai'ma. 55 Ka'ne'
pe mîîkîrî ennapamî'pî. Enen eena'pî.
Moropai awe'mî'sa'ka'pî. Moropai tekkari
ton tîîto'pe to'ya ta'pî Jesusya. 56 Mîîkîrî
yuntonon esenumenkasa' wanî'pî kure'ne.
Tîîse Jesusya ta'pî ekaremekî to'ya namai
tiaron pî' mîrîrî tînkupî'pî pî'.

9

Tînenupa'san Yaipontî Jesusya
(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

1 Mîrîrî tîpo Jesusya tînenupa'san
yanno'pî tîîpia. Asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai'nîkon yanno'pîiya. Mo-
ropai inkamoro pia tîmeruntîri
tîrî'pîiya tîmaimu pe tamî'nawîrî
o'ma'kon pemonkonyamî' ya' tîwe'sanon
yenpa'kato'pe to'ya ikupî'pîiya. Mo-
ropai pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe
to'ya. 2 Moropai to' yaipontî'pîiya.

Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî ekareme'to'pe to'ya pemonkonyamî' pî'. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe to'ya nîrî. 3 Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Attîkon pe î' rî kîsatî. Ame'sipukon ton kîsatî. Aya're'kon ton kîsatî, asakunikon ton kîsatî. Moropai atînirurîkon ton kîsatî. Moropai tu'ke aponkon ton kîsatî tîîse tiwin aponkon maatîi. 4 Moropai miarî pemonkonyamî' kore'ta eerepansa'kon ya, morî pe ayapisîkon wîttî esa'ya ya, moro mako'mantîi mîrîrî wîttî ta, miarî pai awenna'pokon pîkîrî. 5 Tîîse morî pe ayapisîkon pemonkonyamî'ya pra awanî ya, miarî tîpatakon ya', ka'ne' pe mepa'katîi miarî pai. Moropai eepa'kakon pe a'pukon pî' atapisî'pî non mîsorokatîi. Mîrîrî kupîya'nîkon ya Paapa maimu yu'se pra to' wanî ye'nen Paapaya to' taruma'tî pe man ekaremekîya'nîkon mîrîrî —ta'pîiya.

6 Mîrîrî tîpo inenupa'san ese'ma'tî'pî. Moropai tamî'nawîrî cidadekon poro to' wîtî'pî Paapa maimu ekaremekî pinunpa'pî to'ya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tî pinunpa'pî to'ya tamî'nawîrî patakon poro.

Anî' Pe Jesus Wanî Anepu'pai Herodes Wanî'pî

(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

7 Mîrîrî yai Galiléia pata esa' pe Herodes wanî'pî. Mîîkîrîya tamî'nawîrî î' ku'sa' Jesusya eta'pî miarî. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma teesenumenka epu'tîiya pra awanî'pî. Maasa pra tiaronkonya taapîtî'pî ipî': —João Batista nurî'tî e'mî'sa'kasa' —taapîtî'pî to'ya. 8 Moropai tiaronkonya taapîtî'pî: —Elias nurî'tî esenposa' mîrîrî —taapîtî'pî to'ya. —Manni' mîîkîrî penaron Paapa maimu ekareme'nen profeta nurî'tî e'mî'sa'kasa' mîrîrî —ta'pî to'ya. 9 Mîrîrî pî' ta'pî mîîkîrî pata esa' Herodesya: —Tîîse uurî mîîkîrî João pîmîrîkkîtî me'po'tîpon —ta'pîiya. —Tîîse anî' pe mîîkîrî warayo' wanî sîrîrî. Ipî' to' eseurîma eta pî' wai —ta'pîiya. Moropai Jesus anera'mapai pata esa' Herodes wanî'pî kure'ne.

Arinîkon Pemonkonyamî' Ya're'tî Jesusya

(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Jo 6.1-14)

10 Mîrîrî tîpo Jesus nenupa'san enna'po'pî iipia. Moropai tamî'nawîrî î' ku'sa' tîuya'nîkon ekaremekî'pî to'ya ipî'. Mîrîrî tîpo tînenupa'san pokonpe Jesus wîtî'pî Betsaida itese' pata pemonkonyamî' ko'manto' pona. Arinîkon pemonkonyamî' piapai to' wîtî'pî tîmîrî'nîkon pe. 11 Tîîse arinîkon pemonkonyamî'ya o'non pata Jesus wîtî'pî epu'tî'pî. Moropai to' wîtî'pî ite'ma'pî pî'. Moropai miarî Jesusya to' yapisî'pî morî pe pu'kuru. Mîîkîrîya to' yeurîma'pî. Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî pî' to' yeurîma'pîiya. Moropai pemonkonyamî' pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiya.

12 Mîrîrî tanne pata ko'mamî'pî. Ko'mamîiya eena'pî. Mîrîrî ye'nen asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon inenupa'san wîtî'pî iipia. Moropai ta'pî to'ya ipî': —Insamoro arinîkon pemonkonyamî' yarimakî to' wîtîto'pe wîttîkon ta pemonkonyamî' kore'ta, aminke pu'kuru pra man tarîpai —ta'pî to'ya. —Miarî tîwanîkon ya, ta're'kon ton eporî to'ya e'painon. Moropai tîpata'se'kon ton eporî to'ya nîrî. Maasa pra sîrîrî pata ya' keren po e'nî man. Tarî î' ton pra man —ta'pî inenupa'sanya Jesus pî'.

13 Jesusya inkamoro maimu yuuku'pî: —Amîrî'nîkonya to' yekkari ton tîrî e'pai man —ta'pîiya to' pî'.

Tîîse yuuku'pî to'ya: —Tîîse mia'taikin neken anna pia pão man. Moropai asakî'ne neken moro'yamî' man. Tamî'nawîronkon pia itîrîiya pepîn —ta'pî to'ya. —Inî' panpî' to' yekkari ton yennai anna wîtî yu'se awanî mîrîrî? —ta'pî to'ya Jesus pî'. 14 Inkamoro pemonkonyamî' wanî'pî arinîke, 5.000 yairî warayo'kon.

Moropai Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî to' ereutato'pe taato'pe to'ya iponarî'ne 50 kaisarî'ne ta'pîiya.

15 Jesus maimu yawîrî ikupî'pî inenupa'sanya. Moropai tamî'nawîronkon yaipontî'pî to'ya to' ereutato'pe. 16 Mîrîrî tîpo Jesusya mia'taikinan pão trigo puusa' yapisî'pî, moropai asakî'nankon moro'yamî'. Moropai ka' ekaya tenu yanumî'pîiya. Moropai mîîkîrî epîrema'pî. Mîrîrî yekkari wanî pona Paapa esatî'pîiya. —Morî pe man —ta'pîiya. Moropai mîrîrî tîpo pão pirikkapîtî'pîiya tînenupa'san pia, mîrîrî tîîto'pe to'ya inkamoro pemonkonyamî' kaisarî. 17 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon asa're'tî'pî, kure'ne itu'se tîwanîkon pîkîrî. Tîîse to' ya're' yonparî'pî e'kupî'pî. Mîrîrî yannuku'pî Jesus nenupa'sanya asakî'ne pu' pona tîîmo'tai (12) waikara'pî kaisarî.

—Cristo Amîrî —Taa Pedroya
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)

18 Tiaron pensa Jesus epîrema tanne
tiwinsarî, inenupa'san erepamî'pî iipia.
Mîîkîrîya to' ekaranmapopîtî'pî: —Anî' pe
rî see ukupî pî' pemonkonyamî' nai? —
ta'pîiya to' pî'.
19 Mîîkîrî maimu yuuku'pî to'ya:
—Tiaronkonya taa "João Batista
nurî'tî e'mî'sa'kasa' mîîkîrî" taa
to'ya. Tiaronkonya taa: "Pe-
naron itekare ekareme'pîtîtîpon Elias
e'mî'sa'kasa' mîîkîrî", taa to'ya. Moropai
tiaronkonya taa, "Penaron Paapa maimu
ekaremekîtîpon profeta yekatono'pî
e'mî'sa'kasa' mîîkîrî", taa to'ya apî' —ta'pî
to'ya.
20 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —
Amîrî'nîkon kanan? Anî' taa pî' naatî upî'?
Mîîkîrî maimu yuuku'pî Pedroya: —
Amîrî Paapa nîmenka'pî pîika'tîton, Cristo
amîrî —ta'pî Pedroya Jesus pî'.
21 —Inna, seru' pepîn, tîîse maasa Paapa
narima'pî pe uurî wanî kîsekareme'tî anî'
pî' —ta'pîiya.

Tîîsa'manta Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 16.20-28; Mc 8.30–9.1)

22 Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Ka' poi iipî'pî uurî e'taruma'tî
e'pai awanî kure'ne. Teepîremasanon
esanonya uyewanmarî e'pai awanî moropai
Moisés yeserurî'pî pî' yenupatonkonya
uyewanmarî e'pai awanî kupî sîrîrî.
Inkamoro ena e'pai awanî uyu'se pra,
uusa'manta e'pai awanî mîrîrî wenai. Tîîse
e'mî'sa'ka e'pai awanî iteseurîno weiyu yai
—ta'pîiya.
23 Moropai Jesusya ta'pî tamî'nawîronkon
pî': —Uwanîyakon pe e'pai anî' wanî
ya, wei kaisarî itu'se tîwe'to' rumakaiya
e'pai awanî, tîîwarîrî teesenumenkai.
Moropai uwanîyakon pe tîwanî wenai
e'taruma'tînto' namapai pra e'pai awanî,
isa'mantato' namapai pra e'pai awanî
tîîse uwenairî aaipî e'pai awanî. 24 Tîîse
anî'ya tîîko'manto' pînînma ya kure'ne,
tîwe'taruma'tî namaiya. Mîrîrî ye'nen
Paapa pia ipatîkarî tîîko'manto' ton
eporîiya pepîn. Tîîse aminke aako'mamî
Paapa pî'. Tîîse uwanîyakon pe tîwanî
wenai tîîko'manto' pînînma pra awanî
ya, tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpîiya ya,
ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya
Paapa pia —ta'pîiya. 25 —A'kî, tamî'nawîron
sîrîrî non pon yemanne esa' pe anî' ena
ya, tîîse ipatîkarî enen tîîko'manto' ton
eporîiya pra awanî ya, eporîiya kupî pepîn
rî mîrîrî. Tîîsa'manta yai tekaton yepe'
ton eporîiya pepîn. Awe'pîi'ka'tî pepîn.
26 Jesusya ta'pî: —Anî' eppepî ya upî',
moropai umaimu esenupanto' pî', uurî ka'
poi iipî'pî eppepî ipî'. Î' pensa inî'rî uuipî
weiyu yai uya'karu ke ipîkku pe, Paapa
ya'karu ke yarakkîrî uuipî yai, moropai
morîkon inserîyamî' pokonpe uuipî yai
eppepî ipî' —ta'pîiya. 27 —Inna pî' rî tauya
apî'nîkon. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa
iipî pe man. Î' kupîiya era'ma amîrî'nîkon
yonpayamî'ya tîîsa'mantakon rawîrî —ta'pî
Jesusya.

Moisés Moropai Elias Esenpo Jesus Pia
(Mt 17.1-13; Mc 9.2-8)

28 Tiwin semana teeseurîmasa' tîpo, Jesus
wîtî'pî kawînan wî' pona. Tînenupa'san
Pedro moropai Tiago moropai João
pokonpe attî'pî epîremai. 29 Miarî eepîrema
tanne Jesus yenpata etinyaka'ma'pî.
Moropai ipon etinyaka'ma'pî aimutun
pe pu'kuru. Moropai inke' pe eena'pî.
30-31 Mîrîrî pe rî asakî'nankon warayo'kon
esenpo'pî iipia. Inke' pe inkamoro wanî'pî,
ka' ponkon warantî. Inkamoro yarakkîrî
eeseurîma'pî. Inkamoro wanî'pî Moisés
nurî'tî pe moropai Elias pe. Inkamoro
penaronkon eseurîma Jesus yarakkîrî. Î'
kai'ma aasa'manta kupî pî' Jerusalém po
pena Paapaya ta'pî yawîrî awe'kupî kupî
ekaremekî'pî to'ya.
32 Mîrîrî tanne inkamoro Pedro moropai
tiaronkon Jesus nenupa'san wanî'pî
iwe'nunpai. Mîrîrî ye'nen to' we'na'pî.
Moropai mîrîrî tîpo to' paka'pî. Mîrîrî
yai Jesus era'ma'pî to'ya. A'ka pe pu'kuru
awanî'pî. Moropai inkamoro asakî'nankon
warayo'kon iipia tîwe'sanon nîrî era'ma'pî
to'ya. 33 Mîrîrî tîpo inkamoro wîtî'pî tanne
Jesus piapai, Pedroya ta'pî Jesus pî': —
Uyenupanen, morî pe pu'kuru e'nî sîrîrî
tarî. Mîrîrî ye'nen eseurîwî'ne tappîi ton
koneka annaya sîrîrî. Amîrî ton tiwin,
moropai Moisés ton tiwin, moropai Elias
ton nîrî tiwin —ta'pîiya. Tîîse î' taa tîuya pe
awanî epu'tîiya pra Pedro wanî'pî.
34 Eeseurîma tanne katupuruya to'
napontî'pî. Inkamoro Jesus nenupa'san
ena'pî eranne' pe katupuru iipî ye'nen
tîpona'nîkon. 35 Inkamoroya Paapa

eseurîma eta'pî katupuru kore'ta si'ma.
Ta'pî Paapaya: —Mîserî unmu wanî
unmenka'pî pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen
eeseurîmato' imaimu etatî —ta'pîiya.
36 Paapa eseurîma atareti'ka pe Jesus
era'ma'pî to'ya tiwinsarî. Mîrîrî tîn-
era'ma'pîkon ekaremekî to'ya pra awanî'pî
anî' pî'.

More Yepi'tî Jesusya
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)

37 Tiaron wei yai wî' poi tîwautîkon pe ar-
inîkon pemonkonyamî' epere'sa' era'ma'pî
to'ya. Jesus yarakkîrî esepopai tîwanîkon
ye'nen iipî'san. 38 Miarî tiwin warayo'
wanî'pî to' kore'ta. Mîîkîrî entaimepîtî
pia'tî'pî. Ta'pîiya: —Uyenupanen, apî'
tauya sîrîrî tiwinan ye' sa'ne unmu
yepi'tîya yu'se wanî ye'nen —ta'pîiya Jesus
pî'. 39 —O'ma' ewonsa' man ya'. Moropai
eporîiya ya ka'ne' pe more entaime.
Moropai yai attî, eesenumî non pona inta
arakkunta. Moropai o'ma'ya yenunpîtî
yaki'tapapîtîiya. Ka'ne' pe irumakaiya
pepîn —ta'pî itunya. 40 —Anenupa'san
pî' ta'pîuya o'ma' yenpa'kato'pe to'ya
kai'ma tîîse yenpa'ka to'ya eserîke pra
awanî'pî. Mîrîrî warantî rî aako'mamî sîrîrî
—ta'pîiya.
41 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —
Sîrîrî pankon pemonkonyamî', makui
nenku'tî'san, innape uku'nenan pepîn.
O'non pîkîrî uuko'mamî e'painon
akore'ta'nîkon? O'non pîkîrî amîrî'nîkon
yapîtanîpîuya e'painon? Moriya ene'kî —
ta'pî Jesusya mîîkîrî more yun pî'.
42 Mîîkîrî more enepî itunya tanne,
Jesus pia mîîkîrî o'ma'ya yenumî'pî non
pona. Moropai awe'perenperenma'pî
non pona. Inta arakkunta'pî. Mîîkîrî pî'
Jesus eseurîma'pî eepa'kato'pe kai'ma.
Eepa'ka'pî moropai more esepi'tîsa'
wanî'pî. Mîîkîrî more rumaka'pî Jesusya
itun pia pri'ya. 43 Mîrîrî kupî Jesusya
era'matîponkon tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' wanî'pî kure'ne teesenu-
menkai. Paapa meruntîri ke ikupî Jesusya
era'ma tîuya'nîkon ye'nen.

Inî'rî Tîîsa'manta Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)

Tamî'nawîronkon esenumenkasa'
era'ma tîuya ye'nen Jesusya tînenupa'san
pî' ta'pî: 44 —Aawanmîra'nîkon kînanen
î' tauya manni' pî'. Ka' poi iipî'pî uurî
rumaka to'ya kupî sîrîrî, tesanonkon yenya'
uwîto'pe to'ya —ta'pîiya. 45 Tîîse î' taa
Jesusya epu'tî to'ya pra awanî'pî. Maasa
pra eenonsa' pe awanî'pî epu'tî to'ya
namai. Mîrîrî ye'nen eranne' pe to' wanî'pî
anekaranmapopai pra to' wanî'pî î' taa
to'pe awanî.

Tonpakon Yentai E'pai To' Wanî Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

46 Jesus nenupa'san e'ku'pîtî'pî tonpakon
yentai tîwanîkon kai'ma. Mîrîrî ye'nen
to' eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon mîrîrî
pî': —Uurî wanî ipîkku pe panpî' —
ta'pî tiaronkonya. 47 Tîîse Jesusya mîrîrî
to' eseurîmato' epu'tî'pî î' kai'ma to'
esenumenkato'. Mîrîrî ye'nen Jesusya
si'mîrikkî more yapisî'pî itenya pî' moropai
yarî'pîiya tîîpia to' kore'ta. 48 Moropai
ta'pîiya: —Anî'ya mîserî more yapisî ya,
tîwakîri pe pu'kuru uyapurî tîuya ye'nen,
uurî nîrî yapisîiya morî pe. Moropai
uurî yapisîiya ya, manni' warantî nîrî
uyarimatîpon Paapa yapisîiya —ta'pî
Jesusya. —Maasa pra mîîkîrî ama're'nîkon
tîwe'sen mîîkîrî wanî kupî sîrîrî kure'ne,
moropai ipîkku —ta'pîiya.

Uyonpakon Pe Anî'kan Wanî Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 9.38-40)

49 Moropai Joãoya ta'pî Jesus pî': —
Uyenupanen, warayo' era'ma'pî annaya
o'ma'kon yenpa'kanen amaimu pe. Tîîse
mîîkîrî pî' ta'pî annaya inî'rî mîrîrî warantî
kîkai mîîkîrî ye'ka pî'. Maasa pra anna
yonpa pe awanî pepîn, tiaron mîîkîrî —
ta'pîiya. 50 Imaimu yuuku'pî Jesusya: —
Kaane, mîrîrî kîkakî tîkai pra e'kî. Maasa
pra awinîkîi î' rî kupîiya pepîn mîrîrî, tîîse
morî kupîiya mîrîrî amîrî'nîkon ton pe —
ta'pî Jesusya.

Samaria Ponkonya Jesus Yapisî Pepîn

51 Ka' pona Jesus yaato' Paapaya
weiyu eseporî ko'mannîpî tanne Jesus
esenumenka'pî Jerusalém pona tuutî pî'.
52 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe tînenupa'san
yonpa yarima'pîiya to' wîtîto'pe kai'ma
Samaritanoyamî' pata'se' ya'. Moropai
to' erepamî'pî miarî ya Jesus pata'se'
ton ekaranmapoi. 53 Tîîse itîrî Samaria
ponkonya pra awanî'pî. Maasa pra
Jerusalém pona Jesus wîtî epu'tî'pî to'ya
mîîto'pe. 54 Jesus pata'se' ton tîrî to'ya
pra awanî ye'nen, Tiagoya moropai
Joãoya Jesus pî' ta'pî: —Anna yepotorî,

anna epîrema yu'se nan Paapaya apo'
yarimato'pe insamoro Samaria ponkon
po'tîi? —ta'pî to'ya Jesus pî'.
55 Mîrîrî taa to'ya ye'nen Jesus era'tî'pî to'
winîkîi moropai to' maimu iwa'tî'pîiya. —
Maasa pra pemonkonyamî' tî'kai uui'sa' pra
wai —ta'pî Jesusya to' pî'. 56 Mîrîrî tîpo to'
wîtî'pî tiaronkon pemonkonyamî' kore'ta.

Tiaronkon Wanî Itîîpai Jesus Pîkîrî
(Mt 8.18-22)

57 Mîrîrî tîpo tînenupa'san pokonpe Jesus
wîtî tanne e'ma taawîrî, tiwinan warayo'ya
ta'pî Jesus pî': —Awenairî uutî o'non poro
attî manni' yairî uutî —ta'pîiya.
58 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —A'kî,
uwenairî ii'pai awanî ya aaipî tîîse sa'me
awanî. Maasa pra maikanyamî' yeutta
mororon, mîrîrî ya' to' erî'kapî. Moropai
toronyamî'ya tî'moikon yenpoto' yaponse'
nîrî mororon. Tîîse uurî ka' poi iipî'pî
uyewî' ton pra man —ta'pî Jesusya.
59 Moropai Jesusya ta'pî tiaron warayo'
pî': —Aase uwenairî —ta'pîiya.
Tîîse mîîkîrîya ta'pî: —Uyepotorî,
maasa e'mai' pe uyun sa'manta tanne.
Yu'na'tîuya tîpo uutî —ta'pîiya.
60 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —
Tîwî inkamoro innape umaimu ku'nenan
pepînya mîîkîrî isa'manta'pî yu'na'tî —
ta'pîiya. —Tîîse amîrî wîtî yu'se wai
moropai î' kai'ma tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa wanî ekaremekîya yu'se wai —
ta'pîiya ipî'.
61 Moropai tiaron warayo'ya ta'pî Jesus
pî': —Awenairî uutî, Uyepotorî. Tîîse maasa
e'mai' pe uyonpayamî' pî' esekareme'se
uutî sîrîrî —ta'pîiya.
62 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya.
Ta'pîiya: —Anî' esenyaka'ma ya sanpa
ke, mîîkîrî esenyaka'ma e'pai awanî
tîrumakai pra yaretî'ka tîuya pîkîrî.
Mîrîrî warantî mîîkîrî esenyaka'ma ya,
Paapa maimu ekaremekî pî' eesenyaka'ma
ko'mannîpî e'pai awanî, penaro' teserurî'pî
pî' tîwenpenatai pra. Tîîse mîîkîrî enna'po
ya, ite'ma'pî pî', î' pe pra rî awanî Paapa
itesa' pia —ta'pî Jesusya.

10

72 Kaisaronkon Warayo'kon Yaipontî Jesusya

1 Mîrîrî tîpo Uyepotorîkonya tiaronkon
72 kaisarî warayo'kon menka'pî tînaipontî-
tonkon. Moropai inkamoro yaipontî'pîiya
asakî'ne'ne patakon kaisarî. Cidadekon
poro to' wîtîto'pe tîrawîrî o'non poro
tuutîto' yairî. 2 Moropai inkamoro
yaipontî'pîiya. To' yaipontî pe ta'pîiya:
—Tu'ke to' man umaimu anetapainokon,
tîîse umaimu ekareme'nenan wanî tu'ke
pra mararî pra umî yawon emîsa'
warantî, tîîse ipî' teesenyaka'masanon
man mararî, imo'ka to'ya eserîke pra.
Mîrîrî ye'nen esa'tî mîîkîrî umî esa' Paapa
pî' tiaronkon teesenyaka'masanontonkon
yarimato'peiya —ta'pîiya. 3 Inkamoro
pî' ta'pîiya: —Atîtî see, uurîya ayari-
makon sîrîrî. Ayarimauya'nîkon sîrîrî
nari'kon kore'ta. Carneiro munkîyamî'
yeka'ma warantî kaikusiyamî' kore'ta
ayarimauya'nîkon sîrîrî. 4 Attîkon pe kanan
î' rî kîsatî. Ayette'kon yense' asakunikon
kîsatî. Moropai a'sa'sakon kîsatî. Moropai
anî'rî eposa'ya'nîkon ya e'ma ta, mîîkîrî
yarakkîrî kure'ne kîseurîmatî. Tîîse
teesemi'tapai matîtîi.
5 Miarî ya eerepansa'kon ya wîttî ta
eewomîkon pe makatîi e'mai' pe: "Paa-
paya tîwanmîn tîrî yu'se wai sîrîrî wîttî
ta", makatîi —ta'pîiya to' pî'. 6 —Morî
pe pu'kuru mîrîrî wîttî tawon warayo'
wanî ya, tîwanmîn yapisîiya Paapa winî-
pai. Tîîse morî pe pra mîîkîrî warayo' wanî
ya, yapisîiya pepîn. Tîîse amîrî'nîkonya
yapisî. 7 Morî pe aako'mamîkon ya mîrîrî
wîttî ta. Tîîse moro mako'mantîi aya're'kon
monpatîi moro, awukukon menî'tîi moro,
î' rî tîrî to'ya ya aapia'nîkon. Maasa
pra teesenyaka'masenya teesenyaka'ma'pî
yepe'pî yapisî e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen
moro mako'mantîi tiwinan wîttî ta tiaron
ta tîmo'tapî'se pra.
8 Cidade pona eewomîkon ya, miarî morî
pe ayapisîkon to'ya ya, moro aya're'kon
monpatîi to' kore'ta, î' rî tîrî to'ya.
9 Moropai miarî cidade po pri'yawonkon
pepîn mepi'tîtîi. Moropai makatîi miarî
ronkon pemonkonyamî' pî': "Aapia'nîkon
Paapa nîtîrî erepannî pî' man. Ayesa'kon pe
Paapa ko'manto'pe eturumakatî itenya',"
makatîi to' pî' —ta'pîiya. 10 —Tîîse morî
pe ayapisîkon to'ya pra awanî ya, miarî
cidade po, moriya mepa'katîi e'ma ta.
Moropai makatîi: 11 "Itekare anetapai
pra awanîkon ye'nen, anna epa'ka sîrîrî
apatakon piapai. A'kî, anna puu pî'
atapisî'pî non apatakon yawon pa'tî annaya
sîrîrî. Sîrîrî kupî annaya itekare yu'se pra

awanîkon ekareme'nen pe. Tîîse sîrîrî
epu'tî, Paapaya ataruma'tîkon kupî sîrîrî.
Maasa pra aminke pra tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa ii'to' eseporî kupî sîrîrî.
Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî"
makatîi to' pî' —ta'pîiya. 12 Moropai inî'rî
ta'pî Jesusya: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn.
Tiwinano'pî wei yai, tamî'nawîronkon
yenumî Paapaya yai, mîrîrî cidade ponkon
taruma'tîiya kupî sîrîrî kure'ne manni'kan
penaronkon Sodoma ponkon taruma'tî'pî
tîuya yentai.

Cidade Ponkon Pemonkonyamî'ya Jesus Yapisî Pîn

(Mt 11.20-24)

13 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —
Aka sa'ne Corazim cidaderî ponkon
pemonkonyamî'. Aka sa'ne Betsaida
cidaderî ponkon, innape ukupîya'nîkon pra
awanîkon sîrîrî tîpose. Teuren kure'ne î'
ikupî eserîkan pepîn e'kupî'pî apatakon ya'.
Tîîse innape ukupîya'nîkon pra awe'sa'kon.
Sîrîrî mîrîrî ye'ka e'ku'sa' ya Tiro cidaderî
po, moropai Sidom cidaderî po, miarî
ronkon pemonkonyamî'ya tîmakuyikon
rumaka'pî e'painon pena. Mararî pra
tîmakuyikon pî' to' esewankono'ma
e'painon, saaku ya' teepontîi moropai
runu'pî ke teekî'pai —ta'pî Jesusya. 14 —
Tamî'nawîronkon yenumî Paapaya weiyu
yai eesewankono'makon kupî sîrîrî mararî
pra. Tiro cidaderî ponkon pemonkonyamî'
esewankono'ma'pî yentai. Moropai Sidom
ponkon e'taruma'tî'pî yentai amîrî'nîkon
e'taruma'tî kupî sîrîrî. Maasa pra
innape imaimu ku'sa'ya'nîkon pra awanî
ye'nen. 15 Aka sa'ne Cafarnaum ponkon
pemonkonyamî' ka' pona attîkon kai'ma
eesenumenkakon, tîîse attîkon pe pra
naatîi amakuyikon wenai. Mîrîrî wenai
apo' ya' Paapaya ayenumîkon kupî sîrîrî
—ta'pîiya to' pî'.

16 Moropai ta'pî Jesusya tînenupa'san 72
kaisaronkon pî': —Anî'kanya amaimukon
eta ya, morî pe umaimu eta to'ya
mîrîrî. Tîîse anî'kanya ayewanmîrîkon
ya, inkamoroya uyewanmîrî nîrî mîrîrî.
Moropai uyewanmîrînenanya nîrî Paapa
uyarimatîpon yewanmîrî mîrîrî —ta'pî
Jesusya.

72 Kaisaronkon Warayo'kon Enna'po Jesus Pia

17 Moropai inkamoro 72 kaisaronkon
warayo'kon itî'san enna'po'pî Jesus pia
kure'ne pu'kuru taatausinpai. Moropai
inkamoroya ekaremekî'pî Jesus pî'. —
O'ma'kon wanî'pî anna maimu yawîrî.
Maasa pra "Jesus maimu pe epa'katî
pemonkonyamî' yapai", ta'pî annaya.
Mîrîrî ye'nen to' epa'ka'pî —ta'pî to'ya.

18 Mîrîrî yuuku'pî Jesusya: —Inna,
mîrîrî warantî awanî maasa pra ka'ne'
pe wara'napi e'sisiuka warantî, ka' poi
Makui enasa' era'ma'pîuya, ⌞imerun-
tîri yentai Paapa wanî ye'nen⌟ —
ta'pîiya. 19 —Maasa pra Uurîya pu'kuru
meruntî tîrî'pî aapia'nîkon, ye'katon
îkîi yaki'tapakonpa kai'ma, umaimu pe,
moropai yeki'katon mari'tî yaki'tapakonpa.
Moropai tamî'nawîron imakui'pî ku'nenan
awinîkîi'nîkon yentai pu'kuru awanîkonpa
umaimu pe. Amoronkon epu'tîya'nîkon
namai meruntî tîrî'pîuya. 20 Tîîse mîrîrî
pî' taatausinpai pra e'tî. Amaimukon
pe o'ma'kon epa'ka pî' katausinpatî.
Tîîse tauya apî'nîkon, ka' po ayese'kon
menukasa' Paapaya man morî pe
aako'mamîkonpa, mîrîrî pî' atausinpatî —
ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Atausinpa

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Mîrîrî tîpo Morî Yekaton Wannî
meruntîri yarakkîrî Jesus wanî'pî kure'ne
taatausinpai. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —
Uyepotorî Paapa, uyun, amîrî ka' esa'
tîwe'sen. Moropai non esa' pe tîwe'sen.
Morî pe man tauya apî'. Maasa pra
epu'nen awe'to' anonamî'pî yenposa'ya
epu'nenan pepînya epu'to'pe. Epu'nen pe
tîwe'sanon piapai imo'ka'pîya itîrîpa pakko
pe tîwe'sanon pia, moreyamî' warainokon
pia. Mîrîrî pî' morî pe man tauya, Paapa.
Mîrîrî warantî imenka'pîya moropai mîrîrî
kupî'pîya. Maasa pra mîrîrî ku'sa'ya itu'se
awanî ye'nen —ta'pî Jesusya.

22 Inî'rî ta'pî Jesusya: —Uyunya
tamî'nawîron tîîsa' man uupia. Moropai
anî'ya anî' pe wanî epu'tî pra man. Tîîse
Uyunya neken epu'tî. Moropai anî'ya uyun
epu'tî pra man. Tîîse uurîya neken epu'tî.
Moropai anî' pe uyun wanî ekaremekîuya
manni'kan epu'tî to'ya yu'se uurî e'to'kon
pî' —ta'pî Jesusya.

23 Mîrîrî taa tîpo, tînenupa'san era'ma'pî
Jesusya. Moropai ta'pîiya teken neken

to', tîîse arinîkon kore'ta pra. —
Amîrî'nîkon nera'ma era'manenan wanî
taatausinpai pu'kuru. 24 Maasa pra tauya
sîrîrî apî'nîkon. Tu'kankon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîya,
moropai ipîkkukon pata esanon reiyamî'ya,
mîrîrî anera'ma'pîkon anera'mapai to'
wanî'pî teuren, tîîse era'ma to'ya eserîke
pra awanî'pî. Moropai mîrîrî aneta'pîkon
anetapai to' wanî'pî teuren, tîîse eta to'ya
pra to' wanî'pî —ta'pî Jesusya tînenupa'san
pî'.

Morî Warayo' Samaria Poinon

25 Tiaron pensa warayo' Moisés
yeserurî'pî pî' yenupaton e'mî'sa'ka'pî
moropai Jesus ekaranmapo'pîiya maasa
pra epu'nen pe awanî anepu'pai awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Uyenupanen,
O'non ye'ka pe see ipatîkarî enen
uuko'manto' ton eporîuya e'painon?
26 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —
Î' kai'ma see Paapa maimu e'menukasa'
mîrîrî epu'tî pî' nan? Î' kai'ma see
ekareme'nen amîrî? —ta'pî Jesusya ipî'.
27 Mîîkîrîya ta'pî: —Taiya see warantî:
Ayepotorî Paapa yapurîkî ayewan ke, mo-
ropai tamî'nawîrî eesenumenkato'
ke. Moropai ameruntîri ke yapurîkî.
Moropai tamî'nawîrî epu'to'ya ke
yapurîkî,
Ayonpa sa'namakî awe'sa'nama manni'
warantî, *Dt 6.5; Lv 19.18*
taiya —ta'pîiya.
28 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Inna, yairî taa
pî' nai. Moriya mîrîrî ku'kî. Mîrîrî kupîya
ya, yairî enen aako'manto' ton eporîya —
ta'pî Jesusya.
29 Moropai warayo'ya Jesus ekaran-
mapo'pî maasa pra ta'pî tîuya manni'
yawîrî pra tîwanî epu'tî tîuya ye'nen.
Ta'pîiya: —Anî' kin mîîkîrî uyonpa,
isa'namato'peuya? —ta'pîiya.
30 Mîîkîrîya epu'to'pe Jesusya panton
ekaremekî'pî see warantî. —A'kî, warayo'
wîtî'pî Jerusalém poi Jericó pona. E'ma
taawîrî tuutî pe ama'ye'kon eporî'pîiya.
Inkamoroya ipa'tîpîtî'pî, iponka'pî to'ya
moropai iwî yonpasa' to'ya wanî'pî.
Moropai inkamoro wîtî'pî. 31 Mîrîrî tîpo
teepîremasen iipî'pî inîmîkîiya pra tîîse
e'ma taawîrî. Moropai mîîkîrî era'ma'pî
teepîremasenya. Tîîse era'ma tîuya yai
tiaron e'ma winî iwa'ka'pîiya, iipia tuutî
namai. 32 Moropai mîrîrî tîpo tiaron iipî'pî
Levi paarî'pî, to' epîremato' yewî' ta
teesenyaka'masen. Mîîkîrîya era'ma'pî
nîrî, moropai mîîkîrîya iwa'ka'pî mîrîrî
warantî. 33 Mîrîrî tîpo tiaron warayo'
iipî'pî Samariapon, ⌊Judeuyamî' yeyaton⌋.
Eporî tîuya pe mîîkîrîya era'ma'pî moropai
eemî'pamî'pî iipia. 34 Moropai mîîkîrî
pî' ta'pîiya: "Aka, sa'ne". Mîîkîrî
pîika'tî'pîiya ⌊iteyaton pe awanî'pî tîîse⌋,
ipa'tîpî'to' to'ya rona'pîiya. Moropai
ite'natî yaika'pîiya óleo ke, vinho ke.
Moropai yanumî'pîiya tekîn pona moropai
yarî'pîiya. Eerepamî'pî entamo'kanto' ke
tîwe'repasen yewî' ta. Moro aako'mamî'pî
ipîika'tî pî'. 35 Tiaron wei yai mîîkîrîya
ta'pî mîrîrî wîttî esa' pî': "A'kî, mîserî
konekaya yu'se wai" ta'pîiya. "Ipî'
eesenyaka'ma yu'se wanî sîrîrî". Mîrîrî
pîrata ena'pî tîrî'pîiya asakî'ne. Mîîkîrîya
ta'pî: "Tamî'nawîrî antî'ka'pî ye'mauya
sîrîrî poro uuipî ya", ta'pîiya. Mîrîrî kupî'pî
mîîkîrîya warayo' pri'yawon pepîn pî' —
ta'pî Jesusya.
36 Mîrîrî ekaranmapo'pî Jesusya: —
Anî' wanî inkamoro eseurîwî'nankon
warayo'kon kore'ta ipa'tîpî'sa' yonpa pe?
37 Mîrîrî yuuku'pî warayo'ya: —Manni'
ipîika'tîtîpon.
—Moriya mîrîrî warantî iku'kî —ta'pî Je-
susya ipî'.

Marta Moropai Itakon Maria Pia Jesus Wîtî

38 Jesus moropai inenupa'san wîtî'pî
e'ma taawîrî. Moropai to' erepamî'pî
pemonkonyamî' ko'manto' pata pona.
Miarî to' erepamî'pî. Moropai tiwinan
wîri' itese' Martaya tewî' ta to' pata'se' ton
tîrî'pî.
39 Mîîkîrî yakon wanî'pî Maria itese'.
Mîîkîrî ereuta'pî Uyepotorîkon pia.
Moropai Jesus eseurîma tanne eta pî'
Maria ko'mamî'pî Jesusya yenupanto'.
40 Mîrîrî tanne Marta wanî'pî mararî pra
teesenyaka'ma pî' tamî'nawîrî tînkoneka
pî'. Mîrîrî yai Marta iipî'pî Jesus pia
moropai ta'pîiya: —Uyepotorî tiwin-
sarî si'ma esenyaka'ma era'ma pî' nai.
Uyakonya tiwinsarî unîmîsa' tamî'nawîron
konekato'peuya. Upîika'tîi uyakon ii'to'pe
ka'kî.
41 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Uye-
potorîkonya. Ta'pîiya: —Marta,
eesenyaka'mato' pî' neken awanî mîrîrî.
Eesenyaka'mato'ya ayakinpa mîrîrî. 42 Tîîse
morî, mîrîrî yentainon moro man. Ayakon

Mariaya kure'ne itu'se tîwe'to' mo'kasa' sîrîrî. Morî menkasai'ya sîrîrî. Anî'ya sîrîrî mo'ka eserîke pra man Maria piapai —ta'pî Jesusya.

11

Epîremanto' Pî' To' Yenupa Jesusya
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

1 Tiaron pensa Jesus epîrema'pî. Mîîkîrî ataretî'kasa' tanne, tiwinan inenupa'pî yonpaya ta'pî ipî': —Uyepotorî, anna yenupakî anna epîremato'pe. Joãoya tînenupa'san yenupa'pî warantî anna yenupakî —ta'pîiya.

2 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Sîrîrî warantî epîrematî —ta'pîiya.

—"Paapa, ka' pon,
amîrî neken morî pe pu'kuru wanî.
Mîrîrî taa tamî'nawîronkonya yu'se wai apî'.
Amîrî wanî tamî'nawîronkon esa' pe.
Asi'kî anna pia anna esa' pe awanîpa.
3 Anna yekkari ton antîîkî wei kaisarî î' ton pra anna wanî namai, Paapa.
4 Moropai Paapa, anna nîkupî'pî imakui'pî awinîkîi mîrîrî ku'kî aawanmîra.
Mîrîrî warantî nîrî tamî'nawîronkon nîkupî'pî anna pî', mîrîrî kupî annaya anna wanmîra, Paapa.
Moropai anna pîika'tîkî imakui'pî ena namai anna yentai".
Mîrîrî warantî mepîrematîi —ta'pî Jesusya.

5 Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Maasa esenumenkatî. Attîkon ya, ayonpakon yewî' ta anoinna yairî eseurîwî'ne trigo puusa' esa'se ipî'. Moropai taaya'nîkon "Ikei esa'se yi'nî pî' wai apî'", taaya. 6 "Maasa pra uyonpa tuutîsen erepannî pî' man amen pu'kuru. Eemi'nepansa' ipîra, tîîse iipia untîrî ton pra man ita're' ton" taaya. 7 Esenumenkakî, î' kai'ma ayonpaya amaimu yuuku wîttî ta si'ma. "Upî' tîîwo'ma'tai pra e'kî. Asapontîsa' pu'kuru sîrîrî. Unna'ta atarakkanmoka eserîke pra ye'se'tîsau'ya wai. Moropai unmukuyamî' we'nasa' man uyena. Mîrîrî ye'nen e'mî'sa'ka eserîke pra wai trigo puusa' tîîse", taiya. 8 Tauya sîrîrî apî'nîkon —ta'pî Jesusya. —Awe'mî'sa'ka pepîn ayonpa pe tîwanî ye'nen. Tîîse teta'kai esatî pî' aako'mamî ya awe'mî'sa'ka tu'ka itu'se tonpa e'to' tîrîpa. Moropai tamî'nawîrî inesatî'pî tîrîiya iipia —ta'pî Jesusya.

9 —Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon. Paapa esatî pî' ako'mantî teeseta'kai pra. Moropai yapisîya'nîkon iwinîpai. Yuwa pî' ako'mantî moropai eporîya'nîkon. Mana'ta pa'tî pî' ako'mantî moropai wîttî esa'ya yarakkanmoka. 10 Maasa pra Paapa pî' tamî'nawîronkon esa'nenanya tînesatî'pîkon yapisî. Moropai yuwanenanya tînuwakon eporî. Moropai mana'ta pa'tînenan pia mana'ta atarakkanmoka —ta'pîiya.

11 Moropai ta'pîiya: —Amîrî'nîkon tînmuku kenankon. Anmukukonya tiyo' ton esatî ya, îkîi tîrîya'nîkon e'painon? Kaane, itîrîya'nîkon pepîn. 12 Tiyo' ton kariwana pîmoi esatî anmukukonya ya, yeki'katon mari'tî tîrîya'nîkon e'painon? Kaane, itîrîya'nîkon pepîn. 13 Amîrî'nîkon wanî imakui'pî ku'nenan pe teuren, tîîse imakui'pî tîrîya'nîkon pepîn anmukukon pia. Morî tîrîya'nîkon. Mîrîrî yentai Paapa ka' ponya morî tîrî aapia'nîkon. Ayesa'kon pe aako'manto'pe Morî Yekaton Wannî tîrîiya anî'ya esatî ya —ta'pî Jesusya.

Belzebuya Tîmeruntîri Tîîsa' Jesus Pia Taa To'ya
(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

14 Mîrîrî tîpo arinîkon pemonkonyamî' kore'ta tîwanî ye'ka pe Jesusya o'ma' yenpa'ka'pî tiwinan warayo' yapai. Mîîkîrî o'ma'ya warayo' eseurîma tîrî pra awe'pîtî'pî. Tîîse Jesusya yenpa'kasa' pe ipata'pî ya' warayo' eseurîma'pî. Mîrîrî kupî Jesusya era'masa' tîuya'nîkon pe mararî pra teesenumenkai arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî ipî'. 15 Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Maawariyamî' yepotorî Belzebu meruntîri ke maawariyamî' yenpa'kaiya mîrîrî —ta'pî to'ya. ⌞Makui mîîkîrî Belzebu.⌟

16 Moropai tiaronkon wanî'pî ipî' tîwo'ma'tasanon pe. Ta'pî to'ya: —Anna nera'ma ton ku'kî. Ka' poinon Paapa meruntîri ke iku'kî, innape aku'to'pe annaya —ta'pî to'ya tîîwo'ma'tai. 17 Tîîse î' kai'ma to' esenumenkato' epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —A'kî, tiwinan pata ya' tîîko'mansenon eseya'nama ya, to' e'tî'ka e'painon tamî'nawîrî. Moropai tonpakon pokonpe tîmurukun pe tîîko'mansenon wanî ya, inkamoro ko'mamî teesiyu'pî'se morî pe pra. Moropai to' ekore'ma, to' e'tî'ka tamî'nawîrî

e'painon. [18] Mîrîrî warantî Makui ko'mamî
ya tîpemonkonoyamî' pokonpe teesiyu'pîtî
pî', meruntî ke awanî pepîn. Mîrîrî tauya
sîrîrî maasa pra Belzebuya tîmeruntîri
tîîsa' o'ma'kon yenpa'kapa, taaya'nîkon
upî' —ta'pîiya. [19] —Tîîse mîrîrî warantî
awanî ya, anî'ya meruntî tîrî e'painon
anenupa'san pia, o'ma'kon yenpa'kato'pe
to'ya? Inkamoroya taa e'painon apî'nîkon:
"Esenku'tî'san pe awanîkon" taa to'ya.
[20] Tîîse Paapa meruntîri ke o'ma'kon
yenpa'kauya ya, Paapa ii'sa' man
akore'ta'nîkon tamî'nawîronkon esa' pe
epu'tîya'nîkon.

[21] Meruntî warayo' tîyurupai kenanya
tewî' era'ma ya, anî'ya itemanne
yama'runpa eserîke pra awanî, meruntî
ke awanî ye'nen. [22] Tîîse itentainon moro
awanî ya, mîîkîrî iipî. Iturupai mo'kaiya,
mîrîrî meruntî ke tîwanî emapu'tînen.
Moropai itemanne yama'runpaiya, yarîiya.
Moropai mîrîrî pantakaiya tonpayamî' pia
—ta'pîiya.

[23] —Mîrîrî ye'nen —ta'pî Jesusya, —Anî'ya
innape ukupî pra awanî ya, uyeyaton awanî
mîrîrî. Moropai anî' esenyaka'ma pra
awanî ya, uurî ton pe uurî esenyaka'mato'
taruma'tîiya mîrîrî —ta'pî Jesusya.

O'ma'kon Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 12.43-45)

[24] Mîrîrî pî' Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî:
—Pemonkon yapai teepa'ka tîpo o'ma' asarî
ko'mannîpî tuna ton pîn ya pî' tîpata'se'
ton yuwa pî' teerî'kapîpa. Tîîse eporî
tîuya pra tîwanî ya taiya: "Kaane enna'poi
wa'ta uyewî' ta, yapai epa'ka ne'tîkini ya'",
taiya. [25] Moropai mîîkîrî o'ma' enna'po
inî'rî mîîkîrî pemonkon ya'. Mîîkîrî
yeporîiya yawon pra, morî yeka'maiya pra
tîîse. [26] Moropai mîîkîrî o'ma' wîtî iipiapai
tiaronkon o'ma'kon yetai tarakkîrî to'
ko'manto'pe kai'ma. To' enepîiya asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai kaisarî inî' panpî'
imakui'san enepîiya mîrîrî mîîkîrî warayo'
ya'. Moropai tamî'nawîrî inkamoro
ko'mamî mîîkîrî ya'. Inkamoroya mîîkîrî
taruma'tî mararî pra, pena e'mai' pe
imakui'pî pe tîwanî'pî yentai, mîîkîrî
warayo' yeseru wanî inkamoro wanî ye'nen
ya' —ta'pî Jesusya.

Atausinpanto' Pî' Jesus Eseurîma

[27] Mîrîrî pî' Jesus tanne, tiwin wîri'
arinîkon pemonkonyamî' kore'tawon
eseurîma'pî aronne. Moropai ta'pîiya: —
Paapaya morî tîîsa' wîri' pia, manni' amîrî
yenpotîpon pia, tîmannîtî ke awo'patîpon
pia —ta'pî wîri'ya.

[28] Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —
Mîîkîrî yentai tîwe'sanon manni'kan
Paapa maimu etanenan. Moropai yawîrî
tîîko'mansenon. Inkamoro wanî morî pe
pu'kuru —ta'pî Jesusya.

Tînera'matonkon Yu'se To' Wanî
(Mt 12.38-42)

[29] Arinîkon pemonkonyamî' tîîse
tîîpia tîwoi Jesus eseurîma pia'tî'pî.
Ta'pîiya see warantî: —Sîrîrî pankon
pemonkonyamî' wanî sîrîrî imakui'pî pe
pu'kuru. Anera'makon ton esatîya'nîkon
innape Paapa kupî ye'ka pe pra. Tîîse
ikupîuya pepîn anera'makon ton. Tîîse
tiwin neken Jonas yarakkîrî e'kupî'pî
ekaremekîuya anera'makon ton. [30] Paapa
maimu ekareme'nen profeta Jonas nurî'tî
era'ma'pî Nínive cidaderî ponkonya enen,
aasa'mantasa' kai'ma to' e'sa' tanne. Mîrîrî
wenai Paapa meruntîri yai awe'mî'sa'kasa'
epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî warantî uurî ka' poi
esenpo'pî ii'sa' sîrîrî amîrî'nîkon kore'ta,
anera'makon ton pe —ta'pî Jesusya. [31] —
A'kî, tiwinano'pî wei yai Sabá pata esa'
pe tîwe'sen nurî'tî e'mî'sa'ka kupî sîrîrî.
Moropai mîîkîrîya taa kupî sîrîrî apî'nîkon:
"Î' ton pe innape ikupîya'nîkon pra
awanîkon?" Maasa pra pena mîîkîrî wîri'
ii'pîtî'pî aminke pai epu'nen pe tîwe'sen
Salomão nurî'tîya tenupato'pe kai'ma etai.
Moropai innape ikupî'pîiya. Tîîse tauya
sîrîrî apî'nîkon. Uurî akore'ta'nîkon manni'
uurî wanî mîîkîrî epu'nen pe si'pî Salomão
yentai. Tîîse innape ukupîya'nîkon pra
awanîkon —ta'pî Jesusya. [32] —Tiwinano'pî
wei yai Nínive ponkon nurî'tî nîrî
e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Moropai inkamoroya
taa kupî sîrîrî apî'nîkon: "Î' wani' awanî
ye'nen amakuyikon rumakaya'nîkon
pra awanîkon?" taa to'ya. Maasa pra
inkamoroya tîmakuyikon rumaka'pî pena,
Jonas nurî'tîya Paapa maimu ekaremekî
yai Nínive po. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî
apî'nîkon. Uurî wanî akore'ta'nîkon mîîkîrî
Jonas yentai. Mîîwîni tîîse amakuyikon
rumakaya'nîkon pra awanîkon —ta'pî
Jesusya.

Ayesa'kon Weiyu'panen Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —
A'kî, anî'ya tî'kuma'tu yawittanîpî pepîn
e'painon î' rî yo'koi itîrîpa. Tîîse
itîrîiya e'painon itaponse' pona, maasa
pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
era'mato'pe kai'ma, morî pe a'ka pe awanî
ye'nen. 34 Jesusya ta'pî: —A'kî, ayenukon
wanî ayesa'kon weiyu'manen pe morî pe
tamî'nawîron ayeserukon era'makonpa.
Tîîse imakui'pî pe ayenukon wanî ya, î'
era'maya'nîkon pepîn, î' kupîya'nîkon
epu'tîya'nîkon pepîn. Ewaron ta tîwe'sen
warantî awanîkon, a'ka ta pra. Mîrîrî
warantî ayewankon wanî. Morî pe Paapa
maimu pî' eesenumenkakon ya, ayewankon
ya', tamî'nawîrî aako'manto'kon wanî
morî pe. Tîîse imakui'pî pe eesenu-
menkakon ya ayewankon ya' imakui'pî
pe nîrî aako'manto'kon wanî. 35 Mîrîrî
ye'nen tîwarî e'tî eesenumenkato'kon
ya imakui'pî ewomî namai, morî
pe a'ka pe aako'mamîkon tanne,
aama'tanîpîiya'nîkon namai. Mîrîrî
warantî ikupîya'nîkon ya ewaron ta
awanîkon pepîn. 36 Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîrî ayesa'kon wanî mîrîrî a'ka
pe. Maasa pra yairon pî' pu'kuru
eesenumenkakon ye'nen. Ewaron ta
tîwe'sen warantî pra awanîkon. A'ka ta
tîîko'mansen pe awanîkon morî pe —
ta'pîiya.

Fariseu Yewî' Ta Jesus Wîtî
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)

37 Jesus eseurîma atareti'ka pe tiwinan
fariseuya Jesus eta'pî tewî' ta entamo'kai
attîto'pe. Moropai Jesus wîtî'pî, mîîkîrî
ereuta'pî imesarî pia. 38 Tîîse mîîkîrî
pî' fariseu esenumenka'pî. Maasa pra
teserukon yawîrî awe'rona pra awanî
ye'nen tîwentamo'ka rawîrî.
39 Mîrîrî epu'tî tîuya ye'nen, ta'pî
Uyepotorîkonya fariseu pî': —Amîrî'nîkon
fariseuyamî'ya apisaukon moropai apara-
turikon ronapîtî iko'noro tîîse iporo neken.
Awe'ronakon morî pe eesera'mato'pe,
tîîse itu'na ayewankon ya' nura pe
awanîkon tanne. ⌊Mîrîrî ta'pîiya to' yeseru
ekaremekîpa kai'ma. To' yewan ya' to'
esenumenkato'kon wanî imakui'pî pe, nura
pe awanî, mararî pra.⌋ 40 Moropai ta'pîiya:
—Pakkokon epu'nenan pepîn amîrî'nîkon.
Anî'ya kin mîrîrî pisa kupî'pî poroporo.
Mîîkîrî poroporo ikupîtîpono'pîya ita
ikupî'pî nîrî? Moropai ayesa'kon neken
pra ku'sa' Paapaya pra, tîîse ayewankon
nîrî kupî'pîiya. Mîrîrî sa'nîrî nura pe pra
yu'se Paapa wanî epu'tîya'nîkon pra naatî?
41 Mîrîrî ye'nen morî pe aako'manto'pe
yuwatî. Tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîtî. To'
pia antîrîkon yonpa tîîtî to' yemanne ton
pe. Mîrîrî tîrîya'nîkon ya, morî pe pu'kuru
awanîkon, nura pe pra —ta'pî Jesusya to'
pî'.
42 —Aka tîwarî e'tî amîrî'nîkon,
fariseuyamî'. Maasa pra awe'taruma'tîkon
pe naatîi. E'to' yawîrî Paapa ya-
purîya'nîkon kai'ma, antîrîkon ayo'kon
wosi yonpa ke Paapa repaya'nîkon. Tîîse
morî panpî' antîrîkon pe ta'pî tîrîya'nîkon
pra awanîkon. Tiaronkon winîkîi yairî
pra awanîkon ye'nen moropai Paapa
sa'namaya'nîkon pra awanîkon ye'nen.
Mîrîrî kupîya'nîkon e'pai awanî'pî sa'nîrî.
Paapa pia antîrîkon tîrîya'nîkon moropai
tiaronkon sa'namaya'nîkon e'pai awanî'pî.
43 Aka tîwarî e'tî fariseuyamî' maasa pra
awe'taruma'tîkon pe naatîi. Maasa pra
tiaronkon yentai awanîkon kai'ma eesenu-
menkakon ye'nen. Morî pe teekonekai
eereutakon epere'nîto' yewî' ta. Mo-
ropai arinîkon pemonkonyamî' emurukun-
tîsa' kore'ta awanîkon yai, tiaronkonya aya-
purîkon yu'se awanîkon. Mîî pe awanîkon
ye'nen awe'taruma'tîkon pe naatîi.
44 Aka, tîwarî e'tî. Maasa pra amîrî'nîkon
wanî penaro' uuruwai eesepu'tî pra ena'pî
warantî. Epu'tî tîuya'nîkon pra nura
kore'ta pemonkonyamî' asarî iporo —ta'pî
Jesusya.
45 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, tiwin Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonya ta'pî
Jesus pî': —Uyenupanen, mîrîrî warantî
anna pî' nîrî eeseurîma epu'tî pî' anna man.
Anna yeseru winîkîi eseurîman pî' nai —
ta'pîiya.
46 Jesusya imaimu yuuku'pî: —
Amîrî'nîkon nîrî tîwarî e'tî, Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon.
Maasa pra awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî.
Maasa pra yairî pra tiaronkon yenupa pî'
aako'mamîkon wenai. Tamî'nawîrî sa'me
ayeserukon kupî tiaronya yu'se awanîkon.
Tîîse amîrî'nîkonya mîrîrî kupîya'nîkon pra
awanîkon nem mararî.
47 Tîwarî e'tî. Maasa pra awe'taruma'tîkon
kupî sîrîrî. Amîrî'nîkonya pena Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tî uruwasi ton koneka'pî morî pe.

48 Mîrîrî ye'nen “Inna to' wîîpai man”,
ta'pîya'nîkon. Atamokon nurî'sanya
inkamoro wîîsa' moropai inkamoro
uruwasi ton koneka'pîya'nîkon. Mîrîrî
wenai awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî. 49 Mîrîrî
ye'nen Paapaya ta'pî epu'nen pe tîwanî
ye'nen: “Umaimu ekareme'nenan yari-
mauya kupî sîrîrî to' kore'ta profetayamî'.
Tîîse inkamoro yonpayamî' wîî to'ya kupî
sîrîrî. Moropai to' yonparî'san taruma'tî
to'ya umaimu wenai”, ta'pî Paapaya —ta'pî
Jesusya. 50 —Mîrîrî kupî'pî penaronkonya
umaimu ekareme'nenan tî'ka'pî to'ya.
Mîrîrî wenai sîrîrîpe enen tîwe'sanon
pemonkonyamî' taruma'tî Paapaya kupî
sîrîrî. 51 Penaro' Abel nurî'tî wî'pî irui
Caimya patapai. Moropai profeta Zacarias
nurî'tî wî'pî to'ya pîkîrî. Manni' anwî'pîkon
Paapa ton pe to' nîpo'tî yaponse' yarappana
Paapa yewî' ta teepîremasanon neken
wîtîto' pata iwî'pî to'ya. Tamî'nawîronkon
wî'pî ku'sa' to'ya wenai tamî'nawîronkon
sîrîrîpankon pemonkonyamî' taruma'tî
Paapaya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.
52 —Aka tîwarî e'tî amîrî'nîkon Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon.
Maasa pra pemonkonyamî' anenu-
pakonya yairon epu'tî eserîke pra awanî.
Maasa morî yairon tekareme'se pra
yenomî'pîya'nîkon ayeserukon neken
ekaremekîkonpa kai'ma. Mîrîrî wenai to'
e'pîika'tî eserîke pra. Amîrî'nîkon e'pîika'tî
pepîn moropai inkamoro e'pîika'tî namai
to' ma'nîpa pî' aako'mamîkon —ta'pî
Jesusya to' pî'.
53-54 Mîrîrî taa tîpo Jesus epa'ka'pî mîîkîrî
fariseu yewî' tapai. Mîîkîrî eseurîmasa'
pî' fariseuyamî' moropai inkamoro Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî yekaranmapopîtî'pî to'ya. Maasa
pra yairî pra Jesus eseurîma yu'se to'
wanî'pî imakui'pî kupîkonpa kai'ma
iwinîkîi.

12

Tiaronkon Yenku'tîto' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 10.26-27)

1 Mararî pra iku'ne'tî yentai pe-
monkonyamî' emurukuntî'pî Jesus
eseurîma etakonpa iipia. Mararî pra
kîrîppe to' wanî'pî ipata'se' ton pra
tiaronkon pona to' erepanpîtî'pî tu'ke
tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî yai Jesusya
ta'pî tînenupa'san pî' e'mai' pe: —Tîwarî
e'tî fariseuyamî' yeseru pî', tiaronkon
yenku'tî to'ya pî' morî pe tîwanîkon
kai'ma. 2 Tamî'nawîrî to' nîkupî'pî to'
yeseru eesera'ma pra si'pî e'naponka kupî
sîrîrî aronne. Moropai to' yeseru î' kai'ma
teesenonse to' nîkupî'pî esepu'tî kupî sîrîrî
mîrîrî yai tamî'nawîrî. 3 Mîrîrî warantî
tamî'nawîrî î' ta'pî'nîkon ewaron ta si'ma
anî'ya eta pra tîîse, mîrîrî eseta kupî sîrîrî
tarîpai ewaron ta pra, tîîse a'ka ta. Moropai
ama' pe eeseurîma'pî ayewî' ta si'ma
taatarakkanse anî'ya eta nama pe, mîrîrî
esekaremekî kupî sîrîrî tamî'nawîronkonya
eta tanne ama' pe pra —ta'pî Jesusya.

Anî' Nama E'pai Awanî
(Mt 10.28-31)

4 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî to' pî':
—Uyonpayamî' tauya sîrîrî apî'nîkon. Er-
anne' pe ke'tî manni'kan pemonkonyamî'
ataruma'tînenkon pî'. Tiaron pensa awîkon
to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî pî' eranne' pe
pra e'tî. Awîsa'kon to'ya tîpo inî'rî î'
kupî to'ya pepîn. Ayesa'kon neken wîî
to'ya tîîse ayekatonkon wîî to'ya eserîke
pra awanî. 5 Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon.
Anî' namaya'nîkon e'pai awanî. Paapa
namatî. Maasa pra mîîkîrîya awîkon
kupî sîrîrî. Ayesa'kon wîiya moropai
ayekatonkon yenumîiya apo' ya'. Mîrîrî
ye'nen tauya inî'rî apî'nîkon, Paapa
namatî, tiaron pemonkon namaya'nîkon
yentai apo' ya' ayenumîiya namai —ta'pî
Jesusya. 6 —⌞Pemonkonyamî' pî' eranne'
pe pra e'kî. Tîîse Paapa nama e'pai man
maasa pra uurî'nîkon ko'mannî'nen pe
awanî ye'nen.⌟ A'kî, to' e'repa mia'taikin
toronyamî' simonkokon ke epe'mîra.
Tîîse Paapaya inkamoro toronyamî' epu'tî
maasa pra iwanmînonkon pepîn inkamoro.
7 Inkamoro toronyamî' ma'rankon yentai
amîrî'nîkon epu'tîiya. Apu'pai si'po
ku'ne'tîsai'ya tamî'nawîrî. Mîrîrî ye'nen
eranne' pe pra e'tî. Amîrî'nîkon wanî pepîn
iiwanmîra maasa pra tu'kankon toronyamî'
yentai amîrî'nîkon wanî Paapa pia —ta'pî
Jesusya.

Cristo, Ka' Poi Iipî'pî Pemonkon Uurî
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî to' pî': —
Anî'ya taa ya, “Inna uurî Jesus pemonkono
pe wanî”, taiya ya pemonkonyamî' pî', uurî
ka' poi iipî'pîya taa nîrî mîrîrî warantî

Paapa poitîrîtonon inserîyamî' pî'. “Inna
mîserî upemonkono”, tauya to' pî'. 9 Tîîse
anî'ya taa ya: “Uurî kaane Jesus pe-
monkono pepîn uurî. Yapurînen pepîn
uurî”, taawon awanî ya, mîîkîrîya uwapu'tî.
Mîrîrî warantî nîrî uurî ka' poi iipî'pîya
iwapu'tî Paapa poitîrîtonon inserîyamî' pî'.
“Upemonkono pepîn mîserî” tauya to' pî' —
ta'pî Jesusya.

10 Moropai ta'pîiya: —Anî' eseurîma
ya uurî ka' poi iipî'pî winîkîi mîrîrî
imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya eserîke
awanî tîîwanmîra. Tîîse anî' eseurîma ya
imakui'pî pe Morî Yekaton Wannî winîkîi,
mîrîrî imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya
pepîn tîîwanmîra. Tîîse aako'mamî mîrîrî
ipatîkarî imakui'pî pe awanî Paapa pî'.

11 Moropai ta'pîiya tînenupa'san pî': —
Tauya sîrîrî apî'nîkon. Amîrî'nîkon yarî
to'ya epere'nîto' yewî'kon ta apî'nîkon
teeseurîmakonpa. Pata esa' pe tîwe'sen
moropai ipîkku pe tîwe'sen rawîrî Paapa
maimu ekaremekîya'nîkon wenai. Mîrîrî
pî' teesewankono'mai pra e'tî. “Î' see
taato'peuya ko'ye” kîkatî aawarîrî'nîkon.
“Î' kai'ma see epeto'pe” tîkai pra e'tî.
12 Maasa pra inkamoro ipîkkukon rawîrî
si'ma î' kai'ma eeseurîmato'kon ton ke
ayenupakon Morî Yekaton Wannîya mîrîrî
yai, to' maimu yu'to'yakon ton tîrîiya —
ta'pî Jesusya to' pî'.

Pakko Pe Ipîkku Warayo' Wanî

13 Inkamoro arinîkon yeurîma Jesusya
tanne to' kore'ta tîwe'sen warayo'
eseurîma'pî. Ta'pîiya Jesus pî': —
Uyenupanen, anna yunkon nurî'tî ye-
mannerî'pî innîmî'pî, mîrîrî rataikato'pe
uyakonya ka'kî arakkita pairî uurî ton —
ta'pîiya Jesus pî'.

14 Imaimu yuuku'pî Jesusya: —Uyonpa,
mîrîrî uurî esenyaka'mato' pepîn. O'non
ye'ka pe see mîrîrî kupîuya epu'tî pî' nan?
Mîrîrî kupîuya eserîke pra wai —ta'pîiya
ipî'. 15 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pî'
eeseurîma'pî. Ta'pîiya: —Tîwarî e'tî, î'
itu'se awe'to'kon pî'. Kure'ne î' itu'se
awe'to'kon yu'se kîsenumenkatî. Maasa
pra kure'ne temanne ke tîwe'sen pe tîwanî
wenai, morî pe aako'mamî pepîn.

16 Mîrîrî yekare pî' to' yenupapa
kai'ma Jesusya warayo' ipîkku yekare
ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Warayo' wanî'pî
yemanne ke. Moropai mîîkîrîya ta're' ton
pîmî'pî mararî pra. Moropai eepeta'pî
mararî pra moropai imo'ka'pîiya kure'ne.
17 Mîrîrî pî' mîîkîrî esenumenka pia'tî'pî
tîîwarîrî. Ta'pîiya: “Uya're' pata'se' ton
pra nai koo. Mararî pra tîîse rî” ta'pîiya.
“O'non pata ikonekauya e'painon”, kai'ma
eesenumenka'pî.

18 Mîîkîrîya ta'pî: “Aa, epu'tî pî' wai tarî-
pai”, ta'pîiya. Tîîwarîrî eesenumenka'pî.
Ta'pîiya: “Seeni' e'mai'non itewî' pe
unkoneka'pî yarankauya sîrîrî inî'rî
kure'ne panpî' ikonekato'peuya. Mîrîrî ta
tamî'nawîrî ikonekato'peuya, mîrîrî e'mai'
pe itesa' pe wanî'pî pokonpe, amenan
konekato'peuya”, ta'pîiya. 19 “Moropai
tauya upî'rî uuwarîrî. Morî pu'kuru
warayo' tamî'nawîron esa' amîrî itu'se
awe'to' man tamî'nawîrî aapia. Tarîpai
tu'ke kono' kaisarî itesa' pe aako'mamî.
Tarîpai erî'ka'kî enapî pî' ako'mankî.
Moropai enîrî pî' ako'mankî moropai
atausinpa pî' ako'mankî tauya” ta'pî
warayo' ipîkkuya tîpî'rî, morî pe tîîko'mamî
kai'ma.

20 Tîîse mîîkîrî pî' Paapaya ta'pî: “Pakko,
amîrî î' epu'nen pepîn, î' tepu'se pra
teeseurîmasen. Maasa pra sîrîrîpe ewaron
ya' aasa'manta kupî pe nai. Anî'rî wanî
epu'tî pî' nan mîrîrî mararon pepîn aya're'
ankoneka'pî yarakkîrî?” ta'pî Paapaya ipî'.

21 Moropai ta'pî Jesusya: —Sîrîrî warantî
awe'kupî mîrîrî inkamoro ye'kakon ipîkku
pe tîwe'sanon. Maasa pra tîmîrî'nîkon
pe neken temannekon yannuku pî'
to' ko'mannî. Tamî'nawîrî itesa' pe
tîwe'to'kon pî' tewankon yapi'sa' to'ya.
Tîîse Paapa pia ipîkku pe pra to' wanî. Î' ton
pînon inkamoro maasa pra Paapa maimu
yawîrî pra to' wanî ye'nen, î' rî yapisî to'ya
pepîn iwinîpai —ta'pî Jesusya.

Î' Itu'se Awe'to'kon Pî' Teeseka'nunkai Pra E'tî

(Mt 6.25-34)

22 Mîrîrî warantî to' yeurîma tîpo, Jesusya
ta'pî tînenupa'san pî': —Mîrîrî ye'nen
tauya sîrîrî apî'nîkon. Aako'manto'kon pî'
teesewankono'mai pra e'tî. Ayekkarikon
ton pra awanî pî' aponkon ton pra awanî pî'
kîsewankono'matî. 23 Maasa pra uurî'nîkon
ko'manto' ko'mannîpî Paapaya. Moropai
uyesa'kon ko'mannîpîiya. Mîrîrî wanî
mîrîrî uya're'kon moropai uponkon yentai.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teesenumenkai pra
e'tî. 24 Maasa esenumenkatî. Manni'kan
toronyamî' esenyaka'ma pepîn tekkarikon

ton pîmî pî'. Moropai imo'ka pî' to'
esenyaka'ma pepîn. Moropai itewî'kon
ton koneka to'ya pepîn. Tîîse Paapaya
inkamoro ko'mannîpî mîrîrî. To' ya're'
ton tîrîiya emi'nan moronka to'ya namai.
Amîrî'nîkon kanan? î' kai'ma awanîkon?
Inkamoro toronyamî' ko'mannîpî tîuya
yentai Paapaya aako'mannîpîkon. Maasa
pra inkamoro toronyamî' yentainokon
amîrî'nîkon. 25 Teesenumenkato'kon wenai
anî'ya tîîko'manto'kon ton yenka pepîn inî'
panpî' tîîko'mamîpa, nem mararî. 26 Mîrîrî
kupîya'nîkon eserîke pra awanîkon ye'nen
î' ton pe aako'mamîkon teesewankono'mai
î' itu'se awe'to'kon pî'.
27 Maasa esenumenkatî kono' waiyi pî'.
Eesenyaka'ma pepîn tîpon si'pîmî pî'.
Mîîwîni tîîse morî pe to' yari'ku wanî.
Tauya sîrîrî apî'nîkon, pena Salomão
nurî'tîya tîpon ton yeka'ma'pî morî
pu'kuru mîrîrî kono' waiyi warainon
yeka'ma'pîiya maasa pra itesa' pe tîwanî
ye'nen, ipîkku pe tîwanî ye'nen. 28 Tîîse
mîîkîrî epontîsa' yentai morî pe pu'kuru
kono' waiyi wanî. Mîrîrî warantî parî'
yari'kutannîpî Paapaya kure'ne aako'mamî
pra tîîse. Ka'ne' pe rî aatî'napamî.
Mîrîrî yentai uurî'nîkon pontîiya morî
pe. Mîrîrî warantî rî tîîse mararî
innape ikupîya'nîkon. 29 Mîrîrî ye'nen
aya're'kon pî' moropai awukukon pî'
ayewankon tapi'se pra e'tî. Mîrîrî pî'
teesewankono'mai pra e'tî. 30 Maasa pra
manni'kan Paapa epu'nen pepîn yeseru
mîrîrî. Moropai tamî'nawîrî î' itu'se
awe'to'kon epu'tî pî' Paapa man. Mîrîrî
ye'nen mîrîrî pî' teesewankono'mai pra
e'tî. 31 Tîîse Paapa yenya' eturumakatî,
ayepotorîkon pe awe'to'pe. Moropai
itu'se Paapa e'to' kupîya'nîkon yuwatî.
Mîrîrî kupîya'nîkon ya, tamî'nawîrî manni'
itu'se awe'to'kon tîrîiya aapia'nîkon —ta'pî
Jesusya.

Ka' Po Tîwe'tî'kasen Pepîn Konekatî
(Mt 6.19-21)

32 Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'nen
unmukuyamî', innape Paapa kupî pî'
ako'mantî eranne' pe tîwe'se pra. Maasa
pra Paapa, ayunkonya tîwakîri pe tîntîrî tîrî
pe man aapia'nîkon. Tesa'kon pe itenya'
eturumaka'san pia itîrîiya. 33 Mîrîrî ye'nen
î' itesa' pe awe'to'kon ke e'repatî. Moropai
mîrîrî yepe'pî tîniru tîîtî manni'kan î' ton
pînon pia. Mîrîrî wenai ayemannekon
yense' ton eporîya, tîwe'tî'kasen pepîn
ka' po. Moropai mîrîrî ya' itesa' pe
awe'to'kon konekaya ka' po. Maasa pra
miarî aataretî'ka pepîn. Moropai miarî
ama'ye'ya yama'runpa pepîn. Moropai
miarî ka' po anî'rî o'ma'ya aponkon
ayemannekon yaku pepîn. Ipatîkarî morî
pe aako'mamî. 34 Maasa pra miarî ka' po
ayemannekon konekasa'ya'nîkon manni'
pata eesenumenkato'kon wanî nîrî miarî
aako'mamîkon pî' —ta'pî Jesusya.

Tîkaraiwarîkon Nîmî'nenan

35 Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —
Morî pe teekonekai e'tî tamî'nawîrî
ankonekakon ton konekakonpa. Morî pe
aponkon yeka'matî. Moropai a'kuma'tukon
tawittanî'se e'tî. Î' rî e'kupî era'makonpa
—ta'pîiya. 36 —Manni'kan pemonkonyamî'
tîkaraiwarîkon tîwe'marimasen festarî
pona itî'pî enna'po nîmîkî pî' tîwe'sanon
warantî e'tî. Inîmîkî to'ya tanne, to'
karaiwarî erepamî ya, mana'ta pa'tîiya.
Ka'ne' pe mana'ta yarakkanmoka to'ya
eewonto'pe, maasa pra inîmîkî tîuya'nîkon
ye'nen. 37 Morî pe pu'kuru inkamoro
ipoitîrîtonon wanî. Maasa pra to'
karaiwarîya to' eporî to' we'nasa' pra
awanî ye'nen, tînîmîkî pî' to' tîîse. Tauya
apî'nîkon mîîkîrî to' karaiwarîya tîpon
miakanma tîpoitîrîtonon yekkari ton
tîrîpa. Moropai taiya to' pî': "Ereutatî
mesa pia", taiya. Moropai inkamoro
pî' to' karaiwarî esemi'tîpa to' yekkari
ton tîrî pî'. Mîrîrî warantî awanî kupî
sîrîrî Uyepotorîkon iipî nîmî'nenan ton
pe. 38 Mîîkîrî to' karaiwarî erepamî ya,
kure'ne tîîko'mamî tîpo, anoinna eerepamî
pra awanî ya, eerenmapî ya eerepamî ya,
aatausinpa tîpoitîrîtonon pî', inîmîkî pî' to'
ko'mamî ye'nen. 39 Maasa esenumenkatî
sîrîrî pî'. Sîrîrîpe ama'ye'ya temanne
yama'runpa epu'tî warayo' wîttî esa'ya ya,
inîmîkî pî' wîttî esa' ko'mamî e'painon,
temanne yama'runpaiya namai. 40 Mîrîrî
ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Amîrî'nîkon
nîrî mîrîrî warantî enpen ako'mantî,
maasa pra î' pensa uurî ka' poi iipî'pî
pemonkon pe enna'poto' weiyu sîrîrî non
pona epu'tîya'nîkon pra naatîi. Enpen
e'tî aawanmîra'nîkon unîmîkîya'nîkon pra
awanîkon tanne ayeporîuya'nîkon namai
—ta'pî Jesusya.

Asakî'nankon Ipoitîrîtonon, Morî, Imakui'pî
(Mt 24.45-51)

41 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma ye'nen
Pedroya Jesus ekaranmapo'pî. Ta'pîiya:
—Uyenupanen, mîrîrî eeseurîmato' wanî
mîrîrî anna anenupa'san neken panam-
ato'ya pe, tamî'nawîronkon ton pe ka'rî? —
ta'pî Pedroya Jesus pî'.
42 Jesusya yuuku'pî panton ke. Ta'pîiya:
—Eseurîma sîrîrî anî' pî' o'non ye'kakon
ikaraiwarî nîmo'ka'pî tewî' ko'mannî'nen
pe maasa pra mîîkîrî wanî imaimu yawîrî,
morî pe tîwe'sen pe moropai epu'nen pe
awanî, manni' mîîkîrî ikaraiwarîya tewî'
ko'mannî'nen pe. Moropai tiaronkon
tîpoitîrîtonon esa' pe to' ya're' ton
tîînen pe. Moropai tamî'nawîrî ta'pî
tîkaraiwarîya yawîrî iku'nen. 43 Mîîkîrî
tîpoitîrî eporî ikaraiwarîya teerepansa'
ya morî pe pu'kuru. Maasa pra
tamî'nawîrî tîkaraiwarîya taasa' yawîrî
iku'sai'ya ye'nen. Mîîkîrî wanî morî
pe pu'kuru iipia. 44 Mîrîrî ye'nen
tauya sîrîrî apî'nîkon. Mîrîrî warantî
tîkaraiwarî nîtîrî'pî ko'mannîpîiya ye'nen
inî' panpî' ikaraiwarîya tamî'nawîron
tîrî iko'mannî'to'peiya. 45 Tîîse mîrîrî
warantî pra ipoitîrî wanî ya, tîîse taiya
ya: "Ka'ne' pe aaipî pe pra man".
Mîrîrî ye'nen tiaronkon ipoitîrîtonon
tîîpia tîkaraiwarî nîrumaka'san taruma'tî
pia'tîiya to' po'pîtîiya, moropai to' ya're'
ton tîrîiya pepîn emi'ne to' tîîse. Tîîse
mîîkîrî ko'mamî ta're' enapî pî' moropai
tîwuku enîrî pî' mararî pra. Maasa pra
tîkaraiwarî iipî pra awanî ye'nen. Moropai
mîîkîrî etîmî pia'tî mararî pra imakui'pî
kupîiya. 46 Mîrîrî tîpo tîîko'manse pu'kuru
pra, ikaraiwarî erepamî tînîmîkîiya pra
tîîse, mararî enpen pra awanî tanne.
Mîrîrî yai inkupî'pî era'ma tîuya pe
ikaraiwarî ekore'ma mararî pra moropai
iwîiya. Moropai yenumîiya imaimu yawîrî
iko'mamî'san pepîn pata'se' apo' ya'. Mîrîrî
e'kupî Paapa maimu yawîrî pra tîwe'sanon
yarakkîrî.
47 Ipoitîrîya epu'tî tamî'nawîrî î' inkupî
pe ta'pî tîkaraiwarîya tîîse mîrîrî tîku'se
pra aako'mansa' ya, teekonekai pra
aako'mansa' ya, moropai ta'pîiya yawîrî
iku'sai'ya pra ipoitîrî e'sa' ya, mîîkîrî po'pîtî
ikaraiwarîya ipîra, tîmoron epu'to'peiya.
48 Tîîse manni' ipoitîrî î' ta'pî tîkaraiwarîya
epu'nen pepîn. Tîkaraiwarî maimu
yawîrî awanî pepîn maasa pra epu'tî
tîuya pra tîwanî ye'nen. Tîîse yairî pra
mîîkîrî e'to' wanî wenai ikaraiwarîya
i'po'pîtî tîîse mararî mîîkîrî tiaron ma're,
maasa pra tepu'se pra awe'sa' ye'nen.
Sîrîrî warantî uupia'nîkon mararî pra
tîntîrî'pî miakanno'pî ekaranmapoiya
kupî sîrîrî. Taiya: "Î' kai'ma aapia
untîrî'pî yapurî'pîya? Yapurî'pîya ou
yewanmîrî'pîya?" taiya kupî sîrîrî
upî'nîkon. Maasa pra mararî pra itîîsai'ya
ya uupia'nîkon, inî' panpî' epopai awanî
—ta'pî Jesusya.

Jesus Wenai Esiyu'pînîto'
(Mt 10.34-36)

49 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya:
—Uurî iipî'pî apo' ene'to'peuya sîrîrî non
pona pemonkonyamî' kore'ta. Aasîrî
mîrîrî yawittasa' yu'se wanî sîrîrî teuren.
50 Tîîse kure'ne e'taruma'tî kupî sîrîrî.
Tîîse kure'ne e'taruma'tîto' ataretî'kasa'
yu'se wanî sîrîrî. 51 Tîîse amîrî'nîkon
esenumenka morî ene'sau'ya kai'ma sîrîrî
non pona. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon,
morî tîwamîn ene'sau'ya pra wai tîîse
eseyaton pî' pemonkonyamî' wanî kupî
sîrîrî uwenai. To' eseya'nama kupî
sîrîrî. 52 Tauya sîrîrî, sîrîrî patapai
pemonkonyamî' mia'taikinankon tiwinan
wîttî ta tîwe'sanonkon ena kupî sîrîrî
eseyaton pî'. Seurîwî'nankon ekore'ma
kupî sîrîrî asakî'nankon yarakkîrî. Moropai
inkamoro asakî'nankon wanî teekore'mai
eseurîwî'nankon yarakkîrî. Uyese' wenai
mîrîrî warantî to' ekore'ma. 53 Moropai
tînmukukon winîkîi teekore'mai to'
yunkonyamî' innape uku'sa' to'ya wenai,
uyese' wenai. Moropai tunkon winîkîi
to' munkîyamî' wanî teekore'mai, uyese'
wenai. Moropai to' yankonyamî' wanî
îri pe tînmukukon wîri'sanyamî' winîkîi,
innape uku'sa' to'ya wenai. Moropai to'
munkîyamî' nîrî teekore'mai tîsankon
winîkîi uyese' wenai. Moropai tîpa'sekon
winîkîi to' yawo'pîtonon wanî teekore'mai.
Moropai to' pa'setonon wanî teekore'mai
tawo'pîkon yarakkîrî. Uyese' wenai
tu'kankon ekore'ma kupî sîrîrî. Innape
uku'nenan pî' innape uku'nenan pepîn
ekore'ma uwenai —ta'pî Jesusya.

Î' Ye'ka Pe Pata Wanî Epu'to'
(Mt 16.2-3)

54 Jesusya pemonkonyamî' panama'pî.
Ta'pîiya to' pî': —A'kî, wei epa'ka
winî katupuru enuku era'maya'nîkon ya
îrikkutun pe. Taawonan amîrî'nîkon,
kono' rena pe man sîrîrîpe, taaya'nîkon.
Moropai innape aarena ta'pîya'nîkon
yawîrî. 55 Moropai a'situn ata'se'ma ya,
wei ewomî winîpai, mîrîrî pî' taaya'nîkon.
Wei pe pata wanî pe man. Innape wei
pe awanî, a'ne' pe awanî ta'pîya'nîkon
yawîrî. 56 Amîrî'nîkon pemonkonyamî'
teesenku'tîsanon, epu'nenan pe tîwanîkon
kai'ma eesenumenkakon! Tamî'nawîrî
î' pata po tîwe'ku'sen epu'tîya'nîkon
morî pe. Mîrîrî ekaremekîya'nîkon e'to'
yawîrî pata po tîwe'ku'sen moropai ka'
pî' tîwe'ku'sen. Tîîse î' wani' awanî
anera'ma'pîkon ayenukon ke ⌞î' ikupî
eserîkan pepîn unkupî'pî ayenukon kaisarî⌟
mîrîrî kupîya'nîkon pepîn innape. Î' ton pe
ekaremekîya'nîkon pepîn? —ta'pî Jesusya
to' pî'.

Ayeyaton Pe Tîwe'sen Yarakkîrî Morî Konekatî
(Mt 5.25-26)

57 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya:
—Tîîse î' wani' awanî ye'nen aawarîrî'nîkon
epu'tîya'nîkon pepîn î' wanî yairon pe.
58 A'kî, ayeyaton iipî ya ayarîpa ipîkku pe
tîwe'sen juiz pia. E'mai' pe ayarîiya rawîrî
î' rî inkupî'pî awinîkîi konekaya yuwakî
yarakkîrî, mîîkîrî juiz pia ayarîiya namai.
Tîîse ikonekasa'ya pra awanî ya juiz yenya'
arumakaiya. Moropai juizya arumaka
surarayamî' yenya' moropai surarayamî'ya
ayarakkamo atarakkannîto' ta. 59 Tauya
sîrîrî apî'nîkon mîrîrî atarakkannîto'
tapai eepa'kakon pepîn. Tamî'nawîrî
mîrîrî ankupî'pîkon ye'maya'nîkon pîkîrî
aako'mamîkon —ta'pî Jesusya to' pî'.

13

Imakui'pî Unkupî'pîkon Rumakato' Pî' Jesus Eseurîma

1 Moro to' wanî'pî tiaronkon pe-
monkonyamî'. Inkamoro eseurîma pia'tî'pî
Jesus pî' î' kai'ma Galiléia pataponkon
warayo'kon tî'ka me'po'pî Pilatosya pî'. —
Paapa pia tîntîrîkon po'tîi to' ii'sa' tanne,
to' tî'ka me'po'pîiya —ta'pî to'ya Jesus
pî'. 2 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Î' wani'
awanî ye'nen insamoro warayo'kon tî'ka
me'po'pîiya mîrîrî warantî. Î' kai'ma
to' pî' eesenumenkakon? Tiaronkon
yentai imakui'pî ku'sa' to'ya wenai,
to' taruma'tî'pî Paapaya taaya'nîkon
ka'rî? 3 Kaane, mîrîrî wenai pra —
ta'pî Jesusya. —Tauya sîrîrî apî'nîkon,
tamî'nawîrî awanîkon tanne amîrî'nîkon
enpenata pra awanîkon ya imakui'pî
ankupî'pîkon rumaka pî', inkamoro
sa'manta'pî manni' warantî aasa'mantakon
kupî sîrîrî tamî'nawîrî —ta'pîiya. 4 —
Moropai manni'kan 18 kaisaronkon
isa'manta'san Siloé pata'se' winî Jerusalém
po. Î' wani' awanî ye'nen inkamoro pona
mîrîrî to' nîkoneka'pî kawînan esenumî'pî,
moropai to' tî'ka'pîiya. Î' kai'ma to' pî'
eesenumenkakon, kure'ne ka'rî imakui'pî
ku'sa' to'ya tiaronkon yentai Jerusalém
po? 5 Kaane, Mîrîrî wenai pra to'
sa'manta'pî. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon
tamî'nawîrî amîrî'nîkon sa'manta kupî
sîrîrî. Amakuyikon rumaka pî' eesenu-
menkakon pra awanîkon ya, inkamoro
sa'manta'pî warantî aasa'mantakon —ta'pî
Jesusya.

Figo Ye' Teperu Tîînen Pepîn Pî' Jesus Eseurîma

6 Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî.
Ta'pîiya: —Warayo'ya tekkari ye' ton, figo
ye' itese' pîmî'pî tînmîri ya'. Moropai
tîko'man pe tîîko'mamî tîpo, eepetasa'
era'mai attî'pî. Tîîse eporîiya pra itesa'
wanî'pî. Mîrîrî ye'nen î' kupî tîuya pî'
eesenumenka'pî. 7 Moropai mîîkîrî itesa'ya
ta'pî mîrîrî tekkari ye'ka era'manen
warayo' tîpoitîrî pî': "A'kî, uuipî'pî
eseurîwî'ne kono' kaisarî seeni' figo
yeperu era'mai eepetasa' kai'ma, tîîse
iteperu eporîuya pra uurî e'pîtî'pî. Mîrîrî
ye'nen ya'tîkî î' pe pra si'ma ko'mannî pî'
man. Tiaronkon pata'se' mo'kasai'ya man
teepetai pra. Mîrîrî ye'nen ma'tîi", ta'pîiya
tîpoitîrî pî'.

8 Tîîse ipoitîrîya ta'pî tîkaraiwarî pî':
"Maasa tîwî nîsi moro, ukaraiwarî, mîrîrî
figo ye' sîrîrî neken kono' iwa'kato'peiya.
Tiwin kono'pî pe esenyaka'ma irupukon
woi yakauya moropai iwî'nî'pannî'nen ton
tîrîuya irupukon pona eepetato'pe", ta'pî
ipoitîrîya. 9 "Mîrîrî ku'sau'ya tanne sîrîrî
kono' pî' eepeta ya, morî pe awanî. Tîîse
figo tîrîiya pra awanî ya, mîrîrî ya'tî
me'poya", ta'pî ipoitîrîya tîkaraiwarî pî' —
ta'pî Jesusya.

Jesusya Wîri' Ma'takî'pan Yepi'tî'pî

Erîka'nîto' Weiyu Yai

10 Jesusya pemonkonyamî' yenupa'pî
Judeuyamî' epere'to' yewî' ta si'ma sábado,
erî'ka'nîto' weiyu yai. 11 Moro awanî'pî
pri'ya pra tîwe'sen wîri'. Mîîkîrî ko'mansa'
wanî'pî pri'ya pra 18 kono' kaisarî. O'ma'ya
pri'ya pra iku'sa' wanî'pî. Mîîkîrî sa'ne
asapîtî'pî murui murui pe awe'mî'sa'ka
pra. Mîîkîrî esepi'tî eserîke pra awanî'pî.
12 Mîîkîrî era'ma tîuya pe Jesusya yanno'pî
tîîpia. Moropai ta'pîiya wîri' pî': —Ma'non,
ayeparan winîpai esepi'tîn pî' nai —ta'pî
Jesusya. 13 Moropai tenya tîrî'pîiya ipona
moropai mîîkîrî ekoneka'pî. Inî'rî murui
pe pra eena'pî. Moropai mîrîrî tîpo mîîkîrî
wîri'ya Paapa yapurî'pî mararî pra.

14 Tîîse mîrîrî kupî Jesusya era'ma tîuya
ye'nen Judeuyamî' epere'to' yewî' esa'
pe tîwe'sen ekore'ma'pî mararî pra Je-
sus winîkîi, maasa pra sábado weiyu yai
wîri' yepi'tîiya ye'nen. Mîrîrî ye'nen
ta'pîiya pemonkonyamî' pî': —Tiwin mia'
pona tîîmo'tai wei kaisarî esenyaka'manto'.
Mîrîrî yai aaipîkon eesepi'tîkonpa, tîîse
sábado, erî'ka'nîto' weiyu yai pra —ta'pîiya
to' pî'.

15 Mîrîrî yuuku'pî Uyepotorîkonya.
Ta'pîiya: —Seru'ye' amîrî, epu'nen pepîn.
Sábado yai î' kupî pepîn taaya'nîkon tîîse
attîkon sábado yai paakayamî' yewî' ta
ayekînkon yeukai, to' yarîkonpa tuna
enî'to'pe to'ya. Mîrîrî epu'tîya'nîkon pra
awanîkon mîrîrî? Ewa'tîsa' pe si'ma tuna
enîrîiya pepîn mîîto'pe. 16 Mîrîrî warantî
mîserî wîri' wanî sîrîrî yewa'tîsa' pe, Makui
newa'tî'pî pe aako'mansa' kure'ne 18 kono'
kaisarî. Mîîkîrî wanî Abraão nurî'tî paarî'pî
pe, ayonpakon pe Judeupa' pe awanî. Î'
wani' awanî ye'nen kin sábado yai mîîkîrî
esepi'tî eserîke pra awanî mîrîrî teparan
winîpai? —ta'pî Jesusya.

17 Mîrîrî taa Jesusya pî' inkamoro ipî'
tîwo'ma'tasanon eppepî mararî pra maasa
pra to' yeseru yenpo'pîiya. Tîîse tiaronkon
arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî taatausinpai kure'ne î' ikupî eserîkan pepîn Jesus
nîkupî'pî pî'. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon yai
to' atausinpa'pî.

Mostarda Ena'pî Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

18 Moropai Jesusya panton ekaremekî'pî to' nepu'tî ton. Ta'pîiya: —Î'
kai'ma see awanî pe nai Paapa iipî yai
tamî'nawîronkon esa' pe? Î' warantî awanî
ekaremekîuya e'painon? —ta'pîiya. 19 —See
warantî awanî pe man. Seeni' mostarda
ena'pî wanî si'mîrikkî pe pu'kuru. Tîîse
mîrîrî pîmî'pî warayo'ya tînmîri ya'.
Moropai mîrîrî aro'ta'pî, aarenta'pî,
kure'ne eena'pî yei pe. Moropai mîrîrî pona
toronyamî' erepamî'pî tî'moikon yaponse'
ton konekapîtî'pî to'ya, mîrîrî yei panta
pona —ta'pîiya. ⌞—Mîrîrî warantî Paapa
pemonkonoyamî' wanî mararî tîîse to'
epamî —ta'pî Jesusya.⌟

Trigo Yai'meto' Fermento Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 13.33)

20 Moropai inî'rî Jesus eseurîma
ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Î' ye'ka panton
ekaremekîuya e'painon? Î' kai'ma awanî pe
nai, Paapa iipî yai pemonkonyamî' esa' pe?
21 Awanî pe man trigo yai'meto' warantî.
Mîrîrî yapisî'pî wîri'ya moropai kîsere'na
kore'ta mararî itîrî'pîiya, iku'ne'tîto'
yai. Moropai yai'meiya tamî'nawîrî,
mîrîrî ye'nen yai'mesa' pe kîsere'na
wanî tamî'nawîrî —ta'pî Jesusya. ⌞—
Mîrîrî warantî Paapa pemonkonoyamî'
mararonkon wanî tu'kankon kore'ta sîrîrî
non po. Tîîse maasa Paapa pemonkonyamî'
epansa' tamî'nawîrî pata po, anî'ya era'ma
pra tîîse⌟—ta'pî Jesusya.

E'ta'ka Mana'ta
(Mt 7.13-14,21-23)

22 Jerusalém pona tuutî Jesus wîtî'pî e'ma
taawîrî. Tuutî pe Jesusya pemonkonyamî'
yenupa'pî cidade po. Moropai tiaronkon
yenupa'pîiya to' pata'se'kon kaisarî to'
ko'manto'kon ya' to' yenupa'pîiya. 23 Mîrîrî
yai warayo'ya Jesus ekaranmapo'pî.
Ta'pîiya: —Uyenupanen, tu'kankon pepîn
neken pemonkonyamî' e'pîika'tî kupî
sîrîrî? —ta'pîiya Jesus pî'.

Mîrîrî ta'pî Jesusya: —Moro man ka'
po mana'ta e'ta'ka. 24 Mîrîrî ye'nen mîrîrî
yai eewomîkon yuwatî teeseka'nunkai.
Maasa pra tauya apî'nîkon tu'kankon
pemonkonyamî' wanî kupî sîrîrî itîîpai ka'
pona, tîîse to' ewomî eserîke pra awanî.

25 Maasa pra mîîkîrî wîttî esa'
e'mî'sa'kasa' ya moropai mana'ta
yarakkamoiya. Moropai amîrî'nîkon wanî
poro po eewomîkon eserîke pra Paapa pia
ka' pona. Taaya'nîkon mana'ta pa'tîi'ma,

“Anna yepotorî, anna yawonnî'kî aapia”,
taaya'nîkon. Tîîse mîîkîrîya amaimukon
yuuku kupî sîrîrî see warantî: “Anî'kan
amîrî'nîkon? Ayepu'tîkonuya pra wai,
o'non pata pai'nokon pe awanîkon?” taiya
kupî sîrîrî apî'nîkon.
26 Moropai taaya'nîkon: “Anna
manni'kan apokonpe anna yekkari yonpa
annaya ne'tîkini. Apokonpe anna wuku
enîrî'pî annaya. Moropai anna yenupa'pîya
anna kore'ta awanî yai cidade po”,
taaya'nîkon ipî'.
27 Tîîse taiya inî'rî apî'nîkon: “Anî'kan
amîrî'nîkon? Ayepu'tîuya'nîkon pra
wai. O'non pata pai'nokon pe
awanîkon?” Moropai taiya: “Atarimatî
tamî'nawîrî amîrî'nîkon imakui'pî kupî pî'
tîîko'mansenon”, taiya apî'nîkon.
28 Miarî si'ma Abraão nurî'tî moropai
Isaque nurî'tî, moropai Jacó nurî'tî,
moropai tamî'nawîronkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî
era'maya'nîkon kupî sîrîrî Paapa pia.
Tîîse amîrî'nîkon poro po, eewomîkon
eserîke pra. Inkamoro era'maya'nîkon
pî' mararî pra akaraukon kupî sîrîrî ipî',
amoron epu'tî kupî sîrîrî, eewomîkon
eserîke pra awanî ye'nen. 29 Mîrîrî yai
tu'kankon pemonkonyamî' erepamî kupî
sîrîrî, wei epa'ka winîpai, moropai wei
ewomî winîpai. Moropai tamî'nawîrî
pata po tîîko'mansenon, inkamoro ewomî
entamo'kanto' pî' tîîwanmîra tesa'kon
Paapa pia. To' pata'se'kon ton moro
awanî Paapa pia. ⌞Tîîse amîrî'nîkon
ewomî eserîke pra awanî.⌟ 30 Maasa pra
inkamoro tiaronkon pîkîronkon ipîkkukon
pepînon ewomî kupî sîrîrî e'mai' pe iipia.
Tîîse ipîkkukon, ⌞e'mai' pe Paapa maimu
etanenan⌟ tiaronkon yentainokon ewomî
pepîn. ⌞Maasa pra innape imaimu ku'sa'
to'ya pra awanî ye'nen⌟ —ta'pî Jesusya.

Jesus Esewankono'ma

Jerusalém Ponkon Pemonkonyamî' Pî'
(Mt 23.37-39)

31 Mîrîrî pe rî tiaronkon fariseuyamî'
iipî'pî Jesus pia. Moropai ta'pî to'ya ipî':
—Attî e'painon tarîpai maasa pra amîrî wîî
tîuya taa pî' Herodes man —ta'pî to'ya Jesus
pî'.
32 Jesusya to' maimu yuuku'pî. Ta'pîiya
to' pî': —Atîtî iipia mîîkîrî pia. Moropai
makatîi mîîkîrî maikan warainon seru'ye'
pî', uurîya taa sîrîrî mîrîrî ekareme'tantî
ipî'. Uutî eserîke pra wai sîrîrî maasa pra
esenyaka'ma sîrîrî. O'ma'kon yarakkîrî
tîwe'sanon pemonkonyamî' yepi'tîuya
sîrîrî. Moropai pri'ya pra tîwe'sanon
yepi'tîuya sîrîrî. Sîrîrîpe mîrîrî pî'
uuko'mamî moropai penane. Mîrîrî tîpo
neken uweiyu iku'ne'tîsa' yai erepamî
miarî Jerusalém pona, mîrîrî makatîi
mîîkîrî pî'. 33 Maasa pra mîrîrî kupî pî'
uuko'mamî e'pai man. Moropai tarî uwî
to'ya eserîke pra man. Maasa pra Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî' wîî
to'ya Jerusalém po neken —ta'pî Jesusya.
34 Moropai Jesus esewankono'ma'pî,
ikaruwa'pî Jerusalém ponkon pe-
monkonyamî' wenai. Moropai ta'pîiya: —
Amîrî'nîkon Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' wîîtîponkon. Aapia'nîkon tî-
maimu ekareme'nen to' yarimasa' Paapaya
tanne iwî'pîya'nîkon tî' ke. Î' warapo ite'ka
amîrî'nîkon sa'nama'pîuya tamî'nawîrî
awanîkon tanne. Manni' kariwanaya
tapîri yo'koi tînmukuyamî' yannuku
warantî, uupia amîrî'nîkon eperepî yu'se
wanî'pî teuren tîîse yuukuya'nîkon pra
awanî'pîkon. 35 Tarîpai apata'se'kon e'nîmî
kupî sîrîrî ⌞innape ukupîya'nîkon pra
awanîkon ye'nen⌟. Uutî sîrîrî aapia-
pai'nîkon. Tarîpai tauya sîrîrî apî'nîkon,
sîrîrî patapai inî'rî uyera'maya'nîkon pe
pra naatîi. Uyapurîto'ya'nîkon weiyu
erepamî pîkîrî aako'mamîkon. Mîrîrî yai
neken taaya'nîkon:

“Mîîkîrî morî pu'kuru see Uyepotorîkon
ese' pî' tui'sen yapurîpai'nîkon”, *Sl 118.26*

taaya'nîkon kupî sîrîrî —ta'pîiya.

14

Pri'yawon Pepîn Yepi'tî Jesusya Sábado Yai

1 Tiwin wei sábado yai Jesus eta'pî
fariseuyamî' esanon yonpaya tewî' ta en-
tamo'kai attîto'pe kai'ma. Jesus wîtî'pî mo-
ropai mîîkîrî pî' to' esenumenka'pî kure'ne,
sábado yai î' rî kupîiya anera'mapai
tîwanîkon ye'nen, yairî pra iteseru wanî
ekaremekîkonpa kai'ma. 2 Miarî Jesus
rawîrî tiwin warayo' wanî'pî pri'yawon
pepîn. Mîîkîrî wanî'pî i'si moropai
itemekon awoipî'pî pe. 3 Mîîkîrî era'ma
tîuya ye'nen Jesusya Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî' yenupatonkon moropai
fariseuyamî' ekaranmapo'pî. Ta'pîiya to'
pî': —Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî

pri'yawon pepîn yepi'tîuya erî'ka'nîto'
weiyu yai morî pe awanî, kaane ka'rí? Î'
kai'ma taasai'ya nai? —ta'pîiya.
4 Tîîse î' kai'ma Jesus maimu yuuku to'ya
pra to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
pri'yawon pepîn warayo' yapisî'pî Jesusya.
Moropai yepi'tî'pîiya. Moropai attîto'pe
ta'pîiya ipî'. 5 Moropai inkamoro pî' ta'pî Je-
susya: —Amîrî'nîkon kore'ta tînmu kenan
wanî ya, mîîkîrî munmu itekîn enasa' ya,
itu'nakan ya' sábado yai, sábado pe awanî
ye'nen imo'kai attî pepîn e'painon ka'ne'
pe?
6 Mîrîrî yuuku to'ya eserîke pra awanî'pî.

Tiaronkon Ma're E'nîto' Pî' Jesus Eseurîma

7 Mîrîrî taa tîpo entamo'kanto' pî'
etasa'kon yako'menka'pî Jesusya. Maasa
pra yaponse' wanî ereutanto'kon menka'pî
to'ya mesa pia. Morîkon ponarî to'
ereuta'pî ipona ipîkku pe tiaronkon yentai
to' e'to'pe. Mîrîrî era'ma tîuya ye'nen,
Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî to'
pî'. 8 Ta'pîiya to' pî': —A'kî, anî'ya
amîrî'nîkon etasa' ya tîîno'pîtasen festarî
pî' tauya sîrîrî kereutatî morî ereutanto'
pona. Maasa pra ipîkku pe tîwe'sen
ayentai'nîkon etasa' wîttî esa'ya yai pra.
9 Moropai taiya apî'nîkon: "Anî'ya amîrî
eta'pî tarîni' ereutapa?" taiya e'painon.
Moropai taiya apî': "Atarimakî mîseni'
ipîkku ereutato'pe", taiya apî'. Mîrîrî
yai aweppepî kure'ne. Tiaronkon rawîrî
apono' morî ma're tîwe'sen pona eereuta.
10 Tauya apî'nîkon, etasa' pe apono' morî
ma're tîwe'sen pona ereutatî. Moropai
mîîkîrî ayetatîponkonya ayera'makon.
Moropai taiya apî'nîkon: "Uwanîyakon,
tarîwaya ereutatane'kî. Sîrîrî ereutanto'
morî pona", taiya. Mîrîrî warantî kure'ne
ayapurî to'ya esera'ma tamî'nawîronkon
ipîkkukon etasa'kon rawîrî —ta'pî Jesusya.
11 —Maasa pra anî' e'ku'sa' ya ipîkku pe
moropai mîî pe, mîîkîrî ena kupî sîrîrî
tiaronkon ma're. Aweppepî kupî sîrîrî.
Tîîse anî' e'sa' ya ipîkku pe pra, moropai
mîî pe pra, mîîkîrî yapurî to'ya, ipîkku pe
eena —ta'pî Jesusya.
12 Moropai ta'pî Jesusya tetatîpono'pî
pî': —Î' pensa entamo'kanto' konekaya
yai, manni'kan neken ayetatîponkon
ayonpakon moropai ayakonkon moropai
ayakontarikon ipîkku pe tîwe'sanon
neken ketai. Maasa pra inkamoroya
mîrîrî ye'ka kupî tîuya'nîkon ya amîrî
yeta awentamo'kai attîpa kai'ma. Mîrîrî
warantî ankupî'pî ye'ma inkamoroya.
13 Tîîse î' pensa mîrîrî ye'ka konekaya yai,
manni'kan sa'ne î' ton pînon moropai
ma'tîkî'pankon, enkaru'nankon, moropai
asakoi'kon pepînon sa'ne etakî to' ii'to'pe
entamo'kanto' pî'. 14 Mîrîrî warantî ikupîya
ya, morî yapisîiya Paapa winîpai. Maasa pra
inkamoroya sa'ne mîrîrî ankupî'pî ye'ma
pepîn, ye'mato' ton pra tîwanîkon ye'nen.
Tîîse Paapaya aapia ye'ma, î' pensa morî
yairon pe tîwe'sanon e'mî'sa'ka weiyu yai
aye'maiya —ta'pî Jesusya.

Kure'nan Entamo'kanto'
(Mt 22.1-10)

15 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya pe, mesa
pia ipokonpe tîwe'sen warayo' eseurîma'pî.
Ta'pîiya: —Paapa, tamî'nawîronkon esa'
pia entamo'kanto' pî' teewonsen wanî kupî
sîrîrî taatausinpai —ta'pîiya.
16 Mîrîrî ye'nen Jesusya tiaron panton
ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Tiwin warayo'ya
pemonkonyamî' eta'pî arinîke to' ii'to'pe
tewî' ta, maasa pra kure'nan entamo'kanto'
tîrî tîuya ye'nen. 17 Moropai iweiyu
eseporî'pî entamo'kanto' weiyu. Mîrîrî
ye'nen tîpoitîrî yaipontî'pîiya attîto'pe
pemonkonyamî' yannoi. Taato'peiya ka'ne'
pe asi'tî entamo'katane'tî entamo'kanto'
esenposa' man aasîrî taato'peiya kai'ma
etasa'kon pemonkonyamî' pî'.
18 Tîîse mîîkîrîya tetakon tanne tiwin pî'
si'ma ta'pî to'ya: "Uutî eserîke pra wai."
E'mai'non pemonkonya ta'pî ipî': "Umîri
ton yennasau'ya sîrîrî. Mîrîrî ye'nen
era'mai uutîto' man. Mîrîrî uutî eserîke pra
wai, mîrîrî tauya manni' ku'kî tîwî" ta'pîiya.
19 Moropai tiaronya ta'pî: "Uutî es-
erîke pra wai maasa pra mia' tamî'nawîrî
uyekînnon ton paakayamî' yennasau'ya
wai. Inkamoro era'mai uutîto' man. Maasa
pra morî pe to' esenyaka'ma anera'mapai
wai. Mîrîrî ye'nen uutî eserîke pra wanî
sîrîrî. Tîîse mîrîrî ku'kî tîwî", ta'pîiya ipî'.
20 Moropai tiaronya ta'pî ipî': "Uurî, uutî
eserîke pra wai. Maasa pra amen pu'kuru
ino'pîtasen pe wanî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen
uutî pepîn", ta'pîiya.
21 Mîrîrî tîpo tîkaraiwarî pia ipoitîrî
enna'po'pî. Moropai tamî'nawîrî ekare-
mekî'pîiya tîkaraiwarî pî'. Mîrîrî pî' ikarai-
warî ekore'ma'pî mararî pra. Moropai
ta'pîiya inî'rî: "Ka'ne' pe atîkî tiaronkon

etata inî'rî, rua taawîrî cidade poro
tîwe'sanon etata. Moropai tamî'nawîrî
to' metai to' menepîi manni'kan î' ton
pînon, moropai ma'tîkî'pankon moropai
enkaru'nankon, moropai asakoi'kon
pepînon inkamoro menepîi", ta'pîiya.
22 Tîîko'manse mararî ipoitîrîya ta'pî
tîkaraiwarî pî': "Tamî'nawîrî ta'pîya yawîrî
iku'sau'ya sîrîrî. Tîîse tu'ke to' pata'se' ton
moro man", ta'pîiya.
23 Mîîkîrî maimu yuuku'pî ikaraiwarîya.
"Moriya, atîkî, aminke e'ma taawîrî to'
etata, to' ii'to'pe to' meka'nunkai. Maasa
pra uyewî' yannî'sa' to'ya anera'mapai
wanî sîrîrî. 24 Tauya sîrîrî inkamoro e'mai'
pe etasa'konya sîrîrî entamo'kanto' yonpa
eserîke pra awanî. Maasa pra tetakon tanne
yu'sa' to'ya pra awanî ye'nen", ta'pîiya —
ta'pî Jesusya.

Anî' Wanî Jesus Wanîyakon Pe
(Mt 10.37-38)

25 Mîrîrî taa tîpo Jesus wîtî tanne arinîkon
pemonkonyamî'ya Jesus wenaima'pî.
Inkamoro yeurîmai eera'tî'pî moropai
ta'pîiya to' pî': 26 —A'kî, manni' uyapurînen
wanî ya mararî, mîîkîrî wanî eserîke
pra awanî upemonkono pe, uwanîyakon
pe. Maasa pra tîyun moropai tîsan
pînînmaiya ya, moropai tîno'pî, moropai
tînmukuyamî', moropai tonpayamî'
pînînmaiya ya, moropai kure'ne tîîwarîrî
eetî'nînma, uurî pînînma tîuya yentai,
mîrîrî ye'nen uurî wanîyakon pe eserîke
pra awanî —ta'pîiya. 27 —Anî' wanî ya
uwenai e'taruma'tîpai pra, mîrîrî ye'nen
uyapurîiya pepîn yapîtanîpîiya pra tîwanî
ye'nen. Itu'se tîwe'to' yawîrî iko'manpai
awanî. Mîîkîrî wanî pepîn uwanîyakon pe.
28 A'kî, anî' esenumenka ya kawî-
nan ton koneka pî' e'mai' pe î'
warapo kaisarî tîtînirurî wanî era'maiya
e'pai awanî. Yaretî'ka eserîke awanî
epu'tîuya ikonekaiya. Mîrîrî epu'se
eesenumenka e'pai awanî. 29 Tîîse
mîrîrî tepu'se pra mîrîrî kawînan ton
koneka tîuya pî' teesenyaka'mato'
asara'tîsai'ya ya, moropai itînirurî e'tî'ka
eesenyaka'mato' ataretî'ka pra tîîse. Mîrîrî
era'ma tîuya'nîkon pî' tamî'nawîronkon
atako'menka ipî'. 30 "A'kî see yaretî'kaiya
pra awanî era'matî", taa to'ya.
31 Moropai ta'pîiya inî'rî: —A'kî, ipîkku
pata esa' pe tîwe'sen rei eseya'nama ya
tiaron winîkîi, eesenumenka e'pai awanî
teeseya'nama rawîrî. Iipia awanî 10.000
kaisaronkon surarayamî'. Tîîse iteyaton
pia to' wanî 20.000. Mîîkîrî ereuta e'pai
awanî esenumenkai to' eseya'nama eserîke
awanî epu'se, meruntî ke to' wanî epu'se.
32 Meruntî ke pra to' wanî ya, attî pepîn
epîi. Tîîse mîîkîrî tiaron rei pî' kai tîmaimu
yarimaiya namai epîn pe pra man kai, morî
pe e'nîpai man kai —ta'pî Jesusya. 33 —Mîrîrî
warantî teesenumenkai pra amîrî'nîkon
wanî eserîke pra awanî upemonkono pe,
tamî'nawîrî ayeserukon, ayemannekon ru-
makaya'nîkon pra awanîkon ya —ta'pî Je-
susya.

Pan Inî'mîra Tîwe'sen pî' Jesus Eseurîma
(Mt 5.13; Mc 9.50)

34 Tiaron ekaremekî'pî Jesusya to' nepu'tî
ton. Ta'pîiya: —Pan wanî morî pe, awe'to'
yawîrî wanî ya. Tîîse awe'to' yawîrî pra
awanî ya, morî pe awanî pepîn. Inî'mîra
awanî ipo'mîra. 35 Morî pe awanî pepîn
yapurîto'pe. Î' ton pe rî yapurî eserîke
pra awanî. Î' ye'rî pînsa' wî'nî'pannîpîiya
eserîke pra awanî. Mîrîrî ye'nen ipapo.
Sîrîrî etaya'nîkon pî' esenumenkatî
aneta'pîkon pî' —ta'pî Jesusya. ⌞—Mîrîrî
warantî awanîkon pe man, tamî'nawîrî
ayewankon ke uyapurîya'nîkon pra
awanîkon ya,⌟—ta'pîiya tîpemonkonoyamî'
pî', inî'mîra pan wanî warantî to' yeseru
wanî namai.

15

Carneiro Ataka'ma'pî
(Mt 18.12-14)

1 Tu'kankon tesanonkon pia to' nîtîrî
tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon
iipî'pî Jesus pia eeseurîma etakonpa.
Moropai imakui'san pemonkonyamî'
iipî'pî. 2 Fariseuyamî' moropai Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
nîrî wanî'pî. Inkamoro wo'ma'ta'pî Jesus
winîkîi. Ta'pî to'ya: —Imakui'pî ku'nenan
pemonkonyamî' pokonpe tîwe'sen mîserî
warayo'. Moropai to' pokonpe ta're'
yonpanen —ta'pî to'ya ipî'.
3 Mîrîrî ye'nen to' nepu'tî ton ekare-
mekî'pî Jesusya panton pe. 4 Ta'pîiya:
—Amîrî'nîkon tiwin pî' si'ma ayekînnan
carneiroyamî' esa' pe awanî ya, 100 kaisarî.
Tiwin aataka'ma'pî ya, yuwai attî e'painon.
Innape nai? —ta'pîiya. —Inkamoro 99
kaisaronkon nîmîya e'painon keren po.
Moropai attî mîîkîrî ataka'ma'pî yuwai

eporîya pîkîrî. 5 Mîîkîrî eposa'ya ya, kure'ne
taatausinpai awanî eposa'ya ye'nen.
Moropai mîîkîrî mana'poya amota pona
tanunse. 6 Ayewî' ta eerepansa' pe, ayon-
payamî' awoinonkon etaya. Moropai taaya
ayonpayamî' pî': "Atausinpanpai'nîkon
upokon pe. Maasa pra uyekîn ataka'ma'pî
eposau'ya ye'nen", taaya'nîkon e'painon
tiwin pî' si'ma. 7 Tauya mîrîrî warantî
nîrî Paapa atausinpanto' wanî kupî sîrîrî
ka' po. Pemonkon imakui'pî pe tîwe'sen
enpenatasa' yai tînkupî'pî imakui'pî
rumaka tîuya pî'. Ipî' Paapa atausinpa
manni'kan 99 kaisaronkon, yairon pe
tîwe'sanon pî' taatausinpa yentai —ta'pî
Jesusya.

Prata Ena'pî Esenumî'pî

8 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Tiwin
wîri' wanî'pî mia' tamî'nawîrî prata ena'pî
esa' pe. Tîîse tiwin esenumî ya mîrîrî
yuwaiya e'painon, innape nai? Mîrîrî
eporîpa wîri'ya tî'kuma'tu yawittanîpî, mo-
ropai tewî' kuimaiya. Morî pe yuwai'ma
tînîn eporî tîuya pîkîrî yuwaiya. 9 Moropai
eposa' tîuya yai tonpayamî' tîwoinokon
etaiya. Moropai taiya to' pî': "Atausinpan-
pai'nîkon man upokonpe. Maasa pra up-
îratari esenumî'pî eposau'ya ye'nen", taiya.
10 Mîrîrî warantî nîrî Paapa poitîrîtonon in-
serîyamî' atausinpa kure'ne, tiwinan pe-
monkon imakui'pî ku'nen enpenata yai
imakui'pî pe tîwe'to' rumaka tîuya pî' —
ta'pî Jesusya.

Warayo' Tîyun Pia Pai Ataka'ma'pî

11 Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Warayo' wanî'pî asakî'nankon
inmukuyamî'. 12 Tiaron pensa inmu yakon
maasaron panpî'ya ta'pî tîyun pî': "Paapa,
ayemanne rataikakî uyemanne ton tîrîpa,
mîrîrî uurî pia antîrî ton aasa'manta yai.
Maasa pra sîrîrî itu'se wai", ta'pîiya. Mo-
ropai itunya temanne rataika'pî irui ye-
manne yarakkîrî.

13 Kure'ne pu'kuru pra wei tîîko'mamî
tîpo temanne yannuku'pî mîîkîrî warayo'
maasaronya tamî'nawîrî. Moropai attî'pî
tamî'nawîrî temanne yarakkîrî tiaron pata
pona aminke. Miarî itesa' pe tîwe'to' te-
manne yaretî'ka'pîiya. Festa pî' tîwanî ke,
tîsu'min ke imakui'pî kupî'pîiya. 14 Moropai
tamî'nawîrî yaretî'ka'pîiya tanne, mîrîrî
pata ya' emi'nan wanî'pî mararî pra.
Moropai mîîkîrîya tîmoron epu'tî pia'tî'pî
miarî. 15 Mîrîrî ye'nen teesenyaka'mato'
ton yuwa'pîiya mîrîrî pata ya' tîwe'sen
pî' mîrîrî warantî tîwe'pîika'tîpa kai'ma.
Mîîkîrîya mîîkîrî yarima'pî tîfazendarî
pona tekînon porcoyamî' ko'mannî'se
attîto'pe kai'ma, ta'pîiya. 16 Tîîse miarî
mîîkîrî wanî'pî emi'ne ita're' ton pra
awanî'pî. Porcoyamî' ya're' anna'pai
awanî'pî tîîse anî'ya porcoyamî' ya're'
yonpa tîrî pra awanî'pî. Î' tîrî to'ya pra
awanî'pî.

17 Mîîkîrî esenumenka pia'tî'pî tîîwarîrî.
Ta'pîiya: "Î' waraponkon uyun poitîrîtonon
teesenyaka'masanon uyun pia tîîse to'
ya're' mararon pepîn e'tî'kakoi pepîn. Tîîse
î' pî' uurî sa'manta sîrîrî tarî emi'nan
pî'. 18 Enna'po paapa yewî' ta. Mo-
ropai tauya paapa pî': 'Paapa, imakui'pî
kupî'pîuya Paapa ka' pon winîkîi, mo-
ropai awinîkîi', tauya paapa pî'", ta'pîiya.
19 "Mîrîrî ye'nen 'Anmu pe wanî pepîn
sîrîrî, tîîse apoitîrîtonon warantî uku'kî',
tauya paapa pî'", ta'pî mîîkîrî warayo'ya.
20 Moropai aataponka'pî miarîpai moropai
awenna'po'pî tîyun yewî' ta.

Mîîkîrî iipî ko'mannî pe e'ma taawîrî
aminke era'masa' itunya wanî'pî. Mo-
ropai tî'noko'pî pe era'ma'pîiya mararî
pra. Mîîkîrî tînmu ponaya eeka'tumî'pî
yapi'se. Yapisî'pîiya tîwakîri pe moropai
yu'na'pîiya.

21 Moropai mîîkîrîya ta'pî tun pî': "Paapa,
imakui'pî kupî'pîuya Paapa ka' pon winîkîi
moropai awinîkîi", ta'pîiya. "Mîrîrî
ye'nen anmu pe wanî pepîn sîrîrî tîîse
apoitîrîtonon warantî uku'kî", ta'pîiya.

22 Tîîse itunya ta'pî tîpoitîrîtonon pî':
"Ka'ne' pe ipon morî ene'tî, moropai
yeka'matî itenya pokon nîrî ene'tî,
yeka'matî itenya pî'. Moropai i'sa'sa'
ene'tî yeka'matî i'pu pî'! 23 Moropai kaiwan
manni' paaka more ene'tî. Moropai
iwîtî. Moropai atausinpanpai'nîkon man
mîserî unmu pokonpe entamo'kanto' pî'.
24 Maasa pra mîserî unmu sa'manta'pî
kai'ma wanî'pî teuren tîîse awanî sîrîrî.
Ataka'ma'pî pe awanî'pî, tarîpai eeseposa'
sîrîrî", ta'pî mîîkîrî warayo' yunya. Mîrîrî
ye'nen to' atausinpa'pî entamo'kanto' pî'.

25 Mîrîrî e'kupî'pî tiaron inmu irui tîîse
tînmîri ya'. Mîîkîrî enna'posa' iipî tanne,
aminke pra wîttî pî' eta'pîiya eserenkanto'.
Mararî pra awanî'pî to' mananu esetasa'.
26 Mîîkîrîya tîyun poitîrî yanno'pî. Moropai
ekaranmapo'pîiya. "Î' see mîrîrî?" ta'pîiya.

27 Mîîkîrî to' poitîrîya yuuku'pî: “Ayakon
enna'posa' erepannî pî' man wîttî ta enen,
pri'ya. Mîrîrî ye'nen ayunya kaiwan paaka
more wîî me'po pî' man”, ta'pîiya.
28 Mîrîrî yekare eta tîuya ye'nen, mîîkîrî
inmu irui ekore'ma'pî. Moropai ewonpai
pra awanî'pî wîttî ta. Mîrîrî itun epa'ka'pî
poro pona iipia. Moropai eewonto'pe taa
pî' itun ko'mamî'pî ipî'. 29 Tîîse tîyun
maimu yuuku'pîiya. Ta'pîiya: “Î' warapo
kono' kaisarî uuko'mansa' sîrîrî aapia es-
enyaka'ma pî' apoitîrî warantî. Amaimu
tîyu'pî'se pra î' taato'ya ku'sau'ya amaimu
yawîrî. Mîrîrî tanne tiwin mîrikkî carneiro
more tîîsa'ya pra nai uupia uyonpayamî'
pokonpe festa tîkonekai atausinpato' ton”,
ta'pîiya. 30 “Tîîse mîîkîrî anmu, aye-
manne tîîsa'ya tî'ka'tîpon, imakui'pî kupî
ke wîri'sanyamî' ataka'ma'san yarakkîrî
tîwanî ke. Moropai mîîkîrî enna'posa' yo'
ton paaka kaiwan wîî me'posa'ya”, ta'pîiya.
31 Mîîkîrî maimu yuuku'pî iyunya.
Ta'pîiya: “Unmu, amîrî uupia tîîko'mansen.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron uyemanne
wanî sîrîrî ayemanne pe”, ta'pîiya.
32 “Tîîse sîrîrî entamo'kanto' koneka
me'pouya emapu'tîsa' sîrîrî atausinpanto'
esera'mato'pe kai'ma. Maasa pra mîserî
ayakon sa'manta'pî kai'ma e'sa' tanne enen
eerepansa' man. Ataka'ma'pî pe awanî'pî
tarîpai eeseposa' man”, ta'pîiya —ta'pî
Jesusya.

16

Ipîkku Pe E'nîto' Yapurî Pî' Jesus Eseurîma

1 Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —
Warayo' wanî'pî tîkaraiwarî yemanne
ko'mannî'nen pe. Tîîse mîîkîrî pî' to'
eseurîma pia'tî'pî morî pe e'to' yawîrî
eesenyaka'ma pra awanî ye'nen. Tîkarai-
warî tînirurî yaretî'ka pî' aako'mamî'pî.
2 Mîrîrî epu'sa' tîuya pe ikaraiwarîya
yanno'pî tîîpia aai'to'pe. Moropai mîîkîrî
ekaranmapo'pîiya. “Inna pî' rî apî' to'
eseurîma manni' ayeseru pî'?” ta'pîiya
ipî'. Moropai ta'pî mîîkîrî ikaraiwarîya ipî':
“Tarîpai sîrîrî pata pai mîrîrîkon ankupî'pî
konekaya yu'se wanî sîrîrî. Tamî'nawîrî
yannu'kî morî pe awe'to'pe, tiaron pia
irumakapa. Maasa pra mîrîrî warantî
awanî ye'ka pe tamî'nawîron uyemanne
ko'mannî'nen pe awanî eserîke pra nai”,
ta'pî ikaraiwarîya ipî'.
3 Mîrîrî taasa' tîkaraiwarîya pî' mîîkîrî
esenumenka'pî tîîwarîrî. “Epa'kato'pe
taa pî' kin ukaraiwarî man koo, î' see
ku'to'peuya ko'ye. Maasa pra epa'kasa' ya
uuwarîrî esenyaka'ma non yaka pî' eserîke
pra wai, meruntî ke pra wai. Moropai
esenyaka'ma pra wanî ya tiaronkon
pî' tînîru esatîuya eserîke pra eppe'nî
pî' wai”, ta'pîiya tîîwarîrî. 4 Moropai
eesenumenka'pî. “Kaane, epu'tî pî' wai
tarîpai î' kupîuya”, ta'pîiya. “Uyonpayamî'
yausinpauya, î' pensa ukaraiwarîya
uyenpa'kasa' yai tewî'kon ta uyapi'to'pe
to'ya”, ta'pîiya.
5 Moropai mîrîrî taa tîpo mîîkîrî
tîkaraiwarî pia epe'mîra tîwe'sanon
yanno'pîiya, tamî'nawîrî. Moropai tiwin
pî' to' ekaranmapo'pîiya. E'mai'non
pî' ta'pîiya: “î' warapo kaisarî epe'mîra
tîwe'sen amîrî ukaraiwarî pia?” ta'pîiya.
6 Moropai mîîkîrîya yuuku'pî: “100 kaisarî
óleo yense'”, ta'pîiya.
“Seeni' era'makî epe'mîra awe'to'.
Ereutakî moropai imenukakî arakkita
pairî 50 kaisarî neken”, ta'pî mîîkîrîya.
Mîrîrî warantî yausinpa'pîiya tîwakîri pe
mîîkîrîya ikupî'pî.
7 Moropai tiaron pî' ta'pîiya: “Amîrî
kanan? Î' warapo kaisarî epe'mîn amîrî?”
Moropai mîîkîrîya yuuku'pî. “1.000
waikara'pî kaisarî trigo”, ta'pîiya.
“Sîrîrî era'makî epe'mîra awe'to'.
Ereutakî moropai imenukakî 800 kaisarî”,
ta'pîiya ipî'. Mîrîrî warantî tonpa ton
eporî'pîiya î' pensa teepa'kasa' yai to' pia
tîwanîpa.
8 Moropai mîîkîrîya mîrîrî warantî
iku'sa' yekare eta'pî ikaraiwarîya. Î'
kai'ma tonpayamî' ton yausinpa pî'
eesenumenkasa' wenai yapurî'pîiya mararî
pra ⌊Imakui'pî ku'sai'ya tîîse⌋ —ta'pî
Jesusya. Mîrîrî pî' Jesus eseurîma'pî.
Ta'pîiya: —Pemonkonyamî' sîrîrî pata
yeseru yawîronkon wanî epu'nenan pe
pu'kuru. Maasa morî eporîkonpa î' ton pra
tîwanîkon namai, teserukon koneka to'ya.
Manni'kan Paapa maimu yawîronkon,
yairî tîwe'sanonya ikoneka yentai ikoneka
to'ya. —ta'pîiya. 9 —Mîrîrî ye'nen tauya
sîrîrî apî'nîkon. Tiaronkon pîika'tîya'nîkon
yuwatî ipîkku pe awe'to'kon ke. Mîrîrî
ku'sa'ya'nîkon tîpo, î' pensa tamî'nawîrî
nîmîya'nîkon ye'ka pe aasa'mantakon ya,
Paapaya ayapi'to'pe'nîkon ka' po —ta'pîiya.

10 —A'kî tauya sîrîrî, anî' wanî mararon
mîrikkî tîîse yapurî epu'nen pe tîwe'sen
mîrîrî ye'nen mîîkîrîya mararon pepîn
yapurî epu'tî yairî. Tîîse anî' wanî ya
mararon pî' ama'ye' pe, mîrîrî warantî
nîrî mararon pepîn pî' ama'ye' pe awanî.
11 Tîîse amîrî'nîkonya ipîkku pe awe'to'kon
yapurî epu'tî pra awanî ya tarî non po,
o'non ye'ka pe see ipîkku pe awe'to'kon
tîrî Paapaya e'painon, ka' pon aapia'nîkon?
12 Moropai î' kai'ma tiaronkon yemanne
ko'mannîpî epu'tîya'nîkon pra awanîkon
tanne î' kai'ma Paapaya amîrî'nîkon
pia ayemannekon ton tîrî e'painon
aapia'nîkon? —ta'pîiya to' pî'.

13 Moropai ta'pî Jesusya: —Asakî'nankon
tîkaraiwarîtonon poitîrî pe anî' wanî
eserîke pra awanî. Maasa pra tiaron
yapurîiya morî pe, moropai tiaron
mu'tunpaiya. Tiaron maimu yawîrî awanî
tîîse, tiaron pîinamaiya pepîn. Mîrîrî
warantî Paapa poitîrî pe e'nî tanne, ipîkku
pe e'nîto'pe tîniru yu'se eseka'nunkan
eserîke pra awanî —ta'pî Jesusya.

Paapa Maimu E'tî'ka Pepîn
(Mt 11.12-13; 5.31-32; Mc 10.11-12)

14 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe fariseuyamî'
eseurîma'pî imakui'pî pe Jesus winîkîi.
Maasa pra kure'ne inkamoroya tîniru ya-
purî'pî mîîto'pe. 15 Inkamoro pî' ta'pî
Jesusya: —Amîrî'nîkon e'kupî morî pe
tiaronkon rawîrî awanîkon kai'ma. Tîîse
Paapaya eesenumenkato'kon epu'tî tanne
ayewankon yawon. Mîrîrî amîrî'nîkon ata-
purîto' wanî pemonkonyamî' pia wanî morî
pe, taaya'nîkon tîîse Paapaya yewanmîrî —
ta'pîiya.

16 Moropai ta'pîiya: —Moisés nurî'tî
nîmenuka'pî moropai Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî
nîmenuka'pî ekaremekî'pî to'ya João
Batista nurî'tî erepamî pîkîrî sîrîrî non
pona. Mîrîrî pata pai amenan itekare
ekaremekî'pî to'ya. Î' kai'ma Paapa
pemonkono pe pemonkonyamî' enato'pe
ekaremekî to'ya sîrîrî tîpose. Mîrîrî ye'nen
tu'ke pemonkonyamî' eseka'nunka Paapa
pemonkono pe tîwanîkonpa. Ka'ne' pe
Paapa yenya' to' eturumaka tesa'kon pe
awe'to'pe. 17 Mîrîrî warantî awanî tîîse
penaro' Moisés nîmenuka'pî Paapa maimu
ko'mamî yairî ipatîkarî. Ka' moropai non
ataretî'ka, tîîse Paapa maimu e'tî'ka pepîn,
nem tiwin mai ena pepîn yairî pra —ta'pî
Jesusya.

18 Moropai ta'pîiya: —Warayo'ya tîno'pî
rumaka tîpo tiaron wîri' yarakkîrî awanî
ya, kure'ne imakui'pî kupîiya mîrîrî, Paapa
maimu yawîrî pra awanî. Moropai anî'
wanî ya wîri' tînyo rumakatîpon yarakkîrî,
mîîkîrîya imakui'pî kupî mîrîrî Paapa
winîkîi, imaimu e'menukasa' yawîrî pra
awanî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ipîkku Pe Tîwe'sen Pî' Moropai Lázaro Pî'
Jesus Eseurîma

19 Moropai Jesusya ta'pî: —Tiwin
warayo' wanî'pî ipîkku pe tîwe'sen.
Mîîkîrîya tîpon yeka'mapîtî'pî morî epe'ke.
Aako'manpîtî'pî morî pe maasa pra
tamî'nawîron esa' pe awanî'pî. Wei kaisarî
ita're' wanî'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen
î' pî' eesenumenka pra aako'mamî'pî
ipîkku pe tîwanî ye'nen. 20 Mîrîrî yai
nîrî tiaron warayo' wanî'pî. î' ton pîn
sa'ne, tîwe'taruma'tîsen, sa'ne. Moropai
paran pokon, erekî'pan itesa' poro itese'
Lázaro. Mîîkîrî sa'ne yaapîtî to'ya e'pîtî'pî
mîîkîrî ipîkku pe tîwe'sen yewî' mana'ta
pia maasa pra aasarî eserîke pra awanî
pî'. 21 Miarî mîîkîrî ipîkku mesari poi
ita're' ya'punu'pî e'sorokasa' anonpapai
awe'pîtî'pî. Mîîkîrî sa'ne erekî' yame'ka'pî
arinmarakayamî'ya.

22 Moropai mîîkîrî sa'ne sa'manta'pî.
Moropai mîîkîrî era'mai inserîyamî' ii'sa'
wanî'pî. Yarî'pî to'ya utamokon Abraão
nurî'tî pia. Miarî aako'mamî'pî iipia
kure'nan entamo'kanto' ta, taatausinpai
pu'kuru. Tîîko'manse pu'kuru pra mîîkîrî
ipîkku warayo' sa'manta'pî nîrî ite'ma'pî
pî'. Mîîkîrî yu'na'tî'pî to'ya. 23 Mîîkîrîya
tîmoron epu'tî'pî mararî pra isa'manta'san
pata'se' ya', apo' ya' si'ma. Miarî si'ma
mîîkîrîya tîtamo Abraão nurî'tî era'ma'pî
aminke morî pata ya'. Moropai Lázaro
nurî'tî era'ma'pîiya iipia morî ya'. 24 Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî entaime'pî. Ta'pîiya Abraão
pî': "Amoko a'noko'pî pe sa'ne uyera'makî.
Mîrîrî ye'nen Lázaro ii'to'pe ka'kî upîika'tîi.
Tenya yeperu teuronkai tuna ka moropai
aai'to'pe unu pona itîîse. Maasa pra tarî
umoron epu'tî pî' wai apo' ya'", ta'pîiya.

25 Tîîse Abraão nurî'tîya imaimu
yuuku'pî. Ta'pîiya: "Upa'ri, enpenatakî
non po aako'mamî'pî pî', morî pe pu'kuru
aako'mamî'pî tîîwanmîra, tamî'nawîron
esa' pe awanî'pî. Morî pe awanî'pî aapia.

Tîîse Lázaro sa'ne ko'mamî'pî tîmoron tepu'se miarî. Tarîpai Lázaro nurî'tî man morî pe pu'kuru tamî'nawîron mîrîrî winîpai. Taatausinpai awanî sîrîrî tarî. Tîîse amîrîya amoron epu'tî mîrîrî. 26 Mîrîrî tanne kure'nan a'ta moro man uurî'nîkon yarappana. Mîrîrî ye'nen tarîron uupiawon wîtî eserîke pra man miarî ya' aapia. Moropai miarîpoinon iipî eserîke pra man nîrî tarîwaya uupia", ta'pîiya.

27-28 "Amoko", ta'pî ipîkku warayo'ya. "Mîrîrî warantî awanî ya, Lázaro yarimakî uyonpayamî' kore'ta attîto'pe. Maasa pra uyakontonon moro to' man mia'taikinankon inkamoro pî' ekareme'se attîto'pe ka'kî, tarîwaya e'taruma'tînto' ya' to' iipî namai", ta'pîiya.

29 Tîîse Abraão nurî'tîya ta'pî: "Ayonpayamî'ya itekare eta e'painon. Kaareta Moisés nurî'tî nekaremekî'pî miarî man to' pia. Moropai profetayamî' nurî'tîyamî' nekaremekî'pî miarî man. Mîrîrî winîpai eta to'ya", ta'pîiya.

30 "Tîîse 'Inna' taa to'ya pepîn, Amoko", ta'pî ipîkku warayo' nurî'tîya. "Tîîse isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' ya moropai mîîkîrîya ekaremekî ya, 'inna' taa to'ya. Imakui'pî tînkupîkon rumaka to'ya e'painon".

31 Tîîse yuuku'pî Abraãoya: "Kaane, 'Inna' taa to'ya pepîn. Inkamoro itekare ekareme'nenan Moisés nurî'tî moropai profetayamî' nurî'tîyamî' nekaremekî eta to'ya pra awanî ya, mîrîrî warantî nîrî isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' eseurîmato' pî' 'Inna' taa to'ya pepîn", ta'pî Abraão nurî'tîya —ta'pî Jesusya.

17

Tiaron Nîkupî'pî Awinîkîi'nîkon Ku'tî Aawanmîra'nîkon

(Mt 18.6-7,21-22; Mc 9.42)

1 Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî: —Imakui'pî kupî tiaronkonya emapu'tînen ton moro awanî sîrîrî non po tîwîrî. Tîîse imakui'pî kupî tiaronya emapu'tîtîponya "ekenne" taa kupî sîrîrî. 2 A'kî, anî' sa'manta ya, tî' tewa'tîi i'mî pî' tuna ka tenunse imakui'pî pe awanî. Tîîse itentai imakui'pî pe awanî insamoro moreyamî' yonpaya imakui'pî kupî emapu'tîiya ya, mararî pra awe'taruma'tî mîrîrî wenai. 3 Mîrîrî ye'nen tauya, aka, tîwarî e'kî mîrîrî warantî imakui'pî kupîya'nîkon namai.

Ayakonya imakui'pî ku'sa' ya, ka'kî ipî': "Imakui'pî mîrîrî, uyakon, kî'kupîi", taaya ipî'. "Inna" taiya ya, morî pe pu'kuru awanî. Mîrîrî ye'nen aawanmîra inkupî'pî imakui'pî ku'kî. 4 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai (7) ite'ka tiwin wei tîîse imakui'pî ku'sa' ayakonya ya awinîkîi moropai aapia aai'pîtî ko'mannîpî taiya apî': "Kure'ne imakui'pî kupî pî' wai tîîse enpenatasa' sîrîrî mararî pra. Mîrîrî ye'nen aawanmîra unkupî'pî ku'kî", taiya ya, aawanmîra iku'kî —ta'pî Jesusya.

Innape Jesus Ku'to'

5 Inkamoro Jesus nenupa'sanya esatî'pî Jesus pî'. Ta'pî to'ya: —Anna yepotorî, inî' panpî' innape aku'to' annaya ku'kî —ta'pî to'ya Jesus pî'.

6 Moropai Jesusya to' maimu yuuku'pî. Ta'pîiya to' pî': —Mîrîrî mostarda ena'pî mîrikkî si'mîrikkî warantî mararî innape Paapa kupîya'nîkonya ya, taaya'nîkon e'painon seeni' yei pî': "atarokakî tamî'nawîrî akara rapairî" moropai attî. "Tuna ka' e'pînta" taaya'nîkon ya moropai attî e'painon amaimukon yawîrî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ipoitîrî Nîkupî Ton Pî' Jesus Eseurîma

7 Moropai Jesusya inî'rî ta'pî tînenupa'san pî': —Amîrî'nîkon wanî ya tîpoitîrî ke taapai'nîkon man. Mîîkîrî esenyaka'ma ya anmîrikon ya', mîrîrî warantî pra awanî ya ayekînkon carneiroyamî' era'maiya keren po si'ma. Mîîkîrî erepansa' pe teesenyaka'mato' yapai taaya'nîkon pepîn e'painon ipî': "Asi'kî, ereutakî awentamo'kapa", taaya'nîkon pepîn. 8 Tîîse taaya'nîkon e'painon: "Ka'ne' pe entamo'kanto' yenpokî mesa pona entamo'kato'pe moropai uwuku enî'to'peuya. Mîrîrî tîpo uye'ma'pî pî' awentamo'kapa", taaya ipî'. 9 Taasa' tîuya yawîrî mîrîrî ku'sai'ya pî' "Morî pe pu'kuru man" taaya'nîkon e'painon ipî'? Kaane, maasa pra eesenyaka'mato' mîrîrî mîîto'pe, amaimukon yawîrî awe'to'pe —ta'pî Jesusya. 10 —Mîrîrî warantî amîrî'nîkon wanî e'pai awanî. Tamî'nawîrî ankupîkon pe ta'pî kupîya'nîkon ya taaya'nîkon e'pai awanî: "Teesenyaka'masanon anna. Mîrîrî ye'nen anna yapurî anna karaiwarîya yu'se anna wanî pepîn, anna nîkoneka pe ta'pî kupî annaya ye'nen. Mîrîrî ku'sa' annaya pî' mîî pe anna atapurî pepîn

anna karaiwarî maimu yawîrî ikupî annaya
ye'nen", taaya'nîkon e'pai awanî —ta'pî
Jesusya.

*Mia' Tamî'nawîronkon Pri'ya Pra
Tîwe'sanon Yepi'tî Jesusya*

11 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî ko'mannîpî'pî
Jerusalém pona. Mîîkîrî wîtî'pî Samaria
moropai Galiléia pata kî'pî ya pî'. 12 Miarî
Jesus erepamî tanne pemonkonyamî'
ko'manto' ya mia' tamî'nawîronkon
pri'ya pra tîwe'sanon warayo'kon wanî'pî.
Inkamoro wanî'pî ere' itese' leprosia
pokonkon. Inkamoro iipî'pî Jesus
ponaya tîîse to' emî'pamî'pî aminke
pemonkonyamî' kore'ta to' ewomî pra.
13 Moropai inkamoro entaimepîtî'pî.
Moropai ta'pî to'ya Jesus pî': —Jesus
anna yenupanen, a'noko'pî pe sa'ne anna
era'makî —ta'pî to'ya ipî'.
14 To' era'ma tîuya pe Jesusya ta'pî to'
pî': —Atîtî teepîremasen pia. Moropai
amîrî'nîkon esepi'tîsa' era'mato'peiya
makatîi ipî' —ta'pî Jesusya to' pî'. Jesus
maimu yawîrî to' wîtî'pî.
E'ma taawîrî to' wîtî tanne to' es-
epi'tî'pî. 15 Moropai to' yonpa es-
epi'tîsa' enna'po'pî. Samariapon mîîkîrî.
Teesepi'tîsa' wenai Paapa yapurî ye'ka pe
awenna'po'pî. Meruntî ke aatausinpato'
maimu wanî'pî. 16 Jesus pia teerepamî ye'ka
pe awe'sekunka'pî irawîrî yapurî tîuya
ye'nen. —Morî pe pu'kuru man, Jesus —
ta'pîiya.
17 Moropai Jesusya ta'pî: —A'kî, mia'
tamî'nawîronkon pepîn kin warayo'kon es-
epi'tî manni'? O'nonkan tiaronkon to'
enna'po pra awanî. 18 Tîîse î' ton pe mîserî
ka'ran samariapon enna'posa' sîrîrî Paapa
yapurîi? —ta'pî Jesusya. 19 Moropai ta'pî
Jesusya ipî': —E'mî'sa'kakî moropai atîkî.
Eesepi'tîsa' nai maasa pra innape uku'sa'ya
ye'nen —ta'pî Jesusya Samariapon pî'.

Tamî'nawîronkon Esa' Pe Paapa E'to' Pî'

Jesus Eseurîma
(Mt 24.23-28,37-41)

20 Tiaronkon fariseuyamî'ya Jesus
ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Î' pensa see
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu
eseporî kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya. Jesusya
to' maimu yuuku'pî: —Tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa ii'to' weiyu erepamî pepîn,
î' rî teera'masanon pokonpe, anî'ya
era'mato'pe —ta'pîiya. 21 —Anî'ya taa
eserîke pra awanî, a'kî, sîrîrî era'makî,
mooni pata man taa pepîn. Maasa pra
tamî'nawîronkon esa' pe Paapa e'to' wanî
pe man akore'ta'nîkon —ta'pîiya.
22 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya tînenupa'san
pî': —A'kî, tiwin wei uurî ka' poi
iipî'pî anera'mapai awanîkon kupî sîrîrî.
Pemonkonyamî' esa' pe uurî wanî an-
era'mapai awanîkon. Tîîse era'maya'nîkon
pepîn. 23 Moropai tiaronkonya taa
apî'nîkon: "Aasîrî eerepansa' man. Sîrîrî
era'makî, miarî man" taa seru'ye'konya
apî'nîkon. Inkamoro ye'ka maimu yawîrî
katîtî seru'ye' pe yuwai. 24 Maasa pra
uurî iipî'pî ka' poi ii'to' weiyu wanî mîrîrî
manni' wara'napi e'sisiuka ka' parakon
patapai iratai winîkîi eesera'ma manni'
warantî. Tamî'nawîronkonya era'ma kupî
sîrîrî, ama' pe pra. Mîrîrî warantî awanî
kupî sîrîrî. 25 Tîîse maasa e'mai' pe uurî
ka' poi iipî'pî e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî
pra. Moropai uurî uyewanmarî to'ya sîrîrî
pankonya yewanmîrî uyu'se pra to' wanî.
26 Pena Noé nurî'tî wanî yai pe-
monkonyamî' ko'mamî'pî tîîwanmîra.
Mîrîrî warantî pemonkonyamî' ko'mamî
uurî ka' poi iipî'pî ii'to' weiyu erepamî
pîkîrî —ta'pî Jesusya. 27 —Pena morî
pe tamî'nawîronkon wanî'pî. To' en-
tamo'ka'pî moropai tîwukukon enîrî'pî
to'ya. Moropai warayo'kon no'pîta'pî,
wîri'sanyamî' etinyoma'pî. To' ko'mamî'pî
morî pe tîkanau ya' Noé nurî'tî asara'tî
weiyu erepamî tîpose to' ko'mamî'pî.
Mîrîrî yai kure'nan tuna ke Paapaya
pata ma'tanîpî'pî. Moropai inkamoro
pemonkonyamî' tî'ka'pîiya tamî'nawîrî.
28 Mîrîrî warantî nîrî awe'kupî'pî pena
Ló ko'manpîtî yai. Tamî'nawîronkon
wanî'pî morî pe to' entamo'ka'pî, moropai
tîwukukon enîrî'pî to'ya. Moropai to'
esennapîtî'pî, to' e'repapîtî'pî, moropai
to' e'pîmî'pî. Moropai tewî'kon ton
koneka'pî to'ya. Tîîwanmîra to' wanî'pî.
29 Ló epa'kato' Sodoma poi weiyu erepamî
pîkîrî to' ko'mamî'pî morî pe. Moropai
mîrîrî tîpo kono' rena'pî ka' poi apo'
pe mararî pra moropai ikî pe, enxofre
itese' aarena'pî. Mîrîrîya pemonkonyamî'
tî'ka'pî tamî'nawîrî. 30 Mîrîrî warantî
pemonkonyamî' ko'mamî uurî ka' poi
iipî'pî ii'to' weiyu erepamî pîkîrî —ta'pî
Jesusya.
31 —Mîrîrî yai anî' wanî ya tewî' po
mîîkîrî autî eserîke pra awanî î' rî temanne

yapisîpa. Moropai anî' wanî ya, tînmîri ya,
mîîkîrî enna'po pepîn tewî' ta. Tîîse ka'ne'
pe eepe e'pai awanî —ta'pî Jesusya. 32 —
Maasa enpenatatî Ló nurî'tî no'pî nurî'tî
pî'. Te'ma'pî pî' enna'popai tîwanî yai
aasa'manta'pî. 33 Anî' eseka'nunka ya
kure'ne isa'mantapai pra tîîko'manto'kon
pînînmaiya ya, mîîkîrî sa'manta kupî
sîrîrî. Tîîse uwenai anî' e'taruma'tî ya,
tîîsa'manta namaiya pra awanî ya, mîîkîrî
e'pîika'tî ipatîkarî. 34 Tauya sîrîrî yairon
pî'. Mîrîrî ewarono' ya, asakî'nankon
pemonkonyamî' wetun ya, tiwinan cama
po. Tiwinan neken wîtî kupî sîrîrî,
iwanîyakon e'nîmî kupî sîrîrî. 35 Moropai
asakî'nankon wîri'sanyamî' trigo ye'pa
pî' tîwe'sanon sa'nîrî si'ma. Tiwin neken
iwanîyakon wîtî kupî sîrîrî. Moropai
iwanîyakon e'nîmî kupî sîrîrî. 36 Moropai
asakî'nankon warayo'kon wanî ya umî ya,
tiwin neken iwanîyakon wîtî kupî sîrîrî
moropai iwanîyakon e'nîmî kupî sîrîrî.
37 Mîrîrî pî' Jesus nenupa'sanya ekaran-
mapo'pî. Ta'pî to'ya: —Anna yepotorî,
o'non pata awe'kupî kupî sîrîrî? —ta'pî
to'ya Jesus pî'.

Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya pan-
ton ke. Ta'pîiya: —A'kî, o'non pata
paaka sa'mantasa' ya tu'ke watunaiyamî'
emurukuntîsa' esera'ma. ⌞Mîrîrî warantî
awe'kupî yai, epu'tîya'nîkon, eesera'ma
aronne.⌟ —ta'pî Jesusya.

18

Wîri' Inyo Isa'manta'pî

1 Jesusya panton ekaremekî'pî tî-
nenupa'san yenupapa kai'ma tîwîrî
teepîremakon to' ko'manto'pe tîrumakai
pra. 2 Ta'pîiya to' pî': —Cidade po
awanî'pî warayo' juiz ipîkku pe tîwe'sen.
Mîîkîrî wanî'pî Paapa namanen pepîn
tîîwarîrî itu'se tîwe'to' yawîrî tîîko'mansen,
moropai tiaronkon pemonkonyamî'
namanen pepîn. 3 Moro rî mîrîrî cidade po
wîri' wanî'pî inyo isa'manta'pî. Tiaronya
mîîkîrî taruma'tî'pî. Yairî pra mîîkîrî
wanî'pî iwinîkîi. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
ipîkku pe tîwe'sen juiz pia attîpîtî e'pîtî'pî
tîpîika'tîto'peiya kai'ma mîrîrî pî'. Ta'pîiya:
"Upîika'tîkî mîîkîrî upî' tîwo'ma'tasen pî'
ka'kî inî'rî aawo'ma'ta namai. Tamî'nawîrî
ikonekakî", ta'pîiya.

4 Tîîse mîîkîrî sa'ne inyo isa'manta'pî
pîinamaiya pra awanî'pî. Aako'mamî'pî
mararî pra wei kaisarî tîîse iko'noro esatî
pî' mîîkîrî wîri' ko'mamî'pî. Moropai mîrîrî
pî' ta'pîiya, teesenumenkai: "Inna seru'
pepîn. Paapa namanen pepîn uurî mo-
ropai tiaronkon pemonkonyamî' pîinama-
nen pepîn uurî ipîkku wanî ye'nen. 5 Tîîse
mîserî wîri'ya yeta'ka ko'mannîpî ye'nen
iteseru konekauya sîrîrî. Maasa pra ite-
seru konekauya pra awanî ya mararî pra
epu'tîuya yentai uyaka'maiya inî' î' epu'tî
ton pe pra", ta'pî mîîkîrî juizya. Mîrîrî
ye'nen ipîika'tî tu'ka'pîiya —ta'pî Jesusya.

6 Mîrîrî pî' Uyepotorîkonya ta'pî tî-
nenupa'san pî': —Esenumenkatî î' kai'ma
manni' juiz yairon pepîn eseurîmato'
pî'. Imakui'pî pe tîwanî tîîse imaimu
yuuku tu'ka'pîiya. 7 Mîrîrî warantî
pra Paapa wanî, tîîse morî pe awanî.
Mîrîrî ye'nen morî kupîiya tîmenka'san
tîpemonkonoyamî' ton pe, manni'kan
tîwe'pîika'tîto'kon esatî pî' tîwe'sanon
wei kaisarî moropai ewaron kaisarî. To'
pîika'tîpa Paapa ko'mamî ka'rî? Kaane,
ikupîiya kupî tîuya taasa' tîuya yawîrî.
8 Tauya sîrîrî apî'nîkon. Ikupî Paapaya
tîpemonkonoyamî' ton pe. Mîrîrî kupîiya
ka'ne' pe tîîko'manse pra. Tîîse uurî ka' poi
iipî'pî erepanto' weiyu yai sîrîrî non pona,
innape Paapaya teepîremato'kon yuuku
epu'nenan eporîuya, to' e'taruma'tî tîîse?
—ta'pî Jesusya.

Fariseu Moropai Tîniru Yapisî Pî' Teesenyaka'masen Epîrema

9 Tiaronkon yairî tîwanîkon kai'ma
tîwe'ku'sanon moropai tiaronkon yentai
tîwe'ku'sanon pî' sîrîrî panton ekare-
mekî'pî Jesusya. 10 Ta'pîiya: —Asakî'nankon
warayo'kon wîtî'pî epîremanto' yewî' ta
epîremai. Tiaron wanî'pî fariseu pe. Tiaron
wanî'pî tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru
yapisî pî' teesenyaka'masen pe. 11 Moropai
fariseu e'mî'sa'ka'pî satippe epîremai.
Moropai eepîrema'pî tîpona see warantî.
Ta'pîiya: "Paapa, ayapurî pî' wai kure'ne.
Maasa pra uurî wanî pepîn tiaronkon
pemonkonyamî' warantî. Tu'ke î' yu'se
tîwe'sen pepîn uurî. Moropai seru'ye' pe
uurî wanî pepîn. Moropai imakui'pî ku'nen
pepîn. Uurî se' tapairî wîri'sanyamî'
yarakkîrî tîwe'sen pepîn tiaronkon
warayo'kon warantî. Paapa ayapurî pî' wai
nîrî maasa pra mîseni' warayo' tîniru yapisî
pî' teesenyaka'masen warainon pepîn uurî
imakui'pî pe. 12 Epîremakoi uurî asakî'ne

ite'ka tiwin semana tîîse uyekkari tonpai pra. Moropai aapia untîrî tîînen uurî esuwa'kakoi pepîn, tamî'nawîrî une'ma uyemanne yonpa tîînen uurî", ta'pîiya teepîrema ye'ka pe.

13 Tîîse tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masen wanî'pî aminke. Moropai kure'ne aweppe'sa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen tenu yanumîiya pra awanî'pî ka' ekaya. Tîîse tîmannîtî mun pa'tî'pîiya kure'ne teesewankono'mai. Moropai ta'pîiya Paapa pî': "Paapa, a'noko'pî pe sa'ne uyera'makî. Maasa pra kure'ne imakui'pî kupîtîpon uurî," kai'ma eepîrema'pî —ta'pî Jesusya.

14 —Mîrîrî ye'nen apî'nîkon tauya sîrîrî. Mîîkîrî warayo' teetî'noko'masen maimu eta'pî Paapaya. Moropai mîîkîrî pîika'tî'pîiya. Teetî'noko'masen warayo' enna'po'pî tewî' ta morî pe tîîwanmîra Paapa yarakkîrî. Tîîse tiaron e'mai' pe epîrema'pî pîika'tîiya pra awanî'pî. Maasa pra anî' atapurî ya tîîwarîrî tiaron yentai mîîkîrî eppepî kupî sîrîrî imakui'pî kupî tîuya pî'. Tîîse anî' wanî ya tîweppe'se imakui'pî pe tîwanî wenai, mîîkîrî wanî kupî sîrîrî taatausinpai. Maasa pra Paapaya yapurî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Moreyamî' Yanno Jesusya
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

15 Mîrîrî tîpo tiaronya moreyamî' yarî'pî Jesus pia to' pîremato'peiya kai'ma. Tîîse Jesus nenupa'sanya mîrîrî era'ma tîuya'nîkon pe ta'pî to' pî': —Î' ton pe mîrîrî warantî ikupîya'nîkon, î' ton kon moreyamî' enepîya'nîkon Jesus pia —ta'pî to'ya. 16 Tîîse Jesusya inkamoro moreyamî' yanno'pî tîîpia to' ii'to'pe. Moropai ta'pîiya: —Tîwî inkamoro moreyamî' naiipîi uupia. To' tîma'nîpai pra e'tî. Maasa pra Paapa pemonkonoyamî' wanî insamoro moreyamî' warantî. Paapa, tesa'kon winîpai morî eporî to'ya. 17 Inna pî' rî tauya apî'nîkon. Anî' wanî Paapa pemonkono pe e'pai, mîî pe pra insanan moreyamî' warantî e'pai awanî, innape Paapa kupîi'ma. Moropai itenya' eeturumaka e'pai awanî tesa' pe awe'to'pe —ta'pî Jesusya.

Ipîkku Pe Tîwe'senya Jesus Ekaranmapo
(Mt 19.16-30; Mc 10.17-31)

18 Judeuyamî' esa' pe tîwe'senya Jesus ekaranmapo'pî. —Uyenupanen, morî pu'kuru amîrî, —ta'pîiya Jesus pî'. Moropai ta'pîiya: —Î' kupîuya e'painon ipatîkarî enen uuko'manto' ton epoto'peuya Paapa pia? —ta'pîiya.

19 Jesusya ta'pî ipî': —Î' wani' awanî ye'nen "Morî amîrî", taaya mîrîrî upî'? Tiwinan morî moro man, mîîkîrî Paapa, tiaron ton pra man. Mîîkîrî neken morî —ta'pîiya. 20 Moropai Jesusya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton epu'nen amîrî.

Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, moropai pemonkon kî'wîi. Moropai ama'ye' pe tiaronkon kîsama'runpai moropai seru'ye' pe teeseurîmai pra e'kî. Moropai ayun, asan maimu yawîrî e'kî *Êx 20.12-16; Dt 5.16-20* —ta'pîiya.

21 Moropai mîîkîrî warayo'ya ta'pî: —More pe wanî'pî patapai sîrîrî tîpose mîrîrî ku'nen uurî tamî'nawîrî —ta'pîiya.

22 Mîrîrî taiya eta tîuya pe ta'pî Jesusya: —Inna seru' pepîn tîîse tiwinano'pî ankupî ton moro man. Tamî'nawîrî ayemanne ke e'repata moropai itepe'pî mîtîrîi manni'kan sa'ne tîwe'taruma'tîsanon pia. Mîrîrî warantî ikupîya ya, inî' panpî' ayemanne ton eporîya mîrîrî ka' po. Moropai mîrîrî tîpo maaipîi uwenairî —ta'pî Jesusya ipî'. 23 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, mîîkîrî warayo' esewankono'ma'pî mararî pra, ipîkku pe pu'kuru tîwanî ye'nen. Mîrîrî anku'pai pra awanî'pî.

24 Mîîkîrî esewankono'masa' era'ma tîuya ye'nen Jesusya ta'pî: —A'kî, sa'me pu'kuru see awanî Paapa yenya' ipîkku pe tîwe'sen eturumaka tesa' pe awe'to'pe. 25 Mîrîrî wanî kameru ewomî warantî akkusa yeutta yai, sa'me awanî. Tîîse itentai awanî mîîkîrî ipîkku ewonto'pe Paapa pia, itesa' pe awe'to'pe, ⌞maasa pra kure'ne tewan yapi'sai'ya ye'nen temanne pî'.⌟

26 Mîrîrî taiya etatîponkonya ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Moriya anî' kin e'pîika'tî e'painon?

27 Jesusya yuuku'pî: —Î' sa'me tîwe'sen pemonkon pia sa'me pu'kuru, ikupîiya yentai. Tîîse mîîkîrî Paapa pia sa'me pra awanî. Mîrîrî ye'nen ikupîiya —ta'pî Jesusya.

28 Moropai Pedroya ta'pî Jesus pî': —A'kî, tamî'nawîron anna ko'manto' rumakasa' annaya sîrîrî, awenairî anna ii'to'pe kai'ma —ta'pîiya.

29 —Inna seru' pepîn —ta'pî Jesusya.
—Moropai apî'nîkon yairî tauya. Tesa'
pe Paapa wanî ye'nen tewî' nîmî'nen,
moropai tîno'pî nîmî'nen, moropai takon
nîmî'nen, moropai tonpayamî' nîmî'nen,
moropai tînmuku nîmî'nen, Paapaya
tannosa' wenai, 30 mîîkîrîya eporî kupî sîrîrî
tîîko'manto' ton inî' panpî', tîîko'manto'
ton tarî tamî'nawîrî tînnîmî'pî yentai.
Moropai tiwinano'pî weiyu yai, ipatîkarî
tîîko'manto' ton eporîiya —ta'pî Jesusya.

Inî'rî Tîîsa'manta Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

31 Moropai mîrîrî tîpo Jesusya tî-
nenupa'san yarî'pî tiaron winîkîi moropai
ta'pîiya to' pî': —A'kî, wîtî'nîkon sîrîrî
Jerusalém pona. Miarî tamî'nawîrî
profetayamî' nurî'san nîmenuka'pî yawîrî
awe'kupî pe man, uurî, pemonkon pe ka'
poi iipî'pî winîkîi. 32 Miarî uurî rumaka
to'ya pe man pemonkonyamî' Judeuyamî'
pepînon yenya'. Moropai inkamoroya
umu'tunpa kure'ne moropai uyewanmarî
to'ya. Moropai tetakukon yenumî to'ya
upona. 33 Moropai u'po'pîtî to'ya. Moropai
uwî to'ya. Tîîse uwîsa' to'ya tîpo iteseurîno
wei yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya.
34 Mîrîrî taiya epu'tî to'ya pra in-
enupa'san wanî'pî. Maasa pra Jesus
eseurîmato' wanî'pî aronne pra epu'tî to'ya
yentai. Mîrîrî ye'nen î' taa yu'se Jesus wanî
epu'tî to'ya pra inenupa'san wanî'pî.

Enkaru'nan Yepi'tî Jesusya
(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

35 Mîrîrî tîpo Jesus erepamî ko'mannîpî
tanne Jericó cidaderî pona, tiwin pe-
monkon enkaru'nan sa'ne ereutasa'
wanî'pî e'ma ena pona. Mîîkîrî sa'ne
wanî'pî tîniru esatî pî' tîmîrî ton,
⌊teesenyaka'ma eserîke pra awanî ye'nen.⌋
36 Mîîkîrî sa'ne moro tîîse arinîkon
pemonkonyamî' wîtî mîrîrî e'ma taawîrî
eta'pîiya. Moropai ekaranmapo'pîiya: —
Î' see mîrîrî? —ta'pîiya. 37 Moropai ta'pî
to'ya ipî': —Manni' Jesus Nazaré poinon
wîtî sîrîrî —ta'pî to'ya.
38 Mîrîrî taa to'ya ye'nen mîîkîrî sa'ne
enkaru'nan entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pîiya:
—Jesus amîrî rei Davi nurî'tî parî'pî
pîika'tîton, a'noko'pî pe sa'ne uyera'makî
—ta'pî enkaru'nanya.
39 Mîîkîrî entaimepîtî ye'nen e'mai' pe tu-
utîsanonya ta'pî ipî': —Moo e'kî, î' pî' awen-
taimepîtî —ta'pî to'ya. Tîîse yuukuiya pra
inî' panpî' meruntî ke awentaimepîtî'pî. —
A'noko'pî pe uyera'makî —ta'pîiya.
40 Moropai tuutî ye'ka pe Jesus
emî'pamî'pî. Moropai —Ene'tî uupia —
ta'pî Jesusya. Tîîpia erepannîpî'pî to'ya
pe Jesusya ekaranmapo'pî. 41 —Î' kupîuya
yu'se awanî ayarakkîrî? —ta'pî Jesusya ipî'.
—Uyepotorî, inî'rî anera'mapai wai —ta'pî
warayo'ya.
42 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Era'maya,
innape ukupîya ye'nen eesepi'tîsa' sîrîrî
—ta'pî Jesusya ipî'. 43 Moropai mîrîrî pe
rî mîîkîrî warayo' enkaru'nanya era'ma'pî.
Mîrîrî ye'nen Jesus wenairî attî'pî Paapa ya-
purî ye'ka pe. Mîrîrî Jesus nîkupî'pî era'ma
tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî'ya Paapa yapurî'pî nîrî.

19

Zaqueu Wanî'pî Jesus Anera'mapai

1 Moropai mîrîrî tîpo Jesus ewomî'pî Je-
ricó cidaderî poro attî'pî. 2 Mîrîrî cidade
po awanî'pî warayo' ipîkku pe tîwe'sen
itese' Zaqueu. Mîîkîrî wanî'pî tesanonkon
pia to' nîtîrî tîniru yapi'nenan yepuru pe
tîwe'sen pe. 3 Mîîkîrî wanî'pî anî' pe Je-
sus wanî anepu'pai. Tîîse era'maiya ese-
rîke pra awanî'pî maasa pra arinîke pe-
monkonyamî' wanî ye'nen. Moropai non-
pairî tîwanî ye'nen era'maiya pîn. 4 Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî eka'tumî'pî inkamoro ar-
inîkon pemonkonyamî' rawîrî. Moropai
mîîkîrî enuku'pî yei pona Jesus era'mapa
kai'ma. Maasa pra mîrîrî poro Jesus wîtîto'
wanî'pî mîîto'pe.
5 Mîrîrî yei yo'koi teerepamî pe kakîsiya
Jesusya era'ma'pî. Moropai ta'pîiya Zaqueu
pî': —Zaqueu, ka'ne' pe autîkî maasa pra
sîrîrîpe ayewî' ta uutî e'pai awanî —ta'pîiya.
6 Mîrîrî taiya ye'nen, Zaqueu autî'pî ka'ne'
pe, moropai Jesus yapisî'pîiya tîwakîri pe
taatausinpai tewî' ta.
7 Mîrîrî era'ma'pî tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî'ya. Mîrîrî ye'nen inkamoro
eseurîma pia'tî'pî, ipî' tîwo'ma'takon
ye'nen. Ta'pî to'ya: —A'kî, î' ton pe see
imakui'pî mîserî warayo' yewî' ta Jesus
ewomî mîrîrî? —ta'pî to'ya.
8 Moropai Zaqueu e'mî'sa'ka'pî eseurî-
mai. Moropai ta'pîiya Uyepotorîkon
pî': —A'kî, sîrîrî patapai ipîkku uwe'to'
yemanne yonpa tîrîuya arakkita pairî
pemonkonyamî' sa'ne î' ton pînon
tîwe'taruma'tîsanon pia. Moropai tauya

î' rî yama'runpasau'ya ya, manni'kan
pemonkonyamî' unama'runpa'san pia
inna'pouya to' yemanne mo'ka'pîuya
yentai, saakîrîrî ite'ka to' pia inna'pouya
—ta'pîiya.
9 Mîrîrî yai mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —
Sîrîrîpe mîserî warayo' yewî' tawonkon
pîika'tî Paapaya sîrîrî, imakui'pî to'
nîkupî'pî ku'sai'ya man tîîwanmîra. Mîserî
warayo' wanî Abraão paarî'pî pe pu'kuru.
Moropai Abraão nurî'tîya innape Paapa
kupî'pî warantî, innape ukupîiya. Mîrîrî
wenai awe'pîika'tîsa' man —ta'pîiya. 10 —
Maasa pra ka' poi uurî iipî'pî insanan
pemonkonyamî' warainokon, ataka'ma'san
yuwai. Moropai Paapa pia to' enna'poto'pe
to' pîika'tîi iipî'pî uurî —ta'pî Jesusya.

Mia' Tamî'nawîron Prata Ena'pî Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 25.14-30)

11 Moropai Jesusya inkamoro teeseurîma
etatîpono'san nepu'tî ton pe panton
ekaremekî'pî. Maasa pra aminke pra
to' erepamî ko'mannîpî Jerusalém pona.
Teerepamî pe tamî'nawîronkon esa' pe
Paapa iipî ka'ne' pe kai'ma to' esenumenka
epu'tî'pîiya mîîto'pe. Mîrîrî ye'nen î'
kai'ma awanî pe man epu'to'pe to'ya,
ekaremekî'pîiya. 12 Ta'pî Jesusya: —A'kî,
warayo' wanî'pî tîpemonkonoyamî' kenan,
moropai ipîkku pe tîwe'sen. Mîîkîrî
wîtî'pî tiaron pata pona aminke, pata esa'
pe teenapa kai'ma, moropai mîrîrî tîpo
tîwenna'popa rei pe. 13 Tîîse maasa tuutî
rawîrî tîpoitîrîtonon mia' tamî'nawîronkon
warayo'kon yanno'pîiya tîîpia. Moropai
inkamoro pia to' kaisarî tiwin pî' pîrata
ena'pî tîrî'pîiya. Moropai ta'pîiya to' pî':
"A'kî, sîrîrî pîrata ke puwana konekatî
inî' panpî' eporîkonpa. Mîrîrî kupî pî'
ako'mantî enna'po pîkîrî", ta'pîiya. Mo-
ropai attî'pî. 14 Tîîse mîrîrî patayawonkon
pemonkonyamî'ya yewanmîrî'pî. Pata
esa' pe eena yu'se pra to' wanî'pî. Mîrîrî
ye'nen pemonkonyamî' yarima'pî to'ya
ite'ma'pî pî' kai to' wîtîto'pe ipî': "Pata
esa' pe amîrî ena yu'se anna wanî pra man,
apemonkonoyamî' pe anna wanî pepîn",
taato'pe to'ya kai'ma ipî'.
15 Tîîse mîîkîrî warayo' ena'pî pata esa' pe,
rei pe, to' maimu yentai. Moropai mîîkîrî
enna'po'pî tewî' ta. Moropai mîîkîrîya
inkamoro tîpoitîrîtonon to' pia pîrata
ena'pî tîntîrî'san yanno'pî to' ii'to'pe.
Î' warapo mîrîrî pîrata ke eposa' to'ya
anepu'pai awanî'pî.
16 E'mai'non erepamî'pî iipia moropai
ta'pîiya: "Ukaraiwarî, manni' pîrata ena'pî
itîrîya ne'tîkini uupia mîrîrî ke inî' panpî'
eporî'pîuya mia' tamî'nawîrî kaisaron",
ta'pîiya.
17 Mîîkîrî pî' ta'pî ikaraiwarîya: "Morî
pe man. Atausinpan pî' wai. Innape
teesenyaka'masen pe awanî epu'tîuya
sîrîrî. Maasa pra yairî mîrîrî mararon
ku'sa'ya. Mîrîrî ye'nen mia' tamî'nawîron
cidadekon esa' pe akupîuya", ta'pîiya ipî'.
18 Moropai tiaron ipoitîrî iipî'pî moropai
ta'pîiya: "Ukaraiwarî, manni' pîrata
ena'pî uupia itîrî ne'tîkini ke inî' panpî'
eporî'pîuya mia'taikinan kaisaron",
ta'pîiya.
19 Mîrîrî pî' ikaraiwarî atausinpa'pî.
"Morî pe man. Mîrîrî ye'nen mia'taikin
cidadekon esa' pe akupîuya", ta'pî
ikaraiwarîya ipî'.
20 Moropai tiaron ipoitîrî iipî'pî. Ta'pîiya
ipî': "Ukaraiwarî, manni' uupia itîrîya
ne'tîkini pîrata ena'pî seeni' iwontîsau'ya
kamisa ya'. Enonsau'ya sîrîrî itîpan-
nîpîuya namai. 21 Maasa pra amîrî wanî
teesenyaka'mai pra tu'ke î' eponen pe. Mo-
ropai î' tîpînse pra mararî pra mo'kanen
amîrî. Mîrîrî ye'nen eranne' pe wanî'pî
apî'".
22 Mîîkîrî maimu yuuku'pî ikaraiwarîya.
"Imakui'pî pe amîrî wanî, enya'ne
pe. Puwana pî' awanîpa taasa' tanne,
ikonekasa'ya pra awanî. Mîrîrî ye'nen
mîrîrî amaimu wenai ayu'se pra wai.
Epu'tî'pîya sa'man pe pu'kuru uurî wanî
teesenyaka'mai pra tu'ke î' eponen uurî,
moropai î' tîpînse pra mararî pra mo'kanen
uurî. 23 Tîîse î' wani' awanî ye'nen mîrîrî
untîrî'pî pîrata ena'pî utînirurî tîrîya pra
awanî'pî itewî' ta itaponse' pona? Sîrîrî
itîîsa'ya ya, inî' panpî' eepansa' tanne
eporîuya e'painon".
24 Moropai ta'pîiya moro tîîpia tîwe'sanon
pî': "Mîîkîrî pia manni' pîrata ena'pî
mo'katî iipiapai. Moropai itîîtî mîîkîrî mia'
tamî'nawîron yapisîtîpon pia".
25 Tîîse ta'pî to'ya: "Anna karaiwarî, tîîse
mîîkîrî pia man mia' tamî'nawîron pîrata
ena'pî", ta'pî to'ya.
26 Inkamoro maimu yuuku'pî to' karai-
warîya. "Tîîse tauya apî'nîkon, manni'
tu'ke panpî' eporîtîponya yapisî e'pai
awanî inî' panpî' tu'ke. Tîîse anî' wanî ya

tu'kan pepîn yarakkîrî mîrîrî konekasai'ya
pra awanî ye'nen, mîrîrî mo'ka e'pai
awanî iipiapai, î' ton pra awe'to'pe",
ta'pîiya. 27 Moropai ta'pîiya: "Tarîpai
inkamoro uyeyatonon ene'tî tesa'kon pe
uurî wanî yu'se pra si'san, inkamoro tî'katî
tamî'nawîrî era'mauya tanne", ta'pî to'
karaiwarîya —ta'pî Jesusya.

Jerusalém Pona Jesus Erepamî
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Jo 12.12-19)

28 To' yeurîma tîpo Jesus wîtî'pî to'
rawîrî Jerusalém pona. 29 Inkamoro
erepamî'pî Oliveira ye'ka wî' pona. Mîrîrî
wanî'pî aminke pra Betfagé moropai
Betânia pî'. Miarî pai Jesusya asakî'ne
tînenupa'san yaipontî'pî tîrawîrî to'
wîtîto'pe. 30 Tîmaimu tîrî'pîiya to' pî'
see warantî. —Atîtî e'mai' pe mîrîrî vila
pona, miarî eerepamîkon pe jumenta
more mîrikkî eporîya'nîkon ewa'tîsa' pe.
Anî' enuku'pî pepîn. Mîîkîrî meukatîi
moropai mene'tîi. 31 Anî'ya amîrî'nîkon
yekaranmapo ya: "Î' ton pe mîîkîrî
yeukaya'nîkon", taa to'ya ya apî'nîkon:
"Uyesa'kon man itu'se", makatîi —ta'pî
Jesusya.

32 Mîrîrî ye'nen inkamoro Jesus
naipontî'san wîtî'pî. Moropai tamî'nawîrî
Jesusya ta'pî yawîrî jumenta more
yewa'tîsa' to'ya eporî'pî to'ya. 33 Mîîkîrî
yeuka to'ya tanne itesanonya to' ekaran-
mapo'pî: —Î' ton pe mîîkîrî yeukaya'nîkon
mîrîrî? —ta'pî to'ya to' pî'.

34 Inkamoroya ta'pî: —Uyenupanenkon
man itu'se. Mîrîrî ye'nen yarî annaya sîrîrî
—ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen yaato'pe to'ya,
irumaka'pî to'ya.

35 Mîrîrî jumenta more yarî'pî to'ya
Jesus pia. Moropai inkamoroya tîponkon
mo'ka'pî moropai itîrî'pî to'ya jumenta
more pona. Moropai Jesus enuku tanne
ipîika'tî'pî to'ya. 36 Mîîkîrî po Jesus
wîtî tanne pemonkonyamî'ya tîponkon
mo'kapîtî'pî moropai e'ma taawîrî
yarenka'pî to'ya iporo Jesus wîtîto'pe
yapurî tîuya'nîkon ye'nen.

37 Mîrîrî Oliveira ye'ka wî' poi tawautîkon
pe, arinîkon pemonkonyamî' inenupa'san
atausinpa pia'tî'pî. Moropai Paapa
yapurî'pî to'ya aronne tîwentaimepî'se,
tamî'nawîron Jesus nîkupî'pî ikupî eserîkan
pepîn era'masa' tîuya'nîkon ye'nen.
38 Inkamoroya taapîtî'pî mararî pra:
—Morî pe pu'kuru man.
Paapaya uyesa'kon pe yarimasa' sîrîrî.
Morî pe Uyepotorîkon maimu pe aaipî
mîrîrî.
Morî pe pu'kuru Paapa,
ka' pon man tîîwanmîra uurî'nîkon
yarakkîrî.
Paapa yapurîpai'nîkon man *Sl 118.26*
—ta'pî to'ya.

39 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, tiaronkon
fariseuyamî' to' kore'ta tîwe'sanonya ta'pî
Jesus pî': —Anna yenupanen inkamoro
ayapurî pî' to' wanî mannan tî'napanto'pe
panpî' ka'kî to' pî' —ta'pî to'ya.

40 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya:
—Tauya sîrîrî apî'nîkon, mîrîrî warantî
inkamoroya uyapurî e'pai awanî. To'
atî'napamî ya, tî' inta ton pîn entaimepîtî
kupî sîrîrî. Eseurîmakoi pepîn eseurîma
kupî sîrîrî uyapurî pî' —ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Karau

41 Miarî teerepamî pe Jerusalém cidaderî
era'ma'pî Jesusya. Era'ma tîuya yai
ikaruwa'pî. 42 Moropai ta'pîiya: —Sîrîrîpe
anî'ya tîwamîn enepî epu'tîya'nîkon ya,
epu'tîya'nîkon e'painon. Tîîse itu'se pra
awanîkon. Tarîpai epu'tîya'nîkon eserîke
pra naatîi —ta'pîiya Jerusalém ponkon
winîkîi. 43 —Tarîpai wei erepamî kupî sîrîrî
ayeyatonkonya ayuwatîkon kupî sîrîrî.
Awoima'tîkon to'ya eepekon eserîke pra.
44 Inkamoroya tamî'nawîrî amîrî'nîkon
tîîko'mansenonkon tî'ka kupî sîrîrî. Mararî
î' e'nîmî pepîn kupî sîrîrî apatakon ya'.
Maasa pra apîika'tîi'nîkon Paapa narima'pî
epu'tîya'nîkon pra awanîkon ye'nen —ta'pî
Jesusya.

Epîremanto' Yewî' Ta Jesus Ewomî
(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Jo 2.13-22)

45 Moropai Jesus ewomî'pî epîremanto'
yewî' ta moropai mîîkîrîya pemonkonyamî'
tîwe'repasanon yenpa'ka'pîiya epîre-
manto' yewî' tapai. 46 Ta'pîiya: —Paapa
maimu e'menukasa' man see warantî:
Paapaya ta'pî: "Uyewî' wanî mîrîrî epîre-
manto' yewî' pe", *Is 56.7; Jr 7.11*
ta'pî Paapaya pena. Tîîse amîrî'nîkonya
iku'sa' mîrîrî ama'ye'kon yewî' pe —ta'pî
Jesusya.

47 Mîrîrî tîpo Jesusya to' yenupa'pî epîre-
manto' yewî' ta wei kaisarî. Mîrîrî wenai
teepîremasanon esanon moropai Moisés

nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon mo-
ropai pemonkonyamî' esanon wanî'pî an-
wîpai. 48 Tîîse mîrîrî kupî to'ya eserîke pra
awanî'pî. Maasa pra tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî'ya tamî'nawîrî si'ma eeseurî-
mato' eta'pî mararî pra tîtî'napanse.

20

Anî' Maimu Pe Jesus Ko'mamî'pî
(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

1 Tiaron wei yai Jesusya Paapa maimu
ke pemonkonyamî' yenupa tanne epîre-
manto' yewî' ta teepîremasanon esanon
moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon, moropai pemonkonyamî'
panamanenan iipî'pî Jesus pia. 2 Moropai
inkamoroya Jesus yekaranmapo'pî. —Ka'kî
anna pî' epu'to'pe annaya, anî' maimu
pe inkamoro tîwe'repasanon yenpa'ka'pîya
mîrîrî moropai to' yenupaya mîrîrî? Anî'ya
mîrîrî kupîpa taasa' mîrîrî amîrî pî'? —ta'pî
to'ya.

3 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya:
—Uurî nîtîrî ayekaranmapouya'nîkon
sîrîrî tarîpai umaimu yu'tî —ta'pîiya.
4 —Anî'ya kin yenpatakonanto'pe João
Batista nurî'tîya ta'pî? Paapaya ka'rî,
pemonkonyamî'ya ka'rî? —ta'pî Jesusya
to' pî'.

5 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen tîîwarîrî'nîkon
to' eseurîma'pî tiaronkon pokonpe. —Î'
kai'ma see imaimu yu'to'pe'nîkon? Maasa
pra Paapa maimu pe ta'nîkon ya, uurî'nîkon
yekaranmapoiya eserîke wanî. "Moropai î'
wani' awanî ye'nen João kupîya'nîkon pra
awanîkon innape"? taiya eserîke awanî
upî'nîkon. 6 Moropai pemonkon maimu pe
taasa'nîkon ya, arinîkon pemonkonyamî'ya
uurî'nîkon taruma'tî. Sa'mantan pîkîrî
tî' ke uurî'nîkon pa'tîpîtî to'ya eserîke
awanî. Maasa pra inkamoroya innape
pu'kuru Paapa maimu ekareme'nen pe João
nurî'tî wanî'pî epu'tî kai'ma —ta'pî to'ya
tîîwarîrî'nîkon. 7 Mîrîrî ye'nen Jesus maimu
yuuku'pî to'ya see warantî: —Epu'tî an-
naya pra man anî' maimu pe Joãoya yen-
patakona'pî —ta'pî to'ya.

8 Mîrîrî pî' Jesusya nîrî ta'pî: —Uurî nîrî
anî' maimu pe inkamoro tîwe'repasanon
epîremanto' yewî' ta si'ma yenpa'ka'pîuya
moropai to' yenupauya anî' maimu pe
ekaremekîuya pepîn —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ipoitîrîtonon Imakui'pî Pe Tîwe'sanon
(Mt 21.33-46; Mc 12.1-12)

9 Moropai Jesusya to' yeurîma pia'tî'pî
panton pe: —Warayo'ya tînmîri ton
ya'tî'pî. Moropai uva ye'ka pîmî'pîiya
mararî pra tekkari ye' ton. Mîrîrî tînmîri
era'manenan tonkon eporî'pîiya itesa'
to' e'to'pe tuutî ye'nen. Moropai mîrîrî
tîpo attî î' tiaron pata pona iko'manse.
10 Moropai aasîrî itekkari emîrî weiyu
eseporî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya tiwin
tîpoitîrî yarima'pî tekkari yonpa era'mai
attîto'pe kai'ma moropai attî'pî. Tîîse
inkamoro inmîri esa' tîwe'sanonya mîîkîrî
ipoitîrî pa'tîpîtî'pî. Moropai mîîkîrî
yarima'pî to'ya awenna'poto'pe î' ton
pra. 11 Moropai inî'rî ikaraiwarîya tiaron
tîpoitîrî yarima'pî to' pia attîto'pe. Mîîkîrî
nîrî pa'tîpîtî'pî to'ya ipîra imakui'pî
kupî'pî to'ya yarakkîrî. Moropai mîîkîrî
yarima'pî to'ya awenna'poto'pe î' ton pra.
12 Moropai inî'rî tîpoitîrîtonon teeseurîno
yarima'pîiya to' pia attîto'pe. Tîîse mîrîrî
warantî nîrî ipa'tîpîtî'pî inkamoro umî
era'manenanya moropai yenpa'ka'pî to'ya
attîto'pe.

13 Tîpoitîrîtonon pî' mîrîrî ku'sa' to'ya
tîpo to' karaiwarî esenumenka'pî. "Î'
kupîuya e'painon ko'ye. Kaane epu'tî pî'
wai", ta'pîiya. "Uwakîri pu'kuru unmu
yarimauya sîrîrî, mîserî yarimasau'ya ya, î'
kupî to'ya pepîn ipî' maasa pra unmu pe
awanî ye'nen. Inama to'ya epu'tî pî' wai"
kai'ma eesenumenka'pî.

14 Tîîse mîîkîrî umî esa'ya tînmu
yarimasa' era'ma tîuya'nîkon ye'nen
inkamoro umî era'manenya ta'pî: "A'kî
mîserî inmu wîîpai'nîkon, maasa pra
î' pensa tîyun sa'manta yai mîserî ena
umî esa'. Uurî'nîkon pe awe'to'pe
iwîpai'nîkon", ta'pî to'ya. 15 Mîrîrî ye'nen
inkamoroya mîîkîrî umî esa' munmu
yapisî'pî yenpa'ka'pî to'ya umî yapai poro
pona. Moropai iwî'pî to'ya.

Mîrîrî ekaranmapo'pî Jesusya to' pî':
—Î' kupî mîîkîrî umî esa'ya kupî sîrîrî?
16 Tînmîri ya attî moropai inkamoro
warayo'kon tînmu wîîtîponkon tî'kaiya
moropai tiaronkon warayo'kon eporîiya
eserîke awanî tînmîri era'manenan ton kon
—ta'pîiya.

Mîrîrî eta tîuya'nîkon ye'nen ta'pî to'ya:
—Paapaya mîrîrî warantî ikupî e'pai pra
man —ta'pî to'ya.

17 Tîîse Jesusya inkamoro era'ma'pî, mo-
ropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'nen î' taato'pe
Paapa maimu e'menukasa' awanî mîrîrî?
Sîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî:
Wîttî konekanenanya tî' yenumî'pî morî pe
pra seeni' tî' wanî taa tîuya'nîkon
ye'nen. Moropai yenumî'pî to'ya.
Tîîse mîrîrî tî' to' nenumî'pî wanî morî pe
pu'kuru to' nîmenka'pî yentai. Mo-
ropai wîttî ko'mannîpîiya eesenumî
namai *Sl 118.22*
ta'pî Paapaya pena. 18 Moropai ta'pî Jesusya:
—Anî' atare'mo ya, sîrîrî tî' pona mîîkîrî
ma'ta mîrîrî. Tîîse sîrîrî tî' ena ya ipona,
mîîkîrî yankaiya tamî'nawîrî.

Uyesa'kon Ye'mato' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 22.15-22; Mc 12.13-17)

19 Mîrîrî tîpo Moisés nurî'tîya yenupanto'
pî' yenupatonkon moropai teepîre-
masanon esanonya tîwinîkîi'nîkon Jesus
eseurîma pe awanî epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen
anapi'pai to' wanî'pî teuren tîîse arinîkon
pemonkonyamî' nama'pî to'ya. 20 Jesus
anarainamapai to' wanî ye'nen î' kupîiya
era'ma tonkon warayo'kon ye'ma'pî to'ya.
Moropai inkamoro yaipontî'pî to'ya Jesus
yekaranmapo'pî'se to' wîtîto'pe. Yairî
tîwanîkon kai'ma Jesus yekaranmapo'pî
to'ya. Tîîse yairî pra Jesus yeseru
anera'mapai to' wanî'pî kinî, mîîkîrî
rumakakonpa pata esa' yenya'. 21 Mîrîrî
ye'nen inkamoroya ekaranmapo'pî: —
Anna yenupanen, manni' eeseurîmato'
wanî epu'tî pî' anna man yairî pu'kuru
awanî. Moropai epu'tî pî' anna man nîrî
e'sentai pra tiaronkon panamaya tîîse se'
kaisarî to' panamaya yairon pe pu'kuru
itu'se Paapa e'to' yawîrî warayo'kon
panamaya. 22 Moropai ta'pî to'ya Jesus pî':
—O'non ye'ka pe awanî e'painon uyesa'kon
pe tîwe'sen César romanoyamî' esa' ye'ma
annaya ya ka'kî anna pî'. Morî pe awanî,
kaane, ka'rî? Uyeserukon yawîrî, Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî awanî, kaane
ka'rî?

23 Tîîse Jesusya î' anku'pai to' wanî
tarakkîrî epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya
to' pî': 24 —Mîrîrî pîrata ena'pî ene'tî uupia
—ta'pîiya. —Anî' ese' sîrîrî ipokon, anî'
yekaton sîrîrî ipokon? —ta'pîiya. Moropai
yuuku'pî to'ya: 25 —César yekaton mîrîrî
—ta'pî to'ya. Moropai Jesusya ta'pî to'
pî': —Mîrîrî wanî imîrî pe. Moriya morî
ku'tî unkupîkon ton pe mîîkîrî César
nekaremekî'pî ku'tî. Moropai morî ku'tî
unkupîkon ton pe Paapa nekaremekî'pî
ku'tî —ta'pîiya.

26 Mîrîrî warantî yairî Jesus wanî ye'nen,
o'non ye'ka pe yapisî to'ya eserîke pra
to' wanî'pî, pemonkonyamî' rawîrî si'ma.
Mîrîrî ye'nen inkamoro atî'napamî'pî inî'rî
to' eseurîma pra. Kure'ne teesenumenkai
to' wanî'pî ipî'. Maasa pra yairî to' maimu
yuukuiya ye'nen, epu'nen pe Jesus wanî
ye'nen.

E'mî'sa'kanto' Pî' Jesus Ekaranmapo To'ya
(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

27 Moropai mîrîrî tîpo saduceuyamî'
manni'kan innape isa'manta'san e'mî'sa'ka
ku'nenan pepîn erepamî'pî Jesus pia.
28 Moropai inkamoroya ta'pî Jesus pî':
—Anna yenupanen, pena Moisésya
unkupîkon ton menuka'pî see warantî anna
nîkupî ton. Warayo' inmuku pîn sa'manta
ya, itakono'pî wanî e'pai awanî ino'pîrî'pî
yarakkîrî inmu ton epoto'peiya. 29 Moro
awanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
kaisarî itonpayamî'. Inkamoro ruinankon
a'yeke'ton panpî' no'pîta'pî. Teuren
tîîse aasa'manta'pî tînmu ton pra tîîse.
30 Moropai itakono'pî wanî'pî ino'pîrî'pî
yarakkîrî tîîse aasa'manta'pî mîrîrî warantî
inmu pra si'ma. 31 Moropai to' eseurîno'pî
wanî'pî mîîkîrî yarakkîrî tîîse mîrîrî
warantî awanî'pî inkamoro asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai'nîkon yarakkîrî awe'kupî'pî
tamî'nawîrî to' sa'manta'pî inmu pra si'ma.
32 Mîrîrî tîpo to' no'pîrî'pî nîrî sa'manta'pî.
33 Tarîpai inkamoro e'mî'sa'ka yai, o'non
ye'ka no'pî pe awanî kupî sîrîrî. Maasa
pra tamî'nawîronkon e'sa' yarakkîrî —ta'pî
Saduceuyamî'ya Jesus pî'.

34 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya.
Ta'pîiya: —Sîrîrî pata po warayo'kon
no'pîta moropai wîri'sanyamî' niy-
ota. 35 Tîîse manni' wei yai Paapaya
isa'manta'san, manni'kan tîîpia morîkon
pîmî'sa'ka yai inî'rî to' no'pîta pepîn.
36 Moropai ipatîkarî enen to' ko'mamî. Inî'rî
to' sa'manta pepîn. Maasa pra inserîyamî'
warantî to' wanî. Paapa munkî pe to'
wanî maasa pra to' pîmî'sa'kasai'ya ye'nen.
37 Sîrîrî pî' pena Moisésya eseurîmapîtî'pî
aronne, isa'manta'san e'mî'sa'ka kupî pe
man, taapîtî'pîiya. Enenan pe to' wanî
ekaremekîiya maasa pra pena manni'
yai apo' taaransen ya' yarakkîrî Paapa
eseurîma yai. Mîrîrî menuka'pîiya:

Paapa wanî Abraão nurî'tî yepotorî pe mo-
ropai Isaque nurî'tî yepotorî pe,
moropai Jacó nurî'tî yepotorî pe
awanî *Êx 3.6*
ekaremekî'pîiya. 38 Mîrîrî ekaremekî'pîiya
enenankon yepotorî pe Paapa wanî ekare-
mekîpa kai'ma. Tîîse isa'manta'san yepo-
torî pe Paapa wanî pepîn. Maasa pra
Paapaya epu'tî enen tamî'nawîronkon in-
mukuyamî' wanî.
39 Mîrîrî pî' tiaronkon Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî' yenupatonkonya ta'pî Jesus
pî': —Morî pe eseurîman pî' nai, anna yepo-
torî —ta'pî to'ya. 40 Tîîse inî' panpî' Jesus
ekaranmapo to'ya pra to' wanî'pî. Maasa
pra eranne' pe to' wanî'pî.

Paapa Naipontî'pî Pî' Jesus Ekaranmapo To'ya
(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

41 Moropai mîrîrî pe rî Jesusya to'
ekaranmapo'pî: —O'non ye'ka pe Paapa
nîmenka'pî wanî mîrîrî Davi nurî'tî paarî'pî
pe taaya'nîkon? 42 Tîîse mîîkîrî Davi
nurî'tîya ta'pî Salmo kaaretarî ya' see
warantî:
Uyepotorîya ta'pî Uyepotorî pî':
"Ereutakî umeruntîri winîkîi.
43 A'pu yo'koi ayeyatonon tîrîuya pîkîrî", *Sl 110.1*
ta'pîiya. 44 Mîrîrî warantî Davi nurî'tîya
esatî'pî tepotorî pe, tentai awanî ye'nen.
Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe iparî'pî pe
neken awanî e'painon? —ta'pî Jesusya to'
pî'.

Moisés Nurî'tîya Yenupanto' Pî' Yenupatonkon Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)

45 Mîrîrî pî' Jesus eseurîma eta pî'
pemonkonyamî' wanî tanne, ta'pîiya
tînenupa'san pî': 46 —Aka! Tîwarî e'tî
inkamoro Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon pî'. Maasa pra morî pe teep-
ontîi to' asarî, morî pe tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya tera'matonkon pe
kai'ma. Inkamoro yapurî to'ya pra'ca
poro. Mîrîrî warantî ipîkku e'pai to'
wanî. Moropai morî ereutanto' pona to'
ereuta epere'nîto' yewî'kon ta pî' tiaronkon
yentai. Moropai taponse'kon ton menka
to'ya tîwentamo'kato'kon weiyu yai ipîkku
pe tîwanîkon ye'nen. 47 Mîrîrî kupî to'ya
inyo isa'manta'san yenku'tî tîuya'nîkon
tîîse, moropai to' yemanne yama'runpa
to'ya. Mîrîrî kupî tîuya'nîkon ye'ka pe to'
epîrema mararî pra tîko'man pe, morî pe
tîwanîkon era'mato'pe tiaronkonya kai'ma.
Tîîse mîrîrî wenai to' taruma'tî Paapaya
kupî sîrîrî kure'ne pu'kuru —ta'pî Jesusya.

21

Wîri' Inyo Isa'manta'pî Nîtîrî
(Mc 12.41-44)

1 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî'
yako'menka'pî epîremanto' yewî' ta.
Moropai ipîkkukonya tîniru tîrî itense'
ya' era'ma'pîiya. 2 Moropai tiwinan wîri'
inyo isa'manta'pîya nîrî itîrî era'ma'pîiya.
Mîîkîrî sa'ne wanî'pî î' ton pra tîwe'sen.
Tîîse asakî'ne pîrata ena'pî mîrikkî
tîrî'pîiya tekkari yennato'pan tîrî'pîiya
tamî'nawîrî. 3 Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî: —
Tauya sîrîrî apî'nîkon, a'kî mîserî sa'ne
wîrî' inyo ton pîn teuren tîîse pîrata ena'pî
tîrî pî' man tamî'nawîronkonya itîrî manni'
yentai. 4 Maasa pra inkamoro ipîkkukonya
itîrî pî' man itonpa pe neken tamî'nawîrî
pra. Tîîse mîserî sa'ne wîri'ya tekkari
yennato' tîuya pan tîrî pî' man tamî'nawîrî
—ta'pî Jesusya to' pî'.

Epîremanto' Yewî' E'tî'ka Kupî Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

5 Mîrîrî tîpo tiaronkon pemonkonyamî'
eseurîma'pî epîremanto' yewî' pî'. Morî pe
awanî pî' to' eseurîma'pî. Tî'kon ikonekasa'
wanî'pî morî pe pu'kuru. Morî pe to'
nîtîrî'pî era'ma'pî to'ya. Mîrîrî pî' to'
eseurîma ye'nen Jesusya ta'pî to' pî': 6 —
A'kî, seeni' wîttî yaranka to'ya weiyu
erepamî kupî sîrîrî tamî'nawîrî seeni'
era'maya'nîkon manni'. Yaranka to'ya yai
mararî tî' e'nîmî pepîn tiaron tî' pona, tîîse
tamî'nawîrî yenumî to'ya —ta'pîiya.

E'taruma'tînto' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 24.3-14; Mc 13.3-13)

7 Mîrîrî pî' inenupa'sanya ekaran-
mapo'pî: —Î' pensa sîrîrî yaranka to'ya?
—ta'pî to'ya. —O'non ye'ka pe awanî kupî
sîrîrî mîrîrî e'kupî kupî ya? —ta'pî to'ya.
8 Jesusya yuuku'pî: —Tîwarî panpî'
e'tî anî'ya ayenku'tîkon namai. Maasa
pra tu'ke to' asarî kupî sîrîrî uyese' pî'
teeseurîmasanon. Moropai taa to'ya: "Uurî
Paapa narima'pî imenkasa' uurî", taa to'ya.
"Mîîkîrî erepansa' sîrîrî", taa to'ya. Tîîse
inkamoro ye'kakon maimu yawîrî pra e'tî.
9 Moropai teesi'nî'se pra e'tî, teepîsanon
yekare etaya'nîkon ya yai tesanonkon

yarakkîrî moropai teeyatonon yarakkîrî.
Maasa pra e'mai' pe mîrîrî ye'ka e'kupî
e'pai awanî mîrîrî. Tîîse mîrîrî neken ikî'pî
taa eserîke pra man.
10 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Pataponkon eseya'nama kupî
sîrîrî tiaronkon pataponkon yarakkîrî.
Tiaronkonya tiaron pataponkon wîî —
ta'pîiya. 11 —Moropai tiaronkon pata po
non eserentîkî'ma kupî sîrîrî mararî pra.
Moropai emi'nan, iwan wanî kupî sîrîrî
mararî pra. Moropai paran wanî kupî sîrîrî
pata po. Mîrîrî ye'ka nari' wanî moropai
kure'nan esewankono'manto' ton esenpo
kupî sîrîrî ka' pî' tera'masen pepîn.
12 Tîîse maasa mîrîrî ye'ka tamî'nawîron
e'kupî rawîrî amîrî'nîkon yarî to'ya
kupî sîrîrî uyese' wenai. Ataruma'tîkon
to'ya kupî sîrîrî. Amîrî'nîkon yarî
to'ya to' epere'to'kon yewî' ta apî'nîkon
teeseurîmakonpa. Moropai mîrîrî tîpo
atarakkannîto' yewî' ta ayarîkon to'ya.
Uyese' wenai amîrî'nîkon yarî to'ya
ipîkkukon pata esanon pia, moropai pata
esanon reiyamî' pia. 13 Mîrîrî yai uyese' pî'
eeseurîmakon kupî sîrîrî. Paapa maimu
ekaremekîya'nîkon inkamoro ipîkkukon
pî' —ta'pî Jesusya. 14 —Mîrîrî ye'nen sîrîrî
pata pai teesenumenkai pra e'tî, î' kai'ma
inkamoro ye'ka maimu yuukukonpa,
imaimu pra eesuwa'kakon namai. Î'
kai'ma eseurîmakonpa pî' kîsenumenkatî.
15 Maasa pra uurîya amaimukon ton tîrî.
Moropai uurîya epu'nen pe awe'to'kon ton
tîrî. Inkamoro ayeyatonkonya yapîtanîpî
yentai moropai amaimukon wa'ka to'ya
yentai mîrîrî kupîuya. 16 Amîrî'nîkon
wanî atarakkannîto' yewî' ta tiaronkon
pepîn rî ayunkon moropai aruinankon
moropai ayonpakonya rî amîrî'nîkon
yeka'ma. Inkamoroya rî tiaronkon
ayonpakon wîî kupî sîrîrî. 17 Uyese' wenai
tamî'nawîronkonya amu'tunpakon kupî
sîrîrî. Ayewanmîrîkon to'ya. 18-19 Mîrîrî
ye'nen innape ukupî pî' ako'mantî tîru-
makai pra. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkonya
ya, awe'pîika'tîkon tamî'nawîrî, tiwin kin
aama'takon pepîn —ta'pî Jesusya.

Jerusalém Cidaderî E'tî'ka Kupî Sîrîrî
(Mt 24.15-21; Mc 13.14-19)

20 Inî'rî Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —
Î' pensa Jerusalém cidade woima'tîsa'
surarayamî'ya yai mîrîrî epu'tîya'nîkon. Ti-
winarî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
tî'ka to'ya kupî pe tiwinarî tiwinan tînîmîi
pra. 21 Mîrîrî ye'nen anî' wanî ya Judéia pata
po, ka'ne' pe eepe e'pai awanî wî' pona.
Moropai anî' wanî ya cidade po, ka'ne' pe
eepa'ka e'pai awanî. Moropai anî' wanî ya
keren po, awenna'po e'pai pra awanî cidade
pona. 22 Maasa pra mîrîrî wei yai kure'nan
e'taruma'tînto' wanî pe man. Mîrîrî
e'kupî maasa pra Paapa maimuya taasa'
manni' yawîrî. 23 Aka sa'ne manni'kan
wîri'sanyamî' more yankon pia îri pe
awanî. Maasa pra to' epe eserîke pra awanî
ye'nen. Moropai manni'kan simonkokon
to' munkîyamî' mana'pokonkon inkamoro
pia îri awanî. Inkamoro e'taruma'tî kupî
sîrîrî mîrîrî yai. Mîrîrî yai e'taruma'tînto'
wanî kure'nan sîrîrî non po. Sîrîrî
warantî tîpemonkonoyamî' Judeuyamî'
taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî. 24 Moropai
mîrîrî yai inkamoro wîî to'ya kupî sîrîrî
kasupara ke. Moropai tiaronkon yarî to'ya
atarakkannîto' yewî' ta patakon poro.
Moropai Judeuyamî' pepînya Jerusalém
ponkon tî'ka kupî sîrîrî tamî'nawîrî
yaretî'ka to'ya, iku'ne'tî weiyu esuwa'ka
pîkîrî —ta'pî Jesusya.

Ka' Poi Iipî'pî Jesus Ii'to' Weiyu
(Mt 24.29-31; Mc 13.24-27)

25 Moropai inî'rî Jesus eseurîma
ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Era'ma ton
e'kupî kupî sîrîrî wei pî' moropai kapoi
pî' moropai sirikkîyamî' pî', moropai non
po, moropai tamî'nawîron pata ponkon
ena kupî sîrîrî kure'ne teesewankono'mai,
eranne' pe, nari' pe eena kupî sîrîrî.
Mararon pepîn sipa sipa pe tuna wanî
etun warainon eta tîuya'nîkonya yai to'
esi'nîpî. 26 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon
warayo'kon wîtîpîtî kupî sîrîrî yai mararî
pra mîrîrî ye'ka e'kupî era'ma tîuya'nîkon
yai. Maasa pra tamî'nawîron ka' pî'
tîwe'sanon e'soroka mîrîrî yai mîîto'pe.
27 Mîrîrî yai uurî ka' poi iipî'pî pemonkon
pe iipî era'ma to'ya kupî sîrîrî katupuru
po. Meruntî ke pu'kuru wanî mîrîrî yai.
Moropai kure'nan morî pu'kuru Paapa
ya'karu ta wanî era'ma to'ya. 28 Tauya
sîrîrî mîrîrî ye'ka e'kupî era'maya'nîkon
ya innape uyapurîtî meruntî ke a'tu'mîra
teenai pra. Moropai enpen e'tî unîmîkî

pî'. Maasa pra mîrîrî warantî awe'kupî ya,
awe'pîika'tîkon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Panton Pe Yei Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 24.32-35; Mc 13.28-31)

29 Mîrîrî tîpo inî'rî to' nepu'tî ton panton
ekaremekî'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Arawen
ye' yeseru epu'nenan amîrî'nîkon moropai
tiaron yei yeseru. 30 Mîrîrî era'maya'nîkon
see warantî. Arawen ye' ari'kuta ya,
mîrîrî epu'tîya'nîkon mîrîrî aminke pra
kono'pîtî wanî, mîrîrî areta ye'nen.
31 Mîrîrî warantî nîrî mîrîrî tera'masen ton
e'kupî era'maya'nîkon ya, epu'tîya'nîkon
aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe
Paapa ii'to' weiyu eseporî kupî sîrîrî
epu'tîya'nîkon. Mîrîrî yai tesa'kon pe
Paapa wanî tamî'nawîronkonya epu'tî.
32 Mîrîrî ye'nen enpenatatî sîrîrî itekare
pî'. Mîrîrî e'kupî kupî sîrîrî maasa
tamî'nawîronkon sa'manta pra tîîse.
Inkamoro enen to' wanî mannan sa'manta
pepîn mîrîrî e'kupî rawîrî era'ma to'ya
kupî sîrîrî. 33 Tamî'nawîron ataretî'ka ka'
moropai non ataretî'ka inî' eesera'ma
pepîn, tîîse umaimu ataretî'ka pepîn.
Ipatîkarî aako'mamî —ta'pî Jesusya.

Tîwarî Ako'mantî

34 Mîrîrî ye'nen ta'pî Jesusya: —Tîwarî
panpî' ako'mantî enpen. Sîrîrî non po
ankonekakon pî' teesenumenkai pra mo-
ropai kure'ne festa pî' tîwe'se pra. Moropai
kure'ne mai' pe tîwe'sen tenî'se pra
ako'mantî. Kure'ne tarî aako'manto'kon
yu'se pra. Awanmîra'nîkon mîrîrî weiyu
erepamî namai inîmîkîya'nîkon pra tîîse.
Mîrîrî weiyu yai wanî manni' kamo ye'marî
ta iwîto' ton tîîsa' warantî. Inîmîkîiya pra
tîîse kamo iipî te'marî taawîrî moropai
iwîiya. 35 Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon
e'taruma'tîto' wanî kupî sîrîrî tamî'nawîrî
sîrîrî pata po. 36 Mîrîrî ye'nen tîwarî enpen
e'tî. Moropai epîrematî tamî'nawîron
mîrîrî awe'kupî manni' e'taruma'tînto'
yapîtanîpîkonpa. Moropai innape uurî ka'
poi iipî'pî pemonkon pe kupî pî' ako'mantî,
uuipî yai yairî awanîkonpa —ta'pî Jesusya.
Mîrîrî warantî pemonkonyamî' yenupa'pî
Jesusya.
37 Moropai wei kaisarî Jesusya to'
yenupa'pî epîremanto' yewî' ta. Tîîse
ewaron ya eepa'kapîtî'pî. Moropai mîîkîrî
ko'manpîtî'pî pata erenmapî pîkîrî oliveira
ye'ka wî' po. 38 Moropai tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' wîtîpîtî'pî pata erenmapî
pra tîîse epîremanto' yewî' ta eeseurîma
etai. Mîrîrî warantî Jesusya to' yenupa'pî.

22

Jesus Anwîpai To' Wanî
(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Jo 11.45-53)

1 Penane tîîko'manse Judeuyamî' en-
tamo'kato' weiyu wanî'pî to' festarî itese'
Páscoa. Mîrîrî yai isa'moto' ton pîn
trigo puusa' yaku to'ya e'pîtî'pî kono'
kaisarî. 2 Mîrîrî yai teepîremasanon esanon
eseurîma'pî Moisés nurî'tîya yenupanto'
pî' yenupatonkon yarakkîrî î' kai'ma ama'
pe Jesus anwîpai tîwanîkon pî'. Aronne
ikupî to'ya pra awanî'pî maasa pra arinîkon
pemonkonyamî' nama tîuya'nîkon ye'nen.

Iteyaton Yenya' Jesus Rumaka Judasya
(Mt 26.14-16; Mc 14.10-11)

3 Mîrîrî yai Makui ewomî'pî Judas
Iscariotes yewan ya'. Mîîkîrî Judas
wanî'pî Jesus nenupa'san asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai'nîkon yonpa pe. 4 Mîîkîrî
Judas wîtî'pî eseurîmai teepîremasanon
esanon pia. Moropai to' epîremato' yewî'
era'manenan esanon pia. Î' kai'ma Jesus
rumaka tîuya to' pia ekareme'se attî'pî.
5 Mîrîrî taa Judasya ye'nen inkamoro
wanî'pî mararî pra taatausinpai. Mîrîrî
ye'nen Judas pia tîniru tîrî tîuya'nîkon ta'pî
to'ya itepe'pî pe. 6 Mîrîrî pî' Judasya —Morî
pe man —ta'pî. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma Jesus
anapi'pai tîwanî pî' Judas esenumenka'pî
arinîkonya era'ma pra tîîse, to' wanmîra
ama' pe.

Entamo'kanto' Yanpuruma'pî To'ya
(Mt 26.17-25; Mc 14.12-21; Jo 13.21-30)

7 Isa'moto' ton pîn trigo puusa' pî' to'
entamo'ka weiyu erepamî'pî. Mîrîrî yai
Judeuyamî'ya carneiroyamî' tî'ka e'pai
awanî'pî tîwentamo'kato'kon ton mîrîrî
festa itese' Páscoa yai. 8 Mîrîrî yai nîrî
Jesusya asakî'ne tînenupa'san yonpa
mo'ka'pî to' yarimapa kai'ma. Inkamoro
wanî'pî Pedro moropai João. Inkamoro pî'
ta'pîiya see warantî: —Atîtî cidade pona
Páscoa pî' entamo'kanto' ton konekatantî
e'mai' pe —ta'pîiya to' pî'.
9 Inkamoroya Jesus pî' ekaranmapo'pî: —
O'non pata'se' entamo'kanto' ton koneka
annaya yu'se awanî? —ta'pî to'ya.
10 Jesusya yuuku'pî: —Maasa etatî —
ta'pîiya. —Cidade pona eewomîkon
pe moro warayo' tuna mankanen

eporîya'nîkon. Mîîkîrî wenairî matîtîi
wîttî ta eerepamî pîkîrî. 11 Moropai wîttî
ta eerepansa'kon pe wîttî esa' pî' makatîi:
"Uyenupanenkonya anna yarimasa' sîrîrî
tîpemonkonoyamî' pokonpe tîwentamo'ka
Páscoa pî' pata'se' ton wîttî ekaranmapoi",
makatîi —ta'pîiya. 12 —Mîîkîrîya kure'nan
wîttî ekaremekî apî'nîkon tamî'nawîron
mesakon ita tîwe'sen wîttî kawînpan
ekaremekîiya. Mîrîrî ta entamo'kanto' ton
mîkonekatîi —ta'pî Jesusya.
13 Moropai inkamoro wîtî'pî. Moropai
tamî'nawîrî î' kai'ma Jesusya ta'pî yawîrî
wîttî eporî'pî to'ya. Moropai miarî en-
tamo'kanto' ton koneka'pî to'ya Jesus ton
pe.

Entamo'kanto' Pî' To' Wanî
(Mt 26.26-30; Mc 14.22-26; 1Co 11.23-25)

14 Moropai mîrîrî tîpo, miarî Jesus
ereuta'pî entamo'kai mesa pia tî-
nenupa'san pokonpe. 15 Moropai ta'pîiya
tînenupa'san pî': —Kure'ne amîrî'nîkon
pokonpe sîrîrî Páscoa pî' entamo'kapai
uurî wanî'pî uurî e'taruma'tîto' rawîrî
—ta'pîiya. 16 —Tauya sîrîrî apî'nîkon.
Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Sîrîrî en-
tamo'kanto' wanî î' e'kupî ekareme'nen
pe. Inî'rî apokonpe'nîkon entamo'ka
pepîn î' e'kupî awe'ku'sa' pîkîrî. Mîrîrî yai
tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' esa'
pe tîwanî Paapaya yenpo. Tîîse mîrîrî yai
uyarakkîrî awentamo'kakon.
17 Mîrîrî tîpo Jesusya pisa yapisî'pî. Mo-
ropai eepîrema'pî. —Paapa, morî pu'kuru
amîrî. Anna wuku ton tîrî pî' nai —
ta'pîiya. Moropai itîrî'pîiya tînenupa'san
pia. Ta'pîiya: —Maa, seeni' yapi'tî moropai
akaisarî'nîkon ita'nî'tî —ta'pîiya. 18 —Tauya
sîrîrî apî'nîkon. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn.
Uusa'manta rawîrî inî'rî sîrîrî uva yekku
enîrîuya kupî pepîn sîrîrî apokonpe'nîkon,
tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'to' yenpo
Paapaya pîkîrî. Tîîse mîrîrî yai inî'rî up-
okonpe enîrîya'nîkon tarîpai —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Tîpun Pî' Moropai Tîmînî Pî'

19 Moropai mîrîrî tîpo trigo puusa'
yapisî'pîiya moropai eepîrema'pî. —Paapa,
morî pu'kuru amîrî. Anna yuu ton tîrî pî'
nai —ta'pîiya. Moropai mîrîrî pîrikka'pîiya
moropai itîrî'pîiya tînenupa'san kaisarî.
—Maa, sîrîrî wanî sîrîrî upun pe, uyesa'
pe. Sîrîrî warantî uyesa' waikapîtî to'ya
kupî sîrîrî amîrî'nîkon nîkupî'pî imakui'pî
wenai. Mîrîrî ye'nen upî' awenpenatakon
pe sîrîrî ya'tî —ta'pîiya. 20 Tîwentamo'kakon
tîpo mîrîrî warantî nîrî to' wuku ton
tîrî'pîiya pisa ya'. Moropai ta'pîiya: —
Sîrîrî uva yekku wanî sîrîrî umînî pe. Mîrîrî
wanî mîrîrî uurî'nîkon esetato' amenan pe.
Maasa pra uusa'manta yai umînî kamouya
amîrî'nîkon yepe' pe.
21 Tîîse maasa era'matî. Manni' uyey-
atonon pî' uyekaremekî ton tarî man. Uu-
pia eereutasa' entamo'kai uyarakkîrî ayon-
pakon rî. Mîîkîrîya uyekaremekî pe man —
ta'pîiya. 22 —Maasa pra uurî ka' poi iipî'pî
sa'manta kupî sîrîrî Paapaya ta'pî yawîrî.
Tîîse mîîkîrî sa'ne uurî ekaremekîtîpon
uyeyaton pî' e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî
pra —ta'pîiya.
23 Mîrîrî pî' inkamoro inenupa'san es-
ekaranmapo'pîtî'pî, tiaronkon tonpakon
pokonpe. —Anî' see mîîkîrî ekaremekî-
ton, anî' pî' taiya mîrîrî? —ta'pî to'ya
tîîwarîrî'nîkon.

Anî' Wanî Ipîkku Pe Panpî'

24 Mîrîrî tîpo inenupa'san eseurîma'pî
mararî pra ipîkku pe anî' wanî anepu'pai
tîwanîkon pî' tîkore'ta'nîkon. 25 Inkamoro
maimu yuuku'pî Jesusya: —A'kî, pata
esanon reiyamî' wanî tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' esa' pe. Moropai pata esanon
governadoryamî' wanî pemonkonyamî'
yaipontînen pe. Moropai tamî'nawîronkon
tapurîkon yu'se to' wanî. Ipîkkukon yeseru
mîrîrî. 26 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta mîrîrî
warantî pra e'tî. Anî' ipîkku pe panpî'
tîwe'sen wanî ya akore'ta'nîkon, mîîkîrî
e'pai awanî to' ma're panpî'. Moropai anî'
to' yaipontînen ipîkku pe tîwe'sen wanî
ya, mîîkîrî e'pai awanî to' poitîrî pe. 27 Anî'
wanî mîrîrî ipîkku pe tîwe'sen warantî?
Manni' entamo'ka ereuta'pî ou manni' to'
entamo'kato' ton tîrîiya manni'? Inna,
ipîkku pe tîwe'sen mesa pona eereutasa'
manni'. Tîîse uurî wanî manni' to' ma're
tîwanî ye'nen to' yekkari ton tîînen warantî
akore'ta'nîkon.
28 Tîîse amîrî'nîkon kupîuya kupî sîrîrî
ipîkkukon pe. Maasa pra amîrî'nîkon
ko'mansa' uyarakkîrî. Uurî e'taruma'tî
tanne urumakaya'nîkon pra awanîkon
ye'nen. 29 Mîrîrî ye'nen Uyunya uupia
meruntî tîrî'pî tamî'nawîronkon esa' pe
ukupî'pî warantî, amîrî'nîkon nîrî kupîuya
pemonkonyamî' esa' pe awanîkonpa.
30 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon entamo'ka
moropai awukukon enîrîya'nîkon kupî

sîrîrî uyarakkîrî upata'se' ya', taatausinpai. Moropai amîrî'nîkon ereuta kupî sîrîrî uyaponse' pona. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' Judeuyamî' esa' pe eenakon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Pedro Yeurîma Jesusya
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Jo 13.36-38)

31 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Simão, maasa etakî morî pe. Paapaya Makuiya ayonpato' pata'se' ton tîîsa' man ayewankon ya'. Mîrîrî ye'nen ayonpaiya kupî sîrîrî. Apî' eesenyaka'ma manni' trigo pîmîtîponya imenka yare kore'tapai warantî, apî' ayonpaiya imakui'pî kupîpa. 32 Tîîse apona epîrema ko'mansa' sîrîrî kure'ne innape ukupî pî' aako'mamîpa. Moropai î' pensa imakui'pî kupîya yai moropai uupia awenna'po ya, kure'ne ayonpayamî' meruntîtannîpîi —ta'pî Jesusya.

33 Moropai Pedroya yuuku'pî: —Î' pensa amîrî e'taruma'tî ya uurî nîrî e'taruma'tî. Moropai aasa'manta ya, ayarakkîrî uusa'manta nîrî —ta'pîiya.

34 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Apî' tauya, etakî. Sîrîrîpe kariwana etun rawîrî eseurîwî'ne ite'ka unepu'tî pepîn mîîkîrî taaya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya Pedro pî'.

Tînenupa'san Yeurîma Jesusya

35 Moropai Jesusya tînenupa'san ekaranmapo'pî: —Manni' yai ayarimauya'nîkon yai isakuni pra moropai abolsarikon ton pra, moropai a'sa'sakon ton pra. Î' itu'se awe'to'kon ton pra awanî'pî? —ta'pî Jesusya. —Kaane, tamî'nawîrî wanî'pî —ta'pî to'ya.

36 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Sîrîrî patapai tiaron pe awanî kupî sîrîrî. Anî' wanî ya tîbolsari ke moropai tîsakuni ke yapisîya e'pai awanî mîrîrî. Tîîse anî' ikasuparai ton pîn wanî ya, ta'san ke awe'repa e'pai awanî mîrîrî tîkasuparai ton yennapa. ⌞Maasa pra nari' pe awanî kupî sîrîrî.⌟ 37 Maasa pra Paapa maimuya taasa' yawîrî awe'kupî e'pai awanî uyarakkîrî. Taasai'ya see warantî:

Mîîkîrî wanî mîrîrî
manni'kan pemonkon wîîtîponkon pokonpe
iku'sa' to'ya mîrîrî. *Is 53.12*

taasai'ya. Mîrîrî ye'nen apî'nîkon tauya, uyarakkîrî mîrîrî e'kupî pe man.

38 Moropai inenupa'sanya ta'pî ipî': —Anna yepotorî, asakî'ne kasupara man tarî ukore'ta'nîkon —ta'pî to'ya ipî'. Mîrîrî pî' —Aasîrî man —ta'pîiya.

Oliveira Ye'ka Kîrî Pona Jesus Wîtî
(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

39 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî moropai attî'pî teserukon yawîrî oliveira ye'ka kîrî pona. Moropai inenupa'san nîrî wîtî'pî ipokonpe. 40 Miarî tîpata'se'kon ya' teerepamîkon pe, ta'pîiya tînenupa'san pî': —Epîrematî meruntî ke imakui'pî ewomî namai ayewankon ya'.

41 Mîrîrî taa tîpo to' pî' Jesus atarima'pî to' piapai aminke pu'kuru pra. Moropai mîîkîrî e'sekunka'pî miarî moropai eepîrema'pî. 42 Ta'pîiya: —Uyun, tamî'nawîron kupîya e'painon. Upîika'tîkî e'taruma'tî namai. Tîîse itu'se uurî wanî yawîrî kî'kupîi. Tîîse itu'se awanî yawîrî iku'kî —ta'pîiya. 43 Moropai ka' poi inserî iipî'pî iipia. Mîîkîrîya meruntî ke ikupî'pî. 44 Kure'ne teesewankono'mai Jesus epîrema'pî inî' panpî'. Mîrîrî yai eepîrema tanne eewaito' atasu'ka'pî mararî pra. Mîn warantî aatasu'ka'pî non pona.

45 Miarî teepîrema tîpo awe'mî'sa'ka'pî. Mîîkîrî enna'po'pî o'non pata tînenupa'san wanî manni' pata. Moropai inkamoro tînenupa'san eporî'pîiya to' wetun tanne. Maasa pra inkamoro esewankono'masa' wanî'pî mararî pra. 46 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Î' wani' awanî ye'nen awetunkon pu'kuru mîrîrî? Apakatî moropai epîrematî imakui'pî ena namai ayentai'nîkon. Imakui'pî kupîya'nîkon namai epîrematî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Yapisî To'ya
(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Jo 18.3-11)

47 Jesus eseurîma ko'mannîpî'tanne, tiwin inenupa'san yonpa Judas pokonpe arinîkon pemonkonyamî' Jesus yapi'se tui'sanon erepamî'pî Jesus pia. Mîîkîrî Judas wanî'pî to' ye'mai'norî pe. Mîrîrî yai Jesus pia emî'pamî'pî yu'napa. 48 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Judas, mîrîrî warantî uyu'naya ke uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe rumakaya mîrîrî uyeyatonon yenya'? —ta'pîiya.

49 Mîrîrî kupî to'ya era'ma tîuya'nîkon yai Jesus pî' inenupa'sanya ta'pî: —Anna yepotorî, anna kasuparai yapisî annaya sîrîrî inkamoro pemonkonyamî' yarakkîrî anna epîto'pe? —ta'pî to'ya Jesus pî'. 50 Moropai tiwinan to' yonpaya

teepîremasanon esanon yepotorî poitîrî pana ya'tî'pî tîkasuparai ke meruntî winon taiken.

51 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Kaane, mîrîrî warantî pra —ta'pîiya. Moropai Jesusya mîîkîrî warayo' pana yapisî'pî moropai ipata'pî ya' itîrî'pîiya, yepi'tî'pîiya.

52 Mîrîrî pe rî teepîremasanon esanon pî' moropai epîremanto' yewî' era'manenan esanon pî' moropai Judeuyamî' esanon inkamoro tapi'se iipî'san pî' ta'pî Jesusya: —Amîrî'nîkon ii'sa' mîrîrî akasuparaikon moropai akaitapukon yarakkîrî uyapi'se manni' pemonkon ama'ye' si'pî yapi'se tui'sen warantî? 53 Akore'ta'nîkon uuko'manpîtî'pî wei kaisarî epîremanto' yewî' ta ayenupakon pî'. Tîîse mîrîrî yai uyapisîya'nîkon pra awanî'pîkon. Tîîse sîrîrî imakui'pî kupîya'nîkon weiyu eseposa' sîrîrî. Moropai Makui esenyaka'mato' meruntîri ke mîrîrî kupîya'nîkon sîrîrî ewaron ta si'ma imakui'pî pe awanîkon ye'nen —ta'pî Jesusya to' pî'.

—Mîîkîrî Unepu'tî Pepîn —Taa Pedroya
(Mt 26.57-58,69-75; Mc 14.53-54,66-72; Jo 18.12-18,25-27)

54 Moropai inkamoroya Jesus yapisî'pî. Moropai yarî'pî to'ya teepîremasanon esanon yepotorî yewî' ta. Moropai inkamoro ye'ma'pî pî' aminke si'ma Pedroya to' wenaima'pî, iipia awe'rennuku pra awanî'pî. 55 Mîrîrî tanne, apo' awittanî'sa' to'ya wanî'pî wîttî poro yi'pîrî po taatapinato'kon ton. Mîrîrî pia Pedro wîtî'pî moropai eereuta'pî apo' pia pemonkonyamî' apo' pia ereuta'san kore'ta. 56 Mîrîrî tanne teepîremasanon poitîrîpa'ya Pedro era'ma'pî apo' pia eereutasa'. Moropai ta'pîiya ipî': —A'kî mîserî warayo' wanî nîrî Jesus yarakkîrî.

57 Tîîse Pedroya kaane ta'pî wîri' pî': —Unepu'tî pepîn mîîkîrî —ta'pîiya.

58 Mîrîrî tîpo mararî tîîko'manse tiaron warayo'ya era'ma'pî moro rî. Moropai ta'pîiya ipî': —Amîrî itonpa ipokonpe tîwe'sen —ta'pîiya. —Kaane, itonpa pepîn uurî —ta'pî Pedroya.

59 Mîrîrî tîpo tiwin hora tîîko'manse tiaronya ta'pî: —Inna, seru' pepîn, mîserî nîrî wanî'pî mîîkîrî yarakkîrî. Maasa pra Galiléia pon mîîkîrî —ta'pîiya.

60 Tîîse Pedroya yuuku'pî: —Kaane, uyepu'tî pepîn pî' eseurîman pî' nai, tiwin kin mîîkîrî unepu'tî pepîn —ta'pîiya. Mîrîrî taa Pedroya tanne, kariwana yunkon e'na'pî. 61 Mîrîrî pe rî Uyepotorîkon era'tî'pî Pedro era'mai. Morî pe era'ma'pîiya. Tera'ma Uyepotorîkonya ye'nen Pedro enpenata'pî î' ta'pî Uyepotorîkonya pî'. —Sîrîrîpe maasa kariwana etun pra tîîse eseurîwî'ne ite'ka unepu'tî pepîn mîîkîrî taaya kupî sîrîrî —ta'pî Uyepotorîkonya pî' Pedro enpenata'pî. 62 Mîrîrî pe rî Pedro epa'ka'pî moropai attî'pî tîkarau ye'ka pe mararî pra. Eesewankono'ma'pî î' kai'ma seru'ye' tîwe'sa' pî'.

Jesus Po'pîtî To'ya
(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

63 Inkamoro warayo'kon Jesus era'manenanya imu'tunpa'pî mararî pra. Moropai ipa'tîpîtî'pî to'ya. 64 Jesus yenpata yettapurî'pî to'ya moropai taapîtî'pî to'ya: —Anî'ya apa'tîsa' epu'tî pî' nan? —ta'pî to'ya Jesus pî'. 65 Mîrîrî warantî tu'ke î' rî see taapîtî'pî to'ya imu'tunpa tîuya'nîkon ye'nen.

Ipîkku Pe Tîwe'sen Pia Jesus Yarî To'ya
(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Jo 18.19-24)

66 Moropai erenma'sa' pe Judeuyamî' esanon moropai teepîremasanon esanon, moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon pokonpe to' emurukuntî'pî î' kupî tîuya'nîkon pî' eseurîmai. Moropai Jesus enepî me'po'pî to'ya inkamoro ipîkkukon emurukuntîsa' pia. 67 Inkamoroya Jesus ekaranmapo'pî: —Ka'kî anna pî'. Amîrî wanî Paapa nîmenka'pî pe, inarima'pî pe awanî? —ta'pî to'ya.

To' maimu yuuku'pîiya: —Inna, Paapa narima'pî uurî tauya ya apî'nîkon innape ikupîya'nîkon pepîn. 68 Moropai mîrîrî pî' uurîya ayekaranmapokon ya, umaimu yuukuya'nîkon pepîn. 69 Tîîse tauya sîrîrî patapai uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe ereuta kupî sîrîrî Paapa meruntîri winî meruntî ke pu'kuru.

70 Mîrîrî taiya ye'nen tamî'nawîronkonya ekaranmapo'pî: —Moriya, amîrî wanî Paapa munmu pe? —Inna, yairî amîrî'nîkonya taa mîrîrî —ta'pî Jesusya.

71 Moropai inkamoroya ta'pî: —Inî'rî etapai pra man. Aasîrî iwinîpai eta'nîkon man. Î' kai'ma tîpî' eeseurîma imaimu eta man —ta'pî to'ya.

23

Pilatos Pia Jesus Yarî To'ya
(Mt 27.1-2,11-14; Mc 15.1-5; Jo 18.28-38)

1 Mîrîrî tîpo tamî'nawîronkon emu-
rukuntî'san e'mî'sa'ka'pî moropai
surarayamî'ya Jesus yarî'pî pata esa'
Pilatos pia. 2 Miarî ipî' tîîwo'ma'takon
ye'nen to' eseurîma'pî ipî'. Ta'pî to'ya:
—Mîserî warayo' yapisî pî' anna man,
pemonkonyamî' panama pî' aako'mamî
tanne. Uyesa'kon ye'ma to'ya namai taa
pî' aako'mamî to' pî'. Moropai îri to'
e'to'pe iwinîkîi. Moropai tîpî'rî eeseurîma
Paapa narima'pî pe tîwanî ekaremekî pî'
aako'mamî. Ipîkku pe, rei pe tîwanî taiya
—ta'pî to'ya.

3 Mîrîrî ye'nen Pilatosya Jesus ekaran-
mapo'pî: —Inna, amîrî wanî mîrîrî
Judeuyamî' yepuru pe, rei pe? —Inna
amîrîya taa mîrîrî —ta'pî Jesusya Pilatos
pî'.

4 Moropai Pilatosya ta'pî teepîre-
masanon esanon pî' moropai arinîkon
pemonkonyamî' pî': —A'kî, Î' rî mîserî
warayo' nîkupî'pî imakui'pî ton pra
man iwinîkîi imakui'pî ku'to'pe —ta'pî
Pilatosya.

5 Tîîse inkamoroya inî' panpî' seru' pe
ikupî'pî iwinîkîi. —Imakui'pî ku'sai'ya
mararî pra. Maasa pra tamî'nawîrî Judéia
pata poro pemonkonyamî' panamasai'ya
kure'ne imakui'pî ku'to'pe to'ya uye-
serukon winîkîi. To' panama pia'tî'pîiya
sinpata Galiléia po, tarîpai tarîwaya
eerepansa' sîrîrî. Mîrîrî warantî to'
panamaiya to' esiyu'pîtîto'pe —ta'pî to'ya.

Herodes Pia Jesus Yarima Pilatosya

6 Mîrîrî taa to'ya eta tîuya ye'nen
Pilatosya to' ekaranmapo'pî: —Galiléia
pon mîîkîrî warayo'? —ta'pîiya. 7 Mîrîrî
pata Galiléia esa' pe Herodes wanî ye'nen
Pilatosya Jesus yarî me'po'pî pata esa'
Herodes pia. Maasa pra Herodes nîrî
wanî'pî Jerusalém po festa pî' aai'sa'.
Mîîkîrî pia yarî me'po'pîiya. 8 Kure'ne
taatausinpai mîîkîrî pata esa' Herodes
wanî'pî Jesus era'ma tîuya ye'nen.
Maasa pra itekare pî' to' eseurîmapîtî
etapîtî'pîiya. Mîrîrî ye'nen kure'ne
anera'mapai awe'pîtî'pî. Î' ikupî es-
erîkan pepîn kupî Jesusya anera'mapai
awanî'pî. 9 Mîîkîrîya tu'kan pî' Jesus
ekaranmapopîtî'pî. Tîîse Jesusya imaimu
yuuku pra awanî'pî. Inna, kaane taiya
pra awanî'pî. 10 Moropai teepîremasanon
esanon moropai Moisés nurî'tîya yenu-
panto' pî' yenupatonkon eseurîma'pî
mararî pra iwinîkîi. 11 Mîîkîrî pata esa'
Herodes moropai ipoitîrîtonon surarayamî'
wo'ma'ta'pî Jesus pî' tewanmakon pe. Ipî'
tîwo'ma'takon ye'nen ipon ton mîî pe
tîwanîkon pon yeka'ma'pî to'ya Jesus pon
pe. Moropai mîrîrî yarakkîrî yarima'pî
to'ya inî'rî pata esa' Pilatos pia attîto'pe.
12 Mîrîrî rawîrî Herodes wanî'pî Pilatos
yeyaton pe. Tîîse mîrîrî yai morî pe to'
enasa' wanî'pî inî'rî eseyaton pî' pra to'
wanî'pî.

Jesus Wîîto'pe To'ya Irumaka Pilatosya
(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Jo 18.39–19.16)

13 Moropai pata esa' Pilatosya teepîre-
masanon esanon, moropai Judeuyamî'
esanon moropai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' emurukuntî'pî. 14 Moropai
ta'pîiya to' pî': —Amîrî'nîkonya
mîserî warayo' enepî'pî uupia moropai
ta'pîya'nîkon pemonkonyamî' panama-
sai'ya awinîkîi imakui'pî pe to' e'to'pe
ta'pîya'nîkon teuren. Tîîse î' rî imakui'pî
inkupî eporîuya pra wai. Tu'ke ite'ka
ekaranmapo pî' wai teuren tamî'nawîrî
etaya'nîkon tanne. Tîîse eeseurîma'pîkon
warantî î' ton pra man iwinîpai —ta'pî
Pilatosya. 15 —Moropai pata esa' Herodesya
nîrî î' eporî pra man iwinîpai. Mîrîrî ye'nen
yarimasai'ya sîrîrî uupia. Mîrîrî ye'nen
î' kupî eserîke pra man mîserî warayo'
winîkîi. Imakui'pî inkupî'pî ton pra tîîse iwî
eserîke pra man. 16 Tîîse i'po'pîtî me'pouya
neken sîrîrî pemonkon po'pî'to' ke moropai
irumakauya attîto'pe —ta'pî Pilatosya.

17 Maasa pra kono' kaisarî páscoa festa
pî' tîwanîkon yai ama'ye' atarakkannîto'
tawon rumakato' Pilatosya e'pîtî'pî. 18 Tîîse
tamî'nawîronkon entaime'pî: —Kaane,
aasa'manta e'pai man kî'rumakai. Tîîse
manni' neken anna yonpa Barrabás mîîkîrî
atarakkannîto' ta manni' rumakakî —
ta'pî to'ya. 19 Mîîkîrî Barrabás wanî'pî
atarakkannîto' ta maasa pra imakui'pî
koneka'tîpon pata esa' winîkîi moropai
pemonkon wîîtîpon.

20 Jesus anrumakapai tîwanî ye'nen inî'rî
Pilatosya arinîkon pemonkonyamî' ekaran-
mapo'pî. 21 Tîîse inî' panpî' arinîkon en-
taimepîtî'pî. Ta'pî to'ya: —Pakî'nan pona
ipokapîtî me'pokî —ta'pî to'ya Pilatos pî'.

22 Mîrîrî taa to'ya ye'nen iteseurîno
ite'ka pe Pilatosya ta'pî to' pî': —Î' wenai
ipokapîtî yu'se awanîkon. Î' imakui'pî
ku'sai'ya pra man. Î' wenai pra rî anwîpai
pra wai. Tîîse pemonkon po'pî'to' ke
neken i'po'pîtî me'pouya sîrîrî moropai
irumakauya —ta'pî Pilatosya.
23 Tîîse yuuku to'ya pra inî' panpî'
meruntî ke to' entaimepîtî'pî. Pakî'nan
pona ipokapî tîuya yu'se to' wanî'pî. To'
entaimepî'to' wanî'pî mararî pra, î' taa
Pilatosya yentai. 24 Mîrîrî ye'nen Pilatosya
Jesus rumaka'pî aasa'mantato'pe pakî'nan
po esatî'pî to'ya yawîrî. 25 Moropai mîîkîrî
warayo' atarakkannîto' tawon to' nesatî'pî
rumaka'pî. Manni' imakui'pî kupîtîpon
pata esa' winîkîi, moropai pemonkon
wîîtîpon. Moropai Jesus rumaka'pîiya
to' pia î' itu'se tîwe'to'kon ku'to'pe to'ya
yarakkîrî.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Pona
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Jo 19.17-27)

26 Moropai surarayamî'ya Jesus yarî'pî.
Tuutîkon pe e'ma ta tiwin warayo' eporî'pî
to'ya itese' Simão. Cirene cidaderî pon
keren poi tui'sen. Mîîkîrî yapisî'pî to'ya.
Moropai mîrîrî pakî'nan Jesus narî tîrî'pî
to'ya Simãoya yaato'pe Jesus ye'ma'pî pî'.
27 Mîrîrî arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî
iwenairî. Inkamoro kore'ta tiaronkon
wîri'sanyamî' wanî'pî. Moropai to'
karawa'pî mararî pra î' kupî to'ya era'ma
tîuya'nîkon ye'nen Jesus pî'. 28 Inkamoro
era'mai Jesus era'tî'pî. Moropai ta'pîiya
to' pî': —Wîri'sanyamî', Jerusalém ponkon
î' pî' akaraukon uwenai? Uwenai pra
tîîse apî'nîkon neken akaruntî moropai
anmukukon pî' akaruntî. Maasa pra
awe'taruma'tîkon pe naatîi. 29 Maasa pra
e'taruma'tînto' weiyu erepamî kupî sîrîrî.
Mîrîrî yai tamî'nawîronkonya taa kupî
sîrîrî. Morîkon pu'kuru wîri'sanyamî'
manni'kan more yenponenan pepîn,
more yenpotîponkon pepîn, more
wo'pa'tîponkon pepîn tîmannîtîkon ke.
Inkamoro wanî kupî sîrîrî taatausinpai.
⌞Maasa pra tînmukukon e'taruma'tî era'ma
to'ya pepîn.⌟ 30 Tamî'nawîronkonya taa kupî
sîrîrî, e'taruma'tînto' weiyu erepamî yai.
Kure'nan wî' pî' taa to'ya kupî sîrîrî:
"Anna pona enakî,
anna sa'mantato'pe anna e'taruma'tî
ye'nen", taa to'ya.
Moropai kawînan ikîrî pî' taa to'ya: "Anna
yenonkî anna esera'ma namai",
taa to'ya. 31 A'kî, uurî e'taruma'tî
tîîse mararî, apo' keme a'pi'ta'pî pepîn
aramî mararî warantî. Tîîse amîrî'nîkon
wanî apo' keme a'pi'ta'pî aramî warantî
awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî mararî pra.
Mîrîrî ye'nen apî'nîkon akaruntî uwenai
pra —ta'pî Jesusya to' pî'.
32 Mîrîrî tîpo asakî'ne ama'ye'kon
moropai pemonkon wîîtîponkon yarî'pî
to'ya Jesus yarakkîrî to' sa'mantato'pe.
33 Moropai to' erepamî'pî pata'se' itese'
pemonkon pu'pai pî' taato' pata'se'
ya'. Moropai moro Jesus pokapîtî'pî
to'ya. Moropai asakî'ne ama'ye'kon tiwin
meruntî winî, moropai tiaron kamai' winî,
Jesus wanî'pî to' yarakkita. 34 Moropai
Jesusya ta'pî: —Paapa, insanan sa'ne
pemonkonyamî' nîkupî ku'kî aawanmîra.
Î' kupî tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra to' man
—ta'pî Jesusya.
Mîrîrî tîpo tî'kon simonkokon pî' to'
su'mina'pî Jesus pon rî'pî pantakapîtî
tîuya'nîkonpa kai'ma. 35 Arinîkon pe-
monkonyamî' wanî'pî moro era'ma pî'.
Judeuyamî' esanon wo'ma'ta ko'mannîpî
tanne Jesus pî' ta'pî to'ya: —Tiaronkon
pemonkonyamî' pîika'tîpîtî'pîiya tîîse î'
wani' awanî ye'nen awe'pîika'tî pepîn.
Innape pîika'tîton pe Paapa narima'pî pe
tîwanî ya, awe'pîika'tî —ta'pî to'ya.
36 Moropai surarayamî' nîrî wo'ma'ta'pî
ipî'. Iipia to' erepanpîtî'pî moropai
iwuku ton ⌞tamî'nawîronkon nenîrî⌟ vinho
epe'mîn enepî'pî to'ya iipia. 37 Moropai
inkamoroya ta'pî ipî': —Innape see
Judeuyamî' yepotorî pe awanî ya, aawarîrî
see e'pîika'tîkî —ta'pî to'ya.
38 Moropai mîrîrî pakî'nan ipo Jesus e'to'
pî' kawîne awe'menukasa' wanî'pî see
warantî: MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' YEPOTORÎ
taato' e'menukasa'.
39 Moropai inkamoro ama'ye'kon
ipokonpe pakî'nan po to' nîpokapîtî'san
yakon wo'ma'ta'pî ipî'. Ta'pîiya: —Paapa
narima'pî pepîn kin amîrî? Pîika'tîton
pepîn amîrî? Aawarîrî e'pîika'tîkî moropai
anna pîika'tîkî nîrî.
40 Tîîse tiaron iratai winonya ta'pî mîîkîrî
tîîwo'ma'tasen pî': —Moo e'kî. Paapa
namaya pra awanî mîrîrî? Tamî'nawîrî
uurî'nîkon sa'manta kupî epu'tîya pra nan,
ipokonpe? 41 Uurî'nîkon e'taruma'tîto'

wanî sîrîrî unkupî'pîkon imakui'pî wenai.
Tîîse mîserî î' imakui'pî inkupî'pî ton pîn
uurî'nîkon warantî. 42 Mîrîrî tîpo mîîkîrî
iratai winon, meruntî winonya ta'pî Jesus
pî': —Î' pensa tamî'nawîronkon esa' pe
eena ya, upî' sa'ne menpenatai, Jesus —
ta'pîiya.
43 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —
Ayenku'tîuya pepîn. Apî' tauya sîrîrî.
Sîrîrîpe uyarakkîrî awanî pe nai Paapa pia,
morî ya', paraíso itese' —ta'pî Jesusya ipî'.

Jesus Sa'manta
(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Jo 19.28-30)

44 Mîrîrî tîpo ineka'ta po eena ko'mannîpî
tanne wei esi'nîpî'pî. Inî'rî pata
weiyu'maiya pra, eewaronpamî'pî.
Aako'mamî'pî 3 horas pîkîrî wei ton
pra. 45 Moropai epîremanto' yewî'
yuwato' Paapa pata'se' yuwa'to' kamisa
e'karaka'pî arakkita pairî awe'rataika'pî.
Awe'naponka'pî Paapa pata'se'. 46 Mîrîrî
pe rî Jesus entaime'pî meruntî ke aronne.
Ta'pîiya Paapa pî': —Paapa, uyekaton
rumakauya sîrîrî aapia —ta'pîiya. Mîrîrî
taa tîpo mîîkîrî sa'manta'pî.
47 Mîrîrî warantî awanî era'ma tîuya
ye'nen surarayamî' esa'ya Paapa yapurî'pî.
Moropai ta'pîiya: —Innape mîserî warayo'
man î' rî imakui'pî kupîtîpon pe pra —
ta'pîiya.
48 Tamî'nawîronkon mîrîrî kupî to'ya
era'mai eperepî'sanya î' e'kupî era'ma'pî.
Mîrîrî ye'nen to' enna'po'pî, mararî pra
teesewankono'mai tewî'kon ta. Tîman-
nîtîkon mun pa'tîpîtî ye'ka pe teserukon
ta kure'ne teesewankono'masa'kon ye'nen.
49 Tamî'nawîronkon Jesus yonpayamî'
moropai wîri'sanyamî' Galiléia pata poi
itî'san ipîkîrî inkamoroya era'ma'pî.
Aminke si'ma tamî'nawîrî î' e'kupî Jesus
yarakkîrî era'ma'pî to'ya.

Jesus Esa'rî'pî Yu'na'tî To'ya
(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Jo 19.38-42)

50-51 Mîrîrî yai to' kore'ta tiwin warayo'
wanî'pî. Judéia pata po tîwe'sen Ari-
matéia cidaderî pon itese' José. Morî pe
yairî tîwe'sen mîîkîrî. Tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa iipî nîmîkî pî' tîwe'sen
pe mîîkîrî wanî'pî. Mîîkîrî wanî'pî nîrî
Judeuyamî' panamanen pe tîwe'sen pe.
Tîîse î' kai'ma tiaronkon Judeuyamî' pana-
manenan eseurîmato' pî' inna taatîpon
pe pra awanî'pî. 52 Mîrîrî ye'nen José
wîtî'pî Pilatos pia moropai Jesus esa'rî'pî
esatî'pîiya ipî'. 53 Moropai imo'ka'pîiya
pakî'nan poi. Mîîkîrî wontî'pîiya kamisa
ke. Moropai uuruwai tî' yai yakasa' ya'
yeka'ma'pîiya. Mîrîrî uuruwai wanî'pî
isa'manta'pî yu'na'tî'pî pepîn. Mîrîrî ya'
yeka'ma'pîiya. 54 Mîrîrî kupî'pîiya aminke
pra Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu e'sara'tî
rawîrî, sábado weiyu rawîrî.
55 Moropai inkamoro wîri'sanyamî'
Galiléia poi Jesus pîkîrî itî'san wîtî'pî
uuruwai pona José pokonpe. Inkamoroya
uuruwai era'ma'pî. Moropai o'non ye'ka
pe Jesus esa'rî'pî tîrî to'ya uuruwai ya'
era'ma'pî to'ya. 56 Moropai mîrîrî tîpo to'
enna'po'pî wîttî ta. Moropai inkamoroya
kara' a'pusin yanpuruma'pî moropai
óleo teserukon yawîrî Jesus esa'rî'pî
karapaimakonpa.
Moropai Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu yai
to' erî'kapî'pî teserukon yawîrî.

24

Jesus E'mî'sa'ka
(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Jo 20.1-10)

1 Moropai Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu
sábado esuwa'kasa' tîpo, domingo yai
wîri'sanyamî' wîtî'pî uuruwai pona penane
pu'kuru wei epa'ka pra tîîse. Mîrîrî a'pusin
yarî'pî to'ya Jesus esa'rî'pî karapaimakonpa
tînkoneka'pîkon yarî'pî to'ya. 2 Miarî
uuruwai pona teerepamîkon pe, inkamoro
wîri'sanyamî'ya tî' uuruwai yettapuru
pe to' nîtîrî'pî era'ma'pî imo'kasa' pe.
3 Moropai inkamoro ewomî'pî uuruwai
ya' Jesus esa'rî'pî karapaimai. Tîîse
Uyepotorîkon Jesus esa'rî'pî eporî to'ya pra
to' wanî'pî.
4 Mîrîrî ye'nen î' kupî tîuya'nîkon epu'tî
to'ya pra to' ena'pî. Mîrîrî pe rî ka'ne'
pe asakî'nankon warayo'kon esenpo'pî to'
rawîrî. Inkamoro pon wanî'pî morî pe
pu'kuru inke' awanî'pî. 5 Moropai inkamoro
wîri'sanyamî' esi'nîpî'pî mararî pra. Mîrîrî
ye'nen inkamoroya tenpatakon enu'tî'pî
non ekaya to' e'muruika'pî. Moropai
inkamoro warayo'konya ta'pî to' pî': —
Î' wani' awanî ye'nen anî' yuwaya'nîkon
mîrîrî isa'manta'san kore'ta aasa'mantasa'
pra tîîse? —ta'pî to'ya wîri'sanyamî' pî'.
6 —Mîîkîrî ton pra man tarî. Awe'mî'sa'ka
pî' man. Awenpenatakon pra naatî î'
kai'ma apî'nîkon ta'pîiya pî' Galiléia pata
po tîwanî yai? —ta'pî to'ya. 7 —"Uurî ka'
poi iipî'pî pemonkon pe rumaka to'ya kupî

sîrîrî imakui'san pemonkonyamî' yenya'.
Mîrîrî tîpo pakî'nan pona upokapîtî to'ya.
Moropai e'mî'sa'ka iteseurînon wei yai”,
ta'pîiya —ta'pî to'ya.
8 Mîrîrî taa to'ya ye'nen inkamoro
wîri'sanyamî' enpenata'pî î' kai'ma Jesus
eseurîma'pî pî'. 9 Moropai inkamoro
enna'po'pî uuruwai poi. Moropai
inkamoroya î' tînera'ma'pîkon uuruwai
po ekaremekî'pî Jesus nenupa'san pî'
11 kaisaronkon pî' moropai tiaronkon
pemonkonyamî' pî'. 10 Inkamoro
wîri'sanyamî' wanî'pî itî'san uuruwai
pona see warantî: Maria Madalena,
moropai Joana, moropai Maria Tiago
yan, moropai tiaronkon wîri'sanyamî'.
To' pokonpe itî'sanya ekaremekî'pî Jesus
naipontî'san pî'. 11 Tîîse innape inkamoro
wîri'sanyamî' eseurîmato' kupî to'ya pra
Jesus nenupa'san wanî'pî. To' wo'ma'ta
kai'ma to' wanî'pî innape ikupî to'ya pra.
12 Tîîse tiwin to' yonpa, Pedro e'mî'sa'ka'pî.
Moropai eeka'tumî'pî ka'ne' pe uuruwai
pona. Miarî teerepansa' uuruwai ya'
era'mai awe'muruika'pî tîîse kamisa neken
Jesus ya'santî'pî neken era'ma'pîiya.
Anî' ton pra era'ma'pîiya. Mîrîrî tîpo
mîîkîrî enna'po'pî wîttî ta mararî pra
teesenumenkai î' kai'ma awe'ku'sa' pî'.

Emaús Wîtîto' E'ma Po Jesus Esenpo
(Mc 16.12-13)

13 Mîrîrî yai rî asakî'ne Jesus nenupa'san
wîtî'pî pemonkonyamî' ko'manto' mîrikkî
itese' Emaús pona. Mîrîrî wanî'pî aminke
pu'kuru pra tîwe'sen pe Jerusalém pî' 10
quilómetros kaisarî. 14 Inkamoro eseurîma
yarî ko'mannîpî'pî tuutîkon e'ma taawîrî î'
kai'ma Jerusalém po e'kupî'pî pî'. 15 Mîrîrî
pî' to' eseurîma'pî. Mîrîrî tanne Jesus
iipî'pî to' pîkîrî, moropai to' pokonpe attî'pî
e'ma taawîrî. 16 Mîîkîrî tîpîkîrî'nîkon tui'sen
era'ma'pî Jesus nenupa'sanya tîîse anî' pe
awanî epu'to' to'ya e'tîrî pra awanî'pî.
17 Inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya tuutî
ye'ka pe. —Î' pî' eeseurîmakon mîrîrî e'ma
taawîrî attîkon ye'ka pe? —ta'pîiya.

Moropai inkamoro emî'pamî'pî tuutîkon
ye'ka pe teesewankono'mai. 18 Moropai
tiaron iwanîyakon Cléopasya ta'pî ipî': —
Amîrî wanî Jerusalém po tîîko'mansen pe
pu'kuru tîîse î' e'kupî'pî miarî epu'tîya pra
awanî, sîrîrî wei esuwa'ka manni' pî'? —
ta'pîiya.
19 —Î' kin e'kupî'pî? —ta'pî Jesusya ipî'.

—Manni' Jesus Nazaré pon yarakkîrî
awe'kupî'pî —ta'pî to'ya. —Mîîkîrî warayo'
wanî'pî Paapa maimu ekareme'nen pe
profeta pe. Moropai Paapa winîpainon
pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
epu'tî'pî Paapa meruntîri yarakkîrî
awanî. Maasa pra î' ikupî eserîkan pepîn
kupî'pîiya tîmaimu ke. 20 Teepîremasanon
esanonya moropai uyesanonkonya iru-
maka'pî iwîto'pe to'ya kai'ma. Moropai
pakî'nan pona ipokapî'to'pe to'ya itîrî'pî
to'ya. 21 Mîîkîrîya uyeyatonon winîpai
umo'kakon ko'mannîpî kai'ma anna
wanî'pî. Tîîse amenrî mîini ko'manpara
ne'rî î' kupî'pî to'ya yarakkîrî. 22 Tîîse
anna yonpayamî' wîri'sanyamî'ya anna
esenumenka emapu'tî pî' man. Maasa
pra inkamoro wîtîn pî' man erenmapî ya'
uuruwai pona. 23 Moropai inkamoroya Jesus
esa'rî'pî eporî pra man miarî uuruwai ya'.
Tîîse tîwenna'poi inkamoroya inserîyamî'
neken era'ma tîuya'nîkon ekaremekî pî'
man. Moropai inkamoro inserîyamî'ya
taasa' man to' pî'. “Enen mîîkîrî wanî”,
taasa' to'ya man. 24 Moropai tiaronkon anna
yonpayamî' wîtîn pî' man innape awanî
era'mai uuruwai pona. Moropai innape
era'ma pî' to', wîri'sanyamî'ya ekaremekî
warantî. Tîîse Jesus era'ma to'ya pra man
—ta'pî Cléopasya.

25 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya to' pî': —Î' kai'ma
see epu'tîya'nîkon pra aako'mamîkon
mîrîrî? Innape iku'sa'ya'nîkon pepîn
mîrîrî. Î' kai'ma Paapa maimu
ekareme'nenan penaronkon profetayamî'
eseurîma'pî epu'tîya'nîkon pra awanîkon?
26 Maasa pra mîrîrî warantî Paapa narima'pî
iwinîpainonya tîmoron epu'tî e'pai
awanî'pî. Mîrîrî tîpo neken tîwe'taruma'tî
tîpo Paapa pia eereuta e'pai awanî ka'
po ipîkku pe, Paapa ya'karu ta —ta'pîiya.
27 Moropai tamî'nawîrî î' kai'ma Paapa
maimu e'menukasa' tîpî' ekaremekî
pia'tî'pîiya. E'mai'non Moisés kaaretarî
patapai moropai tamî'nawîronkon Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'
nîmenuka'pî pîkîrî.

28 Mîrîrî pemonkonyamî' ko'manto'
pona teerepamîkon tanne Jesusya tuutî
ko'mannîpî warantî ikupî'pî. 29 Moropai
inkamoroya yeka'nunka'pî mîrîrî pata
ya' aako'manto'pe tîpokon pe'nîkon.
Ta'pî to'ya: —Anna pokonpe e'nîpai
man. Maasa pra pata ko'mannî pî' man.

Ewaron erepannî pî' man —ta'pî to'ya.
Mîrîrî ye'nen Jesus ewomî'pî to' pokonpe.
Moropai aako'mamî'pî asakî'nankon
tînenupa'san pokonpe.
30 Mîîkîrî ereuta'pî mesa pia to' pokonpe
entamo'kai. Moropai mîîkîrîya trigo
puusa' yapisî'pî. Moropai eepîrema'pî.
—Paapa morî pe man anna yuu ton tîrî
pî' nai —ta'pîiya. Moropai mîrîrî trigo
puusa' pîrikka'pîiya moropai inkamoro
asakî'nankon pia itîrî'pîiya. 31 Mîrîrî kupîiya
wenai inkamoroya Jesus pe awanî epu'tî'pî.
Epu'to' to'ya erepamî'pî mîrîrî yai. Tîîse
inî'rî era'ma to'ya pra to' ena'pî. To' yenu
yapai eesenomî'pî ka'ne' pe. 32 Moropai
tîîwarîrî'nîkon to' eseurîma'pî. Tiaronya
ta'pî: —A'kî, mîîkîrî pe awanî ye'nen
eeseurîmato'ya uyewankon yeurîma
ne'tîkini uyeurîmaiya'nîkon tanne e'ma
taawîrî. Moropai Paapa maimu pî'
uurî'nîkon yeurîma'pîiya aronne.
33 Moropai inkamoro e'mî'sa'ka'pî ka'ne'
pe, moropai to' wîtî'pî Jerusalém pona.
Miarî teerepamîkon pe inkamoro Jesus
nenupa'san 11 kaisaronkon emurukun-
tîsa' eporî'pî to'ya tiaronkon pokonpe.
34 Moropai inkamoro tiaronya ekare-
mekî'pî to' pî': —Innape Uyepotorîkon
e'mî'sa'ka'pî man. Tîîse Simãoya Uyepo-
torîkon era'ma pî' man —ta'pî to'ya.
35 Mîrîrî tîpo inkamoro asakî'nankonya î'
e'ku'sa' e'ma taawîrî tarakkîrî'nîkon ekare-
mekî'pî nîrî to' pî'. Moropai î' kai'ma
Uyepotorîkon pe awanî epu'tî tîuya'nîkon
ekaremekî'pî to'ya. Maasa pra trigo puusa'
pîrikkaiya wenai epu'tî'pî to'ya.

Tînenupa'san Pia Jesus Esenpo
(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

36 Mîrîrî tînera'ma'pîkon ekaremekî to'ya
tanne Jesus esenpo'pî to' kore'ta ka'ne' pe.
Mîîkîrîya ta'pî to' pî': —Tîîwanmîra e'tî
teesewankono'mai pra —ta'pîiya.
37 Mîrîrî pî' to' wanî'pî teesi'nî'se.
Teesi'nî'sa'kon ye'ka pe to' esenumenka'pî
ipî' woro'yan kai'ma. 38 Tîîse mîîkîrîya
ta'pî to' pî': —Î' wani' awanî ye'nen
eesi'nî'sa'kon mîrîrî? Î' wani' awanî ye'nen
innape ukupîya'nîkon pra aako'mamîkon
sîrîrî tîpose? 39 A'kî, era'matî maasa uyenya
wanî a'ta ke prego yetta'pî. Moropai
u'pu era'matî. Moropai uurî era'matî,
uurî mîîkîrî manni'rî uurî. Maasa uyapîtî
innape ukupîkonpa woro'yan pe pra wanî
epu'tîkonpa. Maasa pra woro'yan wanî
pepîn tîpun ke, moropai te'pî ke, uurî
era'maya'nîkon manni' warantî.
40 Mîrîrî taa tîuya ye'ka pe, tenya mo-
ropai tî'pu yenpo'pîiya era'mato'pe to'ya
kai'ma. 41 Tîîse inkamoroya maasa in-
nape wanî kupî pra awanî'pî. Maasa pra
kure'ne taatausinpai to' wanî'pî mararî
pra teesenumenkakon ye'ka pe Jesus es-
enposa' pî'. Inkamoro ekaranmapo'pî Je-
susya: —Ayekkarikon rî moro nai an-
napîkon? —ta'pîiya. 42 Moropai inkamoroya
moro' puusa' pia'pî tîrî'pî iipia. 43 Mîîkîrîya
yapisî'pî moropai awentamo'ka'pî era'ma
to'ya tanne.
44 Mîrîrî tîpo ta'pîiya to' pî': —Pena
akore'ta'nîkon wanî yai eseurîma'pî
apî'nîkon ekaremekî'pîuya î' kai'ma
uyarakkîrî awe'kupî ton pî'. Moisés
kaaretarî eseurîma'pî upî'. Moropai
penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' nîmenuka'pî eseurîma'pî
upî'. Moropai Salmos kaaretarî eseurîma'pî
upî'. Tamî'nawîrî mîrîrî ta'pî Paapa maimu
yawîrî awe'kupî e'pai awanî'pî uyarakkîrî
ta'pî sa'rî —ta'pîiya.
45 Moropai Jesusya Paapa maimu epu'tî
to'ya emapu'tî'pî. 46 Moropai ta'pîiya: —
Mîrîrî awe'menukasa' manni'ya taa mîîkîrî
Paapa nîmenka'pî, inarima'pî e'taruma'tî
pe man aasa'manta pe man. Moropai ite-
seurînon wei yai awe'mî'sa'ka kupî sîrîrî —
ta'pîiya. Tîpî'rî eeseurîma'pî. 47 —Moropai
inî'rî awe'menukasa' mîrîrî, itekare es-
ekaremekî pata kaisarî. Î' kai'ma imakui'pî
tînkupî'pîkon rumaka pemonkonyamî'ya
ya, Paapaya tîîwanmîra to' makui kupî.
Tamî'nawîronkon pî' itekare ekaremekî
e'pai awanî. E'mai' pe isara'tî e'pai awanî
Jerusalém cidaderî po. 48 Amîrî'nîkon
wanî mîrîrî ekareme'nenan pe maasa pra
era'masa'ya'nîkon ye'nen aasîrî. 49 Moropai
uurîya Paapa winîpainon yarima kupî sîrîrî.
Yarima tîuya ta'pî Paapaya mîîkîrî yari-
mauya aapia'nîkon. Tîîse maasa inîmî'tî
tarî cidade po si'ma meruntî iipî nîmî'tî
ayesa'kon pe aako'manto'pe —ta'pî Je-
susya.

Ka' pona Jesus Yanu'nîpî'pî Paapaya
(Mc 16.19-20; At 1.9-11)

50 Mîrîrî tîpo Jesusya to' yarî'pî cidade
poi tiaron pemonkonyamî' ko'manto'
Betânia itese' pona. Miarî teerepansa'kon
pe Jesusya tenya kainumî'pî kakîsiya,

moropai —Morî pe ako'mantî —ta'pîiya
to' pî'. 51 Inkamoro yarakkîrî teeseurîma
ye'ka perî Jesus atarima'pî to' piapai.
Moropai Paapaya yanu'nîpî'pî ka' pona.
52 Inkamoroya yapurî'pî miarî si'ma.
Moropai to' enna'po'pî Jerusalém pona
mararî pra taatausinpai. 53 Inkamoro
ko'mamî'pî mîrîrî tîpo epîremanto' yewî' ta
tîîko'man pe. Miarî si'ma Paapa yapurî'pî
to'ya.

JESUS CRISTO YEKARE
JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta wanî Jesus Cristo yekare pî' teeseurîmasen itasakîrîno'pî pe. Tarî non po Jesus Cristo ko'manto' pî' ekaremekîiya. Tiwinanya inenupa'san kore'ta tîwanî imenuka'pî, João itese'. Tiaron pe imenuka'pîiya manni'kan Mateus, Marcos, Lucas, inkamoro nîmenuka'pî warantî pra imenuka'pîiya. Maasa pra tu'ke to' nekaremekî'pî pî' eeseurîma pra awanî'pî. Î' kai'ma Makuiya Jesus yonpa'pî keren po ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Moropai î' kai'ma Jesus etinyaka'ma'pî a'ka pe inenupa'sanya era'ma tanne ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Moropai inenupa'san pokonpe Jesus entamo'kato', Jesus sa'manta rawîrî ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Moropai î' kai'ma Jesus epîrema'pî Getsêmani pata'se' ya' ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Tamî'nawîrî mîrîrî pî' ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Tîîse eeseporî î' kai'ma Jesus eseurîma'pî wîri' samaria poinon yarakkîrî. Moropai î' kai'ma ipîkku Nicodemos yarakkîrî Jesus eseurîma'pî ewaron ya' to' eseporî yai. Moropai Lázaro pîmî'sa'ka'pî Jesusya pî' ekaremekî'pîiya. Moropai î' kai'ma tînenupa'san yeurîma'pî Jesusya tîîsa'manta rawîrî.

Moropai capítulo 20.31 yai, Joãoya ekaremekî î' ton pe imenuka'pî tîuya pî'. Taiya, anî'ya sîrîrî kaareta erenka ya, innape Jesus ku'to'pe. Jesus wanî rei pe, manni' Paapa narima'pî pe taasa' tîuya yawîrî. Tarî sîrîrî non pona Paapa narima'pî pe awanî'pî Paapa munmu pe pu'kuru. Mîrîrî kupî anî'ya ya innape, ipatîkarî enen ko'manto' eporîiya Paapa pia.

Mai Ena'pî Pemonkon Pe

1 Eesippia'tî yai moro Mai tesa'sen wanî'pî. Mîîkîrî Mai wanî'pî Paapa pia. Moropai mîîkîrî Mai wanî'pî Paapa pe. 2 Mîîkîrî rî wanî'pî Paapa pia tamî'nawîron esippia'tî yai.

3 Mîîkîrî wenai tamî'nawîron koneka'pî Paapaya. Î' rî ekoneka pra awanî'pî mîîkîrî ton pra tîîse. 4 Awanî'pî enen ko'mannîto' esa' pe. Enen ko'mannîto' iipiapainon, mîrîrîya pemonkonyamî' weiyu'ma'pî morî pe Paapa epu'to'pe to'ya. 5 Ewaron ya' pu'kuru awitta pî' aako'mamî tîîse ewaron ta tîîko'mansenon, imakui'sanya mîrîrî a'ka yi'nîpî eserîke pra awanî'pî.

6 Paapaya warayo' yarima'pî, itese' João. 7 Mîîkîrî iipî'pî eseurîmai, manni' a'ka pe tîwe'sen pî' eseurîmai, tamî'nawîronkonya a'ka pe tîwe'sen ku'to'pe innape tîmaimu wenai. 8 A'ka pe tîwe'sen pepîn mîîkîrî João, tîîse Paapaya yaipontî'pî a'ka pe tîwe'sen yekare ekareme'se. 9 Mîîkîrî a'ka pe tîwe'sen manni' wanî'pî innape, yenku'tîton pe pra. Mîîkîrî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' weiyu'manen iipî'pî sîrîrî pata pona.

10 Mîîkîrî asarî'pî sîrîrî non poro, tînkoneka'pî pu'kuru poro, tîîse mîîkîrî pe epu'tî to'ya pra, sîrîrî non po tîîko'mansenon wanî'pî. 11 Tarîwaya tîpata pe tînkoneka'pî pona aaipî'pî. Tîîse ipemonkonoyamî'ya yapisî pra awanî'pî. 12 Tîîse tapisîtîponkon pia itîrî'pîiya Paapa munkî pe to' enato'pe, manni'kan innape tîkupîtîponkon pia. 13 Paapa munkî pe inkamoro esenpo'pî, pemonkon pe esenpon warantî pra. Itu'se tîwe'to' yawîrî to' esenpo pra awanî'pî. Moropai itu'se anî'rî e'to' yawîrî pra, tîîse itu'se tîwanî ye'nen, Paapaya ikupî'pî.

14 Mîîkîrî Mai esenpo'pî pemonkon pe. Uurî'nîkon kore'ta aako'mamî'pî. Morî pu'kuru iteseru era'ma'pî annaya. Mîrîrî wenai î' kai'ma iyun Paapa yeseru wanî epu'tî'pî annaya. Innape pu'kuru awanî, morî pe pu'kuru mîîkîrî e'to' wanî, tiwinan Paapa munmu yeseru pe.

15 João nurî'tî eseurîmapîtî'pî ipî' see warantî: —Mîîkîrî warayo' pî' uurî eseurîmapîtî ne'tîkini —ta'pîiya. —Uye'ma'pî pî' Mîîkîrî iipî, tîîse uyentai awanî, maasa pra uurî ton pra tîîse Mîîkîrî wanî'pî —ta'pîiya.

16 Iwinîpai morî epe'mîn yapi'nenan uurî'nîkon tamî'nawîrî. Kure'ne morî tîîsai'ya. Morî tîîsai'ya morî pe tîwanî ye'nen, morî antîîpai tîwanî ye'nen. 17 Moisés nurî'tî yai Paapaya tîmaimu tîrî'pî unkupîkon ton pe. See warantî ako'mantî awe'taruma'tîkon namai, kai'ma. Tîîse Jesus Cristo yai, yairon Paapa epu'tî moropai î' kai'ma morî epe'mîn tîrîiya epu'tî. 18 Anî'ya Paapa era'masa' pra man sîrîrî tîpose. Tîîse tiwinan Paapa munmu, Paapa pia pu'kuru tîîko'mansen, mîîkîrîya Paapa yeseru ekareme'sa' sîrîrî.

João Batista Yekare
(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Lc 3.1-18)

19 Jerusalém poi teepîremasanon mo-
ropai tonpakon Levitayamî' yarima'pî
Judeuyamî' esanonya João pia ekaran-
mapoi: —Anî' amîrî? —ta'pî to'ya. 20 See
warantî to' maimu yuuku'pîiya. Aronne
eesekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Uurî Paapa
nîmenka'pî, pîika'tîton pepîn. Cristo pepîn
uurî. 21 Moropai ta'pî to'ya: —Anî' kin amîrî
moriya? Elias nurî'tî ka'rî amîrî? Joãoya
ta'pî: —Kaane. Inî'rî ta'pî to'ya: —Pena
Paapa maimu ekareme'nen, manni' Moisés
nurî'tî nekaremekî'pî aaipî ton manni' ka'rî
awanî? —ta'pî to'ya. —Kaane —ta'pîiya.
22 —Anî' pe kin awanî mîrîrî? —ta'pî to'ya.
—Anna pî' ka'kî ekareme'to'pe annaya
anna yarimatîponkon pî'. Î' taa pî' nan
anna pî'? —ta'pî to'ya. 23 Joãoya yuuku'pî:
—Uurî keren po eseurîmakoi Isaías nurî'tî
nekaremekî'pî.
"Uyepotorîkon ye'marî ton konekatî to'sarî
pu'kuru *Is 40.3*
tauya tamî'nawîronkon pî'". Pena Paapa
maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî nekare-
mekî'pî ⌊pemonkonyamî' ekonekato'pe
Uyepotorîkon iipî rawîrî⌋ —ta'pîiya to' pî'.
24 Inkamoro João pia erepamî'san wanî'pî
fariseuyamî' narima'san pe. 25 Inî'rî João
ekaranmapo'pî to'ya: —Cristo pe pra
awanî, moropai Elias pe pra awanî, moropai
manni' Paapa maimu ekareme'nen, Moisés
nurî'tî nekaremekî'pî pe pra awanî.
Mîrîrî ye'nen î' ton pe pemonkonyamî'
yenpatakonaya? —ta'pî to'ya. 26 To' maimu
yuuku'pî Joãoya: —Inna, pemonkonyamî'
yenpatakonauya tuna ke neken, tîîse tiaron
man akore'ta'nîkon, anepu'tîkon pepîn.
27 Mîîkîrî pî' tauya manni' uye'ma'pî pî'
eerepamî, tîîse uyentai awanî. Uyentai
pu'kuru awanî ye'nen, i'sa'sa' yewa
yeukauya pepîn, itarumai'pî pe pu'kuru
wanî ye'nen —ta'pîiya.
28 Tamî'nawîrî sîrîrî esuwa'ka'pî Betâ-
nia pata po iren Jordão ratai po, pe-
monkonyamî' yenpatakona pî' João wanî'pî
pata.

Carneiro, Paapa Nîtîrî'pî

29 Mîrîrî tîpo tiaron wei yai, tîîpia
Jesus iipî era'ma'pî Joãoya. Jesus
era'mai'ma ta'pîiya tamî'nawîronkon
pî': —A'kî, manni' Paapa nîmenka'pî
aasa'mantato'pe Carneiro era'matî.
Mîserîya tamî'nawîronkon nîkupî'pî
imakui'pî mo'ka —ta'pî Joãoya. 30 —Mîserî
pî' tauya manni', uye'ma'pî pî' tiaron iipî
tîîse uyentai awanî, uurî ton pra tîîse
awanî'pî mîîto'pe, tauya ne'tîkini. 31 Mîîkîrî
pe mîserî epu'tîuya pra awanî'pî. Tîîse
uuipî'pî pemonkonyamî' yenpatakonai
Israelponkonya mîserî epu'to'pe —ta'pî
Joãoya.
32 Moropai João eseurîma'pî Jesus pî':
—Ka' poi Morî Yekaton Wannî autî
era'ma'pîuya ipona waku'kaimî warantî.
Moropai ipo aako'mamî'pî. 33 Mîîkîrî
pe awanî epu'tîuya pra awanî'pî. Tîîse
tuna ke pemonkonyamî' yenpatakonai
uyarimatîponya ta'pî upî': "Warayo'
pona Morî Yekaton Wannî autî moropai
ipo aako'mamî era'maya ya, mîîkîrî pe
awanî epu'tîya. Mîîkîrîya pemonkonyamî'
yenpatakona Morî Yekaton Wannî e'to'pe
to' esa' pe", ta'pîiya upî'. 34 Moropai
era'ma'pîuya moropai tamî'nawîronkon pî'
tauya sîrîrî: "Paapa munmu mîserî" —ta'pî
Joãoya.

Jesus Nenupa'san E'mai'nokon

35 Inî'rî tiaron wei yai awanî'pî João
moropai inenupa'san asakî'nankon.
36 Mîrîrî poro Jesus wîtî era'ma'pî Joãoya.
Ta'pîiya tînenupa'san pî': —A'kî, mîîkîrî
carneiro Paapa nîtîrî ton aasa'mantato'pe
uurî'nîkon ton pe —ta'pîiya.
37 Moropai mîrîrî eta tîuya'nîkon ye'nen,
João nenupa'san asakî'nankon wîtî'pî Jesus
pîkîrî. 38 Mîrîrî pe, Jesus era'tî'pî. Te'ma'pî
pî' to' iipî era'ma'pîiya. Ta'pîiya to' pî': —Î'
yuwaya'nîkon? —ta'pîiya. Yuuku'pî to'ya:
—Rabi, (anna yenupanen taato' mîrîrî) —
O'non pata tîîko'mansen amîrî? —ta'pî
to'ya. 39 —Aase'nîkon maasa era'mai —ta'pî
Jesusya.
Mîrîrîya ipîkîrî to' wîtî'pî. Aako'manto'
era'ma'pî to'ya moropai iipia to'
ko'mamî'pî pata ko'mamî tîpose. To'
erepansa' wanî'pî 4 horas yairî tîîse.
40 Tiwinan mîîkîrî João maimu etatîpon
Jesus pîkîrî itî'pî wanî'pî Simão Pedro
yakon itese' André. 41 Jesus piapai tuutî tîpo,
tîrui yuwai attî'pî. Eporî'pîiya. Ta'pîiya
tîrui pî': —Messias pe Paapa nîmenka'pî
pîika'tîton eporî pî' anna man. (Messias
taa Judeuyamî'ya moropai Cristo taa grego
maimu ta) 42 Moropai tîrui yarî'pîiya Jesus
pia. Jesus esenumenka'pî Pedro pî' mo-
ropai ta'pîiya: —Amîrî Simão, João munmu.

Tarîpai ayese'tîuya Pedro pe. (Tî' taato'
mîrîrî Pedro, grego maimu ta.)

Jesusya Filipe, Natanael Yanno

43 Mîrîrî tîpo tiaron wei yai Jesus
ese'ma'tî'pî Galiléia pona. Tuutî pe Filipe
eporî'pîiya. —Aase uwenairî —ta'pîiya
Filipe pî'.
44 Betsaida po tîîko'mansen mîîkîrî
Filipe, André, Pedro cidaderî po. 45 Filipe
wîtî'pî Natanael yuwai. Eporî'pîiya.
Ta'pîiya Natanael pî': —A'kî warayo'
Moisés nurî'tî moropai penaro'kon Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tî nekaremekî'pî tîkaaretarîkon po,
manni' mîîkîrî eporî pî' anna man. Jesus
mîîkîrî eporî pî' anna man, Jesus mîîkîrî
Nazaré poinon, José munmu —ta'pîiya.
46 Natanaelya yuuku'pî: —Nazaré pata poi
morî epa'ka eserîke pra man —ta'pîiya.
Filipeya ta'pî: —Maasa aase era'mai —
ta'pîiya.
47 Tîîpia Natanael iipî era'ma'pî Jesusya.
Tîwoi'nîkon pî' ta'pîiya: —A'kî, Israel pon
pu'kuru mîîkîrî warayo' seru'ye' pepîn —
ta'pîiya. 48 Mîrîrî eta'pî Natanaelya. —
O'non ye'ka pe uyepu'tî pî' nan? —ta'pîiya
Jesus pî'. Jesusya yuuku'pî: —Filipe, ayan-
nouya pra tîîse, ayera'ma pî' wai figo ye'
yo'koi awanî tanne. 49 Mîrîrî pî' Natanaelya
ta'pî: —Uyenupanen, amîrî Paapa munmu.
Amîrî anna Israelyamî' yepotorî. 50 Jesusya
ta'pî ipî': —Innape ukupî pî' nai ayera'ma
pî' wai figo ye' yo'koi tauya manni' we-
nai. Tîîse mîrîrî yentainon era'maya pe
nai. 51 Ayenku'tîuya pepîn. Ka' esettapu-
ruka era'maya pe nai, moropai inserîyamî'
enuku moropai to' autî era'maya pe nai
uurî, pemonkon pe ka' poi iipî'pî pia —ta'pî
Jesusya.

2

E'marimanto' Pia Jesus Wîtî

1 Asakî'ne wei tîpo, e'marimanto' wanî'pî
Caná cidaderî po, Galiléia pata ya'. Jesus
yan wanî'pî moro. 2 Jesus moropai in-
enupa'san yeta'pî to'ya e'marimanto' pona
to' wîtîto'pe. 3 Moropai miarî to' wuku
e'tî'ka'pî. Mîrîrî pî' Jesus yanya ta'pî
ipî': —To' wuku e'tî'kan pî' man —ta'pîiya.
4 Jesusya yuuku'pî: —Maama', amîrî mîrîrî
uurî pepîn. Maasa uweiyu erepansa' pra
man —ta'pîiya. 5 Ta'pî isanya wîttî esa'
poitîrîtonon pî': —Î' rî taiya ya apî'nîkon,
mîrîrî ku'tî —ta'pîiya.
6 Awanî'pî moro tî' konekasa' kamotikon
pe tiwin mia' pona tîîmo'tai kaisarî,
tuna yense' pe teserukon yawîrî
Judeuyamî' e'ronato'pe. Awanî'pî kure'ne
tuna yapi'nenan 80, 100 litros kaisarî
yapi'nenan. 7 Jesusya ta'pî wîttî esa'
poitîrîtonon pî': —Tuna ke kamotikon
yannî'tî —ta'pîiya. Yannîpî'pî to'ya
intapîkîrî. 8 Ta'pîiya to' pî': —Tarîpai
imo'katî. Yaatî entamo'kanto' yepuru pia.
Mîrîrî kupî'pî to'ya.
9 Mîrîrî enîrî'pî entamo'kanto' yepuruya
tuna konekasa' uva yekku pe. Mîrîrî pe
awanî epu'tîiya pra awanî'pî, tîîse wîttî
esa' poitîrîtononya epu'tî'pî. Warayo'
tîwe'marimasen yanno'pîiya. 10 Ta'pîiya
ipî': —Uyonpa, uyeserukon wanî tiaron pe.
Entamo'kan yai, morî panpî' wo' yenpo
to'ya. Moropai tamî'nawîronkonya enîrî
mararî pra. Mîrîrî tîpo itîrî to'ya morî
ma'ran. Tîîse mîrîrî warantî pra ikupî pî'
nai. E'mai' pe morî ma'ran yenpo pî' nai.
Morî panpî' yenpa'ka pî' nai kînnî'pî —
ta'pîiya tîwe'marimasen pî'.
11 Mîrîrî anî' nîkupî eserîkan pepîn
kupî'pî Jesusya e'mai' pe pu'kuru to'
nera'ma ton pe. Galiléia pata po
tîwe'sen Caná cidaderî po ikupî'pîiya.
Moropai tîmeruntîri yenpo'pîiya. Moropai
inenupa'sanya ikupî'pî innape.
12 Mîrîrî tîpo to' autî'pî Caná poi Ca-
farnaum pona. To' wanî'pî Jesus, isan,
itakontonon moropai inenupa'san. Cafar-
naum po to' ko'mamî'pî mararî.

Epîremanto' Yewî' Ta Jesus Wîtî
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-17; Lc 19.45-46)

13 Aminke pra Judeuyamî' festarî
wanî yai, itese' páscoa Jesus wîtî'pî
Jerusalém pona, mîrîrî pî' tîwanîpa
kai'ma. 14 Moro, epîremanto' yewî' ta
pemonkonyamî' eporî'pîiya paakayamî',
carneiroyamî', waku'kaimîyamî' ke,
tîwe'repasanon moropai tîniru miakan-
manenan. Moro teesenyaka'mato'kon
pî' to' eporî'pîiya. 15 Mîrîrî ye'nen to'
po'pî'to' ton koneka'pîiya e'seusa ke. Mîrîrî
ke to' yenpa'ka'pîiya epîremanto' yewî'
tapai tekînkon carneiroyamî' paakayamî'
pokonpe. Tîniru miakanmanenan tînirurî
soroka'pîiya, moropai to' yaponse'kon, to'
mesarikon ra'tî'pîiya. 16 Waku'kaimîyamî'
ke tîwe'repasanon pî' ta'pîiya: —Ayekînkon

yaatî tarîpai. Uyun yewî' kî'ku'tî
awe'repato'kon yewî' pe.
17 Mîrîrî kupîiya pî' inenupa'san esenu-
menka'pî. Pena awe'menukasa' Paapa
maimu pî' to' enpenata'pî. Paapa maimuya
taa:
—Yairî ayewî' ko'mamî yu'se wai kure'ne.
Mîrîrî yu'se e'to' enasa' uyesa' pe *Sl 69.9*
—taiya. Mîrîrî pî' Jesus nenupa'san enpe-
nata'pî.
18 Mîrîrî kupîiya wenai Judeuyamî'ya ta'pî
ipî': —Anî' maimu pe inkamoro yenpa'ka
pî' nan? Yairî nai kupî annaya yu'se
awanî ya, anna esenumenkato' ton ku'kî,
anî'ya ikupî eserîkan pepîn. Î' konekaya
innape aku'to'pe annaya? —ta'pî to'ya.
19 Jesusya yuuku'pî: —Sîrîrî Paapa yewî',
yarankatî moropai seurîwî'ne wei kaisarî
tîîse i'mî'sa'kauya inî'rî —ta'pîiya to' pî'.
20 Judeuyamî'ya yuuku'pî: —46 kono' kaisarî
sîrîrî wîttî koneka pî' to' wanî'pî. Mîrîrî
ye'nen seurîwî'ne wei kaisarî ikonekaya
pepîn tiwin kin.
21 Tîîse to' esenku'tîsa' wanî'pî, wîttî pî'
Jesus eseurîma kai'ma, tîîse tîpî' eeseurîma
tanne. 22 Moropai aasa'mantato' yapai
awe'mî'sa'ka tîpo, Jesus nenupa'san enpe-
nata'pî mîrîrî ta'pîiya pî'. Moropai innape
Paapa maimu e'menukasa' kupî'pî to'ya
moropai Jesus maimu nîrî.

Tamî'nawîronkon Pemonkonyamî' Yeseru

Epu'tî Jesusya

23 Moro Jerusalém po páscoa pî' Jesus
wanî tanne, arinîkonya ikupî'pî innape
anî'ya ikupî eserîkan pepîn kupîiya era'ma
tîuya'nîkon ye'nen. 24 Tîîse Jesus etu-
rumaka pra awanî'pî to' yenya', maasa
pra tamî'nawîronkon yewan epu'tî tîuya
ye'nen. 25 Anî'ya pemonkon yeseru pî'
teurîma yu'se pra awanî'pî, pemonkon
yewan ya' tîîko'mansen epu'tîiya mîîto'pe.

3

Nicodemos Yarakkîrî Jesus Eseurîma

1 Moro awanî'pî warayo' itese' Nicode-
mos. Awanî'pî fariseu pe, Judeuyamî' pana-
manen pe. 2 Mîîkîrî wîtî'pî Jesus pia ewaron
ya'. Jesus pî' ta'pîiya: —Uyenupanen, yenu-
paton amîrî Paapa piapainon. Amîrî epu'tî
pî' anna man. Ankupî'pî anna nera'ma
ton kupî anî'ya eserîke pra awanî, Paapa
ton pra awanî ya iipia —ta'pîiya. 3 Jesusya
yuuku'pî: —Ayenku'tîuya pepîn. Itakon
te'ka pe pemonkon esenpo pra awanî ya,
itepotorî pe Paapa wanî pepîn. Mîîkîrî
pata'se' era'maiya pepîn. 4 Nicodemosya
ta'pî: —O'non ye'ka pe pemonkon esenpo
inî'rî a'yeke'ton pe si'ma? Inî'rî tîsan
ro'ta ya' eewomî itakon te'ka pe teesen-
popa ka'rî? —ta'pîiya. 5 Mîrîrî pî' Jesusya
ta'pî: —Ayenku'tîuya pepîn. Pemonkon
esenpo e'pai awanî esenponî'pî warantî
moropai Morî Yekaton Wannî yai esenpon
nîrî. Asakî'ne ite'ka eesenpo pra awanî
ya, Paapa wanî pepîn itesa' pe, ipata ya'
eewomî pepîn. 6 Ipun pe eesenpo'pî wanî
ipun pe rî neken. Morî Yekaton Wannî
yai eesenpo'pî wanî yekaton awanî pe.
7 Inî'rî eesenpo e'pai man tauya manni' pî'
teesewankono'mai pra e'kî. 8 A'kî, a'situn
a'ta'se'ma itu'se tîwe'to' yawîrî. A'situn
pe awanî epu'tî maasa pra eeseta ye'nen,
tîîse o'non pata pai aaipî epu'tî pepîn. Mo-
ropai o'non pata poro attî epu'tî pepîn.
Mîrîrî warantî epu'tî Morî Yekaton Wannî
yai esenpo'pî pemonkon wanî tîîko'manto'
ke, eesenpo emapu'tîsai'ya ye'nen —ta'pî
Jesusya.

9 Ta'pî Nicodemosya: —O'non ye'ka pe
awanî mîrîrî? 10 Jesusya yuuku'pî: —
Israel ponkon yenupanen pe si'ma mîrîrî
epu'tîya pra awanî mîrîrî? 11 Ayenku'tîuya
pepîn. Anna eseurîma anna nepu'tî pî'
moropai anna nera'ma'pî ekaremekî an-
naya. Tîîse anna maimu kupîya pra awanî
innape. 12 Sîrîrî non po ko'mannîto' yeseru
pî' ayeurîmauya tanne, innape ikupîya pra
awanî ya, ka' ponkon yeseru ekaremekîuya
ya, o'non ye'ka pe mîrîrî kupîya e'painon
innape? 13 Anî' enu'sa' pra man sîrîrî tîpose
Paapa pata'se' ya'. Tîîse uurî, pemonkon pe
esenpo'pî uurî autî'pî ka' poi.

14 Pena Moisés nurî'tîya bronze konekasa'
îkîi pe pîmî'sa'ka'pî keren po. Mîrîrî
warantî uurî, ka' poi iipî'pî pîmî'sa'ka
to'ya e'pai awanî pakî'nan pona. 15 Mîrîrî
kupî to'ya e'pai awanî innape uku'nenan
ko'manto'pe ipatîkarî Paapa pia —ta'pîiya.

16 —Maasa pra tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' yu'se Paapa wanî'pî ipîra
teeseka'nunkai. Mîrîrî ye'nen tiwinan
tînmu tîrî'pîiya, innape iku'nenan wîtî
namai apo' ya', ipatîkarî enen to'
ko'manto'pe tîîpia. 17 Tînmu yarimaiya
pra Paapa wanî'pî sîrîrî non pona,
apo' ya' tamî'nawîronkon yarimai, tîîse

yarima'pîiya to' pîika'tîpa kai'ma, tînmu
wenai —ta'pîiya. 18 —Innape iku'nen wîtî
pepîn apo' ya'. Tîîse innape iku'nen pepîn
wîtî ko'mannîpî sîrîrî apo' ya', maasa pra
tewan yapisîiya pra awanî, tiwinan Paapa
munmu pî'. 19 To' wîtî ko'mannîpî apo'
ya' maasa pra pemonkonyamî' wanî a'ka
yu'se pra, tamî'nawîronkon weiyu'masa'
a'kaya tanne. Tîîse ewaron yu'se to'
wanî, maasa pra imakui'pî kupî pî' to'
ko'mamî. 20 Imakui'pî pî' tîîko'mansenonya
tîweiyu'mato'kon kupî tewanmakon pe.
A'ka ya' to' ewomî pepîn, "Imakui'pî kupî
pî' naatîi", taa anî'ya namai tîpî'nîkon.
21 Tîîse Paapa maimu yairon yawîron ewomî
a'ka ya', tînkoneka, teseru esera'mato'pe,
innape itu'se Paapa e'to' yairî awanî
esepu'to'pe —ta'pî Jesusya.

João Batista Yentai Jesus Wanî

22 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Judéia pata
pona tînenupa'san pokonpe. Moro
aako'manpîtî'pî to' pokonpe. Pe-
monkonyamî' yenpatakona'pîiya moro.
23 João Batista nîrî wanî'pî pemonkonyamî'
yenpatakona pî' Enom pata po, aminke pra
Salim pata pî', maasa pra tuna wanî'pî moro
mararî pra. Pemonkonyamî' wîtî'pî João
pia moropai to' esenpatakona'pî, 24 mîîkîrî
João yarakkamo to'ya pra tîîse maasa.

25 Mîrîrî yai João Batista nenupa'san
esiyu'pîtî'pî Judeu yarakkîrî Paapa wakîri
pe ko'mannîto' yeseru pî', to' ronato' pî'.
26 To' wîtî'pî João pia. —Anna yenupanen —
ta'pî to'ya. —Amîrî pia awanî'pî manni'
Jordão ratai po, ipî' eeseurîma ne'tîkini
mîîkîrî man nîrî pemonkonyamî' yen-
patakona pî'. Moropai tamî'nawîronkon
wîtî iipia —ta'pî to'ya. 27 Joãoya ta'pî: —
Î' rî eporî eserîke pra man Paapaya itîrî
pra awanî tanne. 28 Pena Paapa nîmenka'pî
pîika'tîton pepîn uurî, taapîtî'pîuya.
Irawîrî Paapa narima'pî uurî, taapîtî'pîuya.
Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. 29 E'marimanto'
yai warayo' awe'mari'maton pia wîri' tîrî
to'ya ino'pî pe, tiaron pia pra. Tîîse
awe'mari'maton yonpa wanî moro. Tîno'pî
pe yapisîiya eta itonpaya. Mîrîrî eta
tîuya pî' awe'mari'maton yonpa atausinpa
mararî pra. Mîrîrî warantî uurî atausinpan
pî' wai kure'ne. 30 Mîîkîrî Cristo yapurî
tamî'nawîronkonya e'pai awanî. Mîrîrî
ye'nen urumaka to'ya e'pai awanî —ta'pî
Joãoya.

31 —Mîîkîrî ka' poi iipî'pî man
tamî'nawîron yentai. Tîîse uurî wanî sîrîrî
non pon pe. Sîrîrî non po tîîko'mansenon
yeseru pî' eseurîma. Tîîse ka' poi iipî'pî
man tamî'nawîron yentai. 32 Tînera'ma'pî,
tîneta'pî, mîrîrî pî' eeseurîma. Tîîse anî'ya
innape imaimu kupî pepîn. 33 Anî'ya
innape imaimu kupî ya, seru'ye' pe pra
Paapa wanî taiya mîrîrî. 34 Maasa pra
Mîîkîrî Paapa narima'pîya Paapa maimu
ekaremekî mîrîrî. Mararî Tekaton tîrî
Paapaya pepîn Mîîkîrî pona tîîse mararî
pra itîrîiya. 35 Tînmu pînînma Iyunya
mararî pra. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron
rumakasai'ya man itenya'. 36 Mîîkîrî Paapa
munmu ku'nen wanî ya innape, ipatîkarî
enen tîîko'manto' ton eporîiya. Moropai
innape Paapa munmu ku'nen pepînya enen
ko'mannîto' era'ma pepîn. Tîîse Paapa
ekore'mato' ko'mamî ipo.

4

Wîri' Samaria Pon Yarakkîrî Jesus Eseurîma

1-2 João Batista pemonkonoyamî' yentai
tîpemonkonoyamî' ton eporî'pî Jesusya,
moropai inkamoro yenpatakona'pî in-
enupa'sanya. Jesusya anî' yenpatakona
pra awanî'pî. Mîrîrî yekare etasa'
fariseuyamî'ya epu'tî'pî Uyepotorîkonya.
3 Mîrîrî epu'tî tîuya pe, Judéia pata poi
Galiléia pata pona attî'pî inî'rî. 4 Samaria
pata poro attî e'pai awanî'pî.

5 To' erepamî'pî Samaria pon cidade
pona itese' Sicar. Aminke pra awanî'pî
José nurî'tî pata'se' iyun Jacó nîtîrî'pî.
6 Moro awanî'pî tuna Jacó nurî'tî naka'pî
pena. Jesus eke'nepansa' wanî'pî tuutî ke.
Eereuta'pî tuna yakasa' pia. Awanî'pî in-
eka'ta pairî wei tîîse.

7 Wîri' iipî'pî tuna mo'kai, Samaria pon.
Ta'pî Jesusya ipî': —Uwuku ton tuna ne'kî
—ta'pîiya. 8 Maasa pra inenupa'san ewonsa'
wanî'pî cidade ta tekkarikon ton yennai.

9 Mîîkîrî wîri' Samaria ponya ta'pî ipî':
—Amîrî Judeu. Uurî sa'ne wîri' Samaria
pon. Î' wani' awanî ye'nen awuku ton
esatîya upî'? —ta'pî wîri'ya ipî'. (Maasa
pra Judeuyamî' yeseru wanî to' eseurîma
pepîn Samaria ponkon yarakkîrî). 10 Jesusya
yuuku'pî: —Paapa nîtîrî'pî epu'tîya ya, mo-
ropai anî' pe tîwuku ton esatîtîpon epu'tîya
ya, ipî' awuku ton esatî'pîya e'painon.
Moropai itîrî'pîuya e'painon aako'manto'
ton tîînen ipatîkarî. 11 Mîrîrî pî' wîri'ya

ta'pî: —Uyepuru, tuna mo'kato' ton pra
awanî aapia. Itu'nakan pe pu'kuru tuna
yakasa' man. O'non pata pai aako'manto'
ton tîînen, tuna taaya manni' eporîya?
12 Penaron utamokon nurî'tî Jacó naka'pî
sîrîrî tuna tîmîrî ton pe moropai tîn-
mukuyamî' tekînon ton pe. Moropai sîrîrî
tîpose aako'mamî uurî'nîkon ton pe. Amîrî
Jacó nurî'tî yentainon? 13 Jesusya yuuku'pî:
—Anî'ya sîrîrî tuna enîrî ya, inî'rî tuna
aninnîpai eena. 14 Tîîse untîrî tuna enîrî
anî'rîya ya, mîîkîrî ko'mamî ipatîkarî tuna
aninnîpai teenai pra. Untîrî ko'mamî iteka-
ton ya' moropai ipatîkarî aako'manto' ton
tîrîiya. 15 Wîri'ya ta'pî ipî': —Uyepuru,
mîrîrî ye'ka tuna ke uwo'pakî, inî'rî tuna
aninnîpai ena namai, inî'rî tuna era'mai
uuipî namai tarîwaya —ta'pîiya.
16 Jesusya ta'pî ipî': —Anyo yannota
moriya —ta'pîiya. 17 Wîri'ya yuuku'pî: —
Inyo pîn uurî. Jesusya ta'pî: —Yairî
eseurîman pî' nai, inyo pîn uurî taa pî'
nai. 18 Mia'taikin kaisarî anyotonon e'sa'
man, moropai sîrîrî anyo pepîn warayo'
yarakkîrî awanî. Yairî eseurîman pî' nai.
19 Wîri'ya ta'pî ipî': —Uyepuru, Paapa
maimu ekareme'nen pe awanî epu'tî pî'
wai. 20 Anna yonpayamî' penaronkonya
Paapa yapurî'pî tarî sîrîrî wî' po. Tîîse
amîrî'nîkon Judeuyamî'ya taa, Jerusalém
po neken pemonkonyamî'ya Paapa yapurî
e'pai awanî, taaya'nîkon.
21 Mîrîrî yuuku'pî Jesusya: —Wîri', innape
uku'kî. Awanî kupî sîrîrî tarî Paapa
yapurîya'nîkon pepîn. Moropai Jerusalém
po nîrî uyunkon yapurîya'nîkon pepîn.
22 Amîrî'nîkon man anî' yapurîya'nîkon
epu'tîya'nîkon pra naatîi. Anî' yapurî
annaya epu'tî pî' anna man, maasa
pra tamî'nawîronkon pîika'tîton iipî
ekareme'sa' Paapaya Judeuyamî' winîpai.
23 Tîîse awanî kupî sîrîrî moropai sîrîrî
pu'kuru awanî see warantî, Uyunkon
yapurînenan seru'ye'kon pepînya yapurî
tekatonkon ke moropai seru'ye' pe pra.
Mîrîrî ye'kakon tapurînenan ton yuwa
Paapaya. 24 Paapa man Yekaton Wannî
pe. Yapurînenanya yapurî e'pai man
tekatonkon ke, seru'ye' pe tîwe'se pra —
ta'pî Jesusya. 25 Wîri'ya ta'pî ipî': —Paapa
nîmenka'pî itese' Cristo, mîîkîrî iipî pe
man. Mîrîrî epu'tî pî' wai. Teerepamî
yai tamî'nawîron ekaremekîiya upî'nîkon.
26 Jesusya ta'pî ipî': —Uurî mîîkîrî, amîrî
yarakkîrî eeseurîma manni'.

27 Mîrîrî tanne, Jesus nenupa'san
erepamî'pî. Kure'ne to' esenumenka'pî
wîri' yarakkîrî eeseurîma era'ma
tîuya'nîkon pî'. Tîîse Jesus ekaranmapo
to'ya pra awanî'pî. Î' esatî pî' nan ipî'? Î'
wani' awanî ye'nen mîîkîrî wîri' yarakkîrî
eeseurîma manni'? taa to'ya pra awanî'pî.

28 Mîrîrî ya tuna yense' rumaka'pî wîri'ya.
Cidade poro attî'pî. Pemonkonyamî'
pî' ta'pîiya: 29 —Maasa aase'kon upîkîrî,
tamî'nawîron unkupî'pî ekareme'nen
era'mai. Yai pra Cristo pe awanî tai'se —
ta'pîiya to' pî'. 30 Mîrîrî ye'nen cidade poi
to' epa'ka'pî Jesus pia.

31 Mîrîrî tanne Jesus nenupa'san
eseurîma'pî yarakkîrî: —Anna yenu-
panen, esekkari'tîkî —ta'pî to'ya ipî'.
32 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Uyekkari
man anepu'tîkon pepîn. 33 Mîrîrî
pî' inenupa'sanya ta'pî tîpî'nîkon: —
Itekkari ton tîîsa' tiaronya ka'rî? —
ta'pî to'ya. 34 Moropai Jesusya ta'pî
to' pî': —Itu'se uyarimatîpon e'to'
ankonekapai uuko'mamî. Inekaremekî'pî
esenyaka'mato' ton pe anku'pai wanî.
Mîrîrî man uyekkari pe, uyo' pe —ta'pîiya.
35 —Amîrî'nîkonya taa: "Maasa asakîrîrî
kapoi tîpo aasîrî uyekkarikon emîrî kupî
sîrîrî", taaya'nîkon. Tîîse tiaron perî
uurî esenumenkato' wanî. Pata era'matî.
Aasîrî pemonkonyamî' man itekare ane-
tapainokon. Manni' uyekkarikon emîsa'
mo'ka pî' teesenyaka'masanon warainokon
yu'se awanî, inkamoro pemonkonyamî'
pî' itekare ekareme'to'pe to'ya. 36 Mîrîrî
pî' teesenyaka'masenya tepe' ton eporî.
Teperu ton eporîiya tîwe'tî'kasen pepîn.
Ipatîkarî enen to' ko'mamî. Mîrîrî ye'nen
sa'nîrî to' atausinpa. Ipîmîtîpon atausinpa
ipikkatîpon yarakkîrî, tiaronkon maasa
tîuya'nîkon ye'nen Paapa pemonkono
pe. 37 See warantî taawonan amîrî'nîkon,
"Warayo'ya tekkari ton pîmî, tîîse tiaron
ipîmîtîpon pepînya ipikka". Innape
awanî mîrîrî. 38 Amîrî'nîkon yarima'pîuya
pemonkonyamî' pia. Mîrîrî to' pî'
amîrî'nîkon esenyaka'masa' pra awanî'pî.
Tiaronkon esenyaka'masa' wanî'pî to' pî'.
Tîîse amîrî'nîkon maimu pe uyapurî'pî
to'ya. Tiaronkon esenyaka'ma pia'tî'pî
aretî'ka'pîya'nîkon mîrîrî —ta'pî Jesusya.

39 Moropai arinîkon Samaritanoyamî'
mîrîrî cidade po tîîko'mansenonya

Jesus kupî'pî innape, manni' wîri'ya
ekareme'sa' etasa' tîuya'nîkon ye'nen, —
Tamî'nawîron unkoneka'pî ekaremekî pî'
man taasai'ya ye'nen —ta'pîiya ne'tîkini
pî'. 40 Mîrîrî ye'nen iipia teerepamîkon
pe yeka'nunka'pî to'ya tîîpia'nîkon
aako'manto'pe kai'ma. Moro aako'mamî'pî
asakî'ne wei kaisarî.
41 Moropai tiaronkonya nîrî Jesus kupî'pî
innape imaimu eta tîuya'nîkon wenai.
42 Manni' wîri' pî' ta'pî to'ya: —E'mai' pe
innape ikupî'pî annaya amaimu wenai.
Tîîse tarîpai imaimu eta pî' anna man,
anna pe pu'kuru. Innape tamî'nawîronkon
pîika'tîton pe awanî epu'tî pî' anna man
—ta'pî to'ya.

Ipîkku Munmu Yepi'tî Jesusya

43 Asakî'ne wei tîîko'mamî tîpo, Jesus
ese'ma'tî'pî miarî pai Galiléia pata pona.
44 Tîîko'manto' pata pona tuutî ye'ka pe,
ta'pîiya: —Paapa maimu ekareme'nen ya-
purî tamî'nawîronkonya. Tîîse ipata ya'
tîîko'mansenonya yapurî pepîn. 45 Moropai
Galiléia pona eerepamî'pî. Eerepamî pe
Galiléia po tîîko'mansenonya yapisî'pî morî
pe, tamî'nawîron inkoneka'pî Jerusalém po
era'masa' tîuya'nîkon ye'nen. Inkamoro
nîrî wanî'pî itî'san pe Jerusalém pona
Judeuyamî' entamo'kato' yapi'se.
46 Mîrîrî, Caná cidaderî pona eerepamî'pî
Galiléia pata ya', moro uva yekku pe tuna
miakanma'pî tîuya pata ya'. Moropai
Cafarnaum po awanî'pî warayo' ipîkku.
Mîîkîrî munmu wanî'pî pri'ya pra. 47 Judéia
poi Galiléia pona Jesus erepansa' yekare eta
tîuya pe, iipia attî'pî. Yeka'nunka'pîiya. —
Aase uyewî' ta unmu yepi'tîi. Aasa'manta
pe man —ta'pîiya. 48 Jesusya ta'pî ipî':
—Anî'ya ikupî eserîkan pepîn e'kupî
era'maya'nîkon pra awanî ya, innape
ukupîya'nîkon pepîn, eesenumenkato'kon
ton meruntî yenpouya pra awanî ya. 49 Tîîse
mîîkîrî ipîkkuya ta'pî ipî': —Uyepuru, aase
see erepannîto'pe unmu sa'manta rawîrî
—ta'pîiya. 50 Jesusya ta'pî ipî': —Ayewî' ta
enna'pokî. Anmu man pri'ya pu'kuru.

Mîrîrî taa Jesusya pe, ikupî'pî
warayo'ya innape. Tewî' ta awenna'po'pî.
51 Moropai mîîkîrî wîtî tanne, tîpoitîrîtonon
eporî'pîiya, tîîpia tui'sanon. Ta'pî to'ya
ipî': —Pri'ya pu'kuru anmu man. 52 To'
ekaranmapo'pîiya: —Î' yai eesepi'tî pia'tî'pî
mîrîrî? —ta'pîiya. —Ko'manpara wei era'tî
tanne (1 hora) eekomi'makapî'pî —ta'pî
to'ya. 53 —Pri'ya pu'kuru anmu man —
ta'pî Jesusya yai pu'kuru eekomi'makapî'pî
mîrîrî. Mîrîrî epu'tî'pî warayo'ya moropai
innape Jesus kupî'pîiya. Itewî' ta
tîîko'mansenonya ikupî'pî nîrî innape.
54 Mîrîrî itekare itakon te'ka pe meruntî
anî'ya ikupî eserîkan pepîn koneka'pî Je-
susya mîrîrî Galiléia pona teerepamî tîpo
Judéia poi.

5

Tuna Yense' Betesda Po Pri'yawon Pepîn

Yepi'tî Jesusya

1 Tîko'man pe tîîko'mamî tîpo Jesus
wîtî'pî Jerusalém pona, Judeuyamî'
festarî weiyu eseporî yai. 2 Jerusalém
cidaderî woima'tîto' mana'ta kure'nan yai
awanî carneiroyamî' ewonto'. Aminke
pra mîrîrî pî' tuna yense' wanî'pî,
itese' Betesda. Tuna yense' woi awanî
pemonkonyamî' ko'manto' tappîikon,
mia'taikin kaisarî. 3 Mîrîrî tappîikon
ta pemonkonyamî' wanî'pî arinîkon
pri'yawonkon pepîn, enkaru'nankon,
tîkîipankon, eke'nepamî'san, tamî'nawîrî.
Tuna eserentîkî'ma nîmîkî pî' to' wanî'pî.
4 Maasa pra tiaron pensa inserî autîpîtî'pî
mîrîrî tuna ka, moropai tuna eserentîkî'ma
pe e'mai'non pri'yawon pepîn, tuna ka
teenasen esepi'tî'pî.
5 Moro awanî'pî pri'yawonkon pepîn
kore'ta warayo', pri'yawon pepîn nîrî. 38
kono' kaisarî aako'mansa' wanî'pî pri'ya
pra. 6 Moro mîîkîrî esenunsa' era'ma'pî
Jesusya. Tîko'man pe aako'mansa' epu'tî'pî
Jesusya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya pri'yawon
pepîn pî': —Esepi'tîpai nan? —ta'pîiya.
7 Pri'yawon pepînya yuuku'pî: —Uyepotorî,
tuna eserentîkî'ma yai, upîika'tînen ton
pra awanî, tuna pia uyarî ton, ya' enato'pe.
Moropai tînîn pî' uuwarîrî uutî tanne,
tiaron ewomî urawîrî —ta'pîiya. 8 Jesusya
ta'pî ipî': —E'mî'sa'kakî. Awe'nato'
yaponse' konekakî moropai asakî.
9 Mîrîrî pe rî mîîkîrî esepi'tî'pî.
Tîwe'nato' yaponse' koneka'pîiya moropai
aasarî'pî. Erî'ka'nîto' weiyu yai awanî'pî
mîrîrî. 10 Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'ya es-
epi'tî'pî warayo' panama'pî. —Erî'ka'nîto'
weiyu pe man —ta'pî to'ya ipî'. —Yairî
pra awe'nato' yaponse' yarî pî' nai sábado
yai, uyeserukon yawîrî pra. 11 Yuuku'pîiya:
—Kaane, awe'nato' yaponse' yanunkî,
asakî, taa pî' uyepi'tîtîpon man —ta'pîiya.

12 —Anî' see mîîkîrî, awe'nato' yaponse'
yanunkî, asakî taatîpon? —ta'pî to'ya ipî'.
13 Tîîse anî'ya tepi'tîsa' epu'tîiya pra mîîkîrî
wanî'pî. Yepi'tî tîpo Jesus esonomî'pî moro
arinîkon kore'ta mîîto'pe.
14 Mîrîrî tîpo Jesusya yeporî'pî epîre-
manto' yewî' ta. Ta'pî Jesusya ipî': —A'kî,
eesepi'tîsa' nai. Inî'rî imakui'pî kî'konekai
ayeparanrî'pî yentainonya ayeporî namai.
15 Moropai mîîkîrî wîtî'pî Judeuyamî' pia.
—Jesus mîîkîrî uyepi'tîtîpon —ta'pîiya to'
pî'. 16 Mîrîrî kupî'pî Jesusya erî'ka'nîto'
weiyu yai. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
wanî'pî antaruma'tîpai. 17 Tîîse to' pî'
ta'pîiya: —Sîrîrîpe Uyun esenyaka'ma
ko'mannîpî. Uurî nîrî esenyaka'mato'
pî' uuko'mamî mîrîrî warantî —ta'pîiya.
18 Erî'ka'nîto' weiyu yai Judeuyamî'
ko'manto' yawîrî Jesus ko'mamî pra
awanî'pî. Moropai Paapa pî' eeseurîma'pî
tun pe awanî pî', Paapa kaisarî tîwanî
pî'. Mîrîrî wenai iwî yu'se Judeuyamî'
eseka'nunka'pî.

Paapaya Imeruntîri Ton Tîrî Tînmu Pia

19 Mîrîrî ye'nen Jesusya to' yeurîma'pî:
—Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Uuwarîrî î'
rî kupîuya eserîke pra awanî. Uyunya
ikupî era'mauya ya, uurîya nîrî ikupî. Î'
rî ku'nen pe Paapa wanî ya, uurî nîrî
inmu iku'nen pe wanî, mîrîrî warantî
rî. 20 Paapa wanî tînmu yapurînen pe.
Tamî'nawîrî tînkoneka ekaremekîiya
tînmu pî'. Moropai anera'ma'pîkon yentai
teesenyaka'mato' ekaremekîiya kupî sîrîrî
tînmu pî' mîrîrî pî' eesenumenkakonpa.
21 Paapa wanî isa'manta'san pîmî'sa'kanen
pe. Inî'rî enen to' e'to' ton tîrîiya. Mîrîrî
warantî nîrî itu'se tîwe'to' yawîrî enen
ko'mannîto' ton tîrî inmuya. 22 Paapaya taa
pra awanî anî'rî pî' "Imakui'pî amîrî. Atîkî
apo' ya'". Mîrîrî ye'ka teesenyaka'mato'
rumakasai'ya tînmu pia. 23 Mîrîrî kupî'pîiya
tamî'nawîronkonya tapurî kaisarî tînmu
yapurîto'pe to'ya. Anî'ya inmu yapurî pra
awanî ya, Paapa nîrî tînmu yarimatîpon
yapurîiya pepîn.
24 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Umaimu
yawîrî awanîkon ya, moropai in-
nape uyarimatîpon kupîya'nîkon ya,
ipatîkarî aako'mamîkon pe naatîi
uupia. "Imakui'san amîrî'nîkon,
atîtî apo' ya'", tauya eserîke pra
awanî apî'nîkon. Sa'mantanto' es-
uwa'kasa', enen aako'mamîkon pe naatîi.
25 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Awanî
kupî sîrîrî moropai sîrîrî pu'kuru awanî
see warantî. Tiaronkon Paapa winîpai
tîîko'manto'kon yapisîtîponkon pepînya
Paapa munmu maimu eta pe man. Moropai
inkamoroya yapisî kupî sîrîrî. 26 Maasa
pra tîîwarîrî enen Paapa ko'mamî warantî,
enen tînmu ko'mamî nîrî. Mîrîrî ye'nen
itîrîuya eserîke awanî inkamoro pia.
27 Moropai tînmu pia meruntî tîrî'pî
Paapaya pemonkonyamî' repato'peuya
morî ke moropai e'taruma'tînto' ke. Maasa
pra uurî wanî ka' poi iipî'pî pemonkon pe.
28 Mîrîrî tauya manni' pî' tîmu'tunpai pra
e'tî. Awanî kupî sîrîrî, tamî'nawîronkon
isa'manta'sanya umaimu eta kupî sîrîrî.
29 Mîrîrî yai to' e'mî'sa'ka kupî sîrîrî.
Morî kupîtîponkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî
ipatîkarî enen tîwanîkonpa uupia. Moropai
imakui'pî kupîtîponkon yenumî Paapaya
kupî sîrîrî ipatîkarî to' e'taruma'tîto'pe —
ta'pî Jesusya.

Jesus Pî' Teeseurîmasanon

30 —Uuwarîrî î' rî kupîuya pepîn. Paapaya
uyaipontî yawîrî pemonkonyamî' repauya.
Yairî to' repauya mîrîrî maasa itu'se e'to'
kupîuya pepîn mîrîrî. Tîîse itu'se uyari-
matîpon e'to' kupîuya.
31 Uuwarîrî, tiwinsarî si'ma, uyeseru pî'
eseurîmasa' ya, seru'ye' pe wanî e'painon.
32 Tîîse moro man tiaron uyeseru pî'
teeseurîmasen. Yairî upî' eeseurîmato'
man, seru' pe pra. Epu'tî pî' wai. 33 João
Batista ekaranmapo me'po'pîya'nîkon upî'
moropai yairon ekaremekî'pîiya. 34 Uurî,
pemonkon maimu yapurînen pu'kuru
pepîn. Tîîse mîrîrî tauya apî'nîkon
pîika'tîto'peuya.
35 João e'pîtî'pî u'kuma'tukon
warantî ewaron ya'. U'kuma'tukonya
uweiyu'makon pî' atausinpan warantî
aatausinpa'pîkon João pî' tîko'man pe pra.
36 Tîîse João maimu yentainon uyeseru
ekareme'nen moro wanî. Esenyaka'mato'
Paapa nîtîrî'pî, aretî'kato'peuya an-
era'makon ton kupîuya wenai Paapa
narima'pî pe uyepu'tî tamî'nawîronkonya
e'painon. 37 Moropai uyarimatîpon Paapa
eseurîmasa' nîrî upî', tînmu pe wanî pî'.
O'non pata imaimu etatîponkon pepîn
amîrî'nîkon. Mîîkîrî era'matîponkon
pepîn amîrî'nîkon. 38 Moropai imaimu
ko'mamî pra awanî ayewankon ya' maasa
pra innape inarima'pî kupîya'nîkon pra

awanî. 39 Paapa maimu pî' eesenupakon
ipatîkarî enen aako'manto'kon ton eporî
yu'se. Moropai uurî pî' eseurîmakoi Paapa
maimu. 40 Tîîse upî' enen aako'manto'kon
ton esatîya'nîkon pepîn.
41 Morî pe upî' pemonkonyamî' eseurîma
yu'se wai, tauya pepîn. Mîrîrî ye'ka
yuwauya pepîn. 42 Tîîse ayewankon ya'
Paapa pînînmaya'nîkon pra awanîkon.
Mîrîrî epu'tî pî' wai. 43 Aapia'nîkon uui'sa'
sîrîrî Paapa maimu pe, inarima'pî pe, tîîse
uyapisîya'nîkon pra awanî'pîkon. Tîîwarîrî
tiaron ii'sa' ya, yapisîya'nîkon eserîke
awanî. 44 Apî'nîkon morî pe ayonpakon
eseurîma yu'se eeseka'nunkakon tanne,
innape ukupîya'nîkon eserîke pra awanî.
Morî pe tiwinan Paapa eseurîmato'
apî'nîkon yuwaya'nîkon pepîn. 45 Paapa
pî' imakui'pî pe pu'kuru to' man tauya
pî' kîsenumenkatî. Tauya pepîn. Moro
man apî'nîkon eseurîmaton, imakui'pî
pe awanîkon ekareme'nen pe. Moisés
nurî'tî mîîkîrî, anna napurî ton taaya'nîkon
ne'tîkini ipî'. 46 Tîîse innape Moisés
nurî'tîya yenupanto' kupîya'nîkon awanî
ya, uurî nîrî kupîya'nîkon e'pai awanî
innape. Maasa pra upî' Moisés nurî'tî
eseurîma'pî. 47 Tîîse innape Moisés nurî'tî
yenupato' kupîya'nîkon pra awanî ya,
innape umaimu kupîya'nîkon pepîn nîrî
—ta'pî Jesusya.

6

5.000 Kaisaronkon Ya're'tî Jesusya
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Galiléia ku'pî
ratai pona. Mîrîrî iku'pî ese' wanî'pî
tiaron pe nîrî, Tiberíades itese'. 2 Moropai
arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî ite'ma'pî
pî'. Ipîkîrî to' wîtî'pî pri'yawonkon
pepîn yepi'tîpîtîiya era'ma tîuya'nîkon
ye'nen anî'ya ikupî eserîkan pepîn era'ma
tîuya'nîkon ye'nen. 3 Moropai Jesus
enuku'pî wî' pona tînenupa'san pokonpe.
Wî' po to' ereuta'pî. 4 Moropai awanî'pî
Judeuyamî' entamo'kato' weiyu aminke
pra, itese' páscoa.
5 Arinîkon pemonkonyamî' erepamî
tîîpia era'ma'pî Jesusya. Moropai Filipe pî'
ta'pîiya: —O'non pata to' yuu ton yenna
e'painon to' entamo'kato'pe? 6 Tîîse î'
taa Filipeya anepu'pai awanî'pî. Aasîrî
î' kupî tîuya epu'tî'pîiya. 7 Filipeya
ta'pî: —To' yuu yepe' ton pe 200
wei kaisarî esenyaka'mannî'pî yepe'pî
tî'kasa' ya, mîîwîni tîîse to' ma're awanî.
Tamî'nawîronkonya iipia'pî mîrikkî yapisî
eserîke pra awanî —ta'pîiya. 8 Moropai
awanî'pî Jesus nenupa'pî itese' André,
Simão Pedro yakon. Mîîkîrîya ta'pî Jesus
pî': 9 —Moro man more pia cevada puusa',
pão, mia'taikin kaisarî moropai moro'yamî'
asakî'ne. Tîîse arinîkon yepi'tîiya eserîke
pra awanî.
10 Mîrîrî eta tîpo, Jesusya ta'pî tî-
nenupa'san pî': —Tamî'nawîronkon
ereutato'pe non pona ka'tî to' pî'. Parî' pe
awanî'pî moro. Mîrîrî ye'nen Jesus maimu
pe to' ereuta'pî non pona. Warayo'kon
wanî'pî 5.000 yairî. 11 Moropai pão manni'
yapisî'pî Jesusya moropai ta'pîiya Paapa
pî': —Morî pe man Paapa. Anna yuu
ton tîrî pî' nai —ta'pîiya. Moropai to'
kaisarî itîîpîtî me'po'pîiya. Mîrîrî warantî
nîrî moro'yamî' tîrî'pîiya, itu'se to' e'to'
pîkîrî. 12 Awore tamî'nawîronkon ena'pî.
Mîrîrî tîpo tînenupa'san pî' ta'pî Jesusya:
—Iipia'san e'nîmî'sa' yannu'tî aama'ta
namai. 13 Imaimu yawîrî ikupî'pî to'ya.
Mia'taikin kaisarî cevada puusa' yonparî'pî
yannuku'pî to'ya. 12 waikara'pî kaisarî
itîrî'pîiya, entamo'ka'san yuu yonparî'pîya.
14 Mîrîrî kupî Jesusya pî' pemonkonyamî'
esenumenka'pî. Ta'pî to'ya: —Mîserî Paapa
maimu ekareme'nen pena inekaremekî'pî,
sîrîrî non pona tui'sen mîîkîrî. 15 Mîrîrî
ye'nen anapi'pai to' wanî'pî tesa'kon pe
awe'to'pe rei pe kai'ma. Mîrîrî to' esenu-
menkato' epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî yu'se
pra tîwanî ye'nen attî'pî inî'rî tiwinsarî wî'
pona.

Tuna Poro Jesus Asarî
(Mt 14.22-33; Mc 6.45-52)

16 Pata ko'mamî pe Jesus nenupa'san
autî'pî iku'pî ena pona. 17 Kanau ya' to'
asara'tî'pî. Moropai to' ese'ma'tî'pî Cafar-
naum pona, iku'pî ratai pona. Moropai
pata ewaronpamî'pî maasa to' pia Jesus
erepansa' pra tîîse. 18 Mîrîrî tanne, a'situn
pe eena'pî mararî pra. Sipa sipa pe tuna
ena'pî. 19 Aminke ma're to' wîtîsa' tanne,
yai pra 5 ou 6 km., tuna poro Jesus asarî
era'ma'pî to'ya tîponaya'nîkon. Mararî pra
to' esi'nîpî'pî ipî'. 20 Tîîse Jesusya ta'pî to'
pî': —Jesus uurî. Teesi'nî'se pra e'tî.
21 Eerepamî'pî to' pia. Taatausinpai
yapisî'pî to'ya kanau ya'. Mîrîrî pe rî to'
erepamî'pî iku'pî ratai pona tuutîto'kon
ya'.

22 Tiaron wei yai arinîkon pe-
monkonyamî' Jesus ye'ma'pî pî' itî'san
e'nîmî'pî iku'pî ena po. Inkamoroya Jesus
yuwa'pî. Tiwinan kanau pata'pî neken
eporî'pî to'ya kasapan po, Jesus nenupa'san
yense' pata'pî. Tînenupa'san pokonpe
Jesus asara'tî pra awanî era'ma'pî to'ya.
Mîrîrî epu'tî'pî to'ya. Jesus ton pra to'
ese'ma'tî'pî. 23 Tîîse tiaronkon kanaukon
erepansa' wanî'pî aminke pra Jesusya pe-
monkonyamî' yekkari'tî'pî Paapa yarakkîrî
teeseurîma pata', Tiberíades cidaderî
poinokon kanaukon. Mîrîrî era'ma'pî to'ya.
24 Anî' ton pra awanî era'ma'pî to'ya, Jesus
ton pra moropai inenupa'san ton pra.
Mîrîrî ye'nen to' asara'tî'pî kanau ya' nîrî
moropai to' wîtî'pî Cafarnaum cidaderî
pona Jesus yuwai.

Uyukon Ton Paapa Nîtîrî

25 Iku'pî ratai po Jesus eporî tîuya'nîkon
pe, ekaranmapo'pî to'ya: —Anna yenu-
panen, î' pensa eerepamî'pî tarîni'?
—ta'pî to'ya. 26 Jesusya ta'pî to'
pî': —Ayenku'tîya'nîkon pepîn. Uurî
yuwa pî' naatîi awore awanîkon pîkîrî
ayekkari'tîsau'ya'nîkon wenai. Mîrîrî
anî'ya ikupî eserîkan pepîn ku'sau'ya
era'maya'nîkon tanne, tîîse î' taato'pe
awanî epu'tîya'nîkon pepîn. 27 Ayekkarikon
ton pî' kîseka'nunkatî mîrîrî tîwe'tî'kasen
pî'. Tîîse esenyaka'matî untîrî ayekkarikon
pî', ipatîkarî enen aako'manto'kon tîînen
pî'. Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon
pe mîrîrî ye'ka tîînen. Maasa pra
tîwakîri pe Uyunkon Paapaya uyaipontî'pî
itîîto'peuya. 28 —Î' kupî annaya yu'se Paapa
wanî? —ta'pî to'ya Jesus pî'. 29 Jesusya ta'pî:
—Innape Paapa narima'pî ku'tî. Mîrîrî
kupîya'nîkon yu'se Paapa wanî mîrîrî.
30 Mîrîrî pî' ta'pî to'ya: —Innape akupî
annaya yu'se awanî ya, anna nera'ma ton
konekakî. Mîrîrî era'ma annaya moropai
innape akupî annaya. Î' konekaya? —ta'pî
to'ya. 31 —Anna tamokon Moisés nurî'tî
yarakkîronkon entamo'ka'pî Paapa nîtîrî'pî
pî' itese' maná, keren po. Paapa kaaretarîya
taa:

"To' yuu ton tîrî'pîiya ka' poinon, to' en-
tamo'kato'pe", *Êx 16.4; Ne 9.15; Sl*
78.24,25

taiya —ta'pî to'ya Jesus pî'. 32 Moropai
Jesusya ta'pî to' pî': —Moisés nurî'tî
nîtîrî'pî pepîn mîrîrî penaronkon yuu
ton, ⌞tîîse mîrîrî Paapa nîtîrî'pî⌟. Tîîse
uyun nîtîrî sîrîrîpe aapia'nîkon yairon,
ayukon ton ka' poinon. 33 Mîrîrî ayukon
ton Paapa nîtîrî iipî ka' poi moropai enen
tîîko'manto'kon ton tîrîiya sîrîrî non po
tîîko'mansenon pia. 34 Moropai ta'pî to'ya
Jesus pî': —Anna yenupanen, anna yuu
ton mîrîrî ye'ka tîîkî ipatîkarî. 35 Ta'pî
Jesusya to' pî': —Uurî mîîkîrî, manni'
ayukon ton, ipatîkarî aako'manto'kon
tîînen. Paapa anepu'painon iipî ya uupia,
epu'tîiya. Moropai innape ukupîtîpon ena
morî pe, itu'se tîwe'to' pîkîrî. 36 Tauya
ne'tîkini uyera'ma pî' naatîi. Mîîwîni
tîîse innape ukupîya'nîkon pra naatîi.
37 Tîîse Paapa nîtîrî'san pemonkonyamî' iipî
uupia tamî'nawîrî. Moropai uupia tui'sen
yaipontîuya pepîn uupiapai. 38 Maasa
pra itu'se e'to' ku'se uui'sa' pra wai
ka' poi. Tîîse itu'se uyarimatîpon e'to'
ku'se iipî'pî uurî. 39 Paapaya uyarima'pî.
Tîntîrî'san ko'mannîpîuya yu'se Paapa
wanî, tamî'nawîrî, tiwinan ataka'ma
namai. Moropai tamî'nawîronkon insanan
pîmî'sa'kauya yu'se awanî tîîsa'mantakon
tîpo tiwinano'pî wei yai. Mîrîrî yu'se
Paapa wanî. 40 Paapa munmu pe uy-
era'matîponkon, innape ukupîtîponkon
ko'mamî yu'se uyun wanî ipatîkarî. To'
pîmî'sa'kauya yu'se Paapa wanî tiwinano'pî
wei yai.

41 Tîîse ipî' Judeuyamî' atako'menka'pî,
—Uurî ayukon pe ka' poi iipî'pî —taiya
ye'nen. 42 Taapîtî'pî to'ya: —José munmu
mîserî warayo', Jesus itese' —ta'pî to'ya. —
Iyun moropai isan anna nepu'tî. Innape
nai? O'non ye'ka pe "Ka' poi iipî'pî uurî",
taiya mîrîrî? —kai'ma to' eseurîmapîtî'pî
tîîwarîrî'nîkon.

43 Jesusya ta'pî to' pî': —Ama' pe kîseurî-
matî upî'. 44 Tîîwarîrî anî' iipî pepîn uu-
pia. Tîîse Paapa uyarimatîponya enepî
ya, eerepamî. Moropai i'mî'sa'kauya ti-
winano'pî wei yai. 45 Penaro'kon Paapa
maimu ekareme'nenan maimu rî'pîya taa
see warantî:

Moropai Paapaya inkamoro yenupa,
tamî'nawîronkon. *Is 54.13*

Mîrîrî warantî awe'menukasa' wanî'pî.
Mîrîrî ye'nen anî'rîya Paapa maimu etasa'
ya, moropai Paapa pî' eesenupasa' ya,
uupia aaipî. 46 Anî'ya Paapa era'masa' pra
man tîîse uurî, iipiapainon. Uurî Paapa
era'matîpon.

47 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anî'ya in-
nape uku'sa' ya, ipatîkarî enen tîîko'manto'

ton eposai'ya mîrîrî. 48 Inna, uurî ayukon,
enen ko'mannîto' tîînen. 49 Atamokon
nurî'san Moisés piawonkon entamo'ka'pî
ka' poi Paapa nîtîrî'pî pî', maná pî', tîîse
to' sa'manta'pî. 50 Tîîse sîrîrî man ayukon
pe ka' poinon. Mîrîrî pî' entamo'ka'san
sa'manta pepîn. 51 Uurî mîîkîrî ayukon, ene-
nan, ka' poi iipî'pî. Uurî pî' anî' entamo'ka
ya, ipatîkarî aako'mamî enen. Ayukon pe
untîrî wanî upun pe. Upun tîrîuya kupî
sîrîrî pemonkonyamî'ya tîîko'manto'kon
epoto'pe enen ipatîkarî —ta'pî Jesusya.
52 Mîrîrî pî' Judeuyamî' esiyu'pîtî'pî tî-
murukun pe si'ma. —O'non ye'ka pe mîserî
warayo'ya tîpun tîrî anna yo' pe? 53 Moropai
Jesusya ta'pî to' pî': —Uurî ka' poi iipî'pî
pemonkon pe, upun pî' awentamo'kakon
pra awanî ya, umînî enîrîya'nîkon pra
awanî ya, enen awanîkon pepîn. 54 Upun
yanîtîpon, umînî enîrîtîpon, mîîkîrîya
ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporî
moropai i'mî'sa'kauya tiwinano'pî wei yai.
55 Upun wanî ayo'kon yairon pe moropai
umînî wanî awukukon yairon pe. 56 Upun
pî' entamo'ka'pî, umînî enîrîtîpon ko'mamî
uupia moropai uuko'mamî iipia. 57 Paapa,
enen tîîko'mansenya uyaipontî'pî moropai
enen uko'mannîpîiya. Mîrîrî warantî nîrî
upî' entamo'ka'pî ko'mannîpîuya enen.
58 Mîrîrî ye'nen tauya ka' poi iipî'pî uurî
wanî awentamo'kakonpa. Atamokon rî'san
entamo'ka'pî maná pî' tîîse to' sa'manta'pî.
Mîrîrî warantî pra sîrîrî wanî. Sîrîrî tauya
uurî pî' entamo'ka'pî ko'mamî ipatîkarî
enen —ta'pî Jesusya.
59 Mîrîrî warantî Jesusya to' yenupa'pî
Judeuyamî' epere'to' yewî' ta Cafarnaum
cidaderî po.

Arinîkon Inenupa'sanya Jesus Rumaka

60 Tîîse arinîkon Jesus maimu pî' teesenu-
pasanon esewankono'ma'pî imaimu pî'. —
Sa'me pu'kuru imaimu man —ta'pî to'ya. —
Anî'ya innape ikupî eserîke pra man.
61 Tîmaimu pî' tînenupa'san atako'menka
epu'tî'pî Jesusya. —Mîrîrî pî' eese-
wankono'makon mîrîrî? —ta'pîiya to'
pî'. 62 —Mîrîrî pî' aataka'makon ya, î'
kai'ma eesenumenkakon uurî ka' poi
iipî'pî pemonkon pe enuku ka' pona
era'maya'nîkon ya, manni' uuko'mamî'pî
pata pona? 63 Mîrîrî enen ko'mannîto' pî'
eseurîma manni' wanî Morî Yekaton Wannî
winîpaino pe. Tîîwarîrî pemonkonya
yeporî pepîn. Apî'nîkon unekaremekî'pî
wanî ayekatonkon ton pe moropai
enen aako'manto'kon tîînen pe. 64 Tîîse
tiaronkon amîrî'nîkonya innape ukupî pra
man —ta'pî Jesusya to' pî'.

Aasîrî Jesusya innape tîku'nenan pepîn
epu'tî'pî moropai anî'ya tekaremekî tey-
atonon pî' epu'tî'pîiya. 65 Ta'pîiya to' pî': —
Mîrîrî warantî awanî ye'nen anî' iipî pepîn
uupia Paapaya enepî pra awanî ya, tauya
ne'tîkini.
66 Mîrîrî yai arinîkon Jesus nenupa'sanya
irumaka'pî. Inî'rî ipîkîrî to' wîtî pra
awanî'pî. 67 Moropai Jesusya ta'pî
tînenupa'san pî' asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai'nîkon, (12) kaisaronkon pî': —
Amîrî'nîkon kanan? Urumakaya'nîkon
nîrî? 68 Tîîse Simão Pedroya ta'pî ipî':
—Uyepotorî, anî' pia anna wîtî? Amîrî
neken ipatîkarî enen anna ko'manto'
yekare esa'. 69 Innape akupî pî' anna
man. Cristo pe awanî epu'tî pî' anna
man. Enen tîîko'mansen Paapa munmu
pe awanî —ta'pîiya. 70 Jesusya ta'pî: —
Unmo'ka'san amîrî'nîkon asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai'nîkon, (12) kaisaronkon, moropai
akore'ta'nîkon man tiwinan Makui poitîrî.
71 (Mîrîrî ta'pîiya Simão munmu Judas
Iscariotes pî'. Maasa pra mîîkîrî Judas wanî
tîîse asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon,
(12) kaisaronkon yonpa pe, mîîkîrîya
tekaremekî maasa, mîrîrî epu'tî'pî Jesusya.)

7

Judeuyamî' Festarî Pona Jesus Wîtî

1 Mîrîrî tîpo Jesus asarî'pî Galiléia
pata yapî' tîîse Judéia pata ya' ee-
womî pra awanî'pî. Maasa pra Judéia
ponkon Judeuyamî' wanî'pî Jesus anwîpai.
2 Judeuyamî' festarî weiyu esepori'pî
itese' tîtappîikon festarî. 3 Mîrîrî yai
Jesus yakontononya ta'pî ipî': —Judéia
pona matîi ayeseru ankupî era'mato'pe
anenupa'sanya. 4 Tamî'nawîronkonya
tepu'tî yu'san anî' wanî ya, ama' pe î' rî
kupîiya pepîn. Anî'ya ikupî eserîkan pepîn
ankonekapai awanî ya, aronne mîkonekai
tamî'nawîronkon esenumenkato'pe apî' —
ta'pî to'ya.
5 Mîrîrî ta'pî to'ya maasa pra innape ikupî
tîuya'nîkon pra awanî ye'nen. 6 Jesusya
ta'pî to' pî': —Î' wani' pra amîrî'nîkon wîtî
mîrîrî. Tîîse uurî uutî pepîn. Uweiyu
erepansa' pra man. 7 Tewanmakon pe
tamî'nawîronkonya akupîkon pepîn, tîîse

tewanmakon pe uku'sa' to'ya. Imakui'pî
pe to' wanî kai'ma to' panamanen uurî to'
yewanma pe. 8 Entamo'kanto' pona matîtîi.
Uurî uutî pepîn sîrîrî maasa. Uweiyu
erepansa' pra man.
9 Mîrîrî taa tîpo Jesus ko'mamî'pî moro
Galiléia po.
10 Moropai itakontonon wîtî'pî festa
pona. Mîrîrî tîpo Jesus nîrî wîtî'pî to'
ye'ma'pî pî', tîîse ama' pe attî'pî anî'ya
tepu'tî namai. 11 Jesus yuwa pî' Judeuyamî'
wanî'pî entamo'kanto' yai. —O'non pata
awanî? —ta'pî to'ya. —Aai'sa' pra ka'rî
awanî? 12 Arinîkon eseurîmapîtî'pî ipî'. —
Morî pe mîîkîrî man —kai'ma tiaronkon
eseurîma'pî. Tîîse tiaronkonya ta'pî: —
Kaane, morî pepîn mîîkîrî. Pemonkonyamî'
yenku'tînen mîîkîrî —ta'pî to'ya. 13 Tîîse
ama' pe to' eseurîmapîtî'pî ipî'. Aronne to'
eseurîma pra awanî'pî tepotorîkon nama
tîuya'nîkon ye'nen.

Pemonkonyamî' Yenupa Jesusya Festa Po

14 Moropai festa arakkita pairî tîîse, Je-
sus ewomî'pî Judeuyamî' epîremato' yewî'
ta. Moro pemonkonyamî' yenupa'pîiya.
15 Jesusya tenupakon pî' Judeuyamî' esenu-
menka'pî kure'ne. —O'non ye'ka mîserî
warayo' esenupa'pî pepîn teuren, tîîse
uurî'nîkon yenupaiya epu'nen ke? —kai'ma
to' eseurîma'pî.
16 Jesusya ta'pî to' pî': —Esenumenkato'
ke ayenupauya'nîkon pepîn mîrîrî,
tîîse uyarimatîpon maimu pî' ayenu-
pauya'nîkon. 17 Itu'se Paapa e'to'
anku'painon wanî ya, mîîkîrîya epu'tî anî'
maimu pe eseurîma, uuwarîrî pra, tîîse
Paapa maimu pe.
18 Tîîwarîrî tîpî'rî teeseurîmasen wanî
ya, ipîkku pe e'pai awanî mîrîrî. Tîîse
uurî, ipîkku pe uyarimatîpon wanî epu'tî
yu'se wanî. Mîrîrî ye'nen yairon uurî.
Imakui'pî unkupî'pî ton pra man. 19 Paapa
maimu ankupîkon ton ekaremekî'pî Moisés
nurî'tîya. Mîrîrî man aapia'nîkon tîîse
mîrîrî yawîrî aako'mamîkon pra naatîi. Î'
wani' awanî ye'nen uurî anwîpai awanîkon
mîrîrî?
20 Mîrîrî yuuku'pî to'ya Jesus maimu:
—Imariwa'ka' pe nai. Anî'se mîîkîrî
anwîpainon? —ta'pî to'ya. 21 Jesusya ta'pî:
—Tiwin ikoneka pî' wai, ikupî eserîkan
pepîn erî'ka'nîto' weiyu yai. Tîîse mîrîrî
pî' eesewankono'makon, erî'ka'nîto' weiyu
yai iku'sau'ya pî'. 22 Tîîse erî'ka'nîto' weiyu
yai anmukukon mere pi'pî ya'tîya'nîkon,
maasa pra Moisés nurî'tîya ayeserukon
ton tîrî'pî aapia'nîkon ikupîkonpa. Tîîse
mîrîrî wanî Moisés nurî'tî winîpainon
pepîn tîîse penaronkon, irawîronkon
itamokon nurî'san winîpainon. 23 Mîrîrî
warantî Moisés nurî'tîya yenupato'
esuwa'ka namai anmukukon mere pi'pî
ya'tîya'nîkon erî'ka'nîto' weiyu yai. Î' wani'
awanî ye'nen eekore'masa'kon pri'yawon
pepîn yepi'tîsau'ya pî'? —ta'pîiya. 24 —
Teesenumenkai pra "Imakui'pî pe man",
taaya'nîkon e'pai pra man. Morî pe
esenumenkatî tînîn pî' eeseurîmakon
rawîrî yairî eeseurîmakonpa.

Cristo Pe Jesus Wanî Pî' Tiaronkon Esenu-menka

25 Moropai tiaronkon Jerusalém ponkon
eseurîma'pî tonpakon yarakkîrî. —Mîîkîrî
naka anwîpai to' wanî manni'? 26 A'kî,
aronne eeseurîma moropai î' taa to'ya pra
awanî ipî'. "Paapa nîmenka'pî Cristo pe
awanî" kai'ma uyesa'kon esenumenka ipî'
ka'rî —ta'pî to'ya. 27 —Tîîse Cristo pepîn
mîîkîrî. Anna nepu'tî mîserî warayo' o'non
pata painon. Tîîse Cristo, Paapa nîmenka'pî
iipî yai, o'non pata pai aaipî epu'tî anî'ya
pepîn —ta'pî to'ya.
28 Tamî'nawîronkon yenupa pe epîre-
manto' yewî' ta, Jesus entaime'pî aronne:
—Inna, uyepu'nenan amîrî'nîkon —
ta'pîiya. —O'non pata paino pe wanî epu'tî
pî' naatîi, tîîse uuwarîrî iipî'pî pepîn uurî.
Uyarima'tîpon wanî yairon pe pu'kuru.
Mîîkîrî epu'nenan pepîn amîrî'nîkon.
29 Tîîse uurî epu'nen. Iipiapainon uurî.
Inarima'pî uurî —ta'pîiya to' pî'.
30 Mîrîrî yai Jesus anapi'pai to' wanî'pî,
tîîse anî'ya yapisî pra awanî'pî, maasa
pra iweiyu erepansa' pra awanî ye'nen.
31 Moropai arinîkonya innape Jesus kupî'pî.
—Cristo pe awanî eserîke epu'tî pî' anna
man. Maasa pra Cristo, Paapa nîmenka'pî
erepamî yai, mîserî warayo' nîkupî'pî yen-
tai konekaiya eserîke pra man —ta'pî to'ya.
32 Mîrîrî warantî pemonkonyamî'
eseurîma eta'pî fariseuyamî'ya moropai
teepîremasanon esanonkonya tîwakîrikon
pe pra. Mîrîrî ye'nen epîremanto' yewî'
era'manenan yarima'pî to'ya Jesus yapi'se.
33 Moropai Jesusya ta'pî tamî'nawîronkon
pî': —Mararî uuko'manto' man amîrî'nîkon
kore'ta. Mîrîrî tîpo uutî pe wai uyari-
matîpon pia. 34 Uutî'pî pata'pî ya'

uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî tîîse uyeporîya'nîkon pepîn. Moropai uupia attîkon
eserîke pra awanîkon nîrî —ta'pîiya.
35 Mîrîrî taiya pî' Judeuyamî' eseurîma'pî
tîîwarîrî'nîkon. —O'non pata mîîkîrî
wîtî mîrîrî anî'ya teporî namai? Yai
pra Judeuyamî' Gregoyamî' pata poro
e'paraipîka'san kore'ta attî ka'rî Gregoyamî' yenupai. 36 O'non ye'ka pe
awanî koo? Î' pî' eeseurîma esepu'tî pra
man. Uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî tîîse
uyeporîya'nîkon pepîn. Moropai uupia
aaipîkon pepîn nîrî taiya manni' —kai'ma
to' eseurîma'pî.
37 Mîrîrî tîpo Judeuyamî' festarî atareti'ka
weiyu yai awanî'pî. Ipîkku panpî' mîrîrî
wei wanî'pî to' atareti'ka ye'nen. Mîrîrî
yai Jesus e'mî'sa'ka'pî to' kore'ta. Aronne
awentaime'pî. —Tuna aninnîpainon
wanî ya, uupia asi'kî moropai awuku ton
eporîya. 38 Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa' yawîrî, innape uku'nen yewan yapai
kure'ne teepa'kasen tuna wanî pe man,
manni' enen ko'mannîto' tîînen —ta'pîiya.
39 Tîîse tuna pî' eeseurîma pepîn mîrîrî.
Morî Yekaton Wannî pî' eeseurîma. Manni'
innape Jesus ku'nenanya yapisî pe man,
tewankon ya' aako'manto'pe. Tîîse Morî
Yekaton Wannî erepansa' pra awanî'pî.
Maasa pra Jesus enna'posa' pra awanî'pî
tun pia.
40 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma eta
tîuya'nîkon pe arinîkonya innape ikupî'pî.
—Mîîkîrî man, Paapa narima'pî tîmaimu
ekareme'nen pe, manni' Moisés nurî'tî
nekaremekî'pî manni' —ta'pî to'ya.
41 Tiaronkonya ta'pî: —Mîîkîrî man
pîika'tîton Paapa nîmenka'pî pe. Tîîse
mîrîrî pî' tiaronkonya ta'pî: —Paapa
nîmenka'pî pe pra man. Maasa pra Cristo
iipî pepîn Galiléia poi. 42 Paapa maimuya taa
penaro' Davi nurî'tî parî'pî pe Cristo wanî.
Moropai Davi nurî'tî ko'mamî'pî Belém po,
moroni' Cristo esenpo pe man, taasai'ya
man —ta'pî to'ya.
43 Mîrîrî wenai to' esiyu'pîtî'pî.
44 Tiaronkon wanî'pî Jesus anapi'pai
yarakkamokonpa. Tîîse anî'ya yapisî pra
awanî'pî.

Innape Jesus Kupî Judeuyamî' Esanonya Pepîn

45 Epîremanto' yewî' era'manenan
enna'po'pî tesanonkon pia, teepîremasanon esanonkon moropai fariseuyamî'
pia. —Î' wani' awanî ye'nen enepîya'nîkon
pra awanî? —ta'pî to'ya. 46 —O'non pata
morî pe mîîkîrî eseurîma warantî anî'
eseurîma etasa' annaya pra man —ta'pî
to'ya. 47 —Amîrî'nîkon esenku'tîsa' nîrî ka'rî
—ta'pî fariseuyamî'ya to' pî'. 48 —Epu'nenan
pepîn amîrî'nîkon. Anna wanî ayesa'kon
pe moropai fariseuyamî', epu'nen pe
anna wanî. Moropai annaya ikupî pra
man innape —ta'pî to'ya. 49 —Insanan
pemonkonyamî' poroponkon Paapa maimu
epu'nenan pepîn. E'taruma'tînto' ya'
tuutîsanon insanan —ta'pî to'ya. 50 Moropai
tiaron to' yonpa wanî'pî to' kore'tawon
itese' Nicodemos. Mîîkîrî manni' ewaron
ya' Jesus pia iipî'pî pena. Mîîkîrîya
ta'pî: 51 —Uyeserukon wanî e'mai' pe
pemonkon maimu eta moropai iteseru pî'
esenumenkan. Mîrîrî tîpo imakui'pî pe
awanî esepu'tî, morî pe awanî esepu'tî.
Tîîse uyeserukon yairî pra imakui'pî
mîîkîrî taa pî' uurî'nîkon man, tetai pra
—ta'pîiya. 52 Ta'pî to'ya Nicodemos pî': —
Amîrî Galiléia pon nîrî ka'rî. Maasa Paapa
maimu pî' esenupakî. Galiléia poi tîmaimu
ekareme'nen ton yarima Paapaya taasa'
pra man —ta'pî to'ya. 53 Mîrîrî tîpo to'
e'paraipîka'pî tewî'kon kaisarî.

8

Wîri' Imakui'pî Koneka'tîpon

1 Moropai Jesus wîtî'pî wî' itese'
Oliveira pona. 2 Tiaron wei yai attî'pî
penane marî Judeuyamî' epîremato'
yewî' ta. Moro arinîkon pemonkonyamî'
eperepî'pî iipia. To' kore'ta eereuta'pî
moropai to' yenupa'pîiya. 3 Mîrîrî pî'
awanî tanne, fariseuyamî' moropai
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkonya wîri' enepî'pî iipia imakui'pî
koneka'tîpon. Mîîkîrî enepî'pî to'ya Jesus
pia, tamî'nawîronkonya era'ma tanne.
4 Ta'pî to'ya Jesus pî': —Anna yenupanen,
mîseni' wîri' eporî pî' anna man warayo'
yarakkîrî tîîse tînyo pepîn. Yarakkîrî
awanî tanne eporî pî' anna man. 5 Moisés
nurî'tîya ta'pî: "Tînyo kenan wîri' e'sa'
ya tiaron warayo' yarakkîrî mîwîtîi tî'
ke". Tîîse amîrî esenumenkato' anepu'pai
anna wanî —ta'pî to'ya. 6 Tîîse Jesus
pî' to' o'ma'ta kinî ipî' teeseurîmakonpa
kai'ma. Jesus e'muruika'pî moropai
kasapan menuka'pîiya tenya yeperu ke.
⌞Etaiya pra man kai'ma to' esenumenka'pî

ipî'.」 7 Inî' panpî' ipî' ekaranmapopîtî'pî
to'ya. Mîrîrî ye'nen awe'mî'sa'ka'pî.
To' pî' ta'pîiya: —Akore'tawonkon anî'
wanî ya imakui'pî ton pîn, mîîkîrîya
e'mai' pe tî' yenumî yu'se wai iwîpa —
ta'pîiya. 8 Inî'rî awe'muruika'pî moropai
non menuka'pîiya. 9 Mîrîrî taa Jesusya pî'
to' esenumenka'pî. Imakui'pî pe tîwanîkon
epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen to' eppepî'pî.
To' wîtî'pî iipiapai tiwin pî'. A'yeke'ton
panpî' wîtî'pî e'mai' pe. Ite'ma'pî pî'
a'yeke'tonon pu'kuru pepîn wîtîpîtî'pî
tiwin pî', tamî'nawîrî. Jesus e'nîmî'pî
moropai wîri'. 10 Jesus e'mî'sa'ka'pî. Wîri'
era'ma'pîiya tîîse ipî' eseurîma'san wîtî'pî
wanî'pî. Ta'pîiya wîri' pî': —O'nonan
see inkamoro imakui'pî ankoneka'pî
ekaremekî'tîponkon? Aasa'manta e'pai
man taa to'ya pra nai? —ta'pîiya. 11 —Inna,
uyepotorî, uwî to'ya pra man —ta'pî wîri'ya
ipî'. —Moriya aasa'manta e'pai man tauya
pepîn nîrî —ta'pî Jesusya. —Atîkî apata
ya'. Tîîse inî' imakui'pî kî'konekai iku'sa'ya
manni' warantî —ta'pîiya.

Pemonkonyamî' Weiyu'manen Pe Jesus Wanî

12 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî'
yeurîma'pî inî'rî. —Uurî wanî non po
tîîko'mansenon weiyu'manen pe. Anî'
iipî ya uwenairî asarî pepîn ewaron ta,
tîweiyu eposai'ya ye'nen, tîîko'manto' ton
tîînen. 13 Mîrîrî pî' fariseuyamî'ya ta'pî: —
Aawarîrî apî'rî eeseurîma tiaronya taa pra
man apî'. Mîrîrî ye'nen anî'ya innape akupî
pepîn. 14 Mîrîrî yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya:
—Innape upî'rî eseurîma, tîîse useruku
pepîn. O'non pata pai iipî'pî uurî epu'tî
pî' wai. O'non pata pona uutî epu'nen
uurî. Tîîse amîrî'nîkonya epu'tî pepîn
o'non pata pai uuipî'pî moropai o'non pata
pona uutî. 15 Amîrî'nîkon esenumenka
upî' anepu'tîkon anera'ma'pîkon yawîrî.
Mîrîrî wenai seru'ye' wanî kai'ma eeseurî-
makon. Tîîse uurîya anî' yako'menka
pepîn, anî' yenumîuya pepîn sîrîrî. 16 Tîîse
anî' yako'menkauya ya, yairî eseurîma,
seru'ye' pra, maasa pra uuwarîrî eseurîma
pepîn unepu'tî pe. Uyun nîrî eseurîma, uu-
pia tîîko'mansen, uyarima'tîpon. 17 Moisés
nurî'tîya yenupanto'ya taa:

Tiwinan pemonkon eseurîma ya,
tiwinsarî si'ma innape ikupî pepîn.
Tîîse asakî'nankon eseurîma ya se' kaisarî,
innape awanî mîrîrî. *Dt 17.6; 19.15*

Ayeserukon mîrîrî. 18 Uurî eseurîmasa' e'to'
pî' anî' pe wanî pî'. Moropai uyarimatîpon
Paapa eseurîmasa' upî' eseurîma'pî kaisarî.
Mîrîrî ye'nen ayeserukon yawîrî innape
awanî —ta'pî Jesusya.

19 Fariseuyamî'ya ta'pî ipî': —O'non
patawon ayun? Jesusya ta'pî: —Uurî
epu'nenan pepîn amîrî'nîkon. Uyun
epu'nenan pepîn nîrî. Anî' pe wanî
epu'nen pe awanîkon ya, anî' pe uyun wanî
epu'tî'pîya'nîkon e'painon nîrî. 20 Mîrîrî
warantî pemonkonyamî' yenupa'pî Jesusya
Judeuyamî' epîremato' yewî' ta aminke pra
to' nîtîrî yense' pî'. Anapi'pai tiaronkon
wanî'pî tîîse yapisî to'ya pra awanî'pî,
maasa pra iweiyu eseposa' pra awanî
ye'nen.

21 Moropai inî'rî Jesusya to' yeurîma'pî:
—Uurî uutî kupî sîrîrî tarîpai.
Uutîsa' yai, uyuwaya'nîkon kupî
sîrîrî tîîse uyeporîya'nîkon pepîn.
Apona'nîkon amakuyikon ko'mamî tanne
aasa'mantakon. O'non pata uutî ya attîkon
pepîn. 22 Mîrîrî taa Jesusya pî' Judeuyamî'
esenumenka'pî. —O'non pata pona attî? —
kai'ma to' eseurîma'pî. —Amîrî'nîkon wîtî
pepîn upîkîrî taiya manni'. Awe'wî ka'rî? —
ta'pî to'ya. 23 Inî'rî Jesus eseurîma'pî to' pî':
—Amîrî'nîkon man tarîronkon pe. Sîrîrî
non po tîîko'mansenon amîrî'nîkon. Tîîse
uurî wanî ka' poino pe. Sîrîrî non pon pepîn
uurî. 24 Uurî mîîkîrî ta'pîuya sa'rî, mîîkîrî
pe ukupîya'nîkon pra awanîkon ya innape,
aasa'mantakon, amakuyikon e'ronasa' pra
tîîse. Mîrîrî ye'nen amakuyikon ko'mamî
tanne aasa'mantakon tauya manni' —
ta'pîiya to' pî'. 25 Jesus pî' ta'pî to'ya: —
Anî' kin amîrî, moriya? Jesusya yuuku'pî:
—Amîrî'nîkon yeurîma pia'tî'pîuya pata
pai, ta'pîuya anî' pe wanî. 26 Mararon
pepîn eseurîmato' man amîrî'nîkon pî',
imakui'pî pe awanîkon pî'. Uyarimatîpon
wanî seru'ye' pepîn. Yairî awanî. Mîîkîrî
nekaremekî'pî upî' ekareme'nen pe wanî
tamî'nawîronkon pî' —ta'pîiya.

27 Tîyun pî' Jesus eseurîma mîrîrî, tîîse
epu'tî to'ya pra awanî'pî. 28 Moropai Je-
susya ta'pî to' pî': —Uurî ka' poi iipî'pî
pemonkon pe, uurî pîmî'sa'kaya'nîkon pe
naatîi pakî'nan pona. Mîrîrî tîpo Paapa
munmu pe uyepu'tîya'nîkon kupî sîrîrî.
Uuwarîron pe pra uyepu'tîya'nîkon pe
naatîi. Paapaya upanamasa' yawîrî ayeurî-
mauya'nîkon sîrîrî. 29 Uupia uyarimatîpon

man. Urumakaiya pra man. Maasa
pra itu'se Uyun e'to' ku'nen pe wanî —
ta'pîiya. 30 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma eta
tîuya'nîkon pe arinîkonya innape ikupî'pî.

Abraão Nurî'tî Munkîyamî'

31 Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî Judeuyamî'
pî', innape tîku'nenan pî': —Umaimu
yawîrî aako'mamîkon ya, upemonkono pe
awanîkon. 32 Moropai yairon epu'tîya'nîkon
kupî sîrîrî. Moropai mîrîrî wenai
amo'kasai'ya'nîkon, anî' poitîrî pe
awanîkon namai —ta'pîiya. 33 Mîrîrî pî' ta'pî
to'ya: —Abraão nurî'tî payannî'san anna.
O'non pata anî' poitîrî pe anna e'sa' pra
man. Î' wani' awanî ye'nen anî' poitîrî
pe pra eenakon taaya manni'? 34 Jesusya
ta'pî to' pî': —Useruku pepîn. Imakui'pî
ku'nen pe awanîkon ya, amakuyikon
enasa' man ayentai'nîkon, ipoitîrî pe
awanîkon. 35 Ipoitîrî wanî ya, aako'mamî
pepîn ipatîkarî tesa' yewî' ta. Ipoitîrî pe
neken mîîkîrî wanî. Tîîse inmu wanî ya,
mîîkîrî ko'mamî ipatîkarî tîyun yewî' ta,
inmu pe tîwanî ye'nen. 36 Tîîse uurî Paapa
munmuya amo'kakon ya, anî'rî poitîrî pe
awanîkon pepîn tarîpai. Imakui'pî yentai
awanîkon. 37 Abraão nurî'tî payannî'san
amîrî'nîkon seru' pepîn. Tîîse uurî anwîpai
awanîkon sîrîrî. Maasa pra awakîrikon pe
pra unekaremekî eta pî' naatîi, anku'pai
pra awanîkon ye'nen. 38 Uurî, uyunya
uyenupa'pî ekaremekîuya apî'nîkon.
Moropai amîrî'nîkon nîrî ayunkonya
apanama'pîkon yawîrî awanîkon —ta'pî
Jesusya. 39 Ta'pî to'ya Jesus pî': —
Anna man Abraão nurî'tî payannî'san
pe. Jesusya yuuku'pî: —Abraão yonpa pe
awanîkon ya, morî ku'nen pe awanîkon
morî ku'nen pe Abraão nurî'tî wanî'pî
warantî. 40 Tîîse uurî anwîpai awanîkon,
yairî ayeurîmasau'ya'nîkon tanne, Paapaya
uyeurîma'pî yawîrî. Mîrîrî ye'ka ku'nen
pe pra Abraão nurî'tî wanî'pî. 41 Innape
ayunkon yeseru yawîrî ayeserukon wanî
mîrîrî, tîîse Abraão nurî'tî yeseru yawîrî
pra —ta'pî Jesusya. Ta'pî to'ya Jesus pî': —
Paapa munkîyamî' anna. Paapa man anna
yun pe. Iyun pîn more warantî anna wanî
pepîn sîrîrî —ta'pî to'ya.

Makui Munkîyamî'

42 Tîîse Jesusya ta'pî: —Uurî iipî'pî
Paapa piapai. Uuwarîrî iipî'pî pepîn
tîîse uyarimatîpon maimu pe pu'kuru
uuipî'pî. Ayunkon pe Paapa wanî
ya, u'nînmaya'nîkon e'painon, uy-
onpa pe awanîkon ye'nen. 43 Umaimu
epu'tîya'nîkon pra awanî. Mîrîrî ye'nen
aataka'makon ayeurîmauya'nîkon pî'.
44 Amîrî'nîkon yun wanî Makui pe.
Itu'se mîîkîrî e'to' ku'nen pe awanîkon.
Pemonkon wîînen pe mîîkîrî e'sa' pena
pata pai. Seru'ye' pe awanî, maasa pra
yairî awe'to' ton pra awanî ye'nen. Seru'ye'
pe awe'sa' ya, teseru ta awanî mîrîrî.
Seru'ye' mîîkîrî moropai seru'ye'kon
yunkon pe awanî. 45 Seru'ye' pe pra
ayeurîmauya'nîkon. Tîîse innape umaimu
kupîya'nîkon pra awanîkon. 46 "Imakui'pî
ankoneka'pî moro man, epu'nen uurî", taa
anî'ya pepîn upî'. Imakui'pî ku'sau'ya pra
wai. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Î' wani'
awanî ye'nen umaimu kupîya'nîkon pra
awanî innape? 47 Paapa pemonkono wanî
imaimu etanen pe moropai yawîron pe.
Tîîse amîrî'nîkonya Paapa maimu yapurî
pepîn, yawîrî pra awanîkon. Maasa pra
Paapa pemonkono pe pra awanîkon ye'nen
—ta'pî Jesusya.

Abraão Nurî'tî Ton Pra Tîîse Jesus Wanî'pî

48 Mîrîrî pî' Judeuyamî'ya ta'pî Jesus pî':
—Kane kane amîrî, Samaria poinon. O'ma'
yense' pe nai —ta'pî to'ya. 49 Jesusya ta'pî:
—O'ma' yense' pepîn uurî. Uyun yapurîuya
sîrîrî. Tîîse amîrî'nîkonya uyapurî pra
man. 50 Uurî yapurî pemonkonyamî'ya
yuwauya pepîn. Tîîse mîrîrî yuwa
tiaronya, uyunya. Moropai yairî mîîkîrî
wanî pemonkonyamî' yako'menkanen
pe. 51 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Yairî
ayeurîmauya'nîkon. Umaimu yawîrî
aako'mamîkon ya, aasa'mantakon pepîn
tiwin kin —ta'pî Jesusya. 52 Judeuyamî'ya
ta'pî ipî': —Mîrîrî taaya pî' o'ma' yense'
pe ayepu'tî pî' anna man. Abraão nurî'tî
sa'manta'pî, moropai penaro' Paapa
maimu ekareme'nenan sa'manta'pî nîrî.
Tarîpai amîrîya taa: "Umaimu yawîrî
anî' ko'mamî ya, aasa'manta pepîn",
kai'ma. 53 Anna tamo Abraão nurî'tî yentai
awanî kai'ma eesenku'tîsa', Paapa maimu
ekareme'nenan yentai awanî kai'ma
eesenku'tîsa'. Anî' pe renamo awanî kai'ma
eesenku'tîsa' mîrîrî? —ta'pî to'ya. 54 Jesusya
ta'pî: —Uuwarîrî morî uurî tauya ya, î' pe
pra rî awanî mîrîrî. Anî'ya uyapurî pepîn
mîrîrî pî'. Tîîse uuwarîrî atapurî pepîn.

Uyunya ta'pî upî': “Morî Mîîkîrî”. “Mîîkîrî
anna yepotorî” taanenan amîrî'nîkon,
manni'ya ta'pî. 55 Uyun epu'sa'ya'nîkon
pra naatîi. Tîîse uurî mîîkîrî epu'nen
pu'kuru. Uurî nîrî epu'nen pepîn kai'ma
eseurîma ya, seru'ye' pe awanî, seru'ye'
pe awanîkon warantî. Maasa pra mîîkîrî
epu'tîuya ye'nen moropai imaimu yawîrî
iku'nen uurî. 56 Atamokon Abraão nurî'tî
esenumenka'pî uuipî weiyu pî'. Mîrîrî
pî' aatausinpa'pî. Kure'ne aatausinpa'pî
uuipî epu'tî tîuya pî' —ta'pî Jesusya.
57 Judeuyamî'ya ta'pî ipî': —Aseruku mîrîrî,
pena Abraão nurî'tî sa'manta'pî. Amîrî
50 kono' ma're akonopo man. Abraão
nurî'tî era'matîpon pepîn amîrî. Aseruku
—ta'pî to'ya. 58 Jesusya ta'pî to' pî': —
Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Abraão nurî'tî
ton pra tîîse moro wanî'pî. Ipatîkaron uurî.
59 Mîrîrî taiya pî' to' ekore'ma'pî. Inonkon
tî'kon yanumî'pî to'ya, iwîkonpa kai'ma.
Tîîse Jesus esonomî'pî arinîkon kore'ta.
Eepa'ka'pî Judeuyamî' epîremato' yewî'
tapai.

9

Enkaru'nan Yepi'tî Jesusya

1 Moropai tuutî pe, warayo' era'ma'pîiya,
enkaru'nan. Enkaru'ne eesenpo pe mîîkîrî
wanî'pî. 2 Inenupa'sanya era'ma'pî nîrî. Je-
sus pî' ta'pî to'ya: —Anna yenupanen, anî'
nîkupî'pî imakui'pî wenai mîserî warayo'
esenpo'pî enkaru'ne? Tînkoneka'pî we-
nai ka'rî? Tîsan, tun nîkoneka'pî wenai
ka'rî? 3 Jesusya ta'pî: —Anî' nîkoneka'pî
imakui'pî wenai mîserî warayo' e'taruma'tî
pra man, inkupî'pî wenai moropai itun,
isan nîkupî'pî wenai. Paapaya iku'sa' pra
man enkaru'ne. Enkaru'ne eesenpo'pî
Paapa esenyaka'mato' ipî' era'mato'pe ar-
inîkonya. 4 Uyarimatîpon esenyaka'mato'
kupî pî' ko'mannî e'pai man wei pe awanî
tanne. Ewaron ke eena kupî sîrîrî. Mîrîrî
yai anî' esenyaka'ma eserîke pra awanî kupî
sîrîrî. 5 Sîrîrî non po uuko'mamî pîkîrî
pemonkonyamî' weiyu'ma pî' uuko'mamî
—ta'pî Jesusya. 6 Mîrîrî taa tîpo, Jesusya
tetaku yenumî'pî non pona. Mîrîrî ke non
ki'ma'pîiya. Enkaru'nan yenu kî'pa'pîiya
mîrîrî ke. 7 Moropai ta'pîiya enkaru'nan
pî': —Tuna yense' itese' Siloé ka' e'pîta —
ta'pîiya. (“Yarima'pî” taato' mîrîrî Siloé
umaimukon ta.) Attî'pî Jesus maimu pe.
Awe'pî'pî moropai eesepi'tî'pî. Enkaru'ne
pra eena'pî. Tamî'nawîron era'ma'pîiya.
8 Mîrîrî yai tiaronkonya era'ma'pî, iton-
payamî' moropai tiaronkonya. Mîîkîrî
epu'tî'pî to'ya enkaru'nan pe. —A'kî mîîkîrî
era'makî —ta'pî to'ya. —Mîîkîrî manni'
enkaru'nan. Tîpîika'tîto' ton esatî pî'
aako'manpîtî'pî manni' tamî'nawîronkon
pî' —ta'pî to'ya. 9 Mîrîrî pî' tiaronkonya
ta'pî: —Inna, mîîkîrî mîîkîrî seru' pepîn.
Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Kaane, mîîkîrî
pepîn. Enkaru'nan warainon seru' pepîn,
tîîse tiaron pe man, enkaru'ne pra. Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî pî' ekaranmapo'pî to'ya.
Ta'pîiya to' pî': —Inna, uurî mîîkîrî —
ta'pîiya. 10 Ta'pî to'ya ipî': —O'non ye'ka pe
ayenu esepi'tîsa' mîrîrî? 11 Ta'pîiya to' pî':
—Warayo' itese' Jesusya non ki'ma pî' man
mararî mîrikkî. Moropai uyenu kî'pa pî'
man ike. Moropai taa pî' man upî', “E'pîta
Siloé itese' tuna ka'”. Mîrîrî ye'nen wîtîn
pî' wai. E'pîn pî' wai. Tarîpai tamî'nawîrî
era'ma pî' wai —ta'pîiya. 12 —O'non see
mîîkîrî ayepi'tîtîpon? —ta'pî to'ya ipî'. —
Epu'tîuya pra wai —ta'pîiya.

Fariseuyamî'ya Enkaru'nan Esepi'tîsa' Ekaranmapo

13 Mîrîrî tîpo enkaru'nan esepi'tîsa'
yarî'pî to'ya fariseuyamî' pia. 14 Maasa
pra erî'ka'nîto' weiyu yai Jesusya non
ki'ma'pî manni' enkaru'nan yenu yepi'tîpa.
15 Mîrîrî wenai fariseuyamî'ya ekaran-
mapo'pî esepi'tî'pî pî': —O'non ye'ka pe
aku'sai'ya mîrîrî? —ta'pî to'ya. Ta'pîiya
to' pî': —Uyenu kî'pa'pîiya ikuisa' ke.
E'pî'pî, tarîpai tamî'nawîrî era'mauya
sîrîrî. 16 Fariseuyamî'ya ta'pî ipî': —
Paapa piapainon pepîn mîîkîrî Jesus. A'kî,
erî'ka'nîto' weiyu yai eesenyaka'masa'
Paapa maimu yawîrî pra era'makî —
ta'pî to'ya. Tîîse tiaronkonya ta'pî: —
Imakui'pî pe Jesus wanî ya, ikoneka
eserîkan pepîn kupîiya pepîn e'painon?
Imakui'pî pe awanî pepîn. Se' kaisarî
pra to' esenumenka'pî Jesus pî'. 17 Inî'rî
enkaru'nan esepi'tîsa' pî' ta'pî to'ya: —
Amîrî kanan? Ayepi'tîtîpon mîîkîrî. Î'
kai'ma esenumenkan pî' nan ipî'? —ta'pî
to'ya. Yuuku'pîiya: —Mîîkîrî man Paapa
maimu ekareme'nen pe —ta'pîiya.

18 Moropai Judeuyamî'ya enkaru'nan
esepi'tî'pî mu'tunpa'pî. Innape enkaru'ne
tîîko'mamî tîpo eesepi'tîsa' kupî to'ya
pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen isan moropai

iyun yanno me'po'pî to'ya. Judeuyamî'
pia to' erepamî'pî. 19 Ta'pî Judeuyamî'ya
tînanno'sankon pî': —Anmukukon pe
mîseni' warayo' nai? Yuuku'pî to'ya:
—Inna, anna more mîserî. Inî'rî ta'pî
Judeuyamî'ya to' pî': —Enkaru'ne es-
enpo'pî mîserî? —Inna —ta'pî to'ya. —
Moriya o'non ye'ka pe itenu esepi'tîsa'
mîrîrî? —ta'pî Judeuyamî'ya to' pî'. 20 —
Anna munkî pe mîserî epu'tî pî' anna man.
Enkaru'ne eesenpo'pî moropai tîko'man
pe aako'mansa' enkaru'ne. 21 Tîîse o'non
ye'ka pe eesepi'tîsa' epu'tî annaya pra man.
Anî'ya yepi'tîsa' epu'tî annaya pra man.
Tîîse more pepîn mîserî. Ekaranmapotî see
ipî'. Tîîwarîrî ekaremekîiya —ta'pî iyun,
isanya Judeuyamî' pî'. 22 Mîrîrî warantî to'
eseurîma'pî eranne' pe tîwanîkon ye'nen.
Maasa pra Judeuyamî' esanon eseurîmasa'
wanî'pî, innape Jesus, Paapa nîmenka'pî
kupîtîpon yenpa'ka epere'nîto' yewî' tapai
kai'ma to' eseurîma'pî. Mîrîrî pî' to'
esi'nîpî'pî. 23 Mîrîrî wenai ta'pî iyunya:
—A'yeke'ton pe man. Ekaranmapotî ipî'.
24 Inî'rî mîîkîrî pî' ta'pî to'ya: —A'kî,
Paapaya uyepi'tîsa' ka'kî. Maasa pra mîîkîrî
Jesus man imakui'pî ku'nen pe, epu'tî pî'
anna man. 25 Yuuku'pîiya: —Imakui'pî
pe mîîkîrî wanî epu'tîuya pra wai. Sîrîrî
neken epu'tî pî' wai. Enkaru'ne wanî'pî
tîîse sîrîrî era'mauya. 26 Inî'rî ta'pî to'ya
ipî': —Î' koneka'pîiya apî'? O'non ye'ka
pe ayenu yepi'tî'pîiya? 27 Ta'pîiya to' pî':
—Aasîrî ekaremekî pî' wai apî'nîkon, tîîse
innape ikupîya'nîkon pra naatîi. Î' wani'
awanî ye'nen anetapai awanîkon inî'rî?
Ipemonkono pe enapai awanîkon ka'rî?
—ta'pîiya. 28 Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî.
Esepi'tî'pî pî' to' wo'ma'ta'pî. —Amîrî
man ipemonkono pe. Anna kaane. Anna
man Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî
esenupa'san pe. 29 Innape Paapaya tîmaimu
ekaremekî'pî Moisés nurî'tî pî'. Mîrîrî
epu'tî pî' anna man. Tîîse mîîkîrî epu'tî
annaya pra man, o'non pata paino pe
awanî.

30 Mîrîrî taa to'ya pî' ta'pî warayo'ya: —
Esenumenkanto' mîrîrî. O'non pata pai
mîîkîrî erepansa' epu'tîya'nîkon pra awanî.
Tîîse uurî enkaru'nan yenu yepi'tîsai'ya
mîrîrî. 31 Paapaya imakui'pî ku'nenan
maimu yuuku pepîn. Tamî'nawîronkonya
epu'tî mîrîrî. Tapurînen kupî Paapaya
meruntî ke. Itu'se tîwe'to' ku'nen
kupîiya meruntî ke. 32 More pe esenpo'pî
enkaru'ne. A'yeke'ton pe wanî tanne
uyenu yepi'tîsai'ya. Sîrîrî pata esippia'tî'pî
pata pai eesetasa' pra man, enkaru'nan
esepi'tîsa' sîrîrî warantî. Tîîse iku'sai'ya
mîrîrî. 33 Paapa piawon pe pra mîîkîrî
wanî ya, mîrîrî ye'ka kupî'pîiya pepîn
e'painon —ta'pî warayo'ya to' pî'. 34 Ipî'
to' ekore'ma'pî. —Kane, kane, amîrî.
Imakui'pî amîrî. Imakui'pî ya' pu'kuru
esenpo'pî amîrî. Anna panamaya pepîn
—ta'pî to'ya ipî'. Moropai yenpa'ka'pî to'ya
tîkore'tapai'nîkon.

Paapa Winîkîi Enkaru'nankon

35 Mîrîrî eta'pî Jesusya, warayo'
yenpa'kasa' to'ya yekare. Moropai yuwai
attî'pî. Eporî'pîiya. Ta'pî Jesusya ipî':
—Ka' poi iipî'pî pemonkon pe, Paapa
narima'pî kupî pî' nan innape? —ta'pîiya.
36 —Anî'se mîîkîrî? Upî' ka'kî innape
iku'to'peuya, —ta'pîiya. 37 Jesusya ta'pî:
—Era'ma pî' nai, ayarakkîrî eeseurîma
manni', uurî. 38 Warayo'ya ta'pî: —
Uyepotorî, innape akupî pî' wai. Moropai
Jesus yapurî'pîiya. 39 Jesusya ta'pî: —
Pemonkonyamî' nîkupî'pî imakui'pî yenpoi
uuipî'pî sîrîrî non pona, enkaru'nankonya
era'mato'pe moropai era'manenan
enato'pe enkaru'ne. Tiaronkon wanî
enkaru'ne, tîîse to' esenumenkato' wanî
enkaru'ne pra. Tewankon ke uyepu'tî to'ya.
Tiaronkon wanî pri'ya pu'kuru to' yenu,
tîîse teesenumenkato'kon ke uyera'ma
to'ya pepîn, innape ukupî tîuya'nîkon pra
awanî ye'nen. 40 Moro awanî'pî tiaronkon
fariseuyamî' iipia. Mîrîrî taiya eta'pî to'ya.
Tîîse —Enkaru'ne pra anna man, Paapa
epu'nenan anna —ta'pî to'ya. 41 Jesusya
ta'pî: —Enkaru'ne anna man, epu'tî annaya
kai'ma eesenumenkasa'kon ya amakuyikon
kupî'pî Paapaya e'painon tîîwanmîra. Tîîse
amîrî'nîkonya taa: "Enkaru'ne pra anna
man". Mîrîrî ye'nen Paapaya amakuyikon
ku'sa' pra man tîîwanmîra —ta'pîiya.

10

Carneiroyamî' Ko'mannî'nen

1 Moropai Jesusya sîrîrî panton
ekaremekî'pî fariseuyamî' pî': —
Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anî' ewomî
ya carneiroyamî' ko'manto' kurarari ta,
mana'ta yai pra, mîîkîrî wanî ama'ye' pe.
Carneiroyamî' yama'runpai eewomî mîrîrî.
2 Tîîse carneiroyamî' esa' ewomî mana'ta

yai pu'kuru. 3 Mana'ta era'manenya
mana'ta yarakkanmoka carneiroyamî' esa'
ewonto'pe. Moropai carneiroyamî' esa'ya
tekînon yanno tiwin pî', to' ese' pî'. Imaimu
epu'tî to'ya. Iipia to' iipî. Moropai to'
yarîiya parî' yuwai. 4 Tekînon yarîiya. To'
rawîrî attî moropai ite'ma'pî pî' to' wîtî,
imaimu pî' tesa'kon pe epu'tî tîuya'nîkon
ye'nen. 5 Tînepu'tîkon pepîn pemonkon
ye'ma'pî pî' to' wîtî pepîn. Imaimu pî'
tiaron pe epu'tî to'ya moropai iipiapai to'
epe.

Mîrîrî warantî Jesusya fariseuyamî'
yeurîma'pî. 6 Mîrîrî carneiroyamî' pantoni
ekaremekî'pî Jesusya to' pî' tîîse o'non
ye'ka pe tenupaiya'nîkon epu'tî to'ya pra
awanî'pî.

7 Inî'rî Jesusya ta'pî: —A'kî, uurî
mana'ta, carneiroyamî' ewonto' warainon.
8 Tiaronkon iipî'pî urawîrî Paapa
maimu pe pra, tîîse ama'ye'kon iipî
warantî. Carneiroyamî' anama'runpapai
ama'ye'kon wanî warantî, pemonkonyamî'
yaka'mapai to' wanî'pî, inkamoro yenku'tîi.
Tîîse Paapa pemonkonoyamî'ya pu'kuru
to' maimu eta pra awanî'pî. 9 Uurî wanî
mana'ta warantî, pemonkonyamî' man
carneiroyamî' warantî. Uwenairî anî'
ewomî ya, tîpîika'tîto' ton eporîiya î'
ton pra awanî pepîn. Morî pe eewomî
moropai eepa'ka tîîwanmîra tekkari ton
eporîiya. 10 Ama'ye' wanî carneiroyamî'
anama'runpapai. To' yama'runpaiya
moropai to' tî'kaiya. Mîrîrî warantî
pra uui'sa'. Uurî uui'sa' sîrîrî enen
upemonkonoyamî' ko'manto' ton tîîse,
morî pe to' ko'manto'pe, sîrîrî tîpose
tîîko'mamî'pîkon yentai.

11 Uurî carneiroyamî' era'manen
warainon morî. Uurîya uuko'manto' tîrî
carneiroyamî' pîika'tîto'peuya. 12 Tiaron
pemonkon wanî ya, carneiroyamî' esa' pe
pra, tîîse carneiroyamî' esa' poitîrî pe,
teeseka'nunkai carneiroyamî' pîika'tîiya
pepîn, imîrî pe pra to' wanî ye'nen. O'ma'
carneiro yapi'nen kaikusi iipî era'ma tîuya
ya, eepe. Moropai o'ma'ya carneiroyamî'
pîrai'pîka moropai tiaron yapisîiya.
13 Carneiroyamî' era'manen epe maasa pra
carneiroyamî' esa' pia teesenyaka'masen
pe tîwanî ye'nen. Itekînnan pe pra
carneiroyamî' wanî. To' pînînmaiya pepîn.

14 Uurî man mîrîrî warantî pra.
Carneiroyamî' esa' warainon uurî,
morî. Upemonkonoyamî' epu'nen uurî
tamî'nawîrî. Moropai upemonkonoy-
amî'ya uyepu'tî tesa'kon pe wanî. 15 Mîrîrî
warantî Paapaya uyepu'tî tamî'nawîrî.
Moropai Paapa epu'nen uurî. Moropai
uuko'manto' tîrîuya upemonkonoyamî'
ton pe, inkamoro pîika'tîto'peuya.
16 Tiaronkon upemonkonoyamî' man
tarîronkon pepîn. Moropai inkamoro nîrî
enepîuya e'pai awanî uupia, tarîronkon
pokonpe. Moropai umaimu eta to'ya
kupî sîrîrî. Awanî kupî sîrîrî tiwinan
upemonkono pe to' ena moropai tiwinan
uurî to' esa'. 17 Uuwarîrî enen e'to'
tîrîuya kupî sîrîrî. Moropai uusa'manta
e'mî'sa'kato'pe enen. Mîrîrî wenai uyunya
u'nînma. 18 Anî'ya uwî pepîn itu'se pra
wanî tanne. Isa'mantapai wai. Uuwarîrî
e'tîrî, uusa'mantato'pe. Moropai uuwarîrî
e'mî'sa'ka kupî sîrîrî uusa'manta tîpo.
Mîrîrî warantî e'to'pe kai'ma Uyunya
uyarima'pî —ta'pî Jesusya.

19 Judeuyamî' esiyu'pîtî'pî inî'rî Jesusya
tenupato'kon pî'. Se' kaisarî pra to'
esenumenka'pî Jesus pî'. 20 —Î' wani'
awanî ye'nen imaimu eta pî' aako'mamîkon
—ta'pî tiaronkonya. —Aataka'masa'kon
mîrîrî. O'ma' yense' pe man —ta'pî
to'ya. 21 Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Kaane,
imariwa'ka'pan yeseru yairî pra uyenu-
paiya'nîkon mîrîrî. Moropai imariwa'ya
anî' kupî pepîn meruntî ke enkaru'nan
yenu konekato'peiya —ta'pî to'ya.

Judeuyamî'ya Jesus Kupî Pepîn Innape

22 Mîrîrî tîpo teserukon yawîrî
Judeuyamî' eperepî'pî Jerusalém po
epîremanto' yewî' ekareme'se inî'rî Paapa
yewî' pe teepîremato'kon wenai, kono'
yai awanî'pî. 23 Jesus asarî'pî Judeuyamî'
epîremato' iwa'to' ta itese' Salomão
pata'se'. 24 Iwoi Judeuyamî' eperepî'pî.
Ipî' ta'pî to'ya: —Î' wani' awanî ye'nen
anna yaka'ma pî' aako'mamî? Paapa nî-
menka'pî pe awanî ya, aronne esekareme'kî
innape epu'to'pe annaya —ta'pî to'ya.
25 Jesusya ta'pî: —Aasîrî esekaremekî'pî
apî'nîkon, tîîse innape ukupîya'nîkon pra
awanî'pîkon. Uyun ese' yai unkoneka'pîya
uyekaremekî mîrîrî, anî' pe wanî. 26 Tîîse
innape ukupîya'nîkon pra awanî, maasa pra
uyekînnon carneiroyamî' kore'tawonkon
pepîn amîrî'nîkon. Upemonkono pe pra
awanîkon. 27 Uyekînnonya umaimu epu'tî
tesa'kon maimu pe. To' epu'nen uurî

uyekîn pe. Uwenairî to' wîtî. [28] Ipatîkarî
to' ko'manto' ton tîrîuya. Ipatîkarî to'
ko'mamî, to' sa'manta pepîn, Paapa piapai
to' ko'mamî pepîn tiwin kin. Uyenya'
to' wanî moropai uyenya pai anî'ya to'
mo'ka pepîn. [29] Uyunya to' tîrî'pî uupia.
Uyun yentainon ton pra man. Uyun
yenya' to' wanî moropai itenya pai anî'ya
to' mo'ka pepîn. [30] Uurî moropai Uyun
tiwinan. [31] Mîrîrî taiya pî' Judeuyamî'
ekore'ma'pî. Inkamoroya tî'kon yanumî'pî
Jesus wîîkonpa. [32] Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî:
—Tu'ke ite'ka morî ku'sau'ya ya Uyun
meruntîri ke. O'non unkoneka'pî wenai
uwî yu'se awanîkon? [33] Judeuyamî'ya ta'pî:
—Morî konekasa'ya wenai awî annaya
pepîn, tîîse imakui'pî pe eeseurîmasa'
ye'nen Paapa pî'. Amîrî pemonkon.
Tîîse pemonkon pe si'ma Paapa pe awanî
kai'ma eeseurîma. Imakui'pî mîrîrî —ta'pî
to'ya. [34] Jesusya ta'pî: —Awe'menukasa'
man Paapa kaaretarî pî' see warantî.
Pemonkonyamî' pî' ta'pîiya:

"Yepotorî Wannî warainokon amîrî'nîkon".
Sl 82.6

[35] Paapa maimu mîrîrî. Yairî pra
man taa pepîn. Mîîkîrî Paapa maimu
menukatîponya ta'pî tiaronkon pe-
monkonoyamî' pî' Paapa warantî
awanîkon. [36] Î' wani' awanî ye'nen imakui'pî
pe eseurîman pî' nai, taaya'nîkon upî',
uurî Paapa munmu tauya wenai? Paapa
nîmo'ka'pî uurî tîmîrî pe, Paapa naipontî'pî
uurî. [37] Uyun nîkupî pî' esenyaka'ma
pra awanî ya, umaimu kî'kupîi innape.
[38] Tîîse uyun nîkupî pî' esenyaka'ma
era'maya'nîkon ya, innape unkupî'pî ku'tî.
Umaimu anku'pai pra awanîkon ya innape,
mîîwîni tîîse unkoneka'pî ku'tî innape.
Uurî pia Paapa ko'mamî, moropai Paapa
pia uuko'mamî ku'tî innape —ta'pîiya to'
pî'. [39] Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî inî'rî. Yapisî
yonpa'pî to'ya. Tîîse to' piapai attî'pî.

[40] Jordão ratai pona attî'pî, e'mai' pe João
Batistaya pemonkonyamî' yenpatakona'pî
pata'pî ya'. Moro aako'mamî'pî. [41] Arinîkon
pemonkonyamî' wîtî'pî iipia. Ta'pî to'ya: —
Anî'ya ikupî eserîkan pepîn konekaiya pra
João nurî'tî wanî'pî, tîîse inekaremekî'pî
Jesus pî' man innape, tamî'nawîrî. [42] Miarî
arinîkonya ikupî'pî innape.

11

Lázaro Sa'manta'pî

[1] Warayo' wanî'pî pri'ya pra, itese'
Lázaro. Mîîkîrî ko'mamî'pî Betânia pata
po, manni' Maria, Marta ko'manto' ya'.
[2] Manni' Maria itenaru, mîîkîrî Jesus puu
karapaimatîpon kara' ke moropai i'pu
ya'mananîpî'pîiya tîpu'pai si'po ke. Mîîkîrî
pii enasa' wanî'pî pri'ya pra. [3] Lázaro
yenaru'tononya tîmaimukon yarima'pî
Jesus pia. —Anna yepotorî, tone' anna pii
man pri'ya pra, ani'nînma manni' —kai'ma
tîmaimukon yarima'pî to'ya.

[4] Jesus pia itekare yarî'pî to'ya. Mîrîrî
eta tîuya pe Jesusya ta'pî tînenupa'san
pî': —Aasa'mantato'pe eeseparantîsa'
pepîn mîrîrî. Eeseparantîsa' meruntî ke
Paapa wanî epu'to'pe tamî'nawîronkonya,
moropai morî pe pu'kuru inmu wanî
epu'to'pe to'ya nîrî. [5] Kure'ne Lázaro
pînînma'pî Jesusya. Moropai itenaru'tonon
pînînma'pîiya nîrî, Marta moropai itakon.
[6] Pri'ya pra Lázaro wanî yekare eta tîpo,
Jesus ko'mamî'pî asakî'ne wei. [7] Mîrîrî tîpo
tînenupa'san pî' ta'pîiya: —Aase'nîkon
see Judéia pata pona inî'rî. [8] Mîrîrî pî'
inenupa'sanya ta'pî: —Anna yenupanen,
amen awî yu'se Judeuyamî' esanon wanî'pî
tî' ke Judéia po. Inî'rî itîîpai awanî ka'rî to'
kore'ta? [9] Panton pe to' maimu yuuku'pî
Jesusya. Ta'pîiya: —A'ka pe awanî wei
epa'ka pata pai eewomî pîkîrî. A'ka pe
awanî tanne asanî ya atare'mon pepîn.
[10] Ewaron ya' pata era'ma pepîn uweiyukon
ton pra awanî ya —ta'pîiya. [11] Mîrîrî taa tîpo
inî'rî Jesusya ta'pî to' pî': —Uyonpakon
Lázaro we'nannî pî' man, tîîse iipia uutî
ikurantanî'se. [12] Inenupa'sanya ta'pî: —
Uyepotorî, morî pe iwe'nasa' ya, eesepi'tî
pia'tîsa' mîrîrî. [13] Lázaro erî'kapî kai'ma
to' esenumenkasa' mîrîrî, tîîse Lázaro
sa'mantasa' pî' Jesus eseurîma kinî tanne.
[14] Mîrîrî ye'nen aronne Jesusya ta'pî to' pî':
—Lázaro sa'mantasa' man. [15] Uwakîri pe
iipia e'sa' pra wai, mîrîrî wenai inî' panpî'
innape ukupîya'nîkon kupî sîrîrî. Iipia
wîtînpai'nîkon. Aase'nîkon see —ta'pîiya.
[16] Moropai Tomé tiaron itese' monoi'ya ta'pî
tonpayamî' pî': —Aase'nîkon see ipîkîrî
sa'mantai wîtîn ipokonpe —ta'pîiya.

*E'mî'sa'kanto'pe Moropai Enen
Ko'mannîto'pe Jesus Wanî*

[17] To' wîtî'pî. Moropai to' erepamî'pî
Betânia pona. Aasîrî Lázaro nurî'tî
yu'na'tîsa' to'ya wanî'pî asakîrîrî wei
kaisarî. [18] Aminke pra Betânia wanî'pî
Jerusalém cidaderî pî', 3 km. kaisarî.

19 Mîrîrî ye'nen arinîkon Judeuyamî' wîtî'pî
Marta, Maria pia to' pîika'tîi, to' pirankon
sa'mantasa' ye'nen. 20 Jesus erepansa'
yekare eta tîuya pe Marta epa'ka'pî
iipia. Tîîse Maria e'nîmî'pî wîttî ta.
21 Ta'pî Martaya Jesus pî': —Uyenupanen,
tarî awe'sa' ya, piipi' sa'manta'pî pepîn
e'painon. 22 Mîrîrî epu'tî pî' wai, sîrîrî
pu'kuru î' rî esatîya ya Paapa pî' itîrîiya —
ta'pîiya. 23 Jesusya ta'pî ipî': —Api e'mî'sa'ka
pe man. 24 Martaya ta'pî: —Epu'tî pî'
wai. Tiwinano'pî wei yai, isa'manta'san
kore'tapai apemonkonoyamî' e'mî'sa'ka
yai, piipi' nîrî e'mî'sa'ka. 25 Jesusya
ta'pî: —Uurî e'mî'sa'kanto' moropai enen
ko'mannîto'. Innape uku'nen sa'mantasa'
ya, mîîkîrî ennapamî. 26 Moropai ene-
nankon innape uku'nenan ko'mamî enen
ipatîkarî. Innape awanî epu'tî pî' nan?
—ta'pî Jesusya ipî'. 27 —Inna uyepotorî —
ta'pîiya. —Paapa nîmenka'pî amîrî. Paapa
munmu amîrî, manni' ka' poi aaipî ton
tarîwaya. Innape akupî pî' wai —ta'pîiya.

Jesus Karau

28 Mîrîrî taa tîpo awenna'po'pî wîttî
ta takon Maria yannoi. Ta'pîiya Maria
pî': —Uyenupanenkon erepannî pî' man.
Ayanno pî' man —ta'pîiya ipî' ama' pe,
tiaronkonya eta namai'ma. 29 Mîrîrî eta
tîuya pe Maria epa'ka'pî ka'ne' pe Jesus
pia. 30 Poro po Jesus wanî'pî aminke
mararî to' ko'manto' pî', Marta yarakkîrî
teeseporî'pî pata'. 31 Ka'ne' pe Maria
epa'ka era'ma tîuya'nîkon pe Judeuyamî'
iipia ereuta'san ipîika'tînenan pe wîtî'pî
ipîkîrî. —A'kî —ta'pî to'ya, —Uuruwai
pona attî moro esewankono'mai ikarunse.
32 Jesus pia teerepamî pe Maria esenumî'pî.
Moropai ta'pîiya: —Uyepotorî, tarî awe'sa'
ya, piipi' sa'manta'pî pepîn e'painon.
Ikarawa'pî. 33 Maria moropai Judeuyamî'
Maria yarakkîronkon karau era'ma tîuya
pe Jesus esewankono'ma'pî tewan ya.
Kure'ne eesewankono'ma'pî. 34 Ta'pîiya
to' pî': —O'non pata yu'na'tî'pîya'nîkon?
Aase era'mapî'se, Uyepotorî —ta'pî
to'ya ipî'. 35 Jesus karawa'pî. 36 Mîrîrî
pî' Judeuyamî'ya ta'pî: —A'kî, kure'ne
isa'manta'pî pînînmaiya era'makî. 37 Tîîse
tiaronkonya ta'pî: —Enkaru'nan yenu
konekatîpon mîserî warayo'. Î' wani' awanî
ye'nen isa'manta'pî pîika'tîiya pra awanî'pî
mîrîrî?

Lázaro E'mî'sa'ka

38 Inî'rî Jesus esewankono'ma'pî tewan
ya'. Eerepamî'pî uuruwai pia. A'ta
pe awanî'pî tî' yai moropai itettapuru
wanî'pî tî' pe. 39 Jesusya ta'pî: —Itettapuru
mo'katî. Isa'manta'pî yenaru Martaya
ta'pî: —Uyepotorî, ikî pe aakatasa' sîrîrî.
Asakîrîrî wei kaisarî aako'mansa' —ta'pîiya.
40 Jesusya ta'pî ipî': —Aasîrî taa pî' wai
apî' innape ukupîya ya, Paapa meruntîri
era'maya, innape nai? 41 Mîrîrî uuruwai
yettapurîka'pî to'ya. Moropai ka' tera'ma
ye'ka pe Jesus epîrema'pî. —Paapa —
ta'pîiya, —Uwakîri pe umaimu eta pî' nai.
42 Tîwîrî rî umaimu etanen amîrî. Epu'tî
pî' wai. Tîîse uwoi to' mannan wanî epu'tî
to'ya pra. Anarima'pî pe wanî epu'to'pe
to'ya, taa pî' wai apî'. 43 Mîrîrî taa tîpo,
awentaime'pî aronne: —Lázaro, epa'kakî.
44 Mîrîrîya isa'manta'pî epa'ka'pî satippe.
Yaironpî'sa' pe awanî'pî, itenya moropai
i'pu pîkîrî, isa'manta'pî yaironto' kamisa
ke. Itenpata yettapusa' wanî'pî nîrî kamisa
ke. Jesusya ta'pî: —Yeukatî. Moropai
yeuka'pî to'ya.

Jesus Wîî Yu'se Judeuyamî' Wanî
(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Arinîkon Judeuyamî' Maria pia
iipî'sanya Jesus nîkoneka'pî era'ma'pî.
Mîrîrî wenai innape ikupî'pî to'ya. 46 Tîîse
tiaronkon epa'ka'pî. Fariseuyamî' pia to'
wîtî'pî. Jesus nîkoneka'pî ekaremekî'pî
to'ya fariseuyamî' pî'. 47 Fariseuyamî' mo-
ropai teepîremasanon esanon eperepî'pî
Judeuyamî' panamanenan yarakkîrî Jesus
pî' eseurîmai. Ta'pî to'ya: —O'non
ye'ka pe ikupî eserîkan pepîn ku'sa'
Jesusya. 48 Tîwî ikupî ya tamî'nawîronkonya
innape ikupî tesa'kon pe. Moropai mîrîrî
wenai Romanoyamî' iipî. Umeruntîrikon
mo'ka to'ya. Epîremanto' yewî' soroka
to'ya. Moropai upemonkonokon mo'ka
to'ya. Î' kupî e'pai awanî? —ta'pî to'ya.
49 Moropai Caifás eseurîma'pî. Mîîkîrî
wanî'pî teepîremasanon esanon yepotorî
pe mîrîrî kono' pî'. Mîîkîrî eseurîma'pî:
—Epu'nenan pepîn amîrî'nîkon —ta'pîiya.
50 —Eesenumenkasa'kon pra naatîi. Jesus
sa'manta e'pai man. Tiwinan sa'manta
e'pai awanî tamî'nawîronkon ton pe,
Romanoyamî'ya utî'kakon namai iwe-
nai. 51 Tîîwarîrî teeseurîma kai'ma
eesenumenka'pî. Tîîse teepîremasanon
esanon yepotorî pe awanî ye'nen,
Paapaya tîmaimu tîrî'pî mîrîrî iipia.

Tamî'nawîronkon Judeuyamî' ton pe
Jesus sa'manta kupî ekaremekî'pîiya
mîrîrî. 52 Moropai teken Judeuyamî' ton
pe aasa'manta pepîn mîrîrî, tîîse pata
kaisaronkon ton pe. Paapa munkî pe
tîwe'sanon e'paraipîka'san muurukuntî
Jesusya kupî sîrîrî, tîîpia tiwinan warantî
to' e'to'pe. 53 Moropai mîrîrî warantî Caifás
eseurîma tîpo, Judeuyamî' eseka'nunka'pî
Jesus wîî yu'se. 54 Mîrîrî epu'tî tîuya
ye'nen Jesus asarî pra eena'pî aronne
Judeuyamî' kore'ta. Attî'pî Jerusalém poi
keren rî'pîkîron pata pona itese' Efraim.
Moro aako'mamî'pî tînenupa'san pokonpe.
55 Judeuyamî' epere'to' weiyu wanî'pî
aminke pra, itese' Páscoa. Mîrîrî pî'
enpen tîwanîkon ye'nen arinîkon wîtî'pî
Jerusalém pona irawîrî ikonekai, Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî. Imakui'pî
pe teenasa'kon ye'nen to' wîtî'pî e'ronai
teserukon yawîrî. 56 Jesus yuwa'pî to'ya
moro, tîîse eporî to'ya pra awanî'pî. Ipî' to'
eseurîma'pî. —Aaipî pepîn ka'rî —kai'ma
to' eseurîma'pî. 57 Fariseuyamî' moropai
teepîremasanon esanonya tîmaimukon
yenpa'ka'pî. O'non pata Jesus ko'mamî
epu'nen wanî ya, ekareme'to'peiya,
yapisîkonpa kai'ma.

12

Betânia Po Jesus Wîtî
(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

1 Tiwin mia' pona tîîmo'tai wei kaisarî
Páscoa weiyu rawîrî, Jesus wîtî'pî Betâ-
nia pona Lázaro ko'manto' ya'. Manni'
isa'manta'pî pîmî'sa'ka'pî tîuya ko'manto'
ya' attî'pî. 2 Entamo'kanto' koneka'pî to'ya
moro Jesus ton pe. Marta esenyaka'ma'pî
to' yekkari ton pî' moropai Lázaro ereuta'pî
tiaronkon pokonpe Jesus pia. 3 Mariaya
kara' yapisî'pî, morî epe'ke itese' nardo.
Jesus puu karapaima'pîiya mîrîrî ke. Mîrîrî
tîpo i'pu ya'mananîpî'pîiya tîpu'pai si'po
ke. Ipîra kara'pî kin a'pusin pe awanî'pî
wîttî ta pî'. 4 Mîrîrî pî' inenupa'pî itese'
Judas Iscariotes eseurîma'pî. Teyatonkon
pî' Jesus ekaremekîton mîîkîrî. Mîîkîrî
eseurîma'pî. 5 —Î' wani' awanî ye'nen mîrîrî
kara' ke awe'repa pra awanî? —ta'pîiya.
—Kure'ne tîniru, tiwin kono' kaisarî es-
enyaka'man yepe' kaisarî ye'ma'pî to'ya
e'painon tîniru ke. Mîrîrî tîîpîtî e'painon
î' ton pînon pia —ta'pîiya. 6 Tîîse iseruku
mîrîrî. Î' ton pînon pî' eesenumenka pepîn.
Tîmîrî ton pe itu'se awanî'pî maasa pra
ama'ye' pe tîwanî ye'nen. Jesus nenupa'san
tînirurî yense' yaanen pe tîwe'sen pe tîwanî
ye'nen imo'kapîtî'pîiya. 7 —Tîwî Maria nîsi
—ta'pî Jesusya. —Uusa'manta kupî sîrîrî.
Mîrîrî ton pe ukarapaimasai'ya mîrîrî. 8 Î'
ton pînon man arinîke pu'kuru. Sîrîrî non
po to' e'tî'ka pepîn tamî'nawîrî. Tîîse uurî,
uutî kupî sîrîrî aapiapai'nîkon —ta'pî Je-
susya.

Lázaro Wîî Yu'se Judeuyamî' Wanî

9 Betânia po Jesus wanî epu'tî'pî arinîkon
Judeuyamî'ya. Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî
Jesus era'mapî'se moropai isa'manta'pî
e'mî'sa'kasa' pî' esenumenkai. 10 Mîrîrî
ye'nen teepîremasanon esanon wanî'pî
Lázaro wîî yu'se. 11 Maasa pra iwenai
arinîkon Judeuyamî'ya Jesus kupî'pî innape
epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.

Jerusalém Ta Jesus Ewomî
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Arinîkon pemonkonyamî' epere'sa'
wanî'pî festa pî' tîwanîkonpa kai'ma
Jerusalém pona. Jesus iipî epu'tî
tîuya'nîkon pe iponaya to' wîtî'pî. 13 Yu'
yare maripa ye' warainon yarî'pî to'ya.
Aaipî era'ma tîuya'nîkon pe to' entaimepîtî
pia'tî'pî.
—Morî pe man —taa pia'tî'pî to'ya.
—Morî mîserî, yepuru wanî,
Paapa uyepotorîkon naipontî'pî,
Israel ponkon yepotorî pe, *Sl 118.25,26*
—taapîtî'pî to'ya. 14 Moropai Jesusya
tekîn ton yeporî'pî jumenta more. Ipona
eenuku'pî, Paapa maimu e'menukasa'
yawîrî. 15 See warantî awe'menukasa'
wanî'pî:
Teesi'nî'se pra e'tî,
Paapa pemonkonoyamî' Sião ponkon,
a'kî, ayesa'kon iipî pe man
jumenta more po
⌞penaronkon ayesa'kon reiyamî' warantî⌟
Zc 9.9
kai'ma Paapa maimu e'menukasa' wanî'pî.
16 Tîîse mîrîrî yawîrî Jesus wanî epu'tî
inenupa'sanya pra awanî'pî. Jesus
sa'manta'pî moropai awe'mî'sa'kasa'
tîpo neken to' enpenata'pî penaronkon
nekaremekî'pî pî'. Moropai mîrîrî yai
neken innape mîrîrî yawîrî Jesus wanî'pî
epu'tî'pî to'ya.
17 Moropai arinîkon pemonkonyamî',
manni'kan isa'manta'pî Lázaro pîmî'sa'ka
Jesusya era'ma'tîponkon eseurîma

ko'mannîpî'pî inkoneka'pî pî'. [18] Mîrîrî
wenai tiaronkon epa'ka'pî Jerusalém
yapai Jesus epose isa'manta'pî pemonkon
pîmî'sa'kasai'ya etasa' tîuya'nîkon ye'nen.
Arinîke to' wanî'pî. [19] Moropai mîrîrî pî'
fariseuyamî' esenumenka'pî tonpayamî'
pokonpe. —A'kî, î' ku'sa' pra man —ta'pî
to'ya. —Tamî'nawîronkon wîtîn pî' man
iipia, uurî'nîkon ton pra. Moropai innape
iku'sa' to'ya mîrîrî —ta'pî to'ya.

Gregoyamî' Wanî Jesus Anera'mapai

[20] Judeuyamî' festarî pî' tîwanîkonpa
tiaronkon gregoyamî' ii'sa' wanî'pî
Jerusalém pona nîrî Judeuyamî' yarakkîrî.
[21] Insanan wîtî'pî eseurîmai Filipe yarakkîrî.
Mîîkîrî Filipe wanî'pî Galiléia pata yawon
Betsaida cidaderî poinon. Mîîkîrî pia to'
wîtî'pî. —Jesus anera'mapai anna wanî
—ta'pî to'ya. [22] To' nesatî'pî ekaremekî'pî
Filipeya André pî' moropai sa'nîrî to'
wîtî'pî ekareme'se Jesus pî'. [23] Moropai
Jesusya ta'pî to' pî': —Inna, maasa pra
uweiyu erepansa' man. Uurî ka' poi
iipî'pî pemonkon pe yapurî Judeuyamî'
pepînya kupî sîrîrî. Maasa pra ipîkku pe
Paapaya uyenpo kupî sîrîrî. [24] Ayenku'tîuya
pepîn. Trigo yena'pî yu'na'tîsa' pra
awanî ya, tiwinsarî aako'mamî. Tîîse
yu'na'tîsa' ya, moropai ipi'pî katasa' ya,
moropai aaro'tasa' ya, kure'ne itîrîiya
e'painon. [25] Mîrîrî warantî sîrîrî non po
ko'mannîto' pînînma ya tîwîrî e'tî'kan.
Tîîse sîrîrî non po ko'mannîto' ti'nînmai
pra ka' po ipatîkarî ko'mannîto' eporî kupî
sîrîrî. [26] Upoitîrî pe e'pai anî' wanî ya,
uwenairî aaipî e'pai awanî. Uuko'manto'
ya' upoitîrî ko'mamî nîrî. Upoitîrî pe anî'
esenyaka'masa' ya, uyunya nîrî yapurî —
ta'pî Jesusya.

Tîîsa'manta Ekaremekî Jesusya

[27] Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —
Uyekaton esewankono'man pî' man.
Î' tauya e'painon? Paapa, umo'kakî
e'taruma'tîto' winîpai tauya pepîn
maasa pra sîrîrî warantî e'taruma'tîi
iipî'pî uurî. [28] Paapa, ayese' yapurîto'pe
tamî'nawîronkonya iku'kî —ta'pî Jesusya.
Moropai mai eseta'pî ka' poi. —Aasîrî morî
pe uyese' yapurî to'ya awenai moropai inî'
panpî' yapurîto'pe to'ya ikupîuya pe wai
—ta'pî maiya. [29] Moropai arinîkon Jesus
piawonkonya eta'pî mai eseurîma. Mîrîrî
ye'nen tiaronkonya ta'pî: —Wara'napi
pe man. Moropai tiaronkonya ta'pî:
—Inserî eseurîman pî' man yarakkîrî.
[30] Jesusya ta'pî to' pî': —Uurî wenai Paapa
eseurîmasa' pra man, tîîse eeseurîmasa'
amîrî'nîkon ton pe innape ukupîkonpa.
[31] Sîrîrî non po tîîko'mansenon yeseru
imakui'pî pe taruma'tîto' weiyu erepansa'
man. Moropai sîrîrî imakui'pî yepotorî
yenpa'ka Paapaya pe man. [32] Pakî'nan pona
u'mî'sa'ka to'ya pe man tîpokapî'se mo-
ropai mîrîrî wenai uupia tamî'nawîronkon
enepîuya —ta'pîiya. [33] O'non ye'ka pe tîwî
to'ya ekaremekîiya mîrîrî. [34] Tiaronkonya
ta'pî ipî': —Paapa kaaretarî po eeseporî
ipatîkarî Cristo ko'mamî kai'ma. Tîîse
amîrîya taa, "Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon
pe sa'manta kupî sîrîrî pakî'nan po". Anî'
see amîrî, moriya? —ta'pî to'ya ipî'.
[35] Jesusya ta'pî to' pî': —A'kaya aye'marîkon
weiyu'ma ko'mannîpî mararî. Innape
iku'kî sîrîrî ewaron ya', aataka'makon
namai. Ewaron ya' eenakon ya, o'non
pata attîkon epu'tîya'nîkon pepîn. [36] Tarî
wanî tanne aweiyu'manenkon pe innape
uku'tî upemonkono pe awanîkonpa, a'ka
ta tîîko'mansenon pe awanîkonpa, Paapa
epu'nenan pe.

Mîrîrî taa yaretî'ka tîuya pe, Jesus
wîtî'pî to' piapai moropai eesenomî'pî.
[37] Tamî'nawîrî mîrîrî ekoneka eserîkan
pepîn koneka'pîiya to' nera'makon tonpe.
Mîîwîni tîîse innape ikupî to'ya pra
awanî'pî. [38] Mîrîrî warantî awanî'pî Isaías
nurî'tî nîmenuka'pî yawîrî. Pena Isaías
nurî'tîya ta'pî:

Uyepotorî, anî'ya innape unekare-
mekî'pîkon ku'sa' pra man.
Tîmeruntîri yenposa' Paapaya,
tîîse ikupî to'ya pra man innape *Is 53.1*
ta'pîiya. [39] Innape ikupî to'ya eserîke pra
awanî'pî. Maasa pra Paapaya to' yenu
yenkaru'nannîpî'pî Isaías nurî'tîya ta'pî
yawîrî.
[40] Paapaya to' yenu yenkaru'nannîpî'pî.
Moropai to' yewan sa'mannî'sai'ya.
Mîrîrî kupî'pîiya era'ma to'ya namai
tenukon ke.
Moropai epu'tî to'ya namai tewankon ya'.
Moropai imakui'pî poi to' era'tî namai
moropai to' yepi'tîuya pepîn. *Is 6.10*
ta'pîiya. [41] Mîrîrî warantî Isaías nurî'tî
eseurîma'pî maasa pra ipîkku pe Cristo
e'to' yenpo'pî Paapaya ipî'. Jesus Cristo
pî' eeseurîma'pî pena. [42] Mîîwîni tîîse
arinîkon Judeuyamî' esanonya innape

Jesus kupî'pî Paapa nîmenka'pî pe
awanî. Tîîse aronne to' esekaremekî
pra awanî'pî fariseuyamî'ya tenpa'kakon
namai, teepere'to'kon yewî' tapai. 43 Maasa
pra tonpakonya tapurîkon yu'se to' wanî'pî
Paapaya tapurîkon yu'se tîwanîkon yentai.
44 Moropai Jesus entaime'pî: —Innape
uku'nen wanî ya, uyarimatîpon kupîiya
nîrî innape. 45 Uyera'maiya ya, uyari-
matîpon era'maiya nîrî. 46 Pemonkonyamî'
weiyu'manen pe uui'sa' sîrîrî non pona
Paapa epu'to'pe to'ya. Moropai innape
uku'nen ko'mamî namai ewaron ta, Paapa
tepu'se pra uui'sa' sîrîrî. 47 Umaimu
etanen wanî ya, yawîrî pra aako'mamî
tîîse, mîîkîrî yenumîuya pepîn. Maasa pra
pemonkonyamî' taruma'tîi uui'sa' pra wai,
tîîse to' pîika'tîi uuipî'pî. 48 Tîîse anî'ya
taasa' ya, ayu'se pra wai, moropai umaimu
kupîiya pra wanî ya innape, yapisîiya
pra awanî ya, taruma'tîton moro man.
Mîrîrî wanî umaimu, eseurîma'pî manni'ya
taruma'tî pe man tiwinano'pî wei yai.
49 Uuwarîrî eseurîmasa' pra wai. Paapa,
uyarimatîponya upanama'pî. "See warantî
neken meseurîmai" ta'pîiya upî'. 50 Moropai
epu'tî pî' wai imaimuya ipatîkarî pe-
monkon ko'manto' ton ekaremekî. Mîrîrî
ye'nen eseurîma ya, Paapa nekaremekî'pî
neken upî' ekaremekîuya.

13

Jesusya Tînenupa'san Puu Rona

1 Moropai entamo'kanto' rawîrî Páscoa
itese' Jesusya tîweiyu erepansa' epu'tî'pî.
Sîrîrî non poi tuutî Paapa pia epu'tî'pîiya.
Tîpemonkonoyamî' sîrîrî non ponkon
sa'nama'pîtî'pîiya moropai sîrîrî î' kai'ma
inkamoro sa'nama tîuya yenpo'pîiya
tîîsa'manta pîkîrî.
2 Jesus wanî'pî tînenupa'san pokonpe
entamo'kanto' pî'. Makuiya teesenu-
menkato' tîîsa' wanî'pî Judas pia, Simão
Iscariotes munmu pia. Teyatonon pî' Jesus
ekaremekî pî' eesenumenka emapu'tî'pî
Makuiya. 3 Moropai Jesusya epu'tî'pî
tunya tamî'nawîron rumakasa' tenya'.
Moropai tuipî'pî Paapa piapai epu'tî'pîiya.
Paapa pia tîwenna'po kupî epu'tî'pîiya.
4 Tamî'nawîrî mîrîrî epu'tî tîuya pe
Jesus e'mî'sa'ka'pî, tîpon mo'ka'pîiya,
moropai ta'san yewa'tî'pîiya. 5 Mîrîrî
tîpo tuna kamo'pîiya pisa ya' moropai
tînenupa'san puu rona pia'tî'pîiya moropai
ya'mananîpî'pîiya ta'san yewa'tîsa' ke.
6 Moropai Simão Pedro pia eerepansa' ya,
Pedroya ta'pî ipî': —Uyepotorî, u'pu ronaya
mîrîrî?
7 Jesusya yuuku'pî: —Unkupî epu'tîya pra
awanî sîrîrî tîîse maasa epu'tîya.
8 Pedroya ta'pî: —Kane, kane, amîrîya
u'pu ronaya e'pai pra man —ta'pîiya. —
A'pu ronauya tîrîya pra awanî ya, upe-
monkono pe awanî pepîn tarîpai —ta'pî
Jesusya.
9 Mîrîrî pî' Simão Pedroya ta'pî: —
Uyepotorî, moriya u'pu neken kî'ronai tîîse
uyenya, upu'pai nîrî ronakî.
10 Jesusya ta'pî: —Tîwe'pîsen wanî nura
pe pra, inî'rî awe'pî pepîn tî'pu neken ron-
aiya. Amîrî'nîkon wanî e'pîsanon warantî
morî pe, nura pe pra, tîîse tiwinan man
imakui'pî pe. 11 (Jesusya epu'tî'pî anî'ya
tekaremekî teyatonon pî'. Mîrîrî ye'nen
ta'pîiya mîrîrî tiwinan man imakui'pî pe.)
12 Jesusya to' puu rona tîpo, tîpon
yeka'ma'pîiya moropai eereuta'pî inî'rî
tîpata'pî ya'. Moropai to' pî' ta'pîiya: —
Î' ku'sau'ya apî'nîkon epu'tî pî' naatî?
—ta'pîiya. 13 —Anna yenupanen, anna
yepotorî taa pî' naatîi upî'. Yairî man
maasa pra ayepotorîkon pe wanî. 14 Tîîse
uurîya, ayepotorîkonya, ayenupanenkonya
a'pukon rona pî' man. Mîrîrî warantî
ayonpakon puu ronaya'nîkon e'pai awanî.
15 Anera'matonkon tîrî pî' wai aapia'nîkon,
iku'sau'ya warantî ikupîkonpa, ayonpakon
yarakkîrî. 16 Ayenku'tîuya pepîn, ipoitîrî
wanî pepîn tîkaraiwarî yentai. Moropai
inarima'pî wanî pepîn tarima'tîpon yentai.
17 Mîrîrî epu'tî pî' naatîi tarîpai. Mîrîrî
yawîrî ikupîya'nîkon ya, taatausinpai
aako'mamîkon.

Jesusya Teeyatonon Yenya' Tîrumakatîpon Ekaremekî
(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Lc 22.21-23)

18 Tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pî'
eseurîma pra wai. Unmenka'san
epu'tî pî' wai. Tîîse Paapa kaaretarî
e'menukasa' yairî e'pai awanî. See warantî
awe'menukasa':
Warayo' uyarakkîrî tekkari enapîtîpon
enasa' uyeyaton pe. *Sl 41.9*
Mîrîrî warantî awe'menukasa' mîrîrî.
19 —Mîrîrî ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon
awe'kupî pra tîîse. Awe'ku'sa' ya, in-
nape ukupîkonpa anî' pe wanî ta'pîuya

manni'. 20 Yairî tauya sîrîrî. Morî pe
anî' unarima'pî yapisîtîpon wanî ya, uurî
pu'kuru yapisîiya moropai uyapisîtîponya
uyarima'tîpon yapisî nîrî.

21 Mîrîrî taa tîpo, kure'ne Jesus ese-
wankono'ma'pî moropai aronne ta'pîiya:
—Innape taa pî' wai. Tiwinan amîrî'nîkon
kore'tawonya uyekaremekî kupî sîrîrî
uyeyatontonon pî'.

22 Mîrîrî pî' inenupa'san esera'ma'pî, anî'
pî' taiya epu'tî to'ya pra awanî'pî. Mîrîrî
pî' to' esenumenka'pî kure'ne. 23 Tiwin in-
enupa'pî Jesus nîsa'nama ereutasa' wanî'pî
Jesus pia. 24 Mîîkîrî pî' Simão Pedro es-
enpinîku'pî, anî' pe awanî ekareme'to'pe
Jesusya.

25 Mîrîrî ye'nen aminke pra awe'rennuku'pî
Jesus pia moropai ta'pîiya: —Uyepotorî,
anî' pe nai? —ta'pîiya.

26 Jesusya yuuku'pî: —Manni' uyu
kipîuya moropai iipia tîrîuya, mîîkîrî —
ta'pîiya. Moropai tiyu yapisî'pîiya moropai
ikipî'pîiya tuma ka, itîrî'pîiya Judas pia,
Simão Iscariotes munmu pia. 27 Moropai
Judasya yapisî'pî. Mîrîrî yapisîiya tanne
Makui ewomî'pî ya'. Jesusya ta'pî Judas pî':
—Ankoneka konekata teesemi'tapai.

28 Tiaronkon iipiawonkonya epu'tî pra
awanî'pî, î' taiya pe awanî epu'tî to'ya
pra. 29 Tiaronkon esenumenka'pî. Jesus
moropai ipemonkonoyamî' tînirurî yense'
yaanen pe Judas wanî epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî
ye'nen Jesusya ekaremekî'pî attîto'pe festa
yemanne ton yennai ou î' ton pînon pia
tîniru tîîto'peiya kai'ma tiaronkon esenu-
menka'pî. 30 Moropai tiyu yapisî tîpo, Judas
epa'ka'pî ka'ne' pe to' kore'tapai. Moropai
ewaron pe awanî'pî.

Amenan Unkupîkon Ton Ekaremekî Jesusya

31 Judas epa'ka pe, Jesusya ta'pî: —Tarîpai
ka' poi iipî'pî pemonkon pe, uurî yapurî
pî' pemonkonyamî' man. Moropai Paapa
yapurî pî' pemonkonyamî' man uurî we-
nai. 32 Moropai Paapa yapurî to'ya ya,
uurî ekaremekî Paapaya tamî'nawîronkon
pî', morî pe wanî ekaremekîiya kupî sîrîrî
tîîwarîrî.

33 Unmukuyamî', aapia'nîkon tîko'man
pe uuko'mamî pepîn. Uyuwaya'nîkon kupî
sîrîrî, tîîse tauya apî'nîkon. Judeuyamî'
esanon pî' unekaremekî'pî, mîrîrî ekare-
mekîuya sîrîrî apî'nîkon. O'non pata uutî
ya, attîkon eserîke pra awanî.

34 Moropai amenan ankupîkon ton
ekaremekîuya sîrîrî. Ayonpakon sa'namatî.
Asa'nama'pîuya'nîkon warantî to'
sa'namatî. 35 Ayonpakon sa'namaya'nîkon
ya, upemonkonoyamî' pe awanîkon epu'tî
tamî'nawîronkonya.

Pedro Nekaremekî Ton Ekaremekî Jesusya
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Simão Pedroya ta'pî ipî': —Uyepotorî,
o'non pata pona attî mîrîrî? —ta'pîiya.
Jesusya yuuku'pî: —Upîkîrî attî eserîke pra
awanî o'non pata uutî ya. Tîîse maasa
uwenairî attî —ta'pîiya.

37 —Uyepotorî, î' wani' awanî ye'nen awe-
nairî uutî eserîke pra awanî? —ta'pî Pe-
droya. —Amîrî ton pe uusa'manta eserîke
wanî sîrîrî —ta'pîiya.

38 Jesusya yuuku'pî: —Innape nai? Uurî
ton pe naka aasa'manta? Ayenku'tîuya
pepîn. Kariwana yunkon etun rawîrî,
"Unepu'tî pepîn mîîkîrî", taaya kupî sîrîrî.
Eseurîwî'ne ite'ka taaya kupî sîrîrî —
ta'pîiya.

14

Paapa Pia Wîtînto' Pe Jesus Wanî

1 Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san
pî': —Teesewankono'mai pra e'tî. Aasîrî
innape Paapa kupî pî' naatîi. Uurî nîrî
ku'tî innape. 2 Maasa pra tu'ke ko'mannîto'
moro man Uyun yewî' ta. Î' ton pra awanî
ya, tauya nîrî e'painon. Tîîse uutî sîrîrî
aako'manto'kon ton konekai. 3 Moropai
amîrî'nîkon ton pe ikonekasau'ya ya,
uuipî inî'rî amîrî'nîkon era'mai, uupia
aako'mamîkonpa. O'non pata uuko'mamî
ya, miarî nîrî uupia aako'mamîkonpa.
4 O'non pata uutîto' epu'tî pî' naatîi.

5 Mîrîrîya Toméya ta'pî Jesus pî': —
Uyepotorî, o'non pata pona attî epu'tî an-
naya pra man. O'non ye'ka pe wîtînto',
e'ma epu'to'pe annaya? 6 Jesusya yuuku'pî.
—Uurî e'ma, innarî, moropai ko'mannîto'.
Anî' wîtî pepîn Paapa pia tîwî uurî tîku'se
—ta'pîiya. 7 —Innape uyepu'tîya'nîkon
ya, Uyun nîrî epu'tîya'nîkon. Moropai
sîrîrî pata pai innape Paapa epu'tîya'nîkon.
Maasa pra aasîrî Mîîkîrî era'masa'ya'nîkon.

8 Filipeya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî,
era'mato'pe annaya Paapa yenpokî. Mîrîrî
neken yu'se anna man. 9 Jesusya ta'pî:
—Pena pata pai uurî wanî aapia'nîkon.
Mîîwîni tîîse Filipe, uyepu'tîya pra nan?
Filipe, anî'ya uyera'masa' ya, Paapa nîrî

era'masai'ya. Mîrîrî ye'nen î' ton pe Paapa
yenpokî taaya manni'? 10 Paapa ya' uurî
wanî moropai uurî ya' Paapa wanî kupîya
pra nan innape? —ta'pîiya Filipe pî'.
Moropai tînenupa'san pî' ta'pîiya: —
Mîrîrî tauya manni' uwinîpainon pepîn,
tîîse Paapa, uupia tîîko'mansenya itu'se
tîwe'to' kupî uurî wenai. 11 Paapa ya'
uurî wanî moropai uya' Paapa wanî tauya
manni' ku'tî innape. Tîîse sa'me awanî
ye'nen innape mîrîrî kupîya'nîkon pra
awanî ya, innape uku'tî unkupî wenai.
12 Ayenku'tîuya pepîn. Anî'ya innape ukupî
ya, unkupî'pî warantî ikupîiya. Moropai
unkupî'pî yentai ikupîiya maasa pra Paapa
pia uutî kupî sîrîrî. 13 Mîrîrî wenai umaimu
pe î' rî anesatîkon tîrîuya aapia'nîkon.
Mîrîrî ye'nen uurî wenai morî pe Paapa
yapurî tu'ke pemonkonyamî'ya. 14 Moropai
tauya inî'rî umaimu pe î' rî anesatîkon,
mîrîrî kupîuya.

Morî Yekaton Wannî Iipî Ekaremekî Jesusya

15 U'nînmaya'nîkon ya ayaipontî-
tou'ya'nîkon yawîrî ako'mantî. 16 Moropai
Paapa pî' esatîuya sîrîrî, apanamanenkon
ton tiaron, yairon pî' teeseurîmasen
yarimato'peiya aapia'nîkon aako'manto'pe
ipatîkarî. 17 Sîrîrî non po tîîko'mansenonya
mîîkîrî yapisî eserîke pra awanî maasa
pra era'ma to'ya eserîke pra awanî, epu'tî
to'ya pepîn. Tîîse amîrî'nîkonya epu'tî
maasa pra aako'mamî apokonpe'nîkon,
ayewankon ya' awanî. 18 Uutî ya, tiwinsarî
awe'nîmîkon pepîn aako'mannî'nenkon
ton pra, tîîse inî'rî enna'po kupî sîrîrî
aapia'nîkon. 19 Maasa mararî sîrîrî pata po
tîîko'mansenonya uyera'ma pepîn inî'rî.
Tîîse amîrî'nîkonya inî'rî uyera'ma kupî
sîrîrî. Moropai inî'rî enen uuko'mamî
ye'nen, amîrî'nîkon ko'mamî nîrî enen
ipatîkarî. 20 Mîrîrî wei yai, Paapa pia
uuko'mamî epu'tîya'nîkon kupî sîrîrî.
Moropai uya' aako'mamîkon, amîrî'nîkon
ya' uuko'mamî warantî. Tiwin e'nî sîrîrî.
21 Anî' unekaremekî'pî yapisîtîpon, moropai
mîrîrî unekaremekî'pî yawîron, mîîkîrî
u'nînmanen. Mîîkîrî u'nînmanen sa'nama
uyunya. Uurîya nîrî isa'nama moropai iipia
uuipî, esekaremekî uyepu'to'peiya, ta'pî
Jesusya to' pî'. 22 Mîrîrîya ta'pî Judasya.
(Mîîkîrî Judas Iscariotes pepînya, tiaron)
Mîîkîrîya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî,
o'non ye'ka pe anna pia aaipî tîîse
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia
aaipî pepîn? 23 Jesusya yuuku'pî: —Anî'ya
u'nînma ya, mîîkîrî ko'mamî unekare-
mekî'pî yawîrî. Uyunya isa'nama, moropai
anna erepamî iipia moropai anna ko'mamî
iipia —ta'pîiya. 24 —Tîîse u'nînmanen pepîn
ko'mamî pepîn unekaremekî'pî yawîrî.
Mîrîrî unekaremekî'pî uwinîpainon pepîn
tîîse Paapa winîpainon. 25 Mîrîrî ekare-
mekî'pîuya akore'ta'nîkon wanî yai. 26 Tîîse
panamaton, Morî Yekaton Wannî, Paapa
narimaton uyenta, mîîkîrîya amîrî'nîkon
yenupa kupî sîrîrî tamî'nawîron pî'.
Moropai tamî'nawîrî unekaremekî'pî pî'
ayenpenatanîpîiya'nîkon kupî sîrîrî.
27 Tîwanmîra awe'to'kon nîmîuya
aapia'nîkon. Mîrîrî ke arepauya'nîkon.
Mîrîrî untîrî sîrîrî non po tîîko'mansenon
nîtîrî warainon pepîn. Mîrîrî ye'nen
teesewankono'mai pra e'tî, eranne' pe
pra. 28 Uutî sîrîrî aapiapai'nîkon moropai
inî'rî enna'po aapia'nîkon tauya eta pî'
naatîi. U'nînmaya'nîkon ya, aatausinpakon
e'painon. Maasa pra emikku sîrîrî uyun
pia. Mîîkîrî uyun uyentainon. 29 Mîrîrî
ekaremekî pî' wai apî'nîkon uutî rawîrî.
Mîrîrî yai uutî ya, innape ikupîkonpa.
30 Inî'rî kure'ne eseurîma eserîke pra wai
amîrî'nîkon yarakkîrî. Maasa pra sîrîrî
pata esa' iipî kupî sîrîrî. ⌞Mîîkîrî Makui⌟
uyentainon pepîn. 31 Tîîse î' rî taa Paapaya
ya, mîrîrî kupîuya, Paapa yapurîuya
epu'to'pe tamî'nawîronkon sîrîrî pata po
tîîko'mansenonya.
Aase'nîkon sîrîrî pata pai.

15

Uva Ye' Warainon Jesus

1 Mîrîrî tîpo Jesusya ta'pî tînenupa'san
pî': —Uurî wanî uva ye' warantî, yairon.
Amîrî'nîkon wanî ipantakon warantî.
Moropai Uyun wanî iko'mannî'nen
warantî. 2 Mîîkîrî Uyunya tamî'nawîrî
ipanta epetakoikon pepîn ya'tî moropai
ipantakon mararî epetakoikon yapî'kaiya
morî pe awe'to'pe, inî' panpî' eepetato'pe.
3 Amîrî'nîkon wanî ipanta yapî'kasa'
warantî maasa pra aasîrî amîrî'nîkon
enasa' man morî pe, ayenupatou'ya'nîkon
wenai. Imakui'pî ankupî'pîkon mo'kasa'
Paapaya —ta'pîiya. 4 —Ako'mantî uupia,
moropai uuko'mamî aapia'nîkon. Irupukon
pî' ipanta atapi'sa' pra awanî ya, eepeta
pepîn. Tîîse aako'mamî ya irupukon

pî' eepeta. Mîrîrî warantî amîrî'nîkon
wanî. Upî' aako'mamîkon pra awanî
ya, morî pe aako'mamîkon pepîn. Morî
pe aako'mamîkon eserîke pra awanîkon,
a'tu'mîra awanîkon ye'nen.
5 Uurî uva ye' warainon, amîrî'nîkon
ipantakon warainokon. Anî' ko'mamî
ya uupia, moropai iipia uuko'mamî ya,
mîîkîrîya morî kupî kure'ne umeruntîri
wenai. Tîîse uurî ton pra si'ma morî
kupîiya eserîke pra awanî tiwin kin.
6 Ipantakon imo'kasa' awa'pi'tasa' yannuku
to'ya. Mîrîrî soroka to'ya apo' ya'
aaranto'pe. Mîrîrî warantî anî' ko'mamî
pra awanî ya uupia, mîîkîrî yenumî
Paapaya pe man. 7 Aako'mamîkon ya uupia
moropai umaimu ko'mamî ya aapia'nîkon
î' itu'se awe'to'kon esatîya'nîkon mo-
ropai yapisîya'nîkon. 8 Kure'ne morî
kupîya'nîkon ya, amîrî'nîkon wanî upe-
monkono pe epu'tî tamî'nawîronkonya.
Moropai mîrîrî wenai taa to'ya, "Inna,
morî pe Paapa man", taa to'ya. 9 Uyunya
u'nînma warantî amîrî'nîkon pînîn-
mauya. Mîrîrî ye'nen ako'mantî uupia,
a'nînmatou'ya'nîkon pî' aatausinpakonpa.
10 Mîrîrî warantî unekaremekî'pî yawîrî
aako'mamîkon ya, upî' aatarimakon pepîn.
A'nînmatou'ya'nîkon pî' aako'mamîkon
taatausinpai. Mîrîrî warantî uyun
maimu yawîrî uuko'mamî ye'nen iipia
uuko'mamî moropai u'nînmaiya pî'
atausinpa. 11 Mîrîrî ekaremekî pî'
wai apî'nîkon aatausinpakonpa uurî
atausinpasa' warantî, aatausinpato'kon
e'to'pe mîîpîkîrî pra. 12 Unekaremekî'pî
yawîrî iku'tî. Ayonpakon sa'namatî
asa'namauya'nîkon manni' warantî. 13 Anî'
sa'manta ya tonpa ton pe, mîîkîrî wanî
tonpa sa'namanen pe kure'ne. Inî'
panpî' tonpa sa'namatoi'ya ton pra awanî,
mîrîrî yentainon. 14 Uyonpa pe pu'kuru
awanîkon, umaimu yawîrî awanîkon ya.
15 Inî'rî upoitîrî tauya pepîn apî'nîkon
maasa pra tîkaraiwarîya î' kupî epu'tî
ipoitîrîya pepîn. Tîîse uyonpa pe pu'kuru
awanîkon maasa pra tamî'nawîrî upî' Paapa
nekaremekî'pî ekaremekî'pîuya apî'nîkon.
16 Amîrî'nîkonya uurî menkasa' pra
man. Tîîse uurîya amîrî'nîkon menka'pî.
Moropai ayaipontî'pîuya'nîkon Paapa
yeseru ekaremekîkonpa tamî'nawîronkon
pî'. Moropai mîrîrî wenai morî pe
to' ko'mamî ipatîkarî. Mîrîrî warantî
awanîkon ya, î' rî anesatîkon tîrî Paapaya
aapia'nîkon. 17 Mîrîrî ye'nen ankupîkon ton
ekaremekîuya sîrîrî. Ayonpakon sa'namatî.

Jesus Wenaironkon E'taruma'tî Pe Man

18 Sîrîrî non po tîîko'mansenonya
amîrî'nîkon kupî ya tewanmakon pe,
mîrîrî warantî uurî kupî'pî to'ya e'mai'
pe. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. 19 Sîrîrî non
po tîîko'mansenon yonpa pe awanîkon
ya, asa'namakon to'ya e'painon, tîîse
to' yonpa pe pra awanîkon maasa pra
amo'ka'pîuya'nîkon to' kore'ta pai. Mîrîrî
ye'nen tewanmakon pe amîrî'nîkon kupî
to'ya. 20 Unekaremekî'pî pî' enpenatatî.
Ipoitîrî wanî pepîn tîkaraiwarî yentai.
Mîrîrî warantî utaruma'tî to'ya ya,
ataruma'tîkon to'ya nîrî. Umaimu yawîrî
to' wanî ya, amaimukon yawîrî nîrî to'
wanî. 21 Tamî'nawîrî mîrîrî kupî to'ya uurî
wenai. Maasa pra uyarima'tîpon, uyun
epu'tî to'ya pepîn. 22 Uui'sa' pra awanî
ya, moropai to' yarakkîrî eseurîmasa'
pra awanî ya, imakui'pî pe tîwanîkon
epu'tî to'ya pepîn e'painon. Tîîse epu'tî
to'ya. Mîrîrî ye'nen, "Imakui'pî pe anna
wanî epu'tî annaya pra man", taa to'ya
eserîke pra awanî. 23 Anî'ya tewanma pe
ukupî ya, Uyun nîrî kupîiya tewanma
pe. 24 To' kore'ta anî'ya ikupî eserîkan
pepîn ku'sau'ya pra awanî ya, imakui'pî
ku'sa' tîuya'nîkon epu'tî to'ya pepîn.
Tîîse unkupî'pî era'ma'pî to'ya. Mîîwîni
tîîse uurî moropai uyun ku'sa' to'ya
tewanmakon pe. 25 Tîîse mîrîrî kupî'pî
to'ya Paapa maimu e'menukasa' yawîrî
to' e'to'pe. Pena Moisésya Paapa maimu
menuka'pî see warantî:

Î' rî kupîuya pîn to' winîkîi. Mîîwîni tîîse
tewanmakon pe ukupî to'ya. *Sl 35.19; 69.4*

taasai'ya.

26 Panamaton iipî pe man. Mîîkîrî
Yekaton Wannî, Innape teeseurîmasen,
Paapa piapai tui'sen. Mîîkîrî yarimauya
kupî sîrîrî Paapa piapai aapia'nîkon mo-
ropai uyeseru pî' ayenpenatanîpîiya'nîkon
kupî sîrîrî. 27 Moropai amîrî'nîkon nîrî
eseurîma kupî sîrîrî uyeseru pî' maasa pra
uyarakkîrî aako'manpîtî'pîkon ayenupakon
pia'tî'pîuya pata pai sîrîrî tîpose.

16

1 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —
Mîrîrî ekaremekî'pîuya apî'nîkon innape

Paapa ku'to'ya'nîkon kupîya'nîkon namai
tîwî. 2 Teepere'to'kon yewî'kon tapai
amîrî'nîkon yenpa'ka to'ya kupî sîrîrî.
Moropai inî' panpî' ikupî to'ya. Maasa
awî tîuya'nîkon yai, Paapa wakîri pe
awanî kai'ma to' esenumenka kupî sîrîrî.
3 Mîrîrî warantî ataruma'tîkon to'ya kupî
sîrîrî, maasa pra uurî moropai uyun epu'tî
tîuya'nîkon pra awanî ye'nen. 4 Aasîrî mîrîrî
ekaremekî'pîuya apî'nîkon. Moropai mîrîrî
koneka to'ya yai, awenpenatakon kupî
sîrîrî.

Morî Yekaton Wannî Esenyaka'mato'

E'mai' pe upemonkono pe amîrî'nîkon
ena pia'tîsa' pe mîrîrî ekaremekîuya
pra wanî'pî. Maasa pra aapia'nîkon
uurî wanî ye'nen. 5 Tîîse uutî kupî
sîrîrî uyarima'tîpon pia. Mîîwîni tîîse
uyekaranmapoya'nîkon pra naatîi. Anî'ya
"O'non pata pona attî?" taa pra awanî,
tiwin kin. 6 Mîrîrî ekaremekîuya ye'nen,
eesewankono'masa'kon kure'ne. 7 Tîîse
yairî tauya sîrîrî. Uutîsa' ya, morî pe
awanî kupî sîrîrî aapia'nîkon. Uutîsa'
pra awanî ya, panamatonkon iipî pepîn
aapia'nîkon. Tîîse uutîsa' ya, mîîkîrî
yarimauya aapia'nîkon. 8 Mîîkîrî iipî
non po tîîko'mansenon pia. Aaipî ya,
to' pî' ekaremekîiya. Imakui'pî pe to'
wanî ekaremekîiya kupî sîrîrî. Moropai
î' pe yairon wanî ekaremekîiya. Moropai
Paapaya to' yenumî kupî ekaremekîiya
kupî sîrîrî. 9 Moropai ekaremekîiya yairî
pra to' wanî imakui'pî tînkupî'pî pî'
maasa pra innape ukupî to'ya pra awanî.
10 Moropai ekaremekîiya yairî pra to'
esenumenka yairon pî'. Maasa pra ka'
pona uutî, tarî uyera'maya'nîkon pepîn
inî'rî. Mîrîrî yai Paapaya uyapisî morî
pe, iwakîri pe. Mîrîrî wenai yairon pe
wanî epu'tî to'ya. 11 Moropai Paapaya
imakui'pî taruma'tî ekaremekîiya maasa
pra aasîrî Paapaya imakui'pî yepotorî,
Makui, taruma'tî pe man. 12 Inî' panpî'
anekareme'pai wai apî'nîkon tîîse sîrîrî
yapîtanîpîya'nîkon pepîn. 13 Tîîse Mîîkîrî,
yairon pî' teeseurîmasen erepansa' ya,
tamî'nawîrî yairon Paapa piapainon pî'
ayenupaiya'nîkon. Tîîwarîrî eeseurîma
pepîn tîîse tîneta'pî ekaremekîiya moropai
awe'kupîton maasa ekaremekîiya nîrî.
14 Uyapurîiya, maasa pra uwinîpainon
tîneta'pî pî' eeseurîma. 15 Tamî'nawîrî
Paapa wanî manni' itesa' pe, uurî nîrî
itesa' pe. Mîrîrî ye'nen tauya, uwinîpainon
tînapisî'pî, aapia'nîkon itîrî Morî Yekaton
Wannîya, unekaremekî ekaremekîiya
apî'nîkon.

Esewankono'manto' Moropai Atausinpanto'

16 Maasa mararî tîîko'manse uy-
era'maya'nîkon pepîn moropai inî'rî
mararî tîîko'manse tîpo uyera'maya'nîkon.
17 Mîrîrîya inenupa'san esekaranmapo'pî
tîpî'nîkon: —Î' taiya pe awanî mîrîrî?
"Maasa mararî uyera'maya'nîkon pepîn
moropai inî' aako'mamîkon tîpo, uy-
era'maya'nîkon inî'rî," ta'pîiya sa'rî.
Moropai taiya nîrî: "Uutî uyun pia ye'nen
uyera'maya'nîkon pepîn." Î' taiya pe
awanî? —ta'pî to'ya. 18 —Maasa mararî tîpo
ta'pîiya sa'rî î' taiya pe awanî epu'tî pra
man mîrîrî. Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî
tîîwarîrî'nîkon.
19 Tîpî' anekaranmapopai to' wanî
epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya
to' pî': —Maasa mararî uyera'maya'nîkon
pepîn taa pî' wai moropai inî'rî maasa
uyera'maya'nîkon inî'rî taa pî' wai. Î'
taiya pe awanî? —ta'pîiya to' pî'. 20 —
Innape taa pî' wai apî'nîkon. Akaraukon
kupî sîrîrî tîîse non po tîîko'mansenon
atausinpa. Eesewankono'makon tîîse
mîrîrî eesewankono'mato'kon era'tî inî'rî
aatausinpato'kon pe moropai aatausinpakon. 21 Wîri' mîîkîrî tînre esenpo
kupî ya, eesewankono'makoi. Maasa pra
tîwe'taruma'tî weiyu eseposa' ye'nen. Tîîse
tînre esenposa' tîpo, inî'rî tîwe'taruma'tîto'
pî' awenpenata pepîn. Tîîse more
esenposa' pî' aatausinpa. 22 Mîrîrî warantî
awanîkon. Esewankono'man pî' naatîi
tîîse inî'rî ayera'mauya'nîkon moropai
aatausinpakon kupî sîrîrî. Mîrîrî aatausinpato'kon mo'ka anî'ya eserîke pra awanî.
23 Mîrîrî yai uyekaranmapoya'nîkon
pepîn. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Î' rî
anesatîkon Paapa pî' itîrîiya aapia'nîkon
upemonkono pe awanîkon ye'nen. 24 Sîrîrî
tîpo see Paapa pî' esatîya'nîkon pra
awanîkon. Upemonkono pe si'ma esatî
moropai yapisîya'nîkon. Mîrîrîya kure'ne
aatausinpakon. Aatausinpato'kon wanî
tîwîrî, mîîpîkîrî pra.

Imakui'pî Yentai Jesus Wanî

25 Mîrîrî ekaremekî pî' wai panton pe,
aronne pra. Tîîse maasa uweiyu eseporî
kupî sîrîrî. Mîrîrî yai ekaremekîuya

pepîn panton pe tîîse aronne ayekare-
mekîuya'nîkon Paapa pî'. 26 Mîrîrî weiyu
yai, Paapa pî' esatîya'nîkon aawarîrî'nîkon
uyese' yai upemonkono pe awanîkon
ye'nen. Paapa pî' esatîuya pepîn
amîrî'nîkon ton pe. 27 Maasa pra Paapaya
asa'namakon. Asa'namaiya'nîkon maasa
pra uyapurîya'nîkon ye'nen moropai in-
nape ukupî'pîya'nîkon, Paapa winîpainon
pe. 28 Paapa piapai iipî'pî uurî, sîrîrî non
pona. Moropai inî'rî sîrîrî non nîmîuya
kupî sîrîrî. Enna'po kupî sîrîrî Paapa pia.
29 Mîrîrî pî' inenupa'sanya ta'pî ipî': —
Aronne eseurîman pî' nai tarîpai, panton
pe pra —ta'pî to'ya. 30 —Tamî'nawîron
epu'tî pî' nai epu'tî pî' anna man tarîpai.
Î' tiaronkon esenumenka epu'tî pî' nai
ayekaranmapo to'ya pra tîîse. Mîrîrî
wenai Paapa winîpaino pe awanî kupî pî'
anna man innape. 31 Jesusya to' maimu
yuuku'pî: —Tarîpai innape naka ukupî pî'
naatî? —ta'pîiya to' pî'. 32 —Maasa panpî'
amîrî'nîkon e'tîrîka kupî sîrîrî. Maasa
pu'kuru pra attîkon kupî sîrîrî ayewî'kon
ta, unîmîya'nîkon kupî sîrîrî tiwinsarî.
Mîîwîni tîîse tiwinsarî uuko'mamî pepîn
maasa pra uyun wanî uupia. 33 Mîrîrî
ekaremekî pî' wai tîîwanmîra awanîkonpa
Paapa winîkîi, uponaron pe awanîkon
ye'nen. Tarî sîrîrî non po imakui'pîya
ataruma'tîkon, tîîse meruntî ke e'tî. Maasa
pra imakui'pî yentai wanî'pî.

17

Paapa Yarakkîrî Jesus Eseurîma

1 Mîrîrî taa tîpo, Jesusya tenu yanumî'pî
ka' yekaya. Moropai eepîrema'pî. Paapa pî'
ta'pîiya:

—Paapa, uweiyu eseposa' man. Ipîkku
pe e'to' yenpokî, ipîkku pe awe'to'
yenpoto'peuya. Morî pe pu'kuru
awanî, meruntî ke awanî epu'to'pe
tamî'nawîronkonya. 2 Tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' esa' pe ukupî'pîya.
Ukupî'pîya antîrî'pî tîîto'peuya up-
emonkonoyamî' pia ipatîkarî to'
ko'manto'pe. 3 Sîrîrî enen ko'mannîto'
ipatîkaron wanî amîrî epu'to'pe to'ya.
Amîrî tiwinan Paapa, yairon, tiaron ton
pîn. Moropai uurî Jesus Cristo epu'to'pe
to'ya, anarima'pî sîrîrî non pona. Mîrîrî
epu'tî to'ya ya, enen to' ko'mamî
ipatîkarî. 4 Esenyaka'mato' pe antîrî'pî
aretî'ka'pîuya. Mîrîrî wenai meruntî
ke awanî, morî pe awanî yenpo'pîuya
tamî'nawîronkon pî'. 5 Paapa, aapia
wanî tanne morî, meruntî tîîkî uupia
itîrî'pîya warantî moro aapia wanî yai,
pata ekoneka pra tîîse.

6 Sîrîrî non po tîîko'mansenon
kore'tapai apemonkonoyamî' mo'ka'pîya.
Inkamoro tîrî'pîya uupia. To' pî'
ayeseru ekaremekî'pîuya ayepu'to'pe
to'ya. Moropai amaimu yawîrî to' e'sa'
man. 7 Tarîpai epu'sa' to'ya, tamî'nawîrî
unekaremekî'pî, tamî'nawîrî unkupî'pî
wanî awinîpaino pe. 8 Maasa pra upî'
anekaremekî'pî ekaremekî pî' wai to'
pî'. Moropai etasa' to'ya. Innape
see awinîpainon pe wanî epu'tî to'ya.
Moropai uyarima'pîya ku'sa' to'ya
innape.

9 To' pona epîrema sîrîrî maasa
pra apemonkono pe to' wanî
ye'nen. Tamî'nawîronkon non po
tîîko'mansenon pona epîrema pepîn
tîîse manni'kan antîrî'san neken
pona epîrema. 10 Tamî'nawîronkon
upemonkonoyamî' wanî apemonkono
pe moropai apemonkonoyamî' nîrî wanî
upemonkono pe. Moropai inkamoro
wenai morî pe pu'kuru wanî, meruntî
ke wanî epu'tî tamî'nawîronkonya.
11 Sîrîrî non po uuko'mamî pepîn
inî'rî. Uutî kupî sîrîrî aapia. Tîîse
inkamoro apemonkonoyamî' ko'mamî
tarî. Paapa, morî anî' warainon pepîn,
inkamoro ko'mannî'kî. Ameruntîri ke
to' ko'mannî'kî, uupia tîîsa'ya manni'
ke to' pîika'tîkî tiwin to' ko'manto'pe,
tiwin ko'mannî manni' warantî. 12 To'
yarakkîrî wanî ya, to' ko'mannîpî'pîuya,
ameruntîri ke. Mîrîrî ameruntîri
antîrî'pî ke to' ko'mannîpî'pîuya.
Moropai anî' ataka'ma pra man, tîîse
tiwinan neken aataka'maton. Innape
awanî'pî, amaimu e'menukasa' yawîrî
aataka'ma'pî. 13 Tarîpai uutî sîrîrî aapia,
moropai mîrîrî warantî tauya tarî si'ma
inkamoro upemonkonoyamî' atausin-
pato'pe kure'ne, mîî pîkîrî pra. Uurî
atausinpa warantî to' atausinpato'pe.
14 Anekaremekî'pî ekaremekî'pîuya to'
pî'. Moropai non po tîîko'mansenonya
tewanmakon pe to' ku'sa', maasa pra
tonpakon pe pra to' wanî ye'nen, uurî
warantî, tonpakon pe pra. 15 Sîrîrî pata
yapai to' mo'kakî tauya pepîn. Tîîse
esatîuya to' ko'mannî'kî Makuiya to'

yapisî namai. 16 Non po tîîko'mansenon
yonpa pepîn uurî. Mîrîrî warantî to'
yonpa pe pra nîrî upemonkonoyamî'
man. 17 Inkamoro yenupakî amaimu pî',
apemonkono pe to' e'to'pe imakui'pî
tîku'se pra. Maasa pra amaimu wanî
yairon pe. 18 Uyarima'pîya warantî non
pona, to' yarimauya pe wai pata poro.
19 Insanan ton pe eturumaka sîrîrî aapia.
Innape insanan upemonkonoyamî' nîrî
eturumakato'pe aapia, to' yaipontîpa
apoitîrî pe.
20 Insanan pona neken epîrema
pepîn, tîîse tiaronkon pona innape
akupîtonkon pona, insanan maimu
wenai. Inkamoro pona nîrî epîrema
sîrîrî. 21 Esatîuya tamî'nawîronkon
upemonkonoyamî' e'to'pe tiwin. Paapa,
uurî ya' amîrî wanî warantî moropai
amîrî ya' uurî wanî warantî to' ku'kî
uurî'nîkon ya' to' e'to'pe. Tiwin to'
ko'manto'pe tamî'nawîronkon non
po tîîko'mansenonya uyarima'pîya
ku'to'pe innape. 22 Ipîkku pu'kuru e'to',
antîrî'pî uupia, mîrîrî ke to' repa'pîuya
tiwin to' e'to'pe, tiwin e'nî warantî.
23 Uuko'mamî to' pia moropai aako'mamî
uupia. Mîrîrî ya tiwin pu'kuru to' wanî.
Mîrîrî warantî non po tîîko'mansenonya
epu'tî uyarima'tîpon amîrî moropai
upemonkonoyamî' yu'se awanî, uyu'se
awanî warantî. 24 Inkamoro antîrî'san.
Moropai uupia upata ya' to' ko'mamî
yu'se wai. Moropai morî uyeseru
antîrî'pî era'ma to'ya. Morî uyeseru
tîrî'pîya maasa pra u'nînma'pîya pena
pata pai pata ekonekasa' rawîrî. 25 Paapa,
yairon amîrî. Non po tîîko'mansenonya
ayepu'tî pepîn, tîîse ayepu'tî pî' wai.
Moropai insanan unenupa'sanya epu'tî
uyarima'tîpon pe awanî. 26 Ayeseru
ekaremekî pî' wai to' pî' moropai mîrîrî
pî' uuko'mamî tiaronkon sa'namato'pe
to'ya u'nînmaya warantî. Moropai
uuko'manpîtî inkamoro kore'ta, to'
yewan ya' tiwin e'nîto'pe.
Mîrîrî warantî Jesus epîrema'pî, Paapa
yarakkîrî eeseurîma'pî.

18

Jesus Yapisî To'ya
(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Teepîrema tîpo, Jesus epa'ka'pî
tînenupa'san yarakkîrî moropai iwîtî
rukku'nîtî'pî to'ya, Cedrom itese'. Moro
iratai po Oliveira ye'ka wanî'pî. Miarî
tînenupa'san pokonpe eewomî'pî. 2 Mîrîrî
Oliveira ye'ka epu'tî'pî Judasya iteyatonon
pî' Jesus ekareme'nenya. Epu'tî'pîiya
maasa pra miarî Jesusya tînenupa'san muu-
rukuntîpîtî'pî. 3 Mîrîrî ye'nen moro Oliveira
ye'kana' Judas erepamî'pî. Epîremanto'
yewî' era'manenan enepî'pîiya moropai
tiaronkon enepî'pîiya. Teepîremasanon
esanon moropai fariseuyamî' narima'san,
arinîke to' wanî'pî. Tîkasuparaikon
moropai tîtaikapukon moropai tîweiyukon,
tî'kuma'tukon ke to' erepamî'pî. 4 Jesus
epa'ka'pî to' ponaya moropai to' ekaran-
mapo'pîiya, tamî'nawîrî î' kupî to'ya
tîpî' epu'tîi'ma. Ta'pîiya to' pî': —Anî'
yuwaya'nîkon? —ta'pîiya. 5 Inkamoroya
yuuku'pî: —Jesus, Nazaré pon —ta'pî to'ya.
—Uurî mîîkîrî —ta'pîiya. (Judas, iteyatonon
pî' Jesus ekareme'nen, mîîkîrî wanî mîrîrî
inkamoro pokonpe.) 6 Uurî mîîkîrî, taasa'
Jesusya pe, inkamoro atarima'pî moropai
to' esenumî'pî non pona. 7 Moropai
inî'rî Jesusya to' ekaranmapo'pî: —Anî'
yuwaya'nîkon? —ta'pîiya to' pî'. —Jesus,
Nazaré pon —ta'pî to'ya. 8 —Uurî mîîkîrî
tauya sa'rî. Uurî yuwaya'nîkon ya, moriya
tîwî insanan unenupa'san nîtîi —ta'pî
Jesusya to' pî'. 9 Mîrîrî ta'pîiya tîmaimu
yawîrî awe'ku'to'pe manni' Paapa nîtîrî'san
ko'mannîpî'pîuya anî' ataka'ma pra man
ta'pîiya ne'tîkini. Innape tîmaimu e'to'pe
taiya mîrîrî warantî. 10 Mîrîrîya Simão
Pedroya tîkasuparai mo'ka'pî moropai
teepîremasanon esanon yepotorî poitîrî
pana ya'tî'pîiya. Mîîkîrî ipoitîrî ese' Malco.
11 Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî Pedro pî': —
Tîwî akasuparai nîsi, yeka'makî iwon ya'
—ta'pîiya. —Itu'se Paapa e'to' yawîrî
e'taruma'tî pepîn naka? Kaane, e'taruma'tî
sîrîrî Paapa naipontî'pî pe.

Anás Pia Jesus Yarî To'ya

12 Mîrîrî tîpo Jesus yapisî'pî to'ya,
surarayamî'ya moropai to' esa'ya, moropai
teepîremasanon esanon narima'sanya
yapisî'pî, itenya yewa'tî'pî to'ya. 13 Moropai
e'mai' pe yarî'pî to'ya Anás pia. Anás
mîîkîrî Caifás yawo. Mîrîrî kono' yai
teepîremasanon esanon yepotorî pe Caifás
wanî'pî. 14 Mîîkîrî Caifásya Judeuyamî'
esanon panamasa' wanî'pî tiwin warayo'
sa'manta yu'se wanî tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' ton pe kai'ma to' pana-
masai'ya wanî'pî.

Pedroya Taa, Jesus Unepu'tî Pepîn
(Mt 26.57-58,69-70; Mc 14.53-54,66-68; Lc 22.54-57)

15 Moropai Simão Pedro moropai tiaron
inenupa'pîya Jesus wenaima'pî. Mîîkîrî
tiaron inenupa'pî teepîremasanon esanon
yepotorî nepu'tî. Mîrîrî ye'nen attî'pî
Jesus pîkîrî itewî' poroyi'pîrî pîkîrî,
16 poro po Pedro ko'mamî tanne wîttî
woima'tîto' mana'ta pia. Mîrîrîya tiaron in-
enupa'pî, manni' teepîremasanon esanon
yepotorî nepu'tî'pî, mîîkîrî enna'po'pî
mana'ta piawon wîri' yarakkîrî eseurîmai.
Eeseurîma'pî moropai Pedro ewomî
tîrî'pîiya. 17 Moropai mîîkîrî mana'ta
piawon wîri'ya ta'pî Pedro pî': —Mîîkîrî
warayo' nenupa'pî amîrî? —ta'pîiya.
—Kaane, uurî pepîn —ta'pî Pedroya.
18 Mîrîrîya Pedro wîtî'pî ipoitîrîtonon
kore'ta apo' pia tîwe'sanon pia. Moropai
teepîremato'kon yewî' era'manenan pia.
To' atapina'pî tîntîruka'pîkon pia, komi' pe
pata wanî ye'nen. Satippe Pedro atapina'pî
to' pokonpe.

Teepîremasanon Esanon Yepotorîya
Jesus Ekaranmapo
(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Mîrîrî tanne teepîremasanon esanon
yepotorîya Jesus ekaranmapo'pî in-
enupa'san pî' moropai inekaremekî'pî pî'.
20 Jesusya yuuku'pî: —Tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' yeurîmapîtî'pîuya aronne,
ama' pe pra. Epere'nîto' yewî'kon ta,
epîremanto' yewî' ta, to' yenupapîtî'pîuya
tîmurukun pe awanîkon tanne. Î' tauya
pra wanî'pî ama' pe. 21 Mîrîrî ye'nen î' ton
pe uyekaranmapoya? Inkamoro umaimu
etatîponkon mekaranmapoi, î' taasau'ya
to' pî'. Mîrîrî epu'tî pî' to' man morî pe.
22 Mîrîrî taasa' Jesusya pe, tiwin epîremanto'
yewî' era'manenya Jesus yenpatamo'pî.
Moropai ta'pîiya: —Î' ton pe see mîrîrî
ye'ka pe eseurîman mîrîrî teepîremasanon
esanon yepotorî pî'? —ta'pîiya Jesus pî'.
23 Jesusya yuuku'pî: —Yairî pra eseurîmasa'
ya, makai tamî'nawîronkon pî' î' kai'ma
eseurîmasa'. Tîîse yairî eseurîman pî' wai.
Î' wani' awanî ye'nen upa'tîya mîrîrî? —
ta'pî Jesusya mîîkîrî pî'. 24 Mîrîrîya Anásya
Jesus yarima'pî taironpî'se Caifás pia,
teepîremasanon esanon yepotorî pia.

Inî'rî Pedroya Taa, Mîîkîrî Unepu'tî Pepîn
(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Mîrîrî tanne Simão Pedro atapina
ko'mannîpî'pî satippe si'ma. Moropai
tiaronkon iipiawonkonya ta'pî ipî': —
Mîîkîrî warayo' nenupa'pî nîrî amîrî ka'rî?
Tîîse Pedroya ta'pî: —Kaane uurî pepîn —
ta'pîiya. 26 Mîrîrîya tiwin teepîremasanon
esanon yepotorî poitîrîya ta'pî. Mîîkîrî
pana Pedro na'tî'pî yonpa pe awanî'pî.
Mîîkîrîya ta'pî Pedro pî': —Amîrî ka'rî
ayera'mauya ne'tîkini mîîkîrî yarakkîrî
Oliveira ye'kana' e'nî ne'tîkini —ta'pîiya.
27 Inî'rî Pedroya ta'pî: —Kaane. Mîrîrî pe rî
kariwana yunkon e'na'pî.

Pilatosya Jesus Ekaranmapo
(Mt 27.1-2,11-14; Mc 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Moropai eerenmapî ya Jesus yarî'pî
to'ya Caifás yewî' tapai Governador
Pilatos yewî' ta. Tîîse Judeuyamî' esanon
wanî'pî ewonpai pra, tîwe'kî'pakon namai
Judeuyamî' pepîn kore'ta. Maasa pra
Páscoa entamo'kanto' pî' e'pai to' wanî'pî.
Mîrîrî ye'nen to' ewomî pîn. 29 Mîrîrî
ye'nen poro pona Pilatos epa'ka'pî to' pia.
Moropai ta'pîiya to' pî': —Î' imakui'pî
inkupî'pî taaya'nîkon mîrîrî, mîserî
nîkupî'pî? —ta'pîiya. 30 Yuuku'pî to'ya.
—A'kî, imakui'pî ku'sai'ya pra awanî ya,
aapia ene'sa' annaya pepîn e'painon. Tîîse
imakui'pî kupîtîpon mîserî —ta'pî to'ya.
31 Mîrîrî ye'nen ta'pî Pilatosya to' pî': —
Amîrî'nîkon mîîkîrî yeseru yako'menkatî
aawarîrî'nîkon moropai itaruma'tîtî
ayeserukon yawîrî. Tîîse yuuku'pî to'ya:
—Amîrî'nîkon Romanoyamî'ya anî' wîî
me'po annaya tîrî pepîn —ta'pî to'ya.
32 Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî mîrîrî,
Jesus nekaremekî'pî pî' innape awe'to'pe.
Maasa pra î' kai'ma tîîsa'manta ekareme'sa'
Jesusya wanî'pî. 33 Pilatos ewomî'pî tewî' ta
moropai Jesus yanno me'po'pîiya. Mîrîrîya
Jesus ekaranmapo'pîiya: —Judeuyamî'
esa' amîrî, rei amîrî? —ta'pîiya Jesus pî'.
34 Jesusya yuuku'pî: —Uyekaranmapoya
awinîpai ka'rî ou tiaronkonya ekareme'sa'
mîrîrî apî' —ta'pîiya. 35 Pilatosya ta'pî:
—Judeu pepîn uurî. Amîrî yonpayamî'
moropai teepîremasanon esanonya aru-
makasa' mîrîrî uyenya' —ta'pîiya. —Î'
kupî pî' nan? —ta'pîiya. 36 —Sîrîrî non
po pemonkonyamî' yaipontîuya pepîn
to' esa' pe. Mîrîrî warantî ikupîuya
ya, upoitîrîtonon eseya'nama e'painon
Judeuyamî' esanonya uyapisî namai. Tîîse

mîrîrî ye'ka pe pra kupîuya tarî sîrîrî
non po. Maasa pra sîrîrî non winîpainon
pepîn uurî —ta'pîiya. 37 Mîrîrî ye'nen
Pilatosya ta'pî ipî': —Moriya rei pe awanî
mîrîrî? Jesusya ta'pî: —Amîrîya taa
mîrîrî, yairon mai. Esenpo'pî moropai
uuipî'pî sîrîrî non pona yairon ekareme'se.
Mîrîrî ton pe neken erepamî'pî. Moropai
yairon anetapainonya umaimu pîinama.
38 Pilatosya ta'pî: —Î' mîrîrî yairon? —
ta'pîiya.

Mîrîrî tîpo Pilatos epa'ka'pî pe-
monkonyamî' pia moropai ta'pîiya to' pî':
—Imakui'pî inkupî'pî eporîuya pra wai. Î'
wenai pra iwîme'pouya eserîke pra wai —
ta'pîiya. 39 —Tîîse ayeserukon yawîrî kono'
kaisarî Páscoa yai, tiwin unarakkamo'pî ru-
makauya aapia'nîkon. Mîserî amîrî'nîkon
Judeuyamî' rei rumakauya yu'se naatî?
40 Mîrîrî yuuku'pî to'ya tîwentaimepî'se. —
Kaane, mîîkîrî pepîn. Barrabás rumakaya
yu'se anna man —ta'pî to'ya. (Barrabás
mîîkîrî ama'ye'.)

19

*Tamî'nawîronkon Pemonkonyamî' En-
taimepîtî Jesus Wîîkî Kai'ma*

(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Lc 23.13-25)

1 Mîrîrî tîpo Pilatosya Jesus po'pîtî
me'po'pî. 2 Surarayamî'ya itarako ton
koneka'pî mî'nî ke. Moropai yeka'ma'pî
to'ya ipu'pai pona, moropai suuyu
sonpan rei pon ye'ka yeka'ma'pî to'ya
ipî' tîîwo'ma'takon pe. 3 Moropai iipia to'
erepanpîtî'pî. Taapîtî'pî to'ya ipî': —Viva
Jesus, Judeuyamî' esa' amîrî. Rei amîrî
—kai'ma taa pî' to' ko'mamî'pî. Moropai
mîîkîrî yenpatamopîtî'pî to'ya.

4 Moropai inî'rî Pilatos epa'ka'pî moropai
ta'pîiya Judeuyamî' pî': —A'kî, mîîkîrî
yenpa'ka me'po pî' wai era'makonpa.
Imakui'pî inkupî'pî eporîuya pra wai. Î'
wenai pra iwî me'pouya eserîke pra wai.
5 Mîrîrî ye'nen Jesus epa'ka'pî mî'nî ye'
tarakko pe tîîse moropai suuyu sonpan
tîpon ya'. Mîrîrîya Pilatosya ta'pî to' pî':
—A'kî, mîserî warayo' man. Era'matî! —
ta'pîiya.

6 Mîîkîrî era'ma tîuya'nîkon pe teepîre-
masanon esanon moropai to' poitîrîtonon
entaimepîtî'pî. —Iwî me'pokî, iwî me'pokî
pakî'nan pona —taapîtî'pî to'ya.

Moropai Pilatosya ta'pî to' pî': —Kaane,
uurî pepîn. Amîrî'nîkon neken tarîpai.
Itu'se awanîkon ya, ipokapîtîtantî pakî'nan
pona, iwîtî —ta'pîiya. —Tîîse uurî pia morî
pe era'ma pî' wai. Î' wenai pra iwîtî tauya
eserîke pra wai.

7 Tîîse Judeuyamî'ya yuuku'pî: —Moisés
nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî aasa'manta
e'pai awanî. Maasa pra Paapa munmu pe
awe'kupî —ta'pî to'ya.

8 Mîrîrî eta tîuya pe, Pilatos esi'nîpî'pî
inî' panpî'. 9 Moropai eewomî'pî tewî' ta
inî'rî. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya. —
O'non pata painon amîrî? —ta'pîiya. Tîîse
Jesusya yuuku pîn. 10 Pilatosya ta'pî ipî':
—Umaimu yuukuya pepîn? Enpenatakî,
ayesa' uurî. Arumakauya e'painon, awî
me'pouya e'painon —ta'pîiya Jesus pî'.

11 Jesusya yuuku'pî: —Aawarîrî uyesa'
pe awanî pepîn. Uyesa' pe awanî maasa
pra Paapaya itîîsa' mîrîrî aapia. Mîrîrî
ye'nen mîîkîrîya, ayenya' urumakatîponya,
imakui'pî ku'sa' mîrîrî, imakui'pî ku'sa'ya
yentai.

12 Mîrîrî eta tîuya ye'nen, Jesus
anrumakapai Pilatos wanî'pî. Tîîse
Judeuyamî' entaimepîtî'pî. —Irumakaya
ya, César yeyaton pe awanî —ta'pî to'ya.
—Anî' e'kupî ya rei pe César yentai e'pai
awanî. César pîinamaiya pepîn.

13 Mîrîrî eta tîuya pe Jesus yenpa'ka
me'po'pî Pilatosya. Moropai eereuta'pî
taponse' pona miarî pata tî' ka'sa' pona.
(Judeuyamî' maimu ta Gabatá). 14 Awanî'pî
sexta-feira Páscoa konekato' weiyu pe. Mo-
ropai wei enu'sa' wanî'pî. Mîrîrî yai Pi-
latosya ta'pî Judeuyamî' esanon pî': —A'kî,
ayesa'kon mîîkîrî, rei mîîkîrî —ta'pîiya.

15 Moropai to' entaimepîtî'pî. —Iwî
me'pokî, iwî me'pokî pakî'nan pona —
taapîtî'pî to'ya. —Ayesa'kon wîî me'pouya
yu'se naatî? —ta'pî Pilatosya. —
Itesa' pînon anna —ta'pî to'ya. —César
neken anna esa' —ta'pî teepîremasanon
esanonya.

16 Mîrîrî tîpo Pilatosya Jesus rumaka
tu'ka'pî Judeuyamî' yenya' iwîto'pe to'ya.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Po

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Mîrîrî ye'nen surarayamî'ya yarî'pî.
Jesus epa'ka'pî cidade poi. Pakî'nan
yarî'pîiya tîwîto' yaponse' ton. Eerepamî'pî
pata ese' pemonkon pu'pai'pî warainon.
(Judeuyamî' maimu ta Gólgota.) 18 Moro

ipokapîtî'pî to'ya pakî'nan po. Moropai
tiaronkon nîrî asakî'nankon warayo'kon
pokapîtî'pî to'ya iratai winî Jesus wanî'pî
to' arakkita.
19 Moropai Pilatosya tabua pona
imenuka'pî moropai itîrî me'po'pî pakî'nan
pona.

JESUS NAZARÉ PON, JUDEUYAMÎ' ESA'
taato' e'menukasa' wanî'pî. 20 Mararonkon
pepîn Judeuyamî'ya mîrîrî erenka'pî maasa
pra Jesus wî'pî to'ya aminke pra cidade
pia. Moropai mîrîrî e'menukasa' wanî'pî
eseurîwî'nankon maimukon ta. Judeuyamî'
maimu ta, romanoyamî' maimu ta, mo-
ropai gregoyamî' maimu ta awe'menukasa'
wanî'pî. 21 Moropai teepîremasanon esa'ya
ta'pî Pilatos pî': —Judeuyamî' esa' kai'ma
kî'menukai tîîse "Judeuyamî' esa' uurî",
ta'pî mîserîya taato' menukakî —ta'pî to'ya.
22 Pilatosya yuuku'pî: —Î' unmenuka'pî
ko'mamî mîrîrî warantî. Tiaron pe
imo'tannîpîuya pepîn —ta'pîiya.
23 Pakî'nan pona Jesus pokapîtî
surarayamî'ya tîpo, ipon yanumî'pî to'ya
moropai pantaka'pî to'ya tîkaisarî'nîkon,
saakîrîronkon. Sonpan nîrî yanumî'pî
to'ya. Mîrîrî sonpan morî tiwin ika'sa',
iisi'pînto' ton pîn. 24 Mîrîrî ye'nen ta'pî
to'ya tîpî'nîkon: —Ipon karaka namai, tî'
yenunpai'nîkon anî' yemanne pe sonpan
wanî epu'to'pe'nîkon —ta'pî to'ya.

Mîrîrî kupî'pî to'ya Paapa maimu
e'menukasa' e'to'pe innape. See warantî
awe'menukasa':
Upon pantaka'pî to'ya tîkore'ta'nîkon mo-
ropai sonpan,
anî' pon pe awe'nîmî epu'tîkonpa tî'
yenumî'pî to'ya. *Sl 22.18*
Mîrîrî ye'nen mîrîrî kupî'pî surarayamî'ya.
25 Mîrîrî tanne aminke pra Jesus
pakî'nanon pia wîri'sanyamî' wanî'pî
satippe. Jesus yan moropai itakon moropai
Clopas no'pî, itese' Maria, moropai
Maria Magdala pon, inkamoro wanî'pî
aminke pra. 26 Moropai tîsan era'ma tîuya
pe, moropai tînenupa'pî, tîsa'namanen,
era'ma tîuya pe, Jesusya ta'pî tîsan pî': —
Era'makî, anre mîîkîrî tarîpai —ta'pîiya.
27 Mîrîrî tîpo ta'pîiya tînenupa'pî pî': —
Era'makî, asan mîîkîrî tarîpai —ta'pîiya.
Moropai mîrîrî pata pai inenupa'pîya isan
yarî'pî tewî' ta aako'manto'pe.

Jesus Sa'manta
(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Tîîko'mamî tîpo, Jesusya tamî'nawîrî
aretî'kasa' tîuya epu'tî'pî. Moropai ta'pîiya:
—Tuna aninnîpai wai. Mîrîrî ta'pîiya
innape Paapa maimu e'menukasa' e'to'pe
yairî. 29 Moro pisa wanî'pî intapîkîron
uva yekku so'ritasa' yense'. Mîrîrî ye'nen
tu'nasen esponja tîrî'pî to'ya wo' ka.
Moropai amansa' tanne, esponja mo'ka'pî
to'ya. Hissopo ye' pona tîrî'pî to'ya,
moropai i'mî'sa'ka'pî to'ya inta ya'. 30 Mîrîrî
yu'na'pî Jesusya moropai ta'pîiya: —
Tamî'nawîron ataretî'kasa' man. Mîrîrî taa
tîuya yaretî'ka pe awe'muruika'pî moropai
aasa'manta'pî.

Jesus Yara'ta Yaso'ka To'ya

31 Mîrîrî Páscoa konekato' weiyu yai,
moropai penane wanî sábado ipîkku,
páscoa pî' to' e'to'. Mîrîrî ye'nen
isa'manta'san esa'rî'pî ko'mamî pakî'nan
po yu'se pra Judeuyamî' wanî'pî. Mîrîrî
ye'nen to' wîtî'pî Pilatos pia. Ta'pî to'ya
ipî': —Inkamoro pîsi waikîpîtî me'pokî
ka'ne' panpî' to' sa'mantato'pe moropai
to' esa'rî'pî mo'kato'pe annaya pakî'nan po
to' ko'mamî namai sábado yai —ta'pî to'ya
ipî'. 32 Mîrîrî ye'nen surarayamî' wîtî'pî.
E'mai'non pakî'nan pon pîsi waikîpîtî'pî
to'ya. Mîrîrî tîpo tiaron pîsi waikîpîtî'pî
to'ya Jesus yarakkîronkon. 33 Tîîse Jesus pia
teerepamîkon yai, era'ma'pî to'ya aasîrî
aasa'mantasa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen i'si
waikîpîtî to'ya pra awanî'pî. 34 Tîîse tiwin
suraraya tîkasuparai ke ya'so'ka'pî Jesus
yara'ta yai. Mîrîrî pe rî imînî moropai tuna
ti'kamo'pî mararî pra. 35 Mîrîrî era'matîpon
uurî. Moropai ekaremekîuya sîrîrî innape
ikupîkonpa. Mîrîrî unekaremekî wanî
yairî. Moropai mîrîrî wanî innape
epu'tîuya. 36 Mîrîrî e'kupî'pî Paapa maimu
e'menukasa' e'to'pe innape. See warantî
awe'menukasa':
Tiwin ite'pî waikîpîtî to'ya pepîn tiwin kin
Êx 12.46; Nm 9.12; Sl 34.20
taato'. 37 Moropai inî'rî Paapa maimu
e'menukasa' see warantî:
Pemonkonyamî'ya tîna'so'ka'pîkon era'ma
pe man *Zc 12.10*
taato' mîrîrî.

Jesus Yu'na'tî To'ya
(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Mîrîrî tîpo José Arimatéia ponya Pilatos
pî' esatî'pî, Jesus esa'rî'pî yu'na'tîpa kai'ma.
Mîîkîrî José wanî'pî Jesus wenaimetîpon
pe tîîse ama' pe, maasa pra Judeuyamî'

esanon nama'pîiya. [39] Moropai Nicodemos,
manni' Jesus pia itî'pî ewaron ya'. Mîîkîrî
wîtî'pî José yarakkîrî. A'pusin yarî'pîiya
35 quilos kaisarî yai'mei mirra, aloé
yarakkîrî. [40] Moropai Jesus esa'rî'pî
wontî'pî to'ya kamisa ke a'pusin teka'mai,
Judeuyamî' yeseru yawîrî isa'manta'pî
esa'rî'pî konekato' tîuya'nîkon yawîrî.
[41] Moropai jardim wanî'pî Jesus wî'pî
to'ya pata pia aminke pra. Moro wanî'pî
amenan uuruwai, tî' yawon isa'manta'pî
ton pînon. [42] Moropai Judeuyamî' festarî
weiyu ekonekato' wanî ye'nen mîrîrî
uuruwai ya' Jesus esa'rî'pî yeka'ma'pî to'ya
aminke pra awanî ye'nen.

20

Jesus E'mî'sa'ka
(Mt 28.1-8; Mc 16.1-8; Lc 24.1-12)

[1] Domingo erenmapî yai, ewaron ke tîîse
Maria Madalena wîtî'pî uuruwai pona. Mo-
ropai era'ma'pîiya, tî' kure'nan wanî'pî
era'tîsa' inna'ta poi. [2] Mîrîrî era'ma tîuya pe
Maria ekatumî'pî Simão Pedro pia moropai
tiaron inenupa'pî Jesus nîsa'nama'pî pia.
Moropai ta'pîiya to' pî': —Uyepotorîkon
yarî'pî to'ya man uuruwai yapai moropai
o'non pata yaasa' to'ya epu'tî annaya pra
man.

[3] Mîrîrî ye'nen Pedro moropai tiaron
inenupa'pî wîtî'pî uuruwai pona. [4] Sa'nîrî
to' ekatumî'pî tîîse tiaron inenupa'pî ka'ne'
panpî' eeka'tumî'pî Pedro eka'tumî yentai.
Mîrîrî ye'nen eerepamî'pî uuruwai pona
Pedro rawîrî. [5] Moropai awe'muruika'pî
kamisa era'ma'pîiya tîîse eewomî pra
awanî'pî. [6] Ite'ma'pî pî' Pedro erepamî'pî.
Tiwinarî Pedro ewomî'pî uuruwai ya', tî'
yawon ya'. Moro kamisa era'ma'pîiya.
[7] Moropai Jesus pu'pai woinon kamisa
era'ma'pîiya tiaron kamisa piapai aminke
ma're. Yanmako'masa' pe awanî'pî. [8] Mîrîrî
tîpo tiaron inenupa'pî ewomî'pî Pedro
ye'ma'pî pî'. Era'ma'pîiya, innape Jesus
e'mî'sa'kasa' kupî'pîiya. [9] (Mîîwîni tîîse
Paapa maimu e'menukasa' epu'tî to'ya pra
awanî'pî, awe'mî'sa'ka e'pai awanî taato'.)
[10] Mîrîrî tîpo to' emikku'pî.

Jesus Esenpo Maria Pia
(Mt 28.9-10; Mc 16.9-11)

[11] Maria ko'mamî'pî satippe tîkarawa'pî.
Tîkarau ye'ka pe awe'muruika'pî moropai
uuruwai ya' era'ma'pîiya. [12] Moro in-
serîyamî' asakî'nankon era'ma'pîiya, aimu-
tun to' pon. To' ereutasa' wanî'pî Jesus
pata'pî ya', tiwin ipu'pai pata'pî ya', tiaron
i'pu pata'pî ya'.

[13] Moropai ta'pî to'ya Maria pî': —Wîri',
î' pî' akarau mîrîrî? Mariaya yuuku'pî:
—Inna, uyepotorî yarî'pî to'ya man mo-
ropai o'non pata yarî'pî to'ya epu'tîuya pra
wai. [14] Mîrîrîya eera'tî'pî moropai Jesus
era'ma'pîiya. Tîîse Jesus pe awanî epu'tîiya
pra awanî'pî.

[15] Jesusya ta'pî ipî': —Wîri', î' pî' aka-
rau mîrîrî? Anî' yuwaya? —ta'pîiya.
Jardim ko'mannî'nen kai'ma Maria esenu-
menka'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Inna,
uyonpa, amîrîya ka'rî yaasa' nai ka'kî upî'
o'non pata yarî pî' nan uutîto'pe era'mai?
—ta'pîiya.

[16] Jesusya ta'pî ipî': —Maria —ta'pîiya.
Mîrîrî pî' eera'tî'pî iponaya moropai
ta'pîiya Judeuyamî' maimu ta: —Rabôni —
ta'pîiya. (Uyenupanen taato' mîrîrî.) [17] —
Uurî kîsapisî —ta'pî Jesusya ipî'. —Maasa
enuku pra wai uyun pia. Tîîse atîkî uyon-
payamî' pia. Makai to' pî' enna'po uyun
pia, mîîkîrî wanî to' yun pe nîrî, Paapa
unapurîton moropai to' napurîton nîrî pia
uutî. [18] Mîrîrî ye'nen Maria wîtî'pî in-
enupa'san pia moropai ekaremekî'pîiya. —
Uyepotorîkon era'ma pî' wai, see ye'ka pe
taa pî' man —ta'pîiya.

Tînenupa'san Pia Jesus Esenpo
(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Lc 24.36-49)

[19] Pata ko'mamî'pî mîrîrî domingo
yai. Mîrîrî yai inenupa'san epere'sa'
atarakkansa' wanî'pî maasa pra Judeuyamî'
esanon pî' eranne' pe to' wanî'pî. Mîrîrî
tanne Jesus iipî'pî to' kore'ta satippe
awanî'pî. Moropai ta'pîiya to' pî': —
Tîîwanmîra e'tî. [20] Mîrîrî taa tîuya tîpo,
tenya prego yetta'pî moropai tara'ta yaino
yenpo'pîiya. Mîrîrî pî' inenupa'san atau-
inpa'pî tepotorîkon era'ma tîuya'nîkon pî'.

[21] Inî'rî Jesusya ta'pî to' pî': —Tîîwanmîra
e'tî. Sîrîrî non pona uyunya uyarimasa'
warantî ayarimauya'nîkon —ta'pîiya.
[22] Mîrîrî tîpo to' puma'pîiya. —Morî Yekaton
Wannî yapi'tî —ta'pîiya to' pî'. [23] —Anî'
nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon ya aawan-
mîra'nîkon, Paapaya nîrî ikupî tîîwanmîra.
Tîîse anî' nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon
pra awanî ya, aawanmîra'nîkon, mîrîrî
warantî aako'mamî mîrîrî.

Jesus Esenpo Tomé Pia

24 Moropai Tomé, tiwin inenupa'pî
tiaronkon inenupa'san yarakkîrî pra
awanî'pî Jesus iipî'pî yai. (Mîîkîrî
Tomé wanî'pî asakî'ne itese', Tomé
moropai monoi'.) 25 Mîrîrî ye'nen
tiaronkon inenupa'sanya ekaremekî'pî.
—Uyepotorîkon era'ma pî' anna man —
ta'pî to'ya ipî'. Tîîse Toméya ta'pî to' pî':
—Innape akupîuya'nîkon pepîn. Uyenya
eperu ke itenya pokato' pata'pî ya' yapîuya
pra tîîse innape ikupîuya pepîn. Yara'ta
ya'so'kasa' ya' uyenya yeka'mauya pra tîîse
innape ikupîuya pepîn —ta'pî Toméya to'
pî'.
26 Moropai eseurîwî'ne mia' pona
tîîmo'tai (8) wei tîpo, inî'rî inenupa'san
epere'sa' wanî'pî wîttî ta. Moropai
Tomé wanî'pî to' pokonpe. Mana'takon
atarakkansa' wanî'pî. Mîîwîni tîîse Jesus
esenpo'pî to' kore'ta, awanî'pî satippe.
Moropai ta'pîiya to' pî': —Tîîwanmîra e'tî
—ta'pîiya. 27 Moropai ta'pîiya Tomé pî': —
Ayenya yeka'makî uyenya ya', era'makî.
Moropai uyara'ta yai ayenya yawonnî'kî
innape ukupîpa. Innape pra uurî kî'kupîi
—ta'pîiya Tomé pî'.
28 Mîrîrîya Toméya yuuku'pî: —
Uyepotorî, Paapa unapurîton —ta'pîiya.
29 Jesusya ta'pî ipî': —Innape ukupî pî'
nan uyera'maya ye'nen? Tîîse tiaronkon
uyera'ma'tîponkon pepîn inkamoro, tîîse
innape ukupî to'ya. Mîrîrî wenai to' ataus-
inpa.

Î' Ton Pe Sîrîrî Kaareta Menuka Tîuya

Ekaremekî Joãoya

30 Moropai mararî pra anî' nîkupî
eserîkan pepîn kupî'pî Jesusya tî-
nenupa'sanya era'ma tanne. Tîîse sîrîrî
kaareta pona imenukasau'ya pra wai.
31 Tîîse unmenuka'san menuka'pîuya
innape Jesus wanî Cristo, Paapa nîmenka'pî
pe kupîkonpa. Innape Paapa munmu pe
Jesus wanî kupîkonpa. Moropai innape
ikupîya'nîkon ye'nen, aako'mamîkon enen
ipatîkarî iipia.

21

Galiléia Po Jesus Esenpo Tînenupa'san Pia

1 Mîrîrî tîpo, inî'rî Jesus esenpo'pî
tînenupa'san pia Tiberíades ku'pîrî ena
po to' tîîse. Sîrîrî warantî awanî'pî.
2 Tîmurukun pe to' wanî'pî. Simão
Pedro, Tomé, manni' itese' monoi',
Natanael, Galiléia pon Caná poinon,
Zebedeu munkîyamî', moropai tiaronkon
asakî'nankon Jesus nenupa'san wanî'pî.
3 Moropai Simão Pedroya ta'pî tiaronkon
pî': —Tarrafa pî' uutî sîrîrî —ta'pîiya. —
Inna iyarî, anna wîtî nîrî —ta'pî to'ya ipî'.
Mîrîrî ye'nen to' asara'tî'pî kanau ya'.
Tiwin ewaron erenmapî pîkîrî anî' yapisî
to'ya pra awanî'pî.
4 Wei epa'ka tanne, Jesus esenpo'pî tuna
ena pona satippe. Tîîse Jesus pe awanî
epu'tî inenupa'sanya pra awanî'pî.
5 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —
Uyonpayamî', anî' yapisîya'nîkon pra
naatî? —ta'pîiya. —Inna, anî' ton pra man
—ta'pî to'ya.
6 Jesusya ta'pî to' pî': —Tarrafa
yenuntî kanau meruntî winî, moro'yamî'
yapisîkonpa. Moropai yenumî'pî to'ya
moropai inî'rî mîrîrî yeku'na to'ya eserîke
pra awanî'pî maasa pra mararî pra
moro'yamî' atapi'sa' wanî'pî.
7 Moropai inenupa'pî Jesus nîsa'nama'pîya
ta'pî Pedro pî': —Uyepotorîkon mîîkîrî —
ta'pîiya. Mîrîrî eta tîuya pe Pedroya tîpon
yeka'ma'pî maasa pra tîpon mo'kasai'ya
wanî'pî. Moropai aarapumî'pî tuna ka'.
8 Tiaronkon inenupa'san wîtî'pî Pedro pîkîrî
tuna ena pona kanau ya', tarrafa yeku'na'pî
to'ya. Maasa pra aminke pra tuna ena pona
to' wanî'pî. Yai pra 100 metros kaisarî to'
wanî'pî. 9 Tîwautîkon pe apo' era'ma'pî
to'ya, moro'yamî' wanî'pî ipo moropai pão.
10 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —
Anapisî'pîkon moro'yamî' yonpa ene'tî —
ta'pîiya to' pî'.
11 Simão Pedro asara'tî'pî moropai tarrafa
ku'na'pîiya. Mararonkon pepîn moro'yamî'
wanî'pî. 153 kaisarî wanî'pî. Mîîwîni tîîse
tarrafa e'karakasa' pra awanî'pî. 12 Moropai
Jesusya ta'pî to' pî': —Asi'tî entamo'kai
—ta'pîiya. Moropai "Anî' amîrî?" kai'ma
taa anî'ya pra awanî epu'tî'pî to'ya.
13 Mîrîrîya Jesus wîtî'pî, pão yanumî'pîiya,
to' pia itîrî'pîiya. Mîrîrî warantî moro'
yanumî'pîiya itîrî'pîiya nîrî to' pia.
14 Mîrîrî wanî teeseurînon ite'ka pe Jesus
esenpo'pî tînenupa'san pia tîwe'mî'sa'ka
tîpo.

Jesus Eseurîma Pedro Yarakkîrî

15 Tîwentamo'kakon tîpo, Jesusya ta'pî
Simão Pedro pî': —Simão, João munmu
amîrî. Uurî sa'namaya insananya usa'nama
yentai?

Yuuku'pî Pedroya: —Inna, uyepotorî.
Asa'nama pî' wai, epu'tî pî' nai —ta'pîiya.
Jesusya ta'pî: —Upemonkonoyamî'
ko'mannî'kî, ayekînnan carneiroyamî'
ko'mannîpîya warantî.
16 Moropai itakon te'ka pe Jesusya ta'pî
Pedro pî': —Simão, João munmu amîrî. In-
nape pu'kuru usa'nama pî' nan? —ta'pîiya.
—Inna, uyepotorî —ta'pî Pedroya. —
Asa'nama pî' wai epu'tî pî' nai.
Jesusya ta'pî: —Moriya upemonkonoy-
amî' ko'mannî'kî ayekînnan ko'mannîpîya
warantî.
17 Teeseurînon te'ka pe Jesusya ta'pî: —
Simão, João munmu amîrî. Uurî sa'nama pî'
nan?
Mîrîrî pî' Pedro esewankono'ma'pî.
Maasa pra Jesusya tekaranmapopîtî'pî
eseurîwî'ne ite'ka kaisarî, —Uurî sa'nama
pî' nan? —taiya ye'nen. Mîrîrî ye'nen
ta'pîiya ipî': —Uyepotorî, tamî'nawîron
epu'nen amîrî. Asa'nama pî' wai epu'nen
amîrî nîrî.
Jesusya ta'pî: —Moriya upemonkonoy-
amî' ko'mannî'kî ayekînnan ko'mannîpîya
warantî —ta'pîiya. 18 Ayenku'tîuya
pepîn, pena maasa awanî ya apon ton
yeka'mapîtî'pîya moropai itu'se awe'to'
ya' attîpîtî'pî. Tîîse a'yeke'ton pe
eena ya, ayenya yekainumîya tiaronya
ayewa'tîto'pe moropai ayarî to'ya o'non
pata itu'se awe'to' pepîn ya'. 19 Mîrîrî taa
tîuya pe, Jesus eseurîma'pî î' kai'ma Pedro
sa'mantato' pî'. Moropai aasa'mantato'
wenai, tiaronkonya Paapa yapurî. Mîrîrî
tîpo Jesusya ta'pî ipî': —Upîkîrî aase.
20 Moropai Pedro era'tî'pî, tiaron
inenupa'pî era'ma'pîiya, manni' Jesus
nîsa'nama'pî, Jesus pia awanî manni'
entamo'kanto' Páscoa itese' weiyu yai,
Jesus pî' ekaranmapotîpon —Uyepotorî,
anî'ya amîrî ekaremekî ayeyatonon pî'? —
taiya ne'tîkini. Mîîkîrî era'ma'pî Pedroya.
21 Mîrîrî era'ma tîuya ye'nen Pedroya ta'pî
Jesus pî': —Uyepotorî, î' e'kupî mîserî
yarakkîrî?
22 Jesusya yuuku'pî: —Mîîkîrî ko'mamî
yu'se wanî ya uuipî pîkîrî, mîîkîrî yarakkîrî
î' ton pra nai. Tîîse amîrî, upîkîrî aase —
ta'pîiya. 23 Mîrîrî ye'nen tiaronkon iton-
payamî'ya taa ko'mannîpî'pî manni' in-
enupa'pî, aasa'manta pepîn kai'ma to'
eseurîmapîtî'pî. Tîîse mîrîrî ye'ka pe pra
Jesus eseurîma'pî. —Aasa'manta pepîn —
taiya pra awanî'pî. Tîîse, —Uuipî pîkîrî
aako'mamî yu'se wanî ya, mîîkîrî yarakkîrî
î' ton pra nai —ta'pîiya.
24 Manni' inenupa'pî mîrîrî ekareme'nen
mîîkîrî, imenukatîpon nîrî, moropai in-
ekaremekî'pî yairî epu'tî pî' anna man.
25 Moropai mararon pepîn Jesus
nîkupî'san. Mîrîrî e'menukasa' wanî ya,
tu'ke kaareta yannîpîiya e'painon, sîrîrî
pata yentai.

JESUS NAIPONTÎ'SAN NÎKUPÎ'PÎKON YEKARE ATOS

Î' pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî? Sîrîrî kaareta ese' wanî Jesus naipontî'san nîkupî'pîkon. Sîrîrî kaareta eseporî Lucas kaaretarî pîkîrî, maasa pra pemonkon yepi'nen itese' Lucasya imenuka'pî nîrî. 80 ou 90 kono' esuwa'kasa' Jesus esenpo'pî pata pai, imenuka'pîiya.

Î' kai'ma itekare esekaremekî'pî Jesus naipontî'san wenai, mîrîrî pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî. Morî Yekaton Wannî ena'pî Jesus naipontî'san esa' pe moropai imeruntîri wenai, itekare ekaremekî pî' pinunpapîtî'pî to'ya, tu'ke pata poro. E'mai' pe Jerusalém po itekare ekaremekî'pî to'ya. Miarî pai to' wîtîpîtî tiaronkon pemonkonyamî' ko'manto'kon poro Judéia pata ponkon. Mîrîrî pata pai, to' wîtîpîtî'pî tiaron pata pona, itese' Samaria. Mîrîrî tîpo mararonkon pepîn pata poro itekare ekareme'se to' wîtîpîtî'pî. (At 1.8)

Moropai tamî'nawîronkon Jesus naipontî'san pî' eeseurîma pepîn, tîîse Pedro moropai Paulo pî' eeseurîma tiaronkon pî' eeseurîma yentai. E'mai' pe capítulo 1 —12 pîkîrî Pedro pî' eeseurîma. Mîrîrî tîpo capítulo 13 pata pai Paulo pî' eeseurîma aataretî'ka pîkîrî. Morî Yekaton Wannîya Pedro yarima'pî Judeuyamî' kore'ta Judéia pata poro. Tîîse Paulo yarima'pîiya Judeuyamî' pepîn kore'ta tu'ke pata poro. Mîrîrî î' e'kupî'pî Pedro yarakkîrî moropai Paulo yarakkîrî, mîrîrî menuka'pî Lucasya. Ineta'pî tiaronkon piapai, moropai inera'ma'pî pî' eeseurîma'pî sîrîrî kaareta po.

Morî Yekaton Wannî Yarima Tîuya Pî'

Jesus Eseurîma'pî

1-2 Tiófilo, manni' kaareta aapia unmenuka'pî wanî Jesus yekare ekareme'nen pe. Tamî'nawîrî î' kupî'pî Jesusya teesenyaka'ma pia'tî'pî pata pai ka' pona tarî Paapaya pîkîrî ekareme'nen pe awanî. Î' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pîiya, moropai pemonkonyamî' yenupapîtî'pîiya ekareme'nen pe awanî. Moropai tînaipontî'san pia tîmaimu tîrî'pîiya Morî Yekaton Wannî wenai to' nîkupî ton pe.

3 Inkamoro pia Jesus esenpo'pî enen tîîsa'manta tîpo. Asakî'ne pemonkon (40) wei tîîko'mamî pîkîrî eesenpopîtî'pî to' pia tu'ke ite'ka. Mîîkîrî nîkupî'pî era'ma'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen enen awanî epu'tî'pî to'ya aasa'mantasa' pe ikupî to'ya pîn. Moropai tînaipontî'san yarakkîrî eeseurîmapîtî'pî Paapa yeseru pî'. Î' kai'ma Paapa iipî tamî'nawîronkon esa' pe ekareme'pîtî'pîiya to' pî'. 4 Moropai tiwin ite'ka tînaipontî'san pere'sa' tîuya yai tîmaimu tîrî'pîiya to' pia. Ta'pîiya: —Maasa tarî e'tî Jerusalém po Paapa nîtîrî yapisîkonpa. Inîmî'tî. Maasa pra yarima tîuya taasai'ya man apî'nîkon. Mîrîrî warantî rî uurîya nîrî ta'pî —ta'pî Jesusya. 5 —A'kî, Joãoya imakui'pî tînkupî'pîkon rumakanenan yenpatakona'pî tuna ke pena. Tîîse inî' panpî' yapisîya'nîkon kupî sîrîrî. Mararî tîîko'manse aapia'nîkon Morî Yekaton Wannî erepamî kupî sîrîrî ayesa'kon pe, aako'manto'pe ipatîkarî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ka' Pona Jesus Yarî Paapaya

6 Mîrîrî tîpo Jesus naipontî'san emurukuntî'pî ipokonpe ⌊Oliveira kîrî po⌋. Mîrîrî yai ekaranmapo'pî to'ya: —Anna Yepotorî, î' pensa anna kupîya kupî sîrîrî anna pata esa' pe anna ko'manto'pe anna warîrî, sîrîrî ka'rî, maasa ka'rî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.

7 Jesusya yuuku'pî: —Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se Paapa wanî pra man. Uyun Paapaya neken epu'tî, iweiyu iku'ne'tîsa' tîuya ye'nen —ta'pîiya to' pî'. 8 —Tîîse meruntî yapisîya'nîkon kupî sîrîrî Morî Yekaton Wannî ena yai ayesa'kon pe. Mîrîrî yai meruntî ke uyekare pî' eeseurîmakon kupî sîrîrî Jerusalém po, moropai Judéia pata po, Samaria pata po, moropai tamî'nawîrî patakon kaisarî —ta'pîiya to' pî'. 9 Mîrîrî taasai'ya tîpo, Jesus yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona, era'ma to'ya tanne. Moropai inî' era'ma to'ya pra to' ena'pî. Maasa pra katupuruya yettapurî'pî.

10 Tîîse tîwîrî era'ma'pî to'ya ka' yekaya. Jesus era'ma yu'se to' tîîse, tiwinarî asakî'nankon warayo'kon esenpo'pî aimutunkon to' ponkon to' pia. 11 Inkamoroya ta'pî to' pî': —Warayo'kon Galiléia ponkon, anî' era'ma yu'se awanîkon? —ta'pî to'ya. —Manni' Jesus akore'ta'nîkon wanî manni' wîtîn pî' man. Ka' pona yanu'nîpî pî' Paapa man —ta'pî to'ya. —Tîîse teenuku

manni' warantî, awenna'po kupî sîrîrî inî'rî
katupuru po —ta'pî to'ya to' pî'.

Matias Menka To'ya

Judas Nurî'tî Pata'pî Ya' Awe'to'pe.

12 Mîrîrî tîpo Jesus naipontî'san
enna'po'pî Oliveira ye'kon kîrî poi
Jerusalém pona. Aminke pu'kuru pra
itaminkeno awanî'pî. 13 Jerusalém cidaderî
pona teerepamîkon pe, to' ewomî'pî
kawonpan po tîwe'sen wîttî ta, o'non pata
Pedro pokon e'to' ta. Insamoro wanî'pî
miarî, João moropai Tiago, moropai André,
moropai Filipe, moropai Tomé, moropai
Bartolomeu, moropai Mateus, moropai
tiaron Tiago, Alfeu munmu, moropai
Simão Zelote, moropai Judas, mîîkîrî yun
ese' wanî'pî Tiago pe nîrî. 14 Inkamoro
wanî'pî teepîremakon pî' tîwîrî wei kaisarî
tîmurukun pe si'ma. Inkamoro kore'ta
Jesus yan wanî'pî moropai Jesus ya'mi'san
nîrî wanî'pî to' pokonpe. Moropai
tiaronkon wîri'sanyamî' nîrî wanî'pî to'
kore'ta.

15 Tiwin wei to' emurukuntîsa' tanne,
Pedro e'mî'sa'ka'pî to' kore'tapai eseurî-
mai. Inkamoro emurukuntî'san wanî'pî
120 kaisarî. Moropai ta'pîiya to' pî':
16 —Uyonpayamî', eesera'maton pî' kinî
Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî pena
utamokon Davi nurî'tî pî' —ta'pîiya. —
Judas nurî'tî yekare pî' eeseurîma'pî
pena. Mîîkîrî Judas wanî'pî Jesus
yapi'nenan Judeuyamî' esanon ye'mai'norî
pe. 17 Mîîkîrî wanî'pî uurî'nîkon yonpa pe
ukore'ta'nîkon. Maasa pra imenkasa' pe
awanî'pî eesenyaka'mato'pe uurî'nîkon
pokonpe —ta'pî Pedroya.

18 (Mîîkîrî Judasya tînmîri ton yenna'pî
mîrîrî tîniru Jesus rumakapîtîuya
Judeuyamî' esanon yenya' yepe'pî ke.
Miarî tînmîri ya' mîîkîrî ena'pî kawîne
pai. Mîrîrî yai iro'ta e'karaka'pî moropai
non pona isiwisikkî e'soroka'pî. Moropai
aasa'manta'pî. 19 Tamî'nawîronkon
Jerusalém po tîîko'mansenonya mîrîrî
epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen ipata'se' esatî'pî
to'ya Aceldama kai'ma, tîîse to' maimu ta
awanî'pî mîn pata'se' kai'ma esatî'pî to'ya.)

20 Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî: —Sîrîrî
e'menukasa' pena Salmo kaaretarîya ta'pî:
Mîîkîrî ataretî'ka kupî sîrîrî.
Mîrîrî ye'nen anî' ko'mamî pepîn itewî' ta,
Sl 69.25
kai'ma Salmo kaaretarî po awe'menukasa'
mîrîrî. Moropai inî'rî ta'pî Salmo kaare-
tarîya:
Tiaronya ipata'pî yapisî e'pai awanî
eesenyaka'mato' rî'pî konekaton ya', *Sl 109.8*
taiya mîrîrî —ta'pî Pedroya.

21-22 —Mîrîrî ye'nen tiaron warayo'
menkapai awanî sîrîrî uurî'nîkon pokonpe
eesenyaka'ma ton. Tîîse mîîkîrî warayo'
menkapai man teeseurîmasen innape
Uyepotorîkon Jesus e'mî'sa'ka'pî pî'. Tîîse
imenkapai man manni' uurî'nîkon pokonpe
Joãoya Jesus yenpatakona yai moropai
ka' pona Paapaya Jesus yanu'nîpî pîkîrî,
aasarî'pî upokonpe'nîkon —ta'pî Pedroya.

23 Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî.
Asakî'ne warayo'kon menka'pî to'ya
tîpokon pe'nîkon asarî'san. Inkamoro
ese' wanî'pî José. Mîîkîrî ese' wanî'pî
eseurîwî'ne kaisarî, Barsabás moropai Justo
kai'ma esatî'pî to'ya. Iwanîyakon ese'
wanî'pî Matias. Inkamoro menka'pî to'ya.
24 Mîrîrî tîpo inkamoro pona to' epîrema'pî.
Ta'pî to'ya Paapa pî': —Paapa, anna
yepotorî, amîrî tamî'nawîronkon yewan
epu'nen. Mîrîrî ye'nen insanan anna yon-
payamî' ekareme'kî o'non ye'ka mo'kaya
amîrî ton pe eesenyaka'mato'pe, Jesus
naipontî'pî pe. 25 Maasa pra anna yonpa
Judas anna pokonpe esenyaka'ma'pîya
teesenyaka'mato' rumaka'pî inî' anku'pai
pra eena'pî. Moropai mîîkîrî wîtî'pî
e'taruma'tînto' pata'se' ya'. Mîrîrî
ye'nen anî' ekaremekîya anna pokonpe
eesenyaka'ma ton José Matias ka'rî. Mîrîrî
warantî to' epîrema'pî. 26 Mîrîrî tîpo
inkamoroya asakî'ne tî' yapisî'pî. Mîrîrî
asakî'nan tî' pî' to' ese' e'menukasa'
wanî'pî José moropai Matias. Moropai
teserukon ta mîrîrî tî' yenumî'pî to'ya
e'mai'non tî' to' nenumî'pî wanî'pî
Matias ese' yarakkîron. Mîrîrî warantî
mîîkîrî ena'pî Jesus naipontî'san pokonpe
teesenyaka'masen pe.

2

Pentecoste Festa Pî' To' Tîîse

Morî Yekaton Wannî Erepamî

1 Judeuyamî' festarî weiyu eseporî yai,
itese' Pentecoste, tamî'nawîronkon innape
Jesus ku'nenan emurukuntî'pî tiwinan
wîttî ta.

2 Mîrîrî yai to' emurukuntîsa' tanne,
ka'ne' pe ka' winîpainon kure'nan
a'situn ata'se'masa' iipî warainon eta'pî
innape Jesus ku'nenanya. Kure'ne
awanî ye'nen mîrîrî wîttî tawonkonya
eta'pî. 3 Moropai mîrîrî era'ma'pî wîttî
tawonkonya. Apo' awittasa' ya'se'masa'
a'situnya warantî innape Jesus ku'nenan
ekaya. Eesekainunpîtî'pî to' kaisarî tiwin
pî' to' tîîse, era'ma'pî to'ya. 4 Mîrîrî yai
tamî'nawîronkon esa' pe Morî Yekaton
Wannî ena'pî. Moropai to' eseurîma
emapu'tî'pîiya tiaronkon maimukon ta.

5 Inkamoro kore'ta Jerusalém po
Judeuyamî' Paapa yapurînenan wanî'pî
aminke pai festa pona iipî'san. Tamî'nawîrî
patakon poinokon wanî'pî. 6 Mîrîrî
a'situn warainon eta tîuya'nîkon yai, to'
emurukuntî'pî. Mîrîrî yai innape Jesus
ku'nenan eseurîma tiaronkon maimukon ta
eta'pî to'ya. Tîîse eta'pî inkamoro aminke
pai iipî'sanya tîmaimukon pe awanî. Mîrîrî
pî' to' esenumenka'pî kure'ne. 7 Ta'pî to'ya:
—Insamoro warayo'kon Galiléiaponkon.
A'kî umaimukon ta to' eseurîma. 8 Tîîse
î' kai'ma mîrîrî warantî umaimukon
ta to' eseurîma mîrîrî? —ta'pî to'ya.
9-11 —Maasa pra uurî'nîkon wanî aminke
pai iipî'san pe. Pártia patapai'nîkon
pe, Média pata pai'nîkon pe, Elão pata
pai'nîkon pe, Mesopotâmia pata pai'nîkon
pe, Judéia pata pai'nîkon pe, Capadócia
pata pai'nîkon pe, Ponto pata pai'nîkon
pe, Ásia pata pai'nîkon pe, Frígia pata
pai'nîkon pe, Panfília pata pai'nîkon pe,
Egito pata pai'nîkon pe, Líbia pata woinîkon
nîrî wanî, aminke pra awanî Cirene pî',
Roma poinokon pe, Creta pata pai'nîkon
pe moropai Arábia pata pai'nîkon pe.
Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn
Paapa yapurînenan, tamî'nawîrî aminke
pai'nîkon pe e'nî tanne tiwin pî' si'ma
umaimukon eta sîrîrî ukaisarî'nîkon. Paapa
nîkupî'pîkon kure'nan pî' umaimukon eta
sîrîrî ukaisarî'nîkon. Paapa nîkupî'pîkon
kure'nan pî' to' eseurîma mîrîrî
umaimukon ta eta sîrîrî —ta'pî to'ya.

12 Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon
wanî'pî kure'ne teesenumenkai to' winîkîi.
Î' e'ku'sa' epu'tî to'ya pra awanî'pî. To'
esekaranmapopîtî'pî. —Î' taato'pe see sîrîrî
wanî sîrîrî? —kai'ma ta'pî to'ya. 13 Tîîse
moro to' kore'ta tiaronkon wanî'pî to'
patakapîtî pî' tîwe'sanon. Inkamoroya ta'pî
to' pî': —A'kî, insamoro warayo'kon etînsa'
mîrîrî. E'tari pe to' wanî mîrîrî —kai'ma
ta'pî to'ya to' winîkîi.

Pedro Eseurîmato' To' Pî'

14 Tîîse Pedro e'mî'sa'ka'pî tiwin pu'
pona tîîmo'tai'nîkon Jesus naipontî'san
pokonpe. Mîîkîrî eseurîma'pî meruntî
ke arinîkonya eta tanne. —Uyonpayamî',
Judeuyamî' Jerusalém ponkon moropai
tamî'nawîronkon amîrî'nîkon tarîwaya
iipî'san. Maasa eseurîma etatî î' taato'pe
mîrîrî wanî ekaremekîuya sîrîrî etatî —
ta'pîiya. 15 —Insamoro warayo'kon etînsa'
kai'ma eesenumenkakon mîrîrî to' pî' —
ta'pîiya. —Tîîse kaane, insamoro wanî
maasa î' enîrîtîponkon pepîn insamoro.
Penane pu'kuru anna wanî sîrîrî î' yonpa
annaya pra man —ta'pîiya. 16 —A'kî, pena
Paapa maimu ekareme'nen profeta Joel
nurî'tî nekaremekî'pî era'maya'nîkon sîrîrî
—ta'pî Pedroya to' pî'.

17 —Ta'pî Paapaya: "See warantî ikupîuya
kupî sîrîrî
tamî'nawîron ataretî'ka rawîrî," ta'pî Paa-
paya.
"Morî Yekaton Wannî yarimauya kupî sîrîrî
tamî'nawîronkon esa' pe, aako'manto' pe.
Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî wenai,
to' eseurîma kupî sîrîrî uyekare pî'.
Moropai anmukukon pia nîrî yarimauya
moropai ayensitonon pia nîrî yarimauya.
Inkamoro eseurîma kupî sîrîrî mîîkîrî we-
nai umaimu pî'", ta'pî Paapaya.
"Maasaronkon we'ne'pîtî warantî
yairon epu'tî to'ya kupî sîrîrî
tînera'ma'pîkon pepîn.
A'yeke'tonon we'ne'pîtî tîwetun ya'
mîrîrî epu'tî to'ya kupî sîrîrî.
Mîrîrî wenai to' eseurîma kupî sîrîrî.

18 Moropai manni'kan upoitîrî pe
tîwe'sanon,
inkamoro pia nîrî Morî Yekaton Wannî
yarimauya kupî nîrî sîrîrî.
Inkamoro eseurîma kupî nîrî sîrîrî uyekare
pî',
tamî'nawîronkon pî' ekaremekî to'ya.

19 Moropai teesera'masen kupîuya kupî
sîrîrî
anera'makon ton ka' pî'.
Moropai teesera'masen kupîuya kupî sîrîrî
non po,
Mîrîrî wanî kupî sîrîrî mîn warantî.
Moropai apo' warantî
moropai were'tî warantî kure'ne
era'maya'nîkon,

[20] Moropai teesera'masen kupîuya inî'rî ka'
pî'
wei ena kupî sîrîrî ewaron pe,
moropai kapoi ena kupî sîrîrî mîn warantî,
Mîrîrî e'kupî kupî sîrîrî
manni' ipîkku weiyu eseporî rawîrî,
uuipî rawîrî tamî'nawîron yaretî'kai.
[21] Mîrîrî yai tîwenpenatasen awanî ya,
taawon wanî ya,
Paapa, upîika'tîkî.
Paapa, aapia iko'manpai wai
taawon wanî ya, mîîkîrî pîika'tîuya", ta'pî
Paapaya *Jl 2.28-32*
ta'pî mîîkîrî profeta Joel nurî'tîya pena —
ta'pî Pedroya.
[22] Mîrîrî pî' Pedro eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Warayo'kon, amîrî'nîkon Israel
pemonkonoyamî', eseurîma Jesus Nazaré
poinon yekare pî' etatî —ta'pîiya. —Mîîkîrî
Paapa naipontî'pî era'ma'pîya'nîkon.
Î' ikupî eserîkan pepîn kupîiya wenai,
kure'nan teesera'masen pepîn kupîiya
wenai, Paapa winîpaino pe awanî
epu'tî'pîya'nîkon ukore'ta'nîkon tîwanî yai.
[23] Mîîkîrî rumaka'pîya'nîkon imakui'san
warayo'kon yenya'. Inkamoroya
ipokapîtî'pî pakî'nan pona. Mîrîrî
warantî amîrî'nîkonya iwî'pî itu'se Paapa
e'to' yawîrî. Pena mîrîrî kupîya'nîkon
rawîrî Paapaya epu'tî'pî. [24] Moropai
Paapaya mîîkîrî Jesus pîmî'sa'ka'pî.
Awe'taruma'tîto' yapai imo'ka'pîiya.
Sa'mantanto' yentai ikupî'pîiya, maasa pra
isa'manta'san kore'ta aako'mamî eserîke
pra awanî'pî. [25] Mîrîrî pî' utamokon Davi
nurî'tî eseurîma'pî pena. Mîîkîrî Jesus pî'
ta'pîiya:
Uyepotorî era'ma pî' uuko'mamî aminke
pra uupia,
maasa pra mîîkîrî wanî umeruntîri winî.
Mîrîrî ye'nen uurî wanî pepîn eranne' pe
maasa pra uupia aako'mamî ye'nen.
[26] Mîrîrî ye'nen taatausinpai
uyewan wanî sîrîrî,
umaimu wanî kure'ne atausinpa'pî maimu
pe.
Tîîse uurî wanî tîîsa'mantasen pe
tîîse eranne' pe pra uuko'mamî
uusa'mantato' pî',
[27] Maasa pra uurî sa'manta yai
uuko'mamî pepîn non yo'koi isa'manta'san
kore'ta.
Urumakaya pepîn.
Moropai apoitîrî imakui'pî ton pîn
sa'mantasa' ko'mamî pepîn,
itesa'rî'pî kata pepîn,
i'mî'sa'kaya kupî ye'nen.
Mîrîrî nîmîkî pî' uuko'mamî,
[28] Uyepotorî, mîrîrî yairon epu'tou'ya ton ke
uyenupa'pîya ipatîkaron uuko'manto' ton
epoto'pe.
Mîrîrî ye'nen taatausinpai pu'kuru uurî
wanî sîrîrî.
Maasa pra uupia aako'mamî ye'nen, *Sl 16.8-11*
ta'pî Davi nurî'tîya —ta'pî Pedroya.
[29] Moropai Pedro eseurîma ko'mannîpî.
Ta'pîiya: —Uyonpayamî', maasa eseurîma
etapai'nîkon, penaron manni' uta-
mokon Davi nurî'tî yekare pî'. Mîîkîrî
ko'manpîtî'pî tamî'nawîronkon esa' pe
pena. Tîîse aasa'manta'pî. Mîrîrî tîpo
yu'na'tî'pî to'ya, mîîkîrî uruwasi man
uurî'nîkon kore'ta. [30] Mîîkîrî e'pîtî'pî Paapa
maimu ekareme'nen pe. Mîrîrî ye'nen
epu'tî'pîiya, î' taasa' Paapaya inna'poka
tîuya pata pe pra. Mîîkîrî payanyamî' rî'san
kore'ta Paapaya ipîkku pata esa' ton yarima
tîuya, ekaremekî'pî Davi nurî'tî wanî'pî
warantî awe'to'pe.
[31-32] —Moropai epu'tî'pîiya î' kupî
Paapaya. Mîrîrî ye'nen eeseurîma'pî
Cristo pîmî'sa'kato' Paapaya pî'. Ta'pîiya
see warantî: "Mîîkîrî sa'manta tîpo
isa'manta'san kore'ta aako'mamî pepîn
Mîrîrî ye'nen itesa'rî'pî kata pepîn", taa
Davi nurî'tîya manni' Jesus pîmî'sa'kato'
Paapaya pî'. [33] Mîrîrî kupî'pîiya.
Mîîkîrî e'mî'sa'kasa' era'ma'pî annaya.
I'mî'sa'kasai'ya tîpo, Paapaya yarî'pî ka'
pona. Ta'pîiya ipî': "Umeruntîri winîkîi
ereutakî," ta'pîiya. Moropai Morî Yekaton
Wannî yarima pî' man, yarima tîuya ta'pî
tîuya yawîrî. Mîîkîrî erepansa' sîrîrî
anna esa' pe. Mîîkîrî wenai eseurîma
sîrîrî amîrî'nîkon maimu ta. Mîrîrî
era'maya'nîkon sîrîrî, etaya'nîkon sîrîrî.
[34-35] Davi eseurîmasa' pra man tîpî' maasa
pra mîîkîrî enu'sa' pra man ka' pona
tesa' yarakkîrî. Tîîse eeseurîma'pî Cristo
enuku'pî pî'. Ta'pîiya see warantî:
"Paapaya ta'pî Uyepotorî pî':
'Umeruntîri winîkîi ereutakî
maasa ayeyatonon yentai akupîuya pîkîrî,'
ta'pîiya" *Sl 110.1*
ta'pî Davi nurî'tîya. [36] Mîîkîrî manni'
anwî'pîkon antaruma'tî'pîkon pîmî'sa'ka
Paapaya yai ikupî'pîiya kure'ne
Uyepotorîkon pe, tînmenka'pî pe.
Tamî'nawîronkon Judeuyamî', mîrîrî

epu'tîya'nîkon e'pai awanî —ta'pî Pedroya
to' pî'.
37 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pî' yairî ma're
to' ena'pî kure'ne to' esewankono'ma'pî.
Moropai ta'pî to'ya Pedro pî' moropai
tiaronkon Jesus naipontî'san pî': —
Uyonpayamî', î' kupî annaya e'painon?
Mîrîrî warantî Paapaya anna taruma'tî
namai kai'ma.
38 Mîrîrî yuuku'pî Pedroya: —Enpenatatî
imakui'pî ankupî'pîkon pî' moropai
irumakatî tamî'nawîrî Paapaya tîwanmîra
iku'to'pe. Mîrîrî tîpo esenpatakonatî
innape Jesus kupîya'nîkon wenai.
Tamî'nawîrî tîwanmîra iku'sa' tîuya tîpo
Paapaya Morî Yekaton Wannî yarima
ayesa'kon pe —ta'pî Pedroya to' pî'. 39 —
Maasa pra mîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî
pena Morî Yekaton Wannî yarima tîuya
pî', amîrî'nîkon pia moropai anmukukon
pia yarima tîuya moropai tamî'nawîronkon
aminkankon pia yarima tîuya manni'kan
tînmenkakon pia yarima tîuya —ta'pîiya.
40 Mîrîrî warantî Pedroya to' panama'pî,
to' teka'nunkai. Ta'pîiya to' pî': —
Epa'katî imakui'pî kupî pî' tîwe'sanon
kore'ta pai. Maasa pra inkamoro taruma'tî
Paapaya yai, ataruma'tîiya'nîkon namai
awe'pîika'tîto'kon yuwatî —ta'pî Pedroya.
41 Mîrîrî tîpo innape Pedro maimu kupî
tîuya'nîkon ye'nen to' esenpatakona'pî.
To' wanî'pî 3.000 kaisarî yonpa. Mîrîrî
tîpo innape Jesus ku'nenan pokonpe
to' emurukuntîpîtî'pî. 42 Mîrîrî yai
Paapa maimu ke to' yenupa'pî Jesus
naipontî'sanya. Tekkarikon yonpa
tîuya'nîkon yai tîmurukun pe to' e'pîtî'pî.
Moropai teepîremakon yai tîmurukun pe
to' e'pîtî'pî. Mîrîrî warantî to' ko'mamî'pî
innape Jesus kupî tîuya'nîkon ye'nen.

Innape Jesus Ku'nenan Yeseru

43 Mîrîrî yai Jesus naipontî'sanya î' ikupî
eserîkan pepîn ku'pîtî'pî. Esenumenkanto'
kure'nan ku'pîtî'pî to'ya. Mîrîrî ku'pîtî
to'ya wenai, tu'kankon pemonkonyamî'
esenumenka'pî. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon
wenai tamî'nawîronkonya to' nama'pî.
44 Moropai tamî'nawîronkon innape
Jesus ku'nenan ko'mamî'pî tîmurukun
pe. Moropai î' itesa' pe tîwe'to'kon
mîrîrî tîrataikai to' wanî'pî se' kaisarî.
45 Inkamoro e'repa'pî temannekon ke,
tînmîrikon ke. Mîrîrî yepe'pî yapi'sa'
tîuya'nîkon yai, mîrîrî yarataika'pî to'ya
itu'se tiaronkon e'to' kaisarî. Mîrîrî
kupî'pî to'ya tîwakîrikon pe, mîî pe pra.
46 Moropai wei kaisarî to' emurukuntîpîtî'pî
Judeuyamî' epîremato' yewî' ta. Moropai
tewî'kon kaisarî tekkarikon yonpapîtî'pî
to'ya tîwakîrikon pe, taatausinpai, e'sentai
pra. 47 Inkamoroya Paapa yapurîpîtî'pî
tamî'nawîron pî'. Mîrîrî to' yeseru wenai,
tiaronkon pemonkonyamî'ya tîwakîrikon
pe to' era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen wei
kaisarî Paapa yapurînenan epamî'pî.
Maasa pra Uyepotorîkonya mîrîrî warantî
ikupî'pî, mîrîrî warantî innape tîku'nenan
e'pîika'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî warantî
arinîke to' ena'pî.

3

Pedroya Ma'takî'pan Warayo' Yepi'tî

1 Tiwin wei Pedro wîtî'pî João yarakkîrî
Judeuyamî' epîremato' yewî' ta epîremai.
Ko'mamîiya to' wîtî'pî teeserukon ta,
Judeuyamî' eperepîtî'pî ko'mamî kaisarî
epîremai. 2 Moro warayo' ma'takî pe
tîwe'sen e'pîtî'pî mîrîrî to' epîremato'
mana'ta po. Morî itese' manni' mana'ta
pia itonpayamî'ya yaapîtî'pî wei kaisarî
teewonsenon nîtîrî tîniru yapi'to'peiya
kai'ma. Mîîkîrî awanî'pî asakoi pepîn
teesenpo'pî pata painon.
3 Mîrîrî yai mîîkîrî pri'yawon pepîn
ma'takî'pan warayo' sa'neya Pedro,
João era'ma'pî, mana'ta po tîwe'senya.
Mîîkîrîya to' era'masa' tîuya pe tenya
kainumî'pî to' nîtîrî tîniru yapisîpa kai'ma.
4-5 Mîrîrîya Pedro João ko'mamî'pî mîîkîrî
yenu pîkîrî. Moropai ta'pî Pedroya ipî':
—Anna era'makî —ta'pîiya. Mîîkîrîya
to' era'ma'pî î' to' nîtîrî yapisîpa kai'ma
eesenumenka'pî teuren. 6 Tîîse ta'pî Pe-
droya see warantî: —A'kî, î' rî ton pra man
tîniru ton pra man aapia untîrî ton. Tîîse
Cristo nîtîrî'pî Paapa meruntîri upîika'tîto'
Jesusya manni' Nazaréponya, tarî man
uupia. Mîrîrî ke apîika'tîuya. Mîrîrî
ye'nen Jesus maimu pe tauya apî', asakî —
ta'pîiya. 7 Moropai meruntî winon itenya
pî' yapisî'pî Pedroya. I'mî'sa'ka'pîiya,
mîîkîrî pri'yawon pepîn sa'ne. Mîrîrî pe
rî mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî, morî pe satippe
aapîta'pî inî' ike'ne awanî pra. 8 Mîrîrî
tîpo mîîkîrî atausinpasa' arapunpîtî'pî
kure'ne. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya Paapa
yapurî'pî tîwakîri pe taatausinpai moropai
to' pîkîrî eewomî'pî Judeuyamî' epîremato'

yewî' ta. 9 Mîrîrî yai era'ma'pî arinîkonya.
Mîîkîrî pri'ya pra tîwe'sen e'mî'sa'kasa'ya
Paapa yapurî era'ma'pî to'ya. 10 Mîrîrî
ye'nen to' esenumenka'pî kure'ne ipî'.
—Manni' mîîkîrî, pri'ya pra tîwe'sen
mana'ta po e'mî'sa'kakoi pepîn. Î' kai'ma
see awe'mî'sa'kasa' mîrîrî? —Kai'ma to'
esenumenka'pî teesewankono'mai ipî'.

Arinîkon Pemonkonyamî' Yeurîma Pedroya

11 Mîrîrî tîpo mîîkîrî warayo' Pedro João
nepi'tî'pî wanî'pî to' ra' pîkîrî. Mîîkîrî
era'ma tîuya'nîkon wenai, pemonkonyamî'
esenumenka'pî kure'ne. Moropai to'
eka'tumî'pî epîremanto' yewî' waikatoi
varanda ta itese' Salomão pata'se' ya',
o'non pata Pedro João moropai warayo'
ike'nan esepi'tîsa' wanî manni' pata.
12 Mîrîrî yai arinîkon erepamî era'ma tîuya
pe ta'pî Pedroya to' pî': —Uyonpayamî', î'
wani' awanî ye'nen eesewankono'makon
mîrîrî? Î' kai'ma eesenumenkakon
mîrîrî anna pî'? Î' wani' awanî ye'nen
anna yenu pîkîrî aako'mamîkon? Mîserî
warayo' esepi'tîsa' wenai anna meruntîri
ke yepi'tîsa' annaya kai'ma awanîkon?
Morî anna yeseru wenai tîmeruntîri tîîsa'
Paapaya kai'ma awanîkon ka'rî? 13 Mîîkîrî
esepi'tîsa' mîrîrî anna meruntîri wenai pra
tîîse manni' Paapa poitîrî Jesus meruntîri
wenai. Manni' anna tamokon Abraão
nurî'tî napurî'pî, moropai Isaque nurî'tî
napurî'pî moropai Jacó nurî'tî napurî'pî.
Mîîkîrî Paapaya Jesus kupî'pî kure'ne.
Tîîse amîrî'nîkonya irumaka'pî ipîkku
pe tîwe'sanon ayesa'kon pia. Mîîkîrî
rumaka'pîya'nîkon Pilatos yenya' mîîkîrî
anrumakapai awanî tanne tîîse "kaane"
ta'pîya'nîkon itu'se pra awanî'pîkon.
14 Mîîkîrî wanî'pî morî pe tîwe'sen pe
imakui'pî ton pra tîwe'sen pe, tîîse mîîwîni
tîîse iwanmîrî'pîya'nîkon. —Mîîkîrî
rumakakî —taaya'nîkon pra awanîkon
Pilatos pî'. Tîîse tiaron warayo' pemonkon
wîîtîpon rumakato'peiya ta'pîya'nîkon.
15 Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya uurî'nîkon
ko'manto' esa' pe tîwe'sen wîî me'po'pî.
Tîîse mîîkîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî
epu'tî pî' anna man maasa pra era'ma'pî
annaya. 16 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî Jesus
meruntîri wenai mîserî warayo' esepi'tîsa'
sîrîrî. Maasa pra innape ikupî'pîiya. Mîrîrî
ye'nen Jesusya yepi'tî'pî tamî'nawîronkon
amîrî'nîkonya era'ma tîmapu'tîi.

17 —Uyonpayamî', amîrî'nîkonya iwî
me'po'pî pakko pe awanîkon ye'nen,
tamî'nawîrî ayesa'kon pokonpe si'ma.
Mîrîrî epu'tî pî' wai. 18 Tîîse mîrîrî
kupî'pî Paapaya. Pena penaronkon
profetayamî' nurî'tîya ekaremekî'pî, î'
kai'ma Paapa narima'pî pîika'tîton pe
e'taruma'tî kupî. Mîrîrî yawîrî ikupî'pî
Paapaya ta'pî tîuya yawîrî. 19 Mîrîrî
ye'nen enpenatatî imakui'pî ankupî'pîkon
pî', irumakatî, ayeserukon mo'tanî'tî.
Moropai Paapa pia eturumakatî tîîwanmîra
imakui'pî ankupî'pîkon ku'to'peiya. Iipia
eturumakatî ayekatonkon meruntîri ton
tîîto'peiya. 20 Iipia eturumakatî aapia'nîkon
manni' Jesus tînmenka'pî pîika'tîton
yarimato'peiya. 21 Tîîse mîîkîrî wanî sîrîrî
ka' po aaipî pra. Tamî'nawîron miakanma
tîuya weiyu pîkîrî aako'mamî, mîrîrî
weiyu pî' Paapa eseurîma'pî penaronkon
tîmaimu ekareme'nenan profetayamî'
wenai. 22 Moisés nurî'tîya ta'pî:
"Paapaya tîmaimu ekareme'nen yarima
kupî sîrîrî,
amîrî'nîkon kore'ta uurî yarimasa' tîuya
warantî.
Mîîkîrî maimu ekareme'nen wanî kupî
sîrîrî akore'ta'nîkon ayonpakon pe.
Maasa etatî morî pe î' taiya apî'nîkon.
23 Anî'ya imaimu eta pra awanî ya,
mîîkîrî mo'kaiya kupî sîrîrî tîpemonkonoy-
amî' kore'ta pai.
Inî'rî tîpemonkono pe pra ikupîiya.
Mîîkîrî wîiya kupî sîrîrî," *Dt 18.15,18,19*
ta'pî Moisés nurî'tîya —ta'pî Pedroya.
24 —Tamî'nawîronkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîya
sîrîrî ekaremekî'pî. E'mai'ne Samuelya
ekaremekî'pî. Moropai mîrîrî tîpo ite'ma'pî
pî' tiaronkonya ekaremekî'pî. Sîrîrî yai
eesera'ma manni' ekaremekî'pî to'ya. 25 Î'
etanto' Paapaya pena inkamoro wenai,
mîrîrî wanî sîrîrî amîrî'nîkon ton pe. See
warantî ekaremekî'pî Paapaya Abraão pî'
pena. Ta'pîiya:
"Apayanrî'san wenai tamî'nawîronkon
sîrîrî pata po tîîko'mansenon pia morî
tîrîuya kupî," *Gn 22.18; 26.4*
ta'pîiya Abraão pî'. Mîrîrî wanî sîrîrî
amîrî'nîkon ton pe maasa pra amîrî'nîkon
wanî ipayanyamî' rî'san pe. 26 Mîrîrî
ye'nen Paapaya tîpoitîrî menka'pî mo-
ropai yarima'pîiya e'mai' pe amîrî'nîkon
pîika'tîton pe, morî ku'to'peiya amîrî'nîkon

ton pe, moropai imakui'pî ankupî'pîkon rumakakonpa akaisarî'nîkon tiwin pî' si'ma.
Mîrîrî warantî Pedro eseurîma'pî to' pî'.

4

Pedro, João Yarî To'ya Judeuyamî' Esanon Pia

1 Pedro moropai João wanî'pî pemonkonyamî' yenupa pî'. Mîrîrî tanne, Judeuyamî' esanon teepîremasanon esanon erepamî'pî to' kore'ta. Moropai tiaronkon saduceuyamî' moropai epîremanto' yewî' era'manenan esa'. 2 Inkamoroya pemonkonyamî' yenupa to'ya eta'pî, to' eseurîma. Pedro eseurîma'pî Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya pî'. —Mîrîrî ye'nen Jesus Cristo e'mî'sa'kasa' wenai isa'manta'san e'mî'sa'ka nîrî —ta'pîiya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon pî' to' eseta'ka'pî, to' maimu pî'. To' ekore'ma'pî to' winîkîi. 3 Mîrîrî ye'nen to' yapisî me'po'pî to'ya. Moropai to' yarakkamo'pî to'ya mîrîrî ewaron neken yuwa'kato'pe to'ya, maasa pra ko'mamîiya pata wanî'pî mîîto'pe. 4 Tîîse mîrîrî yai to' nekaremekî'pî itekare etatîpono'sanya innape Jesus kupî'pî arinîke. Mîrîrî ye'nen inkamoro innape Jesus ku'nenan ena'pî inî' panpî'. Tarîpai 5.000 kaisarî to' wanî'pî.

5 Mîrîrî erenma'sa' pe miarî Jerusalém po to' emurukuntî'pî, inkamoro ipîkkukon pe tîwe'sanon, yenupatonkon moropai tiaronkon pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sanon emurukuntî'pî. 6 Inkamoro kore'ta to' wanî'pî teepîremasanon esanon yepotorî Anás itese' moropai Caifás, João, Alexandre moropai tiaronkon Anás yonpayamî'. 7 Mîrîrî yai inkamoro Jesus naipontî'san arakkansa' tîuya'nîkon enepî'pî to'ya inkamoro ipîkkukon rawîrî. Mîrîrî ye'nen to' ekaranmapo'pî to'ya. —O'non ye'ka pe see mîrîrî kupîya'nîkon mîrîrî? Anî' meruntîri ke ikupîya'nîkon mîrîrî? Anî' maimu pe mîrîrî kupîya'nîkon? —ta'pî to'ya to' pî'. Anepu'pai to' wanî'pî maasa pra warayo' esepi'tîsa' era'masa' tîuya'nîkon ye'nen.

8 Morî Yekaton Wannî wanî'pî Pedro yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen Pedro eseurîma'pî eranne' pe pra. Ta'pîiya to' pî': —Amîrî'nîkon ipîkkukon pemonkonyamî' esanon, epu'nenan, mîserî warayo' yepi'tîsa' annaya wenai anna yekaranmapoya'nîkon. Mîrîrî anepu'pai awanîkon. Tarîpai etatî, —ta'pî Pedroya to' pî'. 9-10 Moropai ta'pîiya: —Mîîkîrî manni' Jesus Nazaré poinon, manni' anwî'pîkon anpokapîtî'pîkon pakî'nan pona, mîîkîrî pîmî'sa'kasa' Paapaya. Mîîkîrî meruntîri wenai, mîîkîrî maimu pe eesepi'tîsa' mîrîrî —ta'pî Pedroya to' pî'. 11 Ta'pî Pedroya inî'rî to' pî': —Manni' mîîkîrî Paapaya taasa':

"manni' wîttî konekanenya imakui'pî pe tî'
wanî kai'ma yenunsa',
ipîinamaya pra awanîkon, iwanmîrîya'nîkon.

Mîîkîrî kupî'pî Paapaya ipîkku pe," *Sl 118.22* mîîkîrî Jesus. 12 Mîîkîrî pia neken e'pîika'tînto' eseporî mîrîrî. Inî'rî tiaron iwarainon ton pra man sîrîrî pata po upîika'tînenkon ton. Mîîkîrî, Paapa nîtîrî'pî neken wanî uurî'nîkon pîika'tîton pe, —ta'pî Pedroya.

13 Pedro eseurîma eta tîuya'nîkon yai inkamoro emurukuntî'san esenumenka'pî kure'ne to' pî'. Ta'pî to'ya: —Î' kai'ma see to' eseurîma mîrîrî pî' esenupa'sanon pepîn teuren tîîse eranne' pe pra to' wanî. Moriya insamoro wanî sîrîrî Jesus yarakkîrî asarî'san pe kai'ma —ta'pî to'ya. 14 Mîrîrî ye'nen moo to' wanî'pî. Î' taa to'ya pîn Jesus naipontî'san pî'. Maasa pra mîîkîrî warayo' eke'nan to' nepi'tî'pî wanî'pî to' pia. 15 Mîrîrî tîpo to' yenpa'ka'pî to'ya poro pona. Moropai tîîwarîrî'nîkon to' esiyu'pîtî'pî to' eseurîmato' pî'. 16 —Î' kupî e'painon to' yarakkîrî. Ikupî eserîke pra awanî to' winîkîi maasa pra tamî'nawîrî Jerusalém po anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'sa' to'ya epu'sa' tamî'nawîronkonya man. Yenomî eserîke pra man, to' nîkupî'pî —ta'pî to'ya. 17 —Tîîse taapai awanî sîrîrî to' pî' inî'rî Jesus pî' to' eseurîma namai tiaronkon pemonkonyamî'ya eta namai, to' eseurîmato' Jesus pî' emî'pannî'pai awanî sîrîrî —ta'pî to'ya.

18 Moropai to' yawonnîpî'pî to'ya inî'rî. Moropai ta'pî to'ya: —Inî'rî pemonkonyamî' yenupaya'nîkon yu'se pra anna wanî sîrîrî. Inî'rî mîîkîrî warayo' pî' Jesus pî' eeseurîmakon yu'se pra anna man. Atî'napantî mîrîrî pîkîrî tîîse —ta'pî to'ya to' pî'. 19-20 Tîîse î' kupî to'ya yentai awanî'pî. Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —Inna, annaya tîwî ikupî eserîke pra man. Anna eseurîma tîrumakai pra maasa pra anna nera'ma'pî, anna neta'pî mîrîrî ekaremekî

annaya, —ta'pî to'ya. Moropai ta'pî to'ya:
—Amîrî'nîkonya taa aawarîrî'nîkon rî
eesenumenkakon mîrîrî î' wanî yairî Paapa
ton pe. Amaimukon yawîrî anna wanî
kai'ma. Amîrî'nîkon nama annaya Paapa
ka'rî nama annaya. Mîrîrî epu'tîya'nîkon
e'pai awanî —ta'pî Pedroya.
21 Mîrîrî tîpo inî' î' kupî to'ya eserîke pra
to' wanî'pî. Maasa pra pemonkonyamî'ya
Paapa yapurî'pî warayo' to' napi'tî'pî
era'ma tîuya'nîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen
to' eseurîma'pî neken to' yarakkîrî. —Inî'rî
kîseurîmatî mîîkîrî Jesus pî'. Eeseurîmakon
yu'se anna wanî pra man —ta'pî to'ya to'
pî'. Moropai to' epa'ka'pî, î' kupî to'ya
yentai awanî'pî mîîto'pe. 22 Mîîkîrî warayo'
esepi'tî'pî kono po awanî'pî 40 kono' yentai.

Innape Jesus Ku'nenan Epîrema

23 Atarakkannîto' yewî' tapai teepa'ka
tîpo'nîkon Pedro, João wîtî'pî ton-
payamî' pia, innape Jesus ku'nenan pia.
Inkamoroya ekaremekî'pî to' pî', î' taasa'
a'yeke'tonon Judeuyamî' yenupanenanya
moropai teepîremasanon esanonya.
24 Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai tamî'nawîrî
si'ma to' epîrema pia'tî'pî Paapa pî'. Ta'pî
to'ya: —Anna yunkon, Paapa, amîrî pata
koneka'tîpon, moropai ka' koneka'tîpon.
Moropai tuna koneka'tîpon. Moropai
tamî'nawîron sîrîrî pata po tîîko'mansen
koneka'pîya. 25 Moropai pena eeseurîma'pî
Morî Yekaton Wannî yai anna tamokon
Davi nurî'tî apoitîrî eseurîma wenai.
Ta'pîya:
"Î' wani' awanî ye'nen pemonkonyamî',
Judeuyamî' pepîn ekore'ma
uwinîkîi.
26 Î' wani' awanî ye'nen Uwinîkîi imakui'pî
kupî tîuya'nîkon pî' to' esenu-
menka.
Tîîse î' kupî to'ya eserîke pra awanî.
Ipîkkukon reiyamî' pata esanon pokonpe
to' emurukuntî'pî
teepîkonpa Uyarakkîrî moropai pîika'tîton
unarima'pî yarakkîrî.
Tîîse mîrîrî wanî î' pe pra rî", *Sl 2.1,2*
ta'pîya, pena Davi nurî'tî eseurîmato' we-
nai.
27 A'kî, pena Davi nurî'tî yai eeseurîma'pî,
Paapa. Mîrîrî warantî awe'kupî'pî sîrîrî
amen. To' eseta'pî î' rî kupîkonpa
pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sen Herodes
pokonpe moropai pata esanon Pôncio
Pilatos pokonpe. To' eseta'pî anna
yonpayamî' moropai anna yonpayamî'
pepîn pokonpe teserukon konekakonpa
kai'ma. Mîîkîrî anarima'pî pîika'tîton
imakui'pî ton pîn Jesus winîkîi, teepîto'kon
yeseru konekakonpa to' eperepî'pî.
Mîrîrî eseta'pî pena innape rî awe'kupî
sîrîrîpe eesepu'tîto'pe kai'ma. 28 Mîrîrî
warantî pena eeseurîma'pî manni' yawîrî
sîrîrî awe'kupî esera'ma sîrîrî, Paapa.
Sîrîrî warantî ikupî'pî to'ya maasa pra
awe'ku'to'pe ta'pîya. Mîrîrî warantî
ta'pîya itu'se awanî ye'nen, meruntî ke
awanî ye'nen. 29 Anna yunkon, Paapa,
tamî'nawîrî epu'tî pî' nai î' kai'ma anna
winîkîi to' eseurîmasa' epu'tî pî' nai, anna
taruma'tî tîuya'nîkon pî' to' eseurîmasa'.
Tîîse Paapa, apoitîrîtonon anna pia
meruntî tîîkî, meruntî ke amaimu pî' anna
eseurîmato'pe inî' panpî'. 30 Moropai Paapa,
anna pia itîîkî apoitîrî imakui'pî ton pîn
Jesus wenai anî' nîkupî eserîkan pepîn
ku'to'pe annaya, pri'yawonkon pepîn
yepi'tîto'pe annaya ameruntîri ke. ⌊Mîrîrî
era'ma tîuya'nîkonya yai pemonkonyamî'
esenumenkato'pe kure'ne ameruntîri pî'⌋,
—kai'ma to' epîrema'pî Paapa pî'.
31 To' epîrema atarettî'ka pe, tîwakîri pe
Paapaya eta'pî. Mîrîrî ye'nen ita to' e'to'
wîttî eserentîkî'ma'pî. Moropai Morî Yeka-
ton Wannî ena'pî to' esa' pe inî' panpî'
meruntî ke to' e'to'pe. Mîrîrî tîpo inî'
panpî' itekare ekaremekî'pî to'ya meruntî
ke.

Tamî'nawîrî Itesa' Pe Tîwe'to'kon Kupî To'ya Tiwinan Yemanne Warantî

32 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon innape Je-
sus ku'nenan esenumenkapîtî'pî se' kaisarî.
To' esenumenkato' e'pîtî'pî tiwin. Mo-
ropai to' yeseru e'pîtî'pî î' kai'ma to'
ko'manto' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen anî'ya
taa pra awanî'pî to' kore'ta: —Uyemanne
sîrîrî uurî sîrîrî —kai'ma to' esenumenka
pîn. Tîîse tamî'nawîrî itesa' pe tîwe'to'kon
kupî'pî to'ya tiwinan yemanne warantî.
33 Mîrîrî yai Jesus pîmî'sa'ka'pî Paapaya
ekareme'pîtî'pî to'ya meruntî ke. Mîrîrî
ye'nen kure'ne morî pe to' e'to' ton tîrî'pî
Paapaya to' pia. 34-35 Moropai temannekon
ke to' e'repa yai, tewî'kon ke, tînmîrikon
ke, itepe'pî yapisî to'ya, moropai mîrîrî
enepî to'ya tamî'nawîrî Jesus naipontî'san
yenya itîrî to'ya. Moropai mîrîrî yonpa tîrî
Jesus naipontî'sanya to' pia, itu'se to' e'to'
kaisarî. Mîrîrî ye'nen anî' e'taruma'tî pra

awanî'pî to' kore'ta. Mîrîrî kupî'pî to'ya tamî'nawîrî teesenumenkato'kon ke.

36-37 Inkamoro kore'ta tiwin warayo' wanî'pî itese' José. Mîîkîrî e'repa'pî tînmîri ke. Itepe'pî yapisî'pîiya moropai enepî'pîiya tamî'nawîrî Jesus naipontî'san yenya tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe Jesus naipontî'sanya kai'ma. Mîîkîrî warayo' wanî'pî Levi nurî'tî paarî'pî pe. Ipata ese' wanî'pî eesenpo'pî pata Chipre wono po. Mîîkîrî e'pîtî'pî to' pîika'tînen pe. Mîrîrî ye'nen esatî'pî Jesus naipontî'sanya Barnabé kai'ma, tiaron meruntîri ton tîînen taato' mîrîrî.

5

Ananias Safira Yekare

1 Mîrîrî tîpo tiaron warayo' wanî'pî itese' Ananias. Mîîkîrî wanî'pî tîno'pî kenan. Ino'pî ese' wanî'pî Safira. Mîîkîrî esenumenka'pî tîwe'repa pî' tînmîri ke, ⌞itepe'pî tîrîpa kai'ma Jesus naipontî'san pia. Mîrîrî ke tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe to'ya⌟. 2 Tîîse tamî'nawîrî itîrîiya pîn tamî'nawîrî tîrîuya taa tîpo. Itonpa yarakkîrî awe'nîmî'pî. Mîrîrî epu'tî'pî ino'pîya. Mîrîrî tîpo yapisî'pîiya itepe'pî. Mîrîrî tîrî'pîiya Pedro pia itonpa pe, tamî'nawîrî tîrîiya pîn. 3 Mîrîrî ye'nen ta'pî Pedroya ipî':

—Î' wani' awanî ye'nen mîrîrî warantî Makui pata'se' ton tîrîya ayewan ya? —ta'pî Pedroya ipî'. —Î' ton pe mîrîrî warantî seru'ye' pe awanî Morî Yekaton Wannî winîkîi —ta'pîiya. —Î' ton pe tamî'nawîrî itîrîya pra awanî'pî itîrîuya taa tîpo? 4 Maasa pra anmîri wanî'pî amîrî pe pena. Moropai awe'repasa' tîpo itepe'pî wanî nîrî amîrî pe. Tîîse î' ton pe yenku'tî yu'se eesenumenkasa' anna winîkîi pra neken tîîse Paapa winîkîi?

5 Mîrîrî taa Pedroya, eta tîuya pe Ananias esenumî'pî, aasa'manta'pî. Mîrîrî e'ku'sa' eta tîuya'nîkon pe arinîkon ena'pî eranne' pe. 6 Mîîkîrî yapi'se warayo'kon erepamî'pî, kamisa ke ya'santî'pî to'ya. Moropai yenpa'ka'pî to'ya poro pona. Mîîkîrî yu'na'tî'pî to'ya.

7 Mîrîrî tîpo, tîko'man pe pu'kuru pra ino'pîrî'pî erepamî'pî, î' e'ku'sa' epu'tîiya pra tînyo yarakkîrî. 8 Mîîkîrî ekaranmapo'pî Pedroya: —Ka'kî upî' —ta'pîiya. —Seeni' neken wanî tamî'nawîrî anmîrikon ke awe'repa'pîkon yepe'pî pe? —ta'pîiya.

—Inna —ta'pî Safiraya. 9 Tîîse ta'pî Pedroya:

—Î' ton pe see mîrîrî warantî Paapa epu'to' ton tîrîya'nîkon sîrîrî? Ataruma'tîiya'nîkon pepîn kai'ma? Seru'ye' pe awanîkon Morî Yekaton Wannî winîkîi —ta'pîiya. Moropai ta'pî Pedroya: —A'kî, mîrîrî warantî anyo seru'wasa' wenai aasa'manta'pî. Mîîkîrî yu'na'tî warayo'konya amenrî to' atarettî'ka —ta'pîiya. —Moro to' man inkamoro yu'na'tîtîponkon —ta'pîiya. —Inkamoroya ayarî nîrî sîrîrî ayu'na'tîi —ta'pî Pedroya ipî'.

10 Mîrîrî eta tîuya pe, Safira esenumî'pî Pedro rawîrî aasa'manta'pî. Mîîkîrî yenpa'ka'pî warayo'konya moropai yu'na'tî'pî to'ya inyo yu'na'tî'pî tîuya'nîkon winîkîi. 11 Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai, innape Jesus ku'nenan ena'pî eranne' pe. Moropai tamî'nawîronkon mîrîrî yekare etanenan pemonkonyamî' nîrî wanî'pî eranne' pe.

Jesus Naipontî'sanya Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî

12 Tu'ke ite'ka Jesus naipontî'sanya tu'ke ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pî. Moropai esenumenkanto' ku'pîtî'pî to'ya pemonkonyamî' nera'maton pe. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan emurukunpîtî'pî epîremanto' yewî' waikatoi varanda ta itese' Salomão pata'se' ya'. 13 Tiaronkon emurukuntî pra awanî'pî to' pokonpe maasa pra eranne' pe tîwanîkon ye'nen. Tîîse to' eseurîmapîtî'pî morî pe to' pî'. 14 Moropai arinîkon warayo'kon moropai wîri'sanyamî'ya nîrî innape Uyepotorîkon kupî'pî tîwîrî. Mîrîrî wenai arinîke to' ena'pî. 15 Mîrîrî Jesus naipontî'san nîkupî'pî era'ma tîuya'nîkon wenai, pri'yawonkon pepîn enepî'pî to'ya o'non poro Pedro wîtîto' e'ma ta. Tette' ta to' tîîse inkamoro tîrî'pî to'ya e'ma ena pona, mîrîrî taawîrî Pedro wîtî yai, itekatonya mîîkîrî napontîsa' yai eesepi'tîto'pe kai'ma. 16 Moropai arinîkon pemonkonyamî' Jerusalém woi tîîko'mansenonya tiaronkon pri'yawonkon pepîn nîrî enepî'pî. Moropai o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon enepî'pî to'ya. Tamî'nawîrî inkamoro esepi'tî'pî mîrîrî warantî.

Jesus Naipontî'san Taruma'tî To'ya

17 Moropai teepîremasanon esanon
yepotorî moropai mîîkîrî yarakkîronkon,
Judeuyamî' esanon saduceuyamî',
inkamoro kinmuwa'pî Jesus naipontî'san
winîkîi. 18 Ta'pî to'ya: —To' arakkanpai
awanî sîrîrî inî'rî to' eseurîma namai —
ta'pî to'ya. Moropai to' yapisî me'po'pî
to'ya moropai to' arakkamo me'po'pî to'ya
imakui'pî kupîtîponkon kore'ta. 19 Mîrîrî
ewaron ya', Paapaya inserî yarima'pî
to' pia. Mîîkîrîya mana'ta arakkan-
moka'pî. Moropai to' yenpa'ka'pîiya mîrîrî
atarakkannîto' yewî' tapai. 20 Ta'pî inserîya
Jesus naipontî'san pî':

—Atîtî, epîremanto' yewî' ta pe-
monkonyamî' yenupatantî. Sîrîrî itekare
ekareme'tantî, tamî'nawîrî ipatîkarî enen
ko'mannîto' yekare —ta'pî inserîya Jesus
naipontî'san pî'.

21 Moropai inserî maimu yawîrî to' wîtî'pî
penane pu'kuru to' ewomî'pî epîremanto'
yewî' ta. Inkamoroya to' yenupa'pî miarî.

Mîrîrî tîpo mîrîrî wei yai, teep-
îremasanon esanon yepotorî moropai
mîîkîrî yarakkîronkon Judeuyamî'
esanon emurukuntî'pî tamî'nawîrî
pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sanon
eseta'pî teeseurîmakonpa tekarekon
pî', tonpakon saduceuyamî' pokonpe.
Inkamoro emurukuntîsa'ya ta'pî: —To'
era'matantî, inkamoro arakkansa'kon
—ta'pî to'ya. 22-23 Moropai surarayamî'
wîtî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Eporî'pî
to'ya atarakkannîto' yewî' atarakkansa'
wanî'pî. Surarayamî' era'manenanya
era'ma ko'mannîpî mana'ta po si'ma. Tîîse
î' e'ku'sa' epu'tî to'ya pra awanî'pî mîrîrî
yai. Mîrîrî arakkanmoka'pî to'ya tîîse Jesus
naipontî'san eporî to'ya pîn. Anî' ton pra
awanî'pî. Tarîpai î' kai'ma tîwanîkon epu'tî
to'ya pra to' ena'pî. To' enna'po'pî tesa'kon
pia. Ekaremekî'pî to'ya, tamî'nawîrî.

—Î' kai'ma to' epa'ka'pî epu'tî annaya pra
man. Mana'ta man arakkansa' pe —ta'pî
to'ya.

24 Mîrîrî eta tîuya'nîkon ya yai, to'
esanonya î' kupî tîuya epu'tî pîn nîrî
to' warantî. 25 Tîîse mîrîrî pe rî warayo'
erepamî'pî. Ta'pîiya: —A'kî manni'kan
atarakkannîto' yewî' ta to' wanî manni'kan
man sinpata epîremanto' yewî' ta pe-
monkonyamî' yenupa pî' —ta'pî warayo'ya
to' pî'. 26-27 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe tiwinarî
surarayamî' esanonya ta'pî surarayamî'
pî': —Ka'ne' pe to' era'matantî. To'
wîtî'pî. To' enepî'pî to'ya. Î' kupî to'ya pîn
to' winîkîi maasa pra pemonkonyamî'ya
tîpa'tîpîtîkon nama'pî to'ya tî' ke. Moropai
to' ene'sa' to'ya yai, inkamoro pî' ta'pî
Judeuyamî' esanon pe tîwe'sanonya: —
Mîrîrî warantî "Inî'rî pemonkonyamî'
kîsenupatî mîîkîrî Jesus ese' pî'", ta'pî
annaya apî'nîkon yuukuya'nîkon pra
awanîkon sîrîrî. 28 Ankupî'pîkon era'matî
maasa î' ku'sa'ya'nîkon mîîkîrî ese'
pî' eeseurîmakon ke pemonkonyamî'
Jerusalém cidaderî ponkonya etasa'
era'matî. Mîrîrî warantî tîîse anna
Judeuyamî' esanonya Jesus wî'pî taa pî'
aako'mamîkon mîrîrî.

29 Tîîse Pedroya moropai tiaronkon
Jesus naipontî'sanya inkamoro maimu
yuuku'pî. Ta'pî to'ya: —Paapa maimu
yawîrî e'nîpai awanî sîrîrî warayo'kon
maimu yawîrî e'nî yentai. 30 Mîîkîrî Paapa
penaronkon utamokon napurî'pî mîîkîrî
Paapaya Jesus pîmî'sa'ka'pî amîrî'nîkonya
iwî me'posa' tîpo, pakî'nan pona ipokapîtî
me'posa'ya'nîkon tanne. 31 Mîîkîrî
Jesus kupî'pî Paapaya tîmeruntîri winî
eereutato'pe, tamî'nawîronkon esa' pe,
moropai upîika'tînenkon pe. Paapaya
itîrî'pî manni'kan tîpemonkonoyamî'
Judeuyamî'ya imakui'pî pe tîwe'to'kon
rumaka ya tîîwanmîra Paapaya iku'to'pe
—ta'pî to'ya to' pî'. 32 —Mîrîrî ekaremekî
annaya sîrîrî maasa pra era'ma pî' anna
man tamî'nawîrî. Moropai Morî Yekaton
Wannîya nîrî yenpo pî' man tamî'nawîrî.
Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî Paapa
narima'pî tîmaimu yawîrî tîîko'mansenon
pia —ta'pî Pedroya to' pî'.

33 Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai, inkamoro
Judeuyamî' esanon emurukuntî'san
ekore'ma'pî inî' panpî' to' winîkîi. Mîrîrî to'
tî'ka tîuya'nîkon pî' to' eseurîma'pî. 34 Tîîse
moro awanî'pî warayo' to' kore'ta. Mîîkîrî
fariseu itese' Gamaliel to' yenupanen
Judeuyamî' yeseru pî'. Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîronkon nînama pe awanî'pî.
Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî. Ta'pîiya to' pî':

—Jesus naipontî'san yenpa'katî maasa
poro pona ka'ne' perî —ta'pîiya. Moropai
to' yenpa'ka'pî to'ya. 35 Moropai eeseurîma
pia'tî'pî arinîkon emurukuntî'sanya eta
tanne.

—A'kî, uyonpayamî' —ta'pîiya. —
Aka, î' kupîya'nîkon kai'ma kîsenku'tîtî
insamoro Jesus naipontî'san winîkîi. Maasa
ekaremekîuya etatî —ta'pîiya. 36 —Pena
pu'kuru pra warayo' wanî'pî itese' Teudas.
Mîîkîrî wanî'pî pemonkon esa' pe arinîkon
400 kaisaronkon esa' pe Teudas wanî'pî.
Ipîkku pe tîwe'to'pe awe'kupî'pî. Tîîse
iwî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo inenupakon rî'san
e'paraipîka'pî. Inî'rî ipokonpe tîwanî'pîkon
warantî pra to' ena'pî. Mîrîrî warantî to'
ataretî'ka'pî —ta'pîiya. 37 —Moropai inî'rî
tiaron wanî'pî Judas itese' Galiléia pon —
ta'pîiya. —Manni' yai tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' ku'ne'tî to'ya yai, mîîkîrî
wanî'pî mîrîrî warantî. Ipîkku pe tîwe'to'pe
awe'kupî'pî. Ipemonkonoyamî' wanî'pî
tu'ke inenupakon. Tîîse mîîkîrî wî'pî
to'ya. Moropai inkamoro inenupa rî'san
e'paraipîka'pî —ta'pîiya. 38 —Mîrîrî warantî
naka inkamoro wanî. Mîrîrî ye'nen tîwî to'
ku'pai'nîkon, maasa pra pemonkon yeseru
pe awanî ya, î' pe pra rî to' nenupa'san
wanî —ta'pî Gamalielya. 39 —Tîîse mîrîrî
warantî pra Paapa meruntîri pe to' wanî
tanne, î' kupîya'nîkon kai'ma kîsenku'tîtî.
Mîrîrî warantî ikupî pî' eesenumenkakon
ya, Paapa winîkîi imakui'pî kupîya'nîkon
mîrîrî —ta'pîiya to' pî'.
40 Mîrîrî tîpo mîîkîrî Gamaliel eseurîmato'
kupî'pî to'ya innape. Mîrîrî ye'nen, —Jesus
naipontî'san yawonnî'tî —ta'pî to'ya. To'
yawonnîpî'pî to'ya. To' po'pîtîtîpo'nîkon
inkamoro rumaka'pî to'ya. To' rumaka
pe ta'pî to'ya: —Atîtî, inî'rî eeseurîmakon
yu'se anna wanî pra man mîîkîrî Jesus
ese' pî' —ta'pî to'ya. 41 Moropai Pedro
tiaronkon Jesus naipontî'san epa'ka'pî ar-
inîkon emurukuntî'san kore'tapai taatausinpai maasa pra Jesus yekare pî' ekaremekî
tîuya'nîkon wenai tîwe'taruma'tîkon epu'tî
to'ya eserîke awanî. Mîrîrî warantî si'ma,
to' atausinpasa' wanî'pî kure'ne. Inkamoro
wîtî'pî. 42 Inkamoroya wei kaisarî Paapa
maimu ekareme'pîtî'pî epîremanto' yewî'
ta moropai tuutîkon pe wîttîkon kaisarî.
Pîika'tîton pe Jesus Paapa narima'pî wanî
ekareme'pîtî'pî to'ya tîwîrî, tîrumakai pra.

6

Asakî'ne Mia' Pona Tîîmo'tai'nîkon Menka To'ya Jesus Naipontî'san Pîika'tînenan Pe

1 Tîko'man pe pu'kuru tîîko'manse
pra Judeuyamî' innape Jesus ku'nenan
ena ko'mannîpî'pî arinîke. Tiaronkon
wanî'pî mîrîrî yai grego maimu ta
teeseurîmasanon pe moropai tiaronkon
wanî'pî aramaico pe teeseurîmasanon
pe. Mîrîrî yai inkamoro grego maimu
ta teeseurîmasanon esiyu'pîtî pia'tî'pî
maasa pra tonpakon inyo isa'manta'san
pîika'tî to'ya pra awanî to' yekkari ton ke
era'ma tîuya'nîkon wenai. 2 Mîrîrî ye'nen
Jesus naipontî'sanya to' muurukuntî'pî.
Inkamoro eseurîma'pî î' kai'ma to' pîika'tî
tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya:

—Morî pe pra awanî Paapa maimu
pî' eseurîman rumakasa' ya manni'kan
tîwe'taruma'tîsanon neken pîika'tîto'pe.
Tîîse ekareme'pai awanî sîrîrî tîrumakai
pra —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen to'
esenumenka'pî mîrîrî esenyaka'manto'
kupîtonkon menka tîuya'nîkon pî'. 3 Mîrîrî
ye'nen ta'pî to'ya: —Asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai warayo'kon menkapai'nîkon.
Warayo'kon manni'kan epu'nenan yairî
tîwe'sanon to' yeseru innape Jesus
ku'nenan, Morî Yekaton Wannî maimu
yawîrî tîwe'sanon menkapai'nîkon.
Insamoro pia sîrîrî esenyaka'manto'
rumakapai'nîkon man iku'to'pe to'ya.
4 Tîîse annaya irumaka pepîn tîîse wei tî'ka
annaya e'pai awanî epîreman pî' kure'ne
moropai itekare ekaremekî pî' —ta'pî to'ya.

5 Inkamoro Jesus naipontî'san
maimu eta tîuya'nîkon yai inna ta'pî
tamî'nawîronkonya. Mîrîrî ye'nen Estêvão
mo'ka'pî to'ya. Mîîkîrî eturumakasa'
wanî'pî Morî Yekaton Wannî yenya' ipoitîrî
pe tîwe'to'pe. Moropai tiaronkon menka'pî
to'ya nîrî ipokonpe. Filipe moropai
Prócoro, Nicanor, Timão, Pármenas,
Nicolau Antioquia pon. Mîîkîrî wanî'pî
Judeu pe pra tîîse Judeuyamî' epîremato'
yawîrî tîwe'sen pe awanî'pî. 6 Mîrîrî tîpo
inkamoro warayo'kon enepî'pî to'ya Jesus
naipontî'san pia. Moropai inkamoro
epîrema'pî to' pu'pai pona tenyakon tîrî'pî
to'ya Paapa esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya
kai'ma. 7 Mîrîrî warantî Paapa maimu
esekaremekî'pî innape Jesus ku'nenan
wenai. Mîrîrî yai inî' panpî' innape
Jesus ku'nenan ena ko'mannîpî'pî arinîke
Jerusalém po. To' kore'ta mararî pra
teepîremasanonya nîrî innape Jesus
kupî'pî.

Estêvão Yapisî To'ya

8 Mîîkîrî warayo' Estêvão wanî'pî kure'ne
Paapa nîpîika'tî'pî pe. Mîrîrî ye'nen Paapa
meruntîri wanî'pî iipia. Mîrîrî wenai î'
ikupî eserîkan pepîn moropai kure'nan es-
enumenkanto' kupî'pîiya pemonkonyamî'
nera'maton pe. 9 Tîîse mîrîrî wenai Estêvão
winîkîi tiaronkon iipî'san Judeuyamî'
Cirene cidaderî poi moropai Alexandria
cidaderî poi wo'ma'ta pia'tî'pî. Inkamoro
wanî'pî epere'nîto' yewî' tawonkon pena
to' poitîrî pe si'san. Tarîpai to' poitîrî
pe pra to' enasa'. Inkamoro moropai
tiaronkon Judeuyamî' iipî'san Cilícia pata
poi moropai Ásia pata poinokon, inkamoro
wo'ma'ta pia'tî'pî Estêvão pî'. Mîrîrî ye'nen
iteseru anepu'pai to' wanî'pî yairî pra
awe'to', imakui'pî pe awe'to', î' kupîkonpa
kai'ma yarakkîrî. 10 Tîîse Estêvãoya
tamî'nawîrî yapîtanîpî'pî yairî to' maimu
yuuku'pîiya. Maasa pra Morî Yekaton
Wannî wanî'pî iipia. 11 Mîrîrî ye'nen
inkamoroya tiaronkon pemonkonyamî'
ye'ma'pî eeseurîmatonkon seru'ye' pe
iwinîkîi.

—Inna era'ma'pî annaya. Imakui'pî pe
Moisés yeseru winîkîi eeseurîma'pî. Mo-
ropai Paapa winîkîi eeseurîma'pî eta'pî an-
naya kai'ma —ta'pî to'ya.

12 Mîrîrî warantî inkamoroya Judeuyamî'
esanon moropai Moisés nurî'tîya yenu-
pato' pî' yenupatonkon moropai pe-
monkonyamî' meruntîtannîpî'pî inî'
panpî', Estêvão winîkîi î' ku'to'pe to'ya
kai'ma. Moropai mîrîrî tîpo Estêvão
yapisî'pî to'ya moropai yarî'pî to'ya.
Judeuyamî' esanon pe tîwe'sanon rawîrî
yarî'pî to'ya. 13 Moropai tiaronkon pe-
monkonyamî' yuwa'pî to'ya inî'rî iwinîkîi
eseurîmatonkon seru'ye' pe. Inkamoroya
ta'pî: —Mîrîrî eta'pî annaya eeseurîmato'
epîremanto' yewî' winîkîi moropai Moisés
nurî'tîya yenupanto' winîkîi. Mîrîrî
pî' teeseurîma pî' aako'mamî. 14 Jesus
Nazaréponya epîremanto' yewî' yanmaka
moropai tamî'nawîrî Moisés yeseru
mo'tanîpîiya kupî sîrîrî taapîtîiya eta'pî
annaya. Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî
seru'ye' pe.

15 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon emu-
rukuntî'sanya Estêvão era'ma'pî morî pe.
Mîîkîrî yenpata wanî'pî inserî yenpata
warantî era'ma'pî to'ya.

7

Estêvão Eseurîmato' To' Pî'

1 Mîrîrî tîpo teepîremasanon esanon
yepotorîya Estêvão ekaranmapo'pî: —Inna
pî' rî to' eseurîma mîrîrî? —ta'pîiya.

2 Yuuku'pî Estêvãoya: —Uyonpayamî'
uyuntonon, eseurîma etatî —ta'pîiya. —
Pena morî pu'kuru a'ka pe tîwe'sen Paapa
esenpo'pî utamokon Abraão nurî'tî pia,
maasa Mesopotâmia pata po aako'mamî
tanne, Harã pona iko'manse attî pra tîîse.
3 Mîîkîrîya ta'pî Abraão pî':

"Apata yapai epa'kakî.
Apemonkonoyamî' kore'tapai atîkî,
o'non pata apata'se' ton ekaremekîuya
manni' pata ya'", *Gn 12.1*

ta'pîiya. 4 Mîrîrî ye'nen Abraão wîtî'pî
Caldéia poi iko'manse Harã pata pona.
Mîrîrî tîpo, itun sa'mantasa' tîpo, Paa-
paya mîîkîrî enepî'pî sîrîrî pata pona o'non
pata uurî'nîkon ko'mamî manni' pata ya'.
5 Mîîkîrî pia Paapaya iwaikkatoi pe sîrîrî
pata tîîsa' pra man mîrîrî yai. Tîîse
tamî'nawîrî itîrî tîuya taasai'ya wanî'pî.
Moropai apayanrî'san pata'se' pe awanî
kupî sîrîrî, taasai'ya wanî'pî inmuku ton
pra tîîse. 6 Mîrîrî tîpo Paapaya ta'pî Abraão
pî':

"Inkamoro apayanyamî' rî'san ko'mamî pe
man tiaron pata po ka'ran pe.
Mîrîrî pata ponkon poitîrî pe to' ko'mamî
pe man 400 kono' kaisarî.
Inkamoro e'taruma'tî pe man mararî pra
tiaronkon poitîrî pe mîrîrî to' pata
ya' si'ma",

ta'pîiya.

7 Moropai Paapaya ta'pî Abraão pî':

"Inkamoro amîrî'nîkon taruma'tîponkon
taruma'tîuya pe wai",

ta'pîiya.

"Upemonkonoyamî' mo'kauya pe wai
sîrîrî pata po si'ma upoitîrî pe to'
e'to'pe", *Gn 15.13,14*

ta'pîiya Abraão pî'. 8 Mîrîrî ye'nen Paapa
eseta'pî Abraão yarakkîrî. Moropai Abraão
nîkupî ton tîrî'pîiya, tînmukukon esenposa'
yai tiwin semana kaisarî aako'mansa' tîpo
Abraãoya Isaque mere pi'pî pottî ya'tîto'pe.
Mîrîrî yawîrî Abraãoya ikupî'pî. Mîrîrî
warantî Isaqueya nîrî ikupî'pî tînmu Jacó
yarakkîrî. Moropai Jacóya manni'kan tîn-
mukuyamî' pî' ikupî'pî mîrîrî warantî —
ta'pî Estêvãoya.

9 Inkamoro pî' Estêvão eseurîma
ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Manni'kan
penaronkon utamokon rî'san Jacó
munkîyamî' nurî'tîya tonpakon José
yewanmîrî'pî maasa pra tentai'nîkon
tîyunkonya yapurî ye'nen. Mîrîrî ye'nen
ike to' e'repa'pî Egito ponkon pia to' poitîrî
pe awe'to'pe kai'ma. Tîîse mîîkîrî yarakkîrî
Paapa wanî'pî. 10 Mîrîrî ye'nen Paapaya
ipîika'tî'pî awe'taruma'tîto' yapai. Egito
pata esa' rei Faraó pia José wanî yai Paapaya
mîîkîrî kupî'pî tîwakîri pe era'mato'pe
Faraóya. Mîrîrî ye'nen Faraóya ta'pî ipî':
"Epu'nen pe awanî wenai, tarîpai pata esa'
pe eena pe nai kai'ma. Pata esa' pe eena pe
nai moropai uyewî' tawonkon esa' pe nîrî
eena pe nai", ta'pîiya José pî'.
11 Mîrîrî tîpo kure'ne iwan wanî'pî Egito
pata po moropai Canaã pata po. Mîrîrî
yai utamokon nurî'tîya kure'ne iwan
epu'tî'pî. 12 Mîrîrî yai Jacó nurî'tîya yekkari
wanî yekare eta'pî Egito po trigo wanî.
Mîrîrî ye'nen tînmukuyamî' yarima'pîiya
tekkarikon ton yennai. 13 Itakon te'ka
pe to' wîtîsa' yai José esekaremekî'pî
anî' pe tîwanî tonpayamî' pî'. Mîrîrî
warantî José yonpayamî' epu'tî'pî Faraóya.
14 Moropai ta'pî Joséya Jacó nurî'tî wîtîto'pe
Egito pona. Mîrîrî ye'nen Jacó wîtî'pî
75 kaisarî tîpemonkonoyamî' pokonpe.
15 Miarî Egito po mîîkîrî utamokon Jacó
ko'mamî'pî tîîsa'manta pîkîrî. 16 Mîrîrî tîpo
inmukuyamî' rî'san utamokon e'tî'ka'pî.
Mîrîrî tîpo to' esa'rî'pî menna'po'pî
to'ya Siquém pata pona to' yu'na'tîi.
Maasa pra miarî utamokon Abraão nurî'tî
nenna'pî pe awanî'pî. Hamor payanyamî'
rî'san pî' mîrîrî pata yenna'pîiya moropai
ye'ma'pîiya tîniru ke tîpata pe awe'to'pe.
17 Abraão pî' î' kupî tîuya ta'pî tîuya kupî
Paapaya pra tîîse mîrîrî weiyu eseporî
tanne, utamokon epansa' wanî'pî mararî
pra Egito pata po. 18 Mîrîrî yai tiaron
Faraó ena'pî pata esa' pe José epu'nen
pepîn. 19 Mîîkîrîya utamokon nurî'tî
yenku'tî'pî moropai to' taruma'tî'pîiya
kure'ne. Mîrîrî yai to' munkîyamî'
teesenposanon yenpa'ka me'po'pîiya to'
e'tî'kato'pe. 20 Mîrîrî kore'ta Moisés
esenpo'pî morî more. Mîîkîrî tîwarîkka'pî
isanya itunya eseurîwî'ne kapoi kaisarî.
21 Mîrîrî tîpo mîîkîrî yenpa'kasa' to'ya
tanne Moisés eporî'pî pata esa' Faraó
yensiya. Mîîkîrî tîwarîkka'pîiya tînre
pe. 22 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî esenupa'pî
tamî'nawîrî Egito ponkon esenupato' pî'.
Epu'nen pe awanî'pî. Ipîkku pe awanî'pî.
Moropai teeseurîma epu'nen pe awanî'pî.
Î' rî kupîiya yai morî pe awanî'pî —ta'pî
Estêvãoya.
23 —Mîrîrî tîpo a'yeke'ton pe teenai
asakî'ne pemonkon kono' kaisarî
tîwanî ye'ka pe Moisés esenumenka'pî
ipemonkonoyamî' anera'mapai tîwanî pî'.
24 Mîrîrî yai teepîsanon era'ma'pîiya, Egito
pon moropai tonpa Judeu yarakkîrî. Mîîkîrî
taruma'tînen pî' eese'ma'pî, moropai
iwî'pîiya. 25 Mîrîrî pî' Moisés esenu-
menka'pî, uurî wenai upemonkonoyamî'ya
epu'tî tîpîika'tîkon Paapaya kai'ma, tîîse
epu'tî to'ya pîn. 26 Mîrîrî tîpo erenma'sa' pe
inî'rî tiaronkon teepîsanon era'ma'pîiya.
Inkamoro pia attî'pî. Inkamoro wanî'pî
itonpayamî' Judeuyamî' pe. Inkamoro
pîika'tî kai'ma eesenumenka'pî. To'
rataikai attî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya:
"Warayo'kon, amîrî'nîkon uyonpayamî',
ayakon yarakkîrî eekore'ma mîrîrî î' wani'
awanî ye'nen?" ta'pîiya to' pî'.
27 Tîîse manni' tîwanîyakon taruma'tînenya
Moisés tukka'pî. Ta'pîiya: "Amîrî e'kupî
mîrîrî anna yepuru pe. O'non ye'ka pe anna
esa' pe akupî annaya kai'ma awanî mîrîrî?"
ta'pîiya ipî'.
28 "Uurî anwîpai awanî mîrîrî, ko'manpara
Egito pon warayo' wî'pîya
warantî?" *Êx 2.14*
ta'pîiya ipî'. 29 Mîrîrî eta tîuya pe Moisés
epe'pî. Attî'pî Egito pata poi Midiã pata
pona ko'manse. Miarî Moisés munkîyamî'
ton esenpo'pî asakî'ne —ta'pî Estêvãoya.
30 —Asakî'ne pemonkon kono' (40) kaisarî
Moisés ko'mansa' tanne, inserî esenpo'pî
iipia. Mîîkîrî esenpo'pî keren po apo'
mî'nî ye' taransen ya', manni' wî' itese'
Sinai mîrîrî pia. 31 Mîrîrî ye'nen Moisésya
era'ma'pî mîrîrî apo' teesewankono'mai
kure'ne teesenumenkai. Mîrîrî era'mai
awe'rennuku'pî inî' panpî' morî pe
era'mapa kai'ma. Mîrîrî yai Paapa maimu
eta'pîiya.
32 "Uurî atamokon nurî'tî yepotorî, Abraão
nurî'tî napurî'pî,
moropai Isaque nurî'tî napurî'pî, moropai
Jacó nurî'tî napurî'pî", *Êx 3.6*
ta'pîiya. Mîrîrî taiya eta tîuya yai, Moisés
esi'nîpî'pî awe'tîtîka'pî kure'ne. Eranne'
pe tîwanî ye'nen era'maiya pîn. 33 Moropai
Paapa eseurîma'pî. Ta'pîiya ipî':

"A'sa'sa' mo'kakî, maasa pra sîrîrî pata
wanî morî pe maasa pra uurî wanî
ye'nen tarî",
ta'pîiya.
34 "Upemonkonoyamî' e'taruma'tî
era'ma pî' wai kure'ne Egito po.
To' karau eta pî' wai.
Mîrîrî ye'nen inkamoro pîika'tîi
awenna'popa Egito pona.
Ayarimauya sîrîrî", *Êx 3.5,7,8,10*
ta'pîiya. Mîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî
Moisés yarakkîrî —ta'pî Estêvãoya.
35 —Mîîkîrî Moisés manni' innape ikupî
to'ya pra awanî'pî. Ta'pî to'ya ipî': "Anna
yepotorî pe kai'ma awanî? Anna yepotorî
pe akupî annaya pra man tiwin kin", ta'pî
to'ya ipî'. Tîîse Paapaya iku'sa' wanî'pî to'
pîika'tîto'peiya kai'ma. Manni' mî'nî ye'
taransen yawon esenpo'pî winîpai Paapaya
taasa' epu'tî'pîiya. 36 Mîîkîrî Moisésya
tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' mo'ka'pî
Egito poi. Mîrîrî yai ikupî eserîkan pepîn
kupî'pîiya, kure'nan esenumenkanto'
kupî'pîiya, manni' tuna Suuyu tuna
kure'nan nuurukkutî to'ya yai. Moropai
asakî'ne pemonkon kono' tîîko'mamî yai,
keren po Moisésya ikupî'pî to' nera'maton
pe —ta'pî Estêvãoya. 37 —Mîîkîrî Moisésya
ta'pî tîpemonkonoyamî' pî':
"Apîika'tînenkon ton yarima Paapaya pe
man,
tîmaimu ekareme'nen uyarima'pî tîuya
warantî",
ta'pîiya to' pî'.
"Ayonpakon perî tîwe'sen iipî pe man", *Dt 18.15*
ta'pîiya to' pî'. 38 Mîîkîrî Moisés ko'mamî'pî
keren po inkamoro tîpemonkonoyamî'
pokonpe. Miarî mîîkîrî wanî'pî utamokon
nurî'tî pokonpe, moropai manni' inserî
warainon ponkon pe awanî'pî wî' itese'
Sinai pia yarakkîrî eeseurîma'pî. Mîrîrî yai
mîîkîrî Moisésya Paapa winîpainon itekare
ipatîkarî enen ko'mannîto' pî' teeseurî-
masen yapisî'pî. Mîrîrî ekaremekî'pîiya
uurî'nîkon pî'.
39 Miarî keren po tîwanîkon yai, in-
nape Moisés kupî utamokon rî'sanya pra
awanî'pî tesa'kon pe awanî. Mîrîrî ye'nen
itentai to' ena'pî. Mîrîrî ye'nen enna'popai
to' wanî'pî Egito pona. 40 Ta'pî to'ya Arão
pî':
"Unapurîkon ton konekakî e'mai' pe tu-
utîsanonya yaato'pe,
to' wenairî wîtînto'pe. Maasa pra Moisés
o'non poro renamo attî'pî mîrîrî,
uurî'nîkon mo'ka'tîpon Egito pata poi.
O'non pata awanî esepu'tî pra awanî sîrîrî",
Êx 32.1
ta'pî to'ya. 41 Mîrîrî ye'nen Arãoya
ikoneka'pî to' napurî ton. Paaka more
warantî ikoneka'pîiya. Moropai mîîkîrî
paaka more yapurî'pî to'ya. Yapurî
tîuya'nîkon wenai tekînkon wî'pî to'ya
yapurîkonpa kai'ma. Festa pî' to' wanî'pî
moropai kure'ne to' atausinpa'pî mîîkîrî
tîkoneka'pîkon yapurî tîuya'nîkon pî'.
42 Mîrîrî ye'nen Paapa atarima'pî to' pia
pai moropai to' rumaka'pîiya sirikkîyamî'
yapurîto'pe to'ya. Mîrîrî kupî'pî to'ya
Paapa maimu ekareme'nenanya taasa'
yawîrî. See warantî imenuka'pî to'ya pena.
Paapaya ta'pî inkamoro Judeuyamî' pî':
"Uyapurîkonpa ayekînkon wîîsa'ya'nîkon
pepîn mîrîrî
asakî'ne pemonkon kono' kaisarî (40) keren
po awanîkon yai?
43 Amîrî'nîkonya anapurîkon pe
ankoneka'pîkon
itese' Moloque yarî'pî itewî' ton tappîi
tîkonekai.
Mîrîrî warantî rî nîrî anapurîkon Renfã
yarî'pîya'nîkon.
Mîrîrî ankupî'pîkon kaiwano' warainon
awanî'pî yapurîkonpa.
Mîrîrî wenai apatakon yapai amîrî'nîkon
yarî me'pouya kupî sîrîrî aminke,
Babilônia mîî winîkîi", *Am 5.25-27*
ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî pe-
naron Paapa maimu ekareme'nenanya
imenuka'pî —ta'pî Estêvãoya.
44 —Pena utamokon nurî'sanya tappîi
koneka'pî mîrîrî ta si'ma Paapa ya-
purîkonpa. Mîrîrî tappîi ta Paapa wanî'pî
to' yarakkîrî keren po. Mîrîrî tappîi
koneka'pî to'ya iku'to'pe Moisésya ta'pî
Paapaya yawîrî. Moisés pia Paapa nenpo'pî
manni' warantî ikoneka'pî to'ya. 45 Mîrîrî
tappîi yapi'sa' to'ya wanî'pî. Moropai
tîtamokon nurî'tî sa'manta yai ipayanyamî'
rî'san pia awe'nîmî'pî. Tuutîkon yai
mîrîrî tappîi yarî'pî to'ya Josué pîkîrî sîrîrî
pata pona. Mîrîrî yai to' eseya'nama'pî
sîrîrî pata ya tîîko'mansenon yarakkîrî.
Inkamoro mo'ka'pî to'ya maasa pra
Paapaya to' yenpa'ka'pî inkamoro pata'pî
ya' tîpemonkonoyamî' ko'manto'pe. Mîrîrî
tîpo mîrîrî tappîi e'nîmî'pî tarî to' kore'ta

tesa'kon pe Davi wanî pîkîrî. 46 Mîîkîrî
Davi era'ma'pî Paapaya tîwakîri pe.
Mîrîrî ye'nen Daviya Paapa pî' esatî'pî
epîremanto' yewî' ton konekapa kai'ma,
utamokon Jacó nurî'tî napurî'pî yapurîpa
kai'ma. 47 Tîîse ikonekaiya pîn. Inmurî'pî
Salomãoya neken Paapa yapurîto' yewî'
ton koneka'pî —ta'pî Estêvãoya.

48 —Tîîse mîrîrî wîttî itenya ke warayo'
nîkoneka'pî ta pî' Paapa ko'mamî eserîke
pra awanî. Maasa pra kure'nan mîîkîrî
tamî'nawîronkon yentainon. 49 Mîrîrî pî'
Paapa maimu ekareme'nen eseurîma'pî.
Ta'pîiya pena see warantî:

"Uuko'manto' wanî ka' po,
miarî si'ma tamî'nawîron ko'mannîpîuya.
Mîrîrî ye'nen sîrîrî pata wanî si'mîrikkî pe.
Ipona u'pu tîrîuya eserîke awanî.
50 ⌊Kure'ne itentai wanî ye'nen⌋
î' ye'ka see wîttî konekaya'nîkon ita
uuko'manto' ton?
O'non pata pata nai uurî erî'ka'to' ton?
Tamî'nawîrî unkoneka'pî pe awanî
epu'tîya'nîkon pra naatî?" *Is 66.1,2*

ta'pî Paapaya ta'pî Profetaya.

51 Moropai Estêvão eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Î' wani' awanî ye'nen
yuukuya'nîkon pra awanîkon mîrîrî?
Paapa epu'nenan pepîn warantî awanîkon.
Î' wani' awanî ye'nen sa'me pu'kuru
ayewankon kupîya'nîkon? Î' wani'
awanî ye'nen Paapa maimu anetapai pra
awanîkon? Atamokon nurî'tî warantî
awanîkon. Inkamoroya Morî Yekaton
Wannî yewanmîrî'pî warantî yewan-
mîrîya'nîkon. 52 Inkamoroya pena Paapa
maimu ekareme'nenan taruma'tî'pî. Morî
Paapa poitîrî iipî pî' teeseurîmasanon
tî'ka'pî to'ya nîrî. Mîrîrî warantî nîrî
amîrî'nîkonya mîîkîrî rumaka'pî iwîto'pe
to'ya. 53 Paapa winîpainon ankupîkon ton
yapisî'pîya'nîkon inserîyamî' wenai tîîse
mîrîrî yawîrî pra aako'mamîkon mîrîrî —
ta'pî Estêvãoya.

Estêvão Wîî To'ya Tî' Ke Tîpa'tîpî'se

54 Eta tîuya'nîkon ya teepîremasanon
wanî'pî teekore'mai kure'ne Estêvão
winîkîi. 55 Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannî
wanî'pî Estêvão esa' pe. Mîrîrî yai ka'
yekaya era'ma'pîiya. Paapa era'ma'pîiya
a'ka pe awanî. Moropai Jesus era'ma'pîiya
Paapa meruntîri winî aapîta'pî'sa' satippe.
56 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —A'kî, ka'
esettapurukasa' era'ma pî' wai. Moropai
Paapa narima'pî manni' pemonkon pe
era'ma pî' wai imeruntîri winî —ta'pîiya.

57 Tîîse anetapai pra tîwanîkon wenai
tîpanakon yettapurî'pî to'ya. Moropai
meruntî ke tîwentaimepîtîkon ye'ka pe
Estêvão winîkîi to' iipî'pî. 58 Moropai
inkamoroya yapisî'pî yenpa'ka'pî to'ya
cidade poi. Mîîkîrî pa'tî'pî pia'tî'pî to'ya
tî'kon ke. Mîrîrî yai tîponkon mo'ka'pî
to'ya mîîkîrî warayo' maasaron Saulo pia
irumaka'pî to'ya era'mato'peiya kai'ma
Estêvão pa'tî tîuya'nîkon tanne. 59 Mîrîrî
yai tîpa'tîpîtî to'ya tanne Estêvãoya Jesus
yanno'pî. Ta'pîiya: —Uyepotorî Jesus,
uyekaton yapi'kî aapia uuko'manto'pe
—ta'pîiya. 60 Mîrîrî tîpo awe'sekunka'pî
moropai mîîkîrî entaime'pî meruntî
ke. Ta'pîiya: —Uyepotorî, insamoro
kîtaruma'tîi imakui'pî to' nîkupî wenai.
Mîrîrî taa tîpo Estêvão sa'manta'pî. Mîrîrî
era'ma'pî manni' maasaron Sauloya.
Estêvão wîî taa to'ya pî' inna taasai'ya
wanî'pî.

8

Innape Jesus Ku'nenan Taruma'tî Sauloya

1-2 Estêvão wîî to'ya tîpo tiaronkon
innape Jesus ku'nenan Jerusalém ponkon
karawa'pî mararî pra. Moropai inkamoroya
Estêvão esa'rî'pî yu'na'tî'pî. Mîrîrî weiyu
yai innape Jesus ku'nenan manni'kan
Jerusalém ponkon e'taruma'tî pia'tî'pî
innape Jesus kupî to'ya wenai. Moropai
kure'nan inkamoro ataimerunpa'pî mo-
ropai to' wîtîpîtî'pî Judéia pata pona
moropai tiaron Samaria pata pona. Tîîse
Jesus naipontî'san neken ko'mamî'pî miarî
Jerusalém po.

3 Mîrîrî yai Sauloya innape Jesus
ku'nenan taruma'tîpîtî'pî. Innape Jesus
ku'to' to'ya anaretî'kapai awe'pîtî'pî. Mîrîrî
wenai to' yuwapîtî'pîiya to' yewî'kon ta
pî' tewonpî'se to' yapi'pîtî'pîiya. To'
tîworoka'pî'se to' yenpa'kapîtî'pîiya to'
yewî' tapai atarakkannîto' yewî' ta to'
yarîpa.

4 Mîrîrî wenai innape Jesus ku'nenan
pemonkonyamî' ataimerunpa'pî moropai
to' e'paraipîka'pî. To' wîtîpîtî'pî patakon
kaisarî. Miarî tuutîsa'kon yai itekare ekare-
mekî'pî to'ya, tîwî ikupî to'ya pra.

Filipe Wîtî Samaria Pona Itekare Ekareme'se

5 Inkamoro yonpa Filipe wîtî'pî Samaria
pata pona. Miarî itekare pî' eeseurîma'pî
nîrî. Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe
ekareme'pîtî'pîiya. 6 Moropai miarîronkon
pemonkonyamî'ya imaimu eta'pî morî pe
tîîtî'napanse to' wanî'pî. Moropai Paapa
meruntîri ke î' ikupî eserîkan pepîn kupî
Filipeya era'ma'pî to'ya. 7 Imakui'pî yeka-
ton yarakkîrî tîwe'sanon pemonkonyamî'
inkamoro yapai imariwa'yamî' yenpa'kaiya
era'ma'pî to'ya. Moropai tiaronkon
pri'yawonkon pepîn eke'nankon moropai
asakoi'kon pepîn inkamoro yepi'tî Filipeya
era'ma'pî to'ya. 8 Mîrîrî ye'nen kure'ne
taatausinpai mîrîrî cidade ponkon pe-
monkonyamî' wanî'pî.

Pia'san Pe Tîwe'sen Simão Yekare

9 Miarî mîrîrî cidade po tîîko'mansen
warayo' wanî'pî itese' Simão. Mîîkîrî
Simão e'pîtî'pî pia'san pe tîwe'sen. Miarî
Samaria pata ponkonya Simão yeseru
era'mapîtî'pî. Î' ikupî eserîkan pepîn
ku'pîtîiya. To' esenumenka'pî kure'ne.
Mîrîrî ye'nen ipîkku pe Simão atapurî'pî to'
rawîrî. 10 Mîrîrî ye'nen taapîtî'pî Samaria
pata ponkonya, ipîkkukon moropai î' ton
pînon, tamî'nawîronkonya taapîtî'pî ipî':
—A'kî, mîserî warayo' yeseru wanî mîrîrî.
Paapa meruntîri ke ikupî eserîkan pepîn
ku'pîtîiya kai'ma. Meruntî mîîkîrî anna
napurîton taa pî' to' ko'mamî'pî. 11 Kure'ne
to' esenumenka'pî ipî'. Maasa pra pena
pata pai î' kupîiya era'mapîtî'pî to'ya
Samaria pata po. Mîrîrî ye'nen iwenairî to'
wîtîpîtî'pî î' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtîiya
ye'nen. 12 Mîrîrî kore'ta Filipe maimu
eta'pî to'ya, Jesus yekare ekaremekîiya
ye'nen. Paapa wanî tamî'nawîronkon
esa' pe taa Filipeya wenai innape ikupî'pî
to'ya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon wenai innape
ikupî'pî to'ya. Moropai warayo'kon pî'
moropai wîri'sanyamî' pî' nîrî, innape Jesus
kupî to'ya wenai to' yenpatakona'pîiya.
13 Inkamoro kore'ta nîrî mîîkîrî Simão
pia'sanya innape ikupî'pî. Mîrîrî ye'nen
eesenpatakona'pî nîrî. Mîrîrî tîpo Filipe
yarakkîrî aasarî'pî itekare ekaremekî pî'
Filipe wanî tanne. Mîrîrî yai ikupî eserîkan
pepîn ku'pîtî Filipeya era'ma'pîiya.
Moropai Simão esenumenkapîtî'pî ipî'
kure'ne. —Filipe nîrî ka'rî ikupî eserîkan
pepîn ku'nen —taapîtî'pîiya ipî'.
14 Mîrîrî yai Jerusalém ponkon Jesus
naipontî'sanya Samariaponkonya innape
Jesus ku'sa' yekare eta tîuya'nîkon ye'nen,
Pedro João yarima'pî to' yekare etai, in-
nape to' wanî etai. 15-16 Mîrîrî yai Pedro
João yarakkîrî teerepamîkon yai inkamoro
innape Jesus kupîtîpono'san eporî'pî to'ya.
To' pona to' epîrema'pî Morî Yekaton
Wannî enasa' pra awanî ye'nen to' esa'.
Innape Jesus ku'sa' to'ya neken awanî'pî,
mîrîrî wenai to' esenpatakonasa' wanî'pî.
17 Mîrîrî ye'nen to' pu'pai pona tenyakon
tîrî'pî to'ya. Moropai to' epîrema'pî Morî
Yekaton Wannî enato'pe to' esa' pe.
18 Mîrîrî era'ma'pî Simãoya. Warayo'
pu'pai pona mia' tîîsa' yai Morî Yekaton
Wannî iipî kai'ma eesenumenka'pî. 19 Mîrîrî
ye'nen ta'pîiya Pedro pî': —Mîrîrî nîrî
meruntî yu'se wai. Anî' pu'pai pona uyenya
tîîsau'ya ya, Morî Yekaton Wannî enato'pe
itesa' pe —ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen tîniru
kainumî'pîiya Pedro pia, mîrîrî yepe' ton
pe.
20 Tîîse imaimu yuuku'pî Pedroya: —
Atîkî apo' ya' atînirurî yarakkîrî, maasa
pra Paapa meruntîri anennapai wai kai'ma
eesenumenka yairî pra —ta'pîiya. 21 —
Anna pokonpe Paapa esenyaka'mato' pî'
eesenyaka'ma eserîke pra nai. Maasa
pra yairî pra ayeseru awanî ye'nen,
Paapa winîkîi seru'ye' pe awanî ye'nen.
22 Esewankono'makî yairon pepîn eesenu-
menkato' winîpai irumakakî Paapa pî'
tîîwanmîra iku'to'peiya —ta'pîiya. 23 —
Maasa pra anna pî' kinmuwanî pî' nai
kure'ne anna winîkîi, î' kupî annaya
era'maya ye'nen —ta'pî Pedroya ipî'. —
Kure'ne imakui'pî pe ayeseru wanî, ayentai
imakui'pî enasa' man, —ta'pîiya. Tarîpai
eesenumenka'pî mîrîrî ta'pî Pedroya pî',
Paapaya ayenumî apo' ya' ta'pîiya pî'.
24 Mîrîrî ye'nen Simãoya ta'pî: —Moriya
esa'tî uurî ton pe Paapa pî' —ta'pîiya. —
Esa'tî apo' ya' uyenumîiya namai, manni'
taaya'nîkon manni' ya' —ta'pî Simãoya.
25 Mîrîrî tîpo, Paapa maimu ekaremekî
tîpo Pedro João enna'po'pî Jerusalém pona
Samaria poi. Mîrîrî pe, tuutîkon pe e'ma
taawîrî Samaria pata poronkon pî' itekare
ekaremekî'pî to'ya.

Etiopia Pon Yarakkîrî Filipe Eseurîma

26 Samaria po Filipe wanî tanne, Uye-
potorîkon narima'pî inserî eseurîma'pî
Filipe yarakkîrî. —Ekonekakî moropai
atîkî e'ma taawîrî —ta'pî inserîya. Filipe
ekoneka'pî moropai attî'pî Jerusalém

poi tuutîsen e'ma Gaza pona taawîrî.
Mîrîrî e'ma wanî'pî tu'ke pemonkonyamî'
wîtîto'pe pra. [27-28] Moropai Filipe wîtî'pî
miarî ya'. Mîrîrî e'ma ta warayo' eporî'pî
Filipeya. Paapa yapurîi wîtî'pî Jerusalém
pona mîîkîrî eporî'pîiya, tîwenna'posen
tîpata Etiopia pon. Rainha poitîrî pe
tîwe'sen, miarî tîniru konekanen pe
awanî'pî, teesenyaka'masanon pia itîînen
pe. Mîrîrî ye'nen Rainha Candace poitîrî
pe awanî'pî kure'ne. Mîîkîrîya Paapa
maimu ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî
kaaretarî erenka'pî tuutî pe tararan po
si'ma. [29] Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannîya
ta'pî Filipe pî': —Ka'ne' pe e'rennu'kî iipia
—ta'pîiya. —Atîkî yarakkîrî —ta'pî Morî
Yekaton Wannîya.

[30] Mîrîrî ye'nen Filipe eka'tumî'pî ka'ne'
pe. Moropai mîrîrî profeta Isaías kaare-
tarî erenka mîîkîrî warayo'ya eta'pî Fil-
ipeya. Moropai ekaranmapo'pîiya. —Mîrîrî
erenkaya manni' epu'tî pî' nan? —ta'pî
Filipeya ipî'.

[31] Tîîse mîrîrî yuuku'pî warayo'ya: —
O'non ye'ka pe epu'tîuya e'painon anî'ya
ekaremekî pra tîîse? —ta'pîiya Filipe pî'. —
Enu'kî uupia eereutapa —ta'pîiya. [32] Mîîkîrî
warayo' nîrenka'pî profeta Isaías nurî'tî
kaaretarî wanî'pî see warantî:

Carneiro yapisî to'ya moropai yarî to'ya
iwîto' pata'se' ya'.
Mîîkîrî itekîn wanî moo,
î' ku'nenan tîsi'po ya'tînenan winîkîi.
Mîrîrî warantî nîrî mîîkîrî wanî,
î' taiya pepîn tîwinîkîi imakui'pî ku'nenan
pî'.
[33] Mîîkîrî wanî itaruma'tîsa' pe
tîîse anî'ya taa pra awanî ipî'.
Morî mîîkîrî î' imakui'pî kupîtîpon pepîn,
taa anî'ya pra awanî.
Tarî aako'manto' ataretî'ka inmuku ton pra
tîîse.
Mîrîrî ye'nen anî' eseurîma eserîke pra
awanî
inmukuyamî' rî'san pî', moropai
ipayanyamî' rî san pî'. *Is 53.7,8*
Mîrîrî warantî ekaremekî'pî Isaías nurî'tîya
pena.

[34] Mîrîrî ye'nen warayo'ya ta'pî Filipe pî':
—Moriya, upî' ekareme'kî sîrîrî anî' pî' kin
mîîkîrî profeta Isaías eseurîma mîrîrî? Tîpî'
rî ka'rî, tiaron pî' ka'rî eeseurîma? —
ta'pî warayo'ya Filipe pî'. [35] Mîrîrî ye'nen
Filipeya ekaremekî pia'tî'pî mîrîrî pro-
feta Isaías kaaretarî eseurîma manni' wanî
mîrîrî. —Jesus yekare pî' teeseurîmasen
pe. Mîîkîrî taruma'tî'pî to'ya tîîse mîîkîrîya
î' taa pîn tîtaruma'tînan pî' tîwînenan pî'.
Tamî'nawîrî mîîkîrîya apî'tanîpî'pî î' tîkai
pra —ta'pî Filipeya. Mîrîrî warantî Jesus
yekare ekaremekî'pî Filipeya.

[36] Tuutîkon ye'ka pe teeseurîmakon pe to'
erepamî'pî tuna ena pona. Mîrîrî ye'nen
ta'pî mîîkîrî warayo'ya: —A'kî tuna tarî
man, —ta'pî warayo'ya. Mîrîrî ye'nen
ta'pîiya: —Esenpatakona ya, î' wani' awanî
pepîn? [37] Ta'pî Filipeya: —Tamî'nawîrî
ayewan ke innape ikupî pî' nan? —ta'pî
Filipeya. —Inna, innape Jesus Cristo kupî
pî' wai Paapa munmu pe awanî —ta'pî
warayo'ya Filipe pî'. [38] Moropai mîîkîrî
warayo'ya tararan emî'pannîpî me'po'pî
moropai to' autî'pî sa'nîrî. To' ena'pî tuna
ka, moro yenpatakona'pî Filipeya. [39] Mîrîrî
tîpo tuna kapai to' eseu'ka pe, Morî Yekaton
Wannîya Filipe yarî'pî. Inî' eesera'ma pra
eena'pî. Warayo'ya inî' era'ma pra eena'pî
tîîse mîrîrî tîpo warayo' wîtî'pî tîpata pona
kure'ne taatausinpai. [40] Mîrîrî tîpo tiwinarî
Filipe esepu'tî'pî. Azoto cidaderî po tîwanî
epu'tî'pîiya. Moropai mîîkîrîya tuutî pe
itekare ekaremekî pinunpa'pî patakon poro
Paapa wanî pîika'tîton pe, Cesaréia cidaderî
pona teerepamî tîpose.

9

Sauloya Innape Jesus Kupî
(At 22.6-16; 26.12-18)

[1] Jerusalém po tîwanî yai Sauloya
innape Jesus ku'nenan taruma'tîpîtî'pî.
Taapîtî'pîiya to' pî': —Innape Jesus
ku'to'yakon rumakaya'nîkon pra awanîkon
ya, atî'kauya'nîkon —ta'pîiya. Moropai
attî'pî teepîremasanon esanon yepotorî
pia. [2] Mîîkîrî wîtî'pî kaareta esa'se imaimu
yaponse' tiaronkon innape Jesus ku'nenan
taruma'tîi Damasco po Judeuyamî'
epere'to' yewî' ta tuutîpa kai'ma. Maasa
pra mîrîrî kaareta wenai Jesusya tenu-
pato'kon yawîrî tîîko'mansenon ekaremekî
Judeuyamî' esanonya ya, to' yarîpa
Jerusalém pona, warayo'kon moropai
wîri'sanyamî' atarakkannîto' yewî' ta.

[3] Mîrîrî tîpo attî'pî. Aminke pra eerepamî
winîkîi Damasco pona e'ma ta a'ka ena'pî
Saulo pona. [4] Mîîkîrî esenumî'pî non pona.
Moropai mai teeseurîmasen eta'pîiya.

—Saulo, î' wani' ye'nen utaruma'tîya
mîrîrî? —ta'pî maiya. 5 Moropai Sauloya
ta'pî: —Anî' kin amîrî, uyepotorî? —ta'pî
Sauloya. Moropai Maiya ta'pî: —Uurî Jesus.
Itaruma'tî pî' aako'mamî manni' —ta'pî
maiya. 6 Moropai ta'pîiya: —E'mî'sa'kakî,
erepankî Damasco pona. Miarî î' ankupî
ton ekaremekî to'ya.

7 Moropai warayo'kon yarakkîrî tu-
utîsanon emî'pamî'pî tîîse î' taa to'ya
pra awanî'pî. Mai teeseurîmasen eta'pî
to'ya tîîse anî' era'ma to'ya pîn. 8 Moropai
Saulo e'mî'sa'ka'pî non poi moropai tenu
yenponka'pîiya tîîse anî' era'maiya pra
awanî'pî. Enkaru'ne eenasa' wanî'pî.
Mîrîrî ye'nen itonpayamî' yarakkîronkonya
itenya pî' yarî'pî Damasco pona. 9 Mîîkîrî
ko'mamî'pî eseurîwî'ne wei kaisarî î'
tera'mai pra. Mîrîrî yai ta're' yonpaiya pîn
moropai î' enîrîiya pîn.

10 Miarî wanî'pî Damasco po warayo'
Jesus nenupa'pî itese' Ananias.
Mîîkîrîya Uyepotorîkonya tannoto' eta'pî
tîîwe'ne'pîtî warantî maasa pra iwe'nasa'
pra tîîse. Ta'pî Uyepotorîkonya ipî': —
Ananias —ta'pîiya. Yuuku'pîiya: —Tarî wai
—ta'pî Ananiasya.

11 —Ekonekakî moropai atîkî mîrîrî
ito'saron e'ma taawîrî Judas yewî' ta. Miarî
warayo' yuwata Tarso pon itese' Saulo.
Mîîkîrî man teepîrema pî' —ta'pîiya. 12 —
Teepîrema kore'ta tîwe'ne'pîtî warantî
warayo' esenpo era'ma'pîiya. Amîrî
era'ma'pîiya mîrîrî. Tenya tîrîiya ipu'pai
pona inî'rî era'mato'peiya kai'ma —ta'pî
Uyepotorîkonya Ananias pî'.

13 Tîîse Ananiasya Uyepotorîkon maimu
yuuku'pî see warantî: —Mîîkîrî warayo'
yekare pî' tu'kankon eseurîma etasau'ya
wai. Innape amîrî ku'nenan winîkîi,
Jerusalém ponkon innape tepotorîkon
ku'nenan taruma'tîiya etasau'ya wai.
14 Mîîkîrî erepansa' sîrîrî Damasco pona
kaareta yarakkîrî. Tarîronkon innape
Jesus ku'nenan ekareme'sa' Judeuyamî',
teepîremasanon esanonya ya, to' yarîiya
Jerusalém pona. Inkamoro apî' esa'nenan
yarîiya atarakkannîto' yewî' ta —ta'pîiya.

15 Tîîse Uyepotorîkonya ta'pî Ana-
nias pî': —Atîkî maasa pra mîîkîrî
warayo' menkasau'ya sîrîrî uurî ton pe,
eesenyaka'mato'pe uurî ekaremekî pî'
manni'kan Judeuyamî' pepîn pî' moropai
to' esa'kon pî' moropai Judeuyamî' pî' nîrî.
16 Uurîya ekaremekî sîrîrî mîîkîrî Sauloya
tîmoron epu'to'pe uwenai, tamî'nawîrî
umaimu ekaremekî tîuya wenai —ta'pîiya.

17 Mîrîrî ye'nen Ananias wîtî'pî ito'saron
e'ma taawîrî Judas yewî' ta. Miarî mîîkîrî
warayo' eporî'pîiya. Saulo pu'pai pona
tenya tîrî'pîiya moropai ta'pîiya: —Uyakon
Saulo, Uyepotorîkonya uyarima pî' man
aapia. Manni' Jesus Damasco ye'marî
ta era'maya ne'tîkiniya uyarima pî' man
inî'rî era'mapa kai'ma, moropai Morî
Yekaton Wannî enato'pe ayesa' pe —
ta'pîiya. 18 Mîrîrî taiya pe itenu yapai
moro' pi'pî warainon e'soroka'pî. Moropai
Sauloya era'ma pia'tî'pî inî'rî. Mîrîrî pe rî
awe'mî'sa'ka'pî moropai eesenpatakona'pî.
19 Mîrîrî tîpo tekkari yonpa'pîiya moropai
pena tîwanî'pî warantî meruntî ke eena'pî.
Moropai mîîkîrî ko'mamî'pî tu'ke pu'kuru
pra wei kaisarî innape Jesus ku'nenan
kore'ta Damasco po.

Sauloya Itekare Ekaremekî Pia'tî Damasco po

20 Mîrîrî pe rî Damasco po mîîkîrî Sauloya
itekare ekaremekî pia'tî'pî Judeuyamî'
epere'to' yewî'kon ta pî'. Mîîkîrîya
ekaremekî e'pîtî'pî: —Jesus wanî Paapa
munmu pe —taapîtî'pîiya.

21 Mîrîrî eta tîuya'nîkon wenai to' wanî'pî
teesenumenkai ipî'. Ta'pî to'ya: —A'kî,
manni' mîîkîrî Saulo Jesus yapurînenan
inkamoro taruma'tîpîtîtîpon. Mîîkîrîya
to' taruma'tîpîtî'pî. Tarîpai mîîkîrî
iipî'pî tarîwaya innape Jesus ku'nenan
taruma'tîpa kai'ma to' yapi'se, inkamoro
yarîpa teepîremasanon esanon pia to'
rumakapa kai'ma —ta'pî to'ya ipî'. 22 Tîîse
ekaremekî'pîiya inî' panpî' meruntî
ke: —Mîîkîrî Jesus Paapa nîmenka'pî
pîika'tîton pe wanî yairon pe. Meruntî ke
ekaremekî'pîiya. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
Damasco ponkonya imaimu wa'tî eserîke
pra awanî'pî. Kure'ne to' esenumenka'pî
ipî'.

23 Mîrîrî tîpo tîko'man pe wei tîîko'mamî
tîpo, inkamoro Judeuyamî' emurukuntî'pî
teeseurîmakonpa. Inkamoroya teeserukon
koneka'pî î' kupîkonpa iwinîkîi. Ta'pî
to'ya: —Iwîpai awanî sîrîrî —ta'pî to'ya.
24 Tîîse mîrîrî yekare eta'pî Sauloya.
Mîrîrî ye'nen î' kupî to'ya kupî tîwinîkîi
epu'tî'pîiya. Inkamoro ko'mamî'pî mîrîrî
cidade yewa'to' woi mana'ta era'ma pî'
Saulo epa'ka ya yapisîkonpa, iwîkonpa

kai'ma. Mîîkîrî nîmîkî pî' to' ko'mamî'pî
ewaron wei iwîkonpa kai'ma. 25 Tîîse
ewaron ya innape Jesus ku'nenan Saulo
nenupa'sanya Saulo yeka'ma'pî kure'nan
waikara'pî ya'. Mîrîrî ya' tîîse yenu'tî'pî
to'ya cidade iwa'to' poi winîkîi poro
pona. Mîrîrî warantî Saulo wîîto' to'ya
esuwa'ka'pî.

Jerusalém Po Saulo Wanî

26 Moropai mîîkîrî wîtî'pî Jerusalém pona.
Miarî innape Jesus ku'nenan anepu'pai
awanî'pî to' pokonpe tîwanîpa maasa
pra innape Jesus ku'sa' tîuya ye'nen.
Tîîse eranne' pe to' wanî'pî ipî' maasa
pra tenku'tîiya'nîkon nama tîuya'nîkon
ye'nen. 27 Tîîse Barnabé erepamî'pî.
Saulo yarî'pîiya Jesus naipontî'san pia
moropai eerepamî'pî. Ekaremekî'pîiya to'
pî': —Sauloya Jesus era'ma'pî e'ma ta.
Moropai yarakkîrî eeseurîma'pî. Mîrîrî
ye'nen Saulo wanî tarîpai Jesus maimu pe
teesenyaka'masen pe. Damasco po meruntî
ke itekare ekareme'pîtî'pîiya —ta'pî
Barnabéya to' pî'. 28 Mîrîrî pata pai Sauloya
Uyepotorîkon maimu ekaremekî pia'tî'pî
Jerusalém poro meruntî ke. 29 Moropai
grego maimu ta teeseurîmasanon yarakkîrî
eeseurîmapîtî'pî. Tîîse to' wakîri pe pra
eeseurîma'pî. Mîrîrî ye'nen iwî tîuya'nîkon
pî' to' esenumenka'pî. 30 Mîrîrî yekare
etasa' tîuya'nîkon ye'nen innape Jesus
ku'nenanya Saulo yarî'pî Cesaréia cidaderî
pona. Mîrîrî pata pai yarimakonpa kai'ma
Tarso cidaderî pona attîto'pe to'sarî.

31 Mîrîrî tîpo innape Jesus ku'nenan
e'taruma'tîto' tî'napansa' wanî'pî Judéia
pata po moropai Galiléia pata po moropai
Samaria pata po. Mîrîrî ye'nen inî'
panpî' arinîke innape Jesus ku'nenan ena
ko'mannîpî'pî, maasa pra Morî Yekaton
Wannîya tîpîika'tîkon wenai. Mîrîrî
warantî kure'ne Uyepotorîkon namapîtî'pî
to'ya.

Enéias Yekare

32 Pedroya innape Jesus ku'nenan
era'mapîtî'pî patakon kaisarî. Mîrîrî yai
attî'pî Lida cidaderî pona to' era'mapî'se.
33 Miarî warayo' eporî'pîiya eke'nepamî'pî
itese' Enéias. Aako'mansa' wanî'pî
eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai kono'
kaisarî tîwe'mî'sa'kai pra. 34 Mîîkîrî pî'
ta'pî Pedroya: —Enéias, Jesus Cristoya
ayepi'tî. Mîrîrî ye'nen e'mî'sa'kakî. Ayette'
yanmako'makî —ta'pîiya. Mîrîrî eta
tîuya pe Enéias e'mî'sa'ka'pî. Moropai
eesepi'tîsa' wanî'pî. 35 Mîrîrî yai mîîkîrî
e'mî'sa'kasa' era'ma tîuya'nîkonya yai Lida
ponkonya innape Jesus kupî'pî. Moropai
Sarona ponkonya nîrî innape ikupî'pî.

Dorcas Yekare

36 Jope cidaderî po awanî'pî wîri' innape
Jesus ku'nen. Mîîkîrî ese' wanî'pî Tabita,
Grega maimu ta Dorcas. Mîîkîrî e'pîtî'pî
morî ku'pîtî'pîiya. Tîwe'taruma'tîsanon
pîika'tîpîtî'pîiya. 37 Mîrîrî kore'ta, tiwin
wei pri'ya pra Dorcas ena'pî. Moropai
aasa'manta'pî. Mîîkîrî esa'rî'pî rona'pî
to'ya. Mîrîrî tîpo yarî'pî to'ya kawînpan
wîttî ta. 38 Tîîse Pedro yekare eta'pî in-
nape Jesus ku'nenanya Lida cidaderî po,
aminke pra Jope pî'. Mîrîrî ye'nen asakî'ne
warayo'kon yaipontî'pî to'ya ekareme'se
Pedro pî'. To' wîtî'pî. Moropai Pedro
eporî'pî to'ya miarî. Ta'pî to'ya ipî':

—Pedro, aase ka'ne' pe Jope pona —ta'pî
to'ya. 39 Moropai Pedro ekoneka'pî. Attî'pî
to' pîkîrî. Eerepamî'pî miarî, mîrîrî ita
to' e'to' wîttî ta. Tîîse kawînpan pe wîttî
wanî'pî. Mîrîrî ye'nen o'non pata mîîkîrî
isa'manta'pî yaasa' to'ya pata' Pedro ya-
wonnîpî'pî to'ya. Miarî wîri'sanyamî'
wanî'pî, inyo isa'manta'san. Inkamoro
karawa'pî kure'ne. Ta'pî to'ya Pedro pî':
—A'kî Tabita nîsi'pîmî'pî upon seeni' pena
enen tîwanî yai —ta'pî to'ya ipî'. Maasa pra
inyo isa'manta'san pon ton si'pînpîtî'pîiya
mîîto'pe.

40 Moriya ta'pî Pedroya to' pî': —Epa'katî
poro pona. Mîrîrî tîpo to' epa'ka'pî tanne,
Pedro e'sekunka'pî moropai eepîrema'pî.
Mîrîrî tîpo teepîrema ataretî'ka pe,
eera'tî'pî isa'manta'pî winîkîi. Moropai
ta'pîiya ipî': —Tabita, e'mî'sa'kakî —
ta'pîiya. Moropai tenu yarakkamo'pî
Tabitaya moropai Pedro era'ma tîuya pe
awe'mî'sa'ka'pî tîmaikko pona. Pedro
era'ma'pîiya. 41 Moropai Pedroya itenya
pî' yapisî'pî. Ipîika'tî'pîiya i'mî'sa'ka
pî'. Mîrîrî tîpo pemonkonyamî' innape
Jesus ku'nenan yanno'pî Pedroya, inyo
isa'manta'san pokonpe. Moropai Dorcas
yenpo'pîiya to' yenu ya' enen. 42 Mîrîrî
yekare eta tîuya'nîkon wenai innape Uye-
potorîkon kupî'pî tu'kankon Jope cidaderî
ponkonya. 43 Mîrîrî tîpo Pedro ko'mamî'pî
paaka pi'pî sakari'manen Simão yewî' ta.
Tu'ke wei kaisarî aako'mamî'pî Jope po.

10

Cornélioya Pedro Yanno Me'po

1 Cesaréia cidaderî po warayo' wanî'pî itese' Cornélio. Mîîkîrî wanî'pî 600 kaisaronkon surarayamî' Itália ponkon esa' pe tîwe'sen pe. 2 Mîîkîrî wanî'pî Paapa yapurînen pe. Tîpemonkonoyamî' pokonpe si'ma Paapa yapurî'pî to'ya. Moropai tu'ke morî ku'pîtî'pîiya, Judeuyamî' î' ton pînon tîpakkori'tasanon pîika'tîpîtî'pîiya. Moropai wei kaisarî eepîremapîtî'pî Paapa pî'.

3 Tiwin wei ko'mamîiya Cornélio we'ne'pîtî warantî awanî'pî iwe'nasa' pra tîîse. Era'ma'pîiya Uyepotorîkon narima'pî. Inserî wanî tîîpia era'ma'pîiya. Mîîkîrîya ta'pî ipî': —Cornélio. 4 Eranne' pe si'ma inserî era'ma'pîiya. Moropai ekaranmapo'pî Cornélioya: —Î' wani' nai, uyepotorî? —ta'pîiya. Inserîya yuuku'pî. Ta'pîiya ipî': —Paapaya tîwakîri pe eepîremato' etasa' man, maasa pra î' ton pînon pîika'tîsa'ya ye'nen. Apî' Paapa atausinpasa' man —ta'pî inserîya ipî'. 5 —Mîrîrî ye'nen apemonkonoyamî' yarimakî Jope cidaderî pona to' wîtîto'pe, warayo' itese' Simão Pedro yannoi to' wîtîto'pe —ta'pîiya. 6 —Mîîkîrî wanî Paaka pi'pî sakari'manen, tuna ena po aako'mamî manni' Simão yewî' ta —ta'pîiya.

7 Mîrîrî tîpo inserî wîtî'pî Cornélio piapai. Mîrîrî ye'nen Cornélioya asakî'ne tîpoitîrîtonon yanno'pî ka'ne' pe, moropai tiwin surara to' pokonpe. Mîîkîrî surara wanî'pî Paapa yapurînen pe nîrî. Moropai Cornélio esenyaka'mato' ku'nen pe awanî'pî. Inkamoro yarima'pîiya Jope cidaderî pona. 8 Cornélioya to' pî' tamî'nawîrî î' ta'pî inserîya tîpî' ekaremekî'pî to' pî': —A'kî sîrîrîpe uyewî' ta ko'mamîiya epîrema tanne, Paapa narima'pî inserî esenpon pî' man —ta'pîiya to' pî'. —Mîîkîrîya taa pî' man upî': "Asakî'ne apemonkonoyamî' yarimakî to' wîtîto'pe warayo' itese' Pedro yannoi Jope cidaderî pona", taa pî' man —ta'pîiya. —Mîrîrî ye'nen atîtî —ta'pîiya.

9 Tiaron wei yai to' wîtî'pî Jope cidaderî pona aminke pra to' erepamî tanne, Jope cidaderî pî' ineka'ta pairî wei tîîse, Pedro enuku'pî wîttî neka'ta pona epîremai. Miarî eepîrema tanne inkamoro warayo'kon erepamî'pî Jope cidaderî pona. 10 Moropai Pedroya emi'nan epu'tî'pî tekkari anonpapai ena'pî. Maasa pra tekkarikon ton koneka wîri'ya tanne Pedro we'ne'pîtî warantî awanî'pî. 11 Tîîwe'ne'pî'to' ya' era'ma'pîiya ka' esettapurukasa'. Mîrîrîya kure'nan kamisa warainon autî'pî ewa'tîsa' pe asakîrîrî yaretîkon pî'. Mîrîrî autî'pî non tîpose iipia. 12 Mîrîrî ya' tu'ke si'kore'ta kamoyamî' moropai o'ma'kon tîro'takon po taasa'senon moropai toronyamî' wanî era'ma'pî Pedroya. 13 Mîrîrî yai Pedroya mai eta'pî, Paapa eseurîmato'. Ta'pî maiya Pedro pî': —E'mî'sa'kakî ayo' ton wîîkî insanan yonpa moropai entamo'kakî —ta'pîiya ipî'.

14 Tîîse Pedroya yuuku'pî: —Kaane Uyepotorî. Maasa pra inkamoro ye'kakon anna nanîkon pepîn. Yanîuya eserîke pra wai —ta'pî Pedroya.

15 Moropai inî'rî Paapa eseurîma'pî Pedro yarakkîrî. —Inkamoro ye'ka anna nanîkon pepîn tîkai pra e'kî uurî nîkupî'san pî' —ta'pî Paapaya Pedro pî'.

16 Mîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî eseurîwî'ne ite'ka. Ta'pîiya: —Insanan yonpa wîîkî, entamo'kakî —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo mîrîrî kamisa warainon menna'po'pî Paapaya ka' pona.

17 Mîrîrî tîpo Pedro esenumenka'pî mîrîrî tîwe'ne'pî'to' pî'. Î' taato'pe epu'tîiya pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen awanî'pî yairî ma're eena'pî. Mîrîrî tanne, warayo'kon Cornélio narima'san erepamî'pî. O'non pata Simão yewî' wanî ekaranmapo tîuya'nîkon tîpo to' emî'pamî'pî mana'ta pia. 18 To' emî'pamî'pî wîttî esa' yanno'pî to'ya. Moropai ekaranmapo'pî to'ya.

—O'non pata warayo' nai Pedro itese' tarî nai? —ta'pî to'ya. 19 Pedro esenumenka ko'mannîpî tanne tîwe'ne'pî'to' pî', Morî Yekaton Wannîya ta'pî: —Pedro, a'kî, eseurîwî'nankon warayo'kon erepannî pî' man. Inkamoroya ayuwa pî' man —ta'pî Morî Yekaton Wannîya ipî'. 20 Moropai ta'pîiya Pedro pî': —Ekonekakî autîkî to' pia. Tîîwanmîra atîkî teesewankono'mai pra, uutî naka ta'ye' tîkai pra atîkî. Maasa pra uurîya to' yarimasa' sîrîrî, to' ii'to'pe tarîwaya aapia —ta'pî Morî Yekaton Wannîya.

21 Mîrîrî ye'nen Pedro autî'pî to' pia. Moropai ta'pîiya warayo'kon pî': —Uurî Pedro, tarî wai. Mîîkîrî yuwaya'nîkon manni' uurî

—ta'pîiya. —Î' kai aai'sa'kon sîrîrî? —
ta'pîiya to' pî'.
22 Inkamoroya yuuku'pî: —Surarayamî'
esa' Cornélioya anna yarimasa' sîrîrî —
ta'pî to'ya. —Mîîkîrî warayo' wanî morî
pe pu'kuru maasa pra Paapa yapurîiya
ye'nen. Mîrîrî ye'nen kure'ne tînamasen
pe awanî Judeuyamî' rawîrî. Mîîkîrî wenai
Paapa narima'pî inserîya taasa' ipî' ayanno
me'poto'peiya tewî' ta attîpa kai'ma. Mo-
ropai î' kai'ma amîrî eseurîma anetapai
awanî —ta'pî to'ya ipî'. 23 Moropai Pedroya
ta'pî to' pî': —Ewontî —ta'pîiya warayo'kon
pî'. Moropai to' ewomî'pî. Tiwin ewaron
yuwa'ka'pî to'ya miarî yarakkîrî.
Eerenma'sa' pe Pedro ekoneka'pî.
Moropai to' pîkîrî attî'pî. Moropai
tiaronkon Jope ponkon innape Jesus
ku'nenan Judeuyamî' wîtî'pî nîrî to'
pokonpe. 24 Moropai tiaron wei yai
to' erepamî'pî Cesaréia cidaderî pona.
Mîrîrî yai Cornélio moropai itonpayamî'
nepu'tîkon emurukuntîsa' wanî'pî miarî
itewî' ta. Maasa pra to' etasai'ya wanî'pî
Pedro erepamî nîmîkîkonpa kai'ma.
25 Mîrîrî yai Pedro erepamî'pî. Eewomî
tanne Cornélio iipî'pî iponaya. Mîîkîrî
e'sekunka'pî Pedro eporî tîuya pe yapurîpa
kai'ma. 26 Tîîse Pedroya ta'pî ipî': —
E'mî'sa'kakî. Maasa pra uurî awarainon
warayo', Paapa warainon pepîn uurî —ta'pî
Pedroya ipî'.
27 Moropai teeseurîmakon ye'ka pe, Pe-
dro ewomî'pî Cornélio yewî' ta. Mi-
arî arinîke pemonkonyamî' emurukuntîsa'
wanî'pî itewî' ta. Moropai Pedro eseurîma
pia'tî'pî to' pî'. Ta'pîiya: —Epu'nenan
amîrî'nîkon anna Judeuyamî' yeseru. Anna
emurukuntî eserîke pra awanî amîrî'nîkon
Judeuyamî' pepîn pokonpe —ta'pî Pedroya
to' pî'. 28 —Tîîse Paapaya ekareme'sa' sîrîrî
upî', anî' kupîuya namai tiaronkon yen-
tai. Anî' menkauya namai tamî'nawîrî
se' kaisarî to' konekato'peuya, morî pe
to' ku'to'peuya ta'pîiya upî' —ta'pî Pe-
droya. 29 —Mîrîrî ye'nen uyannosa'ya'nîkon
ye'nen uui'sa' sîrîrî uwakîri pe pu'kuru —
ta'pîiya. —Mîrîrî ye'nen anepu'pai wanî
sîrîrî kure'ne î' ton pe uyannosa'ya'nîkon —
ta'pîiya to' pî'.
30 Mîrîrî yuuku'pî Cornélioya: —
Eseurîwî'ne wei esuwa'kasa' man. Mîrîrî
rawîrî epîrema tanne, uyewî' ta ko'mamîiya
tiwinarî warayo' esenpo'pî aimutun ipon
uupia —ta'pîiya. 31 —Mîîkîrîya ta'pî upî':
"Cornélio, Paapaya eepîremato' etasa' man
tîwakîri pe maasa pra tîîpakkori'tîsanon
pîika'tîsa'ya wanî morî pe", ta'pîiya upî'.
32 Moropai ta'pîiya: "Pemonkonyamî'
yarimakî Jope cidaderî pona to' wîtîto'pe
warayo' itese' Pedro yannoi. Mîîkîrî wanî
paaka pi'pî sakari'manen Simão yewî' ta,
tuna ena po tîîko'mansen", ta'pî inserîya
upî' —ta'pî Cornélioya. 33 —Mîrîrî ye'nen
ayanno me'po'pîuya. Morî pe pu'kuru
awanî sîrîrî aai'sa' ye'nen anna kore'ta.
Anna epere'sa' sîrîrî tarî Paapa pia pu'kuru.
Mîrîrî ye'nen î' kai'ma Uyepotorîkonya î'
taasa' apî' ekaremekîya etato'pe annaya
kai'ma —ta'pî Cornélioya Pedro pî'.

Pedro Eseurîmato' To' Pokonpe

34 Mîrîrî ye'nen Pedro eseurîma
pia'tî'pî. —Uyonpayamî' —ta'pîiya. —
Eseurîma sîrîrî î' kai'ma uyarakkîrî
esekaremekî'pî une'ta'pî ekaremekîuya
sîrîrî. Anna Judeuyamî' pîika'tî Paapaya
epu'nenan uurî'nîkon. Amîrî'nîkon
Judeuyamî' pepîn pîika'tîiya pepîn kai'ma
esenumenkakoi'kon anna. Tîîse sîrîrî
pata pai epu'tî pî' wai tarîpai Paapa
wanî tamî'nawîronkon pîika'tînen pe.
35 Tamî'nawîronkon wakîmanen pe se'
kaisarî, e'sentai pra. Mîrîrî ye'nen tauya
sîrîrî amîrî'nîkon pî'. Tamî'nawîronkon
innape tîku'nenan, yairî tîîko'mansenon
wakîma Paapaya pata kaisaronkon. 36 Sîrîrî
itekare ekaremekî'pî Paapaya anna
pî', tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' pî'.
Ekaremekî'pîiya î' kai'ma tîpemonkono
pe uurî'nîkon kupîiya innape Jesus Cristo
ku'sa' uurî'nîkonya wenai. Mîîkîrî wanî
tamî'nawîrî e'nî tanne uyesa'kon pe.
37-38 Epu'tîya'nîkon î' e'ku'sa' tarî Israel
pata poro. E'mai' pe Judéia pata po
João Batistaya ekaremekî'pî sîrîrî itekare.
Taapîtî'pîiya: "Imakui'pî pe awe'to'kon
rumakatî moropai esenpatakonatî",
taapîtî'pîiya. Mîrîrî tîpo tamî'nawîrî
Israel pata poro itekare esekaremekî'pî.
Mîrîrî yai Paapaya tîmeruntîri tîrî'pî Jesus
Nazaré poinon pia. Morî Yekaton Wannî
wenai itîrî'pîiya. Mîrîrî meruntî yarakkîrî
Jesus esenyaka'ma pia'tî'pî Galiléia pata
po. Mîrîrî yai morî ku'pîtî'pî Jesusya
pemonkonyamî' pî'. Makui nîtaruma'tî'san
pîika'tî'pîiya maasa pra Paapa wanî ye'nen
tîîpia. Mîrîrî ku'pîtî'pî Jesusya tarî tîwanî

yai. 39 Mîrîrî era'ma'pî annaya. Tamî'nawîrî
inkupî'pî tarî anna pata po, Jerusalém po
era'ma'pî annaya. Mîrîrî tîpo Judeuyamî',
ipemonkonoyamî'ya iwî'pî, ipokapîtî'pî
to'ya pakî'nan pona.
40 Mîrîrî tîpo, eseurîwî'ne wei tîîko'manse
Paapaya i'mî'sa'ka'pî. Paapa meruntîri yai
awe'mî'sa'kasa' eesenpo'pî anna kore'ta.
41 Mîîkîrî era'masa' tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya pra man, tîîse Paapa
nîmenka'san annaya neken era'ma'pî.
Anna yekkari yonpa'pî annaya. Anna
wuku enîrî'pî annaya ipokonpe si'ma
awe'mî'sa'kasa' tîpo. 42 Mîîkîrîya anna
menka'pî moropai anna yaipontî'pî itekare
ekareme'to'pe annaya. Mîrîrî yai itekare
ekaremekî annaya yai taato'pe annaya
pemonkonyamî' pî'. Paapaya Jesus
ku'sa' ipîkku pe tamî'nawîronkon esa'
pe. Mîîkîrîya taa kupî sîrîrî anî' wîtî ka'
pona, anî' wîtî apo' ya'. Mîrîrî warantî
ikupî'pî Paapaya. 43 Sîrîrî ekaremekî'pî
penaronkon, Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' nurî'sanya. Mîrîrî eseposa'
sîrîrî. Mîrîrî ye'nen anî'ya innape Jesus
kupî ya tamî'nawîrî imakui'pî inkupî'pî
kupî Paapaya tîîwanmîra tînmu Jesus Cristo
wenai. Mîrîrî warantî ekaremekî'pî to'ya
pena —ta'pî Pedroya to' pî'.

Judeuyamî' Pepîn Esa' Pe Morî Yekaton Wannî Ena

44 Mîrîrî yai Pedro eseurîma tanne,
itekare pî' etanenan pemonkonyamî'
Judeuyamî' pepîn Cornélio yewî' ta
tîwe'sanon esa' Morî Yekaton Wannî
ena'pî. 45-46 Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
pepîn eseurîma tiaron mai ta, eta'pî
Judeuyamî' Pedro yarakkîrî iipî'sanya
Paapa yapurî'pî to'ya. Morî pe anna
pîika'tîsa' Paapaya sîrîrî taa to'ya eta'pî
Judeuyamî'ya. Mîrîrî pî' innape Jesus
ku'nenan Judeuyamî' Jope poi iipî'san
Pedro yarakkîrî esewankono'ma'pî kure'ne
to' pî'. Ta'pî to'ya: —A'kî, Paapaya
Judeuyamî' pepîn pia nîrî Morî Yekaton
Wannî tîrî ka'rî uurî'nîkon warantî —ta'pî
to'ya. Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî to' pî':
47 —Insamoro Judeuyamî' pepîn esa'
pe Morî Yekaton Wannî enan pî' man
uurî'nîkon esa' pe tîwanî manni' warantî.
Mîrîrî ye'nen anî'ya taa eserîke pra awanî
to' esenpatakona pepîn taa eserîke pra
awanî —ta'pî Pedroya.
48 Moropai to' esenpatakona'pî innape
Jesus Cristo ku'sa' to'ya ye'nen. Mîrîrî
tîpo ta'pî to'ya Pedro pî': —Anna kore'ta
ako'mankî î' warapo rî wei kaisarî —ta'pî
to'ya Pedro pî'.

11

Judeuyamî' Pepîn E'pîika'tîsa' Wanî

Ekaremekî Pedroya Jerusalém Ponkon Pî'

1 Cesaréia po Pedro wanî tanne, Judéia
pata ponkon Jesus naipontî'san moropai
tiaronkon innape Jesus ku'nenanya
Judeuyamî' pepîn yekare eta'pî. Î' kai'ma
Paapaya to' pîika'tî'pî eta'pî to'ya. Mîrîrî
kore'ta Pedro erepamî'pî. 2 Mîrîrî yai
Jerusalém pona Pedro erepamî pe, Pedro
pî' to' o'ma'ta pia'tî'pî. Ta'pî to'ya ipî': 3 —
Inkamoro uurî'nîkon yeseru warainonkon
pepîn kore'ta aako'mansa' mîrîrî. Î' ton
pe inkamoro yekkari enasa' ya yairî pra
to' yeseru era'mai'ma —ta'pî to'ya. —Yairî
pra awe'sa' mîrîrî uyeserukon yawîrî pra
kai'ma to' o'ma'ta'pî Pedro pî'.
4 Mîrîrî tîpo Pedroya tamî'nawîrî
tarakkîrî e'kupî'pî, tînera'ma'pî ekare-
mekî'pî eta to'ya tanne, ikî'pî pata pai.
Mîrîrî eta'pî to'ya tamî'nawîrî î' kai'ma
Pedro eseurîma. Ta'pîiya: 5 —A'kî Jope
cidaderî po si'ma uurî we'ne'pîtî warantî
wanî'pî, uurî epîrema tanne era'ma'pîuya
ka' esettapuruka moropai kamisa waraino
kure'nan autî'pî ka' poi asakîrîrî yaretî
pî' ewa'tîsa' pe. Mîrîrî autî'pî non pona
uupia —ta'pî Pedroya to' pî'. 6 —Moropai
era'ma'pîuya. Mîrîrî ya' tu'ke kamoyamî'
wanî'pî moropai o'ma'kon, non poro
tîro'takon po taasa'senan wanî'pî, moropai
toronyamî' wanî'pî —ta'pîiya. 7 —Mîrîrî yai
mai, Paapa maimu eta'pîuya. Ta'pîiya upî':
"Pedro, e'mî'sa'kakî ka'ne' pe ayo' ton wîîkî
moropai entamo'kakî", ta'pî Paapaya upî'
eta'pîuya —ta'pî Pedroya.
8 —Tîîse yuuku'pîuya: "Kaane, Uyepotorî,
inkamoro ye'kakon yanîuya eserîke pra
wai, anna Judeuyamî' nanîkon pepîn, nura
pe to' wanî ye'nen", ta'pîuya —ta'pîiya.
9 —Tîîse inî'rî Paapa maimu eta'pîuya.
See warantî: "Inkamoro ye'kakon pî'
nurakon yanîuya pepîn tîkai pra e'kî.
Uurî nîkupî'san inkamoro tansenonkon
pe", ta'pî Paapaya upî' —ta'pî Pedroya.
10 —Eseurîwî'ne ite'ka Paapa eseurîma'pî
upî'. Ta'pîiya: "E'mî'sa'kakî, ayo' ton

wîîkî, entamo'kakî unkupî'san pî' nura
tîkai pra", ta'pîiya. Mîrîrî tîpo mîrîrî
kamisa yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona —
ta'pî Pedroya.
11 —Mîrîrî tanne eseurîwî'nankon
warayo'kon uyannoi itî'san erepamî'pî
Cesaréia poi. Mîrîrî ita uurî e'to'
wîttî Simão yewî' ta to' erepamî'pî —
ta'pî Pedroya. 12 —Mîrîrî ye'nen upî'
ta'pî Morî Yekaton Wannîya. To'
pîkîrî uutîto'pe teesewankono'mai pra,
tîîwanmîra uutîto'pe, ta'pîiya. Moropai
to' pîkîrî uutî yai insamoro tiwin mia'
pona tîîmo'tai kaisarî innape Jesus
ku'nenan wîtî'pî nîrî uyarakkîrî Jope poi.
Mîrîrî yai tamî'nawîrî anna erepamî'pî.
Moropai anna ewomî'pî Cornélio yewî'
ta. 13 —Mîîkîrîya ekaremekî'pî anna
pî' î' kai'ma tiwinarî inserî esenpo'pî
tewî' ta eepîrema tanne Ta'pîiya ipî':
"Pemonkonyamî' anarimakî to' wîtîto'pe
Jope cidaderî pona warayo' yannoi itese'
Pedro", ta'pî inserîya ipî' —ta'pî Pedroya.
14 —"Mîîkîrîya î' kai'ma Paapaya taasa'
ekaremekî yai innape Jesus kupîya'nîkon
moropai Paapaya apîika'tîkon tamî'nawîrî
apemonkonoyamî' pokonpe", ta'pî inserîya
ipî' —ta'pî Pedroya.
15 —Moropai eseurîma pia'tî'pî to' kore'ta
si'ma, mîrîrî pe rî Morî Yekaton Wannî
ena'pî to' esa' pe tamî'nawîrî e'mai' pe
uurî'nîkon Judeuyamî' esa' pe tîwanî
warantî —ta'pî Pedroya. 16 —Mîrîrî yai
enpenata'pî pena Joãoya ta'pî pî'. "Uurîya
amîrî'nîkon yenpatakona tuna ke, tîîse
uye'ma'pî pî' aaipî manni'ya Morî Yekaton
Wannî ke yenpatakona, mîrîrî warantî Morî
Yekaton Wannî ena ayesa'kon pe", ta'pî
Joãoya wanî yairî —ta'pî Pedroya. 17 —
Pena ta'pî Joãoya yawîrî innape Judeuyamî'
pepînya Paapa winîpainon Morî Yekaton
Wannî ko'mamî to' esa' pe. Mîîkîrî
uurî'nîkon esa' pe awanî manni' innape
Uyepotorîkon pe Jesus Cristo kupî yai
uyesa'kon pe eena'pî. Mîrîrî ye'nen anî'
kin uurî Paapa yentai e'ku'to'pe? —ta'pî
Pedroya.
18 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe Pedro pî'
tîwo'ma'tato'kon tî'napannîpî'pî to'ya.
Tarîpai Paapa yapurî'pî to'ya. Ta'pî to'ya:
—Paapaya Judeuyamî' pepînya innape
tîku'to' weiyu ton tîîsa', imakui'pî to'
nîkupî'pî ku'sai'ya tîîwanmîra. Mîrîrî
ye'nen ipatîkarî enen ko'mannîto' eposa'
to'ya, kai'ma Paapa yapurî'pî to'ya.

Innape Jesus Ku'nenan Antioquia Ponkon Yekare

19 Innape Jesus ku'nenan e'paraipîkasa'
wanî'pî tîtaruma'tîkon to'ya wenai, Estêvão
sa'manta'pî pata'pî ya. Tiaronkon wîtî'pî
Fenícia pona moropai Chipre pona, mo-
ropai Antioquia pona. Mîrîrî warantî Paapa
maimu ekaremekî'pî to'ya Judeuyamî' pî'
neken. 20 Tîîse tiaronkon Judeuyamî' Chipre
po tîwe'sanon moropai Cirene ponkon
wîtî'pî Antioquia pona. Miarî itekare
ekaremekî pia'tî'pî to'ya Judeuyamî' pepîn
pî'. Inkamoroya Uyepotorîkon pe Jesus
wanî ekaremekî'pî Judeuyamî' pepîn pî'.
21 Inkamoro yarakkîrî Uyepotorîkon meru-
ntîri wanî'pî. Mîrîrî itekare eta tîuya'nîkon
yai tu'ke pemonkonyamî'ya innape Jesus
kupî'pî. Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkon pia to'
eturumaka'pî.
22 Mîrîrî tîpo sîrîrî itekare Judeuyamî'
pepîn yekare, eta'pî innape Jesus ku'nenan
Jerusalém ponkonya. Mîrîrî ye'nen
Barnabé yarima'pî to'ya, to' yekare
etai Antioquia pona. 23 Miarî Antioquia
pona teerepansa' pe Barnabéya î' kai'ma
Judeuyamî' pepîn pîika'tîsa' Paapaya
era'ma'pî. Kure'ne morî pe Paapa e'to'
pî' aatausinpa'pî. Mîrîrî ye'nen inî'
panpî' to' panama'pîiya yairî tewankon ke
Uyepotorîkon yapurî pî' to' ko'manto'pe
kai'ma. 24 Mîîkîrî Barnabé esa' pe Morî
Yekaton Wannî wanî'pî. Innape Jesus
ku'nen pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen morî
pe awanî'pî innape iteseru wanî'pî.
Mîrîrî wenai tu'kankon eturumaka'pî
Uyepotorîkon pia innape yapurîkonpa.
25 Moropai mîrîrî tîpo Barnabé wîtî'pî
Tarso cidaderî pona Saulo yuwai.
26 Mîîkîrîya Saulo eposa' tîuya yai enepî'pî
Antioquia pona. Inkamoro Saulo Barn-
abéya innape Jesus ku'nenan muurukun-
tîpîtî'pî tiwin kono' to' kore'ta tîwanîkon
yai. Miarî arinîkon pemonkonyamî'
yenupapîtî'pî to'ya. Miarî Antioquia
po innape Jesus ku'nenan esatî pia'tî'pî
pemonkonyamî'ya e'mai' pe crente kai'ma.
27 Mîrîrî yai tiaronkon profetayamî'
Paapa maimu ekareme'nen wîtîsa' wanî'pî
Jerusalém poi Antioquia pona. 28 Tiwin
wanî'pî itese' Ágabo. Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî
eseurîmai Morî Yekaton Wannî meruntîri
yai. Ta'pîiya: —Awanî pe man kure'nan

iwan tamî'nawîrî pata po —ta'pîiya. Mîîkîrîya taasa' yawîrî awe'kupî'pî pena pata esanon reiyamî' esa' pe Cláudio wanî yai. [29] Mîrîrî ye'nen innape Jesus ku'nenan esenumenka tiaronkon innape Jesus ku'nenan Judéia ponkon pîika'tî tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî itîrî tîuya'nîkon pîkîrî itîrî'pî to'ya. [30] Moropai mîrîrî tînîru yarima'pî to'ya Barnabé moropai Saulo pî', mîrîrî tîîto'pe to'ya soosi esanon pia Jerusalém po.

12

Pedro Epa'ka Atarakkannîto' Yewî' Tapai

[1] Mîrîrî yai pata esa' rei Herodesya innape Jesus ku'nenan taruma'tî pia'tî'pî. [2] Mîîkîrîya Tiago João rui wîî me'po'pî kasupara ke. [3] Mîrîrî warantî Judeuyamî'ya tîwakîrikon pe mîrîrî kupî mîîkîrî Herodesya era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen Herodesya Pedro yapisî me'po'pî atarakkannîto' yewî' ta yarakkamopa kai'ma. Mîrîrî kupî'pîiya tîfestarîkon weiyu yai. [4] Mîîkîrî yapisî me'posa' tîuya yarakkamo'pî Herodesya atarakkannîto' yewî' ta. Mîrîrî yai era'manenan ton surarayamî' yaipontî'pî asakîrîrî'ne. To' wanî'pî asakî'ne Pedro yarakkîrî ita. Tiaronkon wanî'pî asakî'ne mana'ta pia si'ma era'manenan pe. Mîrîrî warantî ikupî'pî Herodesya maasa pra mîrîrî tîfestarîkon Páscoa itese' pata'pî pe anekareme'pai awanî'pî pemonkonyamî' pî'.

[5] Mîrîrî yai Pedro wanî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Mîîkîrî era'manenan wanî'pî iipia. Mîrîrî tanne innape Jesus ku'nenan epîrema ko'mannîpî'pî Pedro pona. Kure'ne to' epîrema'pî eepa'kato'pe kai'ma. [6] Tîîse mîrîrî tanne ta'pî Herodesya: —Penane î' kai'ma Pedro eseurîma etauya kupî sîrîrî pemonkonyamî' pî' to' rawîrî si'ma. Moropai î' taa pemonkonyamî'ya etauya Pedro winîkîi —ta'pî Herodesya.

Mîrîrî ewarono' ya, Pedro we'na'pî asakî'nankon surarayamî' yarappana. Ewa'tîsa' to'ya wanî'pî sa'man ferro ke itenya pî' se' yataimîrî. Tiaronkon wanî'pî mana'ta pia si'ma era'manenan. [7] Mîrîrî pe rî ka'ne' pe Uyepotorîkon narima'pî Inserî esenpo'pî atarakkannîto' yewî' ta. Kure'nan a'ka wanî'pî. Mîrîrîya Inserîya Pedro yapî'pî iratai winî tenmakai. Ta'pîiya:

—Ka'ne' pe e'mî'sa'kakî. Mîrîrî taiya pe sa'man ferro emo'ka'pî tîîwarîrî itenya poi.

[8] Ta'pî inserîya ipî': —Aworîmî atunnu'kî, a'sa'sa' yeka'makî, aya'san yanunkî, aase uyarakkîrî —ta'pîiya. [9] Mîrîrî ye'nen Pedro epa'ka'pî atarakkannîto' tapai attî'pî inserî wenairî. Tîîse epu'tîiya pîn, tenpa'ka inserîya pe awanî. Tîîwe'ne'pîtî warantî ikupî'pîiya. [10] To' wîtî'pî mana'ta piawonkon iwaka'pî to'ya. Moropai kure'nan mana'ta ferro ke ikonekasa', eporî to'ya pe aatarakkanmoka'pî tîîwarîrî. Moropai to' epa'ka'pî. To' wîtî'pî kure'nan e'ma taawîrî. Tuutîkon pe ka'ne' pe inserî esera'ma pra eena'pî. Tiwinsarî Pedro e'nîmî'pî.

[11] Pedroya ta'pî tîîwarîrî: —Tarîpai epu'tî pî' wai, innape awanî. Uyepotorîya inserî yarimasa' umo'kato'peiya Herodes yenya yapai. Moropai tamî'nawîrî î' anku'pai Judeuyamî' esanon wanî uyarakkîrî esuwa'kasa' sîrîrî —ta'pîiya.

[12] Î' esuwa'kasa' epu'tî tîuya tîpo, tarakkîrî Pedro wîtî'pî Maria, João Marcos yan yewî' ta. Miarî arinîke pemonkonyamî' epere'sa' tanne epîremai eerepamî'pî. [13] Mîîkîrîya mana'ta pa'tî'pî. Ka'ne' pe to' poitîrîpa' Rode itese' wîtî'pî anî' pe awanî era'mai. [14] Tîîse Pedro maimu pe epu'tî tîuya ye'nen, aatausinpa'pî kure'ne. Eeka'tumî'pî ka'ne' pe ekareme'se teepîremasanon pî' mana'ta tarakkanmokai pra. —Pedro pe man —ta'pîiya. [15] Tîîse innape ikupî to'ya pra awanî'pî.

—Aseruku, î' pî' aataka'ma —ta'pî to'ya ipî'. Tîîse yuukuiya pra. —Inna, useruku pepîn —ta'pîiya. Moropai ta'pî to'ya: —Moriya Pedro pia tîwe'sen inserî pe awanî mîrîrî —ta'pî to'ya.

[16] Mîrîrî tanne Pedroya mana'ta pa'tîpîtî ko'mannîpî'pî. Moropai mana'ta arakkanmoka'pî to'ya. Innape Pedro pe awanî era'ma tîuya'nîkon ye'nen, teesi'nî'se to' wanî'pî. [17] Mîîkîrîya tenya ke ta'pî moo, to' atî'napanto'pe. Moropai î' kai'ma uyepotorîkonya tîmo'kasa' atarakkannîto' yewî' tapai ekaremekî'pîiya to' pî'. —A'kî, Uyepotorîkonya inserî yarimasa' wanî'pî umo'kai. Mîrîrî ekareme'tantî Tiago pî' moropai innape Jesus ku'nenan uyonpayamî' pî' —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo eepa'ka'pî attî'pî tiaron pata pona.

18 Moropai erenma'sa' pe surarayamî'
wanî'pî morî pe pra, teesiyu'pî'se tataimu-
runpai to' wanî'pî. Î' e'kupî'pî epu'tî
to'ya pra awanî'pî Pedro yarakkîrî. —Î'
kai'ma see eepa'ka'pî mîrîrî? —ta'pî to'ya.
19 Inkamoro yaipontî'pî Herodesya yuwai
to' wîtîto'pe kai'ma. Tîîse eporî to'ya pra
awanî'pî. Mîrîrî anepu'pai Herodes wanî'pî
tiaronkon mana'ta era'manenan winîpai.
Tamî'nawîrî epu'sa' tîuya tîpo, to' tî'ka
me'po'pîiya. Mîrîrî tîpo Herodes wîtî'pî
Judéia pata poi Cesaréia cidaderî pona. Mi-
arî mîîkîrî ko'mamî'pî mararî.

Herodes Sa'manta

20 Mîrîrî yai mîîkîrî pata esa'
Herodes ekore'masa' Tiro cidaderî po
tîîko'mansenon pî' moropai Sidom ponkon
pî'. Mîrîrî ye'nen inkamoro wanî'pî iipia
itîîpai, yarakkîrî eeseurîmapai. Maasa
pra morî pe yarakkîrî ekonekapai to'
wanî'pî. Maasa pra miarî pai ipata
yapai tekkarikon ton yapi'nenan pe to'
wanî'pî mîîto'pe. Mîrîrî ye'nen tiaronkon
menka'pî to'ya to' wîtîto'pe iipia. Tîîse
e'mai' pe to' eseurîma'pî Blasto mîîkîrî
Herodes poitîrî pe tîwe'sen yarakkîrî.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî eseurîma'pî Herodes
yarakkîrî. Mîrîrî yai Herodesya to'
yarakkîrî teeseurîma weiyu ton mo'ka'pî.
21 Mîrîrî teeseurîmato' weiyu pe tînmo'ka'pî
eseposa' yai Herodes epontî'pî. Pata esa' pe
tîwanî pon yeka'ma'pîiya. Moropai mîîkîrî
ereuta'pî taponse' pona pemonkonyamî'
rawîrî. Eeseurîma'pî. 22 Mîîkîrî eeseurîma
eta tîuya'nîkon yai pemonkonyamî'
entaimepîtî'pî: —A'kî, warayo' pe neken
awanî pepîn tîîse unapurîkon pe nîrî awanî
—ta'pî to'ya. Mîrîrî taa to'ya pî', —Kaane,
anapurîkon pepîn uurî. Mîrîrî warantî uurî
tapurîi pra e'tî, Paapa neken yapurîtî —
taiya pra awanî'pî.

23 Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkonya inserî
yarima'pî mîîkîrî yeparantîto'peiya kai'ma.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî pe rî yeparantî'pîiya.
Mo'yamî'ya isiwisikkî yanî'pî. Moropai
aasa'manta'pî.

24 Tîîse Paapa maimu esekaremekî
ko'mannîpî'pî. Mîrîrî ye'nen inî' panpî'
tiaronkon pemonkonyamî'ya innape
ikupî'pî. Moropai arinîke to' ena'pî.

25 Mîrîrî tîpo Barnabé Sauloya
teesenyaka'mato'kon yaretî'ka'pî moropai
inkamoro enna'po'pî Jerusalém poi
Antioquia pona. Mîrîrî yai inkamoroya João
Marcos yarî'pî tarakkîrî'nîkon.

13

Barnabé, Saulo Yarima To'ya

Paapa Maimu Ekareme'se

1 Miarî innape Jesus ku'nenan kore'ta
Antioquia po Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' moropai yenupatonkon
wanî'pî. Barnabé, Simão meekoro kai'ma
tesa'sen moropai Lúcio Cirene pon, Man-
aém manni' pata esa' Herodes yarakkîrî
arenta'pî moropai Saulo. Inkamoro wanî'pî
innape Jesus ku'nenan kore'ta Antioquia
po. 2 Tiwin wei inkamoroya Paapa yapurî
tanne tekkarikon tonpai pra, Morî Yekaton
Wannîya ta'pî to' pî': —Barnabé Saulo
nîkupî ton ku'sau'ya wai. Mîrîrî ye'nen
inkamoro mo'katî akore'tapai'nîkon mîrîrî
ku'to'pe to'ya —ta'pîiya to' pî'. 3 Mîrîrî
ye'nen to' epîrema'pî tekkarikon tonpai
pra. Barnabé Saulo pu'pai pona tenyakon
tîrî'pî to'ya to' yarimakonpa kai'ma. Mîrîrî
tîpo to' esekaremekî'pî.

Chipre Wono Po Itekare Ekaremekî To'ya

4 Morî Yekaton Wannîya Saulo Barnabé
yarima yai, inkamoro wîtî'pî Selêucia
cidaderî pona. Miarî teerepansa'kon
tîpo inkamoro asara'tî'pî apo'yen ya'
tuutîkonpa Chipre wono pona. To'
asara'tî'pî to' wîtî'pî Salamina cidaderî
pona. 5 Miarî teerepansa'kon yai inkamoro
eseurîma pia'tî'pî Paapa maimu ekaremekî
pî'. Judeuyamî' epere'pî'to'kon kaisarî to'
eseurîma pia'tî'pî Paapa maimu ekaremekî
pî'. Mîrîrî yai João Marcos wanî'pî to'
pokonpe. 6 Mîrîrî tîpo inî'rî to' ese'ma'tî'pî.
Inkamoro wîtî'pî mîrîrî iwono kî'pîya
tîwe'sen Pafos cidaderî pona.

Miarî teerepansa'kon yai pia'san eporî'pî
to'ya, î' e'kupî kupî sîrîrî ekareme'nen pe,
tîîse seru'ye' Judeu itese' Barjesus. 7-8 Tîîse
grego maimu ta Elimas kai'ma esatî to'ya.
Mîîkîrî Barjesus wanî'pî miarîron pata
esa' pe tîwe'sen wanîyakon pe awanî'pî.
Mîîkîrî pata esa' ese' wanî'pî Sérgio Paulo.
Mîîkîrî wanî'pî epu'nen pe. Mîrîrî wenai
Saulo Barnabé yanno me'po'pîiya Paapa
maimu anetapai tîwanî ye'nen to' winîpai.
Inkamoroya itekare ekaremekî'pî. Tîîse
mîrîrî pî' inna taiya yu'se pra mîîkîrî
pia'san wanî'pî. Mîrîrî warantî Jesus
naipontî'san maimu wa'tî'pîiya. 9 Tîîse

Saulo, tiaron itese' Paulo wanî'pî Morî
Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sen pe.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî pia'san yenu pîkîrî
Paulo wanî'pî. 10 Ta'pîiya ipî': —Amîrî
wanî Makui munmu pe —ta'pîiya. —Amîrî
wanî seru'ye' pe tiaronkon yenku'tî pî'
tîîko'mansen pe. Amîrî wanî tamî'nawîron
morî yewanmîrînen pe. Î' ton pe see
yairon Uyepotorîkonya uyenupato'kon
miakanmaya seru'ye' pe —ta'pî Pauloya.
11 —Tarîpai Paapaya ataruma'tî sîrîrî —
ta'pî Pauloya ipî'. —Î' warapo wei kaisarî
î' era'maya pepîn a'ka era'maya pepîn.
Enkaru'ne eena sîrîrî tarîpai —ta'pî Pauloya
ipî'.

Mîrîrî taiya pe mîîkîrî yenu ewaron-
pamî'pî î' era'maiya pra eena'pî. Mîîkîrî
ataka'ma pia'tî'pî. Mîrîrî ye'nen itenya
pî' taanen ton yuwa'pî mîîkîrîya. 12 Mîrîrî
era'ma tîuya yai mîîkîrî pata esa' Sérgio
Paulo mîîkîrîya Paapa maimu kupî'pî in-
nape. Kure'ne eesenumenka'pî î' kai'ma
uyenupato'kon Uyepotorîkonya pî'.

Antioquia Cidaderî Pona To' Wîtî, Pisídia Pata Pona

13 Paulo moropai itonpayamî' inkamoro
asara'tî'pî apo'yen ya', Pafos cidaderî
poi. To' erepamî'pî Perge pona. Mîrîrî
Perge wanî'pî Panfília pata po tîwe'sen
pe. Miarî pai João Marcos enna'po'pî
Jerusalém pona. 14 Tîîse tiaronkon wîtî'pî
Perge poi Antioquia cidaderî pona. Mîrîrî
Antioquia wanî'pî Pisídia pata po tîwe'sen
pe. Miarî Antioquia po Sábado yai
Judeuyamî' epere'to'kon yewî' ta to' wîtî'pî.
Moropai to' ereuta'pî. 15 Miarî inkamoroya
Moisés nurî'tî kaaretarî erenka'pî moropai
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tî kaaretarî nîrî erenka'pî to'ya. Mîrîrî
tîpo mîrîrî Judeuyamî' epere'nîto' yewî'kon
esa' pe tîwe'senya pemonkonyamî'
eseurîmato'pe to' yarakkîrî ta'pî. Mîrîrî
ye'nen ta'pî to'ya to' pî': —Uyonpayamî',
amîrî'nîkon pî' tauya î' rî ankapai
awanîkon ya eseurîmapai awanîkon ya,
eseurîmatî pemonkonyamî' yausinpato'
ton ekareme'tî —ta'pî to'ya to' pî'.

16 Mîrîrî ye'nen Paulo e'mî'sa'ka'pî.
Tîwe'mî'sa'ka pe tenya ke ta'pîiya. Maasa
moo e'tî. Moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî',
eseurîma etatî maasa amîrî'nîkon tarî
awanîkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî'
pepîn Paapa yapurî pî' awanîkon —ta'pîiya.
17 Moropai Paulo eseurîma pia'tî'pî: —
Pena Paapaya utamokon menka'pî Egito
pata po to' wanî yai. Miarî arinîke to'
epanto'pe to' menka'pî Paapaya. Moropai
mîîkîrî Paapaya yarî to' mo'ka'pî Egito poi
tîpemonkonoyamî' kure'nan tîmeruntîri
ke. 18 Inkamoro yarî'pîiya to' pata ya' to'
enna'po yai. Tîîse to' yapîtanîpî'pî mîîkîrî
Paapaya keren po asakî'ne pemonkon (40)
kono' kaisarî. 19 Mîrîrî tîpo tîpemonkono
pata ton tîrî'pîiya. Mîîkîrîya Canaã
po tîîko'mansenon asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai pata ponkon tî'ka'pî. Mîrîrî
wenai mîrîrî pata esa' pe inkamoro
ipemonkonoyamî' enato'pe kai'ma Canaã
pata po. 20 To' ko'mamî'pî 450 kono' kaisarî
sîrîrî tîpatakon esa' pe teenakon pîkîrî.

Miarî pemonkon nîrî menka'pî Paapaya
î' pensa tiaronkonya to' taruma'tî yai
to' pîika'tînen ton. Mîrîrî warantî
pemonkon menka pî' Paapa ko'mamî'pî
Samuel esenpoto' weiyu erepamî pîkîrî.
21 Ipemonkonoyamî'ya tesa'kon ton esatî yai
Paapaya imenka'pî Saul itese'. Quis munmu
pe awanî'pî. Benjamim payannî'san yonpa
pe awanî'pî. Mîîkîrî Saul ko'mamî'pî pata
esa' pe asakî'ne pemonkon (40) kono'
kaisarî. 22 Mîrîrî tîpo Paapaya imo'ka'pî.
Moropai tiaron pata esa' ton menka'pîiya,
Davi. Mîîkîrî pî' Paapa eseurîma'pî.
"Mîîkîrî Davi wanî Jessé munmu pe.
Mîîkîrî wanî uwakîri pe pu'kuru maasa pra
tamî'nawîrî iku'kî tauya ikupîiya" ta'pîiya.

23 Mîîkîrî payannî'san kore'ta Paapaya
Jesus tîrî'pî Judeuyamî' pîika'tînen ton
pe taasa' tîuya yawîrî. 24 Tîîse mîîkîrî
iipî rawîrî e'mai' pe Paapaya João Batista
nurî'tî yarima'pî. Mîîkîrîya Paapa
maimu ekaremekî'pî Judeuyamî' pî'.
Ta'pîiya: "Amakuyikon rumakatî moropai
esenpatakona'tî", taapîtî'pîiya. 25 Mîrîrî
teesenyaka'mato' yaretî'ka tîuya kupî yai
João Batistaya ta'pî pemonkonyamî' pî':
"Anî' kai'ma uurî pî' eesenumenkakon?
Manni' annîmîkîkon kai'ma upî' awanîkon,
Paapa naipontî ton kai'ma", ta'pîiya. "Tîîse
mîîkîrî pepîn uurî. Maasa pra mîîkîrî
wanî kure'ne uyentai ipîkku pe tîwe'sen
pe. Mîrîrî ye'nen i'sa'sa' yewa yeukauya
eserîke pra wanî î' pe pra rî wanî ye'nen",
ta'pî João Batistaya.

26 Uyonpayamî', Abraão payannî'san —
ta'pî Pauloya. —Amîrî'nîkon Judeuyamî'

moropai Judeuyamî' pepîn, Paapa yapurî-
nenan. E'pîika'tînto' yekare ekaremekîuya
etatî —ta'pîiya. —Sîrîrî itekare wanî
tamî'nawîronkon ton pe. Sîrîrî itekare
esekaremekî Jerusalém po tamî'nawîrî
Judeuyamî' pî' moropai to' esanon pî'.
27-28 Tîîse mîrîrî epu'tî to'ya pra to' wanî.
Pîika'tîton pe Jesus wanî epu'tî to'ya pra
wanî. Teuren sábado kaisarî eta to'ya
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
kaaretarî erenka to'ya epu'tî to'ya teuren.
Mîrîrî warantî tîîse ikupî'pî to'ya tepu'se
pra. Mîîwîni tîîse Jesus yewanmîrî to'ya
itu'se pra to' wanî. Î' rî see imakui'pî
inkupî'pî ton pra tîîse, mîîkîrî rumaka'pî
to'ya Pôncio Pilatosya iwî me'poto'pe
kai'ma. Tamî'nawîrî awe'menukasa'
Paapa kaaretarîya taasa' yawîrî ikupî'pî
to'ya tepu'se pra. 29 Mîrîrî tîpo mîîkîrî
esa'rî'pî mo'ka'pî to'ya pakî'nan poi.
Mîrîrî yu'na'tî'pî to'ya. 30 Tîîse mîîkîrî
pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî tîpo
tu'ke wei tîîko'mamî yai, eesenpopîtî'pî
tînaipontî'san pia. Galiléia poi tuutîsanon
Jerusalém pona tîpokon pe pia eesenpo'pî.
31 Mîrîrî ye'nen inkamoroya ekaremekî
sîrîrî Judeuyamî' pî' tamî'nawîrî Jesus
e'mî'sa'kasa'.
32 Anna wanî sîrîrî tarî akore'ta'nîkon —
ta'pî Pauloya. —Mîrîrî morî yekare pî' anna
eseurîmato'pe apî'nîkon ekareme'to'pe
annaya —ta'pîiya. 33 —Pena utamokon
pî' î' ta'pî tîuya kupî'pî Paapaya amen
uurî'nîkon ton pe. Jesus pîmî'sa'ka'pîiya.
Pena mîrîrî e'menukasa' Salmo kaaretarî
ya' capítulo 2. Ta'pî Paapaya:
"Unmu amîrî.
Sîrîrîpe ayun pe wanî
ekaremekîuya sîrîrî tamî'nawîronkon pî'."
Sl 2.7
ta'pî Paapaya. Jesus pî' Paapa eseurîma'pî
mîrîrî —ta'pî Pauloya.
34 Sîrîrî Paapa eseurîma'pî Jesus
e'mî'sa'ka pî' itesa'rî'pî kata pepîn kai'ma
eeseurîma'pî. Ta'pîiya see warantî:
"Î' ta'pîuya yawîrî Davi pî', mîrîrî kupîuya",
Is 55.3
ta'pîiya. 35 Moropai inî'rî Paapa maimu
e'menukasa' ya eeseporî mîrîrî, Salmo
kaaretarî ya'. Ta'pî Paapa maimu
ekareme'nenya, see warantî:
"Apoitîrî sa'manta
tîîse mîîkîrî esa'rî'pî
kupîya pepîn tîwî aakatato'pe", *Sl 16.10*
ta'pîiya. ⌞Tîîse Davi pî' eeseurîmasa' pra
awanî'pî.⌟
36 —Maasa pra tîîko'mamî yai Daviya
ikupî'pî î' kupîiya yu'se Paapa wanî'pî.
Mîrîrî tîpo Davi sa'manta'pî moropai
yu'na'tî'pî to'ya itesa'rî'pî itamorî'san
nurî'tî uruwasi pia. Moropai itesa'rî'pî
kata'pî. 37 Tîîse Paapa nîmî'sa'ka'pî mîîkîrî
esa'rî'pî kata pra awanî'pî. Aako'mamî
ipatîkarî —ta'pî Pauloya.
38 Uyonpayamî', tamî'nawîrî amîrî'nîkonya
sîrîrî epu'tî e'pai man, Jesus wenai
imakui'pî ankupî'pîkon kupîiya tîîwan-
mîra. Epu'tîya'nîkon e'pai man Jesus wenai
imakui'pî ton pra enan innape ikupî ya.
39 Moisés yeserurî'pî kupî pî' aako'mamîkon
ya apîika'tîkon pepîn amakuyikon mo'ka
pepîn tîîse tauya manni' apî'nîkon.
40 Paapa maimu ekareme'nen profeta
nekaremekî'pî epu'tîya'nîkon e'pai man,
mîrîrî warantî awanîkon namai.
41 Mîrîrî ekaremekîuya apî'nîkon. Ta'pî
Paapaya:
"Aka, upî' tîîwo'ma'tasanon eranne' pe e'tî.
Esenumenkatî, tîwarî e'tî.
Maasa pra anera'makon ton kupîuya kupî
sîrîrî,
innape ikupîya'nîkon yentai,
mîrîrî etaya'nîkon tîîse". *Hc 1.5*
ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî Paulo
eseurîma'pî.
42 Paulo Barnabé epa'ka yai mîrîrî
Judeuyamî' epere'to' yewî' tapai to'
epa'ka yai inkamoro pemonkonyamî'ya to'
eta'pî inî'rî to' ii'to'pe tiaron sábado yai
inî' panpî' itekare ekareme'se. 43 Mîrîrî
tîpo Judeuyamî' moropai Judeuyamî'
pepîn Judeuyamî' yeseru yawîrî ena'san,
inkamoro wîtî'pî to' pîkîrî. Inkamoro
yeurîma'pî to'ya î' kai'ma to' ko'manto'pe
innape Paapa kupî'pî tîrumakai pra to'
ko'manto'pe maasa pra morî pe tîwe'to'
ke to' pîika'tîsa' Paapaya ye'nen. Mîrîrî
warantî to' yeurîma'pî to'ya.
44 Mîrîrî tîpo tiaron sábado yai to'
wîtî'pî Saulo Barnabé. Mîrîrî yai arinîke
to' wanî'pî tamî'nawîrî yonpa cidade
ponkonya Paapa maimu etato'pe. 45 Mîrîrî
yai to' era'ma tîuya'nîkon yai Judeuyamî'
esenumenka'pî imakui'pî pe. To' kin-
muwa'pî. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe
Paulo winîkîi to' eseurîma'pî î' kai'ma
eeseurîmato' wenai.
46 Imakui'pî pe tîwinîkîi'nîkon
Judeuyamî' eseurîma epu'tî tîuya'nîkon

ye'nen Paulo Barnabé eseurîma'pî inî'
panpî' meruntî ke. Ta'pî to'ya to' pî': —A'kî,
sîrîrî Paapa maimu ekaremekî annaya e'pai
awanî e'mai' pe amîrî'nîkon Judeuyamî'
pî'. Tîîse î' wani' awanî ye'nen mîrîrî yu'se
pra awanîkon sîrîrî. Innape ikupîya'nîkon
pra awanîkon. Mîrîrî ye'nen ipatîkarî
enen ko'mannîto' iwanmîrîya'nîkon
mîrîrî. Mîrîrî ye'nen anna wîtî manni'kan
Judeuyamî' pepîn pî' ekareme'se. 47 Maasa
pra sîrîrî ekareme'to'pe annaya ta'pî
Paapaya pena. Paapaya itîrî'pî. Ta'pîiya:
"Amîrî kupîuya sîrîrî a'ka warantî
manni'kan Judeuyamî' pepîn kore'ta.
Itekare pî' eeseurîma wenai
Paapa maimu eta tamî'nawîronkonya.
Mîrîrî warantî tîwe'pîika'tîto'kon eporî
to'ya", *Is 49.6*
ta'pî Paapaya pena.
48 Mîrîrî ye'nen mîrîrî eta tîuya'nîkon
yai Judeuyamî' pepîn atausinpasa' wanî'pî
maasa pra innape Jesus ku'sa' tîuya'nîkon
ye'nen. Morî pe era'ma'pî to'ya mîrîrî
Paapa maimu Paulo nekaremekî'pî ya-
purî'pî to'ya. Inkamoro menkasa' Paapaya
wanî'pî ipatîkarî to' komanto'pe. Mîrîrî
ye'nen innape ikupî'pî to'ya.
49 Mîrîrî warantî Paapa maimu es-
ekaremekî'pî tamî'nawîrî mîrîrî pata po.
50 Tîîse Judeuyamî'ya tesa'kon pe tîwe'sen
pî' ta'pî imakui'pî ku'to'pe to'ya Paulo
winîkîi. Mîrîrî ye'nen wîri'sanyamî'
ipîkkukon Judeuyamî' yeseru ya' ena'san
meruntîtannîpî'pî to'ya imakui'pî ku'to'pe
to'ya Paulo Barnabé winîkîi. Mîrîrî
ye'nen Paulo Barnabé taruma'tî pia'tî'pî
to'ya. Moropai to' yenpa'ka'pî to'ya mîrîrî
pata yapai. 51 Moropai inkamoro Jesus
naipontî'sanya non atapi'sa' tî'sa'sa'kon
pî' soroka'pî teserukon ta Paapa yenya'
to' rumaka tîuya taato', maasa pra itekare
anetapai pra to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen
inkamoro wîtî'pî Icônio cidaderî pona.
52 Tîîse innape Jesus ku'nenan Antioquia
ponkon wanî'pî taatausinpai kure'ne
maasa pra Morî Yekaton Wannî wanî'pî to'
esa' pe.

14

Icônio Cidaderî Po

Paulo Barnabéya Itekare Ekaremekî

1 Icônio cidaderî po tîwanîkon yai
mîrîrî warantî rî Paulo Barnabé wanî'pî
Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. To'
ewomî'pî. Meruntî ke Paapa maimu
ekaremekî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen tu'ke
Judeuyamî' pepîn moropai Judeuyamî'ya
innape Jesus kupî'pî. 2 Tîîse Judeuyamî'
innape iku'nenan pepîn eseurîma'pî
Judeuyamî' pepîn yarakkîrî innape Jesus
ku'nenan taruma'tîto'pe to'ya. 3 Mîrîrî
yai Paulo Barnabé ko'mamî'pî tu'ke wei
kaisarî miarî Paapa maimu ekaremekî pî'
meruntî ke. Î' kai'ma morî pe tîwe'to'
wenai, unkupî'pîkon wenai pra Uyepo-
torîkonya upîika'tîkon pî' to' eseurîma'pî.
Mîrîrî ye'nen Paapaya meruntî ke Jesus
naipontî'san e'to' ton tîrî'pî. Maasa pra
era'mato'pe pemonkonyamî'ya yairon pe
e'pîika'tînto' yekare wanî. Mîrîrî ye'nen
tînaipontî'san pia meruntî tîrî'pîiya. Î'
ikupî eserîkan pepîn moropai kure'nan
esenumenkanto' ku'to'pe to'ya kai'ma
Paapaya itîrî'pî. 4 Mîrîrî yai to' e'menkasa'
wanî'pî. Tiaronkonya inna ta'pî Judeuyamî'
maimu pî' moropai tiaronkon wanî'pî
Jesus naipontî'san winîkîi tîwe'sanon
pe. 5 Mîrîrî ye'nen Jesus naipontî'san
winîkîi tiaronkon eseurîma'pî Judeuyamî'
moropai Judeuyamî' pepîn Paulo yu'se
pra tîwanîkon ye'nen. Moropai inkamoro
esanon pokonpe î' anku'pai tîwe'to'kon
kupî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya:
—Iwîpai'nîkon awanî sîrîrî tî'kon ke —
ta'pî to'ya. 6 Moropai mîrîrî yekare eta
tîuya'nîkon yai Paulo Barnabé epe'pî Listra
cidaderî pona moropai Derbe cidaderî
pona. Mîrîrî wanî'pî Licaônia pata po
tîwe'sen pe. Mîrîrî patakon poro to'
wîtî'pî. 7 Miarî mîrîrî warantî Paapa maimu
ekaremekî'pî to'ya.

Listra Cidaderî Po Moropai Derbe Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

8 Miarî Listra cidaderî po teerepansa'kon
yai warayo' eporî'pî to'ya. Ma'takî pe
eesenpo'pî. Teesenpo'pî pata pai asakoi
pe pra awanî'pî. Maasa pra eke'nan pe
awanî'pî. 9 Mîîkîrîya Paapa maimu ekare-
mekî Pauloya eta'pî. Moropai mîîkîrî
era'ma tîuya pe Pauloya epu'tî'pî, innape
Paapaya tepi'tî kupî'pîiya. 10 Mîrîrî ye'nen
ta'pîiya ipî', meruntî ke: —E'mî'sa'kakî
satippe. Asakî taiya pe mîîkîrî warayo' ara-
pumî'pî. Moropai awe'mî'sa'ka'pî satippe
eena'pî. Moropai aasarî pia'tî'pî.

11 Mîrîrî kupî Pauloya era'ma tîuya'nîkon
yai arinîkon pemonkonyamî' insamoro en-
taimepîtî'pî tîmaimukon ta. Ta'pî to'ya: —
Paapayamî' erepansa' man ukore'ta'nîkon
warayo'kon warantî —ta'pî to'ya. 12 Mîrîrî
ye'nen inkamoro ese' ton tîrî'pî to'ya
to' kaisarî Júpiter kai'ma Barnabé esatî'pî
to'ya. Moropai Paulo esatî'pî to'ya, Mer-
cúrio kai'ma. Maasa pra teeseurîmasen pe
awanî'pî. 13 Mîîkîrî Jupiter soosirî wanî'pî
cidade poro po. Mîrîrî ye'nen Jupiter pî'
teepîremasenya tîntîrî ton yenepî'pî mîrîrî
cidade ewonto' pia to' yapurîkonpa. Morî
yenepî'pîiya yei yari'ku moropai coroa to'
pia tîntîrî ton to' yapurîpa kai'ma. Moropai
tekînkon anwîpai to' wanî'pî teserukon ta
Paulo Barnabé yapurîkonpa.

14 Tîîse mîrîrî yekare etasa' tîuya'nîkon
yai Paulo Barnabéya teesewankono'makon
pe tîponkon karakapîtî'pî. Moropai to'
eka'tumî'pî ka'ne' pe arinîkon kore'ta. To'
entaime'pî meruntî ke. 15 Ta'pî to'ya: —
Pemonkonyamî', î' ton pe mîrîrî warantî
ikupî yu'se awanîkon anna winîkîi. Anna
wanî pepîn Paapa warantî, Paapa pe.
Tîîse anna wanî amîrî'nîkon warantî
warayo'kon pe —ta'pî to'ya. —Tîîse
anna wanî sîrîrî tarî akore'ta'nîkon Paapa
maimu ekareme'to'pe annaya. Inî'rî mîrîrî
ye'ka yapurîya'nîkon namai irumakakonpa
sîrîrî Paapa maimu ekaremekî annaya
apî'nîkon —ta'pî to'ya. —Tîîse Paapa
pia neken enna'potî. Paapa yapurîtî
ipatîkarî tîîko'mansen. Manni' ka'
koneka'tîpon moropai pata koneka'tîpon
tuna koneka'tîpon tamî'nawîron sîrîrî
pata po tîîko'mansen Paapa nîkoneka'pî.
Mîrîrî koneka'tîpon pia enna'potî —
ta'pî to'ya to' pî'. 16 —Pena Paapaya
ikupî'pî pemonkonyamî' ko'manto'pe
itu'se tîwe'to'kon yawîrî. Maasa pra tepu'tî
to'ya pra awanî ye'nen. 17 Mîrîrî tanne
Paapaya anî' pe tîwanî ekareme'pîtî'pî
tîwîrî morî kupî tîuya wenai epu'to'pe to'ya
kai'ma. Mîîkîrî Paapaya kono' yarima ka'
poi. Mîîkîrî Paapaya uyekkarikon emîsa'
mo'ka weiyu ton tîrî. Mîîkîrî Paapaya
uyekkarikon ton tîrî. Mîîkîrî Paapaya
atausinpanto' tîrî uyewankon ya' —ta'pî
to'ya. 18 Mîrîrî taa tîpo tekînon anwîpai
to' ko'mamî'pî inkamoro yapurîpa, mîrîrî
namai to' eseka'nunka tîîse.

19 Mîrîrî tîpo iipî'san Antioquia
cidaderî poi moropai Icônio cidaderî poi
inkamoroya arinîkon meruntîtannîpî'pî
Paulo taruma'tîto'pe to'ya. Mîrîrî ye'nen
Paulo pa'tîpîtî pia'tî'pî to'ya tî'kon ke.
Iworoka'pî to'ya moropai poro pona cidade
poi aasa'mantasa' kai'ma. 20 Tîîse mîîkîrî
pia innape Jesus ku'nenan emurukuntî'pî
iwoi. Moropai mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî inî'rî.
Inî'rî eewomî'pî mîrîrî cidade ta. Moropai
tiaron wei yai Paulo Barnabé wîtî'pî Derbe
cidaderî pona.

Antioquia Pona Paulo Barnabé Enna'po

21 Miarî Derbe cidaderî pona
teerepansa'kon pe Paapa maimu ekare-
mekî'pî Paulo Barnabéya. Mîrîrî yai
tu'ke innape Jesus kupî'pî to'ya. Mîrîrî
tîpo to' enna'po'pî Listra cidaderî pona
Icônio cidaderî pona moropai Antioquia
Pisídia pata po tîwe'sen pona. 22 Miarî
innape Jesus ku'nenan panama'pî to'ya
inî' panpî' meruntî ke innape iku'to'
to'ya e'to'pe to' pîika'tî'pî to'ya. Maasa
pra uyesa'kon pe Paapa yu'se e'nî ya,
mararî pra e'taruma'tînto' yapîtanîpî
e'pai awanî kai'ma to' yeurîma'pî to'ya.
23 Mîrîrî tîpo soosi esanon ton menka'pî
Jesus naipontî'sanya soosikon kaisarî.
Inkamoro pona to' epîrema ko'mannîpî'pî
tekkarikon tonpai pra esatî'pî to'ya Paapa
pî'. Manni' innape to' nîkupî'pî pî' esatî'pî
to'ya, to' pîika'tîto'peiya to' meruntîri
ton tîîto'peiya kai'ma. 24 Mîrîrî tîpo
Paulo Barnabé enna'po'pî Pisídia pata
poro to'sarî to' wîtî'pî Panfília pata pona
teerepamîkon pîkîrî. 25 Miarî inkamoroya
Paapa maimu ekaremekî'pî nîrî Perge po.
Mîrîrî tîpo to' wîtî'pî Atália peyakî pona to'
erepamî'pî.

26 Tarîpai inkamoro asara'tî'pî mîrîrî
Atália peyakî po apo'yen ya' tuutîkonpa
Antioquia cidaderî pona Síria pata po
tîwe'sen pona. Mîrîrî pata wanî'pî pena
inkamoro Paulo Barnabé rumaka to'ya
Paapa esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya
pata'pî pe. Morî pe Paapa e'to' wenai mîrîrî
teesenyaka'mato'kon aretî'kasa' to'ya
wanî'pî. 27 Mîrîrî ye'nen miarî teerepanse
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' muu-
runkuntî'pî to'ya innape Jesus ku'nenan
moropai inkamoro pî' î' kupî'pî Paapaya
ekaremekî'pî to'ya. Inkamoro eseurîma'pî
ekaremekî'pî to'ya î' ku'sa' Paapaya
tîwenai'nîkon. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya.
Moropai î' kai'ma Paapaya Judeuyamî'
pepîn pîika'tî'pî, mîrîrî ekaremekî'pî to'ya

to' pî'. [28] Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo
Barnabé ko'mamî'pî kure'ne miarî innape
Jesus ku'nenan kore'ta.

15

*Jesus Naipontî'san Moropai Soosi Esanon
Pokonpe Paulo Barnabé Emurukuntî.*

[1] Antioquia po tîwanîkon yai tiaronkon
Judeuyamî'ya Judéia poi iipî'sanya innape
Jesus ku'nenan yenupa'pî teserukon ta.
Ta'pî to'ya to' pî' see warantî: —Anî'ya
tîmere pi'pî pottî ya'tîsa' pra awanî ya,
awe'pîika'tî eserîke pra awanî. Maasa pra
Moisésya ta'pî yawîrî ikupî anî'ya pra awanî
ye'nen awe'pîika'tî eserîke pra awanî —
taapîtî'pî to'ya. [2] Mîrîrî eta tîuya'nîkonya
yai Paulo moropai Barnabéya inna taa pra
awanî'pî. Mîrîrî ye'nen inkamoro to' yenu-
patîponkon pokonpe to' eseurîma'pî. —
Mîrîrî ye'ka pepîn —ta'pî to'ya. Tîîse
inkamoroya yuuku pra awanî'pî. Maasa
pra teserukon yawîrî ikupî to'ya yu'se
tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî yeseru koneka
tîuya'nîkon pra awanî ye'nen innape Je-
sus ku'nenanya Paulo moropai Barnabé
moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan
yarima'pî Jerusalém pona to' wîtîto'pe inî'
panpî' mîrîrî yekare epu'se to' wîtîto'pe
kai'ma Jesus naipontî'san pia, moropai
soosi esanon pia. [3] Inkamoro ese'ma'tî'pî
Antioquia poi. Tuutîkon pe to' wîtî'pî Fení-
cia pata poro, moropai Samaria pata poro.
Mîrîrî yai inkamoroya î' kai'ma Judeuyamî'
pepînya innape Jesus ku'sa' ekaremekî'pî
miarî to' pî'. Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon
ya yai to' ena'pî kure'ne taatausinpai mîrîrî
pî'.

[4] Mîrîrî yai Jerusalém pona to' erepamî
yai inkamoro pata'se' ton tîrî'pî innape
Jesus ku'nenanya, moropai inaipontî'sanya
moropai soosi esanonya to' pata'se' ton
tîrî'pî. Inkamoroya mîrîrî pe rî î' kupî'pî
Paapaya ekaremekî'pî tîwenai'nîkon.
Judeuyamî' pepînya innape Jesus kupî'pî
imaimu eta tîuya'nîkon wenai. Mîrîrî
ekaremekî'pî to'ya to' pî'. [5] Mîrîrî tanne
moro to' wanî'pî fariseuyamî' innape
Jesus kupîtîponkon. Inkamoroya ta'pî: —
Judeuyamî' pepînya tîmere pi'pî pottî ya'tî
to'ya e'pai awanî mîrîrî. Î' kai'ma Moisésya
taasa' yawîrî ikupî e'pai awanî mîrîrî —ta'pî
fariseuyamî'ya. —Mîrîrî warantî pra to'
wanî ya, to' e'pîika'tî pepîn —ta'pî to'ya.

[6] Mîrîrî ye'nen inkamoro Jesus
naipontî'san, moropai soosi esa' pe
tîwe'sanon pokonpe to' emurukuntî'pî,
mîrîrî yeseru konekakonpa kai'ma. [7] Mîrîrî
pî' kure'ne teeseurîmakon aretî'ka pe,
Pedro e'mî'sa'ka'pî moropai ta'pîiya: —
Uyonpayamî', epu'nenan amîrî'nîkon
morî pe î' kai'ma Paapaya umenka'pî
akore'tapai'nîkon pena pu'kuru pra,
sîrîrî tîmaimu ekareme'to'peuya kai'ma
Judeuyamî' pepîn pî', mîrîrî Jesus yekare
eta tîuya'nîkon yai innape iku'to'pe to'ya.
[8] A'kî, Paapaya tamî'nawîronkon yewan
epu'nenya Morî Yekaton Wannî yarima'pî
to' esa' pe aako'manto'pe uurî'nîkon pia
yarima'pî tîuya warantî. Mîrîrî wenai
epu'tî pî' uurî'nîkon man innape to'
e'pîika'tîsa' man. [9] Maasa pra imakui'pî
to' nîkupî'pî mo'ka'pî Paapaya innape
tîkupî to'ya wenai. Mîrîrî warantî nîrî
uurî'nîkonya innape ikupî yai unkupî'pîkon
imakui'pî mo'ka'pîiya. Mîrîrî ye'nen
Paapaya uurî'nîkon era'ma se' kaisarî,
e'sentai pra. [10] Tîîse î' wani' awanî ye'nen
taaya'nîkon tiaronkon pî', "Moisésya taasa'
yawîrî e'pai awanîkon," mîrîrî yawîrî pra
e'nî tanne, mîrîrî yawîrî pra utamokon
nurî'tîyamî' e'sa' tanne. Tîîse î' wani'
awanî ye'nen tiaronkonya mîrîrî amîi'ne
yarî yu'se awanîkon yarî yentainon. Mîrîrî
warantî taaya'nîkon wenai Paapa ekore'ma
yu'se ka'rî awanîkon apî'nîkon. [11] Mîrîrî
ye'ka pe pra neken. Maasa pra e'pîika'tînsa'
epu'tî tî'noko'pî pe Jesusya uurî'nîkon
ku'sa' wenai. Mîrîrî morî pe Paapa e'to'
wenai nîrî inkamoro Judeuyamî' pepîn
e'pîika'tîsa' man —ta'pî Pedroya.

[12] Tîîse mîrîrî tîpo Pedro eseurîma
eta tîuya'nîkon tîpo moo to' wanî'pî,
inî'rî Paulo moropai Barnabé eseurîma
etakonpa. Inkamoroya î' kai'ma ikupî
eserîkan pepîn kupî'pî moropai kure'nan
esenumenkanto' kupî'pî Paapaya to'
wenai. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya.
Judeuyamî' pepîn pîika'tîsa' Paapaya
ekaremekî'pî to'ya. [13] Paulo Barnabé
eseurîma atareti'ka pe, Tiago e'mî'sa'ka'pî.
Moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî', maasa
eseurîma etatî —ta'pîiya. [14] —Amenrî
Simão eseurîma atareti'ka eta'nîkon man.
Paapaya tiaronkon menkasa' tîmîrî ton pe
Judeuyamî' pepîn kore'tapai tîpemonkono
pe to' e'to'pe kai'ma. Mîrîrî ye'nen
epu'tî'nîkon Judeuyamî' pepîn sa'namanen

pe Paapa wanî. [15] Pena sîrîrî pî' Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tî eseurîma'pî. Imenuka'pî to'ya see
warantî: [16] Paapaya ta'pî:
"Maasa uuipî kupî sîrîrî Judeuyamî',
Davi payanî'san pîika'tîi.
Î' pe pra rî inkamoro wanî,
tîîse morî pe to' konekauya kupî sîrîrî,
pena to' e'sa' warantî.
⌞Maasa pra inkamoro esa' ton
tîrîuya kupî sîrîrî to' yonpa ke rî,
inkamoro ko'manto'pe morî pe.⌟
[17] Mîrîrî unkupî'pî era'ma tîuya'nîkon wenai
uyuwa Judeuyamî' pepînya.
Inkamoro wanî unmenka'san pe
uurî ton pe to' e'to'pe." *Am 9.11,12*
Sîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî ikonekatîpon.
[18] Î' kai'ma ikupî tîuya ekaremekî'pîiya
pena tîmaimu ekareme'nenan wenai —
ta'pî Tiagoya.

[19] —Mîrîrî ye'nen uurî esenumenkato'
wanî uurî'nîkonya taa e'pai pra awanî
Moisés maimuya taasa' yawîrî to'
ko'mannîto'pe. Mîrîrî warantî awanî ya,
sa'me awanî Judeuyamî' pepîn pia, innape
Jesus ku'nenan pia. [20] Uurî esenumenka
kaareta anmenukapai awanî sîrîrî to'
pia. Taato' to' pî', to' yeseru penaro'
rumakato'pe to'ya, mia' ke ikonekasa' pia,
to' napurî ton pe to' nîtîrî'pî sararu yanî
to'ya namai. Moropai taapai awanî nîrî to'
pî', se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to'
wanî namai, moropai wîri'sanyamî' wanî
namai se' tapairî warayo'kon yarakkîrî.
Taapai awanî nîrî i'mî ye'pî waikî'sa'
yanî to'ya namai mîn epa'kasa' pra tîîse.
Inî'rî imînî yarakkîrî yanî to'ya namai.
[21] Maasa pra mîrîrî warantî to' wanî ya,
inkamoro yewanmîrî to' yeseru yairî
pra to' wanî ye'nen. Maasa pra mîrîrî
yekare epu'tî Judeuyamî'ya pena pata
pai Moisés maimuya taasa' eta pî' to'
ko'manpîtî sábado kaisarî to' epere'to'
yewî'kon ta. Mîrîrî ye'nen mîrîrî teserukon
rumakato'pe to'ya —ta'pî Tiagoya.

Judeuyamî' Pepîn Pia Kaareta Yarima To'ya

[22] Tiago eseurîmasa' tîpo, Jesus
naipontî'sanya moropai soosi esanonya,
tamî'nawîron innape Jesus ku'nenan
pokonpe si'ma Antioquia pona kaareta
yarîtonkon warayo'kon menka'pî, Paulo
moropai Barnabé pokonpe attîtonkon.
Judas itese' waikatoi Barsabás, moropai
Silas asakî'ne neken to' menka'pî to'ya. In-
samoro epu'tî'pî innape Jesus ku'nenanya
yairî to' yeseru wanî. [23] Inkamoro
yaipontî'pî to'ya mîrîrî kaareta yaato'pe
to'ya kai'ma. Ta'pî to'ya:

Anna Jesus naipontî'san moropai soosi
esanonya taa anna wanî ayonpakon pe
innape Jesus kupî'nîkon wenai. Mîrîrî
ye'nen anna maimu man amîrî'nîkon
Judeuyamî' pepîn Antioquia ponkon
moropai Síria ponkon moropai Cilícia
ponkon pia.

[24] Akore'ta'nîkon anna yonpayamî'
wîtîsa' yai kure'ne ayewankono'ma'pîkon
to'ya epu'tî pî' anna man. Inkamoroya î'
kai'ma ayenupasa'kon ya anna maimu
pe pra awanî mîrîrî. [25] Mîrîrî ye'nen
annaya tamî'nawîrî si'ma teesetai
insamoro warayo'kon yarima sîrîrî
aapia'nîkon, uyonpayamî'. To' wîtî
sîrîrî uwakîrikon pu'kuru uyonpayamî'
Paulo, Barnabé pokonpe. [26] Insamoro
Paulo Barnabéya itekare ekaremekî
pî' to' ko'mamî'pî. Mîrîrî wenai to'
anwîpai tiaronkon wanî'pî Uyepotorîkon
Jesus Cristo yekare ekaremekî to'ya
wenai. [27] Mîrîrî ye'nen Judas moropai
Silas yarima annaya sîrîrî amîrî'nîkon
pia ayarakkîrî'nîkon to' eseurîmato'pe
morî pe sîrîrî kaareta anna nîmenuka'pî
pî'. Inkamoroya ekaremekî morî pe
apî'nîkon. [28] Sîrîrî yekare koneka'pî
Morî Yekaton Wannîya moropai annaya.
Inî'rî Moisés maimuya taasa' yawîrî
awanîkon e'pai pra awanî. Maasa
pra mîrîrî yawîrî awanîkon ya sa'me
awanî. Tîîse ankupîkon ton ekaremekî
annaya epu'tîkonpa. [29] Mîrîrî ye'nen
mia' ke ikonekasa' to' napurî ton pe
pia to' nîtîrî'pî sararu yanîya'nîkon
namai. Moropai i'mî ye'pî tîwaikkî'se
iwîsa' yanîya'nîkon namai, imînî
yarakkîrî. Moropai imakui'pî kupî pî'
eesenumenkakon namai, se' tapairî
wîri'sanyamî' yarakkîrî awanîkon namai.
Moropai wîri'sanyamî' wanî namai se'
tapairî warayo'kon yarakkîrî. Mîrîrî
warantî ikupîya'nîkon ya, morî pe
awanîkon.

Mîrîrî warantî kaareta menuka'pî to'ya.

[30] Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo Barnabé
moropai Judas Silas ese'ma'tî'pî Antioquia
pona. Mîrîrî kaareta yarî'pî to'ya. Miarî
teerepansa'kon pe innape Jesus ku'nenan

muurukuntî'pî to'ya moropai mîrîrî
kaareta rumaka'pî to'ya to' pia. 31 Moropai
mîrîrî kaareta erenkasa' tîuya'nîkon
tîpo taatausinpai to' wanî'pî. Î' taasa'
kaaretaya epu'tî'pî to'ya mîrîrî yai.
Mîrîrî ye'nen kure'ne to' atausinpa'pî.
32 Mîrîrî tîpo Paapa maimu ekareme'nenan
Judas, Silas eseurîma'pî. Inkamoroya
to' meruntîtannîpî'pî inî' panpî'. Mîrîrî
ye'nen taatausinpai to' wanî'pî. 33 Mîrîrî
tîpo to' ko'mamî'pî mararî wei kaisarî
moropai to' enna'po'pî Jerusalém pona
taipontî'tîponkon pia. Mîrîrî ye'nen to'
esekaremekî'pî. Moropai inkamoroya ta'pî:
—Inna, morî pe atîtî —ta'pî to'ya to' pî'.
34 Tîîse teesekaremekî tîpo e'nîmîpai Silas
wanî'pî. Mîrîrî ye'nen awe'nîmî'pî.

35 Moropai Paulo Barnabé e'nîmî'pî nîrî
Antioquia po. Innape Jesus ku'nenan
yenupa'pî to'ya. Moropai tiaronkonya nîrî
to' yenupa'pî Paapa maimu pî'.

Paulo Moropai Barnabé Epantaka

36 Mîrîrî tîpo Pauloya ta'pî Barnabé pî':
—Enna'ponpai awanî sîrîrî uyonpakon
innape Jesus kupîtîpono'san yekare
etapî'se cidadekon poro —ta'pîiya. —
Manni' o'non poro uurî'nîkonya itekare
ekaremekî ne'tîkini mîrîrî poro wîtînpai
awanî sîrîrî —ta'pîiya. —Morî pe to'
ko'mamî yekare etai —ta'pîiya. 37 Mîrîrî
yai Barnabéya ta'pî: —João Marcos yaapai
man —ta'pîiya. 38 Tîîse Pauloya yuuku'pî:
—Kaane, attî e'pai pra man. Maasa pra
pena uupiapai'nîkon Panfília pata poi
awenna'po'pî. Tamî'nawîrî uurî'nîkon
asato' poro aasa'sa' pra wanî'pî —ta'pîiya.
Tîîse, —Kaane —ta'pî Barnabéya. —Attî
e'pai man. Tîîse yuukuiya pra Paulo
wanî'pî. 39 Mîrîrî pî' to' eseurîma'pî
mîrîrî wenai. Mîrîrî tîpo to' epantaka'pî
Paulo Barnabé yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen
Barnabéya João Marcos yarî'pî tarakkîrî.
To' asara'tî'pî apo'yen ya' tuutîkonpa
Chipre wono pona. 40 Tîîse Pauloya
Silas menka'pî tarakkîrî attîto'pe kai'ma.
Moropai inkamoro pona to' epîrema'pî.
Ta'pî to'ya: —Paapa, morî amîrî. Mîrîrî
morî pe awe'to' wenai insanan pîika'tîkî
morî pe to' wîtîto'pe —ta'pî to'ya. Mîrîrî
tîpo to' ese'ma'tî'pî. 41 Mîrîrî yai Paulo
Silas wîtî'pî to'sarî Síria pata poro moropai
Celícia pata poro. Inkamoroya mîrîrî
warantî innape Jesus ku'nenan yausinpa'pî
mîrîrî yai tuutîsa'kon yai, taatausinpai to'
ko'manto'pe kai'ma.

16

Timóteo Wîtî Paulo, Silas Yarakkîrî

1 Moropai Paulo wîtî'pî Derbe cidaderî
pona moropai Listra cidaderî pona. Miarî
Listra po Timóteo ko'manpîtî'pî. Paapa
yapurînen pe awanî'pî. Mîîkîrî yan wanî'pî
Judeupa' pe moropai innape Jesus ku'nen
pe. Tîîse iyun wanî'pî Judeu pe pra tîîse
grego pe. 2 Morî pe Timóteo ko'manpîtî'pî,
tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenanya
epu'tî'pî Listra ponkon moropai Icônio
ponkonya. —Morî pe Timóteo yeseru
man —taapîtî'pî to'ya. 3 Timóteo anapai
Paulo wanî'pî tarakkîrî'nîkon. Tîîse imere
pi'pî pottî ya'tîsai'ya pra iyun wanî'pî.
Maasa pra Judeu pe pra awanî'pî. Mîrîrî
epu'tî'pî tamî'nawîronkonya Judeuyamî'
yeseru yawîrî pra awanî ye'nen ⌊to' kore'ta
aasarî eserîke pra awanî'pî.⌋ Mîrîrî ye'nen
imere pi'pî pottî ya'tî me'po'pî Pauloya
tarakkîrî'nîkon attîto'pe. 4 Moropai Paulo,
Silas wîtî'pî Timóteo yarakkîrî. To'
wîtî'pî. Tu'ke cidadekon poro to' wîtî'pî.
Kaareta pinunpa'pî to'ya. Mîrîrî kaareta
wanî'pî Jerusalém ponkon eseurîmato'.
Mîrîrî kaareta pona Jesus naipontî'san
nekaremekî'pî moropai innape Jesus
ku'nenan esanon nekaremekî'pî. Mîrîrî
pinunpa'pî Paulo pokonya. —Mîrîrî
kaaretaya taasa' yawîrî ko'mannîpai'nîkon
—taapîtî'pî to'ya. 5 Mîrîrî warantî meruntî
ke innape Jesus ku'nenan ena'pî. Inî' panpî'
epu'tî'pî to'ya moropai inî' panpî' innape
ikupî'pî to'ya. Moropai tu'ke panpî' to'
epamî'pî wei kaisarî.

Paulo We'ne'pîtî Macedônia Pon Warayo' Yarakkîrî

6 Moropai Paulo pokon wîtî'pî. Mîrîrî
yai Morî Yekaton Wannîya ta'pî to' pî':
—Katîtî Ásia pata pona Paapa maimu
ekareme'se —ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen
to' wîtî'pî Frígio-Galácia pata poro.
7 Moropai to' erepamî'pî Mísia pata
pona. Mîrîrî yai Bitínia pata pona itîîpai
to' wanî'pî teuren. Tîîse inî'rî Morî
Yekaton Wannîya to' wîtî tîrî pra awanî'pî.
8 Mîrîrî ye'nen Mísia pata yuwa'ka'pî to'ya
moropai to'sarî to' wîtî'pî Trôade pona.
9 Mîrîrî ewarono' ya' Paulo we'ne'pîtî
warantî wanî'pî. Mîrîrî tîîwe'ne'pî'to' ya'
warayo' era'ma'pîiya, Macedônia poinon.

Mîîkîrî warayo'ya Paulo yeka'nunka'pî.
Taapîtî'pîiya: —Asi'kî Macedônia pona,
anna pîika'tîi asi'kî —kai'ma taapîtî'pîiya,
mîîkîrî warayo'ya. Mîrîrî warantî Paulo
we'ne'pîtî'pî. 10 Moropai Paulo we'ne'pîtî
tîpo anna ekoneka'pî Macedônia pona anna
wîtîto'pe. Maasa pra anna wîtî yu'se Paapa
wanî epu'tî'pî annaya, itekare ekareme'se
to' pî'.

Lídia, Filípos Ponya Innape Jesus Kupî

11 Mîrîrî ye'nen anna asara'tî'pî apo'yen
ya' Trôade poi. Miarî pai anna wîtî'pî
to'sarî Samotrácia wono pona. Moropai
tiaron wei yai anna wîtî'pî anna erepamî'pî
Neápolis peyakî pona. 12 Miarî pai anna
wîtî'pî Filípos pona. Mîrîrî Filípos cidaderî
wanî'pî ipîkku pe tîwe'sen Macedônia pata
pon. Romanoyamî' ko'manto'pe awanî'pî.
Moro anna ko'mamî'pî mararî.
13 Moropai sábado yai anna epa'ka'pî
cidade yapai iren ena pona. Moro
Judeuyamî' epîremato' pata wanî kai'ma
anna esenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen anna
wîtî'pî. Moropai moro anna ereuta'pî
moropai anna eseurîma'pî wîri'sanyamî'
itî'san epîremai yarakkîrî. 14 Mîrîrî ya wîri'
wanî'pî itese' Lídia, Tiatira cidaderî pon.
Mîîkîrî wanî'pî teesenyaka'masen suuyu
kamisa morîkon ke tîwe'repa pî'. Mîîkîrî
wanî'pî Paapa yapurînen pe. Mîrîrîya
anna eseurîma eta'pîiya. Moropai Paapaya
eesenumenkato' ton tîrî'pî î' taasa' Pauloya
ku'to'peiya innape. 15 Mîrîrî tîpo mîîkîrî
moropai itewî' tawonkon esenpatakona'pî.
Mîrîrî tîpo ta'pîiya anna pî': —Innape
Uyepotorîkon ku'nen pe wanî tarîpai,
epu'tîya'nîkon ya, maai'tîi uyewî' ta
iko'manse —ta'pîiya anna pî'. Mîrîrî ye'nen
imaimu wenai anna wîtî'pî itewî' ta.

Atarakkannîto' Yewî' Ta Paulo Silas Yarî To'ya

16 Mîrîrî tîpo tiwin wei yai epîremanto'
pata pona anna wîtî tanne, ikaraiwarî
poitîrîpa'ya anna eporî'pî. Mîîkîrî wanî'pî
o'ma' yarakkîrî tîwe'sen pe. Mîîkîrî
eseurîmapîtî'pî pemonkonyamî' yarakkîrî
maasa awe'kupîton pî' to' yarakkîrî.
Mîrîrî wenai mîîkîrî karaiwarîtononya
tu'ke tîniru yapi'pîtî'pî. 17 Mîîkîrîya
anna wenaimepîtî'pî tîwentaimepî'se.
Taapîtî'pîiya: —Insanan warayo'kon wanî
Paapa ipîkku poitîrîtonon pe. Apî'nîkon
e'pîika'tînto' yekare ekareme'nenan
insamoro —kai'ma taapîtî'pîiya. 18 Tu'ke
wei kaisarî aako'manpîtî'pî mîrîrî taa pî'.
Mîrîrî pî' Paulo eseta'ka tu'ka'pî. Moropai
teera'tîi ta'pîiya o'ma' pî': —Tauya apî',
Jesus Cristo maimu pe epa'kakî mîîkîrî
yapai —ta'pîiya. Mîrîrî taiya pe rî o'ma'
epa'ka'pî tiwinarî.
19 Moropai mîîkîrî karaiwarîtononya
epu'tî'pî. Inî'rî tîniru yapisî to'ya pepîn
maasa pra inî'rî awe'kupîton pî' mîîkîrî au-
rîno'pî eseurîma eserîke pra awanî'pî o'ma'
epa'kasa' ye'nen. Mîrîrî ye'nen Paulo, Silas
yapisî'pî to'ya. Yarî'pî to'ya mîrîrî cidade
esanon pia, ipîkkukon pia. 20 Moropai to'
enepî tîuya'nîkon pe, ta'pî to'ya ipîkkukon
pî': —Judeuyamî' insamoro, imakui'pî
kupî to'ya tarî upatakon po. 21 To' yeseru
uyeserukon warantî pra man. To' yeseru
yawîrî uurî'nîkon ko'mamî eserîke pra
man, Romanoyamî' uurî'nîkon mîîto'pe —
ta'pî to'ya tesa'kon pî'.
22 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' entaimepîtî'pî Paulo mo-
ropai Silas winîkîi. Moropai to' esanonya
to' pon mo'ka'pî to' po'pîtî me'pokonpa.
Moropai to' po'pîtî me'po'pî to'ya yei ke.
23 Mararî pra to' po'pîtî tîuya'nîkon tîpo to'
yarakkamo'pî to'ya atarakkannîto' yewî'
ta. Moropai ta'pî to'ya atarakkannîto'
ko'mannî'nen pî': —Insanan warayo'kon
ko'mannî'kî morî pe to' epa'ka namai
—ta'pî to'ya ipî'. 24 Mîrîrî eta tîuya pe
atarakkannîto' ko'mannî'nenya Paulo,
Silas yarî'pî quarto ta, itu'nakan ta moropai
to' puu yeka'ma'pî to'ya yei amîi'ne yai.
Mîrîrî warantî ikupî'pîiya to' epa'ka namai
maasa pra itesa'ya ta'pî —Morî pe to'
ko'mannî'kî —kai'ma mîîto'pe.
25 Mîrîrîya anoinna yairî Paulo, Silas
epîrema'pî moropai to' eserenka'pî, Paapa
yapurî'pî to'ya tiaronkon tarakkîronkonya
eta tanne. 26 Mîrîrî yai tiwinarî pata
e'tîtîtîkka'pî kure'ne. Moropai atarakkan-
nîto' yewî' e'tîtîtîkka'pî mana'takon
esettapuruka'pî tamî'nawîrî. Moropai
tamî'nawîronkon yewa'tîto'kon atarakkan-
moka'pî. 27 Mîrîrî yai to' ko'mannî'nen
paka'pî. Moropai mana'takon esettapu-
rukasa' era'ma tîuya yai eranne' pe eena'pî.
Tamî'nawîronkon ama'ye'kon epen pî' man
kai'ma eesenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen
tîkasuparai mo'ka'pîiya tîwe'wîpa kai'ma.
28 Tîîse Paulo entaime'pî aronne: —Aawarîrî
ke'wîi tamî'nawîrî anna man tarî —ta'pîiya.

29 Mîrîrî eta tîuya pe ta'pîiya ipoitîrî pî':
—Uweiyu ton era'mata —ta'pîiya. Moropai
eeka'tumî'pî Paulo, Silas pia. Tîwe'tîtî'ka
pe awe'sekunka'pî to' pia eranne' pe tîwanî
ye'nen. 30 Moropai to' yarî'pîiya atarakkan-
nîto' yewî' tapai. Moropai ta'pîiya to' pî': —
Uyonpayamî', î' ku'to'peuya e'pîika'tîto'pe
—ta'pîiya.

31 Moropai yuuku'pî Paulo, Silasya: —
Jesus ku'kî innape —ta'pî to'ya ipî'. —
Innape ikupîya ya, apîika'tî Paapaya,
amîrî moropai ayonpayamî' —ta'pî to'ya.
32 Moropai Uyepotorîkon maimu pî'
mîîkîrî yeurîma'pî to'ya tiaronkon itewî'
tawonkon pokonpe. 33 Moropai mîrîrî yai
Paulo, Silas ye'netîkon rona'pîiya. Mîrîrî
tîpo mîîkîrî esenpatakona'pî tonpayamî'
yarakkîrî. 34 Teesenpatakonasa' tîpo
Paulo, Silas yarî'pîiya tewî' ta. Miarî
to' ya're' ton yenpo'pîiya. Moropai
kure'ne aatausinpasa' wanî'pî mîîkîrî
moropai tonpayamî' innape Paapa ku'sa'
tîuya'nîkon ye'nen.

35 Eerenma'sa' pe surarayamî' yarima'pî
cidade ponkon esanonya atarakkannîto'
yewî' ta. Teerepansa'kon pe ta'pî to'ya:
—Inkamoro Paulo, Silas yenpa'kakî to'
wîtîto'pe —ta'pî surarayamî'ya. 36 Mîrîrî
ye'nen atarakkannîto' ko'mannî'nenya
to' maimu ekaremekî'pî Paulo, Silas pî'.
Ta'pîiya: —Surarayamî' yarimasa' cidade
ponkon esanonya man tarî amîrî'nîkon
rumakato'peuya —ta'pîiya. —Mîrîrî ye'nen
attîkon eserîke awanî tîîwanmîra —ta'pîiya.

37 Tîîse ta'pî Pauloya: —Kaane, anna
wîtî pepîn. Anna po'pîtî'pî to'ya
tamî'nawîronkonya era'ma tanne, anna
Romanoyamî' tîîse. Moropai ama' pe anna
anarimapai to' wanî tarîpai, tiaronkonya
epu'tî namai. Tîîse tîwî to' naiipîi anna
rumakato'pe to'ya tîîwarîrî'nîkon —ta'pî
Pauloya.

38 Moropai î' taasa' Pauloya ekaremekî'pî
surarayamî'ya tesa'kon pî'. Moropai
Paulo, Silas wanî Romanoyamî' pe eta
tîuya'nîkon pe to' esa' ena'pî eranne'
pe. 39 Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Paulo,
Silas pia. Morî pe to' eseurîma'pî to'
yarakkîrî: —Î' wani' pra man, tarîpai —ta'pî
to'ya. Moropai atarakkannîto' yewî' tapai
Paulo, Silas yarî'pî to'ya. Moropai cidade
yapai to' epa'kato'pe yeka'nunka'pî to'ya.
40 Atarakkannîto' yewî' tapai teepa'kakon
ya to' wîtî'pî Lídia yewî' ta. Miarî innape
Jesus ku'nenan era'ma'pî to'ya. Moropai
to' meruntîtannîpî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo to'
ese'ma'tî'pî mîrîrî Filípos cidaderî poi.

17

Tessalônica Cidaderî Pona Paulo, Silas Wîtî

1 Inkamoro wîtî'pî Anfípolis cidaderî
poro moropai Apolônia cidaderî poro.
Moropai to' erepamî'pî Tessalônica
cidaderî pona. Miarî Judeuyamî' epere'to'
yewî'kon ta to' wîtî'pî teserukon ta.
2 Seurîwî'ne sábado kaisarî to' wîtîpîtî'pî.
Mîrîrî ya Paapa maimu e'menukasa' pî'
pemonkonyamî' yeurîma'pî to'ya miarî,
teserukon yawîrî. 3 Pauloya ekareme'pîtî'pî
î' kai'ma pîika'tîton Paapa nîmenka'pî
e'taruma'tîpai awanî'pî ekaremekî'pîiya.
Mîrîrî tîpo aasa'mantasa' tîpo, Paapaya
i'mî'sa'ka ekaremekî'pîiya nîrî. Mîîkîrî
Jesus yekare pî' eeseurîma'pî: —Mîîkîrî
Jesus pîika'tîton Paapa narima'pî tauya
sîrîrî apî'nîkon —ta'pîiya. 4 Mîrîrî yai
Paulo, Silas teurîmakon yai, innape ikupî'pî
arinîkon pemonkonyamî'ya. Tiaronkon
Judeuyamî'ya moropai Paapa yapurî-
nenan gregoyamî'ya moropai arinîkon
wîri'sanyamî' ipîkkupa' pe tîwe'sanonya
nîrî ikupî'pî innape.

5 Tîîse innape iku'nenan pepîn
Judeuyamî' inkamoro kinmuwa'pî to'
winîkîi. Inkamoroya pemonkonyamî'
se' tapaironkon rî eseporo rî tîwe'sanon
warayo'kon yanno'pî. Î' rî see imakui'pî
ku'to'pe to'ya Paulo winîkîi. Inkamoroya
mararî pra pemonkonyamî' ekore'ma
emapu'tî'pî Paulo, Silas winîkîi. Mîrîrî
yai to' ekatumî'pî Paulo, Silas yuwai
Jasom yewî' ta. ⌞Mîrîrî yai tî' yenunpîtî'pî
to'ya mararî pra Jasom yewî' pona
inna'ta ya'morikka'pî to'ya⌟ tîîse Paulo
eporî to'ya pîn. 6 Mîrîrî ye'nen eporî
tîuya'nîkon warantî pra Jason woroka'pî
to'ya. Yarî'pî to'ya ipîkku pe tîwe'sen
rawîrî, pemonkonyamî' rawîrî. Moropai
tiaronkon innape Jesus ku'nenan pokonpe
to' yarî'pî to'ya. Ta'pî to'ya: —Insamoro
warayo'kon imakui'pî kupî pî' to' wanî sîrîrî
cidade po. Ikupî'pî to'ya sinporo tarîpai
to' erepansa' tarîwaya imakui'pî ku'se
—kai'ma to' eseurîma'pî. 7 —Inkamoro
wanî'pî Jasom yewî' ta tîîse î' kai'ma yairî
ipîkkukon yeseru yawîrî ikupî to'ya pepîn.

Yairî pra to' ko'mamî —ta'pî to'ya. —
Tiaron uyesa'kon moro man taa pî' to'
ko'mamî, itese' Jesus —taa to'ya. 8 Mîrîrî eta
tîuya'nîkon ya arinîkon pemonkonyamî'
moropai to' esanon wanî'pî inî' panpî' îri
pe to' winîkîi. 9 Mîrîrî ye'nen ipîkkukonya
ta'pî Jason moropai tiaronkon pî', tîniru
ye'mato'pe to'ya kai'ma. Mîrîrî tîpo to'
rumaka'pî to'ya.

Beréia Cidaderî Pona Paulo, Silas Wîtî

10 Mîrîrî tîpo eewaronpansa' pe tiaronkon
innape Jesus ku'nenanya Paulo, Silas
yarî'pî Beréia cidaderî pona. Miarî
eerepansa'kon yai to' wîtî'pî Judeuyamî'
epere'to' yewî'kon ta. 11 Miarî pe-
monkonyamî' wanî'pî morî pe panpî' Paapa
maimu anetapai to' wanî'pî Tessalônica
ponkon warantî pra. Paapa maimu eta'pî
to'ya tîwakîrikon pe. Mîrîrî ye'nen wei
kaisarî to' esenupa'pîtî'pî Paapa maimu
e'menukasa' pî', anepu'pai tîwanîkon
ye'nen. Innape Paulo nekaremekî'pî wanî
anepu'pai to' wanî'pî kure'ne. 12 Mîrîrî
warantî tu'kankon Judeuyamî'ya innape
Jesus kupî'pî. Moropai tu'ke gregoy-
amî' moropai wîri'sanyamî' gregayamî'
ipîkkupa'konya innape ikupî'pî nîrî.

13 Mîrîrî yai Beréia po Paulo, Silasya
Paapa maimu ekaremekî eta'pî Tessalônica
ponkon Judeuyamî'ya. Mîrîrî ye'nen to'
wîtî'pî miarî ya to' yekare pî'. Inkamoroya
pemonkonyamî' pî' ta'pî imakui'pî ku'to'pe
to'ya to' winîkîi. 14 Mîrîrî yekare eta
tîuya'nîkon yai, innape Jesus ku'nenanya
Paulo yarî'pî tuna ena pona apo'yen ya'
aasara'to'pe tîîse Silas moropai Timóteo
e'nîmî'pî Beréia po. 15 Inkamoro innape
Jesus ku'nenan morî pe Paulo yarakkîrî
tîwe'sanonya yarî'pî Atenas pona. Mîrîrî
tîpo inkamoro Paulo pokonpe itî'san
enna'po'pî Beréia pona. Inkamoroya Paulo
maimu yarî'pî Silas moropai Timóteo pia
to' yannoto'. Ka'ne' pe to' wîtîto'pe tepose
Atenas pona ta'pî Pauloya.

Atenas Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

16 Silas, Timóteo pokon eerepamî nîmîkî
pî' Paulo ko'mamî'pî Atenas po si'ma.
Mîrîrî yai to' napurîkon mia' ke ikonekasa'
era'ma'pî Pauloya miarî. Mîrîrî pî'
eesewankono'ma'pî kure'ne Paapa yapurî
to'ya pra awanî ye'nen. 17 Mîrîrî ye'nen
Judeuyamî' epere'to' yewî' ta eeseurîma'pî
Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn
yarakkîrî, Paapa yapurînenan. Moropai wei
kaisarî eeseurîmapîtî'pî tamî'nawîronkon
epere'to' cidade arakkita tîwe'sen to'
pata'se'. Miarî arinîkon erepamî.
Mîrîrî ye'nen Paulo eseurîmapîtî'pî to'
pokonpe morî pe. Ekareme'pîtî'pîiya
itekare. 18 Mîrîrî yai yenupatonkon wanî'pî
tiaronkon pemonkonyamî', inkamoro
wanî'pî Epicureuyamî' moropai Estói-
coyamî'. Inkamoro eseurîma'pî Paulo
yarakkîrî nîrî. Mîrîrî Paulo eseurîma'pî
epu'tî to'ya pîn. Mîrîrî ye'nen to'
esekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Î' see taa
yu'se mîserî wanî sîrîrî, epu'tî pra tîîse?
—ta'pî to'ya. —Pakko pe ka'rî awanî —
ta'pî to'ya ipî'. Tiaronkonya yuuku'pî.
Ta'pî to'ya: —Paapa anî' nepu'tî pepîn
pî' eeseurîma mîrîrî —ta'pî to'ya. Maasa
pra Paulo eseurîma'pî Jesus pîika'tîton pî'.
Jesus wanî pîika'tîton pe ekaremekî'pîiya.
Moropai mîrîrî tîpo Paapaya i'mî'sa'ka'pî
pî' eeseurîma'pî. 19 Mîrîrî ye'nen Paulo
yarî'pî to'ya tiaron ipîkkukon eperepî
pata'se' ya'. Mîrîrî wanî'pî Areópago ta.
Moropai ta'pî to'ya Paulo pî': —Anepu'pai
anna man mîrîrî anekaremekî'pî kai'ma
amenan esenupanto' ekaremekî manni'
—ta'pî to'ya. 20 —Mîrîrî amîrî eseurîma
manni' wanî mîrîrî epu'tî annaya pra
man. Î' pî' eeseurîma? —ta'pî to'ya. —
Mîrîrî ye'nen anetapai anna man —ta'pî
to'ya. 21 Mîrîrî warantî ta'pî to'ya maasa
pra tamî'nawîronkon wanî'pî amenan
yekare anetapaino pe. Inkamoro wanî'pî
Atenas ponkon moropai tiaronkon pata
poinokon, moropai miarî tîîko'mansenon
pe. Inkamoroya î' rî yekare ekareme'pîtî'pî
tîwakîrikon pe.

22 Mîrîrî yai Paulo e'mî'sa'ka'pî mîrîrî
to' pata'se' Areópago ta tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' rawîrî. Ta'pîiya: —
Warayo'kon, Atenas po tîîko'mansenon,
ayera'makon pî' wai wei kaisarî tamî'nawîrî
awanîkon mia' ke ikonekasa' yapurî-
nenan pe, yapurîya'nîkon eepîremakon
yai. 23 Maasa pra cidade poro uuipî
yai, eepere'to'kon yewî' pata'se'kon
kaisarî era'ma pî' wai tiwin ayekînkon
wîîsa'ya'nîkon yai, po'tî'ya'nîkon yaponse'
pî'. Mîrîrî pî' awe'menukasa' era'ma pî'
wai —ta'pî Pauloya. —PAAPA ANÎ' NEPU'TÎ
PEPÎN taato'. Inna, seru' pepîn anî'
nepu'tîkon pepîn pî' yapurî pî' ko'mannî pî'
naatîi, epu'tîi'ma pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî

ekaremekîuya manni' epu'tîya'nîkon yu'se
wai —ta'pîiya.
24 —Mîîkîrî Paapa wanî pata koneka'tîpon
pe moropai tamî'nawîrî sîrîrî pata po
tîîko'mansen koneka'tîpon. Mîîkîrî wanî
uyepotorîkon pe ka' ko'mannî'nen pe, pata
ko'mannî'nen pe. Mîîkîrî Paapa ko'mamî
pepîn warayo'kon nîkoneka'pî wîttî ta.
25 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî Paapa wanî pepîn
î' koneka yu'se tîmîrî ton pe. Maasa pra
mîîkîrî Paapaya uurî'nîkon ko'manto' ton
tîrî. Mîîkîrî Paapaya uyettapusinkon ton
tîrî. Tamî'nawîron tîrîiya uupia'nîkon.
26 E'mai'non warayo' koneka'pîiya mîîkîrî
ko'manto'pe sîrîrî pata po. Mîîkîrî
wenai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
ko'manto'pe. Maasa pra to' weiyu
ku'ne'tî'pî Paapaya enen to' ko'manto'
weiyu. Moropai to' pata ton ekaremekî'pî
Paapaya tiwin pî' to' ko'manto'pe tîpatakon
ya. Tamî'nawîrî ikupî'pîiya. 27 Mîîkîrî
Paapaya ikupî'pî tîwa'to'pe kai'ma yuwa
yai epoto'pe'nîkon. Maasa pra aminke pra
mîîkîrî wanî uurî'nîkon pî' tiwin pî' e'nî
tanne. 28 Î' wani' awanî ye'nen maasa pra
ipî' ko'mannî ye'nen. Ipîkînsa' ko'mannî
sîrîrî. Manni'kan ayonpakon epu'nenanya
taa manni' warantî. "Uurî'nîkon wanî
inmukuyamî' pe nîrî" taa to'ya.
29 Inmuku pe e'nî ye'nen, î' ton pe
mia' ke ikonekasa' anapurîkon ton
konekaya'nîkon? Mîrîrî warantî eesenu-
menkakon e'pai pra man. Maasa pra Paapa
wanî pepîn mîrîrî ouro prata moropai
tî' konekasa' warantî. 30 Pena Paapaya
tîwî anapurîkon yapurîkonpa ikupî'pî,
epu'tîya'nîkon pra awanîkon ye'nen.
Maasa pra tepu'tîya'nîkon yu'se awanî
tarîpai. Tîîse sîrîrî pata pai Paapaya
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
imakui'pî tînkupî'pîkon rumaka yu'se
awanî. 31 Maasa pra wei ku'ne'tîsai'ya
î' pensa pemonkonyamî' imakui'pî ru-
maka'tîponkon pepîn yenumî tîuya weiyu
ku'ne'tî'pîiya. Mîrîrî kupîiya mîîkîrî tiwin
warayo' tînmenka'pî wenai. Mîrîrî epu'tî
tamî'nawîronkonya maasa pra mîîkîrî
warayo' sa'mantasa' pîmî'sa'ka'pî Paapaya.
Mîrîrî ta'pî Pauloya to' pî'.
32 Mîrîrî eta tîuya'nîkon yai Jesus
e'mî'sa'ka'pî yekare tiaronkon siira'pî
ipî'. Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Mîrîrî
ekaremekîya e'pai man inî' panpî' maasa
epu'to'pe annaya —ta'pî to'ya. 33 Mîrîrî
tîpo Paulo wîtî'pî miarî pai. 34 Mîrîrî
yai tiaronkon warayo'konya innape Jesus
kupî'pî. Inkamoro kore'ta warayo'
wanî'pî Dionísio itese'. Areópago ponkon
kore'ta tîwe'sen. Moropai wîri' nîrî
itese' Dâmarisya innape ikupî'pî moropai
tiaronkon.

18

Coríntio Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

1 Mîrîrî tîpo Paulo wîtî'pî Atenas cidaderî
poi Coríntio cidaderî pona. 2 Miarî Coríntio
cidaderî po Judeu wanî'pî itese' Áquila.
Mîîkîrî wanî'pî Ponto pata po esenpo'pî
pe. Pena pu'kuru pra rî erepamî'pî pe
to' awanî'pî Itália poi tîno'pî Priscila
yarakkîrî. Inkamoro ii'sa' wanî'pî maasa
pra reiyamî' esa' pe tîwe'sen Cláudioya
tamî'nawîronkon Judeuyamî' yenpa'ka
ye'nen. Epa'ka'pî pe awanî'pî Roma
poi. 3 Mîîkîrî era'mapî'se Paulo wîtî'pî
eesenyaka'mato' ya'. Mîrîrî yai Pauloya
era'ma'pî teesenyaka'mato' kupîiya. Mîrîrî
ye'nen miarî iipia Paulo esenyaka'ma'pî
tappîikon ton konekapîtî pî' to' es-
enyaka'ma'pî. 4 Tîîse sábadokon kaisarî
attîpîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon
ta Paapa maimu ekareme'pîtî'pîiya
meruntî ke. Maasa pra innape Jesus kupî
Judeuyamî'ya moropai Gregoyamî'ya yu'se
Paulo wanî'pî.
5 Moropai Silas, Timóteo pokon erepansa'
yai Macedônia pata poi mîrîrî ye'nen
Paulo esenyaka'ma pra eena'pî inî'rî.
Tîîse Paapa maimu ekaremekî pî' neken
eesenyaka'ma'pî wei kaisarî. Taapîtî'pîiya:
—Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe up-
îika'tînenkon pe —taapîtî'pîiya. 6 Tîîse
miarîronkon wanî'pî itu'se pra.
To' ekore'ma'pî Paulo pî' itu'se pra tîwanîkon
ye'nen. Mîrîrî ye'nen tîpon pî' atapisî'pî
kutupan tu'ma'pîiya, moropai ta'pîiya to'
pî': —Aataka'masa'kon ya aawarîrî'nîkon
awanîkon wenai. Innape ikupîya'nîkon pra
awanîkon wenai aataka'masa'kon. Tîîse
uwenai pra —ta'pîiya to' pî'. —Tarîpai itu'se
pra awanîkon ye'nen uutî sîrîrî Judeuyamî'
pepîn pî' Paapa maimu ekareme'se —
ta'pîiya.
7 Mîrîrî warantî to' nîmî'pîiya. Paulo
wîtî'pî Tício yewî' ta. Mîîkîrî ko'mamî'pî
miarî. Tício wanî'pî tiaron itese' wanî'pî

Justo kai'ma esatî to'ya. Mîîkîrî wanî'pî
Judeu pe pra tîîse Paapa yapurînen pe
awanî'pî. Mîîkîrî yewî' ta aako'mamî'pî.
Mîîkîrî yewî' wanî'pî Judeuyamî' epere'to'
yewî' pia aminke pra tîwe'sen pe. 8 Miarî
Crispo itese' wanî'pî Judeuyamî' epere'to'
yewî' esa' pe tîwe'sen. Mîîkîrîya innape
Jesus kupî'pî tamî'nawîrî tîpemonkonoy-
amî' pokonpe si'ma. Moropai tu'kankon
Coríntio cidaderî ponkonya Paapa maimu
eta'pî moropai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî
wenai to' esenpatakona'pî.

9 Mîrîrî tîpo tiwinan ewarono' ya'
Paulo we'ne'pîtî warantî Paapa eseurîma
eta'pîiya. Ta'pî Paapaya: —Eranne' pe
pra e'kî. Tîîse itekare ekaremekî pî'
ako'mankî pemonkonyamî' pî' maasa pra
tu'ke upemonkonoyamî' man tarî sîrîrî
cidaderî po —ta'pî Paapaya. 10 —Maasa pra
uurî ko'mamî aapia. Anî'ya î' rî imakui'pî
kupî eserîke pra awanî aapia wanî tanne
—ta'pîiya. —Eseurîmakî teeseta'kai pra.
11 Mîrîrî ye'nen Paulo ko'mamî'pî tiwin
kono' arakkita pairî kaisarî miarî Paapa
maimu ekaremekî pî' to' kore'ta.

12 Mîrîrî yai pata esa' Cláudioya Gálio
tîrî'pî pata esa' pe awe'to'pe Grécia pata po.
Mîrîrî yai Judeuyamî' emurukuntî'pî iipia.
Inkamoroya Paulo yapisî'pî. Mîîkîrî yarî'pî
to'ya pata esa' Gálio pia. 13 Ta'pî to'ya ipî': —
A'kî mîserî warayo' man pemonkonyamî'ya
Paapa yapurî yu'se tîîse uyeserukon yawîrî
pra —ta'pî to'ya.

14 Mîrîrî yai Paulo eseurîma pia'tî tanne,
Gálioya ta'pî Judeuyamî' pî': —Sîrîrî mîserî
warayo'ya î' kupî epu'tîuya pra wai. Pe-
monkon wîîsai'ya pra man tîîse eeseurîma
neken wenai enesa'ya'nîkon uupia. 15 Mîrîrî
ye'ka pî' apîika'tî tîuya'nîkon î' tauya es-
erîke pra wai. Aawarîrî'nîkon ayeserukon
ta ikonekaya'nîkon mîrîrî —ta'pîiya to' pî'.
16 Moropai to' yenpa'ka'pîiya. 17 Tarîpai
mîîkîrî Judeuyamî' epere'to' yewî' esa' pe
tîwe'sen mîîkîrî Sóstenes yapisî'pî to'ya
moropai i'po'pîtî'pî to'ya, mîîkîrî pata esa'
Gálio rawîrî si'ma. Mîîkîrî pî' —Aka sa'ne
—taiya pra Gálio wanî'pî, era'mapîtî'pîiya
ipîika'tîiya pra.

Áquila Wîtî Éfeso Cidaderî Pona Tîno'pî Yarakkîrî.

18 Mîrîrî yai Paulo ko'mamî'pî tu'ke wei
kaisarî innape Jesus ku'nenan pokonpe
Coríntio cidaderî po. Mîrîrî tîpo eesekare-
mekî'pî to' pî'. Moropai aasara'tî'pî
apo'yen ya' Síria pona tuutîpa, Áquila mo-
ropai Priscila pokonpe. Moropai apo'yen
ya' taasara'tî rawîrî Cencréia po tîwanî
ye'ka pe Paulo epîrema'pî. Eesekaremekî'pî
Paapa esenyaka'mato' koneka tîuya
ekaremekî'pîiya. Eeturumaka'pî itenya'.
Mîrîrî ye'nen tîpu'pai si'po ya'tî'pîiya,
mîrîrî ekareme'to' tîuya. 19 Moropai to'
asara'tî'pî apo'yen ya'. Moropai inkamoro
erepamî'pî Éfeso cidaderî pona. Moro
Áquila Priscila e'nîmî'pî. Mîrîrî yai Paulo
ewomî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon
ta. Mîrîrî yai Judeuyamî' yarakkîrî
eeseurîma'pî Paapa maimu pî'. 20 Mîrîrî
ye'nen Paulo ko'manto'pe ta'pî to'ya
tîkore'ta'nîkon tu'ke wei kaisarî. Tîîse
aako'mamî pra awanî'pî. Inna taiya pra
awanî'pî. 21 Mîîkîrîya ta'pî tuutî pe: —
Enna'po yu'se Paapa wanî ya, enna'po
akore'ta'nîkon —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo Paulo
asara'tî'pî apo'yen ya'. Attî'pî Éfeso poi.
22 Mîîkîrî wîtî'pî Cesaréia pona. Mîîkîrî
ko'mamî pîn apo'yen yapai teepa'ka pe rî
attî'pî Jerusalém pona. Miarî Jerusalém po
innape Jesus ku'nenan pî' eesekaremekî'pî
ka'ne' pe pu'kuru moropai attî'pî Antioquia
Síria pata pon pona.

23 Tîko'man pe pu'kuru pra tîîko'mamî
tîpo miarî, attî'pî. Mîîkîrî wîtî'pî Galácia
pata poro moropai Frígia pata poro. Mîrîrî
yai tuutî pe innape Jesus ku'nenan merun-
tîtannîpî'pîiya inî' panpî'.

Apoloya Itekare Ekaremekî

24 Éfeso po pra Paulo tîîse tiaron pata
poro aasarî tanne Judeu erepamî'pî Éfeso
cidaderî pona itese' Apolo. Mîîkîrî
wanî'pî Alexandria cidaderî po esenpo'pî
pe. Mîîkîrî wanî'pî morî pe itekare
ekareme'nen pe. Morî pe Paapa maimu
e'menukasa' epu'nen pe awanî'pî. Mîîkîrî
wanî mararî pra Paapa maimu yeseru
pî' esenupa'pî pe. 25 Mîrîrî ye'nen
eeseurîmato' e'pîtî'pî morî pe taatausinpai
yenupaton pe Jesus Cristo yekare pî'. Yairî
awe'pîtî'pî. Tîîse mîîkîrî wanî'pî João
Batista nekaremekî'pî itekare epu'nen
pe neken awanî'pî. 26 Mîîkîrî eseurîma
pia'tî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon
ta meruntî ke. Mîîkîrî eseurîma eta'pî
Áquila moropai Priscilaya. Mîrîrî ye'nen
yarî'pî to'ya tewî'kon ta. Inî' panpî'
Paapa maimu pî' yeurîmakonpa kai'ma. Î'

kai'ma pemonkonyamî' pîika'tî Paapaya
pî' yeurîmakonpa kai'ma yairî panpî'
epu'to'peiya.
27 Mîrîrî tîpo Apolo esenumenka yai tuutî
pî' Grécia pata pona. Inarî ton kaareta
menuka'pî innape Jesus ku'nenanya
miarîronkon innape Jesus ku'nenan pia.
Esatî'pî to'ya to' pî' morî pe yapi'to'pe
to'ya kai'ma tewî'kon ta. Mîrîrî kaareta
ke to' eseurîma'pî mîrîrî warantî. Miarî
teerepansa' yai mararî pra inkamoro
innape Jesus ku'nenan pîika'tî'pîiya,
manni'kan morî pe tîwe'to' wenai
Paapa nîpîika'tî'san. 28 Miarî Judeuyamî'
eseurîmapîtî yai Apolo wanî'pî to' maimu
yentai imaimu. Eeseurîmapîtî'pî to' yentai,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
era'ma tanne. Mîrîrî ye'nen î' taa
Judeuyamî'ya eserîke pra awanî'pî
maasa pra to' yentai imaimu wanî'pî.
Eeseurîmapîtî'pî Paapa nîmenka'pî wanî
pîika'tîton pe ekareme'pîtî'pîiya. Jesus
wanî Paapa nîmenka'pî pe upîika'tînenkon
pe taasa' imaimu e'menukasa'ya yawîrî
ekareme'pîtî'pîiya Judeuyamî' pî' miarî.

19

Éfeso Po Pauloya Itekare Ekaremekî

1 Coríntio cidaderî po Apolo wanî
tanne Paulo wîtî'pî a'mun poro. Mîîkîrî
erepamî'pî Éfeso cidaderî pona. Miarî
innape Jesus ku'nenan eporî'pîiya. Mo-
ropai inkamoro ekaranmapo'pî Pauloya.
2 Ta'pîiya to' pî': —Morî Yekaton Wannî
ena'pî ayesa'kon pe innape ikupîya'nîkon
yai? —ta'pîiya to' pî'.
Inkamoroya yuuku'pî: —Mîîkîrî Morî
Yekaton Wannî moro awanî epu'tî annaya
pra man —ta'pî to'ya ipî'.
3 Mîrîrî pî' ta'pî Pauloya: —Î' ye'ka kin
itekare pî' eesenupa'pîkon? Î' ye'ka itekare
pî' inna ta'pîya'nîkon? —ta'pîiya. Yuuku'pî
to'ya: —João Batista nekaremekî'pî, itekare
pî' inna ta'pî annaya. Mîrîrî wenai anna
esenpatakona'pî —ta'pî to'ya ipî'.
4 Pauloya ta'pî to' pî': —Joãoya itekare
ekareme'pîtî'pî manni'kan imakui'pî pe
tîwe'to'kon rumakanenanya irumakato'pe
kai'ma. Irumakasa' to'ya tîpo to' esen-
patakonato'pe taapîtî'pîiya —ta'pî Pauloya.
—Moropai Joãoya nîrî taapîtî'pî Judeuyamî'
pî' innape ikupî to'ya e'pai awanî. "Manni'
uye'ma'pî pî' tui'sen tauya manni'", mîîkîrî
epu'tî to'ya yu'se awanî'pî. Mîîkîrî João
ye'ma'pî pî' tui'sen wanî Jesus pe —ta'pîiya.
5 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon yai, inkamoro
esenpatakona'pî innape Uyepotorîkon
Jesus Cristo kupî tîuya'nîkon wenai. 6 Mîrîrî
tîpo Pauloya tenya tîrî'pî to' pu'pai pona
moropai eepîrema'pî. Mîrîrî pe rî Morî
Yekaton Wannî ena'pî to' esa' pe. Mîrîrî
ye'nen inkamoroya tiaronkon maikon
kupî pia'tî'pî. Moropai inkamoroya Paapa
maimu ekaremekî pia'tî'pî. 7 Inkamoro
wanî'pî asakî'ne pu' pona tîîmo'tai yonpa
warayo'kon.
8 Mîrîrî yai eseurîwî'ne kapoi kaisarî
Paulo wîtîpîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'
ta. Mîîkîrî eseurîmapîtî'pî meruntî ke pe-
monkonyamî' pî'. Eeseurîmapîtî'pî Paapa
maimu pî' maasa pra tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa wanî epu'tî to'ya yu'se tîwanî
ye'nen. 9 Tîîse tiaronkonya innape ikupî
pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe
to' eseurîmapîtî'pî Uyepotorîkonya uyenu-
pato'kon winîkîi, tamî'nawîronkon rawîrî
si'ma. Mîrîrî tîpo Paulo epa'ka'pî moropai
attî'pî innape Jesus ku'nenan pokonpe.
Moropai mîîkîrî eseurîmapîtî'pî wei kaisarî
pemonkonyamî' yenupanen Tiranoya pe-
monkonyamî' yenupato' yewî' ta si'ma.
10 Mîrîrî kupî'pîiya asakî'ne kono' kaisarî
mîrîrî Ásia pata ponkon Judeuyamî' mo-
ropai Judeuyamî' pepînya Paapa maimu eta
pîkîrî.

Ceva Munkîyamî' Yekare

11 Moropai ikupî eserîkan pepîn kure'nan
esenumenkanto' ku'pîtî'pî Paapaya Paulo
winîpai. 12 Moropai Paulo pu'pai ya'san
kamisa yaapîtî'pî to'ya pri'yawonkon pepîn
pia. Mîrîrî tappîi to' esepi'tîto'pe kai'ma.
Mîrîrî tîpo o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon
pia yarî'pî to'ya nîrî. Inkamoro yapai
o'ma'kon yenpa'ka'pîiya. Mîrîrî warantî
Paapaya Paulo yapurî'pî tîmeruntîri ke.
13-14 Miarî awanî'pî teepîremasanon esa'
Judeu itese' Ceva. Mîîkîrî munkîyamî'
wanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon.
Inkamoro e'pîtî'pî pia'sanyamî' pe.
Inkamoroya pemonkonyamî' yapai
o'ma'kon yenpa'ka Pauloya Jesus meruntîri
ke era'ma'pî. Moropai mîrîrî warantî
anku'pai to' wanî'pî. Inkamoro wîtî'pî
pemonkonyamî' o'ma'kon yarakkîronkon
kore'ta. Moropai ta'pî to'ya mîîkîrî
o'ma' pî': —Pauloya ta'pî warantî taa

annaya. Jesus ese' pî' epa'katî —ta'pî
Ceva munkîyamî'ya. 15 Mîrîrî yai yuuku'pî
tiwinan o'ma'ya. Ta'pîiya to' pî': —Jesus
epu'nen uurî, moropai Paulo epu'nen uurî.
Tîîse anî'kan amîrî'nîkon? Amîrî'nîkon
wanî pepîn Jesus pemonkonoyamî' pe
—ta'pîiya to' pî'. 16 Moropai o'ma'
yarakkîronya Ceva munkîyamî' pa'tîpîtî'pî.
Mîîkîrî wanî'pî meruntî ke to' yentai.
Moropai to' epe'pî wîttî tapai. To'
wanî'pî ne'ne' pe pu'kuru moropai to' pon
karakapî'sai'ya wanî'pî.

17 Mîrîrî eta'pî tamî'nawîronkon Éfeso
ponkon pemonkonyamî'ya, Judeuyamî'ya
moropai Judeuyamî' pepînya. To' wanî'pî
eranne' pe kure'ne. Mîrîrî ye'nen
ta'pî to'ya: —Morî pe Uyepotorîkon
Jesus man. Tamî'nawîron yentainon
pe awanî —ta'pî tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî'ya. 18 Moropai innape Jesus
kupîtîponkon iipî ko'mannîpî'pî Paulo pia.
Inkamoro erepamî'pî tamî'nawîronkon
rawîrî. Inkamoroya ta'pî: —Anna wanî'pî
pia'sanyamî' pe. Tîîse mîrîrî rumaka
annaya sîrîrî —ta'pî to'ya. 19 Mîrîrî yai
yawa'wîkon moropai kaaretakon, tarenkon
yaponse' enepî'pî to'ya. Moropai mîrîrî
arannîpî'pî to'ya tamî'nawîronkonya
era'ma tanne. Epe'ke'kon pe pu'kuru
kaaretakon taren yaponse' wanî'pî, 50.000
prata pun kaisarî. 20 Mîrîrî warantî Paapa
meruntîri era'ma'pî pemonkonyamî'ya.
Arinîkon enapîtî'pî Jesus pemonkono pe.
Innape Jesus kupî'pî arinîkonya.

To' Esiyu'pîtî Éfeso Po

21 Mîrîrî tîpo Paulo esenumenka'pî
tuutî pî' Macedônia pata poro moropai
Acaia pata poro moropai Jerusalém pona.
Moropai ta'pîiya: —Jerusalém poi itîîpai
wanî Roma pona. 22 Mîrîrî yai Pauloya
asakî'nankon warayo'kon tîpîika'tînenan
yarima'pî Macedônia pata pona, Timóteo
moropai Erasto. Maasa pra inî' panpî' wei
iko'manpai Paulo wanî'pî Ásia pata po.

23 Mîrîrî yai kure'nan esiyu'pî'nîto'
wanî'pî Éfeso cidaderî po Uyepo-
torîkonya uyenupato'kon wenai. 24 Mîrîrî
ya warayo' wanî'pî Demétrio itese'.
Mîîkîrî wanî'pî teesenyaka'masen pe
inke'kon prata konekapîtî pî'. Mîrîrî
konekapîtî'pîiya tînapurîkon wîri'
itese' Diana soosirîkon warantî tîîse
simonkokon pe mîrikkî tîwe'repapa
kai'ma. Mîrîrî ke awe'repapîtî'pî.
Mîrîrî yepe'pî yapi'pîtî'pîiya mararî pra.
Moropai yarakkîrî teesenyaka'masanon
ye'mapîtî'pîiya mîrîrî yepe'pî ke.
25 Mîîkîrîya inkamoro tîpokon pe
teesenyaka'masanon yanno'pî. Moropai
tiaronkon prata pî' teesenyaka'masanon
yanno'pîiya. Ta'pîiya to' pî': —
Uyonpayamî', epu'nenan amîrî'nîkon
uurî'nîkonya kure'ne esenyaka'mannî'pî
yepe'pî yapi'se. 26 Tîîse sîrîrî pata pai
inî'rî yapisî eserîke pra awanî epu'tî pî'
wai —ta'pîiya. —Tarîpai sîrîrî pata pai
era'maya'nîkon sîrîrî. Moropai etaya'nîkon
î' kai'ma mîserî Paulo eseurîma moropai
ikupîiya. Taapîtîiya unapurîkon Diana
winîkîi, mîîkîrî warayo'kon nîkoneka'pî
wanî pepîn Paapa pe. Paapa warantî awanî
pepîn. Yairon pe awanî pepîn taapîtîiya.
Mîrîrî taa tîuya ke pemonkonyamî'
ra'tîsai'ya man mararî pra, tarîronkon
moropai tamî'nawîrî yonpa Ásia pata
poronkon. Mîrîrî ye'nen inî'rî unapurîkon
yapurî to'ya eserîke pra eena pe man. Î'
pe pra rî eena pe man —ta'pîiya. 27 —
Mîrîrî warantî awanî ya, uurî'nîkon es-
enyaka'mato' pîinama pemonkonyamî'ya
pepîn. Inî'rî yenna to'ya eserîke pra awanî.
Mîrîrî era'ma pî' wai —ta'pîiya. —Mîrîrî
neken pepîn tîîse unapurîkon Diana yapurî
pemonkonyamî'ya pepîn inî'rî Î' pe pra
rî eenasa' ye'nen Paulo maimu wenai.
Mîrîrî warantî awanî ya, tamî'nawîronkon
tarîronkonya mîîkîrî yapurî pepîn moropai
tiaron pataponkonya yapurî pepîn.

28 Mîrîrî eta tîuya'nîkon yai arinîkon
ena'pî teekore'mai mararî pra. Inkamoro
entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pî to'ya: —Ipîkku
pe Diana unapurîkon wanî tiaronkon yen-
tainon kai'ma —ta'pî to'ya. 29 Mîrîrî to' en-
taimepî'to' eta'pî tamî'nawîronkon cidade-
ponkonya. Inkamoro arinîkonya mîîkîrî
Aristarco moropai Gaio, Paulo ponkon pe
asarî'san Macedônia ponkon yapisî'pî mo-
ropai to' woroka'pî to'ya, arinîkon emu-
rukuntîto' pata'se' ya'. 30 Mîrîrî yai ar-
inîkon yarakkîrî eseurîmapai Paulo wanî'pî
tîîse innape Jesus ku'nenanya irumaka
pra awanî'pî iwî to'ya namai. 31 Tiaron
ipîkku pe tîwe'senya Paulo yonpayamî'ya
tîmaimukon yarima'pî Paulo wîtî namai
miarî ya arinîkon emurukuntîto' pata'se'
ya'.

32 Mîrîrî yai arinîkon wanî'pî î' taa

tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra. Mararî pra
to' eseurîma'pî. Tiaronkon eseurîma'pî
tiaron pe. Tiaronkonya ta'pî tiaron pe
tîmaimukon epu'tî to'ya pra. Mîrîrî ye'nen
î' wani' to' wanî epu'tî arinîkonya pra
awanî'pî. 33 Tiaronkon esenumenka'pî:
—Yai pra Alexandre wenai ka'rî mîrîrî
kupî to'ya kai'ma. Maasa pra Alexandre
yaasa' to'ya wanî'pî arinîkon rawîrî.
Mîîkîrîya tenya ke moo e'tî ta'pî. Maasa
pra eseurîmapai awanî'pî tîwinîpaino pe
pra awanî anekareme'pai awanî'pî. Tîîse
yuuku to'ya pra awanî'pî. 34 Tîîse Judeu pe
awanî epu'sa' tîuya'nîkon yai inî' panpî'
to' entaimepîtî'pî tamî'nawîrî. Asakî'ne
hora kaisarî to' entaimepîtî'pî. Ta'pî
to'ya: —Ipîkku pe Diana man, unapurîkon
anna Éfesoponkon yepotorî pe kai'ma to'
entaimepîtî'pî.

35 Mîrîrî yai mîrîrî cidade ponkon
esa' pe tîwe'sen wîtî'pî to' kore'ta.
Mîîkîrîya to' atî'napannîpî tîuya yuwa'pî.
Ta'pîiya: —Warayo'kon, Éfesoponkon
tamî'nawîronkonya epu'tî maasa pra
mîîkîrî unapurîkon kure'nan Diana
wanî tarî cidade po uurî'nîkon kore'ta.
Mîîkîrî moropai iwarainon ikonekasa'
ka' poi ena'pî, mîrîrî wanî usoosirîkon
ta. Inkamoro ko'mannî'nenan pe e'nî.
36 Innape awanî epu'tî tamî'nawîronkonya.
Mîrîrî ye'nen moo atî'napanî'tî Î' epu'tî
ye'ka pe pra teesenumenkai pra morî
pe epu'tîya'nîkon yuwatî —ta'pîiya. 37 —
Inkamoro warayo'kon ene'sa'ya'nîkon.
Tîîse î' ku'sa' to'ya pra man soosirîkon
winîkîi moropai î' ku'sa' to'ya pra man
unapurîkon Diana winîkîi. 38 Tîîse Demétrio
moropai ipokonpe teesenyaka'masanon
winîkîi î' rî ku'sa' to'ya ya, iweiyu ton
imo'ka e'pai man ipîkkukon rawîrî to'
yaato'pe. Mîrîrî to'pe inkamoro wanî mîrîrî
ipîkkukon. Inkamoroya neken ikoneka
e'painon. 39 Tîîse anî' moro awanî ya,
awinîkîi'nîkon mîrîrî koneka e'pai man
arinîkon pokonpe teepere'se uyeserukonya
taasa' yawîrî. 40 Mîrîrî warantî e'nî
ya, uurî'nîkon pî' taa Roma esa' pe
tîwe'senya, î' epu'nenan pepîn amîrî'nîkon,
apemonkonoyamî' ko'mannîpîya'nîkon
pepîn taiya eserîke awanî uurî'nîkon pî'.
Mîrîrî ye'nen î' kai'ma ekaremekî eserîke
pra awanî ipî'. 41 Mîrîrî taa tîpo mîîkîrîya
tamî'nawîronkon yaipontî'pî to' wîtîto'pe.

20

Paulo Wîtî Macedônia Pata Poro

Moropai Grécia Pata Poro

1 Pemonkonyamî' arinîkon atî'napansa'
tanne, innape Jesus ku'nenan yanno'pî
Pauloya. Moropai inkamoro meruntî-
tannîpî'pîiya. Moropai to' pî' eesekare-
mekî'pî. Mîrîrî tîpo attî'pî Macedônia
pata pona. 2 Tuutî pe mîrîrî pata poro
attî'pî. Mîrîrî yai innape Jesus ku'nenan
meruntîtannîpî'pîiya mararî pra. Mîrîrî
tîpo Grécia pona eerepamî'pî. 3 Miarî
Paulo ko'mamî'pî eseurîwî'ne kapoi kaisarî.
Miarî pai tuutî pî' Paulo esenumenka
tanne Síria pata pona Judeuyamî' yekare
eta'pîiya yapisî tîuya'nîkon pî' to' eseurî-
masa' î' rî kupîkonpa iwinîkîi. Mîrîrî
ye'nen Macedônia pata poro Paulo es-
enumenka'pî tîwenna'po pî'. 4 Mîîkîrî
pokonpe pemonkonyamî' wîtî'pî. Sópa-
tro, Pirro munmu Beréia cidaderî pon,
Aristarco moropai Segundo, Tessalônica
ponkon, Gaio Derbe pon, Tíquico, moropai
Trófimo Ásia pata poinokon moropai Timó-
teo. 5 Inkamoro wîtî'pî e'mai' pe. Moropai
inkamoroya anna nîmî'sa' wanî'pî Trôade
cidaderî po. 6 To' festarî weiyu pata'pî yai,
mîrîrî festa awanî'pî isa'moto' ton pîn trigo
puusa' ya'to' to'ya weiyu pe. Mîrîrî tîpo
anna wîtî'pî Filípos cidaderî poi. Mia'taikin
wei anna wîtî tîpo anna erepamî'pî to' pia
Trôade pona. Moro anna ko'mamî'pî tiwin
semana kaisarî.

Éutico Sa'mantasa' E'mî'sa'ka

7 Moropai domingo yai anna emu-
rukuntî'pî innape Jesus ku'nenan pokonpe.
Mîrîrî yai anna yekkari yonpa'pî annaya
tîmurukun pe si'ma. Mîrîrî Paulo eseurîma
yai tu'kankon emurukuntîsa' tanne
anoinna pîkîrî eeseurîma'pî maasa pra
eerenma'sa' pe attîto' wanî'pî. 8 Miarî tu'ke
lamparinha awittanî'sa' wanî'pî o'non pata
anna emurukuntîto' ta kawînpan wîttî
ta. 9 Mîrîrî yai maasaron warayo' wanî'pî
itese' Éutico enu'sa' wanî'pî janela pona.
Mîrîrî yai Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî.
Eeseurîma ko'mannîpî tanne, mîîkîrî ena'pî
iwe'nunpai. Mîrîrî pe rî iwe'na'pî ka'ne' pe.
Mîîkîrî ena'pî kawînpan wîttî teeseurînon
quarto janelarî poi. Mîîkîrî yapisî'pî to'ya,
tîîse aasa'mantasa' wanî'pî. 10 Moropai
Paulo autî'pî iipia moropai awe'morikka'pî
moropai i'mî woi yapisî'pîiya. Moropai
ta'pîiya to' pî': —Teesi'nî'se pra e'tî.

Mîîkîrî sa'mantasa' pra man tîîse enen
man —ta'pîiya. 11 Mîrîrî tîpo inî'rî Paulo
enuku'pî kawînpan wîttî ta. Miarî tekkari
yonpa'pîiya. Mîrîrî yai Paulo eseurîma
ko'mannîpî'pî pata terenma'nî'se. Mîrîrî
tîpo awautî'pî moropai attî'pî. 12 Moropai
mîîkîrî warayo' yarî'pî to'ya itewî' ta enen.
Mîrîrî yai kure'ne taatausinpai to' wanî'pî
miarî.

Éfeso Soosirî Esanon Pî' Paulo Esekaremekî

13 Anna wîtî'pî apo'yen ya' Assôs Peyakî
pîkîrî maasa pra miarî Paulo nîmîkî'pî
annaya. Maasa pra miarî tînîmî'to'pe
annaya taasai'ya wanî'pî. Mîîkîrî ii'to'
wanî'pî a'mun poro mîîto'pe. 14 Anna es-
eposa' yai Assôs peyakî po moropai anna
asara'tî'pî apo'yen ya'. Anna wîtî'pî anna
erepamî'pî Mitilene cidaderî pona. 15 Miarî
pai anna wîtî'pî erenma'sa' pe. Aminke
pra Quio wono pî' irî'pîkîrî anna wîtî'pî.
Tiaron wei yai Samos po anna wanî'pî.
Mîrîrî tîpo tiwin wei anna erepansa' pe
Mileto peyakî pona. 16 Mîrîrî yai Paulo
esenumenkasa' wanî'pî Éfeso cidaderî pona
emî'panpai pra. Maasa pra tîko'man pe
iko'manpai pra awanî'pî Ásia pata po.
Eesemi'tîpasa' wanî'pî erepanpai ka'ne'
pe Jerusalém pona, Judeuyamî' festarî
weiyu itese' Pentecoste esippia'tî rawîrî
teerepamîpa kai'ma.

17 Miarî Mileto po si'ma Pauloya soosi
esanon Éfeso ponkon yanno me'po'pî to'
yarakkîrî teeseporîpa kai'ma. 18 Inkamoro
erepansa' pe Pauloya ta'pî to' pî': —
Epu'nenan amîrî'nîkon o'non ye'ka pe
uuko'mansa' sîrîrî wei eesuwa'ka manni'
yai, tîmurukun pe e'nî yai, Ásia pata
pona erepamî'pî pata pai. 19 Mîrîrî yai
uurî esenyaka'ma'pî Uyepotorî ton pe
ikupî'pîuya ipoitîrî pe. Tiaronkon ma're
wanî'pî to' yentai e'kupî pîn. Tiaron
pensa ukaruwa'pî sa'man weiyu erepansa'
yai upona. Maasa pra tu'ke ite'ka
Judeuyamî' wanî'pî imakui'pî anku'pai
uwinîkîi Paapa maimu ekaremekîuya
wenai. Mîîwîni tîîse esenyaka'ma'pî
Uyepotorî ton pe. 20 Amîrî'nîkonya nîrî
epu'tî apîika'tîto'peuya'nîkon î' kai'ma
tamî'nawîrî itekare ekaremekî'pîuya.
Amîrî'nîkon yenupa'pîuya arinîkon rawîrî
si'ma moropai ayewî'kon ta pî'. 21 Mîrîrî yai
taapîtî'pîuya yairî Judeuyamî' pî' moropai
Judeuyamî' pepîn pî': —Awenpenatakon
e'pai awanî imakui'pî ankupî'pîkon pî'.
Paapa yapurîtî innape Uyepotorîkon Jesus
Cristo ku'tî —taapîtî'pîuya.

22 Tarîpai uutî sîrîrî Jerusalém pona. Morî
Yekaton Wannîya uyarima sîrîrî innape
imaimu yawîrî ikupîuya tîîse î' e'kupî
epu'tîuya pra wai miarî. 23 Mîrîrî warantî
Morî Yekaton Wannîya taasa' wenai
epu'tîuya o'non pata erepansa' ya moro
e'taruma'tîto' ton wanî, atarakkamoto'pe
wanî. 24 Tîîse mîrîrî pî' uusa'mantato' pî'
eranne' pe wanî pra wai. Î' wanî morî
pe uurî pia tamî'nawîrî esenyaka'mato'pe
Uyepotorî Jesus nekaremekî'pî kupîuya
tamî'nawîrî taretî'kai. Mîrîrî es-
enyaka'mato' wanî sîrîrî. See ye'ka Paapa
maimu ekaremekîuya pemonkonyamî'
pî', pemonkonyamî' pîika'tîto' Paapaya
epe'mîra.

25 —Kure'ne akore'ta'nîkon uuko'mansa'
wai uyesa'kon pe Paapa wanî ekaremekî
pî'. Tarîpai inî'rî uyera'maya'nîkon pe
pra naatîi sîrîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai.
26 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon.
Anî'kan ataka'masa' ya, tîpanamato'kon
yawîrî pra to' wanî ya, uwenai pra
aataka'masa'kon mîrîrî. 27 Maasa pra
uurîya tîwî Paapa maimu ku'sa' pra man,
apî'nîkon ekaremekî pî' uuko'mansa'
wai. Tamî'nawîrî î' itu'se Paapa e'to'
ekaremekî'pîuya. 28 Mîrîrî ye'nen tauya,
aawarîrî'nîkon etî'nînmatî moropai
tiaronkon konekatî manni' carneiroyamî'
ko'mannî'nenya to' koneka warantî. Maasa
pra Morî Yekaton Wannîya amîrî'nîkon
kupî'pî carneiroyamî' ko'mannî'nenya
tekînon ko'mannî'pî warantî Paapa
pemonkonoyamî' innape Jesus ku'nenan
ko'mannîpîkonpa. Inkamoro wanî
inenna'san pe tînmu Jesus Cristo mînî ke
aasa'manta yai. 29 Maasa pra epu'tî pî' wai
uutî'pî yentakaya amîrî'nîkon pia yenku'tî
ton seru'ye' erepamî akore'ta'nîkon.
Inkamoro erepamî kaikusi erepamî warantî
carneiroyamî' yapi'se. Inkamoroya
innape Jesus ku'nenan taruma'tî. 30 Mîrîrî
yai seru'ye' pe ayonpakon rî e'to'
weiyu erepamî. Tiaronkon amîrî'nîkon
innape Jesus ku'nenan yenku'tî to'ya
teserukon kupîkonpa. Mîrîrî yai Jesus
rumakaya'nîkon. 31 Mîrîrî ye'nen tîwarî
e'tî. Enpenatatî eesenupa'pîkon pî' wei
ewaron kaisarî eseurîwî'ne kono' kaisarî
ayenupa'nîkon pî' uuko'mansa' tiwin pî'
awanîkon tanne. Tiaron pensa ukaruwa'pî

awenai'nîkon. Mîrîrî pî' enpenatatî.
32 Tarîpai Paapa yenya' aru-
makauya'nîkon sîrîrî, morî pe amîrî'nîkon
ko'mannî'to'peiya tîmaimu ke. Maasa
pra tîmaimu wenai morî pe tîwe'to'
pî' ayenupaiya'nîkon. Mîrîrî wenai
inî' panpî' aarentakon imîrî ton pe.
Morî tîrîiya aapia'nîkon. Tamî'nawîrî
tîpemonkonoyamî' konekaiya. 33 Uurîya
î' rî esa'sa' pra man, apratarî, ourorî
uponton rî esa'sau'ya pra wai anî'
pî'. 34 Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Uurî
esenyaka'ma'pî uyenya ke. Î' epoto'peuya
kai'ma uurî ton pe moropai upokonpe
teesenyaka'masanon uyonpayamî' ton pe.
35 Tamî'nawîrî mîrîrî esenyaka'ma'pî wenai
epu'tîya'nîkon. Teesenyaka'mai tiaronkon
tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto' ton eporî
mîrîrî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî
nîrî ako'mantî. Moropai enpenatatî
Uyepotorîkon Jesus maimu pî'. Ta'pîiya:
"Anî'ya itîîsa' ya mîîkîrî wanî taatausinpai
manni' intîrî yapisî'pîtîpon atausinpa
yentai", ta'pîiya —ta'pî Pauloya.
36 Tamî'nawîrî teeseurîma yaretî'ka tîpo
Paulo moropai innape Jesus ku'nenan
e'sekunka'pî to' epîrema'pî. 37 Mîrîrî
taa tîpo tamî'nawîronkon karawa'pî
taatapi'se Paulo pokonpe. Kure'ne
teesewankono'mai to' wanî'pî î' ta'pî
Pauloya pî', inî'rî uyera'maya'nîkon kupî
pepîn sîrîrî taasai'ya pî'. 38 Mîrîrî ye'nen to'
wîtî'pî Paulo wenairî apo'yen ya' aasara'tî
pîkîrî.

21

Jerusalém Pona Paulo Wîtî

1 Mîrîrî tîpo anna esekaremekî'pî to'
pî' moropai anna asara'tî'pî apo'yen ya'
anna wîtîto'pe to'sarî Cós wono rî pîkîrî.
Moropai anna erepamî'pî tiaron wei yai
Rodes peyakî pona. Moropai miarî pai
anna wîtî'pî Pátara cidaderî pona anna
erepamî'pî. 2 Moropai anna epa'ka'pî
apo'yen yapai. Tiaron apo'yen eporî'pî
annaya tuutîsen Fenícia pona. Mîrîrî ya'
anna asara'tî'pî. Anna wîtî'pî. Moropai
anna erepamî'pî Chipre wono pia. 3 Tîwîrî
anna wîtî'pî Chipre poi winî pî' meruntî
winî Síria winîkîi. Moropai anna erepansa'
pe Tiro cidaderî pona, moro anna autî'pî,
maasa pra apo'yen yapai î' kon rî mo'kato'
to'ya wanî'pî mîîto'pe. 4 Miarî tiaronkon
innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya.
Inkamoro pokonpe anna ko'mamî'pî
tiwin semana kaisarî. Inkamoroya taa
ko'mannîpî'pî Morî Yekaton Wannîya
taasa' wenai Paulo wîtî namai Jerusalém
pona. 5 Tîîse anna wîtîto' weiyu eseposa'
yai anna ese'ma'tî'pî. Moropai inkamoro
innape Jesus ku'nenan wîtî'pî tîno'pîkon
yarakkîrî tînmukukon pokonpe anna pîkîrî.
Aminke cidade poi inkamoro pokonpe anna
wanî'pî. Miarî anna e'sekunka'pî kasapan
po moropai anna epîrema'pî. 6 Mîrîrî tîpo
anna esekaremekî'pî to' pî'. Anna wîtî'pî
apo'yen ya. Anna wîtî tanne inkamoro
enna'po'pî tewî'kon ta.

7 Mîrîrî tîpo anna wîtî'pî Tiro cidaderî poi
anna erepamî'pî Ptolemaida pona. Miarî
innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya.
Moropai to' pî' anna esekaremekî'pî.
Inkamoro kore'ta tiwin wei yuwa'ka'pî
annaya. 8 Erenma'sa' pe anna ese'ma'tî'pî
miarî pai moropai anna erepamî'pî Ce-
saréia pona. Miarî innape Jesus ku'nenan
ton pe pemonkonyamî' ena emapu'tînen
wanî'pî itese' Filipe. Mîîkîrî yewî' ta anna
ewomî'pî. Moro anna ko'mamî'pî. Mîîkîrî
Filipe wanî'pî manni'kan asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai'nîkon (7) inmenkasa'kon
Jerusalém po yonpa pe. 9 Mîîkîrî
munkîyamî' wanî'pî saakîrîrî wîri'sanyamî'
inyo pînon. Inkamoroya Paapa maimu
ekareme'pîtî'pî. Î' awe'kupî kupî pî'
ekareme'nenan pe to' wanî'pî. 10 Tiaron
pensa anna erepansa' tîpo Paapa maimu
ekareme'nen erepansa' wanî'pî Judéia pata
poi itese' Ágabo. 11 Mîîkîrî iipî'pî anna
pia. Moropai Paulo woromî yapisî'pîiya.
Mîîkîrîya tenya yewa'tîpîtî'pî moropai
tî'pu. Moropai ta'pîiya: —Sîrîrî wanî Morî
Yekaton Wannî nekaremekî'pî pe. See
warantî seeni' woromî ton esa' yewa'tî
Judeuyamî'ya kupî sîrîrî Jerusalém po.
Mîîkîrî rumaka to'ya kupî sîrîrî Judeuyamî'
pepîn yenya —ta'pîiya.

12 Mîrîrî eta annaya yai tiaronkon in-
nape Jesus ku'nenan pokonpe si'ma Paulo
yeka'nunka'pî annaya attî namai Jerusalém
pona. 13 Tîîse Pauloya yuuku'pî: —Î' pî' see
akaraukon mîrîrî? Yairî ma're ukupî pî'
natîi —ta'pîiya. Moropai ta'pîiya: —Uurî
wanî sîrîrî uyaironpî'to' pî' neken eranne'
pe pra wai moropai Jerusalém po uwî to'ya
pî' eranne' pe wanî pepîn sîrîrî. Uyepo-
torî Jesus wenai eranne' pe pra wai etu-
rumakasa' sîrîrî —ta'pîiya. 14 Iwatî annaya
eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen iru-

maka'pî annaya. Mîrîrî ye'nen ta'pî annaya
ipî': —Moriya itu'se Paapa e'to' ku'kî —ta'pî
annaya.
15 Mîrîrî tîpo anna yemanne koneka'pî
annaya. Moropai anna wîtî'pî Jerusalém
pona. 16 Anna wîtî yai Cesaréia poi
tiaronkon innape Jesus ku'nenan wîtî'pî
anna pokonpe. Inkamoroya anna yarî'pî
wîttî ta anna e'to' ton ta. Mnasom yewî' ta,
Chipre wono poinon pe tîwe'sen. Pena pata
painon innape Jesus ku'nen pe awanî'pî.
Mîîkîrî yewî' ta anna ko'mamî'pî.

Paulo Erepamî Jerusalém Pona

17 Jerusalém pona anna erepansa' yai
innape Jesus ku'nenanya anna yapisî'pî
tîwakîrikon pe taatausinpai. 18 Erenma'sa'
pe Paulo wîtî'pî anna pokonpe soosi
esa' Tiago yarakkîrî teeseporîpa kai'ma.
Mîrîrî yai tamî'nawîronkon inkamoro
soosi esanon emurukuntîsa' wanî'pî
miarî. 19 Moropai inkamoro pî' Paulo
esekaremekî'pî. Moropai tamî'nawîrî
taasarî'pî pî' Paulo eseurîma'pî î' kai'ma
Paapaya Judeuyamî' pepîn pîika'tî'pî
ekaremekî'pîiya to' pî'.
20 Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon ya
inkamoro emurukuntî'san soosi esanonya
ta'pî: —Morî pe man, Paapa —ta'pî to'ya.
Moropai ta'pî to'ya Paulo pî': —Morî pe
era'makî maasa uyakon tarî tu'ke iku'ne'tî
yentai Judeuyamî' man innape Jesus
ku'nenan pe. Tîîse inkamoro wanî mîrîrî
mîrîrî warantî si'ma teserukon kupî to'ya
mîrîrî kure'ne. Moisés kaaretarîya taasa'
yawîrî to' ko'mamî. 21 Inkamoroya etasa'
î' kai'ma Judeuyamî' yenupasa'ya tiaron
pata po tîwe'sanon, teserukon rumakato'pe
to'ya kai'ma. Moropai to' yenupasa'ya
teserukon tînmukukon mere pi'pî pottî
ya'tî to'ya namai, Judeuyamî' yeserukon
kupî to'ya namai. 22 Inkamoroya innape
amîrî erepansa' epu'tî sîrîrî tarî. Mîrîrî
ye'nen î' see kupî e'painon? 23 Morî pe
awanî e'painon amîrîya ikupîya see warantî
maasa pra tarî to' man uurî'nîkon kore'ta
asakîrîronkon warayo'kon. Inkamoroya
î' kupî Paapa ton pe ta'pî tîuya'nîkon
kupî. 24 Mîrîrî ye'nen atîkî to' pokonpe
î' taasa' Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî kupîkonpa, yairî Paapa yapurîkonpa
kai'ma. Moropai to' nîtîrî ton pe
carneiroyamî' ye'mata Paapa yapurîto'pe
to'ya, moropai tîpu'paikon si'po ya'tîto'pe
to'ya nîrî. Mîrîrî warantî ikupîya ya,
tamî'nawîronkonya epu'tî, awinîkîi to'
eseurîmato' wanî seru'ye' pe kai'ma. Yairî
aako'mamî Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî
epu'tî to'ya. 25 Tîîse Judeuyamî' pepîn
pî' innape Jesus ku'nenan pia kaareta
yarima'pî uurî'nîkonya. To' pî' taato' see
warantî: "Paaka sararuri kîsantî mia' ke
ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî tînapurîkon
pe. Moropai imînîrî'pî kîsantî. Moropai
inî'rî i'mî ye'pî tîwaikkî'se iwîsa' kîsantî.
Moropai ta'pî se' tapairî warayo'kon wanî
namai wîri'sanyamî' yarakkîrî. Moropai
wîri'sanyamî' wanî namai se' tapairî
warayo'kon yarakkîrî" mîrîrî warantî
Judeuyamî' pepîn pî' ta'pî uurî'nîkonya —
ta'pî to'ya.
26 Mîrîrî ye'nen eerenma'sa' pe inkamoro
asakîrîronkon yarakkîrî Paulo wîtî'pî
Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî
kupîkonpa. Moropai teepîremasanon pia
to' wîtî'pî epîremanto' yewî' ta, ekareme'se
paaka to' nîpo'tî ton ye'ma tîuya ta'pî
Pauloya. Morî pe to' enato'pe Paapa winîkîi
kai'ma. Moropai iweiyu ton mo'ka'pî
to'ya tekînkon po'tî tîuya'nîkon weiyu
ton. Mîrîrî warantî ikupî'pî to'ya Moisés
kaaretarîya taasa' yawîrî.

Paulo Yapisî To'ya

27 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'no
wei ataretî'ka ko'mannîpî tanne
tiaronkon Judeuyamî' Ásia patapoinîkonya
Paulo era'ma'pî epîremanto' yewî'
ta. Inkamoroya arinîkon Judeuyamî'
yausinpa'pî inî' panpî' Paulo winîkîi
to' ekore'ma'to'pe kai'ma. 28 Moropai
Paulo yapisî'pî to'ya. Moropai inkamoro
entaimepîtî pia'tî'pî. —Judeuyamî' anna
pîika'tîtî. Mîserî warayo' pemonkonyamî'
yenupa pinunpanen. Eerepansa' man tarî
uurî'nîkon kore'ta. Moisés kaaretarîya
yenupanto' winîkîi eeseurîma îri pe,
moropai epîremanto' yewî' winîkîi.
Moropai inkamoro yarakkîrî tîwe'sanon
Judeuyamî' pepîn ewonsa' man uyeserukon
yawîrî pra. 29 Mîrîrî ta'pî to'ya maasa pra
Trófimo Éfeso pon era'masa' tîuya'nîkon
ye'nen Paulo yarakkîrî cidade po. To'
esenumenka'pî Pauloya yaasa' kai'ma
epîremanto' yewî' ta.
30 Mîrîrî yai to' esiyu'pî'to' eta'pî
cidade ponkonya. Mîrîrî ye'nen pe-
monkonyamî' eka'tunsa' wanî'pî to' pia.
Inkamoroya Paulo yapisî'pî moropai

iworoka'pî to'ya epîremanto' yewî'
tapai. Mîrîrî tîpo mana'ta yarakkamo'pî
to'ya. 31 Inkamoroya Paulo wîî kupî
tanne, Romanoyamî' pe tîwe'sanon
surarayamî' esa'ya itekare eta'pî, Jerusalém
po to' ekore'masa' yekare. 32 Moropai
ka'ne' pe ipemonkonoyamî' yanno'pîiya
manni'kan ipîkkukon pokonpe. Moropai
to' eka'tumî'pî to' kore'ta. Surarayamî'
esa' era'ma tîuya'nîkon ye'nen, arinîkon
Paulo pa'tîpî'nenanya ipa'tîpî' tîuya'nîkon
emî'pannîpî'pî.
33 Mîrîrî yai surarayamî' esa' iipî'pî
Paulo pia moropai yaironpîtî me'po'pîiya
asakî'ne sa'man ferro ke. Moropai
ekaranmapo'pîiya: —Anî' kin mîserî
warayo'? Î' konekasai'ya nai mîîto'pe? —
ta'pîiya. 34 Mîrîrî yai arinîkon entaimepîtî'pî
tiaronkonya î' taa tîuya'nîkon epu'tî
pra awanî'pî. Tiaron pe to' maimu
wanî'pî. Tiaron sinkaya inî'rî eesepu'tî
pra. Mîrîrî ye'nen î' epu'tî surarayamî'
esa'ya eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
surarayamî' yaipontî'pî to' esa'ya Paulo
yaato'pe to'ya tewî'kon ta. 35 Aminke pra
wîttî ta enu'nîto'pe ikonekasa' poro to'
wîtî yai Paulo yanumî'pî to'ya kawîne
yarîkonpa. Maasa pra iwenairî arinîkon
iipî'pî teekore'mai Paulo winîkîi tîwanîkon
ye'nen. 36 To' entaimepîtî'pî inî' panpî'
iwenairî si'ma: —Iwîtî iwîtî —ta'pî to'ya.

Pemonkonyamî' Yarakkîrî Paulo Eseurîma.

37 Mîrîrî tewî'kon ta tawonnîpî to'ya
tanne, Pauloya ta'pî surarayamî' esa' pe
tîwe'sen pî': —Amîrî yarakkîrî eseurîma
e'painon? —ta'pîiya.
Surarayamî' esa'ya yuuku'pî: —O'non
ye'ka pe see eeseurîma mîrîrî Grego pe?
38 Amîrî ka'rî wanî manni' Egito pon pe.
Manni' 4.000 surarayamî' kaisarî yaanen
keren pona uyesa'kon yarakkîrî epîi? —
ta'pîiya.
39 Pauloya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Uurî
wanî Judeu pe. Esenpo'pî Tarso cidaderî po.
Ipîkku cidade Celícia pata po. Mîrîrî ye'nen
maasa eseurîmapai wai pemonkonyamî'
yarakkîrî —ta'pîiya.
40 Mîrîrî ye'nen surarayamî' esa'ya
eeseurîmato'pe ipata'se' ton tîrî'pî.
Moropai Paulo wanî'pî satippe mîrîrî wîttî
ta enu'nîto'pe ikonekasa' po. Mîîkîrîya
tenya ke moo e'tî ta'pî pemonkonyamî'
pî'. Moropai tamî'nawîronkon atî'napansa'
tanne eeseurîma'pî Judeuyamî' maimu pe.
Ta'pîiya:

22

(At 9.1-19; 26.12-18)

1 —Uyonpayamî', uyakontonon
uyuntonon maasa eseurîma etatî.
2 Î' kai'ma esekaremekî apî'nîkon
amîrî'nîkon rawîrî si'ma. Judeuyamî'
maimu pe eeseurîma eta tîuya'nîkon
ye'nen arinîkon atî'napamî'pî. Moo to'
wanî'pî.
Moropai ta'pî Pauloya: 3 —Uurî wanî
Judeu pe pu'kuru. Esenpo'pî pe wanî Tarso
cidaderî po Celícia pata po. Tîîse uurî
wanî e'tîwarî'ka'pî pe tarî Jerusalém po.
Mîrîrî ye'nen uurî wanî manni' yenupaton
Gamaliel nenupa'pî pe. Mîrîrî ye'nen uurî
wanî esenupa'pî pe kure'ne utamokon
yeserurî'pî pî' uyeserukon pî'. Mîrîrî
ye'nen uurî wanî'pî Paapa ton pe es-
enyaka'mapai nîrî mîrîrî yai. 4 Tarîronkon
amîrî'nîkon wanî manni' warantî. Mîrîrî
yai Jesusya tenupato'kon tîîko'mansenon
taruma'tîpîtî'pîuya. Tiaron pensa to'
sa'manta'pî uwenai. Warayo'kon moropai
wîri'sanyamî' yapi'pîtî'pîuya tarakkannîto'
yewî' ta to' yaapîtî'pîuya. 5 Mîrîrî epu'tî
pî' teepîremasanon esanon yepotorîya
morî pe, moropai panamatonkon esanonya
sîrîrî tauya manni' epu'tî yairî awanî,
maasa pra kaareta esa'se uutî'pî to' pia,
uutîto'pe kai'ma Damasco pona innape
Jesus ku'nenan Judeuyamî' yapi'se to'
ene'to'peuya to' tewa'tîi sa'man ferro
ke kai'ma tarîwaya Jerusalém pona to'
taruma'tîi.
6 Ta'pî Pauloya: —Damasco pona uutî
tanne neka'ta pairî wei ena ko'mannîpî
tanne a'kaya uweiyu'ma'pî mararî pra,
mîrîrî pe rî. 7 Moropai uurî esenumî'pî mo-
ropai ka' winîpainon mai eta'pîuya. "Saulo,
î' ton pe utaruma'tî pî' aako'mamî mîrîrî?"
ta'pîiya. 8 Mîîkîrî ekaranmapo'pîuya. "Anî'
kin amîrî, uyepotorî?" ta'pîuya. Moropai
ta'pîiya upî': "Uurî Jesus Nazaré poinon
manni' itaruma'tî pî' aako'mamî manni'"
ta'pîiya. 9 Mîrîrî yai upokonpe tuutîsanon
warayo'konya mîrîrî a'ka era'ma'pî. Tîîse
mai uyarakkîrî teeseurîmasen eta to'ya
pra awanî'pî. 10 Moropai inî'rî ekaran-
mapo'pîuya ipî'. "Uyepotorî î' kupîuya
e'painon?" ta'pîuya. Moropai ta'pîiya
upî': "E'mî'sa'kakî atîkî Damasco pona.
Miarî ankupî ton ekaremekîuya. Mîrîrî

ekaremekî to'ya apî'", ta'pîiya. 11 Mîrîrî
a'kaya uweiyu'ma'pî pata pai enkaru'ne
enasa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen upokonpe
tuutîsanonya uyenya pî' uyarî'pî Damasco
pona.
12 Mîrîrî yai Damasco po warayo' wanî'pî
itese' Ananias. Mîîkîrî wanî'pî Paapa ya-
purînen pe. Moropai uyeserukon yawîrî
tîwe'sen pe. Tamî'nawîronkon Judeuyamî'
Damasco ponkonya inama'pî. 13 Mîîkîrî
erepamî'pî uupia. Mîîkîrîya ta'pî upî':
"Uyakon Saulo, inî'rî enkaru'ne pra enakî",
ta'pîiya upî'. Mîrîrî pe rî enkaru'ne pra
ena'pî. Mîîkîrî era'ma'pîuya. 14 Mîîkîrîya
ta'pî upî': "Saulo, penaronkon utamokon
nurî'tî napurî'pî Paapaya amîrî menkasa'
î' itu'se tîwe'to' epu'tîpa kai'ma, mo-
ropai mîîkîrî yairon pe tîwe'sen era'mapa
kai'ma moropai yarakkîrî eeseurîmapa",
ta'pîiya. 15 "Maasa pra imîrî ton pe ekare-
mekîya pe nai tamî'nawîrî iwinîpai an-
era'ma'pî moropai aneta'pî ekaremekîya
pe nai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
pî'. 16 Tîîko'manse pra e'mî'sa'kakî uyepo-
torîkon pî' awe'pîika'tîto' esa'kî, imakui'pî
ankupî'pî ku'to'pe Paapaya tîîwanmîra",
ta'pîiya upî'. "Moropai innape ikupîya we-
nai esenpatakonakî".
17 Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî: —
Enna'po'pî Jerusalém pona. Mîrîrî yai
epîrema tanne epîremanto' yewî' ta
uwe'ne'pîtî warantî awanî'pî. 18 Uyepotorî
era'ma'pîuya. Mîîkîrîya ta'pî upî': "Ka'ne'
pe tarîpai Jerusalém poi epa'kakî maasa pra
tarîronkon pemonkonyamî'ya eta pepîn
upî' eeseurîmato'", ta'pîiya.
19 Mîrîrî yuuku'pîuya. Uyepotorî
inkamoroya morî pe epu'tî pî' to' man
maasa pra uurî wîtîpîtî'pî Judeuyamî'
epere'to' yewî'kon ta. Mîrîrî yai innape
Jesus ku'nenan yapi'pîtî'pîuya. To'
po'pîtî'pîuya. Mîrîrî epu'tî pî' to' man.
20 Moropai Estevão manni' Uyepotorîkon
pî' teeseurîmasen wîî taa to'ya yai inna
ta'pîuya. Mîrîrî ye'nen to' pon yapisî'pî
uurîya iwî to'ya tanne.
21 Uyepotorîkonya ta'pî upî': "Atîkî
maasa pra ayarimauya sîrîrî aminke
umaimu ekareme'se attîpa Judeuyamî'
pepîn pî'"

Romano Pe Tîwanî Ekaremekî Pauloya

22 Arinîkonya Paulo eseurîma eta'pî. Tîîse
Judeuyamî' pepîn pî' eeseurîmasa' ye'nen
to' entaimepîtî pia'tî'pî mararî pra meruntî
ke. Ta'pî to'ya: —Poro pona yenpa'katî.
Iwîtî. Inî'rî enen wanî e'pai pra man —ta'pî
to'ya.
23 Inkamoro entaimepîtî'pî tîponkon
tapi'se kakîsiya yenunpîtî'pî to'ya. Mo-
ropai kutupan yenunpîtî'pî to'ya ka' yekaya
tîwentaimepîtîkon ye'ka pe. 24 Mîrîrî ye'nen
surarayamî' esa'ya tîpemonkonoyamî'
yaipontî'pî Paulo yapi'to'pe to'ya miarî
mîrîrî wîttî sa'man pe ikonekasa' ta
yaato'pe to'ya. Moropai to' yaipontî
me'po'pîiya i'po'pî'to'pe to'ya. Maasa
pra î' ton pe Judeuyamî' ekore'ma'pî tîpî'
ekaremekîiya yu'se awanî'pî. 25 Tîîse maasa
tewa'tî to'ya tanne i'po'pîtîkonpa Pauloya
ipîkku pe tîwe'sen surara ekaranmapo'pî.
—Morî pe awanî e'painon pemonkon
Romano pe tîwe'sen po'pî'to'pe, "Mîîkîrî
taruma'tîtî" Juizya taasa' pra tîîse? —
ta'pîiya.
26 Mîrîrî eta tîuya pe ipîkku pe tîwe'sen
mîîkîrî surara wîtî'pî tesa'kon pia. Ta'pîiya:
—Aka î' taasa'ya manni' pî' manni' warayo'
man upatakon pon pe, Romano pe —
ta'pîiya. Mîrîrî warantî ta'pîiya maasa pra
mîîkîrî ye'ka tîpatakon yawon pe tîwe'sen
po'pîtî to'ya eserîke pra awanî'pî.
27 Surarayamî' esa' wîtî'pî ka'ne' pe Paulo
yarakkîrî eseurîmai. Ekaranmapo'pîiya: —
Ka'kî upî'. Amîrî wanî upatakon pon pe,
Romano pe? —ta'pîiya. —Inna —ta'pî
Pauloya.
28 Tarîpai surarayamî' esa'ya ta'pî: —
Uurî nîrî wanî. Tîîse kure'ne tînîru
tî'ka'pîuya Romano pe e'to'pe kai'ma
—ta'pî surarayamî' esa'ya. Tîîse ta'pî
Pauloya: —Uurî esenpo'pî Romano pe
maasa pra uyun wanî Romano pe —ta'pîiya.
29 Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe inkamoro
warayo'kon Paulo ekaranmapo'pî'nenan
iipia si'ma inkamoroya Paulo rumaka'pî.
Moropai mîîkîrî to' esa' esi'nîpî'pî maasa
pra Romano pe Paulo epu'tî tîuya ye'nen.
Moropai Paulo yaironpîtî me'posa' tîuya
ye'nen i'po'pî'to'pe to'ya. Mîrîrî pî' eranne'
pe mîîkîrî ena'pî.

Teepîremasanon Esanon Rawîrî Paulo Enepî To'ya.

30 Erenma'sa' teepîremasanon esanon
muurukuntî me'po'pî surarayamî' esa'ya.
Maasa pra î' wani' awanî ye'nen
Judeuyamî' ekore'masa' anepu'pai awanî'pî
Paulo winîkîi. Mîrîrî ye'nen Paulo

rumaka me'po'pîiya moropai Paulo enepî me'po'pîiya to' rawîrî.

23

1 Mîrîrî yai Pauloya inkamoro emu-
rukuntî'san era'ma'pî. Moropai ta'pîiya to'
pî': —Uyonpayamî' uurî wanî sîrîrî tîpose
î' rî imakui'pî unkupî'pî ton pra Paapa
winîkîi —ta'pîiya. 2 Mîrîrî eta tîuya pe Ana-
nias teepîremasanon esanon yepotorîya
pemonkonyamî' Paulo pia tîwe'sanon
yaipontî'pî inta pona ipa'tî to'pe to'ya
kai'ma. 3 Mîîkîrî teepîremasanon esanon
pî' ta'pî Pauloya: —Paapaya ataruma'tî
mîrîrî wenai. Amîrî wanî mîrîrî moro
eereutasa' Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî
utaruma'tîpa kai'ma tîîse î' ton pe upa'tî
me'poya mîrîrî? Moisés kaaretarîya taasa'
yawîrî pra awanî mîrîrî. Seru'ye' pe awanî
mîrîrî —ta'pîiya.

4 Inkamoro Paulo pia tîwe'sanonya ta'pî
ipî': —Î' ton pe see mîrîrî warantî uyesa'kon
pe tîwe'sen Paapa poitîrî winîkîi imakui'pî
pe eeseurîma? —ta'pî to'ya.

5 Mîrîrî yuuku'pî Pauloya: —
Uyonpayamî', teepîremasanon esanon
yepotorî pe awanî epu'tîuya pra wai —
ta'pîiya.

—Inna seru' pepîn Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' pe-
monkonyamî' esa' pe tîwe'sen
winîkîi imakui'pî pe eseurîman
namai. *Êx 22.28*

6 Inkamoro arinîkon emurukuntî'san
kore'ta tiaronkon saduceuyamî' moropai
fariseuyamî' era'ma tîuya ye'nen Paulo
eseurîma'pî meruntî ke. Ta'pîiya: —
Uyonpayamî', Uurî wanî fariseu pe.
Maasa pra uyun fariseu. Tarî wanî
sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra innape
isa'manta'san e'mî'sa'kato' kupîuya wenai.
7 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon ye'nen
inkamoro arinîkon eseurîma pia'tî'pî mîrîrî
pî'. Teeseurîmakonpa to' epantakapîtî'pî
mîrîrî pî'. 8 Maasa pra saduceuyamî' wanî'pî
innape isa'manta'san e'mî'sa'ka ku'nenan
pe pra. Moropai inserîyamî' moro to' wanî
ku'nenan pe pra to' wanî'pî. Moropai
pemonkon yekaton moro awanî ku'nenan
pe pra to' wanî'pî. Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî
kupî fariseuyamî'ya innape. Mîrîrî epu'tî'pî
to'ya tamî'nawîrî.

9 Mîrîrî ye'nen to' entaimepîtî pia'tî'pî
inî' panpî'. Inkamoro kore'ta tîwe'sanon
Moisés yeseru rî'pî pî' yenupatonkon
fariseuyamî' yonpayamî' e'mî'sa'ka'pî.
Inkamoroya ta'pî to' pî': —Î' rî imakui'pî
era'ma annaya pra man mîserî warayo'
winîkîi. Yai pra inserî eseurîmasa'
yarakkîrî. Mîîwîni pra awanî ya yekaton
awanî eseurîmasa' yarakkîrî —ta'pî to'ya.
10 Tîîse to' ekore'mato' tî'napamî pra
awanî'pî. Mararî pra to' ekore'ma'pî. Mîrîrî
ye'nen surarayamî' esa' esi'nîpî'pî Paulo
merenkîpîtî to'ya kai'ma. Mîrîrî ye'nen
surarayamî' autî'pî ka'ne' pe ta'pîiya Paulo
mo'kato'pe to'ya to' kore'tapai. Inî'rî
yaato'pe to'ya mîrîrî wîttî sa'man pe
ikonekasa' ta.

11 Moropai tiaron ewarono' ya' Uyepo-
torîkon esenpo'pî Paulo pia. Mîîkîrîya
ta'pî ipî': —Meruntî ke e'kî. Aasarî tarî
Jerusalém po uyekare pî' eeseurîmasa' nai.
Tarîpai attî kupî sîrîrî uyekare pî' eseurîmai
Roma cidaderî pona —ta'pîiya.

Paulo Anwîpai To' Wanî.

12 Erenma'sa' pe Judeuyamî' emu-
rukuntî'pî teserukon konekai î' koneka
tîuya'nîkon pî'. Inkamoroya ta'pî
tekkarikon yonpa to'ya pepîn tuna î' rî
enîrî to'ya pepîn Paulo wîî tîuya'nîkon
pîkîrî. Mîrîrî ye'nen tîmaimukon
mana'poka to'ya eserîke pra awanî'pî.
13 Inkamoro warayo'kon wanî'pî teserukon
koneka'tîponkon asakî'ne pemonkon
(40) yentai to' wanî'pî. 14 Inkamoro
wîtî'pî eseurîmai teepîremasanon esanon
yarakkîrî moropai Judeuyamî' esanon
yarakkîrî. Ta'pî to'ya: —Anna yeseru
koneka pî' anna man yairî anna yekkari
yonpa annaya pepîn moropai î' rî enîrî
annaya pepîn Paulo wîî annaya pra awanî
ya —ta'pî to'ya. —Mîrîrî taa annaya sîrîrî
apî': 15 Surarayamî' esa' yaipontîtî Paulo
yaato'peiya aapia'nîkon. Manni' ipî' "Inî'rî
iwinîpai î' anepu'pai anna wanî", makai ipî'
—ta'pî to'ya. —Anna wanî sîrîrî inîmîkî pî'
iwîto'pe annaya e'ma ta eerepamî pra tîîse
maasa —ta'pî to'ya.

16 Tîîse mîrîrî to' eseurîmato' eta'pî
Paulo yenaru more warayo'ya. Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî ewomî'pî surarayamî' yewî'
ta moropai Paulo pî' ekaremekî'pîiya
tamî'nawîrî. 17 Mîrîrî ye'nen Pauloya
ipîkku pe tîwe'sen surara yanno'pî.
Moropai ta'pîiya: —Mîserî maasaron yaakî
ayesa'kon pia. Maasa pra inekaremekî ton
moro man ipî'.

18 Mîîkîrî yarî'pîiya surarayamî' esa' pia.
Moropai ta'pîiya ipî': —Sinpata manni'
arakkansa' manni' Pauloya uyanno pî' man.
Moropai "Mîserî warayo' maasaron yaakî
iipia", taa pî' man. "Inekaremekî ton moro
man ipî'", taa pî' man —ta'pîiya.
19 Surarayamî' esa'ya warayo' maasaron
yapisî'pî îtenya pî' moropai yarî'pîiya
tiaron winîkîi. Ekaranmapo'pîiya: —Î'
moro nai anekaremekî ton upî'? —ta'pîiya.
20 Mîîkîrîya yuuku'pî: —Judeuyamî'ya taa
pî' man penane Paulo yarîpa panama-
tonkon esa' pe tîwe'sanon pia inî'rî iwinîpai
î' anepu'pai to' wanî, taa pî' to' man. Tîîse
to' seruku kinî —ta'pîiya. 21 —Tîîse mîrîrî
pî' inna kîkai maasa pra asakî'ne pemonkon
kaisarî yentai warayo'kon wanî e'ma ta
Paulo nîmîkî pî' iwîkonpa. Inkamoroya
teserukon konekasa' yairî. Tekkarikon
yonpa to'ya pepîn moropai î' rî enîrî to'ya
pepîn Paulo wîî tîuya'nîkon pîkîrî. Mîrîrî
ku'sa' to'ya man aasîrî. Tîîse amaimu neken
nîmîkî pî' to' ko'mamî mîrîrî î' taaya —
ta'pîiya.
22 Surarayamî' esa'ya yuuku'pî: —Mîrîrî
taaya manni' upî' mîrîrî kîsekaremekîi anî'
pî'. Moropai ta'pîiya mîîkîrî maasaron
warayo' pî': —Atîkî.

Cesaréia Pona Paulo Yarî To'ya

23 Mîrîrî tîpo surarayamî' esa'ya asakî'ne
ipîkku pe tîwe'sanon surarayamî' yanno'pî.
Moropai ta'pîiya to' pî': —Surarayamî'
mo'katî 200 kaisarî moropai 70 kaisarî
kaware po attîtonkon mo'katî. Moropai 200
kaisarî to' mo'katî manni'kan teepîto'kon
yarakkîrî attîtonkon nari' pe to' wîtîto'pe
Cesaréia cidaderî pona. Mîrîrî ye'nen
to' ekonekato'pe sîrîrî ewarono' ya to'
ese'ma'tîto'pe 9 horas tîîse —ta'pîiya. 24 —
Moropai kawareyamî' epotî Paulo wîtîto'
ton ipo. Mîîkîrî yaatî morî pe anî'ya mîrîrî
poro iwî namai. Murumakatîi pata esa'
Félix pia.
25 Mîrîrî tîpo surarayamî' esa'ya kaareta
menuka'pî. Taato' see warantî:
26 Awanî kure'nan pata esa' pe tîwe'sen
pe Félix. Sîrîrî kaareta menukauya aapia
anepu'tî ton ekaremekîuya apî'.
27 Judeuyamî'ya mîserî warayo'
yapisî'pî moropai iwî yonpa'pî to'ya
tîîse upatakon pon pe Romano pe awanî
epu'sau'ya yai, mîîkîrî mo'ka'pîuya
pemonkonyamî' pokonpe si'ma iwî to'ya
namai. 28 Mîrîrî anepu'pai uurî wanî'pî î'
wenai iwinîkîi Judeuyamî' ekore'masa'.
Mîrîrî ye'nen yarî me'po'pîuya panam-
atonkon Judeuyamî' esanon rawîrî.
29 Mîrîrî tîpo epu'tî'pîuya î' inkupî'pî ton
pra awanî. Mîrîrî ye'nen arakkamouya
eserîke pra awanî'pî. Moropai iwî eserîke
pra awanî'pî î' wenai pra. Tîîse iwinîkîi
to' ekore'masa' wanî'pî. Maasa pra to'
yeseru yawîrî pra iteseru wanî ye'nen.
30 Mîrîrî tîpo epu'tîuya yai Paulo wîîkonpa
teserukon konekasa' Judeuyamî'ya yai
esenumenka'pî aapia yarimauya pî'.
Î' anku'pai tîwanîkon ya aapia tîîse
iku'to'pe to'ya kai'ma. Mîrîrî neken
ekaremekîuya. Uyese' Cláudio Lísias.
Mîrîrî warantî imenuka'pîiya.
31 Mîrîrî warantî tesa'kon maimu yawîrî
surarayamî' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Paulo
yapisî'pî to'ya moropai yarî'pî to'ya
ewaron ya Antipátride cidaderî pîkîrî.
32 Erenma'sa' pe tiaronkon surarayamî'
enna'po'pî tewî'kon ta tîîse kawareyamî' po
tuutîsanon neken wîtî'pî Paulo pokonpe.
33 Inkamoroya yarî'pî Cesaréia cidaderî
pona. Teerepansa'kon pe kaareta ru-
maka'pî to'ya pata esa' Félix pia moropai
Paulo rumaka'pî to'ya nîrî iipia. 34 Mîrîrî
kaareta era'ma tîuya yai pata esa'ya Paulo
ekaranmapo'pî. —O'non pata pon amîrî?
Moropai Pauloya yuuku'pî: —Celícia pata
pon —ta'pîiya. 35 Mîrîrî epu'tî tîuya pe
ta'pîiya ipî': —Moriya inkamoro apî'
tîwo'ma'tasanon erepansa' yai mîrîrî yai
anepu'pai wai —ta'pîiya. Mîrîrî pe rî
yaipontî'pîiya pata esa' Herodes yewî' ta
aako'manto'pe.

24

Paulo Eseurîma Tîpî' Félixya Epu'to'pe

1 Mîrîrî yai mia'taikin wei kaisarî
tîîko'mamîkon tîpo teepîremasanon
esanon yepotorî Ananias moropai
tiaronkon Judeuyamî' esanon moropai
tiwin to' ton pe teeseurîmasen Tér-
tulo itese'. Inkamoro erepamî'pî pata
ko'mannî'nen Félix pia. Miarî Paulo
winîkîi to' eseurîma'pî. 2 Moropai Paulo
yannosa' to'ya tîpo, tîmîrî'nîkon pe
teeseurîmasen eseurîma pia'tî'pî mîîkîrî
pata ko'mannî'nen rawîrî si'ma. Ta'pîiya:
—Amîrî wanî kure'nan pe pu'kuru pata
ko'mannî'nen pe. Mîrîrî ye'nen morî
pe pata ko'mannîpîya epu'nen pe awanî

ye'nen. Mîrîrî ye'nen anna ko'mamî
tîîwanmîra morî kupî pî' aako'mamî morî
pe anna Judeuyamî' ko'manto'pe kai'ma.
3 Mîrîrî ye'nen "morî pe man" taa annaya
apî' tamî'nawîrî î' ku'sa'ya ye'nen anna
ton pe tarî neken pra tîîse tamî'nawîrî
upatakon poro. 4 Tîîse kure'ne pu'kuru
sîrîrî pî' eseurîmapai pra wai eeseta'ka
namai tîîse esatîuya maasa inî' panpî'
mararî eseurîma etakî —ta'pîiya.
5 —Mîserî warayo' epu'tî pî' anna man.
Yasi'sirunpaton pe awanî. Mîîkîrî wanî
Judeuyamî' ekore'ma emapu'tînen pe
tamî'nawîrî pata poro. Moropai mîîkîrî
wanî pakkokon esa' pe, manni'kan Jesus
Nazaré poinon yapurînenan esa' pe. 6 Mîrîrî
neken pepîn tîîse epîremanto' yewî' kî'pa
yu'se awanî, Judeuyamî' pepîn yawonnî
pî' yu'se awanî. Uyenupato'kon Moisés
kaaretarîya yawîrî pra, mîrîrî ye'nen
yapisî'pî annaya, itaruma'tîto'pe annaya
kai'ma uyeserukonya taasa' yawîrî, teuren.
7 Tîîse surarayamî' esa' Lísiasya surarayamî'
yarimasa' wanî'pî imo'kai anna pia pai.
8 Mîrîrî tîpo mîîkîrî Lísiasya inkamoro
ipî' teeseurîmasanonya yaipontîsa' sîrîrî
ipî' eseurîmai to' ii'to'pe arawîrî si'ma.
Mîîkîrî ekaranmapoya yai innape awanî
epu'tîya moropai etaya iwinîpai innape
awanî epu'tîya innape anna eseurîmasa'
iwinîkîi. Mîîkîrî to' ton pe teeseurîmasen
Tértulo eseurîma'pî to' rawîrî yairon pî'.
9 Moropai ta'pî Judeuyamî'ya: —Yairon
pî' taiya mîrîrî —ta'pî to'ya.
10 Mîrîrî tîpo mîîkîrî pata ko'mannî'nenya
Paulo era'ma'pî. Moropai tîpu'pai ke wîu
ta'pîiya eeseurîmato'pe kai'ma. Moropai
Paulo eseurîma'pî: —Epu'tî pî' wai tu'ke
kono' kaisarî pemonkonyamî' Judeuyamî'
esa' pe aako'mansa'. Mîrîrî ye'nen
uwakîri pe pu'kuru upî'rî esekaremekî
amîrîya epu'to'pe sîrîrî arawîrî si'ma —
ta'pîiya. 11 —Tiaronkon ekaranmapokî,
taato'pe to'ya apî' î' kai'ma Jerusalém po
uuko'mamî'pî yekare asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai wei kaisarî (12) neken miarî
Paapa yapurîi uutîsa' yai. 12 Judeuyamî'ya
uyera'masa' pra man epîremanto' yewî' ta
to' pokonpe î' kai'ma esiyu'pî'sa' pra wai.
To' epere'to'kon yewî' ta pî' î' kai'ma to'
ekore'masau'ya pra wai. Moropai o'non
poro uutîsa' yai to' pata poro î' ku'sau'ya
pra wai. 13 Mîrîrî ye'nen anî'ya innape mîrîrî
ku'sau'ya ekaremekî eserîke pra awanî
sîrîrî seru' pe —ta'pîiya. 14 —Tîîse yairî
tauya sîrîrî apî'. Innape Jesusya yenupanto'
ku'nen uurî. Judeuyamî'ya taa yairî pra
Jesusya yenupanto' wanî, Moisés nurî'tîya
yenupanto' yawîrî pra. Tîîse seru'ye' pe
Judeuyamî' wanî mîrîrî pî'. Tîîse sîrîrî
warantî Paapa yapurînen uurî. Mîrîrî
ye'nen tamî'nawîrî Moisés kaaretarîya
taasa' manni' ku'nen uurî innape. Moropai
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
kaaretarî nîrî ku'nen uurî. 15 Innape Paapa
winîpainon nîmî'nen uurî to' warantî,
tamî'nawîronkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî.
Morîkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Moropai
imakui'san e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. 16 Mîrîrî
ye'nen tamî'nawîrî Paapa winîkîi morî
ku'nen uurî moropai warayo'kon winîkîi
nîrî.
17 Moropai inî'rî ta'pî Pauloya: —
Jerusalém poi uutî tîpo tu'ke kono'
yuwa'ka'pîuya. Tîîse enna'po'pî
inî'rî. Maasa pra uyonpayamî'
tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto' ton tîniru
enepî'pîuya. Moropai Paapa yapurîi
carneiro po'tîi uuipî'pî Jerusalém pona.
18 Moropai tamî'nawîrî Moisés nurî'tîya
yenupanto' yawîrî iku'sau'ya tîpo, morî pe
e'to'pe Paapa pia, mîîkîrî yapurîuya tanne
Judeuyamî'ya uyeporî'pî epîremanto' yewî'
ta. Arinîke pemonkonyamî' e'sa' pra
man. Mîrîrî yai yairî pra î' ku'sau'ya
pra wai epîremanto' yewî' ta to' winîkîi.
19 Tîîse tiaronkon Judeuyamî' Ásia pata
po tîwe'sanon wanî'pî. Inkamoroya
uyera'ma'pî miarî moropai uwinîkîi to'
eseurîma'pî imakui'pî pe. Mîrîrî ye'nen
inkamoro neken iipî e'pai wanî mîrîrî apî'
ekareme'se unkupî'pî pî'. Î' ton pe see to'
ii'sa' pra nai? 20 Tîîse tarîwaya iipî'sanya
ekaremekî e'pai awanî, panamatonkon
rawîrî uyasa' to'ya yai. 21 Mîrîrî yai î'
unkupî'pî eposa' to'ya pra awanî'pî. Tîîse
eseurîma'pî neken epu'tî pî' wai meruntî
ke. Ta'pîuya: "Tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa'
pe maasa pra isa'manta'san e'mî'sa'kato'
kupîuya ye'nen innape" —ta'pîiya.
22 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe mîîkîrî
pata ko'mannî'nen Félix wanî'pî Jesusya
yenupanto' epu'nen pe. Mîrîrî ye'nen
î' taiya pîn mîrîrî pî'. Tîîse ta'pîiya: —
Maasa surarayamî' esa' Lísias ii'sa' yai
mîrîrî ayeseru konekauya —ta'pîiya. Mîrîrî
warantî yaretî'ka'pîiya. 23 Mîrîrî tîpo pata
ko'mannî'nenya ipîkku pe tîwe'sen surara

pî' ta'pî. Paulo era'manen ton surara
tîîto'peiya ta'pîiya. Moropai tîîwanmîra
itonpayamî' iipî ya era'mapî'se î' wani' pra
awanî. Î' rî tîrî to'ya iipia itîîto'pe to'ya
ipîika'tîto'pe to'ya kai'ma.
24 Tiaron pensa pata ko'mannî'nen
Félixya tîno'pî Drusila Judeupa' yarakkîrî
si'ma Paulo yanno me'po'pî eeseurî-
mato'pe î' kai'ma innape Jesus Cristo ku'to'
tîuya pî'. 25 Tîîse Paulo eseurîmato' eta tîuya
pe î' kai'ma Paapa pia morî pe e'nîpai mo-
ropai î' kai'ma uuwarîrî'nîkon etî'nînman
e'pai awanî ekaremekîiya ipî'. Moropai î'
kai'ma tiwinano'pî wei yai pemonkonyamî'
pî' taa Paapaya yai anî' wîtî ka' pona,
anî' wîtî apo' ya' yekare ekaremekîiya
eta tîuya pî' pata ko'mannî'nen ena'pî
eranne' pe. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —
Aasîrî man atîkî. Inî'rî anetapai wanî
ya, ayanno me'pouya —ta'pîiya. 26 Mîrîrî
neken pepîn, tîîse pata ko'mannî'nen
wanî'pî Pauloya tîîpia tîniru tîrî yu'se,
mîrîrî tîîsai'ya pe irumakapa kai'ma. Mîrîrî
ye'nen yanno me'po'pîtî'pîiya tu'ke ite'ka
moropai yarakkîrî eeseurîmapîtî'pî mîrîrî
yu'se tîwanî ye'nen.
27 Asakî'ne kono' kaisarî pata
ko'mannî'nen pe tîwanî tîpo Félix
epa'ka'pî. Moropai mîîkîrî pata'pî ya
Pórcio Festo ena'pî pata ko'mannî'nen pe.
Judeuyamî' wakîri pe e'pai tîwanî ye'nen
Paulo nîmî'pî Félixya tarakkannîto' yewî'
ta.

25

Paulo Eseurîma Tîpî' Festoya Epu'to'pe

1 Seurîwî'ne wei Cesaréia cidaderî pona
teerepansa' tîpo pata ko'mannî'nen pe
ena'pî Festo wîtî'pî Jerusalém pona. 2 Mîrîrî
yai teepîremasanon esanon moropai
Judeuyamî' esanonya Paulo winîkîi
imakui'pî pe teeseurîmato'kon ekaremekî
pia'tî'pî. 3 Mîrîrî ye'nen esatî'pî to'ya
mîîkîrî pata ko'mannî'nen pî'. Ta'pî
to'ya: —Paulo yarima yu'se anna wanî
sîrîrî tarîwaya Jerusalém pona aai'to'pe
—ta'pî to'ya. Tîîse to' yeseru wanî'pî
Paulo wîî tîuya'nîkon pî' to' esenumenkasa'
e'ma ta. 4 Tîîse pata ko'mannî'nenya
yuuku'pî: —Paulo man miarî aaipî eserîke
pra aatarakkansa' man —ta'pîiya. 5 —
Tîîse enna'po sîrîrî miarî ya amenrî,
moropai itu'se awanîkon ya imakui'pî
inkupî'pî pî' eseurîmapai awanîkon ya,
uwenairî aase'nîkon, miarî si'ma ipî'
eeseurîmakonpa —ta'pîiya to' pî'.
6 Mîrîrî tîpo seurîwî'ne mia' pona
tîîmo'tai wei ou mia' tamî'nawîrî wei
kaisarî pata ko'mannî'nen ko'mamî'pî
miarî Jerusalém po. Moropai mîrîrî tîpo
awenna'po'pî Cesaréia cidaderî po. Mîrîrî
tîpo erenma'sa' Cesaréia po eereuta'pî î'
kupîtîponkon pî' teeseurîmakon pata'se'
ya'. Moropai Paulo yanno me'po'pîiya.
7 Paulo iipî'pî moropai mîîkîrî woima'tî'pî
Judeuyamî' Jerusalém poi iipî'sanya mîrîrî
pe rî. Inkamoro eseurîma pia'tî'pî iwinîkîi.
Mararî pra kure'nan to' eseurîma'pî. Tîîse
anî'ya ikupî eserîke pra awanî innape
maasa pra era'ma'tîpon ton pra awanî
ye'nen.
8 Mîrîrî yai Paulo eseurîma'pî tîpî'rî.
Ta'pîiya: —Î' rî imakui'pî ku'sau'ya pra
wai. Moisés kaaretarîya taasa' winîkîi î'
ku'sau'ya pra wai. Moropai î' ku'sau'ya pra
wai epîremanto' yewî' ta, î' kai'ma eseurî-
masa' pra wai iwinîkîi. Moropai imakui'pî
ku'sau'ya pra wai reiyamî' esa' pe tîwe'sen
winîkîi —ta'pîiya.
9 Inkamoro Judeuyamî' wakîri pe e'pai
tîwanî ye'nen pata ko'mannî'nenya Paulo
ekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Itîîpai nan
Jerusalém pona miarî upî' mîrîrî ayeseru
ekaremekîpa?
10 Mîrîrî yuuku'pî Pauloya: —Uurî wanî
sîrîrî tarî mîîkîrî reiyamî' esa' pe tîwe'sen
poitîrî pia. Mîîkîrî poitîrî pe awanî ye'nen
amîrîya ikoneka e'pai awanî sîrîrî tarî. Î'
rî unkupî'pî wanî ya mîrîrî konekapa awanî
sîrîrî tarî —ta'pî Pauloya. —Judeuyamî'
winîkîi î' ku'sau'ya pra wai. Mîrîrî epu'tî
pî' nai morî pe. 11 Tîîse yairî pra uurî
e'sa' ya sîrîrî pata esa' winîkîi, imaimu
yawîrî pra e'sa' ya, mîrîrî wenai uurî an-
wîpai awanîkon ya, î' wani' pra man. Etu-
rumakasa' sîrîrî uusa'mantato'pe. Tîîse
se' tapairî seru'ye'kon seru'ye' tîwe'sanon
maimu winîpai inkamoro ye'ka yenya' uru-
makaya'nîkon eserîke pra naatîi —ta'pîiya.
—Tîîse tauya apî', reiyamî' esa' pe tîwe'sen
pia neken uyarimatî —ta'pîiya. —Upî'
î' anku'pai tîwanî ya iku'to'peiya —ta'pî
Pauloya.
12 Mîrîrî ye'nen î' kupî tîuya epu'tîiya pra
Festo wanî'pî. Mîrîrî ye'nen teeseurîma
tîpo tîpemonkonoyamî' yarakkîrî moropai
ta'pîiya Paulo pî': —Reiyamî' esa' pe
tîwe'sen pia urumakatî taaya manni'.

Moriya innape nai attî pe nai moriya —ta'pî pata ko'mannî'nenya Paulo pî'.

Rei Agripa Yarakkîrî Festo Eseurîma

Paulo Yekare Pî'

13 Mîrîrî tîpo tîko'man pe pu'kuru tîîko'manse pra rei Agripa iipî'pî tîno'pî Berenice yarakkîrî Cesaréia pona pata ko'mannî'nen pe eena'pî Festo era'mapî'se. Moropai esekareme'se ipî'. 14 Miarî tîwanîkon yai tiaron pensa pata ko'mannî'nen Festoya Agripa pî' Paulo yekare ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —A'kî, tarî warayo' man pata ko'mannî'nen Félix nînîmî'pî tarakkanto' yewî' ta —ta'pîiya. 15 —Jerusalém pona uutîsa' yai teepîremasanon esanonya moropai Judeuyamî' esanon eseurîma'pî iwinîkîi. Inkamoroya esatî'pî iwî me'poto'peuya kai'ma.

16 Tîîse ta'pîuya to' pî': "Anna Romanoyamî'ya mîrîrî kupî eserîke pra man î' rî ku'sai'ya epu'tîi'ma pra. Maasa pra anna yeseru pe awanî pepîn. Tîîse teepîremasanon esanon yanno e'pai awanî î' inkupî'pî pî' to' eseurîmato'pe. Yairî pra î' taasa' to'ya ya, moro awanî tîpî' eeseurîma eserîke awanî", ta'pîuya to' pî'. —Mîrîrî anna yeseru man —ta'pîiya. 17 To' erepansa' yai tarîwaya erenma'sa' pe ereuta'pî eseurîmanto'kon pata'se' ya. Moropai mîîkîrî warayo' enepî me'po'pîuya. 18 Tîîse inkamoro iipî'pî, teeseurîmasanon kure'ne imakui'pî inkupî'pî pî' to' eseurîma kai'ma wanî'pî teuren, tîîse î' inkupî'pî pî' to' eseurîma pra awanî'pî. 19 Tîîse to' eseurîmato' wanî'pî neken, kure'ne teepîremato'kon wenai. Moropai tiwin warayo' isa'manta'pî pî' Paulo eseurîma wenai itese' Jesus pî'. Maasa pra Pauloya taapîtî'pî: —Mîîkîrî sa'mantasa' pra man enen awanî sîrîrî —taapîtî'pî Pauloya wenai. 20 Mîrîrî ye'nen î' kai'ma to' yeseru koneka epu'tîuya pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Paulo ekaranmapo'pîuya, Jerusalém pona itîîpai awanî miarî ipî' to' eseurîmato' konekato'peuya kai'ma. 21 Tîîse Pauloya yuuku'pî: —Esatî'pîiya reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia neken itîîpai tîwanî ta'pîiya. Miarî î' rî kupîiya epu'to'peiya kai'ma. Mîrîrî ye'nen ta'pîuya tîwîrî tarî aako'mamî, mîrîrî ayarimato'peuya weiyu pîkîrî pata esanon pia —ta'pîiya.

22 Tamî'nawîrî eta tîuya tîpo reiya ta'pî Festo pî': —Maasa mîîkîrî warayo' eseurîmato' anetapai wai —ta'pî Agripaya.

—Penane etaya —ta'pî Festoya ipî'.

Paulo Eseurîma Eta Rei Agripaya

23 Erenma'sa' pe to' eseurîmato' pata'se' ya' moropai ino'pî Bereniceyamî' erepansa' yai to' pata'se' ya' morî pe to' erepamî'pî teepontîi, taatari'ku'tîi inkamoro pokonpe surarayamî' ipîkku pe tîwe'sanon nîrî ii'sa' wanî'pî, mîrîrî cidade poi. Moropai pata ko'mannî'nen Festoya Paulo enepî me'po'pî. 24 Moropai Festoya ta'pî Agripa pî': —Tamî'nawîrî tarî amîrî'nîkon wanî. Mîserî warayo' era'ma sîrîrî. Mîserî winîkîi Judeuyamî' tarîronkon moropai Jerusalém ponkon eseurîma ko'mannîpî mîrîrî. Upî' taa pî' to' ko'mamî. "Aasa'manta e'pai man", taa to'ya —ta'pîiya. 25 —Tîîse î' rî imakui'pî inkupî'pî era'mauya pra wai. Î' wenai iwî me'pouya eserîke pra wai. Tîîse eesesatî'pî warantî reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia itîîpai, mîrîrî kupîuya imaimu yawîrî. 26 Tîîse sîrîrî tîpose î' kai'ma kaareta menuka epu'tîuya pra wai iteseru pî' teeseurîmasen. Mîrîrî ye'nen rei pia mîserî enepîuya arawîrî'nîkon. Ekaranmapoto'peya'nîkon kai'ma. Mîrîrî warantî eeseurîmasa' ya mîrîrî ekaremekîuya e'painon kaareta ke —ta'pîiya. —Maasa pra imakui'pî pe awanî itekare epu'tîi'ma pra atarakkannîto' taawon yarimauya eserîke pra man reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia. 27 Mîrîrî ye'ka pe tîîse yarimasau'ya ya î' pe pra rî awanî —ta'pîiya.

26

1 Mîrîrî tîpo ta'pî rei Agripaya Paulo pî': —Eeseurîmato' pî' eseurîmakî, ayekare pî' rî —ta'pîiya.

Moropai Pauloya tenya ke weu ta'pî to' pî' teeseurîmapa kai'ma. Ta'pîiya: 2 —Rei Agripa, sîrîrîpe morî pe pu'kuru esepu'nî pî' wai maasa pra eseurîmato' pata'se' ton tîrîya ye'nen, upî' Judeuyamî' wo'ma'tato' pî' eseurîmato'pe itîrîya ye'nen. 3 Maasa pra amîrîya morî pe anna Judeuyamî' yeseru epu'tî tamî'nawîrî. Moropai epu'tî pî' nai, tiaron pensa anna esenumenkato' wanî pepîn tiwin, tîîse tiaron pe anna esenumenka anna yonpa yeseru pî'.

4 Insanan Judeuyamî'ya epu'tî pî' man. Î' kai'ma uuko'mamî'pî maasaron pe wanî'pî pata pai. Î' kai'ma uuko'mansa'

more pe wanî'pî pata pai upata ya'
moropai Jerusalém po uuko'mansa' epu'tî
pî' to' man. 5 Epu'nenan insamoro
uurî wanî'pî fariseu pe. Mîrîrî ye'nen
uuko'manpîtî'pî meruntî ke Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî. Mîrîrî
ye'nen taa inkamoroya e'painon yairon
pî' eseurîma itu'se tîwanîkon ya, maasa
pra epu'tî tîuya'nîkon ye'nen. 6 Tarîpai
tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra
inîmîkî pî' uuko'mamî sîrîrî î' kupî tîuya
ta'pî Paapaya utamokon nurî'tî pî'. Maasa
isa'manta'san pîmî'sa'kaiya. Mîrîrî nîmîkî
pî' uuko'mamî ye'nen itaruma'tîsa' pe
wanî sîrîrî. 7 Uurîya neken inîmîkî pepîn
tîîse tamî'nawîronkon Judeuyamî'ya nîrî
inîmîkî pî' utamokon Jacó payannî'sanya
a'ka ya', ewaron ya', Paapa yapurînenanya
inîmîkî, Paapaya itîrî. Mîrîrî nîmîkî pî'
uuko'mamî wenai uurî winîkîi Judeuyamî'
wo'ma'ta sîrîrî, Rei Agripa —ta'pî Pauloya.
8 Moropai tiaronkon pî' ta'pîiya: —Î'
wani' awanî ye'nen kin innape Paapaya
isa'manta'san pîmî'sa'ka kupîya'nîkon
pepîn —ta'pî Pauloya.

(At 9.1-19; 22.6-16)

9 Inî'rî ta'pîiya: —Pena uurî esenu-
menkapîtî'pî. Tamî'nawîron Jesus Nazaré
poino yapurînenan winîkîi imakui'pî pe
ku'pîtî'pîuya inî'rî innape ikupî to'ya
namai. 10 Mîrîrî yai iku'pîtî'pîuya Jerusalém
po teepîremasanon esanon pia to' maimu
yaponse' kaareta esa'se innape Jesus
ku'nenan Paapa pemonkonoyamî' yapi'se
uutîto' pî'. Moropai to' wîî to'ya yai
tiaronkonya î' taaya, inna taapîtî'pîuya
—ta'pîiya. 11 —Tu'ke ite'ka uurîya to'
taruma'tî'pî to' epere'to' yewî'kon ta pî', Je-
sus winîkîi imakui'pî pe to' eseurîmato'pe.
To' yewanmîrîuya ye'nen, uutîpîtî'pî tiaron
cidadekon poro to' taruma'tîi —ta'pîiya.

12 Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî: —To'
antaruma'tîpai wanî ye'nen uutî'pî Dam-
asco cidaderî pona teepîremasanon esanon
maimu yaponse' kaareta yarî'pîuya. 13 Tîîse
e'ma ta ineka'ta pairî wei ena tanne a'kaya
uweiyu'ma'pî mararî pra, ka' poinonya
uweiyu'ma'pî —ta'pîiya rei pî'. —A'ka wei
yentainon. Mîrîrîya uweiyu'ma'pî moropai
uyonpayamî' upokonpe tuutîsanon nîrî.
14 Mîrîrî ye'nen anna esenumî'pî non pona.
Moropai mai eta'pîuya Judeuyamî' maimu
pe. Ta'pîiya: "Paulo, î' ton pe utaruma'tîya?
Aawarîrî e'taruma'tîn pî' nai. Manni' paaka
ewa'tîsa' erepanpîtî tîwa'tîto' pona warantî
awanî mîrîrî, Saulo", taawon eta'pîuya.

15 Mîîkîrî ekaranmapo'pîuya. "Anî' amîrî
uyepotorî?" ta'pîuya.

Mîrîrî tauya ya uyepotorî pî' ta'pîiya:
"Uurî Jesus manni' utaruma'tîya
manni'" ta'pîiya. 16 Moropai ta'pîiya:
"E'mî'sa'kakî maasa pra aapia esenposa'
sîrîrî amo'kato'peuya kai'ma upoitîrî pe
tiaronkon pemonkonyamî' pî' anera'ma'pî
ekaremekîpa kai'ma. Sîrîrî anera'ma'pî pî'
eseurîmakî moropai inî'rî î' ekaremekîuya
mîrîrî pî' nîrî eseurîmakî. 17 Judeuyamî'
pia moropai Judeuyamî' pepîn pia ayari-
mauya sîrîrî. Mîrîrî ye'nen apîika'tîuya
sîrîrî inkamoroya awî namai" ta'pîiya.
18 "Inkamoroya innape ukupî kupî sîrîrî
mîrîrî ekaremekîya wenai. Ewaron tapai
to' epa'ka a'ka ta Makui pia pai to' mo'kaya
Paapa pia innape ukupî to'ya wenai
imakui'pî to' nîkupî'pî kupîuya uuwanmîra.
Mîrîrî ye'nen inkamoro ena kupî sîrîrî
upemonkono pe umenka'san pe", ta'pîiya
upî' —ta'pî Pauloya.

19 Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Rei Agripa uwe'ne'pîtî warantî
Paapaya uyannoto' ka' po si'ma, mîrîrî
taasai'ya yawîrî ikupî'pîuya. 20 Mîrîrî
ye'nen e'mai' pe imaimu ekaremekî
pia'tî'pîuya Damasco po. Moropai
Jerusalém po moropai tamî'nawîrî Judéia
pata poro moropai Judeuyamî' pepîn
pî'. Taapîtî'pîuya imakui'pî ankupî'pîkon
rumakatî. Enna'potî Paapa yapurîi. Morî
kupî pî' ako'mantî, awenpenatasa'kon
esera'mato'pe. 21 Mîrîrî tauya wenai
Judeuyamî'ya uyapisî'pî epîremanto' yewî'
ta wanî tanne. Uwî yu'se to' wanî'pî
mîrîrî wenai. 22 Tîîse Paapaya upîika'tî'pî
sîrîrî tîpose. Mîrîrî ye'nen tarî wanî sîrîrî
itekare ekaremekî pî' tamî'nawîronkon
ton pe. Manni'kan tîwe'taruma'tîsanon
ton pe moropai ipîkku pe tîwe'sanon
ton pe. Mîrîrî ye'nen tauya Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'ya
ta'pî warantî, moropai Moisés kaaretarîya
ta'pî warantî tauya see warantî. 23 Paapa
nîmenka'pî, Cristo, e'taruma'tî e'pai
awanî moropai mîîkîrî e'mî'sa'ka e'pai
awanî tamî'nawîronkon isa'manta'san
e'mî'sa'ka rawîrî e'pîika'tînto' yekare
ekaremekîpa kai'ma Judeuyamî' ton pe

moropai Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî
awe'mî'sa'ka'pî.
24 Mîrîrî warantî tîpî'rî Paulo eseurîma
tanne pata ko'mannî'nen Festo entaime'pî.
Ta'pîiya: —Paulo, ayawî' pe awanî mîrîrî,
kure'ne eesenupa'pîya ayawî' pe aku'sa'
mîrîrî —ta'pîiya.
25 Tîîse Pauloya Festo maimu yuuku'pî:
—Pata ko'mannî'nen, Festo, ayawî' pe
wanî pepîn sîrîrî —ta'pîiya. —Eseurîma
sîrîrî yairon pî'. 26 Mîrîrî ye'nen ta'pî
Pauloya rei pî': —Rei Agripa, uurî
eseurîma e'painon arawîrî si'ma meruntî
ke maasa pra tamî'nawîrî mîrîrî epu'tîya
epu'tîuya ye'nen. Maasa pra mîrîrî
eseurîma manni' Cristo e'mî'sa'ka pî'
mîrîrî epu'tî tamî'nawîronkonya maasa
pra teesenonse pra awe'ku'sa' ye'nen tîîse
aronne. 27 Mîrîrî ye'nen tauya innape
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
ku'nen amîrî? Innape to' kupîya epu'tî pî'
wai.
28 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Rei Agripaya:
—Mîrîrî warantî innape Jesus kupîuya yu'se
aako'mamî mîrîrî mîîto'pe?
29 Moropai Pauloya ta'pî: —Paapa pî'
esatîuya sîrîrî warantî tîîko'manse pra in-
nape ikupîkonpa amîrî neken pepîn tîîse
tamî'nawîrî insanan eseurîma eta to'ya
manni'kan ena yu'se wanî uurî warantî.
Tîîse uurî warantî taatarakkanse pra —ta'pî
Pauloya.
30 Mîrîrî tîpo Rei Agripa moropai ino'pî
Berenice, moropai pata ko'mannî'nen
Festo, moropai tamî'nawîronkon to'
pokonpe tîwe'sanon e'mî'sa'ka'pî.
31 Inkamoro wîtî'pî teeseurîmakon ye'ka
pe. —Mîserî warayo'ya î' ku'sa' pra man
tîîsa'mantapa, yarakkamopa kai'ma —ta'pî
to'ya.
32 Rei Agripa eseurîma'pî pata
ko'mannî'nen Festo yarakkîrî Paulo yekare
pî': —Irumaka e'painon tîîse Reiyamî' esa'
pe tîwe'sen César yarakkîrî eseurîmapai
tîwanî taasai'ya man. Mîrîrî ye'nen
yarimapai man iipia, Roma pona attîto'pe
—ta'pî to'ya.

27

Roma Pona Paulo Wîtî

1 Mîrîrî ye'nen apo'yen eposa'
tîuya'nîkon yai, Paulo moropai tiaronkon
atarakkannîto' tawonkon rumaka'pî to'ya
surarayamî' esa' pe tîwe'sen Júlio yenya'
to' yaato'peiya kai'ma Roma cidaderî
pona. Moropai anna ataponka'pî Cesaréia
poi. Anna wîtî'pî. Uurî wanî'pî Paulo
pokonpe moropai tiaronkon atarakkan-
nîto' tawonkon kore'ta. 2 Mîrîrî yai
Aristarco, Macedônia pata pon Tessalônica
poinon wanî'pî anna kore'ta. Mîrîrî
yai anna asara'tî'pî apo'yen kure'nan
Adramítio peya'pon ya', anna wîtîto'pe
kai'ma Ásia peyakî poro.
3 Tiaron wei yai anna erepamî'pî Sidon
peyakî pona. Mîrîrî yai morî pe Júlio
wanî'pî Paulo winîkîi. Mîrîrî yai ta'pîiya
ipî': —Eepa'kapai awanî ya, epa'kakî. Ay-
onpayamî' anera'mapai awanî ya, atîkî
to' pia —ta'pîiya. Moropai eepa'ka'pî
tonpayamî' pia î' rî to' nîtîrî yapisîpa
kai'ma. 4 Inî'rî tiaron wei yai, anna at-
aponka'pî Sidon peyakî poi. Anna wîtî'pî
pîrau wono po tîwe'sen pata itese' Chipre
mîîwinî pî'. Maasa pra kure'ne anna pon-
aya a'situn wanî'pî. Mîrîrî ye'nen tî'nan
winî anna wîtî'pî. 5 Anna wîtî'pî ito'sarî
anna wîtî'pî Cilícia pata pona teerepanse
pra. Moropai Panfília pata pona teerepanse
pra. Tîîse anna erepamî'pî Mirra peyakî
pona. Mirra wanî'pî Lícia po. 6 Moro
surarayamî' esa' Júlioya tiaron apo'yen
Alexandria peyakîpon eposa' wanî'pî tu-
utîsen Roma pona. Mîrîrî ye'nen uurî mo-
ropai Paulo moropai tiaronkon atarakkan-
nîto' tawonkon yenpa'ka'pî to'ya anna
asara'tîto'pe mîrîrî apo'yen Roma pona tu-
utîsen ya'. 7 Mîrîrî tîpo anna ataponka'pî
Mirra peyakî poi. Tînîn pî' anna wîtî'pî
maasa pra kure'ne sipa sipa wanî ye'nen.
Tu'ke wei kaisarî anna wîtî'pî. Moropai
anna erepamî'pî aminke pra Cnido peyakî
pia. To'sarî anna wîtî pra wanî'pî maasa
pra kure'ne a'situn wanî ye'nen. Anna
wîtî'pî pîrau wono itese' Creta, mîrîrî
rî pîkîrî Samona woi. 8 Mîrîrî warantî
anna wîtî'pî tînîn pî' kure'ne a'situn wanî
ye'nen. Moropai anna erepan tu'ka'pî
pata'se' ya' itese' Bons Portos peyakî pona.
Mîrîrî peyakî wanî'pî aminke pu'kuru pra
tîwe'sen Laséia pata pî'.
9 Tîko'man pe tu'ke wei kaisarî anna wîtî
ko'mannîpî ye'nen, kure'ne a'situn e'to'
weiyu erepamî'pî. Maasa pra Judeuyamî'
festarî weiyu esuwa'kasa' wanî'pî. Mîrîrî
ye'nen nari' pe awanî'pî. Anna wîtî es-
erîke pra. 10 Mîrîrî ye'nen Pauloya ta'pî
warayo'kon apo'yen esanon pî': —Tarîpai
wîtîn e'pai pra man maasa pra wîtîn-

nîkon ya, eseuronkan moropai apo'yen
ya' tîwe'sen yen pe. Moropai uurî'nîkon
naarî e'tî'kan —ta'pîiya. [11-12] Tîîse mîîkîrî
apo'yen esa' wanî'pî itîîpai. Moropai
apo'yen yaanen nîrî wanî'pî itîîpai. Ta'pî
to'ya: —Tarî si'ma kono'pîtî iwa'ka eserîke
pra man maasa pra kure'ne a'situn wanî.
Mîrîrî ye'nen wîtînnîkon, Fenice peyakî
pona. Moro Creta po e'nî ya, kure'ne
a'situn ton pra awanî mîrîrî pata po —ta'pî
to'ya. Mîrîrî ye'nen innape apo'yen yaanen
maimu kupî'pî Júlioya moropai apo'yen
esa'ya. To' maimu wanî'pî Paulo maimu
yentai.

Kure'nan A'situn Erepamî

[13] A'situn iipî'pî kamai' winîpai a'tu'mîra,
mararî awanî'pî. Mîrîrî ye'nen î' ta'pî
tîuya'nîkon yawîrî apo'yen esanon moropai
yaanenanya teesenumenka'pîkon yawîrî
wîtîn ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen apo'yen
yapîtanî'to'pe yenunsa' tuna kata ferro
kure'nan amîi'ne mîrîrî ku'na'pî annaya
apo'yen pona. Moropai anna ese'ma'tî'pî.
Anna wîtî'pî aminke pra Creta wono a'mun
winî rî pîkîrî anna wîtî'pî. [14] Tîîse mîrîrî yai
kure'nan a'situn iipî'pî ka'ne' pe manni'
meruntî winîpainon, Creta wono winîpai
aaipî'pî. Mîrîrîya apo'yen tukka'pî ka'ne'
pe meruntî ke. To'sarî yarî yu'se yaanenan
tîîse to' taruma'tî'pîiya yapîtanîpî to'ya
yentai. [15] Ira'tîpîtî'pî a'situnya. Mîrîrî
ye'nen tîwî a'situnya yaato'pe irumaka'pî
to'ya. [16] Iwono si'mîrikkî kamai' winî
tîwe'sen itese' Clauda yuwa'ka'pî annaya.
[17] Tîîse moro tîwe'taruma'tîi kanau apo'yen
ra' pîkîrî iwa'tîsa'. Inkamoro apo'yen ya'
teesenyaka'masanonya iku'na'pî apo'yen
pona. Moropai mîrîrî tîpo apo'yen
yewa'tî'pî to'ya tamî'nawîrî tîwoima'tîi
sa'man ke. Inkamoro wanî'pî eranne' pe
maasa pra apo'yen wîtî eserîke awanî'pî
Líbia pata winîkîi kasapan pona. Mîrîrî
ye'nen kamisa apo'yen ya' tîwe'sen, a'situn
yapi'nen pe tîwe'sen satippe iwa'tîsa' yei
pî', mîrîrî yeuka pî' to' esenumenka'pî.
Moropai inu'tî'pî to'ya, mîrîrî apo'yen
yaato'pe a'situnya kai'ma. [18] Kure'nan
a'situn ko'mamî'pî mararî pra. Teeseu-
ronkakon kai'ma to' esenumenka'pî. Mîrîrî
yai apo'yen ya' teesenyaka'masanonya
apo'yen ya' tîwe'sen mannekon papo
pia'tî'pî tuna ka. Apo'yen eseuronka
namai amîi'mîra e'nîto'pe. [19] Erenma'sa'
pe apo'yen ya' teesenyaka'masanonya
apo'yen yawon itemannekon yewa'tîpî'to'
kon mîrîrî soroka'pî nîrî tuna ka, amîi'mîra
awe'to'pe.

[20] Moropai anna ko'manpîtî'pî. Tu'ke wei
kaisarî annaya wei moropai kaiwano'yamî'
era'ma eserîke pra awanî'pî ewaron pe
awanî ye'nen, asakî'ne semana kaisarî.
Mîrîrî tanne a'situn ko'mamî'pî mararî
pra meruntî ke. Mîrîrî ye'nen anna
esewankono'ma pia'tî'pî anna e'pîika'tî
eserîke pra awanî ye'nen. [21] Mîrîrî ye'nen
anna yekkari yonpa annaya pepîn tu'ke wei
kaisarî. Mîrîrî ya Paulo e'mî'sa'ka'pî to'
kore'ta. Ta'pîiya: —Uyonpayamî', î' kai'ma
eseurîma ne'tîkini epu'tîya'nîkon e'pai
awanî'pî. Creta po ko'mannîto'pe'nîkon
sîrîrî warantî e'nî pepîn e'painon, yi'nîsa'
pra awanî ya —ta'pîiya. [22] —Tîîse esatîuya
sîrîrî apî'nîkon. Eranne' pe pra e'tî.
Maasa pra anî' sa'manta pepîn uurî'nîkon
kore'ta. Apo'yen neken yen pe kupî
sîrîrî —ta'pî Pauloya. [23] —Sîrîrî tauya
maasa pra Uyepotorîya sîrîrî ewarono'
ya manni' uyepotorî unapurî Paapaya
inserî yarimasa' uupia. [24] Mîîkîrîya taa
pî' man upî': "Paulo, eranne' pe pra e'kî.
Maasa pra amîrî wîtî e'pai man reiyamî'
esa' pe tîwe'sen César pia. Mîrîrî ye'nen
Paapaya morî kupî pî' man amîrî pî'.
Anî' sa'manta pepîn tamî'nawîronkon
manni'kan apokonpe tuutîsanon", ta'pîiya
upî'. [25] Mîrîrî ye'nen tauya uyonpayamî',
meruntî ke eranne' pe pra e'tî. Maasa
pra innape Paapa kupî pî' wai, î' ta'pî
tîuya kupîiya epu'tîuya ye'nen. [26] Tîîse
iwono pona a'situnya uyarîkon sîrîrî, miarî
esu'na'tîn kasapan pona —ta'pîiya to' pî'.

Apo'yen Ata'morikka

[27] Asakî'ne semana kaisarî anna yarî'pî
a'situnya pîrau po, itese' Mediterrâneo.
Mîrîrî tîpo ewaron ya', anoinna yairî,
apo'yen ya' teesenyaka'masanonya a'mun
winîkîi anna wîtî epu'sa' wanî'pî. [28] Mîrîrî
ye'nen kusan e'seusa yenumî'pî to'ya
yaretî pî' amîi'ne yewa'tîsa' to'ya wanî'pî
imairono epu'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî
mairono wanî'pî 36 metros kaisarî.
Tîîse mararî tîîko'mamîkon tîpo inî'rî
iku'ne'tî'pî to'ya. Itîrî'pîiya 27 metros
kaisarî. [29] Inkamoro ena'pî eranne' pe
apo'yen e'pa'tî tî' pona nama tîuya'nîkon
ye'nen. Mîrîrî ye'nen yapîtanî'to'kon
ferro amîi'ne'kon mîrîrî ma'pî to'ya
apo'yen maikko winî emî'panto'pe kai'ma.

Mîrîrî tîpo to' epîrema'pî ka'ne' pe pata
erenmapî yu'se tîwanîkon ye'nen. 30 Mîrîrî
yai apo'yen ya' teesenyaka'masanon
wanî'pî epepai apo'yen yapai. Maasa
pra nari' pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
inkamoroya apo'yen po tîwe'sen kanau
ma'pî tuna ka. Apo'yen yapîtanî'to'
maa annaya sîrîrî ipottî winî kai'ma
to' eseurîma'pî tîîse seru'ye' to' wanî'pî
epepai tîwanîkon ye'nen. 31 Mîrîrî yai ta'pî
Pauloya surarayamî' esa' Júlio pî' moropai
surarayamî' pî'. Ta'pîiya: —Inkamoro
apo'yen ya' teesenyaka'masanon wîtî'pî
ya, î' kai'ma awe'pîika'tîkon e'painon? —
ta'pîiya. 32 Mîrîrî ye'nen surarayamî'ya
mîrîrî kanau yewa'tîto' e'seusa ya'tî'pî
moropai irumaka'pî to'ya tuna ka' to' epe
namai.
33 Mîrîrî ewarono' erenmapî pra
tîîse Paulo wanî'pî tekkarikon yonpa
tamî'nawîronkonya yu'se. Ta'pîiya: —
Asakî'ne semana kaisarî aako'mansa'kon
a'situn tî'napamî nîmîkî pî' emi'ne
awanîkon. 34 Mîrîrî ye'nen ayekkarikon
yonpaya'nîkon e'pai awanî —ta'pîiya. —
Tarîpai mararon î' rî anena'tî, meruntî
ke awanîkonpa, enen aako'mamîkonpa
aasa'mantakon namai. Maasa pra
anî' sa'manta pepîn, î' e'kupî pepîn
amîrî'nîkon yarakkîrî —ta'pîiya. 35 Mîrîrî
pe rî Pauloya trigo puusa' yapisî'pî,
Paapa pî' eepîrema'pî tamî'nawîronkon
rawîrî si'ma, moropai mîrîrî trigo pu-
usa' pîrikkapîtî'pîiya, moropai enapî
pia'tî'pîiya. 36 Mîrîrî eta tîuya'nîkon
pe taatausinpai to' ena'pî moropai
tekkarikon yonpa'pî to'ya. 37 Inkamoro pe-
monkonyamî' wanî'pî apo'yen yawonkon
wanî'pî tamî'nawîrî to' tîîse, 276 kaisarî.
38 Tamî'nawîronkonya tekkarikon yonpasa'
tîpo, trigo yense'kon yenumî'pî to'ya tuna
ka amîi'mîra apo'yen enato'pe kai'ma.

To' Erepamî A'mun Pona Tîîsa'mantai Pra

39 Pata erenma'sa' pe, apo'yen ya'
teesenyaka'masanonya pata epu'tî pra
awanî'pî. Tîîse inkamoroya tuna
esei'meto'ya era'ma'pî, kasapan pe
tîwe'sen. Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî
miarî ya' apo'yen yaapai awanî sîrîrî,
miarî aako'manto'pe ta'pî to'ya. 40 Mîrîrî
ye'nen inkamoroya apo'yen yapîtanî'to'pe
to' nîma'pî ferrokon amîi'ne'kon mîrîrî
yewakon ya'tî'pî. Moropai mîrîrî tîpo
to' nairekon yeuka'pî to'ya. Mîrîrî
ke to' e'kura'pî. Mîrîrî tîpo kamisa
e'mai'non ipottî winon pîmî'sa'ka'pî to'ya
a'situn yapi'to'peiya, mîrîrî a'mun winîkîi
apo'yen wîtîto'pe kai'ma. 41 Tîîse a'situnya
yarî'pî. Moropai apo'yen erepamî'pî
kasapan pona e'mai'non ipottî, mîrîrî
eesu'na'tî'pî. Mîrîrî ye'nen imaikko winî
kure'ne sipa sipaya ipa'tîpîtî'pî. Mîrîrî
ye'nen ya'morikka'pîiya. Tîîse maasa
to' erepamî pra tîîse apo'yen esu'na'tîsa'
wanî'pî kasapan pona. Mîrîrî ye'nen miarî
awe'nîmî'pî.
42 Moropai inkamoro apo'yen ya'
surarayamî' esenumenka'pî. Inkamoro
anî'kan arakkansa'kon apo'yen ya' tî-
narîkon tî'ka tîuya'nîkon pî'. To' tî'kapai
awanî sîrîrî. Maasa pra a'mun pona
teerepansa'kon ya to' epe namai ta'pî
to'ya. 43 Tîîse inkamoro maimu yuuku'pî
to' esa'ya. Júlioya ta'pî to' pî'. Maasa
pra Paulo wîî to'ya yu'se pra awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Manni'kan
tîpînanukon epu'nenan inkamoro enato'pe
e'pai awanî mîrîrî to' pînato'pe kasapan
pona —ta'pîiya. 44 Moropai —Manni'kan
tîpînanukon epu'nenan pepîn inkamoro
e'pîika'tî e'pai awanî mîrîrî yei pona
to' enuku moropai apo'yen pia'pî pona
tiaronkon enuku. Mîrîrî warantî to' wîtî
e'painon a'mun yekaya —ta'pî Júlioya.
Mîrîrî warantî to' e'pîika'tî yu'se awanî'pî
mîîto'pe. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî
anna e'pîika'tî'pî tamî'nawîronkon a'mun
pona anî' e'pa'tî pra awanî'pî moropai anî'
sa'manta pra awanî'pî. Tamî'nawîrî anna
e'pîika'tî'pî.

28

Malta Wono Po To' Wanî

1 Tamî'nawîrî anna e'pîika'tîsa' yai
o'non pata anna wanî ta'pî to'ya. Mîrîrî
yai epu'tî'pî annaya mîrîrî iwono itese'
Malta po anna wanî. 2 Mîrîrî yai miarî
tîîko'mansenonya anna koneka'pî morî pe.
Mîrîrî yai kono' rena ko'mannîpî'pî mararî
pra miarî. Moropai komi' pe awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen kure'nan apo' tîruka'pî
to'ya, arinîkon atapinato' ton. 3 Mîrîrî
yai apo' keme ya'punu'pî yannuku'pî
Pauloya, apo' keme ton. Mîrîrî apo' keme
yannukuiya tanne, îkîi wanî'pî moro.
Mîîkîrî ya'nannîpî pia'tî'pî apo'ya. Mîrîrî
ye'nen îkîi kuranta'pî moropai Paulo
ye'ka'pîiya itenya pî'. 4 Mîrîrî era'ma'pî

miarî tîîko'mansenonya. Îkîi e'weyeukasa'
Paulo yenya pî' era'ma'pî to'ya. Mîrîrî
ye'nen inkamoroya ta'pî tîîwarîrî'nîkon rî:
—Anî' pe mîserî warayo' wanî pe awanî?
Pemonkon wîîtîpon pe awanî eserîke
awanî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî sa'manta e'pai
awanî. Mîrîrî tînkupî'pî ye'mato'peiya.
Mîîkîrî sa'manta pîn tuna ka' taana'se,
tîîse aako'mamî pepîn kupî sîrîrî. Kai'ma
to' esenumenka'pî. 5 Tenya pî' tîwe'sen
îkîi ma'pî Pauloya apo' kore'ta. Tîîse î'
kupîiya pra awanî'pî. Tîîwanmîra awanî'pî
ne'ne' epu'tîiya pra. 6 Inkamoroya itenya
îkîi ne'ka'pî wo'ma'ta nîmîkî'pî, awoipî
nîmîkî'pî to'ya. Tîîse î' wani' pra awanî'pî.
Î' wani' pra epu'tî pî' aako'mamî era'ma
tîuya'nîkon wenai, inkamoroya teserukon
miakanma'pî. Ta'pî to'ya ipî': —Paapa pe
awanî mîrîrî moriya —ta'pî to'ya.

7 Miarî awanî'pî warayo' itese' Público,
patakon esa' pe tîwe'sen, mîrîrî iwono
esa' pe tîwe'sen. Mîîkîrîya anna yapisî'pî
tîpata ya morî pe. Moropai seurîwî'ne wei
kaisarî anna ko'mamî'pî iipia. 8 Mîîkîrî
Público yun wanî'pî miarî pri'ya pra
tîwe'sen. Eekomi'ma'pî moropai nuwasu'
pî' tîwe'sen. Mîîkîrî pia Paulo ewomî'pî
quarto ta moropai ipona tenya tîîse
eepîrema'pî. Mîîkîrî esepi'tî'pî. 9 Mîrîrî
tîpo pri'yawonkon pepîn mîrîrî iwono po
tîwe'sanon iipî'pî Paulo pia. Inkamoro
esepi'tî'pî. 10 Miarî anna wanî yai
inkamoroya tu'ke î' rî tîrî'pî anna yekkari
ton. Moropai anna asara'tî yai apo'yen ya
tu'ke itîrî'pî to'ya nîrî anna pia. Itu'se anna
e'to' mîrîrî ara'tîsa' to'ya wanî'pî tu'ke
apo'yen ya', anna wîtî pe, anna yekkari ton.

Roma Cidaderî Pona Paulo Erepamî

11 Mîrîrî yai seurîwî'ne kapoi kaisarî
anna ko'mansa' tîpo, mîrîrî iwono po anna
asara'tî'pî apo'yen ya'. Alexandria cidaderî
poinon itese' wanî'pî ipî' e'menuka'pî pe
paapayamî' monoi'pankon kai'ma. Mîrîrî
apo'yen wanî'pî moro iwono po si'ma
kono'pîtî yuwa'ka'tîpon pe. Mîrîrî pata pai
anna wîtî'pî. 12 Moropai anna erepamî'pî
Siracusa cidaderî pona. Miarî anna
ko'mamî'pî seurîwî'ne wei kaisarî. 13 Miarî
pai anna wîtî'pî moropai anna erepamî'pî
Régio cidaderî pona. Erenma'sa' pe
anna wîtî tanne a'situn erepamî'pî anna
ye'ma'pî pî' winîpai tui'sen meruntî
ke. Mîrîrî ye'nen asakî'ne wei tîîse
anna erepamî'pî Potéoli cidaderî pona.
Mîrîrî pîkîrî apo'yen ya' anna wîtî'pî.
14 Miarî cidade po innape Jesus ku'nenan
eporî'pî annaya. Inkamoroya anna eta'pî
tîîpia'nîkon tiwin semana kaisarî anna
ko'manto'pe kai'ma. 15 Mîrîrî tîpo anna
ese'ma'tî'pî Roma pona. Mîrîrî yai innape
Jesus ku'nenan Roma ponkonya anna
yekare etasa' tîuya'nîkon yai inkamoro
wîtîsa' wanî'pî anna ponaya cidade itese'
Pra'ca de Ápio pona. Moropai tiaronkon
wîtîsa' wanî'pî tiaron cidade pona itese'
Três Vendas pona. Inkamoro era'ma tîuya
yai Paapa pî' —Morî pe man —ta'pî Pauloya.
Mîrîrî tîpo kure'ne aatausinpa'pî. 16 Roma
pona teerepansa'kon yai tîîwarîrî Paulo
ko'manto'pe irumaka'pî to'ya tiwin surara
itesa' ton yarakkîrî.

Atarakkansa' Pe Pauloya Itekare Ekaremekî

17 Seurîwî'ne wei teerepansa'kon tîpo,
Pauloya Romaponkon epere'to' yewî'
esanon Judeuyamî' yanno me'po'pî tîîpia
to' ii'to'pe. Inkamoro erepansa' yai to'
pî' ta'pîiya: —Uyonpayamî', î' ku'sau'ya
pra wai uyonpakon Judeuyamî' winîkîi.
Uyeserukon pe utamokon nîtîrî'pî to'
napisî'pî pî' uuko'mansa' sîrîrî, tîrumakai
pra. Mîîwînî tîîse Judeuyamî'ya uyapisî'pî
Jerusalém po. Inkamoroya urumaka'pî
Romanoyamî' pia. 18 Inkamoroya uyekaran-
mapo'pî moropai uurî anrumakapai to'
wanî'pî. Maasa pra î' rî unkupî'pî ton
pra wanî ye'nen, î' kupîkonpa uyarakkîrî.
19 Tîîse urumaka Judeuyamî'ya yu'se pra
awanî'pî. Mîrîrî ye'nen to' esatî'pîuya to'
pî' rei esa' pe tîwe'sen César pia, uyeseru
pî' eseurîmapai wanî ye'nen. Uyeseru
pî' neken eseurîmato'pe. Uyonpayamî' î'
kupîtîponkon uwinîkîi, inkamoro yeseru
pî' eseurîma pepîn. 20 Mîrîrî anekareme'pai
wanî ye'nen amîrî'nîkon pî' esatî'pîuya
aaipîkonpa. Sîrîrî warantî eseurîmapai
wanî ye'nen amîrî'nîkon pokonpe tîîse uurî
wanî sîrîrî tarî yewa'tîsa' pe sa'man ferro
ke, maasa pra manni' Judeuyamî'ya inîmîkî
ko'mannîpî manni', mîîkîrî pî' eseurîma
wenai uyewa'tîsa' to'ya sîrîrî.

21 Mîrîrî ye'nen inkamoroya ta'pî: —
Kaareta yapi'sa' annaya pra man, apî'
teeseurîmasen Judeuyamî' piapai'nîkon.
Uyonpakon miarî painon ii'sa' pra man
ayekare ekareme'se anna pî'. Î' kai'ma
apî' eeseurîmaton imakui'pî pe awanî'pî
ekaremekîton ii'sa' pra man —ta'pî to'ya.

22 Tîîse î' kai'ma ayekare pî' eeseurîma
anetapai anna man. Maasa pra eta'pî
annaya man tamî'nawîronkon patakon
kaisarî imakui'pî pe inkamoro innape Jesus
ku'nenan to' kore'ta amîrî e'to'kon winîkîi
to' eseurîma.
23 Mîrîrî ye'nen teesepoto'kon weiyu
ton mo'ka'pî to'ya Paulo eseurîma
etakonpa kai'ma. Mîrîrî weiyu eseposa'
yai inkamoro arinîkon wîtî'pî Paulo pia.
Inkamoro ko'mamî'pî penane pata pai
ewaron erepamî pîkîrî. Paapa maimu
ekaremekî'pîiya î' kai'ma tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa iipî ekaremekî'pîiya to' pî'.
Moisés nurî'tî kaaretarîya taasa' yawîrî
moropai Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' kaaretarîya taasa' yawîrî
ekaremekî'pîiya. Maasa pra innape
Jesus Paapa narima'pî kupî to'ya yu'se
tîwanî ye'nen. 24 Mîrîrî yai tiaronkonya
innape ikupî'pî. Tîîse tiaronkonya
innape ikupî pra awanî'pî. 25 Mîrîrî
yai tamî'nawîronkon wîtî'pî iipia pai
tîîwarîrî'nîkon teesiyu'pî'se. Tîîse to' wîtî
rawîrî Pauloya ta'pî to' pî': —Yairon pî'
pena Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî.
Paapa maimu ekareme'nen Profeta Isaías
nurî'tî winîpai amîrî'nîkon tamokon pî'
eeseurîma'pî. Ta'pî Paapaya Isaías pî':

"Atîkî moropai ka'kî insanan pe-
monkonyamî' pî'.
26 'Amîrî'nîkonya etapîtî ko'mannîpî
tîîse epu'tîya'nîkon pepîn sîrîrî tîpose.
Amîrî'nîkonya era'mapîtî tu'ke ite'ka
tîîse î' kai'ma innape awanî era'maya'nîkon
pepîn'
makai to' pî'" ta'pîiya.
27 "Maasa pra insamoro pemonkonyamî'
yewan wanî
sa'man pe pu'kuru.
Anetapai pra to' wanî.
Mîrîrî ye'nen inkamoroya tîpanakon yetta-
puru
eta tîuya'nîkon namai.
Tenukon yenpi'nu'sa' to'ya
anera'mapai pra tîwanîkon ye'nen.
Mîrîrî ye'nen epu'tî to'ya pepîn.
Mîrîrî warantî pra to' wanî ya,
tenukon ke era'ma to'ya e'painon
moropai eta tîuya'nîkonya tîpanakon ke
epu'tî to'ya e'painon.
Teesenumenkato' ke to' esenumenka ya
epu'tî to'ya e'painon.
Inkamoro enna'po e'painon uupia uya-
purîi.
Mîrîrî warantî awanî ya,
inkamoro pîika'tîuya e'painon", *Is 6.9,10*
ta'pî Paapaya Isaías pî' —ta'pî Pauloya.
28 —Mîrîrî ye'nen epu'tîya'nîkon e'pai
awanî î' kai'ma Paapaya Judeuyamî' pepîn
pîika'tîto' ton yarimasa'. Inkamoroya sîrîrî
itekare eta kupî sîrîrî —ta'pî Pauloya to'
pî'. [29 Mîrîrî taa Pauloya etatîpo'nîkon
Judeuyamî' wîtî'pî iipiapai teekore'mai,
tîîwarîrî'nîkon teesiyu'pî'se.]
30 Asakî'ne kono' kaisarî Paulo
ko'mamî'pî kapoi kaisarî te'masen wîttî
ta. Mîrîrî ye'ma'pîtî'pîiya. Mîrîrî
yai tamî'nawîronkon tîîpia tuutîsanon
pokonpe awe'pîtî'pî. 31 Mîîkîrîya î' kai'ma
to' yenupapîtî'pî tamî'nawîronkon esa' pe
Paapa ena to' pî' ekareme'pîtî'pîya to' pî'.
Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo yekare
pî' eeseurîmapîtî'pî meruntî ke tîîpia
teerepansenon kaisarî. Anî'ya imanenpa
pra ekareme'pîtî'pîiya.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ ROMA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Mîîkîrî Paulo wanî'pî Jesus naipontî'pî pe. Imenuka'pîiya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan cidade itese' Roma ponkon. To' pia itîpai awanî'pî moropai inî' panpî' tiaronkon pia itîpai awanî'pî manni'kan inkamoro mîîwîni'nokon. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta menuka'pîiya, î' kai'ma Jesus yekare wanî epu'to'pe to'ya. Aronne ekaremekî'pîiya Jesusya yenupato' pî' moropai ipatîkarî ko'mannîto' eporî umeruntîrikon wenai pra, tîîse epe'mîra Paapaya itîrî morî pe tîwe'to' wenai. Innape ikupî ya, Jesus piawon pe ena moropai ipatîkarî enen ko'mannîto' ton itîrîiya.

Tiaron pî' eeseurîma nîrî. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî imakui'pî ku'nenan pe, imakui'pî pe tîwe'to' wenai. Mîrîrî ye'nen e'taruma'tînto' eporî Paapa winîpai. Mîîkîrî Jesusya neken morî pe e'nîto'pe emapu'tî Paapa pia. Moropai ekaremekî'pîiya î' kai'ma Morî Yekaton Wannîya upîika'tîkon inî'rî imakui'pî kupî namai. Ekaremekî'pîiya î' kai'ma Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn nîrî anpîika'tîpai Paapa wanî.

Moropai aataretî'ka pe ekaremekî'pîiya î' kai'ma innape Jesus ku'nenan ko'manto'pe morî pe, teesiyu'pî'se pra, moropai innape Jesus ku'nenan pepîn yarakkîrî inkamoro ko'manto'pe morî pe.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka aapia'nîkon. Uurî wanî Jesus Cristo poitîrî pe. Moropai Paapa nîmenka'pî pe wanî, moropai inaipontî'pî pe. Jesus Cristo yekare ekareme'nen pe e'to'pe kai'ma umenka'pîiya. 2 Pena pata pai sîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî Paapaya, mannankan penaronkon tîmaimu ekareme'nenan winîpai. Eeseurîma'pî î' kupî tîuya pî'. Moropai mîrîrî e'menukasa' sîrîrî Paapa maimu yaponse' po. 3 Mîrîrî eeseurîma'pî wanî'pî teeseurîmasen pe Paapa munmu pî', manni' Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'. Eesenpo'pî warayo' pe manni' Davi nurî'tî parî'pî pe awanî'pî. 4 Moropai kure'ne tîmeruntîri ke Paapaya ekaremekî'pî, tînmu pe pu'kuru Jesus wanî kai'ma. Mîrîrî ikupî'pîiya Morî Yekaton Wannî wenai, isa'manta'san kore'tapai Jesus e'mî'sa'ka yai. Mîîkîrî wanî Uyepotorîkon pe Jesus Cristo. 5 Mîîkîrî wenai morî pe Paapa wanî'pî uyarakkîrî. Mîrîrî ye'nen uyaipontî'pîiya, Cristo poitîrî pe esenyaka'mato'pe, anî' tîmenkai pra tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepîn pî' imaimu ekareme'to'peuya, mîîkîrî Cristo ton pe. Moropai innape iku'to'pe tiaronkonya innape ikupî tîuya'nîkon wenai Paapa maimu yawîrî to' e'to'pe. 6 Inkamoro kore'ta amîrî'nîkon wanî sîrîrî Roma cidaderî ponkon. Moropai ayannosa'kon Paapaya wenai, Jesus Cristo pemonkono pe awanîkon.

7 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon amîrî'nîkon, Paapa nîsa'namakon moropai inanno'san tîpemonkono pe pu'kuru awanîkonpa, amîrî'nîkon pia imenukauya sîrîrî.

Paapa, uyunkonya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya aapia'nîkon morî epe'mîn tîrî yu'se wai. Moropai tîwanmîn tîrî to'ya yu'se wai.

Pauloya Paapa Yapurîto' Roma Ponkon Wenai

8 E'mai' pe Uyepotorî Paapa yapurîuya Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Maasa pra tamî'nawîrî pata ponkonya innape iku'to'ya'nîkon yekare etasa' man. 9 Maasa pra Paapaya epu'tî apona'nîkon epîrema tîwîrî. Manni' Paapa unapurî tamî'nawîrî uyewan ke Jesus Cristo, inmu yekare ekaremekî ye'ka pe yapurîuya. 10 Esatîuya Paapa pî' î' kai'ma amîrî'nîkon era'mapî'se uutî yu'se tîwanî ya, uutî weiyu ton tîîto'peiya. 11 Maasa pra uurî esenumenkato' wanî kure'ne amîrî'nîkon anera'mapai. Akore'ta'nîkon wanî ya, amîrî'nîkon anenupapai wai, mîrîrî ayenupatou'ya'nîkon wenai, inî' panpî' meruntî ke eenakonpa. 12 Maasa tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî' tamî'nawîrî uurî'nîkon tîîse, uurî moropai amîrî'nîkon wanî ipîika'tîsa' pe mîrîrî yai. Innape uurîya iku'to' wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî moropai innape iku'to'ya'nîkon wenai uurî e'pîika'tî.

13 Uyonpayamî', epu'tîya'nîkon yu'se wai, tu'ke ite'ka esenumenka amîrî'nîkon pia itîîpai, tîîse tîwîrî umanenpanen ton esenpo. Mîrîrî wenai uutî pra wanî. Itîîpai wanî'pî amîrî'nîkon yenupato'pe.

Moropai akore'tawonkonya iku'to'pe
innape, î' kai'ma manni'kan tiaronkon
Judeuyamî' pepînya ikupî'pî warantî.
14 Maasa pra sîrîrî wanî unkupî tonpe
tamî'nawîronkon yarakkîrî manni'kan
eranne'kon pî' moropai eranmînon pî'.
Moropai epu'nenan pî' moropai epu'nenan
pepîn pî' itekare ekareme'to'peuya.
15 Mîrîrî ye'nen uurî wanî sîrîrî e'pîika'tînto'
yekare anekareme'pai amîrî'nîkon Roma
ponkon pî' nîrî.

Jesus Cristo Yekare Wenai

Innape Iku'nenan Pîika'tî Paapaya

16 Maasa pra uurî eppepî eserîke pra
wai Jesus Cristo yekare ekaremekîuya
pî'. Maasa pra innape mîrîrî yekare
kupî anî'ya ya, tîmeruntîri ke Paapaya
ipîika'tî imakui'pî inkupî'pî winîpai.
Anna Judeuyamî', e'mai' pe itekare
etatîponkon pîika'tî Paapaya moropai
amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pîika'tîiya
nîrî mîrîrî yekare etaya'nîkon wenai.
17 Maasa pra mîrîrî e'pîika'tînto' yekareya
î' kai'ma morî pe pemonkon kupî Paapaya
ekaremekî. Penaronkon yapisî'pîiya
innape tîkupî to'ya wenai. Moropai sîrîrîpe
pemonkonyamî' yapisîiya nîrî innape
tîkupî to'ya wenai. Mîrîrî warantî Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Paapa pia morî pe tîwe'sen ko'mamî e'pai
man innape Paapa kupî tîuya'nîkon
wenai, *Hc 2.4*
taasai'ya man.

Pemonkonyamî' Ko'mamî

Si'kore'ta Imakui'pî Kupî Pî'

18 Moropai epu'tî'nîkon man î' kai'ma
Paapa ekore'ma tamî'nawîrî imakui'pî
pemonkonyamî' nîkupî'pî winîkîi. Moropai
mîîkîrî Paapa, ka' ponya to' taruma'tî
kure'ne mîrîrî wenai. Paapa nama
to'ya pepîn tiwin kin. Moropai mîrîrî
imakui'pî teserukon wenai tiaronkon
taruma'tî to'ya yairon epu'tî to'ya namai.
19 Pemonkonyamî'ya Paapa epu'tî e'pai
awanî'pî. Maasa pra aronne awanî mîîkîrî
epu'to'pe to'ya. Tamî'nawîron sîrîrî pata
pon koneka'pî Paapaya, mîrîrî tera'mai
pemonkonyamî'ya tepu'to'pe kai'ma.
20 Mîrîrî koneka'pîiya pata pai, Paapa yeseru
esera'ma aronne. Meruntî ke pu'kuru
awanî, Paapa pe pu'kuru awanî esepu'to'pe.
Anî'ya era'ma pepîn tîîse inkoneka'pî
winîpai epu'tî e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen
anî' e'wapu'tî eserîke pra awanî, —Paapa
epu'nen pepîn uurî —kai'ma. 21 Teuren
Paapa epu'tî ye'ka pe yapurî to'ya pra
awanî, tapurî yu'se tîîse. Taa to'ya pra
awanî Paapa pî': —Morî pe pu'kuru man,
Paapa —taa to'ya pepîn. Tîîse inkamoro
esenumenkato' wanî se' tapairî, pakko
pe to' wanî teesenumenkato'kon ya'.
Mîrîrî ye'nen yairon pî' to' esenumenka
eserîke pra awanî. 22 Epu'nen pe tîwanîkon
kai'ma taa to'ya, tîîse pakko pe to'
wanî. 23 Mîrîrî ye'nen manni' Paapa,
tîîsa'mantasen pepîn, yapurî e'pai tîîse
mia' ke ikonekasa' yapurî to'ya, pemonkon
warantî ikonekasa'. Moropai toron
tawainunsen warantî ikonekasa', moropai
sîrîrî pata po taasa'senon o'ma'kon warantî
ikonekasa', moropai manni'kan non poro
tîro'takon poro taasa'senon warainokon
yapurî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro
yapurî to'ya pakko pe tîwanîkon ye'nen.

24 Mîrîrî ye'nen Paapaya inkamoro
pemonkonyamî' rumaka'pî tîwî itu'se
tîwe'to'kon nura kupî pî' to' ko'manto'pe.
Moropai inkamoroya kure'nan eppe'nîto'
kupî tîpunkon rî ke. 25 Inkamoroya yairî
Paapa yapurîto' ku'sa' tîwî seru' pe, Paapa
nîkoneka'pî yapurîkonpa. Tîîse manni'
ikonekatîpon yapurî to'ya pepîn, manni'
tapurî yu'se tîwe'sen tîwîrî. Innape man.

26 Mîrîrî ye'ka imakui'pî kupî pe-
monkonyamî'ya wenai Paapaya inkamoro
rumaka'pî, mararî pra nura eppe'nîto'
kupî pî' to' ko'manto'pe itu'se tîwe'to'kon
pîkîrî. Mîrîrîya wîri'sanyamî'ya nura
kupî'pî, tîwarainokon wîri'sanyamî'
yarakkîrî to' wanî'pî, warayo'kon
yarakkîrî pra. 27 Moropai warayo'konya
wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'to'kon
rumaka'pî, tîwarainokon warayo'kon
yarakkîrî kure'nan eppe'nîto' kupîkonpa.
Mîrîrî ye'nen tînkupî'pîkon imakui'pî
wenai tîwe'taruma'tîto'kon yapisî to'ya.

28 Î' kai'ma yairon Paapa anepu'pai
pra tîwe'sa'kon wenai, tîwî Paapaya to'
rumaka'pî, yairon pepîn pî' to' esenumenka
se' tapairî, manni' iku'painon pepîn nura
kupîkonpa. 29 Inkamoro yewan ya' tu'ke
awanî si'kore'ta imakui'pî. Mîrîrî kupî pî'
to' ko'mamî. Î' itesa' pe tiaron e'to' yu'se
to' wanî. Moropai tiaron pî' imakui'pî
pe to' esenumenka. Moropai tiaron pî'
to' kinmuwa, moropai tiaron wîî to'ya.

Moropai tiaronkon yarakkîrî eseyaton pî' to' wanî. Moropai seru'ye' pe to' wanî. Moropai tonpakon wanî to' yewanma pe. Moropai imakui'pî pe tonpakon winîkîi to' eseurîma ko'mannîpî. 30 Moropai —Imakui'pî mîîkîrî —taa to'ya tiaronkon winîkîi. Moropai Paapa wanî to' yewanma pe. Moropai tiaronkon mu'tunpa to'ya. Moropai mîî pe to' atapurî tiaronkon yentai e'pai tîwanîkon pî'. Moropai tu'ke imakui'pî kupî tîuya'nîkon yeseru ton yuwa to'ya. Moropai tunkon nama to'ya pepîn. 31 Î' yairî, î' yairî pra epu'tî to'ya pepîn. Moropai î' ta'pî tîuya'nîkon yawîrî tîmaimukon kupî to'ya pepîn. Moropai to' wanî î' kai'ma tiaronkon sa'nama eserîke pra. 32 Inkamoroya î' kai'ma Paapaya ta'pî epu'tî mîrîrî. Paapaya ta'pî: —Anî' ko'mamî ya, mîrîrî imakui'pî kupî pî' mîîkîrî sa'manta pe man —ta'pîiya. Tîîse mîrîrî epu'tîi'ma ikupî pî' to' ko'mamî tîrumakai pra. Moropai itentainon panpî' kupî to'ya. Maasa pra tiaronkon imakui'pî ku'nenan pî' taa to'ya: —Mîrîrî kupîya'nîkon manni' man morî pe, î' wani' pra man —taa to'ya tiaronkon pî'.

2

Paapaya Pemonkonyamî' Yako'menka Pe Man

1 Mîrîrî ye'nen amîrî nîrî taruma'tî Paapaya e'pai man, ankupî'pî wenai. Amîrî manni' tiaronkon yako'menka pî' tîwe'sen. Taaya eserîke pra nai tiaronkon yako'menkanen pe si'ma: —Uurî unkupî'pî ton pra wai —taaya eserîke pra nai. Mîrîrî taaya tiaronkon winîkîi, aawarîrî ankupî'pî ton pra awe'kupî'pî kai'ma awanî tanne, tîîse inkamoro nîkupî'pî warantî iku'sa'ya. Mîrîrî ye'nen aawarîrî rî eesewanmîrî mîrîrî. —Inkamoro taruma'tî Paapaya e'pai man —taaya'nîkon tanne, amîrî nîrî taruma'tîpai awanî. 2 Tîîse î' pensa Paapaya mîrîrî ye'ka imakui'pî ku'nenan yako'menka ya, epu'tî man yairon pe pu'kuru awanî. 3 Tîîse amîrî uyonpa, mîrîrî imakui'pî kupîya ye'ka pe, tiaronkon yako'menkaya. Inkamoro taruma'tî Paapaya tanne, —Utaruma'tîiya pepîn —kai'ma eesenumenka. Tîîse —Kaane —tauya, Paapaya ataruma'tî nîrî. 4 Morî pe Paapa e'to' kupî pî' nan tîwî? Morî pe awanî wenai utaruma'tîiya pepîn, kai'ma eesenumenka? Inna, morî mîîkîrî, ka'ne' pe anî' taruma'tî yu'se e'koi pepîn. Moropai mîrîrî wenai anî' esenumenka yu'se awanî imakui'pî tînkupî'pî winîpai.

5 Tîîse amîrî yewan wanî sa'me, moropai yuukuya pra aako'mamî. Mîrîrî wenai inî' panpî' awe'taruma'tî kupî pe nai, î' pensa Paapa ekore'ma imakui'pî kupîtîponkon yarakkîrî weiyu yai. Moropai mîrîrî yai pemonkonyamî' taruma'tîiya yairî. 6 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Mîîkîrîya itîrî pe man, î' kai'ma anî' nîkupî'pî wenairî inyakanmaiya. *Sl 62.12; Pv 24.12*

7 Tiaronkon morî itu'se Paapa e'to' kupî pî' tîîko'mansenon pia itîrîiya, ipatîkarî enen to' ko'manto' ton, mîrîrî taataretî'kasen pepîn. Moropai morî tapurîto'kon yuwa pî' tîîko'mansenon pia itîrîiya. 8 Tîîse manni'kan tîîwarîrî'nîkon, itu'se tîwe'to'kon pî' neken tîîko'mansenon taruma'tîiya. Yairon yewanmîrî tîuya'nîkon wenai, imakui'pî kupî pî' to' ko'mamî. Inkamoro pî' Paapa ekore'ma to' nîkupî'pî wenai. Mîrîrî ye'nen to' taruma'tîiya pe man. 9 Paapaya e'taruma'tînto' tîrî pe man mararî pra tamî'nawîronkon manni'kan imakui'pî ku'nenan ton pe, Judeuyamî' ton pe moropai Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî. 10 Tîîse Paapaya manni'kan morî ku'nenan pia morî tîrî. Inkamoro yapurîiya, moropai tîwanmîn tîrîiya to' pia. Tamî'nawîronkon morî ku'nenan Judeuyamî' pia moropai Judeuyamî' pepîn pia nîrî itîrîiya. Mîrîrî warantî Paapaya ikupî. 11 Maasa pra yairî Paapa wanî tamî'nawîronkon yarakkîrî, anî' tîmenkai pra.

12 Manni'kan Judeuyamî' pepînya Paapa maimu Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'tî pra awanî. Tîîse imakui'pî to' nîkupî'pî wenai inkamoro taruma'tî Paapaya, tîmaimu epu'tî to'ya pra tîîse. Moropai Judeuyamî' Paapa maimu Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'nenan teuren. Mîîwîni tîîse yawîrî to' ko'mamî pepîn, imakui'pî kupî to'ya. Mîrîrî wenai inkamoro taruma'tî Paapaya, tîmaimu yawîrî pra to' wanî ye'nen. 13 Maasa pra Paapa pia inkamoro ye'ka, eta pe neken etanenan wanî pepîn morî pe. Tîîse manni'kan, tîmaimu yawîrî iku'nenan, inkamoro pî' taa Paapaya: —Morîkon amîrî'nîkon. 14 Judeuyamî' pepînya Moisés nurî'tîya yenupanto' Paapa maimu epu'tî pepîn.

Tîîse î' pensa teesenumenkakon yawîrî
Paapa maimu kupî to'ya ya, epu'tî ye'ka
pe pra inkamoroya teesenumenkato'kon
yawîrî morî kupî teuren Moisés nurî'tîya
yenupanto' Paapa maimu epu'tîi'ma
pra. 15 Morî tînkupîkon wenairî eesepu'tî
to' yewan ya' awanî Paapa yeseru to'
nîkupî ton. Maasa pra tewankon ya' to'
esenumenkato'ya ekaremekî î' wanî yairon
pe. Tiaron pensa epu'tî to'ya yairî pra
tîwanîkon, moropai tiaron pensa yairî
tîwanîkon epu'tî to'ya, to' esenumenkato'
ya'. 16 Maasa awanî pe man sîrîrî warantî.
Jesus Cristoya pemonkonyamî' yako'menka
kupî sîrîrî Paapa maimu pe. Mîrîrî
weiyu yai tamî'nawîron pemonkonyamî'
esenumenkato' anî' nepu'tî pepîn yenpo
pe man. Mîrîrî ekaremekî manni' itekare
unekaremekîya.

Anî' Wanî Judeu Pe Pu'kuru

17 Amîrî'nîkon kanan? Judeuyamî'
pe amîrî'nîkon wanî. Taaya'nîkon: —
Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'nenan
anna. Moropai mîî pe aatapurîkon
Paapa epu'nen pe, ipemonkono pe
awanîkon ye'nen. 18 Itu'se Paapa e'to'
epu'nen pe aatapurîkon. Moropai Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' esenupa'pî pe
aatapurîkon. Mîrîrî ye'nen yairon epu'nen
pe awanîkon. 19 Taaya'nîkon: —Seru' pepîn
anna wanî manni'kan epu'nenan pepîn
yenupanenan pe —taaya'nîkon, manni'kan
enkaru'nankon pinunpanenan warantî.
Moropai —Anna wanî manni'kan ewaron
ya' tîwe'sanon weiyu pe tîwe'sanon warantî
—taaya'nîkon. 20 Moropai taaya'nîkon: —
Anna wanî manni'kan pakkokon epu'nenan
pepîn pîika'tînenan pe, moropai to'
yenupanenan pe, epu'nen pe to' enato'pe
—taaya'nîkon. Inna, seru' pepîn epu'tî
pî' naatîi tamî'nawîrî Moisés nurî'tîya
yenupanto' winîpai tamî'nawîrî î' yairî
tîwe'sen. 21 Amîrî'nîkon atapurî tiaronkon
yenupanen pe awanîkon pî'. Tîîse î'
wani' awanî ye'nen aawarîrî eesenupakon
pepîn? Taaya'nîkon tiaronkon pî' ama'ye'
pe tîwe'se pra. Mîrîrî taa tîpo, î' ton
pe ama'ye' pe awanîkon? 22 Moropai
taaya'nîkon tiaronkon pî' se' tapairî tiaron
no'pî yarakkîrî tîwe'se pra. Mîrîrî taa tîpo,
î' ton pe tiaron no'pî yarakkîrî awanîkon?
Moropai mia' ke ikonekasa' to' napurî
yewanmîrînenan amîrî'nîkon. Tîîse î' ton
pe inkamoro ye'ka yapurîto' to'ya yemanne
yama'runpaya'nîkon mîrîrîkon to' pata'se'
yapai? 23 Amîrî'nîkon atapurî tanne, mîî
pe Paapa maimu epu'tîya'nîkon pî'. Tîîse
amîrî'nîkon wanî Paapa yeppe'nî'nenan pe
mararî pra, maasa pra imaimu yawîrî pra
awanîkon wenai. 24 Maasa pra Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man:

Imakui'pî amîrî'nîkon Judeuyamî' nîkupî'pî
wenai Judeuyamî' pepîn eseurîma
imakui'pî pe Paapa winîkîi *Is 52.5; Ez
36.22*

taasai'ya man.

25 Paapa pemonkonoyamî' amîrî'nîkon
Judeuyamî', amerekon pi'pî ya'tîto'ya'nîkon
wanî ye'nen. Mîrîrî wanî morî pe seru'
pepîn, yairî Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî ikupîya'nîkon ya. Tîîse yawîrî pra
awanîkon ya, manni' tîmere pi'pî ya'tîtîpon
pepîn warantî awanîkon, ya'tîto'ya'nîkon
wanî se' tapairî mîîto'pe. 26 Mannankan
Judeuyamî' pepîn wanî, tîmerekon pi'pî
ya'tîtîponkon pe pra si'ma, tîîse Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî ikupî to'ya
ya, moriya Paapaya inkamoro era'ma
tîpemonkonoyamî' pe, manni'kan tîmere
pi'pî ya'tîtîponkon warantî. 27 Moropai
Judeuyamî' pepînya Paapa maimu yawîrî
iku'sa' wenai, amîrî'nîkon wanî imakui'pî
pe eesepu'tî. Maasa pra inkamoro
wanî pepîn imere pi'pî ya'tîsa'kon pe,
moropai Moisés nurî'tîya yenupanto'
epu'tîtîponkon pe pra. Mîîwîni tîîse
imaimu yawîrî to' e'sa'. Tîîse amîrî'nîkon
imere pi'pî ya'tîsa'kon pe si'ma, moropai
awe'menukasa' epu'nen pe si'ma, yawîrî
pra awe'sa'kon. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe
awanîkon eesepu'tî.

28 Mîrîrî ye'nen anî' wanî Judeu pe
pu'kuru seru' pepîn imere pi'pî ya'tîsa'
pe yairî? Mannankan Judeuyamî'
tîmerekon pi'pî ya'tînenan? Kaane. Mîrîrî
neken ku'nenan wanî pepîn Judeu pe
pu'kuru. 29 Tîîse yaironkon Judeuyamî' wanî
mannankan teesera'masen ton tîpi'pîkon
ya'tînenan pe pra, tîîse itu'na to' yewan
ya' etinyaka'ma'pî pe to' yeseru wanî,
inkamoro wanî Judeu pe pu'kuru. Maasa
pra Morî Yekaton Wannî esenyaka'masa'
to' yewan miakanma pî'. Manni' Moisés
nurî'tîya yenupanto'ya ikupî eserîke pra
awanî. Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka
pemonkonyamî' wanî Paapa napurîkon pe,
pemonkonyamî' napurîkon pe pra.

3

1 Judeuyamî' pî' tarîpai, o'non ye'ka
pe esenumenkan pî' naatî? Judeuyamî'
pepîn yentai pra to' wanî kai'ma esenu-
menkan pî' naatî? Yai pra tîmerekon pi'pî
ya'tîsa'kon pe to' wanî tanne, î' pe pra rî
awanî kai'ma eesenumenkakon? 2 Kaane,
Paapaya to' yeseru ton tîrî'pî mararî pra
tiaronkon Judeuyamî' pepîn yentai. Maasa
pra pena e'mai' pe Paapaya tîmaimu tîrî'pî
Judeuyamî' pia, mîrîrî esa' pe to' e'to'pe.
3 Tîîse tiaronkon Judeuyamî' wanî pîn
mîrîrî yawîrî, innape ikupî to'ya pra
awanî'pî. Yawîrî pra to' wanî ye'nen, î'
taasa' tîuya yawîrî Paapaya ikupî pepîn
ka'rî? 4 Kaane, ikupîiya. ⌞Pemonkonyamî'
pîika'tîiya taasa' tîuya yawîrî⌟. Seru'ye'
pe Paapa wanî pepîn tiwin kin. Tîwîrî
Paapa ko'mamî e'pai awanî yairon pe
pu'kuru, teuren tamî'nawîronkon wanî
tanne seru'ye' pe. A'kî, Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man, tîpî' teeseurî-
masen pe:

Paapa, amîrî wanî yairon pe pu'kuru
teeseurîmasen pe.
Teuren taa to'ya tanne apî', yairon pepîn
amîrî, taa to'ya ya,
tîîse yairon pe pu'kuru awanî eesepu'tî, *Sl 51.4*
taasai'ya man.

5 Imakui'pî unkupî'pîkon wenai, utaru-
matîiya'nîkon pra awanî ya, morî pe
Paapa e'to' eesera'ma. Mîrîrî ye'nen —
Utaruma'tîiya e'pai pra awanî maasa pra
imakui'pî unkupî'pî wenai morî pe Paapa
e'to' era'ma pemonkonyamî'ya —taa to'ya.
6 Tîîse kaane, mîrîrî warantî awanî pepîn.
Yairon pe awanî ya, o'non ye'ka pe kin
pemonkonyamî' yako'menkaiya e'painon?
7 Tîîse anî'ya taa ya, seru' uurî e'to'ya,
inî' panpî' morî pe Paapa e'to' moropai
yairî awe'to' yenpo, aronne panpî' morî
pe eesera'mato'pe. Mîrîrî ye'nen î' ton pe
Paapaya uurî taruma'tî imakui'pî unkupî'pî
wenai? 8 Tiaronkon eseurîma anna pî'.
Tiaron pe anna yenupa Pauloya. Taa
to'ya see warantî: —Moriya imakui'pî
ku'pai'nîkon man, mîrîrî kupî wenai morî
ii'to'pe Paapa winîpai —taa to'ya. Tîîse
î' pe pra rî taa to'ya. Epu'tî to'ya pepîn.
Mîrîrî ye'nen inkamoro, mîrîrî warantî
eeseurîma'san e'taruma'tî pe man, maasa
pra itu'se to' e'sa' wenai.

Pemonkon Yairon Ton Pra Man Tiwin Kin

9 Mîrîrî ye'nen morî pe panpî'
uurî'nîkon Judeuyamî' era'ma Paapaya,
manni'kan Judeuyamî' pepîn yentai
kai'ma eesenumenkakon? Kaane, maasa
pra aasîrî ta'pîuya wai, imakui'pî pe
tamî'nawîronkon wanî, Judeuyamî' mo-
ropai Judeuyamî' pepîn. 10 Î' kai'ma Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa':

Tiwin kin anî' yairon pemonkon ton pra
man.
11 Tiwin kin anî' yairon epu'nen ton pra
man.
Tiwin kin anî' ton pra man Paapa yarakkîrî
tîîko'mamî yuwanen.
12 Tamî'nawîronkon wanî aminke
tîwe'sanon pe Paapa pî'.
Mîrîrî wenai tamî'nawîronkon wanî î' pe
pra rî.
Anî' morî kupî yuwanen ton pra man tiwin
kin. *Sl 14.1-3; Sl 53.1-3; Ec 7.20*
13 Inkamoro maimu wanî
isa'manta'pî pemonkon esa'rî'pî katasa'
warantî.
Ikî pe awanî. Seru'ye' pe to' maimu wanî
imakui'pî pe.
Moropai mîrîrî tîmaimukon ke
pemonkon wîî to'ya teeseurîmakon ke.
Mîrîrî to' eseurîmato' wanî
manni' îkîiya ye'kansa' ya sa'mantan,
manni' kaisarî seru'ye' pe yenku'tînto'
to'ya wanî. *Sl 5.9; 140.3*
14 Mîrîrî to' mata yapai,
mararî pra imakui'pî pe to' eseurîmato'
epa'ka.
Tonpakon mîi'ma to'ya tîmaimukon ke. *Sl 10.7*
15 Inkamoroya ka'ne' pe tiaronkon taruma'tî
iwî tîuya'nîkon pîkîrî.
16 O'non poro to' taasarî'pîkon
tiaronkon taruma'tî to'ya.
17 Tiwin kin inkamoroya
morî pe e'nî tîwanmîra epu'tî pepîn. *Is 59.7,8*
18 Moropai anî' esenumenka pepîn tiwin kin
Paapa nama tîuya'nîkon pî', *Sl 36.1*
taasa' Paapa maimuya man.

19 A'kî, epu'tî'nîkon man uurî'nîkon
Judeuyamî' pia î' kai'ma tamî'nawîron
panamanto' tîrî'pî Paapaya Moisés nurî'tî
wenai. Itîrî'pîiya —Inna, morî uurî —taa
namai. Tîîse, —Paapa pia imakui'pî uurî
—taato'pe, maasa pra tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' wanî imakui'pî pe. 20 Mîrîrî
ye'nen anî' wanî pepîn morî pe Paapa
rawîrî, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî

tîwanî wenai. Tîîse mîrîrîya imakui'pî pe
e'nîto' epu'tî emapu'tî.

Innape Iku'to' Wenai Yairî Enan Paapa Pia

21 Tîîse yairon pe pemonkon e'to'pe
Paapaya neken ikupî, Moisés nurî'tîya
yenupanto' yawîrî e'nî wenai pra. Paapaya
ikupî ekaremekî'pî penaronkon Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tîya. Tarîpai eesepu'tî sîrîrî î'
kai'ma Paapaya ikupî. 22 Paapaya pe-
monkon era'ma morî pe innape Jesus
Cristo ku'toi'ya wenai. Mîrîrî kupîiya
tamî'nawîronkonya innape ikupî wenai,
anî' menkaiya pepîn. Tamî'nawîronkon
se' kaisarî to' kupîiya. 23 Maasa pra Paapa
pia tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
imakui'pî ku'sa'. Moropai imakui'pî
teserukon wenai morî pe itu'se Paapa
e'to' eposa' to'ya pra awanî'pî. 24 Tîîse
morî pe tîwe'to' wenai Paapaya to' pîika'tî
tînmu Jesus Cristo wenai, î' ye'ma anî'ya
wenai pra. Jesus Cristo sa'manta'pî
pemonkonyamî' ye'mapa. Mîrîrî wenai
imakui'pî to' nîkupî'pî mo'ka'pîiya. Mîrîrî
ye'nen —Yairon pe awanîkon —taa Paapaya
to' pî'. 25 Tînmu tîrî'pîiya aasa'mantato'pe.
Tîmînî kamo'pî Cristoya imakui'pî to' e'to'
mo'kato'pe. Innape ikupî to'ya wenai
Paapaya to' era'ma yairon pe. Mîrîrî
wenai yairon pe tîwanî ekaremekî'pîiya.
Maasa pra penaronkon Cristo esenpo
rawîrî esi'san nîkupî'pî imakui'pî wenai
to' taruma'tîsai'ya pra man. Inîmîkî'pîiya
tînmu iipî'pî pîkîrî. 26 Tîîse tarîpai î' kai'ma
yairon pe tîwe'to' ekaremekîiya Jesus
Cristo nîkupî'pî wenai, mîrîrî yairon pe
tîwe'to' wenai innape Jesus Cristo ku'nenan
kupîiya yairî to' e'to'pe.

27 Mîrîrî yairî Paapaya ku'nîsa' wenai ata-
purîn e'painon? Kaane, tiwin kin ata-
purîn pepîn. Î' wani' awanî ye'nen? Î'
yu'se Paapa wanî yairî e'nîto'pe? Morî
unkupîkon wenai, iipia ko'mannî ka'rî?
Kaane, mîrîrî wenai pra, tîîse innape Je-
sus Cristo ku'to' uurî'nîkonya wenai, morî
pe e'nî Paapa yarakkîrî. 28 Mîrîrî warantî
era'ma'nîkon î' kai'ma pemonkon kupî Paa-
paya morî pe innape Cristo kupîiya we-
nai, Moisés nurî'tîya panamanto' yawîrî
awe'to' wenai pra. 29 Anî' kin mîîkîrî
Paapa? Manni'kan Judeuyamî' neken Yepo-
torî ka'rî? Moropai manni'kan Judeuyamî'
pepîn Yepotorî nîrî ka'rî? Inna, seru' pepîn.
Paapa mîîkîrî tamî'nawîronkon Yepotorî pe
tîwe'sen. 30 Mîrîrî ye'nen Paapa wanî ti-
win. Morî pe Judeuyamî' era'maiya mo-
ropai morî pe Judeuyamî' pepîn era'maiya
nîrî, tîîse innape Cristo kupî to'ya wenai.
31 Tarîpai î' taa pe nai, Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî'? —Tîwî nasi. Inî' anetapai
pra wai, maasa pra innape Jesus ku'nen
uurî tarîpai —taa e'pai nai? Kaane, mîrîrî
warantî taa e'pai pra man. Maasa pra
innape Jesus ku'nen pe enansa' ye'nen,
yawîrî ko'mannî emapu'tîiya.

4

Morî Pe Abraão Era'ma'pî Paapaya

Innape Tîku'toi'ya Wenai

1 Î' taa e'painon penaron Abraão anna
Judeuyamî' tamo nurî'tî pî'? Î' kai'ma
morî pe eena'pî Paapa yarakkîrî? 2 Abraão
era'ma'pî Paapaya morî pe, morî inkupî'pî
wenai pra. Inkupî'pî wenai morî pe iku'sa'
Paapaya ya, aatapurî'pî e'painon teuren
tîîse mîrîrî wenai pra. 3 Tîîse Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa':

Abraãoya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî
innape tîku'toi'ya wenai morî pe
era'ma'pî Paapaya. *Gn 15.6*

taasai'ya man.

4 A'kî, anî' esenyaka'ma'pî ya, tepe'pî
yapisîiya e'pai awanî. Mîrîrî itepe'pî
wanî ese ye'ka pe rî, epe'mîra tîtîsen
warantî pra, eesenyaka'ma'pî yepe'pî pe
awanî. 5 Î' kupî pî' teeseka'nunkai pra
tîîse, anî'ya innape Paapa kupî ya, innape
tîku'toi'ya wenai Paapaya era'ma morî pe,
imakui'pî ku'sai'ya tanne teuren tîîse Paa-
paya morî pe mîîkîrî kupî. 6 Mîrîrî warantî
ekaremekî'pî Davi nurî'tîya. Eeseurîma'pî
manni'kan yairî Paapa nîkupî'san yekare
pî'. Imakui'pî to' nîkupî'pî wenai to'
taruma'tîiya pra awanî'pî. See warantî taa-
sai'ya man:

7 Taatausinpai manni'kan
imakui'pî to' nîkupî'pî
ku'sa' Paapaya tîîwanmîra.
Moropai tîronasai'ya'nîkon pî'
to' atausinpa.
8 Taatausinpai inkamoro wanî,
maasa pra Paapaya to' nîkupî'pî imakui'pî
wenai,
to' taruma'tî pepîn. *Sl 32.1,2*

taasai'ya man.

9 Sîrîrî atausinpanto' pî' Davi nurî'tî
eseurîmato' wanî manni'kan Judeuyamî'
neken ton pe? Kaane, mîrîrî wanî

manni'kan Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî. Maasa pra ta'pî Paapa maimu e'menukasa'ya tauya ne'tîkini:

—Abraãoya Paapa kupî'pî innape moropai mîrîrî pîkînsa',
morî pe Abraão kupî'pî Paapaya. *Gn 15.6*

—taasai'ya man. [10] Î' wani' awanî ye'nen Abraão era'ma'pî Paapaya yairî? Pena Abraãoya tîmere pi'pî ya'tîsa' ye'nen, ka'rî? Kaane, mîrîrî ku'sai'ya rawîrî aasîrî Paapaya taasa' Abraão pî': —Morî pe awanî. [11] Moropai morî pe Paapaya Abraão ku'sa' tîpo, tîmere pi'pî pottî ya'tî'pî Abraãoya. Mîrîrî inkupî'pî wanî'pî ekareme'nen pe. Î' kai'ma innape ikupîiya wenai, yairî Paapaya ikupî'pî ekareme'nen pe, maasa tîmere pi'pî pottî ya'tîsai'ya pra tîîse. Mîrîrî warantî Abraão wanî tamî'nawîronkon manni'kan innape Paapa ku'nenan yunkon pe, teuren tîmerekon pi'pî ya'tîtîponkon pepîn. Inkamoro ku'sa' Paapaya morî pe innape tîku'to' to'ya wenai, Abraão ku'sa' tîuya warantî. [12] Moropai awanî manni'kan tîmerekon pi'pî pottî ya'tîtîponkon yunkon pe nîrî. Tîîse mîrîrî ya'tîsa' to'ya wenai neken pra, tîîse î' kai'ma Abraão yeseru kupî to'ya wenai to' yunkon pe awanî, innape Paapa ku'to' to'ya wenai. Pena tîmere pi'pî pottî ya'tî Abraãoya rawîrî innape Paapa kupî'pî warantî to' wanî.

Î' Kupî Tîuya Ta'pî Tîuya Kupî Paapaya

Abraão Nurî'tî Yarakkîrî

[13] Paapaya ta'pî Abraão nurî'tî pî' pena: —Sîrîrî pata tîrîuya pe wai apata pe moropai apayanyamî' rî'san pata pe nîrî. Mîrîrî ta'pî Paapaya Abraão pî' Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî awanî wenai pra. Tîîse morî iku'sa' tîuya wenai Paapaya ta'pî, innape tîmaimu kupîiya ye'nen. [14] Tîîse Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî tîwe'sanon pia neken, —Sîrîrî pata esa' pe awanî pe man —taasai'ya pra man. Maasa pra mîrîrî warantî taasai'ya ya, innape iku'to' to'ya wanî e'painon î' pe pra rî. Moropai î' taato' Paapaya wanî e'painon î' pe pra. [15] Maasa pra anî'ya yapisî pepîn Paapa winîpai, mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra awanî ye'nen. Tîîse uurî'nîkon taruma'tî Paapaya pe man. Tîîse mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' ton pra awanî ya, anî'ya epu'tî pepîn e'painon î' kai'ma imakui'pî pe tîwanî. ⌞Tîîse moro man⌟. Utaruma'tîkon Paapaya pe man.

[16] Tîîse innape ikupî wenairî neken Paapaya itîrî uupia'nîkon. Mîrîrî pîkînsa' eesepu'tî î' kai'ma kai'ma epe'mîra Paapaya itîrî uupia'nîkon. —Itîrîuya —ta'pî Paapaya tamî'nawîronkon Abraão payannî'san pia. Mîrîrî kupîiya pepîn manni'kan neken Judeuyamî' Moisésya yenupanto' esanon pia, tîîse manni'kan innape Paapa iku'nenan Abraãoya innape ikupî'pî warantî tîwe'sanon pia nîrî itîrî'pîiya. Maasa pra Abraão wanî tamî'nawîronkon uurî'nîkon innape iku'nenan yunkon pe. [17] Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

—Abraão, akupîuya pe wai tu'kankon pemonkonyamî' tamokon pe *Gn 17.5*

—ta'pîiya. Abraão nurî'tî wanî uyunkon pe, mîrîrî warantî î' ta'pî tîuya yawîrî ikupî'pî Paapaya, manni' Paapa, innape Abraão nîkupî'pî, manni' Paapa isa'manta'san pîmî'sa'kanen, moropai manni' î' teesera'masen pepîn esera'ma emapu'tînen.

[18] Abraãoya innape ikupî tîuya wenai î' kupîiya nîmîkî'pî. Teuren î' pensa ikupîiya epu'tî ye'ka pe pra tîîse inîmîkî'pîiya. Mîrîrî wenai tu'kankon pemonkonyamî' tamokon pe eena'pî. Î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya ta'pî see warantî:

—Apayanyamî' wanî pe man tu'ke *Gn 15.5*

—ta'pîiya. [19] Mîrîrî yai Abraão kono po wanî'pî eseuwarapo kono' 100 kaisarî. Tîîse mîrîrî warantî si'ma eesenumenkato' e'pîtî'pî î' kai'ma a'yeke'ton pe teenasa' pî', moropai î' kai'ma eesenumenka'pî tîno'pî Sara pî', tînre ton yenpoiya pra awanî ye'nen. Tîîse innape iku'toi'ya wanî'pî tîwîrîrî, iiwanmîra eena pra. [20] Mîrîrî ye'nen Abraãoya innape iku'to' tîuya kupî pra awanî'pî tîîwanmîra. Moropai —Innape naka Paapaya ikupî pe nai —taiya pra awanî'pî. Tîîse innape iku'toi'ya wanî'pî inî' panpî' meruntî ke. Moropai mîîkîrîya Paapa yapurî'pî. —Morî pe Paapa man —taapîtî'pîiya. [21] Maasa pra meruntî ke Paapa wanî epu'tî'pîiya. Moropai tamî'nawîrî î' kupî ta'pî tîuya yawîrî ikupî Paapaya epu'tî'pîiya. Mîrîrî ye'nen inîmîkî'pîiya. [22] Mîrîrî ye'nen innape ikupî Abraãoya wenai —Morî pe mîîkîrî kupî'pî Paapaya —taato' e'menukasa' man. [23] Mîîkîrî ton pe neken awe'menukasa' pra awanî'pî tîîse uurî'nîkon ton pe nîrî awe'menukasa'

wanî'pî. [24] Maasa pra innape Paapa
kupî'nîkon wenai, manni' Paapa Uye-
potorîkon Jesus Cristo pîmî'sa'ka'tîpon
kupî innape. Uurî'nîkon kupîiya yairî,
innape Cristo kupî wenai. [25] Maasa pra
Jesus rumaka'pî Paapaya aasa'mantato'pe
umakuyikon unkupî'pîkon wenai. Moropai
mîîkîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî
pîkînsa' yairî uurî'nîkon kupî Paapaya.

5

Morî Pe E'nî Paapa Yarakkîrî

[1] Tarîpai Paapaya uurî'nîkon ku'sa'
yairî innape tîku'to' uurî'nîkon wenai.
Teuren pena upî'nîkon eekore'masa'
wanî'pî tîîse Uyepotorîkon Jesus Cristo
wenai, teekore'mai pra eena'pî mo-
ropai aminke pra tarakkîrî e'nîto'pe
ukupî'pîiya'nîkon. [2] Moropai tarakkîrî
ko'mannî emapu'tî'pîiya innape
ikupî'nîkon wenai. Mîrîrî ya morî yapisî
pî' ko'mannî iwinîpai. Mîrîrî ye'nen
atausinpansa' sîrîrî, tîwarantî e'nîto'pe
uurî'nîkon kupî Paapaya ye'nen. Mîrîrî pî'
ta'nîkon: —Morî pe man, Paapa. [3] Moropai
mîrîrî pî' neken pra tîîse atausinpan
nîrî tarî e'taruma'tînto' pî'. Maasa pra
epu'tî'nîkon man e'taruma'tînto' wanî
yapîtanîpî emapu'tînen pe. [4] Mîrîrî
yapîtanî'sa' ye'nen, inî' panpî' morî pe
e'nî, Paapa wakîri pe. Mîrîrî pîkînsa' inî'
panpî' inîmîkî pî' e'nîto'kon tîrîiya. [5] Mîrîrî
warantî inîmîkî'nîkon tanne, Paapaya
uurî'nîkon yenku'tî pepîn tiwin kin. Maasa
pra Paapaya uurî'nîkon sa'nama'pî kure'ne.
Morî Yekaton Wannî tîrî'pîiya uyewankon
ya' aako'manto'pe. Mîîkîrî ko'mamî wenai,
epu'tî î' kai'ma Paapaya usa'namakon
kure'ne.

[6] Maasa pra pena uyentai'nîkon imakui'pî
wanî tanne, Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon
ton pe. Manni' yai Paapa nîmenka'pî yai,
aasa'manta'pî imakui'san, Paapa namane-
nan pepîn ton pe. [7] A'kî, sa'me pu'kuru
awanî, manni' yairon ku'nen pata'se' anî'
eturumaka tîîsa'mantapa. Yai pra moro
naka nai tiaron pemonkon pata'se' ya'
anî' eturumaka tîîsa'mantato'pe morî pe
awanî wenai. [8] Tîîse î' kai'ma Paapaya
usa'namato'kon tîuya ekaremekî sîrîrî.
Imakui'san pe uurî'nîkon wanî tîîse, Cristo
sa'manta'pî uurî'nîkon pîika'tîpa.

[9] Pakî'nan po Cristo sa'manta'pî yai,
tîmînî kamo'pîiya. Mîrîrî wenai uurî'nîkon
nîkupî'pî ye'masai'ya. Mîrîrî ye'nen
morî pe uku'sai'ya'nîkon Paapa yarakkîrî.
Kure'ne upîika'tîiya'nîkon. Moropai
epu'tî'nîkon inî'rî Paapa ekore'ma pepîn
upî'nîkon, utaruma'tîiya'nîkon pepîn,
Cristo nîkupî'pî wenai. [10] Teuren pena
aminke e'nî'pî Paapa pî' teeyaton pe e'nî
ye'nen. Tîîse tîîpia e'nîto'pe uurî'nîkon
mana'poka'pîiya tînmu sa'manta'pî
wenai. Tarîpai uurî'nîkon wanî Paapa
piawon pe pu'kuru. Mîrîrî warantî
upîika'tî'pîiya'nîkon tînmu sa'mantato'
wenai, moropai tîwîrî upîika'tîiya'nîkon
tîîpia erepannî pîkîrî. Maasa pra enen
tînmu ko'mamî ye'nen. [11] Mîrîrî pî' neken
pra atausinpan tîîse Paapa pemonkono pe
e'nî pî' nîrî atausinpan, Uyepotorîkon Jesus
Cristo nîkupî'pî wenai. Maasa pra mîîkîrîya
uurî'nîkon kupî'pî Paapa wanîyakon pe,
iipiawon pe pu'kuru e'nîto'pe.

Adão Yekare Moropai Cristo Yekare

[12] Pena e'mai'non warayo' Adão
sa'manta'pî imakui'pî tînkupî'pî wenai.
Mîrîrî pata pai imakui'pî ku'nenan
pemonkonyamî' sa'manta tînkupî'pîkon
wenai. Mîrîrî pîkînsa' tîîsa'mantasen
pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
wanî. [13] Pena maasa Moisés pia tîmaimu
rumaka Paapaya pra tîîse, imakui'pî kupî
pî' pemonkonyamî' ko'mamî'pî sîrîrî
pata po. Tîîse Paapaya taasa' pra man
to' pî': —Moisés pia untîrî'pî umaimu
yawîrî awe'sa'kon pra naatîi —taasai'ya
pra man, maasa itîîsa' tîuya pra tîwanî
ye'nen. [14] Mîîwîni tîîse tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' wanî'pî tîîsa'mantasen pe
sîrîrî, Adão nurî'tî wanî'pî pata pai Moisés
nurî'tî wanî'pî pîkîrî, maasa pra imakui'pî
kupî'pî to'ya. Paapa maimu yawîrî pra
Adão wanî'pî warantî pra inkamoro wanî'pî
tîîse imakui'pî kupî'pî to'ya. Mîîkîrî Adão
nurî'tî wanî'pî manni' aaipî kupî manni'
ekareme'nen pe.

[15] Tîîse manni' epe'mîra Paapa nîtîrî
uupia'nîkon, mîrîrî wanî pepîn manni'
Adão nurî'tî nîkupî'pî warantî. Maasa
pra epu'tî'nîkon Adão nîkupî'pî we-
nai tu'kankon pemonkonyamî' wanî'pî
tîîsa'mantasanon pe, Adão nurî'tî
sa'mantasa' warantî tîwe'sanon pe. Tîîse
inî' panpî' epu'tî'nîkon morî pe Paapa
e'to' wanî mîrîrî warantî pra. Maasa
pra tiwinan nîkupî'pî wenai, tu'kankon
pemonkonyamî' pîika'tî'pî Paapaya. Morî
panpî' itîrîiya epe'mîra, tiwinan warayo'

wenai. Mîîkîrî wanî Jesus Cristo pe.
16 Moropai awanî tiaron pe Paapa nîtîrî
uupia'nîkon, mîîkîrî tiwinan warayo', Adão
nîkupî'pî imakui'pî warantî pra. Mîrîrî
imakui'pî pîkînsa' Paapaya uyenunto'kon
wanî'pî. Mîîwîni tîîse Jesus nîkupî'pî
wenai Paapaya ta'pî uurî'nîkon pî' —
Morî pe awanîkon —ta'pîiya teuren
kure'ne imakui'pî kupî tîpo. 17 Inna seru'
pepîn mîîkîrî tiwinan warayo' nîkupî'pî
imakui'pî wenai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' ena'pî tîsa'mantasanon
pe. Tîîse itentai innape awanî tiaron
warayo' manni' Jesus Cristo nîkupî'pî
wenai ipatîkarî pemonkonyamî' ko'mamî
enen iipia. Tamî'nawîronkon mannankan
morî pe Paapa nîkupî'sanya î' kai'ma
tîîko'manto'kon eporî Jesus Cristo wenai
amenan pe tîîko'manto'kon yarakkîrî,
mîrîrî epe'mîra intîrî tenapisîkon wenai.

18 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî tiwinan
nîkupî'pî imakui'pîya tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' sa'manta emapu'tî'pî.
Tîîse tiwinan nîkupî'pî yairon wenai to'
e'pîika'tîto'kon ton tîrî'pîiya inî'rî to'
sa'manta namai. Moropai to' ko'manto'
ton tîrî'pîiya to' pia. 19 A'kî, tiwinan warayo'
Paapa maimu yawîron pepîn nîkupî'pî
wenai, tamî'nawîronkon ena'pî imakui'san
pe. Mîrîrî warantî nîrî tiwinan warayo'
Paapa maimu yawîrî tîwe'sen nîkupî'pî
wenai uurî'nîkon kupî Paapaya morî pe.

20 Moisésya yenupanto' wanî inî' panpî'
imakui'pî pe e'nî epu'tî emapu'tînen
pe, yawîrî e'nîsa' ye'nen. Tîîse î' pensa
imakui'pî pe e'nî epu'tî emapu'tîsai'ya
ya, î' kai'ma umakuyikon yentai Paapa
wanî epu'tî emapu'tîiya, epe'mîra up-
îika'tîiya'nîkon wenai. 21 Mîrîrî warantî
isa'manta'san pe uurî'nîkon wanî un-
kupî'pîkon imakui'pî wenai. Mîrîrî
warantî nîrî Paapaya morî pe uku'sa'kon
wenai uurî'nîkon wanî ipatîkarî enen
tîîko'mansenon pe Uyepotorîkon Jesus
Cristo nîkupî'pî wenai.

6

Î' Kai'ma Cristo Yarakkîrî Ko'mannîto'

1 Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe esenu-
menkan pî' naatî? Î' kupî'nîkon e'pai
nai? Imakui'pî kupî pî' ka'rî ko'mannî, inî'
panpî' morî pe Paapa e'to' enato'pe itentai?
2 Kaane, mîrîrî ku'pai pra man. Maasa
pra uurî'nîkon wanî isa'manta'pî warantî,
imakui'pî ku'nen pe pra. Mîrîrî warantî
e'nîpai'nîkon man imakui'pî kupî namai. 3 Î'
kai'ma innape awanî epu'nen amîrî'nîkon,
î' pensa uurî'nîkon esenpatakona yai tiwin
enanî'pî Cristo yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen
esenpatakonanto'ya ekaremekî î' kai'ma
Cristo sa'mantasa' warantî uurî'nîkon
sa'manta'pî nîrî yarakkîrî. 4 Mîrîrî warantî
Cristo esu'na'tî'pî warantî uurî'nîkon
esu'na'tî'pî nîrî yarakkîrî. Moropai
Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya isa'manta'san
kore'tapai tîmeruntîri ke. Mîrîrî warantî
nîrî uurî'nîkon e'mî'sa'ka'pî, uurî'nîkon
ko'manto'pe amenan pe uyeserukon
e'to'pe.

5 Inna, seru' pepîn uurî'nîkon sa'manta'pî
Cristo yarakkîrî, î' kai'ma Cristo
sa'manta'pî manni' warantî. Moropai
tîîsa'manta tîpo, Cristo e'mî'sa'ka'pî
warantî uurî'nîkon nîrî e'mî'sa'ka'pî
yarakkîrî. 6 Mîrîrî ye'nen inî'rî manni'
uyeserukon rî'pî penaro' uyewankon ya'
tîwe'sen yawîrî pra uurî'nîkon enasa'.
Pakî'nan po Cristo sa'manta'pî warantî
sa'mantansa' ye'nen, inî'rî imakui'pî
anku'pai pra enansa'. Mîrîrî warantî
aatareti'ka'pî. Mîrîrî ye'nen uyentai'nîkon
imakui'pî ena pepîn tiwin kin. 7 Maasa pra
anî' sa'mantasa' ya Cristo yarakkîrî, mîîkîrî
wanî imakui'pî yentai. Itesa' pe imakui'pî
wanî pepîn, yawîrî aako'mamî namai.

8 Isa'manta'san pe e'nî ye'nen Cristo
yarakkîrî, yarakkîrî nîrî ko'mannî. Innape
awanî. 9 Moropai epu'tî'nîkon man
Cristo e'mî'sa'ka'pî sa'mantanto' winîpai.
Mîrîrî ye'nen inî'rî aasa'manta pepîn,
sa'mantanto' yentai eenasa' ye'nen.
10 Tîîsa'manta yai, aasa'manta'pî tiwin
ite'ka imakui'pî unkupî'pîkon yaretî'kapa
kai'ma tamî'nawîrî. Moropai aako'mamî
tarîpai ipatîkarî Paapa wakîri pe pu'kuru.

11 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon e'kupî
isa'manta'pî warantî awanîkonpa imakui'pî
kupîya'nîkon namai, tîîse Paapa wakîri
pe awanîkonpa, maasa pra Jesus Cristo
yarakkîrî aako'mamîkon ye'nen. 12 Mîrîrî
ye'nen ayentai'nîkon imakui'pî ena
kî'tîîtî. Ayeserukon rî'pî penaro' yawîrî
ikupîya'nîkon kai'ma ke'tî. 13 Mîrîrî warantî
imakui'pî pata'se' ton tîrîya'nîkon e'pai
pra man, tîîse eturumakatî neken Paapa
pia, itu'se tîwe'to' ku'to'peiya amîrî'nîkon
yarakkîrî, ipemonkono pe awanîkon
ye'nen. Maasa pra amîrî'nîkon wanî'pî
pena isa'manta'san pe, tarîpai amîrî'nîkon

kupî'pîiya enen tîîko'mansenon pe. Mîrîrî
ye'nen iipia eturumakatî tamî'nawîrî morî
ku'nenan pe awanîkonpa. 14 Tarîpai inî'rî
ayesa'kon pe imakui'pî ko'mamî pepîn,
ayentai'nîkon eena pepîn. Maasa pra
amîrî'nîkon ko'mamî pepîn Moisésya yenu-
panto' rî'pî kupî pî', tîîse aako'mamîkon
tarîpai morî pe Paapa e'to' ya'.

Paapa Poitîrî Pe E'nî

15 Tauya apî'nîkon. Moisésya yenupanto'
yawîrî pra enansa' ye'nen, imakui'pî
kupî'nîkon e'painon morî pe Paapa e'to'
ya' enansa' ye'nen? Kaane, tiwin kin
ikupî eserîke pra man. 16 Maasa pra
epu'nenan amîrî'nîkon morî pe. Anî'
eturumakasa' ya, tesa'kon yenya', mîîkîrî
ko'mamî ipoitîrî pe. Tîwîrî itesa'ya
itu'se tîwe'to' yawîrî iku'to'peiya yaipontî
ko'mannîpî. Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya
imenka e'pai awanî tarîpai. Imakui'pî
kupî pî' aako'mamîkon ya, inyakano'pî
wanî sa'mantanto'pe. Mîîwîni pra
Paapa maimu yawîrî aako'mamîkon ya,
amîrî'nîkon kupîiya yairon pe pu'kuru
aako'mamîkonpa. 17 Tîîse taa annaya,
morî pe pu'kuru Paapa man. Maasa
pra amîrî'nîkon wanî'pî pena imakui'pî
maimu yawîrî tîwe'sanon pe. Tarîpai
amîrî'nîkon wanî Paapa maimu yawîrî
tîwe'sanon pe tamî'nawîrî ayewankon
ke. Maasa pra eesenupa'pîkon ipî'
mîrîrî yapisî'pîya'nîkon. 18 Amîrî'nîkon
pîika'tî'pîiya imakui'pî winîpai amo'kakonpa.
Moropai amîrî'nîkon ena'pî Paapa poitîrî
pe. Manni' yairon itu'se Paapa e'to' ku'nen
pe eena'pîkon.

19 Eseurîma sîrîrî mîrîrî to' poitîrî pî',
maasa pra mararî neken epu'nen pe
awanîkon ye'nen. A'kî, pena amîrî'nîkon
wanî imakui'pî poitîrî pe. Eeturu-
makasa'kon wanî'pî tamî'nawîrî imakui'pî
si'ta kupî pî' aako'mamîkonpa. Tarîpai
tauya, eturumakatî Paapa poitîrî pe,
aako'manto'kon e'to'pe morî pe, Paapa
yarakkîrî, imakui'pî ton pra. 20 Pena
imakui'pî kupî pî' awanîkon yai, tiwin
kin î' pensa itu'se Paapa e'to' yawîrî
iku'sa'ya'nîkon pra naatîi. 21 Pena mîrîrî
kupî pî' aako'mamîkon yai, î' morî
yapisî'pîya'nîkon? Yapisîya'nîkon pra
naatîi, tîîse eesewankono'manto'kon
neken awanî'pî tîweppe'se. Maasa
pra mîrîrî ku'sa' miakanno'pî wanî
mîrîrî sa'mantanto'pe. 22 Tîîse mîrîrî
winîpai amîrî'nîkon epa'ka'pî imakui'pî
yapai. Tarîpai amîrî'nîkon wanî Paapa
pemonkono pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen morî
eporîya'nîkon. Maasa pra aako'manto'kon
yeseru wanî Paapa ton pe î' anku'pai
eesepu'tîkon. Moropai mîrîrî mi-
akanno'pî wanî epu'tîya'nîkon ipatîkarî
ko'mannîto'pe. 23 Maasa pra imakui'pî kupî
pî' ko'mannîto' miakanno'pî wanî mîrîrî
sa'mantanto'pe. Tîîse uupia'nîkon Paapa
nîtîrî epe'mîra, manni' Uyepotorîkon Jesus
Cristo yarakkîrî ko'mannî wenai, mîrîrî
miakanno'pî wanî mîrîrî ipatîkarî enen
ko'mannîto'pe.

7

Wîri' Etinyoma'pî Yekare

1 Tarîpai, î' kai'ma tauya sîrîrî?
Amîrî'nîkon wanî penaronkon atamokon
yenupanto' epu'nenan pe. Mîrîrî yawîrî
e'nîpai awanî enen ko'mannî pîkîrî. 2 See
warantî awanî. Wîri' tinyoma'pî ko'mamî
e'pai awanî tînyo yarakkîrî neken, mîrîrî
ayeserukon yawîrî. Î' pensa enen tinyo
ko'mamî pîkîrî yawîrî awanî e'pai awanî.
Tîîse tînyo sa'manta'pî tîpo, eeturumaka
tiwinsarî inî'rî yarakkîrî awanî pepîn.
3 Tîîse mîrîrî warantî pra tinyo sa'mantasa'
pra tîîse, wîri' wanî ya tiaron warayo'
yarakkîrî, imakui'pî kupî mîîkîrîya mîrîrî.
Tîîse tînyo sa'manta'pî tîpo, tiaron warayo'
yarakkîrî eetinyoma ya, mîrîrî wanî pepîn
imakui'pî pe, maasa pra inyo sa'manta'pî
ye'nen.

4 Mîrîrî warantî awanî amîrî'nîkon
yarakkîrî, uyonpayamî'. Maasa pra pena
Moisés nurî'tîya yenupanto' awanî'pîkon.
Tîîse Cristoya aku'sa'kon mîrîrî yentai
maasa pra pena Cristo sa'manta'pî yai,
amîrî'nîkon sa'manta'pî nîrî yarakkîrî
kai'ma. Tarîpai amîrî'nîkon wanî
Cristo pemonkono pe. Mîrîrî ye'nen
amîrî'nîkon wanî imîrî pe, Cristo manni'
Paapa nîmî'sa'ka'pî, mîîkîrî yarakkîrî
aako'manto'pe. Moropai aako'mamîkon
morî pe ayeserukon Paapa ton pe.
5 Maasa pra pena ko'mannî'pî imakui'pî
itu'se e'nîto' yawîrî ikupî pî', Moisés
nurî'tîya yenupanto' epu'tîi'ma pra.
Tîîse mîrîrî epu'sa' yai, inî' panpî'
imakui'pî anku'pai e'nîto' epu'tî'pî.
Moropai mîrîrî kupî'pî wenai epu'tî'pî
mîrîrî miakanno'pîiya sa'mantanto'pe.
6 Tîîse tarîpai uurî'nîkon wanî imo'kasa'

pe mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto'
winîpai, maasa pra isa'manta'san pe
e'nî'pî, mîrîrîya uurî'nîkon yaipontî pepîn
inî'rî. Tîîse mîrîrî winîpai emo'kannî'pî,
Paapa wakîri pe e'nîto'pe. Pena Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra tîîse, Morî
Yekaton Wannîya upîika'tîkon amenan pe
ko'manto'pe Paapa wakîri pe.

Moisés Nurî'tîya Yenupanto'ya

Imakui'pî Pe E'nîto' Yenpo

7 Moriya î' kai'ma eesenumenkakon
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'. Mîrîrî
wanî kupîya'nîkon imakui'pî pe? Kaane,
mîrîrî wanî pepîn imakui'pî pe. Maasa pra
mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' wenai,
imakui'pî pe uurî e'to' epu'tî'pîuya. Sîrîrî
mîrîrî ton pra awe'sa' ya, î' kai'ma imakui'pî
pe e'to' epu'tî'pîuya e'painon? Mîrîrî wenai
epu'tî'pîuya maasa pra ta'pîiya:
—Tiaronkon ayonpa yemanne yu'se pra
e'kî *Êx 20.17; Dt 5.21*
—ta'pîiya upî'. 8 Tîîse mîrîrî etasau'ya pe,
epu'tî'pîuya imakui'pî pe awanî, tiaron
yemanne yu'se wanî ye'nen. Mîrîrî
warantî Moisés nurî'tîya yenupanto'ya
uyenumenka'pî. Tîîse mîrîrî Moisés
nurî'tîya yenupanto' ton pra awe'sa' ya,
î' kai'ma imakui'pî pe e'to' epu'tî'pîuya
pepîn e'painon. 9 Pena uuko'mamî'pî
Paapa wakîri pe kai'ma maasa Moisés
nurî'tîya yenupanto' etauya pra awanî
yai. Tîîse etasau'ya tîpo, epu'tî'pîuya î'
kai'ma imakui'pî pe uurî wanî. Maasa pra
mîrîrî yawîrî pra wanî ye'nen. 10 Moropai
Paapa piapai aminke wanî epu'tî'pîuya.
Teuren Moisés nurî'tîya yenupanto' tîrî'pî
Paapaya, yawîrî tîîko'mansen ko'manto'pe
Paapa pia ipatîkarî, upîika'tîiya pra
awanî'pî. Maasa pra mîrîrî yawîrî
uuko'mamî eserîke pra awanî ye'nen.
Mîrîrî wenai iipiapai uuko'mamî ipatîkarî
epu'tî'pîuya. 11 Maasa pra imakui'pîya
uyenku'tî'pî Moisés nurî'tîya yenupanto'
wenairî. Mîrîrî yawîrî wanî wenai ipatîkarî
uuko'mamî kai'ma esenumenka tanne
umo'ka'pîiya Paapa piapai, yawîrî pra wanî
ye'nen.

12 A'kî, Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî
morî pe. Moropai yawîrî ko'mankî ta'pîiya
wanî yairî morî pe ko'mannîto'pe yawîrî.
13 Mîrîrî taasai'ya tanne, mîrîrî morî pe
tîwe'senya sa'mantanto' enepî'pî uupia?
Kaane, tiwin kin mîrîrîya sa'mantanto'
ene'sa' pra man, tîîse imakui'pî yu'se
e'to'ya ene'sa'. Paapa nîtîrî'pî unkupî
ton ku'sau'ya pra wanî wenai mararî
pra imakui'pî pe uyera'ma Paapaya
epu'tî'pîuya.

Morî Kupî Yu'se E'nî Tanne

Imakui'pî Kupî pî' Ko'mannîto'

14 Epu'tî'nîkon man unkupîkon ton
Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî'pî Morî
Yekaton Wannî winîpai. Tîîse uurî wanî
pemonkon pe. Moropai eturumaka
imakui'pî yu'se e'to' ku'to'peuya. Mîrîrî
ye'nen uyentai imakui'pî enasa', uyesa'
pe eenasa'. 15 Mîrîrî ye'nen î' kupîuya
epu'tîuya pra awanî. Maasa pra î' itu'se
pra e'to' kupîuya uwakîri pe, itu'se e'to'
kupîuya pra tîîse. 16 Anku'pai e'to' pepîn
kupîuya tauya ya, mîrîrî wenai eesepu'tî,
innape Paapa nîtîrî'pî unkupîkon ton
wanî yairî. 17 Maasa pra uyeseru yenpoiya
ye'nen, uurîya mîrîrî kupî pepîn tîîse
uyewan ya' tîwe'sen, imakui'pîya ikupîuya
emapu'tî. 18 Maasa pra epu'tî pî' wai, morî
ton pra awanî uyewan ya', tîîse uyewan
ya' wanî uyeseru penaro'. Teuren morî
anku'pai esenumenka tanne, tîîse ikupîuya
pepîn. 19 Anku'pai pra e'to', mîrîrî neken
kupîuya. Mîrîrî ye'nen morî anku'pai
esenumenkato' kupîuya pra awanî tîîse,
imakui'pî anku'pai pra esenumenkato'
mîrîrî neken kupîuya. Mîrîrî warantî
uyeseru wanî. 20 Tîîse anku'pai pra e'to'
kupîuya ya, uurîya ikupî pepîn mîrîrî. Tîîse
imakui'pî tîîko'mansen uyewan ya' wenai
ikupîuya.

21 Mîrîrî warantî î' esuwa'ka epu'tî pî'
wai uyarakkîrî. Î' pensa morî kupî pî'
esenumenka tanne, mîrîrî kupîuya pra
imakui'pî neken kupîuya. 22 Teuren î' kai'ma
unkupî ton pe Paapa eseurîma'pî wanî
uwakîri pe pu'kuru. 23 Tîîse tiaron uyeseru
era'mauya, mîrîrî uya' tîîko'mansen. Morî
anku'pai wanî tanne ikupîuya pra awanî
emapu'tînen. Manni' uya' tîwe'senya
uyentai imakui'pî ena emapu'tî. 24 Mîrîrî
pîkînsa' kure'ne esewankono'masa' wanî,
imakui'pî wanî ye'nen. Anî'ya see umo'ka
e'painon imakui'pî kupî pî' uuko'manto'
winîpai, manni' sa'mantanto' ya' uyaanen
winîpai? 25 Tîîse epu'tî pî' wai, moro awanî
tiwinan, Uyepotorîkon Jesus Cristo. Mîrîrî
ye'nen tauya Paapa pî': —Morî pe man,

maasa pra Jesus Cristo wenai upîika'tîsa'ya
ye'nen —tauya.

Sîrîrî warantî uuko'manpîtî. Esenu-
menkato' ya' itu'se Paapa e'to' anku'pai
e'pîtî teuren, tîîse moro awanî uuko'manto'
ya', itu'se Paapa e'to' pepîn uyentainon.

8

Morî Yekaton Wannî Wanî Uyesa'kon Pe

1 Tarîpai inî'rî î' ton pra man tiwin
kin mannankan Jesus Cristo yarakkîrî
tîwe'sanon sa'mantato' ton. 2 Maasa pra
Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pîya
to' mo'kasa' ye'nen sa'mantanto' yapai.
Mîîkîrîya ko'mannîto' ton tîrî'pî Jesus
Cristo yarakkîrî ko'mannî'nîkon wenai.
Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon mo'ka'pîiya
imakui'pî yapai moropai sa'mantanto'
yapai epu'tî'nîkon. 3 Mîrîrî Moisés nurî'tîya
yenupanto' nîmo'ka eserîkan pepîn
a'tu'mîra e'nî wenai. Mîrîrî uyeserukon
imakui'pî kupî pî' ko'mannî emapu'tînen
mo'ka'pî Paapaya. Imo'ka'pîiya see
warantî. Tiwinan tînmu yarima'pîiya
sîrîrî non pona. Aaipî'pî pemonkon pe
eesenpo'pî uurî'nîkon warantî. Mîrîrî
imakui'pî pe e'nîto' yaretî'kapa kai'ma
aaipî'pî. 4 Paapaya mîrîrî kupî'pî Moisés
yenupanî'pî yawîrî e'nîto'pe'nîkon kai'ma.
Tîîse yawîrî ko'mansa' pra awanî. Tîîse
ko'mannî'nîkon î' kai'ma Morî Yekaton
Wannî Paapa nîtîrî'pîya uyenupa'pîkon
yawîrî. Inî'rî ko'mannî pepîn uyeserukon
itu'se e'nîto' yawîrî.

5 Maasa pra ko'mannî'nîkon ya uye-
serukon unkupîkon ko'mannîpî pî' esenu-
menkan pî'. Esenumenkanto' wanî mîrîrî
pe rî. Tîîse esenumenkan ya î' kai'ma Morî
Yekaton Wannî nîkupî pî' mîrîrî wanî itu'se
awe'to' yawîrî. 6 Tîîse î' kai'ma itu'se e'nîto'
yawîrî esenumenkan pî' ko'mannî'nîkon
ya, mîrîrî esenumenka'nî'pî miakanmaiya
sa'mantanto' ke. Tîîse î' kai'ma Morî
Yekaton Wannî esenumenka warantî es-
enumenkan ya, mîrîrî wanî ko'mannîto'pe
moropai tîîwanmîra e'nîto'pe. 7 Mîrîrî
ye'nen itu'se tîwe'to'kon yawîrî teesenu-
menkasanon pemonkonyamî'ya Paapa ya-
purî pra awanî mîrîrî. Tîîse Paapa yeyaton
pe to' ko'mamî mîrîrî, maasa pra teserukon
yawîrî to' ko'mamî ye'nen, Paapa maimu
yawîrî ikupî to'ya eserîke pra awanî ye'nen.
8 Mîrîrî ye'nen itu'se tîwe'to'kon yawîrî to'
ko'mamî wenai Paapa wakîri pe to' wanî
pepîn tiwin kin.

9 Tîîse amîrî'nîkon ko'mamî pepîn mîrîrî
warantî ayeserukon rî'pî kupî pî'. Tîîse
aako'mamîkon î' kai'ma itu'se Morî Yeka-
ton Wannî e'to' yawîrî, innape ayewankon
ya' Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî
ko'mamî ye'nen. Tîîse anî' wanî ya, manni'
Morî Yekaton Wannî Cristo nîtîrî'pî ton pra
itewan ya', ipemonkono pe awanî pepîn.
10 Tîîse ayewankon ya' Morî Yekaton Wannî
ko'mamî ye'nen teuren tîîsa'mantasen pe
awanîkon tanne, amakuyikon wenai, tîîse
Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî wanî
tîîko'mansen pe. Maasa pra amîrî'nîkon
ku'sa' tîuya ye'nen yairî Paapa piawon pe.
11 Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî Paapa winî-
painon ko'mamî ya ayewankon ya', Paapa,
Jesus pîmî'sa'ka'tîpon sa'mantanto' winî-
pai, mîîkîrîya morî aako'manto'kon tîrî
nîrî, manni' ayewankon ya' tîîko'mansen
wenai ikupîiya.

12 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', un-
kupîkon ton moro man, Paapa poitîrî
pe e'nî ye'nen. Inî'rî pena ikupî
pî' ko'mannî'pî yawîrî ko'mannî e'pai
pra man. 13 Î' wani' awanî ye'nen
ayeserukon rî'pî kupî pî' aako'mamîkon
ya, aasa'mantakon. Tîîse Morî Yekaton
Wannî Paapa nîtîrî'pîya apîika'tîkon ya,
mîrîrî eesenumenkato'kon ayeserukon
winîpai amîrî'nîkon sa'manta pepîn
tîîse enen aako'mamîkon. 14 Maasa pra
tamî'nawîronkon manni'kan Morî Yekaton
Wannî Paapa nîtîrî'pî pia tîîko'manto'kon
rumakatîponkon inkamoro wanî Paapa
munkî pe pu'kuru. 15 Maasa pra Morî
Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî amîrî'nîkon
pia eranne' pe inamakonpa pra tîîse Morî
Yekaton Wannî tîrî'pîiya tînmuku pe
aku'to'peiya'nîkon. Moropai tînmuku pe
aku'sa'kon Morî Yekaton Wannîya pata pai
taaya'nîkon Paapa pî': —Paapa, uyun amîrî
—taaya'nîkon ayunkon pe eenasa' ye'nen.
16 Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî
ko'mamî uyewankon ya' wenai, ta'nîkon:
—Uurî tarîpai Paapa munmu. Moropai
Morî Yekaton Wannîya nîrî taa: —Amîrî
wanî Paapa munmu pe —taiya. 17 Maasa pra
uurî'nîkon wanî inmukuyamî' pe. Mîrîrî
ye'nen î' pensa tîpemonkonoyamî' pia
morî tîrîiya yai, uurî'nîkonya nîrî yapisî.
Moropai Cristo e'taruma'tî'pî warantî
tîwe'taruma'tîi ko'mannî'sa' ya, î' pensa

Cristo pia tîntîrî pe tînkoneka'pî tîrîiya yai,
uurî'nîkon nîrî wanî iipia yapi'to'pe. Mîrîrî
wenai morî yapisîiya kaisarî uurî'nîkonya
nîrî inapisî yonpa yapisî.

Î' Kai'ma Tiwinano'pî Wei Yai E'nî Pe Nai

18 Esenumenka î' kai'ma tarî
e'taruma'tînto' pî'. Mîrîrî wanî mararî
neken taataretî'kasen pe. Tîîse maasa
panpî' era'ma'nîkon kupî sîrîrî kure'nan
mîrîrî yentainon morî esera'ma kupî sîrîrî.
19 Maasa panpî' tiwinano'pî wei yai Paapaya
tînmukuyamî' pe e'nî yenpo kupî sîrîrî.
Mîrîrî nîmîkî pî' tamî'nawîronkon Paapa
nîkupî'san sîrîrî pata ponkon ko'mamî
sîrîrî. Moropai o'ma'kon tarî non po
tîwe'sanon tîîko'mansenonya inîmîkî
ko'mannîpî sîrîrî. 20 Maasa pra sîrîrî pata
po Paapa nîkupî'pî wanî morî pe pra.
Teuren pena morî pe awanî'pî. Mîrîrî tîpo
imakui'pî pe eena'pî. Tîîse mîrîrî warantî
itu'se tîwanî ye'nen Paapaya ikupî'pî
tîwîrîrî awe'ku'sa' pra man mîrîrî warantî.
21 Tîîse Paapaya ta'pî: —Tiwinano'pî wei yai
aataretî'ka pe man. Inî'rî aako'mamî pepîn
mîrîrî warantî tîîse eetinyaka'ma. Mîrîrî
yai morî pe eena kupî sîrîrî morî pe Paapa
munkîyamî' eena kaisarî morî pe Paapaya
ikupî.

22 Epu'tî'nîkon man sîrîrî tîpo see
tamî'nawîron Paapa nîkupî'pî eseka'nunka
ko'mannîpî ne'ne' pe tîwe'to' pî', manni'
wîri' eseka'nunka ko'mannîpî tînre yenpo
tîuya yai eesenpo pîkîrî aako'mamî
warantî. 23 Mîrîrî Paapa nîkupî'pî
tamî'nawîronya neken tîmoron epu'tî
pepîn tîîse uurî'nîkon nîrî manni'kan
Paapa nîtîrî'pî Morî Yekaton Wannî
yapisîtîponkonya nîrî tîmoronkon epu'tî
ko'mannîpî. Paapaya Morî Yekaton Wannî
tîrî'pî uurî'nîkon pia e'mai' pe. Tîîse
mîrîrî yai tamî'nawîrî morî pe uurî'nîkon
ku'sai'ya pra man. Mîrîrî ye'nen tiwin wei
ikupî tîuya ekareme'nen pe neken, Paapaya
itîrî'pî uyewankon ya'. Mîrîrî ye'nen î'
pensa Paapaya ikupî nîmîkî pî' ko'mannî
sîrîrî. Morî pe tînmukuyamî' kupîiya weiyu
yai Paapaya morî pe ukupîkon kupî sîrîrî.
24 Î' wani' awanî ye'nen kin iwaikkatoi pe
uurî'nîkon e'pîika'tîsa' sîrîrî, inîmîkî pî'
ko'mannî temapu'tîi. Tîîse aapia'nîkon
tamî'nawîrî awe'pîika'tîsa'kon kai'ma
eesenumenkakon mîrîrî? Kaane, maasa
e'pîika'tînsa' pra man tamî'nawîrî mîrîrî
ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî'nîkon sîrîrî.
Mîrîrî warantî tamî'nawîrî e'pîika'tîsan
pe e'nî ya, inîmîkî pî' ko'mannî pepîn
e'painon. 25 Mîrîrî ye'nen inîmîkî pî'
ko'mannî'nîkon sîrîrî manni' uurî'nîkon
nera'ma'pî pepîn weiyu erepamî nîmîkî pî'
ko'mannî'nîkon sîrîrî teeseta'kai pra.

26 Mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannî
Paapa nîtîrî'pîya uurî'nîkon pîika'tî.
A'tu'mîra uurî'nîkon epu'tî tîuya wenai up-
îika'tîiya'nîkon. Î' kai'ma Paapa yarakkîrî
eseurîmanpai e'nî tanne eseurîman eserîke
pra awanî tîîse mîîkîrî Morî Yekaton
Wannî eseurîma Paapa yarakkîrî î' ankapai
e'nîto' epu'tîiya. Mîrîrî ekaremekîiya
teeseka'nunkai uurî'nîkon ton pe. Esatîiya
Paapa pî' uurî'nîkon ton pe. Mîrîrî warantî
uurî'nîkon pîika'tîiya. 27 Moropai Paapa
wanî pemonkonyamî' yewan era'manen
pe inepu'tî pe awanî. Moropai Morî
Yekaton Wannî esenumenkato' epu'nen
pe nîrî awanî. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma
tîpemonkonoyamî' ton pe î' esatîiya
epu'tîiya. Moropai mîrîrî inesatî wanî
itu'se tîwe'to' yawîrî epu'tî Paapaya.

28 A'kî, epu'tî'nîkon man, tamî'nawîrî î'
teesuwa'kasen manni'kan Paapa yapurîne-
nan yarakkîrî mîrîrî pî' Paapa esenyaka'ma
morî pe manni'kan kupîpa. Mîrîrî
kupîpa kai'ma uyarakkîrî'nîkon uurî'nîkon
yanno'pîiya. Î' kai'ma itu'se tîwanî
yawîrî ikupîpa kai'ma. 29 Maasa pra pena
pata pai tîmîrî pe Paapaya menkannî'pî
moropai upantaka'pîiya'nîkon tînmu
warantî uurî'nîkon enato'pe kai'ma mîrîrî
kupî'pîiya. Moropai mîrîrî ku'sa' tîuya
tîpo tînmu wanî e'mai' pe uruinankon pe
uurî'nîkon wanî ita'mi'san pe. 30 Mîrîrî
warantî uyanno'pîiya'nîkon moropai
upantaka'pîiya'nîkon. Uyanno'pîiya'nîkon
neken pepîn tîîse ukupî'pîiya'nîkon morî
pe uurî'nîkon e'to'pe. Yairî uurî'nîkon
e'to'pe neken pra tîîse tarakkîrî morî
yapisî tînmuya yai yarakkîrî uurî'nîkonya
morî yapi'to'pe ikupî'pîiya. Mîrîrî warantî
e'nîto'pe ikupî'pî Paapaya.

Uyepotorîkon Jesus Cristo Wenai

Paapaya Usa'namato'kon

31 Tamî'nawîron mîrîrî Paapa nîkupî'pî
pî' î' ta'nîkon e'painon? Paapaya
uurî'nîkon pîika'tîsa' tanne, anî' wanî
e'painon uyentai'nîkon Paapa yarakkîrî
e'nî tanne? Î' ton pra man. 32 Mîîkîrî
Paapaya taasa' pra man tiwin kin see

warantî: —Unmu tiwinan yarimauya
pepîn aasa'mantato'pe inkamoro ton pe —
taasai'ya pra man. Tîîse itîrî'pîiya i'nînma
ye'ka pe pra tamî'nawîronkon uurî'nîkon
ton pe. Mîîkîrî tînmu tîîsa' tîuya pata pai
tamî'nawîron morî tîrîiya pepîn e'painon
uupia'nîkon? Itîrîiya. 33 Anî' kin eseurîma
e'painon uurî'nîkon Paapa nîmenka'san
winîkîi Paapaya rî ta'pî anî' eseurîma
pepîn to' winîkîi maasa pra yairî pu'kuru
unkupî'san inkamoro. 34 Anî'ya taa eserîke
pra man uurî'nîkon pî': —Imakui'pî ku'sa'
to'ya —taiya ya upî'nîkon, î' pe pra rî awanî.
Î' wani' awanî ye'nen? Maasa pra Cristo
sa'manta'pî uurî'nîkon ton pe moropai
awe'mî'sa'ka'pî isa'manta'san kore'tapai.
Mîîkîrî wanî enen Paapa meruntîri winî
eereutasa'. Mîîkîrîya esatî ko'mannîpî
Paapa pî' uurî'nîkon ton pe. 35 Mîrîrî ye'nen
o'non pîkîrî see Cristoya usa'namato'kon
kî'pî wanî sîrîrî? E'taruma'tînto' pîkîrî
ka'rî? Kaane, sa'man tîwe'sen up-
ona'nîkon pîkîrî ka'rî? Tiaronkon pe-
monkonyamî'ya utaruma'tîto'kon pîkîrî?
Emi'ne ita're' pra e'nî pîkîrî? Î' ton pra
itemanne ton pra e'nî pîkîrî? Nari' ya'
ko'mannî pîkîrî, sa'mantanto' upona'nîkon
teerepansen pîkîrî ka'rî? Kaane, tîwîrîrî
uupia'nîkon aako'mamî ipatîkarî. 36 Mîrîrî
warantî e'taruma'tînto' pî' Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man see warantî:

Awenai anna, apemonkonoyamî' wanî sîrîrî
nari' ya' sa'mantanto' ya' wei kaisarî.
Mîrîrî ye'nen anna koneka pî' to' man
manni' carneiro aasa'manta ton weiyu yai
warantî *Sl 44.22*

taasai'ya man. 37 Mîrîrî warantî
awe'kupî tanne, tamî'nawîron mîrîrî
yentai e'nîto'pe ukupîiya'nîkon, mîîkîrî
manni' uurî'nîkon sa'namatîponya.
38 A'kî epu'tî pî' wai seru'ye' pe pra.
Î'ya tiwin kin uurî'nîkon pantaka
pepîn moropai umo'kaiya'nîkon eserîke
pra awanî Paapa, usa'namatîponkon
yenya pai. Sa'mantanto'ya moropai
enen ko'mannîto'ya moropai ka' po
tîîko'mansenon inserîyamî'ya, moropai
tarî ipîkku pe tîwe'sanonya moropai
Makui pemonkonoyamî'ya moropai
sîrîrîpe eesera'ma ko'mannîpî manni'ya
moropai maasa eesera'ma kupî manni'ya
uurî'nîkon mo'ka eserîke pra man.
39 Moropai ka' kawînan tera'masenya
moropai maiwinîkîi tu'nakan pe tîwe'senya
moropai tamî'nawîron Paapa nîkupî'pîya
uurî'nîkon pantaka pepîn moropai
mo'kaiya pepîn Paapa yenya pai, kure'ne
usa'namasai'ya'nîkon ye'nen. Maasa pra
uurî'nîkon wanî Jesus Cristo Uyepotorîkon
pemonkono pe.

9

Paapa Moropai Ipemonkono, Israelponkon

1 Î' tauya etatî yairon pî' eseurîma
sîrîrî. Uurî wanî Cristo pemonkono pe.
Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe eseurîma pepîn.
Moropai î' kai'ma esenumenkato' itu'na
tîwe'sen mîrîrî ekaremekî Morî Yekaton
Wannîya innape yairî eseurîmasa' seru'ye'
pra. 2 Mîrîrî tanne esewankono'man
pî' wai kure'ne uyewan ya'. ⌊Maasa
pra upemonkonoyamî' wanî pra awanî
ye'nen Cristo pemonkono pe.⌋ 3 Mîrîrî
ye'nen inkamoro upemonkonoyamî'
e'taruma'tîsa', î' kai'ma to' e'pîika'tî
eserîke pra era'mauya. Mîrîrî ye'nen tauya
e'painon Paapa pî': —Paapa, inkamoro
e'taruma'tîto' pata'se' ya' uutîto'pe pa'nî'kî
Cristo piapai, inkamoro uyonpayamî' wîtî
namai —tauya e'painon Paapa pî'. 4 Maasa
pra inkamoro wanî'pî tîpemonkonoyamî'
pe Paapa nîmenka'san pe. Moropai
Paapaya to' kupî'pî tînmukuyamî' pe.
Mîrîrî ye'nen morî pe tîwe'to' tîrî tîuya
ta'pîiya to' pia. Moropai penaronkon to'
yunkonyamî' yarakkîrî Paapa eseta'pî.
Moropai Moisés pia inkamoro nîkupî
ton tînekaremekî'pî tîrî'pîiya. Moropai
Paapaya ta'pî inkamoro pî': —Sîrîrî warantî
amîrî'nîkonya yairî uyapurî e'pai man.
Moropai inkamoroya î' kupî tîuya taato'
Paapaya yapisî'pî. 5 Inkamoro wanî Abraão
nurî'tî payanî'san pe. Moropai Cristo nîrî
wanî to' yonpa pe tarî tîwanî yai pemonkon
pe. Mîîkîrî wanî Paapa pe. Tamî'nawîron
yentaino pe awanî. Mîrîrî ye'nen itese'
yapurî'nîkon e'pai man. "Morî pe pu'kuru
man" taa e'pai man tîwîrîrî. Mîrîrî warantî
e'pai man.

6 Pena Paapaya inkamoro kupî'pî morî
pe. Tîîse sîrîrî inkamoro ko'mamî pepîn
imaimu yawîrî. Mîrîrî ye'nen î' ta'pî
tîuya yawîrî ikupî Paapaya pepîn kai'ma
eesenumenkakon? Kaane, maasa pra
tamî'nawîronkon Israelponkon wanî pepîn
Paapa pemonkono pe. 7 Maasa pra Paapa
pia tamî'nawîronkon Abraão payanî'san
wanî pepîn ipayanî'san pe pu'kuru. Î' wani'

awanî ye'nen? Paapaya ta'pî Abraão nurî'tî
pî':
—Manni'kan neken anmu Isaque
payanî'san inkamoro neken wanî
anmukuyamî' pe *Gn 21.12*
—ta'pîiya Abraão pî'. 8 Mîîkîrî manni' es-
enpo'pî Abraão nurî'tî munmu manni' es-
enpo pe man ta'pî Paapaya yawîrî. Mîîkîrî
wanî Paapa nîmenka'pî pe moropai mîîkîrî
payanî'san wanî Paapa nîmenka'san pe
nîrî. Tîîse tiaron manni' esenpo'pî Abraão
munmu pe wanî pepîn Paapa nîmenka'pî
pe. Moropai ipayanyamî' rî'san nîrî wanî
pepîn Paapa nîmenka'san pe. Maasa pra
mîîkîrî esenpo taasai'ya pra Paapa man
mîîto'pe. 9 Tîîse ta'pîiya:
—Inî'rî uuipî tiaron kono' yai aapia ay-
era'mapî'se.
Mîrîrî yai uui'sa' ya,
ano'pî Saraya tînre yenpo pe man tiwin
warayo' pe, *Gn 18.10,14*
—ta'pîiya Abraão pî'.
10-12 Moropai inî'rî ta'pîiya manni'kan
Rebeca munkîyamî' pî' eeseurîma'pî.
Inkamoro yunkon pe Isaque Paapa nî-
menka'pî wanî'pî. Mîrîrî warantî Paapaya
inkamoro asakî'nankon menka'pî maasa
tîsankon ro'ta ya' to' tîîse itu'se tîwanî
yawîrî ikupî'pîiya maasa to' esenpo pra
tîîse. Mîrîrî ye'nen Paapa eseurîma'pî
tîmîrî pe Rebeca yarakkîrî. Ta'pîiya:
—A'kî Rebeca, manni' anre e'mai' pe es-
enpo kupî manni',
mîîkîrî wanî pe man ite'ma'pî pî' eesenpo
kupî manni' mîîkîrî poitîrî pe awanî
pe man *Gn 25.23*
—ta'pîiya Rebeca pî'. Mîrîrî ta'pî Paapaya
maasa to' esenpo pra tîîse moropai
imakui'pî ku'sa' to'ya pra tîîse moropai
morî ku'sa' to'ya pra tîîse Paapaya
imenka'pî tiwin, itese' Jacó. 13 Pena Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' man see
warantî:
—Manni' Jacó wanî'pî unsa'nama pe
kure'ne, unmenka'pî pe awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen ipayanyamî' rî'san nîrî
sa'namauya.
Tîîse manni' Esaú nîmî'pîuya, imenka'pîuya
pra.
⌞Mîrîrî ye'nen ipayanyamî' rî'san nîrî
menka'pîuya pra awanî'pî.⌟ *Ml 1.2,3*
—taasai'ya man.
14 Î' ta'nîkon nai moriya mîrîrî pî'? Paapa
wanî morî pe pra mîrîrî kupîiya ye'nen
ta'nîkon ka'rî? Kaane. 15 Maasa pra
ta'pîiya pena Moisés nurî'tî pî' tîmaimu
e'menukasa' manni' po:
Uurî etî'noko'mato' wanî
manni' itu'se uurî e'to' pî' neken.
Moropai uurî e'wakîma to' wanî
manni' anwakîmapai uurî e'to' pî', *Êx 33.19*
ta'pîiya. 16 Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka pe
awanî pepîn anku'pai pemonkon esenu-
menka yawîrî awanî pepîn, yeka'nunkaiya
yawîrî awanî pepîn, tîîse teetî'noko'mato'
yawîrî neken Paapaya imenka. 17 Mîrîrî
pî' pena Paapa maimu Moisés nurî'tî nî-
menuka'pîya ta'pî pata esa' pe tîwe'sen
Faraó nurî'tî pî'. Ta'pîiya:
—Uurîya mîrîrî warantî pata esa' pe
akupî'pî.
Mîrîrî aku'sau'ya wenai î' kai'ma
umeruntîri esera'mato'pe awenai
tamî'nawîrî pata po,
kure'ne ipîkku pe wanî epu'to'pe
tamî'nawîronkonya *Êx 9.16*
—ta'pîiya. 18 Mîrîrî warantî Paapaya
teetî'noko'mato' kupî manni' itu'se tîwe'to'
yarakkîrî moropai itewan sa'mannîpîiya
itu'se tîwanî yawîrî ikupîiya.

Tîpemonkono Pe Tiaronkon Menkato' Paapaya

19 Amîrî'nîkon yonpaya taa upî': —Mîrîrî
warantî awanî ya, o'non ye'ka pe Paapaya
uyeserukon yako'menka e'painon kin? Anî'
wanî pepîn tiwin kin itu'se Paapa e'to' yen-
tai? 20 Tîîse uwanîyakon, anî' amîrî Paapa
yarakkîrî eesiyu'pîtîpa? Maasa era'makî.
Manni' kamoteya taa pepîn tîkapîtîpon pî':
—Î' ton pe sîrîrî warantî uka'sa'ya? *Is 29.16;*
45.9
—taiya pepîn. Maasa pra kamote
kapîtîponya ikapî itu'se tîwe'to' yawîrî.
21 Mîîkîrîya ikapî e'painon asakî'ne kamote
mîrîrî rî non ke, tiwin ikapî e'painon morî
pe moropai tiaron kapîiya e'painon mararî
rî. O'non ye'ka pe itu'se tîwanî yawîrî
ikapîiya.
22 Mîrîrî warantî Paapaya ikupî'pî itu'se
tîwe'to' yawîrî. Mannankan imakui'pî
ku'nenan yaretî'kapai awanî'pî. Teuren
kure'ne inkamoro yapîtanîpî'pîiya to'
tarumatî tîuya pra maasa pra itu'se
awanî'pî, kure'ne teekore'mai tîwanî mo-
ropai kure'ne tîmeruntîri wanî epu'to'pe
tamî'nawîronkonya. 23 Moropai tiaronkon,
mannankan i'noko'ma'sanya epu'to'pe î'
kai'ma morî pe tîwe'to' wanî, mannankan
pia morî tîrî tîuya ka' po to' ko'manto'pe

tîîpia. Î' kai'ma pena teesenumenka'pî
yawîrî ikupî'pîiya. Anî' amîrî esiyu'pî
yarakkîrî mîrîrî warantî iku'sai'ya pî'?
24 Mîrîrî ikupî'pî Paapaya Judeuyamî' ton
pe neken pra tîîse ikupî'pîiya manni'kan
Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî. Uurî'nîkon
yanno'pîiya. 25 See warantî imenuka'pî
pena Paapa maimu ekareme'nen Oséias
nurî'tîya tîkaaretarî po:
Mannankan upemonkono pe pra esi'san
inkamoro esatîuya tarîpai upemonkono pe.
Mannankan unwakîma'san pepîn
inkamoro wakîmauya *Os 2.23*
ta'pî Paapaya Oséias wenai. 26 Moropai inî'rî
moro rî ta'pîiya:
Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon wanî pepîn
upemonkono pe
tîîse tarîpai amîrî'nîkon wanî
uurî Paapa, ipatîkarî tîîko'mansen,
munkîyamî' pe —ta'pî Paapaya, *Os
1.10*
ta'pîiya.
27 Moropai pena Paapa maimu
ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî
Israelyamî' pî'. Ta'pîiya:
Israelyamî' wanî mararî pra
kasapan warantî tîwe'sanon pe
tîîse inkamoro kore'tapai
mararî neken e'pîika'tî'san wanî.
28 Maasa pra tiaronkon aretî'ka Paapaya
kai'ma
pena ta'pî tîuya yawîrî ikupîiya.
Tiwinarî tu'kankon pemonkonyamî'
yaretî'kaiya kupî sîrîrî *Is 10.22,23*
ta'pîiya. 29 Moro rî Isaías nurî'tî eseurîma'pî
pena. Ta'pîiya:
Sîrîrî Paapa meruntî pu'kuruya
upayankon rî'san nîmî'sa' pra awanî ya,
tamî'nawîrî uurî'nîkon yaretî'ka'pîiya
e'painon.
Pena Sodoma cidaderî po awanî'pî warantî
e'tî'ka'nî'pî e'painon.
Uurî'nîkon yaretî'ka'pîiya e'painon.
Moropai Gomorra ponkon yaretî'ka'pîiya
warantî.
Tîîse tiaronkon upayankon rî'san
pîika'tî'pîiya *Is 1.9*
ta'pîiya.

Israelyamî'ya Jesus Maimu Kupî Pra Awanî Innape

30 Î' ta'nîkon pe nai mîrîrî pî' moriya?
Ta'nîkon ka'rî Judeuyamî' pepîn pî',
Paapaya tîpemonkonoyamî' pe tapisîkon
yuwasa' to'ya pra tîwanî pî'? Tîîse
Paapaya to' yapisî'pî innape tîku'to' to'ya
wenai. 31 Tîîse manni'kan Judeuyamî',
Paapa nîmenka'sanya î' kai'ma Paapaya
tapisîkon yuwa'pî tîîse tiwin kin eporî to'ya
pra awanî'pî. Î' kai'ma Moisés nurî'tîya
tenupa'pîkon yawîrî yuwa'pî to'ya tîîse
eporî to'ya pra awanî'pî. 32 Î' wani' awanî
ye'nen? Eporî to'ya pîn maasa pra Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî tîwanîkon
wenai, morî pe tîwe'ku'sa'kon kai'ma,
tîîse innape ikupî tîuya'nîkon yawîrî pra.
Mîrîrî ye'nen inkamoro e'pu'ma'pî tî'
pona. 33 Pena Paapa maimu ekareme'nenya
ekareme'sa' yawîrî to' e'pu'ma'pî.
Maasa era'matî
tî' tîrîuya sîrîrî seeni' wî' pona.
Mîrîrî pona to' e'pu'ma kupî sîrîrî.
Ipoi to' e'pu'masa' ya
to' atare'mo kupî sîrîrî.
Tîîse manni' innape iku'nenan
inkamoro wanî pepîn tîweppe'se ipî' *Is 8.14;
28.16*
ta'pî Paapa maimu e'menukasa'ya.

10

1 Uyonpayamî', tamî'nawîrî uyewan ke
esenumenka î' kai'ma Judeuyamî' e'pîika'tî
yu'se esenumenka, moropai esatî pî'
uuko'mamî Paapa pî' inkamoro ton pe.
2 Maasa pra epu'tî pî' wai inkamoro wanî
innape Paapa yapurînen pe tîwe'ku'sanon
pe teuren. Tîîse innape Paapa yapurîto'
to'ya wanî pepîn yairon pe, epu'tî to'ya
pepîn. 3 Epu'tî to'ya pepîn î' kai'ma
tarakkîrî morî pe pemonkon kupî Paapaya.
Mîrîrî ye'nen yuwa to'ya tîwinîpai'nîkon,
morî pe Paapaya tîkupîkon tîrî to'ya pepîn.
Teesenumenkakon yawîrî inkamoroya
ikupî, morî pe tîwe'ku'se. 4 Tîîse Cristo
wanî Moisésya yenupanto' rî'pî yentai
tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen manni'kan
innape iku'nenan wanî yairî pu'kuru.
Mîrîrî pîkînsa' Paapaya to' yapisî.
5 Pena Moisés nurî'tîya imenuka'pî
tîkaaretarî po. Î' kai'ma pemonkonyamî'
yapisî tîuya ta'pî Paapaya yairî Moisésya
yenupanto' yawîrî to' wanî wenai. See
warantî ta'pîiya:
—Anî'ya tamî'nawîrî mîrîrî Moisésya yenu-
panto' yawîrî ikupî ya mîîkîrîya
tîîko'manto' ton eporî,
mîrîrî yawîrî tîwanî ye'nen *Lv 18.5*
—ta'pîiya. 6 Tîîse innape iku'to'ya ekare-
mekî: anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'pai pra

awanî morî pe e'nîto'pe Paapa yarakkîrî.
Maasa pra ta'pîiya see warantî:
—Mîrîrî warantî teesenumenkai pra e'tî.
Anî' enuku pe nai ka' pona Cristo era'mai? *Dt 30.12*
7 Teesekaranmapoi pra e'tî.
Anî' autî pe nai sa'manta'san kore'ta Cristo pîmî'sa'kakonpa miarî pai? *Dt 30.13*
—ta'pîiya. 8 Tamî'nawîrî mîrîrî ku'pai pra awanî maasa pra mîrîrî pî' pena Moisés eseurîma'pî:
—A'kî aminke pra Paapa maimu man aapia'nîkon epu'tîkonpa,
antakon ya' man. Moropai ayewankon ya' man *Dt 30.14*
—ta'pîiya. Mîrîrî itekare anna nekaremekî'pî manni'. 9 Mîrîrî pî' eeseurîma ya, anta ke taaya ya, Jesus wanî ayepotorî pe moropai innape ikupîya ya ayewan ke î' kai'ma Paapaya i'mî'sa'ka'pî isa'manta'san kore'tapai, awe'pîika'tî. 10 Maasa pra uyewankon ke innape ikupî'nîkon ya moropai innape Cristo kupî ekaremekî'nîkon ya untakon ke, e'pîika'tîn. 11 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:
—Anî'ya innape mîîkîrî kupî ya,
mîîkîrî wanî pepîn tîweppe'se tîwinîkîi *Is 28.16*
—taasai'ya man. 12 Mîrîrî taiya tamî'nawîronkon pî' manni'kan Judeuyamî' pî' moropai Judeuyamî' pepîn pî' maasa pra tianperî pîika'tînto' ton pra awanî ye'nen sa'nîrî to' tîîse. Tamî'nawîronkon yepotorî pe tîwanî ye'nen, tîpî' tîwe'pîika'tîto'kon ton esa'nenan pîika'tîiya. 13 Taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya manni' warantî pîika'tîiya.
—Manni' uyepotorîkon pî' tîwe'pîika'tîto' ton esa'nen ya e'pîika'tî *Jl 2.32*
—taasai'ya man.
14 Yai pra tiaronya taa: —Tîîse o'non ye'ka pe see innape ikupî ye'ka pe pra esatî to'ya e'painon? Moropai o'non ye'ka pe innape ikupî to'ya e'painon itekare etatîpon pînon? Moropai o'non ye'ka pe eta to'ya e'painon anî'ya itekare ekareme'sa' pra tîîse? 15 Moropai o'non ye'ka pe itekare esekaremekî e'painon anî' ekareme'nen yarimasa' pra tîîse? ⌞Tîîse mîrîrî ekareme'nen yarimasa' Paapaya.⌟ A'kî, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:
—O'non ye'ka pe morî pe eesera'ma e'painon itekare ekareme'nenya ekaremekî ya *Is 52.7*
—taasai'ya man.
16 Tîîse eta tîuya'nîkon ya, tamî'nawîronkonya innape mîrîrî itekare ku'sa' pra awanî'pî. Mîrîrî pî' pena itekare ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî. Ta'pîiya see warantî:
—Uyepotorî, anî'ya see innape itekare anna nekaremekî'pî kupî e'painon? *Is 53.1*
—ta'pîiya. 17 Tîîse innape iku'to' wanî itekare eta wenai. Moropai itekare wanî manni' ekareme'nenya Cristo yekare ekaremekî wenai. 18 Moriya ekaranmapouya. Inkamoroya kin itekare esekaremekî etasa' pra nai? Kaane, eta'pî to'ya. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantî:
Tamî'nawîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî'ya imaimu etasa' man *Sl 19.4*
taasai'ya man. 19 Inî'rî ekaranmapouya. Mîrîrî yekare etasa' Israelyamî'ya yai epu'tî to'ya pra kin nai? Mîrîrî yuuku'pî pena Moisés nurî'tîya. Imenuka'pîiya see warantî:
Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon kinmuwa kupî sîrîrî
tiaronkon pemonkonyamî' amîrî'nîkon pepîn pîika'tîuya wenai.
Inkamoro pemonkonyamî' epu'nenan pepîn
pakkokon pîika'tîsau'ya wenai
eekore'makon upî' —ta'pîiya. *Dt 32.21*
kai'ma imenuka'pîiya. 20 Moropai pena Isaías nurî'tî eseurîma'pî meruntî ke panpî'. Ta'pîiya:
Paapa esenpo'pî manni'kan tîwanenan pepîn pia,
moropai tesa'nenan pepîn pia eesekaremekî'pî *Is 65.1*
ta'pîiya. 21 Tîîse inkamoro Israelyamî' pî' Isaías nurî'tî eseurîma'pî. Ta'pîiya:
Wei kaisarî Paapa wanî'pî to' anpîika'tîpai teuren
tîpîika'tîto'kon Paapaya yu'se pra yewanmîrî'pî to'ya.
Inkamoroya tewankon sa'mannî'sa' wanî'pî
Paapa maimu aniyu'pai pra tîwanîkon ye'nen *Is 65.2*
ta'pîiya.

11

Paapaya Israelyamî' I'noko'ma

1 Mîrîrî ye'nen ekaranmapouya tarîpai.
Paapaya tîpemonkonoyamî' yewanmîrî'pî?
Kaane, tiwin kin to' yewanmîrîsai'ya pra
man. Maasa pra uurî pîika'tî'pîiya. Uurî
wanî inkamoro yonpa pe tîwe'sen pe. Uurî
wanî Abraão nurî'tî payanî'pî pe tîwe'sen
pe moropai manni' Benjamim nurî'tî
paarî'pî pe wanî. 2 Paapaya manni'kan
tîpemonkonoyamî' tîmenka'san yewan-
mîrîsa' pra man. Inkamoro epu'tî'pîiya
pena maasa pata koneka tîuya pra tîîse.
Epu'nenan amîrî'nîkon î' kai'ma Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa'. Manni' Elias
nurî'tî eseurîma'pî Paapa pemonkonoyamî'
winîkîi. 3 See warantî ta'pîiya:

—Uyepotorî, inkamoroya amaimu
ekareme'nenan tî'ka'pî moropai
inkamoroya ayapurî pe tînpo'tîkon
yaponse' soroka'pî.

Tarîpai uurî neken e'nîmîsa' sîrîrî tiwinsarî
tarîpai inkamoro wanî uurî anwîpai
1 Rs 19.10,14

—ta'pîiya. 4 Î' kai'ma mîîkîrî maimu
yuuku'pî Paapaya? Ta'pîiya see warantî:

—Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai mil (7.000)
kaisarî warayo'kon wanî.

Inkamoro mannankan ikonekasa' to' na-
purî pe Baal itese' yapurînenan
pepîn. Tîîse uurî neken yapurî to'ya
1 Rs 19.18

—ta'pîiya. 5 Mîrîrî warantî awe'ku'sa'
sîrîrî. Tîîse morî pe Paapa e'to' wenai
to' wanî arinîke pra tîîse moro to' man
Paapa nîmenka'san tîmîrî ton pe. 6 Itu'se
tîwe'to' wenai Paapaya to' menkasa' î' to'
nîkupî'pî wenai pra, maasa pra to' nîkupî'pî
wenai Paapaya to' menkasa' ya, moriya
to' esenyaka'mato' yepe' pe itîrî Paapaya
e'painon, epe'mîra itîrîiya pepîn.

7 Î' taa pe nai mîrîrî pî'? Ta'nîkon
ka'rî Israelyamî' tamî'nawîronkonya
yairî tîwe'to'kon yuwa'pî teeseka'nunkai,
tînkupî'pîkon wenai. Tîîse eposa' to'ya pra
awanî'pî. Tu'kankon pepîn neken, Paapa
nîmenka'sanya eporî'pî. Tîîse tiaronkon
wanî Paapaya tannoto'kon anetapai pra.
8 Inkamoro pî' Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa':

Paapaya ayewankon sa'mannî'sa'
moropai eesenumenkato'kon nîrî.

Mîrîrî ye'nen inkamoroya era'ma eserîke
pra awanî tenukon ke
moropai eta to'ya eserîke pra awanî tî-
panakon ke *Dt 29.4; Is 29.10*

ta'pîiya. 9 Moropai Davi nurî'tî eseurîma'pî
mîrîrî pî'. Ta'pîiya:

To' atausinpato' weiyu yai
to' ena e'pai man morai' ya'
to' esenku'tîi,
inkamoro e'to'pe itaruma'tîsa'kon pe,

10 to' ku'kî, inkamoro yenu e'to'pe
enkaru'ne
moropai tîîwarîrî tîwe'morikkai to' e'to'pe
tîmoronkon epu'to'pe to'ya tînkupî'pîkon
wenai *Sl 69.22,23*

ta'pîiya.

11 Tarîpai ekaranmapouya. Inkamoro
Judeuyamî' atare'mosa' yai to' atare'mo'pî
tamî'nawîrî î' eporîkonpa pra? Kaane,
tîîse inkamoroya imakui'pî ku'sa'
wenai manni'kan Judeuyamî' pepîn
e'pîika'tîto'kon iipî'pî. Mîrîrî pîkînsa'
Judeuyamî' kinmuwato'pe tîwinîpai
to' e'pîika'tîsa' wenai. 12 Judeuyamî'
nîkupî'pî imakui'pî wenai kure'nan morî pe
Judeuyamî' pepîn e'to' wanî. Tîîpia'nîkon
tîntîrî pe Paapa nîkupî'pî yapisî to'ya pra
Judeuyamî' wanî wenai Judeuyamî' pepîn
pia itîrî'pîiya. Tîîse î' pensa inkamoro
Judeuyamî' enna'po ya, tîîpia'nîkon Paapa
nîtîrî yapisî to'ya ya, î' kai'ma morî pe
panpî' tamî'nawîronkon wanî inî' panpî'
itentai, inkamoro wenai.

Yei Panta Mo'tanî'sa' Tiaron Parakon Pona Warainokon

13 Tarîpai eseurîma sîrîrî amîrî'nîkon
Judeuyamî' pepîn pî'. Maasa pra uurî wanî
Paapa naipontî'pî pe itekare ekareme'se
amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn kore'ta.
Mîrîrî esenyaka'mato' pî' atausinpa. 14 Yai
pra mîrîrî kupîuya wenai uyonpayamî'
ikinmuwa emapu'tîuya. Mîrîrî pîkînsa'
yai pra tiaronkon e'pîika'tî emapu'tîuya.
15 Maasa pra Judeuyamî' wanî yewanmîrîsa'
pe, mîrîrî pîkînsa' Judeuyamî' pepîn
ena'pî Paapa yonpa pe. Mîrîrî tîpo
o'non ye'ka pe awanî e'painon, inkamoro
yapisî Paapaya yai? To' wanî e'painon
manni' isa'manta'san e'mî'sa'ka inî'rî enen
tîwanîkonpa warantî. 16 A'kî, e'mai'non
ikei ekisa' wanî ya morî pe itîîto'pe Paapa
pia, moriya tamî'nawîron itonpakon nîrî
ikeikon wanî morî pe, imîrî ton pe. Moropai
yei kara wanî ya morî pe Paapa pia itîîto'pe,
moriya ipanta nîrî wanî morî pe, imîrî pe.

Mîrîrî warantî Judeuyamî' wanî. Paapa
pemonkono pe to' tamokon e'sa' wenai to'
payanî'san nîrî wanî ipemonkono ton pe.
17 Oliveira ye' pînsa' imainanpasa' panta
waikatî to'ya. Moropai mîrîrî pata'pî
ya' tiaron oliveira ye' imainanpasa'
pepîn ese ye'karî panta tîrî to'ya tiaron
mainanpasa' pata'pî ya'. A'kî tauya
amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wanî
manni' oliveira ye' ese ye'karî warantî.
Tarîpai amîrî'nîkon awe'pîika'tîto'kon
yapi'sa'ya'nîkon inkamoro Judeuyamî'
wenai. 18 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya ipanta
rî'pî yewanmîrî e'pai pra awanî. Mîrîrî
pî' mîî pe aatapurîkon e'pai pra man.
Maasa pra amîrî'nîkon wanî tarîpai ipanta
pe warantî. Ipantaya ikara yapîtanîpî
eserîke pra man tîîse ikaraya neken ipanta
yapîtanîpî. Mîrîrî ye'nen taaya'nîkon
eserîke pra man: —Anna wanî Judeuyamî'
yentai tîwe'sanon pe —taaya'nîkon eserîke
pra naatîi. 19 Mîrîrî ye'nen taaya'nîkon: —
Ipanta ya'tîsa' to'ya mîrîrî anna pata'se'
ton pe, Paapa pemonkono pe anna e'to'pe.
20 Inna, seru' pepîn. Tîîse enpenatatî
inkamoro ya'tî'pî Paapaya maasa pra
innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Tîîse
amîrî'nîkon tîrî'pî Paapaya oliveira ye'
pî' manni' warantî maasa pra innape
ikupîya'nîkon ye'nen. Mîrîrî pî' mîî pe
taatapurîi pra e'tî. Tîîse eranne' pe e'tî
mîrîrî pî', Paapaya aya'tîkon namai. 21 Mîrîrî
ye'nen aka tîwarî e'tî. Paapaya Judeuyamî'
tîmenka'san pu'kuru taruma'tîto' tîuya
ku'sa' pra man tîwî. Mîrîrî ye'nen
amîrî'nîkon taruma'tîiya pepîn kai'ma
kîsenumenkatî.
22 Maasa era'matî Paapa wanî morî
pe seru' pepîn moropai nari' pe nîrî
awanî. Mîîkîrî wanî nari' pe manni'kan
tena'tî'san winîkîi. Tîîse morî pe awanî
awinîkîi'nîkon tîwîrîrî innape tîkupî pî'
aako'mamîkon ye'nen. Mîîwîni pra awanî
ya amîrî'nîkon nîrî ya'tîiya. 23 Tîîse î'
pensa Judeuyamî'ya tîwî teserukon kupî ya
moropai innape ikupî to'ya ya to' enna'po
inî'rî ipata'se'kon ya', Paapaya to' enna'po
emapu'tî. 24 Amîrî'nîkon Judeuyamî'
pepîn wanî manni' oliveira se' tapairon
panta ya'tîsa' moropai itîîsa' tiaron panta
pata'pî ya' warantî. Manni' oliveira ye'
imainanpasa' pona itîîsa' pe. Judeuyamî'
wanî manni' oliveira ye' imainanpasa'
warantî. Mîrîrî ye'nen Paapaya ikupî sa'me
pra î' kai'ma mîrîrî oliveira ye' pî' yannuku
tîuya ipanta tena'tî'pî.

Morî Pe Paapa E'to' Tamî'nawîron Pî'

25 Uyonpayamî', anî' nepu'tî pepîn yairon
epu'tîya'nîkon yu'se wai, aawarîrî'nîkon
epu'nen pe awanîkon kai'ma eesenu-
menkakon namai. Maasa pra Israelyamî'ya
innape iku'to' pepîn ko'mamî pepîn
ipatîkarî. Tîîse to' ko'mamî tamî'nawîrî
innape ikupîtonkon Judeuyamî' pepînya
innape iku'sa' pîkîrî. 26 Mîrîrî warantî
neken tamî'nawîrî Israelyamî' e'pîika'tî
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya manni'
warantî.
Pîika'tîton iipî pe man.
Moropai mîîkîrîya tamî'nawîronkon
Jacó payanî'san nîkupî'pî imakui'pî
mo'ka pe man.
27 Mîrîrî warantî to' yarakkîrî eseta kupî
sîrîrî,
mîrîrî imakui'pî to' nîkupî'pî mo'kauya yai
Is 59.20,21; 27.9; Jr 31.33,34
ta'pîiya.
28 Inkamoro Judeuyamî'ya Paapa maimu
yewanmîrîsa' wenai Paapa yeyaton pe
to' ena'pî, amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn
wenai. Tîîse Paapaya to' menkasa' wenai to'
ena Paapa yonpa pe. Penaronkon tamokon
wenai to' ena'pî. 29 Maasa pra î' pensa
Paapaya î' ta'pî tîuya teesenumenkato'
miakanma pepîn, manni'kan tînmenka'san
tîmîrî ton pe yarakkîrî. Moropai inkamoro
kupîiya morî pe. 30 Amîrî'nîkon Judeuyamî'
pepîn pena Paapa maimu yawîrî pra
awanî'pîkon. Tîîse tarîpai amîrî'nîkon
era'ma'pî Paapaya tî'noko'pî pe, maasa pra
Paapa maimu yawîrî pra Judeuyamî' e'sa'
ye'nen. 31 Mîrîrî warantî tî'noko'pî pe Paa-
paya ayera'ma'pîkon ye'nen, Judeuyamî'ya
nîrî tî'noko'mato'kon Paapaya yapisî,
inkamoro wanî Paapa maimu yawîrî pra
tîîse. 32 Mîrîrî ye'nen Paapaya tamî'nawîrî
to' ku'sa' to' e'to'pe yarakkansa' warantî
tîmaimu yawîrî pra to' e'sa' ye'nen.
Mîrîrî kupî'pîiya teetî'noko'mato' yenpopa
kai'ma tamî'nawîronkon ton pe.
33 Ipîkku pe pu'kuru Paapa wanî epu'tî yen-
tai.
Moropai î' kai'ma kure'ne epu'nen pe awanî
ekaremekî yentai.
Anî'ya kin teseru konekasa' Paapaya epu'tî
e'painon?
Anî'ya Paapa esenumenkato' epu'tî
e'painon?

34 Anî'ya kin Paapa esenumenkato' epu'tî
e'painon?
Anî'ya kin ipanama e'painon? *Is 40.13*
35 Anî'ya kin î' tîrî'pî Paapa pia,
itepe'pî yapisîpa iwinîpai? *Jó 41.11*
36 Tamî'nawîron wanî Paapa nîkoneka'pî
pe. Tamî'nawîron ko'mannîpîiya tîmîrî pe
awanî. Morî pe pu'kuru man Paapa tauya
tîwîrîrî.

12

Paapa Esenyaka'mato' Ku'to'pe Eturumakan

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', kure'ne
Paapaya u'noko'masa'kon wenai î' kai'ma
antîrîkon tîrîya'nîkon iipia tarîpai?
Kure'ne esatîuya sîrîrî. Eturumakatî
Paapa pia tamî'nawîrî awe'to'kon yawîrî.
Aako'mamîkon pîkîrî mîîkîrî pî' neken
teesenumenkai ako'mantî morî pe.
Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya Paapa
wakîri pe awanîkon moropai yairî Paapa
yapurîya'nîkon mîrîrî. 2 Sîrîrî pata yeseru
pî' tîwe'sanon pemonkonyamî' warantî pra
e'tî. Tîîse tîwî Paapaya ayeserukon, eesenumenkato'kon miakanmato'pe eturumakatî.
Mîrîrî warantî neken epu'tîya'nîkon î'
itu'se Paapa e'to' wanî, moropai awe'to'
yawîron pe awanî epu'tîya'nîkon, moropai
awakîrikon pe awanî.
3 Morî pe pu'kuru tîwanî wenai uupia
sîrîrî esenyaka'mato' ton tîrî'pî Paapaya.
Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon tamî'nawîrî
awanîkon tanne. Tiaron yentai ke'ku'tî
morî pe kai'ma. Tîîse eesenumenkakon
yai yairî esenumenkatî. Tiwin pî'
si'ma apî'nîkon rî atako'menkatî. Yairî
esenumenkatî ankupîkon ton tîîsa' Paapaya
pî', î' kai'ma awe'to'kon pî' innape
iku'to'ya'nîkon yawîrî. 4 Maasa pra tiwin
uyesa'kon wanî tanne, tu'ke ipantakon
wanî, uyemekon, u'pukon kai'ma. Tu'ke to'
wanî tanne se' kaisarî to' wanî pepîn. Tiwin
pî' eesenyaka'mato' wanî tiaron pe tiwin pî'
tîîse. 5 Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî tu'ke
e'nî tanne. Tiwin uyesa'kon wanî Cristo
yarakkîrî e'nî ye'nen. Mîrîrî warantî tiwin
e'nî tiaronkon pokonpe. Tu'ke uyesa'kon
epantakapî'sa' esenyaka'ma tiwin pî'
warantî e'nî, tiwin uyesa'kon tîîse. 6 Mîrîrî
ye'nen tiwin pî' si'ma î' kai'ma yapi'sa'
epe'mîra yapurî yuwapai'nîkon. Mîrîrî
yapisî'pî epe'mîra Paapaya itîîsa' ye'nen
ukaisarî'nîkon. Mîrîrî Paapa nîtîrî'pî
wanî ya, itekare ekareme'to'pe, mîrîrî
ku'pai'nîkon î' kai'ma innape iku'sa'nîkon
ye'nen. 7 Tîîse yapurîto'pe awanî ya moriya
yapurîpai'nîkon. Tîîse yenupanto'pe awanî
ya, moriya to' yenupapai'nîkon. 8 Tîîse
tiaronkon yausinpato'pe awanî ya, moriya
to' yausinpapai'nîkon. Anî'ya temanne
rataika ya tiaronkon pia, moriya mîrîrî
ku'kî yairî pu'kuru. Tîîse anî' wanî ya
ipîkku pe, tiaronkon esa' pe, inkamoro
panamaya yuwakî epu'tîi'ma aka. Anî'ya
tiaronkon pîika'tî ya, moriya to' pîika'tîkî
awakîri pu'kuru taatausinpai.

9 Mîrîrî warantî awe'sa'namato' e'to'pe
yairî morî pe. Imakui'pî yu'se tîwe'se
pra e'tî tîîse morî kupîya'nîkon yuwatî.
10 Eetî'nînmato'kon wenai tiaronkon
sa'namaya'nîkon e'pai man, Cristoya
asa'namakon warantî, ayonpakon pe
pu'kuru to' tîku'se. 11 Paapa ton pe
teesenyaka'mai e'tî enya'ne pe pra. Uyepotorîkon yapurîtî taatausinpai ayewankon
ya'. 12 Taatausinpai pu'kuru inîmîkî pî'
ako'mantî. Awe'tarumatîto'kon yapîtanî'tî
meruntî ke, teesewankono'mai pra. Tîîse
eepîremakon pî' ako'mantî tîrumakai
pra. 13 Ayonpakon innape iku'nenan pia
î' rî itesa' pe awe'to'kon yonpa antîîtî,
manni'kan sa'ne î' ton pînon pia. Moropai
tamî'nawîronkon aapia'nîkon tui'sanon
yapi'tî morî pe ayewî'kon ta.

14 Manni'kan amîrî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon
wanî ya, inkamoro pîika'tîto'pe Paapaya
esatî Paapa pî' morî tîîto'peiya to' pia.
Mîrîrî morî tîîto'peiya esatî to' taruma'tîiya
namai. 15 Atausinpatî taatausinpasanon
pokonpe. Moropai akaruntî manni'kan
tîkaruwasenon pokonpe. 16 Ako'mantî
tîmurukun pe tiaronkon pokonpe tiaron
yentai mîî pe tîwe'ku'se pra. Tîîse
ayonpa pe to' ku'tî, ipîkkukon pepîn
moropai tîwe'taruma'tîsanon. Epu'nen pe
tîwe'ku'se pra e'tî.

17 Imakui'pî pe tiaron tîrepai pra e'tî.
Tîîse morî ke neken irepatî. Morî
kupîya'nîkon yuwatî tamî'nawîronkon
nera'ma ton pe. 18 Epu'tîya'nîkon pîkîrî
morî kupîya'nîkon yuwatî, morî pe
aako'mamîkonpa tiaronkon pokonpe.
19 Uyonpayamî' tiaronkon pî' eese'makon
tuwai pra e'tî. Maasa pra Paapaya inkamoro taruma'tî kupî sîrîrî
mîîto'pe. Mîrîrî pî' taasa' Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man:

—Uurî ese'ma pe wai inkamoro yarakkîrî uyeseru konekauya pe wai *Dt 32.35*
—ta'pî Paapaya [20] Tîîse mîrîrî taasa' Paapa maimuya manni' yawîrî iku'tî.
Mîîkîrî apî'nîkon tîwo'ma'tasen wanî ya emi'ne,
mîîkîrî ya're' ton tîîtî.
Moropai tuna aninnîpai awanî ya,
mîîkîrî wo'patî.
Mîrîrî kupîya'nîkon ya yarakkîrî,
mararî pra mîîkîrî yeppe'nîpîya'nîkon *Pv 25.21,22*
taasai'ya man [21] Ayentai'nîkon imakui'pî ena kî'tîîtî. Tîîse imakui'pî yentai awanîkon yuwatî morî kupîya'nîkon wenai.

13

Î' Kai'ma Ipîkku Pe Tîwe'sanon Maimu Yawîrî E'nî

[1] Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon e'pai awanî ipîkkukon maimu yawîrî. Maasa pra inkamoro wanî tamî'nawîrî Paapa nîkupî'san pe mîîto'pe. Moropai intîrî'san pe to' wanî. [2] Tîîse inkamoro maimu yawîrî pra anî' wanî ya, mîîkîrî wanî pepîn Paapa maimu yawîrî maasa pra Paapaya to' tîîsa' tanne. Mîrîrî warantî teesenumenkasen wanî ya, tîîwarîrî rî mîîkîrî esewanmîrî mîrîrî. [3] Mîrîrî ye'nen inkamoro imakui'pî ku'nenen wanî eranne' pe, mîîkîrî ipîkku pe tîwe'sen pata esa' pî'. Tîîse manni'kan morî ku'nenan wanî pepîn eranne' pe ipî'. Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'pai pra awanî ya, moriya morî ku'kî moropai mîrîrî kupîya ya, mîîkîrîya ayapurî. [4] Maasa inkamoroya Paapa esenyaka'mato' koneka mîrîrî amîrî'nîkon tonpe. Tîîse imakui'pî kupîya ya, eranne' pe e'kî maasa pra meruntî ke mîîkîrî wanî amîrî taruma'tîiya. Inkamoro wanî Paapa esenyaka'mato' ku'nenan pe. Moropai pemonkon imakui'pî ku'nen taruma'tînen pe to' wanî. [5] Mîrîrî warantî ipîkkukon pe tîwe'sanon maimu yawîrî awanîkon e'pai awanî inkamoroya ataruma'tîkon namai. Moropai mîrîrî wenai neken pra tîîse eesenumenkato'kon wenai.

[6] Mîrîrî ye'nen ane'makon ye'matî ipîkkukon esenyaka'mato'pe maasa pra Paapa ton pe to' esenyaka'ma ipoitîrî pe. [7] Mîrîrî ye'nen epe'mîra awe'to'kon ye'matî iipia. Tamî'nawîrî epe'mîra awe'to'kon ye'matî. Inkamoro namatî tamî'nawîrî ipîkku pe tîwe'sanon yapurîtî.

Î' Kai'ma Tiaronkon Koneka Yeseru

[8] Tiaronkon pia epe'mîra tîwe'se pra e'tî. Tîîse kure'ne epe'mîra awe'to'kon e'pai awanî, î' kai'ma, tiaronkon sa'namato'ya'nîkon ke. Maasa pra anî'ya tiaronkon sa'nama ya, mîîkîrî wanî mîrîrî Paapa maimuya taasa' yawîrî. [9] Paapa maimuya taasa' see warantî:
—Tiaron no'pî yarakkîrî tîwe'se pra moropai pemonkon kî'wîi.
Ama'ye' pe tîwe'se pra tiaron yemanne yu'se pra *Êx 20. 13-15,17; Dt 5.17-19,21*
—taasai'ya man. Tamî'nawîrî mîrîrîkon wanî Paapa maimuya taato'pe. Moropai ta'pîiya:
—Tiaronkon sa'namatî, aawarîrî awe'sa'nama manni' warantî *Lv 19.18*
—ta'pîiya. [10] Anî'ya tiaronkon sa'nama ya, imakui'pî kupîiya pepîn to' winîkîi. Maasa pra e'sa'namanto' wanî Paapa maimuya taasa' manni' tamî'nawîrî yawîrî.

[11] Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî ikupîya'nîkon e'pai awanî. Maasa pra aasîrî e'pîika'tînto' weiyu eseporî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen pakan e'pai man. Maasa pra aminke pra e'pîika'tînto' weiyu wanî sîrîrî pena innape ikupî pia'tî yai awanî'pî warantî pra. [12] Ewaron pe tîwe'sen atareti'kasa' sîrîrî. Tarîpai a'ka pe tîwe'sen erepansa' sîrîrî. Mîrîrî ye'nen ewaron ya si'ma imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' yemî'pannîpî yuwapai man. Tîîse a'ka ta si'ma meruntî ke e'nî yuwapai'nîkon man. [13] Tîwîrî ko'mannîpai'nîkon man a'ka ta, a'ka ta tîwe'sen pemonkon wanî warantî, imakui'pî pe tîwe'se pra moropai teetînsen pe pra, moropai se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, mîrîrî ye'ka nura tîku'se pra, moropai teekore'masen pe pra, moropai ikinmuyen pe tîwe'se pra. [14] Tîîse Jesus Cristo winîpainon yapi'tî eeseya'namakonpa mîrîrî ye'ka winîkîi, î' kai'ma aawarîrî'nîkon itu'se apunkon e'to' yawîrî tîku'se pra.

14

Ayakon Winîkîi Teeseurîmai Pra E'kî

[1] Manni' a'tu'mîra tîwe'sen akore'ta'nîkon innape Jesus kupî tîuya ye'ka pe mîîkîrî yapi'tî awakîrikon pe. Mîîkîrî yarakkîrî teesiyu'pî'se pra e'tî, î' taiya ya apî'nîkon. [2] A'kî, tiaronkonya taa tamî'nawîron pî' entamo'kan. Tîîse

tiaronkon teesenumenkato'kon ya'
a'tu'mînanya taa: —Kaane, tamî'nawîron
enapî eserîke pra man, ipînsa' neken
enapî —taa to'ya. 3 Mîrîrî ye'nen anî'ya
tamî'nawîron tena'sen enapî ya, mîîkîrî
ipînsa' neken ena'nen kupî e'pai pra
awanî tewanma pe. Mîrîrî ye'ka ipînsa'
tena'sen ena'nenya tamî'nawîrî ena'nen
yewanmîrî eserîke pra awanî. Maasa pra
Paapaya tîwakîri pe mîîkîrî yapi'sa' ye'nen.
4 Anî'kan amîrî'nîkon tiaronkon poitîrî pe
tîwe'sanon pî' eeseurîmakonpa? Maasa
pra mîîkîrî esa'ya neken taa eserîke awanî,
morî pe awanî, morî pe pra awanî kai'ma.
Moropai morî pe awanî taiya maasa pra
mîrîrî warantî itesa'ya ikupî.

5 Tiaronkon esenumenka mîrîrî weiyu
wanî tiaron wei yentai kai'ma. Moropai
tiaronkon esenumenka se' kaisarî wei wanî
kai'ma. Mîrîrî ye'nen yairî tîwanîkon
kai'ma to' wanî teesenumenkakon yawîrî.
6 Tîîse manni' ipîkku pe mîrîrî weiyu ku'nen
wanî ya, mîîkîrîya Paapa yapurîto'pe ikupî
mîrîrî. Moropai manni' tamî'nawîron
ena'nenya nîrî Paapa yapurîto'pe ikupî
mîrîrî. Morî pe pu'kuru man taiya Paapa
pî'. Moropai ipînsa' neken ena'nenya
Paapa yapurîpa ikupî mîrîrî. Taiya: —Morî
pe pu'kuru man —taiya Paapa pî'. 7 Maasa
pra anî' ton pra man tîîwarîrî tîîko'mansen
moropai tîîwarîrî tîîsa'mantasen ton pra
man. Ko'mannîto' wanî uyepotorîkon pia.
8 Sa'mantan ya moriya sa'mantan mîrîrî
uyepotorîkon ton pe. Mîîwîni pra awanî ya,
enen e'nî ya, sa'mantan ya awanî Uyepo-
torîkon tonpe.

9 Maasa pra Yepotorî Wannî pe tîwanîpa
kai'ma Cristo sa'manta'pî moropai awen-
napamî'pî. Mîrîrî ye'nen isa'manta'san
yepotorî pe awanî moropai enenankon
yepotorî pe awanî. 10 Tîîse, î' wani'
awanî ye'nen ayakon yewanmîrîya? Amîrî
kanan, î' ton pe ayakon yu'se pra awanî?
A'kî, tamî'nawîrî uurî'nîkon eseporî kupî
sîrîrî Paapa rawîrî. Mîrîrî yai Paapaya
uyako'menkakon kupî sîrîrî. 11 Maasa pra
Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Innape Uurîya taasa' sîrîrî
î' pensa inna'pokauya pata pe pra —ta'pî
Uyepotorîkonya.
—Urawîrî neken tamî'nawîronkon
e'sekunka pe man unamai.
Mîrîrî yai inkamoroya taa kupî sîrîrî
tamî'nawîrî si'ma:
"Amîrî wanî tamî'nawîronkon yako'menkaton
pe", —ta'pî Uyepotorîkonya. *Is 45.23*
taasai'ya man. 12 Mîrîrî ye'nen tiwin pî'
si'ma ukaisarî'nîkon unkupî'pîkon ekare-
mekî kupî sîrîrî Paapa pî', ⌊tiaron pî' pra⌋.

Imakui'pî Ya' Ayakon Ena Kîsemapu'tîi

13 Mîrîrî ye'nen tiaronkon mu'tunpato'
uurî'nîkonya emî'pannî'pai'nîkon man.
Moropai taaya'nîkon e'pai awanî: —
Î' kupîuya pepîn uyakon mauya namai
imakui'pî ya'. 14 Uyepotorîkon yarakkîrî
e'nî wenai, epu'tî pî' wai tena'sen nura
ton pra awanî. Tîîse anî' esenumenka
ya tena'sen pî' nura pe awanî kai'ma,
moropai enapîiya, mîîkîrîya imakui'pî
kupî mîrîrî tîwinîkîi. Mîrîrî ye'nen
imakui'pî pe eena tîmîrî pe. 15 Yairî
ma're ayakon ena emapu'tîya anenapî
enapîya wenai, ayakon sa'namaya yuwaya
pepîn mîrîrî, manni' imîrî ton pe Cristo
sa'manta'pî tanne. Mîrîrî warantî ayekkari
enapîya wenai ayakon kî'ma'nîpai.
16 Mîrîrî warantî imakui'pî pe tiaronkon
eseurîma kî'mapu'tîtî awinîkîi'nîkon, morî
kupîya'nîkon kai'ma eesenumenkasa'kon
tanne. 17 Maasa pra Paapa wanî uyesa'kon
pe esepu'tî uyekkarikon enapî wenai pra,
uwukukon enîrî wenai pra, tîîse uyonpakon
sa'nama wenai eesepu'tî. Moropai morî
pe uyonpakon yarakkîrî ko'mannî wenai,
moropai taatausinpai ko'mannî wenai
Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî wenai,
mîrîrî warantî Paapa pemonkono pe e'nî
esepu'tî. 18 Anî'ya mîrîrî warantî Cristo
yapurî ya, Paapa wakîri pe awanî. Moropai
tonpayamî' nîrî wakîri pe awanî.

19 Mîrîrî ye'nen tîwanmîra e'nî yuwa-
pai'nîkon. Moropai uyonpakon meru-
tîri'tîpai'nîkon. 20 Manni' Paapa nîpîika'tî'pî
kî'taruma'tîi. Tamî'nawîrî yekkari wannî
wanî tena'sen pe. Tîîse î' rî enapî wenai
imakui'pî ya' uyonpakon ena emapu'tî
ya, yairî pra awanî mîrîrî. 21 Tîîse morî
pe panpî' awanî uyo'kon rumaka ya,
uwukukon rumaka ya, î' rî rumaka ya,
imakui'pî ya' uyonpakon ena namai.

22 Tîîse amîrî'nîkon yairî eesenu-
menkato'kon tena'sen pî', tenî'sen pî',
mîrîrî warantî eesenumenkakon pî'
aako'mamîkon tîîse moo, teesiyu'pî'se
pra ayonpakon yarakkîrî. Paapaya neken
epu'tî mîrîrî. Taatausinpai mîîkîrî wanî
teesenumenkato' yawîrî î' rî ku'nen pe,
maasa pra yairî tîwanî epu'tîiya. —Yairî pra

awanî tai'se —taiya pepîn. [23] Tîîse manni'
a'tu'mînya tiyo' yanî ya teesenumenkato'
yawîrî pra, imakui'pî kupîiya mîrîrî. Maasa
pra —Yairî naka ikupîuya sîrîrî ta'ye' —
taiya. —Mîrîrî ye'nen yairî pra awanî tai'se
—kai'ma mîrîrî kupî anî'ya ya, imakui'pî
kupîiya.

15

Tiaronkon Pî' Teesenumenkai Ko'mannî

E'pai Awanî

[1] Tîîse uurî'nîkon innape iku'nenan
manni'kan meruntî ke tîwe'sanon, moriya
tiaronkon a'tu'mîra tîwe'sanon pîika'tî
e'pai awanî. To' yeseru yapîtanîpî e'pai
awanî to' tîyu'pî'se pra. [2] Tîwin pî' si'ma
ukaisarî'nîkon tiaronkon pîika'tî e'pai
awanî morî pe to' ko'manto'pe, inî' panpî'
innape iku'to'pe to'ya. Upî'nîkon neken
teesenumenkai pra to' pîika'tî e'pai awanî.
[3] Maasa pra tîîwarîrî Cristo etî'nînmasa' pra
man. Tîîse Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa' man.
—Paapa, mîrîrî awinîkîi imakui'pî ku'to'
to'ya yapisî'pîuya upona. *Sl 69.9*
—ta'pîiya. [4] Pena tamî'nawîrî
awe'menukasa' manni' Paapa maimu po,
mîrîrî wanî uyenupanenkon pe. Inîmîkî pî'
e'nîto' ton tîrîiya. Moropai atausinpanto'
ton tîrîiya. Î' taasa' tîuya kupî Paapaya
nîmîkî pî' ko'mannî. Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîrî yapîtanîpî eserîke awanî.
[5] Manni' Paapa, tînîmî'to' tîînen moropai
atausinpanto' tîînenya tiwin eesenu-
menkato'kon tîrî yu'se wai aapia'nîkon,
Jesus Cristo esenumenkato' yawîrî eesenu-
menkakonpa. [6] Mîrîrî warantî itîrî Paapaya
tapurîkonpa, tamî'nawîrî awanîkon tanne
tiwin eesenumenkato'kon tîîse, manni'
Paapa, Jesus Cristo Uyepotorîkon yun
yapurîkonpa.

Paapa Maimu Wanî Judeuyamî' Pepîn Tonpe

[7] Mîrîrî ye'nen tiaronkon yapi'tî
akore'ta'nîkon to' e'to'pe, î' kai'ma Cristoya
amîrî'nîkon yapisî'pî warantî. Moropai
mîrîrî wenai Paapa yapurî tu'kankonya.
[8] Maasa pra Cristo eturumaka'pî Judeuyamî'
pia to' poitîrî warantî, î' kai'ma innape
pu'kuru î' taasa' Paapaya ekaremekîpa
kai'ma. Maasa pra mîrîrî kupî'pîiya
î' taasai'ya yawîrî penaronkon anna
tamokon pî'. [9] Moropai Judeuyamî' pepînya
Paapa yapurîto'pe nîrî morî pe awe'to'
wenai. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa'
warantî:
Mîrîrî ye'nen ayapurî pî' wai kure'ne
Judeuyamî' pepîn kore'ta si'ma.
Moropai ayapurî pî' wai
ayapurîto' eserenkanto' ke *2 Sm 22.50; Sl 18.49*
ta'pîiya: [10] Moropai ta'pîiya inî'rî:
Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn, atausinpatî.
Paapa yapurînenan pokonpe
inmenka'san ipemonkonoyamî' pokonpe si'ma *Dt 32.43*
ta'pîiya. [11] Moropai inî'rî ta'pîiya:
Tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepînya
tepotorîkon yapurî e'pai awanî.
Moropai kure'ne tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya yapurî e'pai awanî. *Sl 117.1*
ta'pîiya. [12] Moropai Isaías nurî'tîya ta'pî
nîrî:
Jessé nurî'tî payanî'san yonpa wanî pe man
pata esa' pe.
Manni'kan Judeuyamî' pepîn esa' pe awanî
pe man.
Inkamoroya inîmîkî ko'mannîpî *Is 11.10*
ta'pîiya.
[13] Paapaya, inîmî'to' ton tîînenya aatausinpato'kon ton tîrî yu'se wai. Moropai tîîwanmîra awe'to'kon ton tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon, innape iku'nenan pia. Mîrîrî wenai Morî Yekaton Wannî meruntîri yai morî intîrî nîmîkî pî' aako'mamîkon, teeseta'kai pra.

A'tu'mîra Paulo Esepu'to'

[14] Uyonpayamî' ayepu'tîkon pî' wai î'
kai'ma amîrî'nîkon wanî morî pe pu'kuru.
Moropai epu'nen pe pu'kuru awanîkon
moropai tiaronkon panama epu'nen
pe awanîkon epu'tî pî' wai. [15] Tîîse
sîrîrî kaareta menukauya pe kure'ne
teesenumenka ye'ka pe, aronne sîrîrî
eseurîmato' menukauya. Amîrî'nîkon
yenpenatanî'to'pe eesenupa'pîkon pî'.
Sîrîrî konekauya maasa pra Paapaya itîîsa'
ye'nen esenyaka'mato'pe. Uwakîri pe
ikupîuya. [16] Maasa pra Cristo maimu pe
teesenyaka'masen pe wanî manni'kan
Judeuyamî' pepîn tonpe. Uurî esenyaka'ma
manni' teepîremasen esenyaka'ma
warantî Paapa maimu ekaremekî pî'
pemonkonyamî'ya Paapa yapurîto'pe.
Mîrîrî warantî itekare ekaremekîuya
inkamoro Judeuyamî' pepîn e'to'pe Paapa

pia untîrî'san pe to' e'to'pe. Moropai
tîwakîri pe Paapaya to' yapisî, Morî
Yekaton Wannî nîrona'san pe to' wanî
wenai.
17 Mîrîrî ye'nen Cristo Jesus yarakkîrî
wanî ye'nen uurî atausinpa kure'ne.
Moropai Paapa ton pe esenyaka'ma pî'
atausinpa. 18 Uurî pe rî eseurîma eserîke
pra wai, tîîse Cristo nîkupî'pî pî' neken
eseurîma, manni' uyarakkîrî inkupî'pî
wenai. Mîrîrî kupî'pîiya uwenai Judeuyamî'
pepînya innape Paapa maimu kupî'pî.
Mîrîrî e'sa' man mîrîrî unekaremekî'pî eta
to'ya wenai, moropai uyeseru era'ma to'ya
wenai. 19 Moropai Morî Yekaton Wannî
meruntîri wenai anî' nîkupî eserîkan
pepîn kupîuya wenai innape ikupî'pî
to'ya. Mîrîrî warantî asarî ye'ka pe
Jerusalém poro moropai Ilírico pata poro
asarî ye'ka pe itekare ekaremekî'pîuya.
Awe'to' yawîrî Jesus Cristo pî' eseurîma'pî.
20 Kure'ne eseka'nunka'pî tîwîrî Paapa
maimu ekareme'to'peuya manni'kan Jesus
yekare etatîpono'san pepîn pî', o'non pata
ya' tiaronkon wîtî'pî pepîn ya' itekare
ekareme'se. A'kî, tewî' koneka anî'ya pepîn
tiaronya tewî' koneka pata'se' ya'. Mîrîrî
warantî uutî pepîn o'non pata ya' tiaron
wîtî'pî itekare ekareme'se ya'. 21 Î' kai'ma
Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' manni'
warantî:
Manni'kan î' pensa ipî' eseurîman
etatîpono'san pepînya era'ma kupî sîrîrî.
Moropai eta tîuya'nîkon wenai
innape ikupî to'ya kupî sîrîrî, *Is 52.15*
ta'pîiya.

Paulo Esenumenka Roma Pata Pona Tuutî Pî'

22 Mîrîrî pî' esenyaka'ma ye'nen, tu'ke
ite'ka aapia'nîkon uutî eserîke pra
awanî'pî. 23 Tîîse sîrîrî esenyaka'mato'
yaretî'kasau'ya wai sîrîrî pata po. Pena
tu'ke kono' kaisarî esenumenka pî'
uuko'mansa' wai amîrî'nîkon anera'mapai
wanî pî'. 24 Tarîpai mîrîrî kupîuya pî'
esenumenka sîrîrî. Espanha pona uutî pe
amîrî'nîkon era'mauya pî' esenumenka
sîrîrî. Moropai upîika'tîya'nîkon yu'se
wanî sîrîrî Espanha pona uutîto' pî', mararî
akore'ta'nîkon uuko'mamî tîpo. 25 Tîîse
sîrîrî uutî sîrîrî Jerusalém pona, Paapa
pemonkonoyamî' ton pe miarî. 26 Maasa
pra Jesus yapurînenan Macedônia ponkon
moropai Acaia ponkonya tîntîrîkon tîrî'pî
taatausinpai manni'kan Jerusalém ponkon
tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe. 27 Maasa
pra Judeuyamî' winîpai morî e'pîika'tînto'
yapisî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
pepînya to' pîika'tî e'pai awanî nîrî,
itesa' pe tîwe'to'kon ke. 28 Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîrî to' nîtîrî'pî rumakasau'ya
ya Jerusalém ponkon pia, miarî pai uutî
mîrîrî Espanha pata pona. Mîrîrî yai uutî
pe amîrî'nîkon anera'mapai wanî sîrîrî.
29 Mîrîrî yai amîrî'nîkon pia erepansa' yai,
epu'tî pî' wai kure'ne morî Cristo nîtîrî'pî
pî' eseurîma ayarakkîrî'nîkon, tamî'nawîrî
itu'se awe'to'kon pîkîrî.
30 Esatîuya uyonpayamî', Uyepotorîkon
Jesus Cristo wenai. Moropai kure'ne
etî'nînmanto' Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî
wenai esenyaka'man tîmurukun pe. Mîrîrî
ye'nen upîika'tîtî eepîremato'kon ke up-
ona. 31 Upona epîrematî Jesus epu'nenan
pepîn Judéia ponkonya uwî namai. Mo-
ropai uurî esenyaka'mato' e'to'pe Paapa
pemonkonoyamî' tonpe miarî. 32 Mîrîrî
aapia'nîkon uutî itu'se Paapa wanî ya,
akore'ta'nîkon erepamî kure'ne taatausin-
pai. Mîrîrî yai apîika'tîuya'nîkon moropai
upîika'tîya'nîkon nîrî. 33 Moropai Paapa,
tîwanmîn tîînen wanî aapia'nîkon yu'se
wai. Mîrîrî wanî e'pai man.

16

Paulo Esekaremekî Pemonkonyamî' Pî'

1 Apî'nîkon manni' uwîrisikon Febe
Cesaréia soosirî ta teesenyaka'masen
ekaremekîuya. 2 Mîîkîrî yapi'tî morî
pe maasa pra uwîrisikon pe awanî
ye'nen. Yapi'tî uyepotorîkon Jesus Cristo
pemonkono pe awanî ye'nen. Morî pe
yapi'tî Paapa pemonkonoyamî'ya ikupî
warantî. Ipîika'tîtî tamî'nawîrî î' itu'se
awe'to' ke, iipia itîîtî. Maasa pra mîîkîrîya
tu'ke pemonkonyamî' pîika'tî'pî mararî
pra, moropai upîika'tî'pîiya nîrî.
3 Umaimu yarimauya Priscila pia
moropai Áquila pia. Maasa pra
inkamoro wanî uyonpayamî' pe.
Jesus Cristo ton pe esenyaka'ma
yonparî'san pe to' wanî.
4 Inkamoro sa'manta yonpa'pî
uurî pîika'tîkonpa. Mîrîrî ye'nen
kure'ne to' pî' morî pe man
tauya. Uurîya taa neken pra tîîse
tamî'nawîronkon Judeuyamî'

pepîn Paapa yapurînenanya taa
nîrî.
5 Moropai umaimu man tamî'nawîronkon
manni'kan to' pokonpe emu-
rukuntî'san pî' nîrî.
Moropai umaimu man Ipêneto manni'
e'mai' pe Ásia patapai innape
Cristo ikupîtîpon pia.
6 Moropai Maria pia nîrî, manni'
kure'ne amîrî'nîkon ton pe
eesenyaka'ma'pî.
7 Moropai Andrônico pia nîrî. Moropai
Júnias pia, inkamoro upata
ya' tîwe'sanon Judeuyamî', up-
okonpe atarakkannîto' ta si'san.
Inkamoro Jesus naipontî'san
epu'tî'nîkon morî pe. Pena e'mai'
pe urawîrî innape Jesus ku'nen pe
to' ena'pî.
8 Moropai Amplíato pia nîrî. Mîîkîrî wanî
uwakîri pe pu'kuru uyepotorî pe-
monkono pe awanî ye'nen.
9 Moropai Urbano uyonpakon es-
enyaka'man yonpa pia.
Moropai uwakîri uyonpa Estáquis pia nîrî.
10 Moropai Apeles manni' kure'ne innape
Cristo kupî tîuya wenai tîmoron
epu'tîtîpon pia.
Moropai Aristóbulo pemonkonoyamî'
pia umaimu man.
11 Moropai Herodião upata ya' tîwe'sen
Judeu pia.
Moropai tamî'nawîrî uyonpakon Nar-
ciso pemonkonoyamî' innape Je-
sus ku'nenan pia.
12 Umaimu man wîri'sanyamî' pia
nîrî, Trifena moropai Trifosa
manni'kan uyepotorîkon tonpe
esenyaka'ma'san pia.
Moropai Pérside mîîkîrî nîrî es-
enyaka'ma'pî nîrî to' warantî.
13 Moropai umaimu yarimauya Rufo
manni' uyepotorîkon nîmenka'pî
tîmîrî pe eesenyaka'mato'pe,
mîîkîrî pia umaimu man. Mo-
ropai isan pia nîrî maasa pra
mîîkîrîya kure'ne tînre warantî
ukupî'pî mîîto'pe.
14 Moropai Asíncrito, Flegonte. Moropai
Hermes moropai Pátrobas
moropai Hermas moropai
tamî'nawîrî manni'kan innape
Jesus kupîtîponkon to' pia
tîwe'sanon pia umaimu man.
15 Moropai Filólogo moropai Júlia
moropai Nereu moropai itakon
moropai Olimpas moropai
tamî'nawîronkon to' pia
tîwe'sanon Paapa pemonkonoy-
amî' pia umaimu man.
16 Tiaronkon sa'namaya'nîkon pe to' pî'
atapi'tî taatausinpai.
Tamî'nawîronkon Cristo pemonkonoy-
amî'ya aapia'nîkon tîmaimukon
yarima sîrîrî.

Tiwinkano'pî Paulo Esekareme'to'

17 Uyonpayamî' esatîuya sîrîrî apî'nîkon.
Aka tîwarî e'tî, manni'kan amîrî'nîkon
pantaka yu'se tîwe'sanon pî'. Maasa
pra apanamato'kon yairî pra apanamakon
to'ya. Î' kai'ma eesenupa'pîkon yairî pra to'
wanî. Inkamoroya innape iku'to'ya'nîkon
manenpa to'ya. Mîrîrî ye'nen to' pia
pai atarimatî. 18 Maasa pra sîrîrî ye'ka
yapurînenanya Cristo yapurî eserîke pra
man. Uyepotorî yapurî to'ya pepîn. Tîîse
to' esenumenka kure'ne itu'se tîwe'to'kon
pî' neken. Morî pe tîwe'ku'se tiaronkon
yeurîma to'ya seru'ye' pe. Mîrîrî we-
nai pakkokon, mararî epu'nenan yenku'tî
to'ya. 19 Tîîse amîrî'nîkon wanî Paapa
maimu yawîrî epu'sa' tamî'nawîronkonya.
Mîrîrî wenai kure'ne taatausinpai uurî
wanî amîrî'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen epu'nen
pe awanîkon yu'se wai morî winîkîi. Tîîse
imakui'pî winîkîi, pakko pe e'ku'tî.
20 Moropai Paapa tîwanmîn esa'ya makui
kupî sîrîrî ama're'nîkon. Maasa pra Paapa
wanî itentai. Morî pe uyepotorîkon Jesus
Cristo nîtîrî aapia'nîkon wanî.
21 Timóteo, manni' esenyaka'ma
wanîyakonya tîmaimu yarima aapia'nîkon.
Moropai upata yawonkon Lúcio, Jasom
moropai Sosípatro, inkamoroya nîrî
tîmaimukon yarima aapia'nîkon.
22 Uurî Tércioya sîrîrî Paulo kaaretarî
menuka sîrîrî. Umaimu yarimauya
tamî'nawîronkon innape Cristo ku'nenan
pia.
23 Moropai Gaio upata'se' ton tîrîtîpon,
manni' o'non pata Paapa pemonkonoyamî'
pokonpe emurukuntî pata'se' ton tîrî
tîponya tîmaimu yarima aapia'nîkon.
Moropai Erasto manni' esenyaka'ma'pî nîrî
mîrîrî cidade po mîîkîrîya tîmaimu yarima.
Moropai uyonpakon Quartoya tîmaimu
yarima aapia'nîkon.

Tiwin Kono'pî Pe Teepîrema Pe

Paapa Yapurîto' Pauloya

[24 Morî epe'mîn tîrî Uyepotorîkon
Jesus Cristoya yu'se wai, tamî'nawîrî
amîrî'nîkon pia.] 25 Paapa yapurî'nîkon
imaimu unekaremekî'pî wenai. Maasa
pra mîrîrî Jesus Cristo pî' teeseurî-
masen pe awanî. Paapaya amîrî'nîkon
koneka meruntî ke awanîkonpa, innape
iku'to'ya'nîkon pî'. Mîrîrî wanî yairon
pe Paapa maimuya taasa' yawîrî, manni'
penaronkon nepu'tî'pî pepîn esonomî'pî.
26 Tarîpai mîrîrî yairon wanî ekareme'sa'
pe maasa pra penaronkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî'ya ekare-
mekî'pî. Mîrîrî menuka'pî to'ya. Mîrîrî
kupî'pî to'ya î' ta'pî Paapaya yawîrî. Mîrîrî
esepu'tî'pî tarîpai tamî'nawîrî pata po,
mîrîrî ku'to'pe pemonkonyamî'ya innape
moropai yawîrî to' e'to'pe. 27 Manni' Paapa
tiwinano'pî tamî'nawîron epu'nen mîîkîrî
wanî tapurîsen pe ipatîkarî. Uyepotorîkon
Jesus Cristo wenai yapurî'nîkon. Mîrîrî
warantî e'pai man. Moropai Uyepo-
torîkon Jesus Cristo e'to' wanî yu'se wai
aapia'nîkon tamî'nawîrî awanîkon tanne.
Mîrîrî warantî itu'se wai.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ CORÍNTIO PONKON PIA

Paulo, Jesus Cristo naipontî'pîya sîrîrî kaareta menuka'pî. Moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia miarî cidade itese' Coríntio ponkon. Mîîkîrî Pauloya itekare ekareme'sa' wanî'pî miarî tîwanî yai. Mîrîrî eta tîuya'nîkon ya, innape Jesus kupî'pî to'ya moropai Jesus maimu yawîrî to' ko'mamî pia'tî'pî.

Î' wani' awanî sîrîrî kaareta menuka'pîiya, maasa pra e'mai' pe inkamoro Coríntio ponkonya kaareta yarima'pî iipia. Î' kai'ma tîîko'mamî anepu'pai to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Paulo yekaranmapo'pî to'ya. To' kaaretarî yapi'sa' tîuya ya, sîrîrî kaareta menuka'pîiya, to' maimu yuukupa. Moropai to' yekare etasai'ya wanî'pî, morî pe innape iku'se pra to' ko'mamî yekare. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta menuka'pîiya teserukon miakanmato'pe to'ya, Paapa wakîri pe to' ko'manto'pe. Mîrîrî ekaremekî'pîiya sîrîrî kaareta ya'.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî aapia'nîkon, uyonpakon Sóstenes yarakkîrî si'ma. Uurî wanî Paapa nanno'pî pe itu'se tîwanî yawîrî, Jesus Cristo naipontî ton pe.

2 Aapia'nîkon sîrîrî kaareta menukauya innape Jesus ku'nenan Coríntio cidaderî ponkon pia. Amîrî'nîkon Paapa nanno'san tîpemonkono pe awanîkonpa, innape Jesus Cristo kupîya'nîkon wenai. Moropai sîrîrî kaareta wanî tamî'nawîron pata ponkon ton pe, manni'kan Uyepotorîkon Jesus Cristo pî' tîwe'pîika'tîto'kon esa'nenan ton pe. Maasa pra mîîkîrî Uyepotorîkon wanî to' yepotorî pe nîrî.

3 Epe'mîra tîntîrî tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon, uyonpayamî'. Moropai tîwanmîra awe'to'kon ton nîrî tîrîiya yu'se wai. Mîrîrî warantî itîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai aapia'nîkon.

Paapa Nîtîrî Uupia'nîkon Cristo Wenai

4 —Morî pe man —tauya tîwîrî Paapa pî', maasa pra epe'mîra morî tîrî'pîiya aapia'nîkon Jesus Cristo piawonkon pe awanîkon ye'nen. 5 Maasa pra Cristo pia si'ma, mararî pra apîika'tî'pîiya'nîkon tamî'nawîron pî'. Jesus Cristo yekare epu'nenan pe awanîkon emapu'tî'pîiya, moropai mîrîrî ekareme'nenan pe awanîkon emapu'tî'pîiya. 6 Maasa pra imaimu etaya'nîkon ya yai anna winîpai, innape ikupî'pîya'nîkon aawanmîra'nîkon awanî pra. 7 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî Morî Yekaton Wannî nîtîrî yapisî'pîya'nîkon, itu'se awe'to' yawîrî ikupîkonpa. Î' ton pra awanîkon pepîn, Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu erepamî nîmîkî pî' awanîkon tanne. 8 Paapaya amîrî'nîkon ko'mannîpî meruntî ke awanîkonpa, yairî ayeserukon e'to'pe. Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî yai, tîweppe'se pra awanîkon imakui'pî ankupî'pîkon wenai. 9 ⌞ —Imakui'pî amîrî —anî'ya taa pepîn apî'nîkon.⌟ Maasa pra tîwîrî Paapaya ikupî î' taasa' tîuya yawîrî, manni' amîrî'nîkon yannotîpon Uyepotorîkon tînmu Jesus Cristo yarakkîrî aako'mamîkonpa imaimu yawîrî. Mîîkîrîya ikupî pe man maasa pra taasa' tîuya ye'nen.

Pîrai'pî Coríntio Ponkon Wanî

10 Uyonpayamî', kure'ne esatîuya sîrîrî Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu pe. Morî pe ako'mantî tîîwo'ma'tai pra, eesiyu'pîtîkon namai. Morî pe, yairî tiwin eesenumenkato'kon e'to'pe esatîuya sîrîrî. 11 Maasa pra Cloé yonpayamî' winîpai ayekarekon eta'pîuya. Ekaremekî'pî to'ya î' kai'ma tîîwo'ma'tai aako'mamîkon yekare. 12 Ayekarekon eta'pîuya see warantî: Taapîtîya'nîkon aawo'ma'takon ye'nen: —Uurî Paulo yapurînen. Tiaronya taa: —Uurî Apolo yapurînen —taiya. Tiaronya taa: —Uurî Pedro yapurînen. Moropai tiaronya taa: —Uurî Cristo yapurînen —taiya.

13 Mîrîrî pî' tauya. Mîrîrî taakonpa tu'ke Cristo e'rataikapî'sa' nai? Moropai uurî, Paulo pokapîtî'pî to'ya pakî'nan pona amîrî'nîkon ton pe uyapurîkonpa? Innape Jesus kupîya'nîkon yai, Paulo ese' pî' eesenpatakona'pîkon upemonkono pe awanîkonpa? Kaane, uyese' yai anî' yenpatakonasau'ya pra wai. 14 Atausinpasa' kure'ne Paapa pî' maasa pra anî' yenpatakonasau'ya pra wai amîrî'nîkon kore'ta. Tîîse Crispo moropai Gaio neken yenpatakona'pîuya. 15 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa eserîke pra awanî: —Paulo ese' pî' esenpatakona'san anna —taaya'nîkon eserîke pra awanî. 16 Kaane, enpenatan

pî' wai tiaronkon unenpatakona'san pî',
Estéfanas moropai ipemonkonoyamî'.
Inkamoro neken, tiaronkon pî' enpenata
pra wai. 17 Mîrîrî pî' atausinpasa',
maasa pra Cristoya uyarimasa' pra
man pemonkonyamî' yenpatakonai tîîse
uyarima'pîiya itekare ekareme'to'peuya.
Uyarima'pîiya morî pe umaimu pe
eseurîmato'pe pra, epu'nen pe wanî pî'
eseurîmato'pe pra. Tîîse Cristo sa'manta'pî
pakî'nan po yekare ekareme'to'peuya
aronne, umaimu pî', uyeseru pî' pe-
monkonyamî' esenumenka namai. Tîîse
itekare pî' to' esenumenkato'pe, moropai
innape iku'to'pe to'ya, tekare ekareme'se
uyarima'pîiya. Mîrîrî warantî pakî'nan
po Cristo sa'mantato' yekareya innape
ikupî emapu'tî. Morî anna eseurîmato'ya
emapu'tî pepîn.

Cristo Nîkupî'pî Wenai Epu'nen Pe Paapa E'to' Esera'ma Moropai Meruntî Ke Awanî Es-epu'tî

18 Maasa pra pakî'nan po Cristo
sa'manta'pî upîika'tîkonpa yekare wanî
apo' ya' tuutîsanon pia, î' pe pra rî. Tîîse
uurî'nîkon awe'pîika'tîtonkon pia mîrîrî
yekare wanî upîika'tîto'kon pe Paapaya
itîîsa'. Mîrîrî wenai kure'ne Paapa wanî
meruntî ke epu'tî'nîkon. 19 Maasa pra Paapa
maimu e'menukasa' man see warantî:

—Epu'nen pe tîwanîkon kai'ma epu'nenan
esenumenka.
Tîîse epu'nen pe to' e'to' yaretî'kauya pe
wai.
Moropai epu'nen pe pra to' kupîuya pe wai
Is 29.14
—ta'pî Paapaya.

20 Mîrîrî warantî epu'nenan pe
tîwe'sanon nepu'tî ku'sa' Paapaya mîrîrî
î' pe pra rî. Mîrîrî ye'nen o'non pata
mîîkîrî morî pe teeseurîma epu'nen nai
sîrîrî non po? O'non pata Moisés nurî'tîya
yenupanto' epu'nen pe tîwe'sen nai? O'non
pata sîrîrî pata yeseru pî' teesenupasen
nai? Inkamoro nepu'tî ku'sa' Paapaya
mîrîrî î' pe pra rî, maasa pra inkamoro
nepu'tîya anî' pîika'tî pepîn tiwin kin.
21 Sîrîrî warantî Paapaya ikupî'pî. Maasa
pra epu'nen pe tîwe'to'kon wenai pe-
monkonyamî'ya tepu'tî tîrî Paapaya pepîn,
epu'nen pe tîwanî ye'nen. Tîîse Paapaya
ta'pî: —Pemonkonyamî' innape umaimu
ku'nenan pîika'tîuya Cristo sa'manta'pî
wenai —ta'pîiya. Mîrîrî yekare ekaremekî
annaya. Î' pe pra rî awanî pî' tiaronkon
esenumenka tanne, tîîse pîika'tîton pe
awanî kinî. 22 Î' pe pra rî itekare wanî
kai'ma Judeuyamî' esenumenka maasa
pra inkamoro Judeuyamî'ya tînera'makon
ton esatî ko'mannîpî yairî itekare wanî
epu'tîkonpa. Mîrîrî warantî Judeuyamî'
pepîn esenumenka, maasa pra epu'nen
pe tîwe'to'kon yuwa ko'mannîpî to'ya,
yairî itekare anepu'pai tîwanîkon ye'nen.
Tîîse epu'tî to'ya pepîn mîrîrî wenai.
23 Tîîse anna nekaremekî pakî'nan po Cristo
sa'manta'pî yekare. Mîrîrî wanî Judeuyamî'
newanmîrî pe. Moropai Judeuyamî'
pepîn pia mîrîrî yekare wanî î' pe pra rî.
24 Tîîse manni'kan Judeuyamî' moropai
Judeuyamî' pepîn, Paapa nanno'san pia
mîrîrî yekare wanî meruntî ke, moropai
epu'nen pe. Maasa pra mîrîrî wenai
epu'nen pe Paapa e'to' esera'ma moropai
kure'ne imeruntîri esera'ma. 25 Mîrîrî Cristo
sa'manta'pî wanî'pî tiaronkon pia, î' pe pra
rî warantî, tîîse epu'nen pe kinî awanî'pî,
kure'ne epu'nen pe pemonkonyamî'
wanî yentai. A'tu'mîra awanî kai'ma
e'nî tanne, tîîse meruntî ke awanî'pî,
pemonkonyamî' meruntîri yentai, maasa
pra upîika'tînenkon pe tîwanîpa kai'ma.

26 Uyonpayamî', enpenatatî maasa
î' kai'ma Paapaya ayannosa'kon yai.
Amîrî'nîkon wanî'pî pemonkonyamî'
rawîrî pakko pe. Mararonkon pepîn
epu'nenan pepîn wanî'pî akore'ta'nîkon.
Moropai akore'ta'nîkon mararonkon pepîn
meruntîkon pepîn wanî'pî. Moropai
mararonkon pepîn ipîkkukon pepîn
wanî'pî. Mîîwîni tîîse amenka'pîiya'nîkon.
27 Maasa pra Paapaya pakkokon menka'pî
epu'nen pe tîwe'sanon yeppe'nîpîpa. Mo-
ropai meruntî ke tîwe'sanon yeppe'nîpîpa
a'tu'mînan menka'pîiya. 28 Moropai
manni'kan pemonkonyamî' yewanmîrîkon
menka'pîiya. Moropai manni'kan
ipîkkukon pepîn menka'pîiya. Moropai
î' pe pra rî tîwe'sanon menka'pîiya.
Insamoro menka'pîiya, maasa pra epu'nen
pe tîwe'sanon e'to' epu'nen pe wanî
ekaremekîpa kai'ma, î' pe pra rî. 29 Mîrîrî
ye'nen anî'ya taa eserîke pra awanî:
—Epu'nen pe wanî ye'nen umenkasa'
Paapaya. Ipîkku pe wanî ye'nen umenkasa'
Paapaya —taa eserîke pra awanî. Mîrîrî
warantî anî' atapurî pepîn Paapa rawîrî.
30 Tîîse Paapaya ikupî wenai, uurî'nîkon
wanî Jesus Cristo yarakkîrî tîwe'sanon pe.

Mîîkîrî Cristoya uurî'nîkon ton pe î' kupî
tîuya pî' Paapa esenumenka epu'tî'nîkon
emapu'tî'pî. Maasa pra mîîkîrî wenai,
uurî'nîkon enasa' man yairî Paapa pia.
Mîîkîrî wenai morî pe Paapaya uurî'nîkon
yapisî tîpemonkono pe. Moropai mîîkîrî
nîkupî'pî wenai, uye'masai'ya'nîkon
imakui'pî winîpai. Mîrîrî wanî epu'nen
pe Paapa e'to'pe. 31 Mîrîrî ye'nen Paapa
maimuya taasa' yawîrî iku'pai'nîkon.
Taasai'ya see warantî:

—Anî' atapurî ya, mîîkîrî atapurî e'pai
awanî,
tamî'nawîrî Uyepotorîkon nîkupî'pî pî'
tarakkîrî *Jr 9.24*
—taasai'ya man.

2

Cristo Epu'to' Ke Itekare Ekaremekî Pauloya

1 Uyonpayamî', akore'ta'nîkon wanî
yai, tiaronkon yentai epu'nen pe wanî
pî' eseurîmasa' pra wai. Moropai tu'ke
mai pî' eseurîmasa' pra wai. Tîîse yairon
Paapa nekaremekî'pî pî' eseurîma'pî
apî'nîkon. 2 Maasa pra akore'ta'nîkon
wanî yai, tamî'nawîron esenumenkato'
kupî'pîuya uuwanmîra. Tîîse uurî'nîkon
ton pe pîika'tîto'pe Cristoya pakî'nan po
tîîsa'manta'pî pî' neken eseurîmato'pe
kai'ma esenumenka'pî. 3 Amîrî'nîkon
kore'ta uutîsa' yai, a'tu'mîra wanî'pî.
Eranne' pe wanî'pî amîrî'nîkon pî',
mararî pra e'kîkî'ma'pî. 4 Mîrîrî itekare
ayenupa'pîuya'nîkon. Mîrîrî e'sa' pra
man morî pe umaimu wanî wenai pra,
moropai epu'nen pe wanî wenai pra. Tîîse
akore'takon meruntîkon Morî Yekaton
Wannî nîkupî'pî era'ma'pîya'nîkon, anî'
nîkupî eserîkan pepîn. Mîrîrî wenai
epu'tî'pîya'nîkon, yairî unekaremekî'pî
wanî. 5 Mîrîrî ye'nen innape iku'to'ya'nîkon
wanî pepîn, epu'nen pe pemonkon e'to'
wenai pra, tîîse Paapa meruntîri wenai
innape iku'sa'ya'nîkon.

Paapa Wanî Epu'nen Pe

Ekaremekî Cristo Naipontî'sanya

6 Tîîse Paapa maimu yawîronkon
kore'ta wanî yai, epu'nen pe Paapa
nekaremekî'pî wanî pî' ekaremekî annaya.
Tîîse eseurîmato' wanî pepîn sîrîrî non
ponkon nepu'tî pî' pra moropai manni'kan
pemonkonyamî' esanon pe tîwe'sanon
nepu'tî pî' pra, manni'kan ipatîkarî
pemonkonyamî' esa' pe tîîko'mansenon
pepîn. 7 Tîîse mîrîrî unekaremekî wanî
Paapa winîpainon pe, pemonkonyamî'ya
epu'tî pepîn, Paapa nenomî'pî pe awanî.
Mîrîrî Cristo sa'manta'pî wenai pe-
monkonyamî' pîika'tî tîuya pî' Paapa
esenumenka'pî pena, tîwarantî morî pe
uurî'nîkon e'to'pe. Pena eesenumenka'pî
maasa sîrîrî pata koneka tîuya rawîrî.
8 Pemonkonyamî' esanon pe tîwe'sanon,
sîrîrî non ponkonya mîrîrî epu'tî pra
awanî'pî. Sîrîrî epu'sa' tîuya'nîkon ya,
mîîkîrî ipîkku, pata esa' pe tîwe'sen,
tepotorîkon winîpainon pokapîtî'pî to'ya
pepîn e'painon pakî'nan pona. 9 Mîrîrî
warantî Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa':

Paapaya î' koneka'pî manni'kan tapurîne-
nan ton pe,
anî'ya era'masa' pra man sîrîrî tîpose.
Moropai etasai'ya pra man.
Mîrîrî pî' eesenumenkasa' pra man tiwin
kin *Is 64.4*

taasai'ya man. 10 Tîîse Paapaya uurî'nîkonya
epu'tî emapu'tî'pî, Morî Yekaton Wannî
winîpai. Mîîkîrî Morî Yekaton Wan-
nîya tamî'nawîrî Paapa esenumenkato'
epu'tî. Mîrîrî uurî'nîkon nepu'tî pepîn
epu'tîiya tamî'nawîrî. 11 Anî'ya pe-
monkon esenumenkato' epu'tî pepîn,
tîîse tîîwarîrî eesepu'tî. Mîrîrî warantî
Paapa esenumenkato' epu'tî anî'ya
eserîke pra awanî. Tîîse Morî Yekaton
Wannîya neken tamî'nawîrî epu'tî.
12 Uurî'nîkon esenumenka pepîn tarî non
po tîîko'mansenon Paapa epu'nenan pepîn
esenumenka warantî. Maasa pra inkamoro
winîpai uurî'nîkon esenumenkato' wanî
pepîn. Tîîse Morî Yekaton Wannî Paapa
winîpainonya uurî'nîkon esenumenka
emapu'tî tamî'nawîron Paapa nîtîrî'pî pî'
uupia'nîkon, itu'se tîwanî ye'nen.

13 Mîrîrî ye'nen mîî pe anna eseurîma
pepîn, anî'ya anna yenupa'pî yawîrî. Tîîse
yairon pî' anna eseurîma Morî Yekaton
Wannîya anna yenupa'pî yawîrî. Mîrîrî
yawîrî Paapa esenumenkato' ekaremekî
annaya, anna yenupa'pî Morî Yekaton
Wannîya yawîrî. 14 Tîîse manni' pemonkon,
Morî Yekaton Wannî yapisîtîpon pepîn,
mîîkîrî wanî iipiapainon anetapai pra.
Î' kai'ma see Morî Yekaton Wannîya
yenupato' epu'tîiya eserîke pra awanî.
Maasa pra Morî Yekaton Wannî wenai
neken pemonkonya epu'tî mîrîrî. 15 Tîîse

manni' pemonkon, manni' Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sen, mîîkîrî atako'menka tamî'nawîron tîwe'ku'sen pî', maasa pra Morî Yekaton Wannîya epu'tîiya emapu'tîsa'. Tîîse mîîkîrî Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sen pî' anî' atako'menka eserîke pra awanî. [16] Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man. See warantî taiya:

Anî'ya Uyepotorîkon esenumenkato' epu'tî pepîn.

Anî'ya Uyepotorîkon panama pepîn *Is 40.13* taasai'ya man. Tîîse uurî'nîkon esenumenka Cristo esenumenkato' warantî.

3

Paapa Poitîrîtonon Anna

[1] Tîîse uyonpayamî', amîrî'nîkon yarakkîrî eseurîma eserîke pra awanî'pî Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sanon yarakkîrî eseurîma warantî. Sîrîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî' yarakkîrî eseurîma warantî amîrî'nîkon pî' eseurîma e'pai awanî'pî. Maasa pra moreyamî'ya î' epu'tî pra warantî awanîkon sîrîrî tîpose. Î' yairî awanî epu'tîya'nîkon pepîn, î' kai'ma Cristo maimu yawîrî aako'mamîkon epu'tîya'nîkon pepîn. [2] Cristo nekaremekî'pî manni' sa'me pra tîwe'sen pî' neken ayenupa'pîuya'nîkon. Sa'man panpî' pî' ayenupa'pîuya'nîkon pîn, maasa pra epu'tîya'nîkon pra awanî'pîkon, more warantî. Manni' more, mana' pî' tîwe'senya neken mana' yu'na, maasa tekkari yonpaiya pra awanî. Tîîse sîrîrî tîpose mîrîrî warantî aako'mamîkon, epu'tîya'nîkon pra. [3] Maasa pra amîrî'nîkon ko'mamî sîrîrî itu'se awe'to'kon yawîrî, itu'se Morî Yekaton Wannî e'to' yawîrî pra. Aako'mamîkon aakinmuwakon pî' moropai eesiyu'pîtîkon pî'. Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, eesepu'tî, itu'se awe'to'kon yawîrî aako'mamîkon. Moropai manni'kan pemonkonyamî', sîrîrî pata po tîîko'mansenon ko'mamî warantî aako'mamîkon. [4] Maasa pra taapîtîya'nîkon: —Uurî Paulo nekaremekî'pî yawîron, moropai tiaronya taa manni': —Uurî Apolo nekaremekî'pî yawîron. Mîrîrî taaya'nîkon ya, ayeserukon wanî mîrîrî Paapa epu'nenan pepîn yeseru warantî.

[5] Anî' pe mîîkîrî Apolo wanî? Moropai anî' pe uurî, Paulo wanî? Ipîkku pe anna wanî pepîn, anapurîkon ton. Tîîse anna wanî Paapa poitîrîtonon pe neken. Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkon maimu ekaremekî annaya yai, innape ikupî'pîya'nîkon. Mîrîrî kupî annaya tiwin pî' anna kaisarî si'ma, maasa pra anna nîkupîton si'ta taasa' Uyepotorîkonya ye'nen. [6] Manni' warayo'ya tînpîmî pîmî warantî Paapa maimu ekaremekî'pîuya apî'nîkon. Moropai mîîkîrî warayo' nîpîmî'pî yamannî'pîtî tiaron warayo'ya aaro'tato'pe warantî, Apoloya amîrî'nîkon yenupa'pî. Tîîse inkamoro ipîmî'tîpono'sanya yaro'tannîpî pepîn. Tîîse Paapaya neken yaro'tannîpî. Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon innape iku'to' kupî Paapaya kure'ne, annaya ikupî pepîn. [7] Mîrîrî ye'nen manni' warayo' ipîmîtîpono'pî moropai yamannî'pîtîpono'pî wanî pepîn mîrîrî ipîkku pe, tîîse yarentanîpîtîpon, Paapa wanî mîrîrî ipîkku pe. [8] Mîrîrî ye'nen inkamoro esenyaka'ma'san ipîmî pî' moropai yamannî'pîtî pî' inkamoro wanî se' kaisarî maasa pra to' esenyaka'masa' ye'nen sa'nîrî. Ipîmîtîpon wanî aaro'ta yu'se, yamannî'pî'nen wanî aarenta yu'se. Mîrîrî ye'nen teesenyaka'ma'pîkon yepe'pî yapisî to'ya tiwin pî' tîkaisarî'nîkon teesenyaka'ma'pîkon pîkîrî. [9] Mîrîrî warantî anna wanî. Maasa pra uurî moropai Apolo yarakkîrî anna wanî teesenyaka'masanon pe Paapa yarakkîrî. Moropai amîrî'nîkon wanî Paapa umîri pe warantî teesenyaka'masanon esenyaka'mato'pe akore'ta'nîkon.

Moropai amîrî'nîkon wanî tewî' pe Paapa nîkonekakon warantî. [10] Mîrîrî ye'nen uurî wanî wîttî koneka pî' teesenyaka'masen warantî. Wîttî konekanenya yapîtanî'nen ton sa'man tîrî. Manni' warantî uurîya itekare Cristo yekare ekaremekî akore'ta'nîkon innape ikupîkonpa. Mîrîrî koneka'pîuya epe'mîra uupia Paapa nîtîrî'pî ke ikoneka'pîuya. Uye'ma'pî pî' tiaronkonya ikoneka. Mîrîrî ye'nen tîwarî tiaronkonya ikoneka e'pai awanî, morî pe ikonekakonpa ayenupa'pîuya'nîkon yawîrî. [11] Maasa pra aasîrî Paapaya Jesus Cristo tîrî'pî. Wîttî konekanenya sa'man tîrî'pî ite'se' ton warantî, Paapaya itîrî'pî uye'se'kon pe awe'to'pe. Anî'ya tiaron tîrî eserîke pra awanî, uyapîtanî'nenkon ton. Mîrîrî warantî tiaron yekare pî' ayenupakon to'ya eserîke pra awanî.

12 Moropai Paapa poitîrîtonon esenyaka'ma
ko'mannîpî mîrîrî pî'. Pemonkonyamî'
yenupa to'ya, wîttî konekanenanya wîttî
koneka warantî. Morî pe tiaronkonya wîttî
koneka ourokon ke, moropai pratakon ke,
moropai morîkon tî'kon ke. Mîrîrî wanî
ipatîkarî tîîko'mansen pe. Tîîse mîrîrîkon
pona tiaronkonya ikoneka se' tapairî,
yeikon ke, moropai parî'kon ke, kuwai
yarekon ke. Tîîse mîrîrî esera'ma kupî sîrîrî
tiwin wei, tîîko'mansen pe pra awanî. 13 Î'
pensa tuipî yai, Cristoya epu'tî kupî sîrîrî,
î' ye'ka wanî sa'man pe tîwe'sen pe. Tiwin
pî' to' kaisarî aronne eesera'ma. Maasa pra
apo' ke Cristoya yarannîpî tîuya yai, anî'ya
pemonkonyamî' yenupa yairî, epu'tîiya
apo' ke, yairon aramî pepîn. Tîîse yei, parî',
kuwai yare aramî. Mîrîrî warantî awanî
Paapa pemonkonoyamî'ya yenupato' pe,
yairî pra tîwe'sen pe. 14 Tîîse anî'ya mîrîrî
sa'man pona wîttî konekasa' ya, morî
tîîko'mansen ke, mîrîrî inkoneka'pî yaran-
nîpî apo'ya pepîn. 15 Tîîse tîîko'mansen
pepîn ke inkoneka'pî aramî tamî'nawîrî.
Mîrîrî ye'nen eesenyaka'ma'pî yepe'pî
tîrî Paapaya pepîn, maasa pra yairî
ikonekasai'ya pra awanî ye'nen. Mîîkîrî
wanî pe man, tewî' aramî tanne, inamai
warayo' epa'ka warantî. Î' ton pra tîwanî
ye'ka pe awe'pîika'tî. Mîrîrî warantî mîîkîrî
e'pîika'tî, î' yapisî pra Paapa winîpai.
16 Itewî' pe Paapa ko'manto'pe awanîkon
epu'tîya'nîkon pra naatî? Morî Yekaton
Wannî ko'mamî amîrî'nîkon ya' itewî'
pe awanîkon ye'nen. 17 Mîrîrî ye'nen
anî'ya Paapa yewî' taruma'tî ya, mîîkîrî
taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî. Yairî
pra ipemonkonoyamî' yenupaiya ye'nen,
mîîkîrî seru'ye' pe tîwe'sen taruma'tî
Paapaya mararî pra. Maasa pra Paapa
yewî' mîrîrî morî inmo'ka'pî imakui'san
kore'tapai. Amîrî'nîkon, Paapa yewî' pe
tîwe'sanon wanî inmo'ka'san pe tîmîrî ton
pe.
18 Anî' esenku'tî e'pai pra man.
Akore'ta'nîkon epu'nen pe tîwanî kai'ma
tîwe'sen pî' tauya sîrîrî. Maasa pra mîîkîrî
esenku'tîsa' mîrîrî. Mîîkîrîya epu'nen pe
tîwe'to' yenumî e'pai awanî. Tiaronkon
pia mîîkîrî ena e'pai awanî epu'nen pe
pra, pakko pe tîwe'sen warantî. Mîrîrî
warantî neken epu'nen pe pu'kuru awanî,
epu'nen pe Paapa wanî warantî. 19 Manni'
epu'nen pe tîwe'sen wanî ya teseru pî'
neken, mîîkîrî era'ma Paapaya î' pe pra
rî. Mîrîrî warantî awe'menukasa' wanî'pî
pena:

Paapaya inkamoro epu'nenan pe
tîwe'ku'sanon nepu'tî yenpo î' pe
pra rî. To' esenumenkato' wenai,
to' yeseru wenai, aronne eesera'ma
yairî pra to' wanî *Jó 5.13*

taasai'ya wanî'pî. 20 Moropai inî'rî
awe'menukasa' wanî'pî see warantî:

Inkamoro ye'kakon ipîkkukon pe
tîwe'sanon esenumenkato' wanî î'
pe pra rî epu'tî Uyepotorîkonya *Sl
94.11*

taasai'ya man. 21 Mîrîrî ye'nen pemonkon
piapai î' yuwaya'nîkon e'pai pra awanîkon,
apîika'tîiya'nîkon. Tamî'nawîron tîîsa'
Paapaya î' ton pra awanîkon namai.
22 Moropai insamoro Apolo, Pedro,
uurî, anna wanî apîika'tînenkon ton
pe anna yapurîkonpa pra. Moropai
aako'manto'kon wanî iwinîpainon pe. Mo-
ropai sa'mantanto' wanî Paapa nîtîrî'pî pe,
tîîpia amîrî'nîkon ko'manto'pe ipatîkarî.
Sîrîrî awe'kupî manni' amîrî'nîkon
yarakkîrî, moropai maasa awe'kupî ton,
mîrîrî wanî tamî'nawîrî amîrî'nîkon
ton pe itîrî'pîiya. Tamî'nawîrî sîrîrî
tîrî'pîiya, awe'pîika'tîto'kon ton. 23 Moropai
amîrî'nîkon wanî Cristo pemonkono pe,
mîîkîrî poitîrîtonon pe. Moropai Cristo
wanî Paapa narima'pî pe, tamî'nawîronkon
esa' pe awe'to'pe.

4

Jesus Cristo Naipontîkon

1 Amîrî'nîkonya anna epu'tî yu'se anna
wanî Cristo poitîrîtonon pe. Anî'kan
nepu'tî pîn imaimu ekareme'nenan pe
anna wanî Cristo maimu pe. Mîrîrî
epu'tîya'nîkon yu'se anna wanî. 2 Sîrîrî
warantî yairî Paapa poitîrî pe tîwe'sen
wanî e'pai awanî tepotorî ton pe. Mîîkîrî
pia yairon pe awanî imaimu yawîrî
awanî ye'nen. 3 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta
tiaronkonya taa ya upî': —Yairon mîîkîrî
î' kupîtîpon pepîn —taaya'nîkon ya
eesenumenkato'kon yawîrî, î' pe pra rî
see, epu'tîya'nîkon pra awanî ye'nen.
Mîrîrî warantî uurîya taa ya upî'rî: —
Morî uurî —tauya ya, î' pe pra rî awanî,
maasa pra epu'tîuya pra awanî ye'nen.
4 Yairî pra î' ku'sau'ya pra wai, teuren
tamî'nawîrî epu'tîuya pra wai. Yai pra î'
ku'sau'ya wai unepu'tî pepîn. Tîîse anî'ya

uyepu'tî, Uyepotorîkonya neken epu'tî.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya neken taa upî',
yairî pra awanî, yairî awanî. 5 Mîrîrî ye'nen
mîrîrî warantî kîkatî tiaronkon nîkoneka'pî
pî', maasa mîrîrî weiyu erepamî pra
tîîse. Tîîse Uyepotorîkonya mîrîrî taa
weiyu erepamî nîmî'tî. Mîîkîrîya neken
yenpo kupî sîrîrî, unepu'tî'pîkon pepîn.
Moropai mîîkîrîya î' kai'ma uyewankon ya'
esenumenka'nî'pî yenpo. Mîrîrî yai, tiwin
pî' e'nî tanne, Paapaya uyapurîkon kupî
sîrîrî unkupî'pîkon pîkîrî.

6 Uyonpayamî', eseurîma sîrîrî uurî
pî' moropai Apolo pî' eesenupakonpa, î'
kai'ma tiaron pemonkon yapurîya'nîkon
ya yai, tiwinan yapurîkonpa pra. Maasa pra
anî' yeseru wanî morî pe epu'to'pe'nîkon,
taasa' Paapaya man mîîto'pe. Imaimu
e'menukasa' wenai epu'tî'nîkon, anî'
esenumenkato' wenai pra, î' rî tiaron wenai
pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî iku'tî.
Mîrîrî Paapa maimu yawîrî awanîkon ya,
tiwin Cristo naipontî'pî kupîya'nîkon pepîn
tiaronkonya ikupî yentai. 7 Mîrîrî warantî
awanîpa anî'ya kin ipîkku pe akupî'pî
tiaronkon yentai? Paapaya itîîsa' pra nai,
mîrîrî aapia manni' tamî'nawîrî? Tîîse î'
wani' awanî ye'nen ipîkku pe aatapurîkon
aawarîronkon pe tîwe'ku'se. Paapa nîtîrî'pî
pe pra tîku'se aatapurîkon.

8 Aapia'nîkon tamî'nawîron epu'nen esa'
pe awanîkon kai'ma tîîse î' ton pra si'ma,
pakko pe eenasa'kon man. —Ipîkkukon pe
tamî'nawîrî epu'nen tîîsa' Paapaya anna
pia —taaya'nîkon. Moropai tîwî anna,
Cristo naipontî'san kupî'pîya'nîkon, anna
maimu yawîrî pra awanîkon. Tiaronkon
esa' pe awe'kupî'pîkon reiyamî' pe. Mîrîrî
warantî awanîkon ya, ayarakkîrî'nîkon
anna nîrî wanî e'painon, reiyamî' pe. Tîîse
mîrîrî warantî awanî pepîn. 9 Maasa pra
uupia Paapaya manni'kan pemonkonyamî'
tewanmarî'senon pata'se' ya' anna
tînaipontî'san tîrî'pî. Mîrîrî ye'nen anna
wanî warayo'kon manni'kan pemonkon
wîîtîpono'san warantî aasa'manta ton pe
tamî'nawîronkonya era'ma tanne. Mîrîrî
warantî anna wanî, pemonkonyamî'ya
moropai inserîyamî'ya nîrî era'ma tanne.
10 Cristo wenai epu'nen pe anna e'to' tarîron
rumaka'pî annaya imaimu ekareme'to'pe
annaya kai'ma. Mîrîrî wenai pakko pe
warantî anna wanî sîrîrî. Tîîse amîrî'nîkon
kaane, epu'nen pe awe'kupîkon Cristo
pemonkono pe awanîkon ye'nen. Tîîse
anna wanî a'tu'mîra tîwe'sanon pe, anna
maimu pîinama pra anî'ya e'pai awanî.
Tîîse amîrî'nîkon e'kupî meruntî ke, ipîkku
pe amaimukon wanî. Moropai anna
wanî tamî'nawîronkon newanmîrîkon pe.
Tîîse amîrî'nîkon e'kupî tamî'nawîronkon
napurîkon pe. Mîrîrî warantî eesenu-
menkakon anna pî'. 11 Tîîse î' kai'ma awanî
anna yarakkîrî ekaremekîuya sîrîrî. Sîrîrî
tîpose anna e'taruma'tî ko'mannî'sa' man.
Emi'nan pî' moropai tuna aninnîpai anna
e'to' pî'. Anna pon ton pra mararon ye'rî
sa'ne, anna pon pe tîîse. Anna po'pîtî
to'ya. Moropai morî pe anna ko'mamî
pata'se' ton pra anna wanî. 12 Moropai
anna esenyaka'mapîtî taapî'ka'se mararî
pra, anna yekkari yonpato'pe annaya
kai'ma. Mîrîrî yai anna winîkîi imakui'pî pe
teeseurîmasanon pî', morî pe anna wanî to'
winîkîi. Mîrîrî warantî anna taruma'tî to'ya
tanne, yapîtanîpî annaya, anna ekore'ma
pra. 13 Anna pî' to' wo'ma'ta yai, to' maimu
yuuku annaya morî pe, îri pe pra. Mîîwîni
tîîse anna kupî to'ya nura emurukuntîsa'
poro pona tîpa'sen warantî. Moropai sîrîrî
tîpose anna wanî to' pia nura warantî.

14 Tîîse mîrîrî warantî amîrî'nîkon
yeppe'nî'to'peuya imenukauya pepîn
tîîse ayunkon pe ayenupato'pîuya'nîkon
unmukuyamî' warantî awanîkon
ye'nen. 15 Innape Jesus kupî'pîya'nîkon
pata pai tu'kankon ayenupatonkonya
ayenupa'sa'kon tanne, tîîse ayunkon
epu'tîya'nîkon e'pai awanî tiwin. Uurî
neken wanî ayunkon pe, maasa pra e'mai'
pe Jesus Cristo yekare ekaremekî'pîuya
apî'nîkon innape ikupîkonpa. 16 Mîrîrî
ye'nen uyeseru warantî ayeserukon yu'se
wanî. 17 Mîrîrî wenai, uwakîri unmu
Timóteo yarimauya sîrîrî aapia'nîkon.
Mîîkîrî wanî unmu pe innape Jesus
kupîtîpon pe moropai yairon pe awanî
ye'nen. Mîîkîrî yarimauya apîika'tîi'nîkon,
attîto'pe ayenpenatanî'se'nîkon uye-
seru unkupî kupîkonpa. Î' kai'ma
Cristo yekare pî' pemonkonyamî' yenu-
pauya tamî'nawîronkon soosikon tapî'
ekareme'nen pe yarimauya.

18 Tiaronkon wanî amîrî'nîkon kore'ta
mîî pe, innape akore'ta'nîkon uutî pepîn
kai'ma. 19 Tîîse itu'se Uyepotorîkon wanî
ya, uutî ka'ne' pe amîrî'nîkon era'mapî'se.
Mîrîrî yai erepansa' pe inkamoro mîî

pe tîwe'sanon epu'tîuya. Î' kupî to'ya
teeseurîmakon yawîrî epu'tîuya, î' tîku'se
pra, tîmaimukon pe neken to' eseurîma
ko'mannîpî epu'tîuya. 20 Maasa pra
uyesa'kon pe Paapa ena ya, umaimukon
ke neken eseurîman pepîn mîrîrî, tîîse
imeruntîri wenai Cristo maimu yawîrî
ko'mannî, morî tîku'se. 21 Mîrîrî ye'nen
uuipî yai o'non ye'ka pe uuipî yu'se
awanîkon? Ayako'menkauya'nîkon
teekore'mai ka'rî uuipî yu'se awanîkon,
umaimu yawîrî pra awanîkon ye'nen? Morî
pe ka'rî uuipî yu'se awanîkon, umaimu
yawîrî awanîkon ye'nen?

5

Innape Jesus Ku'nenya Imakui'pî Kupî

1 Akore'ta'nîkon imakui'pî kure'nan
e'kupî ko'mannîpî yekare eta pî' wai.
Inkamoro Paapa epu'nenan pepînya mîrîrî
ye'ka kupî pepîn e'painon. Tîîse eta pî'
wai warayo' wanî akore'ta'nîkon tîyun
no'pî tîmamaikîrî yarakkîrî tîwe'sen.
2 Tîîse o'non ye'ka pe mîrîrî ye'ka
e'kupî tanne akore'ta'nîkon mîî pe
awanîkon kai'ma awanîkon? Mîrîrî
ye'ka e'ku'sa' pî' aweppepîkon pra
awanîkon. Teesewankono'mai e'tî
mîrîrî pî', ayonpakon sa'mantasa' pî'
eesewankono'makon warantî. Mîîkîrî
warayo' mîrîrî imakui'pî kupîtîpon,
mîîkîrî yenpa'katî akore'tapai'nîkon.
3 Uurî wai tarî akore'ta'nîkon pra miarî
ayarakkîrî'nîkon eseurîmato'pe. Tîîse
apokonpe'nîkon wanî sîrîrî esenumenkato'
ke î' kai'ma e'kupî'pî akore'ta'nîkon pî'
esenumenka ye'nen. Cristo naipontî'pî
pe wanî ye'nen, uurî esenumenkasa' wai
î' kupî e'pai awanî pî' mîîkîrî yarakkîrî,
Uyepotorîkon Jesus maimu pe mîîkîrî
warayo', imakui'pî kupîtîpon yenpa'ka
e'pai awanî. 4 Mîrîrî ye'nen î' pensa
eemurukuntîkon yai, akore'ta'nîkon nîrî
e'pai wai esenumenkato' ke. Uyepotorîkon
Jesus Cristo wanî nîrî akore'ta'nîkon.
5 Mîîkîrî meruntîri yai mîîkîrî warayo'
imakui'pî kupîtîpon rumakatî Makui
yenya', itaruma'tîto'peiya inkupî'pî wenai.
Mîrîrî wenai tîwe'taruma'tî epu'tî tîuya
ya, awenpenatato'pe imakui'pî tînkupî'pî
rumaka pî'. Mîrîrî warantî neken
awenpenatasa' ya, Uyepotorîkonya pîika'tî
tuipî weiyu yaino ton pe.

6 Mîrîrî ye'ka pî' mîî pe awanîkon
e'pai pra man. Maasa epu'tîya'nîkon
e'pai man. Mararon isa'moto' wanî ya,
kîsere'na kore'ta, tamî'nawîrî isa'moiya
e'painon. Mîrîrî warantî imakui'pî
ku'sa' tiwinanya ya, tamî'nawîronkon
amîrî'nîkon taruma'tîiya. 7 Mîrîrî ye'nen
mîrîrî imakui'pî pe tîwe'sen yenpa'katî
akore'tapai'nîkon imakui'pî ton pra, morî
pe awanîkonpa. Mîrîrî warantî iku'tî,
Judeuyamî'ya iku'pîtî'pî warantî. Tewî'kon
tapai isa'moto' mo'ka'pî to'ya moropai
carneiro more wî'pî to'ya, festa pî' to'
e'to'pe. Maasa pra to' enpenatapîtî'pî î'
pensa tesanonkon piapai teepa'kato'kon
pî'. Mîrîrî pî' to' atausinpa'pî kure'ne.
Moropai manni' carneiro more wîîsa'
wanî warantî, Cristo wîîsa' wanî'pî
uurî'nîkon mo'kapa kai'ma imakui'pî
piapai. 8 Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon kore'tapai
imakui'pî yenpa'kanpai'nîkon, morî pe
atausinpanto'pe, amenan ko'mannîto' pî'.
Cristo, uurî'nîkon ton pe aasa'manta'pî
manni' pî' enpenatan pe yapurîpai'nîkon
man, imakui'pî ton pra si'ma. Tîîse
penaron imakui'pî uyeserukon tîrumakai,
yairon pe pu'kuru si'ma yapurîpai'nîkon
man.

9 Manni' tiaron kaareta menuka'pîuya
aapia'nîkon ta'pîuya apî'nîkon, manni'kan
nura ku'nenan, se' tapairî wîri'sanyamî'
yarakkîrî, warayo' yarakkîrî tîwe'sanon
pokonpe awanîkon namai. 10 Mîrîrî
ta'pîuya, tîîse manni'kan Paapa epu'nenan
pepîn piapai aatarimakonpa taasau'ya
pra wai. Inkamoro wanî imakui'pî
ku'nenan pe, se' tapairî wîri' yarakkîrî
tîwe'sanon pe. Moropai tonpakon winîpai
î' yu'se teeseka'nunkasanon pe, moropai
ama'ye'kon pe tîwe'sanon pe, moropai mia'
ke ikonekasa' yapurînenan pe. Inkamoro
pî' eseurîmasa' pra wai to' kore'ta ko'mannî
namai. Maasa pra inkamoro kore'tapai
atariman ya, sîrîrî non yapai epa'kan
e'painon, sa'mantan e'painon inkamoro
pokonpe e'nî namai. 11 Tîîse tauya manni'
apî'nîkon. Manni' ayonpakon, innape
Jesus ku'nen taiya manni', tîîse teseru
tîîse yairî pra. Iteseru wanî wîri'sanyamî'
yarakkîrî tîwe'sen pe, moropai tiaronkon
winîpai î' yu'se tîwe'sen pe kure'ne,
moropai mia' ke ikonekasa' yapurînen pe,
moropai teetînsen pe, moropai imakui'pî
pe tiaronkon winîkîi teeseurîmasen pe,

moropai ama'ye' pe tîwe'sen pe. Mîîkîrî
ye'ka ayonpakon yarakkîrî awanîkon
eserîke pra naatîi. Ipokonpe si'ma
ayekkarikon yonpaya'nîkon eserîke pra
naatîi. Atarimatî iipiapai.
12-13 Uurîya Paapa epu'nenan pepînon
yeseru yako'menka eserîke pra man,
tîîse Paapaya neken inkamoro ye'kakon
yako'menka. Tîîse amîrî'nîkonya ayon-
pakon, innape Jesus ku'nenan yeseru
yako'menka e'pai awanî. Maasa pra mîrîrî
warantî Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa':
—Mîîkîrî warayo' imakui'pî kupîtîpono'pî
yenpa'katî akore'tapai'nîkon *Dt 17.7; 19.19; 21.21; 22.21,24; 24.7*
—taasai'ya. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî
iku'tî.

6

Tonpakon Sa'namanenan Pepînon

1 Amîrî'nîkon kore'ta, innape Jesus
ku'nenan, ayonpakon wanî ya, asakî'ne
inkamoro esiyu'pîtî ya, î' ton pe
inkamoro yarîya'nîkon innape Jesus
ku'nen pepîn ipîkku pe tîwe'sen juiz
pia? Î' wani' awanî ye'nen moro
inkamoro innape Jesus ku'nenan, Paapa
pemonkonoyamî' pokonpe si'ma iteseru
konekaya'nîkon pepîn? 2 Epu'tîya'nîkon
pra kin naatî, Paapa pemonkonoy-
amî'ya Paapa epu'nenan pepîn yeseru
yako'menka kupî sîrîrî? Mîrîrî ye'nen
mîrîrî warantî yako'menkaya'nîkon
kupî ye'nen, moriya sîrîrî mîrîrî îri pe
ayonpakon e'to' konekaya'nîkon yuwatî.
3 Epu'tîya'nîkon pra kin naatî inserîyamî'
yeseru yako'menka uurî'nîkonya? Mîrîrî
yentai atako'menkan e'pai awanî tarî
ko'mannîto' pî'. 4 Mîrîrî ye'nen anî'
teesiyu'pî'sen wanî ya, Paapa epu'nen pe
tîwe'sen menkatî î' rî mîîkîrî nîkupî'pî
iteseru konekato'peiya. —Ipîkku pepîn
mîîkîrî —tîkai pra ipî' maasa pra morî pe
ikupîiya Paapa epu'nenan pepînya ikupî
yentai. 5 Akore'ta'nîkon manni' ayonpakon
innape Jesus ku'nen ton pra kin nai mîrîrî
ye'ka koneka ton? Mîrîrî pî' aweppepîkon
eserîke pra naatî? 6 Moro awanî epu'tî pî'
wai akore'ta'nîkon. Tîîse amîrî'nîkonya
ayonpakon yarî, moro iteseru konekapai
tîîse. Tîîse yarîya'nîkon manni' ipîkku
pe tîwe'sen juiz Paapa epu'nen pepîn pia
mîîkîrîya iteseru konekato'pe kai'ma.
7 Mîrîrî warantî ayonpakon esiyu'pîtî we-
nai, yairî pra awanîkon esepu'tî. Imakui'pî
kupîtîpono'pî wanî ya mîrîrî yapî-
tanîpîya'nîkon e'pai awanî, îri pe yarakkîrî
tîwe'se pra. Ayama'runpatîpono'pî wanî
ya, tîwî nîsi yarakkîrî awo'ma'tato' ton
kîseporîi. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon
ya, morî pe panpî' awanî. 8 Tîîse mîrîrî
warantî pra amîrî'nîkonya imakui'pî kupî.
Moropai ayonpakon yama'runpaya'nîkon.
Ayonpakon winîkîi mîrîrî kupî pî'
aako'mamîkon, innape Jesus ku'nenan
winîkîi.
9-10 Yairî awanî epu'tî pî' naatîi imakui'pî
ku'nenanya tîîko'manto'kon ton eporî
pepîn Paapa pia, tesa'kon pe mîîkîrî
wanî pepîn. Î' yapisî to'ya pepîn
iwinîpai. Teesenku'tîi pra e'tî inkamoro
ye'kakon pî'. Maasa pra inkamoro
wanî se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî
tîwe'sanon pe, moropai mia' ke ikonekasa'
yapurînenan pe, moropai tiaronkon
no'pî yarakkîrî tîwe'sanon pe, moropai
warayo'kon yarakkîrî nura ku'nenan
pe, moropai ama'ye'kon moropai î'
yu'se teeseka'nunkasanon pe, moropai
teetînsenon pe moropai imakui'pî pe
tiaronkon winîkîi teeseurîmasanon
pe moropai seru'ye' yenku'tîtonkon
pemonkon yama'runpapa. Insamoro
ye'kakonya î' yapisî pepîn tiwin kin Paapa
winîpai, maasa pra Paapa wanî pepîn
to' esa' pe. 11 Pena amîrî'nîkon kore'ta
tiaronkon wanî'pî mîrîrî warantî. Tîîse
mîrîrî imakui'pî ankupî'pîkon rona'pî
Paapaya morî pe awanîkonpa imakui'pî
ton pra. Moropai mîrîrî neken kupî'pîiya
pra, tîîse tîmîrî ton pe awanîkonpa
amo'ka'pîiya'nîkon, Uyepotorîkon Jesus
Cristo sa'manta'pî wenai. Moropai Morî
Yekaton Wannî, Paapa winîpainon wenai
morî pe akoneka'pîiya'nîkon.

Î' Kai'ma Paapa Ton Pe Uyesa'kon Yapurîto'

12 Tiaronya taa upî': —Tamî'nawîrî
anku'pai e'to' kupîuya eserîke awanî
imakui'pî pe pra. Mîrîrî pî' tauya ipî':
—Inna seru' pepîn, tamî'nawîrî ikupîya,
tîîse yai pra mîrîrî wanî pepîn morî
panpî' amîrî ton pe. Moropai tiaronya
taa upî': —Î' rî kupîuya e'painon itu'se
wanî pîkîrî, î' wani' pra awanî. Mîrîrî pî'
tauya sîrîrî: —Inna, seru' pepîn. Tîîse
mîrîrî ena tîrîuya pepîn e'painon uyentai.
13 Yai pra nura ku'nen wanî imakui'pî

tînkupî'pî anwapu'tîpai moropai umaimu
yuukuiya see warantî: —Yekkari wannî
wanî Paapa nîkupî'pî pe ena'to'pe. Moropai
uro'takon wanî uyekkarikon yense' pe
Paapa nîkupî'pî pe. Mîrîrî ye'nen î' rî
enapîuya, itu'se uurî e'to' pîkîrî, î' wani'
pra awanî. Mîrîrî pî' tauya sîrîrî: —
Inna, seru' pepîn. Mîrîrî to'pe ikupî'pî
Paapaya, tîîse mîrîrî yaretî'kaiya kupî
sîrîrî sa'nîrî. ⌞Tîîse uyesa'kon yaretî'kaiya
pepîn.⌟ Uyesa'kon ku'sai'ya pra man nura
ku'to'pe uyonpakon yarakkîrî. Moropai
se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî e'nîto'pe
iku'sai'ya pra man. Tîîse ukupî'pîiya'nîkon
Uyepotorîkon yapurîto'pe, moropai Uye-
potorîkonya uyesa'kon yapurîto'pe tîmîrî
ton pe. [14] Mîrîrîto'pe uurî'nîkon pîmî'sa'ka
Paapaya, Uyepotorîkon pîmî'sa'ka'pî tîuya
warantî tîmeruntîri ke.
[15] Epu'tîya'nîkon pra kin naatî, Cristo
piawon pe e'nî ye'nen, itesa' waikatoi
pe uyesa'kon wanî, manni' pemonkon
waikatoi pe itemekon wanî manni'
warantî? Mîrîrî warantî si'ma Cristo
waikatoi pe tîwe'sen mo'kauya e'painon,
manni' wîri' se' tapairon yarakkîrî e'to'pe?
Mîrîrî kupîuya pepîn e'painon tiwin
kin. [16] Moropai epu'tîya'nîkon pra kin
naatî, warayo' e'sa' ya se' tapairon wîri'
yarakkîrî tiwin to' ena sa'nîrî Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' yawîrî? Taasai'ya see
warantî:
—Inkamoro asakî'nankon ena tiwin to' esa',
sa'nîrî to' wanî ye'nen *Gn 2.24*
—taasai'ya. [17] Mîrîrî warantî anî' wanî ya
Uyepotorîkon yarakkîrî tîwe'sen pe, mîîkîrî
wanî nîrî yarakkîrî. Mîîkîrî Uyepotorîkon
yarakkîrî uyekatonkon wanî tiwin.
[18] Mîrîrî ye'nen se' tapairî wîri' yarakkîrî
tîwe'se pra e'tî. Maasa pra tiaron imakui'pî
kupîya'nîkon ya ayesa'kon e'taruma'tî
pepîn. Tîîse se' tapairî wîri' yarakkîrî
awanîkon ya, aawarîrî'nîkon ayesa'kon
taruma'tîya'nîkon mararî pra, tiaron
imakui'pî yentai. [19] Mîrîrî ayesa'kon wanî
epu'tîya'nîkon pra kin naatî? Paapa
Yekaton ko'manto' pe awanî. Moropai
Paapa winîpaino pe awanî. Mîrîrî ye'nen
aawarîronkon pe awanîkon pepîn mîrîrî.
[20] Tîîse tîmîrî pe Paapaya amîrî'nîkon
yenna'pî. Moropai aye'ma'pîiya'nîkon
pakî'nan pona tînmu sa'mantato' ke tîmîrî
ton pe. Mîrîrî ye'nen Paapa yapurî pe
ayesa'kon yapurîya'nîkon epu'tî.

7

Tîîno'pîtasenon Panamato'

[1] Tarîpai uyekaranmapoto'ya'nîkon pî'
ayeurîmauya'nîkon sîrîrî. Inna seru'
pepîn warayo' no'pîta pra awanî ya, morî
pe awanî. [2] Tîîse tu'ke imakui'pî ku'to'
moro awanî. Mîrîrî namai, se' tapairî
wîri'sanyamî' yarakkîrî awanî namai,
warayo' no'pîta e'pai awanî, aako'manto'pe
tîno'pî yarakkîrî. Moropai mîrîrî warantî
nîrî wîri' etinyoma e'pai awanî tînyo
yarakkîrî aako'manto'pe. [3-4] Mîrîrî ye'nen
warayo' ino'pîta'pî ko'mamî e'pai awanî
morî pe tîno'pî yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen
warayo'ya —Uno'pî yarakkîrî e'pai pra
wai —taa eserîke pra awanî. Maasa pra
imîrî pe awanî ye'nen. Mîrîrî warantî
nîrî wîri'ya —Unyo yarakkîrî e'pai pra
wai —taa eserîke pra awanî. Maasa pra
imîrî pe awanî ye'nen. [5] Mîrîrî ye'nen
inkamoro etî'nînma pepîn tînyo yarakkîrî
moropai tîno'pî yarakkîrî, —Ayarakkîrî
e'pai pra wai —tîkai pra. Tîîse sa'nîrî
tîwe'to'kon mî'pannîpî e'pai awanî, itu'se
tîwanîkon ya. Inkamoro eseta e'pai awanî
tîweiyukon ton tîku'ne'tîi teepîremakon pî'
taatapisîkonpa. Mîrîrî iku'sa' tîuya'nîkon
tîpo, inî'rî morî pe to' ena tîno'pî yarakkîrî.
Maasa pra yapîtanîpî to'ya eserîke pra
awanî ya, Makuiya imakui'pî kupî to'ya
emapu'tî. Mîrîrî namai sa'nîrî to' ena e'pai
awanî, tîno'pî yarakkîrî.
[6] Mîrîrî warantî esenumenkato' pî' tauya
sîrîrî, ikupîkonpa ayaipontîuya'nîkon
pepîn. [7] Uurî pia morî pe awanî,
tamî'nawîronkon wanî ya uurî warantî,
ino'pî ton pra. Teuren tîîse tiwin pî'
e'nî tanne, Paapaya uyeserukon ton tîîsa'
mîrîrî. No'pîtanto' yeseru ton tîrîiya
tiaronkon pia moropai ino'pî pra ko'mannî
yeseru ton tîrîiya tiaronkon pia.
[8] Tarîpai eseurîma sîrîrî maasaronkon
ino'pî pînon pî', moropai inyo
isa'manta'san pî'. Tauya, morî pe awanî
e'painon tîîno'pîtai pra aako'mamîkon ya,
uurî warantî. [9] Tîîse yapîtanîpîya'nîkon
eserîke pra awanîkon ya, moriya ano'pîtatî.
Maasa pra morî pe awanî aano'pîtakon ya,
pînîn pî' aako'mamîkon yentai, ano'pîkon
yarakkîrî aako'mamîkonpa.
[10] Tarîpai eseurîma sîrîrî manni'kan
ino'pîta'san pî' moropai etinyoma'san
pî'. Sîrîrî tauya manni' uwinîpainon
pepîn tîîse Uyepotorîkon winîpainon

unkupîkon ton pe inekaremekî'pî. 11 Wîri'
etinyoma'pîya tînyo rumaka eserîke
pra awanî. Irumakasai'ya ya, tiwinsarî
aako'mamî e'pai awanî, tiaron yarakkîrî
tîwe'se pra. Mîîwîni pra awanî ya, tînyo
yarakkîrî tîîko'manto'pe etina'paka e'pai
awanî. Moropai warayo' ino'pîta'pîya
tîno'pî rumaka eserîke pra awanî.
12 Tarîpai tauya sîrîrî tiaronkon pî'. Uye-
potorîkonya taasa' pra man tarî tîwanî yai,
tîîse uurîya taa sîrîrî. Manni' warayo' in-
nape Jesus ku'nen, mîîkîrî no'pî wanî ya
innape Jesus ku'nen pe pra, tîîse morî pe
to' ko'mamî ya sa'nîrî, inyoya irumaka es-
erîke pra awanî. 13 Moropai wîri' innape
Jesus ku'nen, inyo wanî ya innape Jesus
ku'nen pe pra, tîîse inkamoro ko'mamî
ya morî pe, ino'pîya irumaka eserîke pra
awanî. 14 Maasa pra mîîkîrî warayo' in-
nape Jesus ku'nen pepîn mîîkîrî pîrema
Paapaya innape Jesus ku'nen pe ino'pî
wanî wenai. Moropai tiaron warayo' in-
nape Jesus ku'nen mîîkîrî no'pî wanî in-
nape Jesus ku'nen pe pra. Tîîse Paa-
paya ino'pî pîrema, innape Jesus ku'nen
pe inyo wanî wenai. Tîîse mîrîrî warantî
pra awanî ya, morî pe mîîkîrî munkîyamî'
wanî pepîn Paapa yarakkîrî, ipemonkono
pe pra to' wanî ye'nen. Tîîse tîpemonkono
pe inyo wanî wenai, Paapaya to' pîrema, to'
ko'mannîpîiya morî pe.
15 Mîrîrî ye'ka pe pra awanî ya, mîîkîrî
warayo' innape Jesus ku'nen pepîn wanî
ya, iko'manpai pra innape Jesus ku'nen
tîno'pî yarakkîrî, moropai wîri' innape
Jesus ku'nen pepîn wanî ya, iko'manpai pra
tînyo innape Jesus ku'nen yarakkîrî, moriya
tîwî eepa'ka. Mîrîrî warantî eepa'ka'pî
ya, î' wani' pra man. Yarakkîrî pu'kuru
aako'mamî e'pai pra awanî. Maasa pra
uurî'nîkon yanno'pî Paapaya morî pe
ko'mannîto'pe tîîwanmîra, tîno'pî ke, tînyo
ke. 16 Tîîse innape Jesus kupîiya pra tîîse,
yarakkîrî aako'mamî ya, î' pensa innape
Jesus kupî anyoya epu'tîya pra nai. Yai pra
innape ikupîiya awenai. Moropai warayo' î'
pensa innape Jesus kupî mîîkîrî ano'pîya
epu'tîya pra nîrî nai. Yai pra innape
ikupîiya awenai. Mîrîrî ye'nen ayu'se awanî
ya, yarakkîrî ako'mankî.

Paapa Maimu Yawîrî Neken

Ayeserukon Miakanmatî

17 Akaisarî'nîkon tiwin pî' si'ma mîrîrî
Uyepotorîkon nîtîrî'pî aapia'nîkon yawîrî
ikupî pî' ako'mantî. Moropai o'non ye'ka
pe awanî'pîkon pena Paapaya ayannokon
yai, mîrîrî warantî ako'mantî. Mîrîrî pî'
tamî'nawîronkon yenupa'pîuya soosikon
kaisarî. 18 Mîrîrî ye'nen anî' wanî ya,
Judeuyamî' yeseru yawîrî tîmere pi'pî pottî
ya'tîtîpon wanî ya innape Jesus kupîiya
rawîrî, mîrîrî warantî rî aako'mamî e'pai
awanî, Judeu pe awe'to' tenonse pra. Mîrîrî
warantî nîrî anî' wanî ya, Judeuyamî'
yeseru yawîrî pra Paapaya tanno rawîrî,
mîrîrî warantî aako'mamî e'pai awanî,
tîmere pi'pî pottî ta'tîi pra. 19 Maasa
pra mîrîrî ye'kaya î' kupî pepîn mîîto'pe.
Judeuyamî' yeseru ya' awanî ka'rî, kaane,
tîîse î' e'pai awanî innape Paapa maimu
yawîrî aako'mamî e'pai awanî. 20 Mîrîrî
ye'nen tiwin pî' si'ma o'non ye'ka pe
awanî'pîkon pena Paapaya ayannokon yai,
mîrîrî yawîrî ako'mantî. 21 Pena Paapaya
ayanno ya, to' poitîrî pe kin awe'sa' pra
nan? Moriya ako'mankî to' poitîrî pe. Î'
wani' awanî pepîn. Tîîse î' pensa to' poitîrî
pe pra eenato' weiyu erepamî ya, moriya
epa'kakî. 22 Maasa pra tesa' kenankon
inkamoro yanno Uyepotorîkonya ya, tarî-
pai inkamoro wanî Paapa pia itesa' pra.
Maasa pra Paapaya to' mo'kasa' ye'nen,
imakui'pî piapai. Mîrîrî warantî tesa' ke-
nankon pepînon wanî mîrîrî Paapa pia
ipoitîrî pe. 23 Maasa pra tamî'nawîronkon
amîrî'nîkon ye'masa' Paapaya sîrîrî, se'
kaisarî. Mîrîrî ye'nen Paapa maimu yawîrî
ako'mantî imîrî pe awanîkon ye'nen, tiaron
pemonkono pe pra. 24 Mîrîrî ye'nen uy-
onpayamî', tiwin pî' si'ma akaisarî'nîkon
o'non ye'ka pe awanî'pîkon ayanno'pîkon
Paapaya yai, mîrîrî yawîrî ako'mantî.

Inyo Isa'manta'san Pî' Moropai Maasaronkon Pî' Paulo Eseurîma

25 Tarîpai tauya sîrîrî maasaronkon
pî'. Uyepotorîkon winîpainon pepîn
tîîse uurî esenumenkato' sîrîrî. Tîîse
innape eseurîmato' kupîya'nîkon eserîke
awanîkon, maasa pra yairî tîwe'sen
uku'sa' Uyepotorîkonya, tî'noko'pî pe
uyera'masai'ya wenai. 26 Mîrîrî ye'nen
uurî esenumenkato' wanî warayo' ko'mamî
e'pai awanî, tîwanî manni' warantî. Maasa
pra ko'mannîto' wanî sa'me mîîto'pe.
27 Tîîse amîrî wanî ya tîno'pî ke, ano'pî
yarakkîrî teeturumakai pra e'kî. Tîîse

ino'pî pra awanî ya, moriya ako'mankî
ino'pî pra. [28] Tîîse aano'pîtasa' ya, mîrîrî
wanî pepîn imakui'pî pe. Moropai
maasaron wîri' etinyoma ya, mîrîrî nîrî
wanî pepîn imakui'pî pe. Tauya sîrîrî maasa
pra amîrî'nîkon anpîika'tîpai wanî ye'nen,
sa'me ino'pîta'san ko'manto' yeseru wanî
ye'nen, mîrîrî warantî ayeserukon wanî
namai.

[29] Uyonpayamî' î' ankapai e'to' pî'
tauya sîrîrî. Tîîko'manse pu'kuru pra
ko'mannîto' atareti'ka pe man. Mîrîrî
ye'nen tîno'pî ke awanîkon ya, mîîkîrî pî'
neken kîsenumenkatî. —Paapa pata'se'
ton pra man —tîkai pra e'tî. [30] Moropai
esewankono'manto' erepansa' ya up-
ona'nîkon, mîrîrî pî' neken kîsenumenkatî.
Moropai aatausinpato'kon erepansa' ya,
ipîkku pe mîrîrî pî' neken kîsenumenkatî.
Maasa pra ipatîkarî aako'mamî pepîn.
Moropai ayemannekon ton yenna pî'
kîsenumenkai ipîkku pe. Maasa pra
mîrîrîkon wanî taatareti'kasen pe. [31] Mîrîrî
ye'nen ipîkku pe tamî'nawîrî sîrîrî pata
yemanne pî' kîsenumenkatî. Maasa pra
tamî'nawîron sîrîrî pata po tîwe'sanon
atareti'ka kupî sîrîrî. ⌞Mîrîrî ye'nen ipîkku
pe Paapa yapurî pî' ko'manpai'nîkon.⌟

[32] Tu'kan esenumenkanto' winîpai
amîrî'nîkon anpîika'tîpai wanî sîrîrî.
Mîrîrî ye'nen warayo' ino'pî ton pîn
mîîkîrî esenumenka Uyepotorîkon ton pe
teesenyaka'ma pî' maasa pra anapurîpai
tîwanî ye'nen. [33] Tîîse warayo' tîno'pî kenan
esenumenkato' wanî tu'ke, sîrîrî non po
tîîko'manto' yeseru pî'. Mîrîrî kupîiya,
maasa pra tîno'pî anapurîpai tîwanî ye'nen.
[34] Mîrîrî ye'nen mîîkîrî esenumenkato'
wanî asakî'ne kaisarî. Eesenumenka
tarî tîîko'manto' yeseru pî' moropai
eesenumenka Uyepotorîkon ton pe
eesenyaka'mapai tîwanî pî'. Mîrîrî warantî
nîrî wîri'sanyamî' wanî. Manni'kan
inyo isa'manta'san moropai inyo pînon,
inkamoro esenumenka Uyepotorîkon
ton pe teesenyaka'makon pî', tiaron
pî' teesenumenkai pra. Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîrî to' eturumaka Uyepotorîkon
yenya' eesenyaka'mato' kupîkonpa. Tîîse
manni'kan wîri'sanyamî' tînyo kenankon
inkamoro esenumenka sîrîrî pata po
tîîko'manto'kon yeseru pî'. Maasa pra
tînyokon anapurîpai tîwanîkon ye'nen.

[35] Mîrîrî warantî tauya sîrîrî amîrî'nîkon
pî' maasa pra amîrî'nîkon anpîika'tîpai
wanî ye'nen. —Sîrîrî warantî iku'tî —
tauya pepîn. Tîîse yairon kupîya'nîkon
yu'se wanî. Moropai Uyepotorîkon es-
enyaka'mato' kupîkonpa itenya' eeturu-
makakon yu'se wanî, tu'ke teesenumenkai
pra.

[36] Taawasirî pî' —Ayarakkîrî uuno'pîta —
taasa' warayo'ya tîpo, aako'mamî ya ino'pî
pe pra moropai mîrîrî pî' eesenumenka
yairî pra tîwanî pî', maasa pra taasa' tîuya
yawîrî ikupîiya pepîn. Moropai kure'ne
eesenumenka ya tawasirî yarakkîrî tîwanî
pî', aano'pîta e'pai awanî. Maasa pra
yapîtanîpîiya yentai awanî ye'nen. Mîrîrî
kupîiya ya, imakui'pî pe awanî pepîn.
Morî pe awanî, aano'pîta ya. [37] Tîîse
tawasirî yarakkîrî tîwanî pî' eesenumenka
pra awanî ya, ino'pîtapai pra tîwanî ye'nen,
î' wani' awanî pepîn, tamî'nawîrî yapî-
tanîpîiya ya. Imakui'pî kupîiya pepîn
mîrîrî. [38] Tarîpai manni' tîîno'pîtasen
no'pîta ya, imakui'pî pe awanî pepîn,
tîîse morî pe awanî. Moropai manni'
tîîno'pîtasen pepîn ko'mamî ya ino'pî pra,
î' wani' awanî pepîn nîrî. Mîrîrî wanî morî
pe panpî', maasa pra ino'pî ton pra awanî
ye'nen.

[39] A'kî, wîri' tînyo kenan ko'mamî e'pai
awanî tînyo yarakkîrî, enen tînyo wanî
pîkîrî tîrumakai pra. Tîîse tiaron pensa
tînyo sa'mantasa' tîpo, mîîkîrî eturumaka
tiwinsarî, inyo pra. Mîîkîrî ko'mamî
itu'se tîwanî pîkîrî. Etinyomapai tîwanî
ya, eetinyoma e'pai awanî, innape Jesus
ku'nen yarakkîrî. [40] Tîîse uurî pia eetinyoma
pra awanî ya, morî pe panpî' aako'mamî
e'painon mîrîrî warantî rî. Sîrîrî uurî es-
enumenkato' neken pepîn, tîîse uurî pia
mîrîrî warantî nîrî Morî Yekaton Wannî
esenumenka.

8

*Mia' Ke Ikonekasa' Pia To' Nîtîrî En-
tamo'kanto'*

[1] Tarîpai eseurîmato' mo'tanîpîuya sîrîrî.
Eseurîma sîrîrî mia' ke ikonekasa' pia to'
nîtîrî'pî entamo'kanto' yanî eserîke awanî
pî', kaane ka'rî. Mîrîrî pî' taaya'nîkon
manni' warantî, tamî'nawîrî uurî'nîkon,
innape iku'nenanya epu'tî pî' man, innape
iku'nenan pepînya epu'tî yentai. ⌞Mia'
ke ikonekasa' nama pepîn. Mîrîrî ye'nen
to' nîtîrî'pî entamo'kanto' yanî ya, î'
wani' awanî pepîn, imakui'pî pe awanî

pepîn.」 Tîîse mîrîrî esenumenkanto' wanî
pîika'tîton pe pra, tîîse mîî pe uurî'nîkon
ku'nen pe. Tîîse morî pe panpî' e'sa'naman
yeseru wanî mîrîrî, tiaronkon pîika'tîto'pe,
maasa pra to' sa'nama wenai. 2 Anî'
esenumenka ya, î' epu'nen pe tîwanî
kai'ma, tîîse tamî'nawîrî epu'tîiya pepîn,
î' anepu'pai tîwanî. 3 Tîîse anî' Paapa
yapurînen wanî ya, innape epu'tîiya, î'
kai'ma tîîko'mamî tonpakon yarakkîrî.
Moropai mîrîrî era'ma Paapaya tîwakîri pe.

4 Mîrîrî ye'nen mîrîrî entamo'kanto' mia'
ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî yanî pî'
apanamauya'nîkon sîrîrî. Mîrîrî mia' ke
ikonekasa' wanî anî' pe pra rî epu'tî man.
Tîîko'mansen pe pra awanî. Tîîse ti-
winan moro awanî, Paapa neken epu'tî
man. 5 Tîîse taa to'ya, tu'ke paapayamî'
wanî, ka' po tîwe'sanon moropai non po
tîwe'sanon. Moropai tu'ke yepotorî wan-
nîyamî' wanî taa to'ya, tîîse to' esenku'tîsa'.
6 Tîîse uurî'nîkon pia Paapa wanî epu'tî man
tiwinan neken. Mîîkîrî wanî uyunkon pe
moropai mîîkîrîya tamî'nawîron koneka'pî.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ton pe uurî'nîkon
ko'mamî. Moropai epu'tî man tiwin Uyepo-
torîkon wanî, mîîkîrî Jesus Cristo. Moropai
mîîkîrî wenai tamî'nawîron ekoneka'pî.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wenai uurî'nîkon
ko'mamî sîrîrî.

7 Tîîse tamî'nawîronkon innape
iku'nenanya mîrîrî epu'tî pra awanî.
Tiaronkon esenumenka sîrîrî tîpose
penaro' teserukon pî'. Entamo'kanto' wanî
mîîkîrî mia' ke ikonekasa' pia itîîsa' pe
yapurîto'pe kai'ma to' esenumenka. —
Mîrîrî ye'nen entamo'kanto' yanîuya ya,
mîrîrî yapurîuya imakui'pî pe —taa to'ya.
Mîrîrî wenai ne'ne' pe to' esenumenkato'
kupîiya, maasa pra imakui'pî pe awanî
kai'ma, yanî to'ya ye'nen. 8 Tîîse uurî'nîkon
pia entamo'kanto' wenai pra Paapaya
uurî'nîkon yapisî. Yansa'nîkon ya, mîrîrî
yansa' wenai morî panpî' e'nî pepîn Paapa
pia. Moropai yansa' pra awanî ya, mîrîrî
warantî rî morî panpî' e'nî pepîn.

9 Mîîwîni tîîse, tîwarî e'tî mîrîrî
yansa'ya'nîkon pî', yansa'ya'nîkon pra
awanîkon pî'. Teesenumenkato'kon yawîrî
pra, imakui'pî ya' tiaronkon a'tu'mîra
tîwe'sanon ena emapu'tîya'nîkon namai,
tîwarî e'tî. 10 Anî' wanî ya a'tu'mîra
tîwe'sen, mîîkîrîya amîrîya î' kupî era'ma,
î' wani' awanî pepîn kai'ma iku'sa'ya
epu'tîi'ma. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wanî
awarantî anku'pai, mia' ke ikonekasa'
pia to' nîtîrî'pî ananpai awanî. 11 Mîrîrî
warantî mîîkîrî ayonpa a'tu'mîra tîwe'sen
ataka'ma emapu'tîya. Î' wanî yairî, î'
wanî yairî pra epu'tîiya pra eena ikupîya.
Manni' ayonpa, imîrî ton pe Cristo
sa'mantasa' tanne, imakui'pî ya' eena
emapu'tîya. 12 Sîrîrî warantî mîrîrî yanî
ayonpaya emapu'tîya, yairî pra awanî
kai'ma teesenumenka ye'ka pe, moropai
mîrîrî wenai, ne'ne' pe eesenumenkato'
kupî pî' aako'mamî ya, moriya imakui'pî
kupîya mîrîrî Cristo winîkîi. 13 Moriya uurî
pia mîrîrî entamo'kanto' wenai, imakui'pî
ya' uyonpa ena emapu'tîuya ya, inî'rî mîrîrî
ye'ka pî' entamo'ka pepîn, imakui'pî kupî
uyonpaya emapu'tîuya namai.

9

Teseru Pî' Paulo, Jesus Naipontî'pî Eseurîma

1 Uyaipontînen ton pra man, tîîse
Paapaya neken uyaipontî. Mîrîrî wenai,
uurîya kin î' kupî pepîn e'painon, î' wanî
yairî epu'tîuya pîkîrî? Jesus naipontî'pî
pepîn kin uurî? Inna, inaipontî'pî pe
wanî, maasa pra Uyepotorîkon Jesus
era'matîpon uurî. Moropai amîrî'nîkon
wanî innape iku'nenan pe, uyepotorî
ton pe esenyaka'ma'pî wenai. 2 Teuren
tiaronkonya Jesus naipontî'pî pe ukupî
pepîn. Tîîse amîrî'nîkonya ukupî maasa
pra innape uku'sa'ya'nîkon ye'nen.
Innape Jesus naipontî'pî pe wanî esepu'tî
aronne, maasa pra Jesus yapisî'pîya'nîkon
ayesa'kon pe, umaimu wenai.

3 Tiaron pensa Jesus naipontî'pî pe pra
uku'sa' tiaronkonya yai, inkamoro maimu
yuukuuya mîrîrî warantî. 4 Jesus naipontî'pî
pe wanî ye'nen, î' rî tîrî to'ya ya uu-
pia, uwuku ton tîrî to'ya moropai uyo'
ton tîrî to'ya esenyaka'ma tanne, yapisîuya
pepîn kin e'painon? Kaane, yapisîuya
e'painon, tiaronkon Jesus naipontî'sanya
yapisî warantî. 5 Moropai ino'pîtapai es-
enumenka ya, innape Jesus ku'nen wîri'
yarakkîrî upîkîrî yarîuya pepîn e'painon?
Inna, yarîuya e'painon, tiaronkon Jesus
naipontî'sanya iku'sa' warantî, moropai
Jesus ya'mi'san warantî, moropai Pedro
warantî. 6 Yai pra uurî moropai Barnabé,
anna neken esenyaka'ma kin e'painon anna

yekkari yonpato'pe annaya? Kaane, awinîpai'nîkon yapisî annaya e'painon, Jesus naipontî'san pe anna wanî ye'nen.
7 O'non pata kin surara pe tîwe'sen esenyaka'ma yekare eta'pî anî'ya tekkari ton yonpapa. Tekkari yepe' ton pî' eesenyaka'masa' pra man. Manni' warayo' tekkari ye' ton pîmîtîponya tînpîmî'pî yeperu enapî pepîn kin e'painon? Kaane, enapîiya, teesenyaka'ma'pî yepe' pe. Moropai tiaron, paakayamî' esa' pe tîwe'sen, mîîkîrîya to' manatî yekku mo'ka pepîn e'painon, tîwuku ton? Kaane, imo'kaiya, itepe' pe. 8 Mîrîrî ye'nen warayo'kon maimu pî' neken eseurîma pepîn sîrîrî. Tîîse moro man penaro' Moisés nurî'tî nekaremekî'pî Paapa maimuya taasa' mîrîrî warantî. 9 Taasai'ya man see warantî:
—Trigo pikka pî' ayekîn paaka yenyaka'maya'nîkon tanne,
inta kewa'tîtî. Tîwî trigo yonpa tekkarikon yonpaiya *Dt 25.4*
—taasai'ya man. Mîîkîrî paaka neken pî' Paapa eseurîma naka sîrîrî? 10 Anna pî' ka'rî eeseurîma sîrîrî? Inna, anna, teesenyaka'masanon pî' taiya sîrîrî. Manni' teesenyaka'masen ipîmî pî' moropai mîîkîrî iteperu mo'kanen inkamoro esenyaka'ma tîmîrî'nîkon ton itonpa mo'kakonpa kai'ma. 11 Mîrîrî warantî mîîkîrî ipîmîtîponya ipîmî warantî, itekare ekaremekî'pî annaya akore'ta'nîkon. Mîrîrî yepe'pî warantî awinîpai'nîkon antîrîkon anapi'pai anna wanî sîrîrî, anna yekkari yennato' ton. 12 Tiaronkon, Paapa ton pe teesenyaka'masanonya awinîpai'nîkon antîrîkon yapisî tîuya'nîkon nîmîkî tekkarikon yennato' ton. Mîrîrî warantî annaya nîrî yapisî nîmîkî pepîn kin e'painon? Inna, awinîpai'nîkon yapisî annaya e'painon.
Awinîpai'nîkon yapisî annaya e'pai tîîse, yapisî annaya pra man. Tîîse tamî'nawîrî yapîtanîpî'pî annaya. Mararî pra anna esenyaka'ma'pî anna yekkari yennato'pe, Cristo maimu ekaremekî annaya tanne. Mîrîrî kupî'pî annaya, maasa pra mîrîrî itekare ekaremekî annaya manenpaiya namai. 13 A'kî, epu'nenan amîrî'nîkon, epîremanto' yewî' ta teesenyaka'masanon tekkarikon yonpa mîrîrî teesenyaka'mato'kon winîpai. Moropai epu'nenan nîrî amîrî'nîkon, manni'kan tînpo'tîkon pe pemonkonyamî' nenepî'san po'tînenanya tiyo'kon ton mo'ka, mîrîrî to' nenepî'pî yonpa. 14 Mîrîrî warantî nîrî, Uyepotorîkonya ta'pî manni'kan imaimu ekareme'nenanya tekkarikon ton yapisî e'painon, innape imaimu ku'nenan winîpai.

15 Tîîse sîrîrî tîpose, mîrîrî warantî e'sa' pra wai. Moropai mîrîrî ye'ka anesa'pai wanî pî' kaareta menukauya pepîn sîrîrî aapia'nîkon. Maasa pra anî' pî' î' tesa'se pra esenyaka'ma pî' atausinpa kure'ne. Mîrîrî ye'nen mîrîrî uyeseru mo'ka anî'ya tîrîuya pepîn. Iwan pî' uusa'manta e'pai awanî, uyepe' ton anesa'pai wanî yentai. Maasa pra epe'mîra Cristo maimu ekaremekî pî' atausinpa mararî pra. 16 Tîîse mîrîrî Cristo yekare ekaremekîuya pî' mîî pe atapurî pepîn sîrîrî. Maasa pra itu'se wanî yawîrî ikupîuya pepîn sîrîrî. Tîîse unkupî ton pe uyepotorîya itîîsa' wenai, ikupîuya. Maasa pra mîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekîuya pra awanî ya, “ekenne” tauya e'painon, Paapaya utaruma'tî e'painon. 17 Tîîse uuwarîrî uurî esenyaka'mato'pe wanî ya, itu'se wanî yawîrî, moriya itepe'pî nîmîkîuya e'painon. Tîîse sîrîrî esenyaka'mato' Paapa nîtîrî'pî unkupî ton pe. Mîrîrî ye'nen itu'se e'to' yawîrî pra, tîîse itu'se Paapa e'to' yawîrî ikupîuya. 18 Mîrîrî ku'sau'ya wenai î' ye'ka see itepe'pî yapisîuya e'painon? Anî' nîtîrî yapisîuya pepîn. Î' yapisîuya e'pai tîîse, î' tesa'se pra awinîpai'nîkon, itekare ekaremekî pî' uuko'mamî. Mîrîrî ye'ka ekaremekîuya ye'nen, taatausinpai pu'kuru wanî. ⌞Maasa pra ikupîuya Cristoya uyaipontî'pî iku'to'peuya yentai.⌟

19 Uurî wanî uyesa' tîwe'sen ton pra, tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' poitîrî pe e'kupî. Î' rî kupîuya e'painon itu'se e'to' pîkîrî, teuren ikupîuya pepîn, maasa pra inkamoro kore'ta tu'ke panpî' pemonkonyamî'ya innape Cristo maimu kupî yu'se wanî ye'nen. 20 Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' kore'ta wanî yai, to' warantî wanî'pî. To' yeseru kupî'pîuya, maasa pra inkamoroya innape ikupî yu'se wanî ye'nen. Tîîse uuwarîrî wanî ya, to' yeseru Moisés nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî uuko'mamî pepîn. Tîîse to' kore'ta wanî ya, to' yeseru yawîrî uuko'mamî to' pokon pe. Maasa pra inkamoroya innape Jesus kupî yu'se wanî ye'nen. 21 Mîrîrî warantî

nîrî, Judeuyamî' pepîn kore'ta wanî ya,
Moisés yeserurî'pî yawîrî pra, inkamoro
Judeuyamî' pepîn warantî. Maasa pra
inkamoroya innape nîrî itekare kupî
yu'se wanî ye'nen. (Mîrîrî kupîuya yai,
Paapa maimu yawîrî pra wanî pepîn tauya
tîîse, imaimu yawîrî wanî maasa pra
Cristo poitîrî pe wanî ye'nen.) 22 Moropai
tiaronkon a'tu'mînan, mararî Cristo maimu
epu'nenan inkamoro kore'ta wanî ya,
to' yeseru warantî uyeseru wanî, to'
yewankono'mauya namai. Maasa pra
inkamoro ena yu'se wanî ye'nen meruntî
ke panpî'. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon
kore'ta wanî ya, inkamoro yeseru kupîuya,
inkamoro yonpakon pîika'tîto'peuya. —
Aka, yairî pra iteseru wanî —taa to'ya
namai, ikupîuya.

23 Mîrîrî kupîuya tamî'nawîrî maasa pra
Cristo yekare eta tamî'nawîronkonya yu'se
wai. Moropai inkamoro pokonpe Cristo
winîpainon morî pu'kuru yapi'to'peuya,
mîrîrî kupîuya. 24 A'kî, epu'nenan
amîrî'nîkon. To' eka'tunto' ya'
tamî'nawîronkon teeka'tunsenon eka'tumî
ikî'pî winîkîi. Tîîse tamî'nawîronkonya
to' nîtîrî yapisî pepîn. Maasa pra yairî
pra inkamoro eka'tumî. Tîîse manni'kan
neken, yairî teeka'tunsanonya to' nîtîrî
yapisî. Mîrîrî warantî, morî pe ako'mantî
Paapa nîtîrî yapisîkonpa. Yairî awanîkonpa
Cristo maimu yawîrî ako'mantî.
25 A'kî, tamî'nawîronkon manni'kan
pemonkonyamî' tiaronkon yentai meruntî
ke awanîkonpa. Teeka'tumîkonpa ekoneka,
î' tiaron tîku'se pra, tiwinan kupî pî'
to' ko'mamî. Maasa pra mîrîrî ku'sa'
tîuya'nîkon tîpo, tiaronkon yentai to' e'sa'
ya, to' napisî ton moro awanî mîrîrî, aro'
pe. Tîîse mîrîrî to' napisî'pî ko'mamî
pepîn ipatîkarî. Tîîse morî pe uurî'nîkon
ekoneka sîrîrî non po, tiwin pî' si'ma Paapa
yeseru pî' taatapi'se, uyarakkokon, aro'
yapi'to'pe'nîkon, ipatîkarî tîîko'mansen.
26 Mîrîrî ye'nen uurî eka'tumî pepîn se'
tapairî. Tîîse ito'sarî eka'tumî manni'
warayo' teeka'tunto' kî'pî ya' teeka'tunsen
warantî. Moropai uurî wanî manni'
warayo' se' tapairî î' pa'tîpî'sen warantî
pra, tîîse uuko'mamî morî pe tepu'se.
27 Mîrîrî ye'nen tesa' ye'tîno'pîiya ne'ne'
epu'tî tîuya namai, manni' warantî uurî
etî'nînma morî pe, imakui'pî kupîya namai.
Maasa pra tiaronkon pî' mîrîrî itekare
ekaremekîuya tîpo, Paapa pia uurî erepamî
ya, —Cristo maimu yawîrî pra aako'mansa'
nai —taiya namai, yawîrî uuko'mamî.

10

Mia' Ke Ikonekasa' Yapurî To'ya Namai

Pauloya To' Panama

1 Uyonpayamî', awenpenatakon yu'se
wanî sîrîrî penaronkon utamokon rî'san
manni'kan Judeuyamî', Moisés nurî'tî
pîkîrî itî'san yarakkîrî e'kupî'pî pî'.
Inkamoro yarî'pî Paapaya tamî'nawîrî
katupuru wenairî moropai inkamoro
rukku'nîpî'pî Paapaya tamî'nawîrî
kure'nan pîrana, suuyu itese' arakkita
pî', tîmeruntîri ke. 2 Mîrîrî warantî
tamî'nawîronkon inkamoro esen-
patakona'pî Moisés wenairî to' wîtîto'pe,
Cristo wenairî wîtînto'pe esenpatakonan
warantî. Maasa pra katupuru, Paapa
winîpainon wenairî to' wîtî ye'nen,
moropai pîrana arakkita pî' to' wîtî ye'nen,
Moisés wenairî to' wîtî'pî ipemonkono pe.
3 Moropai inkamoroya tamî'nawîrî si'ma
Paapa nîtîrî'pî yekkari wanî enapî'pî keren
po. 4 Moropai inkamoroya tamî'nawîrî
si'ma tîwukukon pe Paapa nîtîrî'pî
enîrî'pî tî' yai. Manni' tî' wanî'pî
Cristo warantî, maasa pra mîîkîrîya
inkamoro ko'mannîpî'pî. 5 ⌞Mîrîrî warantî
tamî'nawîronkon ko'mannîpî'pî Paapaya.⌟
Teuren mîîwîni tîîse tu'kankon wanî'pî
Paapa maimu yawîrî pra. Mîrîrî wenai,
Paapaya to' tî'ka pinunpa'pî keren poro.

6 Tarîpai seeni' tamî'nawîron e'kupî'pî pî'
esenumenkan e'pai man, penaronkon pe-
monkonyamî' wanî'pî warantî uurî'nîkon
wanî namai, imakui'pî yu'se e'nî namai.
7 Mîrîrî ye'nen mia' ke ikonekasa' kîs-
apurîtî, penaronkonya yapurî'pî warantî
pra. Maasa pra awe'menukasa' man Paapa
kaaretarî po. Taawon see warantî:
—Inkamoro Paapa pemonkonoyamî'
ereutasa' entamo'kanto' pî',
moropai tekkarikon yonpa'pî to'ya.
Moropai tîwukukon enîrî'pî to'ya.
Moropai mîrîrî tîpo, inkamoro mananu'pî
taatausinpai.
Mîrîrî kupî'pî to'ya mia' ke ikonekasa' ya-
purîkonpa *Êx 32.6*
—taasai'ya man. 8 Mîrîrî warantî nîrî se'
tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî e'nî e'pai

pra man, pena ikupî'pî to'ya warantî.
Pena mîrîrî ku'sa' to'ya wenai, tu'ke
23.000 kaisarî pemonkonyamî' wî'pî
Paapaya tiwin wei tîîse. 9 Mîrîrî warantî
penaronkonya Paapa yonpa'pî warantî,
Cristo yonpapai pra man. Maasa pra pena
mîrîrî warantî Paapa yonpasa' to'ya wenai,
îkîiyamî' tîrî'pî Paapaya to' ye'kapî'to'pe
to'ya, moropai to' e'tî'ka'pî. 10 Mîrîrî ye'nen
amîrî'nîkonya ayesanonkon, Cristo nîtîrî'pî
yasi'sirunpa e'pai pra man, penaronkonya
tesanonkon Paapa nîtîrî'pî yasi'sirunpa'pî
warantî. Moropai mîrîrî wenai Paapaya
inserî yarima'pî to' tî'kai.

11 Tamî'nawîrî sîrîrî e'kupî'pî utamokon
penaronkon yarakkîrî. Mîrîrî wanî
uurî'nîkon nepu'tî ton pe sîrîrîpe, î'
kai'ma Paapaya ikupî tîmaimu yawîrî
pra tîîko'mansenon yarakkîrî. Moropai
mîrîrî menuka'pî penaronkonya, sîrîrîpe
uurî'nîkon pî' ekareme'nen pe, sîrîrî
pankon tîîko'mansenon. Maasa pra
uurî'nîkon ko'manto' man pata atareti'ka
kupî tanne. 12 Mîrîrî ye'nen anî' esenu-
menka ya yairî tîwanî kai'ma, meruntî
ke tîwanî pî', aka, mîîkîrî ye'ka esenumî,
Paapa piapai aatarima. Mîrîrî namai, tîwarî
mîîkîrî ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî
kupî tîuya namai. 13 Imakui'pî anku'pai
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' e'to',
mîrîrî rî erepamî sîrîrî apona'nîkon. Tîîse
ayentainokon awanî tîrî Paapaya pepîn.
Maasa pra taasa' tîuya yawîrî ikupîiya.
Imakui'pî yapîtanîpîkonpa meruntî tîrîiya
aapia'nîkon, imakui'pî kupîya'nîkon namai.

14 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî' uwakîrikon
pu'kuru mia' ke ikonekasa' kîsapurîtî.
15 Sîrîrî eseurîmato', epu'nenan pî'
eseurîma sîrîrî, amîrî'nîkon pî'. Mîrîrî
ye'nen eseurîmato' pî' esenumenkatî,
yairî, yairî pra ikupîya'nîkon pî'. 16 Cristo
sa'manta'pî pî' enpenatatî. Uurî'nîkon ton
pe tîmînî kansai'ya pî' enpenatan, mîrîrî
uwukukon enîrî yai. Moropai trigo puusa'
yaku'nîkon yai, uurî'nîkon yarakkîrî Cristo
ko'mamî, maasa pra uurî'nîkon ton pe
tîîsa'mantasa' wenai. Ipemonkono pe e'nî
eesepu'tî, mîrîrî wenai. 17 Teuren arinîke
e'nî tanne, mîrîrî tiwinan trigo puusa'
pîrikkapî'sa' yaku uurî'nîkonya, tiwin pî'
si'ma. Moropai mîrîrî ya'sa' wenai, tiwin
e'nî ipemonkono pe esepu'tî.

18 Maasa enpenatatî Judeuyamî' pî'
manni'kan Paapa yapurîkonpa to' nîpo'tî
yonpa yaanenan pî'. Mîrîrî yanî to'ya
wenai, inkamoro pia Paapa ko'mamî
tîpemonkono pe to' kupî tîuya ye'nen.
19 Î' ankapai wanî epu'tî pî' naatî mîrîrî
yekare pî'? Mîrîrî mia' ke ikonekasa' pia
to' narî'pî entamo'kanto' wanî tiaron pe?
Kaane, entamo'kanto' rî wanî. Mîrîrî
mia' ke ikonekasa' wanî to' yepotorî pe
pu'kuru? 20 Kaane, mîrîrî pî' eseurîma
pepîn sîrîrî. Tîîse tauya manni'kan
pî' mia' ke ikonekasa' yapurînenanya
tînpo'tîkon yarî kinî imakui'san o'ma'kon
pia, makui poitîrîtonon pia, Paapa pu'kuru
pia pra. Inkamoro wanî esenku'tîsa'kon
pe. Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka ku'nenan
kore'ta awanîkon yu'se pra wai. Inkamoro
ye'kakon, makui poitîrîtonon yarakkîrî
aako'mamîkon yu'se pra wai. 21 Mîrîrî
warantî si'ma Cristo sa'manta'pî pî'
enpenatan pe tenî'sen enîrî ye'ka pe,
makui poitîrîtonon pia to' narî'pî pî'
entamo'kan eserîke pra man. Mîrîrî wenai
asakî'ne yapurî e'pai pra man. 22 Mîrîrî
kupî'nîkon ya, Uyepotorîkon ekore'ma
yu'se e'nî mîrîrî? Mîrîrî kupî'nîkon wenai
Uyepotorîkon yentai meruntî ke e'nî
kai'ma e'nî mîrîrî?

23 Tiaronkonya taa: —"Mîrîrî kî'ku'tî",
taa Paapaya pra awanî ya, î' itu'se e'nîto'
kupî uurî'nîkonya î' wani' pra —taa to'ya.
Inna seru' pepîn. Tamî'nawîrî tîku'sen
wanî morî pe, î' anku'pai e'nîto' kupî, tîîse
mîrîrî tamî'nawîron unkupîkon wanî pepîn
morî pe, tiaronkon pîika'tîiya pra awanî
ya. 24 Mîrîrî ye'nen anî'ya itu'se tîwe'to'
yawîrî ikupî e'pai pra man. Tîîse tiaronkon
pîika'tîto'pe ikupî e'pai man.

25 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî tansen, to'
e'repato' yennaya'nîkon ya, yennatî anî'
tekaranmapoi pra. Mia' ke ikonekasa'
itîîsa' mîrîrî? tîkai pra yennatî. Mîrîrî wanî
imakui'pî pe awanî kai'ma teesenumenkai
pra yennaya'nîkon. 26 Anî' yekaran-
mapoya'nîkon pepîn maasa pra Paapa
maimuya taasa' man
—Sîrîrî pata esa' pe, moropai tamî'nawîrî
sîrîrî pata po tîîko'mansen esa' pe
Uyepotorîkon wanî *Sl 24.1*
—taasai'ya man.

27 A'kî, pemonkon, innape Jesus ku'nen
pepînya ayetakon ya, tewî' ta ipîkîrî attî
ya entamo'kai, tamî'nawîrî intîrî aapia
yonpakî, î' wani' pra. —O'non pata
pai seeni' eporî pî' nan? —taa e'pai
pra man. Yairî, yairî pra yanîya'nîkon

epu'tîkonpa, anî' kîsekaranmapotî. [28] Tîîse
mîrîrî tanne, tiaronya taa ya apî': —Seeni'
entamo'kanto' wanî morî pe pra, maasa
pra mia' ke ikonekasa' pia yaasa' sîrîrî —
taiya ya apî', mîrîrî yanîya e'pai pra man.
Maasa pra mîrîrî yansa' ya, imakui'pî pe
awanî kai'ma tiaron esenumenka. Moropai
mîrîrî teesenumenkato' yawîrî pra ikupîiya
emapu'tîya namai, mîrîrî kîsanîi. [29] Amîrî
pia imakui'pî pe awanî pepîn, tîîse mîîkîrî
pia imakui'pî pe awanî. Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî esenumenka wenai, mîrîrî yanîya
pepîn. Maasa pra —Î' wani' awanî pepîn
mîrîrî yanîuya ya —eesenumenka ya, î'
wani' kin awanî ye'nen tiaronya unkupî
ton ekaremekî e'painon, teesenumenka
yawîrî? [30] Morî pe man Paapa, taasau'ya
tanne uyekkari pî' tîîse, î' wani' kin awanî
ye'nen mîrîrî pî' tiaronkon wo'ma'ta?

[31] Mîrîrî pî' tauya sîrîrî. Î' amîrî'nîkon
nenapî moropai aninnîrîkon, tamî'nawîrî
î' kupîya'nîkon manni', mîrîrî ku'tî Paapa
yapurîto'pe tiaronkonya, ankupîkon
era'masa' tîuya'nîkon ya. [32] Tiaronkon
ma'nîpanen pe pra ako'mantî, innape Jesus
ku'to'pe to'ya, manni'kan Judeuyamî'ya
iku'to'pe, moropai Judeuyamî' pepînya
nîrî, moropai a'tu'mînankon innape Jesus
ku'nenan ko'manto'pe inî' panpî' Paapa
maimu yawîrî. [33] Mîrîrî ku'tî, uurîya ikupî
manni' warantî. Tîwakîrikon pe uku'to'pe
tamî'nawîronkonya tamî'nawîrî î' kupîuya.
Mîrîrî kupîuya upî'rî esenumenka wenai
pra, tîîse tamî'nawîronkon e'pîika'tî yu'se
wanî ye'nen.

11

[1] Mîrîrî ye'nen uurîya ikupî manni'
warantî ikupîya'nîkon yu'se wai, î'
kai'ma Cristo nîkupî'pî warantî ikupî pî'
uuko'mamî yawîrî.

Î' Kai'ma Wîri'sanyamî' E'to' Soosi Ta Yekare

[2] Apî'nîkon atausinpan pî' wai kure'ne,
maasa pra uyeseru pî', unekaremekî'pî pî'
awenpenatakon ye'nen. Moropai î' kai'ma
esenupa'pî pî' ayenupa'pîuya'nîkon yawîrî
ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen, atausin-
pasa' sîrîrî.

[3] Tîîse moro man unekaremekî ton,
anepu'tîkon ton. Tamî'nawîronkon
warayo'kon pu'pai pe Cristo wanî. Moropai
warayo'kon wanî tîno'pîkon pu'pai pe.
Moropai Paapa wanî Cristo pu'pai pe.
Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se wai. [4] Mîrîrî
ye'nen ankupîkon ton ekaremekîuya sîrîrî.
Warayo'ya teepîrema ye'ka pe, moropai
Paapa maimu ekaremekî tîuya ye'ka pe,
tîpu'pai ya'santîsa' ya, mîîkîrîya Cristo,
tesa' pe tîwe'sen yeppe'nîpî mîrîrî. [5] Tîîse
wîri'ya tîpu'pai ya'santîsa' pra awanî ya,
tînyo kenan yeseru pe, mîrîrî warantî
si'ma eepîrema ya, moropai Paapa maimu
ekaremekîiya ya, tesa' pe tîwe'sen, tînyo
yeppe'nîpîiya mîrîrî. Mîrîrî warantî
awanî, manni' wîri'ya tîpu'pai ya'tîsa'
ya, tînyo yeppe'nîpî manni' warantî.
⌞Maasa pra pemonkonyamî' esenumenka
ipî' see warantî, eseporo rî tîwe'sen pe
mîîkîrî wanî kai'ma.⌟ Mîrîrî wenai tînyo
yeppe'nîpîiya, tîpu'pai ya'santîsa' tîuya
pra awanî ya. [6] Moriya tîpu'pai ya'tîiya
e'pai awanî, ya'santî tîuya pra awanî ya,
tînyo kenan yeseru yawîrî. Tîîse tîpu'pai
ya'tîsa' pî' tîweppepî epu'tî wîri'ya ya,
moriya tîpu'pai ya'santîiya e'pai awanî.
[7] Tîîse warayo'ya tîpu'pai ya'santî yu'se
awanî pepîn. Maasa pra tîwarantî mîîkîrî
warayo' kupî'pî Paapaya, tiaronkonya
tapurîto'pe, tînkupî'pî warayo' wenai. Tîîse
wîri' koneka'pî Paapaya, tiaronkonya inyo
yapurîto'pe, ino'pî wenai. [8] Moropai iwenai
inyo yapurî to'ya nîrî maasa pra warayo'
ku'sa' Paapaya pra man wîri' winîpai, tîîse
wîri' kupî'pî Paapaya warayo' winîpai.
[9] Moropai warayo' konekasa' Paapaya pra
man tîno'pî pîika'tînen pe, tîîse wîri'
koneka'pî Paapaya inyo pîika'tînen pe.
[10] Mîrîrî ye'nen tînyo maimu pe wîri' e'pai
awanî. Tîpu'pai ya'santî wîri'ya ya, tîpu'pai
pe warayo' wanî ekaremekîiya. Mîrîrî
era'ma inserîyamî'ya tîwakîrikon pe.

[11] Mîîwîni tîîse Paapa pia, sa'nîrî to'
wanî ipîkku pe. Warayo' wanî wîri'
yu'se moropai wîri' wanî warayo' yu'se.
Tiwinsarî to' ko'mamî pepîn, tîîse sa'nîrî
to' ko'mamî. [12] Maasa pra warayo' winîpai
wîri' konekasa' Paapaya. Moropai wîri'
winîpai warayo' esenpo emapu'tî'pîiya.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî mîrîrî wanî
Paapa nîkupî pe. [13] Tarîpai esenumenkatî
aawarîrî'nîkon î' wanî yairî Paapa pî' wîri'
epîrema ya, tînyo kenan yeseru pe pra,
tîpu'pai ta'santîi pra? [14] Maasa pra warayo'
wanî ya kusan pe ipu'pai, wîri' pe pra si'ma
mîîkîrî eppepî maasa pra iteseru pepîn
mîîto'pe. [15] Tîîse wîri' kusan pe ipu'pai wanî
ya morî pe awanî. —Ema'non pe awanî
—taa to'ya. Maasa pra iteseru pe itîîsa'

pe awanî, mîrîrî ipu'pai ya'san warantî
kusan pe awe'to'pe. 16 Tîîse akore'ta'nîkon
anî' wanî ya, —Kaane, wîri' yeseru wanî
tiaron pe —taiya ya, î' kai'ma see tauya
e'painon? Maasa pra —Tînyo kenan yeseru
pe tîpu'pai ya'santî wîri'ya e'pai man —
taa annaya tamî'nawîronkon innape Jesus
ku'nenan pî'. Tiaron pe anî' panama
annaya pepîn. Moropai tamî'nawîronkon
tiaronkon innape Jesus ku'nenan kore'ta,
wîri'sanyamî' ko'mamî mîrîrî warantî.

*Entamo'kanto' Uyepotorîkon Sa'manta Pî'
Enpenatan Pe*

(Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Lc 22.14-20)

17-18 Tarîpai amîrî'nîkon anpanamapai
wanî sîrîrî ayeserukon wenai. Maasa
pra mîrîrî ayekarekon eta'pîuya moropai
innape anku'pîtîkon kupî'pîuya. Tîîse
mîrîrî pî' ayapurîuya'nîkon pra wai,
maasa pra soosi ta eeperepîtîkon kaisarî
eesiyu'pîtîkon pî' awanîkon. Mîrîrî wenai
anî' pîika'tîya'nîkon pepîn. Tîîse tiaronkon
yaka'maya'nîkon. Paapa yeseru yawîrî to'
ko'mamî pepîn amîrî'nîkon nîkupî wenai.
19 A'kî, yai pra amîrî'nîkon kore'ta moro
to' wanî e'menka'san, awe'pantakasa'kon.
Moropai mîrîrî wenai tamî'nawîronkonya
epu'tî, anî'kan wanî yairî tîwe'sanon pe,
Cristo yeseru yawîrî tîwe'sanon pe. 20 Î'
pensa eeperepîkon yai entamo'kai, mîrîrî
eeperepîto'kon wanî pepîn Uyepotorîkon
sa'mantato' pî' awenpenatato'kon pe.
21 Maasa pra awentamo'kakon yai, tiwin
pî' si'ma awentamo'kato'kon yanîya'nîkon
taasare'tîi, emi'ne tiaronkon tîîse. Mo-
ropai amîrî'nîkonya enîrî awukukon
kure'ne eetîmîkon pîkîrî, tiaronkon pia
î' tîrîya'nîkon pra. 22 Mîrîrî warantî
ikupîkonpa ayewî'kon ton pra kin nai?
Ayewî'kon ta si'ma awentamo'kakon
awukukon enîrîya'nîkon e'painon itu'se
awanîkon pîkîrî. Tîîse ayonpayamî'ya
era'ma tanne, mîrîrî warantî ikupîya'nîkon
ya, Paapa pemonkonoyamî' innape Jesus
ku'nenan yewanmîrîya'nîkon esepu'tî
mîrîrî. Moropai manni'kan sa'ne î' ton pra
tîwe'sanon inkamoro yeppe'nîpîya'nîkon
mîrîrî. Mîrîrî kupîya'nîkon wenai î'
kai'ma tauya e'painon apî'nîkon? Aya-
purîuya'nîkon ka'rî mîrîrî pî'? Kaane mîrîrî
pî' ayapurîuya'nîkon pra wai.

23 Maasa pra sîrîrî Uyepotorîya uyenu-
pato' uupia intîrî'pî mîrîrî ekaremekî'pîuya
apî'nîkon. Uyepotorîkon Jesus yapisî
to'ya yai, mîîkîrîya trigo puusa' yapisî'pî
moropai eepîrema'pî Paapa pî'. —Morî
pe anna yuu ton tîrî pî' nai —ta'pîiya.
24 Mîrîrî taasa' tîuya tîpo, mîrîrî trigo
puusa' pîrikka'pîiya moropai ta'pîiya: —
Sîrîrî wanî sîrîrî uyesa' warantî, maasa
pra sîrîrî uyesa' tîrîuya sîrîrî, uusa'manta
amîrî'nîkon ton pe. Mîrîrî ye'nen sîrîrî
ya'tî uusa'manta pî' awenpenatakon pe.
25 Mîrîrî warantî nîrî tîwentamo'kakon tîpo,
pisa yapisî'pîiya moropai ta'pîiya: —Sîrîrî
uva yekku wanî umînî warantî. Maasa pra
uusa'mantato' wanî amenan pe î' kai'ma
Paapa yarakkîrî pemonkonyamî' esetato'
pe. Moropai î' kai'ma tîpemonkono pe
Paapaya pemonkonyamî' kupî sîrîrî umînî
wenai —ta'pîiya. —Sîrîrî enî'kî, moropai
enîrî pî' ako'mantî, amîrî'nîkon ton pe
iku'sau'ya pî' awenpenatakonpa. 26 Mîrîrî
ye'nen sîrîrî yakuya'nîkon kaisarî moropai
uva yekku enîrîya'nîkon kaisarî Jesus iipî
pîkîrî, aasa'manta'pî pî' awenpenatakon
ekaremekîiya mîrîrî.

27 Mîrîrî ye'nen se' tapairî anî'ya trigo
puusa' yaku ya, moropai imînî pe uva yekku
enîrîiya ya, yairî pra awanî. Imakui'pî
kupîiya, tîmîrî ton pe Uyepotorîkon
sa'mantato' yapurîiya pepîn. 28 Mîrîrî
namai Uyepotorîkon winîpainon trigo
puusa' yaku rawîrî, moropai uva yekku
enîrî rawîrî, tiwin pî' si'ma î' uurî'nîkon
nîkupî'pî yako'menka e'pai awanî. Moropai
mîrîrî ekoneka e'pai awanî, morî pe
e'nîto'pe Paapa yarakkîrî. Mîrîrî tîpo yaku
moropai enîrî. 29 Maasa pra uurî'nîkon ton
pe Jesus sa'manta'pî pî' teesenumenkai
pra, anî'ya trigo puusa' yaku ya, yakuiya
se' tapairî. Moropai mîrîrî uva yekku
enîrîiya se' tapairî. Moropai mîrîrî wenai
mîîkîrî taruma'tî Paapaya. 30 Mîrîrî warantî
enî'sa'ya'nîkon ye'nen, amîrî'nîkon kore'ta
tu'ke pri'ya pra awanîkon moropai
a'tu'mîra awanîkon. Moropai tiaronkon
sa'manta'pî mîrîrî wenai. 31 Mîrîrî
namai uurî'nîkon esera'ma e'pai awanî,
uyeserukon yako'menka e'pai awanî, î'
ton pra esepu'nîto'pe esenumenkanto' ya'.
Mîrîrî warantî e'nî ya, Paapaya uurî'nîkon
taruma'tî pepîn. 32 Tîîse mîrîrî warantî
imakui'pî pe e'nî ye'nen, Uyepotorîkonya
uurî'nîkon taruma'tî mîrîrî uyeserukon
rumakato'pe, imakui'pî ku'nenan pokonpe
uurî'nîkon yenumî tîuya namai apo' ya'.

33 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', î' pensa
eeperepîkon ya, Uyepotorîkon sa'mantato'
pî' tîwenpenatai awentamo'kato'kon pî',
tiaronkon nîmî'tî to' pokonpe awen-
tamo'kakonpa. 34 Tîîse anî' wanî ya emi'ne
akore'ta'nîkon, mîîkîrî entamo'ka e'pai
awanî tewî' ta, eeperepîkon rawîrî, Paapaya
atarumatîkon namai. Mîrîrî pî' neken tauya
sîrîrî. Tiaron moro man eseurîmato', tîîse
akore'ta'nîkon erepansa' yai, mîrîrî pî'
ayeurîmauya'nîkon.

12

Morî Yekaton Wannî Nîtîrîkon

1 Uyonpayamî', eseurîma sîrîrî î'
kai'ma Morî Yekaton Wannî nîtîrî pî'
esenyaka'manto'pe Paapa tonpe. Mîrîrî
epu'tîya'nîkon yu'se wai. 2 Maasa pra
pena Paapa epu'tîya'nîkon pra awanîkon
yai, mia' ke ikonekasa' eseurîmakoi pepîn
yapurî'pîya'nîkon teesenku'tîi. 3 Mîrîrî
ye'nen epu'tîya'nîkon yu'se wai, î' wanî
Paapa eseurîma Morî Yekaton Wannî
wenai. Moropai mîrîrî wanî pra awanî
ya, î' wanî tiaron eseurîma. Sîrîrî warantî
epu'tîya'nîkon: Morî Yekaton Wannî
maimu pe anî' eseurîma ya, eeseurîma
pepîn: —Jesus taruma'tîtî —taiya pepîn,
maasa pra Morî Yekaton Wannî wanî
ye'nen iipia. Moropai Morî Yekaton Wannî
ton pînya —Uyepotorî pe Jesus wanî —taa
pepîn, maasa pra iipia Morî Yekaton Wannî
ton pra awanî ye'nen.

4 Morî Yekaton Wannî nîtîrî yeseru
wanî tu'ke. Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî
tîrîtîpon wanî tiwin. 5 Mîrîrî intîrî'pî
esenyaka'manto' yeseru wanî mîrîrî tu'ke,
tîîse mîîkîrî uyepotorîkon wanî tiwin.
6 Tiwin pî' e'nî tanne, esenyaka'man
epu'nen pe Morî Yekaton Wannî nîtîrî
ke. Tîîse tiwinan Paapaya uurî'nîkon
yenyaka'ma tiwin pî' e'nî tanne es-
enyaka'manto' ku'to'pe.

7 Mîrîrî ye'nen eesepu'tî, anî' pia Morî
Yekaton Wannî wanî iteseru wenai. Maasa
pra î' rî kupîiya, ikupîiya tamî'nawîronkon
pîika'tîto'pe. Mîrîrî ton pe Paapaya itîrî'pî
tiwin pî' uurî'nîkon kaisarî. 8 See warantî
ikupîiya: Tiwinan pia epu'nen pe awe'to'
ton tîrîiya, tiaronkon yeurîmato'peiya
Paapa yeseru pî'. Moropai tiaron pia
itîrîiya pakko pepîn eeseurîmato'pe, Paapa
maimu pî' pemonkonyamî'ya epu'to'pe
î' kai'ma tîpîika'tîkon Paapaya. 9 Mîîkîrî
Morî Yekaton Wannîya itîrî tiaron pia
innape tîku'toi'ya ton, eepîremato'pe.
Moropai tînesatî yapisî tîuya epu'tîiya.
Moropai tiaron pia meruntî tîrîiya
pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'peiya.
10 Moropai tiaron pia meruntî tîrîiya ikupî
eserîkan pepîn ku'to'peiya. Moropai
tiaron pia itîrîiya itekare Paapa winî-
painon ekareme'to'peiya tiaronkon pî'.
Moropai tiaron pia epu'nen tîrîiya mîrîrî
itekare tîwinîpaino pe awanî epu'to'peiya,
moropai tiaron winîpaino pe awanî
epu'to'peiya nîrî, Morî Yekaton Wannî
winîpaino pe pra. Moropai tiaron pia
itîrîiya tiaronkon maikon ku'to'peiya to'
maimu tepu'se pra. Moropai tiaron pia
itîrîiya, mîrîrî ye'ka tiaronkon maikon
ekareme'to'peiya, î' taasa' mîrîrî maiya
ekareme'to'peiya. 11 Tamî'nawîrî mîrîrîkon
wanî mîîkîrî Morî Yekaton Wannî nîkupî
pe. Mîîkîrîya itîrî si'ta tiwin pî' e'nî tanne,
itu'se tîwanî pîkîrî.

Tiwin Uyesa'kon Tîîse Tu'ke Iwaikkatoi Wanî

12 Mîrîrî warantî ikupîiya, maasa
pra Cristo yarakkîrî uurî'nîkon e'to'
wanî pemonkon esa' warantî. Tiwin
pemonkon esa' tîîse tu'ke itemanne wanî
i'pukon, moropai itenyakon, itenukon
mîrîrîkon wanî tu'ke. Mîrîrî tîîse tu'ke
tiwinan pemonkon pe awanî. Mîrîrî
warantî uurî'nîkon wanî, Cristo esa' pe.
13 Tamî'nawîronkon uurî'nîkon Judeuyamî',
moropai Judeuyamî' pepîn moropai itesa'
pînon moropai tesa' kenankon wanî tiwin.
Maasa pra uurî'nîkon yenpatakona tîuya
yai Morî Yekaton Wannîya uurî'nîkon
kupî'pî tiwin, uyesa'kon pe awe'to'pe.
Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî tîrî'pî Paapaya
tiwin pî' e'nî tanne uurî'nîkon pia
aako'manto'pe uyarakkîrî'nîkon.

14 A'kî, pemonkon esa' wanî pepîn
iwaikkatoi pe iku'sa' pe. Tîîse awanî
tamî'nawîrî itemanne wanî yarakkîrî.
15 Mîrîrî warantî tîîse i'puya taa ya: —Î'
wani' awanî ye'nen itenya pe pra uurî
wanî'pî? Ipî' e'pai pra wai —taiya eserîke
pra awanî. Maasa pra iwaikkatoi pe tîwanî
ye'nen, ipoi eemo'ka eserîke pra awanî.
16 Moropai ipanaya taa ya: —Î' wani' awanî
ye'nen itenu pe pra uurî wanî'pî? Mîrîrî
ye'nen emo'ka sîrîrî ipoi —taiya eserîke pra
awanî, iwaikkatoi pe tîwanî ye'nen. 17 Tîîse
tamî'nawîrî itenu pe awanî ya, o'non ye'ka

pe î' rî eta uurî'nîkonya e'painon? Moropai
tamî'nawîrî ipana pe awanî ya, î' kai'ma î'
pu'nîku e'painon? Î' pu'nîku pepîn. 18 Tîîse
Paapaya tiwin pî' e'nî tanne ipata'se'kon
ya' itîrî'pî uyesa'kon pî' itu'se tîwanî yawîrî.
19 Tîîse tamî'nawîrî tiwin e'pai itemanne
wanî ya, itesa' ton pra awanî e'painon.
20 Tîîse tiwin pra, tu'ke itemanne awanî
tîîse, tiwin itesa' awanî.
21 Mîrîrî ye'nen itenuya taa eserîke
pra awanî itenya pî': —Ayu'se pra wai
—taiya eserîke pra awanî. Moropai
ipu'paiya taa eserîke pra awanî i'pu
pî': —Ayu'se pra wai —taiya eserîke pra
awanî. 22 Maasa pra mîrîrî a'tu'mîra panpî'
tîwe'sen temanne yu'se uyesa'kon wanî.
23 Moropai mîrîrî î' pe pra rî awanî kai'ma
esenumenkanto' teuren tîîse mîrîrî wakîma
e'pai awanî. Moropai mîrîrî napontî
morî pe e'nîto'pe. Moropai iwaikkatoikon
imakui'pî pe panpî' tîwe'sen mîrîrî yenomî
e'pai awanî, tiaronkonya era'ma namai.
24 Tîîse tiaronkon morîkon panpî' kupî
pepîn mîrîrî warantî. Mîrîrî warantî
Paapaya tu'ke si'ta ikupî'pî uyemannekon
ton. Mîrîrî ye'nen morî pe tîwe'sen yenomî
pepîn, tîîse imakui'pî panpî' tîwe'sen mîrîrî
yenomî e'pai awanî. 25 Mîrîrî warantî
ikupîiya, mîrîrî uyesa'kon yemanne
esenyaka'manto'pe tîmurukun pe, î'
iwaikkatoi e'taruma'tî namai, tîîse morî
pe, e'to' yawîrî ko'mannîto'pe. 26 Mîrîrî
ye'nen tiwin iwaikkatoiya tîmoron epu'tî
ya, tamî'nawîrî uyesa'konya epu'tî ikaisarî.
Mîîwîni pra awanî ya, morî pe tiaron
iwaikkatoi yapurî anî'ya ya, tamî'nawîrî
uyesa'kon yapurîiya nîrî.
27 Mîrîrî warantî tiwin pî' e'nî tanne,
uurî'nîkon wanî sîrîrî Cristo esa' pe.
Iwaikkatoi pe e'nî sîrîrî. 28 Mîrîrî
ye'nen Paapaya tîpemonkonoyamî' tîrî'pî
to' pata'se'kon ya' tonpayamî' kore'ta
to' esenyaka'mato'pe. E'mai' pe tî-
naipontîkon ton tîrî'pîiya to' pata'se'
ya'. Moropai to' ye'ma'pî pî' tîmaimu
ekareme'nenan tîrî'pîiya. Moropai
inkamoro ye'ma'pî pî' pemonkonyamî'
yenupanenan. Moropai mîrîrî tîpo
tîku'sen pepîn ku'nenan. Moropai mîrîrî
tîpo pri'yawonkon pepîn yepi'tînenan.
Moropai tiaronkon pîika'tînenankon.
Moropai tiaronkon ye'mai'norî tonkon.
Moropai tiaronkon maikon ku'nenan
tonkon, ipî' teesenupai pra. Tamî'nawîrî
inkamoro tîrî'pîiya tîpemonkonoyamî'
kore'ta soosi ta to' esenyaka'mato'pe.
29 Tîîse inkamoro wanî pepîn tamî'nawîrî
taipontîsanon pe. Moropai Paapa maimu
ekareme'nenan pe tamî'nawîronkon
wanî pepîn. Moropai pemonkonyamî'
yenupanenan pe tamî'nawîronkon wanî
pepîn. Moropai tamî'nawîronkonya
tîku'sen pepîn kupî pepîn. 30 Moropai
tamî'nawîronkonya pri'ya pra tîwe'sanon
yepi'tî pepîn. Moropai tamî'nawîronkonya
tiaron maikon kupî pepîn teesenupai pra
ipî'. Moropai tamî'nawîronkonya î' taasa'
mîrîrî tiaronkon maikonya ekaremekî
pepîn. 31 Tîîse morî panpî' Morî Yekaton
Wannî nîtîrî yu'se e'tî, mîrîrî yapisîkonpa.
Tarîpai mîrîrî warantî aako'mamîkon
tanne, ipîkku panpî' ankupîkon ton ekare-
mekîuya sîrîrî.

13

E'sa'namanto'

1 Tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
maimu kupîuya ya morî pe, moropai
inserîyamî' maimu nîrî kupîuya ya, tîîse
e'sa'namato' ton pra awanî ya, î' pe pra
rî awanî e'painon. Î' rî tauya ya, tauya
se' tapairî, turun turun taawon warantî,
maasa pra tiaron yeurîmauya umaimu ke
neken, mîîkîrî tîsa'namai pra. 2 Moropai
uurîya morî pe Paapa maimu ekaremekî
ya, tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
pî' epu'nen pe wanî ye'nen, moropai
tamî'nawîron epu'tîuya ya, anî' nepu'tî
pepîn, tîîse Paapa nepu'tî epu'tîuya ya,
moropai kure'ne innape ikupîuya wenai
wî' mo'tanîpîuya ya, ipata'se' yapai tiaron
pata pona, tîîse e'sa'namato' ton pra awanî
ya tiaronkon yarakkîrî î' pe pra rî uurî
wanî. 3 Moropai tamî'nawîrî uyemanne pe
tîwe'sen tîrîuya ya, tîwe'taruma'tîsanon
pia to' pîika'tîto'peuya, moropai ⌞Paapa
esenyaka'mato' wenai⌟ uusa'mantato'pe
eturumaka ya, upo'tîto'pe to'ya, tîîse
e'sa'namato' ton pra si'ma mîrîrî kupîuya
ya, î' pe pra rî awanî. Î' eporîuya pepîn
mîrîrî wenai.
4 Maasa pra e'sa'namanto' wanî
teekore'masen pe pra, morî pe awanî.
Moropai e'sa'namanto' wanî ikinmuwanî
emapu'tînen pe pra. Moropai mîî pe e'nî
emapu'tînen pepîn, tiaronkon yentai ata-
purîn emapu'tînen pepîn. 5 E'sa'namanto'
yarakkîrî e'nî ya, tiaronkon tînamai pra
eseurîman pepîn. Moropai uuwarîrî'nîkon
neken esenumenkan pepîn tîîse tiaronkon

pî' nîrî enpenatan. Atatasi'sirunpai pra e'nî
pepîn, tiaronkon kupî pepîn uyewanmakon
pe, uwinîkî'nîkon to' nîkupî'pî wenai, tîîse
to' sa'nama. 6 E'sa'namanto' yarakkîrî
tîwe'sen pemonkon atausinpa pepîn
imakui'pî pî'. Tîîse aatausinpa yairon pî'.
7 Pemonkon tonpa sa'namanen ko'mamî
pepîn teesewankono'mai tonpa pî'. Tîîse
innape ikupî pî' aako'mamî. Tîwîrî
mîîkîrîya morî kupî nîmîkî pî' aako'mamî
teeseta'kai pra. Tamî'nawîrî yapîtanîpîiya.
8 Sîrîrî e'sa'namanto' wanî ipatîkarî
tîîko'mansen pe taataretî'kasen pe pra.
Tîîse mîrîrî warantî pra Morî Yekaton
Wannî nîtîrî wanî. Maasa pra Paapa maimu
ekareme'nenanya ekaremekî yaretî'ka.
Tamî'nawîrî î' e'kupî to' nekaremekî'pî
e'ku'sa' wanî. Moropai tiaronkon maikon
ku'nenan nîkupî ataretî'ka. Inî'rî to'
eseurîma pepîn tiaronkon mai pe. Moropai
Morî Yekaton Wannî epu'nen ke tiaronkon
panama anî'ya ya, maasa mîrîrî to'
esenyaka'mato' ataretî'ka. Inî'rî tiaronkon
yenupa to'ya pepîn. 9 Maasa pra see warantî
awanî sîrîrî. Sîrîrî tîpose Paapa winîpainon
epu'nen wanî tamî'nawîrî pra, mîî pîkîrî
neken epu'tî. Mîrîrî ye'nen Paapa yeseru
pî' pemonkonyamî' yenupa mararî, e'to'
yawîrî pra. 10 Tîîse î' pensa Cristo erepamî
yai sîrîrî non pona, awanî kupî sîrîrî e'to'
yawîrî, mîî pîkîrî pra tîîko'mansen pe.
Mîrîrî yai mîî pîkîrî tîwe'sen pî' eseurîman
pepîn, inî'rî yapurî pepîn.
11 A'kî, see warantî awanî: Pena more pe
wanî yai, eseurîmato' e'pîtî'pî more eseurî-
mato' warantî. Moropai esenumenkato'
e'pîtî'pî more esenumenkato' warantî.
Tarîpai sîrîrîpe uuto'pansa' ye'nen, inî'rî
more esenumenka warantî esenumenka
pra wai. Maasa pra inî' panpî' epu'tîuya
ye'nen. 12 Tîîse sîrîrî tîpose tamî'nawîrî
epu'tî pepîn, î' kai'ma Paapa yeseru wanî.
Ipoi'pî wanamari ya' esera'man warantî
awanî, maasa pra mararî, iwaikkatoi pe
esera'man. Sîrîrîpe mararî epu'tîuya,
tîîse mîrîrî yai e'to' yawîrî epu'tîuya,
tamî'nawîrî uyepu'tî Paapaya warantî.
13 Tîîse sîrîrî tîpose Morî Yekaton Wannî
nîtîrî'pî, unkupîkon ton pe ko'mamî sîrîrî.
Innape ikupî pî' ko'mannî e'pai awanî.
Moropai iwinîpai tamî'nawîrî morî intîrî
yapisî nîmîkî pî' ko'mannî e'pai awanî.
Moropai tiaronkon sa'nama pî' ko'mannî
e'pai awanî. Moropai mîrîrî kore'ta
e'sa'namanto' wanî ipîkku pe, tiaronkon
yentai.

14

Morî Yekaton Wannî Nîtîrî Tiaron

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', kure'ne
awe'sa'namakon e'pai awanî. Moropai
mîrîrî Morî Yekaton Wannî nîtîrîkon
yuwaya'nîkon e'pai awanî. Tîîse mîrîrî
kore'ta pemonkonyamî' pî' Paapa maimu
ekaremekî yuwaya'nîkon e'pai awanî.
Mîrîrî yu'se awanîkon e'pai awanî inî'
panpî', tiaron yuwaya'nîkon yentai. 2 Maasa
pra anî' eseurîma ya tîku'sen pepîn mai
ta, mîîkîrî eseurîma mîrîrî Paapa pî'
neken, pemonkonyamî' pî' pra. Tîîse
eeseurîma tekaton ke neken, yairon anî'
nepu'tî pepîn pî'. Mîrîrî ye'nen anî'ya
eeseurîmato' epu'tî pepîn. 3 Tîîse anî'ya
Paapa maimu ekaremekî ya, ekaremekîiya
pemonkonyamî' ton pe, to' pîika'tîto'
ton pe, to' meruntîtannî'to'pe moropai
meruntî ke to' e'to'pe. 4 Tîîse anî'
teeseurîmasen wanî ya tîku'sen pepîn mai
ta, mîîkîrî e'pîika'tî tîîwarîrî. Tîîse anî'ya
Paapa maimu ekaremekî ya, mîîkîrîya
tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan
pîika'tî.
5 Tamî'nawîronkon amîrî'nîkonya
tîku'sen pepîn mai kupî yu'se wai seru'
pepîn. Tîîse mîrîrî yentai Paapa maimu
ekaremekîya'nîkon yu'se wai. Maasa pra
anî'ya Paapa maimu ekaremekî ya, mîîkîrî
wanî mîrîrî manni' mai tîku'sen pepîn
ku'nen yentai, tamî'nawîronkonya imaimu
eta warantî pra. Tîîse anî'ya mîrîrî imaimu
ekareme'sa' ya tiaronkonya epu'to'pe,
mîrîrî warantî nîrî tamî'nawîronkon
innape Jesus ku'nenan pîika'tîiya e'painon.
6 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', î' pensa
akore'ta'nîkon erepansa' eseurîma ya
tîku'sen pepîn mai ta epu'tîya'nîkon
e'painon? Kaane, epu'tîya'nîkon pepîn.
Tîîse epu'tîya'nîkon e'painon Paapaya
itîîsa' ya eseurîmato'pe amîrî'nîkon pî'
epu'nen tîîsa' Paapaya ya, tîmaimu î'
e'kupî ekareme'to'peuya. Amîrî'nîkon
yenupato'peuya itîîsai'ya ya, mîrîrî
epu'tîya'nîkon e'painon.
7 Mîrîrî warantî nîrî to' waiyi
te'nunpasen flauta wanî, moropai
harpa. Ye'nunpanenya ye'nunpa î' kupî
tîuya'nîkon epu'to'pe etanenanya. Tîîse
aronne ye'nunpaiya pra awanî ya, o'non
ye'ka pe mîrîrî epu'tî to'ya e'painon?
Epu'tî to'ya pepîn. 8 A'kî, suraraya tîsinarî
ye'nunpa ya, tonpayamî' ekonekato'pe

ye'nunpaiya. Tîîse morî pe aronne
ye'nunpaiya pra awanî ya, itonpayamî'
ekoneka pepîn e'painon epîi tuutîkonpa.
9 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon eseurî-
mato' wanî. Tiaronkonya î' taato'ya'nîkon
pe awanî epu'tî pepîn, maasa pra tiaron mai
ta eeseurîmakon ye'nen. Mîrîrî amaimu
eta to'ya pepîn tiwin kin. Mîrîrî ye'nen
eeseurîmato'kon wanî î' pe pra rî anî'ya
epu'tî pepîn. 10 Inna seru' pepîn, tu'ke mai
man sîrîrî non po se' kaisaron pepîn. Tîîse
tiwin pî' si'ma iku'nenanya tîmaimukon
epu'tî. 11 Tîîse uurîya tiaron maimu eta
ya, î' taato'pe epu'tîuya pepîn, umaimu
pe pra awanî ye'nen. Moropai mîrîrî
warantî nîrî mai ku'nenya umaimu epu'tî
pepîn. Mîrîrî ye'nen ka'ran pe awanî upî',
tiaron pe awanî umaimu etaiya pra awanî
ye'nen. 12 Moriya mîrîrî Morî Yekaton
Wannî nîtîrî yu'se awanîkon ya, yuwatî,
tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan
pîika'tîto'kon ton.

13 Mîrîrî yu'se awanîkon ye'nen, anî' wanî
ya teeseurîmasen tîku'sen pepîn mai ta,
mîîkîrîya esatî e'pai awanî Paapa pî', mîrîrî
mai tînkupî ekareme'toi'ya ton tîîto'peiya,
pemonkonyamî'ya epu'to'pe. 14 A'kî, uurî
epîrema ya tiaron mai ta, uyekaton ke
epîrema, tîîse mîrîrî mai pî' esenumenka
pra, î' taato'pe awanî. 15 Mîrîrî ye'nen
î' kupîuya e'pai man? Sa'nîrî ikupîuya,
epîrema e'pai man tîku'sen pepîn mai
ta uyekaton ke, moropai umaimu ta nîrî
epîrema epu'tîi'ma esenumenkato' ya'.
Mîrîrî warantî eserenka tîku'sen pepîn mai
ta uyekaton ke, moropai umaimu ta nîrî
eserenka epu'tîi'ma. 16 Maasa pra tîku'sen
pepîn mai ta eepîremakon ya ayekatonkon
ke, o'non ye'ka pe tiaron pemonkonya
eepîremato'kon epu'tî, amaimukon epu'tî
tîuya warantî pra? Mîrîrî ye'nen —
Mîrîrî warantî morî amîrî, Paapa —taiya
pepîn, eepîremato'kon eta tîuya yai, î'
taaya'nîkon pe epu'tî tîuya pra tîwanî
ye'nen. 17 Teuren eepîremakon tanne
morî pe tîîse, amaimukon etanen e'pîika'tî
eserîke pra awanî, maasa pra amaimukon
epu'tî tîuya warantî pra.

18 —Morî pe man, Paapa —tauya Paapa pî'.
Maasa pra tîîku'sen pepîn mai ta epîrema
ye'nen, amîrî'nîkon yentai mai ku'nen uurî.
19 Tîîse soosi ta innape Jesus ku'nenan
epere'sa' yai, mararî, mia'taikinan mai ke
neken to' anenupapai wai to' maimu ta,
tu'kan 10.000 kaisarî mai ke, tiaron mai
tîpu'sen pepîn ta to' yenupauya yentai.
Maasa pra î' taato'pe umaimu wanî epu'tî
to'ya yu'se wanî ye'nen.

20 Uyonpayamî', mîrîrî Morî Yekaton
Wannî nîtîrîkon pî' moreyamî' warantî
teesenumenkai pra e'tî. Tîîse eesenu-
menkakon yu'se wai a'yeke'ton pe tîwe'sen
pemonkon esenumenka warantî tepu'se.
Tîîse imakui'pî ankupîkon pî' more pe
awanîkon yu'se wai mîrîrî tepu'se pra.
⌞Tu'ke mai, tepu'sen pepîn ke eeseurî-
makon ye'nen, kure'ne Paapa wakîri pe
awanîkon kai'ma teesenumenkai pra e'tî.⌟
21 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'
man, taasai'ya man see warantî:

—Insamoro upemonkonoyamî' pî'
eseurîma taasa' Paapaya man.
Eseurîma pe wai pemonkonyamî' ka'ran pe
tîwe'sanon winîpai
tîmaimukon ku'nenan winîpai.
Tîîse mîrîrî warantî eseurîma tanne,
upemonkonoyamî' ko'mamî umaimu tîpîi-
namai pra *Is 28.11,12*
—taasai'ya man, ⌞tîmaimu yawîronkon
pepîn pî'.⌟

22 Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon, tîku'sen
pepîn mai ku'to' tîrî Morî Yekaton Wannîya
manni'kan Paapa maimu yawîronkon
pepîn netaton pe, moropai tîkupî'pîkon
pî' to' esenumenkato'pe. Mîrîrî wanî pepîn
imaimu yawîronkon ton pe. Tîîse Paapa
maimu ekareme'to'pe to'ya Morî Yekaton
Wannîya itîrî'pî, innape Cristo ku'nenan
pia, iwakîri pe tîwanîkon epu'to'pe to'ya.
Tîîse innape Paapa ku'nenan pepîn pia
itîîsai'ya pra man. 23 Esenumenkatî maasa.
Tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan
eseurîma ya tîku'sen pepîn mai ta, moropai
pemonkonyamî' erepamî akore'ta'nîkon,
Paapa epu'nenan pepîn. Mîîwîni pra
awanî ya tiaron erepamî Morî Yekaton
Wannî nîtîrî'pî pî' esenupa'pî pepîn.
Mîrîrî mai tîku'sen pepîn ta eeseurîmakon
eta tîuya'nîkon ya, inkamoroya taa
eserîke wanî apî'nîkon: —Ayawî'pankon
inkamoro —taa eserîke awanî apî'nîkon,
amaimukon epu'tî to'ya pra awanî ye'nen.
24 Tîîse tamî'nawîrî amîrî'nîkonya Paapa
maimu ekaremekî ya aronne, moropai
akore'ta'nîkon pemonkon erepamî Paapa
epu'nen pepîn mîîwîni pra awanî ya
tiaron Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî pî'
esenupa'pî pepîn pemonkon erepamî ya,

inkamoroya amaimukon eta, moropai
to' esenumenka mîrîrî tîneta'pîkon pî',
imakui'pî pe tîwanîkon pî'. Mîrîrî ye'nen
innape awanî kupî to'ya, yairon pe awanî
epu'tî tîuya'nîkon ye'nen. 25 Mîrîrî wenai
inkamoro yeseru imakui'pî pe tîwe'sen
yenpo Paapaya. Moropai inkamoro
e'sekunka Paapa yapurîkonpa. Taa to'ya:
—Yairî pu'kuru see Paapa man amîrî'nîkon
pia —taa to'ya.

Î' Kai'ma Soosi Ta E'nî Yeseru

26 Uyonpayamî', tamî'nawîrî eseurîma'pî
seeni'. Î' ankapai uurî e'to' wanî sîrîrî see
warantî: A'kî, soosi ta eemurukuntîkon
yai Paapa yapurîi, tiwin uyonpakon moro
awanî teeserenkasen. Moropai tiaron
moro awanî yenupaton. Moropai tiaron
moro wanî tîpî' Paapa nekaremekî'pî
anekareme'painon. Moropai tiaron moro
wanî itekare anekareme'painon tîku'sen
pepîn mai ta. Moropai tiaron moro awanî
tîku'sen pepîn mai ta mîîkîrî nekare-
mekî'pî itekare anekareme'pai tîwe'sen
î' taasa' maiya epu'to'pe. Tamî'nawîrî
mîrîrîkon kupî e'pai awanî tiaronkon
innape Jesus ku'nenan pîika'tîto' ton
pe. 27 A'kî, akore'ta'nîkon tiaronkon
teeseurîmasanon tîku'sen pepîn mai
ta wanî ya, inkamoro eseurîma e'pai
man asakî'ne eseurîwî'ne kaisarî neken,
tamî'nawîronkon eseurîma pra. Tîîse to'
eseurîma e'pai awanî ese'ye'ma'pî pî'.
Moropai tamî'nawîronkonya epu'to'pe,
î' taasa' mîrîrî maiya ekareme'nenya
ekaremekî e'pai awanî, tîîpia Morî Yekaton
Wannî nîtîrî'pî wenai. 28 Tîîse î' taato'pe
mîrîrî maiya ekareme'nen pe pra awanî
ya, to' eseurîma e'pai pra awanî, tîîse
tîîwarîrî'nîkon neken Paapa yarakkîrî to'
eseurîma e'pai awanî tewankon ya'.

29 Asakî'nankon eseurîwî'nankonya
itekare ekaremekî e'pai man. Moropai
tiaronkonya to' nekaremekî itekare
eta e'pai man. 30 Mîrîrî to' eseurîma
tanne, Paapaya tekare ekaremekî ya,
tiaron akore'tawon pia, mîîkîrî e'mai'
pe teeseurîmasen tî'napamî e'pai man,
tiaron eseurîma etapa. 31 Mîrîrî warantî
tiwin pî' si'ma eeseurîmakon e'pai man.
Mîrîrî wenai tamî'nawîronkonya epu'to'pe
moropai epu'sa' tîuya'nîkon wenai, inî'
panpî' Paapa maimu yawîrî to' ko'manto'pe
tîrumakai pra. 32 Teeseurîmasen itekare
Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî pî' mîîkîrî
atî'napamî eserîke awanî, tiaron teeseurî-
masen pata'se' ton pe. 33 Maasa pra se'
tapairî eseurîman yu'se pra Paapa man,
tiaronkon yaka'ma ye'ka pe. Tîîse morî
pe eseurîman yu'se awanî, e'to' yawîrî
e'nîto'pe.

34 Tamî'nawîronkon Paapa pe-
monkonyamî' yenupa'pîuya warantî
ayenupauya'nîkon. Wîri'sanyamî' wanî
e'pai awanî tîîtî'napanse soosi ta. Maasa
pra soosi ta inkamoro eseurîma tîrî annaya
pepîn. Tîîse tînyokon maimu yawîrî to'
wanî e'pai awanî, pena Moisés nurî'tîya
yenupato' yawîrî. 35 Î' rî anekaranmapopai
tîwanîkon ya, tînyokon pî' ekaranmapo
to'ya e'pai awanî tewî' ta si'ma, soosi ta
pra. Maasa pra soosi ta wîri' eseurîma e'pai
pra man, uurî'nîkon yeppe'nîpîiya namai.

36 Sîrîrî tauya manni' amîrî'nîkon
pî' kupîya'nîkon pra kenantî innape?
Amîrî'nîkon pî' neken Paapa yekare ekare-
mekî'pî to'ya kai'ma eesenumenkakon?
Kaane, tiaronkon pî' nîrî ekaremekî'pî
to'ya. 37 A'kî, anî' esenumenka ya Paapa
maimu ekareme'nen pe tîwanî pî', Morî
Yekaton Wannî nîtîrî'pî ku'nen pe tîwanî
pî'. Mîîkîrîya yairî seeni' unmenuka'pî
wanî epu'tî e'pai man, maasa pra umaimu
pepîn sîrîrî, tîîse Uyepotorîkon maimu.
38 Tîîse anî'ya unekaremekî'pî pîinama pra
awanî ya, mîîkîrî maimu nîrî kî'pîinamatîi.

39 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî' Paapa
maimu ekaremekîya'nîkon yuwatî. Tîîse
tîku'sen pepîn mai ku'nen pî' eeseurîma
e'pai pra man kîkatî. 40 Tîîse tamî'nawîrî
morî pe e'to' yawîrî mîrîrî ayeserukon ku'tî
soosi ta, se' tapairon pe pra.

15

Cristo E'mî'sa'ka'pî Yekare

1 Uyonpayamî', Cristo yekare ekare-
mekîuya sîrîrî apî'nîkon, manni' ekare-
mekîuya ne'tîkini moropai manni' innape
e'pîika'tînto' yekare kupî pî' aako'mamîkon
manni'. 2 Mîrîrî itekare wenai amîrî'nîkon
e'pîika'tî, innape ikupî pî' aako'mamîkon
ya. Tîîse manni' unekaremekî'pî wanî ya,
seru' pe, awe'pîika'tîkon pepîn. Î' pe pra rî
innape iku'to'ya'nîkon wanî e'painon.

3 Tîîse useruku pepîn, maasa pra î'
uurî esenupa'pî moropai unepu'tî'pî pî'
amîrî'nîkon yenupa'pîuya itekare ipîkku pe
tîwe'sen pî'. Mîrîrî wanî Cristo sa'manta'pî
yekare pe. Mîîkîrî sa'manta'pî imakui'pî

unkupî'pîkon mo'kapa kai'ma. Mîrîrî
warantî awe'menukasa' Paapa maimuya
taasa' yawîrî. 4 Mîîkîrî sa'mantasa' tîpo
yu'na'tî'pî to'ya uuruwai ya'. Moropai
aako'mamî'pî eseurîwî'ne wei kaisarî.
Mîrîrî tîpo awe'mî'sa'ka'pî isa'manta'san
kore'ta pai, Paapa maimuya taasa'
yawîrî. 5 Moropai tîwe'mî'sa'ka tîpo,
e'mai' pe eesenpo'pî Pedro pia. Moropai
mîrîrî tîpo tiaronkon tînaipontî'san pia
eesenpo'pî. Era'ma'pî to'ya. 6 Moropai
inî'rî eesenpo'pî mararonkon pepîn 500
yentainokon tapurînenan pia. Mîrîrî yai
tu'kankonya era'ma'pî. Sîrîrîpe tu'kankon
to' yonparî'sankon sa'mantasa' pra man,
sîrîrî tîpose enen to' ko'mamî, tîîse
tiaronkon to' yonparî'san sa'mantasa'
sîrîrî. 7 Moropai inkamoroya era'masa'
tîpo, eesenpo'pî Tiago pia tiwinsarî tîîse.
Moropai maasa panpî' inî'rî eesenpo'pî
tamî'nawîronkon tînaipontî'san pia.
8 Tamî'nawîronkon pia teesenpo tîpo,
tiwinkano'pî pe uupia eesenpo'pî, in-
îmîkîuya pra tîîse. Maasa teesenpoto'
weiyu erepamî pra tîîse, more esenpo
warantî eesenpo'pî uupia, anî'ya inîmîkî
pra tîîse. 9 Maasa pra uurî sa'ne wanî
Cristo naipontî'san warantî pra, tîîse to'
ma're wanî, to' kaisarî e'kupî eserîke pra
wai. Maasa pra uurî wanî yapurînenan
taruma'tîtîpon pe. Mîrîrî ye'nen Cristo
naipontî'pî pe uyesatî to'ya pepîn e'painon.
10 Mîîwîni tîîse Paapaya utaruma'tî pra
awanî'pî tîîse upîika'tî'pîiya morî pe. Mo-
ropai tiaron, uyeseru ton itîrî'pîiya, morî
pe tîwe'to' yawîrî. Moropai uyaipontî'pîiya
esenyaka'mato'pe Cristo naipontî'san
warantî. Esenyaka'ma pra uuko'mamî
pra wanî'pî. Tîîse esenyaka'masa' wai
tamî'nawîronkon Cristo naipontî'san
yentai. Tîîse uuwarîrî ikupîuya pepîn.
Tîîse Paapaya ikupî'pî, tîmeruntîri
tîrî'pîiya uupia, esenyaka'mato'pe itu'se
tîwanî ye'nen. 11 Sîrîrî epu'tî, itekare
unekaremekî'pî wanî tiaronkon Cristo
naipontî'san nekaremekî'pî warantî. Mîrîrî
ye'nen uurîya itekare ekareme'sa' ya,
inkamoroya ekareme'sa' ya, mîrîrî rî
itekare wanî. Moropai ipîkku pe panpî'
mîrîrî kupî'pîya'nîkon innape.

Uurî'nîkon E'mî'sa'kato' Yekare

12 Sîrîrî itekare anna nekaremekî'pî wanî
Cristo e'mî'sa'ka'pî ekareme'nen pe. Mîrîrî
ye'nen o'non ye'ka pe tiaronkonya taa: —
Isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn? 13 Maasa
esenumenkatî. Isa'manta'san e'mî'sa'ka
pepîn kai'ma eesenumenkakon ya, moriya
Cristo e'mî'sa'kasa' pepîn e'painon.
14 Moropai Cristo e'mî'sa'kasa' pra awanî
ya, ipî' anna eseurîmato' wanî e'painon î'
pe pra rî. Moropai innape iku'to'ya'nîkon
wanî e'painon, î' pe pra rî. 15 Moropai
mîrîrî warantî seru' pe anna eseurîma
e'painon Paapa winîkîi, maasa pra Cristo
pîmî'sa'ka'pî Paapaya taa annaya ye'nen.
Innape see isa'manta'san e'mî'sa'ka pra
awanî ya, Paapaya Cristo pîmî'sa'ka'pî
pepîn e'painon. 16 Innape isa'manta'san
e'mî'sa'ka pepîn kai'ma eesenumenkakon
ya, Cristo nîrî e'mî'sa'ka'pî pepîn e'painon.
17 Mîrîrî warantî Cristo e'mî'sa'kasa' pra
awanî ya, innape iku'to'yakon wanî î' pe pra
rî, amakuyikon yapai amo'kasai'ya pepîn
e'painon. Tîîse aako'mamîkon e'painon
imakui'pî ankupî'pîkon yarakkîrî. 18 Innape
mîrîrî wanî ya, mîrîrî warantî nîrî ayon-
payamî'kon isa'manta'san innape Cristo
ku'nenan ko'mamî e'painon aataka'ma'san
pe ipatîkarî. 19 Innape Cristo kupî ya, morî
intîrî yapisî sîrîrî, tarî enen e'nî tanne.
Tîîse sîrîrî neken yapisî ya, mararî pra ese-
wankono'man e'painon, tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' esewankono'ma yentai.
Maasa pra iwinîpai ipatîkaron ko'mannîto'
yapisî kai'ma, esenku'tî'nî'pî e'painon.

20 Tîîse mîrîrî warantî pra awanî,
maasa pra innape Cristo e'mî'sa'ka'pî
wanî. E'mai' pe awe'mî'sa'kasa' ye'nen,
epu'tî'nîkon ite'ma'pî pî' e'mî'sa'kan,
ipatîkarî ko'mannîto'pe yarakkîrî. 21 Maasa
pra tiwinan warayo' Adão nurî'tîya
imakui'pî kupî'pî wenai tamî'nawîronkon
wanî tîîsa'mantasanon pe. Mîrîrî warantî
nîrî tiwinan warayo' Cristo e'mî'sa'ka'pî
wenai, tamî'nawîronkon isa'manta'san
e'mî'sa'ka pe man. 22 See warantî awanî:
Paapa maimu yawîrî pra Adão nurî'tî
wanî ye'nen, tamî'nawîronkon uurî'nîkon
tîpayanî'san sa'manta emapu'tî'pîiya.
Mîrîrî warantî Paapa maimu yawîrî Cristo
ko'mamî'pî ye'nen, tamî'nawîronkon
uurî'nîkon tîpemonkonoyamî' e'mî'sa'ka
ipatîkarî ko'manto'pe emapu'tî'pî Cristoya.
23 Tîîse uurî'nîkonya inîmîkî e'pai awanî.
Maasa pra e'mai' pe Cristo e'mî'sa'ka'pî
tamî'nawîronkon e'mî'sa'ka rawîrî. Mîrîrî
tîpo inîmîkî pî' ko'mannî î' pensa Cristo
iipî yai, ipemonkonoyamî' e'mî'sa'kato'
weiyu eseporî. 24 Mîrîrî tîpo sîrîrî pata
yaretî'ka Cristoya weiyu erepamî. Mîrîrî

yai tamî'nawîronkon ipîkku pe tîwe'sanon,
moropai meruntî ke tîwe'sanon, taataipon-
tîsanon, teesera'masanon moropai
teesera'masanon pepîn yaretî'kaiya.
Moropai tamî'nawîronkon rumakaiya
tîyun Paapa yenya', to' esa' pe awe'to'pe.
25 Maasa pra tamî'nawîronkon esa' pe Cristo
ko'mamî e'pai awanî, tamî'nawîronkon
iteyatonon yaretî'ka Paapaya pîkîrî.
26 Tamî'nawîron imakui'pî yaretî'ka tîuya
tîpo, sa'mantanto', itu'se Paapa e'to' pepîn,
inewanmarî yaretî'kaiya pe man. 27 Maasa
pra Paapa maimu e'menukasa' yawîrî
taasai'ya man:

—Paapaya tamî'nawîronkon esa' pe Cristo
kupî pe man to' ko'mannî'nen pe
awe'to'pe *Sl 8.6*

—taasai'ya man. Tamî'nawîron yentai
Cristo ena taasa' Paapaya ya, ikupîiya
tîîse tentai Cristo ena pepîn taasai'ya
pra awanî. Maasa pra mîîkîrî Paa-
paya ikupî'pî tamî'nawîronkon esa' pe.
28 Tamî'nawîronkon esa' pe Cristo ena yai,
mîîkîrî eturumaka Paapa yenya' tesa' pe
awe'to'pe. Manni' Paapa ipîkku pe Cristo
kupîtîpon tiaronkon yentai. Mîrîrî yai
Paapa ena kupî sîrîrî tamî'nawîronkon esa'
pe.

29 Tarîpai isa'manta'san e'mî'sa'ka
pra awanî pî' eesenumenkakon ya,
ayekaranmapouya'nîkon. Î' ton pe
pemonkonyamî' esenpatakona'pî ton-
payamî', isa'manta'san ton pe? Î' pe pra
rî awanî e'painon. 30 Moropai anna kanan, î'
ton pe see anna esenyaka'ma ko'mannîpî,
anna moron tepu'se? Isa'manta'san
e'mî'sa'ka pepîn epu'tî ya, î' pe pra rî
awanî e'painon. 31 Tîîse uyonpayamî', uurî
tamî'nawîron e'taruma'tîto' yapîtanîpîuya
sîrîrî wei kaisarî. Useruku pepîn.
Uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe
awanîkon wenai, innape ayapurîuya'nîkon
warantî, innape awanî sîrîrî. 32 A'kî, tarî
uurî esenyaka'ma ko'mannîpî Éfeso po.
Mararî pra tewai'se kaikusi yarakkîrî
teepîsen kaisarî. Tîîse mîrîrî kupîuya
ya, tarî neken sîrîrî non po morî pe
uuko'manto'pe, î' eporîuya pepîn e'painon.
Innape see isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn
ta'nîkon ya, moriya taa e'painon:

Entamo'kanpai'nîkon moropai uwukukon
enî'pai'nîkon.

Maasa pra penane sa'mantan pe man *Is 22.13*

taa e'painon. Tîîse mîrîrî taa eserîke pra
man maasa pra isa'manta'san e'mî'sa'ka
kupî sîrîrî. 33 Mîrîrî ye'nen teesenku'tîi pra
e'tî. Ayonpakon imakui'pî ku'nen wenairî
tuutîi, ayeserukon morî pe awe'to'kon
kî'ma'tanî'tî. 34 Tîîse morî pe aako'mamîkon
yuwatî yairî. Imakui'pî ku'to'ya'nîkon
mî'pannî'tî. Akore'ta'nîkon tiaronkon
man, Paapa epu'nenan pepîn. Sîrîrî tauya
sîrîrî, ayonpayamî'ya Paapa yeseru epu'tî
pepîn pî' aweppepîkon e'pai man.

Î' Kai'ma Uyesa'kon E'mî'sa'kato' Yekare

35 Yai pra tiaronya ekaranmapo, î' ye'ka
pe see isa'manta'san e'mî'sa'ka e'painon,
to' pi'pî, to' esa' kata'pî tanne? Tîîse î'
ye'ka pe to' esa' wanî kupî sîrîrî? taiya.
36 Pakko amîrî. Paapaya isa'manta'san
pîmî'sa'ka pepîn kai'ma eesenumenka.
A'kî, î' ena'pî pîmîya'nîkon ya, mîrîrî aro'ta
pepîn e'painon non ke ya'si'sa'ya'nîkon
pra awanî ya. 37 Maasa pra anpîmîkon
wanî trigo ena'pî pe. Mîrîrî warantî pra
awanî ya, î' rî ena'pî pe tiwin mîrikkî.
Mîrîrî pîmîya'nîkon itena'pî pe, ite'ye'
pe pra tîîse. 38 Tîîse Paapaya mîrîrî
î' rî ena'pî pînsa' yaro'tannîpî, ite'ye'
ton pe, itu'se tîwanî pîkîrî. Maasa pra
itîrîiya si'ta tiwin pî' ikaisarî ite'ye' ton.
39 Moropai tamî'nawîronkon enenankon
pemonkonyamî' moropai kamoyamî' pun
wanî to' kaisarî si'ta. Pemonkon pun
wanî kamo pun warantî pra. Kamo pun
wanî toron pun warantî pra. Moropai
toron pun wanî moro'yamî' pun warantî
pra. Moropai moro' pun wanî tiaron pe
rî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî si'ta to' pun
wanî. 40 Tamî'nawîrî sîrîrî non ponkon
wanî morî pe. Moropai moro man nîrî
ka' ponkon. Inkamoro wanî nîrî morî
pe tîîse non ponkon warantî pra. Tiaron
pe to' wanî. 41 A'kî, wei ya'karu moro
man iponaron pata weiyu'maiya morî
pe, kapoiya iweiyu'masa' warantî pra.
Moropai kapoi ya'karu moro man nîrî, pata
ya'karu'maiya sirikkîyamî'ya ya'karu'ma
warantî pra. Moropai sirikkîyamî' ya'karu
nîrî moro man tiaron pe ya'karu'manen.
Inkamoro nîrî ya'karu moro man tiwin pî'
to' kaisarî e'warainon pepîn, tîîse si'ta'non
tiwin pî' to' tîîse.

42 Mîrîrî warantî nîrî isa'manta'san
e'mî'sa'ka yai awanî. Maasa pra
isa'manta'pî yu'na'tîsa' ya, itesa'rî'pî
wanî tîîsa'mantasen pe. Tîîse î' pensa

awe'mî'sa'ka ya, awe'mî'sa'ka inî'
aasa'manta ton pe pra. Maasa pra tiaron
pe itesa' wanî kupî sîrîrî tîîsa'mantasen
pe pra. 43 Moropai isa'manta'pî esa'rî'pî
tarî yu'na'tîsa' ya, nura pe awanî, moropai
a'tu'mîra awanî. Tîîse manni' yai, Paapaya
i'mî'sa'ka yai, itesa' wanî morî pe pu'kuru,
meruntî ke pu'kuru awanî pe man.
44 Moropai tarî yu'na'tîsa' ya tarîron pe
neken awanî. Tîîse i'mî'sa'ka tîuya yai,
Paapaya itîrî itesa' ton ipatîkarî ka' po
tîîko'mansen tîrîiya.

Inna seru' pepîn tarî awanî non po
tîîko'mansen esa' wanî ya, moriya ka'
po nîrî awanî, ka' po tîîko'mansen esa'
moro man. 45 Maasa pra Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man:

—E'mai'non warayo' Adão nurî'tî koneka'pî
Paapaya tarîron tîîko'mansen pe *Gn 2.7*
—taasai'ya man. Tîîse ikînnî'non warayo'
Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya, ipatîkarî
aako'manto'pe. Mîrîrî ipatîkarî to'
ko'manto' ton tîrîiya tîpemonkonoyamî'
pia. 46 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe ka' poinon
uyesa'kon ton tîîsai'ya pra man. Tîîse
sîrîrî non po tîîko'mansen uyesa'kon ton
itîrî'pîiya. Moropai maasa uyesa'kon
ton, ka' po tîîko'mansen tîrîiya pe
man. 47 E'mai'non warayo' Adão nurî'tî
koneka'pî Paapaya non ya'punu'pî ke.
Tîîse ka' poinon, ikînnî'non warayo' Cristo
pîmî'sa'ka'pîiya. Moropai tiaron itesa'
ton tîrî'pîiya, ka' po tîîko'mansen pe.
48 Manni'kan tarî tîîko'mansenon wanî
manni' warayo' non ya'punu'pî konekasa'
warantî. Tîîse manni'kan ka' po aako'mamî
tonkon wanî, manni' ka' poi iipî'pî warantî.
49 Uyesa'kon wanî sîrîrî tarî tîîko'mansen
Adão esa' warantî. Mîrîrî warantî nîrî
e'mî'sa'kan ya, amenan pe uyesa'kon wanî
pe man, ka' poi iipî'pî Cristo esa' warantî.

50 Uyonpayamî', sîrîrî ankapai e'to'
pu'kuru tauya sîrîrî apî'nîkon. Tarî
tîîko'mansen uyesa'kon yarakkîrî si'ma
ka' pona iko'manse wîtîn eserîke pra
man. Maasa pra uyesa'kon tîîsa'mantasen
ko'mamî pepîn ipatîkarî Paapa pia. 51 Maasa
unekaremekî etatî, morî pe tepu'sen
pepîn pî' eseurîma. Tamî'nawîronkon
uurî'nîkon sa'manta pepîn kupî sîrîrî.
Tîîse tiwin wei tiwinarî tamî'nawîronkon
esa' etinyaka'ma pe man. 52 Ka'ne' pe
uyenukonya pîriu taa manni' warantî,
tiwinkano'pî pe tîsinarîkon ye'nunpa
inserîya pe, isa'manta'san e'mî'sa'ka pe
man, inî'rî aasa'mantaton pe pra. Mîrîrî
yai tamî'nawîrî uurî'nîkon etinyaka'ma
pe man. 53 Maasa pra sîrîrî uyesa'kon
tîîkatasen etinyaka'ma e'pai man,
tîîkatasen pe pra. Moropai tîîsa'mantasen
etinyaka'ma e'pai man, tîîsa'mantasen
pe pra. 54 Mîrîrî ye'nen uyesa'kon
tîîkatasen etinyaka'ma yai tîîkatasen pe
pra, moropai tîîsa'mantasen etinyaka'ma
yai tîîsa'mantasen pe pra, î' kai'ma
Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî
awe'kupî mîrîrî.
55 Sa'mantanto' pî' eranne' pe pra man,
maasa pra aataretî'kasa' man.
Pemonkonyamî' enasa' man
tîîsa'mantasanon pe pra,
sa'mantanto' yentai to' enasa' ye'nen *Os 13.14*
taasai'ya man. 56 Sa'mantanto' pî' er-
anne' pe e'nî imakui'pî unkupî'pîkon we-
nai, maasa pra Paapaya utarumatîkon, tî-
maimu yawîrî pra e'nî ye'nen. 57 Tîîse
Uyepotorîkon Jesus Cristo nîkupî'pî wenai,
sa'mantan pî' eranne' pe pra e'nî, maasa
pra Paapaya utaruma'tîkon pepîn. Mîrîrî
ye'nen —Morî pe pu'kuru man —taa pî'
ko'mannî Paapa pî'.

58 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', innape
ikupî pî' ako'mantî, tîwî tîku'se pra.
Meruntî ke ako'mantî. Uyepotorîkon
esenyaka'mato' pî' eesenyaka'makon
pî' ako'mantî tîrumakai pra. Maasa
pra epu'tî pî' naatîi Uyepotorîkon ton
pe eesenyaka'makon ya, î' pe pra rî
eesenyaka'mato'kon wanî pepîn.

16

Innape Jesus Ku'nenan Judeuyamî' Pîika'tîto' To'ya

1 Judéia pata ponkon innape Jesus
ku'nenan pîika'tîto' ton pe anapisîkon
pî' eseurîma sîrîrî. Manni'kan Galácia
ponkon innape Jesus ku'nenan pî' ta'pîuya
yawîrî ikupîya'nîkon yu'se wai. 2 Domingo
kaisarî mîrîrî antîrîkon pe anapisîkon
yapi'tî, moropai ikonekatî yeporîya'nîkon
pîkîrî, tiwin pî' akaisarî'nîkon. Anî'ya
kure'ne panpî' yapisî ya, mîîkîrîya itîrî
kure'ne panpî', moropai mararî panpî'
yapi'nenya itîrî mararî panpî'. Mîrîrî
yannu'tî maasa pra akore'ta'nîkon erepamî
yai, yannukuya'nîkon namai. 3 Moropai

erepansa' ya akore'ta'nîkon, kaareta
yarimauya, manni'kan pemonkonyamî'
yaanenan pe amenka'pîkon yarakkîrî attî
ton, mîrîrî tîniru yaato'pe to'ya Jerusalém
pona. 4 Mîrîrî yai itîpai wanî ya, uutî
moropai inkamoro wîtî uyarakkîrî.

Paulo Esenumenkato' Î' Kai'ma Tîwanî Pî'

5 Maasa e'mai' pe uutî Macedônia
pata poro, mîrîrî poro uutîto' man
mîîto'pe. Mîrîrî tîpo amîrî'nîkon kore'ta
erepamî. Mîrîrî yai ayeporîuya'nîkon.
6 Yai pra akore'ta'nîkon uuko'mamî
eserîke wanî tu'ke wei kaisarî. Mîîwîni
pra awanî ya, tamî'nawîrî kono'
yaretî'kauya akore'ta'nîkon. Mîrîrî warantî
amîrî'nîkonya upîika'tî epu'tî pî' wai,
o'non poro uutîto' manni' pî'. 7 Maasa
pra ka'ne' pe rî amîrî'nîkon anera'mapai
pra wai. Tîîse akore'ta'nîkon iko'manpai
wai kure'ne, itu'se Uyepotorîkon wanî
ya akore'ta'nîkon uuko'mamî. 8 Tîîse
maasa tarî Éfeso po uuko'mamî sîrîrî,
Judeuyamî' festarî, Pentecoste itese' weiyu
erepamî pîkîrî. 9 Uuko'mamî sîrîrî tarî,
maasa pra Paapa maimu ekaremekîuya
anetapai pemonkonyamî' wanî ye'nen.
Teuren tu'kankon pemonkonyamî' man,
itu'sankon pepîn wanî uma'nîpapai.

10 Akore'ta'nîkon Timóteo erepansa'
yai, mîîkîrî yapi'tî morî pe pu'kuru.
Maasa pra uurî esenyaka'ma warantî
teesenyaka'masen pe nîrî Timóteo wanî,
Uyepotorîkon ton pe. 11 Mîrîrî ye'nen
ipîinamaya'nîkon e'pai awanî. Moropai
ipîika'tîtî o'non poro attîto' yairî, morî pe
tîîwanmîra attîto'pe eerepanto'pe tarîwaya
uupia. Maasa pra mîîkîrî iipî nîmîkî pî' wanî
sîrîrî tiaronkon uyonpakon pokonpe.

12 Moropai uyonpakon Apolo pî' ta'pîuya,
tu'ke ite'ka amîrî'nîkon era'mapî'se
attîto'pe tiaronkon uyonpakon yarakkîrî.
Tîîse sîrîrî pu'kuru tuutî taiya pra man. —Î'
pensa uutîto' weiyu eseposa' ya, uutî —taa
pî' man.

Tiwinano'pî Paulo Maimu Coríntio Ponkon Pia

13 Mîrîrî ye'nen tîwarî panpî' ako'mantî.
Moropai innape ikupî pî' ako'mantî.
Meruntî ke ako'mantî a'tu'mîra tîwe'se
pra. 14 Tamî'nawîron eesenyaka'mato'kon
konekatî, awe'sa'namato'kon yarakkîrî.

15 A'kî, uyonpakon Estéfanas moropai
itonpayamî' epu'tîya'nîkon. Inkamoroya
e'mai' pe innape Jesus kupî'pî tiaronkon
rawîrî Grécia pata po. Moropai mîîkîrî
eturumaka'pî Paapa esenyaka'mato'
kupîpa kai'ma, Paapa pemonkonoyamî'
pîika'tîpa kai'ma. 16 Mîrîrî ye'nen,
uyonpayamî', mîîkîrîya apanamato'kon
yawîrî ako'mantî. Moropai tiaronkon
iwarainonkon teesenyaka'masanonya
apanamakon yawîrî ako'mantî. 17 Uurî
atausinpasa' wai kure'ne, Estéfanas
moropai Fortunato moropai Acaico pokon
erepansa' pî' uupia. Maasa pra amîrî'nîkon
ton pra awanî tanne, inkamoroya up-
îika'tî'pî ayenta'nîkon. 18 Inkamoroya
teerepansa'kon yai ayekarekon ekare-
mekî'pî upî', î' kai'ma aako'mamîkon
yekare. Mîrîrî ye'nen uurî wanî'pî
kure'ne taatausinpai. Moropai inkamoroya
amîrî'nîkon yausinpa'pî epu'tî pî' wai.
Inkamoro ye'kakon pemonkonyamî' yapurî
e'pai awanî.

19 Innape Jesus ku'nenan, Ásia pata po
tîîko'mansenonya tîmaimukon yarima pî'
man aapia'nîkon. Moropai Áquilaya mo-
ropai Priscilaya nîrî tîmaimukon yarima
pî' man. Moropai innape Jesus ku'nenan
Áquila, Priscila yewî' ta Paapa yapurîi teep-
erepî'senonya tîmaimukon yarima pî' man
nîrî. 20 Mîrîrî warantî tarîronkonya tî-
maimukon yarima pî' man. Mîrîrî ye'nen
ayonpakon yenya pî' atapi'tî tamî'nawîrî
moro akore'ta'nîkon.

21 Tarîpai seeni' menukauya sîrîrî uyenya
ke pu'kuru. “Umaimu man aapia'nîkon”.

22 Anî' Uyepotorîkon yapurînen pepîn
wanî ya, mîîkîrî ko'mamî Paapa yewanma
pe e'pai awanî. Uyepotorîkon, ka'ne' pe
asi'kî.

23 Tamî'nawîron morî pe tîwe'to' tîrî
Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai
aapia'nîkon.

24 Moropai uurîya a'nînmato'kon wanî
kure'ne, uyonpa pe amîrî'nîkon ku'sa' Uye-
potorîkon Jesus Cristoya ye'nen. Mîrîrî
neken.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ CORÍNTIO PONKON PIA

Pauloya, Jesus Cristo naipontî'pîya sîrîrî kaareta menuka'pîiya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia cidade itese' Coríntio ponkon.

Î' wani' awanî wenai sîrîrî kaareta menuka'pîiya, maasa pra to' yekare etasa' wanî'pî, î' kai'ma tiaronkon pemonkonyamî' wîtîsa' inkamoro Coríntio ponkon pia. Moropai mîî pe inkamoro yenupapîtî'pî, Jesus naipontî'san pe kai'ma. Tîîse Jesus naipontî'san pe pra to' wanî'pî. Seru'ye' pe to' wanî'pî. Inkamoro yenku'tî'pî to'ya. Moropai Paulo yeseru pî' to' o'ma'ta'pî. Jesus naipontî'pî pe pra Paulo wanî taapîtî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Paulo maimu pîinama pra e'tî, taapîtî'pî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro yenku'tî'pî to'ya.

Mîrîrî epu'tî tîuya ye'nen, sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Ekaremekî'pîiya innape rî Jesusya yaipontî'pî, tîmaimu ekareme'se. Moropai inkamoro seru'ye'kon wanî pepîn Jesus naipontî'san pe ekaremekî'pîiya.

Moropai tiaron pî' eeseurîma'pî nîrî sîrîrî kaareta po. Inkamoro esenumenka'pî tîniru yapisî pî' tonpayamî' nîtîrî moropai î' ton pînon Jerusalém soosi tawonkon pia yarimato'pe to'ya. Mîrîrî pî' Paulo eseurîma'pî, morî pe to' esenumenkato' wanî.

Mîrîrî pî' teeseurîmasen sîrîrî kaareta.

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî itu'se Paapa wanî ye'nen. Uurîya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî uyonpakon Timóteo uupia tîîse. Sîrîrî kaareta yarimauya aapia'nîkon innape Jesus ku'nenan Coríntio po tîîko'mansenon pia. Moropai tamî'nawîronkon Grécia pata poro tîîko'mansenon Paapa pemonkonoyamî' pia nîrî yarimauya sîrîrî. 2 Paapa pî' esatîuya moropai inmu Jesus Cristo pî'. Tamî'nawîron morî pe tîwe'to'kon moropai tîwanmîn tîîto'pe to'ya aapia'nîkon. Sîrîrî warantî esatîuya Paapa pî' moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'.

Pauloya Paapa Pî' Morî Pe Man Taa

3 Uyepotorîkon Paapa, Jesus Cristo yepotorî moropai itun, mîîkîrî yapurîpai'nîkon man. Maasa pra mîîkîrî uyunkonya uurî'nîkon sa'nama ko'mannîpî. Moropai mîîkîrî wanî upîika'tînenkon pe. 4 Mîîkîrîya tamî'nawîron uurî'nîkon esewankono'mato' winîpai upîika'tîkon. Moropai mîrîrî upîika'tîtoi'ya'nîkon ke, manni'kan uurî'nîkon warantî, teesewankono'mai tîwe'sanon pîika'tîto'pe, manni' iwinîpai unapisî'pîkon ke. 5 Innape pu'kuru man, e'taruma'tîn Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen. Tîîse e'taruma'tî'nîkon ya, iwinîpai e'pîika'tînto' yapisî'nîkon. 6 Anna e'taruma'tîto' wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî. Maasa pra anna pîika'tî'pî Paapaya, amîrî'nîkon pîika'tîto'pe annaya, innape ikupîkonpa. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya nîrî awe'pîika'tîto'kon yapisî, annaya yapisî'pî warantî, awe'taruma'tîkon yapîtanîpîkonpa. 7 Mîrîrî ye'nen epu'tî pî' anna man, anna e'taruma'tî'pî warantî awe'taruma'tîkon ya, Paapaya ayausinpakon, eesewankono'makon winîpai, anna yausinpa'pî tîuya warantî.

8 Uyonpayamî', î' kai'ma anna yarakkîrî e'kupî'pî Ásia pata po epu'tîya'nîkon e'pai man. Kure'ne anna e'taruma'tîto' wanî'pî, yapîtanîpî annaya yentai. Anna sa'manta yonpa'pî mîrîrî wenai. 9 Mîrîrî epu'tî'pî annaya, anna wîîto'pe awanî. Tîîse mîrîrî e'kupî'pî anna yenupato'pe. Anna warîrî anna e'pîika'tîto' yuwa annaya namai, tîîse Paapa winîpai anna e'pîika'tîto' ton epoto'pe annaya, manni' isa'manta'san pîmî'sa'kanen winîpai. 10 Mîîkîrîya anna pîika'tî'pî mîrîrî nari' sa'mantanto' winîpai. Moropai epu'tî pî' anna man, tîwîrî anna pîika'tî pî' aako'mamî, 11 amîrî'nîkon epîrema ko'mannîpî tanne, anna pona. Mîrîrî warantî arinîkon epîremato' yuuku Paapaya. Moropai tu'kankonya "Morî pe man" taa Paapa pî', morî pe anna pîika'tîiya wenai.

Pauloya Coríntio Pona Tuutîto' Teseru Mo'tanîpî

12 Anna atausinpato' man kure'ne, maasa pra tiaronkon winîkîi yairon kupî'pî annaya wenai. Moropai inî' panpî' amîrî'nîkon kore'ta anna ko'manpîtî'pî seru' pe pra. Anna esenumenkato' wanî yairî epu'tî pî' anna man, anna yewan ya'. Maasa pra ipîkku pe epu'nenan esenumenka yawîrî

pra ikupî'pî annaya. Tîîse morî pe anna
pîika'tî'pî Paapaya wenai, ikupî'pî annaya.
13 Sîrîrî anna nîmenuka'pî pî' esenumenkatî.
Î' pensa erenkaya'nîkon yai, aronne
etaya'nîkon, moropai î' taato'pe awanî
epu'tîya'nîkon. Tiaron pe awanî pepîn.
14 Tiaronkon amîrî'nîkon kore'tawonkonya
epu'tî, yairî eseurîma. Mîrîrî warantî
tamî'nawîronkon amîrî'nîkonya epu'tî
yu'se wai. Moropai î' pensa Uyepotorîkon
Jesus Cristo ii'to' weiyu erepamî yai,
anna, ayenupatîponkon pî' aatausinpakon.
Mîrîrî anna nîkupî'pî wenai anna pî'
aatausinpakon, apî'nîkon anna atausinpa
manni' warantî.

15 Mîrîrî warantî epu'tîuya ye'nen,
e'mai' pe uurî esenumenka'pî amîrî'nîkon
era'mapî'se uutî pî'. Mîrîrî uutîsa' yai,
amîrî'nîkon atausinpa itakon te'ka pe.
16 Maasa pra esenumenka'pî Macedônia
pona uutî pe amîrî'nîkon anera'mapî'pai
wanî pî'. Moropai esenumenka'pî enna'po
yai, inî'rî amîrî'nîkon poirî ii'pai wanî.
Moropai mîrîrî yai, pîika'tînan ton yu'se
wanî, Judéia pata pona enna'po yai.
17 Î' kai'ma yairî uurî esenumenkato'
kupîya'nîkon pra naatî? Manni' se' tapairî
teesenumenkasen esenumenka warantî
uurî esenumenka pepîn. Taiya mîîkîrîya
inna tîîse teseru miakanmaiya tiwinarî
moropai taiya kaane. Moropai tîmaimu
mana'pokaiya mîrîrî pe rî. Mîrîrî warantî
uurî esenumenka pepîn.

18 Î' ta'pîuya amîrî'nîkon pî' wanî pepîn
mîrîrî warantî. Unekaremekî wanî yairon
pe, inna moropai kaane tauya pepîn mîrîrî
pe rî. Tîîse yairon pe pu'kuru Paapa
eseurîma warantî, eseurîma. 19 Maasa
pra Jesus Cristo, Paapa munmu pî' anna
eseurîma'pî amîrî'nîkon kore'ta. Silas mo-
ropai Timóteo moropai uurî eseurîma'pî,
ekaremekî'pî annaya. Taasa' annaya pra
man —Yai pra innape awanî, kaane ka'rî
mîrîrî pe rî. Moropai mîrîrî warantî
Jesus Cristoya tîmaimu mana'pokaiya
pepîn nîrî. 20 Maasa pra Cristo nîkupî'pî
wenai, epu'tî'nîkon tamî'nawîrî î' kupî
tîuya ta'pî Paapaya pena, ikupîiya. Jesus
Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen ikupîiya
innape. Mîrîrî wenai —Innape man,
mîrîrî warantî man —taa uurî'nîkonya
Paapa pî', kure'ne upîika'tîiya'nîkon
ye'nen. 21 Maasa pra mîîkîrî Paapaya Cristo
pemonkono pe anna ko'mamî, moropai
amîrî'nîkon ko'mamî emapu'tî. Moropai
mîîkîrî Paapaya uurî'nîkon menka'pî tîmîrî
pe e'nîto'pe'nîkon. 22 Mîîkîrî ko'mamî
uyesa'kon pe. Uyesa'kon pe tîwanî wenai,
mîîkîrîya uurî'nîkon yeki'ka'pî tîmîrî pe
e'nî ekareme'nen pe. Uyewankon ya' Morî
Yekaton Wannî tîîsai'ya, tamî'nawîrî î'
tîrîuya ta'pî tîuya tîrî Paapaya ekareme'nen
pe. ⌞Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon esenku'tîn
pepîn.⌟

23 Paapaya epu'tî pî' man, î' kai'ma
uurî esenumenkato' wanî. Sîrîrî tîpose
uutî pra wanî Coríntio cidaderî pona
akore'ta'nîkon, maasa pra amîrî'nîkon
aneppe'nî'pai pra awanî ye'nen. 24 Mîrîrî
tauya pepîn, amîrî'nîkon yaipontînen
pe î' yapurîkonpa. Mîrîrî ye'ka pe pra,
tîîse anna wanî amîrî'nîkon pokonpe
teesenyaka'masen pe, amîrî'nîkon e'to'pe
taatausinpai. Maasa pra innape ikupî pî'
aako'mamîkon, tîrumakai pra.

2

1 Mîrîrî ye'nen uurî esenumenka'pî inî'rî,
amîrî'nîkon pokonpe eseporî eserîke pra
awanî pî', yairî ma're amîrî'nîkon anku'pai
pra awanî ye'nen. 2 Maasa pra yairî ma're
amîrî'nîkon kupîuya ya, yairî ma're nîrî
uurî ena. Mîrîrî warantî awanîkon tanne,
anî'ya uyausinpa e'painon? Amîrî'nîkon
neken, unewankono'ma'sanya uyausinpa
mîrîrî. 3 Mîrîrî ye'nen manni' e'mai'non
kaareta menuka'pîuya aapia'nîkon. Maasa
pra amîrî'nîkon yewankono'mai itîîpai
pra wanî'pî. Maasa pra uyausinpatonkon
pemonkonyamî'ya uyewankono'ma yu'se
pra wanî'pî. Maasa pra epu'tî pî' wai,
î' pensa taatausinpai uurî wanî yai,
amîrî'nîkon nîrî wanî taatausinpai. 4 Mîrîrî
kaareta menuka'pîuya kure'ne apî'nîkon
esewankono'ma ye'ka pe, moropai ukarau
ye'ka pe. Tîîse mîrîrî menukasau'ya
pra wai, amîrî'nîkon yeppe'nî'to'peuya.
Tîîse imenuka'pîuya, î' kai'ma amîrî'nîkon
sa'namauya epu'tîkonpa.

Imakui'pî Kupîtîpon Yausinpa E'pai Man

5 Tîîse manni' pemonkon, amîrî'nîkon
kore'ta yairî ma're ukupîtîpon, tîîse
uurî neken pepîn, tiaronkon amîrî'nîkon
kore'tawonkon nîrî kupî'pîiya mararî pra
yairî ma're. Sîrîrî warantî imenukauya,
meruntî ke pu'kuru eseurîmato'pe pra
ipî'. 6 Aasîrî arinîkon amîrî'nîkonya

yenpa'ka'pî akore'tapai'nîkon. Mîrîrî we-
nai kure'ne eesewankono'ma'pî imakui'pî
tînkupî'pî pî'. Aasîrî man. 7 Tarîpai
aawanmîra'nîkon inkupî'pî kupîya'nîkon
e'pai man. Moropai yausinpaya'nîkon e'pai
man, mararî pra yairî ma're yapîtanîpîiya
yentai awanî namai. 8 Mîrîrî ye'nen
esatîuya sîrîrî apî'nîkon, î' kai'ma kure'ne
tîsa'namaya'nîkon epu'to'pe mîîkîrîya,
isa'namakonpa. 9 Moropai mîrîrî wenai
manni' kaareta menuka'pîuya aapia'nîkon.
Anepu'pai uurî wanî'pî, innape umaimu
yawîrî awanîkon. 10 Î' pensa tiaron
nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon ya,
aawanmîra'nîkon, uurîya nîrî uuwanmîra
ikupî. Uuwanmîra mîîkîrî nîkupî'pî,
(imakui'pî ku'sai'ya ya) mîrîrî kupîuya,
amîrî'nîkon wenai, Jesus Cristoya era'ma
tanne. 11 Mîrîrî kupîuya uuwanmîra, maasa
pra Makui ena namai uyentai'nîkon. Epu'tî
man, î' kai'ma mîîkîrî esenyaka'mato'
yeseru upî'nîkon.

Coríntio Ponkon Pî'

Paulo Esenumenka Ko'mannîpî Trôade Po Si'ma

12 ⌞To'sarî aapia'nîkon uutî pra tîîse,⌟
Trôade cidaderî pona uutî'pî Cristo
yekare ekareme'se. Miarî erepansa'
yai epu'tî'pîuya, î' kai'ma itekare pî'
esenyaka'ma pata'se' ton tîrî'pî Paapaya.
13 Mîîwîni tîîse kure'ne esenumenka ye'ka
pe esenyaka'ma'pî, maasa pra uyonpakon
Tito yarakkîrî eseporî pra wanî wenai.
Mîrîrî ye'nen esekaremekî'pî mororonkon
pî' moropai uutî'pî Macedônia pata pona.

Cristo Wenai Tamî'nawîron Yentai E'nî

14 Tîîse —Morî pe man —tauya Paapa
pî', maasa pra Cristo pemonkono pe
uku'sai'ya'nîkon ye'nen. Mîrîrî wenai
Cristo wanî teyatonon yentai ekaremekî
Paapaya tamî'nawîronkon pî'. Uurî'nîkon
pinunpa ko'mannîpîiya itekare ekareme'se.
Manni' a'pusin soroka anî'ya ya, a'pusin
pu'nîku tamî'nawîronkonya. Mîrîrî
warantî e'nî maasa pra uwenai'nîkon
itekare, tamî'nawîron yentai Cristo
wanî yekare epu'tî tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya. 15 Maasa pra anna
wanî, manni' a'pusin Cristo nîtîrî Paapa pia
warantî tîwe'sanon pe. Manni' a'pusin wîtî
pata po warantî, itekare anna nekaremekî
eta manni'kan awe'pîika'tîtonkonya,
moropai aasa'mantatonkonya eta nîrî.
16 Itu'sankon pepîn pia awanî imakui'pî
pe, morî pe pra, innape ikupî to'ya pra
awanî ye'nen. Mîrîrî wenai Paapa pia
tîîko'manto'kon ton eporî to'ya pepîn.
Tîîse manni'kan awe'pîika'tîtonkon pia
awanî morî pe, maasa pra innape ikupî
to'ya ye'nen. Moropai ipatîkarî enen
tîîko'manto'kon eporî to'ya. Mîrîrî ye'nen
anî'ya sîrîrî ye'ka esenyaka'mato' kupî
kin e'painon? 17 Tîîse annaya ikupî,
maasa pra anna wanî Paapa naipontî'san
pe. Yairî pu'kuru ipî' teeseurîmasen pe
anna wanî irawîrî si'ma. Mîrîrî ye'nen
anna wanî pepîn manni'kan tu'kankon
pemonkonyamî' warantî. Se' tapairî Paapa
maimu ekaremekî pî' anna esenyaka'ma
pepîn, manni'kan pemonkonyamî' se'
tapairî tîwe'repasanon esenyaka'ma
warantî. Tîîse anna wanî Cristo poitîrî pe.

3

Paapa Yarakkîrî Esetanto' Amenan

1 Inî'rî annaya ekaremekî e'pai pra
man, anî' pe anna wanî. Tiaronkonya
pemonkonyamî' yaipontî kaareta
menukato'pe to'ya, Cristo naipontî'san
pe tîwanîkon pî' teeseurîmasen. Tîîse
mîrîrî warantî, tiaronkon esatî annaya
pra man, imenukato'pe, amîrî'nîkonya
epu'to'pe. 2 Maasa pra amîrî'nîkon rî
wanî anna kaaretarî warantî. Ayeserukon
era'ma tamî'nawîronkonya wenai, epu'tî
to'ya, anna wanî Paapa naipontî'pî pe
itekare ekareme'se. Maasa pra anna
yewan ya' awanîkon, anna wakîri pe
awanîkon. Maasa pra anna winîpai innape
iku'sa'ya'nîkon. Yairî ayeserukon wanî
wenai, Cristoya apîika'tîsa'kon epu'tî to'ya.
3 Mîrîrî wanî Cristo nîmenuka'pî warantî.
Mîrîrî erenka to'ya ya, Cristo yarakkîrî
aako'mamîkon epu'tî to'ya. Î' kupî'pî
Cristoya ayarakkîrî'nîkon, ikupîiya pepîn
kaareta menukato' ke. Tîîse Morî Yekaton
Wannî meruntîri yai ikupî'pîiya, manni'
ipatîkaron tîîko'mansen winîpainon.
Kure'nan tî' pî' imenukasa' pe awanî
pepîn, Moisés nurî'tîya imenuka'pî warantî
pra, tîîse uyewankon ya' itîrî'pîiya, yairî
uyeserukon enato'pe.

4 Mîrîrî taa annaya sîrîrî, maasa pra
innape pu'kuru Paapaya ikupî, Jesus
Cristo wenai. Mîrîrî epu'sa' annaya
innape. 5 Mîrîrî ye'nen —Anna warîrî
anna esenyaka'mato' koneka annaya sîrîrî

—taa annaya eserîke pra awanî. Tîîse
ikoneka annaya yeseru wanî Paapa winîpai
tui'sen pe, anna winîpai pra. 6 Maasa
pra mîîkîrîya neken anna kupî, amenan
tarakkîrî esetanto' yekare ekareme'to'pe
annaya. —Manni' pena Moisés nurî'tî
nekaremekî'pî yawîrî ako'mantî —taa
annaya pepîn, tîîse —Manni' Morî Yekaton
Wannî yapi'tî, ameruntîri ton tîîto'peiya
—taa annaya. Maasa pra manni' Moisés
nurî'tî nekaremekî'pî wanî taruma'tî ton
pe moropai sa'mantanto'pe, yawîrî pra e'nî
ye'nen, maasa pra uurî'nîkon yentai awanî
ye'nen. Tîîse manni' Paapa winîpainon,
Morî Yekaton Wannî nîtîrî wanî ipatîkarî
enen ko'mannîto' tîînen pe.
7 Pena Moisés nurî'tî pia Paapaya
tîmaimu tîrî'pî, kure'nan tî' pona
imenukato'peiya. Moropai mîrîrî ekare-
mekî Moisésya yai, pemonkonyamî'ya
epu'tî'pî, î' kai'ma ipîkku pe Paapa e'to'
wanî. Epu'tî'pî to'ya kure'nan a'ka wenai,
Paapa winîpainon. Mîrîrî era'ma'pî to'ya
Moisés yenpata pî'. Mararî pra inke' pe
awanî'pî, era'ma to'ya yentai. Tîîse mîrîrî
wanî'pî tîîko'mansen pe pra, ka'ne'no pe.
Moropai mîrîrî Moisés nekaremekî'pîya
pemonkonyamî' taruma'tî'pî. 8 Tarîpai
esenumenkan, mîrîrî yentai Paapa winî-
painon Morî Yekaton Wannî nîkupî wanî.
⌊Mîrîrî pî' ekaremekî annaya.⌋ 9 Pena
Moisés nurî'tî esenyaka'mato' wanî'pî
morî pe pu'kuru teuren pemonkonyamî'
e'tî'ka'pî, yawîrî pra tîwe'sanon. Mîrîrî
ye'nen itentai pu'kuru, morî pe Morî
Yekaton Wannî esenyaka'mato' wanî, yairî
uurî'nîkon kupî pî', uurî'nîkon sa'manta
namai. 10 Maasa pra manni' Moisés nurî'tî
nekaremekî'pî e'mai' pe mîrîrî enasa' î' pe
pra rî, maasa pra itentainon erepamî'pî.
Ikaisaron ton pra tîîse, ite'ma'pî pî' Morî
Yekaton Wannî nîkupî wanî itentai, morî
pe pu'kuru. 11 Inna seru' pepîn Moisés
nurî'tî nekaremekî'pî wanî'pî morî pe,
tîîse mîî pîkîrî neken, tîîko'mansen pe pra
awanî'pî. Tîîse ite'ma'pî pî' Morî Yekaton
Wannî nîkupî wanî ipatîkarî tîîko'mansen
pe, taataretî'kasen pe pra. Mîrîrî ye'nen
itentai pu'kuru morî pe awanî.
12 Mîrîrî ye'nen meruntî ke pu'kuru
itekare ekaremekî annaya. Yairî uurî'nîkon
kupî Paapaya epu'tî annaya ye'nen,
ekaremekî annaya teweppe'se pra.
13 Ekaremekî annaya pepîn, manni' Moisés
nurî'tîya ekaremekî'pî warantî. Mîîkîrîya
tenpata yettapurî'pî kamisa api'tîmî
ke. Mîrîrî kupî'pîiya, maasa pra Israel
ponkonya tenpata ya'karu tîpamî era'ma
namai, yenonpîtî'pîiya. 14 Inkamoro Israel
ponkonya epu'tî pra awanî'pî maasa
pra to' esenumenkato' wanî'pî kamisa
api'tîmî ke yettapusa' warantî. Sîrîrî
tîpose Israel pemonkonoyamî'ya epu'tî pra
awanî, Paapa maimu e'menukasa' erenka
tîuya'nîkon yai. Tîîse inkamoroya epu'tî
e'painon innape Cristo kupî tîuya'nîkonya
yai. 15 Mîrîrî ye'nen Moisés nurî'tî
nîmenuka'pî erenka to'ya yai, epu'tî to'ya
pepîn, maasa pra tenpatakon yettapusa'
warantî to' esenumenkato' wanî sîrîrî
tîpose. 16 Tîîse mîrîrî emo'ka e'painon,
î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa' manni' warantî. Ta'pîiya: —Moisés
nurî'tî yenpata yettaputo' emo'ka'pî, î'
pensa Uyepotorîkon yarakkîrî eseurîmai
awenna'posa' yai. Mîrîrî warantî epu'nen
pe e'nî, ma'nîpanen emo'ka innape
Uyepotorîkon kupî yai. Moropai epu'tî.
17 Sîrîrî Uyepotorîkon taato' wanî Morî
Yekaton Wannî pe. Moropai uyesa'kon
pe Morî Yekaton Wannî wanî ya, mîîkîrî
maimu yawîrî e'nî, Moisés nekaremekî'pî
yawîrî pra. 18 Tamî'nawîronkon uurî'nîkon
yenpata wanî inaponkasa' warantî tîwe'sen
pe. Morî pe Paapa e'to' era'ma'pî Moisésya
warantî, morî pe Uyepotorîkon e'to'
era'ma uurî'nîkonya, aronne. Mîrîrî ipîkku
pe Uyepotorîkon e'to' wanî tui'sen pe
iwinîpai, manni' Morî Yekaton Wannî
winîpai. Moropai mîîkîrîya uurî'nîkon kupî
tîwarantî e'nîto'pe. Moropai mîrîrî warantî
uurî'nîkon kupî pî' aako'mamî, inî' panpî'
morî pe uyeserukon enato'pe.

4

Paapaya Itîrî'pî Uupia'nîkon

Tiaronkon Pî' Cristo Yekare Ekareme'to'pe

1 Teesewankono'mai anna wanî pepîn,
maasa pra Paapaya teetî'noko'mato' yai
anna esenyaka'mato' ton tîîsa' ye'nen.
2 Mîrîrî ye'nen ama' pe anna esenyaka'ma
pepîn teesenonse. Seru'ye' pe anî' yenupa
annaya pepîn, Paapa maimu tepanî'pî'se.
Tîîse annaya ekaremekî yeseru wanî
yairî tîwe'sen kupî annaya tîwîrî yairî.
Mîrîrî kupî annaya Paapa rawîrî si'ma,
tamî'nawîronkonya anna yako'menka
tanne. 3 Maasa pra sîrîrî itekare anna

nekaremekî'pî esepu'tî pra awanî ya,
moriya manni'kan ataka'ma'sanya epu'tî
pra awanî, innape ikupî to'ya pra
awanî ye'nen. 4 Inkamoroya innape
ikupî pepîn maasa pra sîrîrî pata po
imakui'pî yepotorîya to' esenumenkato'
sa'mannî'sa'. Mîîkîrîya to' ma'nîpa Cristo
yekare epu'tî to'ya namai, manni' Cristo
wanî yairon pe pu'kuru Paapa pe tîwe'sen
pe. Enkaru'nanya era'ma eserîke pra
awanî warantî to' wanî, Cristo epu'tî
to'ya pra awanî ye'nen. 5 Mîîkîrî Jesus
Cristo, Uyepotorîkon pe tîwe'sen yekare
ekaremekî annaya. Moropai anna wanî
sîrîrî apoitîrîkon pe ekaremekî annaya.
Maasa pra mîrîrî anna winîpainon, anna
yekare pî' anna eseurîma pepîn. 6 Pena ta'pî
Paapaya:

—Ewaron pe tîwe'sen ena kupî sîrîrî a'ka pe
Gn 1.3
—ta'pîiya. Mîrîrî a'ka awitta warantî,
teseru epu'tî annaya emapu'tî'pîiya anna
yewan ya'. Maasa pra morî pe Jesus Cristo
yeseru wenai, morî pe Paapa e'to' era'ma
annaya.

7 Mîrîrî ye'nen anna wanî sîrîrî manni'
itekare ekareme'nen pe, teuren î' pe
pra rî anna esepu'tî, non ka'sa' warantî
tîwe'sanon pe. Tîîse non ka'sa' ya' awanî
morî pe pu'kuru tîwe'sen. Mîrîrî warantî
anna ya' tîwe'sen, Paapa winîpainon,
ekaremekî annaya, meruntî ke pu'kuru
Paapa wanî esepu'to'pe. Anna warîrî
anna esenumenkato' ekaremekî annaya
pepîn tîîse iwinîpainon neken. 8 Tu'ke
ite'ka anna pona sa'man epu'nîto' erepamî
tîîse anna yenumîiya pepîn. Moropai
tiaron pensa epu'tî annaya yentainon
erepamî tîîse tîwî ikupî annaya pepîn
mîrîrî pî'. 9 Tu'ke anna winîkîi îri pe
tîwe'sanon wanî tîîse moro awanî tiwin,
morî pe tîwe'sen anna pî', anna rumakanen
pepîn. Tiaron pensa anna pa'tîpîtî to'ya
tîîse anna wîî to'ya pepîn. 10 Tîwîrî anna
asarî nari' sa'mantanto' kore'ta pî' î'
kai'ma Jesus asarî yai nari' kore'ta pî'
warantî. Mîrîrî anna pîika'tî Jesusya
wenai, pemonkonyamî'ya aako'mamî anna
yewan ya' epu'tî. 11 Uurî'nîkon ko'manto'
wanî sîrîrî tîpose nari' pe, maasa pra
innape Jesus kupî'nîkon wenai sa'mantan
eserîke awanî. Tîîse sa'mantan pepîn
uuko'mannîpîiya'nîkon ye'nen. Mîrîrî
wenai esepu'tî enen Jesus wanî. 12 Mîrîrî
warantî e'taruma'tînto' yapîtanîpî pî' anna
ko'mamî sîrîrî. Mîrîrî yapîtanîpî annaya
wenai, amîrî'nîkonya aako'manto'kon ton
eposa' man.

13 Mîrîrî warantî nîrî Paapaya up-
îika'tîkon kupî'pî annaya innape. Mîrîrî
ye'nen ipî' anna eseurîma'pî, Paapa maimu
e'menukasa'ya taa warantî. Maasa pra
ta'pîiya:

—Innape ikupî pî' wai, mîrîrî ye'nen ipî'
eseurîma'pî *Sl 116.10*
—ta'pîiya. 14 Maasa pra epu'tî'nîkon
man Paapa Uyepotorîkon, Jesus
pîmî'sa'ka'tîponya uurî'nîkon nîrî
pîmî'sa'kaiya sa'mantanto' yapai. Moropai
amîrî'nîkon yarakkîrî uurî'nîkon yarîiya
Paapa pia. 15 Tamî'nawîrî anna yarakkîrî
e'kupî'pî wanî morî pe amîrî'nîkon ton
pe. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' e'pîika'tînto'
yekare, anekaremekîkon eta tîuya'nîkon
ya, innape ikupî pemonkonyamî'ya. Mîrîrî
ye'nen inî' panpî' tu'ke pemonkonyamî'ya
Paapa yapurî teepîremakon ke. —Morî pe
pu'kuru man —taa to'ya.

Î' Tera'masen Pepîn Kupî Innape

16 Mîrîrî ye'nen tiwin kin teese-
wankono'mai anna wanî pepîn. Teuren
a'yeke'ton pe anna ena anna poi'pîta anna
esenyaka'mato' pî' tîîse anna yekaton
poi'pîta pepîn wei kaisarî amenan pe eena.
17 Maasa pra sîrîrî mararon rî teesuwa'kasen
esewankono'manto' mîrîrîya kure'ne
atausinpanto', aatareti'ka ton pepîn
yenepî tarî non po esewankono'ma'nî'pî
yentainon. 18 Maasa pra î' teesera'masen
wanî tarîron mîî pîkîrî tîîko'mansen pe.
Tîîse teesera'masen pepîn awanî ipatîkarî
tîîko'mansen pe, taatareti'kasen pe pra.
Mîrîrî ye'nen kure'ne anna esenumenka
pepîn tarî teesera'masen pî', tîîse î'
teesera'masen pepîn pî' anna esenumenka.

5

1 Maasa pra epu'tî man, see warantî
awanî pe man. Warayo'ya tappîi
yaranka, tîîmo'ta yai amenan tewî' ta.
Mîrîrî warantî î' pensa ita ko'mannîto',
upi'pîkon atareti'ka ya, Paapaya amenan
uyesa'kon ton tîrî, ita ko'mannîto'pe ka'
po, taatareti'kasen pepîn. Maasa pra
mîîkîrîya ikupî'pî, pemonkonya pra. 2 Tarî
anna ko'mamî tanne, anna eseka'nunka
mararî pra uyesa'kon pe inkoneka'pî
ka' po, mîrîrî ta iko'manpai. 3 Ipon pra
tîwe'senya yeka'ma warantî uurî'nîkonya

yeka'ma itesa' pra esepu'nî namai. 4 Tarî
upi'pîkon ke anna ko'mamî pîkîrî, teesenu-
menkai anna ko'mamî. Sa'mantapai
anna wanî pepîn, tîîse amenan morî
pu'kuru anna esa' ton yu'se anna wanî,
Paapa winîpainon. Mîrîrî yeka'ma'nîkon
ya, tarîron uyesa'kon taatareti'kasen
miakanmaiya, taatareti'kasen pe pra,
ipatîkarî ko'mannîto'pe Paapa pia. 5 Mîîkîrî
Paapaya mîrîrî koneka'pî anna ton pe, anna
miakanmapa kai'ma. Moropai mîîkîrîya
Morî Yekaton Wannî tîrî'pî tamî'nawîrî
î' tîrî tîuya anna pia ekareme'nen pe
awe'to'pe.
6 Mîrîrî ye'nen tîwîrî kure'ne taatausinpai anna wanî anna pona tamî'nawîrî tui'sen pî'. Epu'tî man, tarî ko'mannîto' uyesa'kon ta si'ma, aminke ko'mannî Uyepotorîkon piapai, amenan uyesa'kon, ipatîkaron ke pra. 7 Aminke Uyepotorîkon piapai ko'mannî ye'nen, innape Paapa kupî pî' ko'mannî, era'ma pra tîîse. 8 Tîîse teesewankono'mai pra anna ko'mamî. Maasa pra upi'pîkon piapai, Paapa pia iko'manse itîîpai anna wanî ye'nen. 9 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron yu'se e'nî yentai Paapa yapurî e'pai awanî tarî ko'mannî ye'ka pe. Mîîwîni pra awanî ya, iipia ko'mannî ye'ka pe Paapa yapurî. 10 Maasa pra tamî'nawîrî uurî'nîkon ko'manto' esera'ma kupî sîrîrî. Cristoya uurî'nîkon yako'menka tiwin pî' uurî'nîkon tîîse. Mîrîrî yai ukaisarî'nîkon ko'mannîto' morî wenai, ko'mannîto' î' pe pra rî wenai, yapisî iwinîpai. Cristoya uurî'nîkon repa kupî sîrîrî.

Cristo Nîkupî'pî Wenai

Paapaya Tîwanîyakon Ukupîkon

11 Cristoya anna yako'menka epu'tî annaya ye'nen, Paapa nama annaya. Mîrîrî ye'nen, yairon pî' pemonkonyamî' yenupa pî' anna wanî, to' anpîika'tîpai anna wanî ye'nen. Mîrîrî kupî annaya epu'tî pî' Paapa man yairî pu'kuru. Moropai ayewankon ya' epu'tîya'nîkon, yairî nîrî ikupî pî' anna man. 12 Anna yeseru pî' atapurî pepîn, ipîkku pe anna wanî epu'tîkonpa. Tîîse tiaronkon yuukukonpa î' kai'ma anna yapurîya'nîkon, manni'kan taatapurîsanon pî'. Maasa pra inkamoro atapurî morî pe teeseurîmato', ipîkku pe tîwe'to'kon wenai. Tîîse tewankon ya' tîîko'mansen, imakui'pî teserukon pî' to' esenumenka pepîn. 13 Tiaron pe anna yeseru era'maya'nîkon ya, pakko pe anna wanî kai'ma tiaronkon esenumenka'pî anna pî'. Tîîse anna wanî Paapa wakîri pe e'pai. Moropai mîrîrî warantî anna ko'mamî. Yairon pî' anna eseurîma amîrî'nîkon pîika'tîto'pe annaya. 14 Maasa pra mîrîrî kupî annaya Cristoya anna sa'nama ye'nen. Epu'tî pî' anna man, tiwin pemonkon sa'manta'pî tamî'nawîronkon pata'se' ya', tamî'nawîronkon sa'manta e'pai tîîse. Mîrîrî wenai epu'tî'nîkon tamî'nawîronkon sa'manta'pî Cristo yarakkîrî. 15 Mîîkîrî sa'manta'pî tamî'nawîronkon ton pe, mîrîrî ye'nen inî'rî manni'kan enen tîwe'sanon, inkamoro ko'mamî namai tîîwarîrî'nîkon itu'se tîwanîkon pî', tîîse itu'se Cristo e'to' pî' to' ko'mamî. Manni' isa'manta'pî moropai tîîsa'manta'pî tîpo, e'mî'sa'ka'pî ton pe to' ko'mamî.

16 Cristo yarakkîrî uurî'nîkon sa'manta'pî ye'nen, anna esenumenka pepîn pemonkonyamî' pî', tîpî'nîkon sîrîrî pata po tîîko'mansenon esenumenka warantî. Teuren pena Cristo pî' anna esenumenka'pî inkamoro Paapa epu'nenan pepîn esenumenka warantî. Tarîpai inî'rî mîrîrî warantî anna esenumenka pepîn. 17 Maasa pra anî' wanî ya Cristo yarakkîrî tîîko'mansen pe, mîîkîrî wanî amenan teseru ton yapisîtîpon pe. Penaro' imakui'pî iteseru, mîrîrî atareti'ka'pî. Tarîpai amenan teseru ton yapisî'pîiya iwinîpai. Mîrîrî wanî kure'ne esenumenkanto' pe. 18 Tamî'nawîrî mîrîrî kupî'pî Paapaya Cristo nîkupî'pî wenai. Anna miakanmaiya teeyaton pe anna wanî winîpai tîwanîyakon pe anna e'to'pe. Moropai anna pia anna nîkupî ton tîrî'pîiya, î' kai'ma tiaronkon nîrî ena emapu'tîto'pe Paapa wanîyakon pe. 19 Anna nekaremekî itekare wanî see warantî: Paapaya unkupî'pîkon imakui'pî era'ma pepîn, tîwanmîra iku'sa' tîuya ye'nen. Maasa pra Cristo nîkupî'pî wenai ikupî'pî Paapaya tamî'nawîrî tîwanîyakon pe e'nîto'pe. Mîrîrî ekareme'to'pe annaya, Paapaya itîrî'pî î' kai'ma ikupî tîuya pemonkonyamî' yarakkîrî, tîwanîyakon pe to' kupîiya.

20 Mîrîrî ye'nen anna wanî sîrîrî Cristo naipontî'san pe ipî' teeseurîmasanon pe. Akore'ta'nîkon si'ma, Paapa eseurîma warantî, esatî Paapaya anna wenai. Tîwî Paapaya amîrî'nîkon miakanma iteyaton pe awanîkon wenai, tîwanîyakon pe

ayinyakanmato'peiya'nîkon. 21 Maasa pra
mîîkîrî Cristo wanî'pî tiwin kin imakui'pî
ton pra. Tîîse Paapaya umakuyikon
rumaka'pî ipona, iwenai tîmoron
epu'to'peiya kai'ma. Mîrîrî miakanno'pî
pe, yairon yapi'to'pe uurî'nîkonya, Paapa
winîpainon. Mîrîrî wenai tîwanîyakon
uyapisîiya'nîkon.

6

1 Paapa esenyaka'mato' pî' teesenyaka'masa pe
anna wanî ye'nen, esatî annaya
apî'nîkon see warantî: Epe'mîra
Paapa nîtîrî yapi'sa'ya'nîkon yai,
apîika'tî'pîiya'nîkon. Mîrîrî ye'nen î' pe
pra rî anapisî'pîkon kî'ku'tî. 2 Mîrîrî warantî
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya:

Amîrî pîika'tîto' weiyu eposa' yai,
amaimu, anesatî'pî eta'pîuya.
Moropai manni' weiyu yai, apîika'tî'pîuya,
imakui'pî ankupî'pî winîpai. *Is 49.8*

ta'pî Paapaya pena. Mîrîrî ye'nen tauya
sîrîrî. Sîrîrîpe awanî, Paapa winîpainon
e'pîika'tînto' yapi'to'pe. Umaimu etatî,
aasîrî eeseposa' man, e'pîika'tînto' weiyu.

3 Î' pe pra rî anna esenyaka'mato' kupî
tiaronya yu'se pra anna man. Mîrîrî ye'nen
tiaronkon yaka'ma yu'se anna wanî pepîn
anna yeseru ke. 4 Tîîse tamî'nawîrî Paapa
esenyaka'mato' pî' anna esenyaka'ma
yeseru ekaremekî annaya, mararon pepîn
yapîtanîpîi'ma. Anna e'taruma'tî ye'ka
pe kure'ne, î' yu'se anna wanî wenai,
moropai sa'man erepamî tanne anna
pona, yapîtanîpî annaya. 5 Tiaron pensa
anna po'pîtî'pî to'ya, anna yarakkamo'pî
to'ya, moropai mararonkon pepîn pe-
monkonyamî' eperepî'san ekore'ma'pî
anna pî'. Moropai anna esenyaka'ma'pî
mararî pra anna wetun pîn, moropai anna
yekkari yonpa annaya pîn. Tamî'nawîrî
mîrîrî yapîtanîpî'pî annaya Paapa poitîrî pe
anna wanî wenai. 6 Moropai mîrîrî wenai
morî pe, nura pe pra anna yeseru e'to'pe
yuwa annaya, yairî itekare ekareme'to'pe
annaya. Moropai teekore'masen pe
pra, moropai eranmîra anna e'to'pe
yuwa annaya. Moropai Morî Yekaton
Wannîya anna pîika'tî ye'ka pe, tiaronkon
sa'nama annaya, Paapaya anna sa'nama
warantî. 7 Moropai yairî pu'kuru itekare
ekaremekî annaya. Moropai Paapa
meruntîri pe pu'kuru anna esenyaka'ma
mîîkîrî tonpe. Moropai yairî pu'kuru
anna yeseru wanî itekare ekaremekî
yai moropai tiaronkon Paapa epu'nenan
pepîn maimu yuuku yai, anna yeseru
wanî yairî. 8 Tiaron pensa tiaronkonya
anna yapurî anna yeseru wenai tîîse
tiaronkonya anna yewanmîrî. Moropai
tiaronkonya anna mu'tunpa, tiaronkonya
anna sa'nama tanne. Tiaronkonya taa
anna pî' seru'ye'kon, tîîse yairon pî'
anna eseurîma tanne. 9 Paapaya anna
epu'tî mîrîrî morî pe tîîse tiaronkon
pemonkonyamî' esenumenka î' pe pra rî
tîwe'sanon pe anna wanî kai'ma. Tu'ke
ite'ka anna esenumenka anna sa'manta
kai'ma, tîîse sîrîrî tîpose enen anna
ko'mamî sîrîrî. Teuren tiaron pensa
anna taruma'tî to'ya tanne, tîîse anna
sa'mantasa' pra man. 10 Tiaron pensa anna
wanî teesewankono'mai teuren. Tîîse
taatausinpai anna ko'mamî tîwîrî. Anna
esera'ma'pî î' ton pînon warantî, tîîse tu'ke
ipîkku pe tiaronkon kupî'pî annaya. Î'
ton pra warantî anna esepu'tî tanne tîîse
tamî'nawîron, Paapa winîpainon esa' pe
anna wanî. Tamî'nawîron mîrîrî yapîtanîpî
annaya tanne, Paapa esenyaka'mato' pî'
anna ko'mamî yairî.

11 Uyonpayamî', Coríntio cidaderî
ponkon, anna eseurîma'pî ayarakkîrî'nîkon
tamî'nawîrî anna nepu'tî pî'. Moropai
î' kai'ma kure'ne amîrî'nîkon sa'nama
annaya ekaremekî'pî annaya. 12 Tîwîrî
amîrî'nîkon sa'nama pî' anna ko'mamî.
Tîîse amîrî'nîkonya anna sa'nama pra man,
pena anna sa'nama'pîya'nîkon warantî.
13 Eseurîma apî'nîkon unmukuyamî' pî'
eseurîma warantî. Amîrî'nîkon sa'nama'pî
annaya warantî anna sa'namaya'nîkon
yuwatî, î' kai'ma ayewankon tîsa'mannî'se
pra.

Paapa Epu'nenan Pepîn Yeseru Yawîrî Pra E'nî

14 Inî'rî innape Cristo ku'nenan pepîn
yarakkîrî pra e'tî. Maasa pra imakui'pî
ku'nenan pe to' wanî, tîîse amîrî'nîkon, in-
nape iku'nenan ko'mamî imakui'pî tîku'se
pra. Mîrîrî wanî manni' paakayamî' pîmî
ye'pî pona tîtîsen warantî, paaka yarakkîrî
kaware pona itîîsa' ya, morî pe awanî pepîn.
Mîrîrî warantî morî ku'nen ko'mamî pepîn
imakui'pî ku'nen yarakkîrî. Maasa era'matî
î' kai'ma a'ka ko'mamî ewaron yarakkîrî?
Aako'mamî pepîn. Mîrîrî warantî Paapa
epu'nen pepîn yarakkîrî Paapa epu'nen

ko'mamî pepîn maasa pra to' yeseru wanî
tiaron pe, se' kaisarî pra. 15 Moropai
o'non ye'ka pe morî pe Cristo ko'mamî
e'painon Makui yarakkîrî? Aako'mamî
pepîn, maasa pra to' esenumenka tiaron
pe, se' kaisarî pra. Innape tîku'nenan pia
morî tîrî Paapaya, tîîse innape tîku'nenan
pepîn pîika'tîiya pepîn. 16 Paapa yapurînen
pe si'ma, mia' ke ikonekasa' yapurî eserîke
pra awanî, Paapa epu'nenan pepîn warantî.
Maasa pra mia' ke ikonekasa' yarakkîrî
Paapa eseta pepîn, eeseurîma pepîn. Mo-
ropai tewî' pe uurî'nîkon konekasai'ya,
uya'nîkon tîîko'manto'pe. Mîrîrî pî' Paapa
eseurîma'pî pena:
Uurî ko'mamî pe wai to' pokonpe.
Moropai asarî inkamoro kore'ta.
Uurî wanî pe wai to' yepotorî pe,
uyapurîto'pe to'ya,
moropai inkamoro wanî pe man upe-
monkono pe *Lv 26.12; Jr 32.38; Ez 37.27*
ta'pîiya. 17 Moropai mîrîrî wenai inî'rî Uye-
potorîkonya taa:
Amîrî'nîkon atarima e'pai man,
inkamoro ye'ka piapai.
To' rumakatî, mîrîrî ye'ka nura
kupîya'nîkon namai.
Tîîse tiaron, morî teseru ke ako'mantî.
Moropai mîrîrî yai amîrî'nîkon yapisîuya
uwanîyakon pe *Is 52.11; Ez 20.34,41*
taiya. 18 Moropai taa Uyepotorîkonya,
meruntî pu'kuru manni'ya:
Uurî wanî pe wai ayunkon pe
moropai amîrî'nîkon wanî pe man un-
mukuyamî' pe *2 Sm 7.14; 7.8*
taiya. Mîrîrî warantî taa Uyepotorîkonya
upî'nîkon.

7

1 Uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru
tamî'nawîrî sîrîrî î' ta'pî Paapaya wanî
uurî'nîkon ton pe. Mîrîrî ye'nen morî
pe e'nî'nîkon yuwa sîrîrî. Nura kupî pî'
ko'mannîto' rumakapai'nîkon, imakui'pî
pî' esenumenkanto' rumakapai'nîkon,
imakui'pî ko'mamî namai uyewankon ya'.
Tîîse morî pe ko'mannîpai'nîkon Paapa
wakîri pe e'nîto'pe, inamai'ma.

Paulo Atausinpato' Coríntio Ponkon Pî'

2 Morî pe enatî anna pokonpe, maasa
pra anî'kan taruma'tîsa' annaya pra man
amîrî'nîkon kore'ta. Anî'kan yenku'tîsa'
annaya pra man tiwin kin. Mîrîrî epu'tî pî'
naatîi. 3 Moropai amîrî'nîkonya imakui'pî
ku'sa' taasau'ya pra wai tiwin kin. Maasa
pra pena ta'pîuya see warantî, amîrî'nîkon
wanî uwakîrikon pe pu'kuru. Î' rî ton pra
man uurî'nîkon pantakanen ton. Mîrîrî
warantî e'nî tanne, enen e'nî pîkîrî moropai
sa'mantan pîkîrî. 4 Yairî aako'mamîkon
epu'tî pî' wai. Mîrîrî pî' esenumenka
ya, atausinpasa' wanî. Mîrîrî wenai up-
îika'tîsa'ya'nîkon. Inî' panpî' taatausinpai
ko'mannî pî' wai, e'taruma'tî tanne.

5 A'kî, anna erepamî'pî pata pai
Macedônia pata pona anna erî'ka'sa'
pra man. Maasa pra tamî'nawîronkon
patakon poro teesuwa'kasen sa'man
wanî'pî. Ekore'manto' moro awanî'pî,
moropai eranne' pe anna kupî'pîiya.
6 Tîîse manni' Paapa, yairî ma're tîwe'sen
yausinpanenya anna atausinpato' ton
tîrî'pî, uyonpakon Tito erepamî weiyu yai.
7 Moropai mîîkîrî Tito erepanto' neken pî'
pra, tîîse itekare etauya ye'nen iwinîpai. Î'
kai'ma amîrî'nîkonya yausinpa'pî yekare
pî' atausinpa'pî. Mîîkîrîya ayekarekon
ekaremekî'pî. Î' kai'ma uurî anera'mapai
awanîkon yekare, moropai î' kai'ma
kure'ne teesewankono'mai awanîkon,
imakui'pî ankupî'pîkon pî', moropai î'
kai'ma uurî anpîika'tîpai awanîkon yekare
ekaremekî'pîiya. Mîrîrî pî' inî' panpî'
taatausinpai uurî wanî.

8 Î' kai'ma uurî esewankono'ma pra wai
kaareta menukasau'ya pî' aapia'nîkon.
Tîîse amîrî'nîkon esewankono'ma'pî ipî'
epu'sau'ya ya, esewankono'ma'pî, ukaare-
tarîya ayewankono'ma'pîkon ye'nen. 9 Tîîse
mîrîrî ye'ka pe pra, uurî wanî sîrîrî taatau-
sinpai. Ukaaretarîya ayewankono'ma'pîkon
pî' pra tîîse mîrîrî eesewankono'mato'kon
wanî amîrî'nîkon esenumenkato'pe. Maasa
pra mîrîrî esewankono'manto' tîrî'pî Paa-
paya aapia'nîkon imakui'pî ankupî'pîkon
rumakakonpa. Moropai mîrîrî wenai
amîrî'nîkon taruma'tîsa' annaya pra
man tiwin kin. 10 Maasa pra mîrîrî
esewankono'manto' wanî Paapa winîpai
tui'sen imakui'pî unkupî'pîkon winîpai
e'pîika'tînto' eporî emapu'tînen pe.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teesewankono'mai
e'nîpai pra man. Tîîse Paapa epu'nenan
pepîn pia awanî sa'mantanto'pe, maasa
pra imakui'pî tînkupî'pîkon winîpai to'
esewankono'masa' pra awanî ye'nen.
11 Maasa era'matî î' kupî'pî Paapaya

amîrî'nîkon esewankono'mato' winîpai.
Ka'ne' pe imakui'pî ankupî'pîkon an-
rumakapai amîrî'nîkon wanî'pî, pemonkon
yairon pe awanîkonpa. Moropai ka'ne'
pe anna pî' morî pe eekoneka'pîkon
anekareme'pai awanîkon. Moropai î'
kai'ma teekore'mai awanîkon imakui'pî
ankupî'pîkon pî' moropai eranne' pe
awanî'pîkon Paapaya ataruma'tîkon pî',
moropai uurî iipî yu'se awanî'pîkon
aapia'nîkon. Moropai yairon kupî pî'
iko'manpai awanîkon, moropai imakui'pî
taruma'tîpai awanîkon. Tamî'nawîrî mîrîrî
wenai ekaremekîya'nîkon morî pe, î' rî ton
pra awanîkon epu'to'pe annaya. 12 Mîrîrî
ye'nen mîrîrî kaareta menukasau'ya
manni' imakui'pî kupîtîpon neken wenai
pra, moropai manni' inkupî'pî imakui'pî
wenai tîmoron epu'tîtîpon wenai pra, tîîse
imenuka'pîuya aronne Paapaya epu'to'pe,
kure'ne amîrî'nîkonya anna sa'nama.
13 Mîrîrî wenai kure'ne taatausinpai anna
wanî.

Mîrîrî tîîse inî' panpî' anna ena'pî
taatausinpai Tito pokonpe. Maasa
pra morî pe mîîkîrî pîika'tî'pîya'nîkon
inî'rî apî'nîkon eesewankono'ma na-
mai. 14 Maasa pra apî'nîkon eseurîma'pî
morî pe. Tarîpai akore'ta'nîkon at-
tîsa' yai, innape eseurîma'pî yawîrî
awanî'pîkon. Uyeppe'nîpîya'nîkon pra
awanî'pîkon. Moropai î' kai'ma Tito pî'
ayekarekon ekareme'sa' annaya mîrîrî
nîrî wanî'pî innape. 15 Mîrîrî wenai inî'
panpî' Tito e'sa'namato' ena kure'ne î'
kai'ma tamî'nawîrî ayeserukon epu'tî
tîuya wenai. Moropai imaimu yawîrî
awanîkon epu'tî tîuya wenai moropai
î' kai'ma yapisî'pîya'nîkon, eerepamî
yai akore'ta'nîkon iwakîri pe. Mîîkîrî
nama'pîya'nîkon moropai mîî pe pra
awanî'pîkon iwinîkîi. 16 Mîrîrî wenai
kure'ne taatausinpai uurî wanî, maasa pra
yairî awanîkon epu'tîuya ye'nen.

8

Pauloya Panamanto' Tîniru Tîîto' Pî'

1 Uyonpayamî', î' kupî'pî Paapaya
epu'tîya'nîkon yu'se wai Macedônia pata
ponkon pî', innape tîku'nenan yarakkîrî.
Kure'ne inkamoro pîika'tî'pîiya. 2 Maasa
pra miarîronkon uyonpakonya sa'man
teesuwa'kasen epu'tî'pî tarakkîrî'nîkon.
Mîrîrî pî' to' esewankono'ma pra awanî'pî,
tîîse to' atausinpa'pî inî' panpî'. Teuren
î' ton pra to' esepu'tî tanne, tîntîrîkon
tîrî'pî to'ya inî' panpî' antîîpai tîwanîkon
pîkîrî. 3 Tauya amîrî'nîkon pî' inkamoroya
itîrî'pî tamî'nawîrî, anî'ya esatî pra
tîîse. Moropai itentai panpî' itîrî'pî
to'ya kure'ne antîîpai tîwanîkon ye'nen.
4 Moropai esatî'pî to'ya anna pî' tîntîrîkon
tîrîkonpa Paapa pemonkonoyamî' Judéia
po tîîko'mansenon pîika'tîkonpa kai'ma.
Mîrîrî kupîkonpa esatî pî' to' ko'mamî'pî.
5 Moropai mîrîrî kupî'pî to'ya kure'ne
inîmîkî'pî annaya yentai. Maasa pra
e'mai' pe to' eturumaka'pî Paapa yenya',
itu'se Paapa e'to' yawîrî tîîko'mamîkonpa.
Mîrîrî tîpo anna pia to' eturumaka'pî,
anna maimu yawîrî to' e'to'pe. Maasa pra
mîrîrî yu'se Paapa wanî epu'tî'pî to'ya.
6 Mîrîrî ye'nen esatî'pî annaya Tito pî'
maasa pra e'mai' pe mîîkîrî esenyaka'ma
pia'tî'pî amîrî'nîkon kore'ta. Mîrîrî
ye'nen tîwîrîrî aako'mamî apîika'tîkonpa
mîrîrî antîrîkon yapi'to'peiya aretî'ka
tîuya pîkîrî. 7 Moriya tamî'nawîron
ankupîkon pî' eesekaremekîkon, tiaronkon
yentai awanîkon. Innape iku'to'ya'nîkon,
moropai itekare ekareme'to'kon, mo-
ropai epu'nen pe awe'to'kon î' kai'ma
tiaronkon anpîika'tîpai awe'to'kon. Mo-
ropai anna sa'namato'ya'nîkon wanî.
Moropai inî' panpî' ikupîya'nîkon yu'se
wai. Tiaronkonya itîrî yentai antîrîkon
tîrîya'nîkon yu'se wai, yarimakonpa
manni'kan î' ton pînon pia.

8 Amîrî'nîkon yaipontîuya pepîn mîrîrî
tîrîkonpa, tîîse tiaronkon atausinpa
mîrîrî pî' epu'tîkonpa. Mîrîrî warantî
amîrî'nîkon e'sa'namanto' esera'ma yairî
pu'kuru awanî. 9 Maasa pra epu'nenan
amîrî'nîkon, kure'nan Uyepotorîkon Jesus
Cristo e'sa'namato'. Mîîkîrî wanî'pî ipîkku
pe tîîse, mîîkîrîya ipîkku pe tîwe'to' nîmî'pî.
Î' ton pra tîwe'sen pe eena'pî. Amîrî'nîkon
wenai, mîrîrî ku'sai'ya amîrî'nîkon e'to'pe
ipîkku pe. Mîrîrî kupî'pîiya, amîrî'nîkon
pîika'tîpa.

10 Sîrîrî uurî esenumenkato' mîrîrî
ankupîkon ton pî': Morî pe awanî
uupia amîrî'nîkonya aretî'ka ya, is-
ara'tî'pîya'nîkon kono' eesuwa'ka'pî
manni' pî'. Î' ton pînon pîika'tîkonpa
antîrî'pîkon tîrî'pîya'nîkon e'mai' pe
tiaronkonya itîrî rawîrî. Moropai mîrîrî
neken pra tîîse e'mai' pe amîrî'nîkon
wanî'pî nîrî to' anpîika'tîpai. 11 Mîrîrî

ye'nen mîrîrî eesenyaka'mato'kon yaretî'katî. Mîrîrî ku'tî awakîrikon pe pu'kuru, taatausinpai e'mai' pe itîrî'pîya'nîkon, mîrîrî warantî itîîtî. Î' aapia'nîkon tîwe'sen yawîrî itîîtî. 12 Maasa pra anî' itîînen nîtîrî yapisî Paapaya antîîpai tîwanî ye'nen. Tîntîrî kaisarî itîrîiya yu'se Paapa wanî. Intîrî ton esatîiya pepîn ipî' î' ton pra tîîse.

13 Tauya pepîn tiaronkonya itîrî namai amîrî'nîkonya neken itîîto'pe. Moropai mîrîrî kupîkonpa tauya ya, amîi'ne pe awanî e'painon amîrî'nîkon pia. Tîîse tî-menkai pra tamî'nawîronkon amîrî'nîkon e'to'pe se' kaisarî. 14 Sîrîrîpe amîrî'nîkon pia awanî mararî pra, mîrîrî ye'nen manni'kan î' ton pînon pîika'tîya'nîkon e'pai awanî. Î' pensa itesa' pe inkamoro enasa' ya, inkamoroya nîrî amîrî'nîkon pîika'tî es-erîke awanî. Mîrîrî warantî awe'pîika'tîkon ya, se' kaisarî awanîkon. 15 Mîrîrî pî' pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man: Ta'pîiya:

—Manni'kan tu'ke tekkarikon ton mo'ka'tîponkonya imo'ka'pî tîîse itonparî'pî e'kupî pra awanî'pî.

Moropai manni'kan tu'ke pra tekkarikon ton mo'kanenanya imo'ka'pî. Tîîse to' ma're awe'sa' pra awanî'pî. *Êx 16.18*

—ta'pîiya. Mîrîrî warantî e'pai awanî amîrî'nîkon pokonpe.

Tito Moropai Tiaronkon Ayonpakon Wîtî Coríntio Pona

16 Paapa yapurî pî' wai kure'ne, maasa pra Tito wanî ye'nen amîrî'nîkon anpîika'tîpai, anna wanî manni' warantî. Paapaya ikupî'pî. 17 Mîîkîrî Titoya î' taato' annaya tîpî' inna ta'pî. Mîrîrî pî' neken pra, tîîse amîrî'nîkon yarakkîrî esepopai awanî'pî mararî pra. 18 Mîîkîrî yarakkîrî tiwin uyon-pakon yarima annaya sîrîrî. Mîîkîrî wanî kure'ne tînamasen pe eesenyaka'mato' we-nai. Maasa pra mîîkîrî esenyaka'ma Cristo yekare ekaremekî pî'. 19 Mîrîrî tîîse mîîkîrî uyonpakon wanî imenkasa' pe attîto'pe anna pokonpe, anna pîika'tînen pe. Maasa pra antîrî'pîkon yarî annaya î' ton pînon pia tîîto'pe annaya. Mîrîrî wenai epu'tî to'ya, kure'ne inkamoro anpîika'tîpai anna wanî, sîrîrî esenyaka'mato' pî', Paapa ya-purî pe. 20 Anna yarakkîrî mîîkîrî wîtî tiaronkon eseurîma namai, anna winîkîi, seeni' î' ton pînon pîika'tîto'pe anna narî wenai. 21 Anna esenyaka'ma yeseru wanî yairî epu'tî Paapaya, tîîse mîîkîrîya neken pra, tîîse pemonkonyamî'ya nîrî epu'tî yu'se anna wanî.

22 Mîrîrî ye'nen inkamoro pokonpe tiaron uyonpakon yarima annaya sîrîrî. Tu'ke ite'ka mîîkîrî nîkupî ton tîrî'pî annaya mîîkîrîya ikupî'pî awe'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen epu'tî'pî annaya pemonkonyamî' anpîika'tîpai awanî. Moropai mîîkîrî wanî sîrîrîpe kure'ne amîrî'nîkon anpîika'tîpai tîwanî pî' eesenumenka. 23 Tarîpai Tito pî' ayeurîmauya'nîkon sîrîrî. Mîîkîrî wanî esenyaka'ma wanîyakon pe, amîrî'nîkon pîika'tînen pe. Moropai manni'kan, to' wîtî mannan yarakkîrî, inkamoro wanî soosi tawonkon nîmenka'san pe. Moropai inkamoro wanî Cristo yapurînenan pe. 24 Mîrîrî ye'nen inkamoro uyonpakon erepamî yai akore'ta'nîkon, to' yapi'tî morî pe, awe'sa'namato'kon ke. Mîrîrî kupîya'nîkon yai, tiaron pata po soosi tawonkonya awe'sa'namato'kon epu'to'pe, anna eseurîma'pî yawîrî ikupî'pîya'nîkon esepu'to'pe.

9

Judéia Ponkon Innape Jesus Ku'nenan Pia To' Nîtîrî

1 Tîntîrîkon ke Judéia ponkon Paapa pemonkonoyamî' pîika'tî to'ya pî' imenukauya e'pai pra man. 2 Maasa pra epu'tî pî' wai, î' kai'ma to' anpîika'tîpai awanîkon. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon yapurî'pîuya kure'ne. Macedônia pata ponkon innape iku'nenan pî' ta'pîuya wai apî'nîkon, Grécia ponkon pî', î' ton pînon anpîika'tîpai awanî'pîkon, eesuwa'ka'pî manni' kono' pata pai. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' taatausinpai pu'kuru to' wanî'pî. Moropai kure'ne to' anpîika'tîpai nîrî to' ena'pî. 3 Tarîpai insamoro uyonpakon yarimauya sîrîrî aapia'nîkon to' wîtîto'pe ⌊Tito pokonpe⌋. Mîrîrî ye'nen î' ta'pîuya yawîrî inkamoroya antîrîkon muurukun-tîsa'ya'nîkon epoto'pe, iku'tî. Apî'nîkon eseurîma'pî ayapurî'pîuya'nîkon e'to'pe yairî. Iku'tî î' pe pra rî eseurîmasa' pe wanî namai. 4 Tîîse î' pensa uutî ya, insamoro tiaronkon Macedônia ponkon pokonpe. Mîrîrî yai aawanmîra'nîkon ayeporîkon annaya namai ikonekatî. Î' konekasa'ya'nîkon pra tîîse, anna

erepansa' ya anna eppepî e'painon. Teuren
apî'nîkon morî pe eseurîmasa' tanne,
yawîrî pra awe'sa'kon ya, eppepî e'painon.
Mîrîrî warantî nîrî aweppepîkon e'painon.
5 Mîrîrî ye'nen insamoro uyonpakon pî'
esatîuya to' wîtîto'pe e'mai' pe urawîrî,
mîrîrî antîrîkon pe ankonekakon mîrîrî
konekai to' wîtîto'pe. Î' pensa miarî ya'
erepansa' ya, epoto'peuya tamî'nawîrî
ankoneka'pîkon ta'pîya'nîkon yawîrî. Mo-
ropai tamî'nawîronkonya epu'to'pe mîrîrî
antîrîkon tîrîya'nîkon, itu'se awanîkon
ye'nen, anî'ya esatî pî' pra.

6 Maasa enpenatatî sîrîrî pî'. Manni'
mararî ipînenya mararî tînpîmî'pî yeperu
mo'ka. Tîîse manni' mararî pra ipî-
nenya mararî pra tînpîmî'pî yeperu mo'ka.
Mîrîrî warantî anne' pe, mararî tîntîrî
tîînenya, mararî nîrî yapisîiya tiaronkon
winîpai. Tîîse morî pe, anne' pe pra
tîntîrî tîînenya, mararî pra morî yapisî
tiaronkon winîpai. 7 Mîrîrî ye'nen ti-
win pî' si'ma antîîpai awe'to'kon pîkîrî
teesenumenkai ayewankon ya' itîîtî. Teese-
wankono'mai pra moropai esatî pî' neken
pra, tîîse awakîrikon pe itîîtî. Maasa
pra tîwakîri pe itîînen sa'nama Paapaya
mararî pra. 8 Moropai mararî pra itîînen
pe Paapa wanî itu'se e'nîto' tamî'nawîrî
itesa' pe awanîpa. Moropai itu'se e'nîto'
yentai itîrîiya. Tiaronkon itu'sankon pia
itîrîkonpa itîrîiya. 9 Mîrîrî warantî Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa':

Mararî pra ipînenya tînmîri ya' tînpîmî
pînsa' warantî,
manni' Paapa yapurînenya itîrî mararî pra
manni'kan î' ton pînon sa'ne pia.
Mîrîrî inkupî'pî wenai, ipatîkarî Paapaya
irepa morî ke,
iwanmîra awanî pepîn *Sl 112.9*
ta'pîiya. 10 Moropai Paapaya tîpînsen ena'pî
tîrî anpîmî ton moropai yekkari awanî
tîrîiya. Mîrîrî warantî nîrî aapia'nîkon
morî tîrîiya tiaronkon pia antîrîkon ton.
Moropai inkamoro pîika'tîsa'ya'nîkon
wenai, inî' panpî' morî yapisîya'nîkon
Paapa winîpai. 11 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
Paapaya amîrî'nîkon kupî ipîkku pe
awanîkonpa, mîrîrî ye'ka pe awanîkonpa.
Moropai anna wenai mîrîrî anarima'pîkon
yapi'sa' Paapa pemonkonoyamî'ya yai,
Paapa yapurî to'ya, mîrîrî antîrîkon
yarimasa'ya'nîkon wenai. —Morî pe man
—taapîtî to'ya awenai'nîkon.

12 Mîrîrî anarimakon wanî pepîn Paapa
pemonkonoyamî' neken pîika'tîto'pe.
Tîîse mîrîrî wanî inî' panpî' kure'ne
Paapa pî' —Morî pe man —taa to'pe
to'ya awanî. 13 Inkamoroya Paapa yapurî.
Maasa pra mîrîrî to' pîika'tîto'ya'nîkonya
ekaremekî'pî, innape ikupîya'nîkon
neken pra, tîîse î' kai'ma Cristo maimu
yawîrî awanîkon ekaremekîiya. Mo-
ropai nîrî Paapa yapurî to'ya kure'ne
antîrîkon tîpîika'tîto'kon wenai mo-
ropai tamî'nawîronkon tiaronkon
pîika'tîya'nîkon wenai. 14 Moropai
inkamoro epîrema ya, apona'nîkon,
kure'ne to' atausinpa apî'nîkon. Moropai
aapia'nîkon î' kai'ma Paapaya morî pe
tîwe'to' tîîsa' wenai, amîrî'nîkon sa'nama
to'ya. 15 —Morî pe man —taapai'nîkon
Paapa pî', maasa pra morî intîrî'pî, manni'
ikaisaron ton pîn wenai.

10

Ipîkku Pe Cristo Naipontî'pî Pe Tîwanî Pî'

Paulo Eseurîma

1 Uurî manni' Paulo esatîuya sîrîrî
apî'nîkon, morî pe Cristoya esatî warantî.
Teuren tiaronkonya taa tanne upî': —
Tîweppe'sen mîîkîrî akore'ta'nîkon awanî
ya, tîîse aapiapai'nîkon aminke awanî yai,
teekore'mai nari' pe e'koi mîîkîrî —taa
to'ya. 2 Anna pî' tiaronkon esenumenka
see warantî: Paapa epu'nenan pepîn
yeseru warantî Paulo yeseru wanî kai'ma.
Mîrîrî wenai erepamî ya akore'ta'nîkon,
inkamoro yeurîmauya meruntî ke, nari'
pe. Tîîse amîrî'nîkon esatîuya morî pe,
nari' pe pra, yairî ako'mantî, mîrîrî warantî
ayeurîmauya'nîkon namai. 3 Inna seru'
pepîn, pemonkon pe tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' wanî warantî, anna wanî
nîrî. Tîîse anna warîrî, anna meruntîri ke
anna ekore'ma pepîn anna yeyatonon pî',
inkamoro Paapa epu'nenan pepîn ekore'ma
warantî. 4 Anna ekore'mato' wanî imakui'pî
yarakkîrî. Tîîse anna meruntîri wanî pepîn
sîrîrî pata pon meruntîri pe. Tîîse awanî
Paapa meruntîri pe, sa'man pe tîwe'sen
yaretî'kanen pe. 5 Mîrîrî ye'nen inkamoro
seru'ye'konya yenupanto' yaretî'ka annaya
Paapa meruntîri ke. Yairî pra to' yenupato'
wanî inkamoro ekaremekî'pî annaya
Paapa meruntîri ke. Mîrîrî epu'sa' to'ya
yai, innape Cristo kupî'pî to'ya. Maasa
pra innape ipîkku tenupato'kon kupî'pî

pemonkonyamî'ya emapu'tî'pî to'ya, Paapa
nekaremekî'pî pepîn. Paapa epu'tî to'ya
ma'nîpanen tî'napannîpî annaya. Moropai
to' esenumenkato'kon etinyaka'ma'pî
Paapa meruntîri ke. Moropai Cristo maimu
yawîrî to' ena'pî. 6 Moropai amîrî'nîkon
kore'ta anî' wanî Cristo maimu yawîrî
epu'sa' annaya yai, imaimu yawîron pepîn
taruma'tî annaya.

7 A'kî, amîrî'nîkon pî' esenumenkatî.
Anî' esenumenka ya, Cristo maimu pe
teeseurîma pî', moriya eesenumenka e'pai
awanî anna pî' nîrî. Maasa pra anna
eseurîma nîrî Cristo maimu pe, amîrî'nîkon
neken pra. 8 Yai pra uurî atapurî
Uyepotorîya ipîkku pe e'to' ton tîîsa' wenai.
Tîîse sîrîrî intîrî'pî ipîkku pe e'to' wanî
amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya, inî' panpî'
aarentakonpa innape iku'to'ya'nîkon
wenai. Mîrîrî wanî pepîn amîrî'nîkon
taruma'tîtou'ya pe. Mîrîrî ye'nen
tîweppe'se wanî pepîn tiwin kin, maasa
pra yairî eseurîmasa' ye'nen. 9 Uurî
esenumenka pra wai tiwin kin, î' taatou'ya
ukaaretarî wenai teesi'nî'se awanîkon
yu'se pra wai. 10 Tiaronkonya taa see
warantî: —Sîrîrî kaareta Paulo nîmenuka'pî
wanî meruntî ke eeseurîmato'pe. Tîîse
ukore'ta'nîkon tîwanî yai, eeseurîma pepîn,
eranne' pe tîwanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen
î' pe pra rî imaimu eeseurîmato' wanî —
taa to'ya. 11 Tîîse inkamoroya epu'tî e'pai
awanî, î' kai'ma kaareta po eseurîma wanî
akore'ta'nîkon wanî yai eseurîma warantî,
tiaron pe pra.

12 A'kî, ipîkku pe anna atapurî kai'ma
anna e'ku'pîtî pepîn tiwin kin, inkamoro
ye'kakon e'ku'pîtî manni' warantî ipîkku pe
tîwanîkon kai'ma. See warantî ipîkkukon
wanî pî' to' esenumenka. Moriya mîrîrî
warantî uurî wanî ye'nen, —Ipîkku pe
pu'kuru anna wanî —taa to'ya. Tîîse
pakkokon kinî inkamoro. 13 Î' pî' anna
atapurî pepîn, tîîse anna esenyaka'mato'
pî', Paapaya itîîsa' anna nîkupî ton, mîrîrî
pî' neken anna atausinpa. Moropai
amîrî'nîkon pî' nîrî anna atausinpa maasa
pra Paapaya anna yarima'pî akore'ta'nîkon
esenyaka'mato'pe. 14 Amîrî'nîkon kore'ta
esenyaka'mato' pî' anna eseurîma pepîn
se' tapairî maasa pra e'mai' pe anna
erepamî'pî akore'ta'nîkon tiaronkon
erepamî pra tîîse. Mîrîrî pî' anna eseurîma
taatausinpai eserîke awanî. 15 Tiaron
nîkupî'pî pî' anna eseurîma pepîn mîî pe,
mîrîrî ku'sa' annaya kai'ma. Tîîse anna
nîkupîton Paapa nîtîrî'pî pî' neken anna
atausinpa. Maasa pra inî' panpî' innape
ikupîya'nîkon yu'se anna wanî'pî. Mîrîrî
amîrî'nîkon wenai anna esenyaka'mato'
ena inî' panpî', tiaronkonya itekare
etato'pe. Mîrîrî yu'se anna wanî'pî tîwîrî
rî. 16 Mîrîrî yai anna wîtî tiaron pata pona
Cristo yekare ekareme'se, o'non pata anî'ya
ekaremekî pra sîrîrî tîpose. Mîrîrîya mîî pe
anna atapurî pepîn tiaron esenyaka'mato'
pî', maasa pra anî' wîtîsa' pra man mîîto'pe.
17 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa' see warantî:
—Anî' atapurî yai mîî pe, mîî pe aatapurî
e'pai awanî manni' Paapa nîkupî'pî
wenai *Jr 9.24*
—ta'pîiya. 18 Maasa pra anî' yapurî Paapaya
ya, mîîkîrî tînapurî yapisîiya tîwakîri pe.
Tîîse manni' tîîwarîrî taatapurîsen yapisî
Paapaya pepîn, maasa pra î' pe pra rî awanî.

11

Paulo Eseurîmato' Manni'kan Seru'ye'kon Pî'

1 Eseurîmato' pakko warantî yapî-
tanîpîya'nîkon yu'se wanî sîrîrî, upî'rî
eseurîma tanne. Uurî eseurîmato'
yapîtanî'tî. 2 Î' kai'ma Paapaya a'nînmakon
tîuya wenai, asa'namakon warantî, uurîya
nîrî a'nînmakon. Maasa pra amîrî'nîkon
wanî manni' maasaron wîri' warayo'
yarakkîrî si'pî pepîn warantî. —Ano'pî
pe mîîkîrî wîri' tîrîuya neken tiwinan
warayo' pia —ta'pî itunya warantî tauya
nîrî. Mîrîrî warantî tiwinan Cristo pia
neken amîrî'nîkon tîrîuya yu'se wai.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî maimu yawîrî neken
aako'mamîkon e'pai man. 3 Maasa pra
eesenku'tîkon nama pî' wai, î' kai'ma
Eva nurî'tî yenku'tî'pî Makuiya warantî.
Tu'ke yenupatonkonya ayenupakon wenai,
yairon Cristoya yenupanto' kupîya'nîkon
nama pî' wai tîwî. 4 Maasa pra amîrî'nîkon
man anî'rî akore'ta'nîkon teerepansen pî'
taatausinpasen pe, manni'kan Jesus pî'
teeseurîmasanon tiaron pe rîse. Tîîse
mîrîrî warantî Jesus pî' anna nekaremekî
pepîn. Moropai —See warantî yekaton
awanî yapisî e'pai man —taa to'ya tanne,
mîrîrî ye'ka itekare etaya'nîkon. Tîîse
mîîkîrî wanî pepîn Paapa yekaton pe,
manni' anapisî'pîkon eesenpatakonasa'kon
yai. Moropai mîrîrî itekare, inkamoro
nekaremekî wanî pepîn anna winîpai

aneta'pîkon pe, tiaron pe awanî. Mîîwîni
tîîse to' maimu anetapai awanîkon.
5 Moriya inkamoro ye'kakon eseurîmato'
etaya'nîkon manni' warantî, uurî nîrî
eseurîmato' etatî, maasa pra uurî wanî
pepîn inkamoro ye'kakon yaipontîsa' pe
tîwe'ku'sanon ma're. Ipîkku pe to' wanî
pî' eesenumenkakon. 6 Yai pra uurî wanî
pepîn morî pe teeseurîmasen pe. Tîîse
epu'nen pepîn uurî, tauya pepîn. Maasa
pra Paapa epu'tîuya, moropai itekare
epu'tîuya, ta'pîuya amîrî'nîkon pî'. Yairon
pî' eseurîma'pî epu'tî'pîya'nîkon.
7 Î' pensa akore'ta'nîkon Paapa maimu
ekaremekîuya yai mîrîrî ekaremekî'pîuya
epe'mîra, uyepe'pî tiwai pra. Uurî
esenyaka'ma'pî uyenya ke, akore'ta'nîkon
wanî yai, amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya.
Mîrîrî warantî ipîkku pe pra uy-
era'ma'pîya'nîkon. Mîrîrî kupî'pîuya
ipîkku pe awanîkonpa. Mîrîrî kupî'pîuya
wanî imakui'pî pe kai'ma eesenu-
menkakon? 8 Mîrîrî yai akore'ta'nîkon
esenyaka'ma tanne, tiaronkon soosi
tawonkonya uye'ma'pî. Mîrîrî pî'
taaya'nîkon e'painon, yama'runpa'pîiya.
Tîîse mîrîrî kupî'pîuya amîrî'nîkon
pîika'tîto'peuya kai'ma. 9 Moropai
amîrî'nîkon kore'ta uuko'mamî yai,
utînirurî ton esatî pî' uuko'mansa' pra
wai anî' pî'. Tîîse uyonpakon Macedônia
poinokonya enepî'pî tamî'nawîrî itu'se
uurî e'to' kaisarî. Mîrîrî warantî awanî
pe man, e'mai' pe akore'ta'nîkon wanî
yai, moropai inî'rî tiaron pensa uutîsa'
yai, mîrîrî wanî kupî sîrîrî anî' pî' esatî pî'
anna ko'mamî pepîn. 10 Ta'pîuya wai yairî
apî'nîkon, yairî Cristo eseurîma warantî.
Maasa pra ipemonkono pe wanî ye'nen. Î'
pensa esenyaka'ma'pî yepe' pî' esatîuya
pepîn tiwin kin. Mîrîrî pî' eseurîma
ko'mannîpî tamî'nawîrî Grécia pata po
wanî yai. Anî'ya uyeseru miakanma eserîke
pra man. Î' kai'ma itekare ekaremekî
pî' esenyaka'mato' yeseru pî' eseurîma
taatausinpai, uyepe' ton esatîuya pra.
11 Î' wani' awanî ye'nen mîrîrî tauya
mîrîrî? Maasa pra amîrî'nîkon sa'namauya
pra awanî wenai? Kaane, mîrîrî wenai
pra. Paapaya epu'tî pî' man, î' kai'ma
amîrî'nîkon sa'namauya.
12 Î' kupî pî' uuko'mamî manni', mîrîrî
kupî pî' uuko'mamî tîwîrî. Inkamoro
seru' yenupatonkon yaipontîsa' pe
tîwe'ku'sanon inkamoro ye'ka pata'se' ton
tîrî annaya namai. Moropai inkamoroya
taa namai, teesenyaka'mato'kon wanî
anna esenyaka'mato' warantî, taa to'ya
namai. 13 Maasa pra inkamoro warayo'kon
e'kupî yaipontîsa'kon pe tîîse seru'ye'kon
inkamoro, yairon pî' teeseurîmasanon
pepîn. Inkamoroya tiaronkon yenku'tî,
Cristo maimu pe teesenyaka'masanon pe
tîwe'ku'se. 14 Mîrîrî ye'ka inkamoro wanî
pepîn taa e'pai pra man. Maasa pra Makui
nîrî etinyaka'ma eserîke awanî. Eesenpo
inserî warantî, morî pe, a'ka pe, tiaronkon
yenku'tîpa kai'ma. 15 Mîrîrî warantî tu'ke
Makui maimu pe teesenyaka'masanon
yeseru wanî mîrîrî. Inkamoroya morî
kupî tiaronkon yenku'tîkonpa kai'ma.
Tîîse inkamoroya mîrîrî ku'pî tîuya'nîkon
miakanno'pî pe e'taruma'tînto' yapisî kupî
sîrîrî itepe'pî pe.

Tîwe'taruma'tîto' Pî' Paulo Eseurîma

16 Tu'ke ite'ka apî'nîkon tauya, pakko
pe pu'kuru wanî pî' anî' esenumenka
namai. Mîî winî tîîse anî' esenumenka
ya, moriya pakkokon maimu etaya'nîkon
warantî umaimu etatî. Mîrîrî etaya'nîkon
ya, eseurîma sîrîrî, uurî yeseru pî'.
17 Upî' eseurîma ya, eseurîma pepîn
mîrîrî Uyepotorîkon maimu pe. Tîîse
eseurîma sîrîrî mîî pe e'nîto' yeseru pî',
pakko pe tîwe'sen eseurîma warantî.
18 Mîrîrî warantî uyeyatonon wanî
teeseurîmasanon tîpî'nîkon. To' eseurîma
teserukon yawîrî. Mîrîrî warantî nîrî uurî
eseurîma. 19 Maasa pra amîrî'nîkon wanî
epu'nenan pe pu'kuru. Tîîse insamoro
pakkokon maimu etaya'nîkon, epu'nen
pe awanîkon kai'ma eesenumenkakon
wenai. 20 Inkamoroya ayenku'tî'pîkon,
moropai ayesa'kon pe ayaipontî'pîkon
to'ya, moropai ayentai'nîkon to' e'kupî'pî.
Mîrîrî warantî ataruma'tîkon to'ya tanne,
ayeppe'nîpîkon to'ya tanne, î' taaya'nîkon
pepîn to' pî'. 21 Anna wanî'pî mîrîrî ye'ka
pe pra. Maasa pra anna wanî'pî eranne' pe,
mîrîrî ye'ka kupî eserîke pra.

Inna seru' pepîn. Tiaronkon eseurîma
ya, tîpî'nîkon mîrîrî ye'ka. Mîrîrî warantî
nîrî uurîya ikupî pakko warantî eseurîma
upî'. 22 Taa to'ya ya: —Hebreu pe anna wanî,
uurîya nîrî taa, —Hebreu uurî. Moropai —
Israel ponkon pe anna wanî —taa to'ya ya,
uurîya nîrî taa: —Israel pon uurî. Moropai

—Abraão nurî'tî payanyamî' pe anna wanî
—taa to'ya ya, uurîya nîrî taa: —Abraão
nurî'tî parî'pî uurî. 23 Inkamoro wanî Cristo
poitîrî pe? Tîîse uurî wanî inkamoro yentai
Cristo poitîrî pe. (Teuren pakko warantî
eseurîmasa' tanne). Maasa pra inkamoro
esenyaka'ma yentai uurî esenyaka'ma'pî.
Moropai inkamoro yentai atarakkannîto'
yewî' ta uutîpîtî'pî. Tu'ke ite'ka u'po'pîtî'pî
to'ya inkamoro yentai. Moropai tu'ke
ite'ka uusa'manta yonpa'pî. 24 Mia'taikin
ite'ka Judeuyamî'ya u'po'pîtî'pî po'pînnîto'
ke, 39 ite'ka'ne. 25 Eseurîwî'ne ite'ka
Romanoyamî'ya u'po'pîtî'pî yei ke. Mo-
ropai tiwin ite'ka tî' ke upa'tîpîtî'pî to'ya.
Eseurîwî'ne ite'ka apo'yen ya' uutî tanne,
eeseuronka'pî. Moropai tiaron pensa tiwin
wei kaisarî uuko'mamî'pî kure'nan pîrana
ka', apo'yen eseuronkasa' yai. 26 Tu'ke
ite'ka itekare ekaremekî pî' asarî yai, nari'
esuwa'ka'pî uyarakkîrî. Iren mairontasa'
winîpai urukkutî yai, moropai tu'kankon
ama'ye'kon winîpai, moropai tiaronkon
pepîn uyonpayamî', Judeuyamî' winîpai
moropai Judeuyamî' pepîn winîpai. Mo-
ropai cidade po uutîsa' yai, to' nîkupî winî-
pai moropai keren po nari' winîpai, tiaron
pensa apo'yen ya' uutî tanne, nari' es-
uwa'ka'pî. Moropai yonparî wanîyakonkon
seru'ye'kon winîpai, nari' esuwa'ka'pî
uyarakkîrî. 27 Esenyaka'mapîtî'pî mararî
pra taapî'ka'se. Tiaron pensa uwetun pîn,
umoron epu'tî'pîuya emi'nan pî', moropai
upata'se' ton ton pra awanî pî', moropai
komi' pe awanî pî', tu'ke upon ton pra
awanî ye'nen. 28 Tamî'nawîron mîrîrîkon
tîîse, uurî esenumenka ko'mannîpî wei
kaisarî. Esewankono'ma manni'kan
innape Jesus ku'nenan pî', soosikon
kaisarî. 29 Maasa pra î' pensa tiaron
wanî ya a'tu'mîra, uurî nîrî esepu'nî
pî' wai a'tu'mîra ikaisarî. Moropai
tiaronya imakui'pî ku'sa' ya, uurî wai
teesewankono'mai ipî' mararî pra.

30 Upî'rî atapurî ya, moriya mîrîrî
atapurîto'ya a'tu'mîra wanî ekare-
mekî. 31 Mîrîrî epu'tî pî' Uyepotorî,
Jesus yun, Paapa man. Manni' morî
pu'kuru ipatîkaronya, î' kai'ma seru'ye'
pe eseurîma pepîn epu'tî pî' man.
32 Pena Damasco cidaderî po wanî yai,
manni' pata esa'ya surara tîrî'pî cidade
mana'ta pona uyapi'nen ton, manni'
rei Aretas nîmenka'pî pata esa' pe
awe'to'pe manni'ya. 33 Tîîse uyonpayamî'ya
uyara'tî'pî waikara'pî ya'. Inkamoroya
uyenu'tî'pî cidade yiwa'to' a'ta yai, poro po
winîkîi, waikara'pî ya' wanî tanne. Mîrîrî
warantî to' yenya pai atarî'ka'pî.

12

Paapa Winîpainon Tîwe'ne'pî'to' Pî'

Paulo Eseurîma

1 Upî'rî uurî atapurî e'painon, teuren î'
pe pra rî atapurîto' wanî. Tîîse eseurîma-
pai wai î' kai'ma uwe'ne', visão Uyepotorî
nekaremekî'pî pî'. 2 Pena Paapaya uyarî'pî
ka' ratai pona, paraíso itese'. Awanî
sîrîrî asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai kono' es-
uwa'kasa'. Tîîse epu'tîuya pra wai awe'to'
yawîrî, uyesa' yarî'pîiya, uyekaton neken
ka'rî yarî'pîiya. Anî'ya mîrîrî epu'tî, Paa-
paya neken. 3 Inî'rî tauya Paapaya uyarî'pî
uyesa' yarakkîrî ka' pona, uyekaton neken
ka'rî yarî'pîiya epu'tîuya pra wai. Paapaya
neken epu'tî. 4 Miarî eta'pîuya anî'ya ekare-
mekî eserîkan pepîn, see ye'ka pe rî mai
ke, î' kai'ma anî'ya ekaremekî Paapaya itîrî
pepîn. 5 Mîrîrî etasau'ya wenai, atapurî
mîrîrî pî'. Tîîse atapurî eserîke pra wai ti-
win kin uurî pî'. Tîîse atapurî a'tu'mîra uurî
e'to' pî' neken. 6 Mîrîrî ye'ka pî' atapurîpai
wanî ya, atapurî e'painon maasa pra yairon
pî' eseurîma mîrîrî. Mîrîrî wenai pakko
pe wanî pepîn mîrîrî. Tîîse mîrîrî ye'ka
pî' eseurîmapai pra wai. Maasa pra mîrîrî
wenai anî'ya uyapurî yu'se pra wai. Tîîse
uyeseru era'ma tîuya'nîkon wenai moropai
eta tîuya'nîkon wenai, mîrîrî pî' to' esenu-
menka yu'se wai.

7 Tîîse mîrîrî warantî kure'ne ata-
purî namai, uyakinpanen ton ne'ne'
erepamî'pî upona. Paapaya itîîsa' upun
yai, mî'nî ewonsa' warantî. Mîrîrî erepamî
epu'tî'pîuya Makui narima'pî pe awanî
utaruma'tîto'pe. 8 Mîrîrî yai eseurîwî'ne
ite'ka Uyepotorî pî' epîrema'pî. Esatî'pîuya
ipî', uupiapai mîrîrî mo'kato'peiya kai'ma.
9 Tîîse umaimu yuuku'pîiya: —Kaane,
imo'kauya pepîn. Tîîse apîika'tî pî'
uuko'mamî, mîrîrî ye'ka yapîtanîpîpa.
Aasîrî aapia untîrî pî' man. Maasa pra
umeruntîri wanî meruntî ke a'tu'mîra
eesepu'tî tanne —ta'pîiya upî'. Mîrîrî
ye'nen uurî ena'pî inî' panpî' taatausinpai,
a'tu'mîra uurî e'to' pî' uurî atapurî. Mîrîrî
warantî Cristo meruntîri esera'mato'pe
uwenai. 10 Mîrîrî ye'nen taatausinpai

uuko'mamî a'tu'mîra e'to' pî', moropai
umu'tunpato' pî', moropai itu'se e'to' pî',
moropai upokonomato' pî', moropai tiaron
uyarakkîrî teesuwa'kasen pî' Cristo wenai,
taatausinpai uuko'mamî. Mîrîrî ye'nen î'
pensa a'tu'mîra esepu'tî ya, tîîse meruntî
ke esepu'tî maasa pra Cristoya itîrî ye'nen
uupia.

Paulo Esewankono'ma Ko'mannîpî

Coríntio Ponkon Soosi Tawonkon Pî'

11 Eseurîma pî' wai pakko pe
tîwe'sen eseurîma warantî. Maasa pra
amîrî'nîkonya mîrîrî warantî eseurîma
emapu'tî'pî. Tîîse amîrî'nîkon eseurîma
e'pai awanî'pî, î' kai'ma morî pe uyeseru
e'to' pî' taaya'nîkon e'pai awanî'pî. Inna
seru' pepîn, î' pe pra rî uurî wanî. Tîîse
inkamoro, yaipontîsa' pe tîwe'ku'sanon
ma're uurî wanî pepîn tiwin kin. 12 Moro
akore'ta'nîkon wanî yai, Paapaya tu'kan
kupî'pî uwenai. Tera'masen kupî'pîiya, es-
enupanto' ton, moropai teesewankono'mai
esenumenkanto' ton kupî'pîiya. Moropai
anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî'pîiya
akore'ta'nîkon, tînaipontî'pî pe wanî
epu'tîkonpa. Inaipontî'pî pe uuko'mamî'pî
tîrumakai pra. 13 Yai pra amîrî'nîkon
esenumenka ka'rî, tiaronkon pîika'tî'pî
annaya, amîrî'nîkon pîika'tî'pî annaya
yentai. Î' kai'ma anna wanî'pî? Amîrî'nîkon
kore'ta anna yeseru kupîya'nîkon pe naatî,
ayewanmakon pe? Mîrîrî warantî anna
kupî'pîya'nîkon ya, Î' tesa'se pra anna
ko'mansa' wenai, aawanmîra'nîkon anna
ko'mamî'pî ku'tî.

14 Inî'rî teeseurînon ite'ka pe amîrî'nîkon
era'mapî'se uutî. Mîrîrî yai nîrî î' anesa'pai
pra wai amîrî'nîkon pî'. Atînirurîkon
yu'se pra wai tîîse amîrî'nîkon neken yu'se
wai kure'ne. Maasa era'matî moreyamî'
yunkonya neken tîniru yannuku e'pai
awanî, î' tînmukuyamî' e'to' itu'se yen-
napa. Moropai mîîkîrî munkîyamî'ya tîyun
ton pe yannuku pepîn e'painon. 15 Mîrîrî
warantî uurîya nîrî ayunkon warantî,
uwakîri pe taatausinpai tamî'nawîrî itesa'
pe e'to' aretî'kauya. Uurî rî atareti'ka pe
wai, amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya. Yai pra
mîrîrî kupîuya wenai, uyapurîya'nîkon
pepîn e'painon, kure'ne amîrî'nîkon
sa'namatou'ya wenai?

16 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya innape
epu'tî, î' kai'ma amîrî'nîkon yenyaka'mai
uutî pîn. Tîîse tiaronkonya taa amîrî'nîkon
yenku'tîsau'ya, uupia atînirurîkon
tîrîkonpa kai'ma taa to'ya. 17 Î' pensa
insamoro uyonpakon yarimasau'ya yai
aapia'nîkon, uurî ton pe atînirurîkon
era'mai to' yaipontîsau'ya pra wai. 18 Uurîya
mîîkîrî Tito yarima'pî moropai tiaron
uyonpakon, innape Jesus ku'nen wîtîto'pe
yarakkîrî. Tîîse mîîkîrî wanî'pî yairî
teesenumenkasen pe anna esenumenka
sa'nîrî. Mîrîrî ye'nen Titoya amîrî'nîkon
tenku'tîi atînirurîkon mo'kasa' pra man.

19 Yai pra eesenumenkakon amîrî'nîkon
rawîrî anna e'wapu'tî kai'ma, tîîse
kaane. Anna eseurîma Cristoya anna
eseurîmato'pe ta'pî yawîrî, Paapa rawîrî
si'ma. Moropai tamî'nawîrî anna
nîkupî'pî wanî uyonpayamî', uwakîrikon
pu'kuru amîrî'nîkon pîika'tîto'pe. 20 Tîîse
eppe'nî pî' wai kure'ne, î' kai'ma yairî
pra awanîkon anepopai pra wanî pî'.
Eranne' pe wai mîrîrî akore'ta'nîkon
ekore'manto' eporîuya pî', moropai
kinmuwanîto', moropai esewanmîrînto',
moropai aawarîrî'nîkon teesenumenkai
awe'to'kon, moropai e'mu'tunpanto',
eseurîmanto', moropai mîî pe awe'to'kon,
moropai pîrai' pî' tîmurukun pe pra
awanîkon anepopai pra wanî pî' eranne'
pe wai. Mîrîrî warantî ayeporîuya'nîkon
ya, awakîrikon pe wanî pepîn, maasa
pra ekore'ma kupî, mîrîrî imakui'pî
ayeserukon pî'. 21 Eranne' pe wai nîrî inî'rî
akore'ta'nîkon uutîsa' ya, eppe'pai pra wai
Paapa rawîrî si'ma awenai'nîkon. Moropai
mîrîrî pî' tîweppe'se ukarunpai pra wai
mararî pra awenai'nîkon. Maasa pra
pena imakui'pî kupî'pîya'nîkon, moropai
mîrîrî pî' tîwenpenatai irumakaya'nîkon
pra aako'mamî'pîkon. Mîrîrî imakui'pî
kupîya'nîkon se' tapairî wîri'sanyamî'
yarakkîrî awanîkon ke, moropai tiaron
nura ayeserukon kupî pî' aako'mamîkon
tîrumakai pra. Mîrîrî wenai eppe'pai pra
wai.

13

Tiwinkano'pî Pauloya Panamanto'

1 Sîrîrî wanî iteseurîno ite'ka pe uutîto'
amîrî'nîkon era'mapî'se. Erepansa'
ya, ikupîuya, î' kai'ma Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' warantî. See warantî
taasai'ya:

—Anî'ya î' rî ku'sa' ya, mîîkîrî esepu'to'pe
innape,

asakî'nankon pemonkonyamî'ya. Mîîwîni pra awanî ya,
eseurîwî'nankonya taa e'pai man *Dt 19.15*
—taasai'ya man. [2] Itakon ite'ka pe
aapia'nîkon uutîsa' yai, ta'pîuya î' kupîuya
manni'kan imakui'pî kupîtîponkon
yarakkîrî. Mîrîrî warantî inî'rî tauya
pe wai, aapia pra si'ma. Inî'rî erepamî
yai, —aka sa'ne —tauya pe pra wai anî'
pî' tiwin kin, tamî'nawîronkon imakui'pî
iku'nenan pî'. [3] Maasa pra î' kai'ma Cristo
eseurîma warantî uurî eseurîma anepu'pai
awanîkon. Maasa era'matî, Cristo wanî
pepîn a'tu'mîra. Tîîse mîîkîrîya tîmeruntîri
yenpo, akore'ta'nîkon erepamî yai. [4] Tîîse
a'tu'mîra awanî'pî, î' pensa pakî'nan pona
ipokapîtî to'ya yai. Tîîse sîrîrîpe aako'mamî
Paapa meruntîri yai. Mîrîrî warantî nîrî
anna wanî a'tu'mîra Cristo wanî'pî warantî.
Tarîpai anna ko'mamî ye'nen yarakkîrî,
imeruntîri yai anna ko'mamî, amîrî'nîkon
pîika'tîto'pe annaya.

[5] Mîrîrî ye'nen aawarîrî'nîkon rî es-
era'matî ayewankon ya', innape ikupî
pî' aako'mamîkon epu'tîkonpa. Innape
ayewankon ya' Cristo wanî epu'tî pî' naatîi,
ipemonkono pe awanîkon ya. [6] Mîrîrî
ye'nen mîrîrî epu'tîya'nîkon ya, anna
yeseru wenai, Cristo pemonkono pe anna
wanî, epu'tîya'nîkon, anna yewan ya'
aako'mamîkon ye'nen. [7] Esatî annaya
Paapa pî' imakui'pî kupîya'nîkon namai.
Mîrîrî esatî annaya maasa pra morî pe
anna esera'mato'pe pra, tîîse morî kupî
pî' awanîkonpa yairon. Moropai anna
esenyaka'mato' esera'ma ya î' pe pra rî,
î' wani' awanî pepîn. [8] Maasa pra Cristo
maimu pe anna esenyaka'ma tanne, î'
koneka annaya eserîke pra man yairon
Paapa maimu yawîrî pra. Tîîse mîrîrî yawîrî
neken anna wanî. [9] Aasîrî yairî ayeserukon
wanî ya, meruntî ke annaya ayaipontîkon
pepîn e'painon. Mîrîrî pî' anna atausinpa
e'painon. Mîrîrî ye'nen anna epîreman pî'
man apona'nîkon yairon pe ayeserukon
enato'pe. [10] Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta
menukauya sîrîrî aapia'nîkon e'mai'
pe, uutî rawîrî amîrî'nîkon era'mapî'se.
Maasa pra î' pensa uutîsa' ya, meruntî
ke ataruma'tîuya'nîkon namai, Uyepotorî
maimu pe. Maasa pra sîrîrî Uyepotorî
maimu wanî inî' panpî' amîrî'nîkon
ena emapu'tînen pe morî pe panpî'.
Mîrîrî wanî pepîn innape iku'to'ya'nîkon
rumakaya'nîkon emapu'tînen pe pra.

Paulo Esekaremekî

[11] Uyonpayamî', ko'mannî'nîkon.
Tamî'nawîrî Paapa pî' esatî pî' ako'mantî,
morî pe amîrî'nîkon ku'to'peiya, morî pe
tîwanî manni' warantî Paapaya aku'to'kon
pe. Sîrîrî apanamatou'ya etatî, mîrîrî
taasau'ya manni'. Moropai morî pe
tîwanmîra ako'mantî ayonpakon pokonpe.
Teesiyu'pî'se pra ako'mantî ayonpakon
pokonpe. Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya,
ayarakkîrî'nîkon Paapa ko'mamî. Mîîkîrî
Paapa wanî e'sa'namanto' tîînen pe,
moropai tîwanmîn tîînen pe.

[12] Ayonpakon yenya yapi'tî morî pe,
eeseporîkon yai. [13] Tamî'nawîronkon
uyonpakon Paapa yapurînenanya uupia
tîwe'sanonya aapia'nîkon tîmaimukon
yarima sîrîrî.

[14] Esatî annaya Uyepotorîkon Jesus Cristo
pî', tamî'nawîrî morî pe tîwe'to' tîîto'peiya
aapia'nîkon. Moropai Paapaya morî pe
teetî'nînmai aako'mamîkon emapu'tîto'pe
esatî annaya. Moropai Morî Yekaton
Wannîya tiwin eesenumenkato'kon e'to'pe
tamî'nawîrî si'ma, esatî annaya sîrîrî.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ GALÁCIA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai innape Jesus ku'nenan Galácia poronkon pia yarima'pîiya. Mîîkîrî Paulo wanî'pî Jesus naipontî'san yonpa pe. Inkamoro pia Paulo wîtîsa' wanî'pî itekare ekareme'se. Morî pe yapisî'pî to'ya moropai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo Paulo wîtî'pî to' piapai. Moropai tîîko'mamî tîpo, to' yekare eta'pîiya, î' kai'ma tiaronkon erepamî'pî inkamoro pia amenan yekare ekareme'se. Taapîtî'pî to'ya, e'mai'pe to' neta'pî Paulo winîpai wanî'pî morî pe teuren tîîse mîî pîkîrî neken. Inî' panpî' itu'se awanî. Judeuyamî' yeseru kupî to'ya e'pai awanî, ta'pî to'ya. Circumcisado pe e'pai to' wanî Paapaya inkamoro yapi'to'pe tînmuku pe, ta'pî to'ya.

Moropai inî' ta'pî to'ya, Pauloya to' yenupato' wanî pepîn Paapa maimu pe maasa pra Paapa winîpainon pepîn mîrîrî. Pemonkonyamî' winîpainon mîrîrî Paulo nekaremekî'pî, ta'pî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro yenupa'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta yarima'pî Pauloya inkamoro esenku'tî namai. Moropai to' yenupa'pîiya î' kai'ma yairî to' ko'manto'pe.

Umaimu Man Aapia'nîkon

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka aapia'nîkon. Uurî wanî imenkasa' pe, yaipontîsa' pe, anî'rî pemonkon nîmenka'pî pe pra, tîîse Jesus Cristo nîmenka'pî pe wanî. Moropai Paapa, itun nîmenka'pî pe wanî, manni' Paapa, isa'manta'san kore'tapai Jesus pîmî'sa'ka'tîpon. 2 Tauya tamî'nawîronkon uyonpakon, tarî uupia to' wanî manni'kanya tîmaimukon yarima pî' man amîrî'nîkon Galácia soosirîkon tawonkon pia.

3 Morî epe'mîra tîntîrî tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon. Moropai tîwanmîra tîwe'to' tîrî Uyunkonya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya itîrî yu'se wai aapia'nîkon. 4 Mîîkîrî Cristo eturumaka'pî tîîsa'mantapa kai'ma, uurî'nîkon pîika'tîpa umakuyikon winîpai. Mannankan sîrîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî' imakui'san warantî e'nî namai, uurî'nîkon mo'kapa kai'ma aasa'manta'pî. Î' kai'ma itu'se Paapa, uyunkon e'to' yawîrî ikupî'pîiya. 5 Jesus nîkupî'pî wenai, —Morî pe pu'kuru man, Paapa —taapai'nîkon man tîwîrî rî. Mîrîrî warantî taapai'nîkon.

Tiwinan Itekare Yairon

6 Mararî pra esenumenkan pî' wai teesewankono'mai uyewan ya'. Maasa pra manni' amîrî'nîkon yannotîpon morî pe, epe'mîn ke, mîîkîrî rumakasa'ya'nîkon tiwinarî. Moropai mîîkîrî tîrumakai tiaronkon nekaremekî yapi'sa'ya'nîkon. 7 Tîîse tiaron Cristo yekare ye'ka ton pra man. Mîrîrî pî' eseurîma, maasa pra mîrîrî kai'ma amîrî'nîkon yaka'manenan moro to' man. Inkamoro eseurîma ko'mannîpî akore'ta'nîkon. Yairon Cristo yekare miakanma yu'se to' ko'mamî. 8 Tîîse anî'ya mîrîrî ye'ka miakanma ya, annaya, mîîwîni pra awanî ya, inserî ka' poinonya ekaremekî ya tiaron pe, anna nekaremekî'pî warantî pra, mîîkîrî e'taruma'tî apo' ya' yu'se wai. 9 Sîrîrî pî' pena anna eseurîma'pî. Inî'rî tauya sîrîrî. Anî'ya tiaron pe itekare ekaremekî ya, î' yapi'sa'ya'nîkon warantî pra, ipatîkarî mîîkîrî e'taruma'tî apo' ya' yu'se wai.

10 Sîrîrî warantî eseurîma ya, pemonkonyamî' yapurîuya sîrîrî? Kaane, tiwin kin mîrîrî pî' pra! Tîîse Paapa yapurîuya pe eseurîmato' yu'se wanî sîrîrî. Pemonkonyamî' yapurîuya pe eseurîma ya, morî pe upî' to' eseurîmato'pe, moriya Cristo poitîrî pe wanî pepîn e'painon.

Î' Kai'ma Yaipontîsa' Pe Tîwanî Pî' Paulo Eseurîma

11 Uyonpayamî', tauya sîrîrî apî'nîkon. Sîrîrî Cristo yekare ekaremekîuya manni', mîrîrî wanî pepîn tiwin kin pemonkon esenumenkato'. 12 Tiwin kin anî' winîpai moropai anî'ya uyenupasa' pra man. Tîîse Jesus Cristo winîpai neken eta'pîuya. Moropai mîîkîrîya yenpo'pî uupia, mîrîrî ekareme'to'peuya kai'ma.

13 Pena î' kai'ma uuko'manpîtî'pî yekare epu'tî'pîya'nîkon, anna Judeuyamî' yeseru ya' uuko'manpîtî yai. Moropai î' kai'ma Cristo yapurînenan taruma'tîpîtî'pîuya mararî pra îri pe to' winîkîi. Moropai tamî'nawîron anku'pai e'to' ku'pîtî'pîuya to' winîkîi, to' tî'kato'peuya. 14 Uurî e'pîtî'pî tamî'nawîron Judeuyamî' yeseru

yawîron pe, tiaronkon uyonpayamî'
yentai. Moropai î' kai'ma tamî'nawîrî
yawîrî ikupîuya yuwapîtî'pîuya, î' kai'ma
utamorî'san yeserurî'pî.
15 Tîîse morî pe tîwe'to' wenai Paapaya
umenka'pî pena, maasa esenpo pra tîîse
usan ro'ta yapai. Moropai uyanno'pîiya
î' kai'ma tîmîrî ton pe e'to'pe. 16 Moropai
î' pensa sîrîrî anekareme'pai Paapa wanî
yai upî' tînmu yenpo'pîiya. Ta'pîiya tekare
ekaremekîuya yu'se tîwanî mannankan
Judeuyamî' pepîn pî'. Mîrîrî etasau'ya
pata pai, anî' winîpai upanamanen
ton yuwasau'ya pra wai. 17 Moropai
Jerusalém pona uutîsa' pra wai mannankan
taipontîsanon pe, inmenkasa'kon pia,
manni'kan urawîrî tîwe'sanon. Inkamoro
pia uutîsa' pra wai upanamato'pe to'ya.
Tîîse uutî'pî Arábia pata ya' keren pona.
Miarî uuko'mamî'pî. Moropai mîrîrî tîpo,
enna'po'pî Damasco cidaderî pona. 18 Miarî
uuko'mamî'pî eseurîwî'ne kono' kaisarî.
Mîrîrî tîpo, uutî tu'ka'pî Jerusalém pona,
Pedro anepu'pai wanî ye'nen. Moropai
miarî uuko'mamî'pî asakî'ne domingo
kaisarî. 19 Moropai mîrîrî yai, tiaronkon
Jesus naipontî'san era'masau'ya pra wai,
tîîse Tiago neken, manni' Uyepotorî yakon
era'ma'pîuya.
20 Mîrîrî warantî awanî'pî, useruku pepîn.
Sîrîrî menukauya sîrîrî, Paapaya epu'tî
tanne, î' kai'ma yairî eseurîma sîrîrî.
21 Moropai mîrîrî tîpo, uutî'pî Síria pata
poro moropai Cilícia pata poro. 22 Mîrîrî yai,
uurî asarî tanne, Judéia soosirî tawonkonya
uyepu'tî pra awanî'pî. 23 Eta pe neken
uyekare eta'pî to'ya, tiaronkon eseurîma
pî'. Taapîtî'pî to'ya: —Tarîpai manni'
uurî'nîkon taruma'tîpîtîtîponya innape
iku'sa' tîuya ekareme'pîtî'pî man, manni'
uurî'nîkonya innape iku'to' anaretî'kapai
e'pîtî'pî ya —taapîtî'pî to'ya. 24 Moropai
uwenai inkamoroya taa pî' man Paapa pî':
—Morî pe nai, Paapa. Kure'nan amîrî,
mîîkîrî anna taruma'tîtîpon pîika'tîsa'ya
nai —kai'ma Paapa yapurî'pî to'ya.

2

Paulo Moropai Tiaronkon Jesus Naipontî'san

Eporî Tu'ka Pauloya

1 Asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14)
kono' uuko'mamî tîpo, enna'po tu'ka'pî
Jerusalém pona Barnabé yarakkîrî.
Moropai Tito nîrî yarî'pîuya uyarakkîrî.
2 Miarî ya uutî'pî, maasa pra Paapaya
ekaremekî'pî upî' miarî ya uutîto'pe.
Miarî erepansa' yai, anna emurukuntî'pî
manni'kan soosi esanon neken pokonpe.
Anna emurukuntî'pî anna eseurîmato'pe
iponarî. Mîrîrî yai to' pî' Cristo yekare
ekaremekî'pîuya tamî'nawîrî manni'
Judeuyamî' pepîn pî'. Î' kai'ma unekare-
mekî ko'mannîpî ekaremekî'pîuya. Maasa
pra mîrîrî esenyaka'manto' wanî yu'se pra
awanî'pî î' pe pra rî. Tîîse inna, mîrîrî
warantî ikupî pî' ako'mankî, taa to'ya
yu'se awanî'pî. 3 Mîrîrî eta tîuya'nîkon
ya, eta'pî to'ya morî pe, innape ikupî'pî
to'ya. Mîrîrî ye'nen uwanîyakon Tito,
Judeu pepîn tîîse Grego, mîîkîrî ena e'pai
man Judeu yeseru ya', taa to'ya pra
awanî'pî. 4 Tîîse tiaronkon wanî'pî moro,
innape Jesus ku'nenan pe tîwe'ku'sanon
moropai inkamoro emurukuntîsa' wanî'pî
anna pokonpe. Tîîse inkamoroya taa
ko'mannîpî Tito ena e'pai man Judeuyamî'
yeseru ya'. Inkamoro warayo'kon ewonsa'
wanî'pî ama' pe anna yako'menkakonpa
kai'ma. Î' kai'ma ikupî annaya anera'mapai
tîwanîkon ye'nen, Jesus yarakkîrî anna
e'to' wenai. Inkamoro wanî'pî î' kai'ma
Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî anna
wanî yu'se. Tîîse Cristo pemonkono
pe e'nî ye'nen, unkupîkon ton Moisés
nurî'tî nekaremekî'pî kupî pepîn. 5 Mîrîrî
ye'nen mîrîrî pî' inna, mîrîrî yawîrî
ku'pai'nîkon man, taasa' annaya pra man.
Maasa pra yairon Cristo yekare, manni'
aneta'pîkon ko'manto'pe aapia'nîkon,
tiaron pe miakanma anî'ya namai.

6 Tîîse manni'kan soosi esa' pe
tîwe'sanon, uyentainokon pe ankupî'sanya
upanamasa' pra man, amenan esenu-
menkato' ke. (Tîîse uurî pia anî' wanî pepîn
tiaron yentai tîîse Paapaya ukupî'pîkon se'
kaisarî e'nîto'pe'nîkon.) 7 Tîîse inkamoroya
î' kai'ma Paapaya esenyaka'mato' ton tîîsa'
era'ma'pî, Jesus Cristo yekare ekaremekî pî'
manni'kan Judeuyamî' pepîn pî'. Î' kai'ma
Paapaya Pedro kupî'pî Judeuyamî' pî'
itekare ekareme'to'peiya warantî. 8 Maasa
pra Paapa esenyaka'ma manni' warantî
Pedro yarakkîrî Judeuyamî' pî' itekare
ekaremekî pî'. Mîrîrî warantî nîrî uurî
wenai Paapa esenyaka'ma Judeuyamî'
pepîn pî' itekare ekareme'to'peuya.

9 Mîrîrî ye'nen Tiagoya moropai Pedroya
moropai Joãoya manni'kan soosi esa'
pe tîwe'sanonya epu'tî'pî, î' kai'ma
Paapa nîkupî'pî pe awanî. Moropai
inkamoroya tenyakon tîrî'pî uurî pia
moropai Barnabé pia. Mîrîrî ye'nen inna
ta'pî annaya î' kai'ma Judeu pepîn kore'ta
anna esenyaka'ma pî', moropai inkamoro
esenyaka'ma tanne Judeuyamî' kore'ta.
10 Tîîse esatî'pî inkamoroya anna pî', anna
wanmîra manni'kan î' ton pînon sa'ne,
to' kore'tawonkon kupî annaya namai.
Tîîse mîrîrî kupî yuwa pî' uuko'mamî
sîrîrî, uuwanmîra ikupîuya pra itu'se wanî
ye'nen.

Paulo Eseurîma Pedro Pî' Meruntî Ke

Antioquia Cidaderî Po

11 Antioquia cidaderî po uuko'mamî
tanne, Pedro erepamî'pî miarî ya.
Mîîkîrî pî' eseurîma'pî meruntî ke,
tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. Maasa pra
iteseru wanî'pî yairî pra. 12 Pena iteseru
wanî'pî see warantî. Maasa inkamoro Tiago
narima'san erepamî pra tîîse, Pedroya
tekkari yonpapîtî'pî manni'kan innape
Jesus ku'nenan pokonpe, Judeuyamî' pepîn
pokonpe, Judeuyamî' yeseru yawîrî pra.
Tîîse inkamoro warayo'kon erepamî'pî pata
pai inî'rî tekkari anonpapai pra eena'pî
Judeuyamî' pepîn pokonpe. Maasa pra
eranne' pe eena'pî inkamoro warayo'kon
Jerusalém poi iipî'san pî', to' yeseru
anku'pai tîwanî ye'nen. Judeuyamî' yeseru
yawîrî innape Jesus ku'nenan ko'mamî
e'pai awanî, taa to'ya. Mîrîrî ye'nen inî'rî
Judeuyamî' pepîn pîinamaiya pra eena'pî.
13 Moropai tiaronkon Judeuyamî' innape
Jesus ku'nenan e'menka'pî Pedro pokonpe
tîwanîkonpa Judeuyamî' pepîn pokonpe
tekkarikon anonpapai pra. Moropai
Barnabé ena'pî to' warantî nîrî anî'
pîinamaiya pra. Eranne' pe eena'pî inî'rî
yairon anku'pai pra.
14 Mîrîrî era'mauya yai, epu'tî'pîuya yairî
pra awanî. Cristo yekare nekareme'to'
yawîrî pra awanî. Mîrîrî ye'nen
ta'pîuya Pedro pî' tamî'nawîronkon
rawîrî si'ma. —A'kî, Judeu pe pu'kuru
awanî, tîîse aako'mamî pepîn Judeuyamî'
yeseru yawîrî. Ayekkari yonpapîtî'pîya
Judeuyamî' pepîn pokonpe to' warantî.
Tîîse "Taatarimai to' piapai", taaya,
"Judeuyamî' yeseru kupîya'nîkon e'pai
man", taaya to' pî', to' piapai taatarimai.
Tîîse mîrîrî wanî pepîn yairî —ta'pîuya ipî'.

Judeuyamî' Moropai Judeuyamî' Pepîn E'pîika'tî Innape Ikupî To'ya Wenai

15 Ta'pîuya Pedro pî': —Uurî'nîkon wanî
Judeuyamî' pe esenpo'san pe. Manni'kan
imakui'san, Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî pra tîwe'sanon, Judeuyamî' pepîn
pe esenpo'san pe pra e'nî. 16 Tîîse epu'tî,
uurî'nîkon innape Jesus ku'nenanya
pemonkon yapisî Paapaya pepîn Moisés
nurî'tîya yenupanto'rî'pî konekaiya wenai,
tîîse innape Jesus Cristo ku'toi'ya wenai
yapisîiya morî pe. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
pepîn warantî uurî'nîkon nîrî yapisî
Paapaya innape Jesus Cristo ku'sa' wenai,
mîrîrî Moisésya yenupanto' rî'pî koneka
wenai pra. Maasa pra anî' kupî Paapaya
pepîn morî pe Moisésya yenupanto' rî'pî
kupîiya wenai.
17 Judeuyamî' esenumenka see warantî, î'
pensa morî pe ukupîkon Paapaya yuwa ya,
innape Jesus Cristo kupî wenai, uurî'nîkon
wanî imakui'san pe Judeuyamî' pepîn
warantî. Imakui'pî pe e'nî, maasa pra
Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî pra
ko'mannî wenai. To' esenumenka mîrîrî
warantî, tîîse to' esenku'tîsa' man. Maasa
pra Cristoya imakui'pî pe e'kî, Paapa
maimu yawîrî pra e'kî taasa' pra man.
18 Manni' pena esuwa'ka'pî ku'se enna'po
eserîke pra man. Mîrîrî ye'nen taa eserîke
pra man, Moisés nurî'tîya yenupanto' rî'pî
yawîrî e'nîpai'nîkon. Maasa pra mîrîrî
ta'nîkon ya, imakui'pî pe rî ko'mannî,
mîrîrî yawîrî ko'mannî eserîke pra man.
19 Tarîpai uurî, mîrîrî Moisés nurî'tîya
yenupanto' winîkîi inî' î' ton pra wai.
Manni' isa'manta'pî warantî wanî sîrîrî
iwinîkîi. Tarîpai enen esepu'tî sîrîrî
Paapa winîkîi neken. Uurî sa'manta'pî
Cristo yarakkîrî pakî'nan po aasa'manta
yai. Maasa pra morî pe uurî'nîkon
yapisî Paapaya pepîn, mîrîrî Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî ko'mannî
wenai. 20 Mîrîrî ye'nen uuwarîrî uuko'mamî
pepîn enen, tîîse manni' Cristo enenan
ko'mamî sîrîrî uyarakkîrî. Moropai sîrîrî
uuko'mamî manni' innape Paapa munmu
kupîuya ye'ka pe. Manni' usa'namatîpon
moropai uurî ton pe tîîwarîrî eturumaka'pî
tîîsa'mantapa. 21 Morî pe uku'to' Paapaya
kupî pî' wai innape. Maasa pra Moisés
nurî'tîya yenupanto' kupî wenai morî pe

Paapaya uurî'nîkon yapisî ya, moriya î' pe
pra rî Cristo sa'manta'pî kupî mîrîrî.

3

Morî Yekaton Wannî Iipî

Innape Jesus Kupî Wenai Uyewankon Ya'

1 Tarîpai eseurîma etatî Galácia
ponkon. Pakkokon amîrî'nîkon. Anî'ya
amîrî'nîkon ma'tanîpî'pî mîîto'pe mîrîrî
warantî awanîkonpa. Maasa pra pena
amîrî'nîkonya unekaremekî'pî epu'tî'pî
aronne, î' kai'ma pakî'nan po Jesus Cristo
sa'manta'pî yekare epu'tî'pîya'nîkon.
2 Tarîpai ayekaranmapouya'nîkon sîrîrî,
Paapa winîpainon Morî Yekaton Wannî
yapisî'pîya'nîkon Moisés yenupanto'
rî'pî kupîya'nîkon wenai? Innape Jesus
Cristo yekare kupîya'nîkon wenai ka'rî?
Tarîpai umaimu yu'tî. 3 Yapisî'pîya'nîkon
innape Jesus kupîya'nîkon wenai. Tîîse
î' ton pe Moisésya ayenupa'pîkon yawîrî
anku'pai awanîkon mîrîrî? Aawarîrî'nîkon
morî pe e'pai awanîkon? 4 Innape Jesus
kupî'pîya'nîkon patapai, tamî'nawîron î'
e'kupî'pî ayarakkîrî'nîkon, amoronkon,
aatausinpato'kon, mîrîrî kupî pî' naatî
î' pe pra rî? Î' pe pra awe'sa' pra
man. 5 Paapaya Morî Yekaton Wannî tîrî
aapia'nîkon, moropai anî' nîkupî pepîn
kupî ya akore'ta'nîkon, mîrîrî Moisésya
yenupanto' rî'pî kupîya'nîkon wenai?
Mîrîrî wenai pra, tîîse Cristo yekare
etaya'nîkon wenai, innape ikupî'pîya'nîkon
wenai.

6 Mîrîrî warantî Abraão nurî'tî wanî'pî.
Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Mîîkîrîya innape Paapa maimu kupî'pî
moropai innape tîkupîiya wenai,
Paapaya yapisî'pî yairî pu'kuru iku'sa' tîuya
ye'nen *Gn 15.6*

—taasai'ya man. 7 Mîrîrî ye'nen epu'tî
man, yaironkon pe e'nî Abraão nurî'tî
payannî'san pe pu'kuru, innape ikupî
ye'nen. 8 Pena Paapa maimuya ta'pî î'
kai'ma Judeuyamî' pepîn kupî tîuya yairon
pe. Mîrîrî ekaremekî'pîiya e'mai' pe Abraão
pî'. Ta'pîiya see warantî:

—Amîrî wenai tamî'nawîron pata ponkon
pemonkonyamî' ton pe morî
kupîuya pe wai *Gn 12.3; 18.18; 22.18*

—ta'pîiya. 9 Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî
awanî. Abraão nurî'tî, manni' innape
tîku'sa' Paapaya warantî tamî'nawîronkon
innape tîku'nenan kupîiya, morî pe Abraão
kupî'pî tîuya warantî.

10 Manni'kan Moisésya yenupanto' rî'pî
yawîrî tîîko'mansenon taruma'tî Paapaya
pe man. Maasa pra imaimu menukasa'ya
taasa' man:

—Tamî'nawîronkon yawîrî pra tîîko'mansenon
tîwîrî manni' awe'menukasa' ya'
manni' tîwe'sanon,
inkamoro ye'ka taruma'tîuya pe man *Dt 27.26*

—taasai'ya man. ⌊Epu'tî man,
tamî'nawîronkon wanî imaimu yawîrî pra.⌋
11 Inna, seru' pepîn, anî' kupî Paapaya pepîn
yairon pe, mîrîrî Moisésya yenupanto'
rî'pî kupîiya wenai. Maasa pra imaimu
e'menukasa'ya taasa' man:

—Paapa pia morî pe tîwe'sen ko'mamî e'pai
man innape ikupî tîuya wenai *Hc 2.4*

—taasai'ya man. 12 Tîîse Moisésya yenu-
panto' rî'pîya taa pepîn tiwin kin. —Innape
Jesus ku'tî yairon pe awanîkonpa —taiya
pepîn. Tîîse taiya:

—Seeni' konekakî, seeni' kî'kupîi
—taiya.

—Mîrîrî yawîrî tîwe'sen ko'mamî pe man
morî pe *Lv 18.5*

—taasai'ya man.

13 Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî'pî
Paapa nîtaruma'tîkon pe teuren
tîîse upata'se' ya' Cristoya imo'ka'pî
tîpona uurî'nîkon pîika'tîpa kai'ma,
uye'ma'pîiya'nîkon pakî'nan pona
tîsa'manta yai. Î' kai'ma Paapa
e'menukasa'ya taasa' man:

—Tamî'nawîronkon manni'kan imakui'san
yei pî' e'weyokka'san wanî Paapa
nîtaruma'tîkon pe *Dt 21.23*

—taasai'ya man. 14 Mîrîrî e'kupî'pî î'
kai'ma morî kupî tîuya ta'pî Paapaya
Abraão pî' e'ku'to'pe mîîkîrî Jesus Cristo
wenai manni'kan Judeuyamî' pepîn ton pe.
Moropai uurî'nîkon tamî'nawîronkonya
innape ikupî wenai Paapaya itîrîuya
ta'pî Morî Yekaton Wannî yapi'to'pe
awe'kupî'pî.

Î' Ta'pî Tîuya Kupî Paapaya Abraão Yarakkîrî

15 Uyonpayamî' anepu'tîkon ton ekare-
mekîuya sîrîrî î' kai'ma ko'mannî yekare.
A'kî, î' pensa asakî'nankon pemonkonyamî'
yai to' eseta. Teeseurîma'pîkon kupî to'ya
î' kai'ma ta'pî tîuya'nîkon yawîrî. Anî'ya

î' kai'ma ta'pî tîuya miakanma eserîke pra
awanî tiaron pe î' ta'pî tîuya. 16 Mîrîrî
warantî Paapaya tîmaimu tîrî'pî Abraão
nurî'tî pia moropai ipa rî'pî pia. Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' tu'kankon pe-
monkonyamî' iparî'san pî' pra taasai'ya
man. Tîîse tiwinan pî' neken, iparî'pî Cristo
pî' eeseurîma'pî. 17 Î' ankapai uurî e'to'
pî' tauya sîrîrî. Paapaya esetanto' ton
kupî'pî moropai mîrîrî yawîrî ikupî tîuya
ta'pîiya. Mîrîrî tîpo 430 kono' esuwa'kasa'
tîpo, Paapaya unkupîkon ton tîrî'pî Moisés
nurî'tî pia. Mîrîrî wenai inî'rî kupîuya
pepîn î' ta'pîuya Abraão yarakkîrî taiya pra
awanî'pî. Mîrîrî ye'nen tîwî ikupî'pîiya taa
eserîke pra man. 18 Maasa pra uurî'nîkon
yapisî Paapaya pepîn Moisésya yenupanto'
yawîrî ko'mannî wenai. Mîrîrî yawîrî awanî
ya moriya î' ta'pî tîuya Abraão nurî'tî pî'
tîmaimu kupîiya pepîn e'painon. Tîîse
epe'mîra Paapaya itîrî'pî Abraão pia, ta'pî
tîuya ye'nen.

19 Mîrîrî wenai uurî'nîkon yapisî ye'ka pe
pra, tîîse î' ton pe mîrîrî Moisésya yenu-
panto' ton tîrî'pî Paapaya? Mîrîrî tîrî'pîiya
î' kai'ma Paapa e'to' itu'se yawîrî pra e'nî
epu'tîpa kai'ma itîrî'pîiya. Tîîse ipatîkarî
aako'manto'pe pra, aako'manto'pe manni'
Abraão parî'pî, ipî' Paapa eseurîma'pî,
manni' erepamî pîkîrî. Mîrîrîya î' pensa
Moisés nurî'tî pia tîmaimu tîîsai'ya ya,
Paapaya itîrî'pî tîmîrî ton pe teeseurî-
masanon inserîyamî' wenai. 20 Tîîse Abraão
nurî'tî yarakkîrî Paapa eseta yai, tîmîrî pe
eeseurîma'pî yarakkîrî, anî' tiaron wenai
pra. ⌞Mîrîrî ye'nen ipîkku pe panpî' Paapa
esetato' wanî Abraão nurî'tî yarakkîrî,
Moisés pia intîrî'pî yentai.⌟

Moisésya Yenupanto' Wanî

Imakui'pî Pe E'nîto' Epu'to'pe

21 Mîrîrî ye'nen î' kai'ma esenumenkan
mîrîrî pî'? Innape Moisés nurî'tî pia
Paapa nîtîrî'pî wanî, innape Abraão
nurî'tî yarakkîrî Paapa esetato' wanî
warantî? Inna, sa'nîrî to' wanî innape.
Maasa pra Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî tîîko'mansenonya Paapa winîpai
tîîko'manto' ton yapisî e'painon, teuren
tîîse yapisî to'ya pepîn, maasa pra Paapa
maimu yawîrî to' wanî pepîn tiwin
kin. 22 Mîrîrî warantî Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' imakui'pî ku'sa'
tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon
yentai imakui'pî enasa' mîrîrî wenai.
Mîrîrî ye'nen manni'kanya neken innape
Jesus Cristo ku'nenanya tîwe'pîika'tîto'kon
yapisî, ikupî tîuya ta'pî Paapaya yawîrî.

23 Tîîse maasa Cristo erepamî pra
tîîse, pena Moisésya yenupanto'
rî'pîya uurî'nîkon pîika'tî'pî, î' kai'ma
ko'mannîto'pe ekaremekî'pîiya. Mîrîrî
Moisésya yenupanto' rî'pî wanî'pî
uurî'nîkon yenupato'pe awanî'pî, Cristo
erepamî pîkîrî sîrîrî non pona. 24 Tîîse
Cristo erepansa' ye'nen, epu'tî man, innape
ikupî wenai, yairon pe Paapaya uurî'nîkon
yapisî, Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî ko'mannî wenai pra. 25 Tarîpai
eerepansa' man. Mîrîrî ye'nen inî'rî
Moisésya yenupanto' rî'pî wanî pepîn
uyenupanenkon pe, maasa pra innape
Cristo kupî ye'nen.

26 Maasa pra innape ikupîya'nîkon
wenai tamî'nawîrî amîrî'nîkon wanî
Paapa munkîyamî' pe manni' Jesus Cristo
yarakkîrî tîîko'mansenon pe awanîkon.
27 Î' pensa amîrî'nîkon esenpatakona
yai ta'pîya'nîkon: —Tarîpai uurî Paapa
pemonkono, penaro' uyeserurî'pî kupîuya
pepîn tîîse amenan pe uyeseru ton
yapisîuya sîrîrî. Amenan pon wanî yeka'ma
warantî uyeseru ton yapisîuya Cristo
winîpai. 28 Mîrîrî wenai taa eserîke pra
awanî uurî Judeu, Judeu pepîn yentainon
taa pepîn. Taa pepîn nîrî uurî anî' poitîrî
pepîn, to' poitîrî yentainon taa pepîn.
Moropai taa pepîn uurî warayo', wîri'
yentainon taa eserîke pra awanî. Maasa
pra Paapaya tamî'nawîronkon amîrî'nîkon
era'ma, se' kaisarî Jesus Cristo yarakkîrî
aako'mamîkon wenai. 29 Aasîrî amîrî'nîkon
wanî Cristo pemonkono pe tîwe'sanon pe.
Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon wanî nîrî Abraão
nurî'tî payanî'san pe Cristo warantî. Mîrîrî
ye'nen Abraão pî' Paapa nekaremekî'pî
yapisîya'nîkon pe naatîi.

4

1 Î' amîrî'nîkon pî' ankapai e'to' pî' tauya
sîrîrî. Maasa era'matî. More pe tîîse itun
sa'manta yai, tamî'nawîrî temanne pe
awanî, tîîse itesa' pe aako'mamî eserîke
pra awanî, more pe awanî ye'nen. 2 More
pe awanî tanne, tiaron pemonkonya
ko'mannîpî e'pai awanî. Mîîkîrî wanî
more esa' pe. Moropai itemanne esa' pe
awanî. Imaimu yawîrî more ko'mamî î'

pensa kure'ne teenasa' pîkîrî, iku'to'peiya
ta'pî itun nurî'tîya pîkîrî. 3 Mîrîrî warantî
nîrî anna Judeuyamî' wanî'pî, more
wanî kaisarî, maasa Cristo yekare eta
pra tîîse. Mîrîrî yai ko'mannî'pî î'
kai'ma pata yeseru yawîrî e'pîika'tînto'pe
kai'ma. 4 Tîîse î' pensa Paapa munmu
erepanto' weiyu eseporî'pî, eesenpo'pî
more pe wîri' yai. Moropai mîîkîrî
ko'mamî'pî Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî. 5 Mîrîrî yawîrî aako'mamî'pî maasa
pra uurî'nîkon mo'kapa kai'ma mîrîrî
Moisésya yenupanto' rî'pî winîpai. Mîrîrî
yawîrî pra e'nî ye'nen e'taruma'tîn kupî
tanne uurî'nîkon mo'ka'pîiya. Moropai
uye'ma'pîiya'nîkon tîîsa'manta ke, Paapa
munkî pe uurî'nîkon enato'pe.

6 Uurî'nîkon wanî tarîpai Paapa
munkîyamî' pe. Mîrîrî ye'nen uyewankon
ya' Paapaya Morî Yekaton Wannî yarima'pî.
Mîîkîrî wanî inmu yekaton pe. Mîîkîrîya
taa —Paapa, uyun —taiya. Mîrîrî wenai
uyunkon pe Paapa wanî epu'tî. 7 Moriya
amîrî'nîkon wanî pepîn ipoitîrî pe. Tîîse
inmukuyamî' pe pu'kuru awanîkon.
Moropai inmukuyamî' pe awanîkon ye'nen,
Paapaya tamî'nawîronkon tînmukuyamî'
pia temanne tîrî aapia'nîkon.

Paulo Esewankono'ma

Galácia Po Tîîko'mansenon Pî'

8 Pena amîrî'nîkonya Paapa epu'tî
pra awanî yai, mia' ke ikonekasa'
yapurî'pîya'nîkon. Ipoitîrî warantî
aako'mamî'pîkon tîîse Paapa pe pra
tîîse. 9 Tîîse tarîpai amîrî'nîkonya
Paapa epu'sa' man. Taapai'nîkon man
Paapaya amîrî'nîkon epu'sa' man. Tîîse
î' wani' awanî ye'nen tiaron poitîrî
pe awe'to'pe enna'popai awanîkon?
Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî
awanîkon ya, awe'pîika'tîkon kai'ma
eesenumenkakon? Awe'pîika'tîkon pepîn.
10 Î' ton pe taaya'nîkon, ipîkku pe iweiyu
ton tîmo'kapî'se? Judeuyamî' yeseru
yawîrî e'pai naatî? Kapoi era'tî pe yapurî
moropai kono' mo'ta yai yapurî, amenan
kono' ewomî yai yapurî taaya'nîkon, î'
pe pra rî tîîse? 11 Mararî pra apî'nîkon
esewankono'man pî' wai. Teuren kure'ne
akore'ta'nîkon uuko'mamî'pî esenyaka'ma
pî' itekare ekaremekî pî' mîrîrî yawîrî pra
awanîkon sîrîrî. Mîrîrî ye'nen aapia'nîkon
î' pe pra rî mîrîrî unekaremekî'pî wanî
sîrîrî.

12 Uyonpayamî', esatîuya sîrîrî apî'nîkon
î' kai'ma uurî wanî warantî, Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra awanîkon
yu'se wai. Inna seru' pepîn uurî ena'pî
amîrî'nîkon warantî mîrîrî Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî pra. Mîrîrî yai î' kai'ma
imakui'pî pe uwinîkîi eeseurîmasa'kon pra
naatîi. 13 Manni' yai Jesus Cristo yekare
ekareme'se akore'ta'nîkon erepamî'pî
e'mai' pe, pri'ya pra wanî ye'nen.
14 Tîîse mîrîrî wenai uyewanmarîya'nîkon
pra awanî'pîkon. Uyu'se awanîkon
pîn, pri'ya pra esepu'tî tanne. Tîîse
uyapisî'pîya'nîkon awakîrikon pe manni'
Paapa narima'pî inserî yapisîya'nîkon
warantî moropai Jesus Cristo erepamî
akore'ta'nîkon yapisîya'nîkon warantî
pu'kuru uyapisîya'nîkon. 15 Amîrî'nîkon
wanî'pî kure'ne taatausinpai. Mîrîrî yai
tîîse î' kai'ma eenasa'kon mîrîrî? Tauya
apî'nîkon kure'ne aatausinpa'pîkon î'
antîîpai awanî'pîkon uupia mararî pra
kure'ne ayenukon rî tîmo'kai antîîpai
awanî'pîkon uupia. 16 Mîrîrî warantî
awanîkon tîpo, ayeyatonkon pe enasa' sîrîrî
moriya. Maasa pra yairî eseurîma ye'nen,
uyu'se pra eenasa'kon mîrîrî?

17 A'kî, insamoro warayo'kon wanî
kure'ne amîrî'nîkon winîkîi tîîse inkamoro
esenumenkato' wanî morî pe pra. To'
esenumenka amîrî'nîkon pantaka yu'se
inî'rî upîinamaya'nîkon namai. Upîinamaya'nîkon yentai tîpîinamakonpa
apantakon to'ya. 18 Inna, seru' pepîn
kure'ne amîrî'nîkon winîkîi to' esenumenka ya, morî kupîkonpa, î' wani' pra
man. Mîrîrî warantî uurî esenumenka,
ayarakkîrî'nîkon neken uurî wanî yai
pra, tîîse o'non pata aminke wanî tanne.
19 Uyonpayamî', unsa'namakon, kure'ne
apî'nîkon esenumenka, unmukuyamî'
warantî awanîkon ye'nen. Uurî wanî
asankon warantî. Manni' wîri', more
yanya tîmoron epu'tî tînre yenpoto' tîuya
weiyu yai warantî umoron epu'tîuya
awenai'nîkon. Maasa pra kure'ne itu'se
wanî amîrî'nîkon ena Cristo warantî iteseru
warantî aako'mamîkonpa. 20 Kure'ne
esenumenkan pî' wai akore'ta'nîkon e'pai
wanî pî' ayarakkîrî'nîkon eseurîmato'pe,
uurî pe pu'kuru, kure'ne apî'nîkon
teesewankono'mai uuko'mamî wenai.

Agar Moropai Sara Yekare Pî' Eeseurîma'pî Uurî'nîkon Yenupato'pe

21 Amîrî'nîkon manni'kan Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî e'pai'nîkon. Maasa ka'tî upî'. Etasa'ya'nîkon pra naatî, î' kai'ma Moisés nurî'tîya yenupanto' yekare? 22 Mîrîrîya ta'pî pena Abraão nurî'tî munkîyamî' wanî'pî asakî'ne warayo'kon. Tiwinan wanî'pî ipoitîrîpa' Agar more pe. Moropai tiaron wanî'pî ino'pî pu'kuru Sara more pe, ipoitîrîpa' pepîn. 23 Mîîkîrî ipoitîrîpa' more esenpo'pî î' kai'ma pemonkon esenpo warantî, tiaron pe pra. Tîîse ipoitîrîpa' pepîn ino'pî more esenpo'pî î' kai'ma kupî tîuya ta'pî Paapaya yawîrî.

24 Mîrîrî to' yekarekon wanî yenupanto'pe. Inkamoro asakî'nan wîri'sanyamî' yekare wanî î' kai'ma Paapa esetato'pe pemonkonyamî' yarakkîrî. Tiwin wanî manni' wî' po Moisés nurî'tî pia tîmaimu rumakaiya ekareme'nen pe, mîîkîrî Agar wanî. Mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî tîîko'mansenon pe wanî to' poitîrîtonon warantî. 25 Manni' wî', Sinai itese' wanî Arábia pata po tîwe'sen pe. Mîrîrî yekare ekareme'nen pe Agar wanî. Moropai manni'kan Jerusalém po tîîko'mansenon, Judeuyamî' ko'mamî mîrîrî yawîrî to' poitîrîkon warantî. 26 Tîîse manni'kan Cristo pemonkonoyamî' wanî Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî tîwe'sanon pe pra, to' poitîrî pe pra. Inkamoro ko'manto' wanî ka' po, tarîron Jerusalém yentai tîwe'sen. Mîrîrî amenan Jerusalém wanî usankon pe. Mîrîrî ekareme'nen pe Sara, Abraão no'pî rî'pî wanî, maasa pra ipoitîrîpa' pra tîwanî ye'nen. 27 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Amîrî wîri', manni' î' pensa more yenpotîpon pepîn
taatausinpai e'kî.
Amîrî î' pensa more morontasa' epu'tîtîpon pepîn.
Mararî pra entaimepî'kî aatausinpasa' wenai.
Maasa pra manni' wîri', inyo nîrumaka'pî,
mîîkîrî payanî'san wanî kupî sîrîrî mararî pra,
manni' tînyo yarakkîrî tîîko'mansen payanî'san yentai *Is 54.1*
taasai'ya man.

28 Tarîpai uyonpayamî', amîrî'nîkon wanî manni' Abraão munmu, Isaque warantî. Maasa pra eesenpo'pî Paapa maimuya taasa' yawîrî. Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon wanî Paapa munkîyamî' pe, innape imaimu kupîya'nîkon ye'nen. 29 Isaque esenpo'pî Morî Yekaton Wannî wenai tîîse Ismael esenpo'pî tîyun wenai. Mîrîrî pîkînsa' takon taruma'tî pia'tî'pî Ismaelya. Mîrîrî warantî Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî tîwe'sanonya Cristo pemonkono pe tîwe'sanon taruma'tî sîrîrî. 30 Tîîse î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya nai? Taasai'ya man see warantî:

—Tîwî ano'pî poitîrîpa' yarimakî attîto'pe tînre yarakkîrî.
Maasa pra mîîkîrî poitîrîpa' moreya tîyun winîpai
intîrî yapisî eserîke pra man manni' ipoitîrîpa' pepîn
ano'pî pu'kuru moreya intîrî yapisî manni' warantî *Gn 21.10*
—ta'pî Paapaya Abraão pî' pena. 31 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', uurî'nîkon wanî pepîn tiwin kin manni' ipoitîrîpa' munkîyamî' warantî tîwe'sanon pe. Tîîse manni' ipoitîrîpa' pepîn, ino'pî pu'kuru munkî warantî e'nî.

5

Moisés Yenupanto' Rî'pî Yawîronkon Maimu

Tetai Pra E'tî

1 Cristoya uurî'nîkon mo'ka'pî penaro' uyeserukon winîpai inî'rî mîrîrî yawîrî eseka'nunkan yuwa namai. Maasa pra pena mîrîrî warantî e'nî'pî yairon pe e'nîto'pe teuren. Tîîse Cristoya neken ukupîkon yairon pe. Mîrîrî ye'nen sa'me e'tî, inî'rî penaro' ayeserukon yawîrî awanîkonpa tîwenna'poi pra e'tî.

2 Maasa etatî. Yairon pî' uurî Paulo eseurîma sîrîrî see warantî. Amîrî'nîkon eturumaka ya, amerekon pi'pî pottî ya'tî pî' yairon pe eenakonpa Paapa pia, Judeuyamî'ya ikupî warantî. Mîrîrî kupîya'nîkon wenai, morî pe Cristoya akupîkon pepîn. Mîrîrî yawîrî aako'mamîkon ya, Cristo nîkupî'pî wanî e'painon î' pe pra rî aapia'nîkon. 3 Inî'rî ankapai wai mîrîrî rî apî'nîkon. Mîrîrî ye'ka ku'nen pemonkon wanî ya, moriya mîîkîrîya tamî'nawîrî mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupato' yawîrî ikupî ko'mannîpî e'pai awanî tîwa'kai pra.

4 Inkamoro esenumenka mîrîrî ku'sa'
tîuya'nîkon wenai Paapaya uyapisîkon
kai'ma to' esenumenka, maasa pra Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî tîwanîkon
ye'nen, tîîse inkamoro atarimasa' mîrîrî
mîîkîrî Cristo morî pe ku'to' ton piapai,
mîrîrî epe'mîra Paapa nîtîrî anapi'pai pra
tîwanîkon wenai. 5 Tîîse uurî'nîkonya
inîmîkî î' kai'ma Paapaya uurî'nîkon
yapisî, yairon pe uku'sai'ya'nîkon ye'nen.
Uurî'nîkon yapisîiya, epu'tî emapu'tî Morî
Yekaton Wannîya. Mîrîrî pîkînsa', moropai
innape iku'to' wenai, Moisésya yenupanto'
rî'pî kupî wenai pra, uurî'nîkon yapisîiya
morî pe. 6 Mîrîrî warantî Cristo yarakkîrî
uurî'nîkon wanî tiaronkon yentai e'ku'nî
pî' pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî amerekon
pi'pî pottî ya'tîto' wanî î' pe pra, tîîse
e'sa'namanto', moropai innape Cristo
ku'to' wenai uurî'nîkon e'pîika'tîn.
7 A'kî uyonpayamî', pena amîrî'nîkonya
Cristo nîkupî'pî kupî'pî innape, mo-
ropai mîrîrî kupî pî' aako'manpîtî'pî,
awe'pîika'tî'pîkon. Tîîse anî'ya mîrîrî
kupîya'nîkon pra awanî emapu'tî'pî, yairon
yawîrî aako'mamîkon namai? 8 O'non
ye'ka pe amîrî'nîkon yeka'nunka'pîiya tîwî
ikupîkonpa? Mîrîrî kupîtîpono'pî wanî
amîrî'nîkon yarakkîrî Paapa pe pra, manni'
amîrî'nîkon yannotîpon pe pra. 9 Taa
to'ya manni' warantî: —Mararon kîsere'na
yai'meto' ke yai'mesa' ya, tamî'nawîrî
mîrîrî kîsere'na yai'mesai'ya wanî —
taa to'ya. Mîrîrî warantî tamî'nawîrî
amîrî'nîkon esenku'tî eserîke awanî
seru'ye'kon pî'. 10 Tîîse uyonpayamî', mîrîrî
ye'ka kupî pî' aako'mamîkon eserîke pra
akupîkon pî' wai. Tîîse î' kai'ma yairî
eesenumenkato'kon ton erepamî kupî pî'
wai yairî. Maasa pra Cristo yarakkîrî e'nî
ye'nen. Moropai manni' pemonkon, mîrîrî
ye'ka kupîya'nîkon emapu'tîtîpon, mîîkîrî
ye'ka taruma'tî Paapaya eserîke awanî
epu'tî pî' wai. Mîrîrî kupîiya anî' pe awanî
tepu'se pra.
11 Uyonpayamî', tiaronkon esenumenka
amerekon pi'pî pottî ya'tî ekaremekî pî'
uuko'mamî kai'ma. Tîîse e'pîika'tînto'pe
mîrîrî Judeuyamî' yeseru ekaremekîuya
ya, Judeuyamî' ekore'ma pepîn e'painon,
eseurîmato' pî'. Tîîse Cristo sa'mantato'
yekare ekaremekîuya ye'nen, Judeuyamî'
ekore'ma mîrîrî pî'. 12 Moropai î'
kai'ma inkamoro ye'ka pemonkonyamî'ya
Judeuyamî' yeseru ya' amerekon pi'pî pottî
ya'tî yu'se to' wanî ya, uurî pia ipi'pî neken
ya'tî to'ya e'pai pra awanî, tîîse tamî'nawîrî
tîmerekon ya'tî to'ya to' esemuka e'pai
awanî tiwin ite'ka.
13 Amîrî'nîkon yanno'pî Paapaya uy-
onpayamî', Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî eeseka'nunkakon namai. Tîîse
mîrîrî ye'ka winîpai eemo'kasa'kon
pî' ke'wapu'tîtî penaron ayeserukon
rî'pî maimu pe. Tîîse mîrîrî warantî
pra eetî'nînmakon e'pai man. Mîrîrî
wenai tiaronkon pîika'tîtî. 14 Maasa pra
tamî'nawîron Moisés nurî'tîya yenupanto'
wanî tiwin. Ta'pîiya see warantî:
—Awanîyakon sa'namakî aawarîrî
awe'sa'nama manni' warantî *Lv 19.18*
—ta'pîiya. 15 Tîîse eesiyu'pîtîkon pî'
aako'mamîkon ya, morî pe Cristo yarakkîrî
aako'mamîkon pepîn. Mîrîrî ye'nen aka,
tîwarî e'tî mîrîrî warantî aako'mamîkon
namai.

Morî Yekaton Wannî Nama Tarîron Ka'rî Uyeserukon Yawîrî Ko'mannî

16 Î' ankapai e'to' mîrîrî pî' tauya sîrîrî.
Tîwî Paapa winîpainon Morî Yekaton Wan-
nîya amîrî'nîkon pinunpa o'non poro itu'se
tîwanî pîkîrî. Mîrîrî kupî mîîkîrîya tanne,
tarî itu'se awe'to'kon maimu yawîrî pra
awanîkon. 17 Maasa pra tarî itu'se e'nîto'
uyeserukon wanî Paapa winîpainon Morî
Yekaton Wannî yewanma pe, moropai
itu'se Morî Yekaton Wannî e'to' wanî
uurî'nîkon yewanma pe. Mîrîrî ye'nen
inkamoro wanî sa'nîrî eseyaton pî'. Mîrîrî
pîkînsa' amîrî'nîkonya itu'se awe'to'kon
kupî eserîke pra man. 18 Tîîse Morî Yekaton
Wannî maimu yawîrî awanîkon ya, tiwin
kin Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî pra
awanîkon.
19 A'kî, maasa era'matî. Imakui'pî
teserukon yawîrî tîwe'sanon yeseru wanî
teesera'mai. To' yeseru wanî se' tapairî
tîwe'sanon pe wîri'sanyamî' yarakkîrî. Se'
tapairî wîri'sanyamî' wanî warayo'kon
yarakkîrî. Nura kupî to'ya, to' eppepî
pepîn. 20 Moropai mia' ke ikonekasa'
yapurînenan pe to' wanî. Moropai
pia'sanyamî' yapurînenan pe to' wanî.
Mîrîrî kupî tîuya'nîkon wenai pemonkon
yeyaton pe to' wanî. Teepîsanon pe to'
wanî. Teekore'masanon pe to' wanî.
Moropai tîkinmuwasenon pe to' wanî.

Moropai tu'ke î' yu'se tîwe'sanon pe
to' wanî. Inkamoro ye'kakon wanî
tîwe'pantakakon tîîwarîrî'nîkon tiaronkon
yarakkîrî. 21 Inkamoro wanî î' kai'ma tiaron
yemanne yu'se tîwe'sanon pe. Teetînsenon
pe to' wanî. Teesiyu'pî'sanon pe to'
wanî. To' ko'mamî mararî pra mîrîrî
ye'kakon imakui'pî kupî pî'. Mîrîrî ye'nen
tauya inî'rî pena ta'pîuya warantî. Mîrîrî
ye'kakon ku'nenan esa' pe Paapa wanî
pepîn. Inkamoro wîtî eserîke pra awanî
Paapa pia. Ipatîkarî yarakkîrî to' ko'mamî
pepîn.
22 Tîîse Morî Yekaton Wannî maimu
yawîrî e'nî'nîkon ya, e'nî see warantî:
e'sa'naman, atausinpan, tîwanmîra e'nî,
teekore'masen pe pra e'nî, nari' pe pra e'nî,
morî pe e'nî yairî î' ta'pî yawîrî e'nî, 23 mîî
pe tîwe'sen pe pra e'nî, uuwarîrî'nîkon
wanî teetî'nînmasen pe e'nî. Mîrîrî warantî
morî pe e'nî ya, anî'kanya yenupanto'
puremekî pepîn. 24 Manni'kan Jesus
Cristo yapisîtîponkonya penaro' imakui'pî
teserukon rumaka'pî. Maasa pra pakî'nan
pona Cristo sa'manta'pî wenai, morî pe
uurî'nîkon kupîpa. Mîrîrî ye'nen inî'
imakui'pî anku'pai pra enanî'pî. 25 Morî
Yekaton Wannîya upîika'tîsa'kon ye'nen
imaimu yawîrî ko'mannî yuwapai'nîkon.
Tîwî mîîkîrî esenyaka'ma ko'mannîto' ya'
tîîpai'nîkon. 26 Uurî'nîkon atapurî eserîke
pra man tiaron uyonpakon yentai ipîkku
pe e'nî pî'. Anî' ekore'ma eserîke pra man
mîrîrî warantî. Tiaron warantî ipîkku
pe e'pai e'nî pî' o'ma'tan eserîke pra
man. Mîrîrî warantî ikupî pî' ko'mannî
e'pai'nîkon pra man.

6

Awe'pîika'tîkon Yuwatî

1 Uyonpayamî', anî'ya amîrî'nîkon
kore'ta imakui'pî kupî eposa' ya,
manni' Morî Yekaton Wannî maimu
yawîrî tîwe'senya mîîkîrî pîika'tî e'pai
awanî, inkupî'pî wenai. Imakui'pî pe
tînkupî'pî wanî epu'to'peiya moropai
irumakato'peiya. Tîîse mîrîrî kupîiya
e'pai awanî mîî pe tîwe'se pra, tîîse
morî pe. Moropai tîwarî si'ma ikupîiya
e'pai awanî, imakui'pî ya' nîrî teena
namai. 2 Awe'pîika'tîkon yuwatî ayonpakon
pokonpe. To' meruntîtannîpî yuwatî to'
atausinpato'pe. Moropai mîrîrî warantî
ikupî pî' aako'mamîkon ya, Cristoya ta'pî
yawîrî ikupîya'nîkon mîrîrî. ⌞Maasa
pra ta'pîiya: —Ayonpakon sa'namatî,
tîwî tîku'se pra.⌟ 3 Anî' esenumenka ya,
tîîwarîrî ipîkku pe tîwanî pî', ipîkku pe
pra si'ma, mîîkîrî esenku'tîsa' sa'ne mîrîrî
tîîwarîrî. 4 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma
warîrî wanî esera'man e'pai awanî. Î'
rî ku'sa', morî ku'sa' imakui'pî ku'sa'
era'mapai man. Morî ku'sa' epu'tî ya,
moriya mîrîrî pî' atapurîn. Morî pe tiaron
yeseru wenai iwarantî atapurîn eserîke
pra man. 5 Maasa pra tiwin pî' si'ma
uyeserukon unkupî'pîkon esera'ma kupî
sîrîrî. Mîrîrî ye'nen Cristo pia erepannîsa'
ya, uurî'nîkonya rî unkupî'pîkon ku'sa'
ekaremekî kupî sîrîrî ipî'.
6 Amîrî'nîkon kore'ta Cristo yekare
pî' ayenupanenkon wanî ya, mîîkîrî
pîika'tîya'nîkon yuwatî, tamî'nawîrî itu'se
awe'to' pî' morî pe. Itekkari ton pî' ito'
ton ke, ipata'se' ton ke, mîrîrîkon ke
ipîika'tîya'nîkon yuwatî.
7 Tauya sîrîrî see warantî. Paapa
yenku'tîya'nîkon kai'ma kîsenku'tîtî,
tamî'nawîrî Paapaya epu'tî tanne. Maasa
era'matî. Warayo'ya tînmîri pîmî ya, mîrîrî
inpîmî'pî aro'ta moropai eepeta. Mîrîrî
tînpîmî'pî mo'kaiya. Tiaron pe eepetasa'
pra awanî. 8 Mîrîrî warantî nîrî anî'ya morî
ku'sa' ya, Morî Yekaton Wannî atausinpato'
yawîrî morî eporîiya Morî Yekaton Wannî
winîpai, ipatîkarî tîîko'manto' ton. Tîîse
anî'ya imakui'pî ku'sa' ya, itu'se teesenu-
menka yawîrî, mîîkîrîya imakui'pî yepe' pe
e'taruma'tînto' eporî, aasa'manta ipatîkarî.
9 Mîrîrî ye'nen morî kupî pî' ko'mannî
teeseta'kai pra. Tîwîrî ikupî pî' e'nîpai man,
maasa pra î' pensa yapisî weiyu erepamî
yai, yapi'to'pe'nîkon. 10 Mîrîrî ye'nen tîwîrî
ikupî eserîkan wanî ya, morî ku'pai'nîkon
man tamî'nawîronkon yarakkîrî. Tîîse
ikupî ya, manni'kan uyonpakon innape
Jesus Cristo kupîtîponkon pîika'tî yuwapai
man, maasa pra inkamoro wanî ye'nen
uyonpakon pe. Moropai innape iku'nenan
pepîn nîrî pîika'tîtî.

Paulo Esekaremekî

Moropai Tiwinkano'pî Pe Panamaiya

11 Uurîya sîrîrî kaareta menuka
sîrîrî uyenya ke pu'kuru aapia'nîkon.
Maasa era'matî î' kai'ma inonkon pe
imenukasau'ya.
12 Tarîpai tauya sîrîrî apî'nîkon insamoro
ayenupanenkon pî'. Inkamoro wanî

ipîkku pe tîwe'ku'sanon pe. —Amerekon
pi'pî pottî ya'tîtî, —taa pî' to' ko'mamî
teeseka'nunkai. Mîrîrî kupîya'nîkon
yu'se to' wanî tîpî'nîkon Judeuyamî'
o'ma'ta namai. Maasa pra Cristo
sa'mantato' yekare neken ekaremekî to'ya
ya, Judeuyamî'ya to' taruma'tî e'painon.
13 Tîîse mîrîrî warantî amîrî'nîkon ena
yu'se tîwe'sanonya tamî'nawîrî Moisés
nurî'tîya yenupanto' kupî pepîn. Tîîse
tîmaimukon pe mîrîrî ku'sa'ya'nîkon wenai
atapurîpai to' wanî. Taa to'ya: —Anna
maimu pe iku'sa' to'ya —taa to'ya. Mîrîrî
kupîya'nîkon yu'se to' wanî, poro po neken
teesera'masen ton api'pîkon pî'. 14 Tîîse
uurî wanî pepîn inkamoro warantî. Jesus
Cristo sa'mantato' neken ku'nen pe wanî
innape. Maasa pra Jesus sa'manta'pî
wenai uurî nîrî, uusa'manta'pî iwarantî.
Mîrîrî ye'nen Paapa yapurînenan pepîn
warantî e'pai pra wai. Moropai mîrîrî
wenai tîîpia'nîkon uurî yu'se pra to' wanî,
Cristo warantî wanî ye'nen. 15 Î' wani'
awanî pepîn Paapa pia, mîrîrî warantî
e'nî ya, Judeuyamî' yeseru ya' e'nî tanne,
to' yeseru ya' pra e'nî tanne. Tîîse
Paapa wanî pemonkon yeseru miakan-
mapai amenan pe awe'to'pe. 16 Moropai
tamî'nawîronkon manni'kan sîrîrî yawîrî
yapurînenan wanî ya, inkamoro pia tîwan-
mîn moropai tî'noko'manto' wanî mîrîrî.
Tamî'nawîronkon Paapa pemonkonyamî',
innape yapurînenan pia Paapaya itîrî yu'se
wanî.
17 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa: —Cristo
naipontî'pî pepîn amîrî, yu'se pra wai.
Maasa pra sîrîrî uyesa'ya ekaremekî sîrîrî
î' kai'ma erekî' pe wanî. Mîrîrîya Jesus
Cristo wanîyakon pe wanî ekaremekî sîrîrî,
uyera'manenanya uyera'mato'pe.
18 Uyonpayamî', morî epe'mîn tîrî
Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai
tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pia. Moropai
ayarakkîrî'nîkon aako'mamî yu'se wai.
Mîrîrî warantî e'pai man. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ ÉFESO PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan Éfeso ponkon pia. Roma po atarakkannîto' yewî' ta tîwanî tanne, imenuka'pîiya. Î' kai'ma Paapa esenumenkato' wanî ekaremekî'pîiya. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esa' pe Jesus kupîiya pî' eeseurîma'pî. Moropai ta'pîiya nîrî inkamoro wanî Jesus yarakkîrî, tiwin to' enasa' ye'nen, tiaronkon pemonkonyamî'ya morî to' yeseru era'ma e'pai awanî.

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî itu'se Paapa wanî ye'nen. Sîrîrî kaareta menukauya amîrî'nîkon pia, Paapa nîmo'ka'san tîmîrî ton pe, Éfeso cidaderî ponkon pia. Amîrî'nîkon wanî innape Jesus Cristo kupî pî' tîîko'mansenon pe.

2 Manni' epe'mîra Paapa nîtîrî moropai tîwanmîra e'nîto' tîrî Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo yunya yu'se wai aapia'nîkon.

Upîika'tî Tîuya'nîkon Pî' Paapa Esenumenka'pî Cristo Wenai

3 Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun yapurîpai'nîkon. Maasa pra ka' winîpainon, Morî Yekaton Wannî tîrî tîuya wenai uurî'nîkon koneka'pîiya morî pe. Ikupî'pîiya Cristo nîkupî'pî wenai. 4 Maasa pra pena, sîrîrî pata koneka tîuya rawîrî, Paapaya uurî'nîkon menka'pî, Jesus Cristo nîkupî ton wenai. Morî pe pu'kuru e'nîto'pe moropai î' rî imakui'pî unkupî'pîkon ton pra e'nîto'pe tîrawîrî umenka'pîiya'nîkon. Paapaya uurî'nîkon sa'nama'pî kure'ne. 5 Mîrîrî ye'nen eesenumenka'pî pena tînmukuyamî' pe uurî'nîkon kupî tîuya pî', Jesus Cristo wenai. Mîîkîrî esenumenka'pî itu'se tîwanî ye'nen. 6 Mîrîrî ye'nen uurî'nîkonya yapurî e'pai awanî kure'ne. Maasa pra morî tîrî'pîiya epe'mîra, tînmu kure'ne tînsa'nama wenai.

7 Maasa pra uurî'nîkon wanî Jesus Cristo ne'ma'san pe, tîmînî i'kamo tîuya yai pakî'nan pona. Mîrîrî wenai unkupî'pîkon imakui'pî kupî'pî Paapaya tîîwanmîra. Mîrîrî kupî'pîiya maasa pra upî'nîkon morî pe pu'kuru tîwanî ye'nen. 8 Mararî pra tîwakîri pe pu'kuru uurî'nîkon pia itîrî'pî Paapaya, epu'nen pe pu'kuru tîwanî ye'nen. 9 Moropai anî' nepu'tî pepîn epu'to'pe uurî'nîkonya ikupî'pîiya. Î' kai'ma ikupî tîuya pî' Jesus Cristo nîkupî'pî wenai, manni' pî' eesenumenka'pî pena. Mîrîrî yenpo'pîiya uupia'nîkon. 10 Moropai tamî'nawîrî ekonekasa' yai, ikupîiya ta'pî tîuya yawîrî. Tamî'nawîronkon rumakaiya Cristo yenya'. Tamî'nawîrî ka' po tîîko'mansenon moropai non po tîîko'mansenon rumakaiya itenya', tamî'nawîronkon esa' pe awe'to'pe. 11 Tamî'nawîrî sîrîrî kupî'pî Paapaya, pena î' kai'ma teesenumenka'pî yawîrî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya uurî'nîkon menka'pî tîpemonkono pe e'nîto'pe Cristo wenai. Mîrîrî kupî'pîiya itu'se tîwanî ye'nen. 12 Mîrîrî kupî'pîiya tapurîto'pe uurî'nîkon ⌟Judeuyamî'ya,⌞ morî pe, ipîkku pe Paapa e'to' yapurîto'pe. Maasa pra e'mai' pe innape Cristo ku'sa'nîkon, moropai inîmîkî pî' ko'mannî, iipia ko'mannîto'pe.

13 Amîrî'nîkon yarakkîrî nîrî awe'kupî'pî mîrîrî warantî. Î' pensa yairon Cristo yekare e'pîika'tînto' eta'pîya'nîkon yai, ikupî'pîya'nîkon innape. Moropai mîrîrî yai, Paapaya Morî Yekaton Wannî tîrîuya taasa' tîuya yawîrî itîrî'pî aapia'nîkon. Tîmîrî pe awanîkon ekareme'nen pe itîrî'pîiya. 14 Morî Yekaton Wannî tîrî'pîiya imakui'pî yapai tîpemonkonoyamî' ye'ma'pî tîuya ekareme'nen pe. Moropai tîîpia inkamoro yarî tîuya ekareme'nen pe itîrî'pîiya. Mîrîrî wenai uurî'nîkonya epu'tî î' taasa' tîuya yawîrî Paapaya ikupî. Mîrîrî ye'nen morî pe Paapa e'to' pî' yapurî e'pai awanî kure'ne.

Paulo Epîremato'

15-16 Mîrîrî ye'nen uurî epîrema sîrîrî. Innape Uyepotorîkon Jesus Cristo kupî pî' awanîkon moropai tamî'nawîrî manni'kan innape iku'nenan sa'namaya'nîkon yekare etasau'ya pata pai, epîrema pî' uuko'mamî tîîtî'napanse pra. —Morî pe man — tauya Paapa pî' amîrî'nîkon wenai. Sîrîrî warantî uurî enpenata tîwîrî rî amîrî'nîkon pî'. 17 Moropai Paapa Uyepotorîkon Jesus Cristo yun manni' morî pu'kuru pî' esatîuya. Amîrî'nîkon pia epu'nen pe awe'to'kon ton tîîto'peiya. Î' kai'ma

tîwanî ekareme'nen ton Morî Yekaton
Wannî tîîto'peiya. Mîrîrî warantî neken
î' kai'ma Paapa wanî epu'tîya'nîkon inî'
panpî'. 18 Epîrema sîrîrî. Esatîuya Paapa pî'
mîîkîrîya anepu'tîkon pepîn epu'tîya'nîkon
emapu'to'pe. Maasa pra amîrî'nîkon
yanno'pîiya ipatîkarî aako'mamîkonpa
Cristo pia, moropai tamî'nawîrî in-
tîrî yapisîkonpa. Tamî'nawîrî mîrîrî
epu'tîya'nîkon emapu'to'peiya esatîuya
sîrîrî. 19 Moropai epîrema sîrîrî î' kai'ma
kure'ne Paapa meruntîri wanî epu'tîkonpa.
Mîrîrî tîmeruntîri tîrî'pîiya uurî'nîkon
pia, innape tîku'nenan pia, (morî pe
uyewankon konekato'pe tîuya). 20 Mîrîrî
tîmeruntîri yenpo'pî Paapaya pena
kure'nan, î' pensa Cristo pîmî'sa'ka tîuya
yai. Moropai mîrîrî tîmeruntîri ke mîîkîrî
tîrî'pîiya tîmeruntîri winî eereutato'pe
ka' po. 21 Miarî si'ma tamî'nawîronkon
yentai ikupî'pîiya. Manni'kan epu'nenan,
moropai ipîkkukon, moropai tiaronkon
esa' pe tîwe'sanon, tamî'nawîronkon
inkamoro sîrîrî pata po tîîko'mansenon
yentai ikupî'pîiya. Moropai inkamoro
yentai neken pra, tîîse maasa amenan pata
koneka Paapaya yai, ipîkku pe tîwe'sanon
wanî kupî sîrîrî. Inkamoro yentai nîrî
ikupî'pîiya. 22 Paapaya tamî'nawîron kupî'pî
Cristo ma're awe'to'pe, moropai Cristo
maimu yawîrî to' ko'manto'pe. Maasa
pra Cristo neken tîrî'pîiya tînmenka'san
ton pe, inkamoro tîpemonkonoyamî'
tamî'nawîronkon yepotorî pe awe'to'pe.
23 Maasa pra imenka'san wanî Cristo waika-
toi pe, itesa' warantî. Moropai inkamoro
pu'pai pe Cristo ko'mamî tîmîrî pe to' wanî
ye'nen. Mîrîrî warantî tamî'nawîrî awe'to'
yawîrî to' wanî, tîîse Cristo ton pîn awanî
ya, awe'to' yawîrî awanî pepîn. Maasa pra
mîîkîrî ko'mamî tamî'nawîrî tînkoneka'pî
yepoi, tamî'nawîronkon ko'mannî'nen pe.

2

Sa'mantanto' Winîpai E'pîika'tînto'

1 Pena amîrî'nîkon wanî'pî isa'manta'san
pe, maasa pra Paapa maimu yawîrî
aako'mansa'kon pra awanîkon ye'nen,
imakui'pî kupî pî' aako'mamîkon ye'nen.
2 Mîrîrî yai, sîrîrî pata po tîîko'mansenon
ko'mamî'pî warantî aako'mamî'pîkon.
Inkamoro yaipontînen, Makui maimu
yawîrî aako'mamî'pîkon. Mîîkîrî Makui
wanî sîrîrî pata po o'ma'kon, tîpoitîrîtonon
yaipontînen pe, moropai Paapa maimu
yawîrî pra tîîko'mansenon yaipontî-
nen pe. 3 Tamî'nawîrî uurî'nîkon nîrî
ko'mamî'pî pena, imakui'pî kupî pî'
inkamoro ko'mamî'pî warantî. Itu'se
e'nîto' yawîrî anku'pai uurî'nîkon es-
enumenka'pî. Î' kai'ma esenumenkan
yawîrî ko'mannî'pî. Tiaronkon pî'
teekore'ma'pî warantî uurî'nîkon pî' nîrî
Paapa ekore'ma'pî, mîrîrî imakui'pî pe
e'nîto' wenai. Mîrîrî wenai uurî'nîkon
antaruma'tîpai Paapa wanî'pî. 4-5 Tîîse
mîîkîrîya uurî'nîkon era'ma'pî tî'noko'pî
pe, kure'ne usa'nama tîuya'nîkon ye'nen.
Ipatîkarî enen ko'mannîto' ton tîrî'pîiya.
Teuren pena imakui'pî unkupî'pîkon
wenai, isa'manta'san warantî e'nî tanne,
uurî'nîkon ko'manto' ton tîrî'pîiya Je-
sus Cristo yarakkîrî. Mîrîrî epe'mîra
Paapa nîtîrî'pî wenai, awe'pîika'tîsa'kon.
6 Paapaya Jesus Cristo pîmî'sa'ka
yai, uurî'nîkon nîrî pîmî'sa'ka'pîiya
yarakkîrî. Moropai upata'se'kon ton
tîrî'pîiya, ka' po si'ma tamî'nawîronkon
ko'mannî'nen pe e'nîto'pe Cristo pokonpe.
7 Paapaya mîrîrî kupî'pî maasa pra
tîwîrî tamî'nawîronkonya epu'to'pe,
mararî pra morî tîrî tîuya uupia'nîkon
epe'mîra. Kure'ne usa'nama'pîiya'nîkon
moropai upî'nîkon mîrîrî yenpo'pîiya
Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. 8 Maasa pra
epe'mîra Paapa nîtîrî'pî wenai amîrî'nîkon
e'pîika'tîsa', innape ikupîya'nîkon ye'nen.
Itu'se amîrî'nîkon e'to' wenai pra, î'
ankupî'pîkon wenai pra, tîîse amîrî'nîkon
repa'pîiya epe'mîra. 9 Awe'pîika'tîsa'kon
pepîn, morî ankupî'pîkon wenai. Mîrîrî
ye'nen anî' wanî pepîn mîî pe mîrîrî
pî'. 10 Maasa pra morî pe uurî'nîkon
wanî Paapa nîkoneka'san pe, Jesus Cristo
piawonkon pe e'nî ye'nen. Moropai mîîkîrî
yarakkîrî ko'mannî wenai, morî kupî pî'
ko'mannîto'pe ukoneka'pîiya'nîkon. Mîrîrî
morî pî' Paapa esenumenka'pî pena ikupî
pî' ko'mannîto'pe.

Cristo Pemonkono Pe Judeuyamî' Pepîn Ena

11 Enpenatatî î' kai'ma pena awanî'pîkon
pî'. Amîrî'nîkon esenposa' pra man
Judeuyamî' pe. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
mîî pe tîwe'sanonya taa apî'nîkon: —
Paapa pemonkono pe pra awanîkon
maasa pra amerekon pi'pî ya'tî to'ya
pra awanî'pî —taa to'ya. Tesa'kon pî'
neken to' atapurî, ⌞tewankon yawon pî'

pra. 12 Enpenatatî, pena aako'mamî'pîkon
aminke Cristo pî'. Paapa pemonkonoyamî'
imenka'san yonpa pe pra awanî'pîkon.
Mîrîrî ye'nen î' ta'pî Paapaya to' pî' yawîrî
ikupî'pîiya tîpemonkonoyamî' ton pe,
tîîse amîrî'nîkon ton pe pra. Iwinîpainon
morî nîmîkîya'nîkon pra awanî'pîkon.
Aako'mamî'pîkon sîrîrî pata po Paapa
tepu'se pra. Mîrîrî warantî awanî'pîkon
pena. 13 Pena amîrî'nîkon ko'mansa' aminke
Paapa pî' tîîse Cristo sa'manta'pî, imînî
eti'kamo'pî pakî'nan pona. Mîrîrî inkupî'pî
wenai tîîpia amîrî'nîkon enepî'pîiya.

14 Maasa pra mîîkîrî rî Cristoya tîwanmîra
awe'to'kon ton tîrî'pî. Akupî'pîiya'nîkon
Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn
yarakkîrî tiwinan warantî. Tiwin
pemonkon warantî aako'mamîkonpa
teesiyu'pî'se pra. Mîîkîrîya eseyaton
pî' awe'to'kon yaretî'ka'pî. 15 Maasa pra
Moisés nurî'tîya yenupanto', Judeuyamî'
yeseru yaretî'ka'pîiya. Tarîpai Jesus Cristo
wenai tiwin akupî'pîiya'nîkon. Mîrîrî
ye'nen amenan pe amîrî'nîkon kupî'pîiya
tîpemonkono pe. Mîrîrî warantî tîwanmîn
tîrî'pîiya. 16 Pakî'nan pona tîîsa'manta
yai, Cristoya eseyaton pî' e'nîto'
yaretî'ka'pî. Maasa pra morî pe uurî'nîkon,
Judeuyamî', Judeuyamî' pepîn ena
emapu'tî'pîiya Paapa yarakkîrî, tînkupî'pî
wenai. Moropai ukupî'pîiya'nîkon
tiwinan pemonkon warantî. 17 Mîrîrî
ekareme'se Cristo iipî'pî. Moropai mîrîrî
ekareme'pîtî'pîiya tamî'nawîronkon pî'
tîwanmîra aako'mamîkonpa. Ekare-
mekî'pîiya amîrî'nîkon Judeuyamî'
pepîn pî', aminke Paapa pî' tîwe'sanon.
Moropai Judeuyamî' pî' nîrî ekare-
mekî'pîiya, aminke pra ipî' tîwe'sanon
pî'. 18 Cristo nîkupî'pî wenai uurî'nîkon
tamî'nawîronkon Judeuyamî' moropai
Judeuyamî' pepîn wîtî tarîpai Paapa
pia. Maasa pra Morî Yekaton Wannîya
uurî'nîkon yarî, mîîkîrî rîya. Inî'rî
uma'nîpanenkon ton pra.

19 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon Judeuyamî'
pepîn wanî pepîn ka'ran pe tîwe'sen
warantî. Tîîse amîrî'nîkon wanî tarîpai
Paapa pemonkonoyamî' pe. Inmukuyamî'
pe awanîkon! 20 Amîrî'nîkon wanî Paapa
yewî' konekasa' warantî. Moropai
anna, Jesus naipontî'san moropai profe-
tayamî' wanî tî' warantî yapîtanî'to'pe
itîîsa'. Maasa pra anna winîpai itekare
etasa'ya'nîkon ye'nen. Tîîse Jesus Cristo
wanî kure'nan tî' warantî tamî'nawîrî
uurî'nîkon yapîtanî'nen pe. 21 Mîîkîrîya
uurî'nîkon ko'mannîpî tamî'nawîrî morî
pe e'nîto'pe. Moropai mîîkîrîya inî' panpî'
tepu'to'pe uurî'nîkonya ikupî tîmîrî tonpe
tîîpia eturumakanto'pe. 22 Mîrîrî warantî
nîrî amîrî'nîkon wanî itewî' pe, Jesus Cristo
yarakkîrî awanîkon ye'nen. Tiaronkon
innape iku'nenan pokonpe tiwin itewî' pe
ukonekaiya'nîkon, ita Paapa ko'manto' ton,
Morî Yekaton Wannî wenai. Mîrîrî warantî
uurî'nîkon wanî.

3

Pauloya Itekare Ekaremekî Judeuyamî' Pepîn Pî'

1 Mîrîrî ye'nen uurî Paulo, Jesus Cristo
poitîrî wanî sîrîrî tarî atarakkannîto' ta
itekare ekaremekîuya ye'nen amîrî'nîkon,
Judeuyamî' pepîn pî'. 2 Upî' morî pe tîwanî
ye'nen, iku'to'peuya Paapaya itîrî'pî uupia,
epu'tî pî' naatîi. Amîrî'nîkon Judeuyamî'
pepîn kore'ta esenyaka'mato'pe itîrî'pîiya.
3 Paapaya î' kai'ma ikupî tîuya ekare-
mekî'pî upî' Judeuyamî' pepîn yarakkîrî.
Sîrîrî itekare, sîrîrî tîpose anî' nepu'tî
pepîn menuka'pîuya aapia'nîkon mararî,
kure'ne pra. 4 Mîrîrî erenkasa'ya'nîkon
ya, epu'tî'pîya'nîkon sîrîrî. Î' kai'ma
manni' anî' nepu'tî pepîn, Cristo we-
nai Paapa nîkupî ton pî' esenumenka
epu'tî'pîya'nîkon. 5 Pena patapai anî'
nepu'tî'pî pepîn sîrîrî. Tîîse sîrîrî patapai,
Morî Yekaton Wannî wenai Paapaya
yenpo'pî, sîrîrî epu'to'pe tînaipontî'sanya
moropai Paapa maimu ekareme'nenanya.
6 Anî' nepu'tî pepîn wanî see warantî: Cristo
nîkupî'pî yekare eta tîuya'nîkon wenai
Judeuyamî' pepînya tîwe'pîika'tîto'kon
ton yapisî e'painon Judeuyamî' pokonpe
Paapa winîpai. Inkamoro wanî nîrî Paapa
munkîyamî' pe, tiwin pemonkon warantî
to' e'to'pe Judeuyamî' yarakkîrî. Moropai
Jesus Cristo nîkupî'pî wenai, inkamoro nîrî
pîika'tî Paapaya. 7 Epe'mîra tîntîrî tîrî'pî
Paapaya uupia, moropai kure'ne meruntî
ke urepa'pîiya, tîmaimu ekareme'to'peuya.
Mîrîrî wenai, Paapaya uurî yaipontî'pî sîrîrî
itekare ekareme'to'peuya.

8 Teuren uurî wanî tanne tamî'nawîronkon
Paapa pemonkonoyamî' ma're, tîîse
Paapaya itîrî'pî uupia tîmaimu
ekareme'to'peuya Judeuyamî' pepîn pî'.

Kure'ne anî'ya epu'tî yentai Cristo nîtîrî
ton mîrîrî ekaremekîuya Judeuyamî'
pepîn pî'. 9 Moropai î' kai'ma Judeuyamî'
pepîn pîika'tî Paapaya ekaremekîuya
tamî'nawîronkonya epu'to'pe, manni' anî'
nepu'tî pepîn pena patapainon. Paapaya
neken epu'tî'pî pena, tamî'nawîron
konekatîponya. 10 Tîîse sîrîrî innape
iku'nenan Judeuyamî' moropai Judeuyamî'
pepîn tîmo'ka'san wenai, tîwîrî epu'nen
pe tîwanî epu'tî ipîkkukonya. Manni'kan
ka' po tîîko'mansenonya, inserîyamî'ya
taa: —Kure'ne epu'nen pe Paapa wanî.
Mîrîrî taa to'ya, innape Paapa ku'nenan
era'ma tîuya'nîkon wenai. 11 Mîrîrî
epu'nen pe awanî esepu'tî. Uyepotorîkon
Jesus Cristo yarima'pîiya wenai, tîwîrî
teesenumenkato' yawîrî. 12 Mîrîrî ye'nen
Cristo yarakkîrî e'nî wenai, innape ikupî
ye'nen, Paapa pia uurî'nîkon erepamî
e'painon eranne' pe pra. 13 Mîrîrî ye'nen
tauya sîrîrî apî'nîkon. Teesewankono'mai
pra e'tî, tarî uurî e'taruma'tîto' pî', maasa
pra amîrî'nîkon ton pe e'taruma'tî sîrîrî.
Tîîse tamî'nawîrî uyarakkîrî awe'kupî
manni' pî' taatausinpai e'tî, amîrî'nîkon
ton pe e'taruma'tî ye'nen.

Kure'ne Cristoya Uurî'nîkon Sa'nama

14 Tamî'nawîrî mîrîrî wenai Paapa
yapurîuya, epîrema irawîrî si'ma uyese'mu
pona teenai. 15 Manni' Paapa, tamî'nawîrî
tîpemonkonoyamî' ka' ponkon pia itîînen
moropai non ponkon. Tînmukuyamî'
kai'ma to' esatî'pîiya. 16 Mararî pra
antîrî ton moro awanî aapia, anî'ya
iku'ne'tî yentai. Mîrîrî yawîrî to'
meruntîri ton tîîkî tauya Paapa pî'. Morî
Yekaton Wannî wenai itîîkî to' yewan
ya' tauya. 17-18 Esatîuya nîrî innape
ikupîya'nîkon wenai Cristo ko'manto'pe
ayewankon ya'. Moropai epîrema
sîrîrî amîrî'nîkonya Cristo e'sa'namato'
epu'to'pe inî' panpî'. Maasa pra mîîkîrî
Cristoya asa'nama'pîkon epu'tî pî' naatîi,
kure'ne. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon
rumakaiya pepîn, ayapîtanîpîkon pî'
aako'mamî. Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se
wanî sîrîrî morî pe, tamî'nawîronkon Paapa
pemonkonoyamî' pokonpe si'ma, î' kai'ma
Cristo e'sa'namato' wanî kure'ne. Awene'
tuna wanî warantî, moropai tu'na awanî
warantî, moropai kusan ikî'pî ton pra awanî
warantî, moropai kawîne wî' wanî warantî,
Cristoya usa'namato'kon wanî ikî'pî ton
pra. 19 Inna, epîrema sîrîrî amîrî'nîkon
pona, maasa pra sîrîrî Cristo e'sa'namato'
epu'tîya'nîkon yu'se wanî ye'nen, teuren
tamî'nawîrî epu'tîya'nîkon eserîke pra
tîîse. Tîîse inî' panpî' epu'tîya'nîkon yu'se
wanî, Paapa pia eeturumaka ye'ka pe
e'to' yawîrî, tîwarantî aako'mamîkonpa,
tiaronkon sa'nama pî'. Sîrîrî warantî
esatîuya Paapa pî'.

20 Moropai kure'ne taatausinpai Paapa
yapurîuya. Imeruntîri uurî'nîkon,
inmo'ka'san pia intîrî'pî wenai, moropai Je-
sus Cristo nîkupî'pî wenai yapurîpai'nîkon
man. Mîîkîrîya unesatî'pîkon yentai
itîrîiya epu'tîuya. Moropai î' kai'ma
esatî pî' esenumenka'nî'pî yentai itîrîiya.
21 Mîrîrî ye'nen kure'ne Paapa yapurî pî'
ko'mannî yu'se wai. Tamî'nawîronkon
Cristo piawonkonya yapurî e'pai man
tîwîrîrî, tîrumakai pra, sîrîrî pankonya
moropai maasa teesenposanonya. Mîrîrî
warantî awe'kupî yu'se wai.

4

Tiwin E'nî Cristo Yarakkîrî

1 Mîrîrî ye'nen esatîuya sîrîrî apî'nîkon.
Atarakkannîto' yewî' ta Jesus Cristo
wenai awanî manni'ya esatî morî pe
aako'mamîkonpa, î' kai'ma itu'se Paapa
e'to' yawîrî. Mîrîrî yu'se awanî'pî
amîrî'nîkon yanno tîuya yai. 2 Mîrîrî ye'nen
tîwîrî ako'mantî mîî pe pra, eranmîra
moropai teekore'masen pe pra. Morî pe
tiaronkon sa'namatî, moropai î' taato'
to'ya yapîtanîpî pî' ako'mantî teekore'mai
pra. 3 Tiwin eesenumenkato'kon ku'tî.
Maasa pra mîrîrî warantî awanîkonpa
Morî Yekaton Wannîya itîrî'pî aapia'nîkon.
Teesiyu'pî'se aako'mamîkon namai tîwan-
mîra ako'mantî.

4 Tiwin uurî'nîkon wanî Paapa pe-
monkonoyamî' pe, teuren arinîke
e'nî tanne.

Moropai tiwin uurî'nîkon pinunpanen
wanî Morî Yekaton Wannî.

Moropai tiwin ka' pona wîtînto' nîmîkî
pî' ko'mannî. Miarî morî pe e'nî
kupî sîrîrî. Mîrîrî ton pe uurî'nîkon
yanno'pî Paapaya.

5 Moropai Uyepotorîkon wanî tiwin.

Moropai innape Cristo ku'sa'nîkon, tiaron
pepîn.

Moropai tiwin uurî'nîkon esenpatakonato'
wanî, Cristo pemonkono pe e'nî
ekareme'nen pe.

6 Moropai Paapa, mîîkîrî yapurî, tiaron
yapurî pepîn. Mîîkîrî rî wanî
tamî'nawîronkon uurî'nîkon yun
pe moropai uyesa'kon pe awanî,
moropai itu'se tîwe'to' kupî
emapu'tîiya. Moropai uupia'nîkon
aako'mamî.
7 Tiwin pî' si'ma, uurî'nîkonya
ukaisarî'nîkon Cristo nîtîrî yapisî'pî, itîrîiya
pîkîrî. 8 Paapa maimu e'menukasa'ya taasa'
yawîrî itîrî'pîiya. Taasai'ya man:
Teenuku yai ka' pona,
mîîkîrî Cristo ena'pî teyatonon yentai,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' rawîrî.
Moropai pemonkonyamî' pia tîntîrî
tîrî'pîiya *Sl 68.18*
taasai'ya man. 9 Î' kai'ma esenumenkan
pî' naatî Cristo enuku'pî pî' ka' pona?
E'mai' pe awautî'pî non yo'koi. 10 Mîrîrî tîpo
mîîkîrî rî enuku'pî ka' pona tamî'nawîron
yepoi, ipîkku pe tîwanîpa kai'ma. Moropai
tamî'nawîrî pata kaisarî non po, ka'
po aako'mamî sîrîrî, tamî'nawîronkon
yentai tîwanîpa. 11 Moropai tîntîrî
tîrî'pîiya tîpemonkonoyamî' pia, pata
ponkon kaisarî, to' esenyaka'mato'pe
tînaipontîkon pe, moropai tiaronkon
e'to'pe Paapa maimu ekareme'nenan
pe, moropai tiaronkon kupî'pîiya tîpe-
monkono pe pemonkonyamî' mo'kanenan
ton pe. Moropai tiaronkon kupî'pîiya
tîpemonkonoyamî' ko'mannî'nenan ton
pe, moropai to' yenupanen ton pe.
12 Insamoro kupî'pîiya tîpemonkonoyamî'
pîika'tînenan ton pe teesenyaka'mato'
ku'to'pe to'ya. Moropai morî pe Cristo
wanî warantî to' e'to'pe iwaikkatoi pe
to' wanî ye'nen, itesa' warantî. 13 Mîrîrî
ye'nen uyenupakon to'ya yai tamî'nawîrî
uurî'nîkon ena tiwin esenumenkanto'
yarakkîrî innape ikupî ye'nen. Moropai
uyenupakon to'ya yai, mîîkîrî Paapa
munmu epu'tî uurî'nîkonya kupî sîrîrî inî'
panpî'. Moropai uurî'nîkon akîpî kupî sîrîrî
Cristo warantî e'nîto'pe. Morî pe Cristo
yeseru wanî manni' warantî uyeserukon
ena. 14 Mîrîrî warantî uurî'nîkon yenupasa'
to'ya wenai, moreyamî' warantî uurî'nîkon
wanî pepîn, î' epu'nenan pepîn warantî.
Maasa pra seru'ye'kon warayo'konya
yenupanto' pî' inna taa, uurî'nîkon
yenku'tî to'ya mîrîrî yenupanto' to'ya
wenai. Mîrîrî wanî inna warantî tîîse
inna taatîponkon yarî to'ya ataka'manto'
ya'. Tîîse inî'rî inna taa pepîn yenupanto'
to'ya pî', innape Paapa kupî ye'nen.
15 Tîîse eseurîman yairon pî' neken, yairî
uyonpakon sa'namai'ma. Mîrîrî warantî
ikupî'nîkon ya, tamî'nawîrî morî pe
e'nî Cristo ton pe. Manni' uurî'nîkon
yaipontînen, upu'paikon pe tîwanî ye'nen.
16 Moropai uurî'nîkon wanî itesa' warantî.
Tamî'nawîrî e'to' yawîrî, ma'tîkî' pe
pra. Tîîse tamî'nawîrî e'waikkatoimîrî
uyesa'kon wanî ya, morî pe aako'mamî.
Esenyaka'manto' kupî morî pe maasa pra
tamî'nawîrî morî pe e'to' yawîrî awanî
ye'nen. Mîrîrî warantî Cristo waikatoi
pe e'nî ye'nen. Imaimu yawîrî ko'mannî
ya morî pe esenyaka'man, maasa pra
tiaronkon sa'nama pî' ko'mannî ye'nen.

Cristo Nîtîrî Amenan Ko'mannîto'

17 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon pî' tauya
sîrîrî Uyepotorîkon maimu pe. Taa
pî' uuko'mamî meruntî ke see warantî:
Inî'rî manni'kan Paapa epu'nenan pepîn
ko'mamî manni' warantî aako'mamîkon
namai. Maasa pra inkamoro esenu-
menkato' wanî î' pe pra rî. 18 Moropai
inkamoro esenumenka imakui'pî kupî
pî'. Ipatîkaron Paapa nîtîrî'pî inkamoro
ko'manto' ton pra awanî. Maasa pra
pakko pe Paapa epu'tî to'ya pra to'
wanî ye'nen. Moropai itu'se pra to'
wanî maasa pra sa'man pe to' yewan
wanî ye'nen. 19 Inkamoro enasa' man
aweppe'to' ton pra tamî'nawîron imakui'pî
tînkupîkon pî'. Nura teserukon kupî pî' to'
ko'mamî. Moropai inî' panpî' ikupîkonpa
to' eturumakasa' wanî. Mîrîrî warantî
itu'se tîwe'to'kon pî' to' ko'mamî, tone'
imakui'pî anku'pai to' wanî. Mîrîrî warantî
Paapa epu'nenan pepîn yeseru wanî.

20 Mîrîrî kupî pî' aako'mamîkonpa
Cristoya ayenupasa'kon pra man. 21 Tîîse
amîrî'nîkonya eta'pî Cristo yekare. Mo-
ropai innape ikupî'pîya'nîkon imaimu
yairon pî' eesenupa'pîkon, iteseru pî'.
22 Moropai pena amîrî'nîkon esenupa'pî
î' kai'ma penaro' ayeserukon kupî pî'
aako'mamîkon rumakakonpa. Mîrîrî
ayeserukonya ataruma'tî'pîkon iwinîkîi
pra inî' panpî'. 23 Mîrîrî winîpai
ayewankon moropai eesenumenkato'kon
miakanma'nîkon e'pai awanî amenan
pe. 24 Mîrîrî ye'nen amenan aponkon
yeka'maya'nîkon warantî amenan
ayeserukon ton yeka'matî ayewankon ya'

manni' Paapa yeseru warantî. Mîrîrî ye'nen
yairî aako'mamîkon, yairî Paapa ko'mamî
warantî.
25 Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe teeseurîmai
pra e'tî inî'rî. Eeseurîmakon ya, yairî
eeseurîmakon yuwatî ayonpakon yarakkîrî.
Maasa pra tamî'nawîrî uurî'nîkon wanî
Cristo waikatoi pe, ipemonkonoyamî'
yonpa pe.
26 Î' pensa eekore'makon ya, ayentai
eekore'mato'kon kî'tîrîi imakui'pî
kupîya'nîkon namai. *Sl 4.4*
Eekore'makon ya, wei ewomî pîkîrî
kako'mantî. Tîîse eekonekakon yuwatî.
27 Mîrîrî warantî imakui'pî pata'se' ton
kî'tîîtî ayewan ya', Makui esenyaka'ma
ko'mannîpî namai. 28 Anî' e'sa' ya ama'ye'
pe, inî'rî mîîkîrîya yama'runpa e'pai pra
man. Tîîse eesenyaka'ma neken e'pai
awanî, morî pe tîîko'mamîpa. Moropai
mîrîrî warantî mîîkîrîya î' ton pînon pîika'tî
e'painon.
29 Eeseurîmakon ya se' tapairî nura mai
pî' eeseurîmakon e'pai pra man. Tîîse
morî mai yapurîya'nîkon yuwatî. Mîrîrî
ke tiaronkon pîika'tîkonpa, moropai inî'
panpî' epu'nen pe to' e'to'pe. 30 Moropai
yairî ma're Paapa winîpainon Morî Yekaton
Wannî tîku'se pra e'tî. Maasa pra mîîkîrî
Morî Yekaton Wannî wanî Paapa pe-
monkono pe uurî'nîkon wanî ekareme'nen
pe. Moropai mîîkîrî wanî ye'nen,
Paapaya uurî'nîkon mo'ka imakui'pî
yapai epu'tî'nîkon, umo'kaiya'nîkon
weiyu yai. 31 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî
eekore'mato'kon rumakatî. Moropai
awe'mu'tunpato'kon rumakatî. Moropai
aatasi'sirunpato'kon rumakatî. Mîrîrî
ye'ka wenai tîwentaimepî'se pra e'tî.
Tiaronkon winîkîi eeseurîmato'kon
rumakatî. Moropai tamî'nawîrî mîrîrî
imakui'pîkon rumakatî. 32 Tîîse morî pe e'tî,
tiaronkon yarakkîrî eranmîra. Moropai î'
rî to' nîkupî'pî awinîkîi'nîkon mîrîrî ku'tî
aawanmîra'nîkon. Î' kai'ma tîîwanmîra
Jesus Cristo wenai Paapaya ankupî'pîkon
kupî'pî warantî iku'tî.

5

Paapa Munkîyamî' Ko'mamî Yeseru

1 Amîrî'nîkon wanî Paapa munkîyamî'
pe iwakîri pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen
o'non ye'ka pe Paapa wanî manni'
warantî awanîkon yuwatî. 2 Mîrîrî
warantî î' rî kupîya'nîkon kaisarî, morî
pe tiaronkon sa'nama pî' aako'mamîkon
yu'se wai. Maasa pra Cristoya uurî'nîkon
sa'nama'pî. Mîîkîrî e'tîrî'pî uurî'nîkon
ton pe tîîwarîrî. To' nîtîrî a'pusin Paapa
wakîri pe, moropai Paapa yapurî pe to'
nîpo'tî warantî aasa'manta'pî, kure'ne
usa'nama tîuya'nîkon ye'nen. Mîrîrî
warantî tiaronkon sa'namaya'nîkon e'pai
awanî.
3 Paapa pemonkono pe awanîkon ye'nen,
imakui'pî pe se' tapairî wîri'sanyamî'
yarakkîrî ke'tî, moropai wîri'sanyamî', se'
tapairî warayo'kon yarakkîrî ke'tî. Moropai
nura tîku'se pra e'tî, moropai kure'ne
î' yu'se kîseka'nunkatî. Mîrîrî warantî
Paapa pemonkonoyamî' ko'mamî e'pai
pra man. 4 Moropai eeseurîmakon ya,
nura pî' kîseurîmatî, tîîse Paapa pî' —
Morî pe man, Paapa —ka'tî neken. 5 Mîrîrî
warantî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'sanon
tîno'pî pepîn yarakkîrî, moropai nura pî'
teesenumenkasanonya, moropai kure'ne
î' yu'se teeseka'nunkasanonya Paapa
winîpainon î' yapisî pepîn, î' pensa aaipî
ya tamî'nawîronkon esa' pe. Maasa pra
inkamoro ye'kakon wanî mia' ke ikonekasa'
yapurînenan pe. Paapa yapurî to'ya pepîn.
6 Mîrîrî ye'nen morî pe ko'manpai'nîkon,
anî'ya uyenku'tîkon namai se' tapairon
mai ke. Maasa pra Paapaya tîmaimu
yawîronkon pepîn taruma'tî kupî sîrîrî.
7 Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'kakon kore'ta
tîwe'se pra e'tî.
8 Maasa pra pena amîrî'nîkon ko'mamî'pî
inkamoro ko'mamî manni' warantî ewaron
ya'. Tîîse î' pensa Paapa pemonkono pe
eena'pîkon patapai morî pe ayeserukon
enasa' a'ka ta. Mîrîrî ye'nen ako'mantî
morî pe, Paapa pemonkono pe awanîkon
ye'nen. 9 Mîrîrî warantî aako'mamîkon
ya, tiaronkon pîika'tîya'nîkon morî pe to'
e'to'pe moropai ayeserukon wanî yairî
moropai eeseurîmato'kon wanî morî pe,
seru'ye' pe pra. 10 Î' rî Paapa wakîri pe
tîwe'sen epu'tîya'nîkon yuwatî. 11 Moropai
imakui'pî to' yeseru, se' tapairon kî'ku'tî.
Tîîse aronne ekareme'tî yairî pra awanî
epu'to'pe to'ya. 12 Mîrîrî ye'ka ama'
pe to' nîkupî pî' eseurîman eserîke pra
awanî. Maasa pra yeppe'nî'ton pe awanî
ye'nen. 13 Uurî'nîkon wanî to' yeseru
yenponenan pe ta'nîkon ya to' pî': —
Mîrîrî wanî morî pe pra. Manni' a'ka

pe tîwe'senya tamî'nawîrî tera'masen
pepîn yenpo manni' warantî. 14 Maasa
pra a'ka pe tîwe'senya tamî'nawîron
esera'ma emapu'tî. Mîrîrî ye'nen pena
awe'menuka'pî see warantî:
Amîrî awetun ko'mannîpî manni' apakakî.
Amîrî tîîsa'mantai tîîko'mansen
e'mî'sa'kakî.
Moropai Cristoya amîrî kupî a'ka ta
aako'mamîpa
taasai'ya man.
15 Mîrîrî ye'nen maasa era'matî morî pe
î' kai'ma aako'manto'kon menkakonpa.
Pakko pe kako'mantî tîîse epu'nen pe
ako'mantî. 16 Morî kupîya'nîkon yuwatî,
maasa tîkai pra. Maasa pra tu'ke imakui'pî
ku'nenan man akore'ta'nîkon. Inkamoroya
aama'tînîpîkon namai iku'tî. 17 Pakko pe
tîwe'se pra e'tî. Tîîse î' kupîya'nîkon yu'se
Uyepotorîkon e'to' mîrîrî epu'tî. 18 Kure'ne
mai' pî' teetînse pra e'tî. Maasa pra
mîrîrîya aako'manto'kon taruma'tî. Tîîse
Morî Yekaton Wannî esenyaka'mato'pe
apî'nîkon eturumakatî iipia. 19 Tiaronkon
innape Jesus ku'nenan yarakkîrî eseurîmatî
eren ke. Eserenkatî Paapa maimu
e'menukasa' erenkato' pî' moropai Paapa
yapurîto' pî'. Moropai Jesus yeseru pî'
teeseurîmasen eren pî' eserenkatî Paapa
yapurî pe. —Morî pe pu'kuru man, Paapa
—kai'ma eserenkatî. 20 Mîrîrî warantî Paapa
uyunkon yapurîtî tîwîrî, tamî'nawîron
ku'sai'ya wenai moropai Uyepotorîkon
Jesus Cristo wenai.

Warayo'kon Moropai To' No'pîtonon

21 Ayonpakon nîrî maimukon yawîrî
ako'mantî, Cristo namaya'nîkon wenai.
22 Amîrî'nîkon wîri'sanyamî' pî' tauya
sîrîrî, tînyo kenankon pî', anyokon maimu
yawîrî ako'mantî, Uyepotorîkon na-
maya'nîkon wenai. 23 Maasa pra inyo wanî
tîno'pî pu'pai pe, tîpemonkonoyamî' pu'pai
pe Cristo wanî manni' warantî. 24 Mîrîrî
ye'nen ipemonkonoyamî', inmo'ka'san
ko'mamî Cristo maimu yawîrî. Mîrîrî
warantî nîrî tînyo kenankon wîri'sanyamî'
ko'mamî e'pai awanî î' taasa' tînyoya
yawîrî.
25 Tîno'pî kenankon warayo'kon pî'
tauya: ano'pîkon sa'nama pî' ako'mantî,
tîpemonkono pe tînmo'ka'san sa'nama'pî
Cristoya warantî. To' sa'nama tîuya
ye'nen tîîwarîrî awe'tîrî'pî, inkamoro
pîika'tîpa. Aasa'manta'pî morî pe to'
e'to'pe. 26 Innape tîmaimu kupî to'ya
era'ma tîuya ye'nen, imakui'pî to' nîkupî'pî
rona'pîiya, morî pe to' e'to'pe. 27 Mîrîrî
warantî ikupî'pîiya tîîpia to' enepîpa
morî pe teken, imakui'pî ton pra. Tîmîrî
pe to' wanî ye'nen, imakui'pî, nura
tîku'se pra to' ko'mamî yu'se awanî'pî,
tîwarantî. 28 Mîrîrî warantî tîno'pîkon
sa'nama pî' warayo'kon ko'mamî e'pai
awanî. Tîwe'sa'namakon manni' warantî
tîno'pîkon sa'nama to'ya e'pai awanî
mîrîrî. Tîno'pî sa'namanen wanî ya,
awe'sa'nama nîrî. 29 Anî' esewanmîrî
pepîn tîîwarîrî, tîîse awe'sa'nama. Mîrîrî
warantî nîrî tîpemonkonoyamî' sa'nama
Cristoya. 30 Ipemonkono pe e'nî ye'nen
usa'namaiya'nîkon mîrîrî. 31 Pena Paapaya
ta'pî:
—Warayo' no'pîta yai, eemo'ka tun mo-
ropai tîsan piapai moropai tîno'pî
yarakkîrî eena.
Asakî'ne to' tîîse tiwinan warantî to' enasa'
mîrîrî *Gn 2.24*
—taasai'ya man. 32 Esenumenkanto' mîrîrî
kure'nan, maasa pra Cristo pî' eseurîma
moropai inmo'ka'san pî'. 33 Moropai
amîrî'nîkon warayo'kon pî' tauya nîrî,
ano'pîkon sa'namatî awe'sa'namakon
manni' warantî. Moropai wîri'sanyamî' pî'
tauya, anyokon namaya'nîkon e'pai awanî.

6

Moreyamî' Moropai To' Yunkonyamî'

1 Moreyamî' pî' tauya sîrîrî moropai
maasaronkon pî': Ayunkon asankon maimu
yawîrî ako'mantî, Cristo nîmo'ka'san
pe awanîkon ye'nen. Mîrîrî kupî pî'
aako'mamîkon ya, yairî aako'mamîkon.
2-3 Pena Paapaya tîmaimu ekaremekî'pî
unkupîkon pe: —Ayunkon asankon namatî
—ta'pî Paapaya.
—Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, morî pe
aako'mamîkonpa akupîuya'nîkon
moropai kusan pe aako'manto'kon
wanî sîrîrî non po *Dt 5.16*
—ta'pîiya. Mîrîrî wanî ipîkku pe unkupîkon
pe, maasa pra Paapaya ta'pî e'mai' pe mîrîrî
yawîrî e'nî ya, morî tîrîiya, taasa' tîuya
yawîrî.
4 Moropai to' yunkonyamî' pî' tauya:
wei kaisarî anmukukon panamatî Uyepo-
torîkon yeseru ke irumaka pata pe pra.
Tîîse to' tekatonkai pra e'tî, tîîse morî pe to'
yenupatî.

Ipoitîrî Moropai Ikaraiwarî

5 Amîrî'nîkon to' poitîrîtonon akarai-
warîkon maimu yawîrî iku'tî to' na-
maya'nîkon ye'nen. Moropai mîrîrî
kupîya'nîkon yai, aawo'ma'takon pe
pra, yairî iku'tî Cristo yapurîya'nîkon
manni' warantî iku'tî. 6 Aapia awanîkon
yai neken inamaya'nîkon kai'ma ke'tî.
Tîîse aapia'nîkon pra tîîse inamatî.
Manni' itu'se Paapa e'to' yawîrî iku'tî
awakîrikon pe, maasa pra Cristo pe-
monkono pe awanîkon ye'nen. 7 Tîîse
awakîrikon pe esenyaka'matî, akarai-
warîkon ton pe, î' kai'ma Uyepo-
torîkon ton pe eesenyaka'makon manni'
warantî. Manni'kan warayo'kon ton pe
pra neken eesenyaka'makon. 8 Maasa
pra amîrî'nîkonya tiwin pî' si'ma
akaisarî'nîkon Uyepotorîkon winîpainon
yapisî kupî sîrîrî, manni'kan tesa'
kenankonya moropai itesa' pînonya.
Yapisîya'nîkon kupî sîrîrî, î' kai'ma
ankupî'pîkon yepe'pî pe.

9 Amîrî'nîkon, to' karaiwarîyamî',
apoitîrîkon tîwakîmai e'tî. Yairî pra
iteseru era'maya wenai, ipî' teekore'mai
pra see warantî ikupîya pra awanî
ya, ataruma'tîuya, tekai pra. Mîrîrî
tî'napannî'tî. Maasa pra amîrîya epu'tî
mîrîrî moro to' esa' moropai ayesa' wanî ka'
po. Mîîkîrîya tamî'nawîronkon ko'mannîpî
se' kaisarî, e'sentai pra.

Surara Warantî Ekore'manto'

10 Tarîpai tauya sîrîrî apî'nîkon. Meruntî
ke ako'mantî Uyepotorîkon meruntîri
kure'nan yarakkîrî, ipemonkono pe
awanîkon ye'nen. 11 Mîrîrî ayuwa'nen
ton aponkon yeka'matî, manni' surara
epontîsa' manni' warantî. Tamî'nawîrî
mîrîrî Paapa nîtîrî yapi'tî, meruntî ke
awanîkonpa, Makuiya ayenumîkon namai.
Maasa pra mîîkîrîya uurî'nîkon yenku'tî
tîuya yuwa ko'mannîpî tu'ke ite'ka. 12 Maasa
pra uurî'nîkon epîto' wanî pemonkon
yarakkîrî pra tîîse Makui meruntîri
winîkîi moropai tîpoitîrî pe uurî'nîkon
yaipontînenan winîkîi, moropai manni'kan
imawariyamî' moropai maariwa'yamî'
winîkîi. Manni'kan ka' poro taasa'senon
meruntîkon, imakui'san winîkîi uurî'nîkon
ekore'ma. 13 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî
Paapa nîtîrî yapi'tî. Yapi'sa'ya'nîkon
ya, imakui'pî erepamî yai apona'nîkon
meruntî ke awanîkon, ayenumîiya'nîkon
pepîn. Teuren amîrî'nîkon yarakkîrî
eekore'ma tîîse ayenumîiya'nîkon pepîn.
Mîrîrî ye'nen meruntî ke e'tî.

14 Mîrîrî ye'nen teekonekai e'tî.
Paapa winîpainon yairon pe tîwe'sen
aworîmî yewa'tîkî, seru'ye' pe tîwe'sen
winîkîi eeseya'namapa. Moropai yairî
ayeseru ton yeka'makî, mîrîrî sa'man
aroppo'ta yuwa'nen ton yeka'maya
warantî. 15 Moropai ekonekatî î' kai'ma
Paapaya upîika'tîsa'kon ekaremekîkonpa
tiaronkon pî', morî pe to' enato'pe Paapa
yarakkîrî. Mîrîrî itekare ekaremekîya
wanî a'sa'sa' yeka'maya warantî satippe
aako'mamîkonpa aatare'mokon namai.
16 Moropai innape ikupî pî' ako'mantî.
Mîrîrî wanî manni' awapu pe yapi'sa'ya
manni' warantî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî
Makui rupeya apo'tîkon eserîke pra awanî.
Tîîse apona'nîkon eerepamî yai, eesi'nîpî.
17 Moropai mîrîrî awe'pîika'tîto'kon ton
yapi'tî, manni' aro' apu'paikon yuwa'nen
ton yeka'makonpa yapisîya'nîkon warantî.
Moropai Morî Yekaton Wannî nîtîrî yapi'tî
akasuparaikon pe. Mîrîrî wanî Paapa
maimu pe. 18 Tamî'nawîrî sîrîrî ku'tî eep-
îremakon ke. Paapa pî' awe'pîika'tîto'kon
ton esatî. Epîrematî tîwîrîrî Morî Yekaton
Wannî meruntîri yai. Mîrîrî ye'nen ari'ke'
pe e'tî, yairî ma're teenai pra. Moropai
epîrematî tîwîrîrî tamî'nawîronkon innape
Paapa ku'nenan pona.

19 Moropai epîrematî nîrî upona, Paa-
paya tîmaimu ekaremekîuya umeruntîri
ton tîîto'pe eranne' pe si'ma ekaremekîuya
namai. Mîrîrî unekaremekî e'to'pe aronne
epu'to'pe to'ya. Mîrîrî to' nepu'tî'pî pepîn
epu'to'pe to'ya, epîrematî. 20 Mîrîrî ekare-
mekîuya wenai tarî wanî sîrîrî atarakkan-
nîto' yewî' ta. Tîîse upona epîrematî tarî
si'ma itekare ekaremekî pî' uuko'manto'pe,
meruntî ke, eranne' pe pra e'to'pe. Maasa
pra mîrîrî itekare ekareme'to'peuya uurî
yaipontî'pî Jesusya.

21 Uyonpakon Tíquico manni' ya-
iron, Uyepotorîkon esenyaka'mato' pî'
teesenyaka'masenya tamî'nawîrî uyekare
ekaremekî apî'nîkon, î' kai'ma tarî
uuko'mamî yekare epu'tîkonpa. 22 Mîrîrî
ekareme'se akore'ta'nîkon yarimauya
sîrîrî. Î' kai'ma tamî'nawîrî anna yekare
ekaremekîiya yai, aatausinpakonpa.

Paulo Esekaremekî

[23] Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya amîrî'nîkon pia tîwanmîn tîrî yu'se wai, uyonpayamî'. Moropai î' kai'ma tiaronkon sa'nama pî' aako'manto'kon ton tîrî to'ya yu'se wai. Moropai innape tîkupîkon pî' aako'mamîkonpa itîrî to'ya yu'se wai. [24] Moropai epe'mîra Paapa nîtîrî ko'mamî yu'se wai tamî'nawîrî manni'kan Uyepotorîkon Jesus Cristo yapurî pî' tîîko'mansenon pia.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ FILÍPOS PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan Filípos ponkon pia. Miarî Paulo wîtîsa' wanî'pî Jesus yekare ekareme'se. Moropai innape ikupî'pî to'ya imakui'pî teserukon tîrumakai. Atos capítulo 16 ya' eeseporî mîrîrî.

Mîrîrî tîpo itekare ekaremekî pî' pinunpa'pîiya. Tîîko'mamî tîpo yapisî'pî to'ya, atarakkannîto' yewî' ta yawonnîpî'pî to'ya. Mîrîrî yekare Filípos ponkonya eta'pî moropai tonpakon itese' Epafrodito yarima'pî to'ya iipia. Mîrîrî yai sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya tarakkannîto' yewî' ta si'ma. Taatausinpai imenuka'pîiya, î' kai'ma tîwinîkîi morî ku'sa' to'ya pî' eeseurîma'pî morî pe man kai'ma. Moropai to' panama'pîiya î' kai'ma Jesus yeseru yawîrî to' ko'manto' pe.

1 Uyonpayamî', Filípos ponkon, uurî
Pauloya kaareta menuka sîrîrî Timóteo
yarakkîrî si'ma. Cristo Jesus poitîrî pe
anna wanî. Amîrî'nîkon, Jesus Cristo
nîmo'ka'san pia yarima annaya sîrîrî.
Moropai yarima annaya nîrî Paapa
munkîyamî' ko'mannî'nenan pia moropai
to' pîika'tînenan pia nîrî.
2 Uyonpayamî', Paapa, Uyunkonya
tamî'nawîron morî tîrî yu'se wai
aapia'nîkon. Moropai tîwanmîra e'nîto'
tîrîiya yu'se wai. Mîrîrî warantî itîrî
Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai
aapia'nîkon.

Paulo Epîremato'

3 Amîrî'nîkon pî' enpenata kaisarî tauya
Paapa pî': —Morî pe to' pîika'tîsa'ya,
Paapa —tauya ipî'. 4 Moropai apona'nîkon
epîrema kaisarî, atausinpasa' wanî
amîrî'nîkon pî'. 5 Maasa pra upîika'tîpîtî'pîya'nîkon Cristo yekare ekaremekî pî'. Pena upîika'tîpîtî'pîya'nîkon Cristo yapisî'pîya'nîkon pata pai sîrîrî tîpose. 6 Morî pe Paapa esenyaka'ma pia'tî'pî ayewankon ya'. Mîrîrî warantî eesenyaka'ma ko'mannîpî yaretî'ka tîuya pîkîrî, Jesus Cristo iipî pîkîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai.

7 Ayapurîuya'nîkon maasa pra upîika'tî'pîya'nîkon Jesus yekare ekaremekî pî', anetapai'nîkon pî' moropai anetapai'nîkon pepîn pî' nîrî. Mîrîrî rî kupî'pîya'nîkon moro akore'takon wanî tanne. Moropai tarî, atarakkannîto' yewî' ta wanî tanne, ikupî pî' aako'mamîkon. Mîrîrî ye'nen kure'ne ayapurîuya'nîkon. 8 Cristo Jesusya asa'namakon warantî asa'namauya'nîkon. Innape man, useruku pepîn, mîrîrî epu'tî Paapaya.

9 Epîrema sîrîrî apona'nîkon. Tauya
Paapa pî': —Inî' panpî' tonpakon
sa'namato'pe to'ya. Moropai inî' panpî'
yairî epu'to'pe to'ya, pakko pe pra
to' e'to'pe —tauya Paapa pî'. 10 Mîrîrî
warantî amîrî'nîkon yenupasa' Paapaya
ya, morî kupîya'nîkon tiwin. Mîrîrî
ye'nen Cristo enna'po yai, nura pe pra
awanîkon. Aweppepîkon pepîn Cristo
eporîya'nîkon yai. 11 Mîrîrî warantî morî
pe aako'mansa'kon imakui'pî tîku'se pra,
maasa pra ameruntîrikon ton tîîsa' Jesus
Cristoya. Mîrîrî pî' taa to'ya: —Morî amîrî,
Paapa, apemonkonoyamî' pî'. Inkamoro
yairî to' ko'mamî mîrîrî. Tamî'nawîronkon
yentainon amîrî, Paapa —taa to'ya.

Paulo Eseurîma Tîwe'taruma'tîto' Pî'

12 A'kî, uyonpayamî', utaruma'tî'pî
to'ya Paapa maimu ekaremekîuya wenai,
moropai uyarakkamo'pî to'ya. Mîîwîni
tîîse tu'ke pemonkonyamî'ya Paapa
maimu eta ko'mannîpî moropai yapisî
to'ya. 13 Mîrîrî warantî î' wani' awanî
ye'nen tarî wanî atarakkannîto' yewî' ta,
epu'tî tamî'nawîronkon surarayamî'ya.
Moropai tiaronkonya epu'tî nîrî. 14 Tîîse
eranne' pe arinîkon uyonpayamî' wanî
pepîn mîrîrî pî'. Tîîse meruntî ke to'
ena'pî. Uyarakkansa' to'ya yekare etasa'
tîuya'nîkon ye'nen, inî' panpî' Paapa
maimu ekaremekî to'ya teweppe'se pra.

15 Tîîse tîkinmukon pe ekaremekî
tiaronkonya. Upî' tîwo'ma'takon pe,
Cristo yekare ekaremekî pî' to' wanî.
Tîîse mîrîrî warantî pra tiaronkon wanî.
16 Morî pe ekaremekî to'ya, tîwakîri pe.
Inkamoroya usa'nama maasa pra Cristoya
uyarima'pî tîmaimu ekareme'se epu'tî
to'ya. Moropai epu'tî to'ya nîrî, mîrîrî
wenai uyarakkamo'pî to'ya. 17 Tîîse
tiaronkonya usa'nama pepîn. Uyentai
to' e'kupî Cristo yekare ekaremekî to'ya.

Mîrîrî pî' yairî ma're Paulo ena kai'ma to'
esenumenka.
18 Tîîse esewankono'ma pra wai mîrîrî pî'.
Î' wani' pra man uupia. Morî pe, imakui'pî
pe ekaremekî to'ya ya, atausinpa sîrîrî.
Maasa pra Cristo yekare ekaremekî to'ya.
Inna, mîrîrî pî' atausinpa ko'mannîpî.
19 Maasa pra epa'ka kupî sîrîrî. Eepîre-
masa'kon ye'nen, moropai Morî Yekaton
Wannîya upîika'tîsa' ye'nen, epa'ka kupî
sîrîrî. 20 See warantî iko'manpai wai. Î' rî
kupîuya ya, morî pe ku'to'peuya eppepî
namai. Moropai imakui'pî pe tiaronkon
eseurîma namai Cristo pî'. Tîîse eranne' pe
pra iko'manpai wai, uusa'manta ya, enen
wanî ya, Paapa yapurîto'pe tiaronkonya
mîrîrî wenai. 21 Maasa pra uurî pia, morî
pe awanî Cristo yapurî pî' uuko'mamî
ya. Mîrîrî warantî uusa'manta ya, itentai
panpî' morî pe awanî uupia, maasa pra
Cristo pia pu'kuru uuko'mamî. 22 Tîîse
uusa'manta pra wanî ya, esenyaka'ma
ko'mannîpî Cristo ton pe, mîîkîrî yapi'to'pe
tiaronkonya. Mîrîrî ye'nen î' kupîuya
epu'tîuya pra wai. 23 Maasa pra uurî
esiwa'sa' sîrîrî uwoi. Mîrîrî ye'nen î'
koneka epu'tîuya pra wai, uuko'mamî
ka'rî tarî, uusa'manta ka'rî. Tîîse tauya
apî'nîkon, tarîpai itîîpai wai kure'ne maasa
pra iko'manpai wai Cristo yarakkîrî. Mîrîrî
wanî morî pe, tarî uuko'mamî yentai.
24 Mîîwîni tîîse amîrî'nîkon pî' esenumenka
ya, inî'rî tarî iko'manpai wai, inî' panpî'
amîrî'nîkon yenupato'peuya. 25 Mîrîrî
ye'nen amîrî'nîkon kore'ta uuko'mamî
sîrîrî amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya, inî'
panpî' Cristo epu'tîkonpa. Innape awanî
epu'tî pî' wai. 26 Moriya mîrîrî pî' aatausin-
pato'kon eporîya'nîkon Cristo Jesus piawon
pe awanîkon ye'nen. Aatausinpakon uurî
erepamî akore'ta'nîkon pî'.
27 Mîrîrî ye'nen î' taasa' Cristoya, yawîrî
ako'mantî. Mîrîrî warantî amîrî'nîkon pia
uutîsa' pra awanî ya, mîrîrî epu'tîuya morî
pe, yairî aako'mamîkon. Moropai epu'tîuya
amîrî'nîkon esenyaka'ma kure'ne Cristo
yekare ekaremekî pî', tiwin eesenu-
menkato'kon innape iku'to'yakon tîîse.
28 Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra e'tî ayey-
atonkon pî'. Eranne' pe pra awanîkon ya,
amîrî'nîkon pîika'tîsa' Paapaya epu'tî to'ya.
Moropai tîtaruma'tîkon Paapaya epu'tî
to'ya nîrî. 29 Maasa pra Paapaya amîrî'nîkon
mo'ka'pî innape tîkupîkonpa neken pra,
tîîse mîîkîrî wenai awe'taruma'tîkonpa
nîrî amo'ka'pîiya'nîkon. 30 Mîrîrî we-
nai awe'taruma'tîkon sîrîrî, pena uurî
e'taruma'tî'pî, manni' anera'ma'pîkon
warantî. Moropai mîrîrî pî' uuko'mamî
sîrîrî epu'tî pî' naatîi.

2

Tiaronkon Ma're Jesus Cristo E'kupî'pî

1 Innape awanî, ameruntîrikon ton
tîrî Cristoya eesewankono'makon namai.
Moropai kure'ne asa'namaiya'nîkon.
Moropai tiwin awanîkon emapu'tîsa' Morî
Yekaton Wannîya. Moropai a'noko'pîkon
pe tiaronkon era'maya'nîkon, ayewankon
ya' Morî Yekaton Wannî ko'mamî ye'nen.
Mîrîrî warantî Cristo wanî aapia'nîkon.
2 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon, tîmurukun
pe e'tî. Teesiyu'pî'se pra ako'mantî.
Tiaron yu'se e'tî, amîrî'nîkon yu'se Cristo
wanî warantî. Tiwin ayeserukon nîsi
Cristo yeseru warantî. Mîrîrî warantî
awanîkon ya, inî' panpî' atausinpa mîrîrî
pî'. 3 Moropai mîî pe pra e'tî, tiaronkon
yentai awanîkon pî' teesenumenkai pra e'tî.
4 Î' itu'se awe'to' pî' neken teesenumenkai
pra e'tî tîîse itu'se tiaronkon e'to' pî' nîrî
esenumenkatî.
5 Jesus Cristo esenumenka'pî warantî es-
enumenkatî.
6 Maasa pra mîîkîrî Jesus wanî'pî Paapa
kaisarî pena.
Tîîse, —Ipîkku pe uuko'mamî ipatîkarî —
taiya pîn.
7 Mîrîrî ye'nen ipîkku pe tîwe'to' kupî'pîiya
tîwî.
Tamî'nawîrî rumaka'pîiya,
moropai ipîkku pe pra eena'pî,
Paapa poitîrî pe.
Maasa pra pemonkon pe eena'pî,
uurî'nîkon warantî.
8 Pemonkon pe tîwanî yai,
tiaronkon ma're eena'pî, mîî pe pra.
Aako'mamî'pî Paapa maimu yawîrî
tîîsa'manta pîkîrî.
Moropai pakî'nan pona aasa'manta'pî,
ama'ye' sa'manta warantî.
9 Mîrîrî ye'nen Jesus pîmî'sa'ka tîuya yai,
ipîkku pe Paapaya ikupî'pî, tamî'nawîronkon
yentai.
Moropai tamî'nawîronkon ipîkkukon ese'
yentai
itese' ton tîrî'pî Paapaya, uyepotorîkon pe.
10 Mîrîrî ikupî'pîiya

tamî'nawîronkonya Jesus yapurîto'pe teesekunkai'ma.
Ka' ponkonya, non ponkonya, non yo'konya,
tamî'nawîronkonya taato'pe:
—Ipîkku pe Uyepotorî Jesus man,
tamî'nawîronkon yentainon —taato'pe to'ya.
11 Moropai mîrîrî yai,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya taa Jesus Cristo pî':
—Anna yepotorî amîrî, Jesus,
anna yaipontînen —taa to'ya.
Mîrîrî warantî Paapa, uyunkon atausinpa kure'ne mîrîrî pî',
yapurî to'ya ye'nen.
Tîwakîri pe etaiya.

Morî Kupî pî' Iko'manpai'nîkon

12 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', akore'ta'nîkon wanî yai, umaimu yawîrî aako'mamî'pîkon. Mîrîrî warantî ako'mantî inî' panpî', uurî ton pra tîîse. Aawarîrî'nîkon morî ku'tî, Paapa namai'ma. Imaimu yawîrî ako'mantî, Paapa wakîri pe pra awanîkon namai. 13 Maasa pra Paapa esenyaka'ma ko'mannîpî ayewankon ya', itu'se tîwe'to' anku'pai awanîkonpa. Mîrîrî warantî nîrî kupîiya, itu'se tîwe'to' kupîkonpa.

14 Tamî'nawîrî î' taasa' Paapaya ku'tî teesiyu'pî'se pra, tîîwo'ma'tai pra moropai teekore'mai pra iku'tî. 15 Moropai mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, imakui'pî pe tiaronkon eseurîma eserîke pra awanî apî'nîkon. Maasa pra Paapa munkîyamî' pe awanîkon, imakui'pî ton pra. Tarî aako'mamîkon ama'ye'kon kore'ta, imakui'pî ku'nenan kore'ta. Tîîse morî aako'manto'kon era'ma to'ya. Mîrîrî yai ka' pî' siirikkîyamî' esera'ma ewaron ya' warantî, ayeserukon era'ma to'ya morî pe, imakui'pî ku'nenan kore'ta. 16 Moropai inkamoro pî' itekare ekaremekî pî' aako'mamîkon, ko'mannîto' ton tîînen. Mîrîrî warantî aako'mansa'kon ya, kure'ne atausinpa apî'nîkon. Tarîpai Cristo iipî yai, kure'ne atausinpa apî'nîkon. Maasa pra î' pe pra rî esenyaka'masa' pra awanî ye'nen, maasa pra innape iku'sa'ya'nîkon. 17 Penaronkonya Paapa repa'pî tekînon ke. Mîrîrî pî' Paapa atausinpa'pî. Mîrîrî warantî aatausinpa nîrî, innape tîku'to'ya'nîkon pî'. Moropai tîmîrî ton pe eesenyaka'mato' pî', innape Paapa ku'sa'ya'nîkon uurî wenai. Mîrîrî wenai uwî to'ya yai pra. Tîîse atausinpa mîrîrî pî' moropai amîrî'nîkon pî' atausinpa. 18 Mîrîrî ye'nen aatausinpakon e'pai awanî uurî pokonpe.

Timóteo Moropai Epafrodito Yekare Pî'

Paulo Eseurîma

19 Ka'ne' pe Timóteo anarimapai wai amîrî'nîkon pia, ayekarekon etai attîto'pe. Mîrîrî yu'se Uyepotorî Jesus wanî ya, ikupîuya. Mîîkîrîya î' kai'ma ayekarekon ekaremekî upî'. Mîrîrî pî' atausinpa. 20 Mîîkîrî, Timóteo warainon ton pra awanî. Mîîkîrîya neken kure'ne tî'noko'pî pe ayera'makon. 21 Maasa pra tamî'nawîronkon esenumenka itu'se tîwe'to'kon pî' neken. Tîîse itu'se Jesus Cristo e'to' kupî to'ya pepîn. 22 Mîrîrî warantî pra Timóteo wanî. Morî iteseru epu'tî pî' naatîi. Timóteo esenyaka'mapîtî'pî uyarakkîrî, teesenyaka'masen tun yarakkîron warantî. Morî pe mîîkîrî esenyaka'mapîtî'pî uyarakkîrî, Cristo yekare ekaremekî pî'. 23 Tarîpai anarimapai wai ka'ne' pe aapia'nîkon. Tîîse maasa î' kupî to'ya upî' epu'sau'ya yai, mîîkîrî yarimauya. 24 Moropai uutî nîrî aapia'nîkon, itu'se Paapa wanî ya.

25 Tîîse e'mai' pe Epafrodito yarimapai wanî sîrîrî. Mîîkîrî wanî uyonpakon pe, teesenyaka'masen uyarakkîrî, Paapa esenyaka'mato' kupî pî' aatapi'sa'. Mîîkîrî anarima'pîkon uupia upîika'tînen pe awe'to'pe. 26 Mîîkîrî yarimauya sîrîrî maasa pra amîrî'nîkon anera'mapai awanî. Mîîkîrî esewankono'ma'pî pri'ya pra tîwanî yekare etasa'ya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen kure'ne anera'mapai awanî. Mîrîrî ye'nen yarimauya sîrîrî era'makonpa. 27 Inna pri'ya pra awanî'pî kure'ne. Aasa'manta yonpa'pî. Tîîse tî'noko'pî pe era'ma'pî Paapaya moropai yepi'tî'pîiya. Mîîkîrî neken pepîn tîîse uurî nîrî era'ma'pîiya tî'noko'pî pe, inî' panpî' esewankono'ma namai. 28 Mîrîrî ye'nen uwakîri mîîkîrî yarimauya sîrîrî taatausinpai era'makonpa, moropai ipî' teesenumenkai pra uuko'manto'pe. 29 Tarîpai mîîkîrî yapi'tî taatausinpai Cristo pemonkono pe awanî ye'nen amîrî'nîkon warantî. Mîîkîrî yapurîtî moropai tiaronkon iwarainokon nîrî yapurîtî. 30 Aaipîkon eserîke pra awanî ye'nen, mîîkîrî yarima'pîya'nîkon upîika'tînen pe.

Itekare ekaremekî pî' eesenyaka'ma'pî
tîwîrî, tîîsa'manta epu'tîi'ma. Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî yapurîtî.

3

Paapa Wakîri Pe E'nî Pî' Paulo Eseurîma

1 Sîrîrî panpî' neken eseurîmato' sîrîrî,
uyonpayamî'. Kure'ne atausinpatî,
uyepotorîkon piawon pe awanîkon ye'nen.
Î' menuka'pîuya pena, inî'rî imenukauya
sîrîrî. Mîrîrî pî' eseta'ka pepîn, maasa pra
inî' panpî' yairî epu'tîkonpa, eesenku'tîkon
namai. 2 Aka, uyonpayamî', tîwarî e'tî
warayo'kon arinmaraka warainokon
pî' amîrî'nîkon yenku'tî to'ya namai.
Inkamoro yeseru wanî imakui'pî pe.
Inkamoroya taapîtî: —Amere pi'pîkon
ya'tîtî Paapa munkî pe awanîkonpa. Mîrîrî
api'pîkon ya'tîsa'ya'nîkon pra awanî ya,
Paapa munmu pe pra awanîkon —taa
to'ya. 3 Tîîse uurî'nîkon wanî Paapa
munkîyamî' pe pu'kuru. Maasa pra
Paapa yapurî uurî'nîkonya, Morî Yekaton
Wannî meruntîri wenai. Mîrîrî ye'nen
taatausinpai uurî'nîkon ko'mamî Jesus
Cristo nîkupî pî', ipîkku pe awanî ye'nen.
Tîîse unkupîkon pî', upi'pîkon ya'tîsa'
wanî ipîkku pe pra, î' pe pra rî awanî.
4 Tînkupî'pîkon wenai Paapa munkî pe
tîwanîkon pî' to' esenumenka kai'ma.
Tîîse mîrîrî warantî uurî nîrî esenu-
menka e'painon, morî pe e'to' wenai.
5 Maasa pra uurî esenposa' tîpo, umere
pi'pî ya'tî'pî to'ya Moisés nurî'tî taasa'
yawîrî eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai
wei tîîse. Uyun, usan wanî Israel pa'ri
rî'san pe. Uurî wanî Benjamim nurî'tî
paarî'pî pe. Tamî'nawîronkon utamokon
wanî'pî Abraão pa'rirî'san pe, tiaronkon
pepîn. Moropai fariseu pe wanî'pî,
Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîron.
6 Kure'ne esenyaka'mapîtî'pî Paapa ton
pe, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî.
Jesus yapurînenan taruma'tîpîtî'pîuya.
Tamî'nawîrî î' taasa' Moisés kaaretarîya,
mîrîrî ku'pîtî'pîuya yairî. Morî pe
Paapa pemonkono pe wanî kai'ma
esenumenkapîtî'pî, imakui'pî ton pra.
7 Tîîse Cristo eporî'pîuya pata pai,
epu'tî'pîuya manni' uyeserurî'pî wanî
î' pe pra rî. Morî pe Cristo wanî
epu'tî'pîuya, maasa pra imîrî pe enasa'
ye'nen. Tamî'nawîrî uyeserurî'pî yentai
awanî'pî. 8 Tarîpai tiaron morî panpî'
eporî'pîuya. Uyepotorî pe Jesus ena'pî.
Imaimu yawîrî iko'manpai wai tarîpai.
Tamî'nawîrî morî unkupî'pîkon yentai
Jesus wanî. Mîrîrî ye'nen uyeserurî'pî
unkupî'pî, tamî'nawîrî irumaka'pîuya. Î'
rî nura sorokauya warantî uyeserurî'pî
yenumî'pîuya Cristo neken anepu'pai wanî.
9 Moropai Jesus pemonkono pe e'pai wanî.
Maasa pra, Jesus rawîrî erepansa' yai, —
Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî awanî
ye'nen, upemonkono pe awanî —taiya
pepîn upî'. Tîîse taiya: —Innape uku'sa'ya
wenai, upemonkono pe awanî —taiya.
Yairî uyeseru eporî'pîuya Paapa winîpai.
Mîrîrî tîrî'pîiya uupia innape tîkupîuya
yai. 10 Moropai Cristo neken anepu'pai
wai kure'ne. Moropai Paapaya tînmu
pîmî'sa'ka'pî meruntîri nîrî yu'se wai.
Cristo e'taruma'tî'pî uurî ton pe. Mîrîrî
warantî e'taruma'tîpai wai mîîkîrî wenai.
Mîîkîrî sa'manta'pî uurî tonpe, mîrîrî
warantî sa'mantapai wanî mîîkîrî wenai.
11 Mîrîrî warantî e'pai wai, uusa'manta yai
u'mî'sa'kato'pe Paapaya. Mîrîrî yu'se wanî
kure'ne.

Ikî'pî Pîkîrî Paulo Ko'mamî Paapa Nîtîrî Yapisîpa

12 Tamî'nawîrî itu'se Paapa e'to' pepîn
uurî. Tîîse mîrîrî pî' uuko'mamî sîrîrî.
Jesus Cristoya ukupî'pî tîpemonkono pe,
morî pe pu'kuru e'to'pe. Mîrîrî ye'nen
pemonkon teeka'tunsen e'ma taawîrî ikî'pî
tîpose warantî uurî eka'tumî to'sarî Jesus
pîkîrî, iwarantî e'to'pe. 13 Uyonpayamî',
tamî'nawîrî itu'se Paapa e'to' ku'sau'ya
pepîn sîrîrî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî'
uuko'mamî sîrîrî, pena esuwa'ka'pî pî'
tîwenpenatai pra. Tîîse maasa tui'sen pî'
esenumenka ko'mannîpî. 14 Teeka'tunsen
eka'tumî eka'tunnîto' ikî'pî pîkîrî, epe'mîra
to' nîtîrî yapisîpa kai'ma, uurî wanî
mîrîrî warantî. Epe'mîra Paapa nîtîrî
yapi'to'peuya, imaimu yawîrî uuko'mamî.
Maasa pra pena Paapaya uyanno'pî
uuko'manto'pe tîîpia. Mîrîrî kupî'pîiya
Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Mîrîrî ye'nen
ipatîkarî enen ko'mannîto' tîrîiya uupia.
15 Mîrîrî ye'nen, mîrîrî warantî esenu-
menkanpai'nîkon. Uurî'nîkon yairon
epu'nenan, Jesus pemonkono pe e'nî
ye'nen. Tîîse mîrîrî warantî eesenu-
menkakon pra awanîkon ya, mîrîrî
ekaremekî Paapaya apî'nîkon. 16 Tîîse
unepu'tîkon yawîrî ko'mannîpai'nîkon.

17 Uyonpayamî', uuko'mamî warantî
ako'mantî. Moropai uwarainokon yeseru
era'matî, tenupa'pîuyakon yawîrî to'
ko'mamî. 18 Tîîse uurî warantî pra
tiaronkon wanî, ta'pîuya sa'rî. Inî'rî
tauya apî'nîkon, manni'kan pî' kure'ne
esewankono'masa' sîrîrî. Maasa pra Cristo
yeyatonon inkamoro, Jesus sa'manta'pî
yekare anetapainokon pepîn. 19 Apo' ya'
to' wîtî kupî sîrîrî. Itu'se tîwe'to'kon
pî' neken to' esenumenka taatausinpai.
Nurakon pî', imakui'pî tînkupîkon pî' to'
atausinpa. Mîî pe ikupî to'ya, to' eppepî
e'pai tîîse. Tarî sîrîrî non ponkon yeseru
pî' to' esenumenka. 20 Tîîse uurî'nîkon wanî
ka' ponkon pemonkonoyamî' pe tarî non
po. Mîrîrî ye'nen Upîika'tînenkon Jesus
Cristo iipî nîmîkî pî' ko'mannî. Mîîkîrî,
uyepotorîkon anera'mapai uurî'nîkon wanî
kure'ne. 21 Mîîkîrî meruntî. Tamî'nawîrî
tîma're kupîiya e'painon. Mîrîrî tîmerun-
tîri ke uurî'nîkon miakanmaiya morî pe,
tîwarantî. A'tu'mînan, tîîsa'mantasanon
upi'pîkon tîîse upi'pîkon miakanmaiya
tîpi'pî warantî.

4

To' Nîkupîkon Ton Ekaremekî Pauloya

1 Mîrîrî ye'nen morî pe yapîtanî'tî,
Paapa maimu yawîrî ako'mantî tîwî tîkai
pra. Apî'nîkon kure'ne atausinpasa' wanî,
uyonpayamî'. Tîwîrî ayapurîuya'nîkon,
unsa'namakon. Kure'ne amîrî'nîkon
anera'mapai wanî.
2 Evódia, apanamauya sîrîrî. Moropai
Síntique, amîrî nîrî panamauya sîrîrî.
Sa'nîrî amîrî'nîkon wanî Cristo yonpa
pe. Mîrîrî ye'nen teekore'mai pra
e'tî, tîîse morî pe ekonekatî. 3 Inna,
uyakon, tauya nîrî apî', inkamoro Evódia
moropai Síntique pîika'tîkî, to' panamakî
morî pe to' ko'manto'pe tîmurukun pe.
Maasa pra inkamoro wîri'sanyamî' es-
enyaka'mapîtî'pî uyarakkîrî Paapa maimu
ekaremekî pî'. Clemente yarakkîrî nîrî to'
esenyaka'mapîtî'pî. Moropai tiaronkon
yarakkîrî nîrî. Inkamoro ese' menuka'pî
Paapaya, mîrîrî kaareta ipatîkarî enen
ko'mannîto' pona.
4 Paapa pemonkono pe awanîkon ye'nen
atausinpatî. Inî'rî tauya apî'nîkon,
taatausinpai ako'mantî teeseta'kai pra.
5 Cristo iipî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen
morî ku'tî tamî'nawîronkon pî' eranmîra
awanîkon epu'to'pe to'ya. 6 Tamî'nawîron
yu'se awanîkon pî' teesewankono'mai pra
e'tî. Tîîse Paapa yarakkîrî eseurîmatî. Î'
itu'se awe'to'kon esa'tî Paapa pî'. Mîrîrî
esatîya'nîkon ya: —Morî pe man, Paapa —
ka'tî ipî'. 7 Mîrîrî warantî eepîremakon ya,
ayewankon ereutanîpîiya. Moropai morî
pe eesenumenkato'kon konekaiya eranne'
pe awanîkon namai. Mîrîrî tîîwanmîra
e'nîto', intîrî wanî kure'ne, esenumenkan
yentai. Mîrîrî warantî uyewankon,
esenumenkanto' ko'mannîpîiya morî pe.
8 Uyonpayamî', sîrîrî eseurîma mîrîrî
epu'tîkonpa. Tamî'nawîron morî tekenan
pî' esenumenkatî. Î' wanî seru'ye' pe pra,
moropai î' wanî morî pe tiaronkon napurî
ton, moropai î' wanî yairî, moropai î'
wanî nura pe pra, moropai î' wanî tiaron
atausinpato'pe, î' wanî morî pe tiaronkon
nera'ma ton, moropai î' wanî imakui'pî pe
pra, tamî'nawîrî mîrîrî morî tekenan pî'
esenumenkatî. 9 Î' eesenupa'pîkon moropai
anapisî'pîkon moropai aneta'pîkon,
moropai anera'ma'pîkon uurî winîpai,
mîrîrî warantî iku'tî. Maasa pra Paapa,
uupia'nîkon tîwanmîn tîînen ko'mamî
aapia'nîkon.

—Morî Pe Man —Taa Pauloya

10 Uyepotorîkon pî' atausinpan pî'
wai, maasa pra urepa'pîya'nîkon inî'rî
Paapa yapurîya'nîkon ye'nen. Pena
pata pai uurî anrepapai aako'mamî'pîkon
î' ton pra si'ma. Tarîpai sîrîrî
urepa'pîya'nîkon usa'namaya'nîkon
ye'nen. 11 Awinîpai'nîkon î' rî esa'sau'ya
pra wai, î' ton pra si'ma. Maasa pra
î' awanî ya mararî, kure'ne mîrîrî pî'
atausinpa. Mîrîrî mîîrî esenupa'pî. 12 Î'
ton pra uuko'manpîtî'pî. Moropai tu'ke
temanne ke nîrî uuko'manpîtî'pî î' tui'sen
pî'. Teesewankono'mai pra uuko'mamî.
Emi'ne, asare'tîsa' wanî ya, taatausinpai
uuko'mamî. Mîrîrî kure'ne, mararî wanî
ya, taatausinpai uuko'mamî. Mîrîrî
esenupa'pî. 13 Tamî'nawîron upona tui'sen
yapîtanîpîuya, maasa pra tîmeruntîri tîrî
Cristoya uupia.
14 Tîîse e'taruma'tî tanne, up-
îika'tî'pîya'nîkon. Mîrîrî era'mauya
uwakîri. 15 Uyonpayamî', Filípos ponkon,
pena Paapa maimu ekaremekî pia'tîuya
yai amîrî'nîkonya yapisî'pî. Mîrîrî
ye'nen upîika'tî'pîya'nîkon. Macedô-
nia poi ese'ma'tî'pî pata pai Paapa

pemonkonoyamî'ya upîika'tî pîn, tîîse
amîrî'nîkon neken. Mîrîrî epu'tî pî'
naatîi. 16 Tessalônica po wanî yai, antîrîkon
yarima'pîya'nîkon tiwin ite'ka pra, î'
ton pra wanî namai. 17 Mîrîrî antîrî'pî
pî' neken esenumenka pepîn. Tîîse
aapia'nîkon inî' panpî' morî tîrî Paapaya
yu'se wai morî pe upîika'tîsa'ya'nîkon
ye'nen. Mîrîrî pî' esenumenka. 18 Mîrîrî
antîrî'pîkon enepî'pî Epafroditoya moropai
yapisî'pîuya. Kure'ne itu'se uurî e'to'
yentai anarima'pîkon wanî. Uwakîri pe
yapisî'pîuya. Pena tîpemonkonoyamî'
nîtîrîkon a'pusin yapisî'pî Paapaya warantî,
mîrîrî antîrî'pîkon nîrî yapisîiya tîwakîri
pe. 19 Moropai Uyun, Paapa mîîkîrî
tamî'nawîron esa' pe tîwe'sen. Mîrîrî
ye'nen tamî'nawîrî itu'se awe'to'kon tîrîiya
aapia'nîkon, Cristo Jesus nîkupî'pî wenai.
20 Uyunkon Paapa pî', —Morî pu'kuru
amîrî —taa e'pai awanî wei kaisarî.
Ipatîkarî Paapa yapurî e'pai awanî. Innape
pu'kuru awanî.

Paulo Esekaremekî

21 Tamî'nawîrî amîrî'nîkon Jesus pe-
monkonoyamî' pia umaimu man. Moropai
tîmaimukon nîrî yarima uyonpayamî'ya,
uupiawonkonya. 22 Tîmaimukon yarima
tamî'nawîronkon Jesus pemonkonoy-
amî'ya, moropai inkamoro kore'ta César
poitîrîtononya yarima nîrî.
23 Moropai ayewankon ya' morî tîrî Uye-
potorîkon Jesus Cristoya yu'se wai. Mîrîrî
neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ COLOSSOS PONKON PIA

Atarakkannîto' yewî' ta Paulo wanî yai, sîrîrî kaareta menuka'pîiya. Moropai innape Jesus ku'nenan Colosse ponkon pia yarima'pîiya. Maasa pra inkamoro yenku'tî tiaronkonya etasa' tîuya ye'nen. Tiaron to' nîkupî ton ekaremekî'pî to'ya Paapa yapurîto'pe to'ya. Mîrîrî ye'nen Pauloya to' panama, tiaron tînkupîkon ton yapisî to'ya namai, maasa pra Jesus wanî to' pia, aasîrî mîîkîrî neken, tiaron yu'se pra awanî.

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî pe wanî, itu'se Paapa wanî ye'nen. Uyonpakon Timóteo yarakkîrî wanî sîrîrî.

2 Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî aapia'nîkon, Paapa nîmo'ka'san tîmîrî ton pe, Colossos cidaderî ponkon pia. Amîrî'nîkon innape Jesus Cristo kupî pî' tîîko'mansenon pia yarimauya sîrîrî.

Manni' epe'mîra Paapa Uyunkon nîtîrî morî aapia'nîkon, moropai tîwanmîra awe'to'kon ton tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon.

Paulo Epîremato'

3 Apona'nîkon anna epîrema kaisarî, Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun, yapurî pî' anna man tîwîrî, 4 maasa pra innape Jesus Cristo ku'sa'ya'nîkon wenai moropai tamî'nawîronkon Paapa pemonkonoyamî' sa'namaya'nîkon ye'nen. 5 Sîrîrî kupîya'nîkon maasa pra epu'tîya'nîkon, tîntîrî pe, Paapa nîkoneka'pî ka' po yapisîya'nîkon kupî sîrîrî. Mîrîrî nîmîkî pî' aako'mamîkon, sîrîrî e'pîika'tînto' yekare, yairon pu'kuru eta'pîya'nîkon pata pai. 6 Itekare etaya'nîkon yai, mîrîrî yapisî'pîya'nîkon moropai innape awanî epu'tî'pîya'nîkon. Mîrîrî warantî nîrî ekaremekî to'ya tiaronkon pî' tamî'nawîrî pata po. Moropai innape ikupî to'ya. Mîrîrî warantî inî' panpî' pemonkonyamî' e'pîika'tî'pî, amîrî'nîkon e'pîika'tî'pî warantî, epe'mîra Paapa nîtîrî'pî yapisîya'nîkon yai. 7 Sîrîrî itekare eta'pîya'nîkon uyonpakon Epafras winîpai. Mîîkîrî wanî teesenyaka'masen pe anna pokonpe Cristo ton pe. Mîrîrî pî' teesenyaka'ma pî' aako'mamî amîrî'nîkon ton pe. 8 Mîîkîrîya, î' kai'ma amîrî'nîkon e'sa'namato' ton tîîsa' Morî Yekaton Wannîya aapia'nîkon, ekaremekî'pî anna pî'.

9 Mîrîrî ye'nen tîwîrî esatî pî' anna ko'mamî Paapa pî' amîrî'nîkon ton pe. Ayekarekon eta'pî annaya pata pai, esatî annaya Paapa pî', aapia'nîkon epu'nen tîîto'peiya, itu'se tîwe'to' epu'tîkonpa. Moropai tamî'nawîrî Morî Yekaton Wannîya itîrî epu'tîkonpa. 10 Mîrîrî wenai amîrî'nîkonya epu'tî, î' kai'ma Uyepotorîkon e'to' itu'se yawîrî aako'mamîkon, moropai tîwîrî ikupî pî' aako'mamîkonpa. Mîrîrî warantî ikupî pî' aako'mamîkon ya, tamî'nawîrî morî pe ayeserukon esera'ma moropai Paapa yeseru yai epu'nen pe panpî' awanîkon. 11 Moropai Paapa pî' esatî annaya, tamî'nawîrî meruntî ke awanîkonpa imeruntîri ya'. Mîrîrî Paapa meruntîri wanî tamî'nawîronkon meruntîri yentai. Mîrîrî wenai tamî'nawîrî apona'nîkon tui'sen yapîtanîpîkonpa teekore'mai pra, 12 moropai "Morî pe man" taakonpa taatausinpai, mîrîrî esatî pî' anna man Paapa pî'. Maasa pra amîrî'nîkon ku'sai'ya tarîpai tîpemonkono pe, tîîpia aako'mamîkonpa a'ka ya'. 13 Mîîkîrîya uurî'nîkon mo'ka'pî Makui winîpai, ewaron ta ko'mannî tanne. Moropai uurî'nîkon enepî'pîiya tînmu, tînapurî'pî pia, uyesa'kon pe awe'to'pe. 14 Mîîkîrî tînmu sa'mantasa' ke, imakui'pî unkupî'pîkon ye'ma'pîiya moropai tîîwanmîra ikupî'pîiya.

Paapa Yenponen Pe Cristo Wanî

15 Cristo wanî î' kai'ma Paapa wanî yenponen pe,
manni' Paapa, teesera'masen pepîn, yenponen pe.
Ipîkku pe pu'kuru mîîkîrî wanî inmu pe,
tamî'nawîronkon inkoneka'pî yentai.
16 Maasa pra mîîkîrîya tamî'nawîron koneka'pî
ka' po moropai sîrîrî non po.
Teesera'masen koneka'pîiya,
moropai teesera'masen pepîn koneka'pîiya.
Inkamoro kore'ta tamî'nawîronkon inserîyamî' koneka'pîiya,
moropai manni'kan ipîkkukon yepuru ton
inserîyamî' koneka'pîiya.
Mîîkîrîya ikupî'pî tîmîrî ton pe,
kure'ne tamî'nawîronkonya tapurîto'pe.
17 Tamî'nawîron kupî tîuya rawîrî Cristo wanî'pî.

Moropai tamî'nawîron ko'mannîpî pî' aako'mamî sîrîrî
itu'se tîwanî yawîrî tîma'tanî'se pra.
18 Pemonkon esa' yaipontî pî' ipu'pai ko'mamî manni' warantî,
mîîkîrîya innape tîku'nenan yaipontî ko'mannîpî sîrîrî.
Mîîkîrî wanî ko'mannîto' esa' pe tîwe'sen pe.
Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî e'mai' pe isa'manta'san rawîrî, ipîkku pe tîwanîpa tamî'nawîronkon yentai. 19 Î' kai'ma Paapa wanî yenponen pe awanî, maasa pra Paapa pe pu'kuru awanî mîîto'pe, itu'se Paapa e'to' yawîrî. 20 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî tînmu wenai Paapaya tamî'nawîron tînkoneka'san mana'po yu'se awanî'pî tîîpia. Tarîpai mîîkîrî Paapa enasa' man morî pe pemonkonyamî' yarakkîrî. Maasa pra tînmu mînî eti'kamo'pî pakî'nan po aasa'manta yai. Mîrîrî wenai tamî'nawîronkon tînkoneka'san mana'po'pîiya tîîpia sîrîrî non po tîwe'sanon moropai ka' po tîwe'sanon mana'po'pîiya.

21 Pena amîrî'nîkon ko'mamî'pî aminke Paapa pî'. Paapa yeyaton pe awanî'pîkon. Maasa pra imakui'pî ankupîkon ko'mannîpî wenai moropai imakui'pî eesenumenkato'kon wenai. 22 Tîîse tînmu sa'mantato' wenai amîrî'nîkon kupî'pî Paapaya tîwakîri pe, amîrî'nîkon yarîpa tîîpia, morî pe imakui'pî ton pra. Mîrîrî yai anî'ya taa eserîke pra awanî: —Imakui'pî mîîkîrî —taiya pepîn. 23 Mîrîrî kupîiya, tîîse innape ikupî pî' aako'mamîkon e'pai awanî, teeseta'kai pra. Mîîkîrî nîmîkî pî' aako'mamîkon, manni' itekare aneta'pîkon wenai. Manni' eta pî' tamî'nawîronkon ko'mamî, mîrîrî itekare ekareme'nen pe uurî Paulo enasa' sîrîrî.

Paulo Esenyaka'mato'

Innape Jesus Ku'nenan Ton Pe

24 Atausinpan pî' wai e'taruma'tîto' pî' amîrî'nîkon wenai. Maasa pra Cristo e'taruma'tî'pî warantî, e'taruma'tî ko'mannîpî, unkupî ton pe inekaremekî'pî yawîrî. Ipemonkonyamî' ton pe, inmo'ka'san ton pe e'taruma'tî sîrîrî. Inkamoro, inmo'ka'san wanî itesa' warantî, iwaikkatoi pe to' wanî. 25 Moropai mîrîrî warantî e'taruma'tî, maasa pra Paapaya uku'sa' sîrîrî Jesus nîmo'ka'san poitîrî pe. Mîrîrî tîrî'pîiya unkonekaton pe amîrî'nîkon pîika'tîton pe, 26 mîrîrî tamî'nawîrî tîmaimu ekaremekî pî' uuko'manto'pe. Sîrîrî itekare inonomî'pî, tamî'nawîronkon nepu'tî'pî pepîn. Mîrîrî yenposai'ya sîrîrî tîpemonkonoyamî' pia. 27 Mîrîrî yenpo tîuya ta'pîiya, see warantî ipemonkonoyamî'ya mîrîrî esenomî'pî epu'to'pe kai'ma. Mîrîrî tîrî'pîiya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia, Judeuyamî' pia neken pra. Pena anî' nepu'tî pepîn mîrîrî Cristo ko'mamî tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' ya'. Mîrîrî wenai morî pu'kuru yapisîya'nîkon Paapa winîpai epu'tîya'nîkon.

28 Sîrîrî warantî Cristo yekare ekaremekîuya tamî'nawîronkon pî'. Tamî'nawîrî epu'nen pe e'to' ke apanamauya'nîkon, moropai ayenupauya'nîkon tiwin pî' awanîkon tanne, Cristo piawonkon pe awanîkonpa, tamî'nawîrî morî pe awanîkonpa e'to' yawîrî, Paapa pia amîrî'nîkon yenpouya yai. 29 Mîrîrî yaino ton pe esenyaka'ma ko'mannîpî sîrîrî. Umoron epu'tîuya ko'mannîpî sîrîrî tîîse Cristo nîtîrî'pî umeruntîri pe, mîrîrî ke esenyaka'ma sîrîrî.

2

1 Teeseka'nunkai uurî esenyaka'ma amîrî'nîkon ton pe epu'tîya'nîkon yu'se wai. Paapa maimu ekaremekî pî' uuko'mamî tîwe'taruma'tîi. Moropai manni'kan Laodicéia ponkon tonpe, moropai tamî'nawîronkon tiaronkon uyera'matîponkon pepîn tonpe esenyaka'ma. 2 Epîrema ko'mannîpî inkamoro ko'manto'pe meruntî ke taatausinpai moropai inkamoro ko'manto'pe tîwe'sa'namai tonpakon yarakkîrî. Moropai Cristo yekare, pena anî' nepu'tî pepîn, Paapa winîpainon tepu'se to' ko'manto'pe innape, mîîkîrî epu'to'pe to'ya yairî. Mîîkîrî, Paapa winîpainon wanî Cristo pe. Mîrîrî warantî Paapa pî' esatî pî' uuko'mamî apona'nîkon. 3 Maasa pra mîîkîrî Cristo neken wanî Paapa winîpainon, anî' nepu'tî pepîn epu'tîya'nîkon emapu'tînen pe. Paapa nepu'tî epu'tîya'nîkon emapu'tîiya. Maasa pra mîîkîrî ton pra si'ma mîrîrî epu'tîya'nîkon eserîke pra awanî. 4 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî', tiaron seru'ye' erepansa' pî' akore'ta'nîkon, mîîkîrî eseurîma, morî pe mîîkîrî maimu pî' eesenku'tîkon namai. 5 Maasa pra uurî wanî sîrîrî aminke apî'nîkon. Tîîse

esenumenkato' ya' amîrî'nîkon pokonpe
eseporî. Moropai kure'ne atausinpan pî'
wai morî pe aako'mamîkon pî', moropai
innape Cristo kupî pî' aako'mamîkon
yekare etauya pî'.

Cristo Yarakkîrî Ko'mannîto'

6 Î' kai'ma Jesus yapisî'pîya'nîkon
ayepotorîkon pe? Innape ikupî'pîya'nîkon.
Mîrîrî warantî yarakkîrî ako'mantî. 7 Ipona
apîtatî manni' yei apîtasa' warantî manni'
tîkara ke tîwanî ye'nen. Aako'manto'kon
rumakatî iipia inî' panpî' meruntî ke
awanîkonpa, innape ikupî pî' î' kai'ma
eesenupa'pîkon yawîrî. Moropai —morî
pe pu'kuru man, Paapa —taa pî' ako'mantî
tîwîrîrî.
8 Aka, epu'nenan pe tîwe'ku'sanon
pemonkonyamî' maimu pî', teesenku'tîi
pra e'tî. Maasa pra mîrîrî wanî î' pe pra rî
epu'nen pe to' e'to'. Pemonkonyamî'ya
neken tenupato'kon pî' ayenupakon
yu'se to' wanî. Moropai sîrîrî pata
po tîîko'mansenon esenumenkato' ke
ayenupakon to'ya. Tîîse mîrîrî wanî
pepîn Cristoya yenupanto'pe. Inkamoroya
ayenupakon pî' teesenku'tîi pra e'tî.
9 Maasa pra tamî'nawîrî î' kai'ma Paapa
wanî manni' warantî Cristo wanî mîrîrî.
Awanî Paapa pe tîîse pemonkon pe
eena'pî tîpun ke. 10 Moropai amîrî'nîkonya
aako'manto'kon yapisî'pî Paapa winîpai,
Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen.
Î' ton pra awanîkon pepîn, maasa pra
mîîkîrî, ayesa'kon wanî tamî'nawîronkon
inserîyamî', o'ma'kon, meruntîkon,
nari'kon yentai. Moropai tamî'nawîronkon
ka' po tîwe'sanon yentai awanî.
11 Pena amîrî'nîkon Judeuyamî' es-
enposa' yai, amerekon pi'pî pottî
ya'tî'pî to'ya Paapa pemonkono pe
awanîkonpa kai'ma. Mîrîrî warantî nîrî
tîpemonkono pe Cristoya amo'ka'pîkon
yai, imakui'pî anku'pai awe'to'kon
mo'ka'pîiya imakui'pî kupîya'nîkon namai.
Mîîkîrî Cristoya ikupî'pî, pemonkonya
pra. 12 Amîrî'nîkon esenpatakona
yai, penaron imakui'pî ayeserukon
yaretî'ka'pîya'nîkon. Maasa pra Cristo
sa'mantasa' ya, moropai eesu'na'tî'pî ya,
amîrî'nîkon esu'na'tî'pî. Moropai Paapaya
Cristo pîmî'sa'kasa' yai, amîrî'nîkon
pîmî'sa'ka'pîiya aako'mamîkonpa, innape
meruntî ke Paapa wanî kupî'pîya'nîkon
ye'nen. 13 Amîrî'nîkon wanî'pî pena
isa'manta'san warantî itu'se apunkon
e'to' yawîrî ikupî pî' aako'mamîkon
ye'nen. Mîrîrî imakui'pî kupî'pîya'nîkon
wenai isa'manta'san warantî awanî'pîkon
Paapa pemonkono pe pra. Tîîse Paapaya
Cristo pîmî'sa'kasa' yai, amîrî'nîkon nîrî
pîmî'sa'ka'pîiya. Moropai ankupî'pîkon
imakui'pî kupî'pîiya tamî'nawîrî tîîwan-
mîra. 14 Moropai uurî'nîkon sa'mantato'
yentai awanî'pî. Maasa pra Moisés
nurî'tîya yenupanto'ya taasa' see warantî:
—Anî'ya imakui'pî ku'sa' ya, mîîkîrî
sa'manta e'pai man —ta'pîiya. Imakui'pî
unkupî'pîkon wenai sa'mantan e'pai
tîîse yaretî'ka'pî Cristoya, inî' sa'mantan
namai. Pakî'nan pona tîîsa'manta
yai, imakui'pî unkupî'pîkon ye'ma'pîiya
tamî'nawîrî. 15 Moropai pakî'nan pona
tîîsa'manta yai, Cristoya teeyatonon
yuwa'ka'pî. Manni'kan o'ma'kon, uyaipon-
tîkon pî' tîîko'mansenon, meruntîkon,
nari'kon, tamî'nawîrî inkamoro meruntîri
yuwa'ka'pîiya. Inkamoro kupî'pîiya
tamî'nawîronkonya era'ma tanne, î' pe pra
rî to' enato'pe. Mîrîrî warantî to' yentai
Cristo ena'pî tîîsa'manta'pî wenai.

16 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya apî'nîkon,
sararu yanîya'nîkon ya, imakui'pî
kupîya'nîkon mîrîrî, taa to'ya. Moropai
awukukon enîrîya'nîkon ya, imakui'pî pe
nîrî awanî. Moropai eesenyaka'makon
ya, Paapa ton pe tîku'ne'tîto' weiyu
yai pra, moropai teera'tîsen pe kapoi
wanî yai eesenyaka'makon ya, moropai
erî'kannîto' weiyu yai eesenyaka'makon
ya, imakui'pî pe awanî, taa to'ya. Inkamoro
ye'kakon pîinamaya'nîkon e'pai pra
man. 17 Maasa pra pena, sîrîrî pî' Paapa
eseurîma'pî seru' pepîn, î' kai'ma Cristo
iipî ekareme'to'peiya. Tarîpai Cristo
iipî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî neken yapurî-
pai'nîkon, manni' aaipî ekareme'nenan
tapurîi pra. 18 Tiaronkonya ayenupakon
yairî pra kî'tîîtî. Tîwe'ne' tînera'ma'pîkon
pî' ayenupakon to'ya ya, tîpîinamai pra
e'tî. Taa to'ya apî'nîkon amîrî'nîkon
teka'nunkai amîrî'nîkon anenupapai to'
wanî inserîyamî' yapurîkonpa kai'ma.
Moropai tepu'se awe'taruma'tîkon yu'se
to' wanî. Teesenupa'pîkon pî' mîî pe to'
wanî teuren. Tîîse inkamoro ye'kakonya
ayenupato'kon tîpîinamai pra e'tî. Maasa
pra pemonkon esenumenkato' wanî
warantî to' esenumenka. 19 Inkamoro

ye'kakon wanî pepîn Cristo pemonkono pe. Maasa pra Cristo wanî pepîn to' pu'pai pe. Upu'paikon winîpai tamî'nawîrî uyesa'kon wanî e'waikkatoi pe, tîpun ke. Mîrîrî warantî nîrî Cristo meruntîri winîpai uurî'nîkon ipemonkonoyamî' wanî tiwin. Moropai uurî'nîkon ko'mannîpî Cristoya inî' panpî' epannîto'pe moropai epu'to'pe itu'se Paapa e'to' yawîrî. ⌞Tîîse inkamoro seru'ye'kon atarima Cristo piapai.⌟

Sa'mantan Tîpo Cristo Yarakkîrî Ko'mannî

20 Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen aasa'mantasa' yai, amîrî'nîkon sa'manta'pî ayeserukon winîpai. Mîrîrî ye'nen inî'rî inkamoro sîrîrî pata po tîîko'mansenon meruntîkon amîrî'nîkon yaipontî pî' tîîko'mansenonya ayaipontîkon eserîke pra awanî. Tîîse î' ton pe mîrîrî ye'ka warayo'kon maimu yawîrî iko'manpai awanîkon? Inkamoro pemonkono pe awanîkon pepîn. 21 Taa to'ya apî'nîkon mîrîrî ye'ka kîsapi'tî. Moropai mîrîrî ye'ka kîsena'tî, mîrîrî ye'ka tappîi pra e'tî, taa to'ya apî'nîkon. 22 Tîîse mîrîrî ye'kakon wanî ipatîkarî tîîko'mansenon pepîn. Taatareti'kasen pe mîrîrîkon wanî. Mîrîrî ye'nen —Mîrîrî ye'ka kîsapî'tî, mîrîrî ye'ka kîsena'tî —taa to'ya ya, î' pe pra rî awanî. Maasa pra mai pe neken awanî ye'nen, warayo'konya yenupanto'pe neken awanî ye'nen. 23 Mîrîrî ye'nen yai pra mîrîrî taa to'ya wanî, mîrîrî kîsapi'tî, moropai mîrîrî kîsena'tî, moropai mîrîrî kîsapî'tî, moropai inserîyamî' yapurî e'pai man, moropai tepu'se amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai man, taa to'ya wanî epu'nen pe kai'ma. Tîîse mîrîrî ye'kaya imakui'pî anku'pai esenumenkanto' yuwatî eserîke pra awanî.

3

1 Amîrî'nîkon e'mî'sa'ka'san Cristo yarakkîrî, penaron ayeserukon rî'pî winîpai. Mîrîrî ye'nen ka' pon yu'se e'tî, o'non pata Cristo ereutasa' manni' Paapa meruntîri winî. 2 Cristo winîpainon pî' neken esenumenkatî, inî'rî tarîron yeseru pî' teesenumenkai pra. 3 Maasa pra tarîron yeseru pî' isa'manta'san warantî awanîkon. Tarîpai aako'manto'kon wanî Cristo yarakkîrî. Moropai Cristo ko'mamî Paapa yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen aako'manto'kon era'ma anî'ya pepîn. 4 Tîîse î' pensa Cristo iipî yai, tamî'nawîronkonya era'ma. Morî pe pu'kuru aaipî era'ma to'ya. Mîrîrî yai Cristo yarakkîrî amîrî'nîkon nîrî era'ma to'ya morî pe pu'kuru, Cristo wanî manni' warantî.

Uyeserukon Penaro' Moropai Amenan

5 Imakui'pî kî'ku'tî, isa'manta'pî warantî e'tî, maasa pra imakui'pî kupî pî' isa'manta'pî ko'mamî pepîn. Mîrîrî warantî e'tî. Pena awanî'pîkon see warantî: Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî warayo'kon wanî, tîno'pîkon pepîn yarakkîrî. Moropai wîri'sanyamî' nîrî wanî warayo'kon yarakkîrî, tînyokon pepîn. Moropai tiaron nura kupî pî' warayo'kon ko'mamî imakui'pî pe teesenumenkato'kon yawîrî. Moropai kure'ne î' yu'se eesenumenkakon ko'mannîpî ayemannekon ton. Mîrîrî ayemannekon neken anapurîpai awanîkon Paapa tapurîi pra, manni'kan mia' ke ikonekasa' yapurînenan warantî. Mîrîrî ye'nen isa'manta'pî warantî e'tî, mîrîrî ye'kakon yapurîya'nîkon namai, imakui'pî anku'pai awanîkon namai. 6 Maasa pra mîrîrî ye'ka kupî pî' tîîko'mansenon taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî. 7 Pena amîrî'nîkon ko'manpîtî'pî mîrîrî imakui'pî kupî pî'. Maasa pra penaron ayeserukon pî' aako'manpîtî'pîkon.

8 Tarîpai tamî'nawîrî mîrîrîkon rumakatî. Eekore'mato'kon mararî pra teekore'mai awe'to'kon tiaronkon yarakkîrî rumakatî. Ayewanmakon pe tiaronkon ku'to'ya'nîkon rumakatî. Moropai anî'rî eseurîma e'pai pra man tiaron winîkîi imakui'pî pe. Mîrîrî ye'ka nura pî' teeseurîmai pra e'tî. 9 Seru'ye' tiaronkon pî' tîwe'se pra e'tî. Maasa pra amîrî'nîkonya penaron ayeserukon rî'pî rumaka'pî. Tamî'nawîrî imakui'pî ankupî'pîkon rumaka'pîya'nîkon. 10 Moropai amenan ayeserukon ton yapisî'pîya'nîkon ayewankon ya'. Moropai morî pe amîrî'nîkon kupî pî' Paapa ko'mamî sîrîrî, tîwarantî amîrî'nîkon e'to'pe kai'ma, moropai tamî'nawîrî tepu'tîkonpa. 11 Mîrîrî warantî amenan pe awanîkon ye'nen Judeu pe awanîkon ya, moropai Judeu pe pra awanîkon ya î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Moropai amerekon pi'pîkon ya'tîsa' to'ya ya, ya'tîsa' to'ya pra awanî ya, î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Moropai pakko pe awanîkon ya, moropai eranne' pe awanîkon ya, moropai to' poitîrîtonon pe awanîkon ya, moropai to' poitîrî pe pra awanîkon ya, î' wani' awanî pepîn Paapa

pia. Tîîse Cristo ko'mamî ya, ayewankon
ya' mîrîrî neken wanî ipîkku pe. Maasa
pra tamî'nawîronkon uurî'nîkon yewan ya'
Cristo ko'mamî.
12 Paapa nîmenka'san pe awanîkon
tîpemonkono pe. Morî pe tîwe'sanon pe
awanîkon, insa'nama'san kure'ne. Mîrîrî
ye'nen tiaronkon sa'namatî. Tiaronkon
winîkîi morî ku'tî, moropai tiaronkon
winîkîi mîî pe tîwe'se pra e'tî. Tîîse
eranmîra e'tî, moropai teekore'masen pe
pra e'tî, î' rî etaya'nîkon pî'. 13 Î' rî tiaronkon
nîkupî awinîkîi'nîkon yapîtanî'tî, moropai
î' ta'pî to'ya ku'tî aawanmîra'nîkon.
Tîwanmîra Uyepotorîkonya ankupî'pîkon
imakui'pî kupî'pî warantî iku'tî. 14 Moropai
mîrîrîkon tamî'nawîrî tauya manni'
yentai tîwe'sa'mamai ako'mantî tiaronkon
pokonpe. Maasa pra mîrîrî e'sa'namato'
wenai, tamî'nawîrî morî pe aako'mamîkon
tîmurukun pe.
15 Tamî'nawîrî amîrî'nîkon wanî Cristo
pemonkono pe, tiwin pî' awanîkon
tîîse. Paapaya amo'ka'pîkon morî pe
aako'mamîkonpa tîmurukun pe. Mîrîrî
ye'nen tîwanmîn Cristo winîpainon
ko'manto'pe ayewankon ya' eturumakatî,
ayeserukon epu'tîkonpa. Moropai —
Morî pe man, Paapa —taa pî' ako'mantî
Paapa pî'. 16 Moropai Cristo yekare
epu'tî pî' aako'mamîkon yu'se wai inî'
panpî' epu'nen pe awanîkonpa. Mo-
ropai tamî'nawîrî mîrîrî anepu'tîkon ke
tiaronkon yenupa pî' moropai to' panama
pî' aako'mamîkon yu'se wai. Eserenkatî
Paapa maimu e'menukasa' erenkato' pî'
moropai Paapa yapurîto' pî'. Moropai
Jesus yeseru pî' teeseurîmasen eren pî'
eserenkatî, Paapa yapurî pe. —Morî pe
pu'kuru man Paapa —kai'ma eserenkatî.
17 Mîrîrî tamî'nawîrî ikupîya'nîkon manni'
moropai î' taaya'nîkon manni' warantî,
iku'tî Uyepotorîkon Jesus maimu pe.
Moropai ka'tî Paapa pî': —Jesus Cristo
wenai anna pîika'tîsa'ya nai morî pe —ka'tî
Paapa pî'.

Î' Kai'ma Ko'mannî Amenan Uyeserukon Yarakkîrî

18 Tarîpai wîri'sanyamî' tînyo kenankon
panamauya sîrîrî. Anyokon maimu yawîrî
tîwe'sen pe e'tî, wîri'sanyamî'. Mîrîrî
warantî ikupîya'nîkon e'pai awanî, maasa
pra mîrîrî yu'se Uyepotorîkon wanî ye'nen.
19 Moropai warayo'kon tîno'pî kenankon
panamauya sîrîrî. Ano'pîkon sa'namatî.
To' ekore'mato' ton tepose pra morî pe e'tî
to' yarakkîrî.
20 Tarîpai moreyamî' panamauya sîrîrî
Cristo pemonkono pe si'ma ankupîkon ton
pî'. Ayunkon moropai asankon maimu
yawîrî iku'tî. Î' taasa' to'ya ya, to' maimu
yawîrî iku'tî. Maasa pra mîrîrî warantî
ikupîya'nîkon ya, Paapa ka' pon wakîri pe
awanî.
21 Tarîpai amîrî'nîkon to' yunkonyamî'
panamauya sîrîrî. Imakui'pî anmukukon
nîkupî yako'menkaya'nîkon yai, inkamoro
tekatonkai pra e'tî, tîîse to' pîika'tîya'nîkon
yuwatî, to' esewankono'ma namai.
22 Tarîpai amîrî'nîkon tîkaraiwarî
kenankon panamauya sîrîrî. Akarai-
warîkon maimu yawîrî e'tî tamî'nawîron
ankupîkon pî'. —Uyera'maiya ye'nen
ikupîuya aatausinpato'pe —kai'ma,
teesenumenkai pra. Tîîse imaimu yawîrî
iku'tî ayera'maiya'nîkon pra tîîse. Cristo
pemonkono pe awanîkon ye'nen, yairî
iku'tî. Maasa pra mîîkîrî namaya'nîkon
ye'nen. 23 Tamî'nawîron î' rî ankupîkon
kupîya'nîkon ya, iku'tî taatausinpai
pu'kuru. Morî pe esenyaka'matî Uye-
potorîkon ton pe, warayo'kon ton pe
pra neken. 24 Maasa pra Uyepotorîkonya
arepakon kupî epu'tîya'nîkon. Tîpe-
monkonoyamî' pia itîrî tîuya ta'pî tîuya
pantakaiya yai yapisîya'nîkon kupî sîrîrî.
Maasa pra Uyepotorîkon pe Cristo wanî
ye'nen, mîîkîrî ton pe eesenyaka'makon
mîrîrî. 25 Moropai manni'kan imakui'pî
kupîtîponkon pemonkonyamî' tepu'se pra,
inkamoro repaiya kupî sîrîrî e'taruma'tîto'
ke, to' nîkupî'pî wenai. Maasa pra Paapaya
tiaronkon yuwa'ka pepîn, tîîse tamî'nawîrî
to' taruma'tîiya.

4

1 Tarîpai manni'kan tîpoitîrî kenankon
panamauya sîrîrî. Yairî e'tî apoitîrîkon pî',
morî pe to' konekaya'nîkon yuwatî. Maasa
pra moro man ayepotorîkon ton ka' po.
Mîîkîrîya ayera'makon.

Panamanto'

2 Ako'mantî tîwîrî eepîremakon pî'.
Moropai î' kai'ma taaya'nîkon, manni'
amaimukon pî' teesenumenkai epîrematî.
Morî pe man Paapa, ka'tî eepîremato'kon

ya'. [3] Moropai eepîremakon ya, anna pona
epîrematî. Paapaya tîmaimu ekaremekî
annaya pata'se' ton tîîto'pe. Moropai Cristo
yekare, sîrîrî tîpose anî' nepu'tî pepîn
ekareme'to'pe annaya epîrematî. Mîrîrî
wenai uurî wanî sîrîrî tarî atarakkannîto'
ta. [4] Mîrîrî ye'nen epîrematî uurîya
Cristo yekare ekareme'to'pe aronne
panpî', morî pe epu'to'pe to'ya. Mîrîrî
warantî ekaremekîuya e'pai awanî mîrîrî.
[5] Amîrî'nîkon nîrî tepu'se awanîkon e'pai
man manni'kan Paapa epu'nenan pepîn
yarakkîrî eeseurîmakon ya. Moropai Cristo
yekare ekaremekî yuwatî, to' yarakkîrî
eeseurîmakon kaisarî. [6] Tiaronkon
yarakkîrî eeseurîmakon ya, morî pe eseurî-
matî, inî' panpî' amaimukon anetapai to'
e'to'pe. Moropai inkamoro eseurîma yai,
yairî to' maimu yuuku epu'tîya'nîkon yu'se
wai.

Tiwinkano'pî Pe Paulo Esekareme'to'

[7] Uyonpakon, uwakîrikon pu'kuru
Tíquico, esenyaka'ma'pî yairî pu'kuru
uyarakkîrî, Uyepotorîkon esenyaka'mato'
pî'. Mîîkîrîya tamî'nawîrî amîrî'nîkon pî'
uyekare ekaremekî. [8] Mîîkîrî yarimauya
sîrîrî akore'ta'nîkon ayausinpai'nîkon
attîto'pe. Moropai tamî'nawîrî tarî anna
ko'mamî ekareme'to'peiya, aatausin-
pakonpa. [9] Mîîkîrî yarakkîrî Onésimo wîtî,
manni' uwakîri moropai yairî tîwe'sen.
Mîîkîrî wanî ayonpakon, akore'ta'nîkon
tîîko'mansen pe. Inkamoroya tamî'nawîrî
î' kai'ma tarî tîwe'ku'sen ekaremekî
apî'nîkon.

[10] Tarîpai Aristarco, uyarakkîrî tîwe'sen
atarakkannîto' ta, mîîkîrîya tîmaimu
yarima sîrîrî aapia'nîkon. Moropai Marcos,
Barnabé yakon manen, mîîkîrîya nîrî
tîmaimu yarima. Mîîkîrî yekare epu'tî
pî' naatîi akore'ta'nîkon tuutî pî' eeseurî-
masa'. Mîrîrî ye'nen aakore'ta'nîkon
eerepamî yai morî pe mapi'tîi. [11] Moropai
Josué manni' Justo kai'ma tesa'sen,
mîîkîrîya nîrî tîmaimu yarima aapia'nîkon.
Uyarakkîrî teesenyaka'masanon kore'ta
insamoro neken wanî Judeuyamî' pe.
Insamoroya kure'ne upîika'tî'pî, î' kai'ma
tesa'kon pe Paapa wanî epu'to'pe pe-
monkonyamî'ya ekaremekî pî'. [12] Moropai
Epafras, manni' ayonpakon akore'ta'nîkon
tîwe'sen, mîîkîrî wanî Jesus Cristo poitîrî
pe. Mîîkîrîya nîrî tîmaimu yarima
aapia'nîkon. Mîîkîrî epîrema ko'mannîpî.
Paapa pî' esatî pî' aako'mamî kure'ne
amîrî'nîkon ton pe. Esatîiya innape Paapa
kupî pî' aako'mamîkonpa tîwîrî. Inî'
panpî' epu'nen pe eenakonpa moropai î'
taasa' Paapaya yawîrî ikupîkonpa kai'ma
eepîrema ko'mannîpî. [13] Epu'tî pî' wai
mîîkîrî esenyaka'ma'pî yeseru. Sa'man
kupî'pîiya amîrî'nîkon tonpe moropai
Laodicéia ponkon moropai Hierápolis
ponkon tonpe nîrî. Mîrîrî epu'tî pî'
wai. [14] Tarîpai uwakîrikon pu'kuru
Lucas, manni' pri'yawonkon pepîn pî'
teesenyaka'masenya, moropai Demasya
nîrî tîmaimu yarima pî' man. [15] Moropai
umaimu yarima pî' wai uyonpakon
Laodicéia ponkon pia, moropai Ninfa
pia nîrî moropai manni'kan itewî' ta
teeperepî'senon pia yarima pî' wai.

[16] Sîrîrî kaareta erenkasa'ya'nîkon
tîpo, marimatîi Laodicéia ponkonya nîrî
erenkato'pe. Moropai Laodicéia pona nîrî
unarima'pî erenkaya'nîkon e'pai man.

[17] Moropai ka'tî Arquipo pî': —Ankupî pe
Paapa nîtîrî'pî, mîrîrî kupî pî' ako'mankî
morî pe, tamî'nawîrî yaretî'kaya pîkîrî —
ka'tî ipî'.

[18] Tarîpai sîrîrî menukauya sîrîrî uyenya
ke pu'kuru. Umaimu man aapia'nîkon.
Aawanmîra'nîkon uurî kî'ku'tî tîîse
atarakkannîto' ta wanî pî' enpenatatî.
Moropai tauya Paapa pî': —Morî pe to'
pîremakî, Paapa —tauya.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PAULO NÎMENUKA'PÎ TESSALÔNICA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya innape Jesus ku'nenan Tessalônica ponkon pia. Inkamoroya itekare eta'pî Pauloya ekaremekî yai, miarî attîsa' yai. Mîrîrî yai innape ikupî'pî to'ya, Judeuyamî' yonpakon moropai Judeuyamî' pepîn yonpakon. Miarîpai tuutîsa' tîpo Pauloya Timóteo yarima'pî to' pia, inkamoro meruntîtannî'to'peiya. Timóteo enna'posa' yai Paulo pia, inkamoro yekare ekaremekî'pîiya. Taatausinpai eta tîuya pe sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya.

Paulo eseurîma itakon ite'ka Cristo ii'to' pî'. Moropai innape iku'nenan panamaiya mîrîrî weiyu nîmîkî pî' to' ko'manto'pe. Morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî tîku'se pra, maasa pra î' pensa Cristo iipî eesepu'tî pepîn.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî Silas moropai Timóteo pokon pe tîîse uupia to' tîîse. Sîrîrî kaareta yarimauya sîrîrî aapia'nîkon uyonpayamî', Tessalônica ponkon. Amîrî'nîkon Uyunkon Paapa moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe tîwe'sanon pia yarimauya sîrîrî.

Morî pe Paapa e'to' wanî aapia'nîkon yu'se anna man. Moropai tîwanmîra awe'to'kon ke arepaiya'nîkon yu'se anna man.

Tessalônica Ponkon Ko'manto' Pî' Paulo Eseurîma

2 Tîwîrî rî taapîtî annaya Paapa pî': —Morî pe man, Paapa, inkamoro Tessalônica ponkon ayapurînenan wenai. Amîrî'nîkon pona anna epîrema ko'mannîpî. 3 Taa annaya Paapa Uyunkon pî': —Inkamoro esenyaka'ma ko'mannîpî innape aku'sa' tîuya'nîkon ye'nen. Mararî pra to' esenyaka'ma amîrî ton pe, asa'nama tîuya'nîkon ye'nen. Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî nîmîkî pî' to' ko'mamî teeseta'kai pra, Paapa. Morî pe man —taa annaya sîrîrî Paapa pî', apî'nîkon anna enpenata ye'nen.

4 Uyonpayamî', Paapa nîsa'namakon, amîrî'nîkon menka'pî Paapaya tîmîrî ton pe epu'tî pî' anna man. 5 Maasa pra itekare ekaremekî annaya yai, meruntî ke ekaremekî'pî annaya anna maimu ke neken pra, tîîse Morî Yekaton Wannîya anna meruntîri ton tîrî'pî, innape ikupîkonpa, yairî awanî epu'tîkonpa. Î' kai'ma anna ko'mamî'pî akore'ta'nîkon anna wanî yai, epu'tî pî' naatîi. Amîrî'nîkon pîika'tî ton pe anna ko'mamî'pî. 6 Mîrîrî yai anna yeseru era'masa'ya'nîkon ye'nen, mîrîrî warantî aako'mamîkon pia'tî'pî anna yeseru kupî pî', moropai Uyepotorîkon Jesus yeseru kupî pî' nîrî. Mîrîrî warantî itekare yapisî'pîya'nîkon moropai mîrîrî wenai kure'ne awe'taruma'tî'pîkon. Mîîwîni tîîse aatausinpato'kon ton tîîpîtî'pî Morî Yekaton Wannîya. 7 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon ko'mamî warantî iko'manpai tamî'nawîronkon Paapa pemonkonoyamî' ena'pî, Macedônia pata ponkon moropai Grécia pata ponkon. 8 Maasa pra amîrî'nîkon wenai Paapa maimu etasa' Grécia pata ponkonya moropai Macedônia pata ponkonya. Moropai inî' panpî' pata kaisaronkonya etasa' î' kai'ma innape Paapa kupî'pîya'nîkon yekare eta'pî to'ya. Mîrîrî warantî ayekarekon epu'tî tamî'nawîronkonya annaya ekaremekî pra tîîse. 9 Maasa pra mîrîrî ekaremekî pî' to' ko'mamî amîrî'nîkon pî'. Î' kai'ma anna yapisî'pîya'nîkon morî pe, moropai î' kai'ma mia' ke ikonekasa' anapurîkon ton pe rumaka'pîya'nîkon, Paapa yapurîkonpa. Moropai î' kai'ma Yairon, Paapa Tîîko'mansen poitîrî pe eena'pîkon ekaremekî pî' to' ko'mamî. 10 Moropai î' kai'ma Paapa munmu enna'poto' ka' poi nîmîkî pî' awanîkon ekaremekî pî' to' ko'mamî. Mîîkîrî munmu, ini'mî'sa'ka'pî sa'manta'san kore'tapai, mîîkîrî Jesus wanî Upîika'tînenkon pe. Manni' wei yai, pemonkonyamî' yenumî tîuya yai, uurî'nîkon yenumîiya pepîn upîika'tîsai'ya'nîkon ye'nen.

2

Tessalônica Po Teesenyaka'mato' Pî' Paulo Eseurîma

1 Uyonpayamî', akore'ta'nîkon anna wanî yai, anna esenyaka'ma'pî e'sa' pra man î' pe pra rî. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. 2 Akore'ta'nîkon anna erepamî rawîrî, anna e'taruma'tî'pî epu'nenan amîrî'nîkon Filípos cidaderî po. Miarî

inkamoro Filípos ponkon eseurîma'pî
îri pe anna winîkîi. Mîîwîni tîîse anna
erepamî'pî aapia'nîkon, moropai Paapa
winîpainon itekare ekaremekî'pî annaya
apî'nîkon. Maasa pra Paapaya anna
meruntîtannîpî'pî. 3 Esenku'tî'san pe
pra anna wanî. Innape ekaremekî'pî
annaya apî'nîkon imakui'pî anku'pai pra
awinîkîi'nîkon. Moropai amîrî'nîkon
anenku'tîpai pra anna wanî. 4 Tîîse
itu'se Paapa e'to' yawîrî anna eseurîma.
Maasa pra tîmaimu ekareme'to'pe annaya
ta'pîiya, maasa pra yairî ikupî annaya
epu'tî'pîiya. Sîrîrî itekare ekareme'sa'
annaya pra man pemonkonyamî' yapurî
pe, tîîse ekaremekî annaya Paapa yapurî
annaya ye'nen. Manni' Paapa anna
esenumenkato' epu'nen. 5 Mîrîrî anna
eseurîmato' epu'nenan amîrî'nîkon.
Morî pe amîrî'nîkon yausinpato'pe anna
eseurîmasa' pra man. Î' yu'se anna wanî
wenai anna eseurîmasa' pra man. Tîniru
yu'se anna wanî wenai anna eseurîmasa'
pra man. Mîrîrî epu'tî pî' Paapa man
tamî'nawîrî. 6 Moropai anna eseurîmato'
wenai amîrî'nîkonya moropai tiaronkonya
anna yapurî e'pai pra man.

7 Tîîse anna wanî Cristo naipontî'san
pe. Mîrîrî ye'nen î' rî esatî annaya
e'painon apî'nîkon tîîse sîrîrî tîpose î'
esa'sa' annaya pra man, akore'ta'nîkon
anna wanî yai. Tîîse anna wanî'pî eranmîra
akore'ta'nîkon manni' wîri' tînmuku
kenanya tînmukuyamî' sa'nama morî pe.
Mîrîrî warantî anna wanî'pî amîrî'nîkon
pokonpe. 8 Amîrî'nîkon sa'nama pî' anna
man kure'ne. Mîrîrî ye'nen itekare
Paapa winîpainon ekaremekî'pî annaya
apî'nîkon. Moropai inî' panpî' ikupî'pî
annaya. Itu'se anna e'to' tîku'se pra anna
ko'mamî'pî. Amîrî'nîkon pîika'tîpîtî'pî
annaya, kure'ne asa'namakon annaya
ye'nen. 9 Uyonpayamî', akore'ta'nîkon
itekare Paapa winîpainon ekareme'pîtî
annaya yai, anna esenyaka'mapîtî'pî
kure'ne. Wei kaisarî moropai ewaron
kaisarî anna yekkari yepe' ton pî',
amîrî'nîkon winîpai anna yekkari ton esatî
annaya namai. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.

10 Amîrî'nîkon innape Jesus ku'nenan
winîkîi anna ko'mamî'pî yeseru epu'tî
pî' naatîi. Morî pe anna ko'mamî'pî
yairî. Mîrîrî ye'nen anî' eseurîma eserîke
pra awanî anna winîkîi. Mîrîrî epu'tî
pî' naatîi tamî'nawîrî moropai Paapaya
nîrî epu'tî pî' man. 11 Moropai epu'tî
pî' naatîi î' kai'ma tiwin pî' awanîkon
tanne, amîrî'nîkon panama'pî annaya,
manni' warayo'ya tînmukuyamî' panama
warantî. 12 Itu'se Paapa e'to' yawîrî
aako'mamîkonpa apanama'pîkon annaya.
Moropai ameruntîtannîpî'pîkon annaya
innape iku'to'ya'nîkon rumaka namai.
Moropai kure'ne ayeka'nunka'pîkon an-
naya Paapa wakîri pe ayeserukon enato'pe,
manni' Paapa uurî'nîkon yannotîpon
tîpemonkono pe e'nîto'pe moropai ipîkku
pe tîwe'to' yarakkîrî ko'mannîto'pe, morî
a'ka ta.

13 —Morî pe man —taa annaya
Paapa pî', maasa pra akore'ta'nîkon
anna wanî yai, anna nekaremekî'pî
itekare kupî'pîya'nîkon innape. Mîrîrî
ku'sa'ya'nîkon pra awanî anna maimu
pe, tîîse apî'nîkon Paapaya taasa' warantî
ikupî'pîya'nîkon. Seru' pepîn, mîrîrî Paapa
maimu pu'kuru wanî, innape man. Mîrîrî
ye'nen Paapa esenyaka'ma ko'mannîpî
amîrî'nîkon innape tîkupîtîponkon yewan
ya'. 14 Uyonpayamî', ayonpakonya
amîrî'nîkon taruma'tî'pî. Mîrîrî warantî
Judeuyamî'ya tonpakon innape Jesus
ku'nenan, Paapa pemonkonoyamî'
taruma'tî'pî nîrî. Mîrîrî e'kupî'pî miarî
manni' Judéia pata po amîrî'nîkon
kore'ta awe'kupî warantî. 15 Inkamoro
Judeuyamî'ya Uyepotorîkon Jesus wî'pî
moropai penaronkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîyamî'
wî'pî nîrî. Inkamoroya rî anna taruma'tî'pî.
Paapa wakîri pe pra inkamoro nîkupî'pî
wanî. Iteyaton pe to' wanî, moropai
pemonkonyamî' yeyaton pe nîrî to'
wanî. 16 Mîrîrî ye'nen inkamoroya itekare
e'pîika'tînto' yekare ekaremekî annaya
yu'se pra to' wanî Judeuyamî' pepîn pî'.
Mîrîrî tînkupîkon imakui'pî wenai, inî'
panpî' ikupî pî' to' ko'mamî Paapa eseta'ka
pîkîrî. Mîrîrî ye'nen Paapaya to' yenumî pe
man apo' ya'.

Tessalônica Cidaderî Pona Itîîpai Paulo Wanî.

17 Uyonpayamî', mararî anna ko'mamî
akore'tapai'nîkon tuutîi. Tîîse aminke anna
wanî pî' tîwî akupîkon annaya pra man.
Anna esenumenkato' man amîrî'nîkon
yarakkîrî moropai anna enpenatan pî' man
apî'nîkon. Mîrîrî ye'nen itîîpai anna wanî
sîrîrî, kure'ne amîrî'nîkon anera'mapai

anna wanî ye'nen. [18] Enna'popai anna
wanî'pî akore'ta'nîkon inî'rî. Moropai uurî
wanî'pî enna'popai. Mîrîrî ye'nen tu'ke
ite'ka enna'po yuwa'pîuya tîîse sîrîrî tîpose
Makuiya umanenpapîtî'pî enna'po namai.
[19] Amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî
kure'ne maasa pra amîrî'nîkon nîrî wanî
anna atausinpato'pe tiaronkon innape
ikupîtîponkon kore'ta. Uyepotorîkon
Jesus iipî yai, anna atausinpa kupî sîrîrî,
maasa pra innape Jesus kupî'pîya'nîkon
ekaremekî annaya wenai. [20] Mîrîrî
ye'nen amîrî'nîkon yapurî annaya, anna
atausinpato'pe awanîkon ye'nen.

3

[1] Amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî
kure'ne yapîtanîpî annaya yentai awanî.
Mîrîrî ye'nen anna esenumenka'pî
uurî e'nîmî tiwinsarî Atena cidaderî
po. [2] Moropai uyonpakon Timóteo
yarima'pî annaya aapia'nîkon. Mîîkîrî
esenyaka'ma'pî anna pokonpe Paapa
maimu itekare ekaremekî pî', Uyepo-
torîkon Jesus Cristo pî' teeseurîmasen.
Mîîkîrî yaipontî'pî annaya amîrî'nîkon
yausinpai moropai apîika'tîi'nîkon in-
nape iku'to'ya'nîkon pî'. [3] Maasa
pra awe'taruma'tîkon wenai innape
ikupîya'nîkon pra awanîkon namai.
Amîrî'nîkonya epu'tî î' kai'ma itu'se Paapa
e'to' yawîrî e'taruma'tîn. [4] Amîrî'nîkon
kore'ta anna wanî yai, mîrîrî ekare-
mekî'pî annaya apî'nîkon e'taruma'tîn
kupî. Mîrîrî ye'nen epu'tîya'nîkon
mîrîrî ye'ka e'kupî yai akore'ta'nîkon.
[5] O'non ye'ka pe aako'mamîkon epu'tîuya
pra wanî'pî. Mîrîrî yapîtanîpîuya
eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
Timóteo yarima'pîuya ayekarekon
epu'se attîto'pe, innape Jesus kupî pî'
aako'mamîkon epu'se attîto'pe. Makui,
uyeka'nunkanenkonya ataruma'tîsa'kon
wenai irumaka'pîya'nîkon kai'ma es-
enumenka'pî. Mîrîrî wenai î' pe pra rî
anna esenyaka'mato' kupîya'nîkon kai'ma
wanî'pî.

To' Yekare Enepî'pî Timóteoya Paulo Pia.

[6] Tîîse Timóteo erepansa' wanî'pî Tes-
salônica cidaderî poi. Mîîkîrîya ayekarekon
enesa' wanî'pî morî pe, î' kai'ma innape
ikupî pî' aako'mamîkon yekare. Moropai
î' kai'ma eetî'noko'makon mîrîrî ekare-
mekî'pîiya. Moropai anna pî' awenpe-
natapîtîkon anna anera'mapai awanîkon
ye'nen. Mîrîrî warantî amîrî'nîkon an-
era'mapai anna wanî'pî. [7] Mîrîrî ye'nen
uyonpayamî', anna e'taruma'tî ye'ka pe
ayekarekon etasa' annaya wenai, anna
atausinpa amîrî'nîkon pî'. Maasa pra in-
nape iku'to'yakon wenai, anna atausin-
pan pî' man. [8] Mîrîrî ye'nen, innape
ikupî pî' aako'mamîkon etasau'ya wenai
anna ko'mamî sîrîrî taatausinpai. Mîrîrî
warantî ikupî pî' aako'mamîkon ya uye-
potorîkon ton pe, anna ko'mamî taatau-
sinpai. [9] Mîrîrî ye'nen awenai'nîkon anna
atausinpa ye'nen —Morî pe man —taa an-
naya Paapa pî'. [10] Mîrîrî warantî anna
epîremapîtî wei kaisarî moropai ewaron
kaisarî kure'ne teeseka'nunkai. Maasa pra
amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî ayenu-
pato'konpe annaya. Inî' panpî' innape
iku'to'ya'nîkon e'to'pe yairî.

[11] Uyunkon Paapaya moropai Uye-
potorîkon Jesus Cristoya anna ye'marî
ton ekaremekî yu'se anna wanî,
amîrî'nîkon era'mapî'se anna wîtîto'pe.
[12] Inî'rî itu'se wanî Uyepotorîkonya
inî' panpî' awe'sa'namato'kon ton tîrî
yu'se wanî, î' kai'ma tamî'nawîronkon
sa'namato'ya'nîkon e'to'pe. Mîrîrî
awe'sa'namato'kon wanî kure'ne î' kai'ma
kure'ne asa'nama'pîkon annaya warantî
yu'se anna wanî. [13] Moropai ameruntîrikon
ton tîrî Paapaya yu'se anna wanî, morî pe
awanîkonpa, imakui'pî ton pra awanîkonpa
Jesus Cristo iipî yai, tamî'nawîronkon
tîpemonkonoyamî' pokonpe aaipî yai.

4

Paapa Wakîri Pe Ko'mannî Pî' Paulo Eseurîma.

[1] Tarîpai uyonpayamî', î' kai'ma
ayeserukon e'pai awanî pî' ayenupa'pîkon
annaya Paapa wakîri pe awanîkonpa
epu'tîya'nîkon. Moropai morî pe
aako'mamîkon mîrîrî warantî. Mîrîrî
ye'nen esatî annaya sîrîrî moropai
apanamakon annaya sîrîrî Uyepotorîkon
Jesus maimu pe, mîrîrî kupî pî' ako'mantî.
[2] Maasa pra ayenupa'pîkon annaya Uyepo-
torîkon Jesus maimu pe. Mîrîrî epu'nenan
amîrî'nîkon.

[3] Morî pe aako'mamîkon yu'se
Paapa wanî. Morî pe awanîkonpa

tamî'nawîrî imakui'pî ton pra tiaronkon
wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra,
tiaronkon warayo'kon yarakkîrî tîwe'se
pra. 4 Tiwin pî' si'ma amîrî'nîkon
esenumenka e'pai awanî aano'pîtakonpa
tiwinan neken wîri' yarakkîrî, morî pe,
Paapa wakîri pe awanîkonpa. Moropai
nura pe pra aako'mamîkon, ayonpayamî'
wakîri pe nîrî awanîkonpa. 5 Tu'kankon
wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra,
tu'kankon warayo'kon yarakkîrî tîwe'se
pra, Paapa epu'nenan pepînya ikupî manni'
warantî pra aako'mamîkon yu'se Paapa
wanî. 6 Mîrîrî warantî ayonpakon winîkîi
imakui'pî kupîya'nîkon yu'se pra Paapa
wanî, to' no'pîtonon yarakkîrî tîwe'se pra.
Mîrîrî ta'pîuya pena apî'nîkon inî'rî tauya
sîrîrî. Mîrîrî ye'ka ku'nenan taruma'tî
Uyepotorîkonya pe man. 7 Maasa pra
Paapaya uyannosa'kon pra man mîrîrî
ye'ka ku'to'pe. Tîîse uyanno'pîiya'nîkon
morî pe ko'mannîto'pe imakui'pî ton pra.
8 Mîrîrî ye'nen anî'ya sîrîrî esenupanto'
yewanmîrî ya, pemonkonya yenupanto'
yewanmîrîiya pepîn, tîîse Paapaya
yenupanto' yewanmîrîiya, manni' Paapa
amîrî'nîkon repanen Morî Yekaton Wannî
ke. ⌞Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka ku'nenan
taruma'tîiya pe man.⌟

9 Inî'rî amîrî'nîkon pia kaareta an-
menukapai pra wai, awe'sa'namato'kon
pî' teeseurîmasen. Maasa pra Paa-
paya ayenupa'pîkon yawîrî ikupî
pî' aako'mamîkon ye'nen, î' kai'ma
tiaronkon sa'namaya'nîkon ye'nen.
10 Mîrîrî awe'sa'namato'kon ke tiaronkon
sa'namaya'nîkon Macedônia pata po.
Mîrîrî ye'nen tauya uyonpayamî', mîrîrî
kupî pî' ako'mantî inî' panpî'.

11 Tîîwanmîra aako'mamîkon yuwatî.
Eesenyaka'mato'kon pî' morî pe e'tî,
tiaronkon esenyaka'mato' ya' teewonpî'se
pra. Tîîse teesenyaka'mai neken
eporîya'nîkon, tiaronkon pî' î' esatî pî'
tîwe'se pra. Pena mîrîrî ta'pî annaya yawîrî
ako'mantî. 12 Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon
ya, tiaronkon innape Paapa ku'nenan
pepînya ayeserukon era'ma. Mîrîrî
wenai ayapurîkon to'ya. Moropai mîrîrî
warantî ikupîya'nîkon ya, ayekkarikon ton
eporîya'nîkon aawarîrî'nîkon tiaronkon pî'
tesa'se pra.

Uyepotorîkon Ii'to' Yekare Pî' Eeseurîma.

13 Uyonpayamî', isa'manta'san yekare
pî' anna eseurîma sîrîrî yairî awanî
epu'tîkonpa. Î' kai'ma manni'kan
isa'manta'san wanî kupî ekaremekîuya,
maasa pra teesewankono'mai awanîkon
namai. Manni'kan innape Paapa ku'nenan
pepîn, sa'manta'san e'mî'sa'ka pe pra
tîwe'ku'sanon esewankono'ma warantî
awanîkon namai ekaremekîuya sîrîrî.
14 Tîîse uurî'nîkon innape Jesus sa'manta'pî
ku'nenan moropai awe'mî'sa'ka'pî
ku'nenan. Mîrîrî warantî innape Paapaya
Jesus enepî epu'tî'nîkon. Manni'kan
innape iku'nenan sa'mantasa' pokonpe
aaipî epu'tî'nîkon. 15 Uyepotorîkonya
taasa' yawîrî apî'nîkon taa annaya sîrîrî
see warantî: Uyepotorîkon ii'to' weiyu
yai, uurî'nîkon enen tîwe'sanon wîtî
pepîn iipia, isa'manta'san rawîrî. Tîîse
isa'manta'san wîtî e'mai' pe. 16 Maasa
pra Uyepotorîkon iipî yai, imaimu eta
kupî sîrîrî moropai inserîyamî' yepotorî
e'mai'non maimu eta moropai Paapa
waiyi eta kupî sîrîrî. Mîrîrî yai inkamoro
innape Jesus Cristo ku'nenan sa'manta'san
pîmî'sa'kaiya kupî tîponaya e'mai' pe.
17 Mîrîrî tîpo inkamoro ye'ma'pî pî'
uurî'nîkon enen tîwe'sanon eseporî kupî
sîrîrî to' pokonpe e'nîto'pe'nîkon katupuru
po. Mîrîrî yai to' pokonpe eseponî'nîkon
kupî sîrîrî Uyepotorîkon pokonpe. Moropai
mîrîrî tîpo ipatîkarî ko'mannî kupî sîrîrî
yarakkîrî. 18 Mîrîrî ye'nen sîrîrî tauya
manni' pî' taatausinpai e'tî. Meruntî ke
e'tî. Tiaronkon meruntîtannî'tî teese-
wankono'mai to' wanî namai isa'manta'san
yekare pî'.

5

Tîwarî E'pai Awanî Uyepotorîkon Ii'to' Pî'

1 Uyonpayamî', î' pensa Uyepotorîkon
ii'to' weiyu eseporî ekaremekîuya e'pai
pra man, maasa pra esepu'tî pra awanî
epu'tî pî' naatîi. 2 Mîrîrî epu'tîya'nîkon
morî pe Uyepotorîkon ii'to' weiyu manni'
ama'ye' iipî warantî. Maasa pra tuipî
ekaremekîiya pepîn. Tîîse inîmîkî pra
tîîse aaipî. Mîrîrî warantî inîmîkî pra
tîîse, Uyepotorîkon iipî pe man. 3 Mîrîrî
yai tîîko'mansenon pemonkonyamî'ya taa
kupî sîrîrî: —Tamî'nawîrî man morî pe.
Morî pe ko'mannî man î' e'kupî pra —
taa to'ya. Tîîse mîrîrî yai ka'ne' pe to'
e'taruma'tîto' wanî kupî sîrîrî. Manni' wîri'
more yan pe tîwe'sen moronta ka'ne' pe

inîmîkîiya pra tîîse, ne'ne' pe eena. Mîrîrî
warantî e'taruma'tînto' wanî pe man. Anî'
esuwa'ka eserîke pra awanî pe man.
4 Tîîse uyonpayamî', amîrî'nîkon
innape Jesus ku'nenan ko'manto'
awanî, manni'kan imakui'pî kupî pî'
tîîko'mansenon ko'mamî warantî pra.
Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkon iipî yai,
aawanmîra'nîkon awanîkon pepîn, inîmîkî
pî' aako'mamîkon ye'nen. Ama'ye'
iipî warantî pra aaipî. 5 Tamî'nawîrî
amîrî'nîkon ko'manto' wanî Paapa pe-
monkono pe a'ka ta tîîko'mansenon pe.
Mîrîrî ye'nen morî pe aako'mamîkon,
morî ayeserukon tîrumakai pra. Ewaron
ta tîîko'mansenon paakokon ko'mamî
warantî pra ko'mannîto' wanî. Imakui'pî
kupî pî' ko'mannî pepîn. 6 Mîrîrî ye'nen
uurî'nîkon wanî e'pai pra man manni'kan
tîwe'nasanon warantî. Maasa pra
tîwe'nasanon wanî inîmîkî to'ya pra.
Inkamoro warantî pra uurî'nîkon e'pai
wanî. Tîîse enpen moropai tîwarî ipî'
e'nîpai'nîkon. 7 Inkamoro tîwe'nasanon
wetun ewaron ya'. Moropai ewaron
ya' nîrî teetînsenonya tîwukukon enîrî
teetînmîkonpa. 8 Tîîse mîrîrî warantî pra
uurî'nîkon e'pai awanî. Maasa pra ewaron
ya' tîîko'mansenon pepîn uurî'nîkon, Jesus
nîmîkî pî' ko'mannî ye'nen. Mîrîrî ye'nen
innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon. Paapa
sa'nama pî' ko'mannîpai'nîkon, moropai
inîmîkî pî' ko'manpai'nîkon. Manni'
suraraya tîpon sa'man moropai tarakko
yeka'ma teeyatonya tîwî namai, mîrîrî
warantî Makuiya utî'kakon pepîn maasa
pra epu'tî, Jesusya upîika'tî'nîkon iwinîpai,
innape iku'sa' wenai moropai Paapaya
usa'namakon wenai.
9 Maasa pra Paapaya uurî'nîkon menkasa'
pra man uurî'nîkon taruma'tîpa kai'ma.
Tîîse umenka'pîiya'nîkon Uyepotorîkon
Jesus Cristo wenai e'pîika'tînto'pe. 10 Mîîkîrî
Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon ton pe, tîîpia
ko'mannîto'pe. Î' pensa tuipî yai, aaipî
enen e'nî tanne, mîîwîni pra awanî ya,
isa'manta'san pe e'nî tanne aaipî ya, î'
wani' awanî pepîn. Iipia ko'mannî. 11 Mîrîrî
ye'nen atausinpatî mîrîrî pî' moropai
tiaronkon meruntîtannî'tî, mîrîrî ikupî pî'
aako'mamîkon manni' pî'.

Tiwin Kono'pî Pe To' Panama Pauloya.

12 Uyonpayamî', esatî annaya apî'nîkon
kure'ne. Manni'kan akore'ta'nîkon
teesenyaka'masanon Uyepotorîkon nî-
menka'san ayenupanenkon pe, apanama-
nenkon pe, inkamoro namatî. 13 Inkamoro
ayenupanenkon konekatî morî pe. Mo-
ropai to' sa'namatî akore'ta'nîkon to'
esenyaka'ma wenai. Ako'mantî tîwanmîra
tiaronkon pokonpe. 14 Inî' panpî' esatî
annaya sîrîrî see warantî: Manni'kan pe-
monkonyamî' esenyaka'makoi'kon pepîn
panamaya'nîkon yu'se anna wanî, enya'ne
to' wanî namai. Moropai eranne' pe
tîwe'sanon meruntîtannîpîya'nîkon yu'se
anna wanî, eranne' pe to' wanî namai. Mo-
ropai a'tu'mîra tîwe'sanon pîika'tîya'nîkon
yu'se anna wanî, imakui'pî kupî to'ya
namai. Moropai tamî'nawîronkon pokonpe
morî pe awanîkon yu'se anna wanî
teekore'mai pra to' pokonpe. Tîîse
morî pe eeseurîmakon to' pokonpe.
15 Imakui'pî kupî tiaronya ya awinîkîi'nîkon,
itenta imakui'pî kî'ku'tî. Tîîse morî pe
aako'mamîkon yarakkîrî yuwatî. Moropai
tamî'nawîronkon yarakkîrî morî pe e'tî.

16 Taatausinpai ako'mantî. 17 Eepîremakon
pî' ako'mantî tîwîrî, tîrumakai pra.
18 Moropai "morî pe man Paapa", ka'tî
tamî'nawîrî aapia'nîkon tui'sen pî'. Mîrîrî
taaya'nîkon yu'se Paapa wanî, Jesus Cristo
pemonkono pe awanîkon ye'nen.

19 Morî Yekaton Wannî esenyaka'mato'
akore'ta'nîkon kî'ma'tanî'tî. 20 Paapa
maimu ekareme'nenan nekaremekî
kîsewanmarîtî. 21 Tamî'nawîrî aneta'pîkon
itekare yako'menkatî. O'non wanî morî
pe tîwe'sen pe, mîrîrî morî epu'tîya'nîkon
ya, mîrîrî yarakkîrî ako'mantî. 22 Moropai
imakui'pî pe tîwe'sen epu'tîya'nîkon ya,
mîrîrî yu'se pra e'tî.

23 Manni' Paapa tîwanmîn esa' pe
tîwe'senya akupîkon yu'se wai imakui'pî
ton pra. Moropai ayekatonkon moropai
ayewankon moropai ayesa'kon kupîiya
yu'se wai morî pe Uyepotorîkon Jesus
Cristo ii'to' weiyu yaino ton pe. 24 Mîrîrî
kupî mîîkîrî uyannokontîponya, î' taasa'
tîuya yawîrî. Maasa pra seru'ye' pepîn
mîîkîrî.

25 Uyonpayamî', anna pona nîrî
epîrematî. 26 Uyonpayamî', umaimu
man amîrî'nîkon pia. 27 Esatîuya sîrîrî
tamî'nawîronkon uyonpayamî'ya eta
tanne, sîrîrî kaareta erenkaya'nîkon yu'se
wai itu'se Uyepotorîkon wanî ye'nen.

[28] Morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to'
wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ TESSALÔNICA PONKON PIA

Tessalônica ponkon pia kaareta menuka'pî Pauloya itakon ite'ka. E'mai'non yapi'sa' tîuya'nîkon tîpo, morî pe epu'tî to'ya pra awanî'pî. Î' kai'ma Jesus iipî epu'tî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen, to' esi'nîpî'pî. —Aasîrî Jesus ii'sa' man — kai'ma to' esenumenka'pî.

Mîrîrî ye'nen inî' panpî' Pauloya menuka'pî, morî panpî' epu'to'pe to'ya. Aasîrî Jesus ii'sa' pra awanî'pî. Maasa aaipî pra tîîse, imakui'sanya imakui'pî kupî inî' panpî'. Moropai Jesus iipî ya, inkamoro taruma'tîiya mararî pra, to' tîma'tanî'se.

Mîrîrî ye'nen Pauloya innape Jesus ku'nenan yeurîma see warantî: —Morî pe ako'mantî, eepîremakon pî' ako'mantî. Moropai Paapaya amîrî'nîkon ko'mannîpî morî pe, imakui'pî kupîya'nîkon namai.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka, Silas moropai Timóteo pokon pe tîîse uupia. Uyonpayamî', aapia'nîkon Tessalônica cidaderî ponkon pia imenukauya. Amîrî'nîkon wanî Paapa, uyunkon pemonkono pe moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe.

2 Amîrî'nîkon repa to'ya yu'se anna man morî pe tîwe'to'kon ke moropai tîwanmîra tîwe'to'kon ke.

Awe'taruma'tîto'kon Wenai

Morî Pe Aako'mamîkon Kupî Sîrîrî

3 Uyonpayamî', awenai'nîkon Paapa yapurî annaya sîrîrî tîwîrî. Sîrîrî kupî pî' anna man maasa pra ayeserukon era'ma annaya wenai, inî' panpî' innape ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen, moropai aawarîrî'nîkon tiaronkon sa'namaya'nîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen —Morî pe man —taa annaya Paapa pî'. 4 Mîrîrî ye'nen apî'nîkon anna eseurîma sîrîrî anna wakîri pe pu'kuru Paapa yapurînenan pî' soosikon kaisarî. Anna eseurîma amîrî'nîkon pî' maasa pra tamî'nawîrî apona'nîkon tui'sen yapîtanîpîya'nîkon ye'nen. Amoronkon epu'to'ya'nîkon moropai kure'ne awe'taruma'tîto'kon kore'ta innape ikupîya'nîkon ye'nen. Mîrîrî pî' anna wakîri pe anna eseurîma.

5 See warantî esepu'tî yairî Paapa wanî. Apî'nîkon Paapa, uyesa'konya taa: —Î' pe pra rî awanîkon pepîn. Ewontî tarîwaya upata ya' —taiya. Mîrîrî ton pe awe'taruma'tîkon sîrîrî. 6 Yairî Paapa wanî maasa pra manni'kan amîrî'nîkon taruma'tîtîponkon taruma'tîiya kupî sîrîrî. 7-8 Tîîse amîrî'nîkon erî'ka'to' ton tîrîiya kupî sîrîrî. Moropai anna erî'ka'to' ton nîrî tîrîiya anna e'taruma'tîto' winîpai. Mîrîrî kupîiya kupî sîrîrî î' pensa ka' poi Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî yai tîpemonkonoyamî' inserîyamî' meruntîkon pokonpe. Mîrîrî yai apo' kure'nan enepîiya kupî sîrîrî tarakkîrî manni'kan innape Paapa ku'nenan pepîn taruma'tîi. Moropai Uyepotorîkon Jesus maimu yawîrî pra tîîko'mansenon taruma'tîi aaipî. 9 Inkamoro e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra tînkupî'pîkon imakui'pî yepe'pî pe. Moropai inkamoro wanî aminke Uyepotorîkon pî', morî, meruntî piapai aminke to' ko'mamî ipatîkarî tîwe'taruma'tîkon pî'. 10 Mîrîrî kupî Paapaya pe man manni' tînekaremekî'pî weiyu yai, tîpemonkonoyamî', innape tîku'nenanya tapurîto'pe Jesus iipî yai. Mîrîrî yai kure'ne to' esenumenka ipî' taatausinpai. Amîrî'nîkonya nîrî yapurî mîrîrî inkamoro pokonpe, maasa pra innape itekare anna nekaremekî'pî ku'sa'ya'nîkon wenai.

11 Mîrîrî ye'nen anna epîrema sîrîrî amîrî'nîkon pona. Esatî annaya Paapa pî', manni' Paapa amîrî'nîkon yannotîpon tîîpia aako'mamîkonpa. Morî pe amîrî'nîkon kupîiya aapia'nîkon tîntîrî yapisîkonpa kai'ma esatî annaya. Innape Jesus kupîya'nîkon ye'nen, tamî'nawîron morî anku'pai awanîkon. Mîrîrî ye'nen ameruntîrikon ton tîîto'pe Paapaya esatî annaya mîrîrî kupîkonpa. 12 Mîrîrî warantî tamî'nawîronkonya Uyepotorîkon Jesus yapurî morî ankupîkon wenai. Moropai ayapurîkon to'ya nîrî ipîkku pe akupî'pîkon mîîkîrîya wenai. Maasa pra Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya amîrî'nîkon repa'pî morî ke.

2

Paapa Yeyaton Pe Tîwe'sen

1 Mîrîrî ye'nen, uyonpayamî', î' kai'ma Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu

ekareme'nen menukauya sîrîrî. Moropai
î' kai'ma iipia epere'nî kupî ekaremekîuya
sîrîrî apî'nîkon. 2 Maasa pra teesenku'tîi
awanîkon yu'se pra anna man, moropai
teesi'nî'se awanîkon yu'se pra anna
man. Tiaronkonya taa apî'nîkon: —Aasîrî
Uyepotorîkon weiyu erepansa' man. Mîrîrî
ekaremekî'pî itekare ekareme'nenya —
taa to'ya. Moropai tiaronya ekaremekî'pî,
Pauloya ekaremekî'pî, taa to'ya ye'nen.
Innape kî'ku'tî mîrîrî itekare. 3 Tîîse
inkamoro ye'kakonya ayenku'tîto'kon
pî' teesenku'tîi awanîkon e'pai pra man.
Maasa pra Uyepotorîkon ii'to' weiyu
eseporî rawîrî, tu'kankon pemonkonyamî'
wanî pe man Paapa yewanmîrînenan pe.
Maasa pra imaimu yawîrî tîwe'sanon pe
pra to' wanî. Moropai tiwin pemonkon
iipî pe man, Paapa yeyaton pe tîwe'sen.
Tîîse maasa mîîkîrî tî'ka Paapaya pe
man. 4 Mîîkîrîya tamî'nawîronkon napurî
yewanmîrî. Moropai inkamoro yentai
tîwanî kai'ma eesenumenka. Mîîkîrî wanî
kupî sîrîrî Paapa pe e'pai tamî'nawîron
yentai. Paapa pe tîwanîpa kai'ma eereuta
kupî sîrîrî Paapa soosirî ta ipata'se' ya',
tamî'nawîronkon esa' pe tîwanîpa kai'ma.
Mîîkîrîya taa kupî sîrîrî: —Uurî Paapa —
taiya kupî sîrîrî.

5 Mîrîrî pî' awenpenatakon pra naatî?
Sîrîrî ekaremekî'pîuya pena akore'ta'nîkon
wanî yai apî'nîkon. 6 Mîîkîrî pemonkon
erepamî akore'ta'nîkon ma'nîpanen
moro man. Mîrîrî ye'nen eeseporî pra
aako'mamî. Moropai anî' pe awanî epu'tî
pî' naatîi. Tîîse mîîkîrî esenpo pe man
teesenpoto' pata'pî weiyu yai, eesenpo
pe man. 7 Tîîse aasîrî Makui esenyaka'ma
ko'mannîpî sîrîrî. Pemonkonyamî'ya Paapa
maimu yewanmîrî emapu'tî pî' aako'mamî
ama' pe, anî'ya epu'tî pra. Tîîse mîîkîrî
ima'napa pî' tîîko'mansenya ima'napa
ko'mannîpî sîrîrî, Paapaya tîmo'ka pîkîrî.
8 Mîrîrî tîpo Paapaya imo'kasa' pata'pî
ya, mîîkîrî pemonkon, Paapa yeyaton
esenpo pe man. Moropai mîîkîrî pemonkon
esenposa' tîpo, Uyepotorîkon Jesus iipî.
Mîrîrî yai iwîiya pe man tîmaimu ke.
Tamî'nawîrî morî pe tîwe'to' ke tiwinarî
ima'tanîpîiya pe man. 9 Mîîkîrî pemonkon
Paapa yeyaton iipî pe man Makui
meruntîri yarakkîrî. Moropai mîîkîrîya
tu'kan tera'masen pepîn kupî kupî sîrîrî.
Ikupî eserîkan pepîn kupîiya kupî sîrîrî
moropai esenumenkanto' kupîiya kupî
sîrîrî, pemonkonyamî' yenku'tî ye'ka pe.
10 Mîrîrî kupîiya kupî sîrîrî pemonkonyamî'
ata'ka'ma'san yenku'tîpa kai'ma imakui'pî
pe. Inkamoro esenku'tî maasa pra yairon
maimu anetapai pra tîwe'sa'kon wenai.
Mîrîrî ye'nen inkamoro pîika'tî Paapaya
pepîn. 11 Moropai mîrîrî wenai Paapaya
ikupî kupî sîrîrî inkamoro seru'ye'kon
maimu pî' inna taato'pe to'ya. 12 Mîrîrî
kupîiya inkamoro taruma'tîpa, maasa pra
yairon pî' inna taasa' to'ya pra awanî
ye'nen, moropai imakui'pî yapurî pî' to'
ko'mansa' ye'nen.

Yairon Yekare Yawîrî Ako'mantî.

13 Uyonpayamî', Paapa nîsa'nama'san,
—Morî pe man —taa annaya Paapa
pî' tîwîrî awenai'nîkon. Maasa pra
amîrî'nîkon menka'pî Paapaya e'mai' pe
awe'pîika'tîkonpa. Morî Yekaton Wannîya
Paapa ton pe amo'ka'pîkon wenai moropai
innape yairon ku'sa'ya'nîkon wenai,
apîika'tîiya'nîkon. 14 Paapaya amîrî'nîkon
yanno'pî anna nekaremekî'pî itekare
wenai, Uyepotorîkon Jesus Cristo yarakkîrî
ipîkku pe awanîkonpa. 15 Mîrîrî ye'nen
uyonpayamî', mîrîrî aneta'pîkon yairon
yawîrî ako'mantî. Mîrîrî eta'pîya'nîkon
anna nekaremekî'pî wenai moropai
anna nîmenuka'pî wenai. Mîrîrî yawîrî
ako'mantî.
16 Esatî annaya sîrîrî Uyepotorîkon
Jesus Cristo pî', moropai Uyunkon Paapa
pî'. Manni' uurî'nîkon sa'namatîpon,
morî pe awe'to' wenai. Moropai
tîwinîpainon tui'sen nîmîkî pî' ko'mannî
emapu'tînen, manni' pî' esatî an-
naya. 17 Aatausinpato'kon ton, amerun-
tîrikon ton tîîto'pe to'ya morî kupî pî'
aako'mamîkonpa. Moropai morî pî'
eeseurîmakonpa esatî annaya sîrîrî.

3

Tîpona To' Epîremato'pe Esatî Pauloya.

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', anna pona
epîrematî itekare anna nekaremekî'pî
etato'pe pemonkonyamî'ya, moropai
yapi'to'pe to'ya î' kai'ma amîrî'nîkonya
yapisî'pî warantî. 2 Moropai epîrematî
imakui'san pemonkonyamî' winîpai
Paapaya anna pîika'tîto'pe. Maasa pra
tamî'nawîronkonya innape itekare ikupî

pepîn. [3] Tîîse Uyepotorîkon ko'mamî
yairî. Mîîkîrîya î' ta'pî tîuya yawîrî
ikupî. Amîrî'nîkon kupîiya meruntî
ke awanîkonpa. Moropai amîrî'nîkon
ko'mannîpîiya morî pe Makui piapai.
[4] Anna nekaremekî'pî yawîrî aako'mamîkon
mîrîrî. Moropai mîrîrî warantî ikupî
pî' aako'mamîkon maasa pra Uyepo-
torîkonya ikupî epu'tî pî' anna man.
[5] Moropai Uyepotorîkonya apîika'tîkon
yu'se anna wanî yapurîkonpa, moropai
tamî'nawîron tui'sen yapîtanîpîkonpa
Cristoya yapîtanîpî'pî warantî. Mîrîrî kupî
Uyepotorîkonya yu'se anna man.

Enya'ne Pe Tîwe'sen Pî' Eeseurîma.

[6] Uyonpayamî', Uyepotorî Jesus Cristo
maimu pe taa annaya sîrîrî apî'nîkon.
Uyonpakon enya'ne'kon piapai atarimatî.
Maasa pra inkamoro enya'ne'kon wanî
î' kai'ma ayenupa'pîkon annaya yawîrî
pra, iko'manpai to' wanî. [7] Maasa pra
amîrî'nîkonya epu'tî morî pe î' kai'ma
akore'ta'nîkon anna ko'mamî'pî yeseru.
Mîrîrî kupîya'nîkon e'pai awanî. Maasa
pra anna ko'mansa' pra man akore'ta'nîkon
enya'ne'kon warantî. Moo teesenyaka'mai
pra, anna ko'mamî pra awanî'pî. Mîrîrî
epu'tî pî' naatîi. [8] Î' esatî pî' anna ko'mansa'
pra man anî'kan pî' epe'mîra. Tîîse anna es-
enyaka'ma'pî moropai anna eke'nepamî'pî
anna esenyaka'ma ke. Anna emî'pamî
pra wei moropai ewaron kaisarî anna es-
enyaka'ma'pî anî' pî' anna yekkari ton
esatî annaya namai. [9] Inna seru' pepîn.
Anna yekkari ton esatî annaya e'painon
apî'nîkon tîîse esatî annaya pîn. Maasa pra
sîrîrî anna yeseru warantî ikupîya'nîkon
yu'se anna wanî. [10] Akore'ta'nîkon anna
wanî yai, ankupîkon ton kupî'pî annaya
ikupîkonpa. Anî' wanî ya, teesenyaka'mai
pra iko'manpai, mîîkîrîya tekkari yonpa
pepîn e'pai awanî.

[11] Sîrîrî pî' anna eseurîma sîrîrî maasa
pra akore'ta'nîkon inkamoro ye'kakon
enya'ne'kon warantî tîwe'sanon wanî
yekare etasa' annaya ye'nen. Î' tîkonekai
pra iko'manpai to' wanî tîîse tiaronkon
ko'manto' pî' to' eseurîmapîtî ko'mannîpî.
[12] Inkamoro pî' taa annaya sîrîrî, mîrîrî kupî
to'ya namai. Uyepotorîkon Jesus Cristo
maimu pe taa annaya sîrîrî. Tîîse morî
pe to' ko'manto'pe tiaronkon pokonpe
teesenyaka'makon pî', to' ko'manto'pe
teesenyaka'mai neken tekkarikon eporî
to'ya. [13] Tîîse amîrî'nîkon uyonpayamî',
Paapa maimu yawîrî morî kupî pî'
ako'mantî teeseta'kai pra.

[14] Yai pra moro awanî akore'ta'nîkon
tîwe'sen mîîkîrî wanî ta'pî annaya yawîrî
pra iko'manpai. Mîîkîrî era'matî morî pe
î' kai'ma iteseru wanî. Moropai yairî pra
awanî ya, iipiapai atarimatî, mîrîrî teseru
wenai aweppe'to'pe. [15] Tîîse mîîkîrî kî'ku'tî
ayeyatonkon pe, tîîse ipanamatî. Ayon-
pakon panamaya'nîkon warantî ipanamatî.

Paulo Esekaremekî

[16] Mîîkîrî Paapa, tîîwanmîn esa'ya
tîwanmîn tîrî yu'se wai aapia'nîkon.
Apona'nîkon tui'sen tamî'nawîron erepamî
tanne, tîwîrî rî tîrîiya yu'se wai. Moropai
aapia'nîkon Uyepotorîkon ko'mamî yu'se
wai.

[17] Sîrîrî warantî uyenya ke imenukauya
sîrîrî. Tauya apî'nîkon, umaimu man
aapia'nîkon. Sîrîrî warantî imenukanen
uurî tamî'nawîron ukaaretarî pî'. Sîrîrî
umaimu menukauya, uurîya innape
imenukasa' epu'tîkonpa.

[18] Morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to'
wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PAULO NÎMENUKA'PÎ TIMÓTEO PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya maasaron Timóteo pia. Innape Jesus ku'nenan esa' pe Timóteo wanî'pî. Mîîkîrîya innape Jesus kupî'pî itekare eta tîuya yai Pauloya ekaremekî wenai.

Mîrîrî ye'nen Pauloya ipanama, î' kai'ma iteseru e'pai awanî, moropai î' kai'ma innape Jesus ku'nenan ko'mannîpî e'pai awanî. Tu'ke soosi esanon yeseru ekaremekîiya Timóteo pî'. Anî' e'pai awanî soosi esa' pe ekaremekîiya. Ipîkkukon pepîn, tu'ke temanne esanon pepîn tîîse morî pe teseru kenankon, Paapa maimu yawîronkon, inkamoro neken e'pai awanî soosi esa' pe.

Moropai Paulo eseurîma no'santonon pî' moropai wîri'sanyamî' inyo sa'manta'san pî'. Innape Jesus ku'nenanya insamoro pîika'tî e'pai awanî kai'ma Timóteo panamaiya. Moropai î' kai'ma soosi esanon namapai awanî, maasa pra Paapa yeseru pî' uurî'nîkon panama to'ya ye'nen, morî pe e'nîto'pe.

Paulo Nîmenuka Timóteo Pia

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî aapia, Timóteo. Uurî wanî Cristo naipontî'pî pe maasa pra Upîika'tînenkon Paapaya ta'pî upî', moropai Cristo Jesus unnîmîkîkonya nîrî ta'pî upî': —Atîkî umaimu ekareme'se. Mîrîrî ye'nen uurî wanî Cristo naipontî'pî pe.

2 Timóteo, amîrî wanî unmu pe pu'kuru, maasa pra innape Cristo kupî'pîya uurî wenai.

Apona epîrema sîrîrî. Tauya Paapa, Uyunkon pî', moropai Cristo Jesus uyepotorîkon pî' nîrî: —Tamî'nawîron morî pe awe'to'kon ke Timóteo repatî. Moropai a'noko'pîkon pe era'matî, moropai tîwanmîn tîîtî iipia —tauya.

Yairon Pepîn Esenupanto' Pî' Paulo Eseurîma

3 Pena ese'ma'tî pe Macedônia pona ta'pîuya apî': —Tarî Éfeso po ako'mankî. Moro manni'kan yairon pepîn ke to' yenupa to'ya, inkamoro pî' mîkai inî'rî to' yenupa to'ya namai. 4 Ta'pîuya manni' warantî tauya sîrîrî inî'rî, mîkai inkamoro pî' penaronkon tîtamokon yekare rî'pî pî' to' yenupa to'ya namai, to' ese'kon rî'pî pî' to' esenupa namai. Maasa pra Paapa yeseru epu'to'pe to'ya, innape iku'to'pe to'ya, to' pîika'tî to'ya pra awanî. Tîîse to' esiyu'pî'to'pe neken to' yenupa to'ya. 5 Tîîse apanamauya see warantî: innape Cristo yekare yairon ku'to'pe to'ya inkamoro yenupakî. Moropai mîrîrî kupî to'ya ya, imakui'pî ton pra si'ma, yairî to' ko'mamî ya, ne'ne' pe tewankon tîku'se pra, inî' panpî' Paapa yapurî to'ya, moropai innape pu'kuru tonpakon sa'nama to'ya. 6 Tîîse mîrîrî winîpai tiaronkon, inkamoro yonpayamî' atarima'pî, yairon Cristo yekare kupî to'ya pepîn innape. Moropai to' eseurîma ko'mannîpî î' pe pra rî. 7 Maasa pra epu'tîi'ma pra to' eseurîma, tînepu'tîkon pe pra. Tîîse epu'nen pe tîwe'ku'se to' eseurîma teuren, tîîse epu'tî to'ya pepîn. Mîîwîni tîîse to' anenupapai to' wanî Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'.

8 Mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'tî'nîkon man yairon pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen pemonkonyamî' yenupa ya, morî pe awanî, tîîse yapurî epu'tî'nîkon ya. 9 Mîrîrî epu'tî'nîkon e'pai awanî, Moisés nurî'tî pî' Paapaya ekaremekî'pî morîkon yenupato'pe pra, tîîse imakui'san yenupato'pe. Inkamoro Moisés nurî'tîya yenupanto' pureme'nenan yenupato'pe, moropai Paapa maimu pîinamanenan pepîn yenupato'pe, Paapa namanenan pepîn yenupato'pe, moropai Paapa wakîri pe pra tîwe'sanon, imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon yenupato'pe, moropai manni'kan innape Paapa moro awanî ku'nenan pepîn yenupato'pe, moropai pemonkonyamî', tîyunkon, tîsankon wîînenan yenupato'pe, ekaremekî'pîiya. 10 Moropai tiaron no'pî, tînyo yarakkîrî tîwe'sanon, moropai warayo' yarakkîrî taasa'senon nura ku'nenan moropai nura ku'nenan o'ma'kon yarakkîrî taasa'senon yenupato'pe, moropai tîwe'repato'kon ton pemonkon yama'runpanenan yenupato'pe, seru'ye'kon yenupato'pe, moropai tamî'nawîron mîrîrî ye'ka Paapa maimu, yairon esenupanto' yawîrî pra ku'nenan yenupato'pe ekaremekî'pî Paapaya Moisés nurî'tî pî'. 11 Sîrîrî itekare Moisés nurî'tîya yenupanto' tauya manni' wanî sîrîrî Jesus Cristo maimu ke panamanto'pe. Sîrîrî ekareme'to'peuya ta'pî Paapaya. Morî

amenan itekare, morî pu'kuru Paapa, unapurîkon winîpainon sîrîrî.

Uurî'nîkon Era'ma Paapaya Tî'noko'pî

12 Moropai —Morî pe man —tauya Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'. Maasa pra meruntî tîrî'pîiya uupia. Moropai tîmaimu rumakauya pepîn epu'tî'pîiya. Mîrîrî ye'nen ukupî'pîiya esenyaka'mato'pe tîmîrî ton pe. 13 Tîîse pena eseurîmapîtî'pî imakui'pî pe Jesus winîkîi. Moropai ipemonkonoyamî' taruma'tîpîtî'pîuya. Moropai ekore'mapîtî'pî to' winîkîi. Mîîwîni tîîse uyera'ma'pî Cristoya tî'noko'pî pe. Maasa pra pena mîrîrî imakui'pî ku'pîtî'pîuya epu'tîuya pra awanî ye'nen. Maasa pra innape ikupîuya pîn. 14 Mîîwîni tîîse urepa'pî Uyepotorîkonya kure'ne morî pe tîwe'to' ton ke. Mîrîrî ye'nen Cristo kupîuya innape tarîpai, moropai yapurîuya ipemonkono pe wanî ye'nen.

15 Sîrîrî panamanto' wanî yairon pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkonya innape ikupî eserîke awanî. Tauya see warantî: —Jesus Cristo erepamî'pî sîrîrî pata pona imakui'pî ku'nenan pîika'tîi. A'kî, inkamoro imakui'pî ku'nenan yentai, imakui'pî kupîtîpon pe uurî wanî. 16 Tîîse uurî, imakui'san yentainon era'ma'pî Cristoya tî'noko'pî pe. Tîwî ukupîiya pra awanî'pî. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' kupîiya pepîn tîwî. Tî'noko'pî pe uyera'ma'pî Cristoya warantî, tiaronkon nîrî era'maiya tî'noko'pî pe. Mîrîrî epu'tî manni'kanya, maasa innape ikupîtonkonya. Moropai ipatîkarî enen tîîko'manto'kon ton eporî to'ya.

17 Mîrîrî ye'nen epîrema sîrîrî. —Paapa, tamî'nawîronkon esa' pe awanî ipatîkarî. Aasa'manta ton pepîn amîrî. Eesera'maton pepîn amîrî. Amîrî neken wanî Paapa pe. Ayapurî pemonkonyamî'ya moropai ipîkku pe awanî ekaremekî to'ya ipatîkarî, amém —tauya Paapa pî'.

18 Moriya Timóteo, mîrîrî ta'pîuya mîkupîi apî' eseurîma'san Paapa maimu ekareme'nenanya taasa' yawîrî. Meruntî ke e'kî, Makui yentai awanîpa. 19 Innape ikupî pî' ako'mankî. Moropai morî kupî pî' ako'mankî, ne'ne' pe ayewan wanî namai. Maasa pra tiaronkonya ikupî pepîn mîrîrî warantî. Tîîse yairon pepîn kupî pî' to' ko'mamî. Mîrîrî ke ne'ne' pe tewankon kupî to'ya. Mîrîrî ye'nen innape ikupî to'ya pepîn tarîpai. Tîîse yairon pepîn kupî to'ya innape. 20 Mîrîrî warantî Paapa winîkîi imakui'pî pe teeseurîmasanon Himeneu, Alexandre. Inkamoro rumaka'pîuya Makui yenya', to' e'taruma'tîto'pe, mîrîrî warantî imakui'pî pe Paapa winîkîi teeseurîmakon pî' to' ko'mamî namai.

2

Epîremanto' Pî' Paulo Eseurîma

1 Eseurîma sîrîrî ayeserukon ton pî', î' kai'ma soosi ta awanîkon ya ikupîkonpa. E'mai' pe pu'kuru eepîremakon yu'se wanî sîrîrî. Î' itu'se awe'to'kon esatî Paapa pî', mîrîrî tîîsai'ya pî' —Morî pe man, Paapa —ka'tî. Moropai epîrematî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pona. 2 Epîrematî pata esa' pe tîwe'sanon reiyamî' pona, tamî'nawîron ipîkku pe tîwe'sanon pona epîrematî morî pe ko'mannîto'pe. Tîîwanmîra ko'mannîto'pe, itu'se Paapa e'to' yawîrî uyeserukon e'to'pe, to' pona epîrematî. 3 Mîrîrî warantî ikupî'nîkon ya, morî pe awanî. Paapa, Upîika'tînenkon wakîri pe awanî. 4 Maasa pra Paapa wanî tamî'nawîronkon anpîika'tîpai, moropai imaimu wanî yairon pe epu'tî to'ya nîrî yu'se awanî.

5 Maasa pra Paapa tiwinan,
tiaron iwarainon ton pra awanî.
Moropai pemonkon nîrî moro wanî tiwin,
morî pe Paapa yarakkîrî uurî'nîkon ena emapu'tînen,
itese' Jesus Cristo mîîkîrî.
6 Mîîkîrî rî e'tîrî'pî tîîwarîrî tîîsa'mantapa
tamî'nawîronkon pîika'tîpa kai'ma.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî sa'mantato'
ekaremekî'pî Paapaya,
manni' tînku'ne'tî'pî weiyu yai,
tamî'nawîronkon nepu'tî ton pe.
Mîrîrî wenai Paapa wanî
tamî'nawîronkon anpîika'tîpai epu'to'pe to'ya.

7 Uurî wanî yarimasa' pe, Paapa narima'pî pe Judeuyamî' pepîn yenupanen pe, amenan itekare, yairon innape iku'to' yekare ekareme'nen pe. Inna pî' rî eseurîma sîrîrî, seru'ye' pe wanî pepîn sîrîrî.

8 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon warayo'kon epîrema yu'se wai pata kaisarî. Imakui'pî tîku'se pra to' epîrema yu'se wai. Moropai tonpakon pî' teekore'mai pra to' epîrema yu'se wai. Tonpakon yarakkîrî teesiyu'pî'se pra to' epîrema yu'se wai.

9 Wîri'sanyamî' nîrî ko'mamî yu'se wanî
morî pe teepontîi tîponkon ya', mîîpankon
warantî tîwanîkonpa pra. Maasa pra
inkamoro mîîpankon wanî morî pe teep-
ontîi, epe'ke'kon tîponkon ya'. Moropai
to' atakina tîpu'paikon yari'kutî to'ya ouro
ke, pérola ke ema'non pe teesera'makonpa.
10 Mîrîrî warantî pra ikupî wîri'sanyamî'ya
yu'se wai. To' pon wenai pra tîîse to'
yeseru wenai, tiaronkonya epu'to'pe, morî
pe to' ko'mamî. Moropai morî pe tiaronkon
yarakkîrî to' yeseru wanî yu'se wai. Morî
pe to' ko'mamî e'pai awanî, Paapa yapurî-
nenan pe tîwanîkon ye'nen.
11 Moropai wîri'sanyamî' Paapa maimu
pî' to' esenupato'pe yu'se wai, moo si'ma,
mîî pe pra. 12 Tîîse tauya, warayo'kon
yenupa wîri'sanyamî'ya yu'se pra wai, to'
yentai to' wanî namai. Tîîse wîri'sanyamî'
yu'se wai soosi ta moo. 13 Maasa pra
Adão nurî'tî koneka'pî Paapaya e'mai'
pe. Mîîkîrî tîpo Eva nurî'tî koneka'pîiya.
14 Moropai Adão yenku'tîsa' Makuiya pra
man, tîîse mîîkîrî wîri' yenku'tî'pîiya.
Moropai imakui'pî kupî'pî wîri'ya Paapa
maimu yawîrî pra. 15 Tîîse inkamoro pîika'tî
Paapaya imakui'pî yapai, tîmoronkon
epu'tî to'ya tîîse tînmukukon yenpo
tîuya'nîkon ya. Innape ikupî pî' to'
ko'mamî ya, to' pîika'tîiya. Morî pe to'
ko'mamî ya moropai tiaronkon sa'nama
pî' to' ko'mamî ya, to' pîika'tîiya.

3

Soosi Esa' Pe Tîwe'sen Yeseru Pî' Paulo Eseurîma

1 Tarîpai eseurîma sîrîrî soosi esa' pe
tîwe'sen yeseru pî'. Sîrîrî wanî yairon
pe pu'kuru. Anî' esenumenka ya, soosi
esa' pe e'pai, mîrîrî morî esenyaka'mato'
yu'se mîîkîrî wanî. 2 Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî yeseru e'pai awanî morî pe,
tiaronkon eseurîma namai imakui'pî pe
iwinîkîi. Mîîkîrî e'pai awanî tiwin tîno'pî
yarakkîrî tîwe'sen pe, tiaron yarakkîrî pra.
Tîîwarîrî eetî'nînma e'pai awanî, teseru
epu'nen pe. Moropai mîîkîrî e'pai awanî
tamî'nawîronkon nînama pe, yairî iteseru
wanî wenai. Moropai mîîkîrî yeseru e'pai
awanî pemonkonyamî' teerepansenon
tîîpia yapi'nen pe morî pe. Moropai
mîîkîrîya pemonkonyamî' yenupa e'pai
awanî morî pe. 3 Mîîkîrî e'pai awanî kure'ne
mai' enî'nen pe pra, teetînsen pe pra.
Moropai mîîkîrî e'pai awanî tonpa yarakkîrî
teekore'masen pe pra. Tîîse mîîkîrî e'pai
awanî tamî'nawîronkon yarakkîrî morî pe
tîwe'sen pe. Moropai mîîkîrî e'pai awanî
teesiyu'pî'sen pe pra tonpa yarakkîrî, î'
rî etasa' tîuya pî'. Mîîkîrî e'pai awanî
kure'ne tîniru yu'se teeseka'nunkasen pe
pra. 4 Tîîse mîîkîrî e'pai awanî morî pe,
tîpemonkonoyamî' ko'mannîpî epu'nen
pe. Mîrîrî wenai morî pe tînmukuyamî'
panamaiya e'pai awanî. Mîrîrî warantî
iteseru wanî wenai, inmukuyamî'ya inama,
î' taiya ya to' pî'. 5 Maasa pra anî'
wanî ya, tînmukuyamî' ko'mannî'nen
pe pra, î' kai'ma see mîîkîrîya Paapa
pemonkonoyamî' ko'mannîpî e'painon?
Mîrîrî ye'nen morî pe iteseru era'makî.
6 Amenan pe innape Jesus kupîtîpon pepîn
menkakî, soosi esa' pe. Maasa pra amenan
menkaya ya, mîîkîrî atapurî e'painon.
Tiaron yentai e'pai tîwanî pî' mîî pe
awanî. Mîrîrî wenai mîîkîrî taruma'tî
Paapaya. Mîrîrî warantî Makui atapurî'pî
pena. Moropai Paapaya yenumî'pî. Mîrîrî
warantî awanî namai, amenan pe innape
Jesus kupîtîpon kî'tîrîi soosi esa' pe. 7 Mîrîrî
ye'nen morî pe iteseru era'makî. Innape
Jesus ku'nenan pepînya inama e'pai awanî,
imakui'pî pe iwinîkîi to' eseurîma namai.
Maasa pra imakui'pî pe iteseru wanî ya,
imakui'pî pe to' eseurîma. Moropai mîîkîrî
ena Makui yenya'. Teseru ku'to'peiya
Makuiya yenku'tî. Mîrîrî namai, morî
iteseru wanî wenai, innape Jesus ku'nenan
pepînya inama e'pai awanî.

Soosi Esa' Tîwe'sen Pîika'tînen Yeseru Pî'

Paulo Eseurîma

8 Mîrîrî warantî nîrî soosi esa' pe tîwe'sen
pîika'tînen yeseru e'pai awanî nîrî morî
pe. Yairî mîîkîrî eseurîma e'pai awanî se'
tapairî pra. Kure'ne mai' enî'nen pe pra
e'pai awanî. Î' rî tama'runpai tîwe'sen pe
pra, kure'ne itu'se tîwanî ye'nen. 9 Tîîse
innape Cristo yekare kupî pî' to' ko'mamî
e'pai awanî. Mîrîrî itekare, unepu'tîkon
pepîn ekaremekî'pî Paapaya. Innape ikupî
pî' to' ko'mamî e'pai awanî, morî pe
tewankon wanî epu'tîi'ma, ne'ne' ton pîn,
morî tîku'se. 10 Mîrîrî ye'nen morî pe to'
yeseru era'makî, Timóteo. Innape yairî
to' yeseru wanî ya, inkamoro mîkupîi soosi
esanon pîika'tînenan pe.
11 Wîri'sanyamî' nîrî esenumenka e'pai
awanî morî pe. Kure'ne teeseurîmasen pe

pra se' tapairî tiaronkon winîkîi. Moropai
tîîwarîrî'nîkon to' etî'nînma e'pai awanî.
Tamî'nawîrî î' kupî tîuya ya, ikupîiya e'pai
awanî yairî tiaronkon tenku'tîi pra.
12 Mîîkîrî soosi esanon pîika'tînen no'pî
e'pai awanî tiwin. Mîîkîrî soosi esanon
pîika'tînenya tînmukuyamî' ko'mannî
pî' e'pai awanî morî pe. Moropai tewî'
tawonkon nîrî ko'mannîpîiya e'pai awanî.
13 Mîrîrî warantî inkamoro soosi esanon
pîika'tînenan esenyaka'mato' wanî ya,
morî pe tiaronkonya to' yeseru era'ma
yairî to' wanî. Mîrîrî wenai to' nama
to'ya. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' meruntî
ke inkamoro soosi esanon pîika'tînenan
eseurîma emapu'tî to'ya Jesus Cristo yekare
pî'.

Pena Epu'sa' Pepîn Pî' Paulo Eseurîma

14 Sîrîrî kaareta menukauya aapia,
Timóteo, innape Jesus ku'nenan yeseru
pî' teeseurîmasen. Mîrîrî pî' eseurîmai
itîîpai wai miarî aapia. 15 Tîîse erepamî
pra uuko'mamî ya, mîrîrî kaaretaya taasa'
wenai, epu'tîya î' kai'ma uurî'nîkonya
ikupî soosi ta. Uurî'nîkon wanî Paapa
pemonkono pe, manni' Paapa, enen
tîîko'mansen soosirî pe. Uurî'nîkon
wanî imaimu yawîrî tîîko'mansenon pe.
Uurî'nîkon wanî innape yairon ku'nenan
pe, tiaronkon pemonkonyamî'ya yairon
epu'to'pe. 16 Unapurîkon esepu'tî pepîn
Paapaya yenpo pîkîrî. Unapurîkon wanî
uyenupanenkon pe î' kai'ma ko'mannî
itu'se Paapa e'to' yawîrî. Maasa pra una-
purîkon wanî tiwinan pî' teeseurîmasen pe
see warantî:
Mîîkîrî esenpo'pî pemonkon pe
moropai mîîkîrî pî' Morî Yekaton Wannî
eseurîma'pî.
—Imakui'pî ton pîn mîîkîrî —ta'pîiya ipî'.
Moropai mîîkîrî era'ma'pî inserîyamî'ya.
Moropai mîîkîrî yekare ekaremekî'pî pe-
monkonyamî'ya
tu'kankon Paapa epu'nenan pepîn pî',
pata kaisaronkon pî'.
Moropai mîîkîrî yekare eta tîuya'nîkon yai,
innape ikupî'pî to'ya.
Moropai mîrîrî tîpo, Paapaya ka' pona
yarî'pî.
Mîîkîrî wanî unapurîkon pe ipîkku pe.

4

Yairon Pepîn Pî' Yenupatonkon Yeseru Pî'

Paulo Eseurîma

1 Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî
aronne see warantî: —Maasa panpî' sîrîrî
pata ataretî'ka winîkîi tiaronkon Paapa
yapurînenanya yapurî pepîn kupî sîrîrî,
irumaka to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî yai
tiaronkon Makui poitîrîtonon nenku'tî'san
maimu eta to'ya. Mîrîrî pî' "inna" taa to'ya
—ta'pî Morî Yekaton Wannîya. 2 Inkamoro
warayo'kon wanî Makui poitîrîtonon
nenku'tî'san pe. Mîrîrî ye'nen seru'ye'
pe to' wanî. Mîrîrî seru'ye' pe tîwe'to'kon
epu'tî to'ya pepîn tewankon ya', maasa pra
kure'ne ikupî pî' to' ko'mamî. 3 Inkamoro
warayo'konya taa: —No'pîtan wanî morî pe
pra —taa to'ya. —Moropai yekkari wanî
yonpato' wanî morî pe pra —taa to'ya.
Tîîse mîrîrî Paapa nîkupî'pî uyekkarikon
pe wanî morî pe ena'to'pe. —Morî pe man
—taa e'pai awanî, uurî'nîkon innape Paapa
ku'nenanya ena'to'pe, uurî'nîkon yairon
epu'nenanya. 4 Maasa pra Paapa nîkupî'pî
wanî morî pe. Yewanmîrî'nîkon e'pai pra
awanî. Tîîse yapisî e'pai awanî morî pe. —
Morî pe man —taa e'pai awanî. 5 Maasa pra
Paapa pia morî pe awanî taasai'ya ye'nen,
teepîremai yapisî ye'nen.

Yairon Jesus Cristo Poitîrî Pî' Paulo Eseurîma

6 Mîrîrî pî' uyonpakon innape Jesus
ku'nenan panamaya ya, morî pe ikupîya
mîrîrî. Mîrîrî warantî ikupîya ya, Jesus
poitîrî pe pu'kuru awanî. Moropai inî'
panpî' amîrî ena meruntî ke, mîrîrî
yairon esenupanto' kupîya wenai innape,
moropai mîrîrî yawîrî aako'mamî wenai.
7 Tîîse tauya apî', penaronkon tîtamokon
yekarerî'pî pî' teeseurîmasanon eseurîma
kîsetai. Maasa pra to' eseurîmato' wanî
Paapaya taasa' yawîrî pra, se' tapairî to'
eseurîma ko'mannîpî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî
ye'ka kîsetai. Tîîse morî kupî pî' ako'mankî.
Inî' panpî' eesenupa pî' ako'mankî, itu'se
Paapa e'to' yawîrî awanîpa. 8 Anî' esenupa
ya, î' rî amîi'ne yanunpîtî pî' mîîkîrî
esenupa e'painon meruntî ke tîwanîpa.
Mîrîrî ye'nen teesenyaka'mato' konekaiya
morî pe. Tîîse mîrîrî yentai morî pe awanî,
morî kupî pî' aako'mamî ya, itu'se Paapa
e'to' yawîrî. Maasa pra mîîkîrî ko'mamî
sîrîrî morî pe, moropai sîrîrî tîîko'mamî
yentai, maasa aako'mamî ipatîkarî Paapa
pia.
9 Sîrîrî esenupanto' wanî yairon pe
pu'kuru. Mîrîrî kupî eserîke awanî innape

tamî'nawîrî uyewankon ke. 10 Mîrîrî ton pe
uurî'nîkon esenyaka'ma sîrîrî umoronkon
tepu'se kure'ne, maasa pra anî' pe Paapa
wanî epu'tî'nîkon man, mîîkîrî enen
tîîko'mansen. Mîîkîrî tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' pîika'tîton moropai
innape tîku'nenan pîika'tînen epu'tî'nîkon
man. 11 Mîrîrî ye'nen mîrîrî ka'kî to' pî'
moropai to' yenupakî.
12 Timóteo, amîrî wanî maasaron
pe tîwe'sen pe. Mîîwîni tîîse
tamî'nawîronkonya ayeseru era'mato'pe
iku'kî. Mîrîrî kupîya wenai apîinam-
ato'pe to'ya. Mîrîrî wenai innape Jesus
ku'nenanya ayeseru era'mato'pe eeseurî-
mato' wenai, ayeseru wenai, tiaronkon
sa'namaya wenai, innape Paapa kupîya
wenai, nura pe pra ayeseru wanî wenai
epu'to'pe to'ya. 13 Timóteo, innape Jesus
ku'nenan emurukuntî'sanya eta tanne,
Paapa maimu erenka pî' aako'mamî yu'se
wai, miarî ya erepamî pîkîrî. Mîrîrî
Paapa maimu ke to' yenupa pî', to'
panama pî' ako'mankî. 14 Ankupî pe Paapa
nekaremekî'pî kî'kupîi aawanmîra. Maasa
pra aapia epu'nen tîrî'pîiya ikupîpa. Pena
manni'kan Paapa maimu ekareme'nenanya
ekaremekî'pî, soosi esanon epîrema yai
apu'pai pona tenyakon tîtîse, Paapa
esenyaka'mato' kupîpa. Mîrîrî yai ta'pî
to'ya: —Amîrî menkasa' Paapaya tîmîrî ton
pe eesenyaka'mapa.
15 Mîrîrî ye'nen mîrîrî kupî pî' ako'mankî.
Mîrîrî kupî pî' aako'mamî ya, morî pe
panpî' ayeseru era'ma tamî'nawîronkonya.
16 Ayeseru epu'nen pe e'kî, moropai
eesenupato' epu'nen pe nîrî. Mîrîrî
kupî pî' aako'mamî ya awe'pîika'tî.
Moropai ayeseru era'matîponkon moropai
etatîponkon nîrî pîika'tîya.

5

Innape Jesus Ku'nenan Yeurîmato' Pî'

Paulo Eseurîma

1 Timóteo, a'yeke'tonon pe tîwe'sanon
yarakkîrî eeseurîma ya, morî pe eseurî-
makî. To' panamakî ayun warantî to'
tîku'se. To' panamakî meruntî ke, to'
maimu tîyu'se pra. Moropai maasaronkon
warayo'kon yarakkîrî eeseurîma ya,
to' yarakkîrî eseurîmakî morî pe nîrî.
Inkamoro ku'kî ayakonon warantî.
2 Moropai wîri'sanyamî' nîrî, no'santonon
yarakkîrî eeseurîma ya, eseurîmakî morî
pe. Inkamoro ku'kî asanon warantî,
to' panamakî. Moropai wîri'sanyamî'
maasaronkon moropai tînyo kenankon
yarakkîrî eeseurîma ya nîrî, morî pe
eseurîmakî. Inkamoro ku'kî awîrîsitonon
warantî to' panamakî. Î' kai'ma to'
winîkîi imakui'pî pe teesenumenkai pra
to' panamakî.
3 Moropai wîri'sanyamî' inyo
isa'manta'san pîika'tîya'nîkon yu'se wai,
inkamoro ipîika'tînen ton pînon. 4 Tîîse
manni'kan inyo isa'manta'san tînmuku
kenankon, tîpayan kenankon, inkamoro
ye'ka pîika'tîya eserîke pra nai. Maasa pra
to' munkîyamî'ya, to' payanyamî'ya to'
pîika'tî e'pai awanî. Mîrîrî kupî to'ya ya,
tîyunkonya tarentanîpî'pîkon miakanma
to'ya, tîsankon ko'mannîpî pî'. Mîrîrî wanî
morî pe Paapa pia. 5 Tîîse tiaronkon inyo
isa'manta'san inmuku, ipayan ton pînon
wanî tiwinsarî, ipîika'tînen pra. Inkamoro
pîika'tîya'nîkon e'pai awanî. To' yeseru
wanî morî pe. Paapa pî' tîîko'manto' ton
esatî pî' aako'mamî. Eepîrema wei kaisarî
moropai ewaron kaisarî tîpîika'tîto'pe
Paapaya kai'ma. 6 Tîîse tiaron inyo
isa'manta'pî nîrî wanî tîwe'pîika'tîto' yu'se
pra. Maasa pra itu'se tîwe'to' yawîrî
ikupîiya sîrîrî pata yeseru pî' aatausinpa
kure'ne. Tîwe'pîika'tîto' ton esatîiya pepîn
Paapa pî'. Mîrîrî ye'nen Paapaya mîîkîrî
era'ma î' pe pra rî. Isa'manta'pî warantî
era'ma Paapaya teuren, enen rî eesepu'tî
tanne. 7 Mîrîrî ye'nen ka'kî, Timóteo, to'
pî' î' kai'ma to' nîkupî ton pe ta'pîuya
iku'to'pe to'ya. Mîrîrî yawîrî ikupî to'ya
ya, morî pe awanî to' winîkîi anî' eseurîma
pepîn. 8 Tîîse anî'ya tonpakon pîika'tî pra
awanî ya, tewî' tawonkon pîika'tî pra awanî
ya, imakui'pî pe awanî. Teuren Paapa
yapurînen pe e'nî taa tanne, ikupîiya pra
awanî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wanî Paapa
epu'nenan pepîn yeseru yentai imakui'pî
pe.
9 Inkamoro inyo isa'manta'san
no'santonon sa'ne ese'kon mîmenukai
kaareta pona, Timóteo, to' pîika'tîto'pe
soosi tawonkonya. Manni'kan 60 kono'
yentainon ikono pî' tîwe'sanon. Manni'kan
tiwin ite'ka etiyoma'san eturumakasa' inyo
pra. 10 Inkamoro epu'tî tamî'nawîronkonya
morî kupî pî' tîwe'sanon pe. Morî pe
tînmukukon panamatîpon pe, moropai

tiaronkon pemonkonyamî' teerepansenon
yapi'nenan pe moropai Jesus nîmo'ka'san
pîika'tînen, to' puu ronanen pe awanî
teserukon ta. Moropai tîpakkori'tasanon
pîika'tînen pe moropai tamî'nawîron morî
ku'nen pe awanî epu'tî to'ya. Inkamoro
ye'ka ese'kon mîmenukai.

11 Tîîse manni'kan tiaronkon inyo
isa'manta'san maasa to' tîîse, inkamoro
ye'kakon ese'kon kî'tîrîi kaareta pona.
Maasa pra inkamoro esenumenka inî'rî
niyotapai tîwanîkon pî'. Mîrîrî ye'nen
Cristo ton pe esenyaka'mapai tîwe'to'kon
yentai, niyotapai to' ena. 12 Mîrîrî warantî
awanî ye'nen, ikupîuya ta'pî tîuya Paapa pî'
kupî to'ya pepîn. Mîrîrî wanî morî pe pra.
13 Inkamoro ye'ka wanî ya, mîrîrî warantî
imakui'pî pe awanî. To' asarî ko'mannîpî
wîttîkon kaisarî enya'ne pe tîwanîkon
ye'nen. Moropai inkamoro esenupa inî'
panpî' imakui'pî pî'. Eseurîmaikî pe
to' wanî, teeseurîma pî' tîîko'mansen
tînepu'tî pepîn pî', eseurîmanpai pra
tîîse. 14 Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka inyo
isa'manta'san, maasaronkon niyota yu'se
wanî sîrîrî, tînmuku ke to' e'to'pe, moropai
tewî'kon ko'mannî'nen pe to' e'to'pe.
Mîrîrî warantî to' wanî ya, imakui'pîya to'
taruma'tî pepîn. Moropai uwinîkîi'nîkon
uyeyatonkon eseurîma pepîn. 15 Tîîse
tiaronkon inyo isa'manta'san wîri'sanyamî'
atarimasa' man ukore'tapai'nîkon, Makui
yeseru kupîkonpa.

16 Tîîse wîri', innape Jesus ku'nen yewî'
ta, tonpa, inyo isa'manta'pî wanî ya,
mîîkîrî pîika'tî e'pai awanî. Moropai
tonpa pîika'tîiya ye'nen, soosi tawonkonya
mîîkîrî pîika'tî pepîn. Tîîse anî' itonpa
ton pîn, tiwinsaron sa'ne pîika'tî soosi
tawonkonya.

17 Innape Jesus ku'nenanya soosi esa'
pe tîwe'sanon nama e'pai awanî. Mo-
ropai mîîkîrî pîika'tî to'ya e'pai awanî, iipia
tîntîrîkon ke. Maasa pra inkamoro es-
enyaka'ma morî pe itekare ekaremekî pî',
moropai innape Jesus ku'nenan yenupa
pî'. Mîrîrî ye'nen î' tîrî to'ya e'pai awanî
kure'ne panpî' to' pia. 18 Maasa pra Paapa
maimuya taasa' man see warantî:

—Anî' esenyaka'ma ya, tekîn paaka
yarakkîrî,
mîîkîrîya inta yewa'tî e'pai pra man,
tekkari yonpaiya namai.
Tîîse teesenyaka'ma tanne,
tîwî tekkari yonpato'peiya
itu'se tîwanî pîkîrî. *Dt 25.4*

Moropai inî'rî taiya see warantî:

—Teesenyaka'masenya teesenyaka'ma'pî
yepe'pî yapisî e'pai awanî. *Lc 10.7*

⌞Mîrîrî warantî soosi esa' pe tîwe'sanonya
yapisî e'pai awanî nîrî.⌟ 19 Timóteo, soosi
esanon winîkîi teeseurîmasen wanî ya,
imaimu kîsetai. Tîîse asakî'nankon
eseurîwî'nankon eseurîma ya, inkamoro
maimu etakî morî pe. Mîrîrî wanî
ya innape, moriya ikonekakî. 20 Mîrîrî
ye'nen inkamoro imakui'pî kupîtîponkon
panamakî tamî'nawîronkonya eta tanne.
Mîrîrî wenai imakui'pî anku'pai pra
eranne' pe to' yonpayamî' e'to'pe.

21 Paapaya eta tanne, moropai Jesus
Cristoya eta tanne, moropai inserîyamî'
Paapa nîmenka'sanya eta tanne, taa pî'
uuko'manpîtî apî', tamî'nawîrî iku'kî tauya
manni' esenupanto' ku'kî yairî. Inkamoro
panamakî tiwin pî' to' tîîse se' kaisarî,
e'sentai pra.

22 Moropai tauya apî', ka'ne'
pe teesemi'tapai uyepotorîkon es-
enyaka'mato' ku'nen ton kî'tîrîi iteseru
epu'tîi'ma pra. Soosi esa' pe awe'to'pe
ayenya kî'tîrîi ipu'pai pona, iteseru
epu'tîya pra awanî tanne. Yai pra imakui'pî
iteseru wanî. Mîrîrî ye'nen —Mîîkîrî morî
—tawon pe awanî, imakui'pî pe awanî
tanne. Mîrîrî wenai imakui'pî pe awanî,
mîîkîrî wanî kaisarî. Mîrîrî warantî awanî
namai, iteseru era'makî morî pe epu'tîpa.
Moropai aawarîrî esera'makî, morî pe
awanîpa.

23 Moropai tauya apî', teken pu'kuru
tuna enîrî pî' kako'mamîi, tîîse vinho nîrî,
mararî neken menîrîi, pri'ya aako'mamîpa,
ne'ne' pe ayewan wanî namai. Maasa pra
pri'ya pra e'koi amîrî tu'ke ite'ka.

24 Tiaronkon pemonkonyamî' nîkupî'pî
imakui'pî teesera'masen aronne, ikupî
to'ya era'masa' ye'nen. Moropai mîrîrî
wenai to' e'taruma'tî, Paapaya to' taruma'tî
rawîrî. Tîîse tiaronkon nîkupî'pî esera'ma
pepîn aronne, maasa pra ikupî to'ya
era'masa' pra awanî ye'nen. Tîîse maasa
panpî' eesera'ma, Paapaya to' taruma'tîto'
weiyu eseposa' yai. 25 Mîrîrî warantî nîrî
morî kupî pî' tîwe'sen yeseru esera'ma
aronne, tu'kankonya era'ma. Tîîse
tiaronkonya ikupî ama' pe. Morî kupî to'ya,
eesera'ma pra tîîse. Tîîse maasa panpî'
eesera'ma to' nîkupî'pî.

6

1 Tîkaraiwarîkon yentai to' poitîrîtonon
wanî e'pai pra awanî. Tîîse tamî'nawîrî
to' maimu yawîrî to' wanî e'pai awanî.
Maasa pra inkamoro wanî to' namanenan
pe. Mîrîrî warantî ikupî e'pai man,
inkamoro yeseru wenai anî' eseurîma
namai imakui'pî pe Paapa winîkîi,
moropai imaimu esenupanto' winîkîi.
2 Moropai manni'kan Paapa yapurînen pe
tîwe'sanon to' karaiwarîyamî', inkamoro
poitîrîyamî'ya taa e'pai pra awanî: —Uurî
Paapa yapurînen moropai ukaraiwarî nîrî
Paapa yapurînen nîrî, mîrîrî ye'nen anna
wanî e'warantî, e'kaisarî. Mîrîrî ye'nen
inamauya pepîn —taiya e'pai pra awanî.
Tîîse eesenyaka'ma e'pai awanî morî pe
panpî' mîîkîrî ton pe. Maasa pra mîîkîrî
ikaraiwarî wanî innape Jesus ku'nen pe,
mîîkîrî tîpoitîrî pîika'tînen pe. Mîrîrî
wenai morî pe panpî' eesenyaka'ma e'pai
awanî, mîîkîrî ton pe, manni' insa'nama'pî.
Timóteo, mîrîrî warantî ikupî pî' to'
ko'manto'pe, makai to' pî'.

Yairon Pepîn Pî' Paulo Eseurîma

Moropai Ipîkku Pe E'nîto' Pî' Eeseurîma

3 Tîîse tiaronkonya tiaron pe to' yenupa
ya, inkamoroya yairî Uyepotorîkon
Jesus Cristo maimu wanî kupî pepîn.
Maasa pra yairî pra teserukon wanî
ye'nen. 4 Inkamoro pemonkonyamî' wanî
mîrîrî warantî, to' anenupapai mîî pe
tîwanîkon ye'nen. Tîîse î' epu'nenan
pepîn inkamoro. Tonpakon yu'pî'pai
to' wanî. Tîmaimukon wenai inkamoro
esiyu'pîtî, moropai to' ekore'ma tu'ka
mîrîrî wenai. Mîrîrî warantî to' e'to'ya to'
kinmuwato' enepî, to' e'mu'tunpato' enepî.
Mîrîrî ye'nen tonpakon maimu kupî to'ya
pepîn innape. 5 Mîrîrî ye'nen inkamoro
ye'ka wanî pepîn morî pe, tonpakon
yarakkîrî teesiyu'pî'to'kon wenai. To'
esenumenkato' ya' morî ton pra awanî.
Inkamoro esenumenka mîrîrî: —Paapa
esenyaka'mato' pî' e'nî ye'nen ipîkku pe
enanto' —kai'ma.
6 Tîîse Paapa yeseru ku'to'ya ipîkku pe
pemonkon kupî. Imaimu yawîrî ko'mannî
ya, ipîkku pe e'nî, î' rî see Paapa winî-
painon yapisî pî' —Morî pe man —taa ya,
moropai —Inî' panpî' yu'se wai —tîkai pra
yapisî ya. 7 Î' kin enepî'pî uurî'nîkonya
esenpon yai sîrîrî non pona? Î' ene'sa'
pra man. Tarîpai î' yarî uurî'nîkonya kupî
sîrîrî non poi? Î' rî yarî pepîn. 8 Mîrîrî
ye'nen tauya, uyekkarikon wanî ya, mo-
ropai uponkon wanî ya, mîrîrî pî' taatau-
sinpai e'nîpai'nîkon, itesa' pe e'nî ye'nen.
9 Maasa pra ipîkku pe e'pai tîwe'sanonkon
wanî ya, inkamoro ye'kakon enan pî' man
imakui'pî ya'. Tîîse mîrîrî itu'se tîwe'to'kon
eporî to'ya yai, mîrîrîya to' taruma'tî.
10 Maasa pra sîrîrî non po kure'ne teman-
nekon pî' teesenumenkasanonya kure'ne
mîrîrî yapurî. Tîîse mîrîrî wanî mîrîrî
tamî'nawîron imakui'pî parakon pe. Mîrîrî
yu'se tîwanîkon wenai tiaronkon esenumî
innape Paapa ku'to' tîuya'nîkon winîpai.
Mîrîrî ye'nen to' e'taruma'tî kure'ne.

Timóteo Panama Pauloya

11 Tîîse amîrî, Timóteo, Paapa pe-
monkono pe tîwe'sen. Mîrîrî ye'nen
tu'kan mîrîrî ye'kakon yu'se tîwe'sanon
kaisarî kasi. Tîîse yairî iku'kî itu'se
Paapa e'to' yawîrî. Innape ikupîi'ma,
tiaronkon i'noko'makî. Moropai apona
teerepansen yapîtanî'kî, imakui'pî tîku'se
pra. Morî pe tiaronkon yarakkîrî e'kî,
teekore'masen pe pra. 12 Meruntî kupî
pî' ako'mankî innape ikupîi'ma. Mîrîrî
wenai innape eporîya ipatîkarî enen
aako'manto' ton. Mîrîrî ton pe Paapaya
amîrî menka'pî, manni' yai, innape ikupîya
ekaremekî'pîya yai, tu'kankonya ayera'ma
tanne. 13 Tamî'nawîron ko'manto' ton
tîînen Paapaya eta tanne, moropai manni'
Jesus Cristo eseurîma'pî Pôncio Pilatos
nurî'tî rawîrî si'ma, mîîkîrîya eta tanne,
sîrîrîpe tauya apî'. 14 —Iku'kî —ta'pîuya
kupîya yu'se wanî sîrîrî. Mîrîrî kupî
pî' ako'mankî tîwî tîku'se pra, imakui'pî
pe awinîkîi tiaronkon eseurîma namai.
Ikupî pî' ako'mankî Uyepotorîkon Jesus
Cristo enna'poto' weiyu erepamî pîkîrî.
15 Paapaya ikupî kupî sîrîrî maasa pra iweiyu
ku'ne'tîsa' tîuya ye'nen.

Manni' Paapa morî moropai tiwinsaron
ipîkku,
ipîkkukon reiyamî' yentainon
moropai uyesa'kon pe tîwe'sanon yen-
tainon mîîkîrî.
16 Mîîkîrî neken wanî ipatîkarî tîîko'mansen
pe
aasa'manta ton pe pra aako'mamî.
Mîîkîrî ko'manto' wanî morî pe,
a'ka pe pu'kuru, imakui'pî ton pra.
Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe si'ma
iipia erepannî eserîke pra awanî.

Anî'ya Paapa era'masa' pra man.
Mîrîrî ye'nen sîrîrî warantî si'ma era'ma pepîn.
Mîîkîrî neken yapurî e'pai awanî, taapai'nîkon.
Meruntî ke aako'mamî ipatîkarî!
Mîrîrî warantî awanî!

17 Sîrîrî pata po ipîkku pe yemanne ke tîwe'sanon pî' mîkai, Timóteo. Mîî pe tîwanîkon kai'ma to' wanî namai. Moropai temannekon atarétî'ka pepîn kai'ma to' wanî namai, maasa pra mîrîrî wanî taatarétî'kasen pe. Tîîse mîkai to' pî' Paapa neken yapurîto'pe to'ya. Maasa pra mîîkîrî wanî taatarétî'kasen pe pra. Tîîse mîîkîrî wanî tamî'nawîron esa' pe. Mîîkîrîya itîrî uurî'nîkon pia, tu'ke itu'se e'nî pîkîrî, atausinpanto'pe. 18 Morî kupî pî' to' ko'manto'pe, mîkai to' pî', mararî pra tiaronkon pîika'tîto'pe to'ya. Moropai tîwakîrikon pe, î' rî temannekon yonpa tîîto'pe to'ya mîkai. 19 Mîrîrî warantî ikupî to'ya ya, maasa mîrîrî yentai yapisî to'ya, taatarétî'kasen pepîn. Moropai enen tîîko'manto'kon ton eporî to'ya ipatîkarî.

20 Timóteo, iku'kî ta'pî yawîrî, ikupî pî' ako'mankî tinyaka'mapî'se pra. Tiaronkon eseurîmato' itu'se Paapa e'to' yawîrî pra teeseurîmasen maimu kîsetai. Maasa pra epu'nen pe to' e'ku'sa'kon eseyu'pîtî ya, to' eseurîmato' wanî î' pe pra rî, mîî pe neken to' wanî. 21 Inkamoro esenku'tî'pî kure'ne morî pe teesenumenkakon kai'ma, mîrîrî ye'nen innape Paapa yapurî to'ya pepîn. Mîrîrî warantî inkamoro atarima'pî Paapa piapai aminke, innape ikupî tîuya'nîkon warantî pra.

Apona'nîkon epîrema sîrîrî. Tauya Paapa pî'. —Tamî'nawîron morî pe awe'to' ke to' repakî —tauya Paapa pî'.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ TIMÓTEO PIA

Tiwin kano'pî pe Pauloya imenuka Timóteo pia. Tamî'nawîron kaaretakon menukaiya tîpo, sîrîrî imenuka'pîiya.

Pauloya Timóteo panama eesenyaka'mato' pî'. Î' kai'ma eesenyaka'ma e'pai awanî Paapa ton pe ekaremekîiya. Imenuka'pîiya atarakkannîto' ta tîwanî tanne. Sa' ite'ka yapisî'pî to'ya, miarî Roma cidaderî po. Atarakkannîto' yewî' ta tîwanî tanne, kaareta menuka'pîiya Timóteo pia, morî pe innape Jesus ku'nenan ko'mannî'to'peiya.

Inî'rî Paulo Nîmenuka'pî Timóteo Pia

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî itu'se Paapa wanî ye'nen. Maasa pra Paapaya ta'pî: —Innape Jesus ku'nenan pia ipatîkarî enen ko'mannîto' tîrîuya — ta'pîiya. Jesus Cristo nîkupî'pî wenai, mîrîrî itekare ekareme'se uyarima'pîiya.

2 Timóteo, sîrîrî kaareta menukauya aapia, maasa pra unmu pe amîrî wanî uwakîri pe, innape Jesus Cristo ku'sa'ya ye'nen.

Paapa pî' esatîuya, moropai Jesus Cristo Uyepotorîkon pî': —Tamî'nawîrî morî pe awe'to'kon tîîtî. Moropai a'noko'pîkon pe era'matî, tîwanmîn tîîtî —tauya, apona itîîto'pe to'ya.

Pauloya Timóteo Panama Yairî Aako'manto'pe.

3 Apî' enpenata ya, taapîtîuya Paapa pî', manni' unapurî utamokonya yapurî'pî warantî. Yairî yapurîuya imakui'pî tîku'se pra. Paapa pî' tauya: —Uwakîri pe man, Paapa, Timóteoya innape akupî'pî. 4 Wei ewaron kaisarî epîrema apona ya, anera'mapai wanî. Maasa pra akaruwa'pî pî' enpenatapî'nî pî' wai. Mîrîrî ye'nen amîrî anera'mapai wanî, Timóteo, atausinpato'pe. 5 Maasa pra innape Jesus ku'nen pe awanî pî' enpenata'pî. E'mai' pe ano' Lóide itese'ya ikupî'pî innape. Mîrîrî tîpo asan Eunice itese'ya ikupî'pî innape. Tarîpai amîrîya nîrî innape ikupî'pî, epu'tî pî' wai.

6 Mîrîrî ye'nen mîrîrî Paapa nîtîrî'pî pî' awenpenata yu'se wai. Ikonekakî, amîrî nîkupî ton pe Paapa nîtîrî'pî. Mîrîrî tîrî'pîiya manni' yai Paapa esenyaka'mato' kupîpa apu'pai pona uyenya tîrîuya ne'tîkini yai. 7 Mîrîrî ku'kî, maasa pra Morî Yekaton Wannî, Paapa nîtîrî'pî uupia'nîkonya ukupîkon pepîn eranne' pe. Tîîse meruntî ke e'nî emapu'tîiya, moropai tiaronkon sa'nama emapu'tîiya, moropai uuwarîrî'nîkon tîwe'panamai e'nî emapu'tîiya, imakui'pî kupî namai.

8 Mîrîrî ye'nen teweppe'se pra e'kî Uyepotorîkon yekare pî'. Moropai uurî pî' nîrî teweppe'se pra e'kî uurî atarakkansa' ye'nen, Uyepotorîkon yekare ekaremekîuya wenai. Tîîse meruntî ke yapîtanî'kî, awe'taruma'tî ya itekare ekaremekîya wenai. Awe'taruma'tîto' pî' eranne' pe pra e'kî. Tîîse uurî e'taruma'tî warantî awe'taruma'tî, Paapaya ameruntîri ton tîîsa' ye'nen. 9 Paapaya uurî'nîkon pîika'tîsa', moropai uyannosai'ya'nîkon morî pe ko'mannîto'pe. Mîrîrî ikupî'pîiya morî unkupî'pîkon wenai pra, tîîse tîîwarîrî morî antîîpai tîwanî ye'nen. Pena pata ekonekasa' pra tîîse, mîrîrî morî tîrî tîuya pî' eesenumenka'pî Jesus Cristo yai. 10 Moropai sîrîrî tîrî'pîiya Uyepotorîkon Cristo Jesus iipî wenai. Mîîkîrî Uyepotorîkon ena'pî sa'mantanto' yentai. Mîrîrî wenai iipia enen ko'mannî ipatîkarî. Innape itekare kupî wenai sa'mantan pepîn. Mîrîrî ye'nen upi'pîkon kata pepîn ipatîkarî. 11 Mîrîrî yekare ekareme'se umenkasa' Paapaya. Uurî Paapa narima'pî, pemonkonyamî' yenupato'peuya itekare pî'. 12 Mîrîrî ye'nen teweppe'se pra wai, e'taruma'tî ye'ka pe. E'taruma'tîto' pî' eppepî pepîn, maasa pra Cristo Jesus unapurîkon ku'nen uurî innape. Mîîkîrî epu'nen uurî. Meruntî mîîkîrî. Mîrîrî ye'nen manni' untîrî'pî iipia ko'mannîpîiya tuipî pîkîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai.

13 Yairî itekare ekareme'kî manni' aneta'pî uwinîpai. Ekareme'kî innape Cristo tîku'se, tiaronkon sa'namakî Cristo Jesus nîtîrî'pî ke. 14 Manni' itekare Paapa nîtîrî'pî ko'mannî'kî tiaronya inyakanma namai tiaron pe. Iko'mannî'kî Morî Yekaton Wannî meruntîri ke. Maasa pra aako'mamî uupia'nîkon.

15 Tamî'nawîronkon innape Jesus Cristo ku'nenan Ásiaponkonya unîmî'pî epu'tî pî' nai. Figelo moropai Hermógenesya nîrî unîmî'pî.

16 Tîîse Onesíforo kaane, tî'noko'pî pe era'ma Paapaya yu'se wai Onesíforo,

moropai itonpayamî' nîrî. Maasa pra tu'ke
ite'ka uyausinpapîtî'pîiya yairî ma're ena
namai. Mîîkîrî eppe'sa' pra man uurî
atarakkansa' pî'. 17 Mîîkîrîya teerepansa'
yai tarî Roma pona, uurî yuwa'pî mararî
pra uyeporî tîuya pîkîrî. 18 Mîrîrî ye'nen
Uyepotorîkonya mîîkîrî sa'nama yu'se wai,
tamî'nawîron aretî'ka tîuya weiyu yai.
Mîîkîrî yeseru epu'tî pî' nai morî pe, uurî
pîika'tî'pîiya Éfeso po tîwanî yai.

2

Jesus Cristo Surarari Pe E'nî

1 Moropai amîrî unmu, meruntî ke e'kî
umeruntîrikon Jesus Cristo nîtîrî'pî ke.
2 Sîrîrî itekare ayenupa'pîuya tu'kankon
pemonkonyamî'ya era'ma tanne, mîrîrî
aneta'pî uwinîpainon mîrîrî ke tiaronkon
yenupakî. Manni'kan warayo'kon innape
ikupîtonkon tîrumakai pra yenupakî,
tiaronkon yenupato'pe to'ya mîrîrî ke nîrî.
3 Awe'taruma'tîto' yapîtanî'kî uurî
yarakkîrî si'ma, Jesus Cristo poitîrî pe
awanî wenai. Suraraya tîwe'taruma'tîto'
yapîtanîpî manni' warantî yapîtanî'kî.
4 Manni' suraraya, taipontînen maimu
yawîrî ikupî, tîîwarîron tînkoneka pî'
teesenumenkai pra. Taipontînen wakîri
pe tîwanîpa ikupîiya. 5 Manni' pe-
monkon teeka'tunsen eka'tumî e'painon
teeka'tunto'pe ta'pî yawîrî î' rî yapisîpa
kai'ma. Tîîse yawîrî pra eeka'tunsa' ya,
mîîkîrîya tînapisî yapisî pepîn e'painon.
Mîrîrî warantî nîrî amîrîya iku'kî ta'pî
yawîrî ikupî e'pai awanî, Jesus Cristo
winîpainon yapisîpa. 6 Moropai warayo'
umî ya' teesenyaka'masen esenyaka'ma
mararî pra tîmoron tepu'se. Moropai
mîîkîrîya teesenyaka'ma'pî epetasa' mo'ka
tekkari ton e'mai' pe, mîrîrî ton pe
teesenyaka'masa' ye'nen. ⌊Mîrîrî warantî
amîrî esenyaka'masa' ya, amoron tepu'se,
Jesus Cristo winîpainon nîrî yapisîya⌋.
7 Mîrîrî apî' tauya manni' pî' esenumenkakî.
Maasa pra mîrîrî pî' eesenumenka ya,
Uyepotorîkonya tamî'nawîron epu'tîya
emapu'tî.
8 Enpenatakî Jesus Cristo pî', manni'
awe'mî'sa'ka'pî pî', manni' Davi paarî'pî
pî'. Mîrîrî ekareme'nen itekare ekare-
mekîuya sîrîrî. 9 Sîrîrî ekaremekîuya
wenai e'taruma'tî sîrîrî. Tarî wanî sîrîrî
ewa'tîsa' pe sa'man ferro ke, manni'
pemonkon wîîtîpon yewa'tî to'ya warantî.
Tîîse Paapa maimu man yewa'tîsa' pe
pra ekareme'to'pe ekareme'nenanya.
10 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî yapîtanîpîuya
tîpemonkono pe Paapa nîmenka'san ton
pe. Mîrîrî yapîtanîpîuya maasa pra Jesus
Cristoya to' pîika'tîto'pe moropai to'
ko'manto'pe ipatîkarî tîîpia morî pe.
11 Sîrîrî esenupanto' wanî yairon pe
pu'kuru:
Jesus Cristo sa'mantasa' wenai,
uurî'nîkon sa'mantasa' yarakkîrî.
Mîrîrî ye'nen ko'mannî pe man yarakkîrî.
12 Moropai mîrîrî wenai e'taruma'tînto'
yapîtanîpî ya,
tamî'nawîronkon esa' pe enan pe man
Cristo yarakkîrî nîrî.
Tîîse "Unepu'tî pepîn mîîkîrî", ta'nîkon ya,
mîîkîrîya taa nîrî: "Unepu'tîkon pepîn
mîîkîrî",
taiya kupî sîrîrî upî'nîkon.
13 Moropai yairî e'nî'nîkon pra awanî ya,
mîîwîni tîîse Cristo ko'mamî yairî.
Maasa pra seru'ye' pe tîwe'sen pepîn
mîîkîrî.
Î' taasa' tîuya ya, ikupîiya.

Teesenyaka'masen Wanî Paapa Wakîri Pe

14 Tiaronkon yenupanenan pe ankupî'san
pî' ka'kî sîrîrî unekaremekî'pî. Moropai to'
panamakî Paapa rawîrî si'ma, teesiyu'pî'se
to' wanî namai tîmaimukon ke. Maasa pra
mîrîrî warantî to' wanî ya, morî pe awanî
pepîn tiaronkon esenumenkato' taruma'tî
to'ya. 15 Mîrîrî kupîya yuwakî, tamî'nawîrî
Paapa wakîri pe awanîpa. Manni' warayo'
teesenyaka'mato' pî' mîîkîrî eppepî pepîn
maasa pra teesenyaka'ma epu'tî tîuya
ye'nen. Mîrîrî warantî epu'kî morî pe,
tamî'nawîronkon panamato'pe yairon
Paapa maimu ke, teweppe'se Paapa winîkîi
awanî namai.
16 Tîîse î' pe pra rî itu'se Paapa e'to' pepîn
pî' teeseurîmasanon maimu kîsetai. Maasa
pra mîrîrî ye'ka wanî pemonkonoyamî'
taruma'tînen pe. To' ataka'ma emapu'tîiya.
17 Maasa pra inkamoro ye'kakonya yenu-
panto' wanî erekî' pe tîwe'sen warantî,
ne'ne' pe awanî. Mîrîrî ere'ya itesa'
yanî warantî awanî. Asakî'ne to' man,
warayo'kon mîrîrî ye'ka pî' yenupa-
tonkon, Himeneu moropai Fileto to' ese'.
18 Inkamoroya yairî tîwe'to'kon rumakasa'
man. Yairon pepîn pî' tiaronkon yenupasa'
man. Aasîrî Paapaya isa'manta'san
pîmî'sa'ka'pî kai'ma to' yenupasa' to'ya.

Mîrîrî ye'nen to' yaka'masa' to'ya man,
innape yairon kupî to'ya pra awanî
temapu'tîi. [19] Tîîse Paapa maimu wanî
yairon pe pu'kuru tîîko'mansen pe. Wîttî
yanraki' nîrî yu'na'tîsa' itu'na meruntî
ke aako'manto'pe. Mîrîrî warantî Paapa
maimu wanî meruntî ke aako'mamî. See
warantî awe'menukasa' mîrîrî:
—Uyepotorîkonya tîmîrî ton pe tîwe'sanon
epu'tî. *Nm 16.5*
Moropai awe'menukasa' nîrî: —Manni'kan
Jesus pî' Uyepotorî kon taawonanya yairî
pra tîwe'to'kon rumaka e'pai awanî, inî'rî
ikupî tîuya'nîkon namai. Mîrîrî warantî
ko'mannî yairî, mo'tan pepîn.
[20] Ipîkku pe tîwe'sen yewî' kure'nan ta
awanî pisakon Teken pra ouro pe mo-
ropai prata pe awanî pepîn, tîîse awanî yei
konekasa' moropai non ka'sa' nîrî. Tîîse
mîrîrî kore'ta wanî tiaron pensa tînapurî
pe imenka'pî. Ipîkku pe tîwe'sen erepansa'
yai mîrîrî ourokon, pratokon yapurîiya.
Tîîse yei konekasa' moropai non ka'sa' ya-
purîiya wei kaisarî. [21] Mîrîrî ye'nen Paapa
ton pe anî' esenyaka'mato'pe, nura pe
tîwe'to' rumaka e'pai awanî, morî kupî pî'
aako'mamîpa. Mîrîrî pisakon, ouro ka'sa'
yapurî to'ya warantî, Paapaya mîîkîrî ya-
purî ipîkku pe.
[22] Mîrîrî ye'nen itu'se maasaronkon
e'to' imakui'pî tîpîinamai pra ako'mankî.
Tîîse yairon kupî pî' ako'mankî, innape
ikupî pî' ako'mankî. Tiaronkon sa'nama
pî' ako'mankî, moropai Paapa yapurî pî'
ako'mankî. Moropai tîîwanmîra ako'mankî
morî pe tîîko'mansenon pokonpe. Uye-
potorîkon winîpai tîwe'pîika'tîto'kon ton
esa'nenan pokonpe ako'mankî. [23] Pakkokon
se' tapairî teeseurîmasanon yarakkîrî
kîseurîmai. Eseurîma ya, esiyu'pî'nîto'
eseporî. Maasa pra î' taa tîuya'nîkon epu'tî
to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen kîseurîmai
to' yarakkîrî. [24] Maasa pra Uyepotorîkon
poitîrî pe tîwe'sen esiyu'pîtî e'pai pra
man. Tîîse mîîkîrî e'pai awanî morî
pe teekore'masen pe pra. Morî pe
pemonkonyamî' yenupanen pe e'pai awanî.
Taatasi'sirunpasen pe pra e'pai awanî î'
etasa' tîuya pî'. [25] Tîîse mîîkîrîya itekare
anetapai'nîkon pepîn yeurîma e'pai awanî
tînîn pî'. Maasa pra mîrîrî wenai Paapaya
to' enpenatato' ton tîrî yai pra. Mîrîrî tîpo
innape ikupî to'ya. [26] Moropai esenku'tî'san
pe pra to' ena. Maasa pra Makuiya to'
yenku'tî'pî. Uurî'nîkonya kamo ye'marî ta
iwîto' ton tîrî yai, aronne itîrî pepîn tîîse
tenonse tîtîsen, kamoya era'ma namai.
Mîrîrî warantî Makuiya teseru ku'to'pe
uyenku'tîkon. Mîrîrî ye'nen inkamoro
mo'kato'pe itenya yapai itekare ekaremekî
e'pai awanî to' pî'.

3

Jesus Ii'to' Weiyu Winîkîi Sa'me Ena

[1] Timóteo, sîrîrî tauya pî' epu'kî.
Maasa panpî' Jesus ii'to' winîkîi sa'me
pu'kuru awanî pe man mîrîrî yai.
[2] Sa'me awanî maasa pra teetî'nînmakon
pî' pemonkonyamî' wanî kupî sîrîrî
tîîwarîrî'nîkon. Sa'me awanî maasa
pra pemonkonyamî' eseka'nunka kupî
sîrîrî kure'ne tîniru yu'se tîwanîkon pî'.
Mîrîrî yu'se to' eseka'nunka mararî pra,
maasa pra mîî pe tîwanîkonpa kai'ma to'
eseka'nunka. Mîî pe tîwanîkon ye'nen, to'
eseurîma mararî pra tîpî'nîkon epu'nen
pe tîwanîkon pî'. Sa'me awanî maasa
pra to' eseurîma imakui'pî pe tiaronkon
pemonkonyamî' winîkîi. Sa'me awanî
maasa pra —Morî pe man —taa to'ya
pepîn tonpakon pî', moropai Paapa pî'
nîrî taa to'ya pepîn. Tîîse tîîwarîrî'nîkon
tîîko'mamîkon pî' to' ko'mamî. Sa'me
awanî maasa pra to' munkîyamî' wanî
pepîn tîyunkon maimu yawîrî. Sa'me
awanî maasa pra Paapa nama to'ya pepîn
kupî sîrîrî. [3] Sa'me awanî maasa pra
tonpakon sa'namato' ton pra to' wanî. Î'
ta'pî tîuya'nîkon tonpakon pî' mana'poka
to'ya pepîn sa'me to' wanî. Imakui'pî
pe tiaronkon esenumenka emapu'tî to'ya
tonpakon winîkîi. Inkamoro etî'nînma
pra awanî teserukon pî'. Inkamoro wanî
sokoro' pe tîwe'sanon pe. Mîrîrî ye'nen
inkamoroya morî yewanmîrî, itu'se pra
to' wanî. Tonpakon yenku'tînenan pe to'
wanî. [4] Sa'me awanî maasa pra î' kupî
to'ya teesenumenkai pra, yairon to' esenu-
menkato' ton pra awanî. Tiaronkon yentai
epu'nen pe tîwanîkon pî' to' esenumenka.
Kure'ne tarî taatausinpato'kon pî' to'
atausinpa Paapa pî' taatausinpakon yentai.
[5] Tîîse taa to'ya: "Paapa yapurînenan anna"
taa to'ya tîntakon ke neken, tewankon ya'
yapurî ye'ka pe pra.

Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka kore'ta
kasi. [6] Inkamoro ewomî pe man tiaronkon
kore'ta. Mîrîrî yai wîri'sanyamî', a'tu'mîra
to' yewan tîwe'sanon yenku'tî to'ya kupî

sîrîrî. Maasa pra to' esewankono'ma'pî imakui'pî kupî tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen, to' yenku'tî to'ya teserukon ke. To' panama to'ya moropai innape to' maimu kupî to'ya teesenku'tîi. 7 Inkamoro wîri'sanyamî' ko'mamî yairon itekare eta pî', ipî' to' esenupa teuren tîîse innape ikupî to'ya eserîke pra awanî imakui'pî anku'pai tîwanîkon ye'nen. 8 Inkamoro warayo'konya yairon pî' yenupanto' yewanmîrî manni'kan Janes moropai Jambres nurî'tî Moisésya tenupato'kon yewanmîrî'pî warantî. Maasa pra to' esenumenkato' ton pra awanî. Moropai innape yairon maimu kupî to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen tîwe'pîika'tîto'kon eporî to'ya pepîn. 9 Tîîse inkamoro ko'mamî kupî pepîn sîrîrî mîrîrî kupî pî'. Maasa pra tamî'nawîronkonya to' nîkupî'pî epu'tî kupî sîrîrî yairon pe pra awanî. Mîrîrî warantî Moisés nurî'tîya tîpanamato'kon yewanmîrîtîponkon esepu'tî'pî.

Tiwin Kono'pî Pe Pauloya Timóteo Panama.

10 Tîîse amîrî, pemonkonyamî' panamatou'ya epu'nen, uyeseru epu'nen amîrî. Uuko'mamî'pî yeseru, î' yu'se wanî, moropai î' kai'ma innape ikupî'pîuya moropai teekore'masen pe pra wanî epu'nen amîrî. Pemonkonyamî' sa'namanen pe wanî epu'nen amîrî. Moropai upona teerepansen yapîtanîpî'pîuya epu'nen amîrî. 11 Tiaronkonya utaruma'tî'pî epu'nen amîrî. Moropai e'taruma'tî'pî epu'nen amîrî. Tamî'nawîrî î' e'kupî'pî Antioquia cidaderî po wanî yai, Icônio po wanî yai, Listra po wanî yai, kure'ne utaruma'tîto' yapîtanîpî'pîuya epu'nen amîrî. Tîîse tamî'nawîron winîpai Uyepotorîya umo'ka'pî epu'nen amîrî. 12 Tamî'nawîronkon Jesus Cristo maimu yawîrî iko'manpai'nîkon ko'mamî kupî sîrîrî tîwe'taruma'tîi, Jesus pemonkono pe tîwanîkon ye'nen. 13 Tîîse manni'kan imakui'san warayo'konya, moropai yairon pepîn pî' yenupanenanya pemonkonyamî' yenku'tî ko'mannîpî inî' panpî' teesenku'tîi.

14 Tîîse amîrî, Timóteo, yairon kupî pî' ako'mankî, manni' eesenupa'pî pî'. Innape ikupî'pîya maasa pra mîrîrî pî' ayenupatîponkon epu'tî pî' nai innape to' wanî yairî. 15 Moropai more pe awanî'pî pata pai sîrîrî Paapa maimu e'menukasa' pî' eesenupa'pî. Mîrîrî epu'tîya wenai epu'nen pe akupîiya. Mîrîrî wenai innape Cristo Jesus kupî'pîya. Mîrîrî ye'nen awe'pîika'tîsa' epu'tîya. 16 Maasa pra tîmaimu menuka warayo'konya emapu'tî'pî Paapaya tamî'nawîrî. Mîrîrî ye'nen morî pe awanî uurî'nîkon yenupanen pe yairon pî'. Morî pe awanî uyako'menkanen pe nîrî. Morî pe awanî yairon kupî pî' ko'mannî emapu'tînen pe. 17 Mîrîrî warantî sîrîrî Paapa maimu man tîpemonkono yenupanen pe. Mîrîrî wenai tamî'nawîrî morî kupî pî' aako'mamî, tiaronkon pîika'tî pî', maasa pra ipî' teesenupasa' ye'nen.

4

1 Paapaya era'ma tanne, moropai Jesus Cristoya era'ma tanne, ankupî ton ekaremekîuya sîrîrî. Maasa pra Cristo enna'po kupî sîrîrî tamî'nawîronkon esa' pe tîwanîpa. Mîrîrî yai taiya kupî sîrîrî anî' wanî morî pe, anî' wanî imakui'pî pe taiya kupî sîrîrî to' pî', pemonkonyamî' enenankon pî' moropai isa'manta'san pî'. 2 Mîrîrî ye'nen yairon esenupanto' ekaremekî pî' ako'mankî tîîtî'napanse pra, pemonkonyamî' anetapainokon pî' moropai anetapainokon pepîn pî' nîrî. Eseurîmakî inkamoro imakui'pî kupî pî' tîwe'sanon pî' to' tî'napanto'pe. Tîîse to' yausinpakî moropai inkamoro yenupakî morî pe to' ko'manto'pe, teeseta'kai pra. 3 Sîrîrî kupî pî' ako'mankî, maasa pra maasa panpî' yairon esenupanto' anetapai pra pemonkonyamî' ena kupî sîrîrî. Inkamoroya tu'ke tenupanenkon ton yuwa kupî sîrîrî î' anetapai to' wanî etakonpa, moropai itu'se tîwe'to'kon yawîrî ikupîkonpa. 4 Mîrîrî ye'nen inkamoroya yairon esenupanto' rumaka kupî sîrîrî inkamoroya tenupato'kon etakonpa kai'ma. Tîîse mîrîrî to' yenupato' to'ya wanî î' pe pra rî, panton pe neken awanî. 5 Tîîse amîrî, tîwarî e'kî tamî'nawîrî tui'sen pî' teesenumenkai. Sa'man yapîtanî'kî. Tiaronkon pî' itekare ekareme'kî. Tamî'nawîron ankupî ton ku'kî tîwî tîku'se pra.

6 Tarîpai tarî uuko'manto' ataretî'ka sîrîrî. Umînî ikamouya pe wai. Mîrîrî ke Paapa repauya manni'kanya tîwukukon ke Paapa repa'pî warantî. 7 Tamî'nawîronkon pokonpe unkupî ton pe ta'pî Paapaya ku'sau'ya wai. Mîrîrî ye'nen yaretî'kasau'ya sîrîrî, manni' teeka'tunsenya teeka'tunto' yaretî'ka

warantî. Moropai innape pu'kuru
Paapa kupî pî' uuko'mansa' wai sîrîrî
tîpose. 8 Tarîpai uurî ton pe ikonekasa'
yapisîuya kupî sîrîrî. Manni' warayo'
teeka'tumî yaretî'katîponya tîîpia to'
nîtîrî yapisî warantî uupia Uyepotorîkon
nîtîrî yapisîuya maasa pra yairî imaimu
yawîrî uuko'mansa' ye'nen. Mîîkîrî
pemonkonyamî' yenunnen, yaironya itîrî
tui'sa' weiyu yai. Moropai uupia neken
itîrîiya pepîn, tîîse tamî'nawîronkon
tînîmîkî pî' tîwe'sanon tîwakîrikon pe,
taatausinpai, inkamoro pia nîrî itîrîiya.

Tîîpia Timóteo Ii'to'pe Pauloya Esatî

9 Ka'ne' panpî' aaipî yuwakî, Timóteo,
tarîwaya uupia. 10 Maasa pra Demasya
unîmî'pî. Mîîkîrî atausinpa'pî kure'ne sîrîrî
pata yeseru pî'. Mîrîrî ye'nen attî'pî
man Tessalônica cidaderî pona. Mo-
ropai Crescente nîrî wîtî'pî man Galácia
pata pona. Moropai Tito wîtî'pî man
nîrî Dalmácia pata pona. 11 Tîîse Lucas
neken man uyarakkîrî. Mîrîrî ye'nen tauya
apî'. Aaipî yai, Marcos yuwakî ayarakkîrî
enepîpa. Maasa pra mîîkîrîya upîika'tî
tarî esenyaka'mato' pî'. 12 Tîîse Tíquico
yarima'pîuya wai miarî ya', Éfeso cidaderî
pona. 13 Aaipî yai Trôade cidaderî po, Carpo
yewî' ta unîmî'pî uya'san menepîi. Moropai
ukaaretarîkon menepîi. Ipîkku pe manni'
paaka pi'pî ikonekasa' yu'se wai.

14-15 Timóteo, tîwarî mîsi' Alexandre pî',
manni' ferro pî' teesenyaka'masen. Mîîkîrî
man kure'ne îri pe itekare unekaremekîkon
winîkîi. Uwinîkîi imakui'pî kupî'pîiya
mararî pra. Tîîse mîîkîrî taruma'tî Uyepo-
torîkonya pe man imakui'pî inkupî'pî we-
nai.

16 E'mai' pe pemonkonyamî' esanon
rawîrî wanî yai uyeseru pî' eseurîma'pî.
Mîrîrî yai tiwinsarî wanî'pî, anî' tiaron
upîika'tînen ton pra. Tamî'nawîronkonya
upîika'tî pîn, tîwî ukupî'pî to'ya. Tîîse
mîrîrî wenai Paapaya to' taruma'tî yu'se
pra wai tîîse tîîwanmîra to' nîkupî'pî
kupîiya yu'se wai. 17 Tîîse tiwinsarî
wanî pîn. Maasa pra Uyepotorî wanî'pî
uyarakkîrî. Mîîkîrîya umeruntîri ton tîrî'pî.
Meruntî ke itekare pî' eseurîmato'pe inî'
panpî' tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepîn
neta ton pe. Moropai mîîkîrîya umo'ka'pî
nari' yapai kaikusi mata pia tîwe'sen
mo'ka warantî umo'ka'pîiya. 18 Mîîkîrî
rî Uyepotorîya upîika'tî ko'mannîpî
tamî'nawîron imakui'pî winîpai. Moropai
mîîkîrîya uyarî tîpata ya', ka' pona.
Mîîkîrî yapurî pî' ko'mannîpai'nîkon man
ipatîkarî. Sîrîrî warantî yapurî e'pai man.

Paulo Esekaremekî

19 Timóteo, umaimu man Áquila pia mo-
ropai ino'pî Priscila pia nîrî. Moropai
umaimu man nîrî uyonpakon Onesíforo
pia moropai tamî'nawîrî ipemonkonoy-
amî' pia. 20 Uyonpakon Erasto nîmî'pîuya
Coríntio cidaderî po. Moropai Trófimo
nîmî'pîuya Mileto po, maasa pra pri'ya pra
eenasa' wanî'pî.

21 Timóteo, aaipî yuwakî uupia ka'ne' pe
panpî', kono'pîtî e'sara'tî rawîrî. Uyon-
pakon man tarî uupia. Êubulo, moropai
Prudente moropai Lino moropai Cláudia,
inkamoroya tîmaimukon yarima aapia mo-
ropai tamî'nawîronkon tiaronkonya nîrî tî-
maimukon yarima aapia.

22 Timóteo, tauya Paapa pî': —Iipia
ako'mankî, Paapa, tauya. —Moropai
tamî'nawîrî morî pe awe'to' tîîkî to' pia,
tauya ipî'. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ TITO PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya Tito pia. Tito wanî'pî Judeu pe pra moropai Paulo wanîyakon pe awanî'pî. Mîîkîrî Tito nîmî'pî Pauloya Creta kîrî po, miarîronkon innape Jesus ku'nenan yenupato'peiya moropai morî pe to' ko'mannî'to'peiya. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta wenai Pauloya yeurîma'pî, î' kai'ma morî pe aako'manto' e'pai awanî. Mîrîrî warantî morî iteseru era'ma tîuya'nîkon wenai, innape Jesus ku'to'pe tiaronkon nîrî.

Pauloya Imenuka Tito pî'

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî. Paapa poitîrî pe wanî, moropai Jesus Cristo naipontî'pî pe wanî. Uyarima'pîiya Paapa nîmo'ka'san pia innape Jesus ku'to'pe to'ya, Paapa maimu yairon epu'to'pe to'ya moropai imaimu yawîrî to' ko'manto'pe uyarima'pîiya. 2 Mîrîrî ton pe uyarima'pîiya. Maasa pra innape ikupî wenai enen ko'mannî kupî ye'nen ipatîkarî. Mîrîrî epu'tî pî' man maasa pra pena pata ekonekasa' pra tîîse Paapaya ta'pî: —To' ko'mamî pe man ipatîkarî enen uupia —ta'pîiya. Paapa mîîkîrî seru'ye' pepîn. Mîrîrî ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî. 3 Mîrîrî itekare anekareme'pai Paapa enasa' ya, ekaremekî me'po'pîiya. Mîrîrî itekare ekareme'se uyarima'pî mîîkîrî Paapa, upîika'tînenkonya.

4 Sîrîrî kaareta yarimauya sîrîrî aapia, Tito. Amîrî wanî unmu pe pu'kuru maasa pra innape Jesus ku'sa'ya ikupî'pîuya warantî.

Apona epîrema sîrîrî. Paapa pî' esatîuya: —Mîîkîrî Tito era'makî morî pe, tîîwanmîra awe'to'pe, moropai tamî'nawîron morî pe awe'to' ke irepakî. Mîrîrî warantî tauya Uyunkon Paapa pî', moropai Jesus Cristo upîika'tînenkon pî'.

Tito Esenyaka'mato' Creta Wono Po

5 Amîrî pokonpe wanî yai, esenyaka'ma'pî tîîse aretî'kauya pra wanî'pî. Mîrîrî ye'nen amîrî nîmî'pîuya Creta po yaretî'kapa. Mîrîrî yai ta'pîuya apî': —Innape Jesus ku'nenan era'manen pe warayo'kon mo'kakî pata kaisarî Creta wono po —ta'pîuya. Mîrîrî ye'nen manni'kan morî pe iteseru tîwe'sanon ta'pîuya yawîrî to' mo'kakî. 6 Innape Jesus ku'nenan era'manen e'pai awanî morî pe ipî' anî' eseurîma namai imakui'pî pe iwinîkîi. Tiwin tîno'pî kenan e'pai awanî, inmukuyamî' e'pai awanî innape Jesus ku'nenan pe. Moropai anî'ya "imakui'pî ku'nenan mîîkîrî munkîyamî'", taa eserîke pra awanî. Tîyun, tîsan maimu yawîronkon pe e'pai to' wanî, imakui'pî pe anî' eseurîma namai to' pî'. 7 Paapa esenyaka'mato' pî' mîîkîrî wanî. Mîrîrî ye'nen morî pe iteseru e'pai awanî, ipî' tiaronkon eseurîma namai imakui'pî pe. Mîî pe pra e'pai awanî, sokoro' pe pra e'pai awanî, teetînsen pe pra e'pai awanî. Eekore'ma pra e'pai awanî, temanne ton yu'se tîwanî ye'nen tiaronkon yenku'tîiya e'pai pra awanî. 8 Tîîse morî pe pemonkonyamî' teerepansenon tîîpia yapisîiya e'pai awanî, morî Paapa yeseru era'ma tîuya pî' taatausinpasen pe e'pai awanî, imakui'pî era'ma tîuya pî' pra. Morî pe awe'panama e'pai awanî imakui'pî kupî tîuya namai. Tonpayamî' winîkîi imakui'pî kupîiya pra e'pai awanî tîîse itu'se Paapa e'to' yawîrî aako'mamî e'pai awanî. 9 Innape yairon esenupanto' kupîiya e'pai awanî meruntî ke teesenupa'pî yawîrî. Mîrîrî warantî tiaronkon meruntîtannîpîiya yairon esenupanto' yenupa tîuya wenai. Moropai Paapa maimu yu'sankon pepîn yako'menkaiya e'pai awanî, yairî pra to' e'to' pî'.

10 Maasa pra tu'ke pemonkonyamî' anî' anetapai'nîkon pepîn se' tapairî to' eseurîmapîtî, tiaronkon yenku'tî to'ya. Arinîke to' man, Judeuyamî' yeseru yawîrî tîwe'sanon kore'ta. 11 Inkamoro tiaronkon yenupa'pî, to' ko'mamî yairî pra. Tiaronkon yewî'kon tawonkon yenku'tî to'ya tamî'nawîrî. To' yenupa to'ya tînîru yapi'to'pe to'ya tiaronkon tenku'tîi. Mîrîrî wenai tu'ke tonpakon atarima emapu'tî to'ya Jesus piapai. Mîrîrî ye'nen to' pî' taa me'poya e'pai awanî, mîrîrî kupî to'ya namai inî'rî. 12 Maasa pra tiwinan to' yonpa ipîkku teeseurîmasen nurî'tîya ta'pî: —Creta ponkon seru'ye'kon, o'ma'kon warainokon, enya'ne'kon, entamo'kapai neken to' wanî kure'ne, teesenyaka'mai pra —ta'pîiya. 13 Iseruku pepîn mîrîrî. Mîrîrî ye'nen to' yako'menkakî meruntî

ke, innape Jesus ku'to'pe to'ya yairî. 14 To'
yako'menkakî tîpantonikon tîpîinamai pra
to' e'to'pe, Paapa maimu yu'san pepîn
nekaremekî'pî tîpîinamai pra to' e'to'pe.
15 Maasa pra morî pe anî' yewan wanî ya,
morî pe aako'manto' wanî tamî'nawîrî.
Tîîse nura pe anî' yewan wanî ya, moropai
innape Paapa kupîiya pra awanî ya,
tamî'nawîrî aako'manto' wanî nîrî nura
pe. Nura pe mîîkîrî esenumenkato' wanî
ye'nen tamî'nawîron era'maiya nura pe.
16 "Paapa epu'nenan anna", taapîtî to'ya
teuren. Tîîse imakui'pî to' nîkupî'pî wenai,
tamî'nawîronkonya epu'tî, Paapa epu'tî
to'ya pepîn. Tewanmakon pe Paapa nîkupî
kupî to'ya, Paapa maimu yuuku to'ya pepîn.
Mîrîrî ye'nen tiwin kin morî kupî to'ya
pepîn.

2

Yairon Esenupanto'

1 Tîîse amîrî Tito, pemonkonyamî' yenu-
pakî yairon esenupanto' pî'. 2 A'yeke'tonon
panamakî teetînsen pe to' wanî namai,
tepu'se to' e'to'pe, tîpona'nîkon tui'sen
kupî to'ya namai. To' panamakî to'
pî' tiaronkon eseurîma namai imakui'pî
pe. Tîîse morî pe to' yeseru e'to'pe
to' panamakî, innape Jesus ku'to'pe to'ya,
tiaronkon sa'namato'pe to'ya to' pana-
makî. Mîrîrî wenai tîpona'nîkon tui'sen
yapîtanî'to'pe to'ya to' panamakî.
3 Mîrîrî warantî no'santonon panamakî,
morî pe to' ko'manto'pe Paapa nama
pî'. Imakui'pî pe to' eseurîma namai
tiaronkon pî', kure'ne mai' enîrî to'ya
namai. Mîrîrî warantî to' panamakî
tiaronkon wîri'sanyamî' maasaronkon
panpî' yenupato'pe to'ya, morî pî' to'
panamakî. 4 Mîrîrîya wîri'sanyamî'
maasaronkon panpî' yenupato'pe to'ya,
tînyokon sa'namato'pe to'ya, moropai
tînmukukon sa'namato'pe to'ya, to' pana-
makî. Tîîwarîrî'nîkon to' etî'nînmato'pe,
teserukon tepu'se to' ko'manto'pe, to'
panamakî. 5 Tînyokon pî' neken to'
atausinpato'pe tiaron pî' pra, tewî'kon ta
to' esenyaka'mato'pe mîrîrî poro tuutîi
pra, morî pe eranmîra to' ko'manto'pe,
tînyokon maimu yawîrî to' ko'manto'pe.
Mîrîrî warantî to' ko'manto'pe, imakui'pî
pe tiaronkon eseurîma namai Paapa maimu
winîkîi, to' panamakî.
6 Mîrîrî warantî warayo'kon, maasaronkon
nîrî panamakî tîîwarîrî'nîkon to'
etî'nînmato'pe teserukon tepu'se. 7 Amîrî
nîrî tamî'nawîrî yairon kupî pî' ako'mankî,
tiaronkonya ayera'mato'pe moropai
ankupî'pî warantî iku'to'pe to'ya. Tepu'se
to' panamakî seru'ye' pra. 8 Yairî to'
yeurîmakî, "Iseruku mîrîrî", taa to'ya
namai. Apî', "Yairon pepîn mîrîrî", taa
to'ya namai. Yairon pe eeseurîma ya,
inkamoro ayeyatonon eppepî eserîke
awanî, maasa pra apî' to' eseurîma eserîke
pra awanî imakui'pî pe.
9 Moropai tîkaraiwarîkon poitîrîtonon
pe tîwe'sanon panamakî. Tîkaraiwarîkon
maimu yawîrî to' e'to'pe, tamî'nawîrî itu'se
awe'to' yawîrî to' e'to'pe imaimu tîyu'pî'se
to' wanî namai. 10 To' panamakî tîkarai-
warîkon yemanne yama'runpa to'ya na-
mai, tîîse morî pe tîkaraiwarîkon yemanne
ko'mannî'to'pe to'ya. Mîrîrî wenai to'
nîkupî era'ma tamî'nawîronkonya morî pe.
Mîrîrî ye'nen Paapa, upîika'tînenkon pî'
yenupanto' eta to'ya nîrî morî pe.
11 Mîrîrî warantî innape Jesus ku'nenan
ko'mamî e'pai awanî maasa pra
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' an-
pîika'tîpai tîwanî pî' Paapa esekaremekî'pî.
Jesus Cristo yarimasai'ya wenai, epu'tî î'
kai'ma uurî'nîkon sa'nama'pîiya, moropai
uurî'nîkon pîika'tî'pîiya. 12 Mîrîrî ye'nen
imakui'pî unkupîkon rumakapai'nîkon
man. Imakui'pî anku'pai pra e'nîpai'nîkon
man. Tîîse morî pe ko'mannîpai'nîkon
tîwe'panamai, imakui'pî kupî'nîkon
namai. Yairî Paapa maimu yawîrî
ko'mannîpai'nîkon man. 13 Mîrîrî warantî
iku'pai'nîkon, uurî'nîkon ko'mamî tanne
Jesus iipî nîmîkî pî', manni' Jesus
unapurîkon, kure'nan upîika'tînenkon.
14 Tîîwarîrî aasa'manta'pî uurî'nîkon
ye'mapa kai'ma tamî'nawîron imakui'pî
kore'tapai, moropai morî pe uurî'nîkon
ronapa tîmîrî ton pe e'nîto'pe, morî
ku'to'pe taatausinpai.
15 Mîrîrî unekaremekî'pî ke to' yenupakî.
Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yeurî-
makî meruntî ke. To' yako'menkakî, to'
panamakî, to' yenupanen pe e'kî, amîrî
tîpîinamai pra to' ko'mamî namai.

3

Innape Jesus Ku'nenan Yeseru Ton

1 Innape Jesus ku'nenan yenpenatanî'kî,
tesa'kon pe tîwe'sen manni' ipîkku pe
tîwe'sen maimu yawîrî to' e'to'pe morî
anku'pai to' e'to'pe inkamoro tesa'kon ton
pe. 2 To' yenpenatanî'kî imakui'pî pe to'
eseurîma namai, tiaronkon yarakkîrî, to'
esiyu'pîtî namai, sokoro' pe to' wanî namai,
eranmîra to' e'to'pe, morî pe to' e'to'pe
tiaronkon pokonpe to' yenpenatanî'kî.

3 Pena innape Jesus kupî rawîrî pakko
pe uurî'nîkon wanî'pî, anî' anetapai pra
e'nî'pî. Esenku'tînsa' wanî'pî, imakui'pî pî'
eseka'nunka'nî'pî, uwakîrikon pe imakui'pî
kupî'pî uurî'nîkonya. Tiaronkon uyon-
pakon mu'tunpa'pî. To' yemanne yu'se e'nî
wenai kinmuwanî'pî. Tiaronkon wanî'pî
uyewanmakon pe ipîra moropai uurî'nîkon
kupî'pî tiaronkonya nîrî tewanmakon pe.
4 Tîîse mîrîrî ye'ka pe e'nî tanne, Paa-
paya upîika'tînenkonya usa'nama'pîkon.
5 Moropai upîika'tî'pîiya'nîkon, imakui'pî
yapai umo'ka'pîiya'nîkon. Morî un-
kupî'pîkon wenai upîika'tîiya pra
awanî'pî. Tîîse kure'ne tî'noko'pî pe
uurî'nîkon era'ma'pîiya. Mîrîrî ye'nen up-
îika'tî'pîiya'nîkon. Morî Yekaton Wannîya
umakuyikon rona'pî moropai uurî'nîkon
yenpo'pîiya enenan pe e'nîto'pe Paapa
winîkîi. Moropai amenan uyeserukon
ton yeka'ma'pîiya morî pe ko'mannîto'pe.
6 Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî yarima'pî
Paapaya upîika'tîto'peiya'nîkon, Jesus
Cristo upîika'tînenkon nîkupî'pî wenai.
7 Morî pe tîwanî ye'nen, “Yairon pe
awanîkon tarîpai”, taasa' Paapaya wanî'pî
upî'nîkon, î' rî morî kupî pra tîîse.
Mîrîrî ta'pîiya enen ko'mannîto'pe tîîpia
ipatîkarî. Mîrîrî nîmîkî pî' ko'mannî.

8 Ayenku'tîuya pepîn. Innape tauya sîrîrî.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî unekaremekî'pî ke to'
yenupakî innape Jesus ku'nenan pî', morî
kupî pî' to' ko'manto'pe. Maasa pra mîrîrî
unekaremekî'pî wanî morî pe pu'kuru. Mo-
ropai tamî'nawîronkon pîika'tîiya. 9 Tîîse
teesiyu'pî'se pra ako'mankî tiaronkon
yarakkîrî, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî',
utamokon ese'kon rî'pî pî'. Maasa pra î'
pe pra rî esiyu'pî'nîto' wanî. Mîrîrî wanî
imakui'pî pe. Mîrîrî tîpîinamai pra e'kî.
10 Esiyu'pî'nî emapu'tînen moro awanî ya
akore'ta'nîkon, mîîkîrî yeurîmakî. Moropai
amaimu yuukuiya pra awanî ya, inî'rî
yeurîmakî. Mîrîrî tîpo, yuukuiya pra
aako'mamî ya, tîwî nîsi. Inî'rî mîîkîrî
yarakkîrî kasarîi. 11 Maasa pra imakui'pî
ku'nen mîîkîrî. Paapa maimu pîinamaiya
pepîn. Imakui'pî inkupî'pî wenai eesepu'tî.

Tiwinano'pî Pe Tito Panamaiya

12 Aapia Ártemas ou Tíquico yarimasau'ya
yai, mattîi Nicópolis po eseponîto'pe.
Maasa pra miarî Nicópolis po kono'
aniwa'kapai wai. 13 Pemonkonyamî' ton
pe teeseurîmasen Zenas moropai Apolo
pîika'tîkî. To' ataponka ko'mannîpî. Mîrîrî
ye'nen î' yu'se to' wanî ya, itîîkî, î' ton
pra to' wanî namai. 14 Uyonpakon innape
Jesus ku'nenanya morî kupî e'pai awanî.
Tîwe'taruma'tîsanon pîika'tî to'ya e'pai
awanî. Mîrîrî kupî tîuya'nîkon pî' to'
esenupa e'pai awanî, morî pe tiaronkon
pîika'tîto'pe to'ya, moropai î' ton pra
tîwanîkon namai, to' esenyaka'ma e'pai
awanî, enya'ne pe pra.

15 Tarîpai tauya apî'nîkon. Tamî'nawîronkon
uupiawonkon maimu man aapia. Anna
maimu man uyonpayamî' innape Jesus
ku'nenan pia, aapiawonkon pia. Anna
sa'namanenan inkamoro.

Moropai epîrema sîrîrî apona. Tauya
Paapa pî': —Tamî'nawîrî morî pe awe'to'
tîîkî to' pia —tauya Paapa pî'. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ FILEMOM PIA

Sîrîrî kaareta yarima'pî Pauloya tîwanîyakon Filemom pia. Atarakkannîto' yewî' ta si'ma imenuka'pîiya maasa pra Filemom poitîrî epe'pî wanî'pî tesa' piapai moropai attî'pî Roma cidaderî pona. Tesa' yemanne yama'runpa'pîiya. Miarî Roma po itekare eta'pîiya Paulo winîpai. Moropai innape Jesus kupî'pîiya. Imakui'pî teseru ruma'ka'pîiya moropai Paulo pîika'tî pî' iko'manpai awanî'pî.

Mîrîrî ye'nen itesa' Filemom pia sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Ipoitîrî Onésimo pî' eeseurîma'pî. Iteseru etinyaka'mato' yekare ekaremekî'pîiya. Moropai Filemom pî' esatî'pîiya, morî pe yapi'to'peiya Onésimo enna'posa' yai. Maasa pra ipoitîrî pe neken pra, tîîse itonpa pe pu'kuru awanî, innape Jesus ku'sai'ya ye'nen.

Moropai sîrîrî kaareta yarî'pî Onésimoya tesa' pia tîwenna'posa' yai. Onésimo yekare wenai esepu'tî î' kai'ma uyeserukon etinyaka'ma innape Jesus kupî ya. Moropai enna'po uyesa'kon Paapa pia ipoitîrî pe neken pra tîîse, inmukuyamî' pe pu'kuru.

1 Uurî Paulo nîmenuka'pî sîrîrî. Uurî atarakkannîto' yewî' tawon, Cristo Jesus yekare ekaremekîuya wenai. Uyonpakon Timóteo yarakkîrî si'ma, kaareta menuka annaya sîrîrî. Mîrîrî kaareta yarima annaya aapia, Filemom. Amîrî wanî anna wakîri pe, moropai Paapa ton pe teesenyaka'masen pe awanî anna warantî.
2 Moropai Áfia nîrî pia yarima annaya. Uyonpa pe mîîkîrî wanî, uwîrisi warantî. Moropai Arquipo pia nîrî kaareta yarima annaya. Mîîkîrî wanî anna warantî, mararî pra teesenyaka'masen pe Cristo esenyaka'mato' pî'. Moropai ayewî' ta Paapa yapurîi teeperepî'senon pia nîrî sîrîrî kaareta yarima annaya.
3 Moropai morî ke arepakon Paapaya yu'se wai. Moropai tîîwanmîra awe'to'kon tîrîiya yu'se wai. Mîrîrî warantî Uyepotorîkon Jesus Cristoya nîrî itîrî yu'se wai.
4-5 Paapa yarakkîrî eseurîma ko'mannîpî amîrî ton pe. Tauya see warantî: —Paapa, morî pe man. Uwakîri pe man maasa pra innape Jesus ku'nen Filemom taapîtî tiaronkonya. Moropai apemonkonoyamî' sa'namanen mîîkîrî, taa to'ya nîrî —tauya Paapa pî'. 6 Mîrîrî ye'nen, innape ikupîya ye'nen, tiaronkon pî' itekare ekaremekî pî' aako'mamî yu'se wai. Mîrîrî warantî ekaremekîya ya, morî Paapa nîtîrîkon epu'tîya. Uurî'nîkon ton pe itîîsai'ya, Cristo pia e'nî ye'nen. 7 Moropai, uyonpa, atausinpasa' wanî tiaronkon sa'namaya ye'nen. Paapa pemonkonoyamî' yausinpaya kure'ne.

Pauloya Filemom Esatî Onésimo Ton Pe

8 Mîrîrî ye'nen tauya e'painon see warantî. Mîrîrî ku'kî tauya ya apî', yairî awanî, maasa pra Cristo narima'pî pe wanî ye'nen. Tîîse mîrîrî warantî tauya pepîn. 9 Mîrîrî mîkupîi tauya, maasa pra kure'ne asa'namauya. Mîrîrî warantî tauya a'yeke'ton pe wanî ye'nen, atarakkannîto' yewî' ta wanî ye'nen. 10 Mîrîrî warantî esatîuya sîrîrî. Onésimo pî' eseurîma sîrîrî. Mîîkîrîya Jesus yapisî emapu'tî'pîuya atarakkannîto' yewî' ta si'ma. Mîrîrî wenai unmu pe awanî mîrîrî. 11 Pena morî pe pra mîîkîrî e'pîtî'pî apî'. Tîîse tarîpai morî pe eenasa' sîrîrî apî', moropai upî' nîrî. Apîika'tînen pe pu'kuru eenasa' man tarîpai.

12 Mîîkîrî sa'namauya kure'ne. Tîîse yarimauya sîrîrî aapia. 13 Mîîkîrî pî' taapai wanî'pî: —Tarî ako'mankî upîika'tîpa atarakkannîto' yewî' ta wanî tanne. Tarî wanî Jesus yekare ekaremekîuya wenai. Uyarakkîrî Filemom wanî ya, upîika'tîiya eserîke awanî. Mîrîrî ye'nen ako'mankî upîika'tîpa Filemom yenta. 14 Tîîse mîrîrî warantî tauya pra wai, mîrîrî makai taasa'ya pra tîîse. Apoitîrî yu'se pra wai, itu'se pra awanî tanne. Tîîse î' rî itu'se wanî ya, mîrîrî nîrî yu'se wai. 15 A'kî, aapiapai apoitîrî Onésimo epe'pî tîîse mararî aako'mamî. Tarîpai awenna'po sîrîrî iko'manse ipatîkarî aapia. 16 Awenna'po aapia apoitîrî pe awe'to'pe, tîîse apoitîrî yentai awe'to'pe nîrî. Ayonpa pe pu'kuru awe'to'pe tarîpai awenna'po. Mîîkîrî sa'namauya yentai sa'namaya e'painon, maasa pra apoitîrî pe neken pra awanî, tîîse ayonpa pe pu'kuru awanî, Jesus yapi'sai'ya ye'nen. Yai pra mîrîrî wenai aapiapai attî tîrî'pî Paapaya. Mararî aako'mamî'pî aapiapai, tîîse aapia aako'mamî ipatîkarî tarîpai.

17 Mîrîrî ye'nen morî pe yapi'kî ayewî'
ta. Uutîsa' ya, morî pe uyapisîya e'painon,
awanîyakon pe wanî ye'nen. Mîrîrî warantî
rî Onésimo apoitîrî yapi'kî. 18 Moropai
awinîkîi imakui'pî ku'sai'ya ya, epe'mîra
aapia awanî ya, mîkai upî' moropai
aye'mauya. Uurîya aye'ma. 19 Inna pî'
tauya sîrîrî. Aye'mauya. Uurî Pauloya
imenuka, seeni' kaareta yonpa, aye'mauya
pî' teeseurîmasen. Tîîse enpenatakî
kure'ne epe'mîra wanî'pî uye'maya pra
awanî ye'nen. Uye'maya ya, î' pe pra
awanî, amîrî ke uye'maya e'pai awanî
maasa pra Jesus yapisîya emapu'tîsau'ya
ye'nen. 20 Tîîse uyonpa, mîrîrî warantî
tauya sîrîrî apî'. Mîrîrî mîkupîi kure'ne
atausinpato'pe, Cristo pemonkono pe
e'nî ye'nen. 21 Umaimu yawîrî amîrî
wanî epu'tî pî' wai. Mîrîrî ye'nen seeni'
kaareta menukauya sîrîrî eranne' pe pra.
Î' taasau'ya neken kupîya pepîn, tîîse inî'
panpî' esa'sau'ya yentai.
22 Moropai inî'rî esatîuya sîrîrî, upata'se'
ton konekakî. Yai pra uutî kupî sîrîrî aapia.
Maasa pra eepîremasa'kon ye'nen, Paapaya
upîika'tî aapia uutîto'pe.
23 Tarîpai Epafras uupiawon atarakkan-
nîto' yewî' tawonya tîmaimu yarima
sîrîrî. Tarî mîîkîrî wanî Cristo Jesus
yekare ekaremekî tîuya wenai. 24 Moropai
uyarakkîronkon teesenyaka'masanon Mar-
cos, Aristarco, Demas, Lucas, inkamoroya
tîmaimukon yarima sîrîrî nîrî aapia.
25 Ayewankon ya' morî tîrî Uyepotorîkon
Jesus Cristoya yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA WANÎ INNAPE JESUS KU'NENAN JUDEUYAMÎ' TON PE

Anî'ya sîrîrî kaareta menuka'pî esepu'tî pepîn. Tîîse imenuka'tîponya yarima'pî Judeuyamî' pia, innape Jesus ku'nenan, maasa pra to' yonpayamî' ko'mamî'pî teserukon ta, tîtamokonya tenupato'kon yawîrî. Mîrîrî ye'nen innape Jesus ku'nenanya epu'tî pra awanî'pî, î' kai'ma Paapa yapurî to'ya. To' nenepî tekîn yu'se pra Paapa wanî naka? Teepîremasen wenai Paapa pî' esatî to'ya ka'rî? Mîrîrî warantî to' esenumenka maasa pra e'mai'nokon, innape Jesus ku'nenan munkîyamî' tîwanîkon ye'nen. Jesus era'masa' pra to' wanî'pî, eesenpoto', aasa'mantato', awe'mî'sa'kato' era'manenan pepîn, insanan tîyuntononya era'ma warantî pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî. Imenukatîponya to' maimu yuuku see warantî.

Jesus Cristo eturumaka'pî tîîsa'mantapa tamî'nawîronkon ton pe. Morî pe pu'kuru mîrîrî wanî, penaronkon nenepî teepîremasenya iwîto'pe yentai. Moropai tamî'nawîronkon teepîremasanon yentai Cristo wanî. To' tamokon Moisés nurî'tî yentai awanî. Maasa pra Cristo nenepî'pî wanî tekîn mînî pepîn, tîîse tîmînî ti'kansa', tîîsa'manta yai. Moropai ka' pona Paapa pia pu'kuru yarî'pîiya uurî'nîkon ton pe. Morî pe Paapaya yapisî'pî tîwakîri pe. Mîrîrî ye'nen Jesus ko'mamî Paapa meruntîri winî ipîkku pe.

Uurî'nîkon ton pe tamî'nawîrî Cristo inkupî'pî wenai, innape Jesus ku'nenan ko'mamî e'pai man innape ikupî pî'. Mîrîrî innape Jesus ku'to' wanî yairon pe, tiaron yairon ton pra man.

Tînmu Wenai Paapa Eseurîma Sîrîrî

1 Pena Paapa eseurîmapîtî yai penaronkon utamokon nurî'tî yarakkîrî tu'ke teeseurîmato' yeseru ton eporî'pîiya inkamoro yarakkîrî teeseurîmapa kai'ma. Tu'ke ite'ka eeseurîmapîtî'pî penaronkon tîmaimu ekareme'nenan nurî'tî yarakkîrî mîrîrî ekareme'to'pe to'ya. 2 Tîîse sîrîrî, ⌞Cristo, tînmu erepansa' yai⌟, uyarakkîrî'nîkon eeseurîma'pî mîîkîrî tînmu wenai. Moropai tînmu wenai Paapaya pata koneka'pî. Mîîkîrî menka'pîiya tamî'nawîrî itesa' pe awe'to'pe kai'ma. 3 Mîîkîrî inmu wenai, kure'ne ipîkku pe tîyun Paapa wanî epu'tî. Iwarantî tîwanî wenai, î' kai'ma tîyun wanî ekaremekîiya upî'nîkon. Mîîkîrîya tamî'nawîron sîrîrî pata yapîtanîpî ko'mannîpî meruntî pu'kuru tîmaimu ke. Moropai mîîkîrîya pemonkonyamî' nîkupî'pî imakui'pî mo'ka'pî. Mîrîrî mo'kasa' tîuya tîpo ka' po eereuta'pî ipîkku pata'se' ya'. Tamî'nawîronkon esa' tîwe'sen, Paapa meruntîri winî eereuta'pî.

Ipîkku Pe Paapa Munmu Wanî Inserîyamî' Yentai

4 Epu'tî'nîkon, tîyun pia eereutasa' ye'nen, eena'pî ipîkku pe, inserîyamî' yentai. Moropai Paapaya mîîkîrî ese' ton tîrî'pî tînmu pe, inserîyamî', tîpoitîrîtonon ese' yentai. 5 Maasa pra Paapaya taasa' pra man tiwin kin inkamoro inserîyamî' pî' tîîse tînmu pî' neken ta'pîiya:

Unmu pu'kuru amîrî.
Sîrîrîpe tamî'nawîronkon pî'
ekaremekîuya sîrîrî,
ayun pe pu'kuru wanî *Sl 2.7*

ta'pîiya. Moropai taasai'ya pra man tiwin kin inserîyamî' pî':

Ayun pe wanî ekaremekîuya sîrîrî
Mîîkîrî wanî unmu pe pu'kuru *2 Sm 7.14; 1 Cr 17.13*

taasai'ya pra man to' pî'.

6 Î' pensa Paapaya e'mai'non tînmu yarima yai sîrîrî non pona, mîîkîrîya ta'pî:

Tamî'nawîronkon inserîyamî'ya
mîîkîrî yapurîto'pe kai'ma *Dt 32.43*

ta'pîiya. 7 Moropai Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Paapaya inserîyamî' yaipontî
tîpoitîrîtonon pe to' wîtîto'pe, to' ii'to'pe kai'ma.
Imaimu pe inkamoro wanî.
A'situnya ya'se'ma imaimu pe warantî
moropai apo' awittasa' imaimu pe warantî,
Paapa maimu yawîron pe to' wanî. *Sl 104.4*

taasai'ya man. 8 Tîîse tînmu pî' taasai'ya, imaimu e'menukasa'ya:

Amîrî wanî Paapa pe pu'kuru.
Tamî'nawîronkon esa' pe aako'mamî
ipatîkarî tîwe'tî'kasen pe pra.
Mîrîrî yai tamî'nawîronkon ko'mannîpîya yairî.

9 Morî ku'nen pe awe'to'pe awe'kupî'pî.

Moropai imakui'pî,
Paapa maimu yawîrî tîwe'sen pepîn piapai
aatarima'pî,
ayewanma pe ikupî'pîya.
Mîrîrî kupî'pîya ye'nen, Paapa,
ayepotorîya amîrî menka'pî
tamî'nawîronkon esa' pe awanîpa.
Ipîkku pe pu'kuru
inkamoro ayonpayamî' yentai
akupî'pîiya taatausinpai. *Sl 45.6,7*
Mîrîrî warantî Paapaya ta'pî tînmu pî'.
10 Moropai inî'rî mîîkîrî pî' ta'pîiya:
Yepotorî Wannî, tamî'nawîron
konekatîpon amîrî.
Esippia'tî yai, pata moropai ka'
koneka'pîya ayenya ke pu'kuru.
11 Mîrîrî ankoneka'pî tamî'nawîron
esonomî kupî sîrîrî
tîîse amîrî ko'mamî ipatîkarî.
Tamî'nawîrî teesera'masen ena ipoi'pî pe
pon ena manni' warantî.
12 Mîrîrî yanmako'maya kupî sîrîrî,
mîrîrî mo'kapa moropai inyakanmapa pon
miakanma warantî.
Tîîse amîrî ko'mamî ipatîkarî,
î' pensa ipoi'pî pe eena pepîn *Sl 102.25-27*
ta'pîiya. 13 Moropai Paapaya taasa' pra man
inserîyamî' pî':
Ereutakî umeruntîri winîkîi
ayeyatonon kupîuya pîkîrî ama're *Sl 110.1*
taasai'ya pra man inserîyamî' pî' tîîse
tînmu pî' neken ta'pîiya. 14 Mîrîrî ye'nen
anî'kan pe inkamoro inserîyamî' wanî?
Inkamoro inserîyamî' wanî tamî'nawîrî,
pemonkon esa' warantî pra tîîse yekaton
pe. Paapa poitîrîtonon pe to' wanî.
Moropai inkamoro wanî yarimasa'kon pe.
Paapa nîpîika'tîkon, ipemonkonoyamî'
pîika'tîi yarimasa'kon pe to' wanî. ⌞Tîîse
inkamoro yentai Paapa munmu wanî.⌟

2

Paapa Munmu Winîpai E'pîika'tînto' Iipî

1 Mîrîrî ye'nen kure'ne esenumenkan
e'pai awanî mîrîrî e'pîika'tînto' yekare
Jesus winîpainon uneta'pîkon pî'. Mîrîrî
yairon yekare winîpai atariman namai
esenumenkanpai'nîkon. 2 Pena Moisés
nurî'tî pî' inserîyamî' nekaremekî'pî
itekare wanî'pî yairon pe pu'kuru. Maasa
pra ikupî tîuya taasa' tîuya yawîrî,
Paapaya penaronkon tîmaimu yawîronkon
pepîn taruma'tî'pî. 3 Mîrîrî yentai o'non
ye'ka pe e'pîika'tî'nîkon e'painon Jesus
winîpainon mîrîrî e'pîika'tînto' yekare
yewanmîrîsa'nîkon ya? E'pîika'tîn
pepîn. Maasa pra Uyepotorîkon Jesus
Cristoya ekaremekî'pî e'pîika'tînto'
yekare upî'nîkon. Moropai manni'kan
etatîpono'sanya innape ikupîtîpono'sanya
yairî awanî ekaremekî'pî upî'nîkon.
4 Moropai yairî awanî epu'tî'nîkon maasa
pra Paapaya anî' nîkupî eserîkan pepîn
tu'kan kupî to'ya emapu'tî'pî. Moropai
tiwin pî' to' tîîse to' nîkupî ton meruntî
tîrî'pî Paapaya si'ta to' kaisarî Morî Yekaton
Wannî wenai. Î' kai'ma itu'se tîwanî yawîrî
itîrî'pîiya. Mîrîrî ye'nen yairon pe pu'kuru
awanî epu'tî uurî'nîkonya.

Pemonkon Pe Cristo Ena'pî

Pemonkonyamî' Pîika'tîpa

5 Inserîyamî'ya pata ko'mannî'to'pe Paa-
paya meruntî tîîsa' pra man, manni' ame-
nan pe ikoneka tîuya kupî manni', amenan
inkoneka pî' eseurîman sîrîrî. 6 Tîîse Paapa
maimu e'menukasa' po ta'pî tiaronya:
Paapa, anî'kan pemonkonyamî',
to' pî' eesenumenkapa ipîkku pe?
Î' ton pe morî pe to' munkîyamî' pî' awanî,
inkamoro pîika'tîya?
7-8 Pemonkonyamî' kupî'pîya inkamoro
inserîyamî' ma're tîwe'sanon pe.
Tîîse mîrîrî tîpo ipîkku pe to' kupî'pîya,
tamî'nawîrî ankoneka'san e'to'pe
to' maimukon yawîrî *Sl 8.4-6*
taasai'ya. Tamî'nawîrî tînkoneka'san esa'
pe pemonkonyamî' ku'sa' Paapaya ye'nen,
tiwin kin tiwinanya to' maimu yuwa'ka
pepîn. Tîîse sîrîrî tîpose inkamoro pe-
monkonyamî'ya tamî'nawîron ko'mannîpî
era'ma pra man. 9 Tîîse tiwinanya
tamî'nawîron ko'mannîpî era'ma'nîkon
sîrîrî, mîîkîrî Jesus. Pemonkon pe
inserîyamî' ma're ikupî'pî Paapaya, maasa
pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
ton pe aasa'mantato'pe kai'ma. Mîrîrî
wenai morî pe Paapa e'to' esera'ma
pemonkonyamî' yarakkîrî. Tarîpai ipîkku
pe, morî pe Jesus wanî era'ma uurî'nîkonya.
Tamî'nawîronkon esa' pe eenasa', maasa
pra tîwe'taruma'tîi aasa'mantasa' wenai.
10 Î' ton pe Jesus e'taruma'tî yu'se Paapa
wanî'pî? Manni' Paapa tamî'nawîron
koneka'tîpon, moropai tamî'nawîron
ko'mannî'nen. Mîîkîrî rî wanî'pî tu'kankon
tînmukuyamî' yu'se to' ko'manto'pe tîîpia
tamî'nawîron esa' pe. Mîrîrî kupîpa, tînmu

yarima'pî Paapaya awe'taruma'tîto'pe.
Mîrîrî wenai tîpemonkonoyamî' yarîton
pe eena'pî ka' pona, tîwe'taruma'tîi
tîîsa'mantato' wenai. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
neken ena'pî e'pîika'tînto' esa' pe. 11 Mîrîrî
ye'nen Jesus yonpa pe e'nî. Maasa pra morî
pe pemonkonyamî' ku'nen wanî Paapa
munmu pe. Moropai ipemonkonoyamî',
morî pe Jesus nîkupî'san wanî nîrî
Paapa munkî pe. Mîrîrî ye'nen Jesus
eppepî pepîn tîpemonkonoyamî' pî',
"uyonpayamî'" taapa. 12 Mîrîrî warantî
esatîiya epu'tî'nîkon, maasa pra pena
teeseurîma yai tîmaimu e'menukasa' po
ta'pî Jesusya:

Paapa, eseurîma kupî sîrîrî
uyonpayamî' pî' ayekaremekîuya
moropai apî' eserenka
tamî'nawîronkon emurukuntî'san kore'ta
si'ma *Sl 22.22*
ta'pîiya. 13 Inî'rî ta'pîiya:
Innape mîîkîrî ku'nen uurî *Is 8.17*
ta'pîiya. Moropai inî'rî ta'pîiya:
Tarî wanî sîrîrî, Paapa,
uupia anrumaka'san
uyonpayamî' yarakkîrî. *Is 8.18*

Mîrîrî warantî Jesus eseurîma'pî upî'nîkon
Paapa maimu e'menukasa' po.
14 Pemonkon pe itonpayamî' wanî
ye'nen tîpun ke, moropai tîmînî ke,
inkamoro warantî Jesus ena e'pai awanî'pî
pemonkon pe. Pemonkon pe eena'pî
tîîsa'mantapa kai'ma pemonkonyamî' ton
pe. Mîrîrî tîîsa'mantato' wenai, Makui,
pemonkonyamî' sa'mantato' ton ene'nen
yaretî'kapa kai'ma pemonkon pe eena'pî.
15 Tîwîrî pemonkonyamî'ya imakui'pî kupî,
itu'se Makui e'to' yawîrî, tîîko'mamîkon
pîkîrî. Mîrîrî wenai eranne' pe to'
wanî tîîsa'mantato' pî', tîwe'taruma'tîto'
pî'. Mîrîrî ye'nen tîîsa'mantato' wenai
inkamoro pîika'tî'pî Jesusya. Makui
meruntîri winîpai tîpemonkonoyamî'
mo'ka'pîiya. 16 Inna seru' pepîn in-
serîyamî' pîika'tîi aai'sa' pra man. Tîîse
aaipî'pî pemonkonyamî', Abraão nurî'tî
payannî'san pîika'tîi, manni'kan innape
Paapa ku'nenen Abraãoya ikupî'pî warantî.
17 Mîrîrî ye'nen pemonkon pe eena'pî
tonpayamî' warantî teepîremasanon
esanon yepotorî pe teenapa. Tonpayamî'
tonpe teeseurîmasen pe awanî wenai
Paapaya inkamoro yapisî emapu'tînen
pe eena'pî. Mîîkîrî tonpayamî' tonpe
teeseurîmasen wanî pemonkonyamî'
sa'namanen pe moropai innape to' nîkupî
ton. Moropai imakui'pî to' nîkupî'pî
ye'mapa, aasa'manta'pî inî'rî Paapa
ekore'ma namai to' pî', tîîse tîmîrî ton pe
to' yapi'to'peiya. 18 Mîrîrî ye'nen Jesus wanî
uurî'nîkon pîika'tînen pe uyepu'to'kon,
uyonpato'kon winîpai. Maasa pra pena
mîrîrî ye'ka tonpato' epu'tî'pîiya. Mîrîrî
wenai awe'taruma'tî'pî tîîse itentai eena'pî,
mîrîrî ye'nen upîika'tîiya'nîkon.

3

Jesus Yapurî E'pai Awanî Moisés Nurî'tî Yentai

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', tîmîrî
pe amo'ka'pîiya'nîkon. Moropai tîn-
tîrî yapisîkonpa amenka'pîiya'nîkon.
Mîrîrî wenai Jesus pî' esenumenkatî
kure'ne. Mîîkîrî wanî Paapa narima'pî
pe teepîremasanon esanon yepotorî pe
awe'to'pe uurî'nîkon ton pe. Mîîkîrî
rî kupî uurî'nîkonya innape. 2 Mîîkîrî
wanî'pî Paapa naipontî'pî pe, imaimu
yawîrî tîîko'mansen pe, pena Paapa
pemonkonoyamî' esa' pe tîwanî yai Moisés
nurî'tî ko'mamî'pî warantî. 3 Tîîse Jesus
wanî tîpoitîrî Moisés nurî'tî yentai tîwe'sen
pe. Epu'tî'nîkon maasa pra manni'
pata esa' yapurî kure'ne ipoitîrî yapurî
yentai. Mîrîrî warantî Jesus, pata esa'
munmu yapurî e'pai awanî, Moisés, Paapa
poitîrî yapurî yentai. 4 Inna seru' pepîn
tamî'nawîron pata wanî tesa'kon ke, tiwin
pî' kaisarî. Tîîse Paapa wanî tamî'nawîron
esa' pe. 5 Moropai Moisés nurî'tî wanî'pî
pena teesenyaka'mato' pî'. Yairî pu'kuru
awanî'pî. Paapa maimu yawîrî ikupî'pîiya
Paapa pemonkonoyamî' esa' pe. Î'
kai'ma Paapa yapurî to'ya ekaremekî'pîiya.
Tamî'nawîrî inekaremekî'pî wanî'pî maasa
awe'kupîton pî' ekareme'nen pe. 6 Mîrîrî
warantî nîrî Cristo wanî, Paapa maimu
yawîrî. Tîîse Paapa poitîrî neken pepîn
Cristo wanî, Paapa munmu pe pu'kuru
awanî, moropai tamî'nawîronkon tîpe-
monkonoyamî' esa' pe awanî. Uurî'nîkon
wanî ipemonkono pe, innape ikupî pî'
ko'mannî ya, tîrumakai pra. Moropai
Paapa winîpainon morî yapi'se nîmîkî pî'
ko'mannî ya, ipemonkono pe e'nî.

Paapa Pemonkonoyamî' Erî'ka'to'

7 Mîrîrî ye'nen etatî î' kai'ma Morî Yekaton Wannîya ta'pî mîrîrî innape ikupî rumakato' pî'. Ta'pîiya:
Sîrîrîpe Paapa maimu etaya'nîkon ya yai,
8 anetapai pra ke'tî, pena
atamokon wanî'pî anetapai pra warantî.
Tesa'kon pe Paapa yu'se pra to' wanî'pî.
Moropai Paapa yonpa pî' to' ko'mamî'pî
keren po si'ma.
9 Miarî î' itu'se tîwe'to'kon tîrîuya
anepu'pai to' wanî'pî.
Innape ukupî to'ya pra awanî'pî.
Teuren asakî'ne pemonkon kono' kaisarî,
î' rî kupîuya to' pîika'tîto'pe era'matîpo'nîkon.
10 Mîrîrî ye'nen mararî pra ekore'ma'pî
inkamoro upemonkonoyamî' winîkîi.
Moropai ta'pîuya, insamoro wanî sîrîrî,
teesenumenkato'kon yawîrî.
Moropai î' pensa umaimu yawîrî pra to'
ko'mamî.
Uyeseru anepu'pai pra to' wanî.
11 Mîrîrî ye'nen to' winîkîi ekore'ma'pî.
Moropai ta'pîuya, tiwin kin insamoro
ewomî pepîn manni' pata ya',
untîrî'pî ya'.
Teerî'ka'to'kon eporî to'ya pepîn uupia. *Sl 95.7-11*
Mîrîrî ta'pîiya tînena'poka ton pe pra.
Mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannîya ta'pî
manni'kan utamokon pî'.
12 Aka uyonpayamî', mîrîrî warantî pra
e'tî. Imakui'pî pe teesenumenkai innape
ikupîya'nîkon pra ke'tî. Paapa, ipatîkarî
tîîko'mansen piapai aatarimakon namai,
tîwarî e'tî. 13 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta
tiaronkon yausinpaya'nîkon yuwatî, innape ikupî pî' to' ko'manto'pe. Sîrîrîpe,
penanan wei tînîmî'se pra, to' meruntî-
tannî'tî, imakui'pîya to' yenku'tî namai.
To' yewan ya' eewonsa' ya anpîinamapai
pra to' wanî namai. 14 Maasa pra innape
ikupî pî' ko'mannî ya, Cristo yapisî'pî pata
pai atareti'kan pîkîrî, mîrîrî yai iwanîyakon
pe pu'kuru e'nî. Tamî'nawîrî î' tîrîiya
yapisî, imîrî pe e'nî ye'nen.
15 Enpenatatî, Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa' pî'. Ta'pîiya:
Sîrîrîpe imaimu etaya'nîkon ya, anetapai
pra ke'tî.
Penaron atamokon wanî'pî warantî pra e'tî.
Eta tîuya'nîkon yai to' ekore'ma'pî,
tesa'kon pe Paapa yu'se pra to' wanî'pî.
Mîrîrî warantî pra e'tî *Sl 95.7,8*
taasai'ya man.

16 Anî'kan inkamoro Paapa maimu
etatîpono'san moropai yawîrî pra esi'san?
Tamî'nawîronkon manni'kan Moisés
nurî'tî nîmo'ka'san Egito pata poi.
17 Anî'kan yarakkîrî Paapa ekore'ma'pî
asakî'ne pemonkon (40) kono' kaisarî?
Manni'kan imakui'pî ku'se enna'po'san
moropai imakui'pî ya' ena'san manni'kan
e'tî'ka'san keren po, inkamoro yarakkîrî
Paapa ekore'ma'pî. 18 Anî'kan yarakkîrî
Paapa eseurîma'pî moropai ta'pîiya
tîmaimu tînena'poka ton pepîn. —Tiwin
kin uupia eerî'ka'to'kon eporîya'nîkon
pepîn —ta'pîiya. Eeseurîma'pî manni'kan
tîmaimu yawîrî tîwe'sanon pepîn pî'.
19 Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon, inkamoroya
Paapa nekaremekî'pî teerî'ka'to'kon eposa'
pra awanî'pî, maasa pra innape iku'sa' to'ya
pra awanî wenai.

4

1 Pena î' tîrî tîuya ta'pî Paapaya warantî,
sîrîrîpe tîpemonkonoyamî' pia tîrî tîuya
taa pî' aako'mamî. Tînkoneka'pî, to'
erî'ka'to'kon ton eporî to'ya yu'se Paapa
wanî. Mîrîrî ye'nen aka, tîwarî e'tî,
tamî'nawîrî Paapa nîtîrî yapisîkonpa,
tiwinanya yapisî pra awanî namai. 2 Maasa
pra penaronkonya sîrîrî itekare eta'pî
warantî, uurî'nîkonya e'pîika'tînto' yekare
etasa' man. Pena inkamoroya itekare eta
yai, eta'pî to'ya, î' pe pra rî awanî'pî to'
pia. Maasa pra eta pe neken eta'pî to'ya.
Mîrîrî ye'nen teerî'ka'to'kon ton eporî
to'ya pra awanî'pî, innape ikupî to'ya pra
awanî ye'nen. 3 Tîîse inkamoro warantî
pra uurî'nîkon wanî maasa pra innape
ikupî'nîkon wenai. Mîrîrî ye'nen eporî pe
man Paapa pia erî'ka'nîto' ton, taasai'ya
manni' yawîrî. Maasa pra Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa':
Î' pensa umaimu mana'pokauya pepîn,
teekore'mai eseurîma'pî:
Innape ukupî to'ya pra awanî ye'nen,
tiwin kin uupia teerî'ka'to'kon
eporî to'ya pepîn *Sl 95.11*
taasa' Paapaya man.
Mîrîrî ta'pîiya tamî'nawîrî erî'ka'nîto'
ton, tîntîrî koneka yaretî'kasa' tîuya tîîse.
Maasa pra pena, pata koneka tîuya pata-
pai, mîrîrî antîîpai Paapa wanî'pî innape
iku'nenan pia. 4 Mîrîrî epu'tî'nîkon maasa
pra Paapa maimu e'menukasa' po tiaron

pata awe'menukasa' man. Teeseurîmasen
asakî'ne mia' pona'no wei pî'.
Asakî'ne mia' pona'no wei yai
Paapa erî'kapî'pî tamî'nawîron
teesenyaka'mato' konekasa' tîuya
tîpo *Gn 2.2*
kai'ma awe'menukasa' wanî'pî. [5] Moropai
mîrîrî pî' rî eeseurîma'pî: —Inkamoroya
untîrî teerî'ka'to'kon ton eporî pepîn tiwin
kin —ta'pîiya.
[6] Manni'kan e'mai' pe eta'tîpono'sanya
itekare eta'pî tîîse innape ikupî to'ya pra
awanî'pî. Mîrîrî wenai eporî to'ya pra
awanî'pî. Mîîwîni tîîse tiaronkonya eporî
pe man, iipia teerî'ka'to'kon. [7] Mîrîrî
epu'tî'nîkon maasa pra pena mîrîrî
esuwa'kasa' tîpo, Paapaya wei mo'ka'pî
sîrîrîpan weiyu pe awe'to'pe. Sîrîrî pî'
eeseurîma'pî pena tu'ke kono' tîpo mîrîrî
menukato'pe Davi nurî'tîya. Ta'pîiya o'non
pata eeseurîmasa' manni' pata:
Sîrîrîpe Paapa maimu etaya'nîkon ya,
innape anku'pai pra ke'tî.
Imaimu yawîrî pra ke'tî *Sl 95.7,8*
ta'pîiya. [8] Josué nurî'tîya pemonkonyamî'
yarî'pî pena to' erî'ka'to' pata'se' Canaã
pona. Tîîse mîrîrî to' erî'ka'to' pî'
neken Paapa eseurîmasa' pra man, tîîse
tiaron erî'ka'nîto' pî' eeseurîma'pî, maasa
uurî'nîkon erî'ka'to' weiyu pî'. [9] Mîrîrî
ye'nen mîrîrî erî'ka'nîto' weiyu ko'mamî
Paapa pemonkonoyamî' erî'ka'to' tonpe,
î' kai'ma teesenyaka'ma tîpo Paapa
erî'kapî'pî warantî, asakî'ne mia' pona'no
wei yai eerî'kapî'pî warantî. [10] Maasa pra
anî'ya Paapa pia teerî'ka'to' ton eposa' ya,
mîîkîrî eseka'nunka pepîn, teerî'ka'to' ton
eporîpa. Tîîse eerî'kapî, Paapa erî'kapî'pî
warantî, tamî'nawîron konekasa' tîuya
tîpo. [11] Mîrîrî ye'nen tîwarî e'nîpai'nîkon
Paapa pia erî'ka'nîto' yuwa'ka namai. Aka,
Paapa maimu yu'se pra e'nîpai pra man,
manni'kan penaronkonya Paapa maimu
yuwa'ka'pî warantî pra. Moropai mîrîrî
wenai teerî'ka'to'kon ton eporî to'ya pra
awanî'pî Paapa pia.
[12] Maasa pra Paapa maimuya enen
ko'mannîto' ton enepî uupia'nîkon.
Meruntî ke awanî, moropai kasupara
ipokasa' se' yataimîrî ike' yentai awanî.
Mîrîrî kasuparaya uyesa'kon ya'tî e'painon
itu'na, uye'pîkon yawon ukase'kon pîkîrî.
Tîîse mîrîrî yentai Paapa maimu wanî
yaso'katon pe, itu'nawon esenumenkanto'
moropai uyekatonkon mîrîrî eseporî
emapu'tîiya sa'nîrî. Moropai uyeserukon
era'maiya yairon ku'sa' era'maiya moropai
yairon pepîn ku'sa' era'maiya, uyewankon
ya' tîîko'mansen. [13] Mîrîrî ye'nen in-
aponkasa' pe awanî tamî'nawîrî Paapa yenu
ya'. Î' yenomî eserîke pra awanî Paapa
yenu kaisarî. Tamî'nawîron tînkoneka'pî
era'ma Paapaya. Tamî'nawîron wanî a'ta
ke itenu kaisarî î' yenomî pata'se' ton pra.
Mîrîrî ye'nen enpenatanpai'nîkon mîîkîrî
pî', tamî'nawîron uurî'nîkon nîkupî'pî
ekaremekî pe man, yairî e'nî yairî pra
e'nî, manni' Paapa pî' enpenatanpai'nîkon.
Maasa pra uurî'nîkon nîkupî'pî yenpoiya
kupî sîrîrî.

Jesus Wanî Kure'ne Teepîremasen

Uurî'nîkon Ton Pe

[14] Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî'
ko'mannîpai'nîkon, yairî ma're teenai
pra. Maasa pra moro man kure'nan
uurî'nîkon ton pe teepîremasanon esanon
yepotorî. Manni' to'sarî eewomî'pî
Paapa pia, Jesus mîîkîrî Paapa munmu.
[15] Mîîkîrî teepîremasanon esanon yepotorî
uurî'nîkon ton pe ko'mamî tî'noko'pîkon
pe uyera'makon pî', maasa pra a'tu'mîra
e'nîto' wenai. Maasa pra pena mîîkîrî
yonpa'pî Makuiya tu'ke teseru ton tuwai,
sîrîrîpe uurî'nîkon yonpa pî' aako'mamî
manni' warantî. Tîîse mîîkîrî wanî'pî
imakui'pî ku'nen pe pra. [16] Mîrîrî ye'nen
erepannîpai'nîkon man iipia eranne' pe pra
Paapa nîtîrî yapi'se. Maasa pra uurî'nîkon
era'maiya tî'noko'pî pe. Morî pe tîwe'to'
wenai uurî'nîkon pîika'tîiya. Mîîkîrî
yarakkîrî eseurîmanpai'nîkon. Tîwîrî
mîîkîrî winîpai upîika'tîto'kon yapisî pî'
ko'mannî, itu'se e'nîto' pîkîrî.

5

[1] A'kî, insamoro teepîremasanon esanon
yepotorîkon pî' esenumenkanpai'nîkon.
Inkamoro wanî tonpayamî' warantî
pemonkon pe. Moropai Paapaya inkamoro
menka tiaronkon kore'tapai. Moropai to'
esenyaka'mato' ton tîrîiya, tapurîto'pe
to'ya kai'ma, yarakkîrî teeseurîmasen
pe to' wanî, tonpayamî' ton pe. Mo-
ropai inkamoroya tîîpia'nîkon tiaronkon
nenepî'pî po'tî, to' nîkupî'pî imakui'pî ton
pe. [2] Morî pe inkamoro wanî tonpayamî'
yarakkîrî. Maasa pra to' warantî rî
a'tu'mîra tîwe'sanon pe inkamoro wanî.

Mîrîrî ye'nen tiaronkon pakkokon pî' to'
ekore'ma pepîn imakui'pî ku'nenan pî'.
Tîîse tî'noko'pîkon pe to' era'ma to'ya.
3 Maasa pra a'tu'mîra tîwanîkon wenai
inkamoroya nîrî imakui'pî tînkupî'pîkon
ton pe ipo'tî e'pai awanî, tonpayamî' neken
imakui'pî kupîtîpono'san nîkupî'pî ton pe
pra.
4 Anî'ya taa eserîke pra awanî tîîwarîrî: —
Teepîremasen pe e'pai wai ipîkku pe —taiya
eserîke pra awanî. Tîîse Paapaya neken
imenkasa' yai, itu'se tîwanî yawîrî, mîîkîrî
wanî kure'nan teepîremasen pe. Î' kai'ma
Arão nurî'tî yanno'pî Paapaya warantî to'
menkaiya. 5 Mîrîrî warantî nîrî Cristoya
taasa' pra man: —Teepîremasanon esanon
yepotorî pe e'pai wai —taasai'ya pra man.
Tîîse Paapaya neken imenka'pî teepîre-
masanon esa' pe awe'to'pe. Ta'pî Paapaya
ipî' see warantî:
Unmu pe pu'kuru awanî sîrîrî,
moropai sîrîrîpe tamî'nawîronkon pî'
ekaremekîuya,
ayun pe uurî wanî *Sl 2.7*
ta'pîiya. 6 Moropai inî'rî tîmaimu
e'menukasa' po tiaron pata ya':
Teepîremasen pe awanî ipatîkaron pe,
imo'kauya pata pe pra.
Manni' teepîremasen Melquisedeque
wanî'pî warantî awanî *Sl 110.4*
ta'pîiya.
7 Pena tarî non po tîîko'mamî yai
Jesus epîrema'pî. Meruntî ke, moropai
tîkarau ye'ka pe Paapa pî' esatî'pîiya
tîîsa'mantato' winîpai tîpîika'tîto'peiya.
Moropai Paapaya mîîkîrî maimu eta'pî
maasa pra tîîpia eeturumakasa' epu'tî tîuya
ye'nen. 8 Teuren Paapa munmu pe si'ma
tîwe'taruma'tîto' epu'tî'pîiya. Mîrîrî wenai
î' kai'ma Paapa maimu yawîrî tîwanî pî'
eesenupa'pî. 9 Moropai teekonekasa' yai,
tamî'nawîrî tîyun maimu yawîrî teenasa'
yai, mîîkîrî ena'pî ipatîkaron e'pîika'tînto'
esa' pe, tamî'nawîrî manni'kan morî Paapa
maimu yawîrî tîwe'sanon pîika'tînen pe
awe'to'pe. 10 Moropai Paapaya mîîkîrî Jesus
kupî'pî teepîremasanon esanon yepotorî
ton pe, pemonkonyamî' pîika'tîto'pe,
manni' teepîremasanon esanon yepotorî
Melquisedeque wanî'pî warantî ikupî'pîiya.

Innape Iku'to' Kupî Ya Tîwî, Nari' Pe Awanî

11 Tu'ke man Melquisedeque yekare pî'
ayenupato'kon tîîse î' kai'ma ekaremekî
eserîke pra man. Maasa pra sa'man pe
awanî, moropai enya'ne pe awanîkon.
Eesenupapai pra aako'mamîkon sîrîrî
tîpose. 12 Teuren pena pata pai eta pî'
aako'mansa'kon naatîi. Aasîrî yenupaton
pe awanîkon e'painon teuren. Tîîse î'
kai'ma inî' panpî' ayenupanenkon ton
yu'se awanîkon. Sa'man pepîn Paapa
maimu pî' ayenupakon yu'se awanîkon.
Mîrîrî ye'nen moreyamî' warantî
awanîkon, sararu pî' awentamo'kakon
eserîke pra naatîi tîîse amîrî'nîkon man
mana' pî' tîwe'sen more warantî. 13 Mîrîrî
tauya sîrîrî maasa pra sa'man pepîn Cristo
yekare pî' eesenupa'pîkon neken. Inî'
panpî' yu'se pra awanîkon. Mîrîrî ye'nen
pakkokon moreyamî' warantî awanîkon,
î' wanî yairon pe, î' wanî imakui'pî pe
epu'tîya'nîkon pra naatîi. Mîrîrî pî'
eesenupakon pra awanîkon ye'nen. 14 Tîîse
tiyo' ton yu'se more pe pra tîwe'sen
wanî warantî, mîîkîrî Paapa maimu pî'
teesenupasen wanî. Sa'me panpî' Paapa
yeseru pî' eesenupasa' awanî. Mîrîrî ye'nen
morî epu'tîiya moropai î' wanî imakui'pî pe
epu'tîiya, mîrîrî pî' teesenupasa' ye'nen.

6

1 Mîrîrî warantî arentan yuwapai'nîkon
man, more pepîn esenupasa' epu'nen pe
warantî, epu'nen pe e'nîto'pe'nîkon. E'mai'
pe esenupanî'pî ya' ko'mannîpai pra man.
Pena itekare eta'pî see warantî. Penaron
imakui'pî uyeserukon rumakato' moropai
innape Paapa ku'to' eta'pî uurî'nîkonya.
2 Moropai eta'pî uurî'nîkonya, esenpatako-
nanto' yekare eta'pî, moropai î' kai'ma
tiaron Paapa yapurînen pe tîwe'sen
pona mia' tîîto' yekare eta'pî. Moropai
sa'mantan tîpo e'mî'sa'kanto' yekare
eta'pî. Moropai tiwinano'pî wei yai, tuipî
yai, Paapaya pemonkonyamî' yenunto'
ipatîkarî e'taruma'tînto' yekare eta'pî
uurî'nîkonya. 3 Mîrîrî etasa' pata pai
epu'tî'nîkon. Tarîpai inî' panpî' epu'tî e'pai
man. Moriya mîrîrî pî' esenupanpai'nîkon
man, Paapaya itîrî ya.
4 Tiaron pensa Paapaya tiaronkon
esenupa tîrî pepîn. Maasa pra o'non ye'ka
pe pena innape Paapa kupîtîpono'san
enna'posa' ya te'ma'pîkon pî', î' kai'ma
mîrîrî tînkupî'pîkon pî' to' enpenata
e'painon inî'rî? To' enpenata eserîke
pra awanî. Maasa pra inkamoro wanî'pî
Paapa epu'nenan pe. Moropai Paapa
nîtîrî'pî ka' poinon epu'tî'pî to'ya. Moropai

inkamoroya Morî Yekaton Wannî yapisî'pî.
5 Inkamoroya epu'tî'pî, Paapa maimu
wanî morî pe. Moropai Paapa nîkupî'pî
tîmeruntîri ke era'ma'pî to'ya, ikupîiya
kupî warantî amenan pata ya'. 6 Tîîse
tamî'nawîrî mîrîrî epu'tî tîuya'nîkon tîpo,
inkamoroya innape iku'to' tîuya'nîkon
rumaka ya, î' kai'ma to' enepî e'painon
inî'rî to' enpenatato'pe? To' enepî eserîke
pra awanî. Maasa pra inkamoro ye'ka wanî
inî'rî itakon ite'ka pe Cristo pokapî'nenan
warantî. Moropai mîrîrî kupî to'ya era'ma
tîuya'nîkon pî' tiaronkon wo'ma'ta Cristo
pî' emapu'tî to'ya tamî'nawîronkon rawîrî
si'ma. Mîrîrî warantî ikupî to'ya ya,
ipatîkarî tîwe'taruma'tîto' winîpai to'
epa'kato' ton pra awanî.

7 Maasa era'matî. Pemonkonyamî' wanî
non warantî. Kono' rena tu'ke ite'ka
amansa' yai morî pe eena moropai î' ena'pî
pîmî mîrîrî aro'tasa' epeta. Mîrîrî mo'ka
mîrîrî umî esa'ya tîwakîri pe. Mîrîrî
warantî tîwakîri pe uurî'nîkon yapisî Paa-
paya, innape tîkupî pî' ko'mannî ya. 8 Tîîse
eepeta pra awanî ya, moropai mî'nî ye'
aro'ta, parî' aro'ta mararî pra, mîrîrî wanî
pepîn morî pe. Moropai mîrîrî era'ma
itesa'ya î' pe pra rî. Mîrîrî po'tî itesa'ya
mîrîrî. ⌊Mîrîrî warantî inkamoro pe-
monkonyamî' tîrumakatîponkon yenumî
Paapaya.⌋

9 Tîîse uyonpayamî', mîrîrî warantî
eseurîma tanne nari' pî', mîrîrî warantî
awanîkon kupîuya pra wai. Maasa
pra morî ankupî'pîkon wenai, epu'tî
pî' wai î' kai'ma morî pe Paapaya
amîrî'nîkon ku'sa', apîika'tîiya'nîkon
ye'nen. 10 Paapa wanî pepîn yairî
tîwe'sen pe pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya
tîîwanmîra amîrî'nîkon esenyaka'mato'
kupî pepîn. Moropai tiaronkon
ipemonkonoyamî' sa'namato'ya'nîkon to'
pîika'tîto'ya'nîkon wenai, innape Paapa
yapurîya'nîkon esepu'tî. Moropai sîrîrî
tîpose awanîyakonkon pîika'tîto'ya'nîkon
kupîiya pepîn tîîwanmîra. 11 Mîrîrî ye'nen
kure'ne anna esenumenka tiwin pî'
awanîkon tanne, akaisarî'nîkon. Yairî
ma're teenai pra ikupî pî' ako'mantî
aasa'mantakon pîkîrî, Paapa winîpainon
morî pu'kuru annîmîkîkon yapisîkonpa.
12 Mîrîrî ye'nen enya'ne pe awanîkon e'pai
pra man. Innape iku'nenan nîkupî anku'pai
pra ke'tî. Tîîse e'tî manni'kan innape
ikupî pî' tîîko'mansenon warantî, moropai
teeseta'kai pra inîmî'nenan warantî.
Mîrîrî kupî pî' aako'mamîkon ya, î' tîntîrî
pe Paapa nekaremekî'pî yapisîya'nîkon
pu'kuru.

Î' Ta'pî Tîuya Ku'nen Paapa Wanî

13 Epu'tî'nîkon, seru'ye' pe pra î' kupî
taa ya, uurî'nîkonya taa uyentainon ipîkku
pe tîwe'senya eta tanne. Mîrîrî wenai in-
nape umaimukon wanî eesepu'tî. Mîrîrî
warantî pena Paapaya ta'pî Abraão nurî'tî
pî' î' kupî tîuya. Moropai tîmaimu tîrî'pîiya
iipia, tînena'poka ton pe pra tînkupî tonpe.
14 Tîîse etato'peiya tentainon ton pra awanî
ye'nen, Paapaya ta'pî tîmaimu mana'poka
tîuya pe pra:
—Paapa uurî. Uyentainon ton pra man.
Mîrîrî ye'nen tauya apî'
morî pe apîremauya seru' pepîn.
Moropai mararî pra anmukuyamî'
apayanyamî' epamî kupî sîrîrî *Gn 22.17*
—ta'pîiya Abraão nurî'tî pî'. 15 Mîrîrî
taasa' Paapaya ye'nen pena pata pai
Abraão nurî'tîya inîmîkî ko'mannîpî'pî
teeseta'kai pra. Moropai mîrîrî ta'pî
Paapaya yawîrî Paapa winîpainon yapisî'pî
Abraão nurî'tîya.

16 Mîrîrî warantî tiaronya —Ikupîuya —
taa ya, ipîkku pe tîwe'sen itentainonya
eta tanne, innape awanî epu'tî, —Ikupîiya
pepîn naka —tîkai pra. Mîrîrî ye'nen
anî' esiyu'pîtî pepîn imaimu pî'. 17 Mîrîrî
warantî nîrî tîpemonkonoyamî' pî' Paapaya
tîmaimu ekaremekî'pî aronne epu'tî to'ya
yu'se tîwanî ye'nen. Î' kupî tîuya taasa'
tîuya manni' yapi'nenanya yapi'to'pe. Mo-
ropai tîwîrîrî teeseurîma'pî mo'tanîpîiya
pepîn. Mîrîrî ye'nen eeseurîma'pî. —
Paapa uurî, uyentainon ton pra man innape
ikupîuya —ta'pîiya. Ikupî tîuya ta'pîiya
moropai î' pensa tîmaimu mana'pokaiya
pepîn. 18 Mîrîrî ye'nen asakî'ne man. Î'
ta'pî Paapaya, inî'rî inyakanmaiya eserîke
pra. Maasa pra î' pensa Paapa wanî pepîn
seru' pe. Moropai mîrîrî wenai uurî'nîkon,
iipia eturumaka'sanya upîika'tîiya'nîkon
epu'tî, “yai pra itîrîiya” tîkai pra. Mîrîrî
ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî teeseta'kai
pra. 19 Manni' apo'yen ye'se' pe to' nîtîrî
warantî, mîrîrî innape iku'to' wanî sa'man
pe. Uyapîtanî'nenkon pe awanî uyewankon
ya'. Mîrîrî wenai Paapa pia pu'kuru
erepannî nîmîkî pî' ko'mannî, sîrîrî innape

iku'to' rumaka pepîn tiwin kin. 20 Maasa pra
aasîrî pemonkon ewonsa' man Paapa pia
pu'kuru urawîrî'nîkon, mîîkîrî Jesus. Teep-
îremasanon esanon yepotorî pe eenasa'
man. Uurî'nîkon ton pe eeseurîma sîrîrî
moropai ipatîkarî aako'mamî upîika'tîkon
pî', pena teepîremasanon esanon yepotorî
Melquisedeque e'pîtî'pî warantî eena'pî.

7

Melquisedeque Wanî'pî Ipîkku Pe

Moropai Teepîremasen Pe

1 Tarîpai eseurîma sîrîrî Melquisedeque
yekare pî'. Melquisedeque mîîkîrî Salém
ponkon esa' pe tîwe'sen. Moropai
pemonkonyamî' tonpe teepîremasen pe
awanî'pî. Inkamoro tonpe eeseurîmapîtî'pî
Paapa yarakkîrî, tamî'nawîronkon yen-
tainon pu'kuru. Pena Abraão nurî'tî
enna'po ko'mannîpî tanne, pata esanon
tî'ka tîpo, mîîkîrî ponaya Melquisedeque
wîtî'pî epose. Moropai mîîkîrî eporî tîuya
pe, morî pe Abraão nurî'tî e'to'pe ta'pîiya
Paapa pî'. 2 Mîrîrîya Abraão nurî'tîya
inkamoro tîntî'ka'san yemanne pantaka'pî
mia' tamî'nawîrî yonpa kaisarî moropai
tiwin itonpa tîrî'pîiya iipia, itonparî'pî
yarakkîrî awe'nîmî'pî. Mîrîrî warantî
itîrî'pîiya Melquisedeque pia. Mîîkîrî
ese' wanî'pî Melquisedeque pe, taato'
yairon esa' pe tîwe'sen. Moropai tiaron
itese' wanî'pî Salém ponkon esa' pe
awe'to'. Taato' wanî morî tîwanmîn esa'
pe tîwe'sen. Mîrîrî warantî asakî'ne itese'
wanî'pî. 3 Mîîkîrî Melquisedeque wanî'pî
o'non pata pai esenpo'pî pe eesepu'tî
pra. Itun moropai isan moropai tiaronkon
itamorî'san esepu'tî pra awanî'pî. Mîrîrî
ye'nen eesenpo'pî esepu'tî pra awanî.
Moropai aasa'manta'pî esepu'tî pra nîrî.
Tîîse mîîkîrî ko'manto' wanî Paapa munmu
warantî. Awanî teepîremasen pe ipatîkarî
taataretî'kasen pe pra.

4 Maasa era'matî, î' kai'ma kure'ne
Melquisedeque wanî'pî. Maasa pra pena
utamokon Abraão nurî'tîya teyatonon
tî'kasa' tîuya yai, to' yemanne mo'kasa'
tîuya yonpa mo'ka'pî iipia tîntîrî ton.
⌞Ipîkku pe Melquisedeque wanî'pî.⌟ 5 A'kî,
Moisés nurî'tî kaaretarîya taasa' yawîrî,
teepîremasanon, manni'kan to' yemanne
yonpa Levi payanî'sanya tonpakon winîpai
yapisî e'pai awanî tiwin. Teuren to'
yonpayamî' pe tîwanîkon ye'ka pe Abraão
nurî'tî payanî'san pe si'ma. 6 Tîîse
mîîkîrî Melquisedeque wanî'pî Levi
nurî'tî payanî'pî pe pra. Mîîwîni tîîse
Abraão nurî'tîya te'mato'pe esatî'pîiya
manni' inmo'ka'pî iteyatonon piapai
yonpa ke. Moropai morî pe Abraão
nurî'tî ko'manto'pe ta'pîiya Paapa pî'
manni' Abraão nurî'tî Paapa nîtîrî'pî
yapisîtîpono'pî. 7 A'kî, mîîkîrî tiaron pîre-
manen wanî pepîn inpîrema'pî ma're, tîîse
itentainon pe awanî. Mîrîrî ye'nen ipîkku
pe Melquisedeque wanî'pî Abraão nurî'tî
yentai, morî pe aako'manto'pe taasai'ya
ye'nen. 8 Moropai tiaron esenumenkanto'
wanî. Manni'kan Levi nurî'tî payanî'san
tonpakon winîpai to' nîtîrî yapi'nenan wanî
warayo'kon pe, tîîsa'mantasanon pe. Tîîse
mîrîrî warantî pra Melquisedeque wanî'pî.
Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' ya'
eeseporî pepîn Melquisedeque sa'mantato'
pî' teeseurîmasen. 9 Moropai taa e'painon
Abraão nurî'tîya ye'ma'pî temanne yonpa
ke. Moropai Levi nurî'tîya nîrî ye'ma'pî
mîrîrî yai. Teuren ipayanyamî' rî'sanya
te'mato'kon yapisî. 10 Maasa pra pena Levi
nurî'tî esenposa' pra tîîse Abraão nurî'tîya
ye'ma'pî. Mîrîrî ye'nen taa'nîkon e'painon
Abraão nurî'tî yarakkîrî Levi nurî'tî wanî'pî
Melquisedeque yarakkîrî eeseporî yai.
Mîrîrî yai Levi nurî'tîya nîrî ye'ma'pî.

11 Moisés nurî'tî nîmenuka'pî wanî'pî
Levi nurî'tî payanî'san yonpa wanî pe
man teepîremasen pe taato'. Maasa pra
inkamoro wanî'pî Arão nurî'tî payanî'pî pe
mîîto'pe. Tîîse inkamoro esenyaka'mato'
wenai pemonkonyamî' e'pîika'tîsa' ya,
inî'rî tiaron teepîremasen ton iipî'pî pepîn
e'painon. Tîîse mîrîrî pîkînsa' aaipî e'pai
awanî'pî, manni' Melquisedeque wanî'pî
warainon, Arão nurî'tî wanî'pî warainon
pepîn. 12 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî erepamî'pî
pata pai, Moisés nurî'tî maimu rî'pî, î'
kai'ma Paapa yapurî pî' teeseurîmasen,
etinyaka'ma e'pai awanî maasa pra teep-
îremasen etinyaka'ma ye'nen. 13 Mîîkîrî
Uyepotorîkon Jesus pî' eseurîma sîrîrî.
Mîîkîrî e'sa' pra man Levi nurî'tî parî'pî pe
tîîse tiaron paarî'pî pe awanî'pî. Moropai
inkamoro yonpa esenyaka'masa' pra man
teepîremasanon warantî to' nîpo'tî po'tî
pî'. 14 Mîîkîrî esenpo'pî Judá nurî'tî paarî'pî
pe. Moropai î' pensa inkamoro Judá nurî'tî
payannî'san pî' Moisés nurî'tî eseurîmasa'
pra man, pena teepîremasanon ton pî'
teeseurîma yai.

Tiaron Teepîremasen Melquisedeque Warainon

15 Moropai esepu'tî aronne, amenan pe itîrî'pî Paapaya î' kai'ma pemonkonyamî' wîtî tîîpia. Maasa pra tiaron teepîremasen ii'sa' man, Melquisedeque warantî, Levi payanî'san warantî pra. 16 Mîîkîrî enasa' pra man teepîremasen pe Levi nurî'tî paarî'pî pe tîwanî ye'nen. Moropai pemonkonyamî' maimu pe eenasa' pra man. Tîîse tîîsa'mantato' yentai tîîko'manto' wanî ye'nen, mîîkîrî ena'pî teepîremasen pe. Mîrîrî ye'nen tîîsa'mantasen pe pra awanî. 17 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Amîrî wanî pe man teepîremasen pe ipatîkarî
manni' Melquisedeque wanî'pî warantî *Sl 110.4*
taasai'ya man.

18 Mîrîrî ye'nen mîrîrî mai penaro' yawîrî to' e'to' mîrîrî e'tî'ka'pî, maasa pra upîika'tîiya'nîkon eserîke pra awanî ye'nen. 19 Maasa pra Moisés nurî'tî pî' Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton e'sa' pra awanî'pî yairon pe pemonkon ku'nen pe. Morî pe anî' kupîiya pepîn. Tîîse mîrîrî yentai tiaron esenpo'pî morî moropai mîîkîrîya uurî'nîkon yarî Paapa pia pu'kuru.

20 Moropai tiaron esenumenkanto' wanî teepîremasen Jesus pî'. Mîrîrî tîîse Paapaya ta'pî tînena'poka tonpe pra Jesus pî', teepîremasen pe awe'to'pe ipatîkarî. Mîrîrî warantî taasai'ya pra awanî'pî tiaronkon Levi nurî'tî payannî'san pî'. 21 Tîîse teepîremasen pe Jesus kupî tîuya yai, Paapaya ta'pî tînena'poka tonpe pra. Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' see warantî:

Paapaya ta'pî î' pensa inna'poka tîuya pata pe pra:
—Amîrî wanî pe man
teepîremasen pe ipatîkarî *Sl 110.4*
—ta'pîiya ipî'. 22 Mîrîrî warantî eeseurîmasa' ye'nen, epu'tî'nîkon Jesus ko'mamî iipia ipatîkarî, uurî'nîkon pîika'tînen pe. Paapaya taasa' yawîrî ikupî'pîiya. Mîrîrî wanî Paapa yarakkîrî wanî morî pe e'nî emapu'tînen pe. Amenan esetanto' pe awanî, morî pe panpî' manni' unkupîkon ton pe inekaremekî Moisés nurî'tî pî' yentai.

23 Moropai tiaron esenumenkanto' wanî teepîremasen Jesus pî'. Inkamoro teepîremasanon wanî'pî tu'ke. Maasa pra tîîsa'mantasen pe to' wanî ye'nen. E'mai' pe teepîremasen pe tîwe'sen ko'mamî eserîke pra awanî'pî ipatîkarî. 24 Tîîse mîrîrî warantî pra Jesus wanî ipatîkarî teepîremasen pe aako'mamî. Mîrîrî ye'nen aasa'manta'pî pata'pî ya' tiaron ena teepîremasen pe taa eserîke pra awanî. 25 Mîîkîrî ko'manto' wanî sîrîrîpe moropai ipatîkarî. Mîrîrî ye'nen manni'kan Paapa pia itîîpainokon pîika'tî pî' aako'mamî. Mîîkîrîya pemonkonyamî' ton pe esatî ko'mannîpî Paapa pî', maasa pra teepîremasen pe ipatîkarî tîîko'mamî ye'nen ikî'pî ton pra.

26 Mîrîrî ye'nen Jesus wanî ipîkku pe, teepîremasanon esanon yepotorî pe itu'se e'nîto'pe'nîkon. Mîîkîrî wanî morî pe pu'kuru. Î' nura ton pra iipia. Moropai î' pensa imakui'pî kupîtîpon pe pra awanî. Mîîkîrî ko'mamî'pî pena imakui'pî ku'nenan kore'ta tîîse mîîkîrî nîkupî'pî imakui'pî ton pra awanî'pî. Moropai mîîkîrî yarî'pî Paapaya ka' pona ipîkku pe aako'manto'pe miarî. 27 Mîîkîrî e'sa' pra man pena teepîremasanon esanon yepotorîkon e'mai'nokon wanî'pî warantî. Maasa pra wei kaisarî î' po'tî to'ya yu'se awanî'pî tînkupî'pîkon imakui'pî ton pe. Moropai mîrîrî tîpo tonpayamî' nîkupî'pî ton pe ipo'tî'pî to'ya. Inkamoro warantî pra awanî'pî, imakui'pî tînkupî'pî ton pe î' po'tîiya yu'se pra awanî'pî. Tîîse mîîkîrî Jesusya ikupî'pî tiwin ite'ka tamî'nawîronkon tonpe. Eeturumaka'pî tiaronkonya tîwîto'pe kai'ma tamî'nawîronkon nîkupî'pî imakui'pî ye'mapa. 28 Pena Moisés nurî'tî maimuya taasa' yawîrî teepîremasanon esanon yepotorîkon ton menka'pî to'ya, warayo'kon. Pemonkon pe tîwanîkon ye'nen e'to' yawîronkon pepîn, a'tu'mînan pe to' wanî. Tîîse mîrîrî tîpo Paapaya tîmaimu tînena'poka ton pepîn wenai tînmu menka'pî teepîremasen pe awe'to'pe. Morî, e'to' yawîron tînmu menka'pîiya, tiaronkon teepîremasanon yentainon. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ko'mamî sîrîrîpe teepîremasanon esanon yepotorî pe ipatîkarî, î' pensa aataretî'ka tonpe pra.

8

Jesus Wanî Uurî'nîkon Ton Pe

Teepîremasanon Esanon Yepotorî Pe

1 Tamî'nawîron yentai sîrîrî taa annaya manni' wanî Jesus pî' teeseurîmasen pe awanî. Mîîkîrî Jesus wanî ipîkku pe, kure'nan uurî'nîkon tonpe teepîremasen

esanon yepotorî pe awanî. Mîîkîrî ereutasa'
ko'mamî tamî'nawîronkon esa' pe Paapa
yaponse' meruntî winî. [2] Moropai miarî
si'ma Paapa pata'se' pu'kuru ya' mîîkîrî
esenyaka'ma ko'mannîpî teepîremasanon
esanon yepotorî pe. O'non pata Paapa
yapurîto' pu'kuru pata, intîrî'pî pata si'ma,
pemonkonyamî' nîtîrî'pî pe pra awanî.

[3] Tamî'nawîronkon manni'kan teep-
îremasanon esanon yepotorî wanî'pî
imenkasa'kon pe, to' esenyaka'mato'pe
Paapa pia tîntîrîkon tîrî pî'. Moropai
tînpo'tîkon tekînkon po'tîto'pe to'ya
tonpakon nîkupî'pî imakui'pî ton pe,
mîrîrî wanî'pî to' esenyaka'mato'pe.
Mîrîrî warantî uurî'nîkon ton pe Jesus
teepîremasen kure'nanya î' tîrî e'pai
awanî'pî uurî'nîkon tonpe. [4] Tarî non
po tîwanî ya, teepîremasen pe awanî
pepîn e'painon. Maasa pra tarî teepîre-
masen, mîrîrî ku'nenan, wanî tîntîrîkon
tîînenan î' kai'ma Moisés nurî'tîya ta'pî
yawîrî ku'nenan wanî mîîto'pe. Jesus
esenyaka'mato' wanî pepîn Moisés nurî'tî
nekaremekî'pî yawîrî. [5] Tîîse inkamoro
teepîremasanon esenyaka'mato' wanî tarî.
Mîrîrî wanî ka' po tîwe'sen patakanen
pe neken, moropai itekatono'pî pe
awanî. Mîrîrî ye'nen î' pensa Paapa yewî'
konekaiya ya, Paapaya ta'pî Moisés pî':

Aka, e'to' yawîrî tamî'nawîrî î' ta'pîuya mo-
ropai yenpo'pîuya aapia era'mapa
manni' wî' po mîrîrî yawîrî mîkupîi
Êx 25.40
ta'pîiya. [6] Tîîse Jesusya morî
teesenyaka'mato' ton yapi'sa' manni'kan
teepîremasanon esenyaka'mato' yentai.
Maasa pra Moisés nurî'tî maimu yawîrî
to' esenyaka'ma'pî. Tîîse mîîkîrî Jesus
ko'mamî sîrîrî Paapa moropai pemonkon
yarappana tîwe'sen pe î' kai'ma morî pe
pemonkon ena emapu'tîpa kai'ma Paapa
yarakkîrî. Mîrîrî warantî eesenyaka'mato'
wanî morî pe, e'mai' pe Moisés nurî'tî pia
tîmaimu esetanto' tîntîrî'pî yentai. Maasa
pra morî panpî' tîrîuya pe wai aapia'nîkon
taasai'ya ye'nen.

[7] Sîrîrî e'mai'non î' ta'pî Paapaya Moisés
nurî'tî pî' e'sa' ya, e'to' yawîrî, amenan pe
inî'rî î' taa Paapaya pepîn e'painon. [8] Tîîse
Paapaya era'ma'pî î' kai'ma yairî pra pe-
monkonyamî' yeseru wanî. Mîrîrî ye'nen
ta'pîiya:

—Î' pensa amenan mai to' nîkupî tonpe
konekauya kupî sîrîrî Israel ponkon tonpe.
Moropai Judá nurî'tî pemonkonoyamî' ton
pe
ikonekauya kupî sîrîrî,
[9] manni' pena atamokon tonpe ikupî'pîuya
warantî pra,
î' pensa Egito pata yapai to' mo'kauya yai
ikupî'pîuya warantî pra.
Maasa pra inkamoro e'sa' pra man mîrîrî
yawîrî.
Mîrîrî wenai inkamoro yewanmîrî'pîuya,
to' piapai atarima'pî —ta'pî Uyepo-
torîkonya.
[10] —Sîrîrî kupîuya maasa to' nîkupîton pe
insamoro Judeuyamî' tonpe.
Awanî pe man see warantî —ta'pîiya.
—Itîrîuya to' esenumenkato'kon ya',
umaimu to' nîkupîkon ton tîrîuya
to' yewan ya' aako'manto'pe,
yawîrî iko'manpai to' e'to'pe,
tiaronya to' yaipontî pra tîîse.
Mîrîrî yai uurî wanî to' yepotorî pe
moropai inkamoro wanî upemonkonoy-
amî' pe.
[11] Mîrîrî yai anî'ya tîîko'mamî yonpa yenupa
eserîke pra awanî.
Moropai taiya eserîke pra awanî
tîwanîyakon pî':
"Paapa epu'kî," taiya eserîke pra awanî.
Maasa pra mîrîrî yai tamî'nawîronkonya
uyepu'tî kupî sîrîrî tewankon ya'.
Manni'kan ipîkku pe pra tîwe'sanonya
moropai ipîkku pe tîwe'sanonya uyepu'tî
kupî sîrîrî.
[12] Mîrîrî yai tamî'nawîrî uuwanmîra to'
nîkupî'pî imakui'pî kupîuya
tiwin kin ipî' enpenata pepîn *Jr 31.31-34*
—ta'pîiya.

[13] Inî'rî eesetato'kon kupîuya pe wai
amenan pe taasa' Paapaya yai, e'mai'non
inkupî'pî epu'tî'nîkon tarîpai, penaro' pe
awanî moropai aataretî'ka kupî sîrîrî.

9

Paapa Yapurîto' Yeseru Sîrîrî Non Po Si'ma

[1] Pena e'mai' pe Paapaya etanto' pî'
esenumenkanpai'nîkon. Moisés nurî'tî pia
itîrî'pîiya, î' kai'ma tapurîto' ekareme'nen
pe. Mîrîrî ekaremekî'pîiya î' kai'ma
pemonkonyamî'ya tapurîto'pe Paapa
ko'manto' ton tînkoneka'pîkon ta si'ma
sîrîrî non po. [2] Ekaremekî'pîiya manni'
Paapa ko'manto' bodeyamî' pi'pîrî'pî
ke ikonekasa' arakkitawon e'mai'non

yuwa'to' wanî'pî tamî'nawîronkon ewonto'pe pra tîîse manni'kan teepîre-
masanon neken ewomî Paapa yapurîi. Mîrîrî morî ta awanî'pî apo', to' kuma'tu,
moropai moro rî awanî'pî trigo puusa' to' nîtîrî'pî Paapa tonpe itaponse' po. 3 Mîrîrî
tîpo itakon ite'karon wanî'pî yuwa'sa' pe anî' ewomî namai. Iratai ta awanî'pî morî
pu'kuru Paapa ko'manto' pata'se'. 4 Mîrîrî ese winî awanî'pî ouro konekasa' a'pusin
to' nîpo'tî yaponse'. Moropai ita nîrî awanî'pî to' esetato' Paapa nîkupî'pî yense'.
Tamî'nawîrî ouro pe awanî'pî ita, iporo. Mîrîrî ya' to' yuu pe Paapa nîtîrî'pî yense'
wanî'pî. Moropai mîrîrî ya' Arão nurî'tî yenyawon rî'pî yei wanî'pî manni' areta'pî.
Moropai asakî'ne awene'kon tî' wanî'pî o'non pata Paapa maimu e'menukasa'
manni' yaponse' pî'. 5 Mîrîrî Paapa maimu yense' po to' wanî'pî asakî'ne ese' yenpata
winî tîwe'sanon ouro konekasa'kon inserîyamî' pe, manni'kan Paapa pia
pu'kuru tîîko'mansenon. Inkamoro yapî'sa' yarappana î' kai'ma pemonkonya
teseru koneka Paapa yarakkîrî pata'se' pe awanî'pî. Mîrîrî pata Paapaya tîîwanmîra
imakui'pî kupî pata'se' pe awanî'pî. Tîîse tamî'nawîrî î' moro tîwe'sen ekaremekî
eserîke pra awanî sîrîrîpe.

6 Tamî'nawîron Paapa yewî' konekasa' tîuya'nîkon tîpo teepîremasanon ewomî
pia'tî'pî wei kaisarî e'mai'non yuwa'to' morî ta neken. To' ewomî e'pîtî'pî mîrîrî
tîntîrîkon yeserukon yawîrî mîrîrî ku'se. 7 Tîîse itakon ite'karon yuwa'to' ta, teepîre-
masanon esanon yepotorî ewomî e'pîtî'pî tiwin ite'ka tiwin kono' tîîse. Mîîkîrî
ewomî pîn mîn ton pra. Tîîse mîîkîrîya anî'rî wîîsa' tîuya mînî yarî e'pîtî'pî Paapa
pî' ekareme'se. Mîrîrî yarîiya imakui'pî tînkupî'pî ton pe. Moropai tonpayamî'
nîkupî'pî imakui'pî tînepu'tîkon pe pra iku'sa' to'ya ton pe yarî'pîiya. 8 Mîrîrî Paapa
yewî' ta, to' nîkupî wenai Morî Yekaton Wannîya uyenupakon aronne epu'to'pe
kai'ma. Manni' itakon ite'karon yuwa'to', morî pu'kuru Paapa ko'manto' ta, anî'
ewomî pîn. Aatarakkanmoka eserîke pra aako'mamî e'mai'non yuwa'to' ta neken
teepîremasanonya teeserukon kupî tanne. Mîrîrî pî' uyenupa'pîkon Morî Yekaton
Wannîya, maasa Paapa pia ewonnîto' atarakkanmokasa' pra tîîse. 9 Mîrîrîya
ekaremekî sîrîrîpe uurî'nîkon pî', epu'to'pe kai'ma. Pena Paapa pia to' nîtîrîya moropai
tekînkon po'tî to'ya ya, morî pe e'to' yawîrî pemonkon yewan miakanma eserîke pra
awanî'pî, manni'kan Paapa yapurînenan yewan. Paapa pia pu'kuru to' ewomî
eserîke pra. 10 Tamî'nawîron to' nîkupî yeseru wanî'pî yekkari wanî tonpe neken,
moropai to' wuku tonpe, moropai î' kai'ma teserukon ya' tenyakon rona to'ya tonpe.
Moropai tiaron to' yeseru mîrîrî wanî'pî poroporo neken pemonkon e'ronato'
yeseru pe. Mîrîrî kupî'pî to'ya, î' pensa Paapaya amenan pe mîrîrîkon yeseru mîrîrî
miakanma pîkîrî.

11 Tîîse mîrîrî tîpo Cristo iipî'pî teepîre-
masanon esanon yepotorî pe uurî'nîkon
tonpe. Moropai amenan ewonnîto'
yarakkanmoka'pîiya. Mîîkîrî ewomî'pî
mîrîrî Paapa yewî' ta, ka' pon pu'kuru.
Miarî uurî'nîkon ton pe Paapa pî' esatî pî'
aako'mamî, manni' morî e'to' yawîrî ya-
purîto' pata'se' ta, pemonkon nîkoneka'pî
pata pra. Uupia'nîkon morî tîrî Paapaya
emapu'tînen pe awanî, taasai'ya yawîrî. 12 Î'
pensa teewomî yai, Cristo ewomî'pî tiwin
ite'ka neken tamî'nawîronkon tonpe mîrîrî
morî pu'kuru Paapa ko'manto' pata'se' ya'.
Miarî ya' teewomî yai bode mînî moropai
paaka more mînî yaasai'ya pra man tiwin
kin Paapa pî' ekaremekîpa. Tîîse yarî'pîiya
tîmînî tîni'kamo'pî pu'kuru. Moropai
mîrîrî ke uurî'nîkon ye'ma'pîiya ipatîkarî
tîîpia ko'mannîto'pe. 13 Mîrîrî bodeyamî'
mînî, moropai paakayamî' yuntonon mînî,
moropai paaka tînre yenpotîpon pepînon
tekînkon po'tîsa' to'ya ya, urunu'pîri wanî
to' nîkututuma pe pemonkonyamî' poro.
Mîrîrî kupî to'ya yai, pemonkonyamî'
yarakkîrî nura pe to' e'to' ronaiya tîîse poro
po itu'na pra. 14 Maasa esenumenkatî, mîrîrî
yentai Jesus mînî ini'kamo'pîya uurî'nîkon
rona. Morî Yekaton Wannî meruntîri yai
Paapa pia mîîkîrî eturumaka'pî tîîwarîrî
tîîsa'mantapa. Morî pe e'to' yawîron
imakui'pî ton pîn eeturumaka'pî. Mîrîrî
wenai imînîya imakui'pî uyewankon ya'
tîîko'mansen ronaiya. Manni' ne'ne' pe
esenumenkanto' ku'nen mo'kaiya. Mîrîrî
wenai yairî Paapa, manni' ipatîkaron
tîîko'mansen yapurîto'pe ikupî'pîiya.
Mîrîrî warantî uurî'nîkon pîika'tîiya.

15 Mîrîrî ku'sa' tîuya wenai, Cristo wanî
Paapa yarakkîrî pemonkon yarappana.
Amenan esetanto' tîîsai'ya wanî, morî

pe pemonkon enato'pe Paapa yarakkîrî.
Mîrîrî ye'nen penaro' yawîronkon nîkupî'pî
imakui'pî mo'kapa kai'ma aasa'manta'pî.
Moropai inkamoro Paapa nanno'sanya
ipatîkaron inekaremekî'pî yapi'to'pe
aasa'manta'pî.
16 Epu'tî'nîkon enen anî' wanî tîîse, ite-
manne rî'pî yapisî pepîn. Tîîse aasa'manta
tîpo neken, itonpa pe tîwe'senya mîîkîrî
isa'manta'pî yemanne rî'pî yapisî e'pai
awanî. —Uusa'manta'pî ya, uyonpa rî'pîya
uyemanne rî'pî yapisî e'pai man —taasai'ya
ye'nen. 17 Tîîse yapisîiya mîîkîrî sa'manta'pî
pata'pî pe neken. Maasa, aasa'manta pra
tîîse, yapisîiya eserîke pra awanî maasa pra
î' pe pra awanî, enen aako'mamî pîkîrî.
Tîîse aasa'manta ya, mîrîrî yai neken yapisî
e'pai awanî. 18 Mîrîrî warantî nîrî pena
imakui'pî anî' nîkupî'pî mo'ka Paapaya
pepîn, tekîn wîîsai'ya pra tîîse. Itekîn mînî
rî'pî wenai neken, Paapaya ikupî, taasa'
tîuya yawîrî. 19 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe
Moisés nurî'tîya to' nîkupîton ekareme'sa'
yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pî',
tamî'nawîrî Paapa nekaremekî'pî, paaka
more mînî yapi'sa' tîuya moropai bode mînî
yapi'sa' tîuya yense' yapisî'pîiya. Mîrîrî
yai'me'pîiya tuna yarakkîrî. Moropai mîrîrî
ke mîrîrî kaareta tînmenuka'pî yaponse'
moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
kuyukuyuma'pîiya. Hissopo yare mo-
ropai carneiro si'po suuyu ikî'pasa' i'ka'
ke ikuyukuyuma'pîiya. 20 Mîrîrî kupî tîuya
ye'ka pe ta'pîiya to' pî':
—Sîrîrî mîn wanî esetanto' ton Paapa
nîkupî'pî ekareme'nen pe.
Manni' upî' inekaremekî'pî ikupîkonpa *Êx 24.8*
—ta'pîiya. 21 To' pona ikupî'pî tîuya warantî,
Moisés nurî'tîya mîn kuyukuyuma'pî
mîrîrî Paapa yewî' poro, moropai ita
tîwe'sen tamî'nawîron to' napurîkon poro.
22 Innape man. Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî tamî'nawîronkon wanî ironasa' pe
mîrîrî mîn ke. Moropai to' makui, to'
nîkupî'pî kupî'pî Paapaya tîîwanmîrî mîrîrî
wenai. Maasa pra anî' wîîsa' pra awanî
ya, umakuyikon ronaiya eserîke pra awanî.
Tîîse mîn iti'kamo'pî wenai neken e'ronan
esepu'tî.

Cristo Ni'kamo'pî Imînîya Neken

Umakuyikon Rona

23 Inna seru' pepîn tarî Paapa ko'manto'
kupî'pî to'ya morî pe tekînon mînî ke. Tîîse
mîrîrî wanî'pî ka' po tîwe'sen patakanen
pe neken. Morî pe ironapîtî'pî to'ya Paapa
yapurîkonpa mîrîrî warantî. Tîîse to'
yekînnon mînî yentai morî pe ronaton
yu'se ka' pon wanî, manni' pata pemonkon
yarakkîrî Paapa esepoto'. 24 Maasa pra
Cristo ewonsa' pra man morî pu'kuru
Paapa pata'se' ya pemonkon nîkoneka'pî
ya' pra, mîrîrî ka' po tîwe'sen patakasa'
ya' pra. Tîîse mîîkîrî ewomî'pî ka' po
tîwe'sen ya' pu'kuru. Moropai sîrîrîpe
Paapa pia aako'mamî uurî'nîkon tonpe
teeseurîma pî', upîika'tîiya'nîkon. 25 Mîrîrî
warantî pra pena teepîremasanon esanon
yepotorî ewonpîtî'pî. Kono' kaisarî
eewonpîtî'pî mîrîrî morî pu'kuru Paapa
pata'se' ya', tîmînî yaase pra tîîse paaka
more mînî yaapîtî'pîiya. Tîîse mîrîrî
warantî Cristo ewonsa' pra man tu'ke
ite'ka. 26 Mîrîrî warantî ewonpî'sa' ya,
kono' kaisarî moriya tu'ke ite'ka Cristoya
tîmoron epu'tî e'pai awanî e'painon pata
ekoneka'pî pata pai. Tîîse mîîkîrî ewomî'pî
tiwin ite'ka neken tamî'nawîronkon tonpe.
Sîrîrî yai tamî'nawîron ataretî'ka kupî yai
eesenpo'pî imakui'pî pe tamî'nawîronkon
e'to' mo'kapa kai'ma. Tîîwarîrî tiwin
ite'ka tîîsa'mantapa eeturumaka'pî.
27 Tamî'nawîronkon uurî'nîkon sa'manta
e'pai awanî tiwin ite'ka neken. Mo-
ropai mîrîrî tîpo Paapaya uurî'nîkon
yenunto' wanî. 28 Mîrîrî warantî nîrî
Cristo eturumaka'pî tîîwarîrî tiwin ite'ka
tîîsa'mantapa. Moropai pemonkonyamî'
nîkupî'pî imakui'pî mo'ka'pîiya tîpona.
Mîrîrî tîpo mîîkîrî esenpo itakon ite'ka pe
tarîpai imakui'pî mo'kai pra, tîîse tînîmîkî
pî' tîîko'mansenon pîika'tîi aaipî.

10

1 Pena Moisés nurî'tîya yenupato' wanî
maasa Cristo nîkupî ekareme'nen pe.
Mîrîrî wanî'pî itekatono'pî pe neken,
morî pe tui'sen yekatono'pî pe awanî'pî,
ima're tîwanî ye'nen. Maasa pra kono'
kaisarî iku'pîtî to'ya e'pai awanî'pî. Mîrîrî
ye'nen o'non ye'ka pe mîrîrî Moisés
nurî'tî nîmenuka'pîya pemonkon kupî
e'painon morî pe e'to' yawîrî, Paapa pia
erepannîto'pe. 2 Sîrîrî Paapa yapurînenan
e'sa' ya, morî pe e'to' yawîrî ironasa' pe
imakui'pî tînkupî'pîkon winîpai, mîrîrî
tînkupîkon ko'mannîpî mî'pannîpî'pî to'ya
e'painon. Maasa pra morî pe to' wanî
e'painon teuren. 3 Tîîse mîîwîni pra

awanî kono' kaisarî tîmakuyikon yepe'
ton tekînkon ene'pîtî pemonkonyamî'ya.
Mîrîrîya to' yenpenatanîpî'pî tîmakuyikon
rona pî'. [4] Maasa pra paaka mînîya moropai
bode mînîya anî' nîkupî'pî imakui'pî mo'ka
eserîke pra awanî tiwin kin.
[5] Mîrîrî ye'nen Cristoya ta'pî Paapa pî'
tarî non pona teerepansa' yai:
—Paaka mînî moropai anî'rî mînî yarîuya
yu'se pra awanî ye'nen,
uyesa' ton kupî'pîya, Paapa, untîrî tonpe
aapia.
[6] Maasa pra o'ma'kon to' nîpo'tîkon
itaponse' po
inkamoro yu'se pra awanî inî'rî
to' nîkupî'pî imakui'pî mo'kanen pe.
[7] Mîrîrî ye'nen tauya apî':
Paapa, uurî tarî wai
itu'se awe'to' ku'to'peuya.
Î' kai'ma amaimu yaponse' po
upî' teeseurîmasen e'menukasa'
manni'ya taasa' yawîrî ikupîuya *Sl 40.6-8*
—ta'pîiya. [8] Mîrîrî pî' esenumenkan-
pai'nîkon. E'mai' pe ta'pîiya: —Paaka wîî
to'ya yu'se pra awanî. Anî' enepî to'ya
yu'se awanî pepîn aapia tînpo'tîkon ton.
(Mîrîrî ta'pîiya mîrîrî ku'to'pe to'ya kai'ma
Moisés nurî'tî nîmenuka'pîya taasa' tanne.)
[9] Moropai mîrîrî tîpo ta'pîiya: —Uurî tarî
wai Paapa, itu'se amîrî e'to' ku'to'peuya
—ta'pîiya. Mîrîrî warantî tamî'nawîrî
to' nîkupî ko'mannîpî yaretî'ka'pî Paa-
paya. Moropai mîrîrî pata'pî ya' Cristo
sa'mantato' tîrî'pîiya. [10] Itu'se Paapa
wanî wenai Cristo sa'manta'pî. Mîrîrî
aasa'mantato' wenai, uurî'nîkon nîkupî'pî
imakui'pî mo'ka'pîiya. Moropai morî
pe uurî'nîkon kupî'pîiya. Maasa pra
eeturumaka'pî tîîsa'mantapa tiwin ite'ka
tamî'nawîronkon nîkupî'pî imakui'pî
tonpe.
[11] Mîrîrî ye'ka pe pra manni'kan
teepîremasanon Judeuyamî' nîpo'tî wanî.
Iko'noro wei kaisarî teserukon yawîrî ikupî
pî' to' e'pîtî. Tîîse mîrîrî to' nîkupîya
anî' nîkupî'pî imakui'pî mo'ka eserîke
pra awanî tiwin kin. [12] Tîîse mîîkîrî
teepîremasanon esanon yepotorî Jesus
Cristo eturumaka'pî tiwin ite'ka neken
imakui'pî tamî'nawîronkon nîkupî'pî
mo'kapa. Mîrîrî ku'sa' tîuya tîpo eereuta'pî
ipîkku pata'se' ya', Paapa meruntîri winîkîi.
[13] Miarî mîrîrî pata pai, mîîkîrî Jesus
ko'mamî. Î' pensa Paapaya imaimu yawîrî
iteyatonon kupî inîmîkî pî' aako'mamî,
to' yentai awanî ye'nen. [14] Maasa pra
mîrîrî tiwin ite'ka eeturumaka'pî wenai
tîpemonkonoyamî' kupî'pîiya morî pe
e'to' yawîrî ipatîkarî imakui'pî ton pra.
Manni'kan innape iku'nenan makuyikon
mo'kaiya.
[15] Moropai Morî Yekaton Wannî
eseurîma'pî mîrîrî yekare pî'. E'mai' pe
ta'pîiya:
[16] —Sîrîrî wanî esetato' ton pe to' yarakkîrî
manni' wei esuwa'kasa' tîpo ikupîuya —
ta'pî Paapaya.
—Umaimu yeka'mauya to' yewan ya'
aako'manto'pe,
moropai î' pona imenukasa' warantî
to' esenumenkato' ya' itîrîuya
tîîwanmîra'nîkon ikupî to'ya namai, *Jr 31.33*
—ta'pîiya. [17] Moropai inî'rî ta'pîiya:
—Î' pensa imakui'pî pe to' e'to' pî'
enpenata pepîn inî'rî
moropai to' nîkupî'pî imakui'pî pî'
enpenata pepîn tiwin kin *Jr 31.34*
—ta'pîiya. [18] Mîrîrî warantî tîîwanmîra
imakui'pî unkupî'pîkon ku'sai'ya tîpo inî'rî
tîmakuyikon yepe' pe to' nîpo'tî yu'se pra
awanî tarîpai.

Paapa Pia Erepannîpai'nîkon

[19] Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', Jesusya
pakî'nan pona tîmînî kamo'pî pata
pai, î' rî umanenpanenkon ton pra
man morî pu'kuru Paapa pata'se' ya'
ewonnîto'pe. [20] Maasa pra mîîkîrîya
amenan e'ma arakkanmoka'pî ewonnîto'
ton. Aasa'manta'pî yai, tîpata'se' yuwa'to'
kamisa karaka'pî Paapaya. Mîrîrî ye'nen
Paapa pia pu'kuru ewonnî tarîpai. Maasa
pra pemonkon pe Jesus sa'mantato'
wenai imakui'pî unkupî'pîkon mo'ka'pîiya.
Moropai uupia'nîkon morî pe tîwe'to'
tîîsai'ya ye'nen, ewonnî Paapa pia
ko'manse. [21] Tarîpai moro man tiwin
kure'nan teepîremasanon esanon yepotorî
uurî'nîkon tonpe miarî Paapa yewî' esa'
pe tîwe'sen. [22] Mîrîrî ye'nen aminke pra
erepannîpai'nîkon man Paapa pia. Yairî
uyewankon ya' esenumenkan ye'ka pe
moropai innape ikupîi'ma. Maasa pra morî
pe esenumenkanto' enasa' man ironasa' pe.
Moropai morî pu'kuru tuna ke ironasa' pe
uyesa'kon wanî warantî, itu'na, uyewankon
ya' morî pe ko'mannî inî'rî imakui'pî kupî
pî' ko'mannî pepîn. Mîrîrî ye'nen iipia
pu'kuru erepannîpai'nîkon man. [23] Moriya

innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon man.
Manni' ipî' eseurîman ko'mannîpî manni'
maasa pra epu'tî man î' kai'ma yairî î' ta'pî
tîuya kupî Paapaya. 24 Moropai morî pe
e'nî yuwapai'nîkon tiaronkon yarakkîrî.
Tiaronkon pîika'tîpai'nîkon tamî'nawîrî
morî pe to' sa'nama wenai moropai
tiaronkon nîrî sa'namato'pe to'ya. Moropai
to' pîika'tî yuwato'pe to'ya. 25 Tiaronkon
wîtî pra awanî wenai epere'pî'nîto' pata'se'
ya' —Uurî nîrî uutî pepîn —tîkai pra
e'nîpai'nîkon man. Tîîse inkamoro
yausinpapai'nîkon man. Inî' panpî' itîîpai
to' e'to'pe, to' yausinpapai'nîkon man.
Maasa pra aminke pra Uyepotorîkon ii'to'
weiyu eseponî pî' man mîîto'pe. Mîrîrî
ye'nen to' tarumakai pra to' yausinpa
yuwapai'nîkon man.

26 Maasa pra yairon pu'kuru Paapa maimu
eta tîpo tîpu'se imakui'pî kupî pî' ko'mannî
ya, inî'rî mîrîrî mo'kanen ton eporî es-
erîke pra man. Paapa maimu pîinama
pra tanne tiaron untîrîkon ton pra man
imakui'pî yepe' ton. 27 Mîrîrî ye'nen er-
anne' pe e'nî kupî sîrîrî. Maasa pra apo'
ya' teyatonon yenumî Paapaya nari' ya',
apo' î' pensa eesi'nîpî neporî ton pepîn
ya'. 28 Maasa era'makî. Pena Moisés
nurî'tî nîmenuka'pî yawîrî pra tîwe'sen
wanî ya, mîîkîrî ye'ka wî'pî to'ya tî'nînmai
pra. Tîîse mîrîrî ku'pîtî'pî to'ya pena anî'ya
imakui'pî ku'sa' era'ma asakî'nankonya ya.
Mîîwîni pra awanî ya, eseurîwî'nankonya
era'masa' ya. 29 Tarîpai o'non ye'ka pe
awanî kupî sîrîrî Paapa munmu yewan-
mîrîtîpon yarakkîrî? Inkamoro ye'kaya
imînî tîrona tonkon kupî î' pe pra rî. Manni'
imînî wenai upîika'tîiya'nîkon yekare es-
epu'tî, amenan esetato' yawîrî. Moropai
o'non ye'ka pe e'pai awanî Paapa Yeka-
ton, isa'namanen, winîkîi tîwo'ma'tasen
yarakkîrî? Maasa esenumenkatî. Pe-
naronkon Moisés nurî'tî maimu yawîrî pra
esi'san yentai tîwe'taruma'tîto' yapisîiya
kupî sîrîrî. 30 Maasa pra Paapa manni'ya
epu'tî man. Ta'pîiya:

—Ese'ma kupî sîrîrî inkamoro,
umaimu yewanmîrîtîponkon, yarakkîrî *Dt 32.35*
—ta'pîiya. Moropai ta'pîiya inî'rî:

—Uyepotorîkonya tîpemonkonoyamî'
yeseru yenpo kupî sîrîrî.

Moropai imakui'pî to' nîkupî'pîkon wenai,
inkamoro yenumîiya kupî sîrîrî *Dt 32.36; Sl 135.14*
—ta'pîiya. 31 Akan neken taamî mannankan
Paapa tîîko'mansenya to' yenumî kupî pe
man.

32 Maasa enpenatatî. Pena Jesus yekare
etaya'nîkon yai, innape ikupî'pîya'nîkon,
yairî awanî epu'tî'pîya'nîkon. Mîrîrî
wenai tu'ke awe'taruma'tî'pîkon. Tîîse
mîrîrî rumakaya'nîkon pra awanî'pîkon.
Yapîtanîpî pî' aako'mamî'pîkon. 33 Tiaron
pensa amîrî'nîkon mu'tunpa'pî to'ya
mararî pra. Moropai ataruma'tî'pîkon
to'ya tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. Mo-
ropai amîrî'nîkonya tiaronkon e'taruma'tî
era'ma'pî a'noko'pîkon pe. Mîrîrî
ye'nen to' wanîyakon pe to' pîika'tî
yuwa'pîya'nîkon. Mîrîrî wenai to'
kaisarî awe'taruma'tî'pîkon. 34 Moropai
amîrî'nîkonya atarakkamo'san pîika'tî'pî.
Tamî'nawîrî itesa' pe awe'to'kon mo'ka'pî
to'ya tanne, mîrîrî yapîtanîpî'pîya'nîkon
aatausinpakon ye'ka pe. Aatausinpa'pîkon
maasa pra mîrîrî yentainon morî
panpî' eporîya'nîkon epu'tî'pîya'nîkon,
tîwe'tî'kasen pepîn tîrî tîuya taasa' Paapaya
yawîrî.

35 Mîrîrî ye'nen meruntî ke e'tî a'tu'mîra
teenai pra. Innape ikupî pî' aako'mamîkon
ya, kure'ne morî yapisîya'nîkon kupî
sîrîrî. 36 Mîrîrî yapisîya'nîkon nîmîkî pî'
ako'mantî teeseta'kai pra. Itu'se Paapa
e'to' kupî pî' moropai î' tîrîuya ta'pî
Paapaya yapisîya'nîkon pîkîrî ako'mantî.
37 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa' man:
Tîko'man pe aako'mamî pe pra man, tîîse
mararî aako'mamî.
Moropai manni' tui'sen, mîîkîrî iipî.
Mîîkîrî ko'mamî pepîn tîîse aaipî.
38 Mîrîrî yai upemonkonoyamî' morî pe
pu'kuru tîwe'sanon
ko'mamî pe man innape ukupî pî'.
Tîîse inkamoro enna'po ya te'ma'pîkon pî',
inkamoro pî' atausinpa pepîn *Hc 2.3,4*
ta'pîiya. 39 Tîîse uurî'nîkon wanî pepîn
inkamoro ye'ka tîwenna'posanon warantî.
Inkamoro wanî awe'tî'katonkon pe. Tîîse
uurî'nîkon wanî innape iku'nenan pe mo-
ropai innape iku'sa' wenai, uurî'nîkon wanî
e'pîika'tî'san pe.

11

Penaronkonya Innape Paapa Ku'to'

Yeseru Ton Tîrî'pî

1 Tauya sîrîrî innape Paapa ku'to' wanî
see warantî. Innape Paapa winîpainon
yapisî kupî sîrîrî, manni' inîmîkî pî'
ko'mannî manni' epu'tî'nîkon. Moropai
yapisîton moro awanî epu'tî teesera'masen
pepîn, innape Paapa kupî wenai. 2 Mîrîrî
warantî penaronkonya innape Paapa
kupî'pî. Mîrîrî wenai Paapaya to' era'ma'pî
tîwakîri pe.

3 Innape ikupî wenai epu'tî'nîkon î'
kai'ma Paapaya tamî'nawîron koneka'pî
tîmaimu ke. Ka' koneka'pîiya, kapoi,
wei, sirikkîyamî' anî' nera'makon pepîn
koneka'pîiya tera'masen tonpe to'
koneka'pîiya. Mîrîrî epu'tî, innape Paapa
kupî ye'nen.

4 Mîrîrî warantî nîrî pena Abel nurî'tîya
innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî ye'nen Paapa
pia tîntîrî tekîn po'tî'pîiya manni' tîrui
Caim nurî'tî nîpo'tî yentainon. Innape Abel
nurî'tîya ikupî ye'nen, tîwakîri pe yairon pe
Paapaya intîrî'pî era'ma'pî. Innape iku'to'
tîuya wenai tîîsa'manta tîpo inî'rî teeseurî-
masen pe Abel nurî'tî wanî. —Innape Paapa
ku'nen pe e'tî —taiya upî'nîkon.

5 Mîrîrî warantî nîrî Enoqueya innape
Paapa kupî'pî. Mîrîrî wenai aasa'mantato'
winîpai Paapaya yarî'pî. Moropai mîîkîrî
esa'rî'pî yuwa'pî itonpayamî'ya tîîse eporî
to'ya pra awanî'pî. Maasa pra Paapaya
yarî'pî wanî'pî. Yarîiya rawîrî Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' wanî'pî: —Tîwakîri
pe Paapaya era'ma'pî innape iku'toi'ya we-
nai. 6 Anî'ya innape Paapa kupî ye'ka
pe pra, tîwakîri pe era'maiya pepîn tiwin
kin. Maasa pra Paapa pia tuutîsenya in-
nape moro Paapa wanî ikupî e'pai awanî.
Moropai Paapa nîtîrî ton moro awanî,
manni'kan tîwanenan pia epu'tîiya e'pai
awanî.

7 Mîrîrî warantî nîrî Noé nurî'tîya Paapa
maimu eta tîuya yai innape ikupî'pî.
Ta'pî Paapaya: —Pata yaretî'kauya pe
wai tuna ke —ta'pîiya. Tîîse maasa î'
e'kupî era'masa' Noéya pra awanî'pî.
Tîîse innape imaimu kupî'pîiya. Moropai
kure'nan kanau koneka'pîiya. Mîrîrî
ya' tîpemonkonoyamî' tarakkîronkon
e'pîika'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî ku'sai'ya
wenai tiaronkon pata ponkon tî'ka'pî
Paapaya. Moropai innape tîku'sai'ya wenai
yairon pe ikupî'pî Paapaya.

8 Mîrîrî warantî nîrî Abraão nurî'tîya
innape Paapa maimu kupî'pî. Mîîkîrî
yanno'pî Paapaya moropai eese'ma'tî'pî
tiaron pata pona. Attî'pî se' tapairî tuutîsen
pemonkon wîtî warantî, o'non pata tuutî
epu'tî ye'ka pe pra. Tîîse apata ton tîrîuya
ta'pî Paapaya pata pona attî'pî. Mîîkîrîya
tîpata nîmî'pî. 9 Innape Paapa kupî tîuya
wenai aako'mamî'pî miarî ka'ran pe, mîrîrî
itîrî tîuya taasa' Paapaya manni' pata ya'.
Mîîkîrî ko'mamî'pî tappîi konekasa' ta.
Mîrîrî warantî nîrî Isaque nurî'tî moropai
Jacó nurî'tî ko'mamî'pî tappîi konekasa'
ta. Maasa pra inkamoro pî' nîrî ta'pî Paa-
paya to' pata'se' ton itîrî tîuya pî' mîîto'pe.
10 Mîrîrî warantî to' ko'mamî'pî maasa pra
Abraão nurî'tîya ikoneka tîuya ta'pî Paa-
paya nîmîkî'pî tîpata'se' ton. Manni'
Paapa nîkoneka'pî aako'mamî pata'se' ton,
sa'man ite'se'kon aataretî'ka neporî ton
pepîn mîrîrî nîmîkî'pîiya.

11 Innape ikupî pî' Abraão nurî'tî ko'mamî
wenai tînmu ke eena'pî a'yeke'ton pe
si'ma. Moropai ino'pî Sara nurî'tî nîrî,
tînre yenponen pe pra si'ma tînre ke
eena'pî. Mîîkîrîya innape î' kupî tîuya
ta'pî Paapaya epu'tî'pî. 12 Mîrîrî warantî
mîîkîrî Abraão nurî'tî ena'pî tu'kankon
yunkon pe a'yeke'tonon pe si'ma. Mararî
pra ipayanyamî' ton esenpo'pî ka' pî'
sirikkîyamî' wanî warantî. Moropai tu'ke
kasapan wanî warantî pîrana ka, iku'ne'tî
yentai ipayanyamî' epamî'pî.

13 Sîrîrî warantî tamî'nawîronkon
inkamoro penaronkon e'tî'ka'pî innape
ikupî ye'ka pe. Teuren î' tîrî tîuya ta'pî
Paapaya era'masa' to'ya pra man tîîse
innape ikupî'pî to'ya. Maasa yapisî
tîuya'nîkon epu'tî'pî to'ya. Moropai
to' esepu'tî'pî tarîron pe pra tîwanîkon
moropai to' esekaremekî'pî ka'ran pe
tîwanîkon pî' sîrîrî pata po, tuutîsanon pe
sîrîrî pata poi to' wanî. 14 Mîrîrî warantî
anî'kan esenumenka ya, tîpata'se'kon ton
yuwa pî' to' ko'mamî eesepu'tî. 15 Inkamoro
esenumenkasa' pra man tîwenna'pokon pî'
tîpata'se'kon ya'. Enna'popai tîwanîkon ya,
to' enna'po'pî e'painon. 16 Tîîse tîpatakon
ton yuwa'pî to'ya tiaron, itentainon morî
ka' pon. Mîrîrî wenai Paapa eppepî
pepîn to' yunkon pe, to' napurî pe tîwanî
pî' maasa pra mîîkîrîya to' pata'se' ton
koneka'pî miarî morî pu'kuru.

17 Abraão nurî'tîya innape Paapa kupî'pî
wenai, tînmu Isaque nurî'tî tîrî'pî Paapa

pia ipo'tîpa. Maasa pra innape tîkupîiya
epu'tîpa tînmu Isaque nurî'tî wîîto'peiya
tîîpia esatî'pî Paapaya. 18 Teuren Paapaya
taasa' wanî'pî, ipî' mîîkîrî inmu Isaque
nurî'tî wenai tu'ke payanyamî' ton wanî
kupî sîrîrî taasai'ya wanî'pî. Mîîwîni tîîse
mîîkîrî tiwinan tînmu wîî yonpa'pî Abraão
nurî'tîya Paapa maimu pe. 19 Innape Abraão
nurî'tîya ikupî'pî. Tînmu wîîsa' tîuya
tîpo, Paapaya i'mî'sa'ka eserîke ikupî'pîiya
innape. Mîrîrî ye'nen Paapa nîkupî'pî
wanî'pî isa'manta'san kore'ta pai mîîkîrî
tînmu Isaque nurî'tî e'mî'sa'ka warantî,
iwîsa' tîuya ya. Innape mîrîrî ku'sa'
tîuya wenai tînmu yapisî'pîiya isa'manta'pî
e'mî'sa'kasa' warantî.
20 Mîrîrî warantî nîrî innape Paapa kupî
tîuya wenai Isaque nurî'tîya ta'pî tîn-
mukuyamî' pî'. Morî tîîto'pe Paapaya
maasa to' pia ta'pîiya Jacó nurî'tî pî' mo-
ropai Esaú nurî'tî pî'.
21 Mîrîrî warantî nîrî innape Jacó
nurî'tîya Paapa kupî'pî. Mîrîrî ye'nen
tîîsa'manta ye'ka pe Jacó nurî'tîya José
nurî'tî munkîyamî' pî' ta'pî morî tîîto'pe
Paapaya to' pia tiwin pî' to' tîîse. Mîrîrî taa
ye'ka pe mîîkîrî apîtasa' wanî'pî tîme'sipu
pona moropai Paapa yapurî'pîiya.
22 Mîrîrî warantî nîrî José nurî'tîya
innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî ye'nen
tîîsa'manta rawîrî Israelyamî' epa'kato'
pî' eeseurîma'pî Egito pata poi. Tîmaimu
tîrî'pîiya to' pî' î' kupî to'ya e'pai awanî
tîîsa'mantasa' tîpo te'pî rî'pî yarakkîrî,
yaato'pe to'ya tarakkîrî'nîkon.
23 Mîrîrî warantî nîrî innape Paapa
kupî'pî Moisés yuntonon nurî'tîya. Mîrîrî
wenai eesenposa' tîpo yenomî'pî to'ya
eseurîwî'ne kapoi kaisarî. Maasa pra
mîîkîrî era'ma'pî to'ya morî pe pu'kuru.
Mîrîrî ye'nen pata esa' pe tîwe'senya taasa'
yawîrî iwî to'ya pra awanî'pî. Inama to'ya
pra to' wanî'pî.
24 Mîrîrî nîrî innape Paapa kupî'pî Moisés
nurî'tîya. Mîrîrî ye'nen kure'ne teenai
mîîkîrî pata esa' Faraó yensi more pe
tesatî to'ya yu'se pra awanî'pî. 25 Tîîse
mîîkîrî wanî'pî Paapa pemonkonoy-
amî' e'taruma'tî kaisarî e'taruma'tîpai,
mararî Egito ponkon kore'ta iko'manpai
tîwanî yentai, imakui'pî kupî tîuya pî'
taatausinpai. Paapa pemonkonoyamî'
yarakkîrî tîwe'taruma'tî era'ma'pîiya
morî pe panpî' awanî. 26 Morî pe panpî'
awanî epu'tî'pîiya, tamî'nawîrî Egito po
tîwe'sanon esa' pe tîwanî yentai. Maasa pra
mararî tîwe'taruma'tî epu'tî'pîiya Paapa
pemonkonoyamî' pokonpe, manni'kan
kore'tapai maasa tîmenka'pî pîika'tîton
Paapa narima epu'tî'pîiya. Moropai
tîîpia Paapa nîtîrî kure'nan nîmîkî pî'
aako'mamî'pî. 27 Innape Paapa kupî
tîuya wenai Egito pata yapai Moisés
nurî'tî epa'ka'pî pata esa' namaiya pra.
Tamî'nawîron yapîtanîpî'pîiya maasa
pra Paapa anî' nera'ma pepîn epu'tî
tîuya ye'nen. 28 Innape Paapaya tîpe-
monkonoyamî' pîika'tî kupî tîuya ye'nen,
tekînkon tî'kato'pe to'ya ta'pîiya. Moropai
inkamoroya tînna'takon kî'pato'pe to'ya
mîn ke ta'pîiya. Maasa pra Egito pona
inserî iipî ya to' tî'kai, to' munkîyamî'
e'mai'nokon tî'kaiya namai.
29 Mîrîrî warantî innape Paapa kupî'pî Is-
raelyamî'ya. Mîrîrî ye'nen kure'nan pîrana
suuyu itese' rukku'nîpî'pî to'ya a'mun po.
Moropai to' ye'ma'pî pî' tui'sanon Egito
ponkon ena'pî. Inkamoro yeuronka'pî tu-
naya. To' tî'ka'pîiya.
30 Mîrîrî warantî innape Paapa kupî to'ya
wenai Jericó cidaderî yuwa'to' kawînan
ena'pî. Asakî'ne mia' pona wei kaisarî
mîrîrî yuwa'to' woi to' wîtî ko'mannî'sa'
tîpo eena'pî. ⌞Paapa maimu yawîrî mîrîrî
kupî'pî to'ya.⌟
31 Mîrîrî warantî nîrî innape Paapa
kupî'pî Raabe nurî'tîya. Manni' se' tapairon
wîri' warayo'kon yarakkîrî tîwe'sen.
Mîîkîrî sa'mantasa' pra man manni'kan
tîpata yawonkon sa'manta yai. Inkamoro
wanî'pî Paapa maimu yawîrî pra. Tîîse
morî pe manni'kan pata era'manenan
Israelyamî' yapisî'pîiya tewî' ta.
32 Î' tauya e'painon inî' panpî' sîrîrî
pî'? Maasa pra kure'ne eseurîma eserîke
pra wai mararî wei man. Eseurîma
eserîke pra wai Gideão nurî'tî nîkupî'pî
pî', moropai Baraque nurî'tî nîkupî'pî
pî', moropai Sansão nurî'tî nîkupî'pî pî'
moropai Jefté nurî'tî nîkupî'pî pî' moropai
Davi nurî'tî nîkupî'pî pî' moropai Samuel
nurî'tî nîkupî'pî pî', moropai manni'kan
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'tî pî'. 33 Mîrîrî warantî innape Paapa
kupî'pî to'ya. Mîrîrî wenai to' eseya'nama
mararonkon pepîn tiaron pata ponkon
yarakkîrî. Moropai to' yentai to' wanî'pî.
Yairon kupî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Paapa
winîpainon, itîrî tîuya ta'pî Paapaya,
yapisî'pî to'ya. Innape ikupî to'ya wenai

kaikusiyamî' mata yettapurî'pî Paapaya.
34 Innape ikupî tîuya'nîkon wenai kure'nan
apo' awittasa' yi'nîpî'pî Paapaya, to' aramî
namai. Moropai to' e'tî'ka yai tiaronkon
sa'manta tanne, to' sa'manta pra awanî'pî.
Teuren a'tu'mîra to' wanî'pî. Tîîse meruntî
ke to' ena'pî. Teeseya'namakon yai
meruntî ke pu'kuru to' wanî'pî. Mîrîrî
ye'nen tiaron pata ponkon mararonkon
pepînon yentai to' wanî'pî. 35 Mîrîrî warantî
innape Paapa kupî'pî wîri'sanyamî'ya.
Mîrîrî ye'nen to' yonpakon isa'manta'san
pîmî'sa'ka'pî Paapaya inî'rî. Tiaronkon
taruma'tî'pî to'ya tîwî innape iku'to'
tîuya'nîkon rumakato'pe to'ya. Tîîse
tîwî irumaka to'ya pra awanî'pî. Maasa
epu'tî'pî to'ya tîwe'taruma'tîkon tîpo
tîîsa'mantasa'kon ya, morî yapisî
tîuya'nîkon tîwe'mî'sa'kasa'kon yai.
36 Moropai tiaronkon yeppe'nîpî'pî to'ya.
Moropai tiaronkon po'pîtî'pî to'ya.
Tiaronkon yewa'tîpîtî'pî to'ya. Moropai
atarakkannîto' yewî' ta to' yarî'pî to'ya.
37 Moropai to' sa'manta pîkîrî tiaronkon
pa'tîpîtî'pî to'ya tî'kon ke. Tiaronkon
sara'mo'pîtî'pî to'ya saasa ke arakkita
pairî. Tiaronkon wî'pî to'ya kasupara
ke. Tiaronkon ataimerunpa'pî mararî
pra. To' asarî ko'mannîpî'pî se' yentakaya,
tîponkon ton carneiro moropai bode pi'pî
rî'pî yeka'ma'pî tîuya'nîkon ye'ka pe. Î' ton
pra tîwe'sanon pe to' wanî'pî. Itaruma'tîsa'
pe to' wanî'pî ipîra. To' e'taruma'tîto'
wanî'pî tu'ke, tiwin pra. 38 Inkamoro
asarî'pî keren poro moropai wî' poro.
Moropai to' ko'manpîtî'pî yarantana pî'.
A'takon non yakasa' yapî' to' ko'mamî'pî.
Morî pe, yairon pe to' wanî'pî, sîrîrî pata
ponkon imakui'san kore'ta to' ko'mamî
yentai.
39 Inkamoro yeseru era'ma'pî Paapaya
tamî'nawîrî tîwakîri pe. Maasa pra innape
tîkupî to'ya wenai to' pî' aatausinpa'pî.
Tîîse inkamoro e'tî'ka'pî maasa î' tîrîuya
ta'pî Paapaya tapi'se pra. 40 Maasa pra Paapa
esenumenka'pî tiaron pe maasa uurî'nîkon
koneka tîuya yai morî pe awe'to' yawîrî,
inkamoro nîrî konekaiya. Mîrîrî yai morî
yapisî to'ya pe man uurî'nîkon yarakkîrî.

12

Paapa Uyunkon Mîîkîrî

1 Mîrîrî ye'nen uurî'nîkonya inkamoro
mararonkon pepîn nîkupî'pî yekare eta'pî.
Mîrîrî warantî uurî'nîkonya iku'to'pe
ekareme'nen pe awanî. Mîrîrî ye'nen tî
tamî'nawîrî innape ikupî manenpanen
rumakapai'nîkon man. Moropai imakui'pî
unkupîkon kupî e'pai pra man atare'mon
namai. Inî' ipî' enpenatanpai pra
man. Tîîse meruntî ke e'nîpai'nîkon
man manni'kan teeka'tunsenon eka'tumî
warantî. To'sarî uye'marîkon ta
ko'mannîpai'nîkon yairî ma're teenai pra.
2 Innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon Jesus
era'mai'ma. Maasa pra innape Paapa kupî
wenai, mîîkîrîya uurî'nîkon pîika'tî'pî.
Moropai upîika'tîkon pî' aako'mamî
tîîpia erepannî pîkîrî. Mîîkîrî yeseru pî'
esenumenkanpai'nîkon. Î' pensa mîîkîrîya
pakî'nan pona tîîsa'mantato' yewanmîrîsa'
pra man. Tîîse aatausinpa'pî maasa pra
î' kai'ma tîîpia itîrîuya ta'pî Paapaya
yapisî tîuya kupî ye'nen. Mîrîrî ye'nen î'
kai'ma eesenumenka pra awanî'pî kure'nan
tîweppe'to' pî', tîîsa'mantato' pî'. Tarîpai
mîîkîrî ereutasa' sîrîrî, ipîkku pata'se' ya',
Paapa, tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen,
yaponse' po imeruntîri winî. 3 Maasa
esenumenkatî î' kai'ma awe'taruma'tî'pî
pî'. Î' kai'ma imakui'san kore'ta tîwanî yai
tîpî' to' wo'ma'tato' yapîtanîpî'pîiya. Mîrîrî
warantî nîrî amîrî'nîkonya yapîtanîpî e'pai
awanî, yairî ma're teenai pra, moropai
tîrumakai pra.
4 Epu'tî pî' wai seru' pepîn. Imakui'sanya
ataruma'tî'pîto'kon pî' yapîtanîpî pî'
aako'mamîkon. Tîîse ipîra amîrî'nîkon
tîwîi amînîkon ti'kanse ataruma'tîsa'kon
to'ya pra man sîrîrî tîpose. 5 Î' ta'pî Paapaya
ku'sa'ya'nîkon aawanmîra'nîkon. Meruntî
ke awanîkonpa Paapaya tîmaimu ke ta'pî
yairî ma're eenakon namai, tînmukuyamî'
pe amîrî'nîkon tîku'se. Ta'pîiya see
warantî:
Maasa etakî unmu,
î' pensa Paapaya ataruma'tî wenai
î' kai'ma ayenupaiya etatî.
Ipîinamaya'nîkon pra kenantî.
Moropai î' pensa apî' taiya ya:
—Yairî pra nai —taiya ya apî',
kîsewankono'mai.
6 Maasa pra Paapa wanî
tîsa'namanenan yako'menkanen pe,
morî pe to' enato'pe.
Moropai tamî'nawîronkon tînmu pe
tînapisî'san panamaiya,
yairî pra to' yeseru wanî namai *Pv 3.11,12*
ta'pîiya.

7 Mîrîrî ye'nen e'taruma'tînto' yapî-
tanî'tî, Paapaya apanamato'kon eta ye'ka
pe. Maasa pra î' kai'ma apî'nîkon
Paapa esenyaka'ma tînmukuyamî' pe
awanîkon ye'nen. Moro awanî sîrîrî
more itun nako'menka'pî pepîn ite-
seru? Kaane, iteseru yako'menkasai'ya
mîrîrî, itun pe tîwanî ye'nen. Mîrîrî
warantî tamî'nawîronkon tînmukuyamî'
yako'menka Paapaya. 8 Mîrîrî ye'nen
yako'menkasa' pe pra awanîkon ya, inmuku
pe pu'kuru awanîkon pepîn. Tîîse tiaron
munkî pe awanîkon. 9 Uyunkon tarîronya
uurî'nîkon yako'menka'pî. Moropai
mîîkîrî nama'pî. Mîrîrî yentai Paapa
nama'nîkon e'pai man, manni' uyunkon
ka' pon uyako'menkanenkon. Mîrîrî
warantî ikupîya'nîkon ya, moriya iipia
ko'mannîto' pu'kuru eporî. 10 Uyunkon
tarîronya uurî'nîkon yako'menkapîtî'pî
more pe e'nî'nîkon tanne teesenu-
menkato' yawîrî. Morî pe uyeserukon
yu'se tîwanî ye'nen yako'menkapîtî'pî
to'ya epu'tî tîuya'nîkon pîkîrî. Tîîse
Paapaya uurî'nîkon yako'menkato' wanî
tîwîrî yairon pe. Morî pe tarakkîrî
ko'mannîto'pe, tîwarantî ukupîiya'nîkon.
11 Î' pensa uurî'nîkon yako'menkanenya
ya, uyako'menkato'kon wanî uurî'nîkon
yewankono'manen pe. Yai pra yairî ma're
enan, atausinpanto' ton pra. Tîîse maasa
panpî' uurî'nîkon yako'menkasa'kon
yeseru ena morî pe. Moropai tîwanmîra
e'nîto' esera'ma, maasa pra Paapaya
uyako'menkasa'kon wenai.

Panamanto'

12 Mîrîrî ye'nen tauya amîrî'nîkon wanî
itenya ike'nepamî'san warantî ayenyakon
pîmî'sa'katî taatausinpai. Moropai
e'mî'sa'katî apîtatî ike'ne tîwe'sen warantî
pra. Tîîse meruntî ke enatî ayewankon ya'.
13 To'sarî aye'marîkon konekaya'nîkon
warantî ayeserukon konekatî morî
pe yawîrî aako'mamîkonpa yairî
ma're teenai pra. *Pv 4.26*
Aako'mamîkon yai ayeserukon era'manenan
a'tu'mînan esenomî namai, tîîse morî pe
taatausinpai to' ko'manto'pe.
14 Tîîwanmîra awanîkon yuwatî
tamî'nawîronkon pokonpe. Moropai morî
pe pu'kuru, itu'se Paapa e'to' yawîrî
aako'mamîkon yuwatî. Maasa pra mîrîrî
ku'sa' anî'ya pra awanî ya, Uyepotorîkon
era'maiya pepîn tiwin kin. 15 Aka
tîwarî e'tî, anî'ya tîîpîika'tîto' Paapaya
yewanmîrî namai, iipiapai aatarimakî
namai. Aka mîîkîrî ke'nen manni' mî'nî
ye' aro'tasa' manni' warantî maasa pra
mîrîrî mî'nî ye' arentasa' ya morî pe
tîwe'sen kore'ta mîrîrîya to' taruma'tî.
Mîrîrî warantî pra e'tî teekore'mai pra
tiaronkon winîkîi. 16 Moropai tauya aka
se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî awanî
tonpe anî' ke'nen. Moropai wîri'sanyamî'
ke'nen se' tapairî warayo'kon yarakkîrî.
Moropai Paapa nîtîrî yewanmîrî anî'ya
ke'nen. Maasa pra mîrîrî warantî Esaú
nurî'tîya ikupî'pî. Tîîpia Paapa nîtîrî'pî
yewanmîrî'pîiya. Eesenumenka pra
awanî'pî e'mai'non pe tîwanî pî' e'mai'non
pia î' tîrî tîuya ta'pî Paapaya pî'. Maasa
pra tiwinan prato awentamo'kanto'
miakanma'pîiya mîrîrî ke takon Jacó nurî'tî
pia. 17 Mîrîrî tîpo î' kupî'pîiya epu'nenan
amîrî'nîkon. Mîrîrî entamo'kanto' mi-
akanma'pî tîuya mana'poka yu'se awanî'pî.
Mîrîrî esatî'pîiya tun nurî'tî pî': "Inî'rî morî
pe uuko'manto'pe ka'kî Paapa pî'", ta'pîiya
tun pî'. Tîîse yewanmîrî tîpo, î' kai'ma
inna'pokaiya eserîke pra awanî'pî. Teuren
tu'ke iteserukon yuwa'pîiya tîkauware
esatî'pîiya. Tîîse yapisîiya pîn.

18 Î' pensa amîrî'nîkon erepansa' pra
man Paapa pia manni'kan penaronkon
Judeuyamî' erepamî'pî warantî. Aminke
pra inkamoro erepamî'pî mîrîrî wî' pia.
Tîîse mîrîrî yai eranne' pe to' wanî'pî.
Mîrîrî apo' era'ma'pî to'ya moropai
katupuru îrikkutun wanî'pî nari' pe.
Moropai miarî ewaron pe awanî'pî mararî
pra a'situn wanî'pî. 19 Mîrîrîya eta'pî
to'ya trombeta e'nato'. Mîrîrî kore'ta
teeseurîmasen mai eta'pî to'ya. Mîrîrî
eta tîuya'nîkon pe ta'pî to'ya eranne' pe
tîwanîkon wenai inî'rî eeseurîma namai.
20 Maasa pra yapîtanîpî to'ya eserîke pra to'
wanî'pî î' kai'ma eeseurîmato'.
Ta'pî Paapaya tiwin kin anî'ya manni' wî'
yapî namai
maasa pra wî' yapîsa' anî'ya ya,
iwî e'pai awanî tîpa'tîpî'se tî' ke,
pemonkonyamî' neken pepîn tîîse to'
yekînnon nîrî ta'pîiya. *Êx 19.12,13*
21 Mîrîrî to' nera'ma'pî wanî'pî nari' pe.
Mîrîrî pî' ta'pî Moisés nurî'tîya:
—Mararî pra e'kîkî'ma sîrîrî eranne' pe
wanî pî' *Dt 9.19*

—ta'pîiya.
22 Tîîse mîrîrî ye'ka pata amîrî'nîkon ii'sa'
pra man. Tîîse aaipî'pîkon morî pu'kuru
Paapa pata ya' tiaron wî' itese' Sião pona
pena awe'kupî'pî warantî pra. Tîîse morî
Paapa cidaderî pona, amenan Jerusalém
ka' pon pia aaipî'pîkon manni'kan
mararonkon pepîn iku'ne'tî yentainokon
inserîyamî' kore'ta. 23 Amîrî'nîkon
iipî'pî manni'kan e'mai'nokon Paapa
munkîyamî' epere'sa' kore'ta taatausinpai
pu'kuru manni'kan itese' e'menuka'san
ka' po. Aaipî'pîkon Paapa pia manni'
Paapa ipîkku tamî'nawîronkon yenunnen.
Moropai o'non pata Paapa nîkupî'san
yairî ipemonkonoyamî' yekaton ko'mamî
morî pe awe'to' yawîrî. Mîrîrî pata
pona aaipî'pîkon. 24 Amîrî'nîkon iipî'pî
Jesus pia manni' amîrî'nîkon yarakkîrî
moropai Paapa arappana' tîwe'sen. Manni'
Jesus nîkupî'pî amenan pe eseponîto'pe
Paapa yarakkîrî. Moropai manni' tîmînî
ke uurî'nîkon kuyu kuyu ma'tîpon pia
aaipî'pîkon. Manni' imînî wanî morî pe
manni' Abel nurî'tî mînî ti'kamo'pî yentai.
Maasa pra Abel mînî rî'pî era'ma tîuya
yai Paapaya iwîtîpon taruma'tî'pî. ⌞Tîîse
Jesus mînî rî'pî era'ma tîuya yai imakui'pî
unkupî'pîkon kupîiya tîîwanmîra.⌟
25 Mîrîrî ye'nen aka moropai anetapai pra
ke'tî teeseurîmasen eseurîmato'. Maasa
pra manni'kan anetapai pra esi'san wî' poi
teeseurîmasenya taasa' tanne, inkamoro
e'pîika'tî pîn tîîse to' e'tî'ka'pî. Mîrîrî
ye'nen uurî'nîkon kanan, yewanmîrîsa'
ya ka' pon eseurîmato' o'non ye'ka pe
e'pîika'tîn e'painon? E'pîika'tîn pepîn.
26 Manni' yai wî' pia to' wanî yai mîîkîrî
teeseurîmasen maimuya non eserentîkî'ma
emapu'tî'pî. Tîîse tarîpai ta'pîiya:
—Inî'rî tiwinkano'pî pe eeserentîkî'ma
emapu'tîuya kupî sîrîrî tîîse non
neken pepîn tîîse ka' nîrî *Ag 2.6*
—ta'pîiya. 27 Sîrîrî wanî Paapa maimu
pe inî'rî eeseurîma'pî tamî'nawîron
inkoneka'pî eserentîkî'ma yai aataretî'ka
kupî sîrîrî. Tîîse mîrîrî kore'ta ipatîkarî
tîîko'mansen ko'mamî kupî sîrîrî
aataretî'ka pepîn.
28 Mîrîrî ye'nen —Morî pe man, Paapa,
anna pata'se' ton tîrî pî' nai anna pia
—taa pî' ko'mannîpai'nîkon. Maasa pra
uyesa'kon taataretî'kasen pepîn yapi'sa'
ye'nen, ipatîkarî ko'mannî yarakkîrî. —
Morî pe man, Paapa —taa pî' ko'mannî
wenai, yapurîpai'nîkon man. Î' kai'ma
tîwakîri pe epu'to'pe Paapaya inamai'ma
yapurîpai'nîkon man.
29 Maasa pra Paapa wanî nari' pe,
manni' apo' warantî.
Manni'kan innape tapurînenan pepîn
po'tîiya. *Dt 4.24*
⌞Mîrîrî ye'nen inamai'ma Paapa yapurî-
pai'nîkon man.⌟

13

Paapa Yapurî Pî' Ko'mannî E'pai Awanî Uyeserukon Ke

1 Uyonpakon sa'nama pî' ko'mannî e'pai
awanî Cristo pemonkono pe e'nî'nîkon
ye'nen. 2 Moropai tiaronkon teerepansenon
ayewî'kon ta yapi'to'ya'nîkon tîrumakai
pra to' yapisî pî' ako'mantî. Maasa pra
penaronkon tiaronkon nurî'tîya tewî'kon
ta teerepansenon tera'mapî'se'nîkon
yapisî'pî. To' yapisî'pî to'ya anî'kan
pe to' wanî tepu'tîi pra ese ye'kakon
pemonkonyamî' kai'ma tîîse inserîyamî'
kinî. 3 Moropai enpenatatî nîrî man-
nankan atarakkannîto' ta atarakkamo'san
pî'. To' kore'ta si'ma amoronkon
epu'tîya'nîkon warantî to' pî' enpenatatî.
Moropai enpenatatî nîrî mannankan
sa'ne tîwe'taruma'tîsanon pî'. Inkamoro
e'taruma'tîto' ku'tî amîrî'nîkon e'taruma'tî
to' yarakkîrî warantî.
4 Tarîpai tauya sîrîrî manni'kan
tîno'pîtasenon pî' moropai teetiny-
omasenon pî', tîno'pîtasen no'pîta wanî
morî pe tîno'pî yarakkîrî tîwanîpa.
Moropai wîri' e'to'pe tînyo yarakkîrî
nîrî. Maasa pra imakui'pî pe awanî
tîno'pî pepîn wîri' yarakkîrî warayo'
wanî ya. Moropai wîri' wanî ya tînyo
pepîn yarakkîrî, inkamoro taruma'tî
Paapaya mîrîrî imakui'pî kupî to'ya ye'nen.
5 Tarîpai eseurîma sîrîrî yemanne awanî pî'.
Kure'ne ayemannekon pînînmaya'nîkon
pî' kîsenumenkatî atînirurîkon yapisîkon
pî'. Tîîse morî pe man ka'tî mîrîrî itesa'
pe awe'to'kon pî' itentai pu'kuru itu'se
teeseka'nunkai pra. Maasa pra Paapaya
ta'pî:
Î' pensa tiwin kin arumakauya pepîn
moropai apîinamauya pra wanî pepîn *Dt 31.6*
ta'pîiya. 6 Mîrîrî ye'nen meruntî ke sa'man
pe apî'tan yuwapai'nîkon eseurîmanto' ke.
Taapai'nîkon tiaronkon pî':

Paapa wanî sîrîrî upîika'tînen pe.
Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'to' ton pra man.
Mîrîrî ye'nen î' kupî pemonkonya
e'painon uyarakkîrî?
Ikupîiya pepîn *Sl 118.6,7*
taapai'nîkon.

7 Maasa enpenatatî. Manni'kan e'mai' pe erepamî'san itekare ekaremekîtîponkon amîrî'nîkon pî'. Inkamoro ko'mamî'pî pî' enpenatatî. To' ko'mamî'pî moropai inkamoro sa'manta'pî innape ikupîi'ma. Mîrîrî ye'nen inkamoroya innape ikupî'pî warantî innape ikupîya'nîkon yuwatî. 8 Maasa pra Jesus Cristo wanî sîrîrî pena tîwanî'pî warantî. Mîîkîrî rî ko'mamî sîrîrîpe mîrîrî warantî. Moropai mîrîrî warantî rî nîrî aako'mamî ipatîkarî eetinyaka'ma'pî pra.

9 Mîrîrî ye'nen tiaronkonya ayenupato'kon tu'kan yeseru pî' kîsetatî. Maasa pra mîrîrî etaya'nîkon ya, yairî awe'to'kon winîpai apantakaiya'nîkon. Tîîse morî pe awanî Paapa nîtîrî winîpai meruntî ke ayekatonkon ena ya. Tîîse ankupîkon winîpai aaipî pepîn. Maasa pra mîrîrî ye'ka panamanto' yekkari awanî ena'to' pî' seeni' wanî morî pe, seeni' wanî imakui'pî pe taato' yawîrî awanîkon ya, mîrîrîya amîrî'nîkon pîika'tî pepîn. 10 Uurî'nîkon wanî e'pîika'tî'san pe Jesus Cristo sa'mantato' wenai. Tîîse tîwe'pîika'tîkonpa tekînkon po'tînenan e'pîika'tî pepîn, innape Jesus kupî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen.

11 Teepîremasanon esanon yepotorîya Judeuyamî' tonpe paaka mînî yarî yai Paapa pata'se' morî pu'kuru ta imakui'pî to' nîkupî'pî yepe' pe, inkamoro o'ma'kon esa'rî'pî po'tîpîtî'pî to'ya poro po, cidade ta pra. 12 Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî nîrî Jesus sa'manta'pî cidade po pra tîîse poro po. Manni'kan imakui'pî kupîtîponkon tonpe tîmînî kamo'pîiya to' nîkupî'pî ronapa kai'ma. 13 Mîrîrî ye'nen wîtînpai'nîkon man Jesus wenairî. Inkamoro tîwo'ma'tasanon wo'ma'tato' yapîtanî'pai'nîkon man, penaronkonya mîrîrî kupî yapîtanîpî'pî Jesusya warantî. 14 Maasa pra sîrîrî pata po ko'mannîto' ipatîkaron ton pra man. Tîîse sîrîrî tîpo ipatîkaron ko'mannîto' nîmîkî pî' ko'mannî manni' aaipî kupî manni'.

15 Mîrîrî ye'nen Paapa yapurîpai'nîkon man tîwîrî rî Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Mîrîrî yapurîto' wanî unpo'tîkon pe tîwe'sen warantî itîrî uurî'nîkonya. Ipî' eseurîman ye'ka pe, morî Paapa anna pîika'tînen taa ye'ka pe, yapurî'nîkon imîrî pe e'nî ye'nen. 16 Tîwî morî ku'to'ya'nîkon tîku'se pra ikupî pî' aako'mamîkon e'pai man tiaronkon pîika'tîkonpa. Maasa pra mîrîrî kupî pî' aako'manto'kon wanî Paapa wakîri pe, manni' antîrîkon ayekînkon yentai.

17 Mîrîrî ye'nen tauya manni'kan aye'mai'norîkon pe tîwe'sanon inkamoro maimu yawîrî ako'mantî. Maasa pra inkamoro esenyaka'ma tîwîrî rî amîrî'nîkon tonpe. Maasa pra epu'tî to'ya kupî tîuya'nîkon amîrî'nîkon pî' Paapaya to' ekaranmapo kupî sîrîrî. Innape to' maimu yawîrî awanîkon ya, moriya inkamoro esenyaka'ma tîwakîrikon pe pu'kuru taatausinpai. Tîîse to' maimu yawîrî pra awanîkon ya, teesewankono'mai to' esenyaka'ma amîrî'nîkon pîika'tî eserîke pra tiwin kin.

18 Mîrîrî ye'nen tauya eepîremakon pî' ako'mantî. Esa'tî Paapa pî' anna ton pe nîrî. Maasa pra innape pu'kuru anna yewan ya' morî pe awanî epu'tî pî' anna man. Maasa pra tîwîrî rî yairon anku'pai anna wanî ye'nen. 19 Moropai esatîuya apî'nîkon î' kai'ma amîrî'nîkon kore'ta enna'poto'pe Paapaya iku'to'pe eepîremakon yu'se wai ka'ne' panpî' mîrîrî ku'to'peiya eepîremakon yu'se wai.

Epîremanto'

20-21 Paapa, anna yunkon, manni' tîwanmîra e'nîto' tîînen amîrî. Manni'kan itu'se awe'to'kon pia amaimu yawîrî inkamoroya iku'to'pe. Moropai Jesus Cristo sa'manta'pî wenai tamî'nawîrî itu'se awe'to' ku'to'pe annaya anna pîika'tîkî. Maasa pra Paapa anna yepotorî Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pîya sa'mantanto' yapai. Mîrîrî tîîsa'mantato' wenai kure'ne ikupî'pîiya apemonkonoyamî' pî' eesenyaka'ma ko'mannîpî. Moropai ini'kamo'pî imînî wenai amaimuya taasa' yawîrî ikupî'pîiya. Mîrîrî ye'nen î' pensa mîrîrî inkupî'pî ena pepîn î' pe pra rî. Mîrîrî warantî Cristo yapurî e'pai man ipatîkarî mîî pîkîrî pra. Mîrîrî warantî e'pai man.

Panamanto' Ikî'pî

22 Uyonpayamî', esatîuya sîrîrî apî'nîkon tîîtî'napanse panamanto' yekare etakonpa

teeseta'kai pra. Maasa pra sîrîrî kaareta un-
menuka'pî wanî kure'ne pu'kuru tîwe'sen
pe pra.
23 Moropai epu'tîya'nîkon yu'se wai
î' kai'ma uyonpakon Timóteo epa'ka'pî
yekare atarakkannîto' tapai. Ka'ne' pe
mîîkîrî ii'sa' ya uupia, uyarakkîrî attî
amîrî'nîkon era'mapî'se uutî yai.
24 Tarîpai umaimu yarimauya
tamî'nawîronkon manni'kan aye'mai'norîkon
pe tîwe'senon mororonkon pia. Moropai
tamî'nawîrî Paapa pemonkonoyamî' pia.
Moropai uyonpakon, Itália ponkonya nîrî
tîmaimukon yarima pî' man aapia'nîkon.
25 Paapaya epe'mîra tîntîrî tîrî yu'se wai
tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pia. Mîrîrî
neken.

SÎRÎRÎ KAARETA
TIAGO NÎMENUKA'PÎ

Morî pe anî' nîmenuka'pî sîrîrî kaareta esepu'tî pra awanî. Seurîwî'nankon warayo'kon to' ese' Tiago eseporî Bíblia po, tîîse tu'kankon esenumenka Tiago, Jesus yakon nîmenuka'pî pe awanî. Mîîkîrî pî' Paulo eseurîma (Gl 1.19).

Mîîkîrî Tiagoya imenuka'pî tiaronkon Judeuyamî' pia, manni'kan e'pîraipîka'san tiaron pata poro. Inkamoro panamaiya morî kupî to'ya wenai, tiaronkonya epu'tî, innape Paapa pemonkono pe to' wanî. Innape Jesus ku'to' wanî yairî pu'kuru. Innape ikupî to'ya neken pepîn, tîîse tewankon ya' iko'mannîpî to'ya yairî.

1 Uurî Tiago wanî Paapa poitîrî pe, moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo poitîrî pe nîrî. Uurîya kaareta yarima sîrîrî tamî'nawîronkon Judeuyamî' pia, pata kaisarî e'paraipîka'san Judeuyamî' pepîn kore'tawonkon pia. Umaimu man aapia'nîkon.

Epu'nîto'kon

2 Uyonpayamî', sa'man erepamî ya apona'nîkon, teesewankono'mai pra e'tî, tîîse atausinpatî ipî'. 3 Maasa pra sa'man yapîtanîpîya'nîkon ya, meruntî ke eenakon. Mîrîrî epu'nîto' yapîtanîpîya'nîkon e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' aako'mamîkon tîwî tîku'se pra. Moropai meruntî ke eenakon, sa'man yapîtanî'nenan pe. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. 4 Mîrîrî ye'nen sa'man yapîtanî'tî, meruntî ke awanîkonpa, tamî'nawîrî morî pe awanîkonpa itu'se Paapa e'to' yawîrî.

5 Tîîse anî'rî akore'ta'nîkon manni' wanî ya, epu'nen ton pra, Paapa pî' esatîiya e'pai awanî, epu'nen tîîto'peiya. Maasa pra anne' pepîn mîîkîrî. Tîwakîri pe mîîkîrî repaiya teeseta'kai pra, tako'menkai pra. 6 Tîîse innape pu'kuru ikupîi'ma esatîiya e'pai awanî, itîrîiya naka tîkai pra. Innape ikupîi'ma Paapa pî' esatî anî'ya pra awanî ya, mîîkîrî wanî ike'ne, tuna yaapîtî a'situnya manni' warantî. 7 Mîrîrî warantî tîwe'sen ya, Paapa winîpainon yapisî tîuya kai'ma eesenumenka e'pai pra awanî. Maasa pra Î' rî yapisîiya pepîn. 8 Innape iku'nen pepîn esenumenkato' wanî pepîn tiwin. Ike'ne tîwe'sen î' rî yaapîtî a'situnya warantî eesenumenkato' wanî. Î' rî kupî tîuya epu'tîiya pepîn.

Ipîkkukon Moropai Î' Ton Pînon

9 Uyakon, amîrî î' ton pra sa'ne wanî. Tîîse teesewankono'mai pra e'kî. Atausinpakî maasa pra Paapaya ayannosa' tîîpia aako'mamîpa. 10-11 Ipîkku kanan? Tu'ke temanne kenan tîîse mîîkîrî sa'manta. Parî' yari'ku ya'pi'ta warantî ipîkku sa'manta. Wei teepa'kasen a'ne' moropai yei yari'ku ya'pi'tanîpîiya, moropai awe'soroka. Moropai morî pe awe'to' ton pra awanî. Mîrîrî warantî ipîkku e'tî'ka mîrîrî, itu'se tîwe'to' kupî pî' aako'mamî tanne. Mîrîrî ye'nen — Temanne kenan uurî teuren. Tîîse Paapa pia î' pe pra man. Yairon pepîn uurî — kai'ma eesenumenka ya, aatausinpa e'pai awanî.

Epu'nîto'kon Moropai

Imakui'pî Kupî Emapu'tînenan

12 Taatausinpasen mîîkîrî pemonkon meruntî ke tîîko'mansen sa'man kore'ta si'ma. Maasa pra sa'man yentai tîwanî ye'nen, ipatîkarî tîîko'manto' ton yeporîiya. Mîrîrî Paapa nîtîrî tapurînenan pia, pena ta'pî tîuya yawîrî. 13 Imakui'pî anku'pai anî' wanî ya, —Sîrîrî esenumenkato' iipî Paapa winîpai —kîkatî. Maasa pra imakui'pî kupîya'nîkon emapu'tî Paapaya pepîn. Morî mîîkîrî. Imakui'pî anku'pai Paapa wanî pepîn. Moropai anî'ya imakui'pî kupî emapu'tînen pepîn mîîkîrî. 14 Mîrîrî ye'nen imakui'pî anku'pai anî' wanî ya, —Sîrîrî esenumenkato' uwinîpainon —ka'kî. Maasa pra imakui'pî anku'pai eesenumenka tîîwarîrî. 15 Mîrîrî pî' eesenumenka ko'mannîpî ya, imakui'pî kupîiya. Mîrîrî ya imakui'pî kupî pî' aako'mamî, maasa pra imakui'pî enasa' ye'nen itentai. Mîrîrî wenai aako'mamî pepîn Paapa pia.

16 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', unsa'namakon, mîrîrî pî' teesenku'tîi pra e'tî. 17 Tamî'nawîrî morî tekenan Paapa winîpai tui'sen. Mararî mîrikkî imakui'pî ton pîn. Pata weiyu ton konekatîpon mîîkîrî, morî. Moropai pata weiyu mo'ta warantî Paapa wanî pepîn. Teseru miakanmaiya pepîn. Tîîse morî teseru kupî pî' aako'mamî. 18 Tîîwarîrî uurî'nîkon kupî'pîiya tînmukuyamî' pe yairon tîmaimu ekaremekî tîuya wenai. Mîrîrî kupî'pîiya itu'se tîwanî

ye'nen. Tamî'nawîronkon tînkoneka'san
pemonkonyamî' kore'tapai uurî'nîkon
mo'ka'pîiya tîmîrî pe e'nîto'pe.

Etapai'nîkon Moropai Iku'pai'nîkon

19 Uyonpayamî', unsa'namakon, sîrîrî
epu'tî. Tiaron eseurîma ya, morî pe
etatî e'mai' pe, ka'ne' pe teeseurîmai pra,
ka'ne' pe teekore'mai pra. 20 Maasa pra
teekore'masa'kon ya, morî itu'se Paapa
e'to' kupîya'nîkon pepîn. 21 Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîron î' imakui'pî pe tîwe'sen
rumakatî. Ayewankon ya' tîîko'mansen
nura ankupîkon rumakatî. Moropai Paapa
ma're tîwe'ku'se imaimu yapi'tî. Paapa
neka'ma'pî ayewankon ya' yapi'tî, maasa
pra mîrîrî wenai awe'pîika'tîkon e'painon.
22 Imaimuya taasa' yawîrî iku'tî, eta
pe neken pra, teesenku'tîi pra. 23 Maasa
pra anî'ya imaimu eta, tîîse imaimu
yawîrî ikupîiya pepîn, mîîkîrî wanî mîrîrî
wanamari yai teesera'masen warantî.
24 Mîîkîrî teesera'ma tîpo attî. Moropai
ka'ne' pe o'non ye'ka pe tîwanî'pî kupîiya
tîîwanmîra. 25 Tîîse Paapa maimu pî'
anî' esenupa ya, moropai mîrîrî yawîrî
aako'mamî ya, tîîwanmîra tîku'se pra,
mîîkîrî ko'mamî taatausinpai. Maasa pra
Paapa maimu morî tekenan. Imakui'pî
yentai e'nî emapu'tînen.
26 Anî'ya taa: —Crente uurî —taiya ya,
tîîse imakui'pî pe eeseurîma, mîîkîrî es-
enku'tîsa' mîrîrî. Moropai —Uurî crente
—taiya se' tapairî. Î' pe pra rî awanî.
27 Tîîse anî'ya yun pînon moropai isan pînon
pîika'tî ya, moropai inyo sa'manta'san
pîika'tî ya to' e'taruma'tî tanne, mîrîrî
yu'se Paapa wanî. Moropai sîrîrî non
po tîîko'mansenon ko'mamî warantî pra
aako'mamî yu'se Paapa wanî, imakui'pî
tîku'se pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî
aako'mamî ya, —Uurî crente —taiya ya,
yairî awanî.

2

*Se' Kaisarî Morî Pe Tiaronkon
Yapi'pai'nîkon*

1 Uyonpayamî', tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' yapi'tî morî pe e'sentai
pra. Maasa pra amîrî'nîkonya Uyepo-
torîkon Jesus Cristo kupî innape. Mîîkîrî
Jesus morî pu'kuru, tamî'nawîronkon
yentainon. Mîîkîrî wenai morî pe
tiaronkon yapi'tî. 2 A'kî, eepere'sa'kon
kore'ta ipîkku warayo' ewomî morî pe
teepontîi moropai epe'ke ouro itenya
yeperu pokon. Moropai ite'ma'pî pî' tiaron
warayo' ewomî ipoi'pî tîpon ya' teepontîi.
3 Moropai mîîkîrî morî pe epontî'pî pî'
taaya'nîkon: —Seeni' pata ereutakî morî
ya' —taaya'nîkon moropai itaponse' ton
yenpoya'nîkon. Tîîse ipoi'pî sa'ne ipon
pî' taaya'nîkon: —Satippe e'kî, mîrîrî
ye'ka pe pra non pona ereutakî uyaponse'
pia —taaya'nîkon. 4 Mîrîrî warantî
taaya'nîkon ya, se' kaisarî to' kupîya'nîkon
pepîn. E'sentai to' kupîya'nîkon.
Pemonkonyamî' aako'menkanen pe
awe'ku'sa'kon imakui'pî pe. Amîrî'nîkon
imakui'pî pe teesenumenkasanon.
5 Etatî uyonpayamî', inkamoro î' ton
pînon tîwe'taruma'tîsanon menka'pî
Paapaya tîmîrî pe. Mîrîrî ye'kakon
menka'pîiya kure'ne innape tîku'to'pe
to'ya. To' menka'pîiya tîpata ponaron pe
to' e'to'pe. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi maasa pra
pena ta'pîiya: —Uyapurînenan pia upata
tîrîuya, ipatîkarî to' ko'manto'pe uupia —
ta'pîiya. 6 Tîîse amîrî'nîkonya inkamoro
tîwe'taruma'tîsanon yewankono'ma. To'
yeppe'nîpîya'nîkon. Tîîse anî'kanya
kin ataruma'tîkon, moropai ayarîkon
surarayamî' esa' pia? Ipîkkukon, temanne
kenankonya ataruma'tîkon. Î' ton pînonya
aataruma'tîkon pepîn. 7 Moropai Jesus morî
winîkîi to' eseurîma imakui'pî pe. Mîîkîrî
aponaronkon Jesus pî' to' eseurîma îri pe.
8 Tîîse Paapa nekaremekî'pî yawîrî, morî
pe tamî'nawîronkon yapisîya'nîkon ya se'
kaisarî, morî pe awanîkon. Maasa pra
Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

—Tiaronkon sa'namatî aawarîrî'nîkon
awe'sa'namakon manni' warantî *Lv 19.18*
—ta'pîiya. 9 Tîîse morî ipîkku pe
tîwe'sen wanî rî'pî pî' tiaron yentai
ikupîya'nîkon ya, imakui'pî kupîya'nîkon
mîrîrî. Unkupîkon ton, Paapa nekare-
mekî'pî pureme'nenan amîrî'nîkon tarîpai.
10 Maasa pra anî' wanî ya, tamî'nawîron
Paapa nekaremekî'pî yawîrî, tîîse tiwin
inekaremekî'pî yonpa pureme'sai'ya ya,
inekaremekî'pî pureme'sai'ya mîrîrî.
11 Maasa pra Paapa nekaremekî'pî:

—Tiaron no'pî, tiaron niyo yarakkîrî kîsi *Êx 20.14; Dt 5.18*
—ta'pîiya. Moropai inî'rî mîîkîrî rîya ta'pî:
—Tiaron kî'wîi. *Êx 20.13; Dt 5.17*

Mîrîrî ye'nen tiaron no'pî yarakkîrî pra
tîîse tiaron wîî anî'ya ya, mîrîrî wenai Paapa
nekaremekî'pî pureme'sai'ya mîrîrî.
12 Moropai tiwinano'pî wei yai,
uurî'nîkon ekaranmapo Cristoya: —
Î' ton pe see umaimu yawîrî pra
aako'mamî'pîkon? —taiya upî'nîkon.
Mîrîrî namai ako'mantî Cristo maimu
yawîrî. Moropai morî pe eseurîmatî itu'se
Cristo e'to' yawîrî. Maasa pra Cristo maimu
imakui'pî yentai e'nî emapu'tînen. 13 Maasa
pra o'noko'pî pe tiaronkon era'masa' pra
e'nî ya, uurî'nîkon nîrî era'ma Paapaya
pepîn tî'noko'pî pe. Tîîse o'noko'pî pe
uyonpakon era'masa' ya, mîrîrî wenai
e'taruma'tînto' yuwa'ka'nîkon.

Inna Taatîponkon

14 Uyonpayamî', î' pe pra rî awanî pe-
monkonya taa: —Uurî inna taawon —
taiya morî kupîi'ma pra. Morî iteseru ton
pra si'ma mîrîrî inna taatoi'ya ya neken
awe'pîika'tî pepîn. 15-16 See warantî awanî.
Ayonpa warayo', wîri' wanî ya ipon ton pra,
itekkari ton pra, moropai ipî' taaya'nîkon:
—Morî pe ako'mankî. Tîîwanmîra e'kî.
Emi'ne pra ako'mankî. Komi' pe pra
ako'mankî. Mîrîrî taaya'nîkon tanne, itu'se
mîîkîrî e'to' tîîsa'ya'nîkon pra awanîkon
ya, mîîkîrî pîika'tîya'nîkon pepîn. 17 Mîrîrî
warantî inna taatîponya anî' pîika'tî pepîn.
Inna taiya se' tapairî Paapa pemonkono pe
pra si'ma. Mîrîrî warantî inna taato' neken
wanî isa'manta'pî warantî.
18 Yai pra anî'ya taa: —Inna taatîpon
mîîkîrî, tîîse tiaron pî' taiya: —Morî teseru
kenan mîîkîrî —taiya. Mîrîrî pî' tauya
apî'nîkon. O'non ye'ka pe epu'to'peuya in-
nape iku'nen pe awanî iteseru morî pe pra
si'ma? Epu'tîuya eserîke pra. Tîîse aronne
epu'tîuya innape ikupîiya morî iteseru we-
nai. 19 Innape tiwin Paapa wanî ku'nen
amîrî? Morî pe man. Tîîse o'ma'kon, Makui
poitîrîtonon nîrî innape Paapa ku'nenan.
Moropai mararî pra to' esi'nîpî ipî'.
20 Inna taawon neken morî kupîi'ma pra
e'pîika'tî pepîn. Pakko amîrî. Inna taato'
neken wanî î' pe pra rî. Mîrîrî epu'tîya
pra nan? 21 Î' wenai Paapaya Abraão nurî'tî
utamokon era'ma'pî yairon pe? Mîîkîrî
Abraãoya tînmu, Isaque, tîrî'pî Paapa pia
tînpo'tî pata'se' pona. Mîrîrî kupî'pîiya
Paapa maimu yawîrî, innape ikupî tîuya
ye'nen. Mîrîrî kupîiya wenai, morî pe,
yairon pe era'ma'pî Paapaya. 22 Innape
imaimu kupî'pî Abraãoya epu'tî pî' naatîi
inkupî'pî wenai. Moropai inkupî'pî wenai
yairî innape tîku'toi'ya epu'tî'pî Paapaya.
23 Mîrîrî warantî eesera'ma pena î' ta'pî
Paapa kaaretarîya yawîrî. Ta'pîiya:
—Innape Paapa kupî'pî Abraãoya.
Mîrîrî ye'nen yairon pe era'ma'pî Paapaya
Gn 15.6
—ta'pîiya. Taato' mîrîrî Paapa kaaretarî.
Moropai tîwanîyakon pe Abraão esatî'pîiya.
24 Mîrîrî ye'nen pemonkon era'ma Paapaya
yairon pe, tîmaimu yawîrî aako'mamî we-
nai. Tîîse inna taawon morî kupîi'ma pra,
mîîkîrî era'maiya pepîn yairon pe.
25 Mîrîrî warantî Raabe nurî'tî
e'pîika'tîsa' wanî'pî. Pena mîîkîrî Raabe
wanî'pî eseporo rî tîwe'sen wîri'. Tîîse
Paapa pemonkonoyamî' pata era'manenan
yapisî'pîiya tewî' ta morî pe. To'
pîika'tî'pîiya tiaron e'ma ta pî' to' wîtîto'pe
ta'pîiya. Mîrîrî ku'sai'ya wenai Raabe
era'ma'pî Paapaya yairon pe. 26 Isa'manta'pî
wanî itekaton ton pra. Mîrîrî warantî awanî
inna taatîpon Paapa maimu yawîrî pra
si'ma. Tîwe'pîika'tîto' eporîiya pepîn.

3

Unukon

1 Uyonpayamî', uurî'nîkon tiaronkon
yenupanenanya imakui'pî kupî ya,
utaruma'tîkon Paapaya tiaronkon
taruma'tî tîuya yentai. Mîrîrî epu'tî
pî' naatîi. Mîrîrî ye'nen tiaronkon
yenupanenan pe tu'ke amîrî'nîkon e'pai
pra awanî. 2 Maasa pra tamî'nawîronkon
uurî'nîkonya imakui'pî kupî unukon ke,
uyeserukon ke, esenumenkanto' ke, tu'ke.
Tîîse anî'ya tîwî imakui'pî teeseurîmato'
rumakasa' ya, tamî'nawîrî imakui'pî teseru
rumakasai'ya mîrîrî. Moropai morî pe
pu'kuru awanî.
3 A'kî, uurî'nîkonya bridia yeka'ma
sokoro'pan kaware mata ya' attîto'pe o'non
poro itu'se e'nîto' yawîrî. 4 Moropai apo'
yen pî' esenumenkanpai'nîkon. Kure'nan
mîrîrî a'situnya itukka. Tîîse itesa'ya
yarî si'mîrikkî naire ke, o'non poro itu'se
tîwe'to' yawîrî. 5 Mîrîrî warantî uurî'nîkon
wanî. Si'mîrikkî pe unukon wanî. Tîîse
kure'ne imakui'pî pî' eseurîman eserîke
awanî tiaronkon tîma'tanî'se.
A'kî, kure'nan yu' aramî si'mîrikkî apo'
yarîn wenai. 6 Mîrîrî warantî unukon

wanî, apo' warantî. Imakui'pî pe pu'kuru
unukon wanî uyawonkon pe. Mîrîrî
imakui'pî sorokaiya mîrîrî tamî'nawîrî
uuko'manto'kon ya'. Uyewankon kî'paiya.
Mîrîrî imakui'pî Makui winîpai tui'sen.
7 A'kî, tamî'nawîronkon o'ma'kon
toronyamî', îkîiyamî', moro'yamî' esepan-
nîpî pemonkonyamî'ya tekînkon ton. 8 Tîîse
anî'ya tînu esepannîpî eserîke pra awanî
imakui'pî pe teeseurîma namai. Nari' pe
awanî. Mai' warantî wîî ton pe awanî.
Anî'ya ikoneka eserîke pra awanî.
9 Unukon ke Paapa, Uyepotorîkon ya-
purî moropai mîrîrî ke nîrî uyonpakon
pî' eseurîman imakui'pî pe. Inkamoro
uyonpakon Paapa nîkoneka'san tîwarantî.
10 Untakon yapai umaimukon epa'ka morî
pe moropai imakui'pî pe nîrî. Mîrîrî
warantî e'pai pra awanî, uyonpayamî'.
11 A'kî, tiwinan yani yapai tuna epa'ka pepîn
morî moropai inî'ne nîrî. 12 Moropai paruru
ye' epeta pepîn laranja pe. Moropai kuwai
ye' epeta pepîn paruru pe. Mîrîrî warantî
yani inî'ne pe teepa'kasen yapai morî tuna
epa'ka pepîn. Mîrîrî warantî untakon yapai
tiwin epa'ka e'pai awanî, morî.

Yairon Epu'nen Pu'kuru

13 Moro nai epu'nen akore'ta'nîkon?
Moriya tauya, morî pe ako'mankî, innape
epu'nen pe awanî epu'to'peuya. Mîî
pe pra, morî kupî pî' aako'mamî ya,
ayeseru era'mauya. Moropai mîrîrî wenai,
epu'nen pe awanî epu'tîuya. 14 Tîîse mîî pe
awanîkon ya, itu'se awe'to'kon pî' neken
eesenumenkakon ya: —Epu'nen uurî.
Uurîya ayenupakon sîrîrî —kîkatî. Seru'ye'
pe awanîkon, mîrîrî warantî taaya'nîkon
ya. 15 Maasa pra mîrîrî esenumenkanto'
Paapa winîpainon pepîn. Tîîse sîrîrî non po
tîîko'mansenon winîpainon, Makui winîpai
tui'sen mîrîrî esenumenkanto'. 16 Maasa
pra tiaronkon yentai e'pai awanîkon
ya, moropai itu'se awe'to'kon pî' neken
eesenumenkakon ya, eekore'makon,
eesiyu'pîtîkon. Moropai tamî'nawîrî
imakui'pî kupîya'nîkon.
17 Tîîse epu'nen Paapa winîpainon mîrîrî
ye'ka pepîn. Tekenan morî mîrîrî esenu-
menkanto'. Moropai ayewankon konekaiya
tiaronkon pî' eekore'makon namai. Er-
anmîra amîrî'nîkon kupîiya. Se' kaisarî
tiaronkon kupî emapu'tînen, e'sentai pra.
Tiaronkon maimu yawîrî aako'mamîkon
emapu'tînen. Tiaronkon sa'namaya'nîkon
emapu'tînen. Tiaronkon pîika'tîya'nîkon
emapu'tînen. Mîrîrî warantî ikupî pî' Paapa
winîpainon ko'mamî, yairî, seru' pe pra.
18 Tiaronkon pîika'tînenan ko'mamî morî
kupî pî', tiaronkon ekore'ma namai. Mîrîrî
ye'nen arinîke inkamoroya morî kupî pia'tî.

4

Sîrîrî Non Po Tîîko'mansenon Yeseru Yu'sankon

1 O'non pata pai tui'sen eekore'mato'kon,
eesiyu'pîtîto'kon? Aya'nîkon tîîko'mansen
mîrîrî. Mîrîrî wenai itu'se awe'to'kon
pî' eeseka'nunkakon mîîto'pe. 2 Mîrîrî
warantî aako'mamîkon tîîse î' ton pra
awanîkon. Tiaron wîîya'nîkon tîîse î'
itu'se awe'to'kon eporîya'nîkon pepîn.
Tiaronkon yemanne yu'se awe'pîtîkon tîîse
yapisîya'nîkon eserîke pra awanî. Mîrîrî
pî' eekore'makon moropai eesiyu'pîtîkon
pî' aako'mamîkon. Aapia'nîkon î' ton pra
awanî, maasa pra Paapa pî' esatîya'nîkon
pra awanîkon. 3 Esatîya'nîkon, tîîse
yapisîya'nîkon pra awanîkon. Amîrî'nîkon
pe aatausinpakonpa itu'se awanîkon
ye'nen yapisîya'nîkon pepîn. Maasa pra
yairî pra esatîya'nîkon.
4 Amîrî'nîkon wanî see poro
rî wîri'sanyamî' pî' tîwe'sanon
warantî. Maasa pra imakui'san yeseru
era'maya'nîkon awakîrikon pe, Paapa
pemonkono pe si'ma. Îri pe awanîkon
wenai, Paapa yeyaton pe eenakon. Maasa
pra sîrîrî non po tîîko'mansenon yeseru
yu'se awanîkon. Mîrîrî warantî anî'
wanî ya, sîrîrî non po tîîko'mansenon
yarakkîrî e'pai, Paapa yeyaton pe awanî.
5 Moropai Paapa maimu e'menukasa'ya
taa see warantî: —Morî Yekaton Wannî
tîrî'pî Paapaya uyewankon ya'. Kure'ne
uurî'nîkon yu'se awanî moropai uurî'nîkon
ko'mannî'nen pe awanî imakui'pî kupî
namai —taiya. Mîrîrî ye'nen —Se' tapairî
taasai'ya mîrîrî —kîkatî. 6 Moropai
uurî'nîkon pîika'tî Paapaya. Inî' panpî'
umeruntîrikon tîrîiya. Sîrîrî warantî Paapa
maimu e'menukasa':
Mîîpankon winîkîi Paapa ekore'ma
tîîse mîîpankon pepîn pîika'tîiya *Pv 3.34*
taato' mîrîrî.
7 Mîrîrî ye'nen Paapa ma're e'ku'tî.
Imaimu yawîrî ako'mantî. Meruntî
ke e'tî Makui winîkîi, moropai eepe
aapiapai'nîkon. 8 Aminke pra Paapa pia

erepantî, moropai aapia'nîkon aako'mamî.
Imakui'pî ku'nenan pî' tauya, erepantî
tîwî amakuyikon tîku'se. Moropai
amîrî'nîkon asakî'ne teesenumenkasanon
pî' tauya, ayewankon ke innape iku'tî
imakui'pî tîrumakai. Tîwî tiwin eesenu-
menkato'kon nîsi. 9 Imakui'pî ankupî'pîkon
pî' teesewankono'mai e'tî. Akaruntî.
Aatausinpa'pîkon ra'tîtî akaruwato'kon pe.
Esewankono'matî. 10 Paapa ma're tîwe'ku'se
e'tî. Moropai amîrî'nîkon yapurîiya.

Tonpayamî' Pî' Teeseurîmasanon Imakui'pî Pe

11 Uyonpayamî', imakui'pî pe kîseurîmatî
ayonpakon winîkîi. Anî' eseurîma ya
imakui'pî pe tonpa winîkîi, imakui'pî
pe eeseurîma nîrî unkupîkon ton pe
Paapa nekaremekî'pî winîkîi. Paapa
nekaremekî'pî yawîrî pra awanîkon ya
itentai awe'kupîkon. —Morî pe pra
man —taaya'nîkon Paapa maimu pî'
ipureme'sa'ya'nîkon wenai. 12 Tîîse Paapa
neken unkupîkon ton ekareme'nen. Mîîkîrî
neken uyesa'kon pe uurî'nîkon pîika'tîiya,
kaane ka'rî yenumîiya itu'se tîwe'to'
yawîrî. Tîîse amîrî kanan? O'non ye'ka
pe ayonpakon esa' pe awe'kupîkon Paapa
warantî?
13 A'kî, see warantî taawonan: —Sîrîrîpe
penane anna wîtî sîrîrî sinpata cidade
pona. Miarî tiwin kono' yuwa'ka annaya
esenyaka'mai kure'ne tîniru yapi'to'pe
—kai'ma taawonan. 14 Tîîse î' e'kupî
penane epu'tîya'nîkon pepîn tiwin kin.
Maasa pra aako'manto'kon wanî katupuru
warantî. Kure'ne aako'mamî pepîn,
tîîse ka'ne' pe attî. 15 Mîrîrî ye'nen
see warantî taaya'nîkon e'pai wanî: —
Enen uuko'mamî yu'se Paapa wanî ya,
uuko'mamî. Moropai î' kupîuya yu'se
Paapa wanî ya, ikupîuya —taaya'nîkon e'pai
awanî. 16 Tîîse aawarîrî'nîkon eeseurîmakon
taatapurîi. Mîrîrî eeseurîmato'kon wanî
imakui'pî pe. 17 Mîrîrî ye'nen anî'ya morî
kupî pra awanî ya, morî kupî epu'tîi'ma,
imakui'pî kupîiya nîrî mîrîrî.

5

Ipîkkukon

1 Moropai eseurîma sîrîrî ipîkkukon pî'.
Eseurîma etapai'nîkon. Awe'taruma'tîkon
kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen akaruntî,
entaimepî'tî teesewankono'mai. 2 Maasa
pra ayemannekon e'tî'ka pe man. Aponkon
yaku o'ma'konya pe man. 3 Ayemannekon
ouro pe, prata pe tîwe'sen karawa pe
man. Mîrîrî ayemannekon karawasa'
era'maya'nîkon ya, awe'tî'kakon kupî
epu'tîya'nîkon. Akaraukon kupî sîrîrî
tîwe'taruma'tîi. Ayemannekon e'tî'ka
kupî sîrîrî moropai amîrî'nîkon nîrî
e'tî'ka kupî sîrîrî. Tu'ke ayemannekon
konekaya'nîkon, Cristo ii'to' weiyu
aminke pra tîîse. 4 A'kî, apoitîrîtonon
teesenyaka'masanon anmîrikon pî'
ye'maya'nîkon pra awanîkon, inkamoro
yenku'tîi'ma. To' karau eta'pî Paa-
paya. Mîîkîrî Uyepotorîkon meruntî
tamî'nawîronkon yentainon. 5 Amîrî'nîkon
ko'manpîtî'pî tarî sîrîrî non po tu'ke
ayemannekon pî', aya're'kon pî' taatausinpai.
Î' itu'se awe'to'kon eporî'pîya'nîkon.
Aakaiwantanî'sa'kon Paapaya awîkon kupî
tanne. 6 Moropai morîkon pemonkonyamî'
wîî me'po'pîya'nîkon, awinîkîi'nîkon î'
ku'sa' to'ya pra tîîse. Inkamoroya î' kupî
eserîke pra awanî'pî maasa pra to' yentai
awanîkon.

Uyepotorîkon Ii'to' Nîmîkî Pî' Ko'mannî

7 Mîrîrî ye'nen, uyonpayamî',
e'taruma'tînto' pî' teesewankono'mai
pra e'tî. Moropai Cristo iipî nîmî'tî
teesemi'tapai pra, mîî esa'ya tînpîmî'pî
yeperu nîmîkî warantî. Inîmîkî pî'
aako'mamî kono' renato'pe, moropai inî'rî
inîmîkîiya tînpîmî'pî epetato'pe. 8 Mîrîrî
warantî teesemi'tapai pra e'tî. Ayewankon
meruntîtannî'tî. Maasa pra Uyepotorîkon
iipî kupî sîrîrî.
9 Uyonpayamî', tîwo'ma'tai pra e'tî.
Maasa pra imakui'pî pe eeseurîmakon ya,
ayonpa winîkîi ataruma'tîkon Paapaya.
Aka, mîîkîrî ayesa'kon moro man mana'ta
po. Aaipî kupî sîrîrî.
10 Uyonpayamî', penaronkon tîmaimu
ekareme'nen pe Paapa nîmenka'san pî'
esenumenkanpai'nîkon. Kure'ne to'
e'taruma'tî'pî Paapa maimu ekaremekî
tîuya'nîkon wenai. Mîîwîni tîîse mîrîrî
pî' to' ko'mamî'pî tîwî tîku'se pra. 11 A'kî,
tamî'nawîronkon anî'kan meruntî ke
tîîko'mansenon, taatausinpasanon. Mîrîrî
epu'tî pî' naatîi. Enpenatanpai'nîkon Jó
nurî'tî yekare pî'. Tîwe'taruma'tîi'ma
innape Paapa kupî pî' aako'mamî'pî tîwî
tîku'se pra. Mîrîrî tîpo tî'noko'pî pe
era'ma'pî Paapaya, moropai morî tîrî'pîiya

Jó pia. Maasa pra Paapa wanî morî pe,
pemonkonyamî' sa'namanen pe.
12 Uyonpayamî', tamî'nawîrî ayeurîma'pîuya'nîkon
yentai ekaremekîuya sîrîrî. ⌞Paapa
pemonkono pe awanîkon ye'nen yairî
teeseurîmasanon amîrî'nîkon.⌟ Mîrîrî
ye'nen inna taapai awanîkon ya, inna neken
ka'tî. Moropai kaane taapai awanîkon ya,
kaane neken ka'tî. Inî' panpî', —Useruku
pepîn, useruku pepîn —kai'ma kîkatî.
Innape eeseurîmakon epu'tî tiaronkonya
yu'se awanîkon ya, inna, kaane, neken ka'tî,
juro tîkai pra. Mîrîrî warantî eseurîmatî
Paapaya ataruma'tîkon namai.

Epîrematî

13 Anî' tîwe'taruma'tîsen moro nai
akore'ta'nîkon? Paapa yarakkîrî eeseurîma
e'pai man. Anî' taatausinpasen moro nai
akore'ta'nîkon? Paapa yapurîiya e'pai man
teeserenka pe. 14 Anî' pri'yawon pepîn
moro nai akore'ta'nîkon? Soosi esanon
yannoiya e'pai man. Inkamoro epîrema
ipona e'pai man moropai ikarapaima
to'ya kara' ke. Mîrîrî warantî ikupî to'ya
Uyepotorîkon ese' yai, mîîkîrî Uyepo-
torîkonya yepi'tîto'pe. 15 Mîrîrî warantî to'
epîrema innape Paapa kupîi'ma moropai
mîîkîrî pri'yawon pepîn esepi'tî eserîke
awanî. Mîîkîrî yepi'tî Uyepotorîkonya.
Moropai imakui'pî ku'sai'ya ya, tîîwanmîra
ikupî Paapaya. 16 Mîrîrî ye'nen imakui'pî
ankupî'pîkon ekareme'tî ayonpakon pî'.
Moropai epîrematî ayonpakon pona
eesepi'tîkonpa. Maasa pra morî ku'nen
epîrema ya, imaimu yawîrî ikupî Paapaya.
17 Mîrîrî warantî Elias nurî'tî wanî'pî
pena. Uurî'nîkon warantî awanî'pî
pemonkon pe. Moropai mîîkîrî epîrema'pî
kono' rena namai. Kure'ne eepîrema'pî.
Moropai kono' rena pra awanî'pî
eseurîwî'ne kono' arakkita pairî kaisarî.
18 Mîrîrî tîpo eepîrema'pî inî'rî kono'
ii'to'pe. Moropai kono' yarima'pî Paapaya.
Moropai inî'rî yei ena'pî teperu ke
tamî'nawîrî.
19-20 Uyonpayamî', anî' amîrî'nîkon
kore'tawon atarima ya Paapa piapai, mo-
ropai inî'rî awenna'po emapu'tî tiaronya
ya, mîîkîrî imakui'pî ku'nen pîika'tî
mîîkîrîya aasa'manta namai. Moropai
imakui'pî inkupî'pî mo'ka Paapaya. Mîrîrî
pî' enpenatanpai'nîkon.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PEDRO NÎMENUKA'PÎ

Pedroya sîrîrî kaareta menuka'pî innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan to' nîtaruma'tî'san innape iku'to' to'ya wenai. Inkamoro yenpenatanîpî'pî Pedroya anî' pe to' wanî. Paapa, tamî'nawîronkon yentainon munkî pe pu'kuru to' wanî. Moropai maasa kure'ne morî yapisî to'ya kupî Paapa winîpai. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî, tîîko'mamîkon pîkîrî. Moropai morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî tîku'se pra, kai'ma to' yeurîma'pî Pedroya sîrîrî kaareta pî'.

1 Uurî Pedro, Jesus Cristo naipontî'pî. Sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon Paapa pemonkonoyamî' pîrai'pî tîîko'mansenon apatakon ya' pra, ka'ran pe awanîkon manni' pia. Manni'kan Ponto pata po awanîkon mannan pia, moropai Galácia pata po awanîkon mannan pia, Capadócia pata po awanîkon mannan pia, Ásia pata po awanîkon mannan pia, moropai Bitínia pata po awanîkon mannan pia imenukauya sîrîrî. 2 Amîrî'nîkon wanî Paapa, Uyunkon nîmenka'san pe, î' kupî tîuya pî' teesenumenka yawîrî. Moropai Morî Yekaton Wannî wenai, ipemonkono pe pu'kuru, morî pe awanîkonpa amenka'pîiya'nîkon. Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu yawîrî aako'mamîkonpa amo'ka'pîiya'nîkon, mîîkîrî mînî ini'kamo'pî wenai, imakui'pî yapai imo'kasa' pe awanîkonpa.

Uyonpayamî', inî' panpî' morî pe tîwe'to' tîrî Paapaya yu'se wai epe'mîra, moropai tîwanmîra e'nîto' tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon.

Pedroya To' Yenpenatanîpî

Ipatîkarî Ko'mannîto' Nîmî'nen Pe E'nî

3 Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun, yapurîpai'nîkon, kure'ne uurî'nîkon i'noko'masai'ya wenai. Isa'manta'san kore'tapai Jesus Cristo pîmî'sa'ka tîuya yai ⌊tîîsa'mantato' ke ine'ma'pî yapisî'pîiya tîwakîri pe.⌋ Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon esenpo emapu'tî'pîiya tînmuku pe e'nîto'pe. Tarîpai innape tîpemonkonoyamî' pia Paapa nîtîrî yapisî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen iwinîpainon yapisî nîmîkî pî' ko'mannî sîrîrî. 4 Amîrî'nîkon ton pe mîrîrî koneka ko'mannîpîiya ka' po. Î' pensa tîîtîpansen pe pra, î' pensa aama'ta ton pe pra, moropai î' pensa aataretî'ka neporî ton pe pra man miarî. 5 Moropai sîrîrî non po awanîkon tanne, amîrî'nîkon ko'mannîpîiya nîrî tîmeruntîri yai. Tamî'nawîron ataretî'ka pîkîrî aako'mannîpîiya'nîkon, tîîpia aako'mamîkonpa, innape ikupîya'nîkon wenai. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma, î' kai'ma morî pe inkoneka'pî wanî, tamî'nawîrî awe'to' yawîrî.

6 Mîrîrî pî' taatausinpai pu'kuru awanîkon e'pai awanî teuren, e'taruma'tînto' iipî tanne. Yairî ma're awanîkon tiaron pensa, maasa pra tu'kan e'taruma'tînto' si'ta'non iipî amîrî'nîkon taruma'tînen ton. 7 Mîrîrî tu'kan e'taruma'tînto' iipî, yairî innape ikupîya'nîkon epu'to'pe. Maasa era'matî. Ouro yeka'ma to'ya apo' ya' teken ouro pe awanî epu'tîkonpa. Aaramî pra awanî ya, innape ouro pe awanî epu'tî to'ya. Mîrîrî warantî innape ikupî pî' aako'mamîkon awe'taruma'tîkon ye'ka pe. Mîrîrî amîrî'nîkonya innape iku'to' wanî ouro tîwe'tî'kasen yentai tîwe'tî'kasen pe pra awanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen ayonpaiya'nîkon awe'taruma'tîto'kon ke innape ikupî pî' aako'mamîkonpa. Moropai amîrî'nîkonya e'taruma'tînto' yapîtanî'sa' tîpo, Paapaya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: —Morî pe pu'kuru man — taiya Jesus Cristo ii'to' weiyu eseposa' yai. Mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma emapu'tîiya î' kai'ma morî pe, ipîkku pe akupî'pîiya'nîkon. 8 Mîîkîrî Paapa era'manen pe pra awanîkon, tîîse yapurî ko'mannîpî amîrî'nîkonya. Maasa era'maya'nîkon ye'ka pe pra, innape Cristo kupî pî' aako'mamîkon ye'nen, aatausinpakon ko'mannîpî mararî pra. O'non ye'ka pe ekaremekî yentai aatausinpato'kon wanî. 9 Maasa pra morî pe e'to' yawîrî amîrî'nîkon koneka yaretî'kaiya kupî sîrîrî, tîwarantî awanîkonpa. Moropai apata'se'kon tîrîiya kupî sîrîrî tîîpia aako'mamîkonpa. Tamî'nawîrî mîrîrî kupîiya innape Cristo kupî'pîya'nîkon wenai.

10-11 Mîrîrî e'pîika'tînto' anepu'pai penaronkon profetayamî' nurî'tî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen kure'ne yuwa'pî to'ya. Inkamoroya ta'pî: —Î' ye'ka see mîrîrî

Paapa nîtîrî e'pîika'tînto'? Î' pensa yarimaiya kupî sîrîrî? Mîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî to'ya pena, tîîse morî pe epu'tîi'ma pra. Tîîse Morî Yekaton Wannîya ekaremekî'pî to' pî', î' pensa mîrîrî e'kupî. —Maasa awe'kupî Cristo e'taruma'tî e'pai awanî. Moropai mîrîrî tîpo teeyatonon yentai eenasa' yai, ipîkku pe ikupî Paapaya —ta'pîiya. [12] Inkamoro penaronkon tîmaimu ekareme'nenan pî' sîrîrî aneta'pîkon ekaremekî'pî Paapaya pena. Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon ton pe awe'kupî pepîn, tîîse manni'kan maasaronkon ton pe awe'kupî pe man —ta'pîiya to' pî'. Mîrîrî ye'nen manni'kan itekare ekareme'nenanya ekareme'sa' sîrîrî apî'nîkon tarîpai. Inkamoroya ekaremekî'pî apî'nîkon ka' poinon, Morî Yekaton Wannî, Paapa narima'pî meruntîri yai. Sîrîrî e'pîika'tînto' yekare wanî morî pe pu'kuru, mîrîrî anepu'pai nîrî inserîyamî' wanî.

Paapaya Uyannokon Imakui'pî Ton Pra E'nîto'pe

[13] Mîrîrî epu'tîya'nîkon ye'nen, aka, tîwarî e'tî, aawarîrî'nîkon etî'nînmatî, ayeserukon epu'nenan pe. Moropai tamî'nawîrî morî pe Paapaya akupîkon nîmîkî pî' aako'mamîkon, î' pensa Cristo iipî weiyu yaino ton pe. [14] Paapa munkî pe awanîkon ye'nen, imaimu yawîrî ako'mantî. Pena imakui'pî yu'se awe'to'kon yawîrî aako'manpîtî'pîkon, maasa pra î' kai'ma aako'mamîkon yu'se Paapa wanî epu'tîya'nîkon pra awanî'pî. Tîîse epu'tîya'nîkon tarîpai, mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî pra ako'mantî. Imakui'pî yu'se tîwe'se pra ako'mantî. [15] Morî pe e'tî, maasa pra morî pe pu'kuru Paapa wanî, imakui'pî ton pra. Mîîkîrî rî amîrî'nîkon yannotîpon warantî e'tî. Imakui'pî winîpai atarimatî moropai tamî'nawîrî î' kupîya'nîkon kaisarî morî ku'tî. [16] Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

—Imakui'pî winîpai atarimatî,
imakui'pî winîpai atarimasa' pe uuko'mamî warantî.
Morî pe e'tî, morî pe pu'kuru tîwe'sen pe uuko'mamî warantî *Lv 11,44,45; 19.2; 20.7*
—taa Paapaya.

[17] Eepîremakon ya, Paapa esa'nenan amîrî'nîkon ayunkon pe. Manni' Paapa wanî yairî, yairî pra tamî'nawîronkon ko'manto' wanî ekareme'nen pe, anî' tîmenkai pra. To' nîkupî'pî yako'menkaiya tiwin pî' to' kaisarî. Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî, mîîkîrî namatî aako'mamîkon pîkîrî. [18] Maasa pra pena aako'manpîtî'pîkon ayeserukon yarakkîrî, î' kai'ma penaronkon atamokonya ayenupa'pîkon yawîrî. Mîrîrî aako'manto'kon wanî'pî î' pe pra rî. Tîîse epu'tîya'nîkon ye'masa'kon pe awanîkon mîrîrî ayeserukon winîpai, manni' epe'ke aatarетî'kasen pepîn. Mîrîrî ke aye'masa'ya'nîkon, ouro ke moropai prata ke pra, taatarетî'kasen ke pra. [19] Tîîse amîrî'nîkon wanî ye'masa'kon pe moropai imo'kasa'kon pe morî pu'kuru Jesus Cristo mînî ke. Mîîkîrî wanî carneiro, Paapa pia to' nîtîrî warantî tîwe'sen pe. Î' rî ima'tîkî ton pra tîwe'sen pe awanî, imakui'pî ton pra. [20] Mîîkîrî wanî pena Paapa nîmenka'pî pe sîrîrî non pona yarimapa, maasa sîrîrî pata koneka tîuya rawîrî. Moropai mîîkîrî yenpo'pîiya amen pata atarетî'ka rawîrî, amîrî'nîkon pîika'tînen ton pe. [21] Mîîkîrî wenai amîrî'nîkonya Paapa yapurî. Innape ikupîya'nîkon manni' Cristo pîmî'sa'ka'tîpon, tamî'nawîron yentai ikupîtîpon. Mîrîrî warantî innape ikupîya'nîkon moropai î' tîrîuya ta'pî Paapaya yapisîya'nîkon nîmîkî pî' aako'mamîkon.

[22] Tarîpai amîrî'nîkon wanî yairon Paapa maimu yawîrî. Mîrîrî wenai imakui'pî ayeserukon rumakasa'ya'nîkon. Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe pra ayonpakon, manni'kan innape Jesus ku'nenan, sa'namaya'nîkon kure'ne. Mîrîrî warantî awe'sa'namato'kon yuwatî inî' panpî', tamî'nawîrî ayewankon ke. [23] Maasa pra mîîkîrî Paapa î' pensa aasa'manta ton pepînya amîrî'nîkon esenpo emapu'tî'pî, tînmuku pe awanîkonpa. O'non ye'ka pe ikupî'pîiya? Ayunkon tîîsa'mantasen wenai pra tîîse innape imaimu kupîya'nîkon wenai, Paapaya ikupî'pî. Mîrîrî imaimu wanî ipatîkarî enen ko'mannîto' ton tîînen pe, aatarетî'ka pepîn. [24] Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî
parî' keren po tîwe'sen warantî.
Moropai inkamoro esera'ma morî pe
mîrîrî parî' yari'ku warantî.
Tîîse tiwin wei parî' a'pi'ta moropai yari'ku e'soroka.

Mîrîrî warantî to' wanî, tîîsa'mantatonkon
pe.
25 Tîîse Uyepotorîkon maimu wanî
ipatîkarî tîîko'mansen pe, *Is 40.6-8*
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya. Mîrîrî
ekaremekî'pî to'ya eta'pîya'nîkon sîrîrî
itekare Paapa maimu.

2

Yewanmîrîsa' Tî' Wanî

Ipatîkarî Ko'mannîto' Tîînen Pe

1 Mîrîrî imakui'pî ayeserukon
winîpai amo'kasai'ya'nîkon ye'nen,
tamî'nawîronkon imakui'pî piapai epa'katî.
Tamî'nawîron tiaronkon pî' imakui'pî es-
enumenkato' pia pai epa'katî, yenku'tîton
piapai, seru'ye' pe e'nîto' yapai, uyewan-
makon pe tiaron era'mato' piapai, moropai
tiaronkon winîkîi imakui'pî eseurîmanto'.
Mîrîrîkon piapai epa'katî. 2 Moropai Paapa
maimu yu'se e'tî kure'ne. Manni' more
esenposen wanî tîsan manatî yu'se warantî
e'tî. Mîrîrî warantî awanîkon ya, inî'
panpî' Paapa epu'tîya'nîkon. Moropai
mîrîrî wenai amîrî'nîkon pîika'tîiya tu'se
tîwanî pîkîrî. 3 Maasa pra Paapa maimu
e'menukasa'ya taa:
Amîrî'nîkonya morî pe Paapa e'to' epu'tî
tarîpai *Sl 34.8*
taiya. Mîrîrî ye'nen imaimu anetapainon
pe e'tî.
4 Erepantî Uyepotorîkon pia, mîîkîrî
to' newanma'pî, itu'se pra to' wanî'pî
tîîse Paapa pia imenkasa' pe awanî'pî,
ipîkku pe awanî'pî. 5 Erepantî iipia,
Paapaya amîrî'nîkon yenyaka'mato'pe,
tîîko'manto'pe akore'ta'nîkon. Manni' tî'
ke wîttî konekanen esenyaka'ma warantî
eesenyaka'ma uurî'nîkon ke. Tîîse Paapa
nîkoneka esera'ma pepîn. Moropai tîmîrî
ton pe teepîremasen pe akupîiya'nîkon,
antîrîkon enepîkonpa Paapa pia. Mîrîrî
antîrîkon wanî Paapa wakîri pe pu'kuru,
maasa pra amîrî'nîkon ton pe Cristo
nîkupî'pî kupî'pîya'nîkon innape. 6 Maasa
pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:
Uurî nîmenka'pî, tiwinan tî' wanî
ipîkku pe pu'kuru, tiaronkon tî' yentai.
Mîrîrî tîrîuya Sião cidaderî po,
unkoneka yapîtanî'nen pe.
Anî'ya mîîkîrî kupî ya innape,
mîîkîrî eppepî pepîn tiwin kin,
ipî' yairî ma're eena pepîn, *Is 28.16*
taasai'ya mîrîrî. 7 Sîrîrî tî', innape
ikupîya'nîkon manni' wanî morî pe
pu'kuru, amîrî'nîkon pia. Tîîse manni'kan
innape iku'nenan pepîn pia, nari' pe awanî
mîrîrî. Paapa maimu e'menukasa'ya taa:
Manni' tî' wîttî konekanenan newan-
mîrî'pî,
mîrîrî enasa' man ipîkku pe pu'kuru
tiaronkon yentai. *Sl 118.22*
taasai'ya. 8 Moropai tiaron pata Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa':
Sîrîrî tî' wanî ipona pemonkonyamî'
e'pu'mato'pe
moropai ipona atare'moto'pe, *Is 8.14*
taasai'ya man. Inkamoro e'pu'ma maasa
pra innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen.
Mîrîrî wenai to' newanmîrî'pî Cristoya to'
taruma'tî'pî.
9 Tîîse amîrî'nîkon wanî pepîn mîrîrî
warantî. Amîrî'nîkon wanî imenka'san
pe tiaronkon kore'tapai. Moropai
tamî'nawîronkon esa' Paapa ton pe
teepîremasen pe awanîkon. Mîîkîrî
pemonkono pe awanîkon, Paapa epu'nen
pe. Tîmîrî ton pe inmo'ka'san pe awanîkon.
Amîrî'nîkon menka'pîiya tînkupî morîkon
ekareme'nen pe. Mîîkîrîya amîrî'nîkon
pakkokon mo'ka'pî, ewaron ta awanîkon
tanne, Paapa epu'tîya'nîkon pra awanîkon
tanne. Moropai amîrî'nîkon tîrî'pîiya
morî ta, a'ka ta aako'mamîkonpa, morî
pe Paapa wanî tepu'se. 10 Maasa pra
pena amîrî'nîkon e'sa' pra man Paapa
pemonkono pe. Tîîse tarîpai amîrî'nîkon
wanî ipemonkono pe pu'kuru. Pena
Paapaya aai'noko'makon epu'tîya'nîkon
pîn. Tîîse aai'noko'mato'kon Paapaya
epu'tîya'nîkon tarîpai.

Paapa Poitîrî Pe E'nî

11 Uyonpayamî', Paapa epu'nenan pepîn
kore'ta aako'mamîkon, to' yonpa pe pra.
Mîrîrî ye'nen apî'nîkon esatîuya sîrîrî, inî'rî
î' itu'se awe'to'kon yawîrî ikupîya'nîkon
namai, maasa pra mîrîrîya ayekatonkon
taruma'tî, aminke Paapa piapai aatari-
makon emapu'tîiya. 12 Tîîse morî pe
ako'mantî inkamoro Paapa epu'nenan
pepîn kore'ta awanîkon ye'nen. Morî
pe ayeserukon e'pai awanî era'mato'pe
to'ya. Teuren apî'nîkon to' eseurîma
imakui'pî pe amu'tunpakon to'ya. Tîîse
yairî ayeserukon era'ma tîuya'nîkon wenai
to' esenumenka, moropai Paapa yapurî
to'ya î' pensa aai'to' weiyu erepamî yai.

Ipîkkukon Maimu Yawîrî Ako'mantî

13 Uyonpayamî', Uyepotorîkon nîkupî'pî
wenai tamî'nawîronkon ipîkku tîwe'sanon
sîrîrî non ponkon maimu yawîrî e'tî.
Manni' rei, tamî'nawîronkon esa', mîîkîrî
maimu yawîrî e'tî. 14 Moropai manni'kan
mîîkîrî nîmenka'san tiaronkon esa' pe to'
e'to'pe, inkamoro maimu yawîrî e'tî. Maasa
pra inkamoro wanî manni'kan imakui'pî
kupîtîponkon taruma'tînen pe, moropai
morî kupîtîponkon yapurînen pe inkamoro
wanî. 15 Mîrîrî warantî morî kupîya'nîkon
yu'se Paapa man. Maasa pra morî
ayeserukon era'ma to'ya wenai, manni'kan
Paapa epu'nenan pepîn, apî'nîkon
imakui'pî pe teeseurîmakon atî'napamî.
16 Tarîpai imakui'pî unkupî'pîkon wenai
tîwe'taruma'tîsanon pe e'nî pepîn maasa
pra Cristoya umo'ka'pîkon iwinîpai.
Mîîwîni tîîse —Paapaya utaruma'tî pepîn
tarîpai —kai'ma, itu'se e'nîto' yawîrî
ko'mannî e'pai pra man. Tîîse Paapa
poitîrî pe, imaimu yawîrî ako'mantî.
17 Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ya-
purîya'nîkon yuwatî. Moropai ayonpakon,
innape Jesus ku'nenan sa'namatî. Moropai
Paapa nama pî' ako'mantî. Moropai
tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen namatî.
Mîrîrî warantî ikupî pî' ako'mantî.

Cristo E'taruma'tî'pî Warantî

E'taruma'tîn E'pai Awanî

18 Tarîpai amîrî'nîkon to' poitîrîtonon
apanamauya'nîkon sîrîrî. Inkamoro akarai-
warîkon maimu yawîrî e'tî moropai to' na-
matî. Manni' amîrî'nîkon konekanen morî
pe, mîîkîrî maimu yawîrî e'tî. Tîîse mîîkîrî
neken pepîn tîîse manni' tiaron imakui'pî
pe amîrî'nîkon taruma'tînen mîîkîrî maimu
yawîrî nîrî e'tî. 19 Î' ku'sa'ya'nîkon wenai pra
awe'taruma'tîto'kon yapîtanîpîya'nîkon
ya morî pe awanî. Maasa pra mîrîrî
warantî itu'se Paapa e'to'pe awanî
epu'tîya'nîkon. Mîrîrî wenai mîîkîrîya
amîrî'nîkon koneka morî pe. 20 Tîîse
tiaron pensa imakui'pî ku'sa'ya'nîkon
ya, mîrîrî wenai awe'taruma'tîkon e'pai
awanî. Moropai yapîtanîpîya'nîkon e'pai
awanî teesewankono'mai pra, maasa pra
iku'sa'ya'nîkon ye'nen. Moropai mîrîrî
wenai anî'ya ayapurîkon pepîn. Tîîse anî'
e'taruma'tî ya, î' rî imakui'pî ku'sai'ya
wenai pra, moropai mîrîrî yapîtanîpîiya
morî pe, teesewankono'mai pra, mîrîrî
yapîtanî'sai'ya tîpo, Paapaya mîîkîrî
koneka morî pe. 21 Maasa pra mîrîrîto'pe,
î' rî tîku'se wenai pra amoronkon
epu'tîkonpa Paapaya amenka'pîkon. Maasa
esenumenkatî uurî'nîkon e'pîika'tîto'pe
Cristo e'taruma'tî'pî yeseru pî'. Imakui'pî
tînkupî'pî wenai pra yapîtanîpî'pîiya
amîrî'nîkonya tîwarantî yapîtanîpîkonpa.
22 Mîîkîrî yeseru wanî'pî see warantî:

Î' pensa mîîkîrîya imakui'pî ku'sa' pra man
tiwin kin.
Moropai î' pensa seru'ye' pe
mîîkîrî eseurîmasa' pra man tiwin kin, *Is 53.9*
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya. 23 Pena
iwinîkîi imakui'pî pe to' eseurîma yai î'
kai'ma imakui'pî pe to' maimu yu'sai'ya
pra man. Pena tîpa'tîpîtî to'ya yai taasai'ya
pra man to' pî': —Tarîpai ese'ma —kai'ma
eesenumenkasa' pra man. Tîîse Paapa
yenya' eeturumaka'pî tamî'nawîrî to'
nîkupî'pî ye'ma Paapaya epu'tî'pîiya. Yairî
ikupîiya epu'tî'pîiya. 24 Moropai mîîkîrî
Cristoya imakui'pî unkupî'pîkon mo'ka'pî
tîpona, pakî'nan pona tîîsa'manta yai.
Tamî'nawîrî imo'ka'pîiya inî'rî ikupî'nîkon
namai, isa'manta'pîya î' kupî pepîn warantî
e'nîto'pe imakui'pî winîkîi. Moropai mîrîrî
pata'pî ya', morî kupî pî' ko'mannîto'pe
umo'ka'pîiya'nîkon. Mîîkîrî ya'so'kato'
wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî'pî. 25 Maasa
pra pena amîrî'nîkon wanî'pî ataka'ma'san
pe Paapa piapai, tîko'mannî'nen piapai
carneiro ataka'masa' warantî. Tîîse
tarîpai awenna'posa'kon sîrîrî, ayesa'kon
pe tîwe'sen pia, manni' ayekatonkon
ko'mannî'nen pia.

3

Pedroya Tînyo Kenankon Panama

1 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon
wîri'sanyamî' tînyo kenankon panamauya.
Anyokon maimu yawîrî e'tî. Yai pra
Paapa epu'nen pe pra anyokon wanî,
tîîse ayeserukon wenai eesenumenka
ya, Paapa maimu epu'tîiya, mîîkîrîya
innape ikupî. Tîîse morî pe ayeserukon
neken era'ma tîuya wenai, yarakkîrî Paapa
maimu pî' eeseurîma yu'se awanî pepîn.
2 Maasa pra inkamoroya ayeserukon era'ma
morî pe, î' rî imakui'pî kupîya'nîkon
pra awanîkon. Moropai innape Paapa
namaya'nîkon era'ma to'ya. 3 Mîrîrî ye'nen
morî pe, ema'non pe awanîkon tuwai
pra e'tî. Moropai apu'paikon tîkinai,

moropai ouro ke, epe'ke taatari'ku'tîi,
aponkon morî pu'kuru teka'mai teekonekai
pra e'tî. [4] Tîîse morî pe awe'to'kon nîsi
ayewankon ya'. Maasa pra mîrîrî î'
pensa aataretî'katon pepîn. Mîrîrî ye'nen
eranmîra moropai tîîwanmîra awanîkon
yuwatî. Mîrîrî warantî ayeserukon
wanî wenai kure'ne tîwakîri pe Paapaya
akupîkon. [5] Maasa pra pena penaronkon
wîri'sanyamî' Paapa yapurînenan nurî'tî
ekonekapîtî'pî eranmîra tîwanîkonpa
moropai tîîwanmîra tîwanîkonpa. Mîrîrî
ye'nen inkamoro e'pîtî'pî tînyokon
maimu yawîrî, [6] pena Sara nurî'tî e'pîtî'pî
mîrîrî warantî. Tînyo Abraão nurî'tî
maimu yawîrî awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
esa'pîtî'pîiya tepotorî pe, inama tîuya
ye'nen. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon
ya anyokon yarakkîrî, moriya mîîkîrî
Sara payanî'san pe awanîkon. Iwarantî
awanîkon morî ayeserukon wanî ya,
moropai innape ikupîya'nîkon wenai,
teesewankono'mai pra aako'mamîkon.

Tîno'pî Kenankon Panamaiya

[7] Tarîpai amîrî'nîkon warayo'kon
tîno'pî kenankon panamauya sîrîrî,
ano'pîkon yarakkîrî aako'manto'kon pî'.
Epu'tîya'nîkon e'pai man inkamoro wanî
a'tu'mîra panpî', amîrî'nîkon warantî
pra. Mîrîrî ye'nen morî pe ano'pîkon
ko'mannîpîya'nîkon e'pai man. Maasa
pra tarakkîrî ipatîkarî aako'manto'kon
tîrî Paapaya sa'nîrî, amîrî pia, ano'pî
pia, itu'se tîwanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen
ano'pîkon yapurî ye'ka pe, morî pe mîîkîrî
ko'mannî'tî, î' pensa eepîremakon yai
awe'manenpakon namai.

Morî Kupî Wenai Umoronkon Epu'tî

[8] Sîrîrî eseurîmato' yaretî'kauya sîrîrî.
Tauya apî'nîkon tamî'nawîrî si'ma eesenu-
menkato'kon e'pai awanî tiwin. Moropai
ayonpakon wanî ya, tîmoron epu'nen
mîîkîrî kaisarî amoronkon epu'tîya'nîkon
e'pai awanî. Moropai ayonpakon yarakkîrî
tîwe'sa'namai e'tî. Moropai a'noko'pîkon
pe esera'matî. Moropai tiaronkon yentai
tîwe'ku'se pra e'tî. [9] Mîrîrî ye'nen
anî'ya imakui'pî kupî ya awinîkîi'nîkon,
mîîkîrî winîkîi imakui'pî tîku'se pra e'tî.
Apî'nîkon teeseurîmasen wanî ya, iwinîkîi
imakui'pî teeseurîmai pra e'tî. Tîîse
imakui'pî pe awinîkîi'nîkon eseurîma'pî
maimu miakanmatî morî ke. Maasa
pra Paapaya ayanno'pîkon arepakonpa
morî ke. [10] Innape awanî epu'tî'nîkon,
maasa pra mîrîrî warantî Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' ye'nen. See warantî
taasai'ya:

Anî' wanî ya, morî pe tîîko'manto' yu'se
taatausinpai,
mîîkîrîya morî pe teeseurîma yuwa e'pai
awanî,
imakui'pî pe eeseurîma namai.
Moropai mîîkîrî eseurîma e'pai pra awanî
seru'ye' pe, tiaronkon yenku'tî pî'.
[11] Mîrîrî ye'ka imakui'pî winîpai
eepe e'pai awanî.
Tîîse morî î' yu'se Paapa wanî neken
kupîiya e'pai awanî.
Tîîwanmîra aako'mamî
yuwaiya e'pai awanî.
Moropai teesiyu'pî'se pra aako'mamî
yuwaiya e'pai awanî.
[12] Maasa pra inkamoro ye'ka yaironkon
koneka pî' Uyepotorîkon ko'mamî
tîwîrî wei kaisarî,
moropai tîwîrî to' epîremato'
eta pî' aako'mamî.
Tîîse Uyepotorîkon ekore'masa' ko'mamî
imakui'pî ku'nenan winîkîi, *Sl 34.12-16*
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya man.
[13] Morî anku'pai awanîkon wenai,
awinîkîi'nîkon anî'ya imakui'pî kupî
e'painon? Anî'ya ikupî pepîn tiwin kin.
[14] Mîîwîni pra awanî ya, kure'ne taatausinpai e'pai awanîkon morî ayeserukon
wenai awe'taruma'tîkon tanne. Maasa pra
Paapaya arepakon morî ke.
Mîrîrî ye'nen atausinpatî,
ataruma'tînenkon pî' eranne' pe pra e'tî,
teesi'nî'se pra e'tî. *Is 8.12*
[15] Tîîse Cristo nama pî' ako'mantî
ayewankon ya', moropai itenya' eeturu-
makatî tîwîrî ayepotorîkon pe awe'to'pe.
Moropai tîwîrî tepu'se ako'mantî, î'
kai'ma Paapa winîpai morî yapisî pî'
nîmîkîya'nîkon anepu'pai pemonkon e'to'
ekaremekîkonpa. [16] Mîrîrî ye'nen sîrîrî ku'tî
morî pe, tiaronkon yentai awe'kupîkon
ye'ka pe pra. Morî pe eeseurîmakon
eesewankono'mato'kon epu'tîyakon namai
ayewankon ya'. Mîrîrî warantî apî'nîkon
teeseurîmasen wanî ya, mîîkîrî eppepî,
maasa pra ayeserukon era'ma tîuya'nîkon
wenai, morî pe ayeserukon wanî Cristo
pemonkono pe awanîkon ye'nen. [17] Mîrîrî
morî kupîya'nîkon wenai awe'taruma'tîkon

ya, morî pe panpî' awanî. Imakui'pî
ku'sa'ya'nîkon wenai awe'taruma'tîto'kon
yentai awanî, awe'taruma'tîkon yu'se
Paapa wanî ya. 18 Maasa pra mîrîrî
warantî Cristo e'taruma'tî'pî tîîsa'manta
yai amîrî'nîkon ton pe. Aasa'manta'pî tiwin
ite'ka tamî'nawîronkon ton pe imakui'pî to'
nîkupî'pî wenai. Maasa era'matî. Mîîkîrî
morî teken ku'nen sa'manta'pî uurî'nîkon,
yairî pra tîwe'sanon, imakui'pî ku'nenan
ton pe. Aasa'manta'pî uurî'nîkon yarîpa
kai'ma Paapa pia. Mîîkîrî wî'pî to'ya
tarî, pemonkon pe awanî tanne, tîîse
aasa'mantasa' tîpo Paapaya amenan pe
itekaton ko'manto'pe ikupî'pî. 19 Moropai
mîîkîrî wîtî'pî itekare ekareme'se
itekatono'pî pe si'ma. Manni'kan pe-
monkonyamî' e'tî'ka'san yekatono'pî pî'
ekaremekî'pîiya. 20 Manni'kan inkamoro
e'tî'ka'san yekatono'san pena innape
Paapa maimu yawîrî esi'san pepîn teuren,
Paapaya to' nîmîkî'pî innape tîkupî to'ya
pena tîkanau ton koneka pî', Noé nurî'tî
ko'mamî yai. Tîîse innape ikupî to'ya
pîn. Tu'kankon pepîn pemonkonyamî'ya
eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkonya
neken innape ikupî'pî. Moropai inkamoro
e'pîika'tî'pî kure'nan tuna winîpai.
21 Mîrîrî tuna wanî esenpatakonanto' pî'
teeseurîmasen pe. Sîrîrî esenpatakonato'
wanî pepîn nura upi'pîkon pî' tîwe'sen
ronato'pe, tîîse imakui'pî uyeserurî'pîkon
rumakato'pe awanî. Tîîwanmîra imakui'pî
unkupî'pîkon ku'sa' Paapaya epu'tî'nîkon,
Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pîiya wenai.
22 Mîîkîrî yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona.
Moropai eereutasa' wanî Paapa meruntîri
winî. Mîîkîrî wanî tamî'nawîronkon
inserîyamî' esa' pe ipîkku pe tîwe'sanon
moropai meruntî ke tîwe'sanon esa' pe
aako'mamî ka' po.

4

Uyeserukon Etinyaka'masa' Morî Pe

1 Mîrîrî ye'nen Cristoya tîmoron epu'tî'pî
tarî pemonkon pe tîwanî yai. Mîrîrî warantî
amoronkon epu'tîkonpa apîtatî, Cristoya
tîmoron epu'tî'pî warantî. Maasa pra
anî'ya tîmoron epu'sa' ya, mîîkîrî wanî
pepîn imakui'pî anku'pai, itentai imakui'pî
wanî pepîn inî'rî. 2 Mîrîrî ye'nen sîrîrî
pata pai aako'mamî tarî itu'se Paapa e'to'
yawîrî, itu'se tîwe'to' yawîrî pra. 3 Maasa
pra pena kure'ne aako'manpîtî'pîkon î'
pe pra rî imakui'pî kupî pî', manni'kan
Paapa epu'nenan pepînya ikupî ko'mannîpî
warantî. Mîrîrî yai aako'mamî'pîkon
se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî, itu'se
apunkon e'to' kupî pî'. Kure'ne awukukon
mai' enîrî pî' awanî'pîkon, eesiyu'pîtîkon
pî' aako'mamî'pîkon, moropai eetîmîkon
pî' aako'mamî'pîkon. Moropai nura pî'
aako'mamî'pîkon, mia' ke ikonekasa'
yapurî ye'ka pe. 4 Tarîpai manni'kan
Paapa epu'nenan pepîn wanî kure'ne
teesenumenkai apî'nîkon. Moropai
inkamoro eseurîma apî'nîkon imakui'pî pe,
maasa pra inî' tînkupîkon kupîya'nîkon
pra awanîkon wenai. 5 Tîîse maasa
inkamoroya tînkupî'pîkon ekaremekî
kupî sîrîrî Paapa pî', tamî'nawîronkon
enenankonya moropai isa'manta'sanya
ekaremekî. Moropai inkamoro yenumîiya
kupî sîrîrî to' nîkupî'pîkon wenai.
6 Mîrîrî ye'nen sîrîrî Cristo yekare
esekaremekî'pî. Tamî'nawîronkonya
eta'pî. Isa'manta'sanya nîrî eta'pî.
Inkamoro sa'manta'pî, tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' sa'manta warantî,
imakui'pî tînkupî'pîkon wenai. Mîîwîni
tîîse to' yekaton ko'mamî enen ipatîkarî,
manni' Paapa ipatîkarî tîîko'mansen
warantî, ⌞innape iku'sa' to'ya ya.⌟

7 Tîîse tamî'nawîron atareti'kato'
man aminke pra. Mîrîrî ye'nen
amîrî'nîkon e'pai man morî pe ayeserukon
tepu'se, teetî'nînmai, eepîremakonpa.
8 Tamî'nawîron î' yentai tiaronkon yarakkîrî
awe'sa'namakon e'pai awanî. Maasa pra
anî' sa'naman ya, uwinîkîi'nîkon imakui'pî
inkupî'pî kupî uuwanmîra'nîkon. 9 Moropai
tiaronkon teerepansenon yapi'nen pe
e'tî awakîrikon pe, teekore'mai pra.
10 Moropai morî pe eesenyaka'mato'kon
pe aapia'nîkon tiwin pî' si'ma, Paapa
nîrumaka'pî yapurîya'nîkon yuwatî. Mîrîrî
yapurî wenai morî pe awanî, tiaronkon
pîika'tîya'nîkon, itu'se Paapa e'to' yawîrî.
11 Anî' wanî ya itekare ekareme'nen pe
mîîkîrîya ekaremekî e'pai awanî, morî
pe Paapaya tîmaimu pu'kuru ekaremekî
warantî. Moropai anî' wanî ya tiaronkon
pîika'tî pî' tîwe'sen pe, mîîkîrîya to' pîika'tî
e'pai awanî, tîmeruntîri Paapa nîtîrî'pî
ke. Mîrîrî ku'tî. Mîrîrî kupîya'nîkon
wenai, Paapa yapurîto'pe tiaronkonya
Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Manni'
Paapa morî pu'kuru tîwe'to' pî' yapurî
tamî'nawîronkon e'pai awanî. Moropai

imeruntîri pu'kuru, ikî'pî ton pîn pî' yapurî
e'pai man. Mîrîrî warantî e'pai man.

Innape Jesus Kupî Wenai E'taruma'tîn

12 Uyonpayamî' uwakîrikon pu'kuru,
tauya sîrîrî apî'nîkon. Kure'ne yairî ma're
teesenumenkai pra e'tî awinîkîi'nîkon
tui'sen pî', î' kai'ma amoronkon
epu'tîya'nîkon manni' pî'. Mîrîrî
wanî pepîn anepu'tîkon pe pra tîîse
epu'nenan amîrî'nîkon. 13 Tîîse tenyaka ya
taatausinpai e'tî awe'taruma'tîto'kon pî'.
Maasa pra Cristo e'taruma'tî'pî warantî
awe'taruma'tîkon mîrîrî. Mîrîrî ye'nen î'
pensa aaipî yai, kure'ne aatausinpakon,
morî pe, meruntî ke awanî era'maya'nîkon
pî'. 14 Amîrî'nîkon wanî taatausinpai
teuren, amu'tunpasa'kon tanne, Cristo
yapurînen pe awanîkon wenai. Maasa
pra mîrîrî wenai epu'tîya'nîkon morî
pu'kuru Paapa winîpainon Yekaton Wannî
ko'mamî aapia'nîkon. 15 Awe'taruma'tîkon
ya, ⌞awe'taruma'tîkon e'pai awanî Cristo
yapurîya'nîkon wenai⌟. Tiaronkon
wîîsa'ya'nîkon wenai pra, moropai ama'
pe awe'sa'kon wenai pra, moropai î'
rî imakui'pî ku'sa'ya'nîkon wenai pra,
moropai tiaronkon ko'manto' pî' eeseurî-
makon wenai pra. 16 Tîîse amîrî'nîkon
e'taruma'tî ya, innape Jesus kupîya'nîkon
wenai. Mîrîrî pî' tîweppe'se pra e'tî.
Tîîse kure'ne Paapa yapurîtî, maasa
pra ayesatîkon to'ya ye'nen, Cristo
piawon pe tîwe'sanon taa to'ya pî'.
Teesewankono'mai pra e'tî. 17 Maasa pra
î' kai'ma tiwin pî' si'ma unkupî'pîkon
era'mato' weiyu erepamî kupî sîrîrî.
E'mai' pe manni'kan Paapa yapurînenanya
tînkupî'pîkon era'ma kupî sîrîrî. Mîrîrî
e'kupî ya uurî'nîkon yarakkîrî, itentai
awe'kupî sîrîrî manni'kan Paapa maimu
ku'nenan pepîn yarakkîrî. ⌞To' e'pîika'tî
pepîn tiwin kin.⌟ 18 Mîrîrî warantî Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Sa'me awanî morîkon yentai imakui'pî ena
namai,
to' e'taruma'tî tîrî Paapaya ya,
î' kai'ma inî' panpî' Paapa maimu
yawîronkon pepîn
e'taruma'tî e'pai awanî?
Moropai imakui'pî ku'nenan
e'taruma'tî e'pai awanî nîrî, kure'ne *Pv*
11.31
taasa' Paapa maimuya man.

19 Mîrîrî ye'nen manni'kan tîmoronkon
epu'nenan maasa pra itu'se Paapa wanî we-
nai, morî kupî to'ya wenai, inkamoro etu-
rumaka e'pai awanî Paapa tîkupîtîponkon
pia, manni' î' ta'pî tîuya yawîrî ku'nen
tîwîrî. Mîîkîrî pia to' eturumaka e'pai
awanî. Moropai morî kupî pî' to' ko'mamî
e'pai awanî tîrumakai pra.

5

Paapa Pemonkonoyamî' Wanî

Carneiroyamî' Itekînnan Warantî

1 Tarîpai manni'kan soosi esa' pe
tîwe'sanon panamauya sîrîrî. Maasa
pra uurî nîrî wanî mîrîrî warantî soosi
esa' pe. Uurîya Cristoya tîmoron epu'tî
era'ma'pî itaruma'tî to'ya yai. Moropai
î' pensa aaipî yai, tamî'nawîronkonya
era'ma, î' kai'ma ipîkku pe yapurî Paapaya.
Uurî nîrî yapurîiya pe man apokonpe.
2 Mîrîrî ye'nen morî pe aapia'nîkon Paapa
nîtîrî'san ipemonkonoyamî' ko'mannî'tî,
manni' carneiroyamî' ko'mannî'nenya
tekînon ko'mannîpî warantî. Mîrîrî
ku'tî morî pe itu'se Paapa e'to' yawîrî.
Mîrîrî kî'ku'tî eekore'makon kore'ta
pairî. Moropai mîrîrî pî' kîsenyaka'matî
tîniru yu'se awanîkon pî' pra tîîse to' pî'
esenyaka'matî kure'ne to' anpîika'tîpai
awanîkon ye'nen. 3 Inkamoro aapia'nîkon
Paapa nîrumaka'san yentai tîwe'se pra
eesenyaka'matî. Tîîse morî ayeserukon
era'ma to'ya wenai, awarantî'nîkon e'pai
to' e'to'pe, inkamoro ko'mannî'tî. 4 Mîrîrî
warantî î' pensa kure'nan tiaronkon
yentainon uyesa'kon iipî yai, mîîkîrî nîtîrî
morî pu'kuru yapisîya'nîkon kupî sîrîrî î'
pensa aataretî'ka ton pe pra. Aako'mamî
tîwîrî morî pe ipatîkarî.
5 Tarîpai amîrî'nîkon maasaron panpî'
panamauya sîrîrî. Ayentai'nîkon
tîwe'sanon a'yeke'tonon panpî' ku'tî
ayesa'kon pe, inkamoro maimu yawîrî
iku'tî. Moropai mîî pe pra e'tî, tiaronkon
yentai tîwe'ku'se pra. Maasa pra Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Mîî pe tîwe'sanon wanî Paapa yeyaton pe.
Tîîse manni'kan mîîpankon pepîn pîika'tî
Paapaya *Pv 3.34*
taasa' man. 6 Mîrîrî ye'nen mîî pe tîwe'se
pra e'tî, ayepotorîkon pe Paapa ku'tî,
imaimu yawîrî aako'mamîkonpa moropai
ipîkku pe amîrî'nîkon yapurîto'peiya, î'
pensa tînku'ne'tî'pî weiyu yai. 7 Moropai

tamî'nawîrî kure'ne eesenumenkato'kon
mîrîrî rumakatî Paapa yenya', maasa
pra mîîkîrîya neken tamî'nawîrî ikoneka
amîrî'nîkon ton pe.
8 Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî mo-
ropai teetî'nînse e'tî, ayeserukon
tepu'se. Maasa pra ayeyatonkon Makui
moro man akanaimî'tîkon pî', manni'
kaikusiya tîkamo kanaimî'tî warantî.
Akanaimî'tîiya'nîkon ayapisîkonpa. 9 Tîîse
meruntî ke e'tî. Innape Paapa kupî
pî' ako'mantî, î' pensa Makui erepamî
yai itentai awanîkonpa. Maasa pra
tiwinsaronkon pepîn amîrî'nîkon, pata
kaisarî ayonpakon innape Jesus ku'nenan
e'taruma'tî ko'mannîpî awarantî'nîkon.
10 Tîîse amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai
awanî mararî. Moropai mîrîrî tîpo morî
pe Paapaya akonekakon. Ameruntîrikon
tîrîiya meruntî ke awanîkonpa, innape
tîkupî pî' aako'mamîkonpa. Manni' Paapa
kure'ne morî pe tîwe'to' tîînen moropai
amîrî'nîkon yannotîponya ipatîkarî
morî ya' aako'mamîkonpa, Jesus Cristo
piawon pe awanîkon ye'nen. 11 Mîîkîrî
Paapa meruntî pu'kuru, ipatîkaron
tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen yapurî-
pai'nîkon man. Mîrîrî warantî e'pai awanî.
12 Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî Silasya
upîika'tî tanne. Maasa pra mîîkîrî uyonpa
wanî yairî pu'kuru tîwe'sen pe. Sîrîrî
kaareta ke, anausipapai wanî sîrîrî. Tauya
sîrîrî, innape uurî'nîkon pîika'tî Paapaya,
morî pe tîwe'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen
innape iku'tî, apîika'tîiya nîmîkî pî'
ako'mantî.
13 Moropai innape Jesus ku'nenan
Paapa nîmenka'san “Babilônia” ponkonya
tîmaimukon yarima sîrîrî. Moropai
uyonpa, Marcosya tîmaimu yarima nîrî.
14 Mîrîrî ye'nen tauya tiaronkon ayonpakon
yarakkîrî se' yenya pî' taatapi'se e'tî.

Mîrîrî warantî tamî'nawîrî manni'kan
Cristo pemonkono pe tîwe'sanon pia tîwan-
mîn wanî yu'se wai.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE
PEDRO NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pedroya Judeuyamî' pepîn innape Jesus ku'nenan pia. Inkamoro esatîiya innape Jesus kupî pî' to' ko'manto'pe moropai imaimu yawîrî to' ko'manto'pe imakui'pî tîku'se pra. Maasa pra tamî'nawîrî î' itu'se e'nîto' tîrî'pî Paapaya yairî ko'mannîto'pe. Mîrîrî warantî to' ko'mamî yu'se Paapa wanî taa Pedroya to' pî'.

Moropai Pedroya ekaremekî î' kai'ma tiaronkon seru'ye'konya inkamoro yenupa pî' yuwa ko'mannîpî, Paapa piapai to' atarimato'pe. Inkamoroya taa —Tamî'nawîrî eesenumenkato'kon yawîrî aako'mamîkon ya, î' wani' pra man. Imakui'pî pî' aatausinpapai awanîkon ya, î' wani pra man —taa to'ya. Tîîse Pedroya to' yenpenatanîpî î' kai'ma Jesus yarima Paapaya kupî sîrîrî tewanmîrînenan yenumîi. Inkamoro seru'ye'konya taa: —Aa Jesus iipî pepîn. Mîrîrî ye'nen imaimu tîpîinamai pra ko'mannî —taa to'ya. Tîîse innape Jesus ku'nenan ko'mamî Jesus iipî nîmîkî pî'. Maasa pra ta'pî tîuya yawîrî Paapaya ikupî, Jesus yarimaiya kupî sîrîrî.

1 Sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon. Uurî wanî Simão Pedro pe, Jesus Cristo poitîrî pe moropai inaipontî'pî pe. Imenukauya aapia'nîkon, innape pu'kuru ikupî pî' tîîko'mansenon pia innape ikupî pî' anna ko'mamî warantî. Paapaya moropai Upîika'tînenkon Jesus Cristoya upîika'tî'pîkon anî' tîmenkai pra, yairî tîwanîkon ye'nen.

2 Apona'nîkon epîrema, aapia'nîkon morî pe tîwe'to' moropai tîîwanmîn tîîto'pe Paapaya epe'mîra, inî' panpî', kure'ne Paapa moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo epu'tîya'nîkon ye'ka pe.

Paapaya Yannoto' Moropai Imenkantoi'ya

3 Uyonpayamî', Paapa pe tîwanî ye'nen, tamî'nawîrî itu'se e'nîto' tîîsai'ya man tîmeruntîri yai. Itîrî'pîiya ipatîkarî enen ko'mannîto'pe, moropai morî pe itu'se Paapa e'to' yawîrî ko'mannîto'pe. Inî' panpî' mîîkîrî epu'tî'nîkon wenai itîrî'pîiya. Uurî'nîkon yanno'pîiya morî pe tîwarantî e'nîto'pe maasa pra morî pe pu'kuru tîwanî ye'nen. 4 Mîrîrî warantî mîîkîrîya itîrîuya ta'pî tîuya yawîrî itîrî'pî. Mîrîrî kure'nan pu'kuru inkupî'pî wenai, imakui'pî anku'pai e'nîto' kupî namai itîrî'pîiya, sîrîrî non po tîwe'sanon nîkupî ko'mannîpî kupî namai. Moropai itîrî'pîiya morî pe tîwarantî uurî'nîkon e'to'pe.

5 Mîrîrî ye'nen morî pe awanîkon yuwatî, innape iku'to'ya'nîkon ye'ka pe morî pe awanîkonpa. Moropai morî pe awanîkon ye'ka pe epu'nen pe awanîkon yuwatî. 6 Moropai epu'nen pe awanîkon ye'ka pe aawarîrî'nîkon eetî'nînmakon yuwatî. Aawarîrî'nîkon eetî'nînmakon ye'ka pe innape ikupî pî' ako'mantî tîrumakai pra. Moropai innape tîrumakai pra aako'mamîkon ye'ka pe, itu'se Paapa wanî warantî aako'mamîkon yuwatî. 7 Moropai itu'se Paapa wanî warantî aako'mamîkon ye'ka pe ayonpakon yarakkîrî ese yu'se aako'mamîkon yuwatî. Moropai ese yu'se ayonpakon yarakkîrî awanîkon ye'ka pe, to' sa'namaya'nîkon yuwatî. 8 Sîrîrî kupîya'nîkon e'pai awanî mîrîrî. Tamî'nawîrî sîrîrî kupîya'nîkon ya, inî' panpî' morî kupîya'nîkon esepu'tî Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Morî kupîya'nîkon wenai î' pe pra rî awanîkon pepîn. Tîîse inî' panpî' Uyepotorîkon Jesus Cristo epu'tîya'nîkon yairî. 9 Tîîse manni' sîrîrîkon ton pîn wanî ya, mîîkîrî wanî mîrîrî enkaru'nan warantî. Mîîwîni pra awanî ya, manni' pemonkon mararî era'manen warantî awanî. Maasa pra mîîkîrî wanmîra imakui'pî inkupî'pî pena mîrîrî rona'pî Jesusya epu'tîiya pra eenasa' mîrîrî.

10 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', yairî awanîkon yuwatî inî' panpî'. Mîrîrîto'pe Paapaya amîrî'nîkon yanno'pî moropai amenka'pîiya'nîkon. Mîrîrî kupîya'nîkon ya, yairî, aatare'mokon pepîn ipatîkarî, innape iku'to'ya'nîkon rumakaya'nîkon pepîn. 11 Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, î' rî amanenpanenkon ton pra awanî ka' pona eewonto' pî'. Uyepotorîkon pîika'tîton Jesus Cristoya ayapisîkon yarakkîrî aako'mamîkonpa ipatîkarî.

12 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon anenpenatanî'pai wai sîrîrîkon pî', teuren tamî'nawîrî epu'tîya'nîkon tanne, moropai meruntî ke aako'mamîkon tanne, maasa

pra innape yairon itekare ku'sa'ya'nîkon
ye'nen. [13] Esenumenka, yairî awanî
amîrî'nîkon yenpenatanî'to'peuya enen
uuko'mamî pîkîrî. [14] Maasa pra uusa'manta
kupî epu'tî pî' wai. Jesus Uyepo-
torîkonya ta'pî upî': —Aasa'manta kupî
pe nai. [15] Mîrîrî ye'nen uusa'manta
rawîrî tamî'nawîron pî' amîrî'nîkon en-
penatato'pe sîrîrî menukasau'ya moropai
sîrîrîkon pî' awenpenatakon tîwîrî yu'se
wai, uusa'mantasa' tîpo.

Inke' Pe Jesus Etinyaka'ma'pî Pî' Pedro Eseurîma

[16] Uyonpayamî', anna nera'ma'pî ekare-
mekî annaya sîrîrî. Î' kai'ma meruntî
ke Uyepotorîkon Jesus Cristo wanî, mo-
ropai î' kai'ma aaipî kupî ekaremekî an-
naya. Î' kai'ma anna nepoppîtî'pî ekare-
mekî annaya pepîn apî'nîkon. Maasa pra
anna yenu ke era'ma'pî annaya, ipîkku pe
awe'to' era'ma'pî annaya. [17] Wî' po anna
wanî tanne, Paapaya Jesus yapurî era'ma'pî
annaya. Manni' ipîkku, tamî'nawîronkon
yentainon Paapa maimu eta'pî annaya, ka'
winîpai eeseurîma'pî. Ta'pîiya:
—Mîserî unmu, uwakîri pu'kuru.
Kure'ne ipî' atausinpato' *Mt 17.5; Mc 9.7; Lc 9.35*
—ta'pî Paapaya. [18] Mîrîrî mai ka' poinon
eta'pî annaya Uyepotorîkon Jesus Cristo
pokonpe anna wanî tanne wî' po, o'non
pata a'ka pe eetinyaka'ma'pî morî pe Paapa
warantî.
[19] Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon sîrîrî itekare
wanî yairî pu'kuru. Manni'kan Paapa
maimu ekareme'nenan penaronkon pro-
fetayamî' nurî'tî nekaremekî'pî pe awanî
mîrîrî. Mîrîrî inkamoro nekaremekî'pî
pîinamaya'nîkon ya, morî pe yairon pe
awanîkon. Maasa pra mîrîrî itekare wanî
ewaron ta e'nî ya uweiyukon warantî,
ewaron weiyu'manen pe. Maasa pra î'
e'kupî epu'tî'nîkon emapu'tînen pe awanî.
Ewaron ta asarî ya uweiyukon ton yuwa
uye'marîkon era'mato'pe, pata erenmapî
pîkîrî. Mîrîrî warantî uweiyukon pe itekare
wanî, î' kai'ma ko'mannîto' ekaremekîiya
Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî pîkîrî. Mîrîrî
yai tamî'nawîron epu'tî aronne, manni'
kaiwano' pata erenmapîyakanya pata
erenmapî ekaremekî warantî. [20] Anî'ya
tiwin kin sîrîrî itekare Paapa maimu
e'menukasa' profetayamî' nekaremekî'pî
ekaremekî eserîke pra man tîîwarîrî.
Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se wai, î' epu'tî
yu'se awanîkon yentai. [21] Maasa pra
sîrîrî itekare profetayamî' eseurîma'pî
wanî epu'nen pe tîwanîkon wenai pra,
tîîse inkamoro yeurîma'pî Morî Yekaton
Wannîya, sîrîrî itekare Paapa winîpainon
pî' to' eseurîmato'pe.

2

Seru'ye' Pe Yenupatonkon Wanî Soosi Ta (Jd 4-13)

[1] Pena seru'ye' pe teeseurîmasanon
profetayamî' esenpo'pî penaronkon
pemonkonyamî' kore'ta. Moropai sîrîrîpe
nîrî mîrîrî ye'kakon seru'ye' pe yenupa-
tonkon esenpo kupî sîrîrî akore'ta'nîkon.
Inkamoroya ayenupakon kupî sîrîrî
seru'ye' pe tîwe'to'kon ke ayaka'makon
to'ya. Inkamoroya taa: —Imakui'pî
yapai uurî'nîkon mo'kapa Uyepotorîkon
sa'manta pra awanî'pî —taa to'ya. Mîrîrî
wenai Paapa piapai aatarimakon kupî.
Mîrîrî ye'nen inkamoroya mîrîrî kupî
wenai, ka'ne' pe to' pona to' taruma'tîto'
Paapaya erepamî kupî sîrîrî. [2] Inkamoro
ye'kakonya tenupato'kon yawîrî tu'ke
pemonkonyamî' ko'mamî akore'ta'nîkon.
To' yeseru nura kupî pî' to' ko'mamî. Se'
tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to' ko'mamî.
Inkamoro nîkupî'pî wenai, tiaronkon
eseurîma pia'tî kupî sîrîrî imakui'pî pe
innape Paapa maimu yairon winîkîi.
[3] Kure'ne tîniru yu'se tîwanîkon wenai
inkamoro seru'ye' pe yenupatonkonya
amîrî'nîkon yenyaka'ma, moropai seru'ye'
pe tînepoppîtîkon pî' ayenku'tîkon pî'
to' ko'mamî. Tîîse pena pata pai Paapa
wanî to' yenumî yu'se. Imakui'pî to'
nîkupî ko'mannîpî epu'tîiya mîrîrî. Maasa
pra era'ma pî' aako'mamî sîrîrî tîpose,
awe'nasa' pra man. To' taruma'tîto' tîuya
weiyu erepamî nîmîkî pî' aako'mamî.
[4] Maasa pra pena mîrîrî warantî
nîrî ikupî'pî Paapaya inserîyamî'
yarakkîrî. Manni'kan inserîyamî' imakui'pî
kupîtîponkon yenumî'pîiya ewaron pe
tîwe'sen tu'nakan ya', tîwî to' kupîiya
pra. Inkamoro yewa'tîpîtî'pîiya sa'man
ferro ke, inkamoro ko'manto'pe î' pensa
tamî'nawîronkon yenumî tîuya weiyu
erepamî pîkîrî. [5] Mîrîrî warantî nîrî Paapaya
penaronkon kupî pra awanî'pî tîwî. Tîîse
to' taruma'tîto' ton tîrî'pîiya kure'nan

tuna ke, tîmaimu yawîrî pra to' wanî
wenai. Tîîse Paapaya Noé nurî'tî neken
pîika'tî'pî. Mîîkîrî Noéya ekareme'pîtî'pî.
—Yairî ako'mantî —taapîtî'pîiya to' pî'.
Mîîkîrî Noé pîika'tî'pîiya. Moropai
ipokonpe asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
kaisarî neken, to' pîika'tî'pîiya. 6 Moropai
pena mîrîrî warantî nîrî Paapaya Sodoma
moropai Gomorra cidaderî taruma'tî'pî
apo' ke, kure'ne imakui'pî pe mîrîrî
pata ponkon wanî wenai. Inkamoro
aramî'pî tamî'nawîrî. Mîrîrî kupî'pîiya î'
kai'ma sîrîrî pankon pemonkonyamî' itu'se
tîwe'to' yawîronkon pepîn yarakkîrî ikupî
tîuya ekaremekîpa kai'ma. 7 Inkamoro
kore'tapai tiwin warayo' Ló nurî'tî, yairî
tîwe'sen pîika'tî'pî Paapaya. Mîîkîrî
e'pîtî'pî mararî pra teesewankono'mai
mîrîrî pata po tîîko'mansenon yeseru
wanî ye'nen imakui'pî pe. 8 Maasa pra
to' kore'ta aako'manpîtî'pî. Moropai
wei kaisarî mîîkîrî esewankono'mapîtî'pî
tewan ya' to' nîkupî era'ma tîuya yai,
moropai to' eseurîma eta tîuya yai
imakui'pî pe. 9 Mîrîrî warantî Paapaya
manni'kan warayo'kon morî kupîtîponkon
pîika'tî'pî. ⌞Noé nurî'tî pîika'tî'pîiya
moropai Ló nurî'tî pîika'tî'pîiya.⌟ Mîrîrî
warantî morî pe tîwe'sanon, tîmaimu
yawîronkon sîrîrîpankon pîika'tîiya to'
esewankono'mato' winîpai. Moropai î'
kai'ma manni'kan imakui'pî kupîtîponkon
koneka Paapaya to' pata'se' ton ya', î'
pensa tamî'nawîronkon yenumî tîuya weiyu
erepamî pîkîrî, to' ko'manto'pe. 10 Paapaya
inkamoro taruma'tî yentai manni'kan
teserukon itu'se tîwe'to'kon yawîrî nura
anku'pai tîwe'sanon taruma'tîiya. Moropai
ipîkku pe Paapa e'to' namanenan pepîn,
imaimu yawîronkon pepîn taruma'tîiya
kure'ne.

Insamoro eppepî pepîn tînkupîkon
pî', moropai mîî pe to' wanî. Mo-
ropai inkamoro eseurîma imakui'pî pe
inserîyamî' winîkîi. To' nama to'ya
pepîn. 11 Tîîse insamoro inserîyamî' wanî
meruntî ke pu'kuru inkamoro yentai.
Mîîwîni tîîse insamoro yenupatonkon
seru'ye' pe winîkîi to' eseurîma pepîn
imakui'pî pe Paapa rawîrî si'ma. 12 Tîîse
insamoro warayo'kon wanî teserukon
yawîrî anku'pai, teesenumenkai pra,
manni' o'ma' nari' yu' yawon warantî.
Mîîkîrî wanî wo'nannî yai teposen pe
moropai tîwîsen pe, nari' pe awanî ye'nen.
Mîrîrî warantî inkamoro yeseru wanî,
maasa pra teesenumenkai pra to' eseurîma
ko'mannîpî tînepu'tîkon pepîn winîkîi.
Mîrîrî wenai inkamoro wîîto' erepamî kupî
sîrîrî manni' o'ma' yu' yawon wîî warantî.

13 Moropai inkamoroya tiaronkon
taruma'tî'pî tîuya'nîkon ye'ma kupî sîrîrî
tîwe'taruma'tîkon ke. Maasa pra Paapa
yapurî tîuya'nîkon kai'ma, inkamoroya
itu'se tîwe'to'kon kupî itu'se tîwanîkon
pîkîrî. A'ka ya', aronne, tîweppe'se
pra tîîse tîwakîri pe ikupî to'ya. Mîrîrî
ye'nen akore'ta'nîkon tekkarikon yonpa
to'ya yai, kure'ne yeppe'nî'tonkon pe
to' wanî. 14 Inkamoro ye'kakon wanî se'
tapairî wîri' yarakkîrî e'pai tîwanîkon pî'
to' esenumenka tîwîrî. Imakui'pî kupî
tîuya'nîkon pî' to' eseta'ka pepîn. Moropai
inkamoroya pemonkonyamî', a'tu'mîra
tîwe'sanon yenku'tî. Imakui'pî kupî to'ya
emapu'tî to'ya. Î' yu'se tîwe'to'kon pî'
to' eseka'nunka ko'mannîpî, maasa pra
mîrîrî pî' to' esenupasa' ye'nen. Inkamoro
ye'ka mîrîrî ku'nenan tî'ka tîuya taasa'
Paapaya man. 15 Maasa pra inkamoro
asarî ko'mannîpî taataka'mai yairon
ko'mannîto' winîpai taatarimai. Inkamoro
esenumenka penaron manni' Beor munmu
Balaão nurî'tî esenumenka'pî warantî.
Mîîkîrî esenumenka'pî imakui'pî kupî tîuya
pî' kure'ne tîniru yapisî tîuya pî'. 16 Tîîse
mîîkîrî yuwatî'pî Paapaya, itu'se Paapa e'to'
anku'pai pra awanî wenai. Attî yaponse'
itekîn eseurîmato'pe ikupî'pîiya. Mîrîrî
warantî mîîkîrî nîkupî ma'nîpa'pî Paapaya.

17 Inkamoro seru'ye'kon yenupatonkon
wanî tuna yakasa' tuna ton pîn warantî.
Moropai katupuru yarî a'situnya warantî
to' wanî. ⌞Maasa pra inkamoro yenu-
panto'ya tiaronkon yenku'tî.⌟ Inkamoro
ye'ka pata'se' ton konekasa' Paapaya
itu'nakan ya', ewaron pe pu'kuru tîwe'sen
ya' to' ko'manto'pe. 18 Maasa pra inkamoro
eseurîma mîî pe si'ma, moropai to'
eseurîmato' wanî î' pe pra rî. —Î' wani'
awanî pepîn nura yu'se awanîkon ya —
taa to'ya. Mîrîrî wenai amen imakui'pî
rumakatîponkon esenumenka teserurî'pî
pî' emapu'tî to'ya. 19 Inkamoro eseurîma
morî pe. —Anî' maimu yawîrî pra
uuwarîrî'nîkon ko'mannîto' wanî morî pe
—taa to'ya. Tîîse to' esenku'tîsa' wanî,

maasa pra mîrîrî nura tînkupîkon kupî pî'
to' ko'mamî ye'nen. Maasa pra tiwin pî'
to' tîîse to' yentai to' yeseru nura enasa'
ye'nen. Anî'ya taa ya, itesa' pîn uurî, tîîse
iteseru moro awanî, inkupî ko'mannîpî.
Mîrîrî maimu pe awanî, maasa pra itentai
pu'kuru awanî ye'nen. 20 Tîîse imakui'pî,
nura teserukon winîpai anî' e'pîika'tî ya,
innape Uyepotorîkon, Upîika'tînenkon,
Jesus Cristo ku'sa' tîuya'nîkon wenai,
moropai mîîkîrî enna'po ya, te'ma'pî
pî', imakui'pî kupî pî', itentai pu'kuru
imakui'pî ena. Mîîkîrî yeseru ena pena
e'mai' pe teseru wanî'pî yentai, imakui'pî
ya' awenna'posa' ye'nen. 21 Morî pe panpî'
awanî e'painon yairon yekare etasai'ya
pra awe'sa'ya. Maasa pra itekare eta'pîiya
moropai irumaka'pîiya. Awenna'po'pî
te'ma'pî pî'. Mîrîrî warantî aatarima'pî
morî Paapa maimu tîneta'pî winîpai.
22 Mîrîrî ye'kakon pemonkonyamî' pî'
teeseurîmasen sîrîrî yairon itekare:

—Arinmaraka enna'pokoi tînarakka'pî
ena'se. *Pv 26.11*

Moropai porco ronasa' ya morî pe, tîîse
awenna'po inî'rî kuisa' ta esenunse e'kî'pai
—taato' sîrîrî itekare.

3

Uyepotorîkon Erepanto' Weiyu

1 Uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru,
sîrîrî kaareta menukauya itakon te'ka pe
aapia'nîkon. Sîrîrî kaareta unmenuka'pî
manni' e'mai'non moropai sîrîrî itakon
ite'karon, mîrîrî ke amîrî'nîkon yenpe-
natanîpîuya yairî eesenumenkakonpa
mîrîrî ye'kakon pî'. 2 Awenpenatakon
yu'se wai penaronkon Paapa maimu
ekareme'nenan nekaremekî'pî pî' moropai
Uyepotorîkon Upîika'tîton nîtîrî'pî pî'.
Mîrîrî inaipontî'sanya ekaremekî'pî
apî'nîkon, ankupîkon tonpe.
3 E'mai' pe epu'tîya'nîkon yu'se wai.
Aminke pra Jesus ii'to' weiyu tîîse,
pemonkonyamî' esenpo kupî sîrîrî
akore'ta'nîkon. Inkamoro wanî imakui'pî
itu'se tîwe'to'kon ku'nenan pe, mararî pra
itentai'nîkon eenasa' ye'nen. Inkamoro
o'ma'ta kupî sîrîrî apî'nîkon, innape
iku'sa'ya'nîkon pî'. 4 Taa to'ya apî'nîkon:
—Mîîkîrîya tuipî ta'pî pena innape nai?
Tîîse o'non pata mîîkîrî nai? Mîrîrî yekare
eta'pî penaronkon utamokonya, tîîse to'
sa'manta'pî man, inî'rî to' e'mî'sa'ka pra
awanî'pî. Î' ta'pîiya yawîrî î' e'ku'sa'
pra man, mîrîrî warantî ko'mannî pî'
man. Î' pensa pata ekoneka'pî pata pai
sîrîrî tîpose ko'mannî pî' man. Mîîkîrî
iipî pe pra man —taa to'ya. 5 Inkamoro
ye'kakon amîrî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon
enpenata pepîn tîku'se î' e'kupî'pî pî'. To'
enpenata pepîn pena Paapa nekaremekî'pî
pî' moropai î' kai'ma Paapaya tîmaimu
ke ka' moropai non koneka'pî pî'. To'
enpenata pepîn î' kai'ma non koneka'pî
Paapaya tuna winîpai moropai tuna
arakkita. 6 Moropai to' enpenata pepîn
nîrî mîrîrî tuna ke Paapaya penaronkon
tî'ka'pî pî'. 7 Tîîse ka' moropai non
sîrîrîpe awanî manni' konekasa' Paapaya
man tîmaimu ke, manni' imaimu ka'
moropai non koneka'pî tîuya ke. Î' pensa
itaruma'tîto' tîuya apo' ke weiyu yainon
ton pe iko'mannîpîiya, tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' imakui'san yenumî tîuya
yaino ton pe.
8 Uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru,
sîrîrîkon tîku'se pra e'tî aawanmîra'nîkon.
Maasa era'matî. Paapa pia tiwinan wei
wanî mîrîrî 1.000 kono' warantî. Moropai
mîrîrî 1.000 kono' kaisaron wanî mîrîrî
tiwinan wei warantî. Uurî'nîkon esenu-
menkato' warantî Paapa esenumenkato'
wanî pepîn. 9 Î' koneka tîuya ta'pî tîuya
konekapa Paapa ko'mamî pepîn sîrîrîpe
tiaronkon esenumenka warantî. Tîîse
mîîkîrîya anîmîkîkon ko'mannîpî maasa
pra anî' e'taruma'tî yu'se pra tîwanî
ye'nen. Tîîse imakui'pî teserukon pî'
tamî'nawîronkon enpenata yu'se awanî,
moropai irumaka to'ya yu'se awanî.
10 Tîîse Uyepotorîkon ii'to' weiyu wanî
ama'ye' ii'to' warantî, anî'ya epu'tî pra
tîîse. Mîrîrî weiyu yai ka' esera'ma kupî
pepîn sîrîrî. Kure'nan teesetasen yi'nî' ton
wanî kupî sîrîrî. Moropai tamî'nawîron
kawîne tîwe'sen moropai non po tîwe'sen
aramî kupî sîrîrî apo' ke. Non moropai
tamî'nawîron non po tîwe'sen esonomî
kupî sîrîrî.
11 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron ataretî'ka
epu'tîya'nîkon ye'ka pe, o'non ye'ka pe
ayeserukon e'pai awanî? Ayeserukon
e'pai man morî pe, imakui'pî ton pra,
itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî tînamai, iipia eeturumakakon
e'pai awanî mîrîrî. 12 Moropai Paapa ii'to'
weiyu nîmîkî pî' ako'mantî. Moropai
tamî'nawîron itu'se Paapa e'to' kupî pî'

ako'mantî, teesemi'tapai ka'ne' panpî'
aai'to'pe. Maasa pra mîrîrî weiyu erepamî
yai, ka' ataretî'ka pe man apo' ke. Moropai
tamî'nawîron pata po tîwe'sen awai'na
kupî sîrîrî apo' ke. 13 Tîîse Paapaya amenan
ko'mannîto' ka' moropai pata koneka tîuya
ta'pî. O'non pata yaironkon ko'mamî
pata'se' ton ta'pîiya. Mîrîrî nîmîkî pî'
ko'mannî sîrîrî.
14 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', uwakîrikon
pu'kuru, mîrîrî weiyu yaino nîmîkî pî'
aako'mamîkon pe tamî'nawîron konekatî
morî pe, yairî Paapa pia awanîkonpa.
Morî ku'tî, —Imakui'pî mîîkîrî —taa to'ya
namai apî'nîkon. Moropai tîwanmîra
yarakkîrî aako'mamîkonpa, morî pe
ako'mantî. 15 Epu'tî, maasa tuipî pra tîîse,
pemonkonyamî' e'pîika'tî nîmîkî pî' Paapa
ko'mamî. Sîrîrî itekare pî' uwakîrikon
pu'kuru uyonpakon Paulo eseurîma'pî.
Epu'nen pe awe'to' ton tîrî'pî Paapaya.
Mîrîrî menuka'pîiya aapia'nîkon, sîrîrî
yekare pî' teeseurîmasen. 16 Moropai sîrîrî
yekare pî' teeseurîmato' menuka'pîiya
tamî'nawîron tîkaaretarî po. Mîrîrî
inmenuka'pî ikaaretarî pon tiaron pensa
sa'me awanî, anî'ya epu'tî yentai. Mîrîrî
ekaremekî manni'kan epu'nenan pepînya
yairî pra. Inkamoro wanî itekare ku'nenan
pe teuren, tîîse a'tu'mîra to' wanî,
ka'ne' pe irumaka to'ya. Inkamoroya
Paulo nîmenuka'pî ekaremekî tiaron pe,
itu'se tîwe'to'kon pîkîrî. Mîrîrî warantî
Paapa maimu, tiaronkon nîmenuka'pî,
ekaremekî to'ya nîrî yairî pra. Mîrîrî wenai
tîîwarîrî'nîkon rî tîwe'taruma'tîto'kon
eporî to'ya.
17 Tîîse uyonpayamî', aasîrî mîrîrî
epu'tîya'nîkon pu'kuru. Mîrîrî ye'nen
tauya, aka tîwarî e'tî, inkamoro
imakui'sanya ekaremekî'pî yawîrî
tîwe'se pra innape iku'to'ya'nîkon yapai
amîrî'nîkon mo'ka to'ya namai. 18 Tîîse
inî' panpî' epe'mîra Paapa nîtîrî'pî pî'
epu'tî pî' ako'mantî. Moropai inî' panpî'
Uyepotorîkon Jesus Cristo epu'tî pî'
ako'mantî, [imaimu yawîrî awanîkon
wenai]. Mîîkîrî yapurîpai'nîkon morî pe
awe'to' pî' sîrîrîpe moropai ipatîkarî. Mîrîrî
warantî yapurî e'pai man.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta menuka'pî Joãoya, manni' Jesus nenupa'pî, Jesus yarakkîrî taasa'sen tarî awanî yai. Mîîkîrî Joãoya imenuka'pî moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pia yarima'pîiya. Maasa pra tiaronkonya inkamoro yenku'tîsa' awanî'pî. Seru'ye' pe taapîtî'pî to'ya: —Paapa narima'san anna, anna maimu etatî, —taapîtî'pî to'ya. Tîîse Paapaya to' yarimasa' pra awanî'pî. Seru'ye' pe inkamoroya to' yenupa'pî. Mîrîrî ye'nen Joãoya imenuka'pî to' esenku'tî namai. Moropai tonpayamî' sa'namato'pe to'ya, morî pe to' ko'manto'pe imakui'pî tîku'se pra imenuka'pîiya. Paapa munkîyamî' pe to' wanî ye'nen, morî tîku'se to' ko'mamî e'pai man. Mîrîrî ekareme'se imenuka'pî Joãoya.

Enen Ko'mannîto' Tîînen

1 Kaareta menuka annaya sîrîrî, Jesus Cristo, ko'mannîto' tîînen yekare ekareme'nen. Tamî'nawîron koneka Paapaya pra tîîse Cristo wanî'pî iipia. Sîrîrî non po tîwanî yai, Cristo eseurîma etapîtî'pî annaya. Era'ma'pî annaya anna yenu ke pu'kuru. Mîrîrî yai î' kai'ma Cristo ko'manto' era'mapîtî'pî annaya. Moropai Cristo yapîpîtî'pî annaya anna yenya ke. Mîîkîrî pu'kuru Paapa nekaremekî'pî, enen ko'mannîto' tîînen. 2 Mîîkîrî ko'mannîto' tîînen erepamî'pî sîrîrî non pona. Era'ma'pî annaya. Ipatîkarî ko'mannîto' tîînen era'ma'pî annaya. Innape awanî taa annaya tamî'nawîronkon pî'. Mîîkîrî ekaremekî annaya sîrîrî apî'nîkon. Pena pata pai Cristo ko'manpîtî'pî Paapa yarakkîrî. Mîrîrî tîpo eerepamî'pî anna kore'ta. 3 Anna nera'ma'pî, imaimu anna neta'pî tauya manni', mîîkîrî ekaremekî annaya apî'nîkon innape ikupîkonpa, annaya ikupî'pî warantî. Mîrîrî wenai morî pe aako'mamîkon anna yarakkîrî anna wanîyakon pe. Moropai Paapa yarakkîrî morî pe ko'mannî iwanîyakon, moropai inmu Jesus Cristo wanîyakon pe ko'mannî nîrî. 4 Seeni' kaareta menukauya aapia'nîkon anna atausinpa kaisarî aatausinpakonpa awe'to' yawîrî Paapa nîkoneka'pî pî'.

A'ka pe Paapa Wanî

5 A'kî, a'ka wanî mararon ewaron ton pra. Mîrîrî warantî Paapa wanî a'ka pe pu'kuru, maasa pra imakui'pî ton pra tîwanî ye'nen. Mîîkîrî wanî morî pe pu'kuru ewaron ton pra. Mîrîrî ekaremekî'pî Cristoya anna pî' pena. Mîrîrî ekaremekî annaya sîrîrî, apî'nîkon nîrî. 6 Morî pe ko'mannî pî' wai Paapa yarakkîrî ta'nîkon ye'ka pe, imakui'pî kupî pî' ko'mannî ya, seru'ye' pe eseurîman moropai yairon maimu yawîrî ko'mannî pepîn. Tîîse ewaron ta ko'mannî. 7 Tîîse a'ka ya' Paapa ko'mamî warantî morî pe ko'mannî ya, imaimu yawîrî, ko'mannî morî pe uyonpakon yarakkîrî, î' wani' pra. Moropai tamî'nawîron imakui'pî unku'pîtîkon rona Paapaya, tînmu Jesus mînî wenai.

8 Tîîse ta'nîkon ya: —Imakui'pî kupîtîpon pepîn uurî. Morî uurî —ta'nîkon ya, uuwarîrî'nîkon esenku'tîn. Moropai yairon maimu wanî pepîn uyewankon ya'. 9 Tîîse Paapa pî' imakui'pî unkupî'pîkon ekaremekî'nîkon ya, tîîwanmîra ikupîiya, taasa' tîuya yawîrî, maasa pra yairî tîwanî ye'nen. Moropai yairon pepîn uyeserukon ronaiya, tîpî' ekaremekî yai, uyewankon ya' aako'mamî namai. 10 Tamî'nawîronkonya imakui'pî ku'sa' taasa' Paapaya man. Tîîse ta'nîkon ya: —Imakui'pî unkupî'pî ton pîn —ta'nîkon ya, Paapa wanî seru'ye' pe kai'ma ekaremekî'nîkon. Mîrîrî ye'nen Paapa maimu wanî pepîn uyewankon ya'.

2

Cristoya Upîika'tîkon

1 Unmukuyamî', sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon imakui'pî kupîya'nîkon namai. Tîîse imakui'pî kupîya'nîkon ya, uurî'nîkon ton pe Jesus eseurîma Uyunkon Paapa yarakkîrî umakuyikon yaretî'kapa. Mîîkîrî Jesus Cristo, yairî pu'kuru tîwe'sen. 2 Moropai imakui'pî wenai uurî'nîkon pî' Paapa ekore'mato' yi'nîpî'pî Jesusya tîîsa'manta ke. Moropai mîrîrî yai umakuyikon yepe' pe neken Jesus sa'mantasa' pra man. Tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe aasa'manta'pî.

3 Moropai Jesus nekaremekî'pî yawîrî ko'mannî ya, innape iku'nen pe e'nî epu'tî. 4 —Innape Jesus ku'nen uurî —taa ya, inekaremekî'pî yawîrî pra si'ma,

seru'ye' pe e'nî. Yairon maimu wanî pepîn
uyewankon ya'. [5] Tîîse imaimu yawîrî
anî'rî wanî ya, innape Paapa sa'namaiya
tewan ke. Mîrîrî warantî ipemonkono
pe e'nî epu'tî'nîkon. [6] —Paapa piawon
uurî —kai'ma anî' eseurîma ya, morî
pe aako'mamî yu'se Paapa wanî, Cristo
ko'mamî warantî.

Cristo Nekaremekî'pî Unkupîkon Ton

[7] Uyonpayamî', pena Cristo pe-
monkonoyamî' pe eenakon yai, tiwinan
Paapa nekaremekî'pî ayeserukon ton pe
eta'pîya'nîkon. Mîrîrî ekareme'nen pe
sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon.
Amenan ekaremekîuya pepîn, tîîse
penaron. [8] Mîîwîni tîîse amenan pe
imenukauya aapia'nîkon. Amenan pe
Cristoya ekaremekî'pî moropai amenan
warantî eta'pîya'nîkon. Pata erenmapî
pe, ewaron ya' unera'ma'pîkon mararî
era'ma morî pe panpî'. Mîrîrî warantî
unepu'tî'pîkon Cristo iipî rawîrî epu'tî
tarîpai morî pe panpî'.
[9] —A'ka ya' iko'mankoi uurî, morî ya'
—taawon pemonkon wanî ya, tîîse mîrîrî
tanne tonpa kupîiya tewanma pe, mîîkîrî
ko'mamî ewaron ta, imakui'pî ya', sîrîrî
tîpose. [10] Tîîse tonpa sa'namanen ko'mamî
a'ka ya', morî ya'. Imakui'pî ya' aatare'mo
pepîn. [11] Tîîse tewanma pe tonpa ku'nen
ko'mannî pî' man ewaron ta aminke Paapa
pî'. Ewaron ta aasarî teseru kupî pî' tîîse
o'non pata tuutî epu'tîiya pra awanî, maasa
pra enkaru'nan warantî awanî, ewaron we-
nai. Te'marî ton era'maiya pepîn.

[12] Unmukuyamî', seeni' kaareta menukauya
aapia'nîkon.
Maasa pra imakui'pî ankupî'pîkon kupî'pî
Paapaya tîîwanmîra
uurî'nîkon ton pe, tînmu nîkupî'pî wenai.
[13] Moropai a'yeke'tonon pia nîrî sîrîrî
kaareta menukauya,
Jesus epu'nenan pe awanîkon ye'nen,
manni' Paapa piawon mîîkîrî Jesus,
pena tamî'nawîron koneka Paapaya rawîrî.
Moropai amenankon panpî' warayo'kon pia
nîrî,
sîrîrî kaareta menukauya,
Makui yentainon pe eena'pîkon ye'nen.
[14] Moropai moreyamî' pia imenukauya,
uyunkon, Paapa epu'nenan pe awanîkon
ye'nen.
A'yeke'tonon pia nîrî imenukauya,
Jesus epu'nenan pe awanîkon ye'nen,
manni' Paapa piawon,
pena tamî'nawîron koneka Paapaya rawîrî.
Moropai amenankon panpî' warayo'kon pia
imenukauya,
meruntî ke awanîkon ye'nen.
Paapa maimu ko'mannî pî' man ayewankon
ya'.
Moropai eena'pîkon Makui yentaino pe.

Sîrîrî Non Po Tîîko'mansanon Yeseru Yu'se Pra E'nî

[15-16] Tiaronkonya Paapa sa'nama pra
awanî. Iteyaton pe to' wanî. Imakui'pî
itu'se tîwe'to'kon pî' to' eseka'nunka.
Moropai î' rî tînera'makon anapi'pai to'
wanî. Moropai mararon pepîn temannekon
wenai, mîî pe to' wanî. Uyunkon piapainon
pepîn to' yeseru. Paapa sa'namanenan
pepîn yeseru pe awanî. To' yeseru
kî'ku'tî awakîrikon pe. To' yemanne yu'se
pra e'tî. [17] Moropai tamî'nawîronkon
imakui'pî ku'nenan moropai î' yu'se to'
e'to' atareti'ka. Tîîse itu'se Paapa e'to'
yawîrî tîîko'mansen ko'mamî ipatîkarî
Paapa pia ka' po.

Cristo Yeyatonon

[18] Unmukuyamî', sîrîrî non pona Cristo
enna'po kupî sîrîrî. Moropai aminke
pra aai'to' eseporî tanne, iteyaton iipî
kai'ma itekare eta'pîya'nîkon. Aasîrî
Cristo yeyatonon esenposa' man, arinîke.
Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe Cristo enna'po
epu'tî'nîkon. [19] Pena, ukore'ta'nîkon
inkamoro Cristo yeyatonon wanî'pî. Tîîse
to' wîtî'pî ukore'tapai'nîkon. Mîrîrî
warantî ukaisarî'nîkon pe pra to' wanî
epu'tîkon. Maasa pra ukaisarî'nîkon pe
to' e'sa' ya, to' wîtî'pî pepîn e'painon
ukore'tapai'nîkon. Tîîse to' wîtî'pî.
[20] Tîîse mîrîrî warantî pra amîrî'nîkon
wanî. Maasa pra Morî Yekaton
Wannî ewomî'pî ayewankon ya' innape
Cristo kupîya'nîkon yai. Moropai
imaimu innarî epu'tîya'nîkon. [21] Innarî
epu'nenan pepîn amîrî'nîkon, tauya
pra wai. Mîrîrî taato'peuya kai'ma
imenukauya pra wai. Tîîse seeni'
kaareta menukauya aapia'nîkon maasa
pra innarî epu'tîya'nîkon ye'nen. Moropai
seru'ye' pe eseurîmakoi wanî pepîn yairon
ekareme'nen pe. Epu'nenan amîrî'nîkon.
[22] Anî' wanî seru'ye' pe ekaremekîuya
sîrîrî. Seru'ye' manni' pemonkon Jesus

wanî Paapa nîmenka'pî pepîn taawon. Mîîkîrî wanî Cristo yeyaton pe. Uyunkon Paapa epu'tîiya pra awanî. Moropai inmu Jesus epu'tîiya pra awanî. [23] —Paapa munmu epu'tîuya pra wai. Unepu'tî pepîn mîîkîrî —taawon wanî ya, Uyunkon Paapa wanî pepîn iipia. —Tîîse Paapa munmu yapurînen uurî. Ipemonkono uurî —taawon pia Uyunkon Paapa ko'mamî.

[24] Pena innape Jesus kupî'pîya'nîkon Paapa maimu eta'pîya'nîkon yai. Ayewankon ya' aneta'pîkon ko'mannî'nen pe e'tî. Ayewankon ya' aneta'pîkon Paapa maimu ko'mamî ya, Paapa munmu pia aako'mamîkon moropai Uyunkon pia. [25] Mîrîrî warantî pena Jesusya ta'pî upî'nîkon: —Ka' po aako'mamîkon ipatîkarî enen —ta'pîiya.

[26] Tiaronkon wanî amîrî'nîkon anenku'tîpai. Mîrîrî ye'nen seeni' kaareta menuka pî' wai aapia'nîkon eesenku'tîkon namai. [27] Morî Yekaton Wannî, Jesus naipontî'pî ayewankon ya' tauya manni', mîîkîrî ko'mamî ayewankon ya'. Tamî'nawîron pî' ayenupaiya'nîkon. Yairon pu'kuru Mîîkîrî, seru'ye' pepîn. Tiaronya ayenupakon e'pai pra man. Morî Yekaton Wannîya ayenupa'pîkon yawîrî Jesus pia ako'mantî.

Paapa Munkîyamî'

[28] Tarîpai unmukuyamî', Jesus pia ako'mantî. Mîrîrî warantî ko'mannî ya, Jesus nama pepîn eerepamî yai, moropai unkupî'pîkon wenai eppe'nî pepîn, aaipî yai. [29] Yairon pe pu'kuru Paapa wanî epu'tîya'nîkon. Mîrîrî ye'nen yairon kupî pî' ko'mannî ya, inmuku pe e'nî. Mîrîrî nîrî epu'tîya'nîkon.

3

[1] A'kî, uurî'nîkon sa'nama uyunkon Paapaya kure'ne. Innape awanî epu'tî'nîkon, tînmukukon pe uku'sai'ya'nîkon ye'nen. Moropai innape inmuku pe e'nî. Paapa epu'nenan pepîn imakui'sanya epu'tî pra awanî inmuku pe e'nî, maasa pra Paapa epu'tî to'ya pra awanî. [2] Uyonpayamî', sîrîrî Paapa munkî pe e'nî. Î' warantî enan kupî sîrîrî ka' po, ekaremekîiya pra Paapa wanî. Tîîse inî'rî Jesus erepamî yai, era'ma'nîkon î' ye'ka pe awanî. Mîrîrî warantî Jesus era'ma wenai, iwarantî enan kupî sîrîrî, era'ma yai. [3] Innape mîrîrî warantî Jesusya ukupîkon teerepamî yai kai'ma esenumenkan ya, imakui'pî rumaka, morî pe e'nîto'pe morî pe Jesus wanî warantî.

[4] Imakui'pî kupî pî' anî'rî ko'mamî ya, Paapa maimu yawîrî pra aako'mamî nîrî. Tiwinan uyeserukon mîrîrî, imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' moropai Paapa maimu yawîrî pra ko'mannîto'. [5] Moropai Jesus iipî'pî sîrîrî non pona imakui'pî unkupî'pîkon mo'kai. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Moropai Jesus pia imakui'pî ton pra awanî. [6] Mîrîrî ye'nen Jesus pia tîîko'mansen ko'mamî pepîn imakui'pî kupî pî'. Mîrîrî imakui'pî kupî pî' anî' ko'mamî ya, Jesus epu'nen pe pra awanî. Moropai Jesus era'manen pe pra awanî.

[7] Unmukuyamî', morî kupî pî' tîîko'mansen wanî morî pe, morî pe Cristo wanî warantî. Mîrîrî warantî pra awanî kai'ma tiaronya ayenku'tîkon kî'tîîtî. [8] Imakui'pî kupî pî' tîîko'mansen wanî makui poitîrî pe. Makui wanî'pî imakui'pî kupî pî' pena tamî'nawîron koneka Paapaya yai. Moropai ikupî pî' aako'mamî sîrîrî tîpose. Paapa munmu erepamî'pî sîrîrî non pona makui esenyaka'ma'pî pemonkonyamî' pî' yarankai.

[9] Uyunkon pe Paapa wanî ya, imakui'pî kupî pî' ko'mannî pepîn. Enen tîîko'manto' tîrî'pî Paapaya uuko'manto'kon ton pe, tîwarantî ko'mannîto'pe kai'ma. Mîrîrî ye'nen imakui'pî kupî pî' ko'mannî pepîn, inmuku pe e'nî ye'nen. [10] Morî kupî pî' tîîko'mansen pepîn wanî pepîn Paapa munkî pe. Moropai tonpa sa'namanen pepîn wanî pepîn Paapa munkî pe nîrî. Mîrîrî warantî anî'kan wanî Paapa munkî pe moropai anî'kan wanî makui munkî pe esepu'tî.

Ese' Yu'se Ako'mantî

[11] Ese' yu'se ako'mantî kai'ma itekare eta'pîya'nîkon innape Jesus kupîya'nîkon yai. [12] Penaro' Caim nurî'tî wanî'pî makui pemonkono pe. Moropai takon wî'pîiya. Mîîkîrî warantî kako'mamîtî. Î' wani' awanî ye'nen takon wî'pî Caimya? Morî ku'nen pe takon wanî ye'nen, iwî'pîiya maasa pra Caim wanî'pî imakui'pî ku'nen pe.

[13] Mîrîrî ye'nen imakui'pî ku'nenanya tewanmakon pe akupîkon pî' teesi'nî'se pra e'tî. [14] Innape Jesus kupî rawîrî isa'manta'san warantî e'nî'pî Paapa winîkîi. Tarîpai enen e'nî iwinîkîi. Mîrîrî epu'tî ipemonkonoyamî' sa'nama ye'nen. Tonpa

sa'namanen pepîn ko'mamî isa'manta'pî
warantî Paapa winîkîi, enen awanî pepîn.
15 Moropai tewanma tonpa ku'nen wanî
tonpa wîînen warantî. Moropai tonpa wîî-
nen wanî ipatîkarî Paapa pia aako'manto'
ton pra. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. 16 Î' kai'ma
uyonpakon sa'naman epu'tî'nîkon, maasa
pra Cristoya usa'nama'pîkon kure'ne.
Uurî'nîkon ton pe enen tîîko'manto'
tîrî'pîiya. Aasa'manta'pî uurî'nîkon ton
pe. Mîrîrî warantî ipemonkonoyamî'
uyonpakon pîika'tîto'pe kai'ma sa'mantan
ya, î' wani' pra awanî. Sa'mantanpai'nîkon.
17 Tekkari ke, temanne ke anî' wanî ya,
yai pra î' ton pra tonpa wanî era'maiya,
tîîse tî'noko'pî pe pra, Paapa sa'namaiya
pra awanî mîrîrî. 18 Unmukuyamî', yai pra
uyonpakon sa'nama umaimukon ke neken.
—Asa'nama pî' wai —taa tanne, ipîika'tî pra
awanî. Mîrîrî warantî pra e'nîpai'nîkon.
Innape uyonpakon sa'namanpai'nîkon
unkupîkon ke, seru' pe pra.
19-20 Mîrîrî warantî ko'mannî ya, innape
yairon pe e'nî epu'tî. Moropai Paapa
maimu yawîron pepîn uurî kai'ma esenu-
menkan ya, uyewankon ya, mîîwîni tîîse
esi'nî'nî pepîn Paapa pî'. Maasa pra es-
enumenkanto' uyewankon yentai Paapa
wanî moropai tamî'nawîron epu'tîiya mo-
ropai uyapisîiya'nîkon. 21 Uyonpayamî',
⌊imakui'pî unkupî'pîkon uyewankon ya-
won rona pî' Paapa man⌋. Tamî'nawîrî
tîîwanmîra ikupî pî' man kai'ma esenu-
menkan ya uyewankon ya', eranne' pe pra
e'nî mîrîrî Paapa pî'. 22 Moropai itu'se
e'nîto' esatî Paapa pî' moropai itîrîiya,
maasa pra imaimu yawîrî e'nî, moropai
iwakîri pe tîwe'sen kupî pî' ko'mannî.
23 Moropai innape tînmu Jesus Cristo kupî
uurî'nîkonya yu'se Paapa wanî moropai uy-
onpakon sa'nama yu'se awanî. Mîrîrî Jesus
nekaremekî'pî unkupîkon pe. 24 Moropai in-
ekaremekî'pî yawîrî tîîko'mansen ko'mamî
Paapa pia moropai Paapa ko'mamî nîrî
iipia. Morî Yekaton Wannî yarima'pî Paa-
paya uyewankon ya'. Mîrîrî ye'nen uu-
pia'nîkon Paapa ko'mamî epu'tî.

4

Seru'ye'kon Moropai Yaironkon

1 Aapia'nîkon pemonkon erepansa' ya
moropai —Morî Yekaton Wannî maimu
pe uui'sa' sîrîrî amîrî'nîkon yenupai —
taiya ya, innape imaimu kî'ku'tî, mîrîrî
warantî taiya ye'nen. Tîîse maasa,
esenumenkanpai'nîkon yenupatoi'ya pî',
innape Paapa winîpainon epu'to'pe. Maasa
pra mararonkon pepîn Paapa maimu
ekareme'nenan pe tîwanî seru'ye' pe
to' wanî. Pata poro to' asarî arinîke.
2 Mîîkîrî pemonkonya taa ya: —Jesus wanî
Paapa nîmenka'pî pe, mîîkîrî esenpo'pî
pemonkon pe —taiya ya, Paapa maimu
pe taiya mîrîrî. —Innape Morî Yekaton
Wannî maimu pe —taaya'nîkon. Mîrîrî
warantî eesenumenkakon. 3 Tîîse mîrîrî
warantî Jesus pî' eeseurîma pra awanî ya,
Paapa maimu pe eeseurîma pepîn. Tîîse
Cristo yeyatonon maimu pe eeseurîma.
Pena eta'pîya'nîkon Cristo yeyaton iipî
kupî sîrîrî. Aasîrî tu'ke pemonkonyamî'
esenumenka mîîkîrî esenumenka warantî.
4 Unmukuyamî', Paapa pemonkono pe
awanîkon. Eesenku'tîsa'kon pepîn to'
maimu wenai. Mîrîrî warantî awanî
maasa pra Paapa ko'mamî ayewankon
ya'. Moropai Paapa wanî imakui'pî
ku'nenan yewankon ko'mannî'nen yentai.
5 Inkamoro imakui'pî ku'nenan. Mîrîrî
ye'nen to' eseurîma teesenumenkato'kon
yawîrî. Moropai mîrîrî wenai, imakui'pî
ku'nenanya to' eseurîma eta tîwakîrikon
pe. 6 Tîîse uurî'nîkon Paapa munkîyamî'.
Paapa epu'nenya anna eseurîma eta
tîwakîri pe. Tîîse Paapa pemonkonoyamî'
pepînya anna eseurîma eta pepîn. Mîrîrî
wenai eesepu'tî anî' yewan ya' Morî
Yekaton Wannî ko'mamî moropai anî'
yewan ya' yenku'tînen ko'mamî.

Pemonkonyamî' Sa'namanen Paapa

7 Uyonpayamî', asa'namauya'nîkon
kure'ne. Ese' yu'se e'nîpai'nîkon maasa
pra Paapa wanî uyonpakon sa'nama
emapu'tînen pe. Moropai mîîkîrî tonpa
sa'namanen pe Paapa munmu wanî,
moropai Paapa epu'nen pe mîîkîrî wanî.
8 Tonpa sa'namanen pepîn wanî Paapa
epu'nen pe pra, maasa pra Paapaya
tamî'nawîronkon sa'nama. Mîrîrî warantî
iteseru wanî. 9 Paapaya tiwinan tînmu
yarima'pî sîrîrî non pona aasa'mantato'pe,
ipatîkarî uurî'nîkon ko'manto'pe iipia.
Mîrîrî ye'nen ta'nîkon: —Innape Paapaya
usa'namakon —ta'nîkon. 10 See warantî
Paapaya usa'nama'pîkon, uurî'nîkonya
tîîsa'nama wenai pra. Mîîwîni tîîse tîîwarîrî
usa'nama'pîiya'nîkon. Moropai tînmu
yarima'pîiya aasa'mantato'pe imakui'pî

unkupî'pîkon ye'mapa kai'ma. Mîrîrî
ye'nen î' kai'ma uyonpakon sa'naman
epu'tî'nîkon.

11 Uyonpayamî', mîrîrî warantî Paa-
paya usa'nama'pîkon kure'ne. Mîrîrî
ye'nen ipemonkono pe, uyonpakon
sa'namapai'nîkon. 12 Anî'ya Paapa era'ma
pra awanî'pî sîrîrî tîpose. Tîîse uyonpakon
sa'nama uurî'nîkonya ya, Paapa ko'mamî
uyewankon ya'. Moropai innape isa'nama
uurî'nîkonya. Moropai uyeserukon era'ma
tiaronkonya, Paapa yeseru pe awanî
warantî.

13 Paapaya tekaton yarima'pî uyewankon
ya'. Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon ko'mamî iipia
epu'tî, moropai aako'mamî uyewankon
ya' epu'tî. 14 Uyunkon, Paapaya tînmu
yarima'pî tamî'nawîronkon pîika'tînen pe
awe'to'pe. Mîîkîrî inmu era'ma'pî annaya.
Moropai mîîkîrî yekare ekaremekî pinunpa
annaya tamî'nawîronkon pî'. 15 Anî'ya taa
ya: —Innape Jesus wanî Paapa munmu
pe —taiya ya, Paapa ko'mamî itewan
ya'. Moropai mîîkîrî ko'mamî Paapa pia.
16 Moropai Paapaya usa'namakon epu'tî —
Innape uurî'nîkon sa'namaiya —ta'nîkon.

Tamî'nawîronkon yu'se Paapa wanî.
Iteseru pe awanî. Tamî'nawîronkon
sa'namanen ko'mamî Paapa pia. Moropai
Paapa ko'mamî itewan ya'. 17 Tarî sîrîrî
non po Cristo warantî ko'mannî, imakui'pî
kupî pra, uyonpa tîîsa'namai. Mîrîrî
ye'nen eranne' pe pra e'nî. Imakui'pî
ku'nenan taruma'tî Paapaya yai, uurî
taruma'tîiya pepîn, ta'nîkon. Mîrîrî ye'nen
inî' panpî' Paapa yu'se e'nî. 18 Paapa
yu'se e'nî ya, eranne' pe pra e'nî. Tîîse
imakui'pî ku'nenan taruma'tîiya ya, uurî
taruma'tîiya kai'ma esenumenkan ya,
kure'ne Paapa yu'se e'nî pepîn. Tîîse
innape Paapa yu'se e'nî ya, eranne' pe
e'nîto' ataretî'ka.

19 Paapa yu'se pra e'pîtî tanne, uurî'nîkon
yu'se awanî'pî. Mîrîrî ye'nen itu'se e'nî
sîrîrî. Moropai ipemonkonoyamî' yu'se
e'nî. 20 Tîîse anî'ya, tewanma pe tonpa
ku'nenya taa: —Paapa yu'san uurî —
taiya ya, seru'ye' pe awanî. Maasa pra
wei kaisarî tonpa era'ma tîuya ye'ka pe
isa'namaiya pepîn. O'non ye'ka pe Paapa
sa'namaiya e'painon, era'maiya pra tîîse?
21 Moropai Paapaya ta'pî upî'nîkon: —Uurî
yu'se awanîkon ya, ayonpakon nîrî yu'se
e'tî —ta'pîiya.

5

Imakui'pî Yentainokon

1 Anî'ya innape Paapa nîmenka'pî pe
Jesus wanî kupî ya, mîîkîrî wanî Paapa
munkî pe. Uyunkon Paapa sa'nama anî'ya
ya, Paapa munkîyamî' sa'namaiya nîrî
tamî'nawîrî. 2 Mîrîrî ye'nen Paapa sa'nama
ya, moropai imaimu yawîrî ko'mannî ya,
—Uurî Paapa munkîyamî' sa'namanen
—ta'nîkon, seru'ye' pe pra. 3 Maasa
pra innape Paapa sa'nama ya, imaimu
yawîrî tamî'nawîron kupî pî' ko'mannî.
Paapa maimu pî' eseta'kakon pepîn, —
Uyeta'kanen —taa pepîn Paapa maimu
pî'. 4 Paapa munkî pe e'nî. Mîrîrî ye'nen
uyeserukon wanî pepîn imakui'pî ku'nenan
yeseru warantî. Paapaya ukupîkon meruntî
ke, imakui'pî ku'nen yeseru warainon
kupî pî' ko'mannî namai. Innape Jesus
kupî pî' ko'mannî ye'nen, sîrîrî non pon
imakui'pî yentai e'nî. 5 Anî' wanî sîrîrî non
po tîwe'sen imakui'pî yentai ekaremekîuya
apî'nîkon. Innape Paapa munmu pe Jesus
wanî ku'nenan, inkamoro wanî imakui'pî
yentai.

Jesus Cristo pî' Ekareme'nenan

6 Paapa nîmenka'pî, Jesus pî' eseurîma
mîrîrî. Mîîkîrî pu'kuru iipî'pî sîrîrî non
pona, eesenpatakona'pî tuna kata. Mo-
ropai teesenyaka'mato' kupî pî' tîîko'mamî
tîpo, mîîkîrî pu'kuru sa'manta'pî
uurî'nîkon ton pe. Mîîkîrî, eesen-
patakona'pî manni', mîîkîrî sa'manta'pî
nîrî uurî'nîkon ton pe. Tîmînî kamo'pîiya.
Innape pu'kuru awanî epu'tî'nîkon, maasa
pra Morî Yekaton Wannîya ekaremekî,
mîîkîrî Morî Yekaton Wannî, seru'ye'
pepîn. 7-8 —Innape Paapa munmu pe Jesus
wanî —taa Morî Yekaton Wannîya uye-
wankon ya'. Moropai innape awanî epu'tî
uurî'nîkonya î' kai'ma eesenpatakona'pî
wenai, moropai î' kai'ma aasa'manta'pî
wenai. Eseurîwî'ne to' wanî innape awanî
ekareme'nenan. Eseurîwî'ne to' wanî tîîse
se' kaisarî ekaremekî to'ya, tiaron pe rî
pepîn. 9 Î' rî pî' pemonkonyamî' eseurîma
ya, se' kaisarî, mîrîrî pî' uurî'nîkonya taa:
—Innape awanî to' eseurîma'pî. A'kî,
tu'ke to' tîîse se' kaisarî ekaremekî to'ya
era'makî —taa. Moriya Paapa eseurîma'pî

ku'pai'nîkon innape, pemonkonyamî'
yentainon mîîkîrî mîîto'pe. Moropai ta'pî
Paapaya. —Unmu pu'kuru mîseni' warayo'
—ta'pîiya.
Tînmu pî' eeseurîma mîrîrî. 10 —Innape
Paapa kupî pî' wai —kai'ma esenumenkan
ya uyewankon ya', innape awanî epu'tî
uurî'nîkonya Paapa eseurîma'pî tînmu pî'.
Anî'ya innape Paapa eseurîma'pî kupî pra
awanî ya —Seru'ye' pe Paapa wanî —taiya.
Maasa pra Paapa nekaremekî'pî tînmu
yekare kupîiya pra awanî innape. 11 Paapaya
ipatîkarî enen ko'mannîto' ton tîrî'pî
uurî'nîkon pia. Mîrîrî enen ko'mannîto'
eporî inmu pia, innape ikupî wenai. Mîrîrî
itekare Paapa nekaremekî'pî. 12 Paapa
munmu yapisîtîpon ko'mamî nîrî ipatîkarî
Paapa pia. Tîîse Paapa munmu yapisîtîpon
pepîn ko'mamî pepîn ipatîkarî Paapa pia.

Ipatîkarî Enen Ko'mannîto'

13 Mîrîrî ekareme'nen pe sîrîrî kaareta
menukauya aapia'nîkon, innape Paapa
munmu ku'nenan pia. Imenukauya
ipatîkarî Paapa pia aako'manto'kon ton
esa' pe awanîkon epu'tîkonpa. 14 Î' rî
esatî ya itu'se Paapa e'to' yawîrî, tîwakîri
pe eseurîmanto' etaiya. Mîrîrî ye'nen
eranne' pe pra itu'se e'nîto' esatî ipî'.
15 Itu'se Paapa e'to' yawîrî esatî ya, innape
umaimukon etaiya epu'tî. Moropai innape
unesatî'pîkon tîrîiya epu'tî nîrî.
16-17 Yairî pra e'nîto' wanî imakui'pî
pe Paapa pia tamî'nawîrî. Moro awanî
imakui'pî anî'ya ikupî ya Paapaya ikupî
pepîn tîîwanmîra. Moropai awanî
imakui'pî, mîrîrî ye'ka kupî yai ekare-
mekî ya Paapa pî' tîîwanmîra ikupîiya.
Mîrîrî ye'ka imakui'pî kupî tiaronya
era'maya'nîkon ya, ipî' meseurîmatîi
Paapa yarakkîrî. Mepîrematîi. Paapa pî'
mesatîi ipatîkarî tîîpia mîîkîrî ko'manto'
ton tîîto'peiya. Tîîse imakui'pî moro man
tiaron. Mîrîrî ye'ka kupî anî'ya ya, Paapaya
ikupî pepîn tîîwanmîra. Mîrîrî ye'ka
kupîtîpon ko'mamî pe man ipatîkarî apo'
ya'. Mîrîrî ye'ka kupîtîpon pî' meseurîmatîi
Paapa yarakkîrî tauya pepîn.
18 Paapa munkî pe tîwe'sen ko'mamî
pepîn imakui'pî kupî pî'. Mîrîrî
epu'tî uurî'nîkonya. Paapa munmuya
iko'mannîpî morî pe. Moropai makuiya
yapisî eserîke pra awanî. 19 Paapa munkî
pe e'nî epu'tî mîrîrî. Tîîse imakui'pî kupî
pî' tîîko'mansenon wanî makui poitîrî pe
tamî'nawîrî. 20 —Paapa munmu iipî'pî sîrîrî
non pona, seru' pepîn. Innape awanî
—taa uurî'nîkonya. Epu'nen tîrî'pîiya
uyewankon ya' Paapa epu'to'pe, yairon
pe awanî. Moropai mîîkîrî yairon pia e'nî
maasa pra inmuya upîika'tî'pîkon. Paapa
pe pu'kuru mîîkîrî wanî. Moropai tîîpia
ipatîkarî ko'mannîto'pe emapu'tînen pe
mîîkîrî wanî.
21 Unmukuyamî', î' rî kîsapurîtî Paapa pe
tîku'se.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Itakon ite'ka pe João, Jesus nenupa'pîya imenuka'pî. E'mai'non kaareta menuka tîuya warantî, itakon ite'ka pe imenuka'pîiya. Sîrîrî kaareta yarima'pîiya wîri' pia. Anî' pe awanî'pî esepu'tî pepîn. Yai pra soosi taato' pe mîîkîrî wîri' wanî.

1 Uurî João, a'yeke'ton, apanamanenkon. Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî aapia, moropai anmukuyamî' pia nîrî. Amîrî Paapa nîmenka'pî tîpemonkono pe awe'to'pe, ma'non. Innape iku'nenan pe e'nî ye'nen, asa'namauya'nîkon. Moropai tiwinsarî asa'namanenkon pepîn tîîse tamî'nawîronkon Paapa maimu epu'nenanya asa'namakon nîrî. 2 Mîrîrî warantî awanî maasa pra Paapa maimu ko'manpîtî uyewankon ya'. Ipatîkarî aako'mamî uyewankon ya'.

3 Morî tîrî pî' Paapa man upona'nîkon tîîwarîrî antîîpai tîwanî ye'nen. Tî'noko'pî pe uyera'makon pî' awanî. Morî pe uyewankon ereutanîpî pî' man. Mîrîrî ye'ka ko'mannîto' ton eporî pî' man uyunkon Paapa winîpai moropai inmu Jesus Cristo winîpai. Moropai innarî epu'to'pe emapu'tîiya'nîkon. Moropai uyonpakon sa'namato'pe emapu'tîiya'nîkon.

Yairon maimu yawîronkon

4 Tiaronkon anmukuyamî' ko'mamî yairon maimu yawîrî eporî pî' wai. Mîrîrî pî' atausinpa'pî. Mîrîrî warantî ko'mannî e'pai taa pî' Paapa man. 5 Tarîpai amenan Paapa nekaremekî'pî menukauya pepîn aapia tîîse penaron. Mîrîrî eta'pî annaya innape Jesus kupî'pî annaya yai. —Ese' yu'se e'nîpai'nîkon —mîrîrî taato' eta'pî annaya. Mîrîrî warantî ko'manpai'nîkon, ma'non. 6 Paapa maimu yawîrî ko'mannî ya, uyonpakon sa'nama innape. Paapaya ta'pî: —Ayonpakon sa'namatî —ta'pîiya. Mîrîrî eta'pîya'nîkon innape Jesus kupî'pîya'nîkon yai. Mîrîrî yawîrî aako'mamîkon yu'se Paapa man.

7 Sîrîrî non poro arinîke yenku'tî tonkon epa'kasa'. Innape Jesus Cristo esenpo'pî pemonkon pe kupî to'ya pepîn. Mîrîrî warantî taa pemonkonya ya, mîîkîrî wanî pemonkonyamî' yenku'tînen pe, Cristo yeyaton pe. 8 Tîwarî ako'mantî, ayenupa'pîkon annaya kupîya'nîkon namai tîwî, eesenku'tîkon namai. Tîîse itu'se Paapa e'to' kupî pî' ako'mantî aapia'nîkon Paapa nîtîrî ton ayepe'pîkon pe yapisîkonpa tamî'nawîrî, Jesus pia eerepamîkon yai.

9 Cristoya ayenupa'pîkon yawîrî anî' ko'mamî pra awanî ya, tîîse Cristo maimu yuwa'kaiya ya, mîîkîrî pia Paapa wanî pepîn. Tîîse Cristoya uyenupa'pîkon yawîrî tîîko'mansen pia Uyunkon Paapa wanî moropai inmu wanî. Sa'nîrî to' wanî iipia. 10 Moropai ayenupakonpa kai'ma akore'ta'nîkon tiaron erepamî yai, tîwarî e'tî. Cristoya ayenupa'pîkon yawîrî pra eeseurîma ya, akore'ta'nîkon aako'manto'pe kî'tîîtî ayewî'kon ta. —Uwakîri pe aai'sa' nai. Morî pe ako'mankî —tîkai pra e'tî ipî'. 11 Maasa pra Cristoya ayenupa'pîkon yairî pra ayenupaiya'nîkon tanne, —Morî pe ako'mankî —taa pî' aako'mamîkon ya, ipîika'tîya'nîkon mîrîrî. Mîîkîrî pokonpe imakui'pî kupîya'nîkon mîrîrî.

12 Tu'ke itekare man apî'nîkon unekaremekî ton, tîîse kaareta ke anekareme'pai pra wai. Maasa pra aapia'nîkon itîîpai wanî sîrîrî. Mîrîrî yai ekaremekîuya apî'nîkon, se' kaisarî atausinpanto'pe mararî pra.

13 Tîmîrî pe Paapa nîmenka'pî apasi, mîîkîrî munkîyamî' maimu man aapia'nîkon.

SÎRÎRÎ KAARETA TEESEURÎNON JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Teeseurîno ite'ka pe João, Jesus nenupa'pîya kaareta menuka'pî. Sîrîrî kaareta yarima'pîiya tonpa itese' Gaio pia. Mîîkîrî Gaio panama'pîiya î' kai'ma soosi tawonkon, innape Jesus ku'nenan ko'mannî'to'peiya.

1 Uurî João, a'yeke'ton, apanamanenkon.
Aapia sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî, Gaio.
Innape asa'namauya.
2 Uyonpa, apona epîremakoi uurî. —
Inkupî ton pona morî tîîkî —tauya Paapa
pî'. —Morî pe iko'mannî'kî moropai
pri'ya iko'mannî'kî eeseparantî namai —
tauya Paapa pî'. Tarakkîrî aako'manto'
ko'mannîpî Paapaya morî pe epu'tî pî' wai.
3 Tiaronkon uyonpakon Jesus epu'nenan
erepamî'pî aapiapai rî iipî'san. —Yairon
pu'kuru mîîkîrî Gaio, yairon maimu yawîrî
tîîko'mansen —taapîtî'pî to'ya. Mîrîrî
pî' atausinpa'pî mararî pra. 4 Yairon
maimu kupî pî' uyonpayamî' ko'mamî
etauya uwakîri pe. Mîrîrî kaisaron tiaron
atausinpato' ton pra wai.

Gaio Yeseru

5 Uyonpa, tîwîrî Jesus pemonkonoyamî'
pîika'tîya'nîkon pî' aako'mamî, inkamoro
epu'tîya pra tîîse. 6 —Morî pe anna
sa'nama'pîiya anna pokonpe e'pîtî yai —
kai'ma, ankoneka'pî yekare ekaremekî'pî
aapiapai iipî'sanya tarî soosi ta eperepî'san
pî'. 7 To' ese'ma'tî'pî Jesus yekare
ekareme'se. Paapa pemonkono pe
pra tîwe'sanon pî' î' rî esatî to'ya pra
man. 8 Mîrîrî warantî inkamoro Jesus
yekare ekaremekî pî' teesenyaka'masanon
pîika'tîpai'nîkon. Itu'se to' e'to' ton
tîîpai'nîkon to' pia. Mîrîrî warantî to'
pîika'tî ya, to' pokonpe esenyaka'man
yairon maimu ekaremekî pî'.

Diótrefes Moropai Demétrio

9 Mororonkon Jesus pemonkonoyamî'
pia kaareta menuka'pîuya tîîse apanama-
nenkon pe uyapurîiya pra Diótrefes wanî.
Tonpayamî' yentai e'pai awanî. Moropai
umaimu pîinamaiya pra awanî. 10 Mîrîrî
ye'nen inkoneka'pî pî' eeseurîma kupî sîrîrî
aapia erepamî yai. Seru'ye' awe'seru'tî
upona. Moropai mîrîrîya yepi'tî pepîn.
Tîîse Jesus pemonkonoyamî' aminkankon
erepamî ya, tonpa pe to' yapisîiya pepîn.
Moropai morî pe to' anapi'pai tiaron wanî
ya, —Kaane, tîwî to' nîsi. To' yapi'se pra
e'kî —taiya. Moropai imaimu tîpîinamai
pra tiaronya to' anapi'pai awanî ya, —
Inî'rî soosi ta kewomîi —taiya mîîkîrî to'
yapisîtîpon pî'.
11 Uyonpa, imakui'pî ku'nenan warantî
pra e'pai man. Morî ku'nenan warantî
e'nîpai'nîkon. Morî kupî pî' ko'mannî ya,
Paapa pemonkono pe e'nî. Tîîse imakui'pî
kupî pî' ko'mannî ya, Paapa pemonkono pe
e'nî pepîn. Paapa epu'sa' pepîn mîrîrî.
12 Tarî tamî'nawîronkon eseurîma morî
pe Demétrio pî'. Yairon maimu yawîron
mîîkîrî. Mîrîrî ye'nen morî pe awanî epu'tî.
Anna eseurîma nîrî ipî'. Morî pe iteseru
wanî, useruku pepîn, mîrîrî epu'tî pî' naatîi.

Aapia'nîkon umaimu man

13 Tu'ke itekare man apî' unekaremekî
ton, tîîse kaareta ke anekareme'pai pra
wai. 14 Tîîse aapia itîîpai wai. Mîrîrî yai
esera'man moropai eseurîman.
15 Paapaya tîwanmîn tîrî yu'se wai
aapia. Tarîronkon Paapa pemonkonoy-
amî' maimu man aapia. Umaimu nîrî
aapiawonkon Paapa pemonkonoyamî' pia.
Mekareme'kîi to' pî' tiwin pî' to' tîîse.

SÎRÎRÎ KAARETA
JUDAS NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta menuka'pî Judasya, manni' Jesus yakon. Innape Jesus ku'nenan pia yarima'pîiya maasa pra tiaronkon tenupasanonya to' yenku'tî'pî. Taapîtî'pî to'ya: —Innape Jesus ku'sa'ya'nîkon wenai awe'pîika'tîsa'kon. Mîrîrî ye'nen î' rî kupîya'nîkon ya imakui'pî pe itu'se awe'to'kon pîkîrî, î' wani' awanî pepîn. Aasîrî awe'pîika'tîsa'kon. Mîrîrî ye'nen Judasya to' yeurîma'pî. Seru'ye' pe inkamoro to' yenupasanon wanî. Imakui'pî ku'sa' to'ya ya, Paapaya to' taruma'tî, penaronkon imakui'san taruma'tî'pî tîuya warantî. Mîrîrî ye'nen morî pe to' ko'manto'pe imakui'pî pe pra ekaremekî'pîiya.

1 Uurî Judas Jesus Cristo poitîrî mo-
ropai Tiago yakon pe wanî. Sîrîrî kaareta
menukauya manni'kan Paapa nanno'san
pia, isa'nama'san, moropai Jesus Cristo
nîko'mannîpîkon pia imenukauya.
2 Amîrî'nîkon pia inî' panpî'
e'tînnî'mato'kon moropai tîwanmîra
awe'to'kon ton moropai awe'sa'namato'kon
tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon.

Seru'ye' Yenupatonkon Wanî Soosi Ta
(2Pe 2.1-17)

3 Uyonpayamî' uwakîrikon pu'kuru,
tamî'nawîrî î' anku'pai e'to' menukauya
sîrîrî aapia'nîkon, î' kai'ma uurî'nîkon
e'pîika'tîsa' pî'. Mîrîrî pî' eseurîmapai wanî
tanne, epu'tî'pîuya tiaron pî' eseurîma
e'pai awanî. Tauya apî'nîkon, meruntî
ke e'tî. Innape yairon yekare kupî pî'
ako'mantî, tiaron pe tînyaka'ma pra.
Manni' Paapa nîtîrî'pî tamî'nawîronkon
tîpemonkonoyamî' pia tiwin ite'ka to'
pîika'tîto'pe. Tiaronkon panamatî, tiaron
pe mîrîrî yairon yekare kupî to'ya namai.
4 Maasa pra tiaronkon warayo'kon Paapa
epu'nenan pepîn erepansa' man, to'
erepamî era'masa' pra tîîse uyonpakon
kore'ta. Inkamoroya yairon Paapa maimu
mo'tanî'sa' man tiaron pe. Inkamoroya
taa see warantî: —Imakui'pî unkupîkon
kupî Paapaya tîîwanmîra. Mîrîrî ye'nen
î' rî imakui'pî kupî ya, î' wani' pra awanî —
taa to'ya. Mîrîrî kupî inkamoroya maasa
pra imakui'pî tînkupî'pîkon esera'ma
namai tîwapukon. Moropai inkamoroya
Jesus Cristo tiwinan uyenupanenkon
Uyepotorîkon yewanmîrî, mîrîrî to'
e'wapu'tîto' wenai. Pena Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man î' kai'ma to'
taruma'tî tîuya e'taruma'tînto' ya'.
5 Amîrî'nîkon anenpenatanî'pai wai
tamî'nawîrî epu'tîya'nîkon tanne, teuren
Paapaya tîpemonkonoyamî' pîika'tî'pî
Egito pata poi to' mo'ka tîuya yai.
Tîîse mîrîrî tîpo, manni'kan innape
tîmaimu kupîtîpono'san pepîn tî'ka'pî
Paapaya tamî'nawîrî. 6 Maasa enpenatatî
inserîyamî' Paapa nîkupî'san inkamoro
wanî pra awanî'pî, tîpata'se'kon pe
Paapa nîtîrî'pî ya'. Maasa pra to'
atarima'pî mîrîrî tîpata'se'kon yapai.
Tarîpai inkamoro yewa'tîpî'sa' Paapaya
sa'man ferrokon ke ipatîkarî inkamoro
ko'mamî tu'nakan ewaron pe tîwe'sen
ya'. Î' pensa tamî'nawîronkon taruma'tî
Paapaya weiyu erepamî pîkîrî to'
ko'mamî. 7 Enpenatatî inî'rî î' kai'ma
Sodoma po moropai Gomorra po moropai
tamî'nawîrî iwoi tîîko'mansenon kupî'pî
Paapaya pî'. Inkamoro inserîyamî'ya
imakui'pî kupî'pî warantî ikupî to'ya.
Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî mo-
ropai warayo'kon yarakkîrî to' wanî'pî.
Mîrîrî wenai ipo'tî'pî Paapaya apo'
ke. Mîrîrî yai awe'kupî'pî warantî
awe'kupî kupî ekareme'nen pe awanî sîrîrî
tamî'nawîronkon pî' aronne.
8 Mîîwîni tîîse insamoro pemonkonyamî'
ko'mamî Sodoma ponkon moropai
Gomorra ponkon ko'mamî'pî warantî.
Inkamoro we'ne'pîtî tîwetunkon ya'
î' kai'ma inî' panpî' imakui'pî kupî
to'ya. Mîrîrî wenai tewankon kî'pa
to'ya nura ke mîrîrî kupî tîuya'nîkon
yai. Inkamoroya ipîkku pe Paapa e'to'
yewanmîrî, innape ikupî to'ya pepîn.
Moropai inkamoro eseurîma imakui'pî pe
inserîyamî' winîkîi, tîweppe'se pra. 9 Mîrîrî
ye'ka kupî inserîyamî' yepotorî Miguelya
pepîn e'painon. Tiwin ite'ka Miguel
esiyu'pîtî'pî Makui yarakkîrî, epu'tîkonpa
kai'ma anî' e'nîmî Moisés pi'pîrî'pî
yarakkîrî. Tîîse mîrîrî yai Miguelya taa
pra awanî'pî Makui pî' imakui'pî pe.
Tîîse ta'pîiya: —Paapaya amîrî yuwatî —
ta'pîiya. 10 Tîîse insamoro pemonkonyamî'
eseurîma ko'mannîpî tînepu'tîkon pepîn

pî'. Tînkupîkon teserukon kupî ko'mannîpî
î' pî' teesenumenkai pra, manni'kan
o'ma'konya ikupî ko'mannîpî warantî.
Mîrîrî wenai inkamoro e'taruma'tî
ko'mannîpî, tîwe'tî'kakon pîkîrî.
11 Aka sa'ne inkamoro. Inkamoro
ko'mamî î' kai'ma Caim nurî'tî ko'mamî'pî
warantî. Inkamoro eturumaka tîniru
yu'se tîwanîkon ye'nen, î' kai'ma Balaão
nurî'tî eturumaka'pî yairî pra tîniru yu'se
tîwanî ye'nen warantî. Moropai Coré
nurî'tî wanî'pî tîpanamato' yawîrî e'pai
pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wî'pî Paapaya
mîrîrî wenai. Mîrîrî warantî inkamoro
wanî nîrî. Tîpanamato'kon yawîrî e'pai
pra to' wanî. Mîrîrî ye'nen inkamoro tî'ka
Paapaya.
12 Inkamoro wanî ya, akore'ta'nîkon
ayekkarikon yonpaya'nîkon ya yai, tîmu-
rukun pe si'ma, ayeppe'nî'nenkon pe to'
wanî nura teserukon wenai. Tîpî'nîkon
neken inkamoro esenumenka, tiaronkon
pî' teesenumenkai pra. Inkamoro wanî
manni' a'situn narî, katupuru warantî
tîwe'sanon pe. Katupuru iipî ya, kono' rena
kai'ma esenumenkan teuren, tîîse aarena
pepîn, a'situnya yarî ye'nen. Moropai
inkamoro wanî manni' yei teperu tîînen
pepîn warantî. Teperu tîîtoi'ya yai,
itîînen pepîn warantî to' wanî. Moropai
inkamoro wanî yei yarokasa' moropai
mîrîrî yenunsa' a'pi'tasa' warantî to' wanî
isa'manta'san pe. 13 Moropai inkamoro
wanî nura warantî, tuna apasa' ya, nura
esera'ma. Mîrîrî warantî to' nîkupî nura
esera'ma. Moropai inkamoro wanî nîrî
manni' kaiwano'yamî' tîpata'se'kon yapai
teepa'kasenon warantî. Mîrîrî ye'nen
Paapaya to' pata'se' ton koneka'pî ipatîkarî
to' ko'manto'pe tu'nakan pe tîwe'sen
ya' ewaron pu'kuru ta. Mîrîrî warantî
inkamoro ko'mamî pe awanî.
14 Pena Enoque eseurîma'pî inkamoro
e'taruma'tî kupî pî'. Manni' Enoque
wanî'pî Adão nurî'tî payanî'pî pe. Asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai'non ipayanyamî'
esenpo'pî tîpo, Enoque esenpo'pî. Mîîkîrî
eseurîma'pî manni'kan imakui'san pî'.
Ta'pîiya: —Uyepotorîkon iipî kupî
sîrîrî tu'kankon inserîyamî' yarakkîrî.
15 Mîîkîrîya tamî'nawîronkon nîkupî'pî
yako'menkaiya. Moropai imakui'san
yenumî kupî sîrîrî e'taruma'tînto' ya'
imakui'pî pe to' yeseru wanî ye'nen
moropai imakui'pî pe Paapa winîkîi to'
eseurîma ye'nen, to' yenumîiya kupî sîrîrî
—ta'pîiya. 16 Insamoro pemonkonyamî'
wanî tîwîrî teekore'makon pî', moropai taa
pî' to' ko'mamî tiaronkon pî' amîrî pu'kuru
mîîto'pe. Mîrîrî taa inkamoroya maasa pra
itu'se tîwanîkon pîkîrî taa pî' to' ko'mamî.
To' eseurîma ko'mannîpî mîî pe si'ma
tiaronkon yentai tîwanîkon pî' moropai
tiaronkon yapurî to'ya tîwakîrikon pe
tîku'to'pe'nîkon to'ya. Maasa pra to'
yausinpa to'ya teeseurîmato'kon ke
tîwakîrikon pe to' kupî tîuya'nîkon pe
tîwe'ku'se.

Tiaron Uyeserukon Ton Pî' Panamanto'

17 Tîîse uyonpayamî', awenpenatakon
yu'se wai î' kai'ma itekare ekareme'nenan
Uyepotorîkon Jesus Cristo naipontî'san
nekaremekî'pî pî'. 18 Ta'pî to'ya pena: —î'
pensa tiwinano'pî wei erepamî rawîrî tu'ke
warayo'kon esenpo kupî sîrîrî amîrî'nîkon
kore'ta. Paapa epu'nenan pepîn,
manni'kan warayo'kon itu'se tîwanîkon
yawîrî tîwe'sanonya Paapa mu'tunpa
pe man —ta'pî to'ya. 19 Inkamoroya
amîrî'nîkon pîrai'pîka pe man. Maasa pra
inkamoro nîkupî yeseru wanî to' yentai
pu'kuru tarîron pî' neken to' esenumenka.
Inkamoro esenumenka pepîn tiwin kin
Paapa winîpainon pî'. Mîrîrî ye'nen Morî
Yekaton Wannî ko'mamî pepîn to' pia.
20 Tîîse amîrî'nîkon uyonpayamî',
ako'mantî inî' panpî' innape iku'to'ya'nîkon
kupî pî'. Moropai eepîremakon pî'
ako'mantî Morî Yekaton Wannî meruntîri
yai. 21 Moropai ako'mantî e'sa'namanto'
Paapa winîpainon kupî pî'. Moropai
Uyepotorîkon Jesus Cristo nîtîrî nîmî'tî.
A'noko'ma tîuya'nîkon ye'nen, ipatîkarî
enen ko'mannîto' tîrîiya nîmî'tî.
22 Moropai manni'kan innape
anku'pai si'ma innape iku'nenan pepîn
tîwe'namasanon, inkamoro ye'ka era'matî
a'noko'pîkon pe. 23 Inkamoro ye'kakon
pemonkonyamî' mo'katî e'taruma'tînto'
pata'se' ya' to' wîtî namai. Moropai
inkamoro sa'namatî, moropai tiaronkon
nîrî sa'namatî. Tîîse imakui'pî to' nîkupî
tînamai e'tî maasa pra iku'sa' to'ya itu'se
tîwanîkon yawîrî. Mîrîrî ye'ka namatî.
Mîrîrî to' nîkupî anku'pai tîwe'se pra
yewanmîrîtî.

Epîremanpai'nîkon Paapa Yapurî Pe

24-25 Mîîkîrî tiwinan Paapa, Up-
îika'tînenkon yapurîpai'nîkon man, Uyepo-
torîkon Jesus Cristo wenai. Mîîkîrîya neken
amîrî'nîkon ko'mannîpî imakui'pî ya'
eenakon namai. Moropai Paapaya neken
amîrî'nîkon kupî morî pe awanîkonpa,
imakui'pî ton pra. Moropai mîîkîrî Paapaya
amîrî'nîkon yausinpa, morî pe pu'kuru
tarakkîrî awanîkonpa ka' po. Manni'
Paapa a'ka pe pu'kuru tîwe'sen, moropai
kure'nan ipîkku pe tîwe'sen, moropai
meruntî pu'kuru, moropai ipîkku pe tîwanî
wenai, tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen.
Pena, pata ekoneka pra tîîse, aako'mamî'pî
meruntî ke. Sîrîrîpe mîrîrî warantî
aako'mamî ipatîkarî. Mîrîrî warantî mîîkîrî
yapurîpai'nîkon man.

APOCALIPSE WANÎ
PAAPA NENPO'PÎ JOÃO PIA INNAPE TÎKU'NENAN NEPU'TÎ TON PE

Tiwinkano'pî pe sîrîrî kaareta wanî Paapa maimu e'menukasa' kînî'pî pe. Jesus nenupa'pî Joãoya imenuka'pî a'yeke'tonon pe si'ma. João wanî'pî Jesus Cristo naipontî'pî pe, imaimu yawîrî itekare ekaremekî tîuya wenai yapisî'pî to'ya. Moropai yarî'pî to'ya ikîrî pona, kure'nan pîrana araikkitawon pona. Itaruma'tî'pî tîuya'nîkon pe tiwinsarî aako'mamî emapu'tî'pî to'ya, Jesus maimu yawîrî awanî ye'nen.

Joãoya imenuka'pî î' ekaremekî'pî Jesusya tîpî'. Mîrîrî Jesus nekaremekî'pî wanî'pî esenomî'pî pe pena pata pai, anî'ya epu'tî pra awanî'pî. Tîîse Joãoya era'ma'pî tenu ke, iwe'ne'pî'to' warantî tîîse taapaka'se awanî'pî. Mîrîrî inera'ma'pî anî'ya ikupî eserîkan pepîn, tiaronkon e'kupî'san moropai tiaronkon e'kupî sîrîrî moropai tiaronkon e'kupî kupî sîrîrî. Tamî'nawîrî mîrîrî Joãoya ekaremekî'pî soosi tawonkon pî', asakî'ne mia' pona tîîmo'tai soosikon kaisarî. Mîrîrî imenuka'pîiya tîîwanmîra to' e'to'pe, moropai innape Jesus kupî pî' to' ko'manto'pe. Maasa pra kure'ne inkamoro e'taruma'tî'pî Jesus maimu yawîrî tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta erenka tîuya'nîkon yai, meruntî ke to' ena'pî. Maasa pra tamî'nawîronkon yentaino pe Jesus ii'to' pî' teeseurîmasen mîrîrî, sîrîrî kaareta. Tiwin wei tamî'nawîronkon ipîkkukon yentai Paapa wanî era'ma kupî sîrîrî. Moropai Makui yentai awanî nîrî. Aasîrî mîrîrî pe awanî sîrîrî tîîse sîrîrîpe era'ma pepîn. Tîîse tiwin wei era'ma'nîkon kupî sîrîrî.

Mîrîrî Jesus nenpo'pî Joãoya era'mato'pe wanî ipîkku pe. Î' kai'ma imakui'pî pe pu'kuru Makui wanî era'ma'pîiya. Moropai Makui poitîrîtonon epî kupî sîrîrî Paapa yarakkîrî era'ma'pîiya. Moropai Paapa nîkoneka'pî ko'mannîto'kon ton pe itese' Nova Jerusalém era'ma'pîiya. Morî pe, inke' pe, yari'kusa' pe awanî era'ma'pîiya.

Sîrîrî kaareta erenkaya'nîkon ya, tu'ke inekaremekî'pî wanî sa'me, yai pra epu'tî yentai awanî. Tîîse tamî'nawîrî erenkaya'nîkon ya, epu'tîya'nîkon Paapa wanî tamî'nawîronkon meruntîkon yentai, moropai ipatîkarî aako'mamî mîrîrî warantî. Moropai inmu nîrî, Paapa yekîn carneirinho taa to'ya ipî' manni' wanî tamî'nawîron yentai. Moropai amîrî nîrî ena tamî'nawîron yentai, Paapa munmu pe eenasa' ya.

1 Sîrîrî kaareta po awe'menukasa' wanî tamî'nawîrî î' e'kupî ekareme'to' Jesus Cristoya. Paapaya epu'toi'ya ton tîrî'pî Jesus pia, î' e'kupî kupî ekaremekîpa kai'ma tîpoitîrîtonon pî'. Jesus Cristoya inserî yarima'pî tîpoitîrî João pia, tamî'nawîrî mîrîrî awe'kupî kupî manni' epu'tî Joãoya emapu'tîto'peiya kai'ma. 2 Tamî'nawîrî mîrîrî tînera'ma'pî, tîneta'pî ekaremekî'pî Joãoya. Sîrîrî wanî yairon, Paapa maimu pe moropai Jesus Cristo nekaremekî'pî pe. 3 Anî'ya sîrîrî kaareta erenkasa' ya, morî yapisîiya Paapa winîpai. Moropai anî'kanya sîrîrî eta ya, moropai mîrîrîya taasa' yawîrî to' ko'mamî ya, inkamoro wanî atausinpa'san pe, maasa pra Paapa winîpai morî yapisî to'ya. Maasa pra aminke pra tamî'nawîron e'ku'to' weiyu eseporî kupî sîrîrî.

Kaareta Wanî

Asakî'ne Mia' Pona Tîîmo'tai'non Soosikon Pia

4 Uurî Joãoya sîrîrî kaareta menuka asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non soosikon Ásia pata po tîwe'sanon pia.

Epe'mîra morî pe tîwe'to' tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon. Moropai tîwanmîn tîrîiya yu'se wai, uyonpayamî'. Manni' Paapa tîîko'mansen ipatîkarî. Pena awanî'pî moropai aako'mamî ipatîkarî aasa'mantaton pe pra. Moropai Morî Yekaton Wannîya nîrî itîrî yu'se wai, manni' morî pu'kuru, e'to' yawîron, Paapa yaponse' piawon. 5 Moropai Jesus Cristoya nîrî itîrî yu'se wai, mîîkîrî, yairon Paapa yekare ekareme'nen, manni' Paapa nîpîmî'sa'ka'pî e'mai' pe, tamî'nawîronkon isa'manta'san rawîrî, inî'rî aasa'manta namai. Moropai mîîkîrîya tamî'nawîronkon pata esa' pe tîwe'sanon esanon sîrîrî pata ponkon ko'mannîpî.

Mîîkîrîya uurî'nîkon sa'nama kure'ne. Pakî'nan pona tîîsa'manta'pî patapai umo'ka'pîiya'nîkon umakuyikon winîpai, tîmînî kamo'pî tîuya wenai. 6 Moropai mîîkîrîya uurî'nîkon kupî'pî tîpemonkono

pe e'nîto'pe. Moropai teepîremasenya
Paapa yapurî warantî, yapurîto'pe'nîkon
ukupîiya'nîkon, tîyun maimu yawîrî
e'nîto'pe. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî, Jesus
Cristo yapurîpai'nîkon man. —Morî pe
man, meruntî man —taapai'nîkon ipatîkarî
aataretî'ka ton pe pra. Mîrîrî warantî man.
7 A'kî, mîîkîrî iipî kupî sîrîrî katupuru po,
tamî'nawîronkonya era'ma tanne.
Manni'kan itaruma'tîtîpono'sanya nîrî
era'ma kupî sîrîrî.
Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' pata ponkon
karau kupî sîrîrî era'ma tîuya'nîkon pî'.
Mîrîrî warantî man.
8 Taa Uyepotorîkon Paapaya: —Uurî
wanî e'mai'non pe pu'kuru moropai
aataretî'kato'pe. Eesippia'tîto'pe wanî mo-
ropai tamî'nawîron kî'pî pe —taiya, manni'
Paapa ipatîkaronya, moropai manni'
pena esi'pîya, moropai manni' Paapa
awanîtonya, meruntî tamî'nawîronkon
yentainonya.

Joãoya Jesus Era'ma

9 Uurî mîîkîrî João, ayonpakon.
Uyesa'kon Jesus nîmo'ka'san yonpa
pe wanî apokonpe'nîkon. Mîrîrî
wenai e'taruma'tîto' yapîtanîpîuya
awe'taruma'tîto'kon yapîtanîpîya'nîkon
kaisarî. Mîrîrî ye'nen itekare ekare-
mekî'nîkon tîwî tîku'se pra. Mîrîrî
wenai uurî yapisî'pî to'ya uyenumîkonpa
iwono pona. Manni' iwono ese' Patmos.
Miarî uuko'mamî'pî yairon Jesus Cristo
nekaremekî'pî ekaremekîuya ye'nen.
10 Uyepotorîkon weiyu yai, epîreman weiyu
yai, uyesa' pe Morî Yekaton Wannî ena'pî.
Moropai uyeurîma'pîiya. Moropai mai
eta'pîuya unpo winî. Aronne, meruntî
ke mîrîrî mai wanî'pî trombeta e'nato'
warantî. 11 Mîrîrî maiya ta'pî upî': —Mîrîrî
era'maya manni' menukakî. Moropai
mîrîrî anmenuka'pî yarimakî soosikon
asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon
kaisarî, Éfeso cidaderî pona, moropai
Esmirna pona, moropai Pérgamo pona,
moropai Tiatira pona moropai Sardes pona
moropai Filadélfia pona moropai Laodicéia
pona —ta'pîiya upî'.
12 Mîîkîrî era'mai uurî era'tî'pî unpo
winî si'ma teeseurîmasen. Mo-
ropai era'ma'pîuya asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'non apo' yaponse'. Mîrîrî wanî'pî
ouro konekasa' pe. 13 Mîrîrîkon kore'ta
warayo' era'ma'pîuya manni' pemonkon pe
eesenpo'pî warainon kusan ipon irupukon
pîkîron era'ma'pîuya. Ipîkku pon warantî
ipon wanî'pî. Moropai imota woinon
woromî ton era'ma'pîuya. Mîrîrî wanî'pî
ouro pe nîrî. 14 Mîîkîrî pu'pai wanî'pî
aimutun pe kato'ka warantî. Mîîkîrî yenu
wanî'pî apo' awittasa' warantî inke' pe.
Nari' pe awanî'pî. 15 Mîîkîrî puu wanî'pî apo'
ya' ferro yeka'masa' yai, aarîntasa' apo'
yarîn pe tenai warantî. Moropai mîîkîrî
maimu wanî'pî kure'ne tuna kumasa'
meru warantî meruntî ke. 16 Mîîkîrî yenya'
meruntî winî, asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
kaiwano'yamî' wanî'pî. Mîîkîrî mata yapai
kasupara warainon epa'ka'pî se' yataimîrî
ipokasa'. Mîîkîrî yenpata wanî'pî a'ka pe
pu'kuru ineka'ta pairî wei wanî ya'karu
warantî.
17 Mîîkîrî era'mauya pe esi'nîpî'pî
kure'ne. Mîrîrî ye'nen esenumî'pî irawîrî,
i'pu pia isa'manta'pî warantî. Tîîse
mîîkîrîya tenya tîrî'pî meruntî winon
upona. Ta'pîiya upî': —Eranne' pe pra e'kî.
Maasa pra uurî mîîkîrî tamî'nawîron e'kupî
pra tîîse esi'pî. Moropai tamî'nawîron
ataretî'kasa' tîpo uuko'mamî ipatîkarî —
ta'pîiya. 18 —Uurî mîîkîrî manni' ipatîkarî
tîîko'mansen. Uurî sa'manta'pî teuren tîîse
e'mî'sa'ka'pî. Mîrîrî ye'nen sa'mantanto'
yentai wanî, ipatîkarî tîîko'mansen pe.
Uurî wanî sa'mantanto' esa' pe, moropai
sa'mantanto' pata'se' arakkanmokanen pe
wanî sîrîrî.
19 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî mîrîrî
anera'ma menukakî. Mîrîrî awe'kupî
manni', moropai awe'kupî kupî manni'
nîrî menukaya e'pai man. 20 Mîrîrî
asakî'nan mia' pona tîîmo'tai'non kaiwano'
anera'ma'pî uyenya meruntî winon ya'
moropai asakî'nan mia' pona tîîmo'tai'non
apo' yaponse' pe anera'ma'pî wanî see
warantî: Manni'kan asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'nonkon kaiwano'yamî' wanî
inserîyamî' pe. Inkamoro wanî asakî'nan
mia' pona tîîmo'tai'non soosi tawonkon
ko'mannî'nen pe. Moropai mîrîrî asakî'nan
mia' pona tîîmo'tai'non apo' yaponse' wanî
mîrîrî soosikon pe —ta'pîiya.

2

Éfeso Ponkonya Itekare Eta

1 Moropai ta'pîiya: —Éfeso pon soosi
ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî,
see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uurî
manni' asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non
kaiwano'yamî' wanî uyenya meruntî
winon ya'. Moropai era'mapî'se asarî
ko'mannîpî manni' asakî'nan mia'
pona tîîmo'tai'non konekasa' ourokon
apo' yaponse' kore'ta pî'. 2 Epu'tî
pî' wai tamî'nawîrî î' ankupî'pîkon.
Kure'ne eesenyaka'masa'kon epu'tî
pî' wai, tîrumakai pra. Teuren tu'ke
amîrî'nîkon yonpa tonkon seru'ye'kon
erepamî'pî aapia'nîkon unaipontî'san
pe tîwe'ku'se. Tîîse inkamoro wanî'pî
seru'ye' pe. Seru'ye' pe inkamoro
wanî epu'tî'pîya'nîkon. Mîrîrî ye'nen,
to' maimu pîinamaya'nîkon pra
awanîkon. 3 Moropai mîrîrî wenai
irumakaya'nîkon pra awanî'pîkon.
Tamî'nawîrî awe'taruma'tîto'kon yapî-
tanîpîya'nîkon uwenai, tîrumakai pra,
moropai yairî ma're teenai pra.
4 Tîîse î' taatou'ya man tarîpai
apî'nîkon. Inî'rî kure'ne uya-
purîya'nîkon pra eenasa'kon naatîi
e'mai' pe uyapurî'pîya'nîkon warantî.
Moropai ayonpakon sa'namaya'nîkon
pra eenasa'kon. Mîrîrî man morî pe
pra. 5 Tîîse maasa enpenatatî, î' kai'ma
amîrî'nîkon atarimasa' pî' uupiapai.
Mîrîrî pî' teesenumenkai ayeserukon
mo'tanî'tî imakui'pî winîpai. Moropai
e'mai' pe ikupî'pîya'nîkon warantî iku'tî.
Tîîse ayeserukon mo'tanîpîya'nîkon
pra awanîkon ya, uuipî aapia'nîkon
moropai amo'kauya'nîkon apata'se'kon
yapai, moropai manni' apo' yawittanîpî
yaponse' mo'kauya. 6 Tîîse morî
moro man aapia'nîkon. Amîrî'nîkonya
manni'kan nicolaítayamî' nîkupî'pî
yewanmîrî, yairî pra to' yeseru wanî
ye'nen. Mîrîrî warantî nîrî uurîya
yewanmîrî yairî pra to' yeseru wanî
ye'nen.
7 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî aneta-
painon wanî ya, sîrîrî itekare etakî, î'
kai'ma Morî Yekaton Wannî eseurîma
soosikon tawonkon pî'.
Moropai imakui'pî yentai eena'pî
ya, Paapaya itîrî, tînmîri ya' tîwe'sen
yekkari wanî ena'to'peiya. Mîrîrî tauya
manni', ipatîkarî enen ko'mannîto'
tîînen eporîiya
—ta'pîiya.

Esmirna Ponkonya Itekare Eta

8 Inî'rî ta'pîiya: —Esmirna pon, soosi
ko'mannî'nen, inserî pia kaareta menukakî,
see warantî taato':
Sîrîrî itekare wanî umaimu pe.
Uurî manni' tamî'nawîron e'kupî
rawîrî esi'pî, moropai tamî'nawîron
atareti'kasa' tîpo uuko'mamî. Uurî
manni' isa'manta'pî tîîse enen wanî
sîrîrî tarîpai. 9 Epu'tî pî' wai tamî'nawîrî
î' kai'ma awe'taruma'tîto'kon. Inna
seru' pepîn, î' ton pra tîwe'sanon pe
awanîkon, tîîse î' kai'ma ipîkku pe
awanîkon Paapa pia. Moropai manni'kan
Judeu pe to' esenposa' ye'nen, Paapa
pemonkono pe tîwe'ku'sanon epu'tî
pî' wai. Tîîse Paapa pemonkono pe
pra kinî to' wanî. Inkamoro eseurîma
ko'mannîpî imakui'pî pe apî'nîkon.
Inkamoro wanî manni'kan Makui
pemonkonoyamî' epere'to' tawonkon
pe. 10 Tîîse inkamoro ye'ka pî' eranne'
pe pra e'tî ataruma'tîto'kon to'ya pî'.
Maasa pra ataruma'tîkon to'ya kupî sîrîrî
mararî pra. Maasa etatî, mîîkîrî Makuiya
amîrî'nîkon yonpayamî' taruma'tî
kupî sîrîrî ayapi'sa' tîuya'nîkon yai
atarakkannîto' ta ayonpakonpa kai'ma.
Tîîse ipatîkarî ayapisîiya'nîkon pepîn.
Mîî pîkîrî neken mia' tamî'nawîrî wei
kaisarî neken aako'mamîkonpa tîkî'pî
ke awanî kupî sîrîrî. Mîrîrîya meruntî
ke e'tî, yairî ayeserukon aasa'mantakon
pîkîrî. Mîrîrî warantî yairî tîwe'sanon
wanî ya, inkamoro pia ipatîkarî enen
ko'mannîto' tîrîuya.
11 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon
anetapainon wanî ya, etakî î' taa Morî
Yekaton Wannîya soosikon tawonkon pî'.
Tamî'nawîrî mîrîrî yapîtanîpîtîpon wanî
ya, mîîkîrî sa'manta pepîn Paapa piapai.
Tîîse aako'mamî ipatîkarî iipia
—ta'pîiya.

Pérgamo Ponkonya Itekare Eta

12 Inî'rî ta'pîiya: —Pérgamo pon soosi
ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî,
see warantî taato':
Sîrîrî itekare wanî umaimu
pe. Uurî manni' kasupara se'
yataimîrî ipo'kasa' esa' pe tîwe'sen.
13 Aako'manto'kon epu'tî pî' wai
tamî'nawîrî. Aako'mamîkon manni'
pata, makui ko'mamî manni' ya'. Mîrîrî
patawonkon ko'mamî Makui maimu
yawîrî. Ayonpakon Antipas nurî'tî

wî'pî to'ya yairî umaimu ekaremekîiya
wenai. Irumakaiya pra awanî ye'nen,
apata'se'kon ya' iwî'pî to'ya, manni' pata
Makui ko'mamî pata ya'. Mîîwîni tîîse in-
nape pu'kuru ukupî pî' aako'mansa'kon
naatîi.
14 Tîîse moro man amîrî'nîkon pî' taa-
tou'ya, itu'se pra uurî e'to'. Moro to' man
tiaronkon ayonpakon Balaão nurî'tîya
tenupato'kon yawîrî tîwe'sanon. Î'
kai'ma Israelponkonya imakui'pî kupî
emapu'tîto'pe Balaque nurî'tîya ta'pî
to'ya, mia' ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî
sararu yanto'pe to'ya tîkai, moropai
se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to'
e'to'pe tîkai. 15 Mîrîrî warantî nîrî
akore'ta'nîkon nicolaítayamî'ya ayenu-
pato'kon yawîrî tiaronkon ayonpakon
wanî. 16 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon,
enpenatatî. Ayeserukon miakanmatî.
Mîîwîni pra awanî ya, ka'ne' pe uuipî
mîrîrî inkamoro, yairî pra tîwe'sanon,
inkamoro yenunse, mîrîrî unta yapai
teepa'kasen umaimu ke, kasupara
warainon ke.
17 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon. Ane-
tapainon wanî ya, etatî, î' taa Morî Yeka-
ton Wannîya mîrîrî soosikon tawonkon
pî'. Moropai imakui'pî yentai ena'pî pia,
ayukon ton maná tîrîuya Paapa winî-
painon. Manni' maná yenonsa' pe esi'pî.
Moropai tiwin pî' to' kaisarî tî' aimutun
tîrîuya. Moropai mîrîrî tî' pî' ese' wanî
e'menukasa' wanî, anî' nepu'tî pepîn.
Tîîse mîîkîrî neken, yapi'nenya epu'tî
—ta'pîiya.

Tiatira Ponkonya Itekare Eta

18 Inî'rî ta'pîiya: —Tiatira soosirî
ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî,
see warantî taato':
Sîrîrî itekare wanî uurî Paapa munmu
yekare pe. Uurî manni' apo' arîntasa'
inke' pe warantî uyenu wanî. Moropai
u'pu wanî bronze yawai'nanî'sa' inke'
pe tîku'se apo'ya warantî esi'pî pe.
19 Tamî'nawîrî î' ikupîya'nîkon manni'
mîrîrî epu'tî pî' wai. Kure'ne morî pe
aako'mansa'kon awe'sa'namakon pî'.
Yairî aako'mansa'kon. Eesenyaka'masa'kon
mararî pra tîwî tîku'se pra, yapîtanîpî
pî' tîrumakai pra. Mîrîrî kupî pî'
aako'mamîkon epu'tî pî' wai. Pena
e'mai' pe ikupî'pîya'nîkon yentai sîrîrîpe
ikupîya'nîkon.
20 Tîîse apî'nîkon î' taatou'ya moro
man, morî pepîn. Manni' wîri'
imakui'pî Jezabel nurî'tî warainon,
Paapa maimu ekareme'nen pe
tîwe'ku'senya upemonkonoyamî' innape
uku'nenan yeka'masa' yairon pepîn
e'ma taawîrî. To' yenupasai'ya se'
tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to'
e'to'pe kai'ma. Moropai mia' ke
ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî yanto'pe to'ya,
taasai'ya. Mîrîrî kî'kupîi taasa'ya'nîkon
pra awanîkon. Mîrîrî wanî morî pe
pra. 21 Teuren mîrîrî imakui'pî tînkupî
rumakato'peiya ta'pîuya ipî' teuren.
Tîîse irumakaiya pra aako'mamî, mîrîrî
imakui'pî ku'to' tîuya. 22 Mîrîrî ye'nen
mîîkîrî taruma'tîuya kupî sîrîrî paran
ke, moropai manni'kan, yarakkîrî esi'san
pokonpe to' tîîse, inkamoro e'taruma'tî
kupî sîrîrî mararî pra, ikaisaron ton
pra. Mîrîrî kupîuya to' yarakkîrî
imakui'pî tînkupî'pîkon winîpai, to'
enpenata pra awanî ye'nen. 23 Mîîkîrî
warainokon tî'kauya kupî sîrîrî. Mîrîrî
kupîuya yai tamî'nawîronkon soosi
tawonkon, innape uku'nenanya uyepu'tî
kupî sîrîrî. Î' kai'ma esenumenkanto'
moropai itu'se pemonkon e'to' epu'nen
pe wanî epu'tî to'ya. Mîrîrî ye'nen
ankupî'pîkon yawîrî untîrî tîrîuya
aapia'nîkon. 24 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta
moro Tiatira po tiaronkon man imakui'pî
yawîrî tîîko'mansenon pepîn. Î' taa
inkamoro ye'kaya, to' maimu yawîrî pra
to' wanî. To' yeseru pî' to' esenupasa'
pra awanî, mîrîrî Makui yeseru, manni'
yenonsa' esi'pî, kupîkonpa. Inkamoro
pî' tauya sîrîrî: "Tiaron ankonekakon ton
tîrîuya pepîn". 25 Tîîse mîrîrî aapia'nîkon,
manni' yairon pî' ayenupa'pîkon yawîrî
ko'mantî uuipî pîkîrî.
26-27 Tamî'nawîrî mîrîrî yapî-
tanîpîtîponkon wanî ya, moropai
inkamoro ko'mamî ya, itu'se uurî e'to'
kupî pî', tamî'nawîron ataretî'ka pîkîrî.
Inkamoro pia itîrîuya, tamî'nawîronkon
pataponkon esa' pe to' enato'pe.
Mîrîrî tenya' manni' ferro ke
inkamoroya imakui'san ya'punuka
kupî sîrîrî,
non ka'sa' îinî pe
iku'sa' ya'punuka warantî. *Sl 2.9*

[28] Inkamoro repauya morî untîrî ke,
manni' kaiwano' erenmapîyakan
warainon. [29] Mîrîrî yekare anetapainon
wanî ya etakî, î' kai'ma Morî Yekaton
Wannîya taa soosikon tawonkon pî'
—ta'pîiya.

3

Sardes Ponkonya Itekare Eta

[1] Inî'rî ta'pîiya: —Sardes soosirî
ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî,
see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uupia
morî pu'kuru, e'to' yawîron, Paapa
Yekaton man. Moropai asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai'nonkon kaiwano'yamî'
man uyenya'. Epu'tî pî' wai tamî'nawîrî
î' kupî pî' aako'mamîkon. Tiaronkonya
taa: "Enenankon inkamoro, Paapa
pemonkonoyamî' inkamoro" taa to'ya
apî'nîkon teuren, tîîse isa'manta'san pe
awanîkon tanne, aminke Paapa piapai
aatarimasa'kon tanne. [2] Mîrîrî ye'nen
tauya enpen e'tî. Aako'manto'kon pî'
enpenatatî. A'tu'mîra awanîkon. Mo-
ropai meruntî ke enatî aako'manto'kon
konekatî morî pe awanîkonpa, tîwî
ikupîya'nîkon namai. Maasa ipatîkarî
aasa'mantakon rawîrî mîrîrî yuwatî.
Maasa pra tamî'nawîrî ankupî'pîkon
epu'tî pî' wai. Mîrîrî ankupîkon
ko'mannî pî' man e'to' yawîrî pra
Uyun Paapa pia. [3] Mîrîrî ye'nen tauya
enpenatatî î' kai'ma eesenupa'pîkon
pî' moropai aneta'pîkon pî'. Mîrîrî
yawîrî ako'mantî. Moropai ayeserukon
miakanmatî morî pe. Mîrîrî warantî
aakurantakon pra awanîkon ya, ama'ye'
iipî warantî, uuipî aapia'nîkon. Î' pensa
uuipî weiyu epu'tîya'nîkon pra naatîi.

[4] Tîîse epu'tî pî' wai tiaronkon
ayonpakon man moro Sardes po morî
pe tîwe'sanon tîponkon tîkî'pai pra
tîîko'mansenon. Inkamoro ko'mamî
pe man uyarakkîrî, morî pu'kuru
aimutun tîponkon ya'. Maasa pra morî
pe to' yewan wanî, ikî'pasa' pe pra.
[5] Tamî'nawîrî manni' imakui'pî yentai
ena'pî ya, epontî pe man inkamoro
warantî, morî pu'kuru aimutun tîpon
ya'. Itese' mo'kauya pepîn tiwin kin,
ipatîkarî enen ko'mannîto' kaareta poi.
Tîîse Uyun Paapa moropai inserîyamî'
rawîrî si'ma, eseurîma ipî': "Mîîkîrî
upemonkono" tauya ipî'. [6] Mîrîrî yekare
anetapainon wanî ya, etakî î' taa Morî
Yekaton Wannîya soosikon tawonkon pî'
—ta'pîiya.

Filadélfia Ponkonya Itekare Eta

[7] Inî'rî ta'pîiya: —Filadélfia soosirî
ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî,
see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uurî
morî pu'kuru Paapa piawon, moropai
yairon pu'kuru yepuru. Meruntî
man uupia. Umaimu pe Paapa
ko'manto' mana'ta yarakkanmokauya,
anî' ewonto'pe. Moropai yarakkamouya
ya, anî' ewomî pepîn tiwin kin. [8] Anî'ya
imo'ka eserîke pra awanî. Tamî'nawîrî î'
kupî pî' aako'mamîkon epu'tî pî' wai.
Kure'ne ameruntîrikon ton pra man
epu'tî pî' wai. Mararonkon amîrî'nîkon,
î' ton pînon pe awanîkon. Tîîse umaimu
tîwa'kai pra awanîkon. "Jesus epu'nen
pepîn uurî" taaya'nîkon pra awanîkon.
Mîrîrî ye'nen apata'se'kon ton tîîsau'ya
wai. [9] Maasa etatî, manni'kan Makui
pemonkono epere'to' tawonkon wanî
seru'ye' pe. Inkamoro eseurîma
Judeuyamî' pe tîwanîkon ye'nen, Paapa
pemonkono pe tîwanîkon, taa to'ya.
Tîîse inkamoro wanî pepîn upemonkono
pe. Tîîse inkamoro iipî emapu'tîuya kupî
sîrîrî arawîrî'nîkon tese'mukon pona
tenai. Moropai mîrîrî yai, inkamoroya
epu'tî kupî sîrîrî, î' kai'ma upemonkono
pe kure'ne asa'namanenkon pe uurî
wanî. [10] Amîrî'nîkon e'sa' man umaimu
yawîrî î' ta'pîuya yawîrî. Yapî-
tanî'sa'ya'nîkon naatîi teekore'mai pra.
Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon pîika'tîuya î'
pensa e'taruma'tînto' erepamî yai, sîrîrî
non pona. Maasa pra tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' epu'to' wanî kupî sîrîrî,
sîrîrî non po.

[11] Ka'ne' pe uuipî kupî sîrîrî.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî innape ukupî
pî' aako'mamîkon manni' warantî,
ako'mantî, tîrumakai pra. Mîrîrî iku'tî,
anî'ya epe'mîra untîrî mo'ka namai
aapiapai'nîkon. [12] Manni' meruntî ke
yapîtanîpîtîpon wanî ya, mîîkîrî kupîuya
pe wai manni' uyun yewî' yapîtanî'to'
yanraki' warantî aako'manto'pe. Î' pensa
mîîkîrî epa'ka pepîn inî'rî mîrîrî pata pai.
Moropai mîîkîrî pona Uyepotorî Paapa
ese' menukauya. Moropai aako'manto'

ipata ese' manni' amenan cidaderî
Jerusalém ese' menukauya ipona.
Manni' ka' poi aaipî kupî manni' Paapa
winîpainon. Moropai amenan uyese'
menukauya nîrî mîîkîrî pî', ipatîkarî
aako'manto'pe upata ya'. 13 Mîrîrî ye'nen
sîrîrî itekare anetapainon wanî ya, etakî
î' taa Morî Yekaton Wannîya soosikon
tawonkon pî'
—ta'pîiya.

Laodicéia Ponkonya Itekare Eta

14 Inî'rî ta'pîiya: —Laodicéia soosirî
ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî,
see warantî taato':
Sîrîrî itekare wanî umaimu pe.
Uurî wanî sîrîrî Amém, mîrîrî warantî
awe'kupî taato'pe. Uurî yairon
pu'kuru teeseurîmasen. Tamî'nawîron
Paapa nîkoneka'pî, uurî winîpainon.
15 Tamî'nawîrî epu'tî pî' wai î' kupî
pî' aako'mamîkon. Kure'ne Paapa
yeseru yu'se pra awanîkon pepîn.
Moropai tiwin kin Paapa yeseru yu'se
pra awanîkon pepîn. A'ne' warantî
pra, moropai i'nî' warantî pra, tîîse
tîkuinan warantî awanîkon. Mîrîrî
ye'nen o'non ye'ka warantî awanîkon
yu'se wai. 16 Tîîse tîkuine awanîkon
ye'nen a'ne' pe pra moropai i'nî'
pe pra, ayarakkapîtîuya'nîkon unta
yapai, uwakîri pe pra awanîkon ye'nen.
17 Amîrî'nîkonya taa aawarîrî'nîkon:
"Ipîkku pe anna wanî, tamî'nawîron
esa' pe anna wanî. Î' itu'se anna
e'to' wanî anna pia", taaya'nîkon.
Tîîse epu'tîya'nîkon pepîn, imakui'pî
pe eesenumenkakon, imakui'san
amîrî'nîkon. Î' ton pînon amîrî'nîkon,
ipon pînon. Moropai enkaru'nankon
itenu pînon warainonkon. 18 Mîrîrî
ye'nen amîrî'nîkon panamauya sîrîrî.
Upî' ayemannekon ton yennatî. Maasa
pra morî uwinîpainon wanî ouro apo'
ke yaimenkasa' warantî, imakui'pî pe
pra. Mîrîrî ye'nen ipîkku pe pu'kuru
awanîkon pe man uupia. Upî' yennatî
aponkon ton, aimutun aneka'makon
ton, imakui'pî pe awe'to'kon napontînen
ton, aweppepîkon namai. Moropai
ayenukon yepi' ton yennatî upî', morî
pe î' era'makonpa, yairon uupiapainon
epu'tîkonpa.
19 Uurî wanî tamî'nawîrî ayako'menkanenkon
pe moropai taruma'tîton pe nîrî.
Tamî'nawîrî unsa'namakon kupîuya
mîrîrî warantî. Mîrîrî namai tepu'se e'tî
moropai ayeserukon mo'tanî'tî tîwenpe-
natai. 20 Maasa etatî. Uurî wanî aminke
pra aapia'nîkon. Aako'manto'kon ta
ewonpai wai. Mîrîrî ye'nen anî' mana'ta
pa'tîuya ya, moropai anî'ya umaimu eta
ya, mana'ta yarakkanmoka moropai uurî
ewomî iipia. Moropai mîîkîrî yarakkîrî
uyekkari yonpauya. Moropai mîîkîrîya
uyarakkîrî tekkari yonpa, tîmurukun pe
ko'mannî ye'nen.
21 Tamî'nawîron yapîtanî'sa' anî'ya ya,
mîîkîrî ereutato'pe tauya, uyaponse'
pona uyarakkîrî, ipîkku pe awe'to'pe.
Tamî'nawîron yapîtanî'sau'ya ye'nen,
uyunya tarakkîrî ereutato'pe ta'pî
warantî nîrî, uurîya ereutatî taa
apî'nîkon. 22 Mîrîrî yekare anetapainon
wanî ya, etakî î' taa Morî Yekaton
Wannîya soosikon tawonkon pî'
—ta'pîiya.

4

Paapa Yapurîto' Ka' Po

1 Mîrîrî tîpo era'ma'pîuya inî'rî. Mîrîrî
yai ka' mana'ta atarakkanmokasa'
era'ma'pîuya. Moropai mai eta'pîuya.
Mîrîrî wanî'pî meruntî ke, to' waiyi
trombeta e'nato' warantî. Pena e'mai' pe
uyarakkîrî eseurîma'pî pe manni' wanî'pî.
Mîîkîrîya ta'pî upî': —Enu'kî tarîwaya.
Moropai apî' ekareme'to'peuya î' awe'kupî
ton sîrîrî tîpo —ta'pîiya. 2 Mîrîrî pe rî Morî
Yekaton Wannî ena'pî uyesa' pe. Mîrîrî yai
ka' po era'ma'pîuya ereutanto'. Mîrîrî pona
ereuta'pî pemonkon era'ma'pîuya. 3 Mîîkîrî
yenpata wanî'pî inke' pe, manni' morî
pu'kuru tî' jaspe moropai sardônio warantî.
Mîrîrî ereutanto' woi merenmere' wanî'pî
inke' pe pu'kuru manni' tî' esmeralda
sakari warantî. 4 Mîrîrî ereutanto'
woi tiaronkon ereutanto'kon wanî'pî
eseuwarapo 24 kaisarî. Moropai mîrîrî po
eseuwarapo 24 kaisarî ipîkkukon ereutasa'
wanî'pî. Inkamoro ponkon wanî'pî
aimutunkon pe. Moropai inkamoro pu'pai
po to' yarakko pe ouro konekasa' wanî'pî.
5 Mîrîrî arakkita tîwe'sen ereutanto' piapai,
sisiuppan epa'kapîtî'pî wara'napi warantî.
Mai epa'ka'pî tîrîn taa wara'napiya warantî.
Mîrîrî rawîrî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
kaisarî apo'ya wittanî'sa' wanî'pî. Mîrîrî
wanî Paapa Yekaton pe, manni' morî

pu'kuru, e'to' yawîron pe. [6] Mîrîrî
ereutanto' rawîrî awanî'pî kure'nan pîrana
warainon, tî' cristal manni' awai'nan
warantî awanî'pî.
Mîrîrî woi se' yataimîrî e'winî
pairî asakîrîrî tîîko'mansenon wanî'pî.
Inkamoro yenu wanî'pî tamî'nawîrî
taretî'kai iporo. E'mai' pe irawîrî moropai
ite'ma'pî pî'. [7] Mîîkîrî e'mai'non wanî'pî
Leão, kaikusi warantî. Moropai ite'ma'pî
pokon wanî'pî paaka yunkon warantî.
Moropai to' eseurîno wanî'pî warayo'
yenpata ke. Moropai to' saakîrîrîno wanî'pî
kuwanu awainunsa' warantî. [8] Tamî'nawîrî
tiwin pî' insamoro tîîse to' yapî'sa'kon
wanî'pî to' kaisarî eseuwarapo'ne tiwin
mia' pona tîîmo'tai'ne. Mîrîrî pî' yenu
ton wanî'pî tamî'nawîrî taretî'kai iporo
moropai itu'na pî'. Moropai inkamoro
eserenka ko'mannîpî'pî wei kaisarî
moropai ewaron kaisarî. To' eserenkato'
atî'napamî pepîn. Tîîse taa pî' to' ko'mamî
see warantî:
—Anna Yepotorî Paapa, tiwinan amîrî,
tiaron awarainon ton pîn.
Morî pu'kuru amîrî, imakui'pî ton pîn.
Meruntî tamî'nawîron yentainon amîrî.
Pena esi'pî amîrî,
moropai sîrîrîpe tîîko'mansen amîrî,
moropai ipatîkarî aako'mamî kupî sîrîrî,
Paapa
—taapîtî'pî to'ya. [9] Mîrîrî warantî
teeserenkakon kaisarî inkamoro
asakîrîronkonya Paapa yapurî'pî. —
Morî pe pu'kuru man —ta'pî to'ya
tamî'nawîron pî'. Manni' ereutanto'
pona teereutasen pî', manni' pî', ipatîkarî
tîîko'mansen pî' ta'pî to'ya. [10] Moropai
inkamoro eseuwaraponkon 24 kaisaronkon
ipîkkukon e'sekunka'pî irawîrî, mo-
ropai inkamoroya yapurî'pî. Moropai
inkamoroya tîpu'paikon poi tarakko pe
tîwe'sen ouro konekasa' mo'ka mîîkîrî,
ipatîkarî tîîko'mansen rawîrî moropai
taapîtî to'ya:
[11] —Anna Yepotorî Paapa, morî pe amîrî
wanî ye'nen,
ayapurî e'pai anna wanî.
Mîrîrî ye'nen ayapurîto' annaya yapi'kî
etakî.
Ayapurî annaya maasa pra tamî'nawîron
koneka'pîya
itu'se awanî ye'nen.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron ko'mamî
mîrîrî itu'se awanî ye'nen, Paapa
—taapîtî to'ya.

5

Kaareta Moropai Carneiro

[1] Moropai mîîkîrî ereutanto' pona
eereuta'pî era'ma'pîiya. Mîîkîrî yenya'
meruntî winî kaareta yanmako'masa'
wanî'pî. Mîrîrî kaareta wanî'pî se'
yataimîrî imenukasa' pe. Moropai ipona
yapi'sa' pe awanî'pî asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'nonkon kaareta ke. [2] Moropai
inserî meruntî era'ma'pîuya. Mîîkîrîya
ekaranmapopîtî'pî meruntî ke pu'kuru:
—Anî' moro nai morî pe pu'kuru, sîrîrî
kaareta yarakkanmokato'pe? —ta'pîiya.
[3] Tîîse anî' ton pra awanî'pî ka' po. Moropai
non po mîrîrî kaareta yarakkanmoka ton
moropai ya' tîwe'sen era'maton ton pra
awanî'pî. [4] Mîrîrî ye'nen ukaruwa'pî mararî
pra. Maasa pra mîrîrî kaareta yarakkan-
mokanen ton pra awanî'pî. Moropai
ya' tîwe'sen era'manen ton pra awanî'pî
mîîto'pe. [5] Mîrîrî ye'nen tiwinan, ipîkku
pe tîwe'senya ta'pî upî': —Tîkarawai pra
e'kî. A'kî, leão, kaikusi warainon era'makî.
Mîîkîrî wanî Judáyamî' yonpa pe pu'kuru.
Moropai Davi nurî'tî paarî'pî pe awanî.
Mîîkîrî tamî'nawîron yentai tîwe'sen.
Mîrîrî ye'nen kaareta yarakkanmokaiya.
Mîrîrî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non
kaareta ipo awanî manni' waikatîiya
moropai yarakkanmokaiya —ta'pîiya.
[6] Mîrîrî yai carneiro era'ma'pîuya
iwîsa' pe. Satippe awanî'pî mîrîrî
ereutanto' kore'ta. Mîîkîrî woima'tîsa'
inkamoro asakîrîronkonya wanî'pî, mo-
ropai ipîkkukonya nîrî. Mîîkîrî retîkon
wanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
kaisarî. Moropai itenu wanî'pî mîrîrî
warapo nîrî. Mîrîrîkon wanî'pî morî
pu'kuru, e'to' yawîron Paapa Yekaton pe,
tamî'nawîrî sîrîrî pata po yarimasa' pe.
[7] Moropai mîîkîrî carneiro wîtî'pî mîîkîrî
ereuta'pî yenyawon, meruntî winî tîwe'sen
kaareta yapisî'pîiya. [8] Mîrîrî kupî mîîkîrîya
era'ma tîuya'nîkon ye'nen inkamoro
asakîrîronkon moropai manni'kan 24
kaisaronkon ipîkkukon e'sekunka'pî
tese'mukon pona irawîrî. Tiwin pî' to'
tîîse to' kaisarî to' yenya' harpa moropai
ourokon konekasa' wanî'pî, a'pusin, to'
nîpo'tî yense'. Mîrîrî a'pusin yaa tîwe'sen
wanî Paapa pemonkonoyamî' epîremato'
pe. [9] Inkamoro eserenka ko'mannîpî'pî
amenan eren eserenkanto' pî'. Ta'pî to'ya:
Morî pe amîrî neken wanî

sîrîrî kaareta yapisîpa
moropai yapi'to'kon mo'kapa.
Maasa pra iwîsa' pe awanî'pî.
Mîrîrî amînî kamo'pîya wenai
pemonkonyamî' yenna'pîya Paapa ton pe.
Tamî'nawîron pata ponkon kore'tapai,
manni'kan tamî'nawîron mai ku'nenan kore'tapai,
inkamoro yenna'pîya to' tîmenkai pra.
10 Inkamoro kupî'pîya Paapa,
anna yepotorî yapurînenan pe to' e'to'pe,
teepîremasanon pe to' e'to'pe.
Moropai inkamoro enato'pe pata esa' pe to' kupî'pîya
kai'ma to' eserenka'pî mararî pra.
11 Moropai inî'rî era'ma'pîuya. Mîrîrî yai
eta'pîuya tu'kankon inserîyamî' o'non pata
iku'ne'tî yentainokon eta'pîuya. Inkamoro
wanî'pî asakîrîronkon yaponse' woi. Mo-
ropai ipîkkukon woi to' wanî'pî. 12 Moropai
inkamoro eserenka ko'mannîpî'pî meruntî
ke to' maimu wanî'pî. Ta'pî to'ya:
Manni' carneiro iwî'pî wanî morî pe pu'kuru,
î' pe pra rî awanî pepîn.
Mîrîrî ye'nen meruntî ke tîwe'to' pî',
moropai ipîkku pe tîwe'to' pî',
moropai epu'nen pe tîwe'to' pî',
moropai kure'nan morî pe tîwe'to' pî'
atausinpanpai'nîkon.
Mararî pra yapurîpai'nîkon man
ta'pî to'ya.
13 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' ka' ponkonya moropai non
yo'konkonya moropai tuna kawonkonya.
Moropai tamî'nawîronkon pata ponkon
eserenka ko'mannîpî eta'pîuya. To'
eserenka'pî see warantî:
Itaponse' pona eereutasa' manni'
moropai mîîkîrî carneiro wanî morî pe pu'kuru,
annaya yapurî e'pai awanî.
Morî pe tîwe'to' pî',
ipîkku pe tîwe'to' pî',
moropai meruntî ke pu'kuru tîwe'to' pî'
yapurî pî' anna man, tî'napanse pra
kai'ma to' eserenka'pî. 14 Mîrîrî warantî
taa to'ya tanne, inkamoro asakîrîronkon
enenankonya yuuku'pî. —Inna, mîrîrî
warantî e'pai man. Moropai inkamoro
asakîrîronkon e'sekunka'pî tese'mukon
pona to' ena'pî. Moropai yapurî'pî to'ya.

6

Kaareta Yapi'to'kon

1 Mîrîrî yai mîîkîrî carneiroya
e'mai'non kaareta yapi'to' asakî'nan mia'
pona tîîmo'tai'non yonpa yarakkamo
era'ma'pîuya. Moropai inkamoro
asakîrîronkon yonpaya ta'pî meruntî ke.
Imaimu wanî'pî tîrîn taa wara'napiya
warantî. —Asi'kî —taiya eta'pîuya.
2 Moropai era'ma'pîuya. Mîrîrîya kaware
aimutun era'ma'pîuya. Mîîkîrî kaware po
tîwe'sen yenya' yurapa wanî'pî. Moropai
mîîkîrî pia aro' tîrî'pî to'ya, tamî'nawîron
yentai awanî ye'nen. Moropai mîîkîrî
epa'ka'pî meruntî ke teyatonon yarakkîrî
eseya'namai. Teeyatonon yentai tîwanîpa
eepa'ka'pî.
3 Moropai mîrîrî tîpo mîîkîrî carneiroya
itakon ite'kanon kaareta yapi'to' yarakkan-
moka'pî. Moropai inkamoro yonpa
itakonya taa eta'pîuya upî', asi'kî kai'ma.
4 Mîrîrîya tiaron kaware epa'ka'pî. Mîîkîrî
wanî'pî suuyu pe. Ipo tîwe'senya meruntî
yapisî'pî. Tînepî ton sîrîrî non pona
kure'nan eseya'namanto', î' kai'ma
tiaronkon e'tî'kato'pe tonpakon yarakkîrî.
Mîîkîrî yenya' kure'nan kasupara e'tîrî'pî.
5 Moropai inî'rî carneiroya iteseurîno
ite'ka kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî.
Moropai inkamoro eseurînoya taa
eta'pîuya, asi'kî kai'ma. Mîrîrîya kaware
îrikkutun era'ma'pîuya. Mîîkîrî po
tîwe'sen yenya' î' rî ku'ne'tîto' wanî'pî.
6 Mîrîrîya mai warainon eta'pîuya inkamoro
asakîrîronkon kore'tapai eta'pîuya.
Mîrîrîya ta'pîiya: —Tiwin trigo ku'ne'tîto'
tîîse tiwin wei kaisarî esenyaka'mannî'pî
yepe'pî pe awanî, epe'ke pe pu'kuru.
Moropai eseurîwî'ne cevada ku'ne'tîto'
tîîse, mîrîrî nîrî wanî tiwin wei kaisarî
esenyaka'mannî'pî yepe'pî pe. Epe'ke pe
pu'kuru awanî maasa pra mararî mîrikkî
awanî'pî. Tîîse tîwarî e'tî, kaiwan moropai
vinho ama'ta namai. —ta'pî to'ya.
7 Moropai mîrîrî tîpo carneiroya
itasakîrîrîno ite'ka kaareta yapi'to'
yarakkanmoka'pî. Mîrîrîya inkamoro
saakîrîrînoya taa eta'pîuya, asi'kî kai'ma.
8 Mîîkîrî era'ma'pîuya. Mîrîrîya kaware
enkaimu'nan era'ma'pîuya. Mîîkîrî
po tîwe'sen esatî'pî to'ya sa'mantanto'
kai'ma. Moropai iwenairî tamî'nawîronkon
sîrîrî pata ponkon sa'manta'san wanî'pî.
Inkamoroya meruntî yapi'sa' arakkita
pairon rataikasa' kaisarî sîrîrî pata ponkon

pemonkonyamî' wîîkonpa teepîkon yai.
Moropai to' e'tî'ka iwan pî'. Moropai
inkamoro e'tî'ka paran pî'. Paran pî' neken
pepîn tîîse o'ma'konya kaikusiyamî'ya to'
tî'ka.
9 Mîrîrî tîpo carneiroya mia'taikinon
kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî. Mîrîrîya
to' nîpo'tî Paapa yapurîkonpa yaponse'
yo'koi Paapa maimu ekareme'nenan
ekaremekî to'ya wenai, to' nîtî'ka'san
yekaton era'ma'pîuya. Manni'kan yairî
pu'kuru esi'san wîîsa' to'ya yekatono'san.
10 Inkamoro entaimepîtî ko'mannîpî
meruntî ke pu'kuru. Taa pî' to' ko'mamî:
—Anna Yepotorî Paapa tamî'nawîron
yentainon meruntî pu'kuru. Moropai
morî pu'kuru imakui'pî ton pîn. Moropai
yairon pu'kuru. Î' pensa sîrîrî pata
po tîîko'mansenon pemonkonyamî'
taruma'tîya kupî sîrîrî? Mîrîrî yai
manni'kan anna tî'katîponkon pe-
monkonyamî' pî' ese'ma kupî sîrîrî? —
ta'pî to'ya. 11 Inkamoroya tîkaisarî'nîkon
tîponkon ton yapisî'pî, aimutunkon.
Moropai inkamoro pî' ta'pî Paapaya:
—Erî'kapîkon e'pai man inî' panpî'
manni'kan ayonpakon esenyaka'man
yonpayamî' moropai manni'kan ayon-
pakon amîrî'nîkon sa'manta'pî warantî, to'
sa'manta kupî mannan erepamî pîkîrî —
ta'pîiya to' pî'.
12 Moropai mîrîrî tîpo, mîrîrî
pe rî carneiroya tiwin mia' pona
tîîmo'tai'non kaareta yapi'to' yarakkan-
moka era'ma'pîuya. Yarakkamosai'ya
tîpo, meruntî ke pata eserentîkî'ma'pî
mararî pra. Moropai wei ena'pî ewaron
pe, teesewankono'masenya îrikkutun
tîpon yeka'masa' warantî. Moropai kapoi
ena'pî suuyu pe, mîn warantî. 13 Moropai
sirikkîyamî' e'soroka'pî ka' poi non pona.
Kure'ne a'situn wanî ya, teperu kenan
yei yeperu ya'pîre sorokaiya warantî to'
e'soroka'pî. 14 Mîrîrî tîpo ka' esera'ma
pra eena'pî, kaareta atanmoko'ma warantî
eesera'ma pra inî'rî eena warantî. Moropai
tamî'nawîron wî'kon moropai iwonokon
mo'tapîtî'pî tîpata'se'kon yapai tiaron
pata', meruntî ke eeserentîkî'ma ye'nen.
15 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' esenomî'pî tî' ta a'ta
ya'. Ipîkkukon reiyamî' sîrîrî pata po
tîwe'sanon, moropai pemonkonyamî'
esanon, moropai surarayamî' esanon
ipîkkukon, moropai ipîkkukon, yemanne
ke'kon sîrîrî non po, moropai meru-
tîkon pu'kuru, moropai pemonkonyamî'
poitîrîtonon moropai itesa' pînon,
tamî'nawîrî inkamoro esenomî'pî mararî
pra eranne' pe tîwanîkon ye'nen. 16 Moropai
inkamoro entaimepîtî ko'mannîpî.
Taapîtî'pî to'ya wî'kon pî', moropai tî'kon
pî': —Anna pona enatî anna wîîpa, anna
yenontî. Mîîkîrî ereutasa' manni' yenu
yapai anna yenontî. Moropai mîîkîrî
carneiro ekore'mato' winîpai anna yenontî
—taapîtî'pî to'ya teuren. 17 —Maasa pra
kure'nan e'taruma'tînto' weiyu erepansa'
man, Paapaya utaruma'tîkon weiyu. Anî'ya
mîrîrî yapîtanîpî eserîke pra man —
taapîtî'pî to'ya.

7

144.000 Kaisaronkon Israelyamî'

1 Mîrîrî tîpo asakîrîronkon inserîyamî'
era'ma'pîuya. Inkamoro wanî'pî satippe,
patakon kî'pî ya', wei epa'ka winî, moropai
wei ewomî winî, moropai meruntî winî,
moropai kamai' winî kai'ma. Inkamoroya
a'situn yapîtanîpî'pî, aata'se'ma namai.
Mararî pîrana poro ya'se'maiya namai.
Moropai yeikon ya'se'maiya namai.
2 Moropai inî'rî tiaron inserî esenpo'pî
wei epa'ka winîpai. Era'ma'pîuya Paapa
tîîko'mansenya tîpemonkono yeki'kato'
yarakkîrî. Mîîkîrî entaime'pî meruntî
ke pu'kuru, manni'kan asakîrîronkon
inserîyamî' pata kî'pîya tîwe'sanon pî',
manni'kan meruntî yapisîtîponkon sîrîrî
pata po, moropai pîrana po imakui'pî
kupî tonkon pî'. 3 Mîîkîrîya ta'pî: —Maasa
imakui'pî kî'ku'tî pata po moropai pîrana
po moropai yeikon pî'. Maasa Uyepo-
torîkon Paapaya tîpoitîrîtonon yeki'ka
tanne to' yepin pî' —ta'pîiya. 4 Mîrîrî tîpo
î' warapo kaisarî inkamoro, to' yepin pî'
tîpemonkono tonpe, Paapa neki'ka'san
ekaremekî'pî to'ya upî'. Inkamoro wanî'pî
eseuwarapo 144.000 kaisarî. Inkamoro
wanî'pî tamî'nawîronkon Israel pari'pî pe,
ipemonkono pe tiwin pî' to' tîîse.
5-8 Tiwin pî' to' tîîse eseuwarapo 12.000
kaisarî'ne to' wanî'pî:

Judá payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Rubem payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Gade payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Aser payanyamî' 12.000 kaisarî,

moropai Naftali payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Manassés payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Simeão payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Levi payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Issacar payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Zebulom payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai José payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Benjamim payanyamî' 12.000 kaisarî.
Eseuwarapo'ne to' wanî'pî Paapa poitîrîtonon.

Arinîkon Iku'ne'tî Yentainokon

9 Mîrîrî tîpo arinîkon pemonkonyamî' o'non pata iku'ne'tî yentainokon era'ma'pîuya. Inkamoro wanî'pî tamî'nawîron pata ponkon pe. Tepu'se pra to' wanî'pî si'ta mai wanî'pî. Inkamoro wanî'pî satippe mîrîrî ereutanto' rawîrî moropai carneiro rawîrî to' wanî'pî. Inkamoro epontîsa' wanî'pî aimutun tîponkon ya'. Moropai inkamoro yenya' yu' yare wanî'pî, imakui'pî yentai tîwanîkon ye'nen. 10 Inkamoro entaimepîtî'pî meruntî ke pu'kuru:
—Anna Yepotorî Paapa taponse' po manni',
moropai carneiro winîpai anna e'pîika'tîto' iipî.
Kure'ne anna pîika'tî'pî to'ya
—ta'pî to'ya. 11 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon inserîyamî' wanî'pî satippe Paapa ereutato' taponse' woi, moropai inkamoro ipîkkukon yaponse' woi, moropai asakîrîronkon manni'kan enenankon woi. Mîrîrîya inkamoro inserîyamî' esenumî'pî Paapa ereutato' rawîrî non pona, tenpatakon tîrennu'se. Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî. 12 Ta'pî to'ya:
—Inna, mîrîrî warantî e'pai man.
Yapurîpai'nîkon man!
Morî pe, ipîkku pe nai.
Epu'nen pe nai, Paapa.
"Morî pe man, Paapa", taapai'nîkon man!
Anna nînama amîrî.
Meruntî pu'kuru amîrî Paapa, anna yepotorî.
Mîrîrî warantî taa pî' ko'manpai'nîkon ipatîkarî, tî'napanse pra.
Inna mîrîrî warantî nîsi
—ta'pî to'ya.

13 Mîrîrîya tiwin ipîkkukon yonpaya uyekaranmapo'pî: —Anî'kan see insamoro aimutunkon to' pon? O'non patapai to' ii'sa' mîrîrî? —kai'ma.

14 —Inna pa'ye, Uyepotorî. To' epu'tîuya pra wai. Amîrîya neken to' epu'tî —ta'pîuya.

Mîrîrî ye'nen ta'pîiya upî': —Insamoro wanî manni'kan kure'nan e'taruma'tînto' kore'tapainonkon pe. Tarîpai insamoro e'pîika'tîsa' mîrîrî winîpai. Morî pe to' e'ronasa', tîponkon ronasa' to'ya aimutun pe, carneiro mînî ke. Imakui'pî to' nîkupî'pî mo'kasai'ya wanî'pî.
15 Mîrîrî ye'nen carneiro yaponse' ereutanto' rawîrî
satippe to' wanî mîrîrî.
Moropai inkamoroya epîremanto' yewî' ta si'ma
yapurî ko'mannîpî'pî wei kaisarî moropai ewaron kaisarî.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî taponse' pona eereutasa' manni' ya',
to' koneka ko'mannîpî,
to' yarakkîrî tîwanî ye'nen.
16 Mîrîrî ye'nen inkamoroya inî'rî emi'nan epu'tî pepîn.
Moropai inî'rî tuna aninnîpai to' wanî pepîn.
Moropai inî'rî a'ne' pe wei epu'tî to'ya pepîn.
Weiya to' yeki'ka pepîn inî'rî.
17 Maasa pra mîîkîrî carneiro,
ereutanto' kore'ta wanî manni',
mîîkîrî ko'mamî to' esa' pe.
Moropai mîîkîrîya to' pinunpa,
to' yarîiya tîîwarîrî teepa'kasen
ipatîkaron ko'mannîto' tuna enî'se.
Moropai Paapaya inkamoro yenu ya'mananîpî
to' karawato' winîpai.
Mîrîrî tîpo inî'rî to' karau pepîn
—ta'pîiya upî'.

8

Asakî'ne Mia' Pona Tîîmo'tai'no Kaareta Yapi'to'

1 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non yonparî'pî tiwinano'pî yarakkamo carneiroya yai, tamî'nawîron atî'napamî'pî ka' po. Tiwin hora yonpa wanî'pî moo, î' awe'kupî nîmîkî pî' tamî'nawîronkon ko'mamî'pî.

2 Mîrîrîya inserîyamî' era'ma'pîuya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon Paapa rawîrî to' wanî'pî satippe.

Inkamoroya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non te'nunpasen trombeta yapisî'pî tîkaisarî'nîkon.

3 Moropai tiaron inserî iipî'pî. Mîîkîrî yenya' ouro konekasa' wanî'pî, pisa warantî to' nîpo'tî yense'. Moropai mararî pra a'pusin tîrî'pî to'ya iipia, ipo'tîto'peiya tamî'nawîronkon Paapa pemonkonoyamî' epîremato' pokonpe. Moropai mîrîrî rumaka'pîiya Paapa yapurîto'pe to' nîpo'tî yaponse' ouro konekasa' pona, manni' ereutanto' rawîrî tîwe'sen pona. 4 Moropai mîîkîrî inserî Paapa rawîrî awanî manni', yenyapai mîrîrî tîpo'tîsen a'pusin ure'tîrî enuku'pî ka' ekaya. Manni'kan Paapa pemonkonoyamî' epîremato' pokonpe awanî'pî. 5 Mîrîrî ye'nen inserîya mîrîrî ouro konekasa' pisa warantî yapisî'pî. Mîrîrî yannîpî'pîiya, apo' mîrîrî Paapa yapurî pe to' nîpo'tî yaponse' po tîwe'sen ke. Moropai ka' po si'ma mîrîrî yenumî'pî mîîkîrîya non pona. Mîrîrî yenunsai'ya tîpo, mararî pra wara'napiyamî' e'mopîtî'pî. Moropai sisiuppan wanî'pî mararî pra. Moropai pata eserentîkî'ma'pî mararî pra.

To' Ne'nunpa Trombetakon

6 Mîrîrî pe rî inkamoro inserîyamî' asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon ekoneka'pî trombeta ye'nunpakonpa kai'ma.

7 Mîrîrîya e'mai'non inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Moropai ye'nunpasai'ya tîpo, apo' moropai kono' rena'pî tî'kon pe. Mîrîrî wanî'pî mîn pokonpe atai'me'pî pe. Mîrîrî e'soroka'pî non pona. Mîrîrîya arakkita pairî yonpa pata po tîwe'sen yarannîpî'pî. Yeikon yarannîpî'pîiya. Moropai tamî'nawîrî parî'kon enenankon yarannîpî'pîiya.

8 Moropai tiaron inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Mîrîrîya wî' taransen warainon wanî'pî. Moropai mîrîrî yenumî'pî to'ya kure'nan pîrana ka. Mîrîrî yenunsa' to'ya tîpo, arakkita pairî yonpa pîrana ena'pî mîn pe. 9 Mîrîrî ye'nen mîrîrî tuna katawonkon o'ma'kon e'tî'ka'pî arakkita pairî yonpa. Moropai arakkita pairî yonpa tuna poro tîwe'sanon apo'yenkon aramî'pî, to' e'tî'ka'pî tamî'nawîrî.

10 Moropai to' eseurîno inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Mîrîrîya kure'nan kaiwano'ya apo' yapi'sa' taaramîpa warainon ena'pî ka' poi iren ka' arakkita pairî yonpa. Moropai tuna yeutta eepa'kato' ka eena'pî. 11 Mîrîrî kaiwano' ena'pî ese' wanî'pî mai' pe. Mîrîrî ye'nen arakkita pairî yonpa tuna ena'pî mai' pe. Mîrîrî ye'nen tu'ke pemonkonyamî' e'tî'ka'pî, mîrîrî tuna tenî'se.

12 Moropai to' saakîrîrîno inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Moropai mîrîrîya arakkita pairî yonpa wei moropai kapoi moropai kaiwano' yi'nîpî'pî. Mîrîrî ye'nen arakkita pairî yonpa a'ka pe awe'to' esi'nîpî'pî. A'ka pe pra awanî'pî wei arakkita pairî yonpa. Moropai ewaron arakkita pairî yonpa aako'mamî'pî, a'ka pe pra.

13 Mîrîrî tîpo era'ma'pîuya toron kure'nan kuwanu awainunsa' wanî'pî kawîne ka'ra'ta. Moropai meruntî ke eeseurîma'pî. Mîîkîrîya ta'pî: — Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' non po tîîko'mansenon, eeseka'nunkakon pe naatîi. “Ekenne” taaya'nîkon pe naatîi. Te'nunpasen trombeta ye'nunpa inserîyamî' yonparî'san, eseurîwî'nankonya etaya'nîkon ya yai, “ekenne” taaya'nîkon pe naatîi.

9

1 Moropai mia'taikinon inserîya tîwayi trombeta ye'nunpa'pî. Mîrîrîya kaiwano', manni' non pona ena'pî ka' poi era'ma'pîuya. Mîîkîrîya nari' itu'nakan yettapuru yarakkanmokato' yapisî'pî. 2 Moropai mîîkîrîya mîrîrî itu'nakan yettapurîka'pî. Mîrîrî yapai ure'tî epa'ka'pî mararî pra kure'nan apo' tîrukasa' ure'sin warantî. Mîrîrî ure'sinya wei moropai pata ewaronpannîpî'pî ewaron pe. 3 Mîrîrî ure'tî kore'ta wa'napi'yamî' epa'ka'pî mararî pra. Inkamoro e'soroka'pî non pona. Moropai inkamoro wanî'pî eki'katonkon pe, mari'tîya eki'kansa' warantî ne'ne' pe. 4 Inkamoro pî' ta'pî to'ya, parî' moropai yeikon taruma'tî to'ya namai. Moropai tiaron taro'tasen taruma'tî to'ya namai. Tîîse pemonkonyamî' neken taruma'tîto'pe to'ya, manni'kan Paapa neki'ka'san pepîn to' yepin pî', inkamoro taruma'tîto'pe to'ya. 5 Moropai ta'pî to'ya, inkamoro pemonkonyamî' tî'ka kairayamî'ya namai. Tîîse to' taruma'tîto'pe to'ya neken. Mia'taikin kapoi kaisarî inkamoroya ne'ne' epu'to'pe mari'tîya yeki'kansa' kaisarî. 6 Mîrîrî yai tîwe'taruma'tîkon kapoi pî'

inkamoro wanî isa'mantapai mîrîrî wenai.
Tîîse to' sa'manta pepîn tiwin kin. Maasa
pra sa'mantanto' epe to' piapai, to' wîiya
eserîke pra.
7 Inkamoro wa'napi'yamî' wanî'pî
kawareyamî' warantî, teepîkonpa
ekoneka'san warantî. Inkamoro pu'paikon
po wanî'pî aro' pe ouro konekasa'
warainonkon. Moropai inkamoro yenpata
wanî'pî warayo' yenpatakon warantî.
8 Moropai to' pu'pai si'po wanî'pî wîri'
pu'pai warantî. Moropai inkamoro yee
wanî'pî kaikusi yeekon warantî. 9 Moropai
inkamoro rippo'ta pon to' e'napontîto'
teyatonkon namai wanî'pî sa'man ferro
warantî. Moropai inkamoro yapî'sa' e'nato'
wanî'pî mararon pepîn kawareyamî'ya
tararan yeku'nasa' teeka'tunsen epîi
tuutîkonya e'nato' warantî. 10 Moropai
inkamoro yaukî pî' to' yekîkon wanî'pî
mari'tî yekî warantî. Mîrîrî taukîkon pî'
wanî manni' tekîkon ke pemonkonyamî'
yeki'ka to'ya e'pai awanî mia'taikin kapoi
kaisarî. 11 Inkamoro wanî'pî tesa'kon
ke mîîkîrî to' esa'ya to' ko'mannîpî'pî.
Mîîkîrî wanî'pî inserî pe, Makui poitîrî
pe, manni' nari' itu'nakan ko'mannî'nen
pe tîwe'sen. Mîîkîrî ese' wanî'pî hebraico
maimu pe Abadom kai'ma. Moropai Grego
pe awanî'pî Apoliom kai'ma. Taruma'tîton
taato' mîrîrî.
12 E'mai'non e'taruma'tînto' esuwa'kasa'
man. Tîîse mîrîrî tîpo inî'rî panpî' asakî'ne
ite'ka itentainon e'taruma'tînto' iipî pe
man kure'nan.
13 Moropai mîrîrî tîpo, tiwin mia' pona
tîîmo'tai'nonya trombeta ye'nunpa'pî.
Mîrîrîya mai eta'pîuya saakîrîron iretîkon
winîpai tiwinan maimu. Manni'kan mîrîrî
Paapa yawîrî tîwe'sen to' nîpo'tî yaponse'
ouro konekasa' winîpai. 14 Mîrîrî maiya
ta'pî tiwin mia' pona tîîmo'tai'non inserî
pî', mîîkîrî trombeta yarakkîrî awanî
manni' pî': —Inkamoro saakîrîronkon
inserîyamî' rumakakî ewa'tîsa' pe to'
wanî mannan. Mîrîrî kure'nan iren
Eufrates pia to' wanî mannan —ta'pîiya.
15 Mîrîrî ye'nen inkamoro inserîyamî'
saakîrîronkon rumaka'pî to'ya. Inkamoro
wanî'pî ekoneka'san pe mîrîrî horarî yai,
moropai mîrîrî Paapaya iku'ne'tîsa' weiyu
yai, moropai mîrîrî kono' pî' teepîkonpa.
Arakkita pairî yonpa pemonkonyamî'
tî'kakonpa kai'ma. 16 Moropai to' pe-
monkonoyamî' iipî eta'pîuya. Inkamoro
wanî'pî eseuwarapo 200 milhões kaisarî
kawareponkon, mararon pepîn.
17 Moropai kawareyamî' era'ma'pîuya.
Moropai inkamoro ponkon era'ma'pîuya.
Inkamoro rippo'ta ya'san iwa'to' wanî'pî
suuyu pe, apo' warantî. Moropai awanî'pî
rora pe nîrî, tî' safira itese' warantî.
Moropai enkai'mu'ne awanî'pî, enxofre
warantî. Moropai kawareyamî' pu'pai
wanî'pî nari' pe, kaikusi, leão pu'pai
warantî. Inkamoro mata yapai apo'
epa'kapîtî'pî. Moropai ure'tî epa'ka'pî.
Moropai enxofre epa'ka'pî. 18 Mîrîrî
eseurîwî'nan e'kupî'pî e'taruma'tînto'ya
pemonkonyamî' tî'ka'pî. Arakkita pairî
yonpa to' wî'pîiya. Apo'ya moropai
ure'tîya moropai enxofreya kawareyamî'
mata yapai teepa'kasenya. 19 Inkamoro
kawareyamî' meruntîri wanî'pî to' mata
ya', moropai to' yaukî pî'. Inkamoro yaukî
wanî'pî îkîiyamî' warantî tîpu'pai ke. Mîrîrî
ye'nen pemonkonyamî' yeparantî'pî to'ya
mîrîrî ke.
20 Tîîse isa'manta'san pepîn pe-
monkonyamî' yonparî'sanya imakui'pî
ku'to' tîuya'nîkon rumaka pra to'
wanî'pî. Makui poitîrîtonon yapurî
pî' to' ko'mamî'pî. Moropai mia' ke
ikonekasa' bronze pe, moropai yei
konekasa' pemonkon warantî tenu ke,
tîîse era'manen pepîn. Tîpana kenan tîîse
etanen pepîn, moropai tî'pu kenan tîîse
asakoi pepîn yapurî'pî to'ya. 21 Moropai
imakui'pî tînkupî'pîkon pî' tîwenpenatai
teserukon mo'tanîpî to'ya pra to' wanî'pî.
Pemonkonyamî' wî'pî tîuya'nîkon wenai
to' enpenata pîn. Moropai pia'san pe
tîwe'to'kon rumaka to'ya pra to' wanî'pî.
Moropai se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî
tîwe'to'kon rumaka to'ya pîn. Moropai
ama'ye' pe tîwe'to'kon rumaka to'ya pra
nîrî to' wanî'pî.

10

Inserî Moropai Kaareta Si'mîrikkî

1 Mîrîrî tîpo tiaron inserî meruntî autî
era'ma'pîuya ka' poi. Mîîkîrî e'wontîsa'
wanî'pî katupuru ke, aimutun pe tîponya
wanî warantî. Moropai mîîkîrî pu'pai yepoi
merenmere' wanî'pî. Moropai itenpata
wanî'pî inke' pe, wei warantî. Moropai
i'si ye'pî wanî'pî apo' e'tîrukasa' kakîsiya
esera'ma warantî. 2 Mîîkîrî yenya' kaareta

si'mîrikkî yarakkanmokasa' wanî'pî.
Moropai mîîkîrîya tî'pu meruntî winon
tîîsa' wanî'pî pîrana pona. Moropai kamai'
winon i'pu wanî'pî non pona. 3 Moropai
mîîkîrî entaime'pî meruntî ke. Kaikusi,
leão etun warantî. Mîîkîrî entaimesa'
tîpo, asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon
wara'napiyamî' e'tîrînka'pî, imaimu
yuuku'pî to'ya. 4 Inkamoro eseurîma'pî.
To' eseurîmato' menukauya mîrîrî teuren,
tîîse mai eta'pîuya ka' winîpainon. Ta'pîiya
upî': —Mîrîrî konekakî tîmenukai pra.
Î' taa inkamoro asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'nîkon wara'napiyamî'ya, manni'
kî'menukai —ta'pîiya.

5 Moropai mîîkîrî inserî satippe pîrana
po moropai non po unera'ma'pîya meruntî
winon tenya yanumî'pî ka' ekaya. 6 Moropai
innape mîîkîrî eseurîma'pî Paapa ipatîkarî
tîîko'mansen ese' pî', manni' tamî'nawîron
konekatîpon, ka' moropai pata moropai
tuna moropai tamî'nawîron patapon
konekatîpon ese' pî'. Mîîkîrî inserîya
ta'pî: —Inî'rî tîko'man pe aako'mamî pra
man —ta'pîiya. 7 Î' pensa asakî'ne mia'
pona'no ite'ka inserîya trombeta ye'nunpa
yai, î' kai'ma taasa' tîuya manni' yawîrî
ikupî Paapaya pe man, manni' anî' nepu'tî
pepîn. Pena î' kai'ma ta'pî tîuya yawîrî,
tîpoitîrîtonon penaronkon profetayamî'
nurî'tî pî' taasa' tîuya yawîrî ikupîiya pe
man.

8 Mîrîrî mai uneta'pî wanî'pî ka' winî-
painon pe. Eeseurîma'pî inî'rî uyarakkîrî.
Ta'pîiya upî': —Atîkî moropai mîîkîrî inserî
pîrana po tî'pu tîîsai'ya manni', moropai
non po i'pu wanî manni', yenya' kaareta
yarakkanmokasa' pe wanî manni' yapi'ta —
ta'pîiya.

9 Mîrîrî ye'nen uutî'pî moropai mîrîrî
kaareta esatî'pîuya ipî'. Mîîkîrîya ta'pî
upî': —Maa, sîrîrî kaareta yapi'kî moropai
ya'kî. Sîrîrî yakuya ya, yenno'masa'ya
pe aro'ta ya', so'ri ke ikupîiya. Tîîse
anta ya' awanî ya, a'ki'ku pe pu'kuru
awanî, wan warantî —ta'pîiya. 10 Moropai
mîrîrî kaareta si'mîrikkî yapisî'pîuya
mîîkîrî inserî yenya pai. Moropai mîrîrî
yaku'pîuya. Unta ya' awanî tanne, a'ki'ku
pe awanî'pî wan warantî. Tîîse mîrîrî
kaareta yenno'masau'ya tîpo, uro'ta ya'
so'ri ke awanî'pî. 11 Mîrîrî ye'nen upî'
ta'pîiya: —Tarîpai inî'rî î' kupî Paapaya
pe man ekaremekîya e'pai man arinîkon
pemonkonyamî' pî', tamî'nawîronkon
pata ponkon pî', manni'kan tu'kan mai
ku'nenan tepu'se pra pemonkonyamî' pî',
moropai ipîkkukon pata esanon reiyamî'
pî' ekaremekîya e'pai man —ta'pîiya.

11

Asakî'nankon Paapa Maimu Ekareme'nen

1 Moropai mîrîrî tîpo î' ku'ne'tîto'
yapisî'pîuya, kusan yei warainon. Moropai
ta'pî to'ya upî': —E'mî'sa'kakî moropai
epîremanto' yewî' ku'ne'tîpî'kî. Moropai
Paapa yapurî tîuya'nîkon pe to' nîpo'tî
yaponse' ku'ne'tîkî. Moropai epîremanto'
yewî' ta teepîremasanon nîrî ku'ne'tîkî.
2 Tîîse poro po winî tîwe'sen kî'ku'ne'tîi.
Maasa pra mîrîrî wanî Judeuyamî' pepîn
erepanto' pata'se' pe. Inkamoroya
morî pu'kuru cidade taruma'tî pe man
eseuwarapo 42 kapoi kaisarî. 3 Mîrîrî
yai asakî'ne kaisarî upî' teeseurîmasanon
yarimauya pe man, saaku ya' teepontîi
teesewankono'masa'kon ekareme'to'pe
to'ya to' kore'ta. Moropai inkamoroya
Paapa maimu ekaremekî kupî sîrîrî
eseuwarapo 1.260 wei kaisarî to' pî' —
ta'pîiya upî'.

4 Inkamoro asakî'nankon upî' teeseurî-
masanon wanî manni' yei, oliveira
ye' asakî'nan warantî. ⌞Manni'kan pî'
Paapa maimu ekareme'nen Zacarias
nurî'tî nekaremekî'pî.⌟ Moropai asakî'nan
apo' yaponse' warantî to' wanî,
manni'kan satippe Uyepotorî, pata
ponkon ko'mannî'nen rawîrî tîwe'sanon.
5 Inkamoro antî'kapai anî'kan wanî ya,
inkamoro mata yapai apo' epa'ka, moropai
mîrîrî ke teyatonkon tî'ka to'ya. Mîrîrî
warantî anî'kan wanî ya to' taruma'tî
yu'se, inkamoro, to' taruma'tînenan
e'tî'ka pe man. 6 Maasa pra inkamoro
pia meruntî wanî. Mîrîrî to' maimu pe
kono' rena eserîke pra awanî ka' poi, Paapa
maimu ekaremekî pî' to' ko'mamî pîkîrî
kono' rena pepîn. Moropai inkamoro pia
meruntî wanî, to' maimu pe mîn pe tuna
yanikon enato'pe. Moropai inkamoro pia
meruntî wanî, tîmaimukon ke, tu'ke si'ta
e'taruma'tînto' ii'to'pe non pona, itu'se
tîwanîkon pîkîrî.

7 Î' pensa inkamoro asakî'nankonya
Paapa maimu ekaremekî tîuya'nîkon
yaretî'ka yai, itu'nakan nari' ya' tîwe'sen
o'ma' iipî pe man. Moropai eeseya'nama

to' yarakkîrî. Moropai mîîkîrî o'ma'ya
inkamoro tî'ka pe man. [8] Moropai
inkamoro esa'rî'pî ko'mamî pe man e'ma
ta kure'nan cidade po. O'non pata to'
yepotorî pokapîtî'pî to'ya manni' cidade
po. Mîrîrî cidade esatî to'ya manni'
imakui'pî kupî'pî to'ya pata'pî Sodoma
moropai Egito warantî, imakui'pî pe
awanî ye'nen. [9] Mîrîrî yai tamî'nawîron
patakon ponkonya to' esa'rî'pî era'ma
ko'mannîpî pe man eseurîwî'ne wei
arakkita pairî kaisarî. Anî'ya to' esa'rî'pî
yu'na'tî tîrî to'ya pepîn mîrîrî yai.
[10] Mîrîrî kupî to'ya pî' tamî'nawîron pata
ponkon pemonkonyamî' wanî taatausinpai,
mararî pra inkamoro sa'mantasa' ye'nen.
Mararî pra taatausinpai, tiaronkon pia
î' rî tîrî to'ya epe'mîra. Maasa pra
inkamoro asakî'nankon profetayamî',
pemonkonyamî' yewankono'matîponkon
ataretî'kasa' ye'nen, to' atausinpa pe man.
[11] Tîîse mîrîrî tîpo, eseurîwî'ne wei
arakkita pairî kaisarî tîîse, inkamoro
yettapusin ton iipî'pî Paapa winîpai,
inî'rî enen to' e'to'pe. Mîrîrî ye'nen
inkamoro e'mî'sa'ka'pî inî'rî. Moropai
era'masa' tamî'nawîronkonya yai, kure'ne
eranne' pe to' ena'pî. [12] Moropai inkamoro
asakî'nankon profetayamî'ya mai eta'pî
ka' winîpainon. Ta'pî maiya: —Enu'tî
tarîwaya —kai'ma mai eseurîma'pî.
Moropai teera'makon teyatonkonya tanne,
inkamoro profetayamî' enuku'pî katupuru
po ka' pona.
[13] Mîrîrî pe rî kure'ne pata eser-
entîkî'ma'pî. Mîrîrîya iwaikkatoi pe
cidade yanka'pî. Mîrîrî cidade ponkon
isa'manta'san wanî'pî eseuwarapo 7.000
kaisarî pemonkonyamî'. Mîrîrî e'kupî
era'masa' tîuya'nîkon pe, to' yonparî'san
e'nîmî'sanya Paapa ka' pon yapurî'pî,
ipîkku pe awe'to' wenai.
[14] Sîrîrî itakon ite'karon e'taruma'tînto'
esuwa'kasa' man. Tîîse era'matî maasa
itentainon, iteseurîno ite'ka iipî pe man
ka'ne' pe, tîîko'manse pra.

To' Asakî'neno Mia' Pona Tîîmo'tai'no Trombeta

[15] To' yonparî'pî inserîya asakî'neno mia'
pona tîîmo'tai'no trombeta ye'nunpa'pî.
Moropai tu'kankon maimu wanî'pî ka' po,
meruntî ke pu'kuru. Taapîtî'pî maiya:
—Tarîpai Uyepotorîkon Paapa pia
meruntî pu'kuru man,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
ko'mannî'nen pe,
moropai inmenka'pî Cristo pia nîrî.
Inkamoro esa' pe aako'mamî ipatîkarî,
ikî'pî ton pra
—ta'pîiya. [16] Mîrîrî taa to'ya tanne,
inkamoro ipîkkukon eseuwaraponkon 24
kaisaronkon Paapa rawîrî taponse'kon
pona ereuta'san, inkamoro e'sekunka'pî
tese'mukon pona, moropai itenpatakon
rennuku'pî non pona. Moropai
inkamoroya Paapa yapurî'pî. [17] Ta'pî to'ya:
Anna yepotorî Paapa,
meruntî pu'kuru tamî'nawîron yentainon
amîrî.
Ipatîkarî tîîko'mansen amîrî.
Moropai pena esi'pî,
sîrîrîpe nîrî aako'mamî.
"Morî pe pu'kuru man", taa annaya apî'.
Maasa pra meruntî ke pu'kuru awe'to' ke,
tamî'nawîronkon esa' pe eenasa' ye'nen,
ayapurî annaya, Paapa.
[18] Innape aku'nenan pepîn,
inkamoro ekore'masa' ko'mamî mararî pra,
maasa pra inkamoro taruma'tîto'ya
erepansa' ye'nen.
Isa'manta'san yenunto'ya weiyu erepansa'
man.
Moropai apemonkonoyamî', innape
akupîtîponkon penaronkon
profetayamî' ye'maya weiyu erepansa'
man.
Moropai tamî'nawîronkon ayapurînenan,
moropai tamî'nawîronkon innape
aku'nenan anama tîuya'nîkon
ye'nen,
manni'kan ipîkkukon, moropai ipîkkukon
pepîn ye'maya,
to' nîkupî'pî wenai mîrîrî yai.
Tîîse manni'kan non ponkon ma'tanîpîtîponkon
taruma'tîto'ya weiyu erepansa' sîrîrî
ta'pî to'ya.
[19] Mîrîrî tîpo Paapa yapurî yewî' esettapu-
ruka'pî, ka' po awanî manni'. Moropai ita
tîwe'sen, Paapa yarakkîrî esetanto' imaimu
yense' manni', mîrîrî esera'ma'pî, eesetta-
purîkasa' tanne. Mîrîrîya mararî pra sisiu-
pan wanî'pî. Tîrîn tîrînpan wanî'pî mararî
pra. Moropai wara'napiyamî' wanî'pî.
Moropai pata eserentîkî'ma'pî. Moropai
mararî pra kono' rena'pî tî'kon pe.

12

Wîri' Moropai O'ma'

[1] Mîrîrî yai kure'nan anî' nepu'tî pepîn
tera'masen ton esenpo'pî ka' po. Mîîkîrî

wanî'pî wîri' pe. Mîîkîrî epontî'pî wei
ya'. Mîîkîrî puu yo'koi kapoi wanî'pî.
Moropai mîîkîrî pu'pai po aro' wanî'pî,
kaiwano'yamî' ke, asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai kaisarî. 2 Mîîkîrî wanî'pî more
yan pe. Mîrîrî ye'nen awentaimepîtî
ko'mannîpî'pî ne'ne' more wanî pî',
tînre yenpo tîuya yai. 3 Moropai tiaron
tera'masen ton esenpo'pî ka' po, o'ma'
itese' dragão, kure'nan kuratu warainon.
Mîîkîrî wanî'pî suuyu pe. Mîîkîrî pu'pai
wanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî.
Moropai iretî wanî'pî mia' tamî'nawîrî
kaisarî. Moropai mîîkîrî pu'pai po nîrî
aro' wanî'pî, inke' pe ipu'paikon kaisarî.
4 Mîîkîrîya taukî ke arakkita pairî yonpa
sirikkîyamî' woroka'pî ka' poi. Inkamoro
soroka'pîiya non pona. Moropai mîîkîrî
emî'pamî'pî wîri' rawîrî î' pensa tînre
yenpo wîri'ya ya, yanîpa kai'ma. 5 Moropai
wîri'ya tînre yenpo'pî warayo' pe. Mîîkîrîya
tamî'nawîronkon ko'mannîpî pe man
meruntî ke, mîrîrî tenya' awanî manni',
sa'man ferro yarakkîrî si'ma. Nari' pe
awanî pe man. Tîîse mîîkîrî mo'ka'pî
Paapaya moropai yarî'pîiya tîîpia. Moropai
taponse' pona itîrî'pîiya. 6 Moropai mîîkîrî
wîri' epe'pî o'non pata pemonkon ton
pîn ya'. Mîîkîrî pata'se' ton konekasa'
Paapaya, miarî aako'manto'pe. Miarî
Paapaya mîîkîrî ko'mannîpî eseuwarapo
1.260 wei kaisarî.

7 Mîrîrî tîpo to' epî'pî ka' po. Inserîyamî'
esa' Miguel epî'pî tiaronkon inserîyamî'
pokonpe si'ma, mîîkîrî dragão yarakkîrî.
Moropai mîîkîrî dragão epî'pî yarakkîrî
mararî pra, tîpemonkonoyamî' pokonpe
si'ma. 8 Tîîse mîîkîrî dragão yentai to'
wanî'pî. Mîrîrî ye'nen dragão moropai
inserîyamî', ipemonkonoyamî' ko'mamî
eserîke pra awanî'pî ka' po, to' ma're
tîwanîkon ye'nen. 9 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
kure'nan dragão yenumî'pî to'ya poro
pona. Manni' mîîkîrî penaro' îkîi, makui,
seru'ye' tamî'nawîronkon yenku'tî pî'
tîîko'mansen mîîkîrî. Mîîkîrî yenumî'pî
to'ya non pona. Moropai ipemonkonoyamî' nîrî yenumî'pî to'ya yarakkîrî.

10 Mîrîrî tîpo mai eta'pîuya meruntî ke ka'
winîpai. Ta'pîiya:

—Tarîpai Paapa winîpai e'pîika'tînto'
erepansa' man!

Moropai Paapaya î' kai'ma tîmeruntîri,
moropai î' kai'ma tamî'nawîronkon
ko'mannî'nen pe tîwe'to' yenposai'ya man.
Moropai î' kai'ma inmenka'pî,
Cristoya tamî'nawîronkon ko'mannîpî tîmaimu pe,
manni' yenposai'ya man.
Maasa pra manni'kan uyonpakon
pokonoma pî' tîîko'mansen
Paapa pî' wei kaisarî moropai ewaron
kaisarî,
mîîkîrî yenumî'pî to'ya man ka' poi non
pona.
11 Mîrîrî ye'nen uyonpakon ena'pî mîîkîrî
yentai,
carneiro mînî wenai.
Maasa pra aasa'manta'pî inkamoro ton pe.
Moropai mîrîrî pî' to' eseurîma
ko'mannîpî'pî,
tîsa'mantato'kon tînamai pra.
12 Mîrîrî ye'nen taatausinpai e'tî,
innape Paapa yapurînenan, tamî'nawîronkon
ka' po to' wanî manni'kan.
Tîîse non ponkon, amîrî'nîkon atausinpa
pepîn.
Maasa pra awe'taruma'tîkon pe naatîi,
moropai tamî'nawîronkon tuna kawonkon
nîrî.
Maasa pra Makui erepansa' man
amîrî'nîkon kore'ta.
Mîîkîrî ekore'masa' man mararî pra,
maasa pra mararî neken non po
tîîko'manto' epu'tî tîuya ye'nen.
13 Non pona tenunsa' to'ya epu'tî tîuya
pe, dragãoya mîîkîrî wîri', warayo' pe
tînre yenpotîpon pokonoma pia'tî'pî.
Moropai iwenairî attî'pî yapisîpa kai'ma.
14 Tîîse mîîkîrî wîri'ya asakî'ne tapî'sa'
ton yapisî'pî, kure'nan kuwanu yapî'sa'
warainon, awainumîpa tîpata'se' pe Paapa
nîkoneka ya', o'non pata pemonkon ton
pîn ya'. Mîîkîrî ko'mannîpî Paapaya
miarî, eseurîwî'ne kono' arakkita pairî
kaisarî, mîrîrî warapo kono' kaisarî mîîkîrî
îkîi, makuiya ipokonoma namai. 15 Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî îkîiya tuna kamo'pî tînta
yapai kure'ne iren warantî, mîîkîrî wîri'
ye'ma'pî pî' mîrîrî tunaya yaato'pe kai'ma.
16 Tîîse nonya mîîkîrî wîri' pîika'tî'pî.
Non esenkaramo'pî, moropai mîrîrî tuna,
dragão mata yapai teepa'kasen tuna
yenno'ma'pîiya. 17 Mîrîrîya mîîkîrî wîri'
pî' dragão ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî
ye'nen ipayanyamî' rî'san pî' teese'ma
kupî'pî dragãoya, manni'kan Paapa

maimu yawîrî tîwe'sanon, yairon Jesus
nekaremekî'pî yawîrî tîwe'sanon pî'.
18 Moropai mîrîrî tîpo, mîîkîrî dragão
wanî'pî satippe kasapan po, pîrana ena po.

13

Asakî'nankon O'ma'kon

1 Moropai mîrîrî tîpo, kure'nan tuna
katapai o'ma' eseuka era'ma'pîuya. Mîîkîrî
retî wanî'pî mia' tamî'nawîrî kaisarî.
Moropai ipu'pai wanî'pî asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai kaisarî. Moropai iretîkon
kaisarî tiwin pî' tîîse aro' pe wanî'pî, rei pe.
Moropai ipu'pai pî' awe'menukasa' wanî'pî
Paapa pe tîwanî pî' teeseurîmasen, seru'ye'
pe. 2 Mîîkîrî o'ma' unera'ma'pî wanî'pî
kaikusi warantî araremene. Mîîkîrî puukon
wanî'pî inonkon pe, tiaron o'ma' urso puu
warantî. Moropai mîîkîrî mata wanî'pî
leão mata warantî. Mîîkîrî pia dragãoya
tîmeruntîri tîrî'pî. Moropai taponse'
pona eereutato'pe ikupî'pîiya. Moropai
tamî'nawîrî tîmaimu pe î' ku'to'peiya
ikupîiya. 3 Tiwin mîîkîrî o'ma' pu'pai
yonpa wanî'pî erekî' pe aasa'mantato'
teuren. Tîîse aasa'manta pra, erekî'
pe tîwe'sen esepi'tîsa' wanî'pî. Mîîkîrî
esepi'tîsa' era'ma'pî tamî'nawîronkon
sîrîrî nonponkonya. Mîrîrî pî' to' esenu-
menka'pî mararî pra teesewankono'mai.
Moropai mîîkîrî o'ma' wenairî to' wîtî
pia'tî'pî. 4 Moropai dragão yapurî'pî
tamî'nawîronkonya, maasa pra tamî'nawîrî
tîmaimu pe î' ku'to'pe o'ma'ya tîmeruntîri
tîîsai'ya ye'nen. Moropai mîîkîrî o'ma'
yapurî'pî nîrî to'ya. Ta'pî to'ya: —
Anî' moro nai meruntî pu'kuru mîserî
o'ma' warainon? Anî' moro nai yarakkîrî
eeseya'nama ton, meruntî pu'kuru
itentainon? —ta'pî to'ya.

5 Moropai mîîkîrî o'ma' pia tîmeruntîri
ton e'tîsa' wanî'pî, taatapurîpa Paapa
pe tîwe'ku'se. Mîrîrî ye'ka tîmaimu pe
imakui'pî kupî pî' aako'mamî eseuwarapo
42 kapoi kaisarî neken. 6 Mîîkîrî eseurîma
pia'tî'pî imakui'pî pe Paapa winîkîi
moropai Paapa ese' winîkîi, moropai Paapa
pata, o'non pata aako'manto' winîkîi
seru'ye' pe eeseurîma pia'tî'pî. Moropai
tamî'nawîronkon ka' po tîîko'mansenon
winîkîi imakui'pî pe eeseurîma pia'tî'pî.
7 Meruntî pu'kuru yapisî'pîiya, tî-
maimu wenai tamî'nawîronkon Paapa
pemonkonoyamî' yarakkîrî teepîpa,
moropai to' yentai teenapa. Mo-
ropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
esa' pe e'tîrî'pî iipia. Manni'kan
tamî'nawîronkon pata ponkon, si'ta mai
ku'nenan, manni'kan pemonkonyamî'
tepu'se pra, tamî'nawîronkon esa' pe
eena'pî. 8 Tamî'nawîronkon tarî non po
tîîko'mansenonya mîîkîrî yapurî pe man.
Manni'kan ko'mannîto' kaareta po itese'
ton pînonya yapurî pe man. Manni'
kaareta esa' wanî carneiro pe. Mîîkîrî wanî
aasa'mantaton pe pena, maasa pata koneka
pra tîîse.
9 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon sîrîrî ane-
tapai awanîkon ya, etakî morî pe.
10 Anî' yarakkamo to'ya ya,
mîîkîrî yarakkamo to'ya e'pai awanî mîrîrî.
Moropai anî' wîî to'ya ya kasupara ke,
mîîkîrî sa'manta e'pai man kasupara kamo
pe.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî yapîtanîpîya'nîkon
yuwatî. Paapa pemonkono pe awanîkon
wenai, yairî awanîkon yuwatî.
11 Moropai mîrîrî tîpo tiaron o'ma'
e'mî'sa'ka era'ma'pîuya non poi. Mîîkîrî
retî wanî'pî asakî'ne carneiro retî warantî
awanî'pî. Tîîse mîîkîrî maimu wanî'pî
dragão maimu warantî. 12 Mîîkîrîya
tamî'nawîrî e'mai'non o'ma' meruntîri
yapurî'pî mîrîrî yai. Mîîkîrîya
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pî'
ta'pî pata ponkon pî'. Mîîkîrî e'mai'non
o'ma' yapurîto'pe to'ya ikupî'pîiya,
manni' aasa'mantato' erekî' tîwe'to'
yapai o'ma' esepi'tî'pî yapurîto'pe to'ya.
13 Kure'ne anî' nîkupî eserîkan pepîn
kupî'pî itakon ite'karon o'ma'ya. Mîîkîrîya
kure'nan apo' ena emapu'tî'pî ka' poi
sîrîrî non pona, era'ma tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya tanne. ⌞Mîrîrî pî' to'
esi'nîpî'pî mararî pra.⌟ 14 Mîrîrî wenai
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' sîrîrî
non po tîîko'mansenon yenku'tî'pîiya,
mîîkîrî e'mai'non o'ma' ton pe. Moropai
mîîkîrî itakon ite'karon o'ma'ya ta'pî
tamî'nawîronkon sîrîrî pata ponkonya
tînapurîkon ton konekato'pe kai'ma,
manni' erekî' pe esi'pî tîîse aasa'manta
pra esi'pî warantî. 15 Mîîkîrî itakon
ite'karon o'ma'ya meruntî yapi'sa' tîuya
ke, mîrîrî to' nîkoneka'pî, tînapurîkon pî'
mîrîrî puuma'pî, enen awe'to'pe, moropai
eeseurîmato'pe. Moropai mîîkîrîya
manni'kan innape tapurînenan pepîn
tî'kato'pe kai'ma tamî'nawîrî, ikupî'pîiya.

16 Moropai mîîkîrîya tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya tenyakon meruntî
winon pî' moropai tepinkon pî' eesera'ma
ton yeki'kato'pe ta'pî. Pemonkonyamî'
ipîkkukon pî' moropai mîîpankon pepîn
pî', moropai yemanne ke'kon pî' nîrî,
moropai î' ton pînon pî' nîrî, moropai to'
poitîrîtonon pî', moropai to' poitîrîtonon
pepîn pî' ta'pîiya, itu'se pra to' tîîse to'
teka'nunkai. 17 Maasa pra anî'ya î' yenna
eserîke pra awanî'pî. Moropai anî' e'repa
eserîke pra awanî'pî, mîrîrî tera'masen ton
pra si'ma tenyakon pî' moropai tepinkon
pî'. Mîrîrî wanî'pî mîîkîrî o'ma' ese' pe.
Moropai itese' ku'ne'tîto'pe awanî'pî.
18 Mîrîrî epu'to'pe, kure'ne epu'nen pe
e'nî yu'se awanî mîrîrî. Anî' wanî ya, pakko
pe pra epu'nen pe, o'ma' ese' ku'ne'tînen
pe awanî ya, mîîkîrîya iku'ne'tî. Maasa
pra mîrîrî wanî pemonkon ese' pe. Mîrîrî
iku'ne'tîto' wanî eseuwarapo 666 kaisarî
awanî.

14

E'pîika'tî'san Eserenkato'

1 Mîrîrî tîpo carneiro era'ma'pîuya
satippe o'non pata epîremanto' yewî'
konekasa' to'ya manni' wî' po itese' Sião.
Mîîkîrî yarakkîrî eseuwaraponkon 144
mil kaisaronkon pemonkonyamî' wanî'pî.
Mîîkîrî ese' wanî'pî moropai iyun ese'
nîrî e'menukasa' wanî'pî to' yepin pî'.
2 Mîrîrî yai ite'nato' ka' poinon eta'pîuya
kure'nan tuna kumasa' etun kaisarî
awanî'pî. Moropai tîrîn taa wara'napiya
warantî awanî'pî. Ite'nato' wanî'pî nîrî
manni' tîsinarî harpa ye'nunpanen kaisarî
ite'nato' eta'pîuya. 3 Mîrîrî yai inkamoro
eseuwaraponkon 144 mil kaisaronkon
wanî'pî ereutanto' rawîrî. Moropai
manni'kan asakîrîronkon enenankon nîrî
wanî'pî. Moropai manni'kan eseuwara-
ponkon 24 kaisaronkon ipîkkukon nîrî
wanî'pî. Inkamoro eserenka ko'mannîpî'pî
amenan eserenkanto' pî'. Maasa pra
inkamoro wanî Carneiro nenna'san pe tarî
non po. Inkamoro neken esenupa e'pai
awanî'pî mîrîrî eserenkanto' pî'. 4 Insamoro
wanî yaironkon pe pu'kuru tîwe'sanon pe.
Maasa pra î' pensa wîri' yarakkîrî esi'san
pe pra to' wanî. Tîîse mîîkîrî carneiro
wenairî tuutîsanon pe to' wanî o'non poro
attî ya. Inkamoro wanî Carneiro nenna'san
pe tiaronkon pemonkonyamî' kore'tapai.
Moropai inkamoro wanî e'pîika'tî'san pe,
Paapa pia to' nîtîrîton pe e'mai' pe moropai
carneiro pia nîrî. 5 Inkamoro wanî seru'ye'
pe pra tîwe'sanon. Tîîse to' wanî yairon pe
pu'kuru tîwe'sanon pe.

Eseurîwî'nankon Inserîyamî'ya Itekare Ekaremekî

6 Mîrîrî tîpo tiaron inserî awain-
unsa' era'ma'pîuya kawîne. Mîîkîrîya
morî itekare, Paapa winîpainon
ipatîkaron yekare, ekaremekî'pî. Mîrîrî
ekaremekî'pîiya tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' non po tîîko'mansenon pî'.
Tamî'nawîron pata ponkon pî' tepu'se pra,
si'ta mai ku'nenan pî' ekaremekî'pîiya.
7 Mîîkîrîya ta'pî meruntî ke pu'kuru: —
Paapa namatî moropai ipîkku pe Paapa e'to'
pî' yapurîtî. Maasa pra pemonkonyamî'
yenunto' Paapaya weiyu erepansa' man.
Mîrîrî ye'nen Paapa yapurîtî manni' ka'
moropai non konekatîpon. Moropai pîrana
ton konekatîpon moropai ya'mî yapai tuna
epa'ka emapu'tîtîpon yapurîtî —ta'pîiya.
8 Moropai tiaron inserî wîtî'pî e'mai'non
ye'ma'pî pî'. Mîîkîrîya ta'pî: —Kure'nan
Babilônia itese' esenunsa' man. Iwuku
enîrî'pî tamî'nawîronkon pata ponkonya.
Paapa piapai to' atarima'pî mararî pra.
Tînyo piapai se' tapairon wîri' wîtî warantî
inkamoro atarima'pî Paapa piapai. Tarî-
pai mîrîrî Babilônia atarетî'kasa' man —
ta'pîiya.
9 Moropai tiaron inserî to' eseurîno
wîtî'pî mîîkîrî ite'ma'pî pî' itî'pî wenairî.
Mîîkîrîya ta'pî meruntî ke pu'kuru: —
Anî'ya o'ma' yapurî ya, moropai iwarantî
mia' ke ikonekasa' yapurî ya, moropai tepin
pî' imîrî pe tîwanîpa yapi'sa' ya mîîwîni pra
wanî ya tenya pî' yapisîiya ya, 10 mîîkîrîya
nîrî tamî'nawîron Paapa ekore'mato'
yapisî. Manni' tense' ya' ini'kamo'pî
teekore'mai. Tamî'nawîronkon mîrîrî
warantî ikupîtîponkonya e'taruma'tînto'
yapisî kupî sîrîrî apo' ya', moropai enxofre
ya' tîmoronkon epu'tî to'ya morîkon
inserîyamî' rawîrî si'ma moropai mîîkîrî
carneiro rawîrî. 11 Mîrîrî apo' ure'sin
ko'mamî ipatîkarî eesi'nîpî pepîn. Mîrîrî
kore'ta anî' erî'kapî pepîn. Tîîse aako'mamî
wei ewaron inkamoro o'ma' moropai
mia' ke ikonekasa' yapurînenan tîîse
ikore'ta, moropai manni'kan to' yepin pî'
teesera'masen itese'. 12 Mîrîrî yai yairî
pu'kuru Paapa pemonkono ko'mamî e'pai
wanî yapîtanîpî pî'. Yairî Paapa maimu

ku'nenan innape Jesus ku'nenan e'pai
awanî yairî.
13 Moropai mai eta'pîuya ka' poinon.
Ta'pîiya: Sîrîrî menukakî: “Tarîpai morî
pe pu'kuru manni'kan Uyepotorîkon pe-
monkonoyamî' sa'manta innape ikupîi'ma”
—ta'pîiya.
—Inna seru' pepîn —kai'ma yuuku'pî
Morî Yekaton Wannîya. —Inkamoro
erî'kapî tarîpai teesenyaka'mato'kon
winîpai. Maasa pra inkamoroya
teesenyaka'ma'pîkon yepe'pî yarî kupî
sîrîrî tarakkîrî'nîkon —ta'pîiya.

Emîrî'pî Mo'ka To'ya

14 Moropai era'ma'pîuya. Mîrîrîya
katupuru aimutun era'ma'pîuya. Mîrîrî
kore'ta pemonkon warainon ereutasa'
era'ma'pîuya. Mîîkîrî pu'pai po aro' pe
ikonekasa' ouro wanî'pî. Moropai mîîkîrî
yenya' arroz ya'tîto'pe iku'sa' ike' ipokasa'
wanî era'ma'pîuya. 15 Moropai tiaron inserî
epa'ka'pî epîremanto' yewî' tapai. Moropai
awentaime'pî meruntî ke pu'kuru mîîkîrî
katupuru kore'ta ereuta'pî pî'. Ta'pîiya:
—Mîrîrî ayenya manni' yapurîkî mîrîrî
ya'tîkî aasîrî ya'tîpai eenasa' man. Aasîrî
sîrîrî pata pon mo'kapai eenasa' man —
ta'pîiya. 16 Moropai mîrîrî taasai'ya tîpo
mîîkîrî katupuru po ereuta'pîya non pon
ya'tî'pî mîrîrî tenya' manni' ke. Moropai
imo'ka'pîiya.
17 Mîrîrî tîpo tiaron inserî epa'ka'pî
epîremanto' yewî' tapai ka' poi. Moropai
mîîkîrî yenya' nîrî ike' pe ipokasa' wanî'pî.
18 Mîrîrî tîpo tiaron inserî mîrîrî apo' esa'
pe tîwe'sen epa'ka'pî Paapa yapurî pe to'
nîpo'tî yaponse' piapai. Mîîkîrî entaime'pî
meruntî ke pu'kuru. Mîîkîrî inserî ike'
pe ipokasa' itenya tîwe'sen pî'. Ta'pîiya:
—Mîrîrî ayenya manni' ke mîrîrî uva
yeperu yaponse' te'pokon ya'tîkî. Maasa
pra aasîrî tamî'nawîrî uva yeperu emîsa'
man. 19 Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya uva ya'tî'pî
tamî'nawîrî sîrîrî non po. Moropai mîrîrî
yenumî'pîiya kure'nan Paapa ekore'manto'
yense' ya'. Mîrîrî uva yekku yasu'ka
to'ya yense' warainon ya' yasu'kato'pe
to'ya. 20 Moropai mîrîrî uva yasu'ka'pî
to'ya warantî manni'kan pemonkonyamî'
e'tî'ka'pî cidade po pra. Mîrîrî itense' ya'
mîn wanî'pî uva yekku warantî. Eepa'ka'pî
mararî pra. Eseuwarapo 300 quilómetros
kaisarî mîn eka'tunsa' kî'pî wanî'pî.
Moropai mai winîkîi awanî'pî tiwin metro
arakkita pairî kaisarî imairono wanî'pî.

15

Inserîyamî' Moropai Tiwinano'pî E'taruma'tînto'

1 Mîrîrî tîpo tiaron kure'nan anî'
nepu'tî pepîn tîwe'ku'sen era'ma'pîuya
ka' po. Inkamoro wanî'pî asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai'nonkon inserîyamî'
e'taruma'tînto' yense' yarakkîrî tîwe'sanon
pe. Mîrîrî wanî tiwinkano'pî Paapa
ekore'mato' pe awanî. Mîrîrî warantî
tamî'nawîron Paapa ekore'mato'
yaretî'kasa' wanî'pî. 2 Mîrîrî tîpo
kure'nan tuna, pîrana era'ma'pîuya,
pattîre warainon. Mîrîrî wanî'pî apo'
yarakkîrî yai'mesa' warantî. Moropai
manni'kan o'ma' moropai iwarantî mia'
ke ikonekasa' yentai yapurîtîponkon
pepîn era'ma'pîuya. Manni'kan o'ma'
ese' ku'ne'tîto' yarakkîronkon pepîn
era'ma'pîuya. Inkamoro wanî'pî satippe
pîrana ena po, mîrîrî tuna awai'nan, pattîre
warainon. Inkamoroya tîîpia'nîkon Paapa
nîtîrî'pî tîsinarîkon harpa ye'nunpa'pî.
3 Inkamoroya Moisés nurî'tî, Paapa poitîrî
yeremu kupî'pî. Moropai Carneiro
erenkato' pî' to' eserenka'pî:

Paapa, anna yepotorî, amîrî wanî
meruntî ke pu'kuru tamî'nawîron yentai
tîwe'sen pe.
Î' kai'ma ipîkku pe pu'kuru awanî ye'nen
kure'nan esenumenkanto' ton ku'sa'ya,
Paapa.
Moropai tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen
pe awanî, Paapa.
Yairon pu'kuru amîrî, tamî'nawîron pî'
moropai yairon pu'kuru eesenumenkato'
amîrî,
î' pensa seru'ye' pepîn!
4 Anî' anamanen pepîn ton pra man, Paapa.
Tîîse tamî'nawîronkonya anama
ipîkku pe pu'kuru awanî ye'nen.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon wanî
ipîkku pe awe'to' anekareme'pai
ipîkku pe pu'kuru awanî epu'tî tîuya'nîkon
ye'nen.
Maasa pra morî pu'kuru, imakui'pî ton pîn
amîrî neken tamî'nawîronkon yentainon,
Paapa.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon pata
ponkonya ayapurî
yairon pe pu'kuru awanî epu'tî tîuya'nîkon
ye'nen.

Yairon pe pu'kuru ayeseru wanî
era'ma tamî'nawîronkonya, Paapa
kai'ma to' eserenka'pî.
5 Mîrîrî pe rî ka' pon epîremanto' yewî'
atarakkanmoka'pî. Moropai mîrîrî tawon
yuwa'to' tarakkanmokasa' wanî'pî ita
Paapa ko'manto' era'ma'pîuya. 6 Mîrîrî
tapai asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon
inserîyamî' epa'ka'pî. Inkamoro kaisarî
to' yenya' pata ponkon e'taruma'tîto'
yense'kon wanî'pî. Inkamoro pon wanî'pî
morî pe pu'kuru, aimutun pe. Moropai
inke' pe to' pon, teepîremasanon pon
warantî wanî'pî. Moropai inkamoro pia
woromî ton wanî'pî ouro konekasa'. To'
mota woinokon wanî'pî. 7 Inkamoro in-
serîyamî' pia to' kaisarî Paapa ekore'mato'
yense'kon tîrî'pî, manni'kan asakîrîronkon
enenankon yonpaya. Asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai kaisarî itîrî'pîiya to' pia. Manni'
Paapa ipatîkarî tîîko'mansen ekore'mato'
tîrî'pîiya. 8 Mîrîrî tîpo, mîrîrî epîremanto'
yewî' ta ere'tî wanî'pî, mararî pra tannî'se.
Mîrîrî wanî'pî morî pe pu'kuru Paapa wanî
ekareme'nen pe. Moropai meruntî ke
pu'kuru awanî. Mîrîrî ye'nen anî' ewomî
eserîke pra awanî'pî, mîrîrî pata ponkon
e'taruma'tîto' tîpamî pra tîîse, inkamoro
asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon
inserîyamî' nenepî'pî.

16

Paapa Ekore'mato' Yense'kon

1 Mîrîrî tîpo mai meruntî pu'kuru
eta'pîuya, epîremanto' yewî' ta teeseurî-
masen. Inkamoro asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'nonkon inserîyamî' pî' ta'pîiya:
—Atîtî moropai mîrîrî asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'non Paapa ekore'mato' yense' ya',
manni' kantî non pona.
2 Mîrîrîya e'mai'non inserîya tenya'
manni' kamo'pî non pona. Mîrîrî
wanî'pî paran pe awîi'pî'nîto'pe wanî'pî
mararî pra ne'ne' pe awanî'pî. Mîrîrî
epa'ka'pî manni'kan o'ma' pemonkono
pe tîwanîkonpa tepinkon pî' tera'masen
tîrî tîpono'san pî', moropai mîîkîrî o'ma'
konekasa' yapurîtîpono'san pî'.
3 Moropai itakon ite'karon inserîya
tenya' tîwe'sen kamo'pî kure'nan pîrana
ka'. Tiwinarî tuna ena'pî pemonkon
sa'mantasa' mînî eti'kansa' warantî mîn pe.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî tuna kawonkon
enenankon o'ma'kon e'tî'ka'pî.
4 Moropai iteseurînon ite'ka inserîya
tenya' tîwe'sen kamo'pî iren ka' moropai
tuna teepa'kasen ya'mî ya'. Mîrîrî
ye'nen mîrîrîkon irenkon era'tî'pî mîn pe.
5 Moropai mîîkîrî imaimu yawîrî tuna e'to'
inserî eseurîma eta'pîuya. Ta'pîiya see
warantî:
—Yairon pu'kuru amîrî,
ikupîuya ta'pîya yawîrî ikupîya ye'nen,
e'taruma'tînto' kupîya ye'nen.
Morî pu'kuru see amîrî, imakui'pî ton pîn.
Ipatîkaron tîîko'mansen,
pena aako'mamî'pî
moropai sîrîrîpe aako'mamî ko'mannîpî
ipatîkarî.
6 Inkamoroya Paapa pemonkonoyamî'
tî'ka'pî.
Moropai penaronkon imaimu ekareme'nenan
profetayamî' nurî'tî mînî kamo'pî to'ya.
Mîrîrî wenai inkamoro e'taruma'tî,
mîn pe to' wuku wanî.
Mîrîrî enî'to'pe to'ya iku'sa'ya,
maasa pra mîrîrî yu'se inkamoro e'sa'
ye'nen.
7 Moropai inî'rî mai eta'pîuya. Tîîse mîrîrî
wanî'pî Paapa yapurî to'ya to' nîpo'tî
yaponse' winîpai tui'sen wanî'pî. Ta'pîiya:
—Paapa, anna yepotorî,
meruntî pu'kuru tamî'nawîron yentainon.
Innape pu'kuru ayeseru man
î' kupîuya ta'pîya yawîrî ikupîya ye'nen.
Yairî pu'kuru nai, Paapa
—ta'pîiya.
8 Moropai to' saakîrîrîno inserîya tenya'
tîwe'sen kamo'pî wei ya'. Mîrîrî ye'nen pe-
monkonyamî' yeki'kato'peiya ikupî'pîiya
a'ne' pe awe'to'pe apo' pe. 9 Mîrîrîya
inkamoro pemonkonyamî' yeki'ka'pî
apo'ya. Moropai inkamoro ekore'ma'pî
Paapa winîkîi. Imakui'pî pe to' eseurîma'pî
Paapa pî', mîrîrî e'taruma'tînto' esa' pe
tîwe'sen pî'. Tîîse imakui'pî pe tîwe'to'kon
rumaka to'ya pra to' wanî'pî. Ipîkku pe
Paapa e'to' pî' yapurî to'ya pra to' wanî'pî
tiwin kin.
10 Moropai to' mia'taikinon inserîya
tenya' tîwe'sen kamo'pî o'ma' yaponse'
pona. Mîrîrî ye'nen ipemonkonoyamî'
pata'se' ena'pî ewaron pe. Mîrîrî yai
inkamoroya tînukon ye'kapîtî'pî mararî
pra ne'ne' pe epu'tî tîuya'nîkon wenai.
11 Mîrîrî wenai imakui'pî pe Paapa, ka' pon
winîkîi inkamoro pemonkonyamî' wanî'pî,
ne'ne' pe tîwanîkon wenai moropai erekî'
pe tîwanîkon wenai. Tîîse tîwî imakui'pî

kupî pî' tîîko'mamîkon tîrumakai, Paapa
yapurî to'ya pra to' wanî'pî.
12 Mîrîrî tîpo to' tiwin mia' pona'no
inserîya tenya tîwe'sen kamo'pî kure'nan
iren Eufrates ka. Mîrîrî ye'nen iren
kure'nan apa'pî, awa'muna'pî. Ipîkkukon
pata esanon tui'sanon wei epa'ka winîpai
ye'marî ton pe aapa'pî. 13 Mîrîrîya
imakui'san yekaton eseurîwî'ne awanî nu-
rakon pîretîku warainonkon era'ma'pîuya.
Inkamoro iipî'pî dragão mata winîpai, mo-
ropai o'ma' mata winîpai, moropai seru'ye'
profeta mata winîpai to' iipî'pî. 14 Inkamoro
wanî'pî Makui poitîrîtonon yekaton
pe, manni' anî' nîkupî eserîkan pepîn
ku'nenan pe. Inkamoro eseurîwî'nankon
yekaton awanî wîtî pe man tamî'nawîrî
pata poro, pata esanon kaisarî. Inkamoroya
tamî'nawîronkon muurukuntîi teepîkonpa,
tiwinano'pî kure'nan wei yai, Paapa,
meruntî pu'kuru tamî'nawîron yentainon
weiyu yainon tonpe.
15 —Maasa etatî —ta'pîiya. —Uuipî pe
wai ama'ye' iipî warantî. Mîrîrî yai morî
pu'kuru manni'kan enpen tîwe'sanon
ekoneka'san, tîponkon yapisîtîponkon
wanî. Maasa pra inkamoro asarî pepîn
ipon pra. Moropai to' eppepî pepîn
tamî'nawîronkon rawîrî —ta'pîiya.
16 Mîrîrî tîpo inkamoro eseurîwî'nankon
yekaton wannîya inkamoro ipîkkukon pata
esanon muurukuntî to' pata'se' ya'. Itese'
hebraico pe Armagedom kai'ma tesa'sen
ya'.
17 Moropai to' ataretî'kato' tiwinano'pî
inserîya tenya' tîwe'sen kamo'pî kawîne
pata po. Mîrîrî yai meruntî mai eseta'pî
ereutanto' epîremanto' yewî' ta tîwe'sen
winîpai. Ta'pîiya: —Tamî'nawîron e'ku'sa'
man —kai'ma. 18 Mîrîrî yai sisiupan
wanî'pî. Mararî pra teesetasen wanî'pî
moropai wara'napi wanî'pî. Moropai
kure'nan pata eserentîkî'mato' wanî'pî.
Î' pensa pena Paapaya warayo' ton
koneka yai, e'kupî'pî pepîn. Mîrîrî
wanî'pî tiaronkon e'taruma'tînto'kon
yentai pu'kuru awanî'pî. 19 Mîrîrîya
kure'nan cidade rataikapîtî'pî eseurîwî'ne
ne kaisarî. Moropai tamî'nawîron pata
cidadekon kaisaron yaretî'ka'pî. Mîrîrî
yai Paapa enpenata'pî kure'nan Babilônia
itese' pî'. Moropai teekore'mato' yense'
intapîkîrî tannî'se tîrî'pîiya, mîrîrîya
kure'ne to' taruma'tîto'pe kai'ma. 20 Mîrîrî
yai tamî'nawîron iwono pe tîwe'sanon
esenomî'pî, eesera'ma pra eena'pî.
Moropai tamî'nawîron wî'kon esenomî'pî,
eesera'ma pra eena'pî. 21 Mîrîrî yai kono'
rena'pî kure'nan inonkon pe tî'kon kaisarî
awe'soroka'pî pemonkonyamî' pona.
Mîrîrî tî'kon yamai'natî wanî'pî 50 quilos
kaisarî. Mîrîrî wenai pemonkonyamî'
ekore'ma'pî Paapa winîkîi. Moropai to'
eseurîma'pî imakui'pî pe, ipî' kono'ya
tîtaruma'tîkon wenai, maasa pra kure'ne
e'taruma'tînto' wanî ye'nen.

17

Se' Tapairon Wîri'

1 Mîrîrî tîpo asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'nîkon yonpa pata ponkon
e'taruma'tîto' yense' itenya' tîwe'sen
mîîkîrî iipî'pî uupia upî' kai. —Asi'kî
uupia, î' kai'ma mîserî wîri' se' tapairon
e'taruma'tîto' ekareme'to'peuya. Manni'
kure'nan cidade tu'kan irenkon ena po
ikonekasa' pe wîri' wanî. 2 Mîîkîrî yarakkîrî
pata esanonkon esanon reiyamî'ya
imakui'pî kupî'pî, ipî' tîwanîkon ke.
Moropai sîrîrî pata po tîîko'mansenon pe-
monkonyamî' etînsa' wanî'pî imakui'pî se'
tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwanîkon
ke.
3 Moropai Morî Yekaton Wannî wanî'pî
uyarakkîrî uyesa' pe. Moropai inserîya
uyarî'pî keren pona. Miarî wîri' ereutasa'
era'ma'pîuya o'ma' suuyu pe tîwe'sen
pona. Mîîkîrî pî' awe'menukasa' wanî'pî
Paapa ese'kon maasa pra imakui'pî pe
Paapa pe mîîkîrî e'kupî'pî. Moropai mîîkîrî
o'ma' pu'pai wanî'pî asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai kaisarî. Moropai iretî wanî'pî mia'
tamî'nawîrî kaisarî. 4 Mîîkîrî ipo tîwe'sen
wîri' epontîsa' wanî'pî suuyu tîpon ya'.
Mîrîrî ipon poro yari'ku'tasa' pe wanî'pî
ourokon ke. moropai morîkon pu'kuru
epe'ke'kon tî'kon ke, moropai pérolakon
ke. Mîîkîrîya tenya' yanunsa' wanî'pî
tu'kan î' kon nurakon yense' intapîkîrî
tannî'se. Mîrîrî wanî'pî inkupî'pî imakui'pî
yense' pe, se' tapairî warayo'kon yarakkîrî
awanî'pî yense' pe. 5 Mîîkîrî yepin pî'
awe'menukasa' wanî'pî, anî' nepu'tî pepîn
ekareme'nen.

BABILÔNIA WANÎ KURE'NE IPÎKKU PE.

MÎSERÎ WANÎ TAMÎ'NAWÎRONKON SE' TAPAIRONKON WÎRI'SANYAMÎ' YANKON PE.

MOROPAI TAMÎ'NAWÎRON IMAKUI'PÎ SÎRÎRÎ PATA PO TÎWE'SEN YENTAI

IMAKUI'PÎ PE AWANÎ.
6 Mîrîrî yai mîîkîrî wîri' etînsa'
era'ma'pîuya, Paapa pemonkonoyamî'
mînî pî'. Manni'kan yairî pu'kuru Jesus
yapurî to'ya wenai, to' nîtî'ka'san mînî pî'
eetînsa'.

Mîîkîrî era'mauya pe mararî pra
esi'nîpî'pî ipî'. 7 Moropai inserîya
uyekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Î' wani'
awanî ye'nen eesi'nî'sa' mîrîrî? Apî'
ekaremekîuya î' taato'pe mîrîrî anî' nepu'tî
pepîn wîri' yekare wanî. Moropai o'ma'
yekare wanî. Wîri' ereutasa' manni'
ipona, asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non
ipu'pai, moropai mia' tamî'nawîron
iretîkon. 8 Manni' o'ma' era'maya manni'
enen mîîkîrî wanî'pî. Tarîpai enen
pra man. Mîîkîrî epa'ka kupî sîrîrî
kure'nan itu'nakan yapai. Moropai
aatîpamî kupî sîrîrî. Moropai sîrîrî
pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî'
Paapaya pata koneka'pî pata pai to'
ese'kon imenukasa'kon pepînkon ipatîkarî
enen ko'mannîto' kaaretarî po, inkamoro
esi'nîpî kupî sîrîrî o'ma' era'ma tîuya'nîkon
ya pî'. Mîîkîrî wanî'pî enen, tîîse mîîkîrî
man enen pra. Tîîse eesenpo kupî sîrîrî
inî'rî.

9 Sîrîrî epu'tîto'pe mararî pra epu'nen pe
e'nî e'pai awanî. Mîrîrî asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'non ipu'pai wanî asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai'non wî'kon pe ipona wîri'
ereutasa' manni'. Moropai mîrîrîkon wanî
nîrî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon
ipîkkukon pata esanon, reiyamî' pe.
10 Mia'taikin to' yonpayamî' sa'manta'pî.
Tiwinan wanî pata esa' pe. Moropai tiaron
esenpo pra man maasa. Tîîse mîîkîrî
esenposa' ya, kure'ne aako'mamî pe pra
man. Mararî neken aako'manto' wanî
pe man. 11 Moropai mîîkîrî o'ma' enen
esi'pî e'mai' pe, tîîse mîîkîrî man enen
pra tarîpai, mîîkîrî wanî mîrîrî o'ma'kon
asakî'ne mia' pon tîîmo'tai'nîkon yonpa
pe, to' eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tainorî
pe. Mîîkîrî sa'manta kupî sîrîrî, aako'mamî
pepîn.

12 Manni' o'ma' mia' tamî'nawîron iretî
anera'ma'pî wanî mia' tamî'nawîronkon
reiyamî' pe, maasa pata esanon pe
esi'san pe pra. Tîîse inkamoroya meruntî
yapisî kupî sîrîrî, meruntî ke sîrîrî
pata esa' pe tîwanîkonpa mîîkîrî o'ma'
yarakkîrî. Tîîse kure'ne to' ko'mamî
pepîn. Mararî neken to' ko'mamî.
13 Tamî'nawîrî insamoro reiyamî' eseta
pe man. Inkamoroya meruntî tîrî pe
man o'ma' pia, pemonkonyamî' esa'
pe awe'to'pe. 14 Inkamoro eseya'nama
pe man carneiro yarakkîrî, tîîse to'
yentai awanî pe man. Maasa pra
tamî'nawîronkon ipîkkukon yentai tîwanî
ye'nen, to' yepotorî pe tîwanî ye'nen,
pemonkonyamî' esanon esa' pe tîwanî
ye'nen. Tamî'nawîronkon tapurînenan
tîmenka'san pokonpe si'ma to' yentai eena
pe man.

15 Moropai inî'rî inserîya ta'pî upî': —
Manni' tunakon anera'ma'pî o'non pata se'
tapairon wîri' ereutasa' manni', inkamoro
wanî arinîkon pemonkonyamî' pe.
Tu'kankon pata ponkon, tamî'nawîron si'ta
mai ku'nenan arinîkon pemonkonyamî'
tepu'se pra to' wanî. 16 Moropai o'ma'
retî anera'ma'pî moropai o'ma'ya mîîkîrî
se' tapairon wîri' pokonoma pe man.
Tamî'nawîrî itesa' awe'to' mo'ka to'ya
kupî sîrîrî. Moropai î' ton pra inîmîkî
to'ya ipon pra. Moropai yanî to'ya, apo'
ke itîpannîpî to'ya pe man. 17 Maasa pra
Paapaya inkamoro esenumenkato' ton
tîrî'pî mîrîrî ku'to'pe to'ya. Mîrîrî ye'nen
to' esenumenka'pî o'ma' pia meruntî tîrî
tîuya'nîkon pî', pemonkonyamî' esa' pe
awe'to'pe. Moropai mîîkîrî ko'mamî pe
man, itu'se Paapa e'to' pîkîrî, î' pensa
î' ta'pî Paapaya e'kupî pîkîrî. 18 Mîîkîrî
wîri' anera'ma'pî wanî kure'nan cidade pe.
Tamî'nawîronkon pata esanon ipîkkukon
reiyamî' esa' pe awanî —ta'pîiya.

18

Babilônia Cidaderî Atareti'ka

1 Moropai mîrîrî tîpo tiaron inserî autî
era'ma'pîuya ka' poi. Mîîkîrî wanî'pî
meruntî ke pu'kuru. Moropai mîîkîrî
ya'karuya tamî'nawîron ya'karu'ma'pî
tamî'nawîrî. 2 Moropai mîîkîrî en-
taimepîtî'pî meruntî ke pu'kuru.
—Kure'nan Babilônia itese' atareti'ka pe
man!
Tarîpai Makui poitîrîtonon ko'manto'pe
eena pe man.
Moropai imakui'pî yekatonyamî' nurakon
ko'mamî moro.
Tamî'nawîronkon toronyamî' nurakon
itarumai'san ko'mamî miarî.
3 Maasa pra mîîkîrîya tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' wo'papîtî'pî,
tîîpia tîwe'sen tenî'sen ke.

Moropai tamî'nawîronkon ipîkkukon pata esanon,
reiyamî'ya imakui'pî kupî'pî yarakkîrî.
Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to' wanî'pî.
Moropai manni'kan warayo'kon
yemanne ke'kon tîwe'repasanon ena'pî ipîkku pe,
maasa pra tu'kankon wanî'pî imakui'pî ite-seru yu'se
—ta'pîiya.
4 Mîrîrîya tiaron mai eta'pîuya ka' poi.
Ta'pîiya:
Epa'katî upemonkonoyamî'.
Imakui'pî tînkupî'pîkon wenai
tîwe'taruma'tîsanon kore'tapai
epa'katî sîrîrî cidade poi.
To' pokonpe awe'taruma'tî namai epa'katî.
5 Maasa pra kure'ne imakui'pî ku'sa' to'ya man Paapa winîkîi.
Mîrîrî pî' Paapa enpenatan pî' man,
tîîwanmîra iku'sai'ya pra.
6 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ese'ma e'pai man
inkupî'pî yepe'pî pe.
Tîîse ye'ma e'pai awanî e'mai' pe inkupî'pî kaisarî pra
tîîse itentai asakî'ne ite'ka.
Moropai mîrîrî itenya' manni' yannîpî e'pai awanî mai' ke,
awe'taruma'tîto'pe mararî pra,
tiaronkon taruma'tî tîuya yentai.
7 Mîîkîrî e'taruma'tî moropai ese-wankono'ma e'pai awanî
e'mai' pe aatausinpa'pî moropai aata-purî'pî warantî.
Maasa pra mîî pe eeseurîmapîtî'pî tîîwarîrî:
—Uurî wanî sîrîrî ipîkkupa' rainha warantî ereutasa' sîrîrî.
Moropai taapîtî'pîiya: —Uurî wanî pepîn inyo isa'manta'pî pe.
E'taruma'tî pepîn tiwin kin
tîîse tîwanmîra uuko'mamî
—taapîtî'pîiya, aatapurî ye'ka pe.
8 Mîrîrî ye'nen tiwin wei tîîse
kure'nan pata ponkon e'taruma'tîto' erepamî pe man.
Moropai kure'nan iwan erepamî,
moropai esewankono'manto' erepamî,
moropai sa'mantanto' erepamî,
inîmîkîiya pra tîîse.
Moropai mîîkîrî yarannîpî apo'ya pe man.
Maasa pra mîîkîrî yenumî Uyepotorîkon Paapaya,
meruntî ke pu'kuru tîwanî ye'nen
ta'pî mai ka' poinonya.

9 Moropai inkamoro ipîkkukon pata esanon reiyamî' yarakkîrî imakui'pî kupîtîponkon, moropai iwenai Paapa piapai atarima'san tiaron yapurîkonpa, inkamoro entaimepîtî pe man mararî pra. Moropai to' karau pe man, apo' awittasa'ya mîîkîrî arannîpî'pî era'ma tîuya'nîkon pî'. 10 Inkamoro ko'mamî pe man aminke iipiapai, maasa pra mîîkîrî e'taruma'tîto' nama tîuya'nîkon ye'nen. Moropai taa to'ya:
—Ane! Ekenne, amîrî wanî ipîkku pe pu'kuru.
Meruntî ke tîwe'sen pe Babilônia cidaderî wanî teuren.
Tîîse tiwin hora kaisarî
ataruma'tîto' ton erepansa' sîrîrî tiwinarî
—taa to'ya.
11 Moropai ipîkkukon yemanne ke'kon sîrîrî pata ponkon nîrî entaimepîtî pe man. To' esewankono'ma mîrîrî wenai. Maasa pra inî'rî anî'ya to' yemanne, to' e'repato', yenna eserîke pra awanî ye'nen. 12 Anî'ya to' ourorî, moropai to' pratarî, moropai tî' epe'ke'kon pu'kuru, moropai pérolas yenna pra awanî ye'nen, to' esewankono'ma pe man. Moropai anî'ya to' kamisarîkon morîkon pu'kuru, kamisa suuyukon, moropai kamisa seeta rekkarukon, moropai kamisa ere'sinkon, moropai to' e'repato'kon yeikon morîkon moropai ikonekapî'sa'kon epe'ke'kon pu'kuru yeikon, moropai bronze moropai sa'man ferro, moropai tu'kan yenna to'ya pra awanî ye'nen to' esewankono'ma. 13 Moropai canela kuya'wari poro to' nîtîrî, moropai yo' wanî wosi, moropai to' nîpo'tî a'pusin, moropai mirra, moropai kara'kon moropai to' wukukon tenî'senkon, mo-ropai kaiwan î' rî puuto'kon, moropai trigo kutupan, moropai trigo yena'pî, moropai to' yekînnon paakayamî', moropai carneiroyamî', moropai kawareyamî', moropai to' tararanikon, moropai to' poitîrîtonon, moropai tiwin kin pemonkon ke to' e'repato' yenna to'ya pra to' wanî ye'nen, to' esewankono'ma.
14 Mîrîrî pî' inkamoro yemanne ke'konya ta'pî mîrîrî ipîkku cidade pî': —Tamî'nawîrî itu'se awanî'pî manni' morîkon itu'se eeseka'nunka'pî, mîrîrî ataretî'kasa' man. Moropai tamî'nawîrî ipîkku pe awe'to' ataretî'kasa' man, ipatîkarî inî'rî eporîya pata pe pra. Tamî'nawîron ourokon yennapîtî'pîya tarîpai inî'rî eporîya pe

pra nai. [15] Moropai inkamoro mîrîrî
cidade po si'ma ipîkku pe ena'san,
inkamoro ko'mamî pe man aminke mîîkîrî
e'taruma'tîto' pî', eranne' pe tîwanîkon
ye'nen. Inkamoro entaimepîtî pe man
moropai to' esewankono'ma mararî pra
ipî'. [16] Inkamoroya taa:
—Ane, ekenne amîrî wanî'pî
kure'nan cidade pe ipîkku pe pu'kuru.
Morîkon kamisa ke epontî'pî pe epe'ke'kon
ya'.
Moropai kamisa suuyukon ya'
moropai kamisa epe'ke ere'sinkon ya'
epontî'pî pe.
Moropai morî pe pu'kuru aatari'ku'tî'pî
ourokon tî'kon epe'ke ke.
Moropai pérolakon ke aatari'ku'tî'pî.
[17] Teuren tîîse tiwin hora wanî tanne,
tamî'nawîrî ipîkku pe awe'to' ataretî'kasa'
man
—taa to'ya pe man.
Moropai tamî'nawîronkon apo'yen
ya' teesenyaka'masanon esanonyamî'
moropai tamî'nawîronkon apo'yen ya'
tuutîsanon, tuna po teesenyaka'masanon,
inkamoro wanî'pî aminke ipî' era'mapî'se.
[18] Mîrîrî cidade awittasa' ure'sin era'ma
tîuya'nîkon yai, inkamoro entaimepîtî'pî.
—Î' pensa sîrîrî ye'ka cidade kaisaron
era'masa' pra man —kai'ma to' en-
taimepîtî'pî. [19] Moropai inkamoroya
kutupan yenunpîtî'pî tîpu'paikon pona
teesewankono'makon ye'nen. Inkamoro
entaimepîtî'pî mararî pra moropai to'
karawa'pî.
—Ane, ekenne amîrî kure'nan cidade
o'non pata ipîkku pe pu'kuru anna ena
pata'se'.
Anna ena'pî ipîkku pe apo'yen esa' pe,
tamî'nawîrî kure'nan tuna po.
Teuren tîîse tiwin hora wanî tanne,
aatareti'kasa' man tamî'nawîrî.
Inî'rî eesera'ma pepîn
—taapîtî'pî to'ya.
[20] Tîîse taatausinpai pu'kuru e'tî
pemonkonyamî' ka' ponkon,
sîrîrî cidade imakui'pî pata'se' ataretî'ka
ye'nen.
Taatausinpai pu'kuru e'tî,
Paapa pemonkonoyamî' inaipontî'san
moropai manni'kan imaimu ekareme'nenan
profetayamî'.
Maasa pra Paapaya mîrîrî cidade ponkon
yenunsa' sîrîrî tarîpai,
awinîkîi'nîkon inkupî'pî wenai.
[21] Mîrîrîya tiwin inserî meruntî pu'kuru
e'mî'sa'ka'pî kure'nan tî' yarakkîrî tenya'.
Moropai mîrîrî tî' yenumî'pîiya kure'nan
tuna, pîrana ka. Moropai ta'pîiya:
—Sîrîrî warantî kure'nan Babilônia cidaderî
yenumî to'ya kupî sîrîrî teekore'mai,
inî'rî eesera'ma pe pra man.
[22] Mîrîrî yai anî'ya te'nunpasen harpa
ye'nunpanen eta pepîn.
Moropai tiaron te'nunpasen to' sinarî
ye'nunpa eseta pepîn.
Moropai flauta to' ne'nunpa ye'nunpanen
eta pepîn.
Moropai trombeta ye'nunpanen eta pepîn.
Moropai teesenyaka'masanon esera'ma
pepîn inî'rî.
Moropai a' pî' teesenyaka'masanon eseta
pe pra man.
[23] Moropai a'ka ton pra awanî pe man,
a'kuma'tu lamparinha ton pra tiwin kin.
Moropai taatausinpai tîwe'marimasanon
maimu eseta pepîn kupî sîrîrî,
maasa pra tamî'nawîrî ataretî'kasa' man.
Maasa pra manni'kan yemanne ke'kon
tîwe'repasanon
tamî'nawîronkon yentai esi'san,
inkamoroya tamî'nawîronkon sîrîrî pata
ponkon yenku'tî'pî
tetarumukon ke —ta'pî inserîya.
[24] Mîrîrî wenai manni' kure'nan Babilônia
e'taruma'tî'pî.
Maasa pra mîrîrî cidade po Paapa pe-
monkonoyamî' taruma'tî'pî to'ya
ye'nen,
moropai manni'kan Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' wî'pî
to'ya ye'nen,
Paapaya to' taruma'tî'pî.

19

[1] Moropai mîrîrî tîpo mai eta'pîuya
meruntî pu'kuru, tu'kankon ka' ponkon
maimu warainon. Ta'pî to'ya:
—Paapa yapurîtî,
iipia e'pîika'tînto' wanî ye'nen.
Iipia morî pe pu'kuru tîwanî wenai,
moropai meruntî ke pu'kuru tîwanî wenai
upîika'tîiya'nîkon.
[2] Paapa yapurîtî,
maasa pra î' ikupî tîuya taasai'ya manni'
wanî
yairon pe pu'kuru, seru'ye' pe wanî pepîn.
Manni' se' tapairon wîri'
imakui'pî kupî pî' tîîko'mansen yenun-
sai'ya man.

Mîîkîrî wîri'ya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' kî'pa'pî,
imakui'pî tînkupî'pî wenai,
Paapa poitîrîtonon tî'kasai'ya wenai,
mîîkîrî yenunsai'ya man.
3 Moropai inî'rî inkamoro entaime'pî:
—Paapa yapurîtî mararî pra, maasa pra mîîkîrîya mîrîrî kure'nan cidade arannîsa' ye'nen.
Mîrîrî ure'tîrî enuku ko'mannîpî ipatîkarî esi'nîpî ton pe pra.
4 Mîrîrî yai inkamoro eseuwaraponkon 24 kaisaronkon ipîkkukon moropai manni'kan asakîrîronkon enenankon ena'pî tese'mukon pona. Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî. Manni', taponse' po ereutasa' manni' pî' ta'pî to'ya:
—Amém, mîrîrî warantî Paapa yapurî e'pai man
—ta'pî to'ya.

Carneiro Yarakkîrî Eseponîto'

5 Mîrîrî tîpo ereutanto' winîpai tui'sen mai eseta'pî. Ta'pîiya:
—Uyepotorîkon Paapa yapurîtî
tamî'nawîronkon ipoitîrîtonon. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' inamanenan
manni'kan ipîkkukon moropai
manni'kan mîîpankon pepîn, Paapa yapurîtî
—ta'pîiya.
6 Inî'rî teesetasen mai eta'pîuya arinîkon pemonkonyamî' maimu warainon. Moropai kure'nan tuna kumasa' etun warantî nîrî awanî'pî. Moropai meruntî ke wara'napi e'tîrînkasa' warantî nîrî awanî'pî. Ta'pîiya:
—Paapa yapurîtî,
maasa pra Uyepotorîkon manni' Paapa meruntî pu'kuru wanî
tamî'nawîronkon pata ponkon esa' pe awanî.
7 Mîrîrî ye'nen kure'ne taatausinpai e'nîpai'nîkon man.
Moropai ipîkku pe pu'kuru Paapa e'to' pî' yapurîpai'nîkon man.
Maasa pra kure'nan atausinpan weiyu erepansa' man,
Carneiro e'marima weiyu erepansa' man.
Moropai mîîkîrî yawasirî ekonekasa' man,
yarakkîrî teeseporîpa.
8 Mîîkîrîya tîpon ton yapi'sa' man
morî pu'kuru kamisa, inke' pu'kuru,
nura pe pra tîwe'sen teepontîpa kai'ma.
Mîrîrî kamisa morî pu'kuru ipon wanî, î' kai'ma morî pe pu'kuru yairî imakui'pî ton pra Paapa pemonkonoyamî' nîkupî'pî wanî ekareme'nen pe.
9 Moropai inserîya ta'pî upî': —Sîrîrî menukakî. "Taatausinpai manni'kan pemonkonyamî' wanî tawasirî yarakkîrî Carneiro e'marimato' festarî pî' etasa'kon wanî." Moropai inî'rî inserîya ta'pî: —Sîrîrî Paapa maimu wanî yairon pe pu'kuru tîwe'sen pe —ta'pîiya.
10 Mîrîrî etauya pe, uyese'mu pona ena'pî yapurîto'peuya kai'ma. Tîîse mîîkîrîya ta'pî upî': —Kaane. Mîrîrî warantî uurî tapurîi pra e'kî. Maasa pra uurî wanî awanîyakon pe. Moropai ayonpayamî' wanîyakon pe nîrî, manni'kan Jesus nekaremekî'pî yawîrî tîîko'mansenon. Paapa yapurîtî, maasa pra Jesus nekaremekî'pî yairon wanî manni' profetayamî' nekareme'kî'pî pe, tiaron pepîn.

Aimutun Kaware Po Tîwe'sen

11 Mîrîrî pe rî ka' esettapurukasa' era'ma'pîuya. Moropai kaware aimutun esenpo'pî tiwin. Mîîkîrî kaware po tîwe'sen esatî'pî to'ya î' ta'pî tîuya yawîrî tîwe'sen, moropai yairon pu'kuru kai'ma. Mîrîrî ye'nen yairî mîîkîrîya pemonkonyamî' watî, moropai to' winîkîi yairî eeseya'nama.
12 Mîîkîrî yenu wanî'pî apo' awittasa' warantî. Moropai mîîkîrî pu'pai po tu'kan aro' wanî'pî, rei pe. Moropai mîîkîrî pî' ese' wanî, e'menukasa' wanî'pî anî' nepu'tî pepîn. Tîîse mîîkîrîya neken epu'tî'pî tîîwarîrî. 13 Mîîkîrî ya'san wanî'pî mîn ka' yamannî'sa' pe. Mîîkîrî ese' wanî Paapa maimu pe. 14 Mîîkîrî pokonpe arinîkon surarayamî' warainonkon iipî'pî ka' poi aimutunkon kawareyamî' po. Moropai inkamoro epontîsa' wanî'pî aimutun kamisa, morî pu'kuru nura pe pra tîwe'sen ya'. 15 Mîîkîrî mata yapai kure'nan kasupara warainon se' yataimîrî ipokasa' epa'kapîtî'pî. Mîrîrî ke tu'ke pata ponkon yarakkîrî eeseya'namato'pe. Mîîkîrî ena tamî'nawîronkon esa' pe.
Kusan yei warainon sa'man ferro ke to' ko'mannîpîiya. *Sl 2.9*
Moropai mîîkîrîya to' yeki'tîpapîtî, itense' ya' uva yeki'tîpa to'ya warantî. Mîîkîrî Paapa tamî'nawîronkon yentainon ekore'mato' yense' ya' tîîse. 16 Mîîkîrî pon pî' moropai i'si pî' e'menukasa' wanî'pî. Taato' see warantî:
REI PU'KURU MÎÎKÎRÎ,

TAMÎ'NAWÎRONKON REIYAMÎ'
YENTAINON.
MOROPAI UYEPOTORÎKON PU'KURU
MÎÎKÎRÎ,
TAMÎ'NAWÎRONKON YEPOTORÎ WANNÎ
YENTAINON.

17 Moropai tiaron inserî era'ma'pîuya
satippe wei ya'. Mîîkîrî entaime'pî meruntî
ke pu'kuru tamî'nawîronkon toronyamî'
kawîne awainumî'san pî': —Asi'tî ka'ne'
pe emurukuntîtî kure'nan entamo'kanto',
Paapa nîkoneka pî' awentamo'kakonpa.
18 Entamo'kai asi'tî insamoro ipîkkukon
pata esanon reiyamî' pî', moropai
ipîkkukon surarayamî' esanon, moropai
surarayamî' pî', moropai to' yekînnon
kawareyamî' pî', moropai to' po esi'san
pemonkonyamî' pî', moropai itesa' pînon
pî'. Ipîkkukon pî', moropai manni'kan
mîîpankon pepîn pî', tamî'nawîronkon
inkamoro pî' entamo'kai asi'tî —ta'pîiya.
19 Moropai o'ma' era'ma'pîuya. Mo-
ropai pata esanon reiyamî', moropai
surarayamî', inkamoro emurukuntîsa'
wanî'pî. Inkamoro epere'sa' wanî'pî
manni' kaware po tîwe'sen moropai
isurarariyamî' yarakkîrî pokonpe teep-
îkonpa kai'ma. 20 Tîîse mîîkîrî o'ma'
yarakkamo'pî to'ya, mîîkîrî seru'ye'
profeta pokonpe tîîse, manni' kure'nan
esi'nî'nîto' ton kupîtîpon mîîkîrî o'ma'
ton pe. Moropai mîrîrî inkupî'pî wenai,
o'ma' pemonkonoyamî' yenku'tî'pîiya,
manni'kan tepinkon pî' o'ma' ese'
yapisîtîponkon, o'ma' yapurîtîponkon.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî o'ma' moropai
seru'ye' profeta yenumî'pî to'ya apo'
ya', enen to' tîîse, enxofre pokonpe to'
aranto'pe. 21 Moropai mîîkîrî surarariyamî'
tî'ka'pî to'ya kasupara ke, manni' aimutun
kaware po tîwe'sen mata yapai eepa'ka
manni' ke. Moropai tamî'nawîronkon
toronyamî'ya inkamoro yanî'pî mararî pra,
itu'se tîwe'to'kon yentai, itu'se pra teenai.

20

Mil Kono' Kaisarî

1 Mîrîrî tîpo ka' poi inserî autî
era'ma'pîuya kure'nan itu'nakan
yarakkanto' chave yarakkîrî awanî'pî.
Moropai sa'man karena amîi'ne yarakkîrî
awanî'pî. 2 Mîîkîrîya o'ma' dragão
yapisî'pî. Manni' penaro' îkîi pe
esi'pî Makui, Satanás. Moropai mîîkîrî
yewa'tî'pîiya eseuwarapo mil kaisarî kono'
aako'manto'pe yewa'tîsa' pe. 3 Moropai
mîîkîrî inserîya makui yenumî'pî kure'nan
itu'nakan ya'. Mîrîrî itu'nakan mana'ta
yettapurî'pîiya mîrîrî yarakkamo'pîiya
tenyawon chave ke. Maasa pra inî'rî sîrîrî
pata ponkon pemonkonyamî' yenku'tî
pî' aako'mamî namai, mîrîrî mil kaisarî
kono' atarетî'ka pîkîrî. Mîrîrî warapon
mil kaisaron kono' atarетî'kasa' yai inî'rî
eeturumaka e'pai awanî, tîîse mararî
aako'manto'pe, kure'ne pra.
4 Moropai mîrîrî pe rî tiaronkon
ereutanto'kon era'ma'pîuya. Mîrîrîkon
pona ereuta'sanya meruntî pu'kuru
yapisî'pî pemonkonyamî' yenumîi. Mo-
ropai manni'kan innape Jesus ku'nenan
isa'manta'san yekatono'pî era'ma'pîuya.
Inkamoro pîmîrîkkîtî'pî to'ya Paapa maimu
ekaremekî to'ya wenai. Manni'kan yairî
esi'san o'ma' moropai mia' ke ikonekasa'
yapurîtîponkon pepîn, moropai tepinkon
pî' moropai tenyakon pî' o'ma' winîpainon
eesera'ma ton yapisîtîponkon pepîn,
inkamoro e'mî'sa'ka'pî enen. Moropai
inkamoro ena'pî tamî'nawîronkon esa'
pe Cristo yarakkîrî mil kono' kaisarî.
5 (Tîîse tiaronkon isa'manta'san ena pra
awanî'pî enen maasa, mil kono' atarетî'ka
pîkîrî to' ko'mamî'pî.) Mîrîrî wanî
e'mai'non e'mî'sa'kanto' pe. 6 Morî pe
pu'kuru inkamoro wanî taatausinpai,
e'mai'non e'mî'sa'kanto' yai to' e'mî'sa'ka
ye'nen. Maasa pra inî'rî to' sa'manta
pepîn sa'mantanto' yentai to' enasa'
ye'nen. Inkamoro wanî pe man teep-
îremasanon Paapa moropai Cristo rawîrî
teesenyaka'masanon. Moropai Cristo
pokonpe si'ma inkamoroya pata ponkon
ko'mannîpî mil kono' kaisarî.

Makui Yentai Cristo Wanî

7 Moropai tamî'nawîrî mîrîrî mil kono'
kaisarî atarетî'kasa' tîpo, Makui eturu-
maka taatarakkanto' yapai. 8 Moropai
mîîkîrî wîtî pata poro tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' yenku'tîi tamî'nawîrî
patakon kaisarî. Mîrîrî kupîiya Gogue
pata po moropai Magogue pata po.
Mîîkîrî Makuiya inkamoro pemonkonyamî'
yannuku teepîkonpa. Mararî pra iku'ne'tî
yentai to' wanî, tu'ke kasapan warantî.
9 Inkamoro e'paraipîka pata kaisarî. Mo-
ropai inkamoroya Paapa pemonkonoyamî'
ko'manto' woima'tî, manni' cidade Paapa

nîsa'nama kure'ne. Tîîse ka'ne' pe
kure'nan apo' autî'pî ka' poinon. Moropai
mîrîrîya inkamoro tî'ka'pî. [10] Mîrîrî yai
mîîkîrî makui, yenku'tîton yenumî'pî
to'ya kure'nan apo' iku'pî pe tîwe'sen ka',
enxofre yarakkîrî, o'non pata manni' o'ma'
moropai ipoitîrî profeta seru'ye' yenunsa'
to'ya manni' pata. Moropai miarî inkamoro
ko'mamî tîmoronkon epu'tî'pî ipatîkarî
aataretî'ka tonpe pra, wei kaisarî moropai
ewaron kaisarî.

Tiwinano'pî Pe Paapaya Yenumîto'

[11] Moropai inî'rî kure'nan ereutanto'
aimutun era'ma'pîuya. Moropai ipona
ereuta'pî era'ma'pîuya nîrî. Moropai
pata teesera'masen ataretî'ka'pî mo-
ropai ka' ataretî'ka'pî nîrî. Inî'rî
eesera'ma pra eena'pî, aatîpamî'pî ye'nen.
[12] Moropai isa'manta'san nîrî era'ma'pîuya.
Manni'kan ipîkkukon moropai ipîkkukon
pepîn, manni'kan ereutanto' rawîrî satippe
esi'san era'ma'pîuya. Moropai kaare-
takon yarakkanmoka'pî to'ya moropai
tiaron kaareta yarakkanmoka'pî to'ya
nîrî, mîrîrî ipatîkarî enen ko'mannîto'
kaaretarî. Mîrîrîya inkamoro isa'manta'san
yenumî'pî to'ya î' to' nîkupî'pî wenairî.
Î' kai'ma kaareta pona awe'menukasa'
manni' yawîrî ikupî to'ya. [13] Moropai tuna
ka isa'manta'san yekatono'pî e'mî'sa'ka'pî.
Moropai tamî'nawîronkon isa'manta'san
pata'se' yawonkon e'mî'sa'ka'pî. Moropai
to' nîkupî'pî wenai to' yenumî'pî Paapaya.
[14] Mîrîrî ye'nen inkamoro isa'manta'san
yenumî to'ya iku'pî pe tîwe'sen apo' ya'.
(Mîrîrî iku'pî pe tîwe'sen apo' wanî itakon
ite'ka pe sa'mantanto', maasa pra aminke
Paapa pî' e'taruma'tîn ipatîkarî.) [15] Mîrîrî
ye'nen anî' itese' ton pra tîwe'sen mîrîrî
ipatîkarî enen ko'mannîto' kaareta po,
mîîkîrî yenumî'pî to'ya iku'pî pe tîwe'sen
apo' ya'.

21

Amenan Ka' Moropai Pata

[1] Moropai amenan ka' moropai amenan
pata era'ma'pîuya. E'mai'non ka' moropai
e'mai'non pata esera'ma pra eena'pî.
Moropai kure'nan tuna pîrana esenomî'pî
inî'rî eesera'ma pra. [2] Moropai morî
pu'kuru Jerusalém cidaderî amenan
era'ma'pîuya. Mîrîrî autî'pî ka' poi.
Paapa piapai aaipî'pî, morî pe pu'kuru
taatari'ku'tîi. Moropai teepontîi morî
tîpon ya', manni' wîri' ekonekasa' tawasirî
yarakkîrî teeseporîpa warantî awanî'pî.
[3] Moropai mai eta'pîuya meruntî ke
pu'kuru. Mîrîrî wanî'pî ereutanto' winîpai
tui'sen pe. Moropai ta'pîiya: —Tarîpai
Paapa ko'manto' man pemonkonyamî'
yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen to' pokonpe
Paapa ko'mamî. Moropai inkamoro
wanî ipemonkono pe. Mîrîrî ye'nen to'
yarakkîrî pu'kuru Paapa wanî. Moropai
inkamoro yepotorî pe Paapa wanî. [4] Mîîkîrî
Paapaya to' karawato' ya'mananîpî to'
yenu parukon inî' to' karau namai. Tarî
anî' sa'manta pepîn. Anî' esewankono'ma
pepîn. Anî' karau pepîn inî'rî. Anî'rî ne'ne'
moronka pepîn. Maasa pra pena î' kai'ma
ko'mannîto', mîrîrî esuwa'ka'pî ye'nen —
ta'pîiya.
[5] Manni' ereutanto' pona ereuta'pîya
ta'pî: —Tarîpai tamî'nawîron konekauya
amenan pe. Moropai uyarakkîrî
eeseurîma'pî. —Sîrîrî menukakî. Maasa
pra sîrîrî mai wanî sîrîrî yairon pe pu'kuru
tîwe'sen pe. Moropai innape tîkupî yu'se
tîwe'sen pe.
[6] Moropai eeseurîma ko'mannîpî'pî:
—Tamî'nawîron ekonekasa' man aasîrî!
Uurî wanî e'mai'non pe pu'kuru moropai
tamî'nawîron ataretî'kato'pe. Eesip-
pia'tîto'pe moropai ikî'pî pe wanî. Anî'
wanî ya tuna aninnîpai mîîkîrî pia
tuna tîrîuya, inenîrî ton, tuna epe'mîn
tîîwarîrî teepa'kasen enen ko'mannîto'
tîînen. [7] Anî' e'sa' ya tamî'nawîron Paapa
maimu yawîrî pra tîwanî emapu'tînenan
yentai, mîîkîrîya untîrî yapisî mîrîrî.
Uurî wanî itepotorî pe moropai mîîkîrî
wanî pe man unmu pe pu'kuru. [8] Tîîse
eranne'kon, moropai yenku'tîtonkon,
moropai î' imakui'pî kupî pî' esenupa'san,
moropai pemonkon wîîtîponkon, moropai
tiaron nura ku'nenan, moropai pia'san
pe tîwanîkon wenai imakui'pî ku'nenan,
moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan,
moropai tamî'nawîronkon seru'ye'kon,
inkamoro ye'ka pata'se' wanî pe man mîrîrî
kure'nan apo' iku'pî pe tîwe'sen moropai
enxofre apo' yarakkîron. Mîrîrî wanî itakon
ite'ka pe sa'mantanto'pe wanî. Miarî
tîmoronkon epu'tî to'ya ipatîkarî awanî pe
man —ta'pîiya.

Amenan Jerusalém

[9] Moropai manni' inserî to' asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai'non manni' e'taruma'tînto'
yense' itenya' wanî manni' iipî'pî. Moropai

ta'pîiya: —Asi'kî, mîserî Carneiro yawasirî,
ino'pî ekareme'to'peuya apî'. 10 Mîrîrî
ye'nen Morî Yekaton Wannîya uyarî'pî
kawînan wî' pona. Moropai mîîkîrîya morî
pu'kuru Jerusalém cidaderî ekaremekî'pî.
Manni' ka' poi awautî unera'ma'pî Paapa
piapai tui'sen ekaremekî'pîiya upî'. 11 Mîrîrî
wanî'pî inke' morî pe Paapa ya'karu
wenai. Mîrîrî cidade wanî'pî sisiu pe
aawittapîtî'pî isarawire tî' jaspe wanî
warantî. Tu'ke aawittapîtî'pî manni'
tî' cristal warantî awai'ne awanî'pî.
12 Mîrîrî yuwa'to' wanî'pî kure'nan moropai
kawînan. Moropai mîrîrî mana'takon
wanî'pî asakî'ne pu' pona tîîmo'tai
kaisarî. Mîrîrî mana'takon konekanen
inserîyamî' wanî'pî asakî'ne puu pona
tîîmo'tai kaisarî. Mîrîrî mana'takon
kaisarî asakî'ne puu pona tîîmo'tai'nonkon
Israel payanî'san ese'kon e'menukasa'
wanî'pî. 13 Eseurîwî'ne'ne tiwin iratai
tîîse mana'takon wanî'pî. Eseurîwî'ne
wei epa'ka winî, moropai eseurîwî'ne
kamai' winî, moropai eseurîwî'ne meruntî
winî, moropai eseurîwî'ne wei ewomî
winî awanî'pî. 14 Mîrîrî cidade yuwa'to'
konekasa' to'ya wanî'pî asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai'non tî'kon pona. Mîrîrî tî'kon
pî' asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nonkon
Carneiro naipontî'san ese'kon e'menukasa'
wanî'pî.

15 Manni' inserî uyarakkîrî eseurîma'pî
mîîkîrî yenya kusan yei siruru warainon
ouro konekasa' wanî'pî. Mîrîrî wanî'pî
mîrîrî cidade kî'pî ku'ne'tîto'pe. Moropai
mana'takon nîrî. Moropai yuwa'to'
ku'ne'tîto'pe awanî'pî. 16 Mîrîrî cidade
wanî'pî se' kaisarî itawenetî ikonekasa'
pe. Mîrîrî kawînetî wanî'pî itawenetî
kaisarî. Moropai mîîkîrî inserîya tenya
manni' ke cidade ku'ne'tî'pî. Mîrîrî
kî'pî ikusano wanî'pî eseuwarapo 1.200
kilômetros kaisarî ikusano. Moropai
itawenetî moropai ikawînnetî wanî'pî se'
kaisarî e'sentai pra. 17 Moropai inserîya
yuwa'to' ku'ne'tî'pî. Mîrîrîya itîrî'pî
eseuwarapo 74 metros kaisarî itawenetî,
pemonkonyamî'ya iku'ne'tî warantî
inserîya iku'ne'tîsa' tanne. 18 Mîrîrî cidade
yuwa'to' wanî'pî tî' jaspe ke ikonekasa'.
Moropai cidade pu'kuru yuwa'to' pepîn
wanî'pî teken ouro konekasa' pe. Awai'ne
awanî'pî pattîre warantî. 19 Moropai
mîrîrî yuwa'to' yaponse' pe to' nîtîrî'pî
tî'kon, yari'ku'tasa' to'ya wanî'pî tu'ke si'ta
morîkon tî'kon ke.
E'mai'non tî' wanî'pî jaspe pe.
Ite'ma'pî pokon tî' wanî'pî safira pe.
Iteseurînon wanî'pî tî' ágata pe.
Itasakîrîrîno wanî'pî tî' esmeralda pe.
20 Mia'taikinon wanî'pî tî' sardônio pe.
Tiwin mia' pona'no wanî'pî tî' sárdio pe.
Asakî'ne mia' pona'no wanî'pî tî' crisólite
pe.
Eseurîwî'ne mia' pona'no wanî'pî tî' berilo
pe.
Itasakîrîrîno mia' pona tîîmo'tai'non
wanî'pî tî' topázio pe.
Mia'taikin mia' pona tîîmo'tai'non wanî'pî
tî' crisópraso pe.
Tiwin pu' pona tîîmo'tai'non wanî'pî tî'
jacinto pe.
Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'non wanî'pî tî'
ametista pe.
Tamî'nawîrî inke'kon mîrîrîkon tî' ke
yari'ku'tasa' pe awanî'pî, suuyu pe, rora
pe, tu'ke si'ta morîkon tî'kon ke. 21 Moropai
mîrîrî mana'takon wanî'pî manni' tî'
epe'ke'kon pu'kuru pérola pe awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen teken mîrîrî tî' ke ikonekasa'
pe mîrîrî mana'ta wanî'pî. Tiwin pî'
tîîse tiwinan pérola ke ikonekasa' pe
awanî'pî. Tîîse cidade ta wanî'pî iporo
asanîto' tekenan pu'kuru ouro konekasa'
pe awai'ne, a'kare, pattîre warantî.
22 Miarî cidade po epîremanto' yewî' ton
pra awanî'pî. Maasa pra Uyepotorîkon
Paapa wanî moro, meruntî pu'kuru
manni' tamî'nawîron yentainon. Moropai
Carneiro nîrî wanî moro. To' ko'manto'
wanî epîremanto'pe. 23 Miarî cidade po
wei yu'se wanî pepîn. Moropai kapoi
yu'se wanî pepîn iweiyu'manen ton.
Maasa pra Paapa ya'karuya iweiyu'masa'
ko'mamî. Moropai Carneiro ya'karuya
ya'karu'masa' ko'mamî ye'nen. 24 Mîrîrî
ye'nen tamî'nawîron pata ponkon sîrîrî
pata po tîîko'mansenon asarî iweiyu ta.
Moropai manni'kan ipîkkukon pata esanon
reiyamî'ya ipîkku pe tîwe'to'kon enepî
mîrîrî yai. 25 Mîrîrî cidade mana'ta ko'mamî
ipatîkarî a'ta ke, aatarakkamo pepîn tiwin
kin. Maasa pra miarî ewaron ton pra
awanî. 26 Mîrîrî yai tamî'nawîron pata
ponkonya ipîkku pe tîwe'to'kon enepî
cidade pona. 27 Tîîse miarî manni'kan
imakui'san ewomî pepîn tiwin kin.
Moropai manni'kan tîweppe'sanon ewomî
pepîn. Moropai seru' pe tîwe'sanon ewomî
pepîn. Tîîse mîrîrî cidade pona manni'kan
neken tese'kon e'menukasa' ipatîkarî

enen ko'mannîto' kaaretarî po ewomî, inkamoro mîîkîrî Carneiro pemonkono pe tîwe'sanon.

22

1 Moropai inserîya enen ko'mannîto' tîînen, tuna iren yenpo'pî. Mîrîrî wanî'pî inke' pe moropai awai'ne awanî'pî tî' cristal warantî. Mîrîrî tuna wanî'pî Paapa yaponse' moropai Carneiro yaponse' piapai tui'sen pe. 2 Moropai mîrîrî wanî'pî cidade arakkita pî' tuutîsen pe. Mîrîrî iren ratai po tîwe'sen yeikon wanî'pî se' yataimîrî. Mîrîrî wanî'pî enen ko'mannîto' tîînen pe. Moropai teepetasen pe awanî'pî tiwin kono' tîîse asakî'ne pu' pona tîîmo'tai kaisarî. Kapoi kaisarî teperu tîrîiya. Moropai mîrîrî yei yare wanî'pî tamî'nawîron pata ponkon pri'yawonkon pepîn tîmoronkon epu'nenan yepi'tînen pe awanî'pî. 3 Miarî cidade po Paapa nîtaruma'tî ton pra wanî, tîîse tamî'nawîron wanî morî pe. Moropai Paapa yaponse' moropai Carneiro yaponse' wanî pe man miarî. Moropai ipemonkonoyamî', yapurînenanya yapurî miarî. 4 Inkamoroya Paapa yenpata era'ma ko'mannîpî miarî. Moropai mîîkîrî ese' e'menukasa' wanî inkamoro yapurînenan yepin pî'. 5 Miarî ewaron ton pra awanî pe man. A'ka pe pu'kuru, mîrîrî ye'nen uweiyukon ton lamparinha yawittanîpî yu'se e'nî pepîn. Moropai wei ya'karu yu'se e'nî pepîn. Maasa pra inkamoro ya'karu pe pu'kuru Paapa wanî. Inkamoro ko'mamî ipatîkarî miarî. Inkamoro ko'mamî ipîkku pe, rei pe ipatîkarî.

Jesus Enna'poto' Sîrîrî Non Pona

6 Mîrîrî ye'nen inserîya ta'pî upî': —Sîrîrî mai wanî sîrîrî yairî pu'kuru tîwe'sen pe. Moropai innape pu'kuru ikupî yu'se wanî. Mîîkîrî Uyepotorî Paapaya tekaton tîrî'pî manni'kan tîmaimu ekareme'nenan profetayamî' pia. Mîrîrî warantî inserî yarima'pîiya tapurînenan pia, manni' awe'kupî kupî manni' ekareme'to'peiya —ta'pî inserîya.

7 Jesusya ta'pî: —Maasa etakî. Ka'ne' pe uuipî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen morî tîrîuya pe wai, manni'kan innape iku'nenan pia. Innape awe'kupî kupî manni' ku'nenan pia, manni' kaareta pona e'menuka'pî ku'nenan wanî —ta'pîiya.

8 Mîrîrî eta'pî uurî Joãoya. Moropai tamî'nawîrî mîrîrîkon era'ma'pîuya. Mîrîrî etauya ataretî'ka pe moropai era'mauya pe, uyese'mu pona ena'pî inserî rawîrî, yapurîto'peuya kai'ma, tamî'nawîron yenposai'ya ye'nen. 9 Tîîse ta'pîiya upî': —Mîrîrî warantî uurî tapurîi pra e'kî. Maasa pra awanîyakon uurî. Moropai ayonpayamî' manni'kan profetayamî' wanîyakon uurî. Moropai tamî'nawîronkon manni'kan innape yairî kaareta pona e'menuka'pî ku'nenan wanîyakon uurî. Tîîse Paapa neken yapurîkî.

10 Moropai inserî eseurîma ko'mannîpî: —Mîrîrî kaareta anmenuka'pî konekaya kai'ma kîsi. ⌞Tîîse ayonpayamî'ya erenka e'pai man.⌟ Maasa pra î' e'kupî kupî sîrîrî taasai'ya manni' mîrîrî e'ku'to' eseporî pe man aminke pra awe'ku'to'pe. 11 Tamî'nawîron ataretî'kato' weiyu erepansa' ye'nen, anî'ya imakui'pî kupî ya, mîîkîrîya rî imakui'pî kupî ko'mannîpî mîrîrî. Moropai anî' wanî ya nura pe, mîîkîrî rî ko'mamî mîrîrî nura pe. Tîîse anî' wanî ya morî ku'nen pe, mîîkîrîya morî kupî ko'mannîpî mîrîrî. Anî' wanî ya morî pe yairon pe pu'kuru, imakui'pî ton pra, mîîkîrî ko'mamî e'pai wanî mîrîrî warantî —ta'pî inserîya.

12 Jesusya ta'pî: —Maasa etatî. Ka'ne' pe uuipî kupî sîrîrî. Uuipî yai manni'kan î' to' nîkupî'pî wenairî, to' pia untîrî enepîuya uyarakkîrî, to' kaisarî itîîto'peuya. 13 Uurî wanî e'mai' pe tîwe'sen pe. Moropai aatareti'kato'pe wanî. Tamî'nawîron ye'mai'norî moropai tamî'nawîron ataretî'kato' moropai eesippia'tîto' moropai ikî'pî uurî.

14 Morî pe pu'kuru manni'kan tîponkon ronanenan wanî. Tîponkon ronasa' to'ya warantî, ⌞imakui'pî to' nîkupî'pî eemo'kasa', Cristo mînî wenai.⌟ Mîrîrî ye'nen inkamoroya ipatîkarî enen ko'mannîto' tîînen yei yeperu enapî î' wani' pra. Moropai î' wani' pra inkamoro ewomî mîrîrî cidade mana'ta yai. 15 Tîîse manni'kan imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon arinmaraka warainokon pia'sanyamî', moropai pemonkonyamî' yetarumu'tînenan, moropai tu'ke nura ku'nenan, moropai pemonkon wîînenan, moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan, moropai seru'ye'kon seru'ye' pe tiaronkon yenku'tînenan teeseurîmato'kon ke moropai tînkupîkon ke, inkamoro ye'ka

wanî poro po. To' ewomî pepîn tiwin kin
—ta'pîiya.

16 Jesusya ta'pî: —Uupiawon pu'kuru in-
serî yarima pî' wai, sîrîrî yekare ekareme'se
attîto'pe amîrî'nîkon pî' soosikon kaisarî.
Uurî wanî Davi nurî'tî parî'pî pe. Uurî wanî
manni' kaiwano' erenmapîyakan warantî —
ta'pîiya.

17 Mîrîrî pî' Morî Yekaton Wannîya mo-
ropai Carneiro yawasirîya taa: —Asi'kî see!
Moropai manni'kan etanenanya nîrî taa:
—Asi'kî see! Manni' tuna aninnîpainon
wanî ya, asi'kî. Moropai anî' wanî ya tuna
epe'mîn aninnîpai, enî'tane'kî mîrîrî tuna
ipatîkarî enen ko'mannîto' tîînen.

Sîrîrî Eseurîmato' Yaretî'kauya

18 Sîrîrî yairon pu'kuru pî' uurî João
eseurîma sîrîrî. Î' kai'ma awe'kupî
ton pî' kaareta eseurîma etanenan pî'
ekaremekîuya. Anî' wanî ya mîrîrî
esekaremekî'pî yepannî'pî'nen pe, mîîkîrî
taruma'tîto' tîuya yakî'nîpî Paapaya
sîrîrî pona e'menuka'pî e'taruma'tînto'
ke. 19 Moropai anî'ya sîrîrî kaareta
pona e'menuka'pî yonpa mo'ka ya,
aasîrî awe'menukasa' tanne, Paapaya
mîîkîrî mo'ka, mîrîrî yei ipatîkarî enen
ko'mannîto' yeperu enapîiya namai.
Moropai mîîkîrî mo'kaiya morî pu'kuru
cidade po aako'mamî namai, manni'
kaaretaya imîrî pe tîwe'sen ekareme'sa',
manni' mo'kaiya.

20 Manni' tamî'nawîron ekare-
mekîtîponya taa: —Useruku pepîn ka'ne'
pe uuipî kupî sîrîrî.

Moriya mîrîrî warantî ka'ne' pe asi'kî,
Uyepotorî Jesus!

21 Epe'mîra Uyepotorîkon Jesus Cristo
nîtîrî, morî pu'kuru wanî tamî'nawîronkon
amîrî'nîkon pia, uyonpayamî'. Mîrîrî
neken tauya sîrîrî.